

EX LIBRIS RUSSELL GRAY

R. Gray

Feb. 1868

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΚΩΜΩΔΙΑΙ

ΚΑΙ ΚΩΜΩΔΙΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

ARISTOPHANIS

COMOEDIÆ

ET DEPERDITARUM FRAGMENTA.

EXCUDEBANT FIRMIN DIDOT FRATRES, VIA JACOB, 56.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΚΩΜΩΔΙΑΙ

ΚΑΙ ΚΩΜΩΔΙΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ.

ARISTOPHANIS

COMŒDIÆ

ET DEPERDITARUM FRAGMENTA,

EX NOVA RECENSIONE GUILELMI DINDORF.

ACCEDUNT

MENANDRI ET PHILEMONIS

FRAGMENTA AUCTIORA ET EMENDATIORA.

GRÆCE ET LATINE

CUM INDICIBUS.

PARISIIS,

EDITORE AMBROSIO FIRMIN DIDOT,

INSTITUTI REGII FRANCIÆ TYPOGRAPHO.

VENIT APUD FIRMIN DIDOT FRATRES.

M DCCC LX.

PRÆFATIO.

Aristophanis comœdias quum sciremus nusquam exstare integriores quam in postrema editione Guilelmi Dindorf, relictis aliis hanc sequi decrevimus solam. Sed ne quid eorum, quæ in nobis erant, negligeremus, ut prodiret hæc editio quam purissima, Criticum præstantissimum per literas adivimus, si qua forte ipsi nunc viderentur aliter constituenda. Ita nobis contigit frui locorum aliquot correctionibus luculentissimis, quæ nunc primum innotescunt : adeo ut lectoribus nostris haud vani spondeamus Aristophanem inter eos qui hodie feruntur haud dubie emendatissimum.

Interpretatio Latina non alia certe ab nobis exspectabatur quam Brunckiana, justis illa laudibus celebris, nisi quod aliquoties abusa esse videatur ζήλῳ Plautino. Ceterum modeste erat tam præclara scriptio ad nostrum institutum accommodanda, quod non patitur in Græcis alia legi, alia in Latinis. Illa igitur omnia quæ aliter nunc posita sunt in Græcis, mutari oportuit in interpretatione, et sicubi Brunckius a sententia Comici aberraverat. Cetera tibi præstitimus integra. Vale et fave.

Datum Parisiis, Nonis Maiis. MDCCCXXXVIII.

In recudendis Comici fragmentis, quæ certe sine lectoris damno prætermitti non potuissent, faventem experiri fortunam nobis contigit, quum postremam eorum editionem, a celeberrimo viro Guilelmo Dindorf elaboratam, nacti fuerimus. Hunc enim librum, qui nuperrime Oxoniæ prodiit, nemo infitias ire possit, omnibus criticæ et eruditionis numeris esse absolutissimum, atque ingenii omni laude digni dignissimum fetum. Nihil igitur potius merito duximus, quam ut tam præclarum et eximium opus pedetentim sequeremur, atque, quoad fieri posset, stricte repræsentaremus, nisi quod, ut nostro edendi consilio constaremus, nonnulla, doctissima quidem et probatissima, sed quæ paullo latius exspatiari, atque impositos nobis excedere fines viderentur, resecare coacti fuerimus. At, tanquam repensandi vice, cunctos veterum auctorum grammaticorumque ipsos fontes, e quibus petita et collecta fragmenta fuerunt, sedulo integros servavimus, necnon subinde præstantissimi editoris adnotationes,

quotquot locorum obscuritatem dilucidare possent, adjecimus : ita ut paucissima desideranda reliquerimus. Sed non ea tantum perfuncti sumus provincia, ut tam lætam materiam rescinderemus; quippe qui et additamenta præstiterimus. Etenim summus vir criticus, G. Dindorf, pro mantissa, nonnulla, quæ priores vel eruditissimos indagatores ipsumque adhuc latuerant, cum cl. Ambrosio F. Didot communicavit, atque humanissime utenda concessit : ad hæc, quasdam emendationes, quasi posteriores curas, quas non profert vel Oxoniensis editio, indicavit : unde fit ut nobis nostram omnium locupletissimam editionem præfiscine dicere liceat, imo et limatissimam; quam quidem laudem auctori suo grato animo acceptam referimus. Ceterum, cum collectanea Aristophanis fragmenta hucusque interpretatione carerent, ne quis eatenus defectus foret, marte nostro, ea latinitate, tum nova, tum recognita, donare in nos recepimus.

E. P. M. Longueville.

ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ

ΚΩΜΩΔΙΑΙ.

ARISTOPHANIS

COMOEDIÆ.

ΑΧΑΡΝΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
ΚΗΡΥΞ.
ΠΡΥΤΑΝΕΙΣ.
ΑΜΦΙΘΕΟΣ.
ΠΡΕΣΒΕΙΣ Ἀθηναίων παρὰ βασιλέως ἥκοντες.
ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ.
ΘΕΩΡΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΑΧΑΡΝΕΩΝ.
ΓΥΝΗ Δικαιοπόλιδος.
ΘΥΓΑΤΗΡ Δικαιοπόλιδος.
ΘΕΡΑΠΩΝ Εὐριπίδου.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
ΛΑΜΑΧΟΣ.
ΜΕΓΑΡΕΥΣ.
ΚΟΡΑ, θυγατέρε τοῦ Μεγαρέως.
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.
ΒΟΙΩΤΟΣ.
ΝΙΚΑΡΧΟΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ Λαμάχου.
ΓΕΩΡΓΟΣ.
ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν,
ἥσθην δὲ βαιὰ, πάνυ δὲ βαιὰ τέτταρα·
ἃ δ' ὠδυνήθην, ψαμμακοσιογάργαρα.
Φέρ' ἴδω, τί δ' ἥσθην ἄξιον χαιρηδόνος;
5 ἐγᾦδ' ἐφ' ᾧ γε τὸ κέαρ ηὐφράνθην ἰδὼν,
τοῖς πέντε ταλάντοις οἷς Κλέων ἐξήμεσεν.
Ταῦθ' ὡς ἐγανώθην, καὶ φιλῶ τοὺς ἱππέας
διὰ τοῦτο τοὔργον· ἄξιον γὰρ Ἑλλάδι.
Ἀλλ' ὠδυνήθην ἕτερον αὖ τραγῳδικὸν,
10 ὅτε δὴ κεχήνη προσδοκῶν τὸν Αἰσχύλον,
ὁ δ' ἀνεῖπεν « εἴσαγ', ὦ Θέογνι, τὸν χορόν· »
πῶς τοῦτ' ἔσεισέ μου δοκεῖς τὴν καρδίαν;
Ἀλλ' ἕτερον ἥσθην, ἡνίκ' ἐπὶ Μόσχῳ ποτὲ
Δεξίθεος εἰσῆλθ' ᾀσόμενος Βοιώτιον.
15 Τῆτες δ' ἀπέθανον καὶ διεστράφην ἰδὼν,
ὅτε δὴ παρέκυψε Χαῖρις ἐπὶ τὸν ὄρθιον.
Ἀλλ' οὐδεπώποτ' ἐξ ὅτου 'γὼ ῥύπτομαι
οὕτως ἐδήχθην ὑπὸ κονίας τὰς ὀφρῦς
ὡς νῦν, ὁπότ' οὔσης κυρίας ἐκκλησίας
20 ἑωθινῆς ἔρημος ἡ πνὺξ αὑτηί·
οἱ δ' ἐν ἀγορᾷ λαλοῦσι, κἄνω καὶ κάτω
τὸ σχοινίον φεύγουσι τὸ μεμιλτωμένον·

ACHARNENSES.

DRAMATIS PERSONÆ.

DICÆOPOLIS.
PRÆCO.
PRYTANES.
AMPHITHEUS.
LEGATI Atheniensium, ab rege Persarum reversi.
PSEUDARTABAS.
THEORUS.
CHORUS ACHARNENSIUM.
UXOR Dicæopolidis.
FILIA Dicæopolidis.
FAMULUS Euripidis.
EURIPIDES.
LAMACHUS.
MEGARENSIS.
PUELLÆ, filiæ Megarensis.
SYCOPHANTA.
BŒOTUS.
NICARCHUS.
FAMULUS Lamachi.
AGRICOLA.
PARANYMPHUS.

DICÆOPOLIS.

Quam multa sunt, quæ mihi cor momorderunt! quæ vero me delectarunt, pauca, perpauca, quatuor omnino: at quæ me cruciarunt, tot sunt, quot litus arenas, et quot Gargara segetes habent. Age videam, quid me delectavit, ob quod merito gavisus fuerim. Scio equidem, quanam re visa cor meum maxume exhilaratum fuit, illis nimirum quinque talentis, quæ Cleo evomuit. Quanto ob hanc rem delibutus fui gaudio! et Equites deamo ob istuc factum, quo Græcia juvatur omnis. Sed contra aliud me excruciavit animi, tragicum quiddam, quum, postquam dudum ore hiante exspectassem Æschylum, præco alta voce dixit: *Introduc, o Theognis, tuum chorum.* Quam valde putas id meum cor concussisse? Sed ob aliud quid dam aliquando delectatus fui, quum Dexitheus ingressus est post Moschum fidibus cantaturus Bœotium. At hoc anno tædio enectus fui, et mihi distorsi collum, quum prodiit Chæris, ut Orthium modum tibia caneret. Verum ex quo in balineis me sordibus purgari curo, nunquam supercilia mea sic momordit lixivium, ut nunc, quum tempore legitimæ concionis matutinæ deserta est pnyx hæcce. At illi confabulantur in foro, et sursum deorsum fugitant rubrica tinctum funem. Nec

οὐδ' οἱ πρυτάνεις ἥκουσιν, ἀλλ' ἀωρίαν
ἥκοντες, εἶτα δ' ὠστιοῦνται πῶς δοκεῖς
25 ἐλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου,
ἄθροοι καταρρέοντες· εἰρήνη δ' ὅπως
ἔσται προτιμῶσ' οὐδέν· ὦ πόλις πόλις.
Ἐγὼ δ' ἀεὶ πρώτιστος εἰς ἐκκλησίαν
νοστῶν κάθημαι· κᾆτ' ἐπειδὰν ὦ μόνος,
30 στένω, κέχηνα, σκορδινῶμαι, πέρδομαι,
ἀπορῶ, γράφω, παρατίλλομαι, λογίζομαι,
ἀποβλέπων εἰς τὸν ἀγρὸν, εἰρήνης ἐρῶν,
στυγῶν μὲν ἄστυ, τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν,
ὃς οὐδεπώποτ' εἶπεν, ἄνθρακας πρίω,
35 οὐκ ὄξος, οὐκ ἔλαιον, οὐδ' ᾔδειν πρίω,
ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χὠ πρίων ἀπῆν.
Νῦν οὖν ἀτεχνῶς ἥκω παρεσκευασμένος
βοᾶν, ὑποκρούειν, λοιδορεῖν τοὺς ῥήτορας,
ἐάν τις ἄλλο πλὴν περὶ εἰρήνης λέγῃ.
40 Ἀλλ' οἱ πρυτάνεις γὰρ οὑτοιὶ μεσημβρινοί.
Οὐκ ἠγόρευον; τοῦτ' ἐκεῖν' οὑγὼ 'λεγον·
εἰς τὴν προεδρίαν πᾶς ἀνὴρ ὠστίζεται.

ΚΗΡΥΞ.

Πάριτ' εἰς τὸ πρόσθεν,
πάριθ', ὡς ἂν ἐντὸς ἦτε τοῦ καθάρματος.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

45 Ἤδη τις εἶπε;

ΚΗΡΥΞ.

Τίς ἀγορεύειν βούλεται;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἐγώ.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Τίς ὤν;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἀμφίθεος.

ΠΥΤΑΝΙΣ.

Οὐκ ἄνθρωπος;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Οὔ,
ἀλλ' ἀθάνατος. Ὁ γὰρ Ἀμφίθεος Δήμητρος ἦν
καὶ Τριπτολέμου· τούτου δὲ Κελεὸς γίγνεται·
γαμεῖ δὲ Κελεὸς Φαιναρέτην τήθην ἐμὴν,
50 ἐξ ἧς Λυκῖνος ἐγένετ'· ἐκ τούτου δ' ἐγὼ
ἀθάνατός εἰμ'· ἐμοὶ δ' ἐπέτρεψαν οἱ θεοὶ
σπονδὰς ποιεῖσθαι πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ.
Ἀλλ' ἀθάνατος ὢν, ὦνδρες, ἐφόδι' οὐκ ἔχω·
οὐ γὰρ διδόασιν οἱ πρυτάνεις.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Οἱ τοξόται.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

55 Ὦ Τριπτόλεμε καὶ Κελεὲ, περιόψεσθέ με;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦνδρες πρυτάνεις, ἀδικεῖτε τὴν ἐκκλησίαν
τὸν ἄνδρ' ἀπάγοντες, ὅστις ἡμῖν ἤθελε
σπονδὰς ποιῆσαι καὶ κρεμάσαι τὰς ἀσπίδας.

prytanes veniunt: sed ubi tandem sero advenerint, tum mirum in modum sese invicem trudent, confestim ingruentes, concurrentes, certantesque de primo subsellio; pax autem quo pacto fiat, nihil pensi habent: o cives, cives! At ego semper primus in concionem veniens sedeo: deinde quum hic solus sum, ingemisco, hieto, pandiculor, pedo, dubius hæsito, baculo solum conscribillo, pilos mihi evello, computo, rus spectans, pacis cupidus, urbem exosus, pagum autem meum desiderans, qui mihi nunquam dixit: *Carbones eme,* nec *acetum,* nec *oleum;* nec norat illud *eme:* sed ipse omnia ferebat, et aberat istud, quod mihi cor dissecat, *eme.* Nunc itaque adveni plane paratus clamare, obloqui, conviciari oratores, si quis aliud quam de pace dicat. Sed eccos jam prytanes meridie advenientes. Nonne dicebam? hoc illud est, quod autumabam, in prima subsellia se quisque intrudit.

PRÆCO.

Procedite ulterius, procedite, ut intra lustratum sitis locum.

AMPHITHEUS.

Jamne aliquis dixit?

PRÆCO.

Quis verba facere volt?

AMPHITHEUS.

Ego.

PRYTANIS.

Quis tu es?

AMPHITHEUS.

Amphitheus.

PRYTANIS.

Non homo?

AMPHITHEUS.

Non: immortalis. Nam Amphitheus erat Cereris et Triptolemi filius; ex illo Celeus nascitur: Celeus autem uxorem duxit Phænaretam aviam meam, ex qua Lycinus natus est, qui me immortalem genuit. Mihi vero soli permiserunt dii inducias pacisci cum Lacedæmoniis. At ego immortalis qui sum, o amici, viaticum non habeo; non enim mihi subministrant prytanes.

PRYTANIS.

Eho lictores!

AMPHITHEUS.

O Triptoleme et Celee, mene abripi patiemini?

DICÆOPOLIS.

O prytanes, injuriam facitis congregato populo, quum hunc virum abduci jubetis, qui volebat nobis inducias facere, et suspendere clypeos.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Κάθησο σῖγα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ,

60 ἢν μὴ περὶ εἰρήνης γε πρυτανεύσητέ μοι.

ΚΗΡΥΞ.

Οἱ πρέσβεις οἱ παρὰ βασιλέως.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ποίου βασιλέως; ἄχθομαι 'γὼ πρέσβεσι
καὶ τοῖς ταῷσι τοῖς τ' ἀλαζονεύμασιν.

ΚΗΡΥΞ.

Σῖγα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Βαβαιάξ, ὠκβάτανα, τοῦ σχήματος.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

65 Ἐπέμψαθ' ἡμᾶς ὡς βασιλέα τὸν μέγαν,
μισθὸν φέροντας δύο δραχμὰς τῆς ἡμέρας
ἐπ' Εὐθυμένους ἄρχοντος·

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἴμοι τῶν δραχμῶν.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

καὶ δῆτ' ἐτρυχόμεσθα παρὰ Καΰστριον
πεδίον ὁδοιπλανοῦντες ἐσκηνημένοι,
70 ἐφ' ἁρμαμαξῶν μαλθακῶς κατακείμενοι,
ἀπολλύμενοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Σφόδρα γὰρ ἐσωζόμην ἐγὼ
παρὰ τὴν ἔπαλξιν ἐν φορυτῷ κατακείμενος;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ξενιζόμενοι δὲ πρὸς βίαν ἐπίνομεν
ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων καὶ χρυσίδων
75 ἄκρατον οἶνον ἡδύν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Κραναὰ πόλις,
ἆρ' αἰσθάνει τὸν κατάγελων τῶν πρέσβεων;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οἱ βάρβαροι γὰρ ἄνδρας ἡγοῦνται μόνους
τοὺς πλεῖστα δυνατοὺς καταφαγεῖν τε καὶ πιεῖν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἡμεῖς δὲ λαικαστάς τε καὶ καταπύγονας.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

80 Ἔτει τετάρτῳ δ' εἰς τὰ βασίλει' ἤλθομεν·
ἀλλ' εἰς ἀπόπατον ᾤχετο, στρατιὰν λαβών,
κἄχεζεν ὀκτὼ μῆνας ἐπὶ χρυσῶν ὀρῶν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πόσου δὲ τὸν πρωκτὸν χρόνου ξυνήγαγεν;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Τῇ πανσελήνῳ· κᾆτ' ἀπῆλθεν οἴκαδε·
85 εἶτ' ἐξένιζε, παρετίθει θ' ἡμῖν ὅλους
ἐκ κριβάνου βοῦς.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ τίς εἶδε πώποτε
βοῦς κριβανίτας; τῶν ἀλαζονευμάτων.

PRYTANIS.

Sede tacitus.

DICÆOPOLIS.

Non faciam, ita me Apollo amet, nisi de pace consultationem mihi proponatis.

PRÆCO.

Prodeant legati, qui ad regem missi fuerant.

DICÆOPOLIS.

Quem regem? tædium enim me cepit legatorum, et pavonum illorum, stolidarumque jactantiarum.

PRÆCO.

Sile.

DICÆOPOLIS.

Papæ! o Ecbatana! quis hic est habitus insolens?

LEGATUS.

Misistis nos, Euthymene archonte, ad magnum regem, attributa nobis in singulos dies duarum drachmarum mercede:

DICÆOPOLIS.

Hei mihi drachmarum!

LEGATUS.

afflictati autem sumus misere, per Caystrios campos oberrando sub tentoriis, in carpentis molliter cubantes, ærumnis confecti.

DICÆOPOLIS.

An mecum bene agebatur, quum ad propugnaculum in paleis cubarem?

LEGATUS.

Excepti autem hospitio cogebamur bibere e vitreis poculis et aureis phialis merum dulce.

DICÆOPOLIS.

O Cranai civitas, num sentis, ut te ludificentur legati?

LEGATUS.

Barbari enim solos eos esse viros deputant, qui plurimum valent esse et bibere.

DICÆOPOLIS.

At nos eosdem scortatores et cinædos esse deputamus.

LEGATUS.

Anno autem quarto ad regiam pervenimus: sed rex abierat ventris exonerandi gratia, abducto secum exercitu, mensesque perpetuos octo cacavit in aureis montibus.

DICÆOPOLIS.

Quanto autem tempore contraxit podicem?

LEGATUS.

Plenilunio: deinde abiit domum: tum nos hospitio excepit nobisque anteposuit integros e clibano boves.

DICÆOPOLIS.

Et quis vidit unquam boves in clibano tostos? o jactantiam!

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Καὶ ναὶ μὰ Δί' ὄρνιν τριπλάσιον Κλεωνύμου
παρέθηκεν ἡμῖν· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ φέναξ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

90 Ταῦτ' ἄρ' ἐφενάκιζες σὺ, δύο δραχμὰς φέρων.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν,
τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐκκόψειέ γε
κόραξ πατάξας τόν γε σὸν τοῦ πρέσβεως.

ΚΗΡΥΞ.

Ὁ βασιλέως ὀφθαλμός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦναξ Ἡράκλεις·
95 πρὸς τῶν θεῶν ἄνθρωπε, ναύφαρκτον βλέπεις,
ἢ περὶ ἄκραν κάμπτων νεώσοικον σκοπεῖς;
ἄσκωμ' ἔχεις που περὶ τὸν ὀφθαλμὸν κάτω.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἄγε δὴ σὺ, βασιλεὺς ἅττα σ' ἀπέπεμψεν φράσον
λέξοντ' Ἀθηναίοισιν, ὦ Ψευδαρτάβα.

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ.

100 Ἰαρταμὰν ἐξάρξ' ἀναπισσόναι σάτρα.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ξυνήκαθ' ὃ λέγει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Πέμψειν βασιλέα φησὶν ὑμῖν χρυσίον.
Λέγε δὴ σὺ μεῖζον καὶ σαφῶς τὸ χρυσίον.

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ.

Οὐ λῆψι χρῦσο, χαυνόπρωκτ' Ἰαοναῦ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

105 Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς σαφῶς.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Τί δαὶ λέγει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὅ τι; χαυνοπρώκτους τοὺς Ἰάονας λέγει,
εἰ προσδοκῶσι χρυσίον ἐκ τῶν βαρβάρων.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οὔκ, ἀλλ' ἀχάνας ὅδε γε χρυσίου λέγει.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ποίας ἀχάνας; σὺ μὲν ἀλαζὼν εἶ μέγας.
110 Ἀλλ' ἄπιθ'· ἐγὼ δὲ βασανιῶ τοῦτον μόνος.
Ἄγε δὴ σὺ φράσον ἐμοὶ σαφῶς, πρὸς τουτονὶ,
ἵνα μή σε βάψω βάμμα Σαρδιανικόν·
βασιλεὺς ὁ μέγας ἡμῖν ἀποπέμψει χρυσίον; —
ἄλλως ἄρ' ἐξαπατώμεθ' ὑπὸ τῶν πρέσβεων; —
115 Ἑλληνικόν γ' ἐπένευσαν ἄνδρες οὑτοιί,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ εἰσὶν ἐνθένδ' αὐτόθεν.
Καὶ τοῖν μὲν εὐνούχοιν τὸν ἕτερον τουτονὶ
ἐγῷδ' ὅς ἐστι, Κλεισθένης ὁ Σιβυρτίου.
Ὦ θερμόβουλον πρωκτὸν ἐξυρημένε·
120 τοιόνδε δ', ὦ πίθηκε, τὸν πώγων' ἔχων

LEGATUS.

Atque hercle avem triplo majorem Cleonymo adposuit nobis : nomen autem ei erat *Derisor.*

DICÆOPOLIS.

Propterea ergo tu nos derides, acceptis duabus drachmis.

LEGATUS.

Et nunc venimus adducentes istum Pseudartabam, qui est regis oculus.

DICÆOPOLIS.

Utinam, o legate, tuum ipsius oculum tundendo excutiat corvus!

PRÆCO.

Prodeat regis oculus.

DICÆOPOLIS.

O magne Hercules! Per deos obsecro, homo, stationemne vides, aut circa promontorium flectens navale observas, adeo timide incedis et caute circumspicis? suffultus mihi videtur oculus tuus loro, ut remus in navi.

LEGATUS.

Agedum tu eloquere, quæ te rex misit nuntiaturum Atheniensibus, o Pseudartaba.

PSEUDARTABAS.

Iartamam exarx' anapissonai satra.

LEGATUS.

Intellexistisne quid dicat?

DICÆOPOLIS.

Non equidem, ita me Apollo amet.

LEGATUS.

Ait regem vobis aurum missurum. Enuntia majore voce et clare aurum.

PSEUDARTABAS.

Non accipies aurum, cinæde Iaona.

DICÆOPOLIS.

Hei mihi misero! quam clare!

LEGATUS.

Quid jam dicit?

DICÆOPOLIS.

Rogas? Cinædos esse dicit Iaonas, si exspectant aurum a barbaris.

LEGATUS.

Nihil istius dicit, sed auri medimnos commemorat iste.

DICÆOPOLIS.

Quosnam medimnos? tu quidem magnus es jactator. Sed abi : ego autem hunc solus examinabo. Agedum tu dic mihi clare, coram hoc homine, ne te tingam tinctura Sardianica; anne aurum nobis mittet rex magnus? (*renuit Pseudartabas.*) Temere itaque decipimur a legatis? (*adnuit Pseudartabas.*) Græco utique more isti viri adnuunt; nunquam quisquam faciet, quin indidem sint ex hac urbe. Et eunuchorum alter iste qui sit, novi : Clisthenes, inquam, est, Sibyrti filius. O qui calidi consili culum rasus es! talemne, o simie, ha-

εὐνοῦχος ἡμῖν ἦλθες ἐσκευασμένος;
Ὁδὶ δὲ τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου Στράτων;

ΚΗΡΥΞ.

Σίγα, κάθιζε.
Τὸν βασιλέως ὀφθαλμὸν ἡ βουλὴ καλεῖ
125 εἰς τὸ πρυτανεῖον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη;
κᾆπειτ' ἐγὼ δῆτ' ἐνθαδὶ στραγγεύομαι;
τοὺς δὲ ξενίζειν οὐδέποτέ γ' ἴσχει θύρα.
Ἀλλ' ἐργάσομαί τι δεινὸν ἔργον καὶ μέγα.
Ἀλλ' Ἀμφίθεός μοι ποῦ 'στιν;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Οὑτοσὶ πάρα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

130 Ἐμοὶ σὺ ταυτασὶ λαβὼν ὀκτὼ δραχμὰς
σπονδὰς ποίησαι πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ
καὶ τοῖσι παιδίοισι καὶ τῇ πλάτιδι·
ὑμεῖς δὲ πρεσβεύεσθε καὶ κεχήνετε.

ΚΗΡΥΞ.

Προσίτω Θέωρος ὁ παρὰ Σιτάλκους.

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὁδί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

135 Ἕτερος ἀλαζὼν οὗτος εἰσκηρύττεται.

ΘΕΩΡΟΣ.

Χρόνον μὲν οὐκ ἂν ἦμεν ἐν Θρᾴκῃ πολύν,—

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μὰ Δί' οὐκ ἄν, εἰ μισθόν γε μὴ 'φερες πολύν.

ΘΕΩΡΟΣ.

εἰ μὴ κατένιψε χιόνι τὴν Θρᾴκην ὅλην,
καὶ τοὺς ποταμοὺς ἔπηξ' ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον,
140 ὅτ' ἐνθαδὶ Θέογνις ἠγωνίζετο.
Τοῦτον μετὰ Σιτάλκους ἔπινον τὸν χρόνον·
καὶ δῆτα φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς,
ὑμῶν τ' ἐραστὴς ἦν ἀληθής, ὥστε καὶ
ἐν τοῖσι τοίχοις ἔγραφ', Ἀθηναῖοι καλοί.
145 Ὁ δ' υἱός, ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,
ἤρα φαγεῖν ἀλλᾶντας ἐξ Ἀπατουρίων,
καὶ τὸν πατέρ' ἠντιβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρᾳ·
ὁ δ' ὤμοσε σπένδων βοηθήσειν, ἔχων
στρατιὰν τοσαύτην ὥστ' Ἀθηναίους ἐρεῖν,
150 ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κάκιστ' ἀπολοίμην, εἴ τι τούτων πείθομαι
ὧν εἶπας ἐνταυθὶ σύ, πλὴν τῶν παρνόπων.

ΘΕΩΡΟΣ.

Καὶ νῦν ὅπερ μαχιμώτατον Θρᾳκῶν ἔθνος
ἔπεμψεν ὑμῖν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοῦτο μέν γ' ἤδη σαφές.

ΚΗΡΥΞ.

155 Οἱ Θρᾷκες ἴτε δεῦρ', οὓς Θέωρος ἤγαγεν.

bens barbam, eunuchi ornatu nobis huc venisti!
Iste vero quis est? num forte Strato?

PRÆCO.

Sile, sede. Regis oculum senatus vocat in prytaneum.

DICÆOPOLIS.

Nonne hæc ad suspendium aliquem adigant? et tamen hic diutius moror? Istis, si quos hospitio excipere velint, semper patent prytanei fores. Sed perpetrabo facinus magnum et memorabile. Ubinam est mihi Amphitheus?

AMPHITHEUS.

Eccum adest.

DICÆOPOLIS.

Tu mihi, sumtis his octo drachmis, inducias paciscere cum Lacedæmoniis soli, et liberis et uxori: vos vero legatos mittite, et auras captate.

PRÆCO.

Accedat Theorus, qui a Sitalce rediit.

THEORUS.

Eccum.

DICÆOPOLIS.

Alius jactator hicce prodire jubetur.

THEORUS.

Non multo tempore morati fuissemus in Thracia—

DICÆOPOLIS.

Non hercle, nisi multam mercedem acciperes.

THEORUS.

nisi contecta fuisset omnis Thracia nive et fluvios constrinxisset gelu sub idem tempus, quando hic Theognis certavit tragœdiis. Interea potavi cum Sitalce; et sane supra modum studiosus erat Atheniensium, vereque amator vester: itaque etiam in parietibus scripsit *Athenienses belli*. Gnatus autem ejus, quem civem adscivimus Atheniensem, cupiebat isicium comedere ex Apaturiis, et patrem oravit, ut patriæ succurreret: at ille juravit libans se opem laturum cum tanto exercitu, ut Athenienses dicant: *Quanta multitudo locustarum advenit!*

DICÆOPOLIS.

Male peream, si quicquam istorum, quæ tu hic dixti, credo, præter locustas.

THEORUS.

Et nunc illam gentem, quæ bellicosissuma habetur inter Thracas, vobis misit.

DICÆOPOLIS.

Istuc quidem jam perspicuum fieri occipit.

PRÆCO.

Vos Thraces adeste, quos Theorus adduxit.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν;

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὀδομάντων στρατός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ποίων Ὀδομάντων; εἰπέ μοι, τουτὶ τί ἦν;
τίς τῶν Ὀδομάντων τὸ πέος ἀποτεθρίακεν;

ΘΕΩΡΟΣ.

Τούτοις ἐάν τις δύο δραχμὰς μισθὸν διδῷ,
160 καταπελτάσονται τὴν Βοιωτίαν ὅλην.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοισδὶ δύο δραχμὰς τοῖς ἀπεψωλημένοις;
ὑποστένοι μέντἂν ὁ θρανίτης λεὼς,
ὁ σωσίπολις. Οἴμοι τάλας, ἀπόλλυμαι,
ὑπὸ τῶν Ὀδομάντων τὰ σκόροδα πορθούμενος.
165 Οὐ καταβαλεῖτε τὰ σκόροδ';

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὦ μοχθηρὲ σὺ,
οὐ μὴ πρόσει τούτοισιν ἐσκοροδισμένοις;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ταυτὶ περιείδεθ' οἱ πρυτάνεις πάσχοντά με
ἐν τῇ πατρίδι καὶ ταῦθ' ὑπ' ἀνδρῶν βαρβάρων;
Ἀλλ' ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν
170 τοῖς Θρᾳξὶ περὶ μισθοῦ· λέγω δ' ὑμῖν ὅτι
διοσημία 'στὶ καὶ ῥανὶς βέβληκέ με.

ΚΗΡΥΞ.

Τοὺς Θρᾷκας ἀπιέναι, παρεῖναι δ' εἰς ἔνην.
Οἱ γὰρ πρυτάνεις λύουσι τὴν ἐκκλησίαν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἴμοι τάλας, μυττωτὸν ὅσον ἀπώλεσα.
175 Ἀλλ' ἐκ Λακεδαίμονος γὰρ Ἀμφίθεος ὁδί.
Χαῖρ', Ἀμφίθεε.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Μήπω, πρὶν ἄν γε στῶ τρέχων·
δεῖ γάρ με φεύγοντ' ἐκφυγεῖν Ἀχαρνέας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δ' ἔστιν;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἐγὼ μὲν δεῦρό σοι σπονδὰς φέρων
ἔσπευδον· οἱ δ' ὤσφροντο πρεσβῦταί τινες
180 Ἀχαρνικοὶ, στιπτοὶ γέροντες, πρίνινοι,
ἀτεράμονες, Μαραθωνομάχαι, σφενδάμνινοι·
ἔπειτ' ἀνέκραγον πάντες, ὦ μιαρώτατε,
σπονδὰς φέρεις, τῶν ἀμπέλων τετμημένων;
κἀς τοὺς τρίβωνας ξυνελέγοντο τῶν λίθων·
185 ἐγὼ δ' ἔφευγον· οἱ δ' ἐδίωκον κἀβόων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἱ δ' οὖν βοώντων· ἀλλὰ τὰς σπονδὰς φέρεις;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἔγωγέ φημι, τρία γε ταυτὶ γεύματα.
Αὗται μέν εἰσι πεντέτεις. Γεῦσαι λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αἰβοῖ.

DICÆOPOLIS.

Quid hoc mali est?

THEORUS.

Odomantorum exercitus.

DICÆOPOLIS.

Quorum Odomantorum? Dic mihi, hoc quid erat? quisnam Odomantis mutilavit penem?

THEORUS.

Isti, si quis eis mercedem dederit duas drachmas, incursionibus infestabunt omnem Bœotiam.

DICÆOPOLIS.

Hisne recutitis duas drachmas? ingemiscat utique remigum universus populus, sospitator urbis. Hei mihi misero! pereo: ab Odomantis allia mihi populantur. Non projicietis allia?

THEORUS.

O improbe, cave ne accedas ad istos, qui alliati sunt.

DICÆOPOLIS.

Siccine me injuria affici sinitis, o prytanes, in patria, idque a barbaris hominibus? Sed interdico, ne concio habeatur Thracibus super mercede: dico autem vobis ostentum factum esse, et me gutta pluviæ percussit.

PRÆCO.

Thraces abeant; et adsint post tertium diem: nam prytanes dimittunt concionem.

DICÆOPOLIS.

Hei mihi misero! quantum alliati perdidi! Verum enim vero ex Lacedæmone adest iste Amphitheus. Salve, Amphithee.

AMPHITHEUS.

Nondum etiam, priusquam currere desiero: nam fuga me effugere oportet Acharnenses.

DICÆOPOLIS.

Quid rei est?

AMPHITHEUS.

Tibi ferens inducias huc properabam: sed olfecerunt quidam Acharnenses vetuli, duri senes, iligni, immites, qui olim Marathone pugnarunt, acerni; mox autem uno ore exclamarunt: *O impurissume, inducias fers, quum vites excisæ sint ab hostibus?* simulque lapides colligebant in pallia: ego autem in pedes me conjeci; illi vero me persecuti sunt vociferantes.

DICÆOPOLIS.

Vociferentur sane illi. Tu vero fersne inducias?

AMPHITHEUS.

Fero, inquam, tria hæcce specimina. Istæ quidem sunt quinquennales; cape et gusta.

DICÆOPOLIS.

Phui!

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Τί ἐστιν;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ ἀρέσκουσίν μ', ὅτι

190 ὄζουσι πίττης καὶ παρασκευῆς νεῶν.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Σὺ δ' ἀλλὰ τασδὶ τὰς δεκέτεις γεῦσαι λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὄζουσι χαὖται πρέσβεων ἐς τὰς πόλεις
ὀξύτατον, ὥσπερ διατριβῆς τῶν ξυμμάχων.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἀλλ' αὑταιὶ γάρ σοι τριακοντούτιδες

195 κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Διονύσια,
αὗται μὲν ὄζουσ' ἀμβροσίας καὶ νέκταρος,
καὶ μὴ 'πιτηρεῖν σιτί' ἡμερῶν τριῶν,
κἀν τῷ στόματι λέγουσι, βαῖν' ὅποι θέλεις.
Ταύτας δέχομαι καὶ σπένδομαι κἀκπίομαι,

200 χαίρειν κελεύων πολλὰ τοὺς Ἀχαρνέας·
ἐγὼ δὲ πολέμου καὶ κακῶν ἀπαλλαγεὶς
ἄξω τὰ κατ' ἀγροὺς εἰσιὼν Διονύσια.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἐγὼ δὲ φεύξομαί γε τοὺς Ἀχαρνέας.

ΧΟΡΟΣ.

Τῇδε πᾶς ἕπου, δίωκε, καὶ τὸν ἄνδρα πυνθάνου Στρ.

205 τῶν ὁδοιπόρων ἁπάντων· τῇ πόλει γὰρ ἄξιον
ξυλλαβεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον. Ἀλλά μοι μηνύσατε,
εἴ τις οἶδ' ὅποι τέτραπται γῆς ὁ τὰς σπονδὰς φέρων.

210 Ἐκπέφευγ', οἴχεται φροῦδος. Οἴμοι τάλας τῶν ἐτῶν τῶν ἐμῶν·
οὐκ ἂν ἐπ' ἐμῆς γε νεότητος, ὅτ' ἐγὼ φέρων ἀνθράκων φορτίον

215 ἠκολούθουν Φαΰλλῳ τρέχων, ὧδε φαύλως ἂν ὁ
σπονδοφόρος οὗτος ὑπ' ἐμοῦ τότε διωκόμενος
ἐξέφυγεν οὐδ' ἂν ἐλαφρῶς ἂν ἀπεπλίξατο.
Νῦν δ' ἐπειδὴ στερρὸν ἤδη τοὐμὸν ἀντικνήμιον Ἀντ.

220 καὶ παλαιῷ Λακρατείδῃ τὸ σκέλος βαρύνεται,
οἴχεται. Διωκτέος δέ· μὴ γὰρ ἐγχάνῃ ποτὲ
μηδέ περ γέροντας ὄντας ἐκφυγὼν Ἀχαρνέας

225 ὅστις, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ θεοί, τοῖσιν ἐχθροῖσιν ἐσπείσατο,
οἷσι παρ' ἐμοῦ πόλεμος ἐχθοδοπὸς αὔξεται τῶν ἐμῶν χωρίων·

230 κοὐκ ἀνήσω πρὶν ἂν σχοῖνος αὐτοῖσιν ἀντεμπαγῶ
ὀξύς, ὀδυνηρός, * * * ἐπίκωπος, ἵνα*
μήποτε πατῶσιν ἔτι τὰς ἐμὰς ἀμπέλους.
Ἀλλὰ δεῖ ζητεῖν τὸν ἄνδρα καὶ βλέπειν Βαλλήναδε

235 καὶ διώκειν γῆν πρὸ γῆς, ἕως ἂν εὑρεθῇ ποτέ·
ὡς ἐγὼ βάλλων ἐκεῖνον οὐκ ἂν ἐμπλήμην λίθοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.

ΧΟΡΟΣ.

Σῖγα πᾶς. Ἠκούσατ', ἄνδρες, ἆρα τῆς εὐφημίας;
Οὗτος αὐτός ἐστιν ὃν ζητοῦμεν. Ἀλλὰ δεῦρο πᾶς.

240 Ἐκποδών· θύσων γὰρ ἁνήρ, ὡς ἔοικ', ἐξέρχεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.

AMPHITHEUS.

Quid est?

DICÆOPOLIS.

Non placent mihi, quia redolent picem et apparatum navium.

AMPHITHEUS.

Decennales has ergo cape, easque gusta.

DICÆOPOLIS.

Redolent istæ etiam perquam acerbe legatos in urbes abeuntes questum de sociorum mora.

AMPHITHEUS.

At istæ sunt induciæ tricennales terra marique.

DICÆOPOLIS.

O festivitas! redolent istæ quidem ambrosiam et nectar; nec jubent commeatum parare in tres dies; palamque et aperte dicunt, *I, quo vis.* Has accipio et libo et bibo, Acharnensibus multum valere jussis: ego vero solutus bello et ærumnis, rus ibo, ibique agam Liberalia.

AMPHITHEUS.

At ego fugere pergam, ne me corripiant Acharnenses.

CHORUS.

Hac omnis sequere, persequere, et sciscitare de homine ex viatoribus omnibus: nam ad rempublicam pertinet comprehendi hunc hominem. Sed mihi indicium facite, si quis novit quonam se gentium convertit iste qui fert inducias. Effugit, abiit, evanuit. Hei mihi misero! O ætatem meam senectam! non sane in mea juventute, quum onustus carbonibus Phayllum assequebar currendo, iste ita facile induciarum gerulus, a me tunc agitatus, effugisset, nec tam levi pede se abstulisset. At nunc, quum jam rigent genua mea, et Lacratidæ seni prægravantur crura, effugit. At persequi eum oportet. Ne etenim unquam nos irrideat, licet senes simus, gloriando se Acharnenses effugisse, qui, o Jupiter et dii, cum hostibus meis inducias pactus est, contra quos a me bellum infestum magis magisque augetur, ob vastata mea prædia: nec remittam, priusquam velut juncus ipsis infixus hæream acutus, molestus, infestans eos classe, ne unquam conculcent meas vites.

Sed conquirere oportet hominem et lapidibus eum obruere, et persequi e loco in locum, donec inveniatur tandem. Nam ego lapidibus eum petendo satiari non possum.

DICÆOPOLIS.

Ore favete, ore favete.

CHORUS.

Silete omnes. Audistisne hunc faventiam imperare? Hic ipsus est, quem quærimus. Sed huc omnes concedite. Abscedite: nam, ut videtur, iste homo sacrificaturus prodit.

DICÆOPOLIS.

Ore favete, ore favete. Procede paulo ulterius

Προΐτω 'ς τὸ πρόσθεν ὀλίγον ἡ κανηφόρος·
ὁ Ξανθίας τὸν φαλλὸν ὀρθὸν στησάτω.

ΓΥΝΗ.

Κατάθου τὸ κανοῦν, ὦ θύγατερ, ἵν' ἀπαρξώμεθα.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

245 Ὦ μῆτερ, ἀνάδος δεῦρο τὴν ἐτνήρυσιν,
ἵν' ἔτνος καταχέω τοὐλατῆρος τουτουί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ μὴν καλόν γ' ἔστ', ὦ Διόνυσε δέσποτα,
κεχαρισμένως σοι τήνδε τὴν πομπὴν ἐμὲ
πέμψαντα καὶ θύσαντα μετὰ τῶν οἰκετῶν
250 ἀγαγεῖν τυχηρῶς τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια,
στρατιᾶς ἀπαλλαχθέντα· τὰς σπονδὰς δέ μοι
καλῶς ξυνενεγκεῖν τὰς τριακοντούτιδας.

ΓΥΝΗ.

Ἄγ', ὦ θύγατερ, ὅπως τὸ κανοῦν καλὴ καλῶς
οἴσεις, βλέπουσα θυμβροφάγον. Ὡς μακάριος
255 ὅστις σ' ὀπύσει, κἀκποιήσεται γαλᾶς
σοῦ μηδὲν ἧττον βδεῖν, ἐπειδὰν ὄρθρος ᾖ.
Πρόβαινε, κἀν τὤχλῳ φυλάττεσθαι σφόδρα
μή τις λαθών σου περιτράγῃ τὰ χρυσία.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Ξανθία, σφῷν δ' ἐστὶν ὀρθὸς ἑκτέος
260 ὁ φαλλὸς ἐξόπισθε τῆς κανηφόρου·
ἐγὼ δ' ἀκολουθῶν ᾄσομαι τὸ φαλλικόν·
σὺ δ', ὦ γύναι, θεῶ μ' ἀπὸ τοῦ τέγους. Πρόβα.
Φαλῆς, ἑταῖρε Βακχίου, ξύγκωμε, νυκτοπεριπλάνητε, μοιχὲ, [παιδεραστὰ,
266 ἕκτῳ σ' ἔτει προσεῖπον ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος,
σπονδὰς ποιησάμενος ἐμαυτῷ, πραγμάτων τε καὶ μαχῶν καὶ [Λαμάχων ἀπαλλαγείς.
271 Πολλῷ γάρ ἐσθ' ἥδιον, ὦ Φαλῆς Φαλῆς,
κλέπτουσαν εὑρόνθ' ὡρικὴν ὑληφόρον,
τὴν Στρυμοδώρου Θρᾷτταν ἐκ τοῦ Φελλέως,
μέσην λαβόντ', ἄραντα, καταβαλόντα καταγιγαρτίσαι.
276 Φαλῆς Φαλῆς,
ἐὰν μεθ' ἡμῶν ξυμπίῃς, ἐκ κραιπάλης
ἕωθεν εἰρήνης ῥοφήσει τρυβλίον·
ἡ δ' ἀσπὶς ἐν τῷ φεψάλῳ κρεμήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

280 Οὗτος αὐτός ἐστιν, οὗτος.
Βάλλε βάλλε βάλλε βάλλε,
παῖε πᾶς τὸν μιαρόν.
Οὐ βαλεῖς, οὐ βαλεῖς;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἐστι; τὴν χύτραν συντρίψετε. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

285 Σὲ μὲν οὖν καταλεύσομεν, ὦ μιαρὰ κεφαλή.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀντὶ ποίας αἰτίας, ὠχαρνέων γεραίτατοι;

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦτ' ἐρωτᾷς; ἀναίσχυντος εἶ καὶ βδελυρὸς,
290 ὦ προδότα τῆς πατρίδος, ὅστις ἡμῶν μόνος
σπεισάμενος εἶτα δύνασαι πρὸς ἔμ' ἀποβλέπειν.

---

tu canistrifera : erectum autem phallum statuat Xanthia.

UXOR.

Depone canistrum, o filia, ut sacra auspicemur.

FILIA.

Mater, huc mihi porrige trullam, ut pulte perfundam placentam hancce.

DICÆOPOLIS.

Ista quidem apparastis bene. O magne Dionyse, adnue, ut qui grato animo hanc pompam tibi duxi, et sacruficavi cum familiaribus, prospere agitem Dionysia ruralia, militia defunctus, utque mihi bene cedant induciæ tricennales.

UXOR.

Age, filia, da operam, ut canistrum belle portes, vultu austero, thymbramque tuens. O quam beatus erit qui te inibit, facietque ut mustelæ non minus videantur visire, quam tu, sub lucis exortum! Progredere, et in turba sedulo cave, ne quis clam tuum arrodat aurum.

DICÆOPOLIS.

Vos, o Xanthia, erectum oportet tenere phallum pone canistriferam: ego vero subsequens Phallicum accinam : tu vero, mulier, specta me de tecto. Procede. Phalle, Bacchi amice, comissationum socie, noctivage, adulter, puerorum amator, sexto te demum adloquor anno, in pagum meum revorsus lubenti animo, postquam inducias mihimet pactus sum, ærumnis et præliis et Lamachis defunctus. Multo enim est jucundius, o Phalle, Phalle, si quis inveniens lignatricem venustam, Strymodori ancillam, furantem ligna ex Phelleo, sublimem mediam arripiat, humique prosternat, et ibidem permolat. O Phalle, Phalle, si nobiscum potaveris, hesterno vino gravis, mane pacis catinum sorbebis : clypeus autem in fumo pendebit.

CHORUS.

Iste ipse est, iste. Jace, jace, jace, jace : percutiat quisque impurum istum. Annon jacies, nonne?

DICÆOPOLIS.

O Hercules! quid hoc est? ollam mihi confringetis.

CHORUS.

Quin te lapidibus obruemus, o impurum caput.

DICÆOPOLIS.

Quamobrem, o maxume omnium Acharnensium senes?

CHORUS.

Istuc rogas? impudens es et sceleratus, o proditor patriæ, qui quum solus ex nobis inducias pepigeris, tamen audes adspicere me.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀντὶ δ' ὧν ἐσπεισάμην οὐκ οἴδατ'· ἀλλ' ἀκούσατε.

ΧΟΡΟΣ.

295 Σοῦ γ' ἀκούσωμεν; ἀπολεῖ· κατά σε χώσομεν τοῖς λίθοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μηδαμῶς, πρὶν ἄν γ' ἀκούσητ'· ἀλλ' ἀνάσχεσθ', ὦγαθοί.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀνασχήσομαι· μηδὲ λέγε μοι σὺ λόγον·
300 ὡς μεμίσηκά σε Κλέωνος ἔτι μᾶλλον, ὃν
κατατεμῶ τοῖσιν ἱππεῦσι καττύματα.
Σοῦ δ' ἐγὼ λόγους λέγοντος οὐκ ἀκούσομαι μακρούς,
ὅστις ἐσπείσω Λάκωσιν, ἀλλὰ τιμωρήσομαι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

305 Ὠγαθοὶ, τοὺς μὲν Λάκωνας ἐκποδὼν ἐάσατε,
τῶν δ' ἐμῶν σπονδῶν ἀκούσατ' εἰ καλῶς ἐσπεισάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' ἔτ' ἂν καλῶς λέγοις ἄν, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ
οἷσιν οὔτε βωμὸς οὔτε πίστις οὔθ' ὅρκος μένει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἶδ' ἐγὼ καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
310 οὐχ ἁπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐχ ἁπάντων, ὦ πανοῦργε; ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν
ἐμφανῶς ἤδη πρὸς ἡμᾶς; εἶτ' ἐγὼ σοῦ φείσομαι;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐχ ἁπάντων οὐχ ἁπάντων· ἀλλ' ἐγὼ λέγων ὁδὶ
πόλλ' ἂν ἀποφήναιμ' ἐκείνους ἔσθ' ἃ κἀδικουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

315 Τοῦτο τοὔπος δεινὸν ἤδη καὶ ταραξικάρδιον,
εἰ σὺ τολμήσεις ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἡμῖν λέγειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κἂν γε μὴ λέγω δίκαια, μηδὲ τῷ πλήθει δοκῶ,
ὑπὲρ ἐπιξήνου θελήσω τήνδ' ἔχων ἐγὼ λέγειν.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται,
320 μὴ οὐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐς φοινικίδα;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἷον αὖ μέλας τις ὑμῖν θυμάλωψ ἐπέζεσεν.
Οὐκ ἀκούσεσθ' οὐκ ἀκούσεσθ' ἐτεόν, ὦχαρνηΐδαι;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀκουσόμεσθα δῆτα.

ΔΙΚΙΑΟΠΟΛΙΣ.

Δεινά τἄρα πείσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐξολοίμην, ἢν ἀκούσω.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μηδαμῶς, ὦχαρνικοί.

ΧΟΡΟΣ.

325 Ὡς τεθνήξων ἴσθι νυνί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Δήξομἄρ' ὑμᾶς ἐγώ.
Ἀνταποκτενῶ γὰρ ὑμῶν τῶν φίλων τοὺς φιλτάτους·
ὡς ἔχω γ' ὑμῶν ὁμήρους, οὓς ἀποσφάξω λαβών.

DICÆOPOLIS.

Nescitis utique quamobrem pepigerim : itaque audite.

CHORUS.

Tene ut ego audiam? peribis. Obruemus te lapidibus.

DICÆOPOLIS.

Nequaquam, priusquam audiatis : sed reprimite vos, o boni.

CHORUS.

Non me reprimam; neque tu jam verba feceris : nam odi te Cleone adhuc pejus, quem ego aliquando concidam Equitibus in soleas. Ex te autem longam orationem non audirem, qui amicus factus es Laconibus; sed pœnas de te sumam.

DICÆOPOLIS.

O boni, Laconas missos facite, et audite an recte inducias pepigerim.

CHORUS.

At quo modo possis id recte factum dicere, si modo semel pepigisti cum illis, quibus nec ara, nec fides, nec jusjurandum certum manet?

DICÆOPOLIS.

At equidem scio Laconas, quos nimis premimus odio, non esse omnium malorum nobis causam.

CHORUS.

Non omnium vero, o nequissume? hæccine audes dicere palam coram nobis? et tamen ego tibi parcam?

DICÆOPOLIS.

Non omnium, inquam, non omnium. Quin ego, quem videtis, ipse varie ostendere possim, eos etiam in nonnullis injuriam pati.

CHORUS.

Istud jam verbum acerbum est, et cor meum perturbat, si tu audebis pro hostibus apud nos verba facere.

DICÆOPOLIS.

Et, nisi dixero, quæ justa sunt, ac populo talia videbuntur, super trunco lanionio posita hac cervice volo verba facere.

CHORUS.

Age, o populares, cur parcimus lapidibus, quin hunc concerpamus ut lanam puniceæ vesti faciundæ?

DICÆOPOLIS.

En qualis fuligo iracundiæ rursus in vobis exardescit! Non audietis me, non audietis me quæso, o Acharnidæ?

CHORUS.

Non sane audiemus.

DICÆOPOLIS.

Indigne ergo mecum agetur.

CHORUS.

Disperеam, si audivero.

DICÆOPOLIS.

Nequaquam, o Acharnici.

CHORUS.

Scito te jam moriturum.

DICÆOPOLIS.

Faciam ergo quod vos mordeat. Contra enim occidam illos, qui amicorum vostrorum sunt vobis carissumi : quippe a vobis habeo obsides, quos jugulabo comprehensos.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί τοῦτ' ἀπειλεῖ τοὔπος, ἄνδρες δημόται,
τοῖς Ἀχαρνικοῖσιν ἡμῖν; μῶν ἔχει του παιδίον
330 τῶν παρόντων ἔνδον εἴρξας; ἢ 'πὶ τῷ θρασύνεται;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Βάλλετ', εἰ βούλεσθ'. Ἐγὼ γὰρ τουτονὶ διαφθερῶ.
Εἴσομαι δ' ὑμῶν τάχ' ὅστις ἀνθράκων τι κήδεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἀπωλόμεσθ'. Ὁ λάρκος δημότης ὅδ' ἔστ' ἐμός.
Ἀλλὰ μὴ δράσῃς ὃ μέλλεις· μηδαμῶς, ὦ μηδαμῶς.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

335 Ὡς ἀποκτενῶ, κέκραχθ'· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀκούσομαι. Ἀντ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀπολεῖς ἄρα τὸν ἥλικα τόνδε φιλανθρακέα;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐδ' ἐμοῦ λέγοντος ὑμεῖς ἀρτίως ἠκούσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ νυνὶ λέγ', εἴ σοι δοκεῖ, τόν τε Λακε-
δαιμόνιον αὐτὸν ὅτι τῷ τρόπῳ σοὔστὶ φίλος·
340 ὡς τόδε τὸ λαρκίδιον οὐ προδώσω ποτέ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοὺς λίθους νῦν μοι χαμᾶζε πρῶτον ἐξεράσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Οὑτοιί σοι χαμαί, καὶ σὺ κατάθου πάλιν τὸ ξίφος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ὅπως μὴ 'ν τοῖς τρίβωσιν ἐγκάθηνταί που λίθοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐκσέσεισται χαμᾶζ'. Οὐχ ὁρᾷς σειόμενον;
345 ἀλλὰ μή μοι πρόφασιν, ἀλλὰ κατάθου τὸ βέλος·
ὡς ὅδε γε σειστὸς ἅμα τῇ στροφῇ γίγνεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐμέλλετ' ἄρ' ἅπαντες ἀνασείειν βοήν,
ὀλίγου τ' ἀπέθανον ἄνθρακες Παρνήθιοι,
καὶ ταῦτα διὰ τὴν ἀτοπίαν τῶν δημοτῶν.
350 Ὑπὸ τοῦ δέους δὲ τῆς μαρίλης μοι συχνὴν
ὁ λάρκος ἐνετίλησεν ὥσπερ σηπία.
Δεινὸν γὰρ οὕτως ὀμφακίαν πεφυκέναι
τὸν θυμὸν ἀνδρῶν ὥστε βάλλειν καὶ βοᾶν
ἐθέλειν τ' ἀκοῦσαι μηδὲν ἴσον ἴσῳ φέρον,
355 ἐμοῦ θέλοντος ὑπὲρ ἐπιξήνου λέγειν
ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅπανθ' ὅσ' ἂν λέγω·
καίτοι φιλῶ γε τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί οὖν οὐ λέγεις ἐπίξηνον ἐξενεγκὼν θύραζ' Στρ.
360 ὅ τι ποτ', ὦ σχέτλιε, τὸ μέγα τοῦτ' ἔχεις;
πάνυ γὰρ ἐμέ γε πόθος ὅ τι φρονεῖς ἔχει.
Ἀλλ' ᾗπερ αὐτὸς τὴν δίκην διωρίσω,
365 θεὶς δεῦρο τοὐπίξηνον ἐγχείρει λέγειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἰδοὺ θέασαι, τὸ μὲν ἐπίξηνον τοδί,
ὁ δ' ἀνὴρ ὁ λέξων οὑτοσὶ τυννουτοσί.
Ἀμέλει μὰ τὸν Δί' οὐκ ἐνασπιδώσομαι,
λέξω δ' ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅ μοι δοκεῖ.
370 Καίτοι δέδοικα πολλά· τούς τε γὰρ τρόπους

CHORUS.

Dicite mihi, viri populares, quid minatur hoc verbum Acharnicis? num cujuspiam nostrûm, qui adsumus, gnatum tenet intus conclusum? aut quanam fiducia fretus tam audax est?

DICÆOPOLIS.

Jacite, si voltis, lapides: at ego hunc perdam: mox autem cognoscam, ecquem vestrûm tangit carbonum cura.

CHORUS.

Periimus! cophinus iste meus est popularis. Sed ne faxis, quod instituisti: nequaquam, o nequaquam.

DICÆOPOLIS.

Utique hunc occidam: ejula quantumvis; nam ego haud auscultabo.

CHORUS.

Perdes ergo æqualem istum meum et amicum carbonarium?

DICÆOPOLIS.

Nec vos, quæ dicerem, auscultabatis modo.

CHORUS.

At nunc dic, si tibi videtur vel de Lacedæmoniis ipsis, quod sint animo tuo carissimi. Nam istum ego cophinulum haud deseram unquam.

DICÆOPOLIS.

Jamprimum mihi lapides effundite humi.

CHORUS.

En tibi humi jacent: tu etiam vicissim depone gladium.

DICÆOPOLIS.

Sed videndum ne in palliis forte supersint abconditi lapides.

CHORUS.

Excussi sunt humi. Nonne vides, ut excutitur pallium? sed ne mihi causas finge; verum depone gladium: nam et sinus excutitur hicce, dum saltans in alteram partem convertor.

DICÆOPOLIS.

Debebatis ergo clamorem omnes tollere, simulque lapides excutere: parum autem abfuit quin pessum irent carbones Parnethii, idque propter imprudentiam suorum popularium: adeoque formidine pressus fuit hic cophinus, ut atri pulveris, ad morem sepiæ, multum mihi cacaverit. Enimvero viris periculosum est tam immiti esse animo, ut statim jaculentur et clamitent, nolintque auscultare æquas conditiones, qualem ego offero, quum volo super trunco lanionio dicere omnia, quæcunque pro Lacedæmoniis dixero: et tamen amo etiam vitam meam ego.

CHORUS.

Cur itaque non dicis, foras prolato trunco lanionio, quodcunque tandem, o perdite, dicendum habes tanti momenti? quid enim cogites, audire prorsus aveo. Sed, quemadmodum ipse tibi pœnam decrevisti, huc truncum statue, postque incipe dicere.

DICÆOPOLIS.

En, videte. Iste est truncus lanionius: vir autem qui verba faciet, hic, ego inquam, tantillus. Clypeo me non muniam hercle; ne id putetis: dicam autem pro Lacedæmoniis, quæ mihi videantur. Quamquam multa timeo: nam et animi agricola-

τοὺς τῶν ἀγροίκων οἶδα χαίροντας σφόδρα
ἐάν τις αὐτοὺς εὐλογῇ καὶ τὴν πόλιν
ἀνὴρ ἀλαζὼν καὶ δίκαια κἄδικα·
κἀνταῦθα λανθάνουσ' ἀπεμπολώμενοι·
375 τῶν τ' αὖ γερόντων οἶδα τὰς ψυχὰς ὅτι
οὐδὲν βλέπουσιν ἄλλο πλὴν ψήφῳ δακεῖν,
αὐτός τ' ἐμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἅπαθον
ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν.
Εἰσελκύσας γάρ μ' εἰς τὸ βουλευτήριον
380 διέβαλλε καὶ ψευδῆ κατεγλώττιζέ μου
κἀκυκλοβόρει κἄπλυνεν, ὥςτ' ὀλίγου πάνυ
ἀπωλόμην μολυνοπραγμονούμενος.
Νῦν οὖν με πρῶτον πρὶν λέγειν ἐάσατε
ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.

rum scio quam valde gestiant, si ipsos et civitatem laudet homo quispiam jactator, qua jure qua injuria : atque hic tum non advertunt animum se venundari. Senum item novi ingenium, ut nihil spectent, quam calculo ut mordeant. Ipse quoque quid a Cleone sim passus, scio, propter comœdiam præterito anno editam; nam me in senatum protractum et calumniatus est, et falsa in me effutiit crimina, magno verborum fragore obtudit, et maledictis perfudit, ut minimum abfuerit, quin perirem, fœdatus ejus conviciis. Nunc igitur primum, antequam verba faciam, sinite me amiciri in modum hominis miserrumi.

ΧΟΡΟΣ.

385 Τί ταῦτα στρέφει τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς; Ἀντ.
λαβὲ δ' ἐμοῦ γ' ἕνεκα παρ' Ἱερωνύμου
390 σκοτοδασυπυκνότριχά τιν' Ἄϊδος κυνῆν·
εἶτ' ἐξάνοιγε μηχανὰς τὰς Σισύφου,
ὡς σκῆψιν ἀγὼν οὗτος οὐκ εἰςδέξεται.

CHORUS.

Quid tam versute et dolose moliris, atque moras nectis? sumas per me licet ab Hieronymo umbrosam aliquam et hirsutam Orci galeam : deinde expande machinationes Sisyphi : nam istud certamen nullam excusationem admittet.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὥρα 'στὶν ἄρα μοι καρτερὰν ψυχὴν λαβεῖν,
καί μοι βαδιστέ' ἐστὶν ὡς Εὐριπίδην.
395 Παῖ παῖ.

DICÆOPOLIS.

Tempus nunc est ut fortem animum adsumam, et mihi adeundus est Euripides. Puer, puer!

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τίς οὗτος;

FAMULUS.

Quis iste?

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἔνδον ἔστ' Εὐριπίδης;

DICÆOPOLIS.

Estne intus Euripides?

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἔνδον ἔνδον ἐστίν, εἰ γνώμην ἔχεις.

FAMULUS.

Non intus, intus est; si mentem habes.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πῶς ἔνδον, εἶτ' οὐκ ἔνδον;

DICÆOPOLIS.

Quomodo intus, et rursum non intus?

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὀρθῶς, ὦ γέρον.
Ὁ νοῦς μὲν ἔξω ξυλλέγων ἐπύλλια
οὐκ ἔνδον, αὐτὸς δ' ἔνδον ἀναβάδην ποιεῖ
400 τραγῳδίαν.

FAMULUS.

Recte, o senex. Animus quidem foris colligens versiculos non intus est : ipse autem intus in sublimi sedens facit tragœdiam.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ τρισμακάρι' Εὐριπίδη,
ὅθ' ὁ δοῦλος ουτωσὶ σοφῶς ὑποκρίνεται.
Ἐκκάλεσον αὐτόν.

DICÆOPOLIS.

O ter beate Euripide, qui servum habes tam sapienter respondere doctum! Evoca ipsum.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἀλλ' ἀδύνατον.

FAMULUS.

At fieri hoc nequit.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ὅμως.
Οὐ γὰρ ἂν ἀπέλθοιμ', ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν.
Εὐριπίδη, Εὐριπίδιον,
405 ὑπάκουσον, εἴπερ πώποτ' ἀνθρώπων τινί.
Δικαιόπολις καλεῖ σε Χολλείδης, ἐγώ.

DICÆOPOLIS.

Attamen. Non enim abierim : sed pultabo januam. Euripide, Euripidisce, ausculta mihi, si unquam auscultasti cuiquam. Dicæopolis vocat te Chollides, ego inquam.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐ σχολή.

EURIPIDES.

Sed non est otium.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'.

DICÆOPOLIS.

Sed te huc promoveri jube.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' ἀδύνατον.
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ἀλλ' ὅμως.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' ἐκκυκλήσομαι· καταβαίνειν δ' οὐ σχολή.
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
410 Εὐριπίδη,
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τί λέλακας;
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
ἀναβάδην ποιεῖς,
ἐξὸν καταβάδην· οὐκ ἐτὸς χωλοὺς ποιεῖς.
Ἀτὰρ τί τὰ ῥάκι' ἐκ τραγῳδίας ἔχεις,
ἐσθῆτ' ἐλεινήν; οὐκ ἐτὸς πτωχοὺς ποιεῖς.
Ἀλλ' ἀντιβολῶ πρὸς τῶν γονάτων σ', Εὐριπίδη,
415 δός μοι ῥάκιόν τι τοῦ παλαιοῦ δράματος.
Δεῖ γάρ με λέξαι τῷ χορῷ ῥῆσιν μακράν·
αὕτη δὲ θάνατον, ἢν κακῶς λέξω, φέρει.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τὰ ποῖα τρύχη; μῶν ἐν οἷς Οἰνεὺς ὁδὶ
ὁ δύσποτμος γεραιὸς ἠγωνίζετο;
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
420 Οὐκ Οἰνέως ἦν, ἀλλ' ἔτ' ἀθλιωτέρου.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τὰ τοῦ τυφλοῦ Φοίνικος;
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Οὐ Φοίνικος, οὔ,
ἀλλ' ἕτερος ἦν Φοίνικος ἀθλιώτερος.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ποίας ποθ' ἀνὴρ λακίδας αἰτεῖται πέπλων;
Ἀλλ' ἢ Φιλοκτήτου τὰ τοῦ πτωχοῦ λέγεις;
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
425 Οὐκ, ἀλλὰ τούτου πολὺ πολὺ πτωχιστέρου.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' ἦ τὰ δυσπινῆ θέλεις πεπλώματα
ἃ Βελλεροφόντης εἶχ' ὁ χωλὸς οὑτοσί;
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Οὐ Βελλεροφόντης· ἀλλὰ κἀκεῖνος μὲν ἦν
χωλός, προσαιτῶν, στωμύλος, δεινὸς λέγειν.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
430 Οἶδ' ἄνδρα, Μυσὸν Τήλεφον.
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ναί, Τήλεφον·
τούτου δὸς ἀντιβολῶ σέ μοι τὰ σπάργανα.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ὦ παῖ, δὸς αὐτῷ Τηλέφου ῥακώματα·
κεῖται δ' ἄνωθεν τῶν Θυεστείων ῥακῶν,
μεταξὺ τῶν Ἰνοῦς.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
Ἰδοὺ ταυτὶ λαβέ.
ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
435 Ὦ Ζεῦ διόπτα καὶ κατόπτα πανταχῇ.
[ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.]

EURIPIDES.
Sed id fieri non potest.
DICÆOPOLIS.
Attamen.
EURIPIDES.
Sed promovebor quidem : verum descendendi non est otium.
DICÆOPOLIS.
Euripide —
EURIPIDES.
Quid vociferaris ?
DICÆOPOLIS.
In sublime evectus tragœdias facis, quum idem liceat humi : non temere est, quod claudos fingis. Quid vero pannos ex tragœdia habes, vestem miserabilem? Non temere est, quod mendicos fingis. Sed per ego te genua obsecro, mi Euripide, da mihi panniculum aliquem veteris fabulæ; nam me oportet recitare choro longam orationem, quæ quidem mortem mihi adfert, si dixero male.
EURIPIDES.
Nam quos tibi dem pannos? num illos, in quibus Œneus iste certavit, infelix senex?
DICÆOPOLIS.
Non Œnei erant, sed adhuc miserioris.
EURIPIDES.
Vin' cæci pannos Phœnicis?
DICÆOPOLIS.
Non Phœnicis, non inquam : sed alius quis erat Phœnice miserior.
EURIPIDES.
Quasnam homo iste tandem laceras petit vestes? Num illas mendici Philoctetæ dicis?
DICÆOPOLIS.
Non : sed multo magis mendicioris isto.
EURIPIDES.
Numquid sordidum vis amictum, quem habuit claudus Bellerophontes ille?
DICÆOPOLIS.
Non Bellerophontes; sed ille quidem erat claudus, mendicus, garrulus, disertus.
EURIPIDES.
Novi hominem : Telephum Mysum dicis.
DICÆOPOLIS.
Telephum inquam : hujus da mihi, obsecro, velamina.
EURIPIDES.
Tu, puer, da ei laceras vestes Telephi : jacent autem supra Thyesteas, mediæ inter Inus pannos.
FAMULUS.
En accipe.
DICÆOPOLIS.
O Jupiter, qui omnia perspicis et specularis! [adnue ut miserrumum exorner in modum.] Euri-

Εὐριπίδη, 'πειδήπερ ἐχαρίσω ταδὶ,
κἀκεῖνά μοι δὸς τἀκόλουθα τῶν ῥακῶν,
τὸ πιλίδιον περὶ τὴν κεφαλὴν τὸ Μύσιον.
440 Δεῖ γάρ με δόξαι πτωχὸν εἶναι τήμερον,
εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμὶ, φαίνεσθαι δὲ μή·
τοὺς μὲν θεατὰς εἰδέναι μ' ὃς εἴμ' ἐγὼ,
τοὺς δ' αὖ χορευτὰς ἠλιθίους παρεστάναι,
ὅπως ἂν αὐτοὺς ῥηματίοις σκιμαλίσω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

445 Δώσω. Πυκνῇ γὰρ λεπτὰ μηχανᾷ φρενί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εὐδαιμονοίης, Τηλέφῳ δ' ἁγὼ φρονῶ.
Εὖ γ'· οἷον ἤδη ῥηματίων ἐμπίπλαμαι.
Ἀτὰρ δέομαί γε πτωχικοῦ βακτηρίου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τουτὶ λαβὼν ἄπελθε λαΐνων σταθμῶν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

450 Ὦ θύμ', ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀπωθοῦμαι δόμων,
πολλῶν δεόμενος σκευαρίων· νῦν δὴ γενοῦ
γλίσχρος προσαιτῶν λιπαρῶν τ'. Εὐριπίδη,
δός μοι σπυρίδιον διακεκαυμένον λύχνῳ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δ', ὦ τάλας, σε τοῦδ' ἔχει πλέκους χρέος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

455 Χρέος μὲν οὐδὲν, βούλομαι δ' ὅμως λαβεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Λυπηρὸς ἴσθ' ὢν κἀποχώρησον δόμων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Φεῦ·
εὐδαιμονοίης, ὥςπερ ἡ μήτηρ ποτέ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἄπελθε νῦν μοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μἀλλά μοι δὸς ἓν μόνον
κοτυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουμένον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

460 Φθείρου λαβὼν τόδ'· ἴσθ' ὀχληρὸς ὢν δόμοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὔπω μὰ Δί' οἶσθ' οἷ' αὐτὸς ἐργάζει κακά.
Ἀλλ', ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη, τουτὶ μόνον,
δός μοι χυτρίδιον σφογγίῳ βεβυσμένον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἄνθρωπ', ἀφαιρήσει με τὴν τραγῳδίαν.
465 Ἄπελθε ταυτηνὶ λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀπέρχομαι.
Καίτοι τί δράσω; δεῖ γὰρ ἑνὸς, οὗ μὴ τυχὼν
ἀπόλωλ'. Ἄκουσον, ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη·
τουτὶ λαβὼν ἄπειμι κοὐ πρόσειμ' ἔτι·
εἰς τὸ σπυρίδιον ἰσχνά μοι φυλλεῖα δός.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

470 Ἀπολεῖς μ'. Ἰδού σοι. Φροῦδά μοι τὰ δράματα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' οὐκέτ', ἀλλ' ἄπειμι. Καὶ γάρ εἰμ' ἄγαν

---

pide, quandoquidem ista indulsisti mihi, da mihi et alia, quæ ad pannos hosce pertinent, Mysium capiti pileolum. Quippe oportet mendicum me adsimulare hodie, esse quidem, qui sum, sed eum non videri; spectatores quidem scire me, qui siem, chorum autem stolidum adstare, ut eum verbulis ludificer.

EURIPIDES.

Dabo: nam prudenti animo subtilia machinaris.

DICÆOPOLIS.

Dii tibi bene faciant; Telepho autem, ut ego cupio. Euge! ut jam plenus vocularum fio! sed opus est mihi etiam baculo, qualem mendici gerunt.

EURIPIDES.

Cape hunc, et abscede a lapideis postibus.

DICÆOPOLIS.

Vides, anime mi, ut repellar ab ædibus, licet adhuc mihi multa supellectile sit opus: nunc igitur fac instes obnixe petendo, mendicando, et flagitando. Euripide, da mihi sportellam lucerna perustam.

EURIPIDES.

Quid tibi, o miser, usus est opere illo plectili?

DICÆOPOLIS.

Usus quidem nullus: id tamen adsumere volo.

EURIPIDES.

Molestum esse te mihi scias, et ab ædibus discede.

DICÆOPOLIS.

Eheu! dii te perinde, ut matrem tuam olim, felicitent!

EURIPIDES.

Facesse hinc jam.

DICÆOPOLIS.

Nondum, obsecro: sed unum modo da mihi caliculum, præfractum cui labrum siet.

EURIPIDES.

Accipe ista et aufer: scias vero te molestum esse ædibus.

DICÆOPOLIS.

Nondum scis hercle, quantis me affiictas malis. At, o suavissume Euripide, hoc tantum da mihi, ollulam spongia obturatam.

EURIPIDES.

Tu homo, adimes mihi omnem tragœdiam. Cape hanc et abi.

DICÆOPOLIS.

Abeo. Sed quid agam? Etenim unum est adhuc, quo indigeo, quod nisi nactus fuero, perii. Audi o dulcissume Euripide: istæc si accipiam, abibo, te non accedam amplius: in sportellam da mihi tenuia olerum folia.

EURIPIDES.

Perdes me: en tibi. In nihilum redactæ sunt fabulæ meæ.

DICÆOPOLIS.

Sed nihil amplius petam; verum abibo: etenim

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Καὶ ναὶ μὰ Δί' ὄρνιν τριπλάσιον Κλεωνύμου
παρέθηκεν ἡμῖν· ὄνομα δ' ἦν αὐτῷ φέναξ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

90 Ταῦτ' ἄρ' ἐφενάκιζες σὺ, δύο δραχμὰς φέρων.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν,
τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐκκόψειέ γε
κόραξ πατάξας τόν γε σὸν τοῦ πρέσβεως.

ΚΗΡΥΞ.

Ὁ βασιλέως ὀφθαλμός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦναξ Ἡράκλεις·
95 πρὸς τῶν θεῶν ἄνθρωπε, ναύφαρκτον βλέπεις,
ἢ περὶ ἄκραν κάμπτων νεώσοικον σκοπεῖς;
ἄσκωμ' ἔχεις που περὶ τὸν ὀφθαλμὸν κάτω.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ἄγε δὴ σὺ, βασιλεὺς ἅττα σ' ἀπέπεμψεν φράσον
λέξοντ' Ἀθηναίοισιν, ὦ Ψευδαρτάβα.

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ.

100 Ἰαρταμὰν ἐξὰρξ' ἀναπισσόναι σάτρα.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Ξυνήκαθ' ὃ λέγει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Πέμψειν βασιλέα φησὶν ὑμῖν χρυσίον.
Λέγε δὴ σὺ μεῖζον καὶ σαφῶς τὸ χρυσίον.

ΨΕΥΔΑΡΤΑΒΑΣ.

Οὐ λῆψι χρῦσο, χαυνόπρωκτ' Ἰαοναῦ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

105 Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς σαφῶς.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Τί δαὶ λέγει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὅ τι; χαυνοπρώκτους τοὺς Ἰάονας λέγει,
εἰ προσδοκῶσι χρυσίον ἐκ τῶν βαρβάρων.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

Οὐκ, ἀλλ' ἀχάνας ὅδε γε χρυσίου λέγει.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ποίας ἀχάνας; σὺ μὲν ἀλαζὼν εἶ μέγας.
110 Ἀλλ' ἄπιθ'· ἐγὼ δὲ βασανιῶ τοῦτον μόνος.
Ἄγε δὴ σὺ φράσον ἐμοὶ σαφῶς, πρὸς τουτονὶ,
ἵνα μή σε βάψω βάμμα Σαρδιανικόν·
βασιλεὺς ὁ μέγας ἡμῖν ἀποπέμψει χρυσίον; —
ἄλλως ἄρ' ἐξαπατώμεθ' ὑπὸ τῶν πρέσβεων; —
115 Ἑλληνικόν γ' ἐπένευσαν ἄνδρες ουτοιὶ,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ εἰσὶν ἐνθένδ' αὐτόθεν.
Καὶ τοῖν μὲν εὐνούχοιν τὸν ἕτερον τουτονὶ
ἐγᾦδ' ὅς ἐστι, Κλεισθένης ὁ Σιβυρτίου.
Ὦ θερμόβουλον πρωκτὸν ἐξυρημένε·
120 τοιόνδε δ', ὦ πίθηκε, τὸν πώγων' ἔχων

LEGATUS.

Atque hercle avem triplo majorem Cleonymo adposuit nobis: nomen autem ei erat *Derisor*.

DICÆOPOLIS.

Propterea ergo tu nos derides, acceptis duabus drachmis.

LEGATUS.

Et nunc venimus adducentes istum Pseudartabam, qui est regis oculus.

DICÆOPOLIS.

Utinam, o legate, tuum ipsius oculum tundendo excutiat corvus!

PRÆCO.

Prodeat regis oculus.

DICÆOPOLIS.

O magne Hercules! Per deos obsecro, homo, stationemne vides, aut circa promontorium flectens navale observas, adeo timide incedis et caute circumspicis? suffultus mihi videtur oculus tuus loro, ut remus in navi.

LEGATUS.

Agedum tu eloquere, quæ te rex misit nuntiaturum Atheniensibus, o Pseudartaba.

PSEUDARTABAS.

Iartamam exarx' anapissonai satra.

LEGATUS.

Intellexistisne quid dicat?

DICÆOPOLIS.

Non equidem, ita me Apollo amet.

LEGATUS.

Ait regem vobis aurum missurum. Enuntia majore voce et clare aurum.

PSEUDARTABAS.

Non accipies aurum, cinæde Iaona.

DICÆOPOLIS.

Hei mihi misero! quam clare!

LEGATUS.

Quid jam dicit?

DICÆOPOLIS.

Rogas? Cinædos esse dicit Iaonas, si exspectant aurum a barbaris.

LEGATUS.

Nihil istius dicit, sed auri medimnos commemorat iste.

DICÆOPOLIS.

Quosnam medimnos? tu quidem magnus es jactator. Sed abi: ego autem hunc solus examinabo. Agedum tu dic mihi clare, coram hoc homine, ne te tingam tinctura Sardianica; anne aurum nobis mittet rex magnus? (*renuit Pseudartabas.*) Temere itaque decipimur a legatis? (*adnuit Pseudartabas.*) Græco utique more isti viri adnuunt; nunquam quisquam faciet, quin indidem sint ex hac urbe. Et eunuchorum alter iste qui sit, novi: Clisthenes, inquam, est, Sibyrti filius. O qui calidi consili culum rasus es! talemne, o simie, ha-

εὐνοῦχος ἡμῖν ἦλθες ἐσκευασμένος;
Ὁδὶ δὲ τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου Στράτων;

ΚΗΡΥΞ.

Σίγα, κάθιζε.
Τὸν βασιλέως ὀφθαλμὸν ἡ βουλὴ καλεῖ
125 εἰς τὸ πρυτανεῖον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ταῦτα δῆτ' οὐκ ἀγχόνη;
κἄπειτ' ἐγὼ δῆτ' ἐνθαδὶ στραγγεύομαι;
τοὺς δὲ ξενίζειν οὐδέποτέ γ' ἴσχει θύρα.
Ἀλλ' ἐργάσομαί τι δεινὸν ἔργον καὶ μέγα.
Ἀλλ' Ἀμφίθεός μοι ποῦ 'στιν;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Οὑτοσὶ πάρα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

130 Ἐμοὶ σὺ ταυτασὶ λαβὼν ὀκτὼ δραχμὰς
σπονδὰς ποίησαι πρὸς Λακεδαιμονίους μόνῳ
καὶ τοῖσι παιδίοισι καὶ τῇ πλάτιδι·
ὑμεῖς δὲ πρεσβεύεσθε καὶ κεχήνετε.

ΚΗΡΥΞ.

Προσίτω Θέωρος ὁ παρὰ Σιτάλκους.

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὁδί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

135 Ἕτερος ἀλαζὼν οὗτος εἰσκηρύττεται.

ΘΕΩΡΟΣ.

Χρόνον μὲν οὐκ ἂν ἦμεν ἐν Θρᾴκῃ πολύν,—

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μὰ Δί' οὐκ ἄν, εἰ μισθόν γε μὴ 'φερες πολύν.

ΘΕΩΡΟΣ.

εἰ μὴ κατένιψε χιόνι τὴν Θρᾴκην ὅλην,
καὶ τοὺς ποταμοὺς ἔπηξ' ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον,
140 ὅτ' ἐνθαδὶ Θέογνις ἠγωνίζετο.
Τοῦτον μετὰ Σιτάλκους ἔπινον τὸν χρόνον·
καὶ δῆτα φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς,
ὑμῶν τ' ἐραστὴς ἦν ἀληθής, ὥστε καὶ
ἐν τοῖσι τοίχοις ἔγραφ', Ἀθηναῖοι καλοί.
145 Ὁ δ' υἱός, ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,
ἤρα φαγεῖν ἀλλᾶντας ἐξ Ἀπατουρίων,
καὶ τὸν πατέρ' ἠντιβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρᾳ·
ὁ δ' ὤμοσε σπένδων βοηθήσειν, ἔχων
στρατιὰν τοσαύτην ὥστ' Ἀθηναίους ἐρεῖν,
150 ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κάκιστ' ἀπολοίμην, εἴ τι τούτων πείθομαι
ὧν εἶπας ἐνταυθὶ σύ, πλὴν τῶν παρνόπων.

ΘΕΩΡΟΣ.

Καὶ νῦν ὅπερ μαχιμώτατον Θρᾳκῶν ἔθνος
ἔπεμψεν ὑμῖν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τουτὸ μέν γ' ἤδη σαφές.

ΚΗΡΥΞ.

155 Οἱ Θρᾷκες ἴτε δεῦρ', οὓς Θέωρος ἤγαγεν.

---

bens barbam, eunuchi ornatu nobis huc venisti!
Iste vero quis est? num forte Strato?

PRÆCO.

Sile, sede. Regis oculum senatus vocat in prytaneum.

DICÆOPOLIS.

Nonne hæc ad suspendium aliquem adigant? et tamen hic diutius moror? Istis, si quos hospitio excipere velint, semper patent prytanei fores. Sed perpetrabo facinus magnum et memorabile. Ubinam est mihi Amphitheus?

AMPHITHEUS.

Eccum adest.

DICÆOPOLIS.

Tu mihi, sumtis his octo drachmis, inducias paciscere cum Lacedæmoniis soli, et liberis et uxori : vos vero legatos mittite, et auras captate.

PRÆCO.

Accedat Theorus, qui a Sitalce rediit.

THEORUS.

Eccum.

DICÆOPOLIS.

Alius jactator hicce prodire jubetur.

THEORUS.

Non multo tempore morati fuissemus in Thracia—

DICÆOPOLIS.

Non hercle, nisi multam mercedem acciperes.

THEORUS.

nisi contecta fuisset omnis Thracia nive et fluvios constrinxisset gelu sub idem tempus, quando hic Theognis certavit tragœdiis. Interea potavi cum Sitalce; et sane supra modum studiosus erat Atheniensium, vereque amator vester : itaque etiam in parietibus scripsit *Athenienses belli*. Gnatus autem ejus, quem civem adscivimus Atheniensem, cupiebat isicium comedere ex Apaturiis, et patrem oravit, ut patriæ succurreret : at ille juravit libans se opem laturum cum tanto exercitu, ut Athenienses dicant : *Quanta multitudo locustarum advenit!*

DICÆOPOLIS.

Male peream, si quicquam istorum, quæ tu hic dixti, credo, præter locustas.

THEORUS.

Et nunc illam gentem, quæ bellicosissuma habetur inter Thracas, vobis misit.

DICÆOPOLIS.

Istuc quidem jam perspicuum fieri occipit.

PRÆCO.

Vos Thraces adeste, quos Theorus adduxit.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν;

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὀδομάντων στρατός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ποίων Ὀδομάντων; εἰπέ μοι, τουτὶ τί ἦν;
τίς τῶν Ὀδομάντων τὸ πέος ἀποτεθρίακεν;

ΘΕΩΡΟΣ.

Τούτοις ἐάν τις δύο δραχμὰς μισθὸν διδῷ,
160 καταπελτάσονται τὴν Βοιωτίαν ὅλην.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοισδὶ δύο δραχμὰς τοῖς ἀπεψωλημένοις;
ὑποστένοι μέντἂν ὁ θρανίτης λεὼς,
ὁ σωσίπολις. Οἴμοι τάλας, ἀπόλλυμαι,
ὑπὸ τῶν Ὀδομάντων τὰ σκόροδα πορθούμενος.
165 Οὐ καταβαλεῖτε τὰ σκόροδ᾽;

ΘΕΩΡΟΣ.

Ὦ μοχθηρὲ σὺ,
οὐ μὴ πρόσει τούτοισιν ἐσκοροδισμένοις;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ταυτὶ περιείδεθ᾽ οἱ πρυτάνεις πάσχοντά με
ἐν τῇ πατρίδι καὶ ταῦθ᾽ ὑπ᾽ ἀνδρῶν βαρβάρων;
Ἀλλ᾽ ἀπαγορεύω μὴ ποιεῖν ἐκκλησίαν
170 τοῖς Θρᾳξὶ περὶ μισθοῦ· λέγω δ᾽ ὑμῖν ὅτι
διοσημία ᾽στὶ καὶ ῥανὶς βέβληκέ με.

ΚΗΡΥΞ.

Τοὺς Θρᾷκας ἀπιέναι, παρεῖναι δ᾽ εἰς ἔνην.
Οἱ γὰρ πρυτάνεις λύουσι τὴν ἐκκλησίαν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἴμοι τάλας, μυττωτὸν ὅσον ἀπώλεσα.
175 Ἀλλ᾽ ἐκ Λακεδαίμονος γὰρ Ἀμφίθεος ὁδί.
Χαῖρ᾽, Ἀμφίθεε.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Μήπω, πρὶν ἄν γε στῶ τρέχων·
δεῖ γάρ με φεύγοντ᾽ ἐκφυγεῖν Ἀχαρνέας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δ᾽ ἔστιν;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἐγὼ μὲν δεῦρό σοι σπονδὰς φέρων
ἔσπευδον· οἱ δ᾽ ὤσφροντο πρεσβῦταί τινες
180 Ἀχαρνικοὶ, στιπτοὶ γέροντες, πρίνινοι,
ἀτεράμονες, Μαραθωνομάχαι, σφενδάμνινοι·
ἔπειτ᾽ ἀνέκραγον πάντες, ὦ μιαρώτατε,
σπονδὰς φέρεις, τῶν ἀμπέλων τετμημένων;
κἀς τοὺς τρίβωνας ξυνελέγοντο τῶν λίθων·
185 ἐγὼ δ᾽ ἔφευγον· οἱ δ᾽ ἐδίωκον κἀβόων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἱ δ᾽ οὖν βοώντων· ἀλλὰ τὰς σπονδὰς φέρεις;

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἔγωγέ φημι, τρία γε ταυτὶ γεύματα.
Αὗται μέν εἰσι πεντέτεις. Γεῦσαι λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αἰβοῖ.

DICÆOPOLIS.

Quid hoc mali est?

THEORUS.

Odomantorum exercitus.

DICÆOPOLIS.

Quorum Odomantorum? Dic mihi, hoc quid erat? quisnam Odomantis mutilavit penem?

THEORUS.

Isti, si quis eis mercedem dederit duas drachmas, incursionibus infestabunt omnem Bœotiam.

DICÆOPOLIS.

Hisne recutitis duas drachmas? ingemiscat utique remigum universus populus, sospitator urbis. Hei mihi misero! pereo : ab Odomantis allia mihi populantur. Non projicietis allia?

THEORUS.

O improbe, cave ne accedas ad istos, qui alliati sunt.

DICÆOPOLIS.

Siccine me injuria affici sinitis, o prytanes, in patria, idque a barbaris hominibus? Sed interdico, ne concio habeatur Thracibus super mercede : dico autem vobis ostentum factum esse, et me gutta pluviæ percussit.

PRÆCO.

Thraces abeant; et adsint post tertium diem : nam prytanes dimittunt concionem.

DICÆOPOLIS.

Hei mihi misero! quantum alliati perdidi! Verum enim vero ex Lacedæmone adest iste Amphitheus. Salve, Amphithee.

AMPHITHEUS.

Nondum etiam, priusquam currere desiero : nam fuga me effugere oportet Acharnenses.

DICÆOPOLIS.

Quid rei est?

AMPHITHEUS.

Tibi ferens inducias huc properabam : sed olfecerunt quidam Acharnenses vetuli, duri senes, iligni, inmites, qui olim Marathone pugnarunt, acerni; mox autem uno ore exclamarunt : *O impurissume, inducias fers, quum vites excisæ sint ab hostibus?* simulque lapides colligebant in pallia : ego autem in pedes me conjeci; illi vero me persecuti sunt vociferantes.

DICÆOPOLIS.

Vociferentur sane illi. Tu vero fersne inducias?

AMPHITHEUS.

Fero, inquam, tria hæcce specimina. Istæ quidem sunt quinquennales; cape et gusta.

DICÆOPOLIS.

Phui!

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Τί ἔστιν;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ ἀρέσκουσίν μ', ὅτι
190 ὄζουσι πίττης καὶ παρασκευῆς νεῶν.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Σὺ δ' ἀλλὰ τασδὶ τὰς δεκέτεις γεῦσαι λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὄζουσι χαὖται πρέσβεων ἐς τὰς πόλεις
ὀξύτατον, ὥσπερ διατριβῆς τῶν ξυμμάχων.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἀλλ' αὑταιὶ γάρ σοι τριακοντούτιδες
195 κατὰ γῆν τε καὶ θάλατταν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Διονύσια,
αὗται μὲν ὄζουσ' ἀμβροσίας καὶ νέκταρος,
καὶ μὴ 'πιτηρεῖν σιτί' ἡμερῶν τριῶν,
κἀν τῷ στόματι λέγουσι, βαῖν' ὅποι θέλεις.
Ταύτας δέχομαι καὶ σπένδομαι κἀκπίομαι,
200 χαίρειν κελεύων πολλὰ τοὺς Ἀχαρνέας·
ἐγὼ δὲ πολέμου καὶ κακῶν ἀπαλλαγεὶς
ἄξω τὰ κατ' ἀγροὺς εἰσιὼν Διονύσια.

ΑΜΦΙΘΕΟΣ.

Ἐγὼ δὲ φεύξομαί γε τοὺς Ἀχαρνέας.

ΧΟΡΟΣ.

Τῇδε πᾶς ἕπου, δίωκε, καὶ τὸν ἄνδρα πυνθάνου — Στρ.
205 τῶν ὁδοιπόρων ἁπάντων· τῇ πόλει γὰρ ἄξιον
ξυλλαβεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον. Ἀλλά μοι μηνύσατε,
εἴ τις οἶδ' ὅποι τέτραπται γῆς ὁ τὰς σπονδὰς φέρων.
210 Ἐκπέφευγ', οἴχεται φροῦδος. Οἴμοι τάλας τῶν ἐτῶν τῶν ἐμῶν·
οὐκ ἂν ἐπ' ἐμῆς γε νεότητος, ὅτ' ἐγὼ φέρων ἀνθράκων φορτίον
215 ἠκολούθουν Φαΰλλῳ τρέχων, ὧδε φαύλως ἂν ὁ
σπονδοφόρος οὗτος ὑπ' ἐμοῦ τότε διωκόμενος
ἐξέφυγεν οὐδ' ἂν ἐλαφρῶς ἂν ἀπεπλίξατο.
Νῦν δ' ἐπειδὴ στερρὸν ἤδη τοὐμὸν ἀντικνήμιον — Ἀντ.
220 καὶ παλαιῷ Λακρατείδῃ τὸ σκέλος βαρύνεται,
οἴχεται. Διωκτέος δέ· μὴ γὰρ ἐγχάνῃ ποτὲ
μηδέ περ γέροντας ὄντας ἐκφυγὼν Ἀχαρνέας
225 ὅστις, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ θεοί, τοῖσιν ἐχθροῖσιν ἐσπείσατο,
οἷσι παρ' ἐμοῦ πόλεμος ἐχθοδοπὸς αὔξεται τῶν ἐμῶν χωρίων·
230 κοὐκ ἀνήσω πρὶν ἂν σχοῖνος αὐτοῖσιν ἀντεμπαγῶ
ὀξύς, ὀδυνηρός, * * * ἐπίκωπος, ἵνα
μήποτε πατῶσιν ἔτι τὰς ἐμὰς ἀμπέλους.
Ἀλλὰ δεῖ ζητεῖν τὸν ἄνδρα καὶ βλέπειν Βαλλήναδε
235 καὶ διώκειν γῆν πρὸ γῆς, ἕως ἂν εὑρεθῇ ποτέ·
ὡς ἐγὼ βάλλων ἐκεῖνον οὐκ ἂν ἐμπλήμην λίθοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.

ΧΟΡΟΣ.

Σῖγα πᾶς. Ἠκούσατ', ἄνδρες, ἆρα τῆς εὐφημίας;
Οὗτος αὐτός ἐστιν ὃν ζητοῦμεν. Ἀλλὰ δεῦρο πᾶς.
240 Ἐκποδών· θύσων γὰρ ἀνὴρ, ὡς ἔοικ', ἐξέρχεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.

AMPHITHEUS.

Quid est?

DICÆOPOLIS.

Non placent mihi, quia redolent picem et apparatum navium.

AMPHITHEUS.

Decennales has ergo cape, easque gusta.

DICÆOPOLIS.

Redolent istæ etiam perquam acerbe legatos in urbes abeuntes questum de sociorum mora.

AMPHITHEUS.

At istæ sunt induciæ tricennales terra marique.

DICÆOPOLIS.

O festivitas! redolent istæ quidem ambrosiam et nectar; nec jubent commeatum parare in tres dies; palamque et aperte dicunt, *I, quo vis.* Has accipio et libo et bibo, Acharnensibus multum valere jussis: ego vero solutus bello et ærumnis, rus ibo, ibique agam Liberalia.

AMPHITHEUS.

At ego fugere pergam, ne me corripiant Acharnenses.

CHORUS.

Hac omnis sequere, persequere, et sciscitare de homine ex viatoribus omnibus: nam ad rempublicam pertinet comprehendi hunc hominem. Sed mihi indicium facite, si quis novit quonam se gentium convertit iste qui fert inducias. Effugit, abiit, evanuit. Hei mihi misero! O ætatem meam senectam! non sane in mea juventute, quum onustus carbonibus Phayllum assequebar currendo, iste ita facile induciarum gerulus, a me tunc agitatus, effugisset, nec tam levi pede se abstulisset. At nunc, quum jam rigent genua mea, et Lacratidæ seni prægravantur crura, effugit. At persequi eum oportet. Ne etenim unquam nos irrideat, licet senes simus, gloriando se Acharnenses effugisse, qui, o Jupiter et dii, cum hostibus meis inducias pactus est, contra quos a me bellum infestum magis magisque augetur, ob vastata mea prædia: nec remittam, priusquam velut juncus ipsis infixus hæream acutus, molestus, infestans eos classe, ne unquam conculcent meas vites.

Sed conquirere oportet hominem et lapidibus eum obruere, et persequi e loco in locum, donec inveniatur tandem. Nam ego lapidibus eum petendo satiari non possum.

DICÆOPOLIS.

Ore favete, ore favete.

CHORUS.

Silete omnes. Audistisne hunc faventiam imperare? Hic ipsus est, quem quærimus. Sed huc omnes concedite. Abscedite: nam, ut videtur, iste homo sacrificaturus prodit.

DICÆOPOLIS.

Ore favete, ore favete. Procede paulo ulterius

Προΐτω 'ς τὸ πρόσθεν ὀλίγον ἡ κανηφόρος·
ὁ Ξανθίας τὸν φαλλὸν ὀρθὸν στησάτω.

ΓΥΝΗ.

Κατάθου τὸ κανοῦν, ὦ θύγατερ, ἵν' ἀπαρξώμεθα.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

245 Ὦ μῆτερ, ἀνάδος δεῦρο τὴν ἐτνήρυσιν,
ἵν' ἔτνος καταχέω τοὐλατῆρος τουτουί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ μὴν καλόν γ' ἔστ', ὦ Διόνυσε δέσποτα,
κεχαρισμένως σοι τήνδε τὴν πομπὴν ἐμὲ
πέμψαντα καὶ θύσαντα μετὰ τῶν οἰκετῶν
250 ἀγαγεῖν τυχηρῶς τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια,
στρατιᾶς ἀπαλλαχθέντα· τὰς σπονδὰς δέ μοι
καλῶς ξυνενεγκεῖν τὰς τριακοντούτιδας.

ΓΥΝΗ.

Ἄγ', ὦ θύγατερ, ὅπως τὸ κανοῦν καλὴ καλῶς
οἴσεις, βλέπουσα θυμβροφάγον. Ὡς μακάριος
255 ὅστις σ' ὀπύσει, κἀκποιήσεται γαλᾶς
σοῦ μηδὲν ἧττον βδεῖν, ἐπειδὰν ὄρθρος ᾖ.
Πρόβαινε, κἀν τὤχλῳ φυλάττεσθαι σφόδρα
μή τις λαθών σου περιτράγῃ τὰ χρυσία.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Ξανθία, σφῷν δ' ἐστὶν ὀρθὸς ἑκτέος
260 ὁ φαλλὸς ἐξόπισθε τῆς κανηφόρου·
ἐγὼ δ' ἀκολουθῶν ᾄσομαι τὸ φαλλικόν·
σὺ δ', ὦ γύναι, θεῶ μ' ἀπὸ τοῦ τέγους. Πρόβα.
Φαλῆς, ἑταῖρε Βακχίου, ξύγκωμε, νυκτοπεριπλάνητε, μοιχέ, [παιδεραστά,
265 ἕκτῳ σ' ἔτει προσεῖπον ἐς τὸν δῆμον ἐλθὼν ἄσμενος,
σπονδὰς ποιησάμενος ἐμαυτῷ, πραγμάτων τε καὶ μαχῶν καὶ [Λαμάχων ἀπαλλαγείς.
271 Πολλῷ γάρ ἐσθ' ἥδιον, ὦ Φαλῆς Φαλῆς,
κλέπτουσαν εὑρόνθ' ὡρικὴν ὑληφόρον,
τὴν Στρυμοδώρου Θρᾷτταν ἐκ τοῦ Φελλέως,
μέσην λαβόντ', ἄραντα, καταβαλόντα καταγιγαρτίσαι.
275 Φαλῆς Φαλῆς,
ἐὰν μεθ' ἡμῶν ξυμπίῃς, ἐκ κραιπάλης
ἕωθεν εἰρήνης ῥοφήσει τρυβλίον·
ἡ δ' ἀσπὶς ἐν τῷ φεψάλῳ κρεμήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

280 Οὗτος αὐτός ἐστιν, οὗτος.
Βάλλε βάλλε βάλλε βάλλε,
παῖε πᾶς τὸν μιαρόν.
Οὐ βαλεῖς, οὐ βαλεῖς;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἐστι; τὴν χύτραν συντρίψετε. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

285 Σὲ μὲν οὖν καταλεύσομεν, ὦ μιαρὰ κεφαλή.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀντὶ ποίας αἰτίας, ὠχαρνέων γεραίτατοι;

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦτ' ἐρωτᾷς; ἀναίσχυντος εἶ καὶ βδελυρός,
290 ὦ προδότα τῆς πατρίδος, ὅστις ἡμῶν μόνος
σπεισάμενος εἶτα δύνασαι πρὸς ἔμ' ἀποβλέπειν.

---

tu canistrifera : erectum autem phallum statuat Xanthia.

UXOR.

Depone canistrum, o filia, ut sacra auspicemur.

FILIA.

Mater, huc mihi porrige trullam, ut pulte perfundam placentam hancce.

DICÆOPOLIS.

Ista quidem apparastis bene. O magne Dionyse, adnue, ut qui grato animo hanc pompam tibi duxi, et sacruficavi cum familiaribus, prospere agitem Dionysia ruralia, militia defunctus, utque mihi bene cedant induciæ tricennales.

UXOR.

Age, filia, da operam, ut canistrum belle portes, vultu austero, thymbramque tuens. O quam beatus erit qui te inibit, facietque ut mustelæ non minus videantur visire, quam tu, sub lucis exortum! Progredere, et in turba sedulo cave, ne quis clam tuum arrodat aurum.

DICÆOPOLIS.

Vos, o Xanthia, erectum oportet tenere phallum pone canistriferam: ego vero subsequens Phallicum accinam : tu vero, mulier, specta me de tecto. Procede. Phalle, Bacchi amice, comissationum socie, noctivage, adulter, puerorum amator, sexto te demum adloquor anno, in pagum meum reversus lubenti animo, postquam inducias mihimet pactus sum, ærumnis et præliis et Lamachis defunctus. Multo enim est jucundius, o Phalle, Phalle, si quis inveniens lignatricem venustam, Strymodori ancillam, furantem ligna ex Phelleo, sublimem mediam arripiat, humique prosternat, et ibidem permolat. O Phalle, Phalle, si nobiscum potaveris, hesterno vino gravis, mane pacis catinum sorbebis: clypeus autem in fumo pendebit.

CHORUS.

Iste ipse est, iste. Jace, jace, jace, jace: percutiat quisque impurum istum. Annon jacies, nonne?

DICÆOPOLIS.

O Hercules! quid hoc est? ollam mihi confringetis.

CHORUS.

Quin te lapidibus obruemus, o impurum caput.

DICÆOPOLIS.

Quamobrem, o maxume omnium Acharnensium senes?

CHORUS.

Istuc rogas? impudens es et sceleratus, o proditor patriæ, qui quum solus ex nobis inducias pepigeris, tamen audes adspicere me.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀντὶ δ' ὧν ἐσπεισάμην οὐκ οἴδατ'· ἀλλ' ἀκούσατε.

ΧΟΡΟΣ.

295 Σοῦ γ' ἀκούσωμεν; ἀπολεῖ· κατά σε χώσομεν τοῖς λίθοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μηδαμῶς, πρὶν ἄν γ' ἀκούσητ'· ἀλλ' ἀνάσχεσθ', ὦγαθοί.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀνασχήσομαι· μηδὲ λέγε μοι σὺ λόγον·
300 ὡς μεμίσηκά σε Κλέωνος ἔτι μᾶλλον, ὃν
κατατεμῶ τοῖσιν ἱππεῦσι καττύματα.
Σοῦ δ' ἐγὼ λόγους λέγοντος οὐκ ἀκούσομαι μακρούς,
ὅστις ἐσπείσω Λάκωσιν, ἀλλὰ τιμωρήσομαι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

305 Ὠγαθοί, τοὺς μὲν Λάκωνας ἐκποδὼν ἐάσατε,
τῶν δ' ἐμῶν σπονδῶν ἀκούσατ' εἰ καλῶς ἐσπεισάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' ἔτ' ἂν καλῶς λέγοις ἄν, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ
οἷσιν οὔτε βωμὸς οὔτε πίστις οὔθ' ὅρκος μένει;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἶδ' ἐγὼ καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
310 οὐχ ἁπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐχ ἁπάντων, ὦ πανοῦργε; ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν
ἐμφανῶς ἤδη πρὸς ἡμᾶς; εἶτ' ἐγὼ σοῦ φείσομαι;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐχ ἁπάντων οὐχ ἁπάντων· ἀλλ' ἐγὼ λέγων ὁδὶ
πόλλ' ἂν ἀποφήναιμ' ἐκείνους ἔσθ' ἃ κἀδικουμένους.

ΧΟΡΟΣ.

315 Τοῦτο τοὔπος δεινὸν ἤδη καὶ ταραξικάρδιον,
εἰ σὺ τολμήσεις ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἡμῖν λέγειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κἄν γε μὴ λέγω δίκαια, μηδὲ τῷ πλήθει δοκῶ,
ὑπὲρ ἐπιξήνου θελήσω τὴνδ' ἔχων ἐγὼ λέγειν.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται,
320 μὴ οὐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐς φοινικίδα;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οἷον αὖ μέλας τις ὑμῖν θυμάλωψ ἐπέζεσεν.
Οὐκ ἀκούσεσθ' οὐκ ἀκούσεσθ' ἐτεόν, ὦχαρνηίδαι;

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἀκουσόμεσθα δῆτα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Δεινά τἄρα πείσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐξολοίμην, ἢν ἀκούσω.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μηδαμῶς, ὦχαρνικοί.

ΧΟΡΟΣ.

325 Ὡς τεθνήξων ἴσθι νυνί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Δήξομἄρ' ὑμᾶς ἐγώ.
Ἀνταποκτενῶ γὰρ ὑμῶν τῶν φίλων τοὺς φιλτάτους·
ὡς ἔχω γ' ὑμῶν ὁμήρους, οὓς ἀποσφάξω λαβών.

DICÆOPOLIS.

Nescitis utique quamobrem pepigerim : itaque audite.

CHORUS.

Tene ut ego audiam? peribis. Obruemus te lapidibus.

DICÆOPOLIS.

Nequaquam, priusquam audiatis : sed reprimite vos, o boni.

CHORUS.

Non me reprimam; neque tu jam verba feceris : nam odi te Cleone adhuc pejus, quem ego aliquando concidam Equitibus in soleas. Ex te autem longam orationem non audirem, qui amicus factus es Laconibus; sed pœnas de te sumam.

DICÆOPOLIS.

O boni, Laconas missos facite, et audite an recte inducias pepigerim.

CHORUS.

At quo modo possis id recte factum dicere, si modo semel pepigisti cum illis, quibus nec ara, nec fides, nec jusjurandum certum manet?

DICÆOPOLIS.

At equidem scio Laconas, quos nimis premimus odio, non esse omnium malorum nobis causam.

CHORUS.

Non omnium vero, o nequissume? hæccine audes dicere palam coram nobis? et tamen ego tibi parcam?

DICÆOPOLIS.

Non omnium, inquam, non omnium. Quin ego, quem videtis, ipse varie ostendere possim, eos etiam in nonnullis injuriam pati.

CHORUS.

Istud jam verbum acerbum est, et cor meum perturbat, si tu audebis pro hostibus apud nos verba facere.

DICÆOPOLIS.

Et, nisi dixero, quæ justa sunt, ac populo talia videbuntur, super trunco lanionio posita hac cervice volo verba facere.

CHORUS.

Age, o populares, cur parcimus lapidibus, quin hunc concerpamus ut lanam puniceæ vesti faciundæ?

DICÆOPOLIS.

En qualis fuligo iracundiæ rursus in vobis exardescit! Non audietis me, non audietis me quæso, o Acharnidæ?

CHORUS.

Non sane audiemus.

DICÆOPOLIS.

Indigne ergo mecum agetur.

CHORUS.

Dispeream, si audivero.

DICÆOPOLIS.

Nequaquam, o Acharnici.

CHORUS.

Scito te jam moriturum.

DICÆOPOLIS.

Faciam ergo quod vos mordeat. Contra enim occidam illos, qui amicorum vostrorum sunt vobis carissumi : quippe a vobis habeo obsides, quos jugulabo comprehensos.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί τοῦτ' ἀπειλεῖ τοὔπος, ἄνδρες δημόται,
τοῖς Ἀχαρνικοῖσιν ἡμῖν; μῶν ἔχει του παιδίον
330 τῶν παρόντων ἔνδον εἵρξας; ἢ 'πὶ τῷ θρασύνεται;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Βάλλετ', εἰ βούλεσθ'. Ἐγὼ γὰρ τουτονὶ διαφθερῶ.
Εἴσομαι δ' ὑμῶν τάχ' ὅστις ἀνθράκων τι κήδεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἀπωλόμεσθ'. Ὁ λάρκος δημότης ὅδ' ἔστ' ἐμός.
Ἀλλὰ μὴ δράσῃς ὃ μέλλεις· μηδαμῶς, ὦ μηδαμῶς.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

335 Ὡς ἀποκτενῶ, κέκραχθ'· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀκούσομαι. Ἀντ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀπολεῖς ἄρα τὸν ἥλικα τόνδε φιλανθρακέα;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐδ' ἐμοῦ λέγοντος ὑμεῖς ἀρτίως ἠκούσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ νυνὶ λέγ', εἴ σοι δοκεῖ, τόν τε Λακε-
δαιμόνιον αὐτὸν ὅτι τῷ τρόπῳ σοὔστὶ φίλος·
340 ὡς τόδε τὸ λαρκίδιον οὐ προδώσω ποτέ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοὺς λίθους νῦν μοι χαμᾶζε πρῶτον ἐξεράσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Οὑτοιί σοι χαμαί, καὶ σὺ κατάθου πάλιν τὸ ξίφος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ὅπως μὴ 'ν τοῖς τρίβωσιν ἐγκάθηνταί που λίθοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐκσέσεισται χαμᾶζ'. Οὐχ ὁρᾷς σειόμενον;
345 ἀλλὰ μή μοι πρόφασιν, ἀλλὰ κατάθου τὸ βέλος·
ὡς ὅδε γε σειστὸς ἅμα τῇ στροφῇ γίγνεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐμέλλετ' ἄρ' ἅπαντες ἀνασείειν βοήν,
ὀλίγου τ' ἀπέθανον ἄνθρακες Παρνήθιοι,
καὶ ταῦτα διὰ τὴν ἀτοπίαν τῶν δημοτῶν.
350 Ὑπὸ τοῦ δέους δὲ τῆς μαρίλης μοι συχνὴν
ὁ λάρκος ἐνετίλησεν ὥσπερ σηπία.
Δεινὸν γὰρ οὕτως ὀμφακίαν πεφυκέναι
τὸν θυμὸν ἀνδρῶν ὥστε βάλλειν καὶ βοᾶν
ἐθέλειν τ' ἀκοῦσαι μηδὲν ἴσον ἴσῳ φέρον,
355 ἐμοῦ θέλοντος ὑπὲρ ἐπιξήνου λέγειν
ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅπανθ' ὅσ' ἂν λέγω·
καίτοι φιλῶ γε τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί οὖν οὐ λέγεις ἐπίξηνον ἐξενεγκὼν θύραζ' Στρ.
360 ὅ τι ποτ', ὦ σχέτλιε, τὸ μέγα τοῦτ' ἔχεις;
πάνυ γὰρ ἐμέ γε πόθος ὅ τι φρονεῖς ἔχει.
Ἀλλ' ᾗπερ αὐτὸς τὴν δίκην διωρίσω,
365 θεὶς δεῦρο τοὐπίξηνον ἐγχείρει λέγειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἰδοὺ θέασαι, τὸ μὲν ἐπίξηνον τοδί,
ὁ δ' ἀνὴρ ὁ λέξων οὑτοσὶ τυννουτοσί.
Ἀμέλει μὰ τὸν Δί' οὐκ ἐνασπιδώσομαι,
λέξω δ' ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἅ μοι δοκεῖ.
370 Καίτοι δέδοικα πολλά· τούς τε γὰρ τρόπους

CHORUS.

Dicite mihi, viri populares, quid minatur hoc verbum Acharnicis? num cujuspiam nostrûm, qui adsumus, gnatum tenet intus conclusum? aut quanam fiducia fretus tam audax est?

DICÆOPOLIS.

Jacite, si voltis, lapides: at ego hunc perdam: mox autem cognoscam, ecquem vostrûm tangit carbonum cura.

CHORUS.

Periimus! cophinus iste meus est popularis. Sed ne faxis, quod instituisti: nequaquam, o nequaquam.

DICÆOPOLIS.

Utique hunc occidam: ejula quantumvis; nam ego haud auscultabo.

CHORUS.

Perdes ergo æqualem istum meum et amicum carbonarium?

DICÆOPOLIS.

Nec vos, quæ dicerem, auscultabatis modo.

CHORUS.

At nunc dic, si tibi videtur vel de Lacedæmoniis ipsis, quod sint animo tuo carissimi. Nam istum ego cophinulum haud deseram unquam.

DICÆOPOLIS.

Jamprimum mihi lapides effundite humi.

CHORUS.

En tibi humi jacent: tu etiam vicissim depone gladium.

DICÆOPOLIS.

Sed videndum ne in palliis forte supersint absconditi lapides.

CHORUS.

Excussi sunt humi. Nonne vides, ut excutitur pallium? sed ne mihi causas finge; verum depone gladium: nam et sinus excutitur hicce, dum saltans in alteram partem convertor.

DICÆOPOLIS.

Debebatis ergo clamorem omnes tollere, simulque lapides excutere: parum autem abfuit quin pessum irent carbones Parnethii, idque propter imprudentiam suorum popularium: adeoque formidine pressus fuit hic cophinus, ut atri pulveris, ad morem sepiæ, multum mihi cacaverit. Enimvero viris periculosum est tam immiti esse animo, ut statim jaculentur et clamitent, nolintque auscultare æquas conditiones, qualem ego offero, quum volo super trunco lanionio dicere omnia, quæcunque pro Lacedæmoniis dixero: et tamen amo etiam vitam meam ego.

CHORUS.

Cur itaque non dicis, foras prolato trunco lanionio, quodcunque tandem, o perdite, dicendum habes tanti momenti? quid enim cogites, audire prorsus aveo. Sed, quemadmodum ipse tibi pœnam decrevisti, huc truncum statue, postque incipe dicere.

DICÆOPOLIS.

En, videte. Iste est truncus lanionius: vir autem qui verba faciet, hic, ego inquam, tantillus. Clypeo me non muniam hercle; ne id putetis: dicam autem pro Lacedæmoniis, quæ mihi videantur. Quamquam multa timeo: nam et animi agricola-

τοὺς τῶν ἀγροίκων οἶδα χαίροντας σφόδρα
ἐάν τις αὐτοὺς εὐλογῇ καὶ τὴν πόλιν
ἀνὴρ ἀλαζὼν καὶ δίκαια κἄδικα·
κἀνταῦθα λανθάνουσ' ἀπεμπολώμενοι·
375 τῶν τ' αὖ γερόντων οἶδα τὰς ψυχὰς ὅτι
οὐδὲν βλέπουσιν ἄλλο πλὴν ψήφῳ δακεῖν,
αὐτός τ' ἐμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἅπαθον
ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν.
Εἰσελκύσας γάρ μ' εἰς τὸ βουλευτήριον
380 διέβαλλε καὶ ψευδῆ κατεγλώττιζέ μου
κἀκυκλοβόρει κἄπλυνεν, ὥςτ' ὀλίγου πάνυ
ἀπωλόμην μολυνοπραγμονούμενος.
Νῦν οὖν με πρῶτον πρὶν λέγειν ἐάσατε
ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.

ΧΟΡΟΣ.

385 Τί ταῦτα στρέφει τεχνάζεις τε καὶ πορίζεις τριβάς; 'Αντ.
λαβὲ δ' ἐμοῦ γ' ἕνεκα παρ' Ἱερωνύμου
390 σκοτοδασυπυκνότριχά τιν' Ἀϊδος κυνῆν·
εἶτ' ἐξάνοιγε μηχανὰς τὰς Σισύφου,
ὡς σκῆψιν ἀγὼν οὗτος οὐκ εἰςδέξεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὥρα 'στὶν ἄρα μοι καρτερὰν ψυχὴν λαβεῖν,
καί μοι βαδιστέ' ἐστὶν ὡς Εὐριπίδην.
395 Παῖ παῖ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τίς οὗτος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἔνδον ἔστ' Εὐριπίδης;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἔνδον ἔνδον ἐστίν, εἰ γνώμην ἔχεις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πῶς ἔνδον, εἶτ' οὐκ ἔνδον;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὀρθῶς, ὦ γέρον.
Ὁ νοῦς μὲν ἔξω ξυλλέγων ἐπύλλια
οὐκ ἔνδον, αὐτὸς δ' ἔνδον ἀναβάδην ποιεῖ
400 τραγῳδίαν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ τρισμακάρι' Εὐριπίδη,
ὅθ' ὁ δοῦλος οὑτωσὶ σοφῶς ὑποκρίνεται.
Ἐκκάλεσον αὐτόν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἀλλ' ἀδύνατον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ὅμως.
Οὐ γὰρ ἂν ἀπέλθοιμ', ἀλλὰ κόψω τὴν θύραν.
Εὐριπίδη, Εὐριπίδιον,
405 ὑπάκουσον, εἴπερ πώποτ' ἀνθρώπων τινί.
Δικαιόπολις καλεῖ σε Χολλείδης, ἐγώ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐ σχολή.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἐκκυκλήθητ'.

rum scio quam valde gestiant, si ipsos et civitatem laudet homo quispiam jactator, qua jure qua injuria : atque hic tum non advertunt animum se venundari. Senum item novi ingenium, ut nihil spectent, quam calculo ut mordeant. Ipse quoque quid a Cleone sim passus, scio, propter comœdiam præterito anno editam; nam me in senatum protractum et calumniatus est, et falsa in me effutiit crimina, magno verborum fragore obtudit, et maledictis perfudit, ut minimum abfuerit, quin perirem, fœdatus ejus conviciis. Nunc igitur primum, antequam verba faciam, sinite me amiciri in modum hominis miserrumi.

CHORUS.

Quid tam versute et dolose moliris, atque moras nectis? sumas per me licet ab Hieronymo umbrosam aliquam et hirsutam Orci galeam : deinde expande machinationes Sisyphi : nam istud certamen nullam excusationem admittet.

DICÆOPOLIS.

Tempus nunc est ut fortem animum adsumam, et mihi adeundus est Euripides. Puer, puer!

FAMULUS.

Quis iste?

DICÆOPOLIS.

Estne intus Euripides?

FAMULUS.

Non intus, intus est; si mentem habes.

DICÆOPOLIS.

Quomodo intus, et rursum non intus?

FAMULUS.

Recte, o senex. Animus quidem foris colligens versiculos non intus est : ipse autem intus in sublimi sedens facit tragœdiam.

DICÆOPOLIS.

O ter beate Euripide, qui servum habes tam sapienter respondere doctum! Evoca ipsum.

FAMULUS.

At fieri hoc nequit.

DICÆOPOLIS.

Attamen. Non enim abierim : sed pultabo januam. Euripide, Euripidisce, ausculta mihi, si unquam auscultasti cuiquam. Dicæopolis vocat te Chollides, ego inquam.

EURIPIDES.

Sed non est otium.

DICÆOPOLIS.

Sed te huc promoveri jube.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ἀδύνατον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ὅμως.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ἐκκυκλήσομαι· καταβαίνειν δ' οὐ σχολή.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

410 Εὐριπίδη,

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί λέλακας;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

ἀναβάδην ποιεῖς,
ἐξὸν καταβάδην· οὐκ ἐτὸς χωλοὺς ποιεῖς.
Ἀτὰρ τί τὰ ῥάκι' ἐκ τραγῳδίας ἔχεις,
ἐσθῆτ' ἐλεινήν; οὐκ ἐτὸς πτωχοὺς ποιεῖς.
Ἀλλ' ἀντιβολῶ πρὸς τῶν γονάτων σ', Εὐριπίδη,
415 δός μοι ῥάκιόν τι τοῦ παλαιοῦ δράματος.
Δεῖ γάρ με λέξαι τῷ χορῷ ῥῆσιν μακράν·
αὕτη δὲ θάνατον, ἢν κακῶς λέξω, φέρει.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τὰ ποῖα τρύχη; μῶν ἐν οἷς Οἰνεὺς ὁδὶ
ὁ δύσποτμος γεραιὸς ἠγωνίζετο;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

420 Οὐκ Οἰνέως ἦν, ἀλλ' ἔτ' ἀθλιωτέρου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τὰ τοῦ τυφλοῦ Φοίνικος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐ Φοίνικος, οὔ,
ἀλλ' ἕτερος ἦν Φοίνικος ἀθλιώτερος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποίας ποθ' ἁνὴρ λακίδας αἰτεῖται πέπλων;
Ἀλλ' ἦ Φιλοκτήτου τὰ τοῦ πτωχοῦ λέγεις;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

425 Οὔκ, ἀλλὰ τούτου πολὺ πολὺ πτωχιστέρου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ἦ τὰ δυσπινῆ θέλεις πεπλώματα
ἃ Βελλεροφόντης εἶχ' ὁ χωλὸς οὑτοσί;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐ Βελλεροφόντης· ἀλλὰ κἀκεῖνος μὲν ἦν
χωλὸς, προσαιτῶν, στωμύλος, δεινὸς λέγειν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

430 Οἶδ' ἄνδρα, Μυσὸν Τήλεφον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ναὶ, Τήλεφον·
τούτου δὸς ἀντιβολῶ σέ μοι τὰ σπάργανα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ παῖ, δὸς αὐτῷ Τηλέφου ῥακώματα·
κεῖται δ' ἄνωθεν τῶν Θυεστείων ῥακῶν,
μεταξὺ τῶν Ἰνοῦς.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἰδοὺ ταυτὶ λαβέ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

435 Ὦ Ζεῦ διόπτα καὶ κατόπτα πανταχῇ.
[ἐνσκευάσασθαί μ' οἷον ἀθλιώτατον.]

EURIPIDES.

Sed id fieri non potest.

DICÆOPOLIS.

Attamen.

EURIPIDES.

Sed promovebor quidem: verum descendendi non est otium.

DICÆOPOLIS.

Euripide —

EURIPIDES.

Quid vociferaris?

DICÆOPOLIS.

In sublime evectus tragœdias facis, quum idem liceat humi: non temere est, quod claudos fingis. Quid vero pannos ex tragœdia habes, vestem miserabilem? Non temere est, quod mendicos fingis. Sed per ego te genua obsecro, mi Euripide, da mihi panniculum aliquem veteris fabulæ; nam me oportet recitare choro longam orationem, quæ quidem mortem mihi adfert, si dixero male.

EURIPIDES.

Nam quos tibi dem pannos? num illos, in quibus Œneus iste certavit, infelix senex?

DICÆOPOLIS.

Non Œnei erant, sed adhuc miserioris.

EURIPIDES.

Vin' cæci pannos Phœnicis?

DICÆOPOLIS.

Non Phœnicis, non inquam: sed alius quis erat Phœnice miserior.

EURIPIDES.

Quasnam homo iste tandem laceras petit vestes? Num illas mendici Philoctetæ dicis?

DICÆOPOLIS.

Non: sed multo magis mendicioris isto.

EURIPIDES.

Numquid sordidum vis amictum, quem habuit claudus Bellerophontes ille?

DICÆOPOLIS.

Non Bellerophontes; sed ille quidem erat claudus, mendicus, garrulus, disertus.

EURIPIDES.

Novi hominem: Telephum Mysum dicis.

DICÆOPOLIS.

Telephum inquam: hujus da mihi, obsecro, velamina.

EURIPIDES.

Tu, puer, da ei laceras vestes Telephi: jacent autem supra Thyesteas, mediæ inter Inus pannos.

FAMULUS.

En accipe.

DICÆOPOLIS.

O Jupiter, qui omnia perspicis et specularis! [adnue ut miserrumum exorner in modum.] Euri-

Εὐριπίδη, 'πειδήπερ ἐχαρίσω ταδὶ,
κἀκεῖνά μοι δὸς τἀκόλουθα τῶν ῥακῶν,
τὸ πιλίδιον περὶ τὴν κεφαλὴν τὸ Μύσιον.
440 Δεῖ γάρ με δόξαι πτωχὸν εἶναι τήμερον,
εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμὶ, φαίνεσθαι δὲ μή·
τοὺς μὲν θεατὰς εἰδέναι μ' ὃς εἴμ' ἐγὼ,
τοὺς δ' αὖ χορευτὰς ἠλιθίους παρεστάναι,
ὅπως ἂν αὐτοὺς ῥηματίοις σκιμαλίσω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
445 Δώσω. Πυκνῇ γὰρ λεπτὰ μηχανᾷ φρενί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Εὐδαιμονοίης, Τηλέφῳ δ' ἁγὼ φρονῶ.
Εὖ γ'· οἷον ἤδη ῥηματίων ἐμπίπλαμαι.
Ἀτὰρ δέομαί γε πτωχικοῦ βακτηρίου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τουτὶ λαβὼν ἄπελθε λαΐνων σταθμῶν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
450 Ὦ θύμ', ὁρᾷς γὰρ ὡς ἀπωθοῦμαι δόμων,
πολλῶν δεόμενος σκευαρίων· νῦν δὴ γενοῦ
γλίσχρος προσαιτῶν λιπαρῶν τ'. Εὐριπίδη,
δός μοι σπυρίδιον διακεκαυμένον λύχνῳ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τί δ', ὦ τάλας, σε τοῦδ' ἔχει πλέκους χρέος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
455 Χρέος μὲν οὐδὲν, βούλομαι δ' ὅμως λαβεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Λυπηρὸς ἴσθ' ὢν κἀποχώρησον δόμων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Φεῦ·
εὐδαιμονοίης, ὥσπερ ἡ μήτηρ ποτέ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἄπελθέ νῦν μοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Μἀλλά μοι δὸς ἓν μόνον
κοτυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουμένον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
460 Φθείρου λαβὼν τόδ'· ἴσθ' ὀχληρὸς ὢν δόμοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Οὔπω μὰ Δί' οἶσθ' οἷ' αὐτὸς ἐργάζει κακά.
Ἀλλ', ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη, τουτὶ μόνον,
δός μοι χυτρίδιον σφογγίῳ βεβυσμένον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἄνθρωπ', ἀφαιρήσει με τὴν τραγῳδίαν.
465 Ἄπελθε ταυτηνὶ λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ἀπέρχομαι.
Καίτοι τί δράσω; δεῖ γὰρ ἑνὸς, οὗ μὴ τυχὼν
ἀπόλωλ'. Ἄκουσον, ὦ γλυκύτατ' Εὐριπίδη·
τουτὶ λαβὼν ἄπειμι κοὐ πρόσειμ' ἔτι·
εἰς τὸ σπυρίδιον ἰσχνά μοι φυλλεῖα δός.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
470 Ἀπολεῖς μ'. Ἰδού σοι. Φροῦδά μοι τὰ δράματα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ἀλλ' οὐκέτ', ἀλλ' ἄπειμι. Καὶ γὰρ εἴμ' ἄγαν

---

pide, quandoquidem ista indulsisti mihi, da mihi et alia, quæ ad pannos hosce pertinent, Mysium capiti pileolum. Quippe oportet mendicum me adsimulare hodie, esse quidem, qui sum, sed eum non videri; spectatores quidem scire me, qui siem, chorum autem stolidum adstare, ut eum verbulis ludificer.

EURIPIDES.
Dabo: nam prudenti animo subtilia machinaris.

DICÆOPOLIS.
Dii tibi bene faciant; Telepho autem, ut ego cupio. Euge! ut jam plenus vocularum fio! sed opus est mihi etiam baculo, qualem mendici gerunt.

EURIPIDES.
Cape hunc, et abscede a lapideis postibus.

DICÆOPOLIS.
Vides, anime mi, ut repellar ab ædibus, licet adhuc mihi multa supellectile sit opus: nunc igitur fac instes obnixe petendo, mendicando, et flagitando. Euripide, da mihi sportellam lucerna perustam.

EURIPIDES.
Quid tibi, o miser, usus est opere illo plectili?

DICÆOPOLIS.
Usus quidem nullus: id tamen adsumere volo.

EURIPIDES.
Molestum esse te mihi scias, et ab ædibus discede.

DICÆOPOLIS.
Eheu! dii te perinde, ut matrem tuam olim, felicitent!

EURIPIDES.
Facesse hinc jam.

DICÆOPOLIS.
Nondum, obsecro: sed unum modo da mihi caliculum, præfractum cui labrum siet.

EURIPIDES.
Accipe ista et aufer: scias vero te molestum esse ædibus.

DICÆOPOLIS.
Nondum scis hercle, quantis me afflictas malis. At, o suavissume Euripide, hoc tantum da mihi, ollulam spongia obturatam.

EURIPIDES.
Tu homo, adimes mihi omnem tragœdiam. Cape hanc et abi.

DICÆOPOLIS.
Abeo. Sed quid agam? Etenim unum est adhuc, quo indigeo, quod nisi nactus fuero, perii. Audi o dulcissume Euripide: istæc si accipiam, abibo, te non accedam amplius: in sportellam da mihi tenuia olerum folia.

EURIPIDES.
Perdes me: en tibi. In nihilum redactæ sunt fabulæ meæ.

DICÆOPOLIS.
Sed nihil amplius petam; verum abibo: etenim

ὀχληρὸς, οὐ δοκῶν με κοιράνους στυγεῖν.
Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλ'. Ἐπελαθόμην
ἐν ᾧπέρ ἐστι πάντα μοι τὰ πράγματα.
475 Εὐριπίδιον ὦ γλυκύτατον καὶ φίλτατον,
κάκιστ' ἀπολοίμην, εἴ τί σ' αἰτήσαιμ' ἔτι,
πλὴν ἓν μόνον, τουτὶ μόνον τουτὶ μόνον,
σκάνδικά μοι δὸς, μητρόθεν δεδεγμένος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀνὴρ ὑβρίζει· κλεῖε πηκτὰ δωμάτων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

480 Ὦ θύμ', ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα.
Ἆρ' οἶσθ' ὅσον τὸν ἀγῶν' ἀγωνιεῖ τάχα,
μέλλων ὑπὲρ Λακεδαιμονίων ἀνδρῶν λέγειν;
Πρόβαινε νῦν, ὦ θυμέ· γραμμὴ δ' αὑτηί.
Ἕστηκας; οὐκ εἶ καταπιὼν Εὐριπίδην;
485 Ἐπῄνεσ'· ἄγε νυν, ὦ τάλαινα καρδία,
ἄπελθ' ἐκεῖσε, κᾆτα τὴν κεφαλὴν ἐκεῖ
παράσχες, εἰποῦσ' ἅττ' ἂν αὐτῇ σοι δοκῇ.
Τόλμησον, ἴθι, χώρησον, ἄγαμαι καρδίας.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δράσεις; τί φήσεις; Ἀλλ' ἴσθι νυν
ἀναίσχυντος ὢν σιδηροῦς τ' ἀνήρ,
ὅστις παρασχὼν τῇ πόλει τὸν αὐχένα
ἅπασι μέλλεις εἷς λέγειν τἀναντία.
Ἀνὴρ οὐ τρέμει τὸ πρᾶγμ'. Εἶά νυν,
490 ἐπειδήπερ αὐτὸς αἱρεῖ, λέγε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μή μοι φθονήσητ', ἄνδρες οἱ θεώμενοι,
εἰ πτωχὸς ὢν ἔπειτ' ἐν Ἀθηναίοις λέγειν
μέλλω περὶ τῆς πόλεως, τρυγῳδίαν ποιῶν;
500 τὸ γὰρ δίκαιον οἶδε καὶ τρυγῳδία.
Ἐγὼ δὲ λέξω δεινὰ μὲν, δίκαια δέ.
Οὐ γάρ με νῦν γε διαβαλεῖ Κλέων ὅτι
ξένων παρόντων τὴν πόλιν κακῶς λέγω.
Αὐτοὶ γάρ ἐσμεν οὑπὶ Ληναίῳ τ' ἀγὼν,
505 κοὔπω ξένοι πάρεισιν· οὔτε γὰρ φόροι
ἥκουσιν οὔτ' ἐκ τῶν πόλεων οἱ ξύμμαχοι·
ἀλλ' ἐσμὲν αὐτοὶ νῦν γε περιεπτισμένοι·
τοὺς γὰρ μετοίκους ἄχυρα τῶν ἀστῶν λέγω.
Ἐγὼ δὲ μισῶ μὲν Λακεδαιμονίους σφόδρα,
510 καὐτοῖς ὁ Ποσειδῶν, οὑπὶ Ταινάρῳ θεὸς,
σείσας ἅπασιν ἐμβάλοι τὰς οἰκίας·
κἀμοὶ γάρ ἐστιν ἀμπέλια κεκομμένα.
Ἀτὰρ, φίλοι γὰρ οἱ παρόντες ἐν λόγῳ,
τί ταῦτα τοὺς Λάκωνας αἰτιώμεθα;
515 ἡμῶν γὰρ ἄνδρες, οὐχὶ τὴν πόλιν λέγω,
μέμνησθε τοῦθ', ὅτι οὐχὶ τὴν πόλιν λέγω,
ἀλλ' ἀνδράρια μοχθηρὰ, παρακεκομμένα,
ἄτιμα καὶ παράσημα καὶ παράξενα,
ἐσυκοφάντει Μεγαρέων τὰ χλανίσκια·
520 κεἴ που σίκυον ἴδοιεν ἢ λαγῴδιον
ἢ χοιρίδιον ἢ σκόροδον ἢ χόνδρους ἅλας,
ταῦτ' ἦν Μεγαρικὰ κἀπέπρατ' αὐθημερόν.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ σμικρὰ κἀπιχώρια.

molestus sum nimis, non reputans odiosum me fieri regibus. Hei mihi misero! ut perii! oblitus id sum, in quo res omnes meæ sitæ sunt. Euripidisce dulcissume, o carissume, pessumis exemplis peream, si quid a te petiero amplius, præter unicum, hoc solum, hoc solum: scandicem da mihi a matre acceptam tua.

EURIPIDES.

Homo contumeliam dicit. Ædium compinge fores.

DICÆOPOLIS.

O anime, sine scandice erit eundum. Num scis quantum certamen mox certaturus sis, dum sustinebis pro Lacedæmoniis dicere? Procede nunc, anime mi: isti sunt carceres. Restas? non ibis, licet Euripidem imbiberis? Laudo te: age nunc, ærumnosum cor meum, illuc abi; deinde caput illic præbe, et dic quæcumque tibi videbuntur. Aude, i, procede, exsulto de fortitudine mea.

CHORUS.

Quid facies? quid dices? Scito jam impudentem te esse et ferreum hominem, qui civitati præbens cervicem, solus omnibus vis contradicere.

Homo iste intrepidus rem aggreditur. Eia age, quandoquidem ipsemet cupis verba facere.

DICÆOPOLIS.

Ne mihi succenseatis, spectatores, si mendicus apud Athenienses dicturus sum de republica in comœdia: nam et comœdia novit quod justum est. Ego autem dicam acerba quidem, sed justa. Non enim nunc me calumniabitur Cleo, quod peregrinis præsentibus civitati convicia dicam. Quippe soli sumus, ludique fiunt in Lenæo: et nondum peregrini adsunt; nec enim tributa veniunt, neque ex urbibus socii: sed soli sumus nunc et perpurgati, omnique carentes gluma; nam civium glumam advenas vocare soleo.

Equidem Lacedæmonios impense odi: atque utinam ipse Neptunus, qui in Tænaro colitur, terræ motu excitato, omnibus subvertat domos: nam et mihi sunt ab illis vites excisæ. Verumenimvero (dicam enim libere, quoniam amici sunt, qui orationi huic intersunt) cur istorum causam in Lacedæmonios conferimus? Nostrum etenim quidam viri, non civitatem universam dico; memineritis istud, quod non civitatem universam dico: sed homunciones pessumi et pravæ notæ, infames, adulterini, semicives, calumniis vexarunt Megarenses: et si quis melopeponem forte videret, aut lepusculum, aut porcellum, aut allium, aut micam salis, *Megarica hæc sunt,* aiebant, et correpta vendebantur eodem die. Atque hæc quidem levia

πόρνην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μεγαράδε
525 νεανίαι κλέπτουσι μεθυσοκότταβοι·
κᾆθ' οἱ Μεγαρῆς ὀδύναις πεφυσιγγωμένοι
ἀντεξέκλεψαν Ἀσπασίας πόρνα δύο·
κἀντεῦθεν ἀρχὴ τοῦ πολέμου κατερράγη
Ἕλλησι πᾶσιν ἐκ τριῶν λαικαστριῶν.
530 Ἐντεῦθεν ὀργῇ Περικλέης οὐλύμπιος
ἤστραπτ', ἐβρόντα, ξυνεκύκα τὴν Ἑλλάδα,
ἐτίθει νόμους ὥςπερ σκόλια γεγραμμένους,
ὡς χρὴ Μεγαρέας μήτε γῇ μήτ' ἐν ἀγορᾷ
μήτ' ἐν θαλάττῃ μήτ' ἐν ἠπείρῳ μένειν.
535 Ἐντεῦθεν οἱ Μεγαρῆς, ὅτε δὴ 'πείνων βάδην,
Λακεδαιμονίων ἐδέοντο τὸ ψήφισμ' ὅπως
μεταστραφείη τὸ διὰ τὰς λαικαστρίας·
κοὐκ ἠθέλομεν ἡμεῖς δεομένων πολλάκις.
Κἀντεῦθεν ἤδη πάταγος ἦν τῶν ἀσπίδων.
540 Ἐρεῖ τις, οὐ χρῆν· ἀλλὰ τί ἐχρῆν εἴπατε.
Φέρ', εἰ Λακεδαιμονίων τις ἐκπλεύσας σκάφει
ἀπέδοτο φῆνας κυνίδιον Σεριφίων,
καθῆσθ' ἂν ἐν δόμοισιν; ἢ πολλοῦ γε δεῖ·
καὶ κάρτα μέντἂν εὐθέως καθείλκετε
545 τριακοσίας ναῦς, ἦν δ' ἂν ἡ πόλις πλέα
θορύβου στρατιωτῶν, περὶ τριηράρχου βοῆς,
μισθοῦ διδομένου, Παλλαδίων χρυσουμένων,
στοιᾶς στεναχούσης, σιτίων μετρουμένων,
ἀσκῶν, τροπωτήρων, κάδους ὠνουμένων,
550 σκορόδων, ἐλαῶν, κρομμύων ἐν δικτύοις,
στεφάνων, τριχίδων, αὐλητρίδων, ὑπωπίων,
τὸ νεώριον δ' αὖ κωπέων πλατουμένων,
τύλων ψοφούντων, θαλαμιῶν τροπουμένων,
αὐλῶν κελευστῶν, νιγλάρων, συριγμάτων.
555 Ταῦτ' οἶδ' ὅτι ἂν ἐδρᾶτε· τὸν δὲ Τήλεφον
οὐκ οἰόμεσθα; νοῦς ἄρ' ἡμῖν οὐκ ἔνι.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἄληθες, ὦπίτριπτε καὶ μιαρώτατε;
ταυτὶ σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν ἡμᾶς λέγειν,
καὶ συκοφάντης εἴ τις ἦν, ὠνείδισας;

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

560 Νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ λέγει γ' ἅπερ λέγει
δίκαια πάντα κοὐδὲν αὐτῶν ψεύδεται.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Εἶτ' εἰ δίκαια, τοῦτον εἰπεῖν αὔτ' ἐχρῆν;
ἀλλ' οὐδὲ χαίρων ταῦτα τολμήσει λέγειν.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Οὗτος σὺ ποῖ θεῖς, οὐ μενεῖς; ὡς εἰ θενεῖς
565 τὸν ἄνδρα τοῦτον, αὐτὸς ἀρθήσει τάχα.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ἰὼ Λάμαχ', ὦ βλέπων ἀστραπάς,
βοήθησον, ὦ γοργολόφα, φανείς,
ἰὼ Λάμαχ', ὦ φίλ', ὦ φυλέτα·
εἴτε τις ἔστι ταξίαρχός τις ἢ
570 τειχομάχας ἀνήρ, βοηθησάτω
τις ἀνύσας. Ἐγὼ γὰρ ἔχομαι μέσος.

et vernacula : sed vero Simætham meretricem profecti Megara adulescentes quidam clam rapiunt ebrii : post illa Megarenses dolore exacerbati duas contra surripiunt familiares Aspasiæ : et inde occepit bellum erumpere Græcis universis, ex tribus inquam scortis. Hinc Pericles ille Olympius præ iracundia fulminabat, tonabat, conturbabat Græciam, leges ferebat scoliorum ad exemplum scriptas, ut Megarensibus nec in Attica regione, nec in foro, nec in insulis, nec in continenti liceret manere. Tum vero Megarenses, quum jam esurirent sensim, Lacedæmonios orarunt, ut eorum ope decretum immutaretur illud propter scorta factum : at noluimus nos, illis sæpe deprecantibus. Hinc jam strepitus armorum exoriebatur. *Dicet aliquis : Non oportuit. Verum, quid oportuit dicite.* Si quis Lacedæmoniorum profectus navi, per calumniam Seriphiis ademtum vendidisset catellum, sedissetisne domi, neglectis Seriphiis? multum certe abest : immo quam citissume deduxissetis naves trecentas, fuissetque urbs plena tumultu militum, clamoribus de triremium eligendis præfectis, strepitu stipendia accipientium, Palladia deaurantium, trudentium se confertim in porticum, ubi admetiuntur frumenta : plena utribus, scalmorum loris, cados ementibus, alliis, olivis, cepis in reticulis, corollis, sardinis, tibicinis, suggillis : navale vero annon plenum fuisset lignis ad fabricandos remos aptis, clavis sonantibus, coriis foramina, per quæ remi exseruntur, munientibus, tibiis celeusma canentibus, incitamentis et sibilis? Scio utique hæc vos facturos fuisse : *Telephum autem non idem putamus facere?* Nobis itaque mens non inest.

SEMICHORUS.

Siccine vero, o perdite, et impurissume? hæc tu, qui mendicus es, audes in nos dicere, et exprobras, si quis inter nos fuit vitilitigator?

SEMICHORUS.

Ita me Neptunus amet, quæcunque dicit justa sunt et vera, nihilque mentitur.

SEMICHORUS.

Ergone, si justa erant, hunc ea dicere oportebat? sed cum magno malo suo hæc ausus erit dicere.

SEMICHORUS.

Eho tu, quo curris? non manebis? nam si percutis hunc virum, ipse mox sublimis rapiere.

SEMICHORUS.

Io Lamache, io fulgur emittens oculis, fer opem, ades o terrificas cristas celeri quatiens motu, io Lamache, o amice, o tribulis : tum si quis est manipuli ductor, aut oppugnator mœnium, propere succurat aliquis; nam medius ego teneor.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Πόθεν βοῆς ἤκουσα πολεμιστηρίας;
ποῖ χρὴ βοηθεῖν; ποῖ κυδοιμὸν ἐμβαλεῖν;
τίς Γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ σάγματος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

575 Ὦ Λάμαχ' ἥρως, τῶν λόφων καὶ τῶν λόχων.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Λάμαχ', οὐ γὰρ οὗτος ἄνθρωπος πάλαι
ἅπασαν ἡμῶν τὴν πόλιν κακορροθεῖ;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Οὗτος σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν λέγειν τάδε;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Λάμαχ' ἥρως, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε,
εἰ πτωχὸς ὢν εἶπόν τι κἀστωμυλάμην.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

580 Τί δ' εἶπας ἡμᾶς; οὐκ ἐρεῖς;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ οἶδά πω·
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ τῶν ὅπλων εἰλιγγιῶ.
Ἀλλ' ἀντιβολῶ σ', ἀπένεγκέ μου τὴν μορμόνα.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἰδού.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Παράθες νυν ὑπτίαν αὐτὴν ἐμοί.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Κεῖται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Φέρε νυν ἀπὸ τοῦ κράνους μοι τὸ πτερόν.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

585 Τουτὶ πτίλον σοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τῆς κεφαλῆς νῦν μου λαβοῦ,
ἵν' ἐξεμέσω· βδελύττομαι γὰρ τοὺς λόφους.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Οὗτος, τί δράσεις; τῷ πτίλῳ μέλλεις ἐμεῖν;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πτίλον γάρ ἐστιν; εἰπέ μοι, τίνος ποτὲ
ὄρνιθός ἐστιν; ἆρα κομπολακύθου;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

590 Οἴμ' ὡς τεθνήξεις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μηδαμῶς, ὦ Λάμαχε·
οὐ γὰρ κατ' ἰσχύν ἐστιν· εἰ δ' ἰσχυρὸς εἶ,
τί μ' οὐκ ἀπεψώλησας; εὔοπλος γὰρ εἶ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ταυτὶ λέγεις σὺ τὸν στρατηγὸν πτωχὸς ὤν;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐγὼ γάρ εἰμι πτωχός;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

595 Ὅστις; πολίτης χρηστός, οὐ σπουδαρχίδης,
ἀλλ' ἐξ ὅτου περ ὁ πόλεμος στρατωνίδης,
σὺ δ' ἐξ ὅτου περ ὁ πόλεμος μισθαρχίδης.

LAMACHUS.

Unde clamorem audivi bellicum? ubi auxilio, ubi tumultu facto est opus? quis Gorgonem e theca excitavit meam?

DICÆOPOLIS.

O Lamache heros, cristarum et cohortium!

CHORUS.

O Lamache, nonne enim iste homo dudum universæ urbi nostræ maledicit?

LAMACHUS.

Eho tu, audes mendicus talia dicere?

DICÆOPOLIS.

O Lamache heros, ignosce, obsecro, si, mendicus quum sim, aliquid dixi, et nugas blateravi.

LAMACHUS.

Quid ergo in nos dixti? nonne eloquere?

DICÆOPOLIS.

Haud memini amplius: nam præ metu armorum vertigine laboro. Sed obsecro te, aufer a me terriculamentum clypei tui.

LAMACHUS.

En.

DICÆOPOLIS.

Nunc eum huc colloca supinum.

LAMACHUS.

Jacet.

DICÆOPOLIS.

Cedo mihi nunc alam de galea.

LAMACHUS.

Eccam tibi pennam.

DICÆOPOLIS.

Tene nunc meum caput, ut vomam: nauseam enim mihi movent cristæ.

LAMACHUS.

Heus tu, quid cogitas? vis tibi hac penna vomitum ciere?

DICÆOPOLIS.

Pennane est? dic mihi ergo cujusnam sit ista alitis? numquid *Gloriosi*?

LAMACHUS.

Heu! quam mox peribis!

DICÆOPOLIS.

Nequaquam, o Lamache; non enim vi res hæc agitur. Si autem viribus polles, quin me verpum facis? nam bene vasatus es.

LAMACHUS.

Hæccine tu, mendice, in ducem exercitus dicis?

DICÆOPOLIS.

Egone mendicus?

LAMACHUS.

Quis ergo es?

DICÆOPOLIS.

Quisnam? civis bonus, non ambitiosus; verum, ex quo bellum durat, militans; tu vero, ex quo bellum durat, mercenarius dux es.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἐχειροτόνησαν γάρ με —

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κόκκυγές γε τρεῖς.
Ταῦτ' οὖν ἐγὼ βδελυττόμενος ἐσπεισάμην,
600 ὁρῶν πολιοὺς μὲν ἄνδρας ἐν ταῖς τάξεσιν,
νεανίας δ' οἷος σὺ διαδεδρακότας
τοὺς μὲν ἐπὶ Θρᾴκης μισθοφοροῦντας τρεῖς δραχμάς,
Τισαμενοφαινίππους, Πανουργιππαρχίδας·
ἑτέρους δὲ παρὰ Χάρητι, τοὺς δ' ἐν Χάοσι
605 Γερητοθεοδώρους, Διομειαλαζόνας,
τοὺς δ' ἐν Καμαρίνῃ κἀν Γέλᾳ κἀν Καταγέλᾳ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἐχειροτονήθησαν γάρ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αἴτιον δὲ τί
ὑμᾶς μὲν ἀεὶ μισθοφορεῖν ἀμηγέπῃ,
τωνδὶ δὲ μηδέν'; Ἐτεόν, ὦ Μαριλάδη,
610 ἤδη πεπρέσβευκας σὺ πολιὸς ὤν; ἀνὶ,
ἀνένευσε· καίτοι γ' ἐστὶ σώφρων κἀργάτης.
Τί δαὶ Δράκυλλος κεὐφορίδης ἢ Πρινίδης;
οἶδέν τις ὑμῶν τἀκβάταν' ἢ τοὺς Χαόνας;
οὔ φασιν. Ἀλλ' ὁ Κοισύρας καὶ Λάμαχος,
615 οἷς ὑπ' ἐράνου τε καὶ χρεῶν πρώην ποτὲ,
ὥσπερ ἀπόνιπτρον ἐκχέοντες ἑσπέρας,
ἅπαντες ἐξίστω παρῄνουν οἱ φίλοι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ὦ δημοκρατία, ταῦτα δῆτ' ἀνασχετά;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐ δῆτ', ἐὰν μὴ μισθοφορῇ γε Λάμαχος.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

620 Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν πᾶσι Πελοποννησίοις
ἀεὶ πολεμήσω, καὶ ταράξω πανταχῇ,
καὶ ναυσὶ καὶ πεζοῖσι, κατὰ τὸ καρτερόν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐγὼ δὲ κηρύττω γε Πελοποννησίοις
ἅπασι καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Βοιωτίοις
625 πωλεῖν ἀγοράζειν πρὸς ἐμὲ, Λαμάχῳ δὲ μή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνὴρ νικᾷ τοῖσι λόγοισιν, καὶ τὸν δῆμον μεταπείθει [μεν.
περὶ τῶν σπονδῶν. Ἀλλ' ἀποδύντες τοῖς ἀναπαίστοις ἐπίω-
Ἐξ οὗ γε χοροῖσιν ἐφέστηκεν τρυγικοῖς ὁ διδάσκαλος ἡμῶν,
οὔπω παρέβη πρὸς τὸ θέατρον λέξων ὡς δεξιός ἐστιν·
630 διαβαλλόμενος δ' ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐν Ἀθηναίοις ταχυβούλοις,
ὡς κωμῳδεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν καὶ τὸν δῆμον καθυβρίζει,
ἀποκρίνεσθαι δεῖται νυνὶ πρὸς Ἀθηναίους μεταβούλους.
Φησὶν δ' εἶναι πολλῶν ἀγαθῶν ἄξιος ὑμῖν ὁ ποιητής,
παύσας ὑμᾶς ξενικοῖσι λόγοις μὴ λίαν ἐξαπατᾶσθαι,
635 μήθ' ἥδεσθαι θωπευομένους μήτ' εἶναι χαυνοπολίτας.
Πρότερον δ' ὑμᾶς ἀπὸ τῶν πόλεων οἱ πρέσβεις ἐξαπατῶντες
πρῶτον μὲν ἰοστεφάνους ἐκάλουν· κἀπειδὴ τοῦτό τις εἴποι,
εὐθὺς διὰ τοὺς στεφάνους ἐπ' ἄκρων τῶν πυγιδίων ἐκάθησθε.
Εἰ δέ τις ὑμᾶς ὑποθωπεύσας λιπαρὰς καλέσειεν Ἀθήνας,

LAMACHUS.

Suffragiis enim me crearunt —

DICÆOPOLIS.

Cuculi tres scilicet. Hæc itaque ego aversatus, inducias pepigi, quod viderem canos quidem viros in acie; juvenes autem, tui similes, fugitantes laborem, quosdam in Thracia, qui tres drachmas merebant, Tisamenos, Phænippos, et Hipparchidas nequissumos : alios apud Charetem : alios in Chaonia, Geretes, Theodoros, gloriososque Diomenses : alios in Camarina, in Gela, et in *Catagela.*

LAMACHUS.

Nam suffragiis erant creati duces.

DICÆOPOLIS.

Quæ autem causa est, cur vos quidem mercedem accipiatis undecunque, istorum autem nemo? Quæso, Marilade, an tu, qui jam canus es, legationem unquam obiisti, necne? en renuit : et tamen iste modestus est et laboris amans. Quid vero Dracyllus, et Euphorides, aut Prinides? novitne aliquis vestrûm Ecbatana, aut Chaonas? negant : sed novit ille de Cœsyræ prosapia et Lamachus, quibus nuper, propter stipem non collatam et æs alienum, amici omnes, ut solent qui vesperi aquam per fenestras effundunt qua pedes abluêre, dicebant, *Abscede.*

LAMACHUS.

O plebis licentia! hæccine ergo sunt toleranda?

DICÆOPOLIS.

Non sane, si Lamachus stipendia non mereat.

LAMACHUS.

At ego adversum Peloponnesios omnes bellum semper geram, eosque quavis ratione lacessitos, navibus terrestribusque copiis, commotos reddam, quantum potero.

DICÆOPOLIS.

Ego vero prædico Lacedæmoniis omnibus et Megarensibus et Bœotiis, ut emant vendantque in foro meo : sed Lamacho non.

CHORUS.

Homo iste vincit argumentis et populum inducit, ut mutata sententia probet inducias : sed accingamus nos ad anapæstos recitandos.

Ex quo poeta noster comicis animum adpulit choris, nondum prodiit spectatoribus dicturus scitum lepidumque se esse : quoniam autem falso insimulatur ab inimicis apud Athenienses præcipites consili, quasi civitatem ludibrio sibi habeat populumque proscindat conviciis, opus est ut respondeat illis apud Athenienses mutare solitos consilia. Ergo autumat poeta multorum se vobis bonorum auctorem esse, cujus opera factum, ut non amplius facile patiamini vobis a peregrinis verba dari, nec adulatoribus delectemini, nec remisse rempublicam administretis. Antehac autem legati ab urbibus missi, si vellent vos circumvenire, primo *violis coronatos* vos appellabant; quod simulac dixerat quispiam, statim propter *coronas* in primoribus natibus sedebatis. Tum si quis vobis suppalpans diceret, *O nitidæ et pingues Athenæ,*

640 εὕρετο πᾶν ἂν διὰ τὰς λιπαρὰς, ἀφύων τιμὴν περιάψας.
Ταῦτα ποιήσας πολλῶν ἀγαθῶν αἴτιος ὑμῖν γεγένηται,
καὶ τοὺς δήμους ἐν ταῖς πόλεσιν δείξας, ὡς δημοκρατοῦνται.
Τοιγάρτοι νῦν ἐκ τῶν πόλεων τὸν φόρον ὑμῖν ἀπάγοντες
ἥξουσιν, ἰδεῖν ἐπιθυμοῦντες τὸν ποιητὴν τὸν ἄριστον,
645 ὅστις παρεκινδύνευσ' εἰπεῖν ἐν Ἀθηναίοις τὰ δίκαια.
Οὕτω δ' αὐτοῦ περὶ τῆς τόλμης ἤδη πόρρω κλέος ἥκει,
ὅτε καὶ βασιλεὺς, Λακεδαιμονίων τὴν πρεσβείαν βασανίζων,
ἠρώτησεν πρῶτα μὲν αὐτοὺς πότεροι ταῖς ναυσὶ κρατοῦσιν·
εἶτα δὲ τοῦτον τὸν ποιητὴν ποτέρους εἴποι κακὰ πολλά·
650 τούτους γὰρ ἔφη τοὺς ἀνθρώπους πολὺ βελτίους γεγενῆσθαι
καὶ τῷ πολέμῳ πολὺ νικήσειν, τοῦτον ξύμβουλον ἔχοντας.
Διὰ ταῦθ' ὑμᾶς Λακεδαιμόνιοι τὴν εἰρήνην προκαλοῦνται,
καὶ τὴν Αἴγιναν ἀπαιτοῦσιν· καὶ τῆς νήσου μὲν ἐκείνης
οὐ φροντίζουσ', ἀλλ' ἵνα τοῦτον τὸν ποιητὴν ἀφέλωνται.
655 Ἀλλ' ὑμεῖς τοι μή ποτ' ἀφῆθ'· ὡς κωμῳδήσει τὰ δίκαια·
φησὶν δ' ὑμᾶς πολλὰ διδάξειν ἀγάθ', ὥστ' εὐδαίμονας εἶναι,
οὐ θωπεύων, οὐδ' ὑποτείνων μισθοὺς, οὐδ' ἐξαπατύλλων,
οὐδὲ πανουργῶν, οὐδὲ κατάρδων, ἀλλὰ τὰ βέλτιστα διδάσκων.
Πρὸς ταῦτα Κλέων καὶ παλαμάσθω
660 καὶ πᾶν ἐπ' ἐμοὶ τεκταινέσθω.
Τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ δίκαιον
ξύμμαχον ἔσται, κοὐ μή ποθ' ἁλῶ
περὶ τὴν πόλιν ὢν ὥσπερ ἐκεῖνος
δειλὸς καὶ λακαταπύγων.

Στρ.

665 Δεῦρο Μοῦσ' ἐλθὲ φλεγυρὰ πυρὸς ἔχουσα μένος, ἔντονος Ἀχαρ-[νική.
Οἷον ἐξ ἀνθράκων πρινίνων φέψαλος ἀνήλατ', ἐρεθιζόμενος
670 ἡνίκ' ἂν ἐπανθρακίδες ὦσι παρακείμεναι, [οὐρίᾳ ῥιπίδι,
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκῶσι λιπαράμπυκα,
οἱ δὲ μάττωσιν, οὕτω σοβαρὸν ἐλθὲ μέλος εὔτονον, ἀγροικότε-
675 ὡς ἐμὲ λαβοῦσα τὸν δημότην. [ρον,

Οἱ γέροντες οἱ παλαιοὶ μεμφόμεσθα τῇ πόλει.
Οὐ γὰρ ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν
γηροβοσκούμεσθ' ὑφ' ὑμῶν, ἀλλὰ δεινὰ πάσχομεν,
οἵτινες γέροντας ἄνδρας ἐμβαλόντες ἐς γραφὰς
680 ὑπὸ νεανίσκων ἐᾶτε καταγελᾶσθαι ῥητόρων,
οὐδὲν ὄντας ἀλλὰ κωφοὺς καὶ παρεξηυλημένους,
οἷς Ποσειδῶν ἀσφάλειός ἐστιν ἡ βακτηρία·
τονθορύζοντες δὲ γήρᾳ τῷ λίθῳ προσέσταμεν,
οὐχ ὁρῶντες οὐδὲν εἰ μὴ τῆς δίκης τὴν ἠλύγην.
685 Ὁ δὲ νεανίαν ἑαυτῷ σπουδάσας ξυνηγορεῖν
ἐς τάχος παίει ξυνάπτων στρογγύλοις τοῖς ῥήμασι·
κᾆτ' ἀνελκύσας ἐρωτᾷ, σκανδάληθρ' ἱστὰς ἐπῶν,
ἄνδρα Τιθωνὸν σπαράττων καὶ ταράττων καὶ κυκῶν.
Ὁ δ' ὑπὸ γήρως μασταρύζει, κᾆτ' ὀφλὼν ἀπέρχεται·
690 εἶτα λύζει καὶ δακρύει, καὶ λέγει πρὸς τοὺς φίλους·
οὗ μ' ἐχρῆν σορὸν πρίασθαι, τοῦτ' ὀφλὼν ἀπέρχομαι.

Ἀντ.

Ταῦτα πῶς εἰκότα, γέροντ' ἀπολέσαι, πολιὸν ἄνδρα, περὶ κλε-[ψύδραν,
695 πολλὰ δὴ ξυμπονήσαντα, καὶ θερμὸν ἀπομορξάμενον ἀνδρικὸν [ἱδρῶτα δὴ καὶ πολὺν,
ἄνδρ' ἀγαθὸν ὄντα Μαραθῶνι περὶ τὴν πόλιν;

is quam vellet rem conficiebat, ob pinguedinem, qua vos, tanquam apuas, perunxerat. Hæc quia fecit poeta, multorum bonorum causa vobis exstitit: tum etiam ostendit sociarum civitatum incolas, ut populari regantur imperio. Itaque jam ex urbibus tributum vobis adferentes venient, videre cupientes poetam hunc præstantissimum, qui periculum non refugit quominus diceret Atheniensibus quæ justa sunt. Tam late autem ejus audaciæ fama pervagata est, ut et magnus rex, legatos explorans Lacedæmoniorum, sciscitatus fuerit ex ipsis primum, utri classe prævalerent: deinde, utris poeta iste multa convicia dicat: hos enim homines inquiebat meliores multo futuros, et bello longe superaturos, qui ejus uterentur consiliis. Propterea Lacedæmonii vos ad pacem invitant, et Æginam sibi reddi flagitant, non quod insulam illam tanti faciant, sed ut poetam hunc e prædiis suis ejiciant. Sed vos neutiquam eum dimittatis: nam in comœdiis justa dicet, autumat vero se multa bona vos docturum, ut beati fiatis, non suppalpando, non mercedem ostentando fautoribus, non fraudibus aut versutiis fallendo, nec laudibus demulcendo: sed ea ipsa quæ optuma erunt docendo. Proinde Cleo machinetur, et quidlibet advorsum me struat: nam a meis partibus honestum et justum stabit, nec unquam deprehendar erga rempublicam talis, qualis ille est, timidus et morbosissumus.

Huc ades, Musa, quæ flagrantem ignis habes vim, acuta Acharnica! qualiter e prunis ilignis favilla subsilit, ventilata flatu læto, quando torrendi impositi sunt pisciculi, dum alii Thasiam miscent recentem muriam, alii pinsunt farinam: sic veni, rapidum carmen, intensum, agreste, tecum ferens ad me, popularem tuum.

Nos senes vetusti civitatem incusamus: non enim pro dignitate rerum a nobis in prœliis navalibus gestarum alimur in senectute; sed acerba perpetimur a vobis: qui, quando nos senes litibus implicaveritis, ab oratoribus adulescentibus nos sinitis haberi ludibrio, quum nihil simus amplius, sed hebetes et detriti, quibus pro Neptuno tutore est baculus. Stamus autem balbutientes præ senio ad lapideum tribunal, nihil videntes præter nebulam Justitiæ circumfusam. At ille, juvenem cupiens sibi consulere, cito reum ferit concisis rotundis verbis; deinde protractum interrogat, tendiculas verborum statuens, virum Tithonium lacerans, turbans, vexans. Hic autem præ senectute labia contrahit; deinde multam debens abit; post ea singultit et lacrimat, amicisque dicit: *Quo mihi sandapila erat emunda, hoc multatus abeo.*

Hoccine æquum est, senem perdere, canum hominem, apud clepsydram, qui multos labores cum sodalibus pertulit, et calidum abstersit virilem sudorem eumque uberem, qui fortem se præstitit Marathone pro republica? Ita quum vigebamus,

εἶτα Μαραθῶνι μὲν ὅτ' ἦμεν, ἐδιώκομεν· [ἁλισκόμεθα.
700 νῦν δ' ὑπ' ἀνδρῶν πονηρῶν σφόδρα διωκόμεθα, κᾆτα πρὸς
Πρὸς τάδε τί ἀντερεῖ Μαρψίας;
Τῷ γὰρ εἰκὸς ἄνδρα κυφὸν, ἡλίκον Θουκυδίδην,
ἐξολέσθαι συμπλακέντα τῇ Σκυθῶν ἐρημίᾳ,
705 τῷδε τῷ Κηφισοδήμῳ, τῷ λάλῳ ξυνηγόρῳ;
ὥστ' ἐγὼ μὲν ἠλέησα κἀπεμορξάμην ἰδὼν
ἄνδρα πρεσβύτην ὑπ' ἀνδρὸς τοξότου κυκώμενον,
ὃς μὰ τὴν Δήμητρ', ἐκεῖνος ἡνίκ' ἦν Θουκυδίδης,
οὐδ' ἂν αὐτὴν τὴν Ἀχαίαν ῥᾳδίως ἠνέσχετο,
710 ἀλλὰ κατεπάλαισεν ἂν μὲν πρῶτον Εὐάθλους δέκα,
κατεβόησε δ' ἂν κεκραγὼς τοξότας τρισχιλίους,
περιετόξευσεν δ' ἂν αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τοὺς ξυγγενεῖς.
Ἀλλ' ἐπειδὴ τοὺς γέροντας οὐκ ἐᾶθ' ὕπνου τυχεῖν,
ψηφίσασθε χωρὶς εἶναι τὰς γραφὰς, ὅπως ἂν ᾖ
715 τῷ γέροντι μὲν γέρων καὶ νωδὸς ὁ ξυνήγορος,
τοῖς νέοισι δ' εὐρύπρωκτος καὶ λάλος χὠ Κλεινίου.
Κἀξελαύνειν χρὴ τὸ λοιπὸν, κἂν φύγῃ τις, ζημιοῦν
τὸν γέροντα τῷ γέροντι, τὸν νέον δὲ τῷ νέῳ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὅροι μὲν ἀγορᾶς εἰσιν οἵδε τῆς ἐμῆς.
720 Ἐνταῦθ' ἀγοράζειν πᾶσι Πελοποννησίοις
ἔξεστι καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Βοιωτίοις
ἐφ' ᾧτε πωλεῖν πρὸς ἐμὲ, Λαμάχῳ δὲ μή.
Ἀγορανόμους δὲ τῆς ἀγορᾶς καθίσταμαι
τρεῖς τοὺς λαχόντας τούσδ' ἱμάντας ἐκ Λεπρῶν.
725 Ἐνταῦθα μήτε συκοφάντης εἰσίτω
μήτ' ἄλλος ὅστις Φασιανός ἐστ' ἀνήρ.
Ἐγὼ δὲ τὴν στήλην καθ' ἣν ἐσπεισάμην
μέτειμ', ἵνα στήσω φανερὰν ἐν τἀγορᾷ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ἀγορὰ 'ν Ἀθάναις χαῖρε, Μεγαρεῦσιν φίλα.
730 Ἐπόθευν τυ ναὶ τὸν φίλιον ᾇπερ ματέρα.
Ἀλλ', ὦ πονηρὰ κώρι' ἀθλίω πατρὸς,
ἄμβατε ποττὰν μᾶδδαν, αἴ χ' εὕρητέ πα.
Ἀκούετον δὴ, ποτέχετ' ἐμὶν τὰν γαστέρα·
πότερα πεπρᾶσθαι χρῄδδετ', ἢ πεινῆν κακῶς;

ΚΟΡΑ.

735 Πεπρᾶσθαι πεπρᾶσθαι.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ἐγώνγα καὐτός φαμι. Τίς δ' οὕτως ἄνους
ὃς ὑμέ κα πρίαιτο, φανερὰν ζαμίαν;
Ἀλλ' ἔστι γάρ μοι Μεγαρικά τις μαχανά.
Χοίρως γὰρ ὑμὲ σκευάσας φασῶ φέρεν.
740 Περίθεσθε τάσδε τὰς ὁπλὰς τῶν χοιρίων.
Ὅπως δὲ δοξεῖτ' ἦμεν ἐξ ἀγαθᾶς ὑός·
ὡς ναὶ τὸν Ἑρμᾶν, εἴπερ ἰξεῖτ' οἴκαδις,
τὰ πρᾶτα πειρασεῖσθε τᾶς λιμῶ κακῶς.
Ἀλλ' ἀμφίθεσθε καὶ ταδὶ τὰ ῥυγχία,
745 κἤπειτεν ἐς τὸν σάκκον ὧδ' ἐσβαίνετε.
Ὅπως δὲ γρυλιξεῖτε καὶ κοΐξετε
χήσεῖτε φωνὰν χοιρίων μυστηρικῶν.
Ἐγὼν δὲ καρυξῶ Δικαιόπολιν ὅπα.
Δικαιόπολι, ἦ λῇς πρίασθαι χοιρία;

hostem Marathone persequendo premebamus, et nunc ab hominibus improbis premimur criminibus, et condemnamur demum! Contra hæc quid dicet Marpsias?

Quomodo enim æquum est, hominem senio incurvum, qualis est Thucydides, perire tanquam Scythicæ implicatum solitudini, negotium habentem cum isto Cephisodemo, loquaci causidico? Quippe miseratus sum, et lacrimas mihi detersi, quum vidi a sagittario vexari senem virum, Thucydidem illum, qui, ita me Ceres amet, quum integer esset ævi, ne Cererem quidem ipsam facile passus fuisset sibi molestam esse: verum primum quidem luctando dejecisset Euathlos decem, clamando autem et vociferando superasset sagittariorum tria millia, tum sagittis confixisset sagittarii ipsius paternos cognatos. Sed quandoquidem nos senes somnum capere non sinitis, decreto publico sciscite causarum cognitiones seorsum fieri, ut advorsum senem senex oret edentulusque causidicus, junioribus autem opponatur cinædus et loquax, et Cliniæ filius. Et judicio quidem malos persequi oportet deinceps: at si quis agatur reus, multam irroget senex seni, juvenis autem juveni.

DICÆOPOLIS.

Isti sunt limites fori mei. Hic mercari Peloponnesiis licet et Megarensibus, et Bœotiis, ea lege ut mihi vendant, Lamacho autem non. Agoranomos autem, qui foro præsint, constituo tres sorte lectos, hæc lora tria Lepreatica. Huc neque sycophanta ingreditor, nec alius quicunque Phasianus est homo. Ego autem columnam inscriptam formula, juxta quam inducias pepigi, arcessam, ut eam collocem conspicuam in foro.

MEGARENSIS.

Salve forum Atticum, gratum Megarensibus! Desiderabam te, ut matrem, ita me Jupiter amet præses amicitiæ. Sed o ærumnosæ puellæ miseri patris, ascendite ad mazam, si modo eam alicubi inveniatis. Audite, quæso, et mihi advortite ventrem: utrumne vendi voltis, an esurire pessume?

PUELLÆ.

Vendi, vendi.

MEGARENSIS.

Ipse equidem optumum hoc censeo. Verum quis adeo ineptus sit, qui vos emat, damnum manifestarium? Sed est mihi Megarica quædam fabrica. Porcellorum ad speciem vos adornabo, et porcellos me ferre dicam. Induite istas porcellorum ungulas, et date operam, ut videamini ex bona scrofa editæ. Nam, ita me Mercurius amet, si domum redieritis, extrema famis et pessuma mala experiemini. Age induite et hæc rostra; deinde in saccum sic irrepite: videte autem, ut grunniatis, et *coï* dicatis, et mittatis vocem porcellorum mysticorum. Ego vero vocabo Dicæopolin, ubi est. Dicæopoli, vin' porcellos emere?

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

750 Τί; ἀνὴρ Μεγαρικός;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ἀγοράσοντες ἵκομες.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πῶς ἔχετε;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Διαπεινᾶμες ἀεὶ ποττὸ πῦρ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἡδύ τοι νὴ τὸν Δί', ἢν αὐλὸς παρῇ.
Τί δ' ἄλλο πράττεθ' οἱ Μεγαρῆς νῦν;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Οἷα δή.
Ὄκα μὲν ἐγὼν τηνῶθεν ἐμπορευόμαν,
755 ἄνδρες πρόβουλοι τοῦτ' ἔπρασσον τᾷ πόλει,
ὅπως τάχιστα καὶ κάκιστ' ἀπολοίμεθα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αὐτίκ' ἄρ' ἀπαλλάξεσθε πραγμάτων.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Σά μάν;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δ' ἄλλο Μεγαροῖ; πῶς ὁ σῖτος ὤνιος;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Παρ' ἁμὲ πολυτίματος ᾇπερ τοὶ θεοί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

760 Ἅλας οὖν φέρεις;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Οὐχ ὑμὲς αὐτῶν ἄρχετε;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐδὲ σκόροδα;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ποῖα σκόροδ'; ὑμὲς τῶν ἀεί,
ὅκκ' ἐσβάλητε, τὼς ἀρωραῖοι μύες,
πάσσακι τὰς ἄγλιθας ἐξορύσσετε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δαὶ φέρεις;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Χοίρως ἐγώνγα μυστικάς.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

765 Καλῶς λέγεις· ἐπίδειξον.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ἀλλὰ μὰν καλαί.
Ἄντεινον, αἱ λῇς· ὡς παχεῖα καὶ καλά.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Χοῖρος ναὶ Δία.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί λέγεις σύ; ποδαπὴ χοῖρος ἥδε;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Μεγαρικά.
Ἢ οὐ χοῖρός ἐσθ' ἅδ';

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ ἔμοιγε φαίνεται.

DICÆOPOLIS.

Quid? homo Megaricus?

MEGARENSIS.

Ad mercatum venimus.

DICÆOPOLIS.

Quomodo vos habetis?

MEGARENSIS.

Esurimus assidue sedentes ad ignem.

DICÆOPOLIS.

Atqui hercle suave est ad ignem sedere, si adsit tibicen. Verum quid aliud agitis Megarenses nunc?

MEGARENSIS.

Rogas? sane quum inde ad mercaturam proficiscebar, provisores id dabant operam, ut quam citissume et pessume periremus.

DICÆOPOLIS.

Mox ergo liberabimini a malis.

MEGARENSIS.

Quippini?

DICÆOPOLIS.

Quid aliud vero Megaris agitur? quanti venit frumentum?

MEGARENSIS.

Apud nos eodem honore et pretio est, quo dii.

DICÆOPOLIS.

An ergo salem affers?

MEGARENSIS.

Annon vos salinas tenetis?

DICÆOPOLIS.

Neque allia?

MEGARENSIS.

Quæ, malum, allia? quorum vos semper, quum irruptionem in agrum nostrum facitis, tanquam rustici mures, capita paxillo effoditis.

DICÆOPOLIS.

Quid ergo fers?

MEGARENSIS.

Equidem porcos sacres.

DICÆOPOLIS.

Pulchre dicis. Ostende.

MEGARENSIS.

Utique pulchri sunt. Sustolle, si lubet : hem, quam pinguis iste et pulcher!

DICÆOPOLIS.

Quid hoc rei erat?

MEGARENSIS.

Porcus mehercle.

DICÆOPOLIS.

Quid ais tu? cujas est hic porcus?

MEGARENSIS.

Megaricus. Annon porcus est?

DICÆOPOLIS.

Mihi quidem non videtur.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

770 Οὐ δεινά; θᾶσθε τοῦδε τᾶς ἀπιστίας·
οὔ φατι τάνδε χοῖρον ἦμεν. Ἀλλὰ μάν,
αἰ λῇς, περίδου μοι περὶ θυματιδᾶν ἁλῶν,
αἰ μή 'στιν οὗτος χοῖρος Ἑλλάνων νόμῳ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἔστιν ἀνθρώπου γε.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ναὶ τὸν Διοκλέα,
775 ἐμά γα. Τὺ δέ νιν εἶμεναι τίνος δοκεῖς;
ἦ λῇς ἀκοῦσαι φθεγγομένας;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς
ἔγωγε.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Φώνει δὴ τὺ ταχέως, χοιρίον.
Οὐ χρῆσθα σιγῆν, ὦ κάκιστ' ἀπολουμένα.
Πάλιν τ' ἀποισῶ ναὶ τὸν Ἑρμᾶν οἴκαδις.

ΚΟΡΗ.

780 Κοΐ κοΐ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Αὕτα 'στὶ χοῖρος;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Νῦν γε χοῖρος φαίνεται·
ἀτὰρ ἐκτραφείς γε κύσθος ἔσται.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Πέντ' ἐτῶν,
σάφ' ἴσθι, ποττὰν ματέρ' εἰκασθήσεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ θύσιμός ἐστιν αὑτηγί.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Σά μάν;
785 πᾶ δ' οὐχὶ θύσιμός ἐστι;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κέρκον οὐκ ἔχει.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Νέα γάρ ἐστιν· ἀλλὰ δελφακουμένα
ἑξεῖ μεγάλαν τε καὶ παχεῖαν κἠρυθράν.
Ἀλλ' αἰ τράφεν λῇς, ἅδε τοι χοῖρος καλά.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὡς ξυγγενὴς ὁ κύσθος αὐτῆς θατέρᾳ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

790 Ὁμοματρία γάρ ἐστι κἠκ τωὐτῶ πατρός.
Ἀλλ' ἂν παχυνθῇ κἀναχνωανθῇ τριχί,
κάλλιστος ἔσται χοῖρος Ἀφροδίτᾳ θύεν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ χοῖρος τἀφροδίτῃ θύεται.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Οὐ χοῖρος Ἀφροδίτᾳ; μόνᾳ γα δαιμόνων.
795 Καὶ γίγνεταί γα τᾶνδε τᾶν χοίρων τὸ κρῆς
ἅδιστον ἂν τὸν ὀδελὸν ἀμπεπαρμένον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἤδη δ' ἄνευ τῆς μητρὸς ἐσθίοιεν ἄν;

MEGARENSIS.

Nonne hoc absurdum est? spectate hominis incredulitatem! negat hunc esse porcum. Atqui, si placet, mecum da pignus in salem cum thymo tritum, nisi sit iste porcus Græcorum more.

DICÆOPOLIS.

Porcus est quidem, sed hominis.

MEGARENSIS.

Ita; per Dioclem juro, et quidem mei. Tu vero illos cujus esse putas? vin' grunnientes audire?

DICÆOPOLIS.

Equidem, ita me dii ament.

MEGARENSIS.

Mitte ocius vocem, porcelle. Non usus est tibi silentio, perditissume tu: Mercurium adjuro, domum reportaberis denuo.

PUELLA.

Coi, coi.

MEGARENSIS.

Estne hic porcus?

DICÆOPOLIS.

Nunc quidem porcus videtur; sed si probe nutriatur, cunnus fiet.

MEGARENSIS.

Intra quinquennium, certo scias, matri exæquabitur.

DICÆOPOLIS.

Sed sacruficari hic non potest.

MEGARENSIS.

Quidum? qua de causa sacruficari non potest?

DICÆOPOLIS.

Candam non habet.

MEGARENSIS.

Juvenculus enim est: sed adultus habebit magnam et crassam et rubram. Sed si alere vis, hic tibi porcus bonus est.

DICÆOPOLIS.

Quam germanus est hujus cunnus alteri!

MEGARENSIS.

Est enim ex eadem matre et ex eodem patre. Si vero crassior factus fuerit, et pullulantibus obsitus pilis, aptissumus erit porcus, qui Veneri sacruficetur.

DICÆOPOLIS.

Sed Veneri porcus sacruficari non solet.

MEGARENSIS.

Non porcus Veneri? immo solæ deorum omnium. Et fit porcorum istorum caro suavissuma, quum figitur veru.

DICÆOPOLIS.

Jamne vero sine matre comederent?

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ναὶ τὸν Ποτειδᾶ, κἂν ἄνις γα τῶ πατρός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δ' ἐσθίει μάλιστα;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Πάνθ' ἃ κα διδῷς.

800 Αὐτὰς δ' ἐρώτη.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Χοῖρε χοῖρε.

ΚΟΡΑ.

Κοῒ κοΐ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τρώγοις ἂν ἐρεβίνθους;

ΚΟΡΑ.

Κοῒ κοῒ κοΐ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δαί; φιβάλεως ἰσχάδας;

ΚΟΡΑ.

Κοῒ κοΐ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὡς ὀξὺ πρὸς τὰς ἰσχάδας κεκράγατε.

805 Ἐνεγκάτω τις ἔνδοθεν τῶν ἰσχάδων
τοῖς χοιριδίοισιν. Ἆρα τρώξονται; βαβαί,
οἷον ῥοθιάζουσ', ὦ πολυτίμηθ' Ἡράκλεις.
Ποδαπὰ τὰ χοίρι'; ὡς τραγασαῖα φαίνεται.
Ἀλλ' οὔτι πάσας κατέτραγον τὰς ἰσχάδας.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

810 Ἐγὼν γὰρ αὐτᾶν τάνδε μίαν ἀνειλόμαν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Νὴ τὸν Δί' ἀστείω γε τὼ βοσκήματε·
πόσου πρίωμαί σοι τὰ χοιρίδια; λέγε.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Τὸ μὲν ἅτερον τούτων σκορόδων τροπαλίδος,
τὸ δ' ἅτερον, αἰ λῇς, χοίνικος μόνας ἁλῶν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

815 Ὠνήσομαί σου· περίμεν' αὐτοῦ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ταῦτα δή.
Ἑρμᾶ 'μπολαῖε, τὰν γυναῖκα τὰν ἐμὰν
οὕτω μ' ἀποδόσθαι τάν τ' ἐμαυτῶ ματέρα.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ὤνθρωπε, ποδαπός;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Χοιροπώλας Μεγαρικός.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τὰ χοιρίδια τοίνυν ἐγὼ φανῶ ταδὶ
820 πολέμια καὶ σέ.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Τοῦτ' ἐκεῖν', ἵκει πάλιν
ὅθενπερ ἀρχὰ τῶν κακῶν ἁμῖν ἔφυ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Κλάων μεγαριεῖς. Οὐκ ἀφήσεις τὸν σάκον;

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Δικαιόπολι Δικαιόπολι, φαντάδδομαι
ὑπό του.

MEGARENSIS.

Ita sane, per Neptunum juro; quin etiam sine patre.

DICÆOPOLIS.

Quid autem potissimum comedunt?

MEGARENSIS.

Quidquid dederis. Ipsas ab illis quære.

DICÆOPOLIS.

Porce, porce.

PUELLÆ.

Coi, Coi.

DICÆOPOLIS.

Comederetne cicer?

PUELLÆ.

Coi, coi, coi.

DICÆOPOLIS.

Quid vero? caricasne?

PUELLÆ.

Coi, coi.

DICÆOPOLIS.

Quam acute ad caricas clamastis! Efferat aliquis huc intus caricas porcellis. Anne etiam comedent? Papæ! quanto vorant cum strepitu, o venerande Hercules! Cujates sunt isti porcelli? nempe ex *Voracia* videntur esse. Sed fieri non potest, ut omnes caricas comederint.

MEGARENSIS.

Nisi quia unam earum ego sustuli hancce.

DICÆOPOLIS.

Edepol lepidæ sunt istæ pecudes. Quanti emerim a te hos porcellos? age.

MEGARENSIS.

Alterum quidem alliorum manipulo: alterum vero, si tibi collubuerit, unico salis chœnice.

DICÆOPOLIS.

Emam abs te. Opperire hic.

MEGARENSIS.

Hæc quidem prospere cesserunt. Mercuri, lucri dator, adnue, ut uxorem meam sic vendam, meamque ipsius matrem.

SYCOPHANTA.

Heus tu, cujas es?

MEGARENSIS.

Porculator Megaricus.

SYCOPHANTA.

Proinde porcellos istos, teque ipsum deferam, tanquam hostiles.

MEGARENSIS.

Ecce iterum! hoc ipsum redit, unde nobis exortum est principium malorum.

SYCOPHANTA.

Cum magno tuo malo megaricissabis. Nonne dimittes saccum?

MEGARENSIS.

Dicæopoli, Dicæopoli, deferor a nescio quo.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τίς ὁ φαίνων σ' ἐστίν; ἀγορανόμοι,
825 τοὺς συκοφάντας οὐ θύραζ' ἐξείρξετε;
Τί δὴ μαθὼν φαίνεις ἄνευ θρυαλλίδος;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐ γὰρ φανῶ τοὺς πολεμίους;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κλάων γε σύ,
εἰ μὴ 'τέρωσε συκοφαντήσεις τρέχων.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Οἷον τὸ κακὸν ἐν ταῖς Ἀθάναις τοῦτ' ἔνι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

830 Θάρρει, Μεγαρίχ'· ἀλλ' ἧς τὰ χοιρίδι' ἀπέδου
τιμῆς, λαβὲ ταυτὶ τὰ σκόροδα καὶ τοὺς ἅλας,
καὶ χαῖρε πόλλ'.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ἀλλ' ἁμὶν οὐκ ἐπιχώριον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πολυπραγμοσύνη νυν ἐς κεφαλὴν τρέποιτ' ἐμοί.

ΜΕΓΑΡΕΥΣ.

Ὦ χοιρίδια, πειρῆσθε κἄνις τῶ πατρὸς
835 παίειν ἐφ' ἁλὶ τὰν μάδδαν, αἴ κά τις διδῷ.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐδαιμονεῖ γ' ἄνθρωπος. Οὐκ ἤκουσας οἷ προβαίνει
τὸ πρᾶγμα τοῦ βουλεύματος; καρπώσεται γὰρ ἀνὴρ
ἐν τἀγορᾷ καθήμενος·
κἂν εἰσίῃ τις Κτησίας,
840 ἢ συκοφάντης ἄλλος, οἰ-
μώζων καθεδεῖται·
οὐδ' ἄλλος ἀνθρώπων ὑποψωνῶν σε πημανεῖ τι·
οὐδ' ἐξομόρξεται Πρέπις τὴν εὐρυπρωκτίαν σοι,
οὐδ' ὠστιεῖ Κλεωνύμῳ·
845 χλαῖναν δ' ἔχων φανὴν δίει·
κοὐ ξυντυχών σ' Ὑπέρβολος
δικῶν ἀναπλήσει·
οὐδ' ἐντυχὼν ἐν τἀγορᾷ πρόσεισί σοι βαδίζων
Κρατῖνος αὖ κεκαρμένος μοιχὸν μιᾷ μαχαίρᾳ,
850 ὁ περιπόνηρος Ἀρτέμων,
ὁ ταχὺς ἄγαν τὴν μουσικήν,
ὄζων κακὸν τῶν μασχαλῶν
πατρὸς τραγασαίου·
οὐδ' αὖθις αὖ σε σκώψεται Παύσων ὁ παμπόνηρος,
855 Λυσίστρατός τ' ἐν τἀγορᾷ, Χολαργέων ὄνειδος,
ὁ περιαλουργὸς τοῖς κακοῖς,
ῥιγῶν τε καὶ πεινῶν ἀεὶ
πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας
τοῦ μηνὸς ἑκάστου.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

860 Ἴττω Ἡρακλῆς, ἔκαμόν γα τὰν τύλαν κακῶς,
κατάθου τὺ τὰν γλάχων' ἀτρέμας, Ἰσμήνιχε·
ὑμὲς δ', ὅσοι Θείβαθεν αὐληταὶ πάρα,
τοῖς ὀστίνοις φυσῆτε τὸν πρωκτὸν κυνός.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Παῦ' ἐς κόρακας. Οἱ σφῆκες οὐκ ἀπὸ τῶν θυρῶν;

DICÆOPOLIS.

Quis est, qui te defert? vos vero agoranomi, nonne excludetis quadruplatores foras? Quid, malum, o stolide, quaduplare sine funali?

SYCOPHANTA.

Annon deferam hostes?

DICÆOPOLIS.

Cum magno tuo malo, nisi aliorsum abeas, ubi calumniam exerceas.

MEGARENSIS.

Quale hoc Athenis inest malum!

DICÆOPOLIS.

Bono animo es, Megarice. Age, quo porcellos vendidisti pretio, accipe allia ista et salem; multumque vale.

MEGARENSIS.

Sed valere apud nos moris non est.

DICÆOPOLIS.

In meum ergo caput vertat, quia minus opportune dixi.

MEGARENSIS.

O porcelli, facite nunc periculum, an sine patre possitis edere mazam cum sale, si modo quis dederit.

CHORUS.

Sane iste homo beatus est. Nonne audivisti, quo evadat consilium illud? lucrum faciet ille in foro desidens; et si quis ingressus fuerit Ctesias, aut delator alius, ejulans sedebit: nec alius quisquam clam obsonans tibi damnum dabit, nec affricabit Prepis impudicitiam suam tibi, nec in turba truderis a Cleonymo; verum lænam habens nitidam transibis: nec obviam tibi factus Hyperbolus litibus te implebit: nec in foro ambulans congredietur te Cratinus, semper forficibus cinædice tonsus: nec improbissumus ille Artemo, nimis expeditus arte musica, cui graveolens hircus in alis cubat: neque etiam te ludibrio habebit in foro Pauson ille pessumus, nec Lysistratus, Cholargensium opprobrium, sceleribus, quasi purpura, tinctus, algens et esuriens assidue plus triginta diebus quot mensibus.

BŒOTUS.

Testis sit Hercules, ut mihi pessume dolet callus humeri; depone placide pulegium, Ismeniche: vos vero, quotquot adestis Thebani tibicines, osseis tibiis inflate canis culum.

DICÆOPOLIS.

Desine; in malam rem! Non facessent a foribus

865 πόθεν προσέπτανθ' οἱ κακῶς ἀπολούμενοι
ἐπὶ τὴν θύραν μοι Χαιριδῆς βομβαύλιοι;

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Νεὶ τὸν Ἰόλαον, ἐπιχαρίττως γ', ὦ ξένε·
Θείβαθι γὰρ φυσᾶντες ἐξόπισθέ μου
τἄνθεια τᾶς γλάχωνος ἀπέκιξαν χαμαί.
870 Ἀλλ' εἴ τι βούλει, πρίασο, τῶν ἐγὼ φέρω,
τῶν ὀρταλίχων, ἢ τῶν τετραπτερυλλίδων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ χαῖρε, κολλικοφάγε Βοιωτίδιον.
Τί φέρεις;

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Ὅσ' ἐστὶν ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἁπλῶς,
ὀρίγανον, γλαχώ, ψιάθως, θρυαλλίδας,
875 νάσσας, κολοιώς, ἀτταγᾶς, φαλαρίδας,
τροχίλως, κολύμβως.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὡσπερεὶ χειμὼν ἄρα
ὀρνιθίας εἰς τὴν ἀγορὰν ἐλήλυθας.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Καὶ μὰν φέρω χᾶνας, λαγώς, ἀλώπεκας,
σκάλοπας, ἐχίνως, αἰελούρως, πικτίδας,
880 ἰκτίδας, ἐνύδριας, ἐγχέλεις Κωπαΐδας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ τερπνότατον σὺ τέμαχος ἀνθρώποις φέρων,
δός μοι προσειπεῖν, εἰ φέρεις τὰς ἐγχέλεις.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Πρέσβειρα πεντήκοντα Κωπάδων κορᾶν,
ἔκβαθι τῷδε κἠπιχαρίττα τῷ ξένῳ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

885 Ὦ φιλτάτη σὺ καὶ πάλαι ποθουμένη,
ἦλθες ποθεινὴ μὲν τρυγῳδικοῖς χοροῖς,
φίλη δὲ Μορύχῳ. Δμῶες, ἐξενέγκατε
τὴν ἐσχάραν μοι δεῦρο καὶ τὴν ῥιπίδα.
Σκέψασθε, παῖδες, τὴν ἀρίστην ἔγχελυν,
890 ἥκουσαν ἕκτῳ μόλις ἔτει ποθουμένην·
προσείπατ' αὐτήν, ὦ τέκν'· ἄνθρακας δ' ἐγὼ
ὑμῖν παρέξω τῆσδε τῆς ξένης χάριν.
Ἀλλ' εἴσφερ' αὐτήν· μηδὲ γὰρ θανών ποτε
σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλανωμένης.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

895 Ἐμοὶ δὲ τιμὰ τᾶσδε πᾶ γενήσεται;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀγορᾶς τέλος ταύτην γέ που δώσεις ἐμοί.
Ἀλλ' εἴ τι πωλεῖς τῶνδε τῶν ἄλλων, λέγε.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Ἰώνγα ταῦτα πάντα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Φέρε, πόσου λέγεις;
ἢ φορτί' ἕτερ' ἐνθένδ' ἐκεῖσ' ἄξεις;

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Ἰών,
900 ὅ τι γ' ἔντ' Ἀθάναις, ἐν Βοιωτοῖσιν δὲ μή.

crabrones? unde advolarunt perditissumi ad januam mihi rancisoni tibicines, pulli Chæridis?

BŒOTUS.

Me volente sane, hospes, abierint in malam rem, ita mihi faveat Iolaus: nam inde a Thebis pone me flantes, etiam flores pulegii depulerunt humi. Sed, si lubet, eme quidpiam istorum, quæ fero, gallos gallinaceos, aut cicadas.

DICÆOPOLIS.

O salve, Bœotule, collicum belluo! Quid fers?

BŒOTUS.

Quidquid omnino boni est apud Bœotos, origanum, pulegium, storeas, ellychnia, anates, graculos, attagenas, phalaridas, regulos, mergos—

DICÆOPOLIS.

Ergo quasi tempestas, quæ aves sternit humi, venisti ad forum.

BŒOTUS.

Quin etiam fero anseres, lepores, vulpes, talpas, erinaceos, feles, pictidas, lutras, anguillas Copaicas.

DICÆOPOLIS.

O qui suavissumum piscem fers hominibus, da mihi copiam illas salutandi, si fers anguillas.

BŒOTUS.

Maxuma virginum quinquaginta Copaidum, exi, et huic hospiti gratificare.

DICÆOPOLIS.

O dilectissuma tu et dudum expetita, venisti desiderabilis comicis choris, grata etiam Morycho. Vos famuli efferte foculum mihi huc et flabellum. Spectate, pueri, pulcherrumam anguillam, quæ desiderata, vix demum sexto venit anno: salutate ipsam, o filii: prunas autem vobis præbebo, hujus hospitæ gratia. Sed intro aufer ipsam; nunquam enim ego, ne mortuus quidem, sine te velim esse, si cum betis cocta sis.

BŒOTUS.

Hujus autem pretium quo pacto mihi solvetur?

DICÆOPOLIS.

Hanc dabis mihi tanquam vectigal fori. Sed si quid vendis ex ceteris istis, dic.

BŒOTUS.

Equidem hæc omnia.

DICÆOPOLIS.

Cedo, quanti ea æstimas? aut alias hinc merces vis reportare domum?

BŒOTUS.

Reportabo, quicquid Athenis est, quod non sit apud Bœotos.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀφύας ἄρ' ἄξεις πριάμενος Φαληρικὰς
ἢ κέραμον.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Ἀφύας ἢ κέραμον; ἀλλ' ἔντ' ἐκεῖ·
ἀλλ' ὅ τι παρ' ἁμῖν μή 'στι, τᾷδε δ' αὖ πολύ

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐγᾦδα τοίνυν· συκοφάντην ἔξαγε
905 ὥςπερ κέραμον ἐνδησάμενος.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Νεὶ τὼ σιώ,
λάβοιμι μέντἂν κέρδος ἀγαγὼν καὶ πολὺ,
ᾇπερ πίθακον ἀλιτρίας πολλᾶς πλέων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ μὴν ὁδὶ Νίκαρχος ἔρχεται φανῶν.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Μιxκός γα μᾶκος οὗτος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἅπαν κακόν.

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

910 Ταυτὶ τίνος τὰ φορτί' ἐστί;

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Τῶδ' ἐμὰ
Θείβαθεν, ἴττω Δεύς.

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

Ἐγὼ τοίνυν ὁδὶ
φαίνω πολέμια ταυταγί.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Τί δαὶ παθὼν
ὀρναπετίοισι πόλεμον ἦρα καὶ μάχαν;

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

Καὶ σέ γε φανῶ πρὸς τοῖςδε.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Τί ἀδικειμένο

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

915 Ἐγὼ φράσω σοι τῶν περιεστώτων χάριν.
Ἐκ τῶν πολεμίων γ' εἰσάγεις θρυαλλίδα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἔπειτα φαίνεις δῆτα καὶ θρυαλλίδα;

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

Αὕτη γὰρ ἐμπρήσειεν ἂν νεώριον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Νεώριον θρυαλλίς; οἴμοι, τίνι τρόπῳ;

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

920 Ἐνθεὶς ἂν ἐς τίφην ἀνὴρ Βοιώτιος
ἅψας ἂν εἰσπέμψειεν ἐς τὸ νεώριον
δι' ὑδρορρόας, βορέαν ἐπιτηρήσας μέγαν·
κεἴπερ λάβοιτο τῶν νεῶν τὸ πῦρ ἅπαξ,
σελαγοῖντ' ἂν εὐθύς.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε,
925 σελαγοῖντ' ἂν ὑπὸ τίφης τε καὶ θρυαλλίδος;

ΝΙΚΑΡΧΟΣ.

Μαρτύρομαι.

DICÆOPOLIS.

Apuas itaque emes et asportabis, aut fictilia.

BOEOTUS.

Apuas, inquis, aut fictilia? atqui hæc sunt illic; sed quod apud nos non est, hic autem affatim.

DICÆOPOLIS.

Equidem scio : asporta igitur quadruplatorem, sicut vas fictile ligatum.

BŒOTUS.

Ita me Dioscuri ament, scilicet multum lucrifacerem, si abducerem, tanquam simium flagitiis multis plenum.

DICÆOPOLIS.

Sed eccum commode huc venit Nicarchus iste quempiam delaturus.

BŒOTUS.

Parvæ utique staturæ hic est.

DICÆOPOLIS.

Sed nihil nisi nequitia.

NICARCHUS.

Cujusnam sunt istæ merces?

BŒOTUS.

Hujus hominis, mei, inquam, ex Thebis : testis sit Jupiter.

NICARCHUS.

Itaque hicce ego ista defero, utpote hostilia.

BŒOTUS.

Quid, malum, eo te impellit, ut cum avibus bellum pugnamque ineas?

NICARCHUS.

Immo te quoque deferam insuper.

BŒOTUS.

Quanam in re læsus?

NICARCHUS.

Dicam equidem tibi, istorum gratia qui hic adstant : ab hostibus importas ellychnia.

DICÆOPOLIS.

Itane, quæso, etiam ellychnia defers?

NICARCHUS.

Quippe unum eorum facile incenderet navale.

DICÆOPOLIS.

Ellychinium incenderet navale? ohe! quo pacto?

NICARCHUS.

Bœotius aliquis id infixum blattæ et incensum immitteret in navale per canalem, observato Boreæ flatu vehementiore; et si corriperet naves ignis semel, extemplo flammis collucerent cunctæ.

DICÆOPOLIS.

O perditissume! itane vero collucerent flammis per blattam et ellychnium?

NICARCHUS.

Antestor.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ξυλλάμβαν' αὐτοῦ τὸ στόμα·
δός μοι φορυτὸν, ἵν' αὐτὸν ἐνδήσω φέρων.
[ὥσπερ κέραμον, ἵνα μὴ καταγῇ φορούμενος.]

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Ἔνδησον, ὦ βέλτιστε, τῷ
930 ξένῳ καλῶς τὴν ἐμπολὴν
οὕτως ὅπως
ἂν μὴ φέρων κατάξῃ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτ', ἐπεί
τοι καὶ ψοφεῖ λάλον τι καὶ
πυρορραγὲς
κἄλλως θεοῖσιν ἐχθρόν.

ΧΟΡΟΣ.

935 Τί χρήσεταί ποτ' αὐτῷ;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πάγχρηστον ἄγγος ἔσται,
κρατὴρ κακῶν, τριπτὴρ δικῶν,
φαίνειν ὑπευθύνους λυχνοῦ-
χος, καὶ κύλιξ
τὰ πράγματ' ἐγκυκᾶσθαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. 940 Πῶς δ' ἂν πεποιθοίη τις ἀγ-
γείῳ τοιούτῳ χρώμενος
κατ' οἰκίαν
τοσόνδ' ἀεὶ ψοφοῦντι;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἰσχυρόν ἐστιν, ὠγάθ', ὥστ'
οὐκ ἂν καταγείη ποτ', εἴ-
945 περ ἐκ ποδῶν
κάτω κάρα κρέμαιτο.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤδη καλῶς ἔχει σοι.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Μέλλω γέ τοι θερίδδεν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ', ὦ ξένων βέλτιστε, καὶ
τοῦτον λαβὼν πρόσβαλλ' ὅπου
950 βούλει φέρων
πρὸς πάντα συκοφάντην.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μόλις γ' ἐνέδησα τὸν κακῶς ἀπολούμενον.
Αἴρου λαβὼν τὸν κέραμον, ὦ Βοιώτιε.

ΒΟΙΩΤΟΣ.

Ὑπόκυπτε τὰν τύλαν ἰών, Ἰσμήνιχε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

955 Χὤπως κατοίσεις αὐτὸν εὐλαβούμενος.
Πάντως μὲν οἴσεις οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλ' ὅμως·
κἂν τοῦτο κερδάνῃς ἄγων τὸ φορτίον,
εὐδαιμονήσεις συκοφαντῶν γ' οὕνεκα.

ΘΕΡΑΠΩΝ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Δικαιόπολι.

DICÆOPOLIS.

Comprime ei os : da mihi sarmenta, ut eum illigem cito, [tanquam vas fictile, ne frangatur inter ferundum].

CHORUS.

Illiga bene, vir optume, hospiti mercem hanc, ita, ut ne eam inter portandum frangat.

DICÆOPOLIS.

Id mihi curæ erit, quandoquidem tinnitus ejus arguit garrulum quiddam, et igni ruptum, et diis invisum.

CHORUS.

Quidnam vero faciet illo?

DICÆOPOLIS.

Vas erit ad omnia utile: crater malorum, trapetum litium, lanternam ad reddendæ rationi obnoxios patefaciendos, et calix, in quo negotia mista turbentur.

CHORUS.

Sed quomodo quis secure utatur ejusmodi vase, cujus continuo tantopere personat domus?

DICÆOPOLIS.

Firmum est, o bone, ut non facile frangatur unquam, si pedibus suspendatur demisso capite.

CHORUS.

Jam bene satis colligatus est.

BŒOTUS.

Equidem constitui manipulos meos colligere.

CHORUS.

Itaque, hospes optume, una sustolle hunc etiam prehensum, et ablatum jacito quocunque lubet, aptum ad omnia sycophantam.

DICÆOPOLIS.

Vix colligavi tandem hominem male perditum. Accipe et sustolle hoc fictile vas, o Bœotie.

BŒOTUS.

Agedum submitte callosum humerum, Ismeniche.

DICÆOPOLIS.

Et operam da, ut feras istum caute. Nihil utique boni feres, sed tamen feras : id saltem lucri feceris, hoc ferens onus : beatus eris quadruplatorum gratia.

FAMULUS LAMACHI

Dicæopoli.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί ἔστι; τί με βωστρεῖς;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὅτι;

960 ἐκέλευσε Λάμαχός σε ταυτησὶ δραχμῆς
εἰς τοὺς Χόας αὐτῷ μεταδοῦναι τῶν κιχλῶν,
τριῶν δραχμῶν δ' ἐκέλευε Κωπᾷδ' ἔγχελυν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὁ ποῖος οὗτος Λάμαχος τὴν ἔγχελυν;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὁ δεινὸς, ὁ ταλαύρινος, ὃς τὴν Γοργόνα
965 πάλλει, κραδαίνων τρεῖς κατασκίους λόφους.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ ἂν μὰ Δί', εἰ δοίη γέ μοι τὴν ἀσπίδα·
ἀλλ' ἐπὶ ταρίχει τοὺς λόφους κραδαινέτω·
ἢν δ' ἀπολιγαίνῃ, τοὺς ἀγορανόμους καλῶ.
Ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ τόδε λαϐὼν τὸ φορτίον
970 εἴσειμ' ὑπαὶ πτερύγων κιχλᾶν καὶ κοψίχων.

ΧΟΡΟΣ.

Εἶδες ὦ εἶδες ὦ πᾶσα πόλι τὸν φρόνιμον ἄνδρα, τὸν ὑπέρσοφον,
Στρ.
οἷ' ἔχει σπεισάμενος ἐμπορικὰ χρήματα διεμπολᾶν,
975 ὧν τὰ μὲν ἐν οἰκίᾳ χρήσιμα, τὰ δ' αὖ πρέπει χλιαρὰ κατε-
Αὐτόματα πάντ' ἀγαθὰ τῷδέ γε πορίζεται. [σθίειν.
Οὐδέποτ' ἐγὼ πόλεμον οἴκαδ' ὑποδέξομαι,
980 οὐδὲ παρ' ἐμοί ποτε τὸν Ἁρμόδιον ᾄσεται
ξυγκατακλινείς, ὅτι παροίνιος ἀνὴρ ἔφυ,
ὅστις ἐπὶ πάντ' ἀγάθ' ἔχοντας ἐπικωμάσας,
εἰργάσατο πάντα κακὰ κἀνέτρεπε κἀξέχει,
κἀμάχετο, καὶ προσέτι πολλὰ προκαλουμένου,
985 πῖνε, κατάκεισο, λαϐὲ τήνδε φιλοτησίαν,
τὰς χάρακας ἧπτε πολὺ μᾶλλον ἐν τῷ πυρὶ,
ἐξέχει θ' ἡμῶν βίᾳ τὸν οἶνον ἐκ τῶν ἀμπέλων.
988 * * * * ταί τ' ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἅμα καὶ μεγάλα δὴ φρονεῖ,
Ἀντ.
τοῦ βίου δ' ἐξέϐαλε δεῖγμα τάδε τὰ πτερὰ πρὸ τῶν θυρῶν.
Ὦ Κύπριδι τῇ καλῇ καὶ Χάρισι ταῖς φίλαις ξύντροφε Διαλ-
990 ὡς καλὸν ἔχουσα τὸ πρόσωπον ἄρ' ἐλάνθανες. [λαγή,
Πῶς ἂν ἐμὲ καὶ σέ τις Ἔρως ξυναγάγοι λαϐὼν,
ὥσπερ ὁ γεγραμμένος, ἔχων στέφανον ἀνθέμων;
ἢ πάνυ γερόντιον ἴσως νενόμικάς με σύ;
ἀλλά σε λαϐὼν τρία δοκῶ γ' ἂν ἔτι προσϐαλεῖν·
995 πρῶτα μὲν ἂν ἀμπελίδος ὄρχον ἐλάσαι μακρὸν,
εἶτα παρὰ τόνδε νέα μοσχίδια συκίδων,
καὶ τὸ τρίτον ἡμερίδος ὄσχον, ὁ γέρων ὁδὶ,
καὶ περὶ τὸ χωρίον ἐλᾷδας ἅπαν ἐν κύκλῳ,
ὥστ' ἀλείφεσθαι σ' ἀπ' αὐτῶν κἀμὲ ταῖς νουμηνίαις.

ΚΗΡΥΞ.

1000 Ἀκούετε λεῴ· κατὰ τὰ πάτρια τοὺς χόας
πίνειν ὑπὸ τῆς σάλπιγγος· ὃς δ' ἂν ἐκπίῃ
πρώτιστος, ἀσκὸν Κτησιφῶντος λήψεται.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ παῖδες, ὦ γυναῖκες, οὐκ ἠκούσατε
τί δρᾶτε; τοῦ κήρυκος οὐκ ἀκούετε;

DICÆOPOLIS.

Quis est? quid me vocas?

FAMULUS.

Quia postulat a te Lamachus, ut sibi pro ista drachma turdos impertias aliquot ad Choas: postulat etiam ut sibi tribus drachmis vendas anguillam Copaicam.

DICÆOPOLIS.

Qualis est ille Lamachus, qui anguillam petit?

FAMULUS.

Ille terribilis, ille laborum patiens, qui clypeum Gorgone insignitum concutit, motans tres umbrosas cristas.

DICÆOPOLIS.

Non ei mehercle venderem, etiamsi mihi daret illum suum clypeum: sed pro salsamentis cristas suas motato: si tamen tumultuabitur, agoranomos advocabo. Ego autem adsumtis his quæ emi, intrabo *sublatus alis turdorum et merularum.*

CHORUS.

Vidistis, vidistis, o cives omnes, virum prudentem et sapientissumum, ut ei nunc, postquam inducias pepigit, omnia coemere liceat, quæ solent a mercatoribus advehi, quorum alia domi sunt utilia, alia tepida comedere juvat. Bona huic sponte suggeruntur omnia. Martem ego nunquam excipiam domo, neque apud me unquam Harmodium cantabit mecum accumbens, quia vinolentus et contumeliosus homo est, qui ad nos omnibus abundantes bonis comissabundus irruens, omnia nobis intulit mala, evertens, effundens, et cædens etiam, tametsi eum sæpe invitabamus comiter his verbis: *Bibe, accumbe, cape hoc amicitiæ poculum.* At ille multo magis flammam admovebat ridicis, effundebatque nostrum vinum violenter ex vitibus. **** ad convivium, simul etiam magnos spiritus sumit, hasque plumas ante ostium projecit, documento futuras opipari victus. O Veneris venustæ, et amicarum Gratiarum socia Pax, mene ignorasse, quam pulchra esses facie? Utinam me et te copulet Amor aliquis, coronatus rosis, ut iste pictus! aut forte putas me nimis esse senem? sed si te prehendam, videor mihi adhuc tria tibi applicaturus commoda: primo quidem ducam viticulæ longum sulcum; deinde juxta hunc tenera germina ficuum, et tertio loco vitis palmitem plantabo ille ego senex, et circa prædium omne seram oleas, ut ambo ungamur oleo festis noviluniis.

PRÆCO.

Audite populi: More patrio congiis potate ad tubæ clangorem: qui autem exhauserit primus, utrem Ctesiphontis accipiet.

DICÆOPOLIS.

O pueri, o mulieres, nonne audivistis? quid agitis? non auscultatis præconi? Elixas facite, tor-

1005 Ἀναβράττετ', ἐξοπτᾶτε, τρέπετ', ἀφέλκετε
τὰ λαγῷα ταχέως, τοὺς στεφάνους ἀνείρετε.
Φέρε τοὺς ὀβελίσκους, ἵν' ἀναπείρω τὰς κίχλας.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Ζηλῶ σε τῆς εὐβουλίας,
μᾶλλον δὲ τῆς εὐωχίας,
1010 ἄνθρωπε, τῆς παρούσης.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δῆτ', ἐπειδὰν τὰς κίχλας
ὀπτωμένας ἴδητε;

ΧΟΡΟΣ.

Οἶμαί σε καὶ τοῦτ' εὖ λέγειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τὸ πῦρ ὑποσκάλευε.

ΧΟΡΟΣ.

1015 Ἤκουσας ὡς μαγειρικῶς
κομψῶς τε καὶ δειπνητικῶς
αὑτῷ διακονεῖται;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Οἴμοι τάλας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ Ἡράκλεις, τίς οὑτοσί;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Ἀνὴρ κακοδαίμων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κατὰ σεαυτόν νυν τρέπου.

ΓΕΩΡΓΟΣ.

1020 Ὦ φίλτατε, σπονδαὶ γάρ εἰσι σοὶ μόνῳ,
μέτρησον εἰρήνης τί μοι, κἂν πέντ' ἔτη.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί δ' ἔπαθες;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Ἐπετρίβην ἀπολέσας τὼ βόε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Πόθεν;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Ἀπὸ Φυλῆς ἔλαβον οἱ Βοιώτιοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὦ τρισκακόδαιμον, εἶτα λευκὸν ἀμπέχει;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

1025 Καὶ ταῦτα μέντοι νὴ Δί' ὥπερ μ' ἐτρεφέτην
ἐν πᾶσι βολίτοις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Εἶτα νυνὶ τοῦ δέει;

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Ἀπόλωλα τὠφθαλμὼ δακρύων τὼ βόε.
Ἀλλ' εἴ τι κήδει Δερκέτου Φυλασίου,
ὑπάλειψον εἰρήνῃ με τὠφθαλμὼ ταχύ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1030 Ἀλλ', ὦ πονήρ', οὐ δημοσιεύων τυγχάνω.

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Ἴθ' ἀντιβολῶ σ', ἤν πως κομίσωμαι τὼ βόε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ κλᾶε πρὸς τοὺς Πιττάλου.

---

rete, versate in igne, detrahite a verubus carnes leporinas ocius : corollas nectite. Cedo vericula, ut figam turdos.

CHORUS.

Laudo fortunas tuas, ob eam, qua polles, prudentiam, multoque magis, mi homo, ob præsentes epulas.

DICÆOPOLIS.

Quid ergo dicetis, quando videbitis turdos, ut assabuntur?

CHORUS.

Arbitror et hoc te recte dicere.

DICÆOPOLIS.

Sarculo suscita ignem.

CHORUS.

Audistine, ut more coquino, sciteque et cœnatorie sibi omnia administrari jubeat?

AGRICOLA.

Hei mihi misero!

DICÆOPOLIS.

Proh Hercules, quis iste?

AGRICOLA.

Homo infortunatus.

DICÆOPOLIS.

Ergo quo occepisti, perge tua via.

AGRICOLA.

O carissume, quandoquidem induciæ tibi soli pactæ sunt, admetire mihi aliquid pacis, saltem in quinquennium.

DICÆOPOLIS.

Quid mali tibi accidit?

AGRICOLA.

Interii amisso boum pari.

DICÆOPOLIS.

Unde?

AGRICOLA.

Phyla ceperunt Bœotii.

DICÆOPOLIS.

O termiserum! nihilominus tamen læna amiciris candida?

AGRICOLA.

Qui quidem, ita me Jupiter amet, alebant me fimo bovino, quasi omni genere deliciarum.

DICÆOPOLIS.

Quid igitur nunc opus est tibi?

AGRICOLA.

Oculos meos corrupi, boves illos deflendo. Sed, si tibi curæ est Dercetes Phylasius, pace unge mihi oculos ocius.

DICÆOPOLIS.

At, o miser, medicinam publice non facio.

AGRICOLA.

Age vero obsecro, unge, si forte boves meos recuperare possim.

DICÆOPOLIS.

Haud potis est : sed abi ploratum ad Pittali discipulos.

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Σὺ δ' ἀλλά μοι σταλαγμὸν εἰρήνης ἕνα
εἰς τὸν καλαμίσκον ἐνστάλαξον τουτονί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1035 Οὐδ' ἂν στριβιλικίγξ· ἀλλ' ἀπιὼν οἴμωζέ που.

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων τοῖν γεωργοῖν βοιδίοιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Ἀνὴρ ἐνεύρηκέν τι ταῖς
σπονδαῖσιν ἡδὺ, κοὐκ ἔοι-
κεν οὐδενὶ μεταδώσειν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1040 Κατάχει σὺ τῆς χορδῆς τὸ μέλι·
τὰς σηπίας στάθευε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤκουσας ὀρθιασμάτων;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὀπτᾶτε τἀγχέλεια.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀποκτενεῖς λιμῷ με καὶ
1045 τοὺς γείτονας κνίσῃ τε καὶ
φωνῇ τοιαῦτα λάσκων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὀπτᾶτε ταυτὶ καὶ καλῶς ξανθίζετε.

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ.

Δικαιόπολι, Δικαιόπολι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τίς οὑτοσί;

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ.

Ἔπεμψέ τίς σοι νυμφίος ταυτὶ κρέα
1050 ἐκ τῶν γάμων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καλῶς γε ποιῶν, ὅστις ἦν.

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ.

Ἐκέλευε δ' ἐγχέαι σε, τῶν κρεῶν χάριν,
ἵνα μὴ στρατεύοιτ', ἀλλὰ βινοίη μένων,
ἐς τὸν ἀλάβαστον κύαθον εἰρήνης ἕνα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀπόφερ' ἀπόφερε τὰ κρέα καὶ μή μοι δίδου,
1055 ὡς οὐκ ἂν ἐγχέαιμι χιλίων δραχμῶν.
Ἀλλ' αὑτηὶ τίς ἐστίν;

ΠΑΡΑΝΥΜΦΟΣ.

Ἡ νυμφεύτρια
δεῖται παρὰ τῆς νύμφης τι σοὶ λέξαι μόνῳ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Φέρε δὴ, τί σὺ λέγεις; Ὡς γελοῖον, ὦ θεοὶ,
τὸ δέημα τῆς νύμφης, ὃ δεῖταί μου σφόδρα,
1060 ὅπως ἂν οἰκουρῇ τὸ πέος τοῦ νυμφίου.
Φέρε δεῦρο τὰς σπονδὰς, ἵν' αὐτῇ δῶ μόνῃ,
ὁτιὴ γυνή 'στι τοῦ πολέμου τ' οὐκ ἀξία.
Ὕπεχ' ὧδε δεῦρο τοὐξάλειπτρον, ὦ γύναι.
Οἶσθ' ὡς ποιεῖτε τοῦτο; τῇ νύμφῃ φράσον,
1065 ὅταν στρατιώτας καταλέγωσι, τουτῳὶ
νύκτωρ ἀλειφέτω τὸ πέος τοῦ νυμφίου.

AGRICOLA.

Saltem unam guttam pacis in istum calamum mihi instilla.

DICÆOPOLIS.

Ne tantillum quidem : sed quo vis abi et ejula.

AGRICOLA.

Heu me infelicem amissorum boum!

CHORUS.

Homo iste per suas inducias aliquid nactus est dulcedinis : nec videtur quemquam participem facturus.

DICÆOPOLIS.

Perfunde has lactes melle : assa sepias.

CHORUS.

Audin' altam ejus vocem?

DICÆOPOLIS.

Torrete anguillas.

CHORUS.

Enecabis me fame, vicinosque nidore et clamore, talia vociferans.

DICÆOPOLIS.

Torrete ista, et facitote ut pulchre flavescant.

PARANYMPHUS.

Dicæopoli, Dicæopoli.

DICÆOPOLIS.

Quis iste?

PARANYMPHUS.

Misit tibi carnes has sponsus quis e nuptialibus epulis.

DICÆOPOLIS.

Benigne fecit, quisquis est.

PARANYMPHUS.

Orat autem, ut carnium istorum gratia infundas in hunc alabastrum cyathum pacis unicum, ne militatum abire cogatur, sed domi manens usque futuat assiduo.

DICÆOPOLIS.

Aufer, aufer istas carnes, et ne mihi dederis; nam non infunderem, etsi mille drachmas dares. Sed mulier ista quænam est?

PARANYMPHUS.

Pronuba est, volt sponsæ nomine aliquid tibi dicere soli.

DICÆOPOLIS.

Agedum tu, quid dicis? — Quam ridicula, pro dii immortales, est petitio sponsæ, enixe flagitantis a me, ut sponsi penis domi manere queat. Fer huc mihi inducias ut dem ei soli, quoniam femina est, et indigna, quæ belli adficiatur incommodis. Huc age mulier, ampullam porrige. — Scisne quomodo utendum sit isto? Dic sponsæ, quando militum fiet delectus, noctu hoc inungat sponsi mentulam. —

Ἀπόφερε τὰς σπονδάς. Φέρε τὴν οἰνήρυσιν,
ἵν' οἶνον ἐγχέω λαβὼν ἐς τοὺς χόας.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὅδί τις τὰς ὀφρῦς ἀνεσπακὼς
1070 ὥςπερ τι δεινὸν ἀγγελῶν ἐπείγεται.

ΚΗΡΥΞ.

Ἰὼ πόνοι τε καὶ μάχαι καὶ Λάμαχοι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Τίς ἀμφὶ χαλκοφάλαρα δώματα κτυπεῖ;

ΚΗΡΥΞ.

Ἰέναι σ' ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ τήμερον
ταχέως λαβόντα τοὺς λόχους καὶ τοὺς λόφους·
1075 κἄπειτα τηρεῖν νιφόμενον τὰς εἰςβολάς.
Ὑπὸ τοὺς Χόας γὰρ καὶ Χύτρους αὐτοῖσί τις
ἤγγειλε λῃστὰς ἐμβαλεῖν Βοιωτίους.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἰὼ στρατηγοὶ πλείονες ἢ βελτίονες.
Οὐ δεινὰ μὴ 'ξεῖναί με μηδ' ἑορτάσαι;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1080 Ἰὼ στράτευμα πολεμολαμαχαϊκόν.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, καταγελᾷς ἤδη σύ μου.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Βούλει μάχεσθαι Γηρυόνῃ τετραπτίλῳ;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Αἰαῖ,
οἵαν ὁ κῆρυξ ἀγγελίαν ἤγγειλέ μοι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αἰαῖ, τίνα δ' αὖ μοι προστρέχει τις ἀγγελῶν;

ΚΗΡΥΞ.

1085 Δικαιόπολι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί ἔστιν;

ΚΗΡΥΞ.

Ἐπὶ δεῖπνον ταχὺ
βάδιζε, τὴν κίστην λαβὼν καὶ τὸν χόα.
Ὁ τοῦ Διονύσου γάρ σ' ἱερεὺς μεταπέμπεται.
Ἀλλ' ἐγκόνει· δειπνεῖν κατακωλύεις πάλαι.
Τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα,
1090 κλῖναι, τράπεζαι, προσκεφάλαια, στρώματα,
στέφανοι, μύρον, τραγήμαθ', αἱ πόρναι πάρα,
ἄμυλοι, πλακοῦντες, σησαμοῦντες, ἴτρια,
ὀρχηστρίδες, τὰ φίλταθ' Ἁρμοδίου, καλαί.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα σπεῦδε.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγώ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1095 Καὶ γὰρ σὺ μεγάλην ἐπεγράφου τὴν Γοργόνα.
Σύγκλειε, καὶ δεῖπνόν τις ἐνσκευαζέτω.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Παῖ παῖ, φέρ' ἔξω δεῦρο τὸν γύλιον ἐμοί.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Παῖ παῖ, φέρ' ἔξω δεῦρο τὴν κίστην ἐμοί.

Aufer inducias : cedo trullam, ut vinum infundam in congios.

CHORUS.

Sed eccum huc festinat aliquis contracto supercilio, quasi horrendum quiddam nuntiaturus.

NUNTIUS.

O labores, et prælia, et Lamachi!

LAMACHUS.

Quis circum ædes æreis phaleris insignes strepit?

NUNTIUS.

Proficisci te jubent prætores hodie sumtis celeriter cohortibus et cristis, et aditus regionis custodire, licet ningat. Nam sub ipsum Choum Chytrorumque festum nuntiavit illis aliquis prædones Bœotios incursionem fecisse in agros.

LAMACHUS.

O prætores quanto plures tanto pejores! Nonne molesta hæc res est, quum nec festum celebrare mihi licet?

DICÆOPOLIS.

O exercitum bellolamachaicum!

LAMACHUS.

Væ misero mihi! tune derides me jam?

DICÆOPOLIS.

Visne pugnare cum Geryone quatuor pennis cristato?

LAMACHUS.

Ah ah! qualem mihi præco nuntium attulit!

DICÆOPOLIS.

Ah ah! mihi vero qualem adportabit iste, qui huc adcurrit?

NUNTIUS.

Dicæopoli.

DICÆOPOLIS.

Quid est?

NUNTIUS.

Ad cœnam propere abi, et fer tecum cistam cum congio; namque te arcessit Bacchi sacerdos. Sed festina : convivas moraris dudum. Cetera enim omnia parata sunt, tori, mensæ, pulvinaria, stragula, coronæ, unguentum, bellaria; scorta adsunt, amyli, placentæ, liba sesamo sparsa, crusta, saltatrices pulchræ, Harmodi deliciæ. Sed quam citissume propera.

LAMACHUS.

Me miserum!

DICÆOPOLIS.

Quippe tu magna Gorgone insignisti clypeum tuum. Occludat quis ostium et cœnam paret.

LAMACHUS.

Puer, puer, effer huc mihi sportam.

DICÆOPOLIS.

Puer, puer, effer huc mihi cistam.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἅλας θυμίτας οἶσε, παῖ, καὶ κρόμμυα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1100 Ἐμοὶ δὲ τεμάχη· κρομμύοις γὰρ ἄχθομαι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Θρῖον ταρίχους οἶσε δεῦρο, παῖ, σαπροῦ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Κἀμοὶ σὺ δημοῦ θρῖον· ὀπτήσω δ' ἐκεῖ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἔνεγκε δεῦρο τὼ πτερὼ τὼ 'κ τοῦ κράνους.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐμοὶ δὲ τὰς φάττας γε φέρε καὶ τὰς κίχλας.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

1105 Καλόν γε καὶ λευκὸν τὸ τῆς στρουθοῦ πτερόν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καλόν γε καὶ ξανθὸν τὸ τῆς φάττης κρέας.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ὤνθρωπε, παῦσαι καταγελῶν μου τῶν ὅπλων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ὤνθρωπε, βούλει μὴ βλέπειν εἰς τὰς κίχλας;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Τὸ λοφεῖον ἐξένεγκε τῶν τριῶν λόφων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1110 Κἀμοὶ λεκάνιον τῶν λαγῴων δὸς κρεῶν.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἀλλ' ἦ τριχόβρωτες τοὺς λόφους μου κατέφαγον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' ἦ πρὸ δείπνου τὴν μίμαρκυν κατέδομαι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ὤνθρωπε, βούλει μὴ προσαγορεύειν ἐμέ;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Οὐκ, ἀλλ' ἐγὼ χὠ παῖς ἐρίζομεν πάλαι.
1115 Βούλει περιδόσθαι, κἀπιτρέψαι Λαμάχῳ,
πότερον ἀκρίδες ἥδιόν ἐστιν, ἢ κίχλαι;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Οἴμ' ὡς ὑβρίζεις.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τὰς ἀκρίδας κρίνει πολύ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Παῖ παῖ, καθελών μοι τὸ δόρυ δεῦρ' ἔξω φέρε.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Παῖ παῖ, σὺ δ' ἀφελὼν δεῦρο τὴν χορδὴν φέρε.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

1120 Φέρε, τοῦ δόρατος ἀφελκύσωμαι τοὔλυτρον·
ἔχ', ἀντέχου, παῖ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ σύ, παῖ, τοῦδ' ἀντέχου.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Τοὺς κιλλίβαντας οἶσε, παῖ, τῆς ἀσπίδος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Καὶ τῆς ἐμῆς τοὺς κριβανίτας ἔκφερε.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Φέρε δεῦρο γοργόνωτον ἀσπίδος κύκλον.

LAMACHUS.

Salem thymo intritum fer, puer, et cepas.

DICÆOPOLIS.

Mihi autem pisces: nam cepas fastidio.

LAMACHUS.

Folio involutum fer huc mihi salsamentum vetus.

DICÆOPOLIS.

Et tu mihi ex adipe thrium: id autem illic assabo.

LAMACHUS.

Fer huc mihi pennas illas de galea.

DICÆOPOLIS.

Mihi vero palumbos fer et turdos.

LAMACHUS.

Pulchra est et candida struthocameli penna.

DICÆOPOLIS.

Pulchra est et flava palumbi caro.

LAMACHUS.

Mi homo, desine armaturam meam deridere.

DICÆOPOLIS.

Mi homo, potin' es, ut ad turdos non respicias?

LAMACHUS.

Thecam mihi effer, in qua triplex recondita est crista.

DICÆOPOLIS.

Et mihi da lancem carne refertam leporina.

LAMACHUS.

Utique crinivoræ tineæ cristas meas corroserunt.

DICÆOPOLIS.

Utique ante cœnam lactes leporinas comedam.

LAMACHUS.

Mi homo, potin' es, quin me alloquaris?

DICÆOPOLIS.

Non te alloquor: sed ego et puer rixamur dudum. Vin' pignus mecum dare, Lamacho judice, utrum locustæ sint suaviores, an turdi?

LAMACHUS.

Vah! ut contumeliosus es!

DICÆOPOLIS.

Locustas judicat multo suaviores.

LAMACHUS.

Puer, puer, hastam deprome et huc effer mihi.

DICÆOPOLIS.

Puer, puer, fartum intestinum deprome et fer huc.

LAMACHUS.

Age, vaginam hastæ detraham; tene, puer, obnitere.

DICÆOPOLIS.

Et tu, puer, istud tene, et obnitere.

LAMACHUS.

Fer, puer, fulcra mei clypei.

DICÆOPOLIS.

Mei etiam fulcra effer, panes e clibano.

LAMACHUS.

Fer huc orbem clypei Gorgonem in tergo habentem.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1125 Κἀμοὶ πλακοῦντος τυρόνωτον δὸς κύκλον.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ταῦτ' οὐ κατάγελώς ἐστιν ἀνθρώποις πλατύς;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ταῦτ' οὐ πλακοῦς δῆτ' ἐστὶν ἀνθρώποις γλυκύς;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Κατάχει σὺ, παῖ, τοὔλαιον. Ἐν τῷ χαλκίῳ
ἐνορῶ γέροντα δειλίας φευξούμενον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1130 Κατάχει σὺ τὸ μέλι. Κἀνθάδ' εὔδηλος γέρων
κλάειν κελεύων Λάμαχον τὸν Γοργάσου.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Φέρε δεῦρο, παῖ, θώρακα πολεμιστήριον.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἔξαιρε, παῖ, θώρακα κἀμοὶ τὸν χόα.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἐν τῷδε πρὸς τοὺς πολεμίους θωρήξομαι.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

1135 Ἐν τῷδε πρὸς τοὺς συμπότας θωρήξομαι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Τὰ στρώματ', ὦ παῖ, δῆσον ἐκ τῆς ἀσπίδος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τὸ δεῖπνον, ὦ παῖ, δῆσον ἐκ τῆς κιστίδος.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἐμαυτῷ τὸν γύλιον οἴσω λαβών.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἐγὼ δὲ θοἰμάτιον λαβὼν ἐξέρχομαι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

1140 Τὴν ἀσπίδ' αἶρου, καὶ βάδιζ', ὦ παῖ, λαβών.
Νίφει. Βαβαιάξ· χειμέρια τὰ πράγματα.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Αἶρου τὸ δεῖπνον· συμποτικὰ τὰ πράγματα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἴτε δὴ χαίροντες ἐπὶ στρατιάν.
Ὡς ἀνομοίαν ἔρχεσθον ὁδόν·
1145 τῷ μὲν πίνειν στεφανωσαμένῳ,
σοὶ δὲ ῥιγῶν καὶ προφυλάττειν,
τῷ δὲ καθεύδειν
μετὰ παιδίσκης ὡραιοτάτης,
ἀνατριβομένῳ τε τὸ δεῖνα.
1150 Ἀντίμαχον τὸν Ψακάδος τὸν μέλεον τῶν μελέων ποιητὴν, Στρ.
ὡς μὲν ἁπλῷ λόγῳ κακῶς ἐξολέσειεν ὁ Ζεύς·
1155 ὅς γ' ἐμὲ τὸν τλήμονα Λήναια χορηγῶν ἀπέλυσ' ἄδειπνον.
Ὃν ἔτ' ἐπίδοιμι τευθίδος
δεόμενον, ἡ δ' ὠπτημένη
σίζουσα πάραλος, ἐπὶ τραπέζης κειμένη,
1160 ὀκέλλοι· κᾆτα μέλλοντος λαβεῖν αὐτοῦ κύων ἁρπάσασα φεύγοι.
1162 Τοῦτο μὲν αὐτῷ κακὸν ἕν· κᾆθ' ἕτερον νυκτερινὸν γένοιτο. Ἀντ.
1165 Ἠπιαλῶν γὰρ οἴκαδ' ἐξ ἱππασίας βαδίζων,
εἶτα πατάξειέ τις αὐτοῦ μεθύων τὴν κεφαλὴν Ὀρέστης
μαινόμενος· ὁ δὲ λίθον λαβεῖν
βουλόμενος ἐν σκότῳ λάβοι
1170 τῇ χειρὶ πέλεθον ἀρτίως κεχεσμένον· [τῖνον.
ἐπᾴξειεν δ' ἔχων τὸν μάρμαρον, κἄπειθ' ἁμαρτὼν βάλοι Κρα-

DICÆOPOLIS.

Et mihi orbem placentæ caseum in tergo habentem.

LAMACHUS.

Annon hic derisus est hominibus largus?

DICÆOPOLIS.

Annon hæc placenta est hominibus dulcis?

LAMACHUS.

Perfunde tu, puer, æreum clypei umbonem oleo. Video in clypeo imaginem senis, qui reus erit timiditatis.

DICÆOPOLIS.

Tu melle placentam perfunde. Hic quoque perspicua est senis imago, plorare jubentis Lamachum Gorgasium.

LAMACHUS.

Fer huc, puer, loricam bellicam.

DICÆOPOLIS.

Loricam et mihi, puer, effer congium.

LAMACHUS.

Hoc ego advorsum hostes pectus muniam.

DICÆOPOLIS.

Hoc ego advorsum compotores pectus muniam.

LAMACHUS.

Stragulis, puer, alliga clypeum.

DICÆOPOLIS.

Cœnam, puer, alliga cistæ.

LAMACHUS.

Ego autem hanc sportam sumam et ipsemet mihi gestabo.

DICÆOPOLIS.

Ego autem hanc vestem sumam et abibo.

LAMACHUS.

Clypeum tolle, puer, et ambula. Ningit. Papæ! hiberna hæc negotia.

DICÆOPOLIS.

Tolle cœnam. Convivalia hæc negotia.

CHORUS.

Ite jam læti in militiam. Quam dissimiles vias ingredimini! ille quidem bibet coronatus; tu autem algebis et excubias ages : ille dormiet cum puella formosissuma et sibi fricabit aliquid.

Antimachum illum Psacadis filium, miserum carminum poetam, ut aperte dicam, male perdat Jupiter : qui me infelicem, festo Lenæorum choragus dimisit incœnatum. Quem utinam aliquando videam sepiæ comedendæ cupidum; et illa tosta, in sartagine stridens, cum sale in mensa jacens, in cœnaculum appellat : deinde quum voluerit ille eam prehendere, canis rapiat et aufugiat.

Præter istud malum, aliud ei nocturnum eveniat : febricitans domum ex equitatione se recipiat : deinde ebrius quis Orestes furore percitus caput ei comminuat : ille autem lapidem in eum jacere volens, in tenebris manu prehendat merdam recens cacatam, faciatque impetum tenens illius modi lapidem; tum aberrans scopo, feriat Cratinum.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ὦ δμῶες οἳ κατ' οἶκόν ἐστε Λαμάχου,
1175 ὕδωρ ὕδωρ ἐν χυτριδίῳ θερμαίνετε·
ὀθόνια, κηρωτὴν παρασκευάζετε,
ἔρι' οἰσυπηρά, λαμπάδιον περὶ τὸ σφυρόν.
Ἀνὴρ τέτρωται χάρακι διαπηδῶν τάφρον,
καὶ τὸ σφυρὸν παλίνορρον ἐξεκόκκισε,
1180 καὶ τῆς κεφαλῆς κατέαγε περὶ λίθον πεσών,
καὶ Γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τῆς ἀσπίδος.
Πτίλον δὲ τὸ μέγα κομπολακύθου πεσὸν
πρὸς ταῖς πέτραισι δεινὸν ἐξηύδα μέλος·
ὦ κλεινὸν ὄμμα, νῦν πανύστατόν σ' ἰδὼν
1185 λείπω φάος ***, οὐκέτ' εἰμ' ἐγώ.
Τοσαῦτα λέξας εἰς ὑδρορρόαν πεσὼν
ἀνίσταταί τε καὶ ξυναντᾷ δραπέταις
λῃστὰς ἐλαύνων καὶ κατασπέρχων δορί.
Ὁδὶ δὲ καὐτός· ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

1190 Ἀτταταῖ ἀτταταῖ,
στυγερὰ τάδε κρυερὰ πάθεα.
Τάλας ἐγὼ διόλλυμαι
δορὸς ὑπὸ πολεμίου τυπείς.
1195 Ἐκεῖνο δ' αἰσχτὸν ἂν γένοιτό μοι,
Δικαιόπολις ἄν μ' ἴδοι τετρωμένον,
κᾆτ' ἐγχανεῖται ταῖς ἐμαῖς τύχαισιν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀτταταῖ ἀτταταῖ
τῶν τιτθίων, ὡς σκληρὰ καὶ κυδώνια.
1200 Φιλήσατόν με μαλθακῶς, ὦ χρυσίω,
τὸ περιπεταστὸν κἀπιμανδαλωτόν.
Τὸν γὰρ χόα πρῶτος ἐκπέπωκα.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ὦ συμφορὰ τάλαινα τῶν ἐμῶν κακῶν.
1205 Ἰὼ ἰὼ τραυμάτων ἐπωδύνων.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἰὴ ἰὴ χαῖρε Λαμαχίππιον.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Στυγερὸς ἐγώ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Μογερὸς ἐγώ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Τί με σὺ κυνεῖς;

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τί με σὺ δάκνεις;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

1210 Τάλας ἐγὼ ξυμβολῆς βαρείας.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Τοῖς Χουσὶ γάρ τις ξυμβολὰς ἐπράττετο;

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Ἰὼ ἰὼ Παιὰν Παιάν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ νυνὶ τήμερον Παιώνια.

ΛΑΜΑΧΟΣ.

Λάβεσθέ μου, λάβεσθε τοῦ σκέλους· παπαῖ,
1215 προσλάβεσθ', ὦ φίλοι.

FAMULUS.

O servuli, qui estis in ædibus Lamachi, aquam, aquam in ollula calefacite; linteola, ceratum parate, lanam succidam, fasciam ligando malleolo pedis. Vir ille vulneratus est sude, dum transiliret fossam, et malleolus ipsi luxatus est, et caput fregit impingens lapidi; et Gorgonem e clypeo excitavit: quum autem terribilis illa pinna cecidisset ad petras, Lamachus horrendum edidit carmen: *O inclytum lumen, nunc extremum te videns linquo lucem ***; nullus sum.* Tantum elocutus, in canalem lapsus, surgit, et in fugitivos quosdam incidit, prædones persequens et hasta premens. Sed eccum adest ipse: ocius aperi januam.

LAMACHUS.

Attatæ attatæ! acerbos dolores et frigus, quibus crucior! Interii miser, hostili percussus lancea. Illud autem lamentabile et ejulabile mihi esse possit; namque si me videat Dicæopolis vulneratum, illudet mihi, ridebitque meum infortunium.

DICÆOPOLIS.

Attatæ attatæ! Papillæ istæ quam duræ sunt, et similes cydoniis malis! date mihi savium, aureæ, et morsiunculas, et collabellata oscula. Nam congium primus exhausi.

LAMACHUS.

O tristis casus meorum malorum! Heu, heu, vulnera excruciantia!

DICÆOPOLIS.

Io, io, salve Lamache eques!

LAMACHUS.

Ah me miserum!

DICÆOPOLIS.

Ah me ærumnosum!

LAMACHUS.

Quid tu me oscularis?

DICÆOPOLIS.

Quid tu me mordes?

LAMACHUS.

Miser ego propter duram in prælio symbolam!

DICÆOPOLIS.

Ergone hoc Choum festo symbolas quis exigebat?

LAMACHUS.

Io io, Pæan, Pæan!

DICÆOPOLIS.

Sed non celebrantur hodie Pæonia.

LAMACHUS.

Prehendite, prehendite meum crus. Papæ! tenete me, o amici.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ἐμοῦ δέ γε σφὼ τοῦ πέους ἄμφω μέσου
προσλάβεσθ', ὦ φίλαι.

ΛΑΜΑΧΟΣ.
Εἰλιγγιῶ κάρα λίθῳ πεπληγμένος,
καὶ σκοτοδινιῶ.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
1220 Κἀγὼ καθεύδειν βούλομαι καὶ στύομαι
καὶ σκοτοβινιῶ.

ΛΑΜΑΧΟΣ.
Θύραζέ μ' ἐξενέγκατ' ἐς τοῦ Πιττάλου
παιωνίαισι χερσίν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ὡς τοὺς κριτάς μ' ἐκφέρετε· ποῦ 'στιν ὁ βασιλεύς;
1225 ἀπόδοτέ μοι τον ἀσκόν.

ΛΑΜΑΧΟΣ.
Λόγχη τις ἐμπέπηγέ μοι δι' ὀστέων ὀδυρτά.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ὁρᾶτε τουτονὶ κενόν. Τήνελλα καλλίνικος.

ΧΟΡΟΣ.
Τήνελλα δῆτ', εἴπερ καλεῖς, ὦ πρέσβυ, καλλίνικος.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Καὶ πρός γ' ἄκρατον ἐγχέας ἄμυστιν ἐξέλαψα.

ΧΟΡΟΣ.
1230 Τήνελλά νυν, ὦ γεννάδα· χώρει λαβὼν τὸν ἀσκόν.

ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ.
Ἕπεσθέ νυν ᾄδοντες ὦ τήνελλα καλλίνικος.

ΧΟΡΟΣ.
Ἀλλ' ἑψόμεσθα σὴν χάριν
τήνελλα καλλίνικον ᾄ-
δοντες σὲ καὶ τὸν ἀσκόν.

DICÆOPOLIS.
Vos autem meum penem ambæ medium prehendite, o amicæ.

LAMACHUS.
Vertigine laboro caput percussus lapide, et tenebræ mihi obfunduntur.

DICÆOPOLIS.
At ego concumbere volo, quia tentigine rumpor, et in tenebris futuere gestio.

LAMACHUS.
Foras efferte me in domum Pittali pæoniis manibus.

DICÆOPOLIS.
Ad judices me efferte. Ubi est rex? date mihi utrem.

LAMACHUS.
Infixa est meis ossibus dolorifica lancea.

DICÆOPOLIS.
Videte hunc congium vacuum. Io triumphe!

CHORUS.
Io triumphe ergo, quandoquidem tu vocas, o senex!

DICÆOPOLIS.
Et insuper, meraciore infuso, uno spiritu exhausi.

CHORUS.
Io triumphe! o generose, i, sumto utre.

DICÆOPOLIS.
Sequimini jam cantantes *Io triumphe.*

CHORUS.
Age sequemur tua causa, Io triumphe! cantantes te et utrem.

ΙΠΠΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
ΝΙΚΙΑΣ.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ οὗ ὄνομα ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.
ΚΛΕΩΝ.
ΧΟΡΟΣ ΙΠΠΕΩΝ.
ΔΗΜΟΣ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἰατταταιὰξ τῶν κακῶν, ἰατταταῖ.
Κακῶς Παφλαγόνα τὸν νεώνητον κακὸν
αὐταῖσι βουλαῖς ἀπολέσειαν οἱ θεοί.
Ἐξ οὗ γὰρ εἰσῄρρησεν εἰς τὴν οἰκίαν,
5 πληγὰς ἀεὶ προστρίβεται τοῖς οἰκέταις.

ΝΙΚΙΑΣ.

Κάκιστα δῆθ' οὗτός γε πρῶτος Παφλαγόνων
αὐταῖς διαβολαῖς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ κακόδαιμον, πῶς ἔχεις;

ΝΙΚΙΑΣ.

Κακῶς καθάπερ σύ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Δεῦρό νυν πρόσελθ', ἵνα
ξυναυλίαν κλαύσωμεν Οὐλύμπου νόμον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ καὶ ΝΙΚΙΑΣ.

10 Μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ μυμῦ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Τί κινυρόμεθ' ἄλλως; οὐκ ἐχρῆν ζητεῖν τινα
σωτηρίαν νῷν, ἀλλὰ μὴ κλάειν ἔτι;

ΝΙΚΙΑΣ.

Τίς οὖν γένοιτ' ἄν; λέγε σύ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Σὺ μὲν οὖν μοι λέγε,
ἵνα μὴ μάχωμαι.

ΝΙΚΙΑΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ·
15 ἀλλ' εἰπὲ θαρρῶν, εἶτα κἀγώ σοι φράσω.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Πῶς ἂν σύ μοι λέξειας ἁμὲ χρὴ λέγειν;

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἔνι μοι τὸ θρέττε. Πῶς ἂν οὖν ποτε
εἴποιμ' ἂν αὐτὸ δῆτα κομψευριπικῶς;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Μή μοί γε, μή μοι, μὴ διασκανδικίσῃς·
20 ἀλλ' εὑρέ τιν' ἀπόκινον ἀπὸ τοῦ δεσπότου.

ΝΙΚΙΑΣ.

Λέγε δὴ 'μόλωμεν' ξυνεχὲς ὡδὶ ξυλλαβών.

EQUITES.

DRAMATIS PERSONÆ.

DEMOSTHENES.
NICIAS.
ISICIARIUS, cui nomen AGORACRITUS.
CLEO.
CHORUS EQUITUM.
DEMUS.

DEMOSTHENES.

Iattatæax! hem mala! Iattatæ! Qui illum Paphlagonem recens emtum malum male dii perdant cum ejus consiliis! Ex quo enim in hanc domum se malis intulit avibus, plagas assidue infligit servis.

NICIAS.

Pessume hercle pereat primarius iste Paphlago cum suis calumniis!

DEMOSTHENES.

Infelix, quomodo te habes?

NICIAS.

Male, sicut et tu.

DEMOSTHENES.

Agedum huc ades, ut lamenta misceamus, Olympi flebiles imitati modos.

DEMOSTHENES et NICIAS.

Mumu, mumu, mumu, mumu, mumu, mumu.

DEMOSTHENES.

Quid lamentamur frustra? nonne oportebat nos quærere aliquam salutem nobis, et non flere amplius?

NICIAS.

Quænam igitur evenire nobis possit salus? dic tu.

DEMOSTHENES.

Quin tu dic mihi, ut ne tecum contendam.

NICIAS.

Equidem, ita me amabit Apollo, prior non dixerim. Sed dic audacter; deinde dicam etiam tibi.

DEMOSTHENES.

Utinam mihi diceres, quæ me dicere oportet!

NICIAS.

Sed mihi non inest confidentia. Quo tandem modo dicam hoc scite, et Euripideo more?

DEMOSTHENES.

Apage: ne scandicem mihi obtrudas: sed inveni aliquam cantilenam recessus ab hero.

NICIAS.

Dic ergo continenter *fugiamus*. 3.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Καὶ δὴ λέγω· μόλωμεν.
ΝΙΚΙΑΣ.
Ἐξόπισθε νῦν
αὐτὸ φαθὶ τοῦ μόλωμεν.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Αὐτό.
ΝΙΚΙΑΣ.
Πάνυ καλῶς.
Ὥσπερ δεφόμενος νῦν ἀτρέμα πρῶτον λέγε
25 τὸ μόλωμεν, εἶτα δ' αὐτὸ, κατεπάγων πυκνόν.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Μόλωμεν αὐτὸ μόλωμεν αὐτομολῶμεν.
ΝΙΚΙΑΣ.
Ἦν,
οὐχ ἡδύ;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Νὴ Δί· πλήν γε περὶ τῷ δέρματι
δέδοικα τουτονὶ τὸν οἰωνόν.
ΝΙΚΙΑΣ.
Τί δαί;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ὁτιὴ τὸ δέρμα δεφομένων ἀπέρχεται.
ΝΙΚΙΑΣ.
30 Κράτιστα τοίνυν τῶν παρόντων ἐστὶ νῷν,
θεῶν ἰόντε προσπεσεῖν του πρὸς βρέτας.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ποῖον βρέτας πρός; ἐτεὸν ἡγεῖ γὰρ θεούς;
ΝΙΚΙΑΣ.
Ἔγωγε.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ποίῳ χρώμενος τεκμηρίῳ;
ΝΙΚΙΑΣ.
Ὁτιὴ θεοῖσιν ἐχθρός εἰμ'. Οὐκ εἰκότως;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
35 Εὖ προσβιβάζεις μ'.
ΝΙΚΙΑΣ.
Ἀλλ' ἑτέρᾳ πῃ σκεπτέον.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Βούλει τὸ πρᾶγμα τοῖς θεαταῖσιν φράσω;
ΝΙΚΙΑΣ.
Οὐ χεῖρον· ἓν δ' αὐτοὺς παραιτησώμεθα,
ἐπίδηλον ἡμῖν τοῖς προσώποισιν ποιεῖν,
ἢν τοῖς ἔπεσι χαίρωσι καὶ τοῖς πράγμασι.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
40 Λέγοιμ' ἂν ἤδη. Νῷν γάρ ἐστι δεσπότης
ἄγροικος ὀργὴν, κυαμοτρὼξ, ἀκράχολος,
Δῆμος πυκνίτης, δύσκολον γερόντιον
ὑπόκωφον. Οὗτος τῇ προτέρᾳ νουμηνίᾳ
ἐπρίατο δοῦλον, βυρσοδέψην Παφλαγόνα,
45 πανουργότατον καὶ διαβολώτατόν τινα.
Οὗτος καταγνοὺς τοῦ γέροντος τοὺς τρόπους,
ὁ βυρσοπαφλαγὼν, ὑποπεσὼν τὸν δεσπότην
ᾔκαλλ', ἐθώπευ', ἐκολάκευ', ἐξηπάτα

DEMOSTHENES.
Age, dico *fugiamus.*
NICIAS.
Nunc subjunge *trans* isti *fugiamus.*
DEMOSTHENES.
Trans.
NICIAS.
Optume. Quasi masturbares, nunc primo sensim dic *fugiamus :* deinde frequenter, subjuncto *trans.*
DEMOSTHENES.
Fugiamus trans fugiamus transfugiamus.
NICIAS.
Hem, nonne jucundum est?
DEMOSTHENES.
Sane hercle, ut dicis : sed cuti hoc omen timeo.
NICIAS.
Quid ita?
DEMOSTHENES.
Quia cutis abscedit masturbantibus.
NICIAS.
Optumum igitur nobis est pro præsenti rerum statu, ut supplices accidamus ad cujusvis signum dei.
DEMOSTHENES.
Ad quale signum? Quæso enim, putasne esse deos?
NICIAS.
Ego quidem.
DEMOSTHENES.
Quonam vero edoctus argumento?
NICIAS.
Quia diis invisus sum. Nonne merito?
DEMOSTHENES.
Facile me adducis in tuam sententiam.
NICIAS.
Sed dispiciamus aliam rationem.
DEMOSTHENES.
Vin' ut rem omnem spectatoribus enarrem?
NICIAS.
Non abs re fuerit : sed unum hoc eos rogemus, manifestum ut nobis voltu faciant, an sermonibus nostris et rebus delectentur.
DEMOSTHENES.
Jam eloquar. Nobis est herus feris moribus, fabas esitans, cerebrosus, *Demus* Pnycensis, morosus seniculus, surdaster. Iste superiore novilunio emit servum, coriarium Paphlagonem, vaferrimum, calumniatorem pessumum. Ille, perspecto senis ingenio, coriarius Paphlago, canis in modum hero se submittens, blandiri, suppalpari, adulari cœpit, eumque decipere, oblatis præsegminibus

κοσκυλματίοις ἄκροισι, τοιαυτὶ λέγων·
50 ὦ Δῆμε, λοῦσαι πρῶτον ἐκδικάσας μίαν,
ἐνθοῦ, ῥόφησον, ἔντραγ', ἔχε τριώβολον.
Βούλει παραθῶ σοι δόρπον; εἶτ' ἀναρπάσας
ὅ τι ἄν τις ἡμῶν σκευάσῃ, τῷ δεσπότῃ
Παφλαγὼν κεχάρισται τοῦτο. Καὶ πρώην γ' ἐμοῦ
55 μᾶζαν μεμαχότος ἐν Πύλῳ Λακωνικήν,
πανουργότατά πως περιδραμὼν ὑφαρπάσας
αὐτὸς παρέθηκε τὴν ὑπ' ἐμοῦ μεμαγμένην.
Ἡμᾶς δ' ἀπελαύνει, κοὐκ ἐᾷ τὸν δεσπότην
ἄλλον θεραπεύειν, ἀλλὰ βυρσίνην ἔχων
60 δειπνοῦντος ἑστὼς ἀποσοβεῖ τοὺς ῥήτορας.
Ἄδει δὲ χρησμούς· ὁ δὲ γέρων σιβυλλιᾷ.
Ὁ δ' αὐτὸν ὡς ὁρᾷ μεμακκοηκότα,
τέχνην πεποίηται. Τοὺς γὰρ ἔνδον ἄντικρυς
ψευδῆ διαβάλλει· κᾆτα μαστιγούμεθα
65 ἡμεῖς· Παφλαγὼν δὲ περιθέων τοὺς οἰκέτας
αἰτεῖ, ταράττει, δωροδοκεῖ, λέγων ταδί·
ὁρᾶτε τὸν Ὕλαν δι' ἐμὲ μαστιγούμενον;
εἰ μή μ' ἀναπείσετ', ἀποθανεῖσθε τήμερον.
Ἡμεῖς δὲ δίδομεν· εἰ δὲ μή, πατούμενοι
70 ὑπὸ τοῦ γέροντος ὀκταπλάσια χέζομεν.
Νῦν οὖν ἀνύσαντε φροντίσωμεν, ὦγαθέ,
ποίαν ὁδὸν νὼ τρεπτέον καὶ πρὸς τίνα.

coriorum minutis, hæc dicens : *O Deme, i lavatum, ubi prius unam litem dijudicaveris : sume offam, sorbe, jenta, cape triobolum; vin' ut cœnam tibi anteponam?* Deinde abripiens quodcunque nostrûm quispiam paraverit, hero illud largitur Paphlago. Nuper etiam quum ei mazam pinsuissem in Pylo Laconicam, vaferrimo nescio quo me modo circumvenit, surreptamque ipsus adposuit hero, quam ego pinsueram. Nos autem abigit, nec sinit ut herum alius colat; sed coriaceum flabellum tenens, cœnanti adstat hero, et rhetoras arcet; canitque oracula : inde senex intentam Sibyllis habet mentem : ille vero ubi eum videt studio jam stupidum, opus adgreditur. Nam familiares aperte falsis criminibus accusat : deinde flagris cædimur nos. Ipse vero Paphlago circumcursitat, famulos petit, turbat, munera captat, hæc dicens : *Videtis, ut Hylas propter me flagris cæditur? nisi me placaveritis, hodie moriemini.* Nos vero illi damus : sin aliter, conculcati a sene octuplum cacamus. Nunc itaque diligenter consideremus, o bone, quamnam viam insistere, et ad quemnam nos convertere debeamus.

ΝΙΚΙΑΣ.

Κράτιστ' ἐκείνην τὴν μόλωμεν, ὦγαθέ.

NICIAS.

Optuma fuerit, o bone, via, quam dixi, illa, *fugiamus.*

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἀλλ' οὐχ οἷόν τε τὸν Παφλαγόν' οὐδὲν λαθεῖν·
75 ἐφορᾷ γὰρ αὐτὸς πάντ'. Ἔχει γὰρ τὸ σκέλος
τὸ μὲν ἐν Πύλῳ, τὸ δ' ἕτερον ἐν τἠκκλησίᾳ·
τοσόνδε δ' αὐτοῦ βῆμα διαβεβηκότος
ὁ πρωκτός ἐστιν αὐτόχρημ' ἐν Χαόσι,
τὼ χεῖρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ νοῦς δ' ἐν Κλωπιδῶν.

DEMOSTHENES.

Sed nihil clam Paphlagone fieri potest : nam ipsemet omnia inspectat. Habet enim crus alterum in Pylo, alterum in concione. Cruribus itaque ejus tanto intervallo divaricatis, culus reapse est in *Hiantia* : manus utraque in *Petilia* : mens vero in *Clepidum* tribu.

ΝΙΚΙΑΣ.

80 Κράτιστον οὖν νῷν ἀποθανεῖν. Ἀλλὰ σκόπει,
ὅπως ἂν ἀποθάνοιμεν ἀνδρικώτατα.

NICIAS.

Mori itaque optumum erit nobis : sed vide ut moriamur quam maxume viriliter.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Πῶς δῆτα πῶς γένοιτ' ἂν ἀνδρικώτατα;

DEMOSTHENES.

Qui, quæso? qui possimus quam maxume viriliter?

ΝΙΚΙΑΣ.

Βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν·
ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἱρετώτερος.

NICIAS.

Optumum est nobis taurinum potare sanguinem : nam Themistoclis letum maxume expetendum est.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

85 Μὰ Δί' ἀλλ' ἄκρατον οἶνον ἀγαθοῦ δαίμονος.
Ἴσως γὰρ ἂν χρηστόν τι βουλευσαίμεθα.

DEMOSTHENES.

Non hercle sanguinem, sed merum Boni Geni. Forte enim utile quid excogitaverimus.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἰδού γ' ἄκρατον. Περὶ ποτοῦ γοῦν ἐστί σοι;
πῶς δ' ἂν μεθύων χρηστόν τι βουλεύσαιτ' ἀνήρ;

NICIAS.

Ecce vero *merum!* Ergone de potu tibi agitur? qui vero utile quid excogitaverit homo temulentus?

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἄληθες, οὗτος; κρουνοχυτρολήραιος εἶ.
90 Οἶνον σὺ τολμᾷς εἰς ἀπόνοιαν λοιδορεῖν;
οἴνου γὰρ εὕροις ἄν τι πρακτικώτερον;
ὁρᾷς; ὅταν πίνωσιν ἄνθρωποι, τότε
πλουτοῦσι, διαπράττουσι, νικῶσιν δίκας,
εὐδαιμονοῦσιν, ὠφελοῦσι τοὺς φίλους.

DEMOSTHENES.

Itane? stulte ineptis, aqua te ingurgitans. Audesne vinum calumniari, ut mentem insanam reddens? possisne vero quidpiam vino invenire efficacius? viden'? quum potant homines, tunc ditescunt, negotia peragunt, vincunt lites, beati fiunt, prosunt amicis. Sed effer mihi cito vini con-

95 Ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἴνου χόα,
τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

ΝΙΚΙΑΣ.

Οἴμοι, τί ποθ' ἡμᾶς ἐργάσει τῷ σῷ ποτῷ;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἀγάθ'· ἀλλ' ἔνεγκ'· ἐγὼ δὲ κατακλινήσομαι.
Ἢν γὰρ μεθυσθῶ, πάντα ταυτὶ καταπάσω
100 βουλευματίων καὶ γνωμιδίων καὶ νοιδίων.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ὡς εὐτυχῶς ὅτι οὐκ ἐλήφθην ἔνδοθεν
κλέπτων τὸν οἶνον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Εἰπέ μοι, Παφλαγὼν τί δρᾷ;

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἐπίπαστα λείξας δημιόπραθ' ὁ βάσκανος
ῥέγκει μεθύων ἐν ταῖσι βύρσαις ὕπτιος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

105 Ἴθι νυν, ἄκρατον ἐγκάναξόν μοι πολὺν
σπονδήν.

ΝΙΚΙΑΣ.

Λαβὲ δὴ καὶ σπεῖσον ἀγαθοῦ δαίμονος·
ἕλχ' ἕλκε τὴν τοῦ δαίμονος τοῦ Πραμνίου.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ δαῖμον ἀγαθὲ, σὸν τὸ βούλευμ', οὐκ ἐμόν.

ΝΙΚΙΑΣ.

Εἴπ', ἀντιβολῶ, τί ἐστι;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Τοὺς χρησμοὺς ταχὺ
110 κλέψας ἔνεγκε τοῦ Παφλαγόνος ἔνδοθεν,
ἕως καθεύδει.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ταῦτ'. Ἀτὰρ τοῦ δαίμονος
δέδοιχ' ὅπως μὴ τεύξομαι κακοδαίμονος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Φέρε νυν ἐγὼ 'μαυτῷ προσαγάγω τὸν χόα.
[τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.]

ΝΙΚΙΑΣ.

115 Ὡς μεγάλ' ὁ Παφλαγὼν πέρδεται καὶ ῥέγκεται,
ὥστ' ἔλαθον αὐτὸν τὸν ἱερὸν χρησμὸν λαβὼν,
ὅνπερ μάλιστ' ἐφύλαττεν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ σοφώτατε,
φέρ' αὐτὸν, ἵν' ἀναγνῶ· σὺ δ' ἔγχεον πιεῖν
ἀνύσας τι. Φέρ' ἴδω τί ἄρ' ἔνεστιν αὐτόθι.
120 Ὦ λόγια. Δός μοι δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἰδού· τί φησ' ὁ χρησμός;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἑτέραν ἔγχεον.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἐν τοῖς λογίοις ἔνεστιν ἑτέραν ἔγχεον;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ Βάκι.

---

gium, mentem ut irrigem, et dicam lepidum quiddam.

NICIAS.

Hei mihi! quid nobis facies cum tuo potu?

DEMOSTHENES.

Bona. Sed affer: ego vero decumbam. Si enim inebriatus fuero, omnia ista conspergam consiliolis, sententiolis, et ratiunculis.

NICIAS.

O factum. bene, quod deprehensus non fui, quum vinum intus furarer!

DEMOSTHENES.

Dic mihi quid facit Paphlago?

NICIAS.

Postquam liguriit publicatos cibos mola conspersos, improbus ille stertit ebrius, in coriis supinus jacens.

DEMOSTHENES.

Agesis infunde mihi jam merum largiter, in libationem.

NICIAS.

Cape jam, et liba Bono Genio: trahe, trahe potationem Geni Pramnii.

DEMOSTHENES.

O bone Geni, tuum est hoc consilium, non meum.

NICIAS.

Dic, obsecro, quid est?

DEMOSTHENES.

Oracula cito Paphlagonis clam effer domo, dum dormit.

NICIAS.

Faciam. At hunc Genium vereor ne *malum* esse deprehendam.

DEMOSTHENES.

Agedum, ipsemet mihi admovebo congium [ut mentem irrigem, et dicam lepidum quiddam].

NICIAS.

Quam valde Paphlago stertit et pedit! proinde facile clam eo sacrum illud oraculum abstuli, quod ipse maxuma custodiebat cura.

DEMOSTHENES.

O solertissume, cedo illud, ut legam: tu vero propere vinum infunde. Age videam quidnam hic insit. O vaticinia! da mihi poculum cito.

NICIAS.

Eccum. Quid ait oraculum?

DEMOSTHENES.

Aliud infunde.

NICIAS.

Estne in vaticiniis istuc, *Aliud infunde?*

DEMOSTHENES.

O Bacis!

ΝΙΚΙΑΣ.

Τί ἔστι;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Δὸς τὸ ποτήριον ταχύ.

ΝΙΚΙΑΣ.

Πολλῷ γ' ὁ Βάκις ἐχρῆτο τῷ ποτηρίῳ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

125 Ὦ μιαρὲ Παφλαγών, ταῦτ' ἄρ' ἐφυλάττου πάλαι,
τὸν περὶ σεαυτοῦ χρησμὸν ὀρρωδῶν;

ΝΙΚΙΑΣ.

Τιή;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἐνταῦθ' ἔνεστιν, αὐτὸς ὡς ἀπόλλυται.

ΝΙΚΙΑΣ.

Καὶ πῶς;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὅπως; ὁ χρησμὸς ἄντικρυς λέγει
ὡς πρῶτα μὲν στυππειοπώλης γίγνεται,
130 ὃς πρῶτος ἕξει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.

ΝΙΚΙΑΣ.

Εἷς οὑτοσὶ πώλης. Τί τοὐντεῦθεν; λέγε.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Μετὰ τοῦτον αὖθις προβατοπώλης δεύτερος.

ΝΙΚΙΑΣ.

Δύο τώδε πώλα. Καὶ τί τόνδε χρὴ παθεῖν;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Κρατεῖν, ἕως ἕτερος ἀνὴρ βδελυρώτερος
135 αὐτοῦ γένοιτο· μετὰ δὲ ταῦτ' ἀπόλλυται.
Ἐπιγίγνεται γὰρ βυρσοπώλης ὁ Παφλαγών,
ἅρπαξ, κεκράκτης, Κυκλοβόρου φωνὴν ἔχων.

ΝΙΚΙΑΣ.

Τὸν προβατοπώλην ἦν ἄρ' ἀπολέσθαι χρεὼν
ὑπὸ βυρσοπώλου;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Νὴ Δί'.

ΝΙΚΙΑΣ.

Οἴμοι δείλαιος.
140 Πόθεν οὖν ἂν ἔτι γένοιτο πώλης εἷς μόνος;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἔτ' ἐστὶν εἷς, ὑπερφυᾶ τέχνην ἔχων.

ΝΙΚΙΑΣ.

Εἴπ', ἀντιβολῶ, τίς ἐστιν;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Εἴπω;

ΝΙΚΙΑΣ.

Νὴ Δία.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ἀλλαντοπώλης ἔσθ' ὁ τοῦτον ἐξελῶν.

ΝΙΚΙΑΣ.

Ἀλλαντοπώλης; ὦ Πόσειδον τῆς τέχνης.
145 Φέρε ποῦ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐξευρήσομεν;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ζητῶμεν αὐτόν.

NICIAS.

Quid rei est?

DEMOSTHENES.

Da mihi poculum cito.

NICIAS.

Sæpiuscule, opinor, Bacis usus est poculo.

DEMOSTHENES.

O impure Paphlago, ergone ideo cavebas dudum, formidans istud, quod de te editum est, oraculum?

NICIAS.

Quidum?

DEMOSTHENES.

Hic exstat, quo pacto ipse pereat.

NICIAS.

Quonam vero?

DEMOSTHENES.

Quonam? Oraculum planissume dicit, ut primo exsistat stuparum venditor, qui primus rempublicam tenebit.

NICIAS.

Unus jam iste est venditor. Quid post hæc? memora.

DEMOSTHENES.

Post hunc rursus pecudum alius venditor.

NICIAS.

Duo isti jam sunt venditores. Et quid huic accidere oportet?

DEMOSTHENES.

Ut dominetur, usquedum alius homo sceleratior ipso exoriatur: postea perit. Succedit enim coriorum venditor Paphlago, rapax, clamosus, Cyclobori vocem habens.

NICIAS.

Interimendus ergo erat pecudum venditor a coriorum venditore?

DEMOSTHENES.

Ita hercle.

NICIAS.

Væ misero mihi! undenam gentium unus adhuc exsistet venditor?

DEMOSTHENES.

Adhuc est unus mirificam artem habens.

NICIAS.

Dic, obsecro, quis est?

DEMOSTHENES.

Dicamne?

NICIAS.

Sane hercle.

DEMOSTHENES.

Isiciorum venditor est, qui hunc perdet.

NICIAS.

Isiciorum venditor? Insignem vero artem, O Neptune! Age, ubi istum inveniemus virum?

DEMOSTHENES.

Quæramus eum.

ΝΙΚΙΑΣ.
Ἀλλ' ὁδὶ προσέρχεται
ὥσπερ κατὰ θεῖον εἰς ἀγοράν.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ὦ μακάριε
ἀλλαντοπῶλα, δεῦρο δεῦρ', ὦ φίλτατε,
ἀνάβαινε σωτὴρ τῇ πόλει καὶ νῷν φανείς.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
150 Τί ἐστι; τί με καλεῖτε;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Δεῦρ' ἔλθ', ἵνα πύθῃ
ὡς εὐτυχὴς εἶ καὶ μεγάλως εὐδαιμονεῖς.
ΝΙΚΙΑΣ.
Ἴθι δή, κάθελ' αὐτοῦ τοὐλεόν, καὶ τοῦ θεοῦ
τὸν χρησμὸν ἀναδίδαξον αὐτὸν ὡς ἔχει·
ἐγὼ δ' ἰὼν προσκέψομαι τὸν Παφλαγόνα.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
155 Ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὰ σκεύη χαμαί·
ἔπειτα τὴν γῆν πρόσκυσον καὶ τοὺς θεούς.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ἰδού· τί ἔστιν;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ὦ μακάρι', ὦ πλούσιε,
ὦ νῦν μὲν οὐδείς, αὔριον δ' ὑπέρμεγας·
ὦ τῶν Ἀθηνῶν ταγὲ τῶν εὐδαιμόνων.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
160 Τί μ', ὠγάθ', οὐ πλύνειν ἐᾷς τὰς κοιλίας
πωλεῖν τε τοὺς ἀλλᾶντας, ἀλλὰ καταγελᾷς;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Ὦ μῶρε, ποίας κοιλίας; δευρὶ βλέπε.
Τὰς στίχας ὁρᾷς τὰς τῶνδε τῶν λαῶν;
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ὁρῶ.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Τούτων ἁπάντων αὐτὸς ἀρχέλας ἔσει,
165 καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν λιμένων καὶ τῆς πυκνός·
βουλὴν πατήσεις καὶ στρατηγοὺς κλαστάσεις,
δήσεις, φυλάξεις, ἐν πρυτανείῳ λαικάσει.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ἐγώ;
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Σὺ μέντοι· κοὐδέπω γε πάνθ' ὁρᾷς.
Ἀλλ' ἐπανάβηθι κἀπὶ τοὐλεὸν τοδὶ
170 καὶ κάτιδε τὰς νήσους ἁπάσας ἐν κύκλῳ.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Καθορῶ.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Τί δαί; τἀμπόρια καὶ τὰς ὁλκάδας;
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ἔγωγε.
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.
Πῶς οὖν οὐ μεγάλως εὐδαιμονεῖς;
Ἔτι νῦν τὸν ὀφθαλμὸν παράβαλλ' ἐς Καρίαν
τὸν δεξιόν, τὸν δ' ἕτερον ἐς Καλχηδόνα.

NICIAS.
Sed eccum ultro accedit ad forum, non sine numine.

DEMOSTHENES.
O beate isiciorum venditor, ades, ades, carissume, ascende, qui civitati et nobis servator hac prodiisti.

ISICIARIUS.
Quid est? cur me vocatis?

DEMOSTHENES.
Huc ades, ut audias, quam sis felix et valde fortunatus.

NICIAS.
Agedum deme ipsi abacum, et dei oraculum ipsum edoce, quomodo se habeat; ego autem ibo et speculabor quid rerum agat Paphlago.

DEMOSTHENES.
Agesis tu supellectilem hanc primulum humi depone, deinde Tellurem adora et deos.

ISICIARIUS.
En. Quid est?

DEMOSTHENES.
O beate et opulente, o qui nunc quidem nullus es, cras autem eris maxumus! o Athenarum dux fortunatarum!

ISICIARIUS.
Quamobrem, o bone, non me sinis abluere istos ventriculos, isiciaque vendere, sed me ludibrio habes?

DEMOSTHENES.
Quosnam, stulte, ventriculos? huc adspice. Nempe vides ordines horum populorum.

ISICIARIUS.
Video.

DEMOSTHENES.
Istorum omnium tu dux et princeps eris, et fori, et portuum, et concionis: senatum calcabis; prætores defringes, nervo constringes, in carcerem conjicies: ipsus in Prytaneo scortaberis.

ISICIARIUS.
Egone?

DEMOSTHENES.
Tu quidem; et nondum omnia vides. Sed adscende etiam in hunc abacum, et specta insulas omnes circumcirca.

ISICIARIUS.
Specto.

DEMOSTHENES.
Quid vero? Emporia et naves onerarias?

ISICIARIUS.
Equidem.

DEMOSTHENES.
Qui ergo non sis valde fortunatus? Etiam oculum detorque in Cariam dexterum, alterum autem in Chalcedonem.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

175 Εὐδαιμονήσω δ', εἰ διαστραφήσομαι;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Οὔκ, ἀλλὰ διὰ σοῦ ταῦτα πάντα πέρναται.
Γίγνει γὰρ, ὡς ὁ χρησμὸς ούτοσὶ λέγει,
ἀνὴρ μέγιστος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Εἰπέ μοι, καὶ πῶς ἐγὼ
ἀλλαντοπώλης ὢν ἀνὴρ γενήσομαι;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

180 Δι' αὐτὸ γάρ τοι τοῦτο καὶ γίγνει μέγας,
ὁτιὴ πονηρὸς κἀξ ἀγορᾶς εἶ καὶ θρασύς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὐκ ἀξιῶ 'γὼ 'μαυτὸν ἰσχύειν μέγα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Οἴμοι, τί ποτ' ἔσθ' ὅτι σαυτὸν οὐ φῂς ἄξιον;
ξυνειδέναι τί μοι δοκεῖς σαυτῷ καλόν.

185 Μῶν ἐκ καλῶν εἶ κἀγαθῶν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Μὰ τοὺς θεοὺς,
εἰ μὴ 'κ πονηρῶν γ'.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ μακάριε τῆς τύχης,
ὅσον πέπονθας ἀγαθὸν ἐς τὰ πράγματα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλ', ὠγάθ', οὐδὲ μουσικὴν ἐπίσταμαι,
πλὴν γραμμάτων, καὶ ταῦτα μέντοι κακὰ κακῶς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

190 Τουτὶ μόνον σ' ἔβλαψεν, ὅτι καὶ κακὰ κακῶς.
Ἡ δημαγωγία γὰρ οὐ πρὸς μουσικοῦ
ἔτ' ἐστὶν ἀνδρὸς οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους,
ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν. Ἀλλὰ μὴ παρῇς
ἅ σοι διδόασ' ἐν τοῖς λογίοισιν οἱ θεοί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

195 Πῶς δῆτά φησ' ὁ χρησμός;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Εὖ νὴ τοὺς θεοὺς
καὶ ποικίλως πως καὶ σοφῶς ᾐνιγμένος.
Ἀλλ' ὁπόταν μάρψῃ βυρσαίετος ἀγκυλοχήλης
γαμφηλῇσι δράκοντα κοάλεμον αἱματοπώτην,
δὴ τότε Παφλαγόνων μὲν ἀπόλλυται ἡ σκοροδάλμη,
200 κοιλιοπώλησιν δὲ θεὸς μέγα κῦδος ὀπάζει,
αἴ κα μὴ πωλεῖν ἀλλᾶντας μᾶλλον ἕλωνται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Πῶς οὖν πρὸς ἐμὲ ταῦτ' ἐστίν; ἀναδίδασκέ με.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Βυρσαίετος μὲν ὁ Παφλαγών ἐσθ' οὑτοσί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί δ' ἀγκυλοχήλης ἐστίν;

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Αὐτό που λέγει,
205 ὅτι ἀγκύλαις ταῖς χερσὶν ἁρπάζων φέρει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὁ δράκων δὲ πρὸς τί;

ISICIARIUS.

Scilicet fortunatus ero, si strabo fiam?

DEMOSTHENES.

Immo hæc omnia per te veneunt. Fies enim, ut oraculum hoc prædicat, vir maxumus.

ISICIARIUS.

Dic mihi, quomodo ego, qui isiciarius sum, vir fiam?

DEMOSTHENES.

Ob id ipsum enim fies magnus, quia malus es; et unus e foro, itemque audax.

ISICIARIUS.

Indignum me esse deputo, qui potens adeo fiam.

DEMOSTHENES.

Hei mihi! quid est quod te indignum autumas? videris mihi præclari quidpiam tibi conscire. Num ex bonis et probis es prognatus?

ISICIARIUS.

Immo, per deos adjuro, sum ex malis.

DEMOSTHENES.

O fortunate, quam magnum a natura habes adjumentum rerum gerendarum!

ISICIARIUS.

Sed, o bone, nec liberalem doctrinam attigi, præterquam literas, et has quidem malas male.

DEMOSTHENES.

Hoc unicum tibi officit, quod etiam malas male scis. Reipublicæ enim administratio non doctum amplius competit in hominem, nec bene moratum, sed in rudem et sceleratum : tu vero noli negle-gere, quæ tibi dant in vaticiniis dii.

ISICIARIUS.

Quo modo itaque dicit oraculum?

DEMOSTHENES.

Bene, ita me dii ament, varieque, et scita ambiguitate contextum est. *Sed quum maxillis prehenderit coriaria aquila curvis unguibus prædita draconem stupidum, potorem sanguinis, sane tunc Paphlagonum quidem muria alliata peribit : intestinorum autem venditoribus magnam deus largitur gloriam, nisi si maluerint isicia vendere.*

ISICIARIUS.

Quomodo ergo hæc ad me pertinent? edoce me.

DEMOSTHENES.

Coriaria quidem aquila est Paphlago iste.

ISICIARIUS.

Quid vero significat *curvis unguibus prædita?*

DEMOSTHENES.

Istuc subindicat curvis eum manibus rapere et ferre.

ISICIARIUS.

Sed draco quorsum spectat?

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Τοῦτο περιφανέστατον.
Ὁ δράκων γάρ ἐστι μακρὸν ὅ τ' ἀλλᾶς αὖ μακρόν·
εἶθ' αἱματοπώτης ἔσθ' ὅ τ' ἀλλᾶς χὡ δράκων.
Τὸν οὖν δράκοντά φησι τὸν βυρσαίετον
210 ἤδη κρατήσειν, αἴ κε μὴ θαλφθῇ λόγοις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τὰ μὲν λόγι' αἰκάλλει με· θαυμάζω δ' ὅπως
τὸν δῆμον οἷός τ' ἐπιτροπεύειν εἴμ' ἐγώ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Φαυλότατον ἔργον· ταῦθ' ἅπερ ποιεῖς ποίει·
τάραττε καὶ χόρδευ' ὁμοῦ τὰ πράγματα
215 ἅπαντα, καὶ τὸν δῆμον ἀεὶ προσποιοῦ
ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις μαγειρικοῖς.
Τὰ δ' ἄλλα σοι πρόσεστι δημαγωγικά,
φωνὴ μιαρά, γέγονας κακῶς, ἀγόραιος εἶ·
ἔχεις ἅπαντα πρὸς πολιτείαν ἃ δεῖ·
220 χρησμοί τε συμβαίνουσι καὶ τὸ Πυθικόν.
Ἀλλὰ στεφανοῦ, καὶ σπένδε τῷ Κοαλέμῳ·
χὤπως ἀμυνεῖ τὸν ἄνδρα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ τίς ξύμμαχος
γενήσεταί μοι; καὶ γὰρ οἵ τε πλούσιοι
δεδίασιν αὐτὸν ὅ τε πένης βδύλλει λεώς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

225 Ἀλλ' εἰσὶν ἱππῆς ἄνδρες ἀγαθοὶ χίλιοι
μισοῦντες αὐτόν, οἳ βοηθήσουσί σοι,
καὶ τῶν πολιτῶν οἱ καλοί τε κἀγαθοί,
καὶ τῶν θεατῶν ὅστις ἐστὶ δεξιός,
κἀγὼ μετ' αὐτῶν χὡ θεὸς ξυλλήψεται.
230 Καὶ μὴ δέδιθ'· οὐ γάρ ἐστιν ἐξῃκασμένος;
ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ αὐτὸν οὐδεὶς ἤθελε
τῶν σκευοποιῶν εἰκάσαι. Πάντως γε μὴν
γνωσθήσεται· τὸ γὰρ θέατρον δεξιόν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, ὁ Παφλαγὼν ἐξέρχεται.

ΚΛΕΩΝ.

235 Οὔ τοι μὰ τοὺς δώδεκα θεοὺς χαιρήσετον,
ὅτιὴ 'πὶ τῷ δήμῳ ξυνόμνυτον πάλαι.
Τουτὶ τί δρᾷ τὸ Χαλκιδικὸν ποτήριον;
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ Χαλκιδέας ἀφίστατον.
Ἀπολεῖσθον, ἀποθανεῖσθον, ὦ μιαρωτάτω.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

240 Οὗτος, τί φεύγεις; οὐ μενεῖς; ὦ γεννάδα
ἀλλαντοπῶλα, μὴ προδῷς τὰ πράγματα.
Ἄνδρες ἱππῆς, παραγένεσθε· νῦν ὁ καιρός. Ὦ Σίμων,
ὦ Παναίτι', οὐκ ἐλᾶτε πρὸς τὸ δεξιὸν κέρας;
Ἄνδρες ἐγγύς· ἀλλ' ἀμύνου, κἀπαναστρέφου πάλιν·
245 ὁ κονιορτὸς δῆλος αὐτῶν ὡς ὁμοῦ προσκειμένων.
Ἀλλ' ἀμύνου καὶ δίωκε καὶ τροπὴν αὐτοῦ ποιοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Παῖε παῖε τὸν πανοῦργον καὶ ταραξιππόστρατον
καὶ τελώνην καὶ φάραγγα καὶ Χάρυβδιν ἁρπαγῆς,
καὶ πανοῦργον καὶ πανοῦργον· πολλάκις γὰρ αὔτ' ἐρῶ.

DEMOSTHENES.

Planissumum hoc est. Draco enim est longum quiddam : isicium itidem longum : deinde sanguinis potor et isicium est et draco. Itaque draconem ait coriariam aquilam superare jam posse, si verbis se decipi non sinat.

ISICIARIUS.

Hæc quidem vaticinia mihi blandiuntur: sed miror qua ratione aptus sim procurandis populi negotiis.

DEMOSTHENES.

Res est facilluma. Ea, quæ nunc facis, face : turba, implica, ut intestina soles, ita res omnes; populum fac tuum semper, verbulis eum demulcens coquinariis. Cetera tibi sunt in mundo, quibus populum concilies tibi : vox dira, natura malus es, forensis es : habes omnia, quibus usus est ad rempublicam administrandam : oracula conveniunt, et ipsum Pythicum. Sed capiti coronam impone, et liba Coalemo; et vide, ut strenue obsistas homini isti.

ISICIARIUS.

Et quis adjutor erit mihi? nam eum et divites metuunt, et plebs formidat paupercula.

DEMOSTHENES.

At sunt Equites mille, viri boni, qui oderunt eum, et opem ferent tibi, et civium quotquot boni sunt et probi, et ex spectatoribus quisquis est cordatus, et ego cum ipsis, eritque adjutor deus. Et cave timeas : ipsius enim non videbis voltum; nam personam effingere, quæ eum referret, nullus præ metu voluit artifex. Attamen plane cognoscetur : nam spectatores sciti sunt.

ISICIARIUS.

Væ misero mihi! Paphlago egreditur.

CLEO.

Næ haud impune, ita me amabunt Consentes dii, feretis, quod in rempublicam conjurastis dudum. Istuc Chalcidicum poculum quid volt sibi? non potest fieri, quin Chalcidenses ad defectionem sollicitetis. Peribitis, moriemini, sceleratissumorum par.

DEMOSTHENES.

Eho tu, quid fugis? non manebis, o egregie isiciarie? ne prodas negotium. Viri Equites, adeste, tempus est. O Simo, o Panæti, nonne agetis equos ad dextrum cornu? Prope adsunt viri : sed resiste tu quoque, et revortere rursus : apparet pulvis quem excitant, unde cognoscas eos propius imminere. Sed defende, pelle, et in fugam eum verte.

CHORUS.

Cæde, cæde veteratorem, et perturbatorem equestrium turmarum, et publicanum, et abyssum malitiæ, et gurgitem rapinarum, et veteratorem, et

250 Καὶ γὰρ οὗτος ἦν πανοῦργος πολλάκις τῆς ἡμέρας.
Ἀλλὰ παῖε καὶ δίωκε καὶ τάραττε καὶ κύκα
καὶ βδελύττου, καὶ γὰρ ἡμεῖς, κἀπικείμενος βόα·
εὐλαβοῦ δὲ μὴ 'κφύγῃ σε· καὶ γὰρ οἶδε τὰς ὁδοὺς,
ἅσπερ Εὐκράτης ἔφευγεν εὐθὺ τῶν κυρηβίων.

ΚΛΕΩΝ.

255 Ὦ γέροντες ἡλιασταὶ, φράτερες τριωβόλου,
οὓς ἐγὼ βόσκω κεκραγὼς καὶ δίκαια κἄδικα,
παραβοηθεῖθ', ὡς ὑπ' ἀνδρῶν τύπτομαι ξυνωμοτῶν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐν δίκῃ γ', ἐπεὶ τὰ κοινὰ πρὶν λαχεῖν κατεσθίεις,
κἀποσυκάζεις πιέζων τοὺς ὑπευθύνους σκοπῶν
260 ὅστις αὐτῶν ὠμός ἐστιν ἢ πέπων ἢ μὴ πέπων,
κἄν τιν' αὐτῶν γνῷς ἀπράγμον' ὄντα καὶ κεχηνότα,
καταγαγὼν ἐκ Χερρονήσου διαλαβὼν ἠγκύρισας,
εἶτ' ἀποστρέψας τὸν ὦμον αὐτὸν ἐνεκολήβασας·
καὶ σκοπεῖς γε τῶν πολιτῶν ὅστις ἐστὶν ἀμνοκῶν,
265 πλούσιος καὶ μὴ πονηρὸς καὶ τρέμων τὰ πράγματα.

ΚΛΕΩΝ.

Ξυνεπίκεισθ' ὑμεῖς; ἐγὼ δ', ὦνδρες, δι' ὑμᾶς τύπτομαι,
ὅτι λέγειν γνώμην ἔμελλον ὡς δίκαιον ἐν πόλει
ἱστάναι μνημεῖον ὑμῶν ἐστιν ἀνδρείας χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς δ' ἀλαζὼν, ὡς δὲ μάσθλης· εἶδες οἷ' ὑπέρχεται
270 ὡσπερεὶ γέροντας ἡμᾶς κἀκκοβαλικεύεται.
Ἀλλ' ἐὰν ταύτῃ γε νικᾷ, ταυτῃὶ πεπλήξεται·
ἢν δ' ὑπεκκλίνῃ γε δευρὶ, τὸ σκέλος κυρηβάσει.

ΚΛΕΩΝ.

Ὦ πόλις καὶ δῆμ', ὑφ' οἵων θηρίων γαστρίζομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ κέκραγας, ὥσπερ ἀεὶ τὴν πόλιν καταστρέφει;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

275 Ἀλλ' ἐγώ σε τῇ βοῇ ταύτῃ γε πρῶτα τρέψομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἐὰν μέντοι γε νικᾷς τῇ βοῇ, τήνελλος εἶ·
ἢν δ' ἀναιδείᾳ παρέλθῃς, ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς.

ΚΛΕΩΝ.

Τουτονὶ τὸν ἄνδρ' ἐγὼ 'νδείκνυμι, καὶ φήμ' ἐξάγειν
ταῖσι Πελοποννησίων τριήρεσι ζωμεύματα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

280 Ναὶ μὰ Δία κἄγωγε τοῦτον, ὅτι κενῇ τῇ κοιλίᾳ
εἰσδραμὼν εἰς τὸ πρυτανεῖον, εἶτα πάλιν ἐκθεῖ πλέᾳ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Νὴ Δί', ἐξάγων γε τἀπόρρηθ', ἅμ' ἄρτον καὶ κρέας
καὶ τέμαχος, οὗ Περικλέης οὐκ ἠξιώθη πώποτε.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀποθανεῖσθον αὐτίκα μάλα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

285 Τριπλάσιον κεκράξομαί σου.

ΚΛΕΩΝ.

Καταβοήσομαι βοῶν σε.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κατακεκράξομαί σε κράζων.

veteratorem : identidem enim hoc dicam : namque veteratorie ille plus semel singulis diebus agit. Sed verbera, pelle, perturba, age, rue, et exsecrare eum, uti nos facimus, eique instans clama. Cave autem ne te effugiat : quippe novit vias, per quas Eucrates fugit ad furfures.

CLEO.

O senes Heliastæ, cognati trioboli, quos ego pasco, æqua et iniqua clamitans, succurrite : nam ab hominibus conjuratis verberor.

CHORUS.

Merito sane tuo, quippe qui communia bona, prius quam sorte distribuantur, devoras, et pertrectas premisque reos, tanquam ficus, spectans ecquis eorum sit crudus, aut maturus, aut nondum maturus : tum si quem videas otiosum et oscitantem, huc evocatum ex Chersoneso medium prehendis, collum implicas nexu brachii, humerumque retorques, sicque afflictum præcidere soles. Atque observas, si quis civium simplex est instar agni, opulentus, minime malus, fugitans litium.

CLEO.

Vos una in me insurgitis? ego vero, o viri, propter vos vapulo, quia sententiam dicturus eram in senatu, ut æquum sit in urbe exstruere monumentum vostræ fortitudinis.

CHORUS.

Quam gloriosus, quam subactus est! Viden' quomodo nobis tanquam senibus subrepit, et nos deludit. Sed si hac ratione vincit, eadem ferietur : si vero huc declinaverit, in crus impinget.

CLEO.

O cives, o popule, quales mihi beluæ ventrem percutiunt!

CHORUS.

Etiam clamitas, qui semper urbem vastas?

ISICIARIUS.

At ego te isto meo clamore primum fugabo.

CHORUS.

At si quidem eum clamore viceris, triumphale canticum tibi accinetur : sin impudentia ipsum superaveris, palma nostra est.

CLEO.

Hunc hominem defero, aioque eum extulisse triremibus Peloponnesiorum juscula.

ISICIARIUS.

At ego hunc, ita me Jupiter amet, quia ventre vacuo currit in Prytaneum, post revertitur inde currens pleno.

DEMOSTHENES.

Quin etiam, ita me Jupiter amet, effert inde res vetitas, panem et carnem, et piscium frusta, quæ nec Pericli obtigerunt unquam.

CLEO.

Moriemini jamjam.

ISICIARIUS.

Triplo plus vociferabor quam tu.

CLEO.

Clamando superabo te.

ISICIARIUS.

Vociferando superabo te.

ΚΛΕΩΝ.

Διαβαλῶ σ', ἐὰν στρατηγῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κυνοκοπήσω σου τὸ νῶτον.

ΚΛΕΩΝ.

290 Περιελῶ σ' ἀλαζονείαις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὑποτεμοῦμαι τὰς ὁδούς σου.

ΚΛΕΩΝ.

Βλέψον εἴς μ' ἀσκαρδάμυκτος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐν ἀγορᾷ κἀγὼ τέθραμμαι.

ΚΛΕΩΝ.

Διαφορήσω σ', εἴ τι γρύξει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

295 Κοπροφορήσω σ', εἰ λαλήσεις.

ΚΛΕΩΝ.

Ὁμολογῶ κλέπτειν· σὺ δ' οὐχί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Νὴ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀγοραῖον,
κἀπιορκῶ γε βλεπόντων.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλότρια τοίνυν σοφίζει,
300 καί σε φανῶ τοῖς πρυτάνεσιν,
ἀδεκατεύτους τῶν θεῶν ἱ-
ρὰς ἔχοντα κοιλίας.

ΧΟΡΟΣ. Στρ. α'.

Ὦ μιαρὲ καὶ βδελυρὲ καὶ κατακεκρᾶκτα, τοῦ σοῦ θράσους
305 πᾶσα μὲν γῆ πλέα, πᾶσα δ' ἐκκλησία, καὶ τέλη
καὶ γραφαὶ καὶ δικαστήρι', ὦ βορβοροτάραξι καὶ
310 τὴν πόλιν ἅπασαν ἡμῶν ἀνατετυρβακώς,
ὅστις ἡμῶν τὰς Ἀθήνας ἐκκεκώφηκας βοῶν,
313 κἀπὸ τῶν πετρῶν ἄνωθεν τοὺς φόρους θυννοσκοπῶν.

ΚΛΕΩΝ.

Οἶδ' ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοῦθ' ὅθεν πάλαι καττύεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

315 Εἰ δὲ μὴ σύ γ' οἶσθα κάττυμ', οὐδ' ἐγὼ χορδεύματα,
ὅστις ὑποτέμνων ἐπώλεις δέρμα μοχθηροῦ βοὸς
τοῖς ἀγροίκοισιν πανούργως, ὥστε φαίνεσθαι παχύ,
καὶ πρὶν ἡμέραν φορῆσαι, μεῖζον ἦν δυοῖν δοχμαῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Νὴ Δί κἀμὲ τοῦτ' ἔδρασε ταυτὸν, ὥστε καὶ γέλων
320 πάμπολυν τοῖς δημόταισι καὶ φίλοις παρασχεθεῖν.
Πρὶν γὰρ εἶναι Περγασῆσιν, ἔνεον ἐν ταῖς ἐμβάσιν.

ΧΟΡΟΣ.

322 Ἆρα δῆτ' οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἐδήλους ἀναί- Στρ. β'.
δειαν, ἥπερ μόνη προστατεῖ ῥητόρων;
326 ᾗ σὺ πιστεύων ἀμέλγει τῶν ξένων τοὺς καρπίμους,
πρῶτος ὤν· ὁ δ' Ἱπποδάμου λείβεται θεώμενος.
Ἀλλ' ἐφάνη γὰρ ἀνὴρ ἕτερος πολὺ
σοῦ μιαρώτερος, ὥστε με χαίρειν,
330 ὅς σε παύσει καὶ πάρεισι, δῆλός ἐστιν αὐτόθεν,
πανουργίᾳ τε καὶ θράσει
καὶ κοβαλικεύμασιν.

CLEO.

Calumniabor te, ubi prætor eris.

ISICIARIUS.

Concidam tibi tergum.

CLEO.

Circumcidam tibi tuas arrogantias.

ISICIARIUS.

Molitiones tuas præcidam.

CLEO.

Aspice me oculis non conniventibus.

ISICIARIUS.

In foro ego etiam educatus fui.

CLEO.

Differam te, si quid muttis.

ISICIARIUS.

Stercore te oblinam, si loqueris.

CLEO.

Ego fateor me esse furem : tu vero negas.

ISICIARIUS.

Quin, ita me Mercurius forensis amet, etiam pejero, si me furantem viderint.

CLEO.

Alienas igitur artes æmularis : et te deferam apud magistratus, quod non decimatos diis sacros possides ventriculos.

CHORUS.

O impure et flagitiose et clamose, audacia tua omnem terram implevit, omnemque concionem et telonia, et tabularia, et tribunalia. O qui omnia, ut cœnum, confundis, et universam urbem nostram perturbasti, qui Athenas nostras obtudisti clamitans, et qui e specula publica vectigalia, ut piscatores e scopulis thynnos, observas!

CLEO.

Novi unde res ista consuitur dudum.

ISICIARIUS.

Si tu non nosti rationem suendi coria, nec ego rationem farciendi intestina : qui dolose incidens corium infelicis bovis, vendebas agricolis astute, ut videretur crassum, et prius quam unum diem id gestaverint, duobus palmis majus erat.

DEMOSTHENES.

Edepol eadem fraude usus est mecum, ita ut etiam irrisui fuerim popularibus meis et amicis : nondum enim Pergasis eram, quum jam natarem in calceis.

CHORUS.

Annon ergo inde a principio exseruisti impudentiam, quæ unicum præsidium est rhetorum? qua tu fretus mulges peregrinorum opulentiores, ipse inter eos princeps : Hippodami vero filius spectans liquitur lacrimis. Sed enim exortus est homo alius multo te impurior, id quod lætor, qui te dejiciet e loco, et, ut ex his satis apparet, te superabit versutia et audacia et præstigiis. Sed, o qui ibi nutritus es, unde prodeunt viri, qui quidem sunt,

Ἀλλ᾽ ὦ τραφεὶς ὅθενπέρ εἰσιν ἄνδρες οἵπερ εἰσὶ,
νῦν δεῖξον ὡς οὐδὲν λέγει τὸ σωφρόνως τραφῆναι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

335 Καὶ μὴν ἀκούσαθ᾽ οἷός ἐστιν οὑτοσὶ πολίτης.

ΚΛΕΩΝ.

Οὐκ αὖ μ᾽ ἐάσεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Μὰ Δί᾽, ἐπεὶ κἀγὼ πονηρός εἰμι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐὰν δὲ μὴ ταύτῃ γ᾽ ὑπείκῃ, λέγ᾽ ὅτι κἀκ πονηρῶν.

ΚΛΕΩΝ.

Οὐκ αὖ μ᾽ ἐάσεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Μὰ Δία.

ΚΛΕΩΝ.

Ναὶ μὰ Δία.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Μὰ τὸν Ποσειδῶ,
ἀλλ᾽ αὐτὸ περὶ τοῦ πρότερος εἰπεῖν πρῶτα διαμαχοῦμαι.

ΚΛΕΩΝ.

340 Οἴμοι, διαρραγήσομαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ μήν σ᾽ ἐγὼ οὐ παρήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Πάρες πάρες πρὸς τῶν θεῶν αὐτῷ διαῤῥαγῆναι.

ΚΛΕΩΝ.

Τῷ καὶ πεποιθὼς ἀξιοῖς ἐμοῦ λέγειν ἔναντα;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὁτιὴ λέγειν οἷός τε κἀγὼ καὶ καρυκοποιεῖν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰδοὺ λέγειν. Καλῶς γ᾽ ἂν οὖν τι πρᾶγμα προσπεσόν σοι
345 ὠμοσπάρακτον παραλαβὼν μεταχειρίσαιο χρηστῶς.
Ἀλλ᾽ οἶσθ᾽ ὅ μοι πεπονθέναι δοκεῖς; ὅπερ τὸ πλῆθος.
Εἴ που δικίδιον εἶπας εὖ κατὰ ξένου μετοίκου,
τὴν νύκτα θρυλῶν καὶ λαλῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς σεαυτῷ,
ὕδωρ τε πίνων, κἀπιδεικνὺς τοὺς φίλους τ᾽ ἀνιῶν,
350 ᾤου δυνατὸς εἶναι λέγειν. Ὦ μῶρε τῆς ἀνοίας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί δαὶ σὺ πίνων τὴν πόλιν πεποίηκας, ὥστε νυνὶ
ὑπὸ σοῦ μονωτάτου κατεγλωττισμένην σιωπᾶν;

ΚΛΕΩΝ.

Ἐμοὶ γὰρ ἀντέθηκας ἀνθρώπων τίν᾽; ὅστις εὐθὺς
θύννεια θερμὰ καταφαγὼν, κᾆτ᾽ ἐπιπιὼν ἀκράτου
355 οἴνου χόα κασαλβάσω τοὺς ἐν Πύλῳ στρατηγούς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δέ γ᾽ ἤνυστρον βοὸς καὶ κοιλίαν ὑείαν
καταβροχθίσας, κᾆτ᾽ ἐπιπιὼν τὸν ζωμὸν ἀναπόνιπτος
λαρυγγιῶ τοὺς ῥήτορας καὶ Νικίαν ταράξω.

ΧΟΡΟΣ.

Τὰ μὲν ἄλλα μ᾽ ἤρεσας λέγων· ἓν δ᾽ οὐ προσίεταί με
360 τῶν πραγμάτων, ὁτιὴ μόνος τὸν ζωμὸν ἐκροφήσει.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ᾽ οὐ λάβρακα καταφαγὼν Μιλησίους κλονήσεις.

---

nunc ostende vanum esse illud verbum, quod jubet *modeste educari*.

ISICIARIUS.

Atqui audite, qualis iste sit civis.

CLEO.

Nonne me sines verba facere?

ISICIARIUS.

Haud sane hercle, quia et ego malus sum.

CHORUS.

Quod si huic argumento non cesserit, adde etiam, quia sis malis prognatus.

CLEO.

Non mihi concedes?

ISICIARIUS.

Non hercle.

CLEO.

Immo hercle.

ISICIARIUS.

Non : ita me Neptunus amet. Sed de hoc ipso primum decertabo tecum, quis debeat prior verba facere.

CLEO.

Hei mihi! disrumpar.

ISICIARIUS.

At ego te non sinam.

CHORUS.

Sine, sine, per deos obsecro, eum disrumpi.

CLEO.

Qua fiducia fretus dignum te censes qui mihi contradicas?

ISICIARIUS.

Quia dicendi peritus et ego sum atque condiendi.

CLEO.

Ecce vero *dicendi!* Pulcre tu sane, negotium aliquod tibi oblatum suscipiens, in frusta discerperes, tractaresque, ut par est. Sed scisne, quid ego tibi evenisse putem? quod plerisque solet. Si forte unam liticulam bene defendisti contra inquilinum advenam quempiam, nocte tota susurrans, et tecum in viis loquens, aquam potans, et speciminis gratia recitans, amicisque molestiam exhibens, propterea te peritum esse dicendi putas. O fatue tu!

ISICIARIUS.

At tu quo usus potu effecisti, ut civitas nunc tua solius loquacitate obstupuerit muta?

CLEO.

Mihine vero opposueris hominum quemquam? qui simul ac thynni frusta calida devoravero, et post ebibero meracioris vini congium, vexabo omnes in Pylo duces.

ISICIARIUS.

Ego vero bovis omasum et ventrem suillum si deglutivero, deinde jusculum superimbibero, illotus guttur præcidam rhetoribus, et Niciam commotum reddam.

CHORUS.

Cetera quidem, quæ dixti, placent mihi : unum autem improbo, quod solus jusculum exsorbebis.

CLEO.

Sed non turbabis Milesios, devoratis lupis.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλὰ σχελίδας ἐδηδοκὼς ὠνήσομαι μέταλλα.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δ' ἐπεισπηδῶν γε τὴν βουλὴν βίᾳ κυκήσω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ κινήσω γέ σου τὸν πρωκτὸν ἀντὶ φύσκης.

ΚΛΕΩΝ.

365 Ἐγὼ δέ γ' ἐξελῶ σε τῆς πυγῆς θύραζε κύβδα.

ΧΟΡΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ κἀμέ γάρ, ἤνπερ γε τοῦτον ἕλκῃς.

ΚΛΕΩΝ.

Οἷόν σε δήσω τῷ ξύλῳ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Διώξομαί σε δειλίας.

ΚΛΕΩΝ.

Ἡ βύρσα σου θρανεύσεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

370 Δερῶ σε θύλακον κλοπῆς.

ΚΛΕΩΝ.

Διαπατταλευθήσει χαμαί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Περικόμματ' ἔκ σου σκευάσω.

ΚΛΕΩΝ.

Τὰς βλεφαρίδας σου παρατιλῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τὸν πρηγορῶνά σουκτεμῶ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

375 Καὶ νὴ Δί' ἐμβαλόντες αὐ-
τῷ πάτταλον μαγειρικῶς
εἰς τὸ στόμ', εἶτα δ' ἔνδοθεν
τὴν γλῶτταν ἐξείραντες αὐ-
τοῦ σκεψόμεσθ' εὖ κἀνδρικῶς
380 κεχηνότος
τὸν πρωκτόν, εἰ χαλαζᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦν ἄρα πυρός γ' ἕτερα θερμότερα, καὶ λόγων ἐν πόλει Ἀντ. α'.
385 τῶν ἀναιδῶν ἀναιδέστεροι· καὶ τὸ πρᾶγμ' ἦν ἄρ' οὐ
φαῦλον ὧδ'. * * * ἀλλ' ἔπιθι καὶ στρόβει,
μηδὲν ὀλίγον ποίει. Νῦν γὰρ ἔχεται μέσος·
ὡς ἐὰν νυνὶ μαλάξῃς αὐτὸν ἐν τῇ προσβολῇ,
390 δειλὸν εὑρήσεις· ἐγὼ γὰρ τοὺς τρόπους ἐπίσταμαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλ' ὅμως οὗτος τοιοῦτος ὢν ἅπαντα τὸν βίον,
κᾆτ' ἀνὴρ ἔδοξεν εἶναι, τἀλλότριον ἀμῶν θέρος·
νῦν δὲ τοὺς στάχυς ἐκείνους, οὓς ἐκεῖθεν ἤγαγεν,
ἐν ξύλῳ δήσας ἀφαύει κἀποδόσθαι βούλεται.

ΚΛΕΩΝ.

395 Οὐ δέδοιχ' ὑμᾶς, ἕως ἂν ζῇ τὸ βουλευτήριον
καὶ τὸ τοῦ δήμου πρόσωπον μακκοᾷ καθήμενον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς δὲ πρὸς πᾶν ἀναιδεύεται κοὐ μεθί- Ἀντ. β'.
στησι τοῦ χρώματος τοῦ παρεστηκότος.
400 Εἴ σε μὴ μισῶ, γενοίμην ἐν Κρατίνου κῴδιον,
καὶ διδασκοίμην προσᾴδειν Μορσίμου τραγῳδίαν.

ISICIARIUS.

At bovillis costis devoratis metalla redimam.

CLEO.

Ego vero in senatum irruens, vi omnia infima summis paria faciam.

ISICIARIUS.

Ego vero podicem tuum pro intestino agitabo.

CLEO.

Ego vero podice impulsum te extrudam cernuum.

CHORUS.

At, per Neptunum, trahes me quoque, si quidem hunc traxeris.

CLEO.

Ut ego te in nervo constringam!

ISICIARIUS.

Timiditatis reum te agam.

CLEO.

Corium tuum sellis obducetur.

ISICIARIUS.

Excoriabo te, et faciam ex te saccum furtorum.

CLEO.

Distenderis humi paxillis adfixus.

ISICIARIUS.

Minutalia ex te faciam.

CLEO.

Palpebras tuas evellam.

ISICIARIUS.

Ingluviem tuam exscindam.

DEMOSTHENES.

Atque hercle immisso ei in os paxillo, coquorum more, deinde linguam ejus extrahentes, spectabimus probe, ipso hiante, an ei culus strumas habeat.

CHORUS.

Erant ergo igne alia quædam calidiora, et in urbe verbis impudentibus alia impudentiora: et hæc res non est adeo contemnenda. Sed insta et versa, nihil fac modicum: nunc enim medius tenetur. Nam ubi primo congressu molliorem eum feceris, timidum reperies: ego enim novi ejus mores.

ISICIARIUS.

Attamen iste, qui talis fuerat per omnem vitam, visus est vir fortis esse, quum falcem in alienam immisisset messem: et nunc spicas illas, quas inde adduxit, in nervo constrictas arefacit, et volt vendere.

CLEO.

Non metuo vos, quamdiu senatus vivit, et populi persona sedet stupida.

CHORUS.

Vah! ut impudens est ad omnia, nec mutat colorem confidentiæ indicem! Nisi te odi, fiam una de pellibus Cratini, et docear accinere Morsimi tragœdiam.

Ὦ περὶ πάντ' ἐπὶ πᾶσί τε πράγμασι
δωροδόχοισιν ἐπ' ἄνθεσιν ἵζων,
εἴθε φαύλως, ὥσπερ εὗρες, ἐκβάλοις τὴν ἔνθεσιν.
405 Ἄσαιμι γὰρ τότ' ἂν μόνον·
πῖνε πῖν' ἐπὶ συμφοραῖς·
τὸν Ἰουλίου τ' ἂν οἴομαι, γέροντα πυροπίπην,
ἡσθέντ' ἰηπαιωνίσαι καὶ Βακχέβακχον ᾆσαι.

ΚΛΕΩΝ.

Οὔ τοί μ' ὑπερβαλεῖσθ' ἀναιδείᾳ μὰ τὸν Ποσειδῶ,
410 ἢ μή ποτ' ἀγοραίου Διὸς σπλάγχνοισι παραγενοίμην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἔγωγε νὴ τοὺς κονδύλους, οὓς πολλὰ δὴ 'πὶ πολλοῖς
ἠνεσχόμην ἐκ παιδίου, μαχαιρίδων τε πληγάς,
ὑπερβαλεῖσθαί σ' οἴομαι τούτοισιν, ἢ μάτην γ' ἂν
ἀπομαγδαλιὰς σιτούμενος τοσοῦτος ἐκτραφείην.

ΚΛΕΩΝ.

415 Ἀπομαγδαλιὰς ὥσπερ κύων; ὦ παμπόνηρε, πῶς οὖν
κυνὸς βορὰν σιτούμενος μαχεῖ σὺ κυνοκεφάλλῳ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ νὴ Δί' ἄλλα γ' ἐστί μου κόβαλα παιδὸς ὄντος.
Ἐξηπάτων γὰρ τοὺς μαγείρους ἐπιλέγων τοιαυτί·
σκέψασθε, παῖδες· οὐχ ὁρᾶθ'; ὥρα νέα, χελιδών.
420 Οἱ δ' ἔβλεπον, κἀγὼ 'ν τοσούτῳ τῶν κρεῶν ἔκλεπτον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ δεξιώτατον κρέας, σοφῶς γε προὐνοήσω·
ὥσπερ ἀκαλήφας ἐσθίων πρὸ χελιδόνων ἔκλεπτες.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ ταῦτα δρῶν ἐλάνθανόν γ'· εἰ δ' οὖν ἴδοι τις αὐτῶν,
ἀποκρυπτόμενος εἰς τὰ κοχώνα τοὺς θεοὺς ἀπώμνυν·
425 ὥστ' εἶπ' ἀνὴρ τῶν ῥητόρων ἰδών με τοῦτο δρῶντα·
οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ παῖς ὅδ' οὐ τὸν δῆμον ἐπιτροπεύσει.

ΧΟΡΟΣ.

Εὖ γε ξυνέβαλεν αὐτ'· ἀτὰρ δῆλόν γ' ἀφ' οὗ ξυνέγνω·
ὁτιὴ 'πιώρκεις θ' ἡρπακὼς καὶ κρέας ὁ πρωκτὸς εἶχεν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγώ σε παύσω τοῦ θράσους, οἶμαι δὲ μᾶλλον ἄμφω.
430 Ἔξειμι γάρ σοι λαμπρὸς ἤδη καὶ μέγας καθιείς,
ὁμοῦ ταράττων τήν τε γῆν καὶ τὴν θάλατταν εἰκῇ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ συστείλας γε τοὺς ἀλλᾶντας εἶτ' ἀφήσω
κατὰ κῦμ' ἐμαυτὸν οὔριον, κλάειν σε μακρὰ κελεύσας.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Κἄγωγ', ἐάν τι παραχαλᾷ, τὴν ἀντλίαν φυλάξω.

ΚΛΕΩΝ.

435 Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα καταπροίξει τάλαντα πολλὰ
κλέψας Ἀθηναίων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄθρει, καὶ τοῦ ποδὸς παρίει·
ὡς οὗτος ἤδη καικίας καὶ συκοφαντίας πνεῖ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Σὲ δ' ἐκ Ποτειδαίας ἔχοντ' εὖ οἶδα δέκα τάλαντα.

ΚΛΕΩΝ.

Τί δῆτα; βούλει τῶν ταλάντων ἓν λαβὼν σιωπᾶν;

O qui circa omnia et in omnibus munera captans sessitas, ut apis in floribus, utinam facile, ut invenisti, ita ejicias bucceam! Tunc demum cantarem, *Bibe, bibe secundis rebus*. Arbitror etiam Iuli filium, senem illum annonæ observatorem, præ lætitia Pæanem et Bacchebacchum cantaturum.

CLEO.

Ita me Neptunus amet, ut impudentia me non superabitis, aut nunquam Jovis forensis intersim sacris.

ISICIARIUS.

Ita me pugni juvent, quos sæpe et multis de causis perpessus sum inde a puero, et plagæ cultellis mihi inflictæ, ut spero me superaturum te in hac re : aut frustra offis nutritus, quibus manus absterguntur, in hanc molem excreverim.

CLEO.

Offis, o scelestissume, ut canis, nutritus fuisti? quomodo ergo qui canis cibum esitas, cum cynocephalo pugnabis!

ISICIARIUS.

Quin edepol aliæ sunt fraudes, quas puer feci. Nam decipiebam coquos, coram sic dicens : *Spectate pueri; annon videtis? ver novum adest, hirundo venit.* Tum illi spectabant : ego vero interea carnis aliquid furabar.

CHORUS.

O astutissumum corpus, quam solerter providebas! quasi urticas esitans, ante adventum hirundinum surripiebas.

ISICIARIUS.

Id quidem plerumque clam eos faciebam : at si quis eorum animadvertisset, abscondens carnem inter femina, per deos furtum abjurabam. Proinde dixit rhetor, qui me id facientem viderat : *Fieri non potest, quin iste puer olim rempublicam administret.*

CHORUS.

Bene sane conjectavit : atque satis apparet, unde documentum ceperit : quod nimirum furto facto pejerabas, et culus tuus carnem tenebat.

CLEO.

Audaciam tuam, immo, ut puto, amborum compescam. Nam erumpam vehemens, magnoque incumbam impetu, terram simul et maria perturbans temere.

ISICIARIUS.

Ego vero, isiciis contractis, committens me ipsum fluctibus secundis, multum plorare te jubebo.

DEMOSTHENES.

Et ego, si quid fatiscat, sentinam observabo.

CLEO.

Non tu, ita me Ceres amet, Atheniensium multa talenta impune furatus fueris.

CHORUS.

Specta, et pedem veli nonnihil laxa : nam Cæcias iste jam calumnias spirat.

ISICIARIUS.

Te vero certo scio ex Potidæa habere decem talenta.

CLEO.

Quid ergo? vin' accepto uno istorum talentûm tacere?

ΧΟΡΟΣ.

440 Ἀνὴρ ἂν ἡδέως λάβοι. Τοὺς τερθρίους παρίει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τὸ πνεῦμ' ἔλαττον γίγνεται.

ΚΛΕΩΝ.

Φεύξει γραφὰς ἑκατονταλάντους τέτταρας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Σὺ δ' ἀστρατείας εἴκοσιν,
κλοπῆς δὲ πλεῖν ἢ χιλίας.

ΚΛΕΩΝ.

445 Ἐκ τῶν ἀλιτηρίων σέ φη-
μι γεγονέναι τῶν τῆς θεοῦ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τὸν πάππον εἶναί φημί σου
τῶν δορυφόρων —

ΚΛΕΩΝ.

Ποίων; φράσον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

τῶν Βυρσίνης τῆς Ἱππίου.

ΚΛΕΩΝ.

450 Κόβαλος εἶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Πανοῦργος εἶ.

ΧΟΡΟΣ.

Παῖ' ἀνδρικῶς.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰοὺ ἰού,
τύπτουσί μ' οἱ ξυνωμόται.

ΧΟΡΟΣ.

Παῖ' αὐτὸν ἀνδρειότατα, καὶ
γάστριζε καὶ τοῖς ἐντέροις
455 καὶ τοῖς χόλοις,
χὤπως κολᾷ τὸν ἄνδρα.
Ὦ γεννικώτατον κρέας ψυχήν τ' ἄριστε πάντων,
καὶ τῇ πόλει σωτὴρ φανεὶς ἡμῖν τε τοῖς πολίταις,
ὡς εὖ τὸν ἄνδρα ποικίλως θ' ὑπῆλθες ἐν λόγοισιν.
460 Πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμεν οὕτως ὥσπερ ἡδόμεσθα;

ΚΛΕΩΝ.

Ταυτὶ μὰ τὴν Δήμητρά μ' οὐκ ἐλάνθανεν
τεκταινόμενα τὰ πράγματ', ἀλλ' ἠπιστάμην
γομφούμεν' αὐτὰ πάντα καὶ κολλώμενα.

ΧΟΡΟΣ.

Οἴμοι, σὺ δ' οὐδὲν ἐξ ἁμαξουργοῦ λέγεις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

465 Οὔκουν ἐν Ἄργει μ' οἷα πράττει λανθάνει.
Πρόφασιν μὲν Ἀργείους φίλους ἡμῖν ποιεῖ·
ἰδίᾳ δ' ἐκεῖ Λακεδαιμονίοις ξυγγίγνεται.
Καὶ ταῦτ' ἐφ' οἷσίν ἐστι συμφυσώμενα
ἐγῷδ'· ἐπὶ γὰρ τοῖς δεδεμένοις χαλκεύεται.

ΧΟΡΟΣ.

470 Εὖ γ' εὖ γε, χάλκευ' ἀντὶ τῶν κολλωμένων.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ ξυγκροτοῦσιν ἄνδρες αὔτ' ἐκεῖθεν αὖ,
καὶ ταῦτά μ' οὔτ' ἀργύριον οὔτε χρυσίον

CHORUS.

Lubens acciperet homo. Sed tu extremos funes laxa.

ISICIARIUS.

Ventus remittit.

CLEO.

Lites quatuor tibi intendam centenorum talentûm.

ISICIARIUS.

Tibi autem ego viginti desertæ militiæ, peculatus vero plus quam mille.

CLEO.

Aio te ex illis ortum esse, qui piaculum in deam admisere.

ISICIARIUS.

Avum tuum aio unum fuisse ex satellitibus —

CLEO.

Quibusnam? memora.

ISICIARIUS.

Byrsinæ, matris Hippiæ.

CLEO.

Impostor es.

ISICIARIUS.

Veterator es.

CHORUS.

Verbera ipsum valide.

CLEO.

Iu! Iu! verberibus me cædunt conjurati.

CHORUS.

Verbera ipsum validissume; tunde ejus ventrem tuis istis intestinis et colis, et vide ut castiges hominem.

O vastissumum corpus, animique fortissumi, qui servator apparuisti reipublicæ nobisque civibus, quam probe et versute supplantatum oratione vicisti! utinam te laudare possimus, ita ut gestimus!

CLEO.

Haud clam me erat, ita me Ceres amet, ista omnia strui : sed sciebam ita compingi et conglutinari.

CHORUS.

Hei mihi! Tu vero nihil ex carpentaria fabrica dicis?

ISICIARIUS.

Haud clam me est quid rerum gerat Argis. Simulat quidem se nobis Argivos conciliare : at privatim illic Lacedæmonios convenit. Atque hæc novi quamobrem conflentur : quippe propter captivos cuduntur.

CHORUS.

Bene sane; tu contra cude, quum ille conglutinat.

ISICIARIUS.

Atque illinc etiam homines quidem eadem struunt : neque tu, si vel argentum et aurum de-

διδοὺς ἀναπείσεις, οὔτε προσπέμπων φίλους,
ὅπως ἐγὼ ταῦτ' οὐκ Ἀθηναίοις φράσω.

ΚΛΕΩΝ.

475 Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτίκα μάλ' εἰς βουλὴν ἰὼν
ὑμῶν ἁπάντων τὰς ξυνωμοσίας ἐρῶ,
καὶ τὰς ξυνόδους τὰς νυκτερινὰς ἐν τῇ πόλει,
καὶ πάνθ' ἃ Μήδοις καὶ βασιλεῖ ξυνόμνυτε,
καὶ τἀκ Βοιωτῶν ταῦτα συντυρούμενα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

480 Πῶς οὖν ὁ τυρὸς ἐν Βοιωτοῖς ὤνιος;

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγώ σε νὴ τὸν Ἡρακλέα παραστορῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγε δὴ σὺ τίνα νοῦν ἢ τίνα ψυχὴν ἔχεις;
νυνὶ διδάξεις, εἴπερ ἀπεκρύψω ποτὲ
εἰς τὰ κοχώνα τὸ κρέας, ὡς αὐτὸς λέγεις.
485 Θεύσει γὰρ ᾄξας εἰς τὸ βουλευτήριον,
ὡς οὗτος εἰσπεσὼν ἐκεῖσε διαβαλεῖ
ἡμᾶς ἅπαντας καὶ κραγὸν κεκράξεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλ' εἶμι· πρῶτον δ', ὡς ἔχω, τὰς κοιλίας
καὶ τὰς μαχαίρας ἐνθαδὶ καταθήσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

490 Ἔχε νυν, ἄλειψον τὸν τράχηλον τουτφὶ,
ἵν' ἐξολισθάνειν δύνῃ τὰς διαβολάς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλ' εὖ λέγεις καὶ παιδοτριβικῶς ταυταγί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔχε νυν, ἐπέγκαψον λαβὼν ταδί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί δαί;

ΧΟΡΟΣ.

Ἵν' ἄμεινον, ὦ τᾶν, ἐσκοροδισμένος μάχῃ.
495 Καὶ σπεῦδε ταχέως.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ταῦτα δρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Μέμνησό νυν
δάκνειν, διαβάλλειν, τοὺς λόφους κατεσθίειν,
χὤπως τὰ κάλλαι' ἀποφαγὼν ἥξεις πάλιν.
Ἀλλ' ἴθι χαίρων, καὶ πράξειας
κατὰ νοῦν τὸν ἐμὸν, καί σε φυλάττοι
500 Ζεὺς ἀγοραῖος· καὶ νικήσας
αὖθις ἐκεῖθεν πάλιν ὡς ἡμᾶς
ἔλθοις στεφάνοις κατάπαστος.
Ὑμεῖς δ' ἡμῖν πρόσχετε τὸν νοῦν
τοῖς ἀναπαίστοις,
505 ὦ παντοίας ἤδη μούσης
πειραθέντες καθ' ἑαυτούς.
Εἰ μέν τις ἀνὴρ τῶν ἀρχαίων κωμῳδοδιδάσκαλος ἡμᾶς
ἠνάγκαζεν λέξοντας ἔπη πρὸς τὸ θέατρον παραβῆναι,
οὐκ ἂν φαύλως ἔτυχεν τούτου· νῦν δ' ἄξιός ἐσθ' ὁ ποιητής,
510 ὅτι τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν μισεῖ, τολμᾷ τε λέγειν τὰ δίκαια,
καὶ γενναίως πρὸς τὸν Τυφῶ χωρεῖ καὶ τὴν ἐριώλην.

deris, vel etiam amicos ad me supplicatum miseris, me adduces, ut ego hæc Atheniensibus non indicem.

CLEO.

Equidem illico in senatum ibo, et vestras omnium conjurationes deferam, et coitiones nocturnas contra rempublicam, et ut conspiretis cum Persarum rege, et ista, quæ apud Bœotos coagulastis negotia.

ISICIARIUS.

Quanti ergo venit apud Bœotos caseus?

CLEO.

Ego te, ita me juvet Hercules, distendam.

CHORUS.

Agedum tu, quo sis animo et qua mente præditus, nunc ostende, si quidem olim occultavisti carnem inter femina, ut ipse fateris. Nam celeriter currendum tibi erit in senatum: iste enim eo irruens nos omnes calumniabitur, et clamorem tollet.

ISICIARIUS.

Jam ibo; sed primumdum ventriculos cultrosque hosce hic statim deponam.

CHORUS.

Cape modo hunc adipem, et eo collum tibi inunge, ut elabi possis e calumniis.

ISICIARIUS.

Recte autumas et ex usu palæstræ.

CHORUS.

Tum etiam allia hæc sume et degluti.

ISICIARIUS.

Quid ita?

CHORUS.

Ut fortius, o amice, pugnes pastus allio; et festina ocius.

ISICIARIUS.

Hoc ago.

CHORUS.

Memento jam ut mordeas, prosternas, et cristas rodas, et ut palearibus devoratis huc redeas. Sed abi lætus, et rem ex animi mei sententia gere; et te custodiat Jupiter forensis, victorque inde rursus venias sertis conspersus. Vos autem anapæstis nostris animum advortite, qui omnigenam doctrinam experti estis.

Si veterum quispiam comicorum nos adigere voluisset, ut carmina ejus recitaturi in theatrum prodiremus, haud sane facile id a nobis impetrasset: nunc autem dignus est poeta hicce, cujus in gratiam hoc faciamus, quia eosdem nobiscum odit, et quod justum censet, non veretur dicere,

Ἃ δὲ θαυμάζειν ὑμῶν φησιν πολλοὺς αὐτῷ προσιόντας,
καὶ βασανίζειν, ὡς οὐχὶ πάλαι χορὸν αἰτοίη καθ' ἑαυτὸν,
ἡμᾶς ὑμῖν ἐκέλευε φράσαι περὶ τούτου. Φησὶ γὰρ ἀνὴρ
515 οὐχ ὑπ' ἀνοίας τοῦτο πεπονθὼς διατρίβειν, ἀλλὰ νομίζων
κωμῳδοδιδασκαλίαν εἶναι χαλεπώτατον ἔργον ἁπάντων·
πολλῶν γὰρ δὴ πειρασάντων αὐτὴν ὀλίγοις χαρίσασθαι·
ὑμᾶς τε πάλαι διαγιγνώσκων ἐπετείους τὴν φύσιν ὄντας,
καὶ τοὺς προτέρους τῶν ποιητῶν ἅμα τῷ γήρᾳ προδιδόντας·
520 τοῦτο μὲν εἰδὼς ἅπαθε Μάγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατιούσαις,
ὃς πλεῖστα χορῶν τῶν ἀντιπάλων νίκης ἔστησε τροπαῖα·
πάσας δ' ὑμῖν φωνὰς ἱεὶς καὶ ψάλλων καὶ πτερυγίζων
καὶ λυδίζων καὶ ψηνίζων καὶ βαπτόμενος βατραχείοις
οὐκ ἐξήρκεσεν, ἀλλὰ τελευτῶν ἐπὶ γήρως, οὐ γὰρ ἐφ' ἥβης,
525 ἐξεβλήθη πρεσβύτης ὢν, ὅτι τοῦ σκώπτειν ἀπελείφθη·
εἶτα Κρατίνου μεμνημένος, ὃς πολλῷ ῥεύσας ποτ' ἐπαίνῳ
διὰ τῶν ἀφελῶν πεδίων ἔρρει, καὶ τῆς στάσεως παρασύρων
ἐφόρει τὰς δρῦς καὶ τὰς πλατάνους καὶ τοὺς ἐχθροὺς προθελύμ-
ᾆσαι δ' οὐκ ἦν ἐν ξυμποσίῳ πλὴν, Δωροῖ συκοπέδιλε, [νους·
530 καὶ, Τέκτονες εὐπαλάμων ὕμνων· οὕτως ἤνθησεν ἐκεῖνος.
Νυνὶ δ' ὑμεῖς αὐτὸν ὁρῶντες παραληροῦντ' οὐκ ἐλεεῖτε,
ἐκπιπτουσῶν τῶν ἠλέκτρων, καὶ τοῦ τόνου οὐκ ἔτ' ἐνόντος,
τῶν θ' ἁρμονιῶν διαχασκουσῶν· ἀλλὰ γέρων ὢν περιέρρει,
ὥσπερ Κοννᾶς, στέφανον μὲν ἔχων αὖον, δίψῃ δ' ἀπολωλὼς,
535 ὃν χρῆν διὰ τὰς προτέρας νίκας πίνειν ἐν τῷ πρυτανείῳ,
καὶ μὴ ληρεῖν, ἀλλὰ θεᾶσθαι λιπαρὸν παρὰ τῷ Διονύσῳ.
Οἵας δὲ Κράτης ὀργὰς ὑμῶν ἠνέσχετο καὶ στυφελιγμούς·
ὃς ἀπὸ σμικρᾶς δαπάνης ὑμᾶς ἀριστίζων ἀπέπεμπεν,
ἀπὸ κραμβοτάτου στόματος μάττων ἀστειοτάτας ἐπινοίας·
540 χοὖτος μέντοι μόνος ἀντήρκει, τοτὲ μὲν πίπτων, τοτὲ δ' οὐχί.
Ταῦτ' ὀρρωδῶν διέτριβεν ἀεὶ, καὶ πρὸς τούτοισιν ἔφασκεν
ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν,
κᾆτ' ἐντεῦθεν πρῳρατεῦσαι καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι,
κᾆτα κυβερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ. Τούτων οὖν οὕνεκα πάντων,
545 ὅτι σωφρονικῶς κοὐκ ἀνοήτως ἐσπηδήσας ἐφλυάρει,
αἴρεσθ' αὐτῷ πολὺ τὸ ῥόθιον, παραπέμψατ' ἐφ' ἕνδεκα κώπαις
θόρυβον χρηστὸν ληναΐτην,
ἵν' ὁ ποιητὴς ἀπίῃ χαίρων,
κατὰ νοῦν πράξας,
550 φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ.
Ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ᾧ — Στρ.
χαλκοκρότων ἵππων κτύπος
καὶ χρεμετισμὸς ἀνδάνει,
καὶ κυανέμβολοι θοαὶ
555 μισθοφόροι τριήρεις,
μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμ-
πρυνομένων ἐν ἅρμασιν
καὶ βαρυδαιμονούντων,
δεῦρ' ἔλθ' ἐς χορὸν, ὦ χρυσοτρίαιν', ὦ
560 δελφίνων μεδέων, Σουνιάρατε,
ὦ Γεραίστιε παῖ Κρόνου,
Φορμίωνί τε φίλτατ', ἐκ
τῶν ἄλλων τε θεῶν Ἀθη-
ναίοις πρὸς τὸ παρεστός.
565 Εὐλογῆσαι βουλόμεσθα τοὺς πατέρας ἡμῶν, ὅτι

fortique animo it obvius turbini et circio. Quod autem vestrûm multi ad ipsum accedentes mirentur, ut ait, et rogitent, cur non dudum chorum sibimet ipse poposcerit, ejus rei causam nos jussit verbis edisserere. Ait autem se non dementia adductum, ut cunctaretur, verum quod existimaret artem comicam rem esse omnium difficillimam; nam quum multi jam eam tentarint, paucis eam sui copiam fecisse : præterea quod vestrum ingenium dudum cognosceret, in horas mutabile, veteresque poetas, simul ac consenescunt, a vobis deseri. Primo quidem non ignorans, quid evenisset Magneti, quum jam canesceret: qui licet multas victorias a choris adversariorum reportarit, omnigenas voces mittens, psaltrias introducens, aves, Lydos, psenas, et batrachio colore faciem oblinens, non perduravit tamen; sed mala in ætate, non enim in juventute, demum ejectus est, senior factus, quod sales eum deseruerant. Deinde Cratini recordatus, qui quondam multa laude fluens, per planos campos impetu ferebatur, et radicibus evulsas vehebat quercus et platanos, suosque funditus adversarios : quin et canere tunc in convivio nihil licebat, præterquam ista Cratini, *Doro ficubus pedes ornata*, et *Fabri ingeniosorum hymnorum;* adeo ille florebat. Sed nunc quum videatis illum delirare, non miseremini, postquam labant clavi, nec superat chorda, harmoniis fatiscentibus : at senex obambulat despectui habitus, coronamque aridam gerens, ut Connas, siti perit; quem decebat ob victorias illas priores bibere in prytaneo, et non delirare in scena, verum spectare bene unctum, ad ipsum Bacchi signum sedentem. Crates item quas non iras vestras et vexationes pertulit? qui vos modico sumtu pastos dimittebat, ore delicatissumo perquam urbanas sententias pinsens : iste tamen solus duravit, aliquando cadens, aliquando non. Hæc metuens hicce semper cessavit, dicere etiam solitus, *oportere remigem fieri, priusquam aliquis clavum teneat, deinde proræ custodem et speculatorem ventorum, tum demum gubernare sibi navem.* Horum igitur omnium gratia, quia modestus est, nec temere ingressus nugas agit, plausum ipsi excitate multum, et eum undenis remis prosequimini fausta acclamatione Lenæa, ut poeta lætus abeat, re ex sententia gesta, hilari fronte nitens.

Equestris Neptune, cui æripedum equorum strepitus et hinnitus placet, nec non veloces, cærulea rostra habentes, mercenariæ triremes, gloriantiumque curruum agitatione juvenum certamina, quos perdit equorum cura : huc ades in chorum, o tridente aureo conspicue, o delphinorum rex, qui in Sunio adoraris et in Geræsto, nate Saturnio, Phormioni amice, Atheniensibusque præ ceteris diis in præsenti.

Laudare volumus majores nostros, qui viros se

ἄνδρες ἦσαν τῆσδε τῆς γῆς ἄξιοι καὶ τοῦ πέπλου,
οἵτινες πεζαῖς μάχαισιν ἔν τε ναυφάρκτῳ στρατῷ
πανταχοῦ νικῶντες ἀεὶ τήνδ' ἐκόσμησαν πόλιν·
οὐ γὰρ οὐδεὶς πώποτ' αὐτῶν τοὺς ἐναντίους ἰδὼν
570 ἠρίθμησεν, ἀλλ' ὁ θυμὸς εὐθὺς ἦν ἀμυνίας·
εἰ δέ που πέσοιεν ἐς τὸν ὦμον ἐν μάχῃ τινὶ,
τοῦτ' ἀπεψήσαντ' ἂν, εἶτ' ἠρνοῦντο μὴ πεπτωκέναι,
ἀλλὰ διεπάλαιον αὖθις. Καὶ στρατηγὸς οὐδ' ἂν εἷς
τῶν πρὸ τοῦ σίτησιν ᾔτησ' ἐρόμενος Κλεαίνετον·
575 νῦν δ' ἐὰν μὴ προεδρίαν φέρωσι καὶ τὰ σιτία,
οὐ μαχεῖσθαι φασίν. Ἡμεῖς δ' ἀξιοῦμεν τῇ πόλει
προῖκα γενναίως ἀμύνειν καὶ θεοῖς ἐγχωρίοις·
καὶ πρὸς οὐκ αἰτοῦμεν οὐδὲν, πλὴν τοσουτονὶ μόνον·
ἤν ποτ' εἰρήνη γένηται καὶ πόνων παυσώμεθα,
580 μὴ φθονεῖθ' ἡμῖν κομῶσι μηδ' ἀπεστλεγγισμένοις.

'Αντ.
Ὦ πολιοῦχε Παλλὰς, ὦ
τῆς ἱερωτάτης, ἁπα-
σῶν πολέμῳ τε καὶ ποιη-
ταῖς δυνάμει θ' ὑπερφερού-
585 σης μεδέουσα χώρας,
δεῦρ' ἀφικοῦ λαβοῦσα τὴν
ἐν στρατιαῖς τε καὶ μάχαις
ἡμετέραν ξυνεργὸν
Νίκην, ἣ χορικῶν ἐστιν ἑταίρα,
590 τοῖς τ' ἐχθροῖσι μεθ' ἡμῶν στασιάζει.
Νῦν οὖν δεῦρο φάνηθι· δεῖ
γὰρ τοῖς ἀνδράσι τοῖσδε πά-
σῃ τέχνῃ πορίσαι σε νί-
κην εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν.

595 Ἃ ξύνισμεν τοῖσιν ἵπποις, βουλόμεσθ' ἐπαινέσαι.
Ἄξιοι δ' εἴσ' εὐλογεῖσθαι· πολλὰ γὰρ δὴ πράγματα
ξυνδιήνεγκαν μεθ' ἡμῶν, εἰσβολάς τε καὶ μάχας.
Ἀλλὰ τἀν τῇ γῇ μὲν αὐτῶν οὐκ ἄγαν θαυμάζομεν,
ὡς ὅτ' εἰς τὰς ἱππαγωγοὺς εἰσεπήδων ἀνδρικῶς,
600 πριάμενοι κώθωνας, οἱ δὲ καὶ σκόροδα καὶ κρόμμυα·
εἶτα τὰς κώπας λαβόντες ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοὶ
ἐμβαλόντες ἀνεβρύαξαν, ἱππαπαῖ, τίς ἐμβαλεῖ;
ληπτέον μᾶλλον. Τί δρῶμεν; οὐκ ἐλᾷς, ὦ σαμφόρα;
ἐξεπήδων τ' ἐς Κόρινθον· εἶτα δ' οἱ νεώτατοι
605 ταῖς ὁπλαῖς ὤρυττον εὐνὰς καὶ μετῆσαν στρώματα·
ἤσθιον δὲ τοὺς παγούρους ἀντὶ ποίας Μηδικῆς,
εἴ τις ἐξέρποι θύραζε, κἀκ βυθοῦ θηρώμενοι·
ὥστ' ἔφη Θέωρος εἰπεῖν καρκίνον Κορίνθιον·
δεινά γ', ὦ Πόσειδον, εἰ μηδ' ἐν βυθῷ δυνήσομαι,
610 μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ διαφυγεῖν τοὺς ἱππέας.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν καὶ νεανικώτατε,
ὅσην ἀπὼν παρέσχες ἡμῖν φροντίδα·
καὶ νῦν ἐπειδὴ σῶς ἐλήλυθας πάλιν,
ἄγγειλον ἡμῖν πῶς τὸ πρᾶγμ' ἠγωνίσω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

615 Τί δ' ἄλλο γ' εἰ μὴ νικόβουλος ἐγενόμην;

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.
Νῦν ἄρ' ἄξιόν γε πᾶσίν ἐστιν ἐπολολύξαι.

præstabant dignos hoc solo, et ut eorum facta in peplo pingerentur; qui terrestribus et navalibus præliis ubique semper victores, huic urbi decus conciliarunt: neque quisquam eorum unquam, hostibus conspectis, eorum numerum curavit; sed animo erant ad pugnandum parato. Quod si forte caderent in humerum in prælio aliquo, pulverem abstergebant, et deinde negabant se lapsos esse; quin denuo luctabantur. Nec eorum, qui antea ducebant exercitus, ullus victum sibi publice præberi petebat, compellans Cleænetum: at nunc nisi prærogativam sedis obtineant et cibum publicum, negant se pugnaturos. Nos vero volumus pro aris et focis gratiis et fortiter pugnare: insuperque nihil petimus, nisi hoc unicum, ut, si quando pax fiat et a bello sit otium, ne nobis invideatis comam alentibus et cutem nitide curantibus.

O præses urbis Pallas, o quæ sanctissumam, omnibus belloque et poetis opibusque excellentem regis terram, huc ades et adduc tecum illam in exercitibus et præliis nostram adjutricem Victoriam, choro nostro amicam, quæ nobiscum hostibus adversatur. Hic igitur nunc appareas: oportet enim viris istis quovis pacto tribuere te victoriam nunc etiam, si unquam alias.

Quorum conscii sumus de equis, ea volumus prædicare: digni autem sunt, quibus bene dicatur. Multa enim bella sociâ opera gesserunt nobiscum, irruptionibusque et præliis interfuere. Sed quæ in terra fecerunt, ea non adeo miramur, ut quum in hippagines insiluerunt, fortium virorum more, et coemerunt pocula militaria, itemque allia et cepas; deinde sumtis remis, uti nos homines, incumbentes vociferabantur: *Hippapæ! quis incumbet remis? Magis capessendum opus. Quid facimus? Nonne ages remum, o Samphora?* Exsilieruntque in Corinthum: deinde juniores fodiebant ungulis cubilia, et stragula quæsitum ibant, edebant autem cancros pro herba Medica, si quis proreperet foras; quin et in profundo eos venabantur. Proinde Theorus dixit sic locutum esse cancrum Corinthium: *Indignum est, o Neptune, si nec in profundo quidem potero, nec in terra, nec in mari effugere Equites.*

CHORUS.

O carissume hominum et strenuissume, quantam mihi absens exhibuisti curam! Nunc itaque postquam salvus rediisti, narra nobis quomodo rem gesseris.

ISICIARIUS.

Quid aliud, quam victoriam in senatu me adeptum fuisse?

CHORUS.

Nunc ergo par est, ut omnes faustum clamorem

Ὦ καλὰ λέγων, πολὺ δ' ἀμείνον' ἔτι τῶν λόγων
ἐργασάμεν', εἴθ' ἐπέλθοις ἅπαντά μοι σαφῶς·
620 ὡς ἐγώ μοι δοκῶ
κἂν μακρὰν ὁδὸν διελθεῖν
ὥστ' ἀκοῦσαι. Πρὸς τάδ', ὦ βέλ-
τιστε, θαρρήσας λέγ', ὡς ἅ-
παντες ἡδόμεσθά σοι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ μὴν ἀκοῦσαί γ' ἄξιον τῶν πραγμάτων.
625 Εὐθὺς γὰρ αὐτοῦ κατόπιν ἐνθένδ' ἱέμην.
Ὁ δ' ἄρ' ἔνδον ἐλασίβροντ' ἀναρρηγνὺς ἔπη
τερατευόμενος ἤρειδε κατὰ τῶν ἱππέων,
κρημνοὺς ἐρείπων καὶ ξυνωμότας λόγων
πιθανώταθ'· ἡ βουλὴ δ' ἅπασ' ἀκροωμένη
630 ἐγένεθ' ὑπ' αὐτοῦ ψευδατραφάξυος πλέα,
κἄβλεψε νᾶπυ, καὶ τὰ μέτωπ' ἀνέσπασεν.
Κἄγωγ' ὅτε δὴ 'γνων ἐνδεχομένην τοὺς λόγους
καὶ τοῖς φενακισμοῖσιν ἐξαπατωμένην,
ἄγε δὴ Σκίταλοι καὶ Φένακες, ἦν δ' ἐγώ,
635 Βερέσχεθοί τε καὶ Κόβαλοι καὶ Μόθων,
ἀγορά τ', ἐν ᾗ παῖς ὢν ἐπαιδεύθην ἐγώ,
νῦν μοι θράσος καὶ γλῶτταν εὔπορον δότε
φωνήν τ' ἀναιδῆ. Ταῦτα φροντίζοντί μοι
ἐκ δεξιᾶς ἀπέπαρδε καταπύγων ἀνήρ.
640 Κἀγὼ προσέκυσα· κᾆτα τῷ πρωκτῷ θενὼν
τὴν κιγκλίδ' ἐξήραξα, κἀναχανὼν μέγα
ἀνέκραγον· ὦ βουλή, λόγους ἀγαθοὺς φέρων
εὐαγγελίσασθαι πρῶτον ὑμῖν βούλομαι·
ἐξ οὗ γὰρ ἡμῖν ὁ πόλεμος κατερράγη,
645 οὐπώποτ' ἀφύας εἶδον ἀξιωτέρας.
Οἱ δ' εὐθέως τὰ πρόσωπα διεγαλήνισαν·
εἶτ' ἐστεφάνουν μ' εὐαγγέλια· κἀγὼ 'φρασα
αὐτοῖς ἀπόρρητον ποιησάμενος ταχύ,
ἵνα τὰς ἀφύας ὠνοῖντο πολλὰς τοὐβολοῦ,
650 τῶν δημιουργῶν ξυλλαβεῖν τὰ τρυβλία·
οἱ δ' ἀνεκρότησαν καὶ πρὸς ἔμ' ἐκεχήνεσαν.
Ὁ δ' ὑπονοήσας, ὁ Παφλαγών, εἰδώς τ' ἄρα
οἷς ἥδεθ' ἡ βουλὴ μάλιστα ῥήμασιν,
γνώμην ἔλεξεν· ἄνδρες, ἤδη μοι δοκεῖ
655 ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν εἰσηγγελμέναις
εὐαγγέλια θύειν ἑκατὸν βοῦς τῇ θεῷ.
Ἐπένευσεν εἰς ἐκεῖνον ἡ βουλὴ πάλιν.
Κἄγωγ' ὅτε δὴ 'γνων τοῖς βολίτοις ἡττημένος,
διακοσίαισι βουσὶν ὑπερηκόντισα·
660 τῇ δ' Ἀγροτέρᾳ κατὰ χιλιῶν παρῄνεσα
εὐχὴν ποιήσασθαι χιμάρων εἰσαύριον,
αἱ τριχίδες εἰ γενοίαθ' ἑκατὸν τοὐβολοῦ.
Ἐκαραδόκησεν εἰς ἔμ' ἡ βουλὴ πάλιν.
Ὁ δὲ ταῦτ' ἀκούσας ἐκπλαγεὶς ἐφληνάφα.
665 Κᾆθ' εἷλκον αὐτὸν οἱ πρυτάνεις χοἱ τοξόται.
Οἱ δ' ἐθορύβουν περὶ τῶν ἀφύων ἑστηκότες·
ὁ δ' ἠντιβόλει γ' αὐτοὺς ὀλίγον μεῖναι χρόνον,
ἵν' ἅτθ' ὁ κῆρυξ οὑκ Λακεδαίμονος λέγει
πύθησθ'· ἀφῖκται γὰρ περὶ σπονδῶν λέγων.

tollant. O qui præclara dicis, multo autem præclarioribus factis dicta superas, utinam mihi recenseas omnia perspicue! nam ego mihi videor vel longam viam confecturus, ut auscultem. Proinde, vir optume, dic audacter: nam omnes gratulamur tibi.

ISICIARIUS.

Equidem operæ pretium est audire res istas. Nam statim a tergo hinc eum sequutus sum: at ille intus tonantem rumpens vocem, Equites increpuit, monstra et portenta loquens, confragosis verbis incessens, et conjuratos memorans, omnia tanquam vero similluma. Quæ quum senatus audivisset, mendaciis ejus tam facile oppletus est, quam atriplex nascitur, et acerbe intuebatur, frontemque corrugabat. Atque ego, quum jam cognossem eum illius verba admittere, et fallaciis decipier, *Agite*, inquam, *dii præsides ignobilitatis et fraudum et stultitiæ et hominum vafrorum atque scurrilium, tuque, o forum, in quo puer eruditus sum; nunc mihi audaciam, nunc mihi linguam expeditam date et vocem impudentem.* Hæc meditanti mihi a dextra pepedit cinædus quidam, et ego adoravi; deinde podice impetens discussi cancellos, et magno oris hiatu exclamavi: *Viri senatores, famam bonam adportans, bona renuntiare vobis primum volo: ex quo enim bellum hoc ingruit, nunquam vidi apuas viliores.* Horum autem voltus statim sereni facti sunt: deinde coronam mihi decreverunt ob faustum nuntium. Et ego indicavi eis rem secretam, compendi verba multa faciens, ut apuas emant multas uno obolo, trullas omnes colligerent, quæ apud opifices prostant: illi vero plauserunt, et me ore hiante spectarunt. At ille animadvertens, Paphlago inquam, non ignarus cujusmodi verbis maxume capiatur senatus, sententiam dixit: *O viri, jam censeo, quia res lætæ renuntiatæ sunt, ut ob bonum nuntium immolentur centum boves Minervæ.* Rursus ad illum inclinavit senatus. At ego animadvertens me bubulo fimo vinci, ducentis additis bobus illum superavi: præterea auctor fui, ut Dianæ mille capellæ voverentur, si cras sardinæ centenæ venirent obolo. Rursus ad me conversus de meo ore pependit senatus. At ille, his auditis, perculsus, nugas cœpit agere: deinde ipsum traxerunt prytanes et lictores. Ceteri autem stantes de apuis tumultuabantur: ille vero supplex orabat, ut paulisper exspectarent, *dum*, inquiebat, *ea, quæ caduceator Lacedæmone veniens dicturus est, audiveritis; adest enim de*

670 Οἱ δ' ἐξ ἑνὸς στόματος ἅπαντες ἀνέκραγον·
νυνὶ περὶ σπονδῶν; ἐπειδή γ', ὦ μέλε,
ᾔσθοντο τὰς ἀφύας παρ' ἡμῖν ἀξίας;
οὐ δεόμεθα σπονδῶν· ὁ πόλεμος ἑρπέτω.
Ἐκεκράγεσάν τε τοὺς πρυτάνεις ἀφιέναι·
675 εἶθ' ὑπερεπήδων τοὺς δρυφάκτους πανταχῆ.
Ἐγὼ δὲ τὰ κορίανν' ἐπριάμην ὑποδραμὼν
ἅπαντα τά τε γήτει' ὅσ' ἦν ἐν τἀγορᾷ·
ἔπειτα ταῖς ἀφύαις ἐδίδουν ἡδύσματα
ἀποροῦσιν αὐτοῖς προῖκα, κἀχαριζόμην.
680 Οἱ δ' ὑπερεπῄνουν ὑπερεπύππαζόν τέ με
ἅπαντες οὕτως ὥστε τὴν βουλὴν ὅλην
ὀβολοῦ κοριάννοις ἀναλαβὼν ἐλήλυθα.

pace ineunda verba facturus. At illi uno omnes ore clamarunt : *Nunc vero de pace? postquam, o fatue, senserunt apuas apud nos viles esse? non opus est nobis pace; sed serpat bellum.* Et cum clamore jusserunt prytanes senatum dimittere. Deinde omni ex parte cancellos transilierunt. Ego vero clam cursitans coemi coriandrum omne et porrum, quantum erat in foro : deinde ad apuas condiendas indigentibus ipsis illa dedi, et gratis largitus sum. Illi vero supra modum laudabant, et mihi blandiebantur omnes, adeo ut, senatu universo ad meas partes adducto, adsim, ob unius oboli coriandra viritim data.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Πάντα τοι πέπραγας οἷα χρὴ τὸν εὐτυχοῦντα.
Εὗρε δ' ὁ πανοῦργος ἕτερον πολὺ πανουργίαις
685 μείζοσι κεκασμένον, καὶ δόλοισι ποικίλοις,
ῥήμασίν θ' αἱμύλοις.
Ἀλλ' ὅπως ἀγωνιεῖ φρόν-
τιζε τἀπίλοιπ' ἄριστα·
συμμάχους δ' ἡμᾶς ἔχων εὔ-
690 νους ἐπίστασαι πάλαι.

CHORUS.

Ita prorsus rem gessisti, uti fortunatum decet hominem : invenit autem veterator ille alium præstigiis multo majoribus ornatum, et omnigenis dolis, et verborum illecebris. Sed meditare, ut quam optume perficias reliquam partem certaminis : adjutores autem nos te habere benevolos scis dudum.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ μὴν ὁ Παφλαγὼν οὑτοσὶ προσέρχεται,
ὠθῶν κολόκυμα καὶ ταράττων καὶ κυκῶν,
ὡς δὴ καταπιόμενός με. Μορμὼ τοῦ θράσους.

ISICIARIUS.

Sed eccum accedit Paphlago, fluctus vano conatu propellens, et turbans et miscens, non secus ac si me deglutire velit. Vah confidentiam!

ΚΛΕΩΝ.

Εἰ μή σ' ἀπολέσαιμ', εἴ τι τῶν αὐτῶν ἐμοὶ
695 ψευδῶν ἐνείη, διαπέσοιμι πανταχῆ.

CLEO.

Nisi te disperdam, si quid veterum mihi mendaciorum inest, omnibus exemplis intercidam!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἥσθην ἀπειλαῖς, ἐγέλασα ψολοκομπίαις,
ἀπεπυδάρισα μόθωνα, περιεκόκκασα.

ISICIARIUS.

Suave mihi est audire tuas minas; rideo fumos tuæ jactantiæ, saltito mothonem, alta voce canto.

ΚΛΕΩΝ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρά γ', εἰ μή σ' ἐκφάγω
ἐκ τῆσδε τῆς γῆς, οὐδέποτε βιώσομαι.

CLEO.

Ita me Ceres amet, nisi te exedam ex hac terra, non amplius vivam!

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

700 Εἰ μὴ 'κφάγῃς; ἐγὼ δέ γ', εἰ μή σ' ἐκπίω,
κἆτ' ἐκροφήσας αὐτὸς ἐπιδιαρραγῶ.

ISICIARIUS.

Nisi me exedas? Ego vero peream, nisi te ebibam, teque exsorpto disrumpar!

ΚΛΕΩΝ.

Ἀπολῶ σε νὴ τὴν προεδρίαν τὴν ἐκ Πύλου.

CLEO.

Disperdam te, per primam sedem juro, quam ob Pylum adeptus sum.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἰδοὺ προεδρίαν· οἷον ὄψομαί σ' ἐγὼ
ἐκ τῆς προεδρίας ἔσχατον θεώμενον.

ISICIARIUS.

Ecce vero *primam sedem!* vah! ut ego te videbo ex prima illa sede ad ultima theatri subsellia relegatum!

ΚΛΕΩΝ.

705 Ἐν τῷ ξύλῳ δήσω σε νὴ τὸν οὐρανόν.

CLEO.

In nervo te constringam, per Cœlum juro.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὡς ὀξύθυμος. Φέρε τί σοι δῶ καταφαγεῖν;
ἐπὶ τῷ φάγοις ἥδιστ' ἄν; ἐπὶ βαλαντίῳ;

ISICIARIUS.

Quam iracundus es! age, quid tibi dem edere? quid tibi velles anteponi, quod lubentissume comederes? an cruminam?

ΚΛΕΩΝ.

Ἐξαρπάσομαί σου τοῖς ὄνυξι τἄντερα.

CLEO.

Evellam tibi unguibus intestina.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀπονυχιῶ σου τἀν πρυτανείῳ σιτία.

ISICIARIUS.

Præcidam tibi, quasi ungues, cibos quos ex prytaneo capis.

ΚΛΕΩΝ.

710 Ἕλξω σε πρὸς τὸν δῆμον, ἵνα δῷς μοι δίκην.

CLEO.

Ad populum te traham, ut mihi pœnas des.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Κἀγὼ δέ σ' ἕλξω καὶ διαβαλῶ πλείονα.
ΚΛΕΩΝ.
Ἀλλ', ὦ πονηρὲ, σοὶ μὲν οὐδὲν πείθεται·
ἐγὼ δ' ἐκείνου καταγελῶ γ' ὅσον θέλω.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ὡς σφόδρα σὺ τὸν δῆμον σεαυτοῦ νενόμικας.
ΚΛΕΩΝ.
715 Ἐπίσταμαι γὰρ αὐτὸν οἷς ψωμίζεται.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Κᾆθ' ὥσπερ αἱ τίτθαι γε σιτίζεις κακῶς.
Μασώμενος γὰρ τῷ μὲν ὀλίγον ἐντίθης,
αὐτὸς δ' ἐκείνου τριπλάσιον κατέσπακας.
ΚΛΕΩΝ.
Καὶ νὴ Δί' ὑπό γε δεξιότητος τῆς ἐμῆς
720 δύναμαι ποιεῖν τὸν δῆμον εὐρὺν καὶ στενόν.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Χὠ πρωκτὸς οὑμὸς τουτογὶ σοφίζεται.
ΚΛΕΩΝ.
Οὐχ, ὦγάθ', ἐν βουλῇ με δόξεις καθυβρίσαι.
Ἴωμεν εἰς τὸν δῆμον.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Οὐδὲν κωλύει·
ἰδοὺ, βάδιζε, μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.
ΚΛΕΩΝ.
725 Ὦ Δῆμε, δεῦρ' ἔξελθε.
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Νὴ Δί', ὦ πάτερ,
ἔξελθε δῆτ'.
ΚΛΕΩΝ.
Ὦ Δημίδιον ὦ φίλτατον,
ἔξελθ', ἵν' εἰδῇς οἷα περιυβρίζομαι.
ΔΗΜΟΣ.
Τίνες οἱ βοῶντες; οὐκ ἄπιτ' ἀπὸ τῆς θύρας;
τὴν εἰρεσιώνην μου κατεσπαράξατε.
730 Τίς, ὦ Παφλαγὼν, ἀδικεῖ σε;
ΚΛΕΩΝ.
Διὰ σὲ τύπτομαι
ὑπὸ τουτουὶ καὶ τῶν νεανίσκων.
ΔΗΜΟΣ.
Τιή;
ΚΛΕΩΝ.
Ὁτιὴ φιλῶ σ', ὦ Δῆμ', ἐραστής τ' εἰμὶ σός.
ΔΗΜΟΣ.
Σὺ δ' εἶ τίς ἐτεόν;
ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.
Ἀντεραστὴς τουτουὶ,
ἐρῶν πάλαι σου, βουλόμενός τέ σ' εὖ ποιεῖν,
735 ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ καλοί τε κἀγαθοί.
Ἀλλ' οὐχ οἷοί τ' ἐσμὲν διὰ τουτονί. Σὺ γὰρ
ὅμοιος εἶ τοῖς παισὶ τοῖς ἐρωμένοις·
τοὺς μὲν καλούς τε κἀγαθοὺς οὐ προσδέχει,
σαυτὸν δὲ λυχνοπώλαισι καὶ νευρορράφοις
740 καὶ σκυτοτόμοις καὶ βυρσοπώλαισιν δίδως.

ISICIARIUS.
At ego te traham, et complurium te criminum accusabo.
CLEO.
At, o improbe, tibi non credit: ego vero ipsum ludificor, quantum volo.
ISICIARIUS.
Quam valde existumas populum tuum esse!
CLEO.
Enim scio quibus ferculis capiatur.
ISICIARIUS.
At, quemadmodum nutrices solent, maligne ipsum cibas. Nam præmandens, pauxillo ei in os indito, ipse triplo plus deglutis.
CLEO.
Quin hercle, quæ mea est solertia, populum et amplum et angustum facere queo.
ISICIARIUS.
Quippini? culus etiam meus hoc scite facit.
CLEO.
O bone, ne putes te in senatu mihi illudere: ad populum eamus.
ISICIARIUS.
Nihil impedit: en perge; nobis ne sit quicquam moræ.
CLEO.
O Deme, huc egredere.
ISICIARIUS.
Per Jovem obtestor, o pater, egredere sane.
CLEO.
O Demule carissume, egredere, ut videas quibus afficior contumeliis.
DEMUS.
Quinam sunt qui clamant? nonne abibitis ab ostio? olivæ ramum januæ appensum mihi convulsistis. Quisnam injuriis te lacessit, Paphlago?
CLEO.
Propter te verberor ab isto et ab his adulescentibus.
DEMUS.
Quare?
CLEO.
Quia te colo et sum amator tuus.
DEMUS.
Tu vero quis es scilicet?
ISICIARIUS.
Rivalis sum hujusce, qui te dudum amo, cupiens tibi bene facere, ut et alii multi boni et probi viri: sed non possumus propter huncce. Tu enim similis es pueris illis, qui amatores habent: bonos et probos non admittis; sed te ipsum venditoribus lucernarum, iisque qui coria consuunt, aut secant, aut vendunt, dedis.

ΚΛΕΩΝ.

Εὖ γὰρ ποιῶ τὸν δῆμον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Εἰπέ νυν, τί δρῶν;

ΚΛΕΩΝ.

Ὅτι τῶν στρατηγῶν ὑποδραμὼν τῶν ἐκ Πύλου,
πλεύσας ἐκεῖσε, τοὺς Λάκωνας ἤγαγον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ περιπατῶν γ' ἀπ' ἐργαστηρίου
745 ἕψοντος ἑτέρου τὴν χύτραν ὑφειλόμην.

ΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν ποιήσας αὐτίκα μάλ' ἐκκλησίαν,
ὦ Δῆμ', ἵν' εἰδῇς ὁπότερος νῷν ἐστί σοι
εὐνούστερος, διάκρινον, ἵνα τοῦτον φιλῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ναὶ ναὶ διάκρινον δῆτα, πλὴν μὴ 'ν τῇ πυκνί.

ΔΗΜΟΣ.

750 Οὐκ ἂν καθιζοίμην ἐν ἄλλῳ χωρίῳ·
ἀλλ' ἐς τὸ πρόσθε χρὴ παρεῖν' ἐς τὴν πύκνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλ'. Ὁ γὰρ γέρων
οἴκοι μὲν ἀνδρῶν ἐστι δεξιώτατος,
ὅταν δ' ἐπὶ ταυτησὶ καθῆται τῆς πέτρας,
755 κέχηνεν ὥσπερ ἐμποδίζων ἰσχάδας.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν δή σε πάντα δεῖ κάλων ἐξιέναι σεαυτοῦ, Στρ.
καὶ λῆμα θούριον φορεῖν καὶ λόγους ἀφύκτους,
ὅτοισι τόνδ' ὑπερβαλεῖ. Ποικίλος γὰρ ἀνὴρ
κἀκ τῶν ἀμηχάνων πόρους εὐμηχάνους πορίζων.
760 Πρὸς ταῦθ' ὅπως ἔξει πολὺς καὶ λαμπρὸς ἐς τὸν ἄνδρα·
ἀλλὰ φυλάττου, καὶ πρὶν ἐκεῖνον προσικέσθαι σου, πρότερον σὺ
τοὺς δελφῖνας μετεωρίζου καὶ τὴν ἄκατον παραβάλλου.

ΚΛΕΩΝ.

Τῇ μὲν δεσποίνῃ Ἀθηναίᾳ, τῇ τῆς πόλεως μεδεούσῃ,
εὔχομαι, εἰ μὲν περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων γεγένημαι
765 βέλτιστος ἀνὴρ μετὰ Λυσικλέα καὶ Κύνναν καὶ Σαλαβακχώ,
ὥσπερ νυνὶ μηδὲν δράσας δειπνεῖν ἐν τῷ πρυτανείῳ·
εἰ δέ σε μισῶ καὶ μὴ περὶ σοῦ μάχομαι μόνος ἀντιβεβηκώς,
ἀπολοίμην καὶ διαπρισθείην κατατμηθείην τε λέπαδνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κἄγωγ', ὦ Δῆμ', εἰ μή σε φιλῶ καὶ μὴ στέργω, κατατμηθεὶς
770 ἑψοίμην ἐν περικομματίοις· κεἰ μὴ τούτοισι πέποιθας,
ἐπὶ ταυτησὶ καταχνησθείην ἐν μυττωτῷ μετὰ τυροῦ
καὶ τῇ κρεάγρᾳ τῶν ὀρχιπέδων ἑλκοίμην ἐς Κεραμεικόν.

ΚΛΕΩΝ.

Καὶ πῶς ἂν ἐμοῦ μᾶλλόν σε φιλῶν, ὦ Δῆμε, γένοιτο πολίτης;
ὃς πρῶτα μέν, ἡνίκ' ἐβούλευόν σοι, χρήματα πλεῖστ' ἀπέδειξα
775 ἐν τῷ κοινῷ, τοὺς μὲν στρεβλῶν, τοὺς δ' ἄγχων, τοὺς δὲ με-[ταιτῶν,
οὐ φροντίζων τῶν ἰδιωτῶν οὐδενός, εἰ σοὶ χαριοίμην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τοῦτο μέν, ὦ Δῆμ', οὐδὲν σεμνόν· κἀγὼ γὰρ τοῦτό σε δράσω.
Ἁρπάζων γὰρ τοὺς ἄρτους σοι τοὺς ἀλλοτρίους παραθήσω.
Ὡς δ' οὐχὶ φιλεῖ σ' οὐδ' ἔστ' εὔνους, τοῦτ' αὐτό σε πρῶτα διδάξω,

CLEO.

Merito : nam populo bene facio.

ISICIARIUS.

Dic ergo qua ratione.

CLEO.

Quia præfectos exercitus ad Pylum circumveniens, quum illuc navigassem, Laconas huc adduxi.

ISICIARIUS.

Ego vero circuiens ex taberna ollam surripui cum cibo, quem alius coxerat.

CLEO.

Sed ocius conventum age, mi Deme, ut cognoscas uter nostrum sit tibi benevolentior, et dijudica, ut illum ames.

ISICIARIUS.

Quæso, inquam, dijudica, modo ne in pnyce.

DEMUS.

Nolim in alio loco considere; sed antea cives oportet convenire in pnycem.

ISICIARIUS.

Væ misero mihi! ut perii! nam senex hicce domi quidem vir est sapientissumus: quum vero in ista rupe sedet, tam hianti ore stupet, quam senex ficus petiolis adligans.

CHORUS.

Nunc funes omnes movere te oportet, et animum præsentem adferre solertemque, et orationem captiosam, ut istis hunc superes. Est enim homo versipellis, quique impedita expedire facile potest. Proinde opera danda tibi est, ut multus et vehemens contra illum prodeas; sed cave tibi, et prius quam ille impetum in te faciat, tu prior delphinas erige, et lembum appelle.

CLEO.

Deam Minervam præsidem hujus urbis precor, si erga populum Atheniensem sum optume post Lysidem et Cynnam et Salabaccham adfectus, ut, quemadmodum nunc, nihil agendo cibum capiam in prytaneo : si autem te odi, et non pro te pugno, solum me opponens, peream, et serra dissecer, et discindar in lora jugalia.

ISICIARIUS.

Et ego, mi Deme, si te non amo et magni facio, coquar dissectus in tenuissima minutalia : atque si his verbis non credis, super hac mensa minutissume radar cum caseo in moreto, et harpagine correptis testiculis trahar in Ceramicum.

CLEO.

At, o Deme, quomodo exsistere possit civis, qui te magis amet quam ego? præcipue quum tibi meis consiliis utenti conlocupletarim ærarium, alios torquendo, alios angendo, ab aliis petendo; non curans privatorum ullum, dum tibi gratificarer.

ISICIARIUS.

Istud quidem, o Deme, nihil habet præclari : nam idem præstabo et ego : alienos enim panes rapiens anteponam tibi. Primum autem id te docebo, hunc te non amare, nec tibi esse benevo-

780 ἀλλ' ἢ διὰ τοῦτ' αὔθ' ὁτιή σου τῆς ἀνθρακιᾶς ἀπολαύει.
Σὲ γάρ, ὃς Μήδοισι διεξιφίσω περὶ τῆς χώρας Μαραθῶνι,
καὶ νικήσας ἡμῖν μεγάλως ἐγγλωττοτυπεῖν παρέδωκας,
ἐπὶ ταῖσι πέτραις οὐ φροντίζει σκληρῶς σε καθήμενον οὕτως,
οὐχ ὥσπερ ἐγὼ ῥαψάμενός σοι τουτὶ φέρω. Ἀλλ' ἐπαναίρου,
785 κᾆτα καθίζου μαλακῶς, ἵνα μὴ τρίβῃς τὴν ἐν Σαλαμῖνι.

ΔΗΜΟΣ.

Ἄνθρωπε, τίς εἶ; μῶν ἔκγονος εἶ τῶν Ἁρμοδίου τις ἐκείνων;
τοῦτό γέ τοί σου τοὔργον ἀληθῶς γενναῖον καὶ φιλόδημον.

ΚΛΕΩΝ.

Ὡς ἀπὸ μικρῶν εὔνους αὐτῷ θωπευματίων γεγένησαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ σὺ γὰρ αὐτὸν πολὺ μικροτέροις τούτων δελεάσμασιν εἷλες.

ΚΛΕΩΝ.

790 Καὶ μὴν εἴ πού τις ἀνὴρ ἐφάνη τῷ δήμῳ μᾶλλον ἀμύνων
ἢ μᾶλλον ἐμοῦ σε φιλῶν, ἐθέλω περὶ τῆς κεφαλῆς περιδόσθαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ πῶς σὺ φιλεῖς, ὃς τοῦτον ὁρῶν οἰκοῦντ' ἐν ταῖς φιδάκναισι
καὶ γυπαρίοις καὶ πυργιδίοις ἔτος ὄγδοον οὐχ ἐλεαίρεις,
ἀλλὰ καθείρξας αὐτὸν βλίττεις· Ἀρχεπτολέμου δὲ φέροντος
795 τὴν εἰρήνην ἐξεσκέδασας, τὰς πρεσβείας τ' ἀπελαύνεις
ἐκ τῆς πόλεως ῥαθαπυγίζων, αἳ τὰς σπονδὰς προκαλοῦνται.

ΚΛΕΩΝ.

Ἵνα γ' Ἑλλήνων ἄρξῃ πάντων. Ἔστι γὰρ ἐν τοῖς λογίοισιν
ὡς τοῦτον δεῖ ποτ' ἐν Ἀρκαδίᾳ πεντωβόλου ἡλιάσασθαι,
ἢν ἀναμείνῃ· πάντως δ' αὐτὸν θρέψω 'γὼ καὶ θεραπεύσω,
800 ἐξευρίσκων εὖ καὶ μιαρῶς ὁπόθεν τὸ τριώβολον ἕξει.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὐχ ἵνα γ' ἄρξῃ μὰ Δί' Ἀρκαδίας προνοούμενος, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον
σὺ μὲν ἁρπάζῃς καὶ δωροδοκῇς παρὰ τῶν πόλεων· ὁ δὲ δῆμος
ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ τῆς ὁμίχλης ἃ πανουργεῖς μὴ καθορᾷ σου,
ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἅμα καὶ χρείας καὶ μισθοῦ πρός σε κεχήνῃ.
805 Εἰ δέ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψῃ,
καὶ χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ στεμφύλῳ εἰς λόγον ἔλθῃ,
γνώσεται οἵων ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκόπτου,
εἶθ' ἥξει σοι δριμύς, ἄγροικος, κατὰ σοῦ τὴν ψῆφον ἰχνεύων.
Ἃ σὺ γιγνώσκων τόνδ' ἐξαπατᾷς, καὶ ὀνειροπολεῖς περὶ σαυτοῦ.

ΚΛΕΩΝ.

810 Οὔκουν δεινὸν ταυτί σε λέγειν δῆτ' ἔστ' ἐμὲ καὶ διαβάλλειν
πρὸς Ἀθηναίους καὶ τὸν δῆμον, πεποιηκότα πλείονα χρηστὰ
νὴ τὴν Δήμητρα Θεμιστοκλέους πολλῷ περὶ τὴν πόλιν ἤδη;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ' οἷα λέγει. Σὺ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζεις;
ὃς ἐποίησεν τὴν πόλιν ἡμῶν μεστὴν εὑρὼν ἐπιχειλῆ,
815 καὶ πρὸς τούτοις ἀριστώσῃ τὸν Πειραιᾶ προσέμαξεν,
ἀφελών τ' οὐδὲν τῶν ἀρχαίων ἰχθῦς καινοὺς παρέθηκε.
Σὺ δ' Ἀθηναίους ἐζήτησας μικροπολίτας ἀποφῆναι
διατειχίζων καὶ χρησμῳδῶν, ὁ Θεμιστοκλεῖ ἀντιφερίζων.
Κἀκεῖνος μὲν φεύγει τὴν γῆν, σὺ δ' Ἀχιλλείων ἀπομάττει.

ΚΛΕΩΝ.

820 Οὔκουν ταυτὶ δεινὸν ἀκούειν, ὦ Δῆμ', ἐστίν μ' ὑπὸ τούτου,
ὁτιή σε φιλῶ;

ΔΗΜΟΣ.

Παῦ παῦ', οὗτος, καὶ μὴ σκέρβολλε πονηρά.

lum, nisi propter id ipsum, quod pruna tua perfruitur. Etenim te, qui cum Persis de hac regione digladiatus es Marathone, et victo hoste effecisti, ut possimus nostras res gestas magnifice crepare, non respicit, tam duriter sedentem super his lapidibus, sicut ego, qui hoc pulvinar consui et tibi fero. Age vero surge, deinde sede molliter, ne atteras podicem illum, qui in prælio ad Salaminem laboravit.

DEMUS.

Mi homo, quis es? num aliquis de prosapia Harmodi? Nam revera præclarum est hoc facinus et oppido populare.

CLEO.

Quam parvis a blandimentis ei benevolus factus es!

ISICIARIUS.

Nam tu quoque rebus multo levioribus eum inescasti.

CLEO.

Immo si quisquam visus est unquam, qui magis pugnet pro populo, aut qui te magis amet quam ego, capitis certamen inire volo.

ISICIARIUS.

Et quomodo tu illum amas, quem quum videas octavum jam annum habitare in doliis et turriculis, ejus non misereris tamen, sed inclusum fumo enecas, et offerente pacem Archeptolemo, eam dissipasti, legatosque abigis ab urbe, pede nates eorum verberans, qui ad inducias invitant.

CLEO.

Nempe ut Græcis omnibus imperet. Exstat enim in vaticiniis fore, ut ille in Arcadia quinos obolos pro judiciali mercede accipiat, si exspectaverit. Utique alam ego hunc et curabo, atque inveniam qua jure quave injuria, unde triobolum habeat.

ISICIARIUS.

Non ideo hercle, ut hic imperet Arcadiæ, satagis, sed ut magis rapias, et plura dona captes ab urbibus; populus autem propter belli caliginem tuas sutelas non videat, sed necessitate et inopia, stipendique cupiditate ore hiante te spectet. Quod si aliquando ipse in agrum reversus vixerit in pace, et esu granorum recentis frumenti se recrearit, et olivas convenerit, cognoscet cujusmodi bona ei præcideris propter stipendia: deinde tibi redibit exacerbatus et ferus, calculum contra te quærens. Quæ quum tu scias, hunc decipis, et somnia tua jactas.

CLEO.

Annon vero indignum est te hæc in me dicere, et calumniari apud Athenienses et populum, qui præclarius jam multo meritus sum de republica, quam Themistocles, ita me Ceres amet?

ISICIARIUS.

O cives Argivi, audite qualia dicat! Tune Themistocli te æquiparas? qui quum plenam ad labra usque nostram urbem reperisset, eam redundantem fecit: præterea prandenti ei Piræeum insuper pinsuit, et, nihil de pristinis amovens, novos pisces adposuit. At tu studuisti urbem Atheniensium parvam facere, interpositis muris eam dividens, oracula canens, qui te Themistocli æquiparas. Et ille quidem abit in exsilium; tu vero Achilleis placentis vesceris.

CLEO.

Annon acerbum est, o Deme, hæc me ab isto audire, quia te amo?

DEMUS.

Heus tu, quiesce, neve conviciis eum pete.

πολλοῦ δὲ πολύν με χρόνον καὶ νῦν ἐλελήθης ἐγκρυφιάζων.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Μιαρώτατος, ὦ Δημακίδιον, καὶ πλεῖστα πανοῦργα δεδρακώς,
ὁπόταν χασμᾷ, καὶ τοὺς καυλοὺς
825 τῶν εὐθυνῶν ἐκκαυλίζων
καταβροχθίζει, κἀμφοῖν χειροῖν
μυστιλᾶται τῶν δημοσίων.

ΚΛΕΩΝ.

Οὐ χαιρήσεις, ἀλλά σε κλέπτονθ'
αἱρήσω 'γὼ τρεῖς μυριάδας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

830 Τί θαλαττοκοπεῖς καὶ πλατυγίζεις,
μιαρώτατος ὢν περὶ τὸν δῆμον
τὸν Ἀθηναίων; καί σ' ἐπιδείξω
νὴ τὴν Δήμητρ', ἢ μὴ ζώην,
δωροδοκήσαντ' ἐκ Μυτιλήνης
835 πλεῖν ἢ μνᾶς τετταράκοντα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ πᾶσιν ἀνθρώποις φανεὶς μέγιστον ὠφέλημα, Ἀντ.
ζηλῶ σε τῆς εὐγλωττίας. Εἰ γὰρ ὧδ' ἐποίσεις,
μέγιστος Ἑλλήνων ἔσει, καὶ μόνος καθέξεις
τἀν τῇ πόλει, τῶν ξυμμάχων τ' ἄρξεις ἔχων τρίαιναν,
840 ᾗ πολλὰ χρήματ' ἐργάσει σείων τε καὶ ταράττων.
Καὶ μὴ μεθῇς τὸν ἄνδρ', ἐπειδή σοι λαβὴν δέδωκεν·
κατεργάσει γὰρ ῥᾳδίως, πλευρὰς ἔχων τοιαύτας.

ΚΛΕΩΝ.

Οὐκ, ὦγαθοί, ταῦτ' ἐστί πω ταύτῃ μὰ τὸν Ποσειδῶ.
Ἐμοὶ γάρ ἐστ' εἰργασμένον τοιοῦτον ἔργον ὥστε
845 ἀπαξάπαντας τοὺς ἐμοὺς ἐχθροὺς ἐπιστομίζειν,
ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐπίσχες ἐν ταῖς ἀσπίσιν· λαβὴν γὰρ ἐνδέδωκας.
Οὐ γάρ σ' ἐχρῆν, εἴπερ φιλεῖς τὸν δῆμον, ἐκ προνοίας
ταύτας ἐᾶν αὐτοῖσι τοῖς πόρπαξιν ἀνατεθῆναι.
850 Ἀλλ' ἐστὶ τοῦτ', ὦ Δῆμε, μηχάνημ', ἵν', ἢν σὺ βούλῃ
τὸν ἄνδρα κολάσαι τουτονί, σοὶ τοῦτο μὴ 'κγένηται.
Ὁρᾷς γὰρ αὐτῷ στῖφος οἷόν ἐστι βυρσοπωλῶν
νεανιῶν· τούτους δὲ περιοικοῦσι μελιτοπῶλαι
καὶ τυροπῶλαι· τοῦτο δ' εἰς ἕν ἐστι συγκεχυφός.
855 Ὥστ' εἰ σὺ βριμήσαιο καὶ βλέψειας ὀστρακίνδα,
νύκτωρ κατασπάσαντες ἂν τὰς ἀσπίδας θέοντες
τὰς εἰσβολὰς τῶν ἀλφίτων ἂν καταλάβοιεν ἡμῶν.

ΔΗΜΟΣ.

Οἴμοι τάλας· ἔχουσι γὰρ πόρπακας; ὦ πονηρέ,
ὅσον με παρεκόπτου χρόνον τοιαῦτα κρουσιδημῶν.

ΚΛΕΩΝ.

860 Ὦ δαιμόνιε, μὴ τοῦ λέγοντος ἴσθι, μηδ' οἰηθῇς
ἐμοῦ ποθ' εὑρήσειν φίλον βελτίον'· ὅστις εἷς ὢν
ἔπαυσα τοὺς ξυνωμότας, καί μ' οὐ λέληθεν οὐδὲν
ἐν τῇ πόλει ξυνιστάμενον, ἀλλ' εὐθέως κέκραγα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας.
865 Ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν·
ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,

Nam sat longo tempore me clam defraudasti.

ISICIARIUS.

Impurissumus est, o Demule, et multa nequiter egit, te oscitante, caulesque repetundarum succidens deglutit, et ambabus manibus inferciens, haurit reipublicæ bona.

CLEO.

Faxo ego ut non gaudeas; nam te furatum esse tres myriadas convincam.

ISICIARIUS.

Quid tumultuaris? quid strepitas? qui pessumus es erga populum Atheniensem. Et te ostendam, ita me Ceres amet, aut ne vivam, ex Mytilene plus quam quadraginta minas dono accepisse.

CHORUS.

O qui omnibus hominibus maxumo emolumento exortus es, beatum te prædico ob dicendi facultatem. Si enim ita perrexeris, maxumus eris Græcorum, et solus tenebis rempublicam, sociisque imperabis, tridentem gerens, quo magnam pecuniæ vim conficies, quatiens et turbans. Sed ne dimittas hominem, postquam tibi ansam præbuit: facile enim eum vinces, ejusmodi habens latera.

CLEO.

Nondum, o boni, eo rediit res, ita me Neptunus amet; exstat enim meum quoddam facinus adeo præclarum, ut omnibus meis inimicis os obturare possim, quamdiu aliquid supererit de clypeis in Pylo captis.

ISICIARIUS.

Subsiste in mentione clypeorum; nam mihi ansam dedisti. Non enim debueras, si populum amas, consulto sinere eos cum amentis dedicarier. Sed est hæc, o Deme, molitio quædam, ut, si tu velis hunc hominem castigare, tibi non liceat. Vides enim, ut sit illi constipata ista caterva coria vendentium juvenum; circa istos habitant venditores mellis et caseorum, qui omnes in unum conspirant. Proinde, si tu frendeas iratus et exsilium illi mediteris, dereptis noctu istis clypeis currerent ad occupanda granaria nostra.

DEMUS.

Væ misero mihi! ergone habent amenta? o sceleste, quam diu me decepisti et fraudasti!

CLEO.

O bone, ne te sinas a quovis dicente persuaderi, neve putes me ipso unquam te inventurum amicum meliorem: qui solus conjuratos compescui: neque me latet ulla conspiratio in urbe, sed statim vociferari soleo.

ISICIARIUS.

Quippe idem facis, quod qui piscantur anguillas. Si enim lacus sit sedatus, nihil capiunt: quum autem sursum deorsum cœnum perturbaverint,

αἱροῦσι· καὶ σὺ λαμβάνεις, ἢν τὴν πόλιν ταράττῃς.
Ἓν δ' εἰπέ μοι τοσουτονί· σκύτη τοσαῦτα πωλῶν,
ἔδωκας ἤδη τουτῳὶ κάττυμα παρὰ σεαυτοῦ
870 ταῖς ἐμβάσιν, φάσκων φιλεῖν;

ΔΗΜΟΣ.

Οὐ δῆτα μὰ τὸν Ἀπόλλω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἔγνωκας οὖν δῆτ' αὐτὸν οἷός ἐστιν; ἀλλ' ἐγώ σοι
ζεῦγος πριάμενος ἐμβάδοιν τουτὶ φορεῖν δίδωμι.

ΔΗΜΟΣ.

Κρίνω σ' ὅσων ἐγᾦδα περὶ τὸν δῆμον ἄνδρ' ἄριστον
εὐνούστατόν τε τῇ πόλει καὶ τοῖσι δακτύλοισιν.

ΚΛΕΩΝ.

875 Οὐ δεινὸν οὖν δῆτ' ἐμβάδας τοσουτονὶ δύνασθαι,
ἐμοῦ δὲ μὴ μνείαν ἔχειν ὅσων πέπονθας; ὅστις
ἔπαυσα τοὺς βινουμένους, τὸν Γρύττον ἐξαλείψας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὔκουν σε δῆτα ταῦτα δεινόν ἐστι πρωκτοτηρεῖν,
παῦσαί τε τοὺς βινουμένους; κοὐκ ἔσθ' ὅπως ἐκείνους
880 οὐχὶ φθονῶν ἔπαυσας, ἵνα μὴ ῥήτορες γένοιντο.
Τονδὶ δ' ὁρῶν ἄνευ χιτῶνος ὄντα τηλικοῦτον,
οὐπώποτ' ἀμφιμασχάλου τὸν Δῆμον ἠξίωσας,
χειμῶνος ὄντος· ἀλλ' ἐγώ σοι τουτονὶ δίδωμι.

ΔΗΜΟΣ.

Τοιουτονὶ Θεμιστοκλῆς οὐπώποτ' ἐπενόησεν.
885 Καίτοι σοφὸν κἀκεῖν' ὁ Πειραιεύς· ἔμοιγε μέντοι
οὐ μεῖζον εἶναι φαίνετ' ἐξεύρημα τοῦ χιτῶνος.

ΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι τάλας, οἵοις πιθηκισμοῖς με περιελαύνεις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὔκ, ἀλλ' ὅπερ πίνων ἀνὴρ πέπονθ', ὅταν χεσείῃ,
τοῖσιν τρόποις τοῖς σοῖσιν ὥσπερ βλαυτίοισι χρῶμαι.

ΚΛΕΩΝ.

890 Ἀλλ' οὐχ ὑπερβαλεῖ με θωπείαις· ἐγὼ γὰρ αὐτὸν
προσαμφιῶ τοδί· σὺ δ' οἴμωζ', ὦ πονήρ'.

ΔΗΜΟΣ.

Ἰαιβοῖ.

Οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ, βύρσης κάκιστον ὄζων;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ τοῦτό γ' ἐπίτηδές σε περιήμπισχεν, ἵν' ἀποπνίξῃ·
καὶ πρότερον ἐπεβούλευσέ σοι. Τὸν καυλὸν οἶσθ' ἐκεῖνον
895 τοῦ σιλφίου τὸν ἄξιον γενόμενον;

ΔΗΜΟΣ.

Οἶδα μέντοι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐπίτηδες οὗτος αὐτὸν ἔσπευδ' ἄξιον γενέσθαι,
ἵν' ἐσθίοιτ' ὠνούμενοι, κἄπειτ' ἐν Ἡλιαίᾳ
βδέοντες ἀλλήλους ἀποκτείνειαν οἱ δικασταί.

ΔΗΜΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ πρὸς ἐμὲ τοῦτ' εἶπ' ἀνὴρ κόπρειος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

900 Οὐ γὰρ τόθ' ὑμεῖς βδεόμενοι δήπου 'γένεσθε πυρροί;

ΔΗΜΟΣ.

Καὶ νὴ Δί' ἦν γε τοῦτο Πυρράνδρου τὸ μηχάνημα.

---

capiunt. Tu quoque capis, quando civitatem turbas. Unum vero dic mihi hoc: quum tot coria vendas, dedistine unquam huicce de tuo soleam ad calceos, tu, qui te amare eum dicis?

DEMUS.

Non sane hercle.

ISICIARIUS.

Ergone cognoscis eum qualis sit homo? at ego tibi hocce par calceorum emi et do gestandum.

DEMUS.

Judico te omnium, quot sciam, optume de populo meritum esse, et benevolentissumum te esse reipublicæ atque digitis pedum.

CLEO.

Annon ergo acerbum est calceos quidem apud te tantum valere, meorum autem erga te meritorum te oblivisci, qui compescui cinædos, deleto Grytto?

ISICIARIUS.

Annon ergo acerbum est, te culos quidem inspectare, et cinædos compescere? quamvis omnino ex invidia compescueris eos metuens ne rhetores fierent. Hunc autem istac ætate Demum quum videas carere tunica, nunquam hiberno tempore dignatus es eum veste utrinque manicata: at ego tibi istam do.

DEMUS.

Tale quid Themistocles nunquam excogitavit; quamvis solers et illa sit Piræei munitio: mihi tamen non majus illud videtur inventum, quam hocce tunicæ.

CLEO.

Væ misero mihi! qualibus me adulationibus exagitas!

ISICIARIUS.

Minume: sed id facio, quod poti solent, quum cacaturiunt: nam ut illi soleis alienis, ita ego tuis utor moribus.

CLEO.

Sed non superabis me palpationibus. Nam ego superinduam ei hanc vestem; tu vero plora, improbe.

DEMUS.

Phui! nonne in maxumam malam crucem ibis, qui pessume corium oles?

ISICIARIUS.

Et de industria te istac amicivit, ut te suffocaret. Antea etiam tibi insidiatus est: meministin' quum caulis laserpiti vili pretio veniret?

DEMUS.

Equidem memini.

ISICIARIUS.

Data opera iste effecit ut vili veniret, ut ementes ederetis, deinde in Heliæa judices visiendo sese invicem enecarent.

DEMUS.

Ita me Neptunus amet, idem mihi stercorarius quidam dixit.

ISICIARIUS.

Annon tunc tam crebro visientes pudore suffundebamini?

DEMUS.

Sane hercle fuit hoc Pyrrhandri commentum.

ΚΛΕΩΝ.

Οἵοισί μ', ὦ πανοῦργε, βωμολοχεύμασιν ταράττεις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἡ γὰρ θεός μ' ἐκέλευσε νικῆσαί σ' ἀλαζονείᾳ.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ' οὐχὶ νικήσεις. Ἐγὼ γάρ φημί σοι παρέξειν,
905 ὦ Δῆμε, μηδὲν δρῶντι μισθοῦ τρυβλίον ῥοφῆσαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ κυλίχνιόν γέ σοι καὶ φάρμακον δίδωμι
τἀν τοῖσιν ἀντικνημίοις ἑλκύδρια περιαλείφειν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δὲ τὰς πολιάς γέ σου κλέγων νέον ποιήσω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἰδοὺ δέχου κέρκον λαγὼ τὠφθαλμιδίω περιψῆν.

ΚΛΕΩΝ.

910 Ἀπομυξάμενος ὦ Δῆμέ μου πρὸς τὴν κεφαλὴν ἀποψῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐμοῦ μὲν οὖν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐμοῦ μὲν οὖν.
Ἐγώ σε ποιήσω τριη-
ραρχεῖν, ἀναλίσκοντα τῶν
σαυτοῦ, παλαιὰν ναῦν ἔχοντ',
915 εἰς ἣν ἀναλῶν οὐκ ἐφέ-
ξεις οὐδὲ ναυπηγούμενος·
διαμηχανήσομαί θ' ὅπως
ἂν ἱστίον σαπρὸν λάβῃς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἁνὴρ παφλάζει, παῦε παῦ',
920 ὑπερζέων· ὑφελκτέον
τῶν δᾳδίων, ἀπαρυστέον
τε τῶν ἀπειλῶν ταυτηί.

ΚΛΕΩΝ.

Δώσεις ἐμοὶ καλὴν δίκην,
ἰπούμενος ταῖς εἰσφοραῖς.
925 Ἐγὼ γὰρ εἰς τοὺς πλουσίους
σπεύσω σ' ὅπως ἂν ἐγγραφῇς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δ' ἀπειλήσω μὲν οὐ-
δὲν, εὔχομαι δέ σοι ταδί·
τὸ μὲν τάγηνον τευθίδων
930 ἐφεστάναι σίζον, σὲ δὲ
γνώμην ἐρεῖν μέλλοντα περὶ
Μιλησίων καὶ κερδανεῖν
τάλαντον, ἢν κατεργάσῃ,
σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
935 ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς
ἐκκλησίαν ἐλθεῖν· ἔπει-
τα πρὶν φαγεῖν, ἀνὴρ μεθή-
κοι, καὶ σὺ τὸ τάλαντον λαβεῖν
βουλόμενος ἐ-
940 σθίων ἐπαποπνιγείης.

ΧΟΡΟΣ.

Εὖ γε νὴ τὸν Δία καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα.

CLEO.

Qualibus, o improbe, scurramentis me turbas!

ISICIARIUS.

Dea enim me jussit vincere te jactantia.

CLEO.

At non vinces me. Ego enim aio me tibi daturum, o Deme, nihil agenti sorbere catinum mercedis judiciariæ.

ISICIARIUS.

Ego vero tibi pyxidem et medicamentum do, ut tibiarum ulcera tibi circumungas.

CLEO.

Ego vero canos tuos legens, juvenem te faciam.

ISICIARIUS.

Hem, accipe caudam leporinam, ut tibi ocellos circumtergeas.

CLEO.

Quum te emunxeris, o Deme, in caput meum digitos absterge.

ISICIARIUS.

Immo in meum.

CLEO.

Immo in meum. Faxo ego, ut triremem instruas tua impensa, ita ut navem veterem habens, in eam tibi sumtuum nullus sit finis, nec fabricationis: comminiscar etiam, ut putre velum accipias.

CHORUS.

Homo iste ebullit: seda, seda: nimis effervescit; subducendum aliquid de lignis, despumandum de minis nonnihil isto cochleari.

CLEO.

Dabis mihi pulchre pœnas, tributis pressus: ego enim operam dabo, ut inter divites censearis.

ISICIARIUS.

Ego vero minabor quidem nihil; opto autem tibi hæc: ut sartago quidem cum sepiis stet super igne stridens: tu autem rogationem laturus de Milesiis, et lucraturus talentum, si rem confeceris, properes sepiis te ingurgitare, priusquam in concionem eas: deinde, antequam ederis, arcessat te aliquis, et tu talentum accipere volens, vorando suffoceris.

CHORUS.

Belle, ita me Jupiter amet, et Apollo, et Ceres.

ΔΗΜΟΣ.

Κἀμοὶ δοκεῖ καὶ τἄλλα γ' εἶναι καταφανῶς
ἀγαθὸς πολίτης, οἷος οὐδείς πω χρόνου
945 ἀνὴρ γεγένηται τοῖσι πολλοῖς τοὐβολοῦ.
Σὺ δ', ὦ Παφλαγὼν, φάσκων φιλεῖν μ' ἐσκορόδισας·
καὶ νῦν ἀπόδος τὸν δακτύλιον, ὡς οὐκ ἔτι
ἐμοὶ ταμιεύσεις.

ΚΛΕΩΝ.

Ἔχε· τοσοῦτον δ' ἴσθ' ὅτι,
εἰ μή μ' ἐάσεις ἐπιτροπεύειν, ἕτερος αὖ
950 ἐμοῦ πανουργότερός τις ἀναφανήσεται.

ΔΗΜΟΣ.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ δακτύλιός ἐσθ' οὑτοσὶ
οὑμός· τὸ γοῦν σημεῖον ἕτερον φαίνεται,
ἀλλ' ἢ οὐ καθορῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Φέρ' ἴδω, τί σοι σημεῖον ἦν;

ΔΗΜΟΣ.

Δημοῦ βοείου θρῖον ἐξωπτημένον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

955 Οὐ τοῦτ' ἔνεστιν.

ΔΗΜΟΣ.

Οὐ τὸ θρῖον; ἀλλὰ τί;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Λάρος κεχηνὼς ἐπὶ πέτρας δημηγορῶν.

ΔΗΜΟΣ.

Αἰβοῖ τάλας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί ἔστιν;

ΔΗΜΟΣ.

Ἀπόφερ' ἐκποδών.
Οὐ τὸν ἐμὸν εἶχεν, ἀλλὰ τὸν Κλεωνύμου.
Παρ' ἐμοῦ δὲ τουτονὶ λαβὼν ταμίευέ μοι.

ΚΛΕΩΝ.

960 Μὴ δῆτά πώ γ', ὦ δέσποτ', ἀντιβολῶ σ' ἐγὼ,
πρὶν ἄν γε τῶν χρησμῶν ἀκούσῃς τῶν ἐμῶν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Καὶ τῶν ἐμῶν νυν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ' ἐὰν τούτῳ πίθῃ,
μολγὸν γενέσθαι δεῖ σε.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κἂν γε τουτῳὶ,
ψωλὸν γενέσθαι δεῖ σε μέχρι τοῦ μυρρίνου.

ΚΛΕΩΝ.

965 Ἀλλ' οἵ γ' ἐμοὶ λέγουσιν ὡς ἄρξαι σε δεῖ
χώρας ἁπάσης ἐστεφανωμένον ῥόδοις.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὑμοὶ δέ γ' αὖ λέγουσιν ὡς ἁλουργίδα
ἔχων κατάπαστον καὶ στεφάνην ἐφ' ἅρματος
χρυσοῦ διώξει Σμικύθην καὶ κύριον.

ΔΗΜΟΣ.

970 Καὶ μὴν ἔνεγκ' αὐτοὺς ἰὼν, ἵν' οὑτοσὶ
αὐτῶν ἀκούσῃ.

DEMUS.

Et sane videtur mihi cetera etiam esse manifesto bonus civis, qualis nemo ad hoc tempus vir exstitit hominibus istis, quorum complures veneunt obolo. Tu vero, Paphlago, qui te mei amantem esse dicis, me exacerbasti, et nunc redde mihi annulum; nam non amplius opum mearum custos eris.

CLEO.

Habe tibi. Hoc tamen scias velim, si me non sines procurare rempublicam, nequiorem me ipso alium denuo exoriturum.

DEMUS.

Fieri nequit, ut iste sit meus anulus: sane signum aliud videtur esse, nisi forte parum cernunt oculi.

ISICIARIUS.

Fac sciam quid signi tibi fuerit.

DEMUS.

Bubulæ adipis thrium assatum.

ISICIARIUS.

Non illud est.

DEMUS.

Non thrium? quid vero?

ISICIARIUS.

Mergus hians super petra loquens pro concione.

DEMUS.

Au! miser ego!

ISICIARIUS.

Quid est?

DEMUS.

Aufer hinc procul. Non meum habuit, sed Cleonymi. Hunc autem accipe a me, et penum meam administra.

CLEO.

Nondum etiam, o here mi, obsecro te, priusquam oracula mea audias.

ISICIARIUS.

Et mea ergo.

CLEO.

Sed si huic creduas, cœcum te fieri necesse est.

ISICIARIUS.

Et si huic, verpum te fieri necesse est usque ad pectinem.

CLEO.

Immo mea oracula dicunt fore, ut imperes universæ terræ, coronatus rosis.

ISICIARIUS.

Mea vero dicunt, ut purpureo indutus sago acupicto et coronatus in aureo curru persequaris Smicythen et dominum.

DEMUS.

Quin abi et affer illa, ut hic audiat ea.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Πάνυ γε.

ΔΗΜΟΣ.

Καὶ σύ νυν φέρε.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰδού.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἰδοὺ νὴ τὸν Δί᾿· οὐδὲν κωλύει.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.

Ἥδιστον φάος ἡμέρας
ἔσται τοῖσι παροῦσι πᾶ-
975 σιν καὶ τοῖς ἀφικνουμένοις,
ἣν Κλέων ἀπόληται.
Καίτοι πρεσβυτέρων τινῶν
οἵων ἀργαλεωτάτων
ἐν τῷ δείγματι τῶν δικῶν
980 ἤκουσ᾿ ἀντιλεγόντων,
ὡς εἰ μὴ ᾿γένεθ᾿ οὗτος ἐν
τῇ πόλει μέγας, οὐκ ἂν ἤ-
στην σκεύη δύο χρησίμω,
δοῖδυξ οὐδὲ τορύνη.

Ἀντ.

985 Ἀλλὰ καὶ τόδ᾿ ἔγωγε θαυ-
μάζω τῆς ὑομουσίας
αὐτοῦ· φασὶ γὰρ αὐτὸν οἱ
παῖδες οἳ ξυνεφοίτων
τὴν Δωριστὶ μόνην ἐναρ-
990 μόττεσθαι θαμὰ τὴν λύραν,
ἄλλην δ᾿ οὐκ ἐθέλειν λαβεῖν·
κᾆτα τὸν κιθαριστὴν
ὀργισθέντ᾿ ἀπάγειν κελεύ-
ειν, ὡς ἁρμονίαν ὁ παῖς
995 οὗτος οὐ δύναται μαθεῖν
ἢν μὴ Δωροδοκιστί.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰδοὺ, θέασαι, κοὐχ ἅπαντας ἐκφέρω.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οἴμ᾿ ὡς χεσείω, κοὐχ ἅπαντας ἐκφέρω.

ΔΗΜΟΣ.

Ταυτὶ τί ἐστι;

ΚΛΕΩΝ.

Λόγια.

ΔΗΜΟΣ.

Πάντ᾿;

ΚΛΕΩΝ.

Ἐθαύμασας;
1000 καὶ νὴ Δί᾿ ἔτι γέ μοὔστι κιβωτὸς πλέα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐμοὶ δ᾿ ὑπερῷον καὶ ξυνοικία δύο.

ΔΗΜΟΣ.

Φέρ᾿ ἴδω, τίνος γάρ εἰσιν οἱ χρησμοί ποτε;

ΚΛΕΩΝ.

Οὑμοὶ μέν εἰσι Βάκιδος.

ΔΗΜΟΣ.

Οἱ δὲ σοὶ τίνος;

ISICIARIUS.

Maxume.

DEMUS.

Tu etiam affer tua.

CLEO.

Ecce eo.

ISICIARIUS.

Ecce hercle eo : nihil impedit.

CHORUS.

Jucundissuma lux hujus erit die præsentibus et adventantibus, si Cleo perierit : quamvis seniores quosdam morosissumos in digmate litium audivi contradicere : *Si iste non evasisset magnus in republica, non exstitura fuisse duo ista utilia vasa, pistillum et truam.* Sed hoc etiam illius demiror porcinæ eruditionis : pueri enim, qui cum eo ludum frequentarunt, dicunt ad solam Doricam harmoniam fides eum aptare consuevisse, aliam vero noluisse discere; deinde citharistam iratum abduci eum jussisse, cum hoc dicto : *Harmoniam puer iste non potis est addiscere, nisi quæ nomine refert munera.*

CLEO.

En, specta necdum omnia effero.

ISICIARIUS.

Hei mihi, quam valde cacaturio ! necdum omnia effero.

DEMUS.

Quænam sunt ista?

CLEO.

Oracula.

DEMUS.

Omniane?

CLEO.

Miraris? atqui hercle adhuc est mihi una arca plena.

ISICIARIUS.

Mihi autem cœnaculum et duo conclavia.

DEMUS.

Facite sciam cujusnam sint hæc oracula.

CLEO.

Mea quidem sunt Bacidis.

DEMUS.

Tua vero, cujus?

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ

Γλάνιδος, ἀδελφοῦ τοῦ Βάκιδος γεραιτέρου.

ΔΗΜΟΣ.

1005 Εἰσὶν δὲ περὶ τοῦ;

ΚΛΕΩΝ.

Περὶ Ἀθηνῶν, περὶ Πύλου,
περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ, περὶ ἁπάντων πραγμάτων.

ΔΗΜΟΣ.

Οἱ σοὶ δὲ περὶ τοῦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Περὶ Ἀθηνῶν, περὶ φακῆς,
περὶ Λακεδαιμονίων, περὶ σκόμβρων νέων,
περὶ τῶν μετρούντων τἄλφιτ' ἐν ἀγορᾷ κακῶς,
1010 περὶ σοῦ, περὶ ἐμοῦ. Τὸ πέος οὑτοσὶ δάκοι.

ΔΗΜΟΣ.

Ἄγε νυν ὅπως αὐτοὺς ἀναγνώσεσθέ μοι,
καὶ τὸν περὶ ἐμοῦ 'κεῖνον ᾧπερ ἥδομαι,
ὡς ἐν νεφέλαισιν αἰετὸς γενήσομαι.

ΚΛΕΩΝ.

Ἄκουε δή νυν καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν ἐμοί.
1015 Φράζευ, Ἐρεχθείδη, λογίων ὁδὸν, ἥν σοι Ἀπόλλων
ἴαχεν ἐξ ἀδύτοιο διὰ τριπόδων ἐριτίμων.
Σώζεσθαί σ' ἐκέλευσ' ἱερὸν κύνα καρχαρόδοντα,
ὃς πρὸ σέθεν χάσκων καὶ ὑπὲρ σοῦ δεινὰ κεκραγὼς
σοὶ μισθὸνποριεῖ, κἂν μὴ δρᾷ ταῦτ', ἀπολεῖται.
1020 Πολλοὶ γὰρ μίσει σφε κατακρώζουσι κολοιοί.

ΔΗΜΟΣ.

Ταυτὶ μὰ τὴν Δήμητρ' ἐγὼ οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγει.
Τί γάρ ἐστ' Ἐρεχθεῖ καὶ κολοιοῖς καὶ κυνί;

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ μέν εἰμ' ὁ κύων· πρὸ σοῦ γὰρ ἀπύω·
σοὶ δ' εἶπε σώζεσθαί μ' ὁ Φοῖβος τὸν κύνα.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1025 Οὐ τοῦτό φησ' ὁ χρησμὸς, ἀλλ' ὁ κύων ὁδὶ
ὥσπερ θύρας σοῦ τῶν λογίων παρεσθίει.
Ἐμοὶ γάρ ἐστ' ὀρθῶς περὶ τούτου τοῦ κυνός.

ΔΗΜΟΣ.

Λέγε νυν· ἐγὼ δὲ πρῶτα λήψομαι λίθον,
ἵνα μή μ' ὁ χρησμὸς ὁ περὶ τοῦ κυνὸς δάκῃ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1030 Φράζευ, Ἐρεχθείδη, κύνα Κέρβερον ἀνδραποδιστὴν,
ὃς κέρκῳ σαίνων σ', ὁπόταν δειπνῇς, ἐπιτηρῶν,
ἐξέδεταί σου τοὖψον, ὅταν σύ που ἄλλοσε χάσκῃς·
ἐσφοιτῶν τ' ἐς τοὐπτάνιον λήσει σε κυνηδὸν
νύκτωρ τὰς λοπάδας καὶ τὰς νήσους διαλείχων.

ΔΗΜΟΣ.

1035 Νὴ τὸν Ποσειδῶ πολύ γ' ἄμεινον, ὦ Γλάνι.

ΚΛΕΩΝ.

Ὦ τᾶν, ἄκουσον, εἶτα διάκρινον τότε.
Ἔστι γυνὴ, τέξει δὲ λέονθ' ἱεραῖς ἐν Ἀθήναις,
ὃς περὶ τοῦ δήμου πολλοῖς κώνωψι μαχεῖται,
ὥστε περὶ σκύμνοισι βεβηκώς· τὸν σὺ φύλασσε,
1040 τεῖχος ποιήσας ξύλινον πύργους τε σιδηροῦς.
Ταῦτ' οἶσθ' ὅ τι λέγει;

ISICIARIUS.

Glanidis, qui fuit frater Bacidis natu major.

DEMUS.

Nam qua de re sunt?

CLEO.

De Athenis, de Pylo, de te, de me, de omnibus rebus.

DEMUS.

Tua vero, qua de re?

ISICIARIUS.

De Athenis, de lente, de Lacedæmoniis, de scombris recentibus, de illis qui in foro inique metiuntur frumenta, de te, de me: penem iste sibi mordeat.

DEMUS.

Facite ergo, ut ea mihi legatis, illud præcipue, quod de me est editum, quo delecter, nempe ut *aquila fiam in nubibus*.

CLEO.

Jam ergo audi et huc advorte mentem. *Percipe, Erechthida, rationem oraculorum, quæ Apollo tibi profatus est e penetrali per tripodas venerandos: servare te jussit sacrum canem, serratos habentem dentes, qui prius latrans, et pro te acerrime vociferans, mercedem tibi acquiret, et nisi hoc fecerit, peribit: multi enim ex odio contra eum crocitant graculi.*

DEMUS.

Pol ego haud intellego, quid hæc sibi velint. Quid enim est Erechtheo cum graculis et cane?

CLEO.

Ego quidem sum canis ille: nam pro te latro. Tibi vero dixit Apollo, ut canem me serves.

ISICIARIUS.

Non hoc dicit oraculum: verum canis hicce, ut fores tuas, ita etiam oracula arrodit: mihi enim unum est aliud, quod vere de hoc cane dicit.

DEMUS.

Dic ergo: prius autem lapidem capiam, ne me illud de cane mordeat oraculum.

ISICIARIUS.

Animadverte, o Erechthida, canem Cerberum plagiarium, qui adulans cauda et te cœnantem observans, exedet tuum cibum, siquando tu hietans aliorsum spectes; clam autem noctu ingredietur in culinam, et canina voracitate patinas et insulas delambet.

DEMUS.

Multo melius, ita me Neptunus amet, o Glani, dixisti.

CLEO.

Audi, o bone, tum demum dijudica. *Est mulier, parietque leonem sacris in Athenis, qui pro populo contra multos culices pugnabit, tanquam pro catulis suis stans; quem tu observa, muro exstructo ligneo, et turribus ferreis.* Scin, quid hæc significent?

ΔΗΜΟΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.

ΚΛΕΩΝ.

Ἔφραζεν ὁ θεός σοι σαφῶς σώζειν ἐμέ·
ἐγὼ γὰρ ἀντὶ τοῦ λέοντός εἰμί σοι.

ΔΗΜΟΣ.

Καὶ πῶς μ' ἐλελήθης Ἀντιλέων γεγενημένος;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1045 Ἕν οὐκ ἀναδιδάσκει σε τῶν λογίων ἑκὼν
ὃ μόνον σιδηροῦν ἐστι τεῖχος καὶ ξύλον,
ἐν ᾧ σε σώζειν τόνδ' ἐκέλευσ' ὁ Λοξίας.

ΔΗΜΟΣ.

Πῶς δῆτα τοῦτ' ἔφραζεν ὁ θεός;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τουτονὶ
δῆσαί σ' ἐκέλευ' ἐν πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ.

ΔΗΜΟΣ.

1050 Ταυτὶ τελεῖσθαι τὰ λόγι' ἤδη μοι δοκεῖ.

ΚΛΕΩΝ.

Μὴ πείθου· φθονεραὶ γὰρ ἐπικρώζουσι κορῶναι.
Ἀλλ' ἱέρακα φίλει, μεμνημένος ἐν φρεσὶν, ὅς σοι
ἤγαγε συνδήσας Λακεδαιμονίων κορακίνους.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τοῦτο γέ τοι Παφλαγὼν παρεκινδύνευσε μεθυσθείς.
1055 Κεκροπίδη κακόβουλε, τί τοῦθ' ἡγεῖ μέγα τοὔργον;
Καί κε γυνὴ φέροι ἄχθος, ἐπεί κεν ἀνὴρ ἀναθείη·
ἀλλ' οὐκ ἂν μαχέσαιτο· χέσαιτο γὰρ, εἰ μαχέσαιτο.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλὰ τόδε φράσσαι, πρὸ Πύλου Πύλον ἥν σοι ἔφραζεν.
Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο —

ΔΗΜΟΣ.

Τί τοῦτο λέγει, πρὸ Πύλοιο;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1060 Τὰς πυέλους φησὶν καταλήψεσθ' ἐν βαλανείῳ.

ΔΗΜΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἄλουτος τήμερον γενήσομαι·
οὗτος γὰρ ἡμῶν τὰς πυέλους ἀφήρπασεν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀλλ' οὑτοσὶ γάρ ἐστι περὶ τοῦ ναυτικοῦ
ὁ χρησμὸς, ᾧ σε δεῖ προσέχειν τὸν νοῦν πάνυ.

ΔΗΜΟΣ.

1065 Προσέχω· σὺ δ' ἀναγίγνωσκε, τοῖς ναύταισί μου
ὅπως ὁ μισθὸς πρῶτον ἀποδοθήσεται.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Αἰγείδη, φράσσαι κυναλώπεκα, μή σε δολώσῃ,
λαίθαργον, ταχύπουν, δολίαν κερδὼ, πολύιδριν.
Οἶσθ' ὅ τί ἐστιν τοῦτο;

ΔΗΜΟΣ.

Φιλόστρατος ἡ κυναλώπηξ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1070 Οὐ τοῦτό φησιν, ἀλλὰ ναῦς ἑκάστοτε
αἰτεῖ ταχείας ἀργυρολόγους οὑτοσί·
ταύτας ἀπαυδᾷ μὴ διδόναι σ' ὁ Λοξίας.

DEMUS.

Haud ego hercle.

CLEO.

Perspicue deus tibi dixit, ut me serves : ego enim tibi sum pro leone.

DEMUS.

Et quomodo me inscio factus es *Proleo?*

ISICIARIUS.

Unum de industria te non edocet ex hoc vaticinio, quod solum ferreus murus est et lignum, in quo te adservare hunc jussit Loxias.

DEMUS.

Quomodo ergo illud dixit deus?

ISICIARIUS.

Istum ut constringas jubet in ligno quinque foraminibus pertuso.

DEMUS.

Hæc vaticinia nunc impleri mihi videntur.

CLEO.

Ne creduas : invidæ enim cornices crocitant. At tu accipitrem amare memento, qui tibi adduxit vinctos Lacedæmoniorum coracinos.

ISICIARIUS.

Hoc quidem periculum temere adiit ebrius Paphlago. Cur id, Cecropida imprudens, habes pro egregio facinore? Quippe mulier etiam facile ferat onus, si vir sublatum id ei imponat : non tamen pugnaverit; nam cacaverit, si pugnaverit.

CLEO.

Sed istuc animadverte, Pylum, quam tibi dixit, ante Pylum. *Est Pylus ante Pylum* —

DEMUS.

Quid istud *Ante Pylum* sibi volt?

ISICIARIUS.

Ait se solia in balneo occupaturum.

DEMUS.

Hodie igitur illotus ero : Iste enim solia nobis præripuit.

ISICIARIUS.

Sed istud de classe dicit meum oraculum, ad quod te animum advortere oportet omnino.

DEMUS.

Advorto : tu vero lege, nautis meis quomodo stipendium primo dabitur.

ISICIARIUS.

Aegida, observa canivolpem, ne te decipiat, clam mordentem, dolosam, astutam, callidam. Scin' quid hoc sit?

DEMUS.

Philostratus est canivolpes.

ISICIARIUS.

Non hoc dicit : sed quas naves identidem iste petit veloces ad colligendas ab insulanis pecunias, has te vetat ei dare Loxias.

DEMUS.

At quomodo triremis est *canivolpes?*

ISICIARIUS.

Quomodo? nempe et triremis est et canis res velox.

DEMUS.

Cur vero *cani* addita est *volpes?*

ISICIARIUS.

Volpeculis adsimulavit milites, quoniam uvas comedunt ruri.

DEMUS.

Esto : volpeculis autem illis stipendium quod detur ubi est?

ISICIARIUS.

Id ego præbebo, atque intra triduum. Sed hoc adhuc audi oraculum, quo te vitare jussit Apollo Cyllenen, ne te illa decipiat.

DEMUS.

Quamnam Cyllenen?

ISICIARIUS.

Hujus manum finxit Cyllenen esse merito, quia dicere hicce solet, *Injice in cyllen.*

CLEO.

Perperam autumas. Per Cyllenen enim Phœbus recte innuit manum Diopithis. Sed est mihi de te oraculum alatum, ut *aquila fias et omni terræ imperes.*

ISICIARIUS.

Mihi autem, ut et terræ, et Erythræo mari, utque in Ecbatanis jus dicturus sis, lambens conditos cibos.

CLEO.

At ego insomnium vidi, et mihi videbatur ipsa dea e cotyla in populum infundere opes et sanitatem.

ISICIARIUS.

Ego etiam, ita me Jupiter amet; quippe mihi videbatur ipsa dea ex arce descendere, eique noctua insidere, deinde majori e calice infundere utriusque in caput, tuum quidem, ambrosiam, hujus autem, muriam alliatam.

DEMUS.

Iu, iu! nemo profecto erat Glanide sapientior. Quin memet tibi committo, ut senem me cures, et quasi puerum denuo edoceas.

CLEO.

Nondum, obsecro te, sed exspecta : nam hordea tibi præbebo et victum quotidie.

DEMUS.

Hordeorum mentionem sufferre nequeo : sæpe deceptus sum a te et a Theophane.

CLEO.

Immo farinam tibi dabo præparatam.

ISICIARIUS.

Ego vero parvas mazas jam pistas et pisces tostos : nihil obstabit, quin illico edas.

ΔΗΜΟΣ.

Ἀνύσατέ νυν, ὅ τι περ ποιήσεθ'· ὡς ἐγώ,
ὁπότερος ἂν σφῷν εὖ με μᾶλλον αὖ ποιῇ,
τούτῳ παραδώσω τῆς πυκνὸς τὰς ἡνίας.

ΚΛΕΩΝ.

1110 Τρέχοιμ' ἂν εἴσω πρότερος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὐ δῆτ', ἀλλ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Ὦ Δῆμε, καλήν γ' ἔχεις
ἀρχὴν, ὅτε πάντες ἄν-
θρωποι δεδίασί σ' ὥσ-
περ ἄνδρα τύραννον.
1115 Ἀλλ' εὐπαράγωγος εἶ,
θωπευόμενός τε χαί-
ρεις κἀξαπατώμενος,
πρὸς τόν τε λέγοντ' ἀεὶ
κέχηνας· ὁ νοῦς δέ σου
1120 παρὼν ἀποδημεῖ.

ΔΗΜΟΣ.

Νοῦς οὐκ ἔνι ταῖς κόμαις
ὑμῶν, ὅτε μ' οὐ φρονεῖν
νομίζετ'· ἐγὼ δ' ἑκὼν
ταῦτ' ἠλιθιάζω.
1125 Αὐτός τε γὰρ ἥδομαι
βρύλλων τὸ καθ' ἡμέραν,
κλέπτοντά τε βούλομαι
τρέφειν ἕνα προστάτην·
τοῦτον δ', ὅταν ᾖ πλέως,
1130 ἄρας ἐπάταξα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Χοὔτω μὲν ἂν εὖ ποιοῖς,
εἴ σοι πυκνότης ἔνεστ'
ἐν τῷ τρόπῳ, ὡς λέγεις,
τούτῳ πάνυ πολλὴ,
1135 εἰ τούσδ' ἐπίτηδες ὥσ-
περ δημοσίους τρέφεις
ἐν τῇ πυκνὶ, κᾆθ' ὅταν
μή σοι τύχῃ ὄψον ὂν,
τούτων ὃς ἂν ᾖ παχὺς,
1140 θύσας ἐπιδειπνεῖς.

ΔΗΜΟΣ.

Σκέψασθε δέ μ', εἰ σοφῶς
αὐτοὺς περιέρχομαι,
τοὺς οἰομένους φρονεῖν
κἄμ' ἐξαπατύλλειν.
1145 Τηρῶ γὰρ ἑκάστοτ' αὐ-
τοὺς, οὐδὲ δοκῶν ὁρᾶν,
κλέπτοντας· ἔπειτ' ἀναγ-
κάζω πάλιν ἐξεμεῖν
ἅττ' ἂν κεκλόφωσί μου,
1150 κημὸν καταμηλῶν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἄπαγ' ἐς μακαρίαν ἐκποδών.

DEMUS.

Properate igitur perficere, quod voltis. Uter enim vostrum mihi plus benefecerit, huic ego tradam habenas pnycis.

CLEO.

Curram itaque jam prior.

ISICIARIUS.

Non tu hercle, sed ego.

CHORUS.

O Deme, præclarum utique habes imperium, quandoquidem omnes homines metuunt te, tanquam tyrannum : sed mobilis es, et si quis tibi aduletur, teque decipiat, delectare : tum etiam oratorem semper ore hiante spectas; mens autem tua præsens est absens.

DEMUS.

Mens non inest comis vostris, si me haud sapere existumatis. At ego sic desipio ultro. Nam ipsi mihi volup est potitare in dies; et unum alere volo furacem præsidem : hunc autem, quando oppletus est, sublatum percutere soleo.

CHORUS.

Recte quidem sic feceris, si tibi, ut dicis, prudentia inest in isto more tam multa : si hos data opera, tanquam publicas victimas, alis in pnyce; deinde siquando tibi desit obsonium, horum aliquem qui pinguis sit, mactas et comedis.

DEMUS.

Spectate, an callide istos circumveniam, qui se sapere putant, et me fallere. Quippe ipsos semper observo, eos, quum furantur, me videre dissimulans : deinde quæcunque de meis furati fuerint, cogo eos rursus evomere, camum eis pro specillo in guttur immittens.

CLEO.

Abi hinc in maxumam malam crucem.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Σύ γ', ὦ φθόρε.

ΚΛΕΩΝ.

Ὦ Δῆμ', ἐγὼ μέντοι παρεσκευασμένος
τρίπαλαι κάθημαι, βουλόμενός σ' εὐεργετεῖν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ δεκάπαλαί γε καὶ δωδεκάπαλαι
1155 καὶ χιλιόπαλαι καὶ πρόπαλαι, πάλαι πάλαι.

ΔΗΜΟΣ.

Ἐγὼ δὲ προσδοκῶν γε τρισμυριόπαλαι
βδελύττομαι σφώ, καὶ πρόπαλαι, πάλαι πάλαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον;

ΔΗΜΟΣ.

Εἰ δὲ μή, φράσεις γε σύ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἄφες ἀπὸ βαλβίδων ἐμέ τε καὶ τουτονί,
1160 ἵνα σ' εὖ ποιῶμεν ἐξ ἴσου.

ΔΗΜΟΣ.

Δρᾶν ταῦτα χρή.
Ἄπιτον.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰδού.

ΔΗΜΟΣ.

Θέοιτ' ἄν.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὑποθεῖν οὐκ ἐῶ.

ΔΗΜΟΣ.

Ἀλλ' ἦ μεγάλως εὐδαιμονήσω τήμερον
ὑπὸ τῶν ἐραστῶν νὴ Δί' ἢ 'γὼ θρύψομαι.

ΚΛΕΩΝ.

Ὁρᾷς, ἐγώ σοι πρότερος ἐκφέρω δίφρον.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

1165 Ἀλλ' οὐ τράπεζαν, ἀλλ' ἐγὼ προτεραίτερος.

ΚΛΕΩΝ.

Ἰδοὺ φέρω σοι τήνδε μαζίσκην ἐγὼ
ἐκ τῶν ὀλῶν τῶν ἐκ Πύλου μεμαγμένην.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δὲ μυστίλας μεμυστιλημένας
ὑπὸ τῆς θεοῦ τῇ χειρὶ τἠλεφαντίνῃ.

ΔΗΜΟΣ.

1170 Ὡς μέγαν ἄρ' εἶχες, ὦ πότνια, τὸν δάκτυλον.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δ' ἔτνος γε πίσινον εὔχρων καὶ καλόν·
ἐτόρυνε δ' αὔθ' ἡ Παλλὰς ἡ Πυλαιμάχος.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὦ Δῆμ', ἐναργῶς ἡ θεός σ' ἐπισκοπεῖ,
καὶ νῦν ὑπερέχει σου χύτραν ζωμοῦ πλέαν.

ΔΗΜΟΣ.

1175 Οἴει γὰρ οἰκεῖσθ' ἂν ἔτι τήνδε τὴν πόλιν,
εἰ μὴ φανερῶς ἡμῶν ὑπερεῖχε τὴν χύτραν;

ΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ τέμαχός σοὔδωκεν ἡ Φοβεσιστράτη.

ISICIARIUS.

Tu quidem, o perdite.

CLEO.

O Deme, ego quidem paratus ter dudum sedeo, cupiens tibi benefacere.

ISICIARIUS.

Ego vero decies dudum, et duodecies dudum, et millies dudum, et antea dudum, dudum, dudum.

DEMUS.

Ego vero exspectans tricies millies dudum exsecror vos, et antea dudum, dudum, dudum.

ISICIARIUS.

Scin' ergo quid facias?

DEMUS.

Si nesciam, tu id mihi dices.

ISICIARIUS.

Jube me simul et istum, tanquam a carceribus missos, ex æquo tibi benefacere.

DEMUS.

Hoc agere me par est. Abscedite.

CLEO.

Ecce.

DEMUS.

Currite jam.

ISICIARIUS.

Subverti haud me sinam.

DEMUS.

Profecto beatus ero oppido hodie amatorum horum opera, nisi delicias faciam.

CLEO.

Viden'? ego tibi prior extuli sellam hanc.

ISICIARIUS.

At non mensam tu: verum ego multo prior extuli.

CLEO.

Ecce ego fero tibi hanc parvam mazam, ex farre illo pistam, quod ex Pylo attuli.

ISICIARIUS.

Ego vero offas panis, quas excavavit ipsa dea manu eburnea.

DEMUS.

Quam magnum ergo digitum habes, o veneranda!

CLEO.

Ego vero e pisis pultem boni coloris et bonam, quam tudiculavit Pallas, cujus auspiciis Pylum expugnavi.

ISICIARIUS.

O Deme, manifesto te respicit dea: nunc etiam tenet ollam supra te juris plenam.

DEMUS.

Putasne hanc urbem habitari potuisse tamdiu, nisi perspicue ollam supra nos tenuisset?

CLEO.

Hoc frustum piscis dedit tibi dea fugatrix exercituum.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἡ δ' Ὀβριμοπάτρα γ' ἑφθὸν ἐκ ζωμοῦ κρέας
καὶ χόλικος ἠνύστρου τε καὶ γαστρὸς τόμον.

ΔΗΜΟΣ.

1180 Καλῶς γ' ἐποίησε τοῦ πέπλου μεμνημένη.

ΚΛΕΩΝ.

Ἡ Γοργολόφα σ' ἐκέλευε τουτουὶ φαγεῖν
ἐλατῆρος, ἵνα τὰς ναῦς ἐλαύνωμεν καλῶς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Λαβὲ καὶ ταδί νυν.

ΔΗΜΟΣ.

Καὶ τί τούτοις χρήσομαι
τοῖς ἐντέροις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐπίτηδες αὔτ' ἔπεμψέ σοι
1185 εἰς τὰς τριήρεις ἐντερόνειαν ἡ θεός·
ἐπισκοπεῖ γὰρ περιφανῶς τὸ ναυτικόν.
Ἔχε καὶ πιεῖν κεκραμένον τρία καὶ δύο.

ΔΗΜΟΣ.

Ὡς ἡδύς, ὦ Ζεῦ, καὶ τὰ τρία φέρων καλῶς.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἡ Τριτογενὴς γὰρ αὐτὸν ἐνετριτώνισεν.

ΚΛΕΩΝ.

1190 Λαβέ νυν πλακοῦντος πίονος παρ' ἐμοῦ τόμον

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Παρ' ἐμοῦ δ' ὅλον γε τὸν πλακοῦντα τουτονί.

ΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ' οὐ λαγῷ' ἕξεις ὁπόθεν δῷς· ἀλλ' ἐγώ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οἴμοι· πόθεν λαγῷά μοι γενήσεται;
ὦ θυμέ, νυνὶ βωμολόχον ἐξευρέ τι.

ΚΛΕΩΝ.

1195 Ὁρᾷς τάδ', ὦ κακόδαιμον;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ὀλίγον μοι μέλει·
ἐκεινοὶ γὰρ ὡς ἔμ' ἔρχονται.

ΚΛΕΩΝ.

Τίνες;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Πρέσβεις ἔχοντες ἀργυρίου βαλάντια.

ΚΛΕΩΝ.

Ποῦ ποῦ;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί δέ σοι τοῦτ'; οὐκ ἐάσεις τοὺς ξένους;
ὦ Δημίδιον, ὁρᾷς τὰ λαγῷ' ἅ σοι φέρω;

ΚΛΕΩΝ.

1200 Οἴμοι τάλας· ἀδίκως γε τἀμ' ὑφήρπασας.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ σὺ γὰρ τοὺς ἐκ Πύλου.

ΔΗΜΟΣ.

Εἴπ', ἀντιβολῶ, πῶς ἐπενόησας ἁρπάσαι;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τὸ μὲν νόημα τῆς θεοῦ, τὸ δὲ κλέμμ' ἐμόν.

ISICIARIUS.

At virgo patrima carnem in jure elixam, item intestini, et omasi, et ventriculi frustum.

DEMUS.

Pulcre gratiam retulit, pepli memor.

CLEO.

Gorgonis capite et crista insignis dea te comedere jubet de hac placenta in longum ducta, ut remos ducamus et navigemus commode.

ISICIARIUS.

Hæc etiam cape.

DEMUS.

Et quid istis faciam intestinis?

ISICIARIUS.

Ea tibi consulto misit dea, ad statuminandas intrinsecus naves: quippe manifesto respicit classem nostram. Cape et poculum duobus vini, tribus aquæ mistum cyathis.

DEMUS.

O Jupiter! quam suave vinum! ut facile fert ternas aquæ partes!

ISICIARIUS.

Etenim Tritonia id ternavit.

CLEO.

Accipe nunc a me pinguis placentæ frustum.

ISICIARIUS.

A me vero totam placentam hancce.

CLEO.

Sed leporinam non habebis unde ei des: at ego.

ISICIARIUS.

Hei mihi! undenam leporinæ mihi copia fiat? Mi anime, nunc scurrile quidpiam inveni.

CLEO.

Viden' hancce, o perdite?

ISICIARIUS.

Parum id curo. Sed enim isti ad me veniunt.

CLEO.

Quinam?

ISICIARIUS.

Legati, qui crumenas habent refertas pecunia.

CLEO.

Ubi, ubi sunt?

ISICIARIUS.

Quid hoc ad te? nonne omittes hospites? O Demule, viden' leporinam, quam tibi fero?

CLEO.

Væ misero mihi! nefarie meam surripuisti.

ISICIARIUS.

Etenim tu quoque hercle Laconas illos ex Pylo.

DEMUS.

Dic, amabo, quo commento eam rapuisti?

ISICIARIUS.

Commentum quidem est deæ furtum vero meum.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δ' ἐκινδύνευσ'.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ δ' ὤπτησά γε.

ΔΗΜΟΣ.

1205 Ἄπιθ'· οὐ γὰρ ἀλλὰ τοῦ παραθέντος ἡ χάρις.

ΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι κακοδαίμων, ὑπεραναιδισθήσομαι.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τί οὐ διακρίνεις, Δῆμ', ὁπότερός ἐστι νῷν
ἀνὴρ ἀμείνων περὶ σὲ καὶ τὴν γαστέρα;

ΔΗΜΟΣ.

Τῷ δῆτ' ἂν ὑμᾶς χρησάμενος τεκμηρίῳ
1210 δόξαιμι κρίνειν τοῖς θεαταῖσιν σοφῶς;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐγὼ φράσω σοι. Τὴν ἐμὴν κίστην ἰὼν
ξύλλαβε σιωπῇ, καὶ βασάνισον ἅττ' ἔνι,
καὶ τὴν Παφλαγόνος· κἀμέλει κρινεῖς καλῶς.

ΔΗΜΟΣ.

Φέρ' ἴδω, τί οὖν ἔνεστιν;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὐχ ὁρᾷς κενήν,
1215 ὦ παππίδιον; ἅπαντα γάρ σοι παρεφόρουν.

ΔΗΜΟΣ.

Αὕτη μὲν ἡ κίστη τὰ τοῦ δήμου φρονεῖ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Βάδιζε γοῦν καὶ δεῦρο πρὸς τὴν Παφλαγόνος.
Ὁρᾷς τάδ';

ΔΗΜΟΣ.

Οἴμοι τῶν ἀγαθῶν, ὅσων πλέα.
Ὅσον τὸ χρῆμα τοῦ πλακοῦντος ἀπέθετο·
1220 ἐμοὶ δ' ἔδωκεν ἀποτεμὼν τυννουτονί.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τοιαῦτα μέντοι καὶ πρότερον εἰργάζετο·
σοὶ μὲν προσεδίδου μικρὸν ὧν ἐλάμβανεν,
αὐτὸς δ' ἑαυτῷ παρετίθει τὰ μείζονα.

ΔΗΜΟΣ.

Ὦ μιαρέ, κλέπτων δή με ταῦτ' ἐξηπάτας;
1225 ἐγὼ δέ τυ ἐστεφάνιξα κἀδωρησάμαν.

ΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δ' ἔκλεπτον ἐπ' ἀγαθῷ γε τῇ πόλει.

ΔΗΜΟΣ.

Κατάθου ταχέως τὸν στέφανον, ἵν' ἐγὼ τουτῳὶ
αὐτὸν περιθῶ.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κατάθου ταχέως, μαστιγία.

ΚΛΕΩΝ.

Οὐ δῆτ', ἐπεί μοι χρησμός ἐστι Πυθικὸς
1230 φράζων, ὑφ' οὗ με χρὴ 'στιν ἡττᾶσθαι μόνου.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Τοὐμόν γε φράζων ὄνομα καὶ λίαν σαφῶς.

ΚΛΕΩΝ.

Καὶ μήν σ' ἐλέγξαι βούλομαι τεκμηρίῳ,
εἴ τι ξυνοίσεις τοῦ θεοῦ τοῖς θεσφάτοις·

CLEO.

At ego periculo meo leporem venatus sum.

ISICIARIUS.

Ego vero eum assavi.

DEMUS.

Abi : nam non nisi adponenti gratia est.

CLEO.

Hei mihi! vincar impudentia, perditus.

ISICIARIUS.

Cur non dijudicas, o Deme, uter nostrum melior vir siet erga te et ventrem?

DEMUS.

Quonam ergo documento usus, inter vos sapienter dijudicasse videri queam spectatoribus?

ISICIARIUS.

Dicam tibi. Vade et cistam meam tacite comprehende, et explora ecquid insit : hujus itidem Paphlagonis. Sic procul dubio recte judicabis.

DEMUS.

Age videam, quid ergo inest?

ISICIARIUS.

Nonne vides vacuam, o paterculo? omnia enim tibi attuli.

DEMUS.

Hæc quidem cista populo favet.

ISICIARIUS.

Accede igitur etiam huc ad cistam Paphlagonis. Jamne vides?

DEMUS.

Hei mihi! quantis bonis repleta est! quam magnam in ea placentam recondidit : mihi autem tantillum præcisum dedit.

ISICIARIUS.

Idem fecit antidhac etiam : ex illis quæ capiebat, pauxillum tibi dabat : ipsas autem sibi majores partes anteponebat.

DEMUS.

O impure, itane me decipiebas, furtum faciens? *Ego autem te coronis et donis ornavi.*

CLEO.

At ego furabar reipublicæ bono.

DEMUS.

Depone ocius coronam, ut isti eam imponam.

ISICIARIUS.

Depone ocius, verbero.

CLEO.

Minume vero : nam mihi oraculum est Pythicum, declarans a quo solo vinci me necesse sit.

ISICIARIUS.

Nempe declarans meum nomen, idque perquam perspicue.

CLEO.

Atqui volo documento explorare an congruas cum divino oraculo : et ex te primum hoc tan-

καί σου τοσοῦτο πρῶτον ἐκπειράσομαι·
1235 παῖς ὢν ἐφοίτας ἐς τίνος διδασκάλου;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐν ταῖσιν εὕστραις κονδύλοις ἡρμοττόμην.

ΚΛΕΩΝ.

Πῶς εἶπας; ὥς μού χρησμὸς ἅπτεται φρενῶν.
Εἶεν.
Ἐν παιδοτρίβου δὲ τίνα πάλην ἐμάνθανες;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Κλέπτων ἐπιορκεῖν καὶ βλέπειν ἐναντία.

ΚΛΕΩΝ.

1240 Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον Λύκιε, τί ποτέ μ' ἐργάσει;
Τέχνην δὲ τίνα ποτ' εἶχες ἐξανδρούμενος;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἠλλαντοπώλουν καί τι καὶ βινεσκόμην.

ΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι κακοδαίμων· οὐκέτ' οὐδέν εἰμ' ἐγώ.
Λεπτή τις ἐλπίς ἐστ' ἐφ' ἧς ὀχούμεθα.
1245 Καί μοι τοσοῦτον εἰπέ· πότερον ἐν ἀγορᾷ
ἠλλαντοπώλεις ἐτεὸν ἢ 'πὶ ταῖς πύλαις;

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἐπὶ ταῖς πύλαισιν, οὗ τὸ τάριχος ὤνιον.

ΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι πέπρακται τοῦ θεοῦ τὸ θέσφατον.
Κυλίνδετ' εἴσω τόνδε τὸν δυσδαίμονα.
1250 Ὦ στέφανε, χαίρων ἄπιθι, καί σ' ἄκων ἐγὼ
λείπω· σὲ δ' ἄλλος τις λαβὼν κεκτήσεται,
κλέπτης μὲν οὐκ ἂν μᾶλλον, εὐτυχὴς δ' ἴσως.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἑλλάνιε Ζεῦ, σὸν τὸ νικητήριον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Ὦ χαῖρε καλλίνικε, καὶ μέμνησ' ὅτι
1255 ἀνὴρ γεγένησαι δι' ἐμέ· καί σ' αἰτῶ βραχύ,
ὅπως ἔσομαί σοι Φανὸς ὑπογραφεὺς δικῶν.

ΔΗΜΟΣ.

Ἐμοὶ δέ γ' ὅ τι σοι τοὔνομ' εἴπ'.

ΑΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

Ἀγοράκριτος·
ἐν τἀγορᾷ γὰρ κρινόμενος ἐβοσκόμην.

ΔΗΜΟΣ.

Ἀγορακρίτῳ τοίνυν ἐμαυτὸν ἐπιτρέπω,
καὶ τὸν Παφλαγόνα παραδίδωμι τουτονί.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

1260 Καὶ μὴν ἐγώ σ', ὦ Δῆμε, θεραπεύσω καλῶς,
ὥσθ' ὁμολογεῖν σε μηδέν' ἀνθρώπων ἐμοῦ
ἰδεῖν ἀμείνω τῇ Κεχηναίων πόλει.

ΧΟΡΟΣ.

Τί κάλλιον ἀρχομένοισιν — Στρ.
ἢ καταπαυομένοισιν
1265 ἢ θοᾶν ἵππων ἐλατῆρας ἀείδειν, μηδὲν ἐς Λυσίστρατον,
μηδὲ Θούμαντιν τὸν ἀνέστιον αὖ λυπεῖν ἑκούσῃ καρδίᾳ;
1270 καὶ γὰρ οὗτος, ὦ φίλ' Ἄπολλον, ἀεὶ πεινῇ, θαλεροῖς δακρύ-[οισιν
σᾶς ἁπτόμενος φαρέτρας Πυθῶνι δίᾳ μὴ κακῶς πένεσθαι.

---

tum percontabor; quem ludum frequentasti puer?

ISICIARIUS.

In culinis concinnabar pugnis.

CLEO.

Quid ais? ut oraculo percellitur animus meus! Esto. Quid vero apud palæstræ magistrum didicisti?

ISICIARIUS.

Furari et furtum abjurare, testesque in oculos intueri.

CLEO.

O Phœbe Apollo Lycie, quid tandem me facies? Quamnam vero artem exercuisti jam adultior?

ISICIARIUS.

Isicia vendebam et paululum futuebar.

CLEO.

Væ mihi infortunato! Jam nullus sum. *Tenuis quædam est spes, quæ nos sustinet.* Et mihi hoc tantum dic: utrum in foro isicia vendebas, an ad portas?

ISICIARIUS.

Ad portas, ubi salsamenta venum exponuntur.

CLEO.

Hei mihi! oraculum adimpletum est. Volutate intro huncce infelicem. O corona, vale: invitus equidem te amitto: habebit te alius, fur quidem non pejor; forte tamen fortunatior.

ISICIARIUS.

Jupiter Græcanice, palma tua est.

DEMOSTHENES.

O salve victor, et memor esto, te virum evasisse mea opera. Modicum autem hoc a te peto, ut fiam tibi scriba in judiciis, uti nunc Phanus est.

DEMUS.

Mihi autem, quodnam sit tuum nomen, eloquere.

ISICIARIUS.

Agoracritus: nam in foro litigando pastus sum.

DEMUS.

Agoracrito igitur memet committo, eique Paphlagonem hunc trado.

AGORACRITUS.

Equidem te, o Deme, curabo sedulo, ut fatearis te hominem nullum vidisse meliorem me erga *Oscitantium* urbem.

SEMICHORUS.

Quid pulcrius incipienti opus aut finienti, quam velocium equorum agitatores cantare, nulloque convicio Lysistratum aut Thumantin domo carentem sponte lacessere? Etenim iste, o bone Apollo, esurit, et uberrimas fundens supplex tuam Delphis tangit pharetram, ne summa laboret inopia.

Λοιδορῆσαι τοὺς πονηροὺς οὐδέν ἐστ' ἐπίφθονον,
1275 ἀλλὰ τιμὴ τοῖσι χρηστοῖς, ὅστις εὖ λογίζεται.
Εἰ μὲν οὖν ἄνθρωπος, ὃν δεῖ πόλλ' ἀκοῦσαι καὶ κακὰ,
αὐτὸς ἦν ἔνδηλος, οὐκ ἂν ἀνδρὸς ἐμνήσθην φίλου.
Νῦν δ' Ἀρίγνωτον γὰρ οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἐπίσταται·
ὅστις ἢ τὸ λευκὸν οἶδεν ἢ τὸν ὄρθιον νόμον.
1280 Ἔστιν οὖν ἀδελφὸς αὐτῷ τοὺς τρόπους οὐ συγγενής,
Ἀριφράδης πονηρός. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ βούλεται·
ἐστὶ δ' οὐ μόνον πονηρὸς, οὐ γὰρ οὐδ' ἂν ᾐσθόμην,
οὐδὲ παμπόνηρος, ἀλλὰ καὶ προσεξεύρηκέ τι.
Τὴν γὰρ αὑτοῦ γλῶτταν αἰσχραῖς ἡδοναῖς λυμαίνεται,
1285 ἐν κασωρίοισι λείχων τὴν ἀπόπτυστον δρόσον,
καὶ μολύνων τὴν ὑπήνην, καὶ κυκῶν τὰς ἐσχάρας,
καὶ Πολυμνήστεια ποιῶν, καὶ ξυνὼν Οἰωνίχῳ.
ὅστις οὖν τοιοῦτον ἄνδρα μὴ σφόδρα βδελύττεται,
οὔ ποτ' ἐκ ταὐτοῦ μεθ' ἡμῶν πίεται ποτηρίου.
1290 Ἦ πολλάκις ἐννυχίαισι Ἀντ.
φροντίσι συγγεγένημαι,
καὶ διεζήτηχ' ὁπόθεν ποτὲ φαύλως ἐσθίει Κλεώνυμος.
1295 Φασὶ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐρεπτόμενον τὰ τῶν ἐχόντων ἀνέρων
οὐκ ἂν ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς σιπύης· τοὺς δ' ἀντιβολεῖν ἂν ὁμοίως·
ἴθ' ὦ ἄνα, πρὸς γονάτων, ἔξελθε καὶ σύγγνωθι τῇ τραπέζῃ.
1300 Φασὶν ἀλλήλαις ξυνελθεῖν τὰς τριήρεις εἰς λόγον,
καὶ μίαν λέξαι τιν' αὐτῶν, ἥτις ἦν γεραιτέρα·
οὐδὲ πυνθάνεσθε ταῦτ', ὦ παρθένοι, τἀν τῇ πόλει;
φασὶν αἰτεῖσθαί τιν' ἡμῶν ἑκατὸν ἐς Καλχηδόνα
ἄνδρα μοχθηρὸν πολίτην, ὀξίνην Ὑπέρβολον·
1305 ταῖς δὲ δόξαι δεινὸν εἶναι τοῦτο κοὐκ ἀνασχετὸν,
καί τιν' εἰπεῖν, ἥτις ἀνδρῶν ἆσσον οὐκ ἐληλύθει·
ἀποτρόπαι', οὐ δῆτ' ἐμοῦ γ' ἄρξει ποτ', ἀλλ' ἐάν με χρῇ,
ὑπὸ τερηδόνων σαπεῖσ' ἐνταῦθα καταγηράσομαι·
οὐδὲ Ναυφάντης γε τῆς Ναύσωνος, οὐ δῆτ', ὦ θεοὶ,
1310 εἴπερ ἐκ πεύκης γε κἀγὼ καὶ ξύλων ἐπηγνύμην.
Ἢν δ' ἀρέσκῃ ταῦτ' Ἀθηναίοις, καθῆσθαί μοι δοκεῖ
εἰς τὸ Θήσειον πλεούσαις ἢ 'πὶ τῶν σεμνῶν θεῶν.
Οὐ γὰρ ἡμῶν γε στρατηγῶν ἐγχανεῖται τῇ πόλει·
ἀλλὰ πλείτω χωρὶς αὐτὸς ἐς κόρακας, εἰ βούλεται,
1315 τὰς σκάφας, ἐν αἷς ἐπώλει τοὺς λύχνους, καθελκύσας.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Εὐφημεῖν χρὴ καὶ στόμα κλῄειν, καὶ μαρτυριῶν ἀπέχεσθαι,
καὶ τὰ δικαστήρια συγκλῄειν, οἷς ἡ πόλις ἥδε γέγηθεν,
ἐπὶ καιναῖσιν δ' εὐτυχίαισιν παιωνίζειν τὸ θέατρον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ ταῖς ἱεραῖς φέγγος Ἀθήναις καὶ ταῖς νήσοις ἐπίκουρε,
1320 τίν' ἔχων φήμην ἀγαθὴν ἥκεις, ἐφ' ὅτῳ κνισῶμεν ἀγυιάς;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Τὸν Δῆμον ἀφεψήσας ὑμῖν καλὸν ἐξ αἰσχροῦ πεποίηκα.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ ποῦ 'στιν νῦν, ὦ θαυμαστὰς ἐξευρίσκων ἐπινοίας;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ἐν ταῖσιν ἰοστεφάνοις οἰκεῖ ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις.

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς ἂν ἴδοιμεν; ποίαν τιν' ἔχει σκευήν; ποῖος γεγένηται;

CHORUS.

Maledicere improbis neutiquam est invidiosum: quin id laudi bonis dabit, qui recte judicat. Quod si autem homo ille, quem par est ex me multa maledicta audire, esset vulgo notus, non facerem mentionem alius amici viri. Nunc itaque Arignotum homo qui ignoret, nemo est, nisi qui nesciat, quid sit album, aut qui si orthius modus. Huic vero frater est, moribus ei haud germanus, Ariphrades improbus : sed enim sciens prudensque talis est. Est autem non tantum malus, nec enim hoc sensissem, neque pessumus tantum : verum etiam insuper excogitavit quiddam. Linguam enim suam polluit turpibus voluptatibus, in ganeis lambens despuendum illum rorem, et inquinans barbam, et conturbans labra pudendorum, Polymnestea carmina faciens, et consuescens cum Œonicho. Quicumque igitur hominem istum non valde exsecratur, nunquam ex eodem poculo nobiscum bibet.

SEMICHORUS.

Sæpe nocturnis cogitationibus occupatus fui, et quæsivi, qua de causa tam improbe comedat Cleonymus. Aiunt enim illum more pecudum vorantem bona divitum hominum vix abire a panario : at illos eum orare, ut sibi æque edendi veniam det : *Age, o præclare, per genua te obsecro, exi et parce mensæ.*

CHORUS.

Aiunt convenisse triremes ad colloquendum inter se, et unam aliquam earum, quæ maxima erat natu, dixisse: *Nonne auditis, o virgines, quæ in urbe fiunt? aiunt quemdam petiisse nostrarum centum ad expeditionem in Chalcedonem, civem improbum, vappam Hyperbolum.* Triremibus autem aiunt id visum esse grave et intolerabile, et quamdam earum dixisse, quæ cum viris nondum consueverat : *Pro Averrunce! meus certe navarchus ille nunquam erit; sed si necesse est, a cossis corrosa et putrefacta hic consenescam; nec Nauphantæ Nausonis filiæ navarchus ille sit, ne sit, inquam, o dii! si quidem ex picea et lignis sum ego etiam compacta. Si autem Atheniensibus placet illa sententia, videtur mihi optumum nobis esse, si in Thesei aut Eumenidum fanum navigemus, ibique supplices sedeamus. Non enim nobis imperans irridebit urbem : sed naviget seorsum solus in malam rem, si volt, alveos illos, in quibus lucernas vendebat, in mare deducens.*

AGORACRITUS.

Linguis favere oportet et os comprimere, et a testibus citandis abstinere, et fora judicum occludere, quibus ista urbs gaudet, et propter novas prosperitates oportet, ut theatrum Pæanem canat.

CHORUS.

O qui auxiliator sacris apparuisti insulis et lumen Athenis, quamnam ferens bonam famam venisti, ob quam plateas repleamus nidore?

AGORACRITUS.

Populum vobis decoxi, et pulcrum eum ex turpi feci.

CHORUS.

Et ubi nunc est ille, o admirandi auctor commenti?

AGORACRITUS.

Antiquas incolit violis coronatas Athenas.

CHORUS.

Qui videre eum possimus? quemnam habet ornatum? et qualis factus est?

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

1325 Οἷός περ Ἀριστείδῃ πρότερον καὶ Μιλτιάδῃ ξυνεσίτει.
Ὄψεσθε δέ· καὶ γὰρ ἀνοιγνυμένων ψόφος ἤδη τῶν προπυ-[λαίων.
Ἀλλ' ὀλολύξατε φαινομέναισιν ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις
καὶ θαυμασταῖς καὶ πολυύμνοις, ἵν' ὁ κλεινὸς Δῆμος ἐνοικεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ ταὶ λιπαραὶ καὶ ἰοστέφανοι καὶ ἀριζήλωτοι Ἀθῆναι,
1330 δείξατε τὸν τῆς Ἑλλάδος ἡμῖν καὶ τῆς γῆς τῆσδε μόναρχον.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ὅδ' ἐκεῖνος ὁρᾶν τεττιγοφόρας, ἀρχαίῳ σχήματι λαμπρὸς,
οὐ χοιρινῶν ὄζων, ἀλλὰ σπονδῶν, σμύρνῃ κατάλειπτος.

ΧΟΡΟΣ.

Χαῖρ', ὦ βασιλεῦ τῶν Ἑλλήνων· καί σοι ξυγχαίρομεν ἡμεῖς.
Τῆς γὰρ πόλεως ἄξια πράττεις καὶ τοῦ Μαραθῶνι τροπαίου.

ΔΗΜΟΣ.

1335 Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, ἐλθὲ δεῦρ', Ἀγοράκριτε.
Ὅσα με δέδρακας ἀγάθ' ἀφεψήσας.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ἐγώ;
ἀλλ', ὦ μέλ', οὐκ οἶσθ' οἷος ἦσθ' αὐτὸς πάρος,
οὐδ' οἷ' ἔδρας· ἐμὲ γὰρ νομίζοις ἂν θεόν.

ΔΗΜΟΣ.

Τί δ' ἔδρων πρὸ τοῦ, κάτειπε, καὶ ποῖός τις ἦ;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

1340 Πρῶτον μὲν, ὁπότ' εἴποι τις ἐν τἠκκλησίᾳ,
ὦ Δῆμ', ἐραστής εἰμι σὸς φιλῶ τέ σε
καὶ κήδομαί σου καὶ προβουλεύω μόνος,
τούτοις ὁπότε χρήσαιτό τις προοιμίοις,
ἀνωρτάλιζες κἀκερουτίας.

ΔΗΜΟΣ.

Ἐγώ;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

1345 Εἶτ' ἐξαπατήσας σ' ἀντὶ τούτων ᾤχετο.

ΔΗΜΟΣ.

Τί φῄς;
ταυτί μ' ἔδρων, ἐγὼ δὲ τοῦτ' οὐχ ᾐσθόμην;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Τὰ δ' ὦτά γ' ἄν σου νὴ Δί' ἐξεπετάννυτο
ὥσπερ σκιάδειον καὶ πάλιν ξυνήγετο.

ΔΗΜΟΣ.

Οὕτως ἀνόητος ἐγεγενήμην καὶ γέρων;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

1350 Καὶ νὴ Δί' εἴ γε δύο λεγοίτην ῥήτορε,
ὁ μὲν ποιεῖσθαι ναῦς μακρὰς, ὁ δ' ἕτερος αὖ
καταμισθοφορῆσαι τοῦθ', ὁ τὸν μισθὸν λέγων
τὸν τὰς τριήρεις παραδραμὼν ἂν ᾤχετο.
Οὗτος, τί κύπτεις; οὐχὶ κατὰ χώραν μενεῖς;

ΔΗΜΟΣ.

1355 Αἰσχύνομαί τοι ταῖς πρότερον ἁμαρτίαις.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ἀλλ' οὐ σὺ τούτων αἴτιος, μὴ φροντίσῃς,
ἀλλ' οἵ σε ταῦτ' ἐξηπάτων. Νυνδὶ φράσον·
ἐάν τις εἴπῃ βωμολόχος ξυνήγορος·

AGORACRITUS.

Qualis antehac fuit, quando cum Aristide et Miltiade cibum una capiebat: jam autem illum videbitis: crepant enim ab eo vestibuli for[es]. [S]ed gratulamini Athenis ob antiquam recepta[m] speciem, Athenis, inquam, admirandis, decantatis, in quibus habitat inclytus ille Populus.

CHORUS.

O nitidæ, violis coronatæ, præclaræ Athenæ, ostendite nobis monarcham illum Græciæ et hu[jus] soli.

AGORACRITUS.

Hic ille est cicadas in capillis gestans, splendens antiqua specie, non calculos redolens, sed pa[cem], myrrha delibutus.

CHORUS.

Salve, o Græcorum Rex: tibi gratulamur: nam bona tibi obtigerunt et civitate digna, et illo in Marathone tropæo.

DEMUS.

O hominum carissume, huc accede, Agoracrite.
Quantis me decoquendo bonis adfecisti!

AGORACRITUS.

Egone? sed, o bone, necdum scis, qualis antehac fueris, neque quid feceris: nam pro deo me haberes.

DEMUS.

Quid ergo feci antehac? dic mihi, qualis eram?

AGORACRITUS.

Principio quidem, si quando in concione diceret aliquis: *O popule, amator sum tuus, teque colo, et curam tui gero, et consultum tibi solus volo:* his si quis uteretur exordiis, subsiliebas, et jactabas caput ferociter.

DEMUS.

Egone?

AGORACRITUS.

Deinde ille, te decepto, abibat.

DEMUS.

Quid ais? hæccine mihi fecerunt, neque ego id sensi?

AGORACRITUS.

Nam aures tuæ hercle diducebantur instar umbellæ, et rursus contrahebantur.

DEMUS.

Adeone ineptus ego fui et præ senectute delirans?

AGORACRITUS.

Quin etiam, quum duo oratores verba facerent, altero dicente *parandam esse classem,* altero autem *solvendam esse judicibus mercedem;* tunc qui de mercede dicebat, superato illo qui de classe rogationem tulerat, abibat. Heus tu, quid demittis caput? nonne in loco manebis?

DEMUS.

Pudet me profecto priorum peccatorum.

AGORACRITUS.

At culpa non est tua, ne sis sollicitus, sed eorum, qui te sic decepere. Nunc autem, dic mihi; si quis advocatus scurra dicat: *Non est vobis judicibus*

οὐκ ἔστιν ὑμῖν τοῖς δικασταῖς ἄλφιτα,
1360 εἰ μὴ καταγνώσεσθε ταύτην τὴν δίκην·
τοῦτον τί δράσεις, εἰπέ, τὸν ξυνήγορον;

ΔΗΜΟΣ.

Ἄρας μετέωρον ἐς τὸ βάραθρον ἐμβαλῶ,
ἐκ τοῦ λάρυγγος ἐκκρεμάσας Ὑπέρβολον.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Τουτὶ μὲν ὀρθῶς καὶ φρονίμως ἤδη λέγεις·
1365 τὰ δ' ἄλλα, φέρ' ἴδω, πῶς πολιτεύσει φράσον

ΔΗΜΟΣ.

Πρῶτον μὲν ὁπόσοι ναῦς ἐλαύνουσιν μακρὰς,
καταγομένοις τὸν μισθὸν ἀποδώσω 'ντελῆ.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Πολλοῖς γ' ὑπολίσφοις πυγιδίοισιν ἐχαρίσω.

ΔΗΜΟΣ.

Ἔπειθ' ὁπλίτης ἐντεθεὶς ἐν καταλόγῳ
1370 οὐδεὶς κατὰ σπουδὰς μετεγγραφήσεται,
ἀλλ' ὥσπερ ἦν τὸ πρῶτον ἐγγεγράψεται.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Τοῦτ' ἔδακε τὸν πόρπακα τὸν Κλεωνύμου.

ΔΗΜΟΣ.

Οὐδ' ἀγοράσἀγένειος οὐδεὶς ἐν ἀγορᾷ.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ποῦ δῆτα Κλεισθένης ἀγοράσει καὶ Στράτων;

ΔΗΜΟΣ.

1375 Τὰ μειράκια ταυτὶ λέγω, τἀν τῷ μύρῳ,
ἃ στωμυλεῖται τοιαδὶ καθήμενα·
σοφός γ' ὁ Φαίαξ, δεξιῶς τε κατέμαθε.
Συνερτικὸς γάρ ἐστι καὶ περαντικὸς,
καὶ γνωμοτυπικὸς καὶ σαφὴς καὶ κρουστικὸς,
1380 καταληπτικός τ' ἄριστα τοῦ θορυβητικοῦ.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Οὔκουν καταδακτυλικὸς σὺ τοῦ λαλητικοῦ;

ΔΗΜΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀναγκάσω κυνηγετεῖν ἐγὼ
τούτους ἅπαντας, παυσαμένους ψηφισμάτων.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Ἔχε νυν ἐπὶ τούτοις τουτονὶ τὸν ὀκλαδίαν,
1385 καὶ παῖδ' ἐνόρχην, ὅσπερ οἴσει τόνδε σοι.
Κἄν που δοκῇ σοι, τοῦτον ὀκλαδίαν ποίει.

ΔΗΜΟΣ.

Μακάριος ἐς τἀρχαῖα δὴ καθίσταμαι.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Φήσεις γ', ἐπειδὰν τὰς τριακοντούτιδας
σπονδὰς παραδῶ σοι. Δεῦρ' ἴθ' αἱ Σπονδαὶ ταχύ.

ΔΗΜΟΣ.

1390 Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὡς καλαί· πρὸς τῶν θεῶν,
ἔξεστιν αὐτῶν κατατριακοντουτίσαι;
πῶς ἔλαβες αὐτὰς ἐτεόν;

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Οὐ γὰρ ὁ Παφλαγὼν
ἀπέκρυπτε ταύτας ἔνδον, ἵνα σὺ μὴ λάβοις;
νῦν οὖν ἐγώ σοι παραδίδωμ' εἰς τοὺς ἀγροὺς
1395 αὐτὰς ἰέναι λαβόντα.

panis, nisi hanc causam damnaveritis: huic patrono quid facies? dic mihi.

DEMUS.

Sublimem tollam et in barathrum injiciam, e collo ei suspendens Hyperbolum.

AGORACRITUS.

Istuc quidem recte et sapienter jam dicis: sed in ceteris quomodo rempublicam ordinabis? age, dic mihi.

DEMUS.

Primo remigibus longarum navium, quum primum in portum appulerint, mercedem integram dabo.

AGORACRITUS.

Multis attritis natibus gratum fecisti.

DEMUS.

Deinde catalogo militum inscriptus Hoplites nullus in alium transcribetur ordinem studiis fautorum: sed sicut initio erat, ita erit inscriptus.

AGORACRITUS.

Istuc momordit clypeum Cleonymi.

DEMUS.

Nec imberbis ullus in foro concionabitur.

AGORACRITUS.

Ubi ergo concionabuntur Clisthenes et Strato?

DEMUS.

Adolescentulos illos dico in myropoliis versari solitos, qui sedentes hæc garriunt: *Doctus est Phæax, et solerter eruditus fuit: quippe auditorem oratione quasi constrictum tenet, et quodlibet adsequitur; sententias etiam cudit, et est perspicuus, facileque affectus movet, optume comprimens tumultuantes.*

AGORACRITUS.

Nonne tu es pædico istorum locutulejorum?

DEMUS.

Non hercle; sed cogam istos omnes venatum ire, a faciendis decretis abstinentes.

AGORACRITUS.

Accipe ergo hac conditione sellam hanc plicatilem, et puerum coleatum, qui eam tibi gestet, et, siquando videbitur, hunc tibi sellam face.

DEMUS.

O me beatum, qui pristinum in statum reducor!

AGORACRITUS.

Istuc dices demum, quum tricennales inducias tradidero tibi. Adeste ocius vos Induciæ.

DEMUS.

O Jupiter supreme, quam venustæ sunt! obsecro per deos, licetne cum illis rem habere? quomodo illas cepisti, amabo?

AGORACRITUS.

Nonne eas Paphlago intus absconderat, ne tu eas caperes? nunc itaque tibi eas do, ut rus abeas, tecum eas abducens.

ΔΗΜΟΣ.

Τὸν δὲ Παφλαγόνα,
ὃς ταῦτ' ἔδρασεν, εἴφ' ὅ τι ποιήσεις κακόν.

ΑΓΟΡΑΚΡΙΤΟΣ.

Οὐδὲν μέγ' ἀλλ' ἢ τὴν ἐμὴν ἕξει τέχνην·
ἐπὶ ταῖς πύλαις ἀλλαντοπωλήσει μόνος,
τὰ κύνεια μιγνὺς τοῖς ὀνείοις πράγμασιν,
1400 μεθύων τε ταῖς πόρναισι λοιδορήσεται,
κἀκ τῶν βαλανείων πίεται τὸ λούτριον.

ΔΗΜΟΣ.

Εὖ γ' ἐπενόησας οὗπέρ ἐστιν ἄξιος,
πόρναισι καὶ βαλανεῦσι διακεκραγέναι,
καί σ' ἀντὶ τούτων ἐς τὸ πρυτανεῖον καλῶ
1405 ἐς τὴν ἕδραν θ', ἵν' ἐκεῖνος ἦν ὁ φαρμακός.
Ἕπου δὲ ταυτηνὶ λαβὼν τὴν βατραχίδα·
κἀκεῖνον ἐκφερέτω τις ὡς ἐπὶ τὴν τέχνην,
ἵν' ἴδωσιν αὐτόν, οἷς ἐλωβᾶθ', οἱ ξένοι.

DEMUS.

Paphlagonem autem, qui ista fecit, dic, quo malo mactabis?

AGORACRITUS.

Non magno, nec alio ullo, nisi ut artem meam obtineat, et ad portas isicia vendat solus, caninas carnes miscens asininis, ebriusque scortis convicia dicat, et ex balneorum soliis haustam aquam bibat.

DEMUS.

Bene excogitasti id, quo dignus est, nimirum ut cum scortis et balneatoribus digladietur maledictis. At te pro his beneficiis in prytaneum invito, et in sedem, quam obtinebat impurissumus ille: sequere autem sumta viridi hac veste. Et illum educat aliquis ad exercendam suam artem, ut videant ipsum hospites, quos contumeliis solebat adficere.

ΝΕΦΕΛΑΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ ΣΤΡΕΨΙΑΔΟΥ.
ΜΑΘΗΤΑΙ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
ΧΟΡΟΣ ΝΕΦΕΛΩΝ.
ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.
ΑΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.
ΠΑΣΙΑΣ, δανειστής.
ΑΜΥΝΙΑΣ, δανειστής.
ΜΑΡΤΥΣ.
ΧΑΙΡΕΦΩΝ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἰοὺ ἰού·
ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
ἀπέραντον· οὐδέποθ' ἡμέρα γενήσεται;
Καὶ μὴν πάλαι γ' ἀλεκτρυόνος ἤκουσ' ἐγώ·
5 οἱ δ' οἰκέται ῥέγχουσιν· ἀλλ' οὐκ ἂν πρὸ τοῦ.
Ἀπόλοιο δῆτ', ὦ πόλεμε, πολλῶν οὕνεκα,
ὅτ' οὐδὲ κολάσ' ἔξεστί μοι τοὺς οἰκέτας.
Ἀλλ' οὐδ' ὁ χρηστὸς οὑτοσὶ νεανίας
ἐγείρεται τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ πέρδεται
10 ἐν πέντε σισύραις ἐγκεκορδυλημένος.
Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ῥέγχωμεν ἐγκεκαλυμμένοι.
Ἀλλ' οὐ δύναμαι δείλαιος εὕδειν δακνόμενος
ὑπὸ τῆς δαπάνης καὶ τῆς φάτνης καὶ τῶν χρεῶν,
διὰ τουτονὶ τὸν υἱόν. Ὁ δὲ κόμην ἔχων
15 ἱππάζεταί τε καὶ ξυνωρικεύεται
ὀνειροπολεῖ θ' ἵππους· ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι,
ὁρῶν ἄγουσαν τὴν σελήνην εἰκάδας·
οἱ γὰρ τόκοι χωροῦσιν. Ἅπτε, παῖ, λύχνον,
κἄκφερε τὸ γραμματεῖον, ἵν' ἀναγνῶ λαβὼν
20 ὁπόσοις ὀφείλω καὶ λογίσωμαι τοὺς τόκους.
Φέρ' ἴδω, τί ὀφείλω; δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ.
Τοῦ δώδεκα μνᾶς Πασίᾳ; τί ἐχρησάμην;
ὅτ' ἐπριάμην τὸν κοππατίαν. Οἴμοι τάλας,
εἴθ' ἐξεκόπη πρότερον τὸν ὀφθαλμὸν λίθῳ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

25 Φίλων, ἀδικεῖς· ἔλαυνε τὸν σαυτοῦ δρόμον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τοῦτ' ἔστι τουτὶ τὸ κακὸν ὅ μ' ἀπολώλεκεν·
ὀνειροπολεῖ γὰρ καὶ καθεύδων ἱππικήν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Πόσους δρόμους ἐλᾷ τὰ πολεμιστήρια;

NUBES.

DRAMATIS PERSONÆ.

STREPSIADES.
PHIDIPPIDES.
FAMULUS Strepsiadis.
DISCIPULI Socratis.
SOCRATES.
CHORUS NUBIUM.
JUSTUS ORATOR.
INJUSTUS ORATOR.
PASIAS fœnerator.
AMYNIAS fœnerator.
TESTIS.
CHAEREPHON.

STREPSIADES.

Eheu! eheu! O supreme Jupiter, satin' infinita res est noctium? nunquamne dies fiet? Atqui dudum ego audivi gallum. Servi tamen stertunt: at antehac id non ausi fuissent. Pereas itaque, Bellum, multis de causis, tum vero quia nec servos castigare mihi licet. Sed neque bonus iste adolescens expergiscitur tota nocte; verum pedit, quinque lodicibus involutus. Sed, si videtur, stertamus obtecti. At enim non possum dormire miser, qui mordeor a sumtibus, et præsepi, et alieno ære, propter istum gnatum. Ille vero comam alens equitat, et bigas agit, et equos somniat: at ego pereo, quum video lunam adducere vigesimos dies: nam usuræ procedunt. — Accende, puer, lucernam, et effer tabellas, ut sumtis illis recolam, quot sint quibus debeo, et usuras computem. — Age videam, quid debeo? Duodecim minas Pasiæ. Quamobrem duodecim minas Pasiæ? quonam eas insumsi? Quando coppatiam emi. Hei miser! utinam excussus illi prius fuisset oculus lapide!

PHIDIPPIDES.

Philo, inique agis: persequere tuum ipsius curriculum.

STREPSIADES.

Hoc illud est malum, quod me perdidit: nam etiam dormiens rem equestrem animo agitat.

PHIDIPPIDES.

Quot cursibus peragitur curule certamen?

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐμὲ μὲν σὺ πολλοὺς τὸν πατέρ' ἐλαύνεις δρόμους.

30 Ἀτὰρ τί χρέος ἔβα με μετὰ τὸν Πασίαν;

τρεῖς μναῖ διφρίσκου καὶ τροχοῖν Ἀμυνίᾳ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἄπαγε τὸν ἵππον ἐξαλίσας οἴκαδε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ', ὦ μέλ', ἐξήλικας ἐμέ γ' ἐκ τῶν ἐμῶν,

ὅτε καὶ δίκας ὤφληκα χἄτεροι τόκου

35 ἐνεχυράσεσθαί φασιν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἐτεὸν, ὦ πάτερ,

τί δυσκολαίνεις καὶ στρέφει τὴν νύχθ' ὅλην;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δάκνει μέ τις δήμαρχος ἐκ τῶν στρωμάτων.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἔασον, ὦ δαιμόνιε, καταδαρθεῖν τί με.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Σὺ δ' οὖν κάθευδε· τὰ δὲ χρέα ταῦτ' ἴσθ' ὅτι

40 ἐς τὴν κεφαλὴν ἅπαντα τὴν σὴν τρέψεται.

Φεῦ.

Εἴθ' ὤφελ' ἡ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς,

ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε τὴν σὴν μητέρα·

ἐμοὶ γὰρ ἦν ἄγροικος ἥδιστος βίος,

εὐρωτιῶν, ἀκόρητος, εἰκῆ κείμενος,

45 βρύων μελίτταις καὶ προβάτοις καὶ στεμφύλοις.

Ἔπειτ' ἔγημα Μεγακλέους τοῦ Μεγακλέους

ἀδελφιδῆν ἄγροικος ὢν ἐξ ἄστεως,

σεμνὴν, τρυφῶσαν, ἐγκεκοισυρωμένην.

Ταύτην ὅτ' ἐγάμουν, συγκατεκλινόμην ἐγὼ

50 ὄζων τρυγὸς, τρασιᾶς, ἐρίων περιουσίας,

ἡ δ' αὖ μύρου, κρόκου, καταγλωττισμάτων,

δαπάνης, λαφυγμοῦ, Κωλιάδος, Γενετυλλίδος.

Οὐ μὴν ἐρῶ γ' ὡς ἀργὸς ἦν, ἀλλ' ἐσπάθα.

Ἐγὼ δ' ἂν αὐτῇ θοἰμάτιον δεικνὺς τοδὶ

55 πρόφασιν ἔφασκον, ὦ γύναι, λίαν σπαθᾷς.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἔλαιον ἡμῖν οὐκ ἔνεστ' ἐν τῷ λύχνῳ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἴμοι· τί γάρ μοι τὸν πότην ἧπτες λύχνον;

δεῦρ' ἔλθ' ἵνα κλάῃς.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Διὰ τί δῆτα κλαύσομαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὅτι τῶν παχειῶν ἐνετίθεις θρυαλλίδων.

60 Μετὰ ταῦθ', ὅπως νῷν ἐγένεθ' υἱὸς οὑτοσὶ,

ἐμοί τε δὴ καὶ τῇ γυναικὶ τἀγαθῇ,

περὶ τοὐνόματος δὴ 'ντεῦθεν ἐλοιδορούμεθα·

ἡ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τοὔνομα,

Ξάνθιππον ἢ Χάριππον ἢ Καλλιππίδην,

65 ἐγὼ δὲ τοῦ πάππου 'τιθέμην Φειδωνίδην.

Τέως μὲν οὖν ἐκρινόμεθ'· εἶτα τῷ χρόνῳ

κοινῇ ξυνέβημεν κἀθέμεθα Φειδιππίδην.

Τοῦτον τὸν υἱὸν λαμβάνουσ' ἐκορίζετο,

STREPSIADES.

Me quidem patrem tuum multis tu exagitas cursibus. — At enim quodnam me post Pasiam invasit æs alienum? Tres minæ pro curriculo et rotis Amyniæ.

PHIDIPPIDES.

Abduc equum domum, volutatum prius in pulvere.

STREPSIADES.

At, o miser, evolvisti me ex meis bonis, siquidem aliis jam obnoxius sum e re judicata, alii autem pro usuris aiunt pignora se capturos.

PHIDIPPIDES.

Quæso, pater, quid ita anxius es, et tota nocte huc illuc te versas?

STREPSIADES.

Mordet me demarchus quispiam e stragulis.

PHIDIPPIDES.

Sine me, o bone, aliquantulum dormire.

STREPSIADES.

Dormi tu ergo: scito tamen æs istuc alienum omne in caput tuum recasurum. — Heu! utinam pessumis exemplis periisset pronuba illa, quæ me impulit, ut matrem tuam ducerem! Ruri enim agebam vitam suavissimam, squalidam, incomtam, neglectam, redundantem apibus et ovibus et fracibus. Post illa uxorem duxi Megaclis, Megaclis filii, ex sorore neptem, rusticus urbanam, superbam, luxuriosam, Cœsyræ moribus imbutam. Hanc postquam duxeram, cum ea cubabam olens mustum, ficus, lanarum copiam; illa vero unguentum, crocum, collabellata oscula, sumtus, heluationes, Coliadem et Genetyllidem. Non equidem dicam otiosam eam fuisse; sed texebat. Ego autem ei pallium hoc ostendens, eoque utens prætextu, dicere ei solebam: *Mulier, telam nimis densas.*

FAMULUS.

Oleum nobis non inest in lucerna.

STREPSIADES.

Hei mihi! cur enim bibulam istam accendisti mihi lucernam? huc accede, ut plores.

FAMULUS.

Cur, obsecro, plorem?

STREPSIADES.

Quia e crassis ellychniis unum indidisti. — Post illa, quum nobis jam natus esset filius iste, mihi scilicet et bonæ illi mulieri, inter nos primum de nomine obortum est jurgium ad hunc modum: illa quidem equum addebat nomini, *Xanthippum*, aut *Chærippum*, aut *Callippidem* eum nuncupans; ego vero avi imponebam ei nomen *Phidonidem*. Hactenus quidem processit concertatio: postea tandem convenit inter nos, et dedimus ei nomen *Phidippidi*. Hunc autem illa gnatum gre-

ὅταν σὺ μέγας ὢν ἅρμ' ἐλαύνῃς πρὸς πόλιν,
70 ὥσπερ Μεγακλέης, ξυστίδ' ἔχων. Ἐγὼ δ' ἔφην,
ὅταν μὲν οὖν τὰς αἶγας ἐκ τοῦ Φελλέως,
ὥσπερ ὁ πατήρ σου, διφθέραν ἐνημμένος.
Ἀλλ' οὐκ ἐπίθετο τοῖς ἐμοῖς οὐδὲν λόγοις,
ἀλλ' ἵππερών μου κατέχεεν τῶν χρημάτων.
75 Νῦν οὖν ὅλην τὴν νύκτα φροντίζων, ὁδοῦ
μίαν εὗρον ἀτραπὸν δαιμονίως ὑπερφυᾶ,
ἣν ἢν ἀναπείσω τουτονὶ, σωθήσομαι.
Ἀλλ' ἐξεγεῖραι πρῶτον αὐτὸν βούλομαι.
Πῶς δῆτ' ἂν ἥδιστ' αὐτὸν ἐπεγείραιμι; πῶς;
80 Φειδιππίδη, Φειδιππίδιον.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τί, ὦ πάτερ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κύσον με καὶ τὴν χεῖρα δὸς τὴν δεξιάν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἰδού. Τί ἐστιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εἰπέ μοι, φιλεῖς ἐμέ;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ τουτονὶ τὸν ἵππιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μή μοί γε τοῦτον μηδαμῶς τὸν ἵππιον·
85 οὗτος γάρ ὁ θεὸς αἴτιός μοι τῶν κακῶν.
Ἀλλ' εἴπερ ἐκ τῆς καρδίας μ' ὄντως φιλεῖς,
ὦ παῖ, πιθοῦ.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τί οὖν πίθωμαι δῆτά σοι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἔκστρεψον ὡς τάχιστα τοὺς σαυτοῦ τρόπους,
καὶ μάνθαν' ἐλθὼν ἃν ἐγὼ παραινέσω.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

90 Λέγε δὴ, τί κελεύεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καί τι πείσει;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Πείσομαι,
νὴ τὸν Διόνυσον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δεῦρό νυν ἀπόβλεπε.
Ὁρᾷς τὸ θύριον τοῦτο καὶ τῳκίδιον;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ὁρῶ. Τί οὖν τοῦτ' ἐστὶν ἐτεὸν, ὦ πάτερ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ψυχῶν σοφῶν τοῦτ' ἐστὶ φροντιστήριον.
95 Ἐνταῦθ' ἐνοικοῦσ' ἄνδρες οἳ τὸν οὐρανὸν
λέγοντες ἀναπείθουσιν ὡς ἔστιν πνιγεὺς
κἄστιν περὶ ἡμᾶς οὗτος, ἡμεῖς δ' ἄνθρακες.
Οὗτοι διδάσκουσ', ἀργύριον ἤν τις διδῷ,
λέγοντα νικᾶν καὶ δίκαια κἄδικα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

100 Εἰσὶν δὲ τίνες;

mio complexa blande adloquebatur: *Quando tu grandis factus currum agitabis versus urbem, ut Megacles, croceo amictus pallio!* Ego autem dicebam: *Immo quando tu capras duces e Phelleo, ut pater tuus, remone indutus!* Sed meis dictis nequaquam paruit: verum fortunis meis equinum offudit morbum. Et nunc tota nocte mecum meditatus, viæ unam rationem inveni admirabiliter excellentem; quam si isti persuasero, salvus ero. Verum excitare prius ipsum volo. Quo modo ergo eum quam mollissume expergefaciam? quomodo? Phidippides, Phidippidisce!

PHIDIPPIDES.

Quid est, mi pater?

STREPSIADES.

Osculare me et manum cedo dexteram.

PHIDIPPIDES.

En. Quid est?

STREPSIADES.

Dic mihi, amas me?

PHIDIPPIDES.

Ita, Neptunum hunc testor equestrem.

STREPSIADES.

Neutiquam mihi, quæso, equestrem istum memora: hic enim deus est mihi causa malorum. Verum, si me corde revera amas, o gnate, gere morem mihi.

PHIDIPPIDES.

Quid tibi ergo morem vis geram?

STREPSIADES.

Immuta quam ocissime mores tuos, et abi, ut discas, quæ ego jubebo.

PHIDIPPIDES.

Dic jam quid jubeas.

STREPSIADES.

Obtemperabisne aliquantum mihi!

PHIDIPPIDES.

Obtemperabo, ita me Bacchus amet.

STREPSIADES.

Huc ergo converte oculos. Viden' ostiolum hoc et domunculam?

PHIDIPPIDES.

Video: at, quæso, quid est hoc, pater?

STREPSIADES.

Animarum sapientum hæc est schola. Hic habitant viri, qui sermonibus alios ad credendum inducunt, cœlum esse furnum, qui circa nos siet, nos autem esse carbones. Ipsi docent, si quis pecuniam ipsis det, quo pacto quis dicendo vincat et justam et injustam causam.

PHIDIPPIDES.

Quinam vero sunt?

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ οἶδ' ἀκριβῶς τοὔνομα·
μεριμνοφροντισταὶ καλοί τε κἀγαθοί.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Αἰβοῖ, πονηροί γ', οἶδα. Τοὺς ἀλαζόνας,
τοὺς ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις·
ὧν ὁ κακοδαίμων Σωκράτης καὶ Χαιρεφῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

105 Ἤ, ἤ, σιώπα· μηδὲν εἴπῃς νήπιον.
Ἀλλ' εἴ τι κήδει τῶν πατρῴων ἀλφίτων,
τούτων γενοῦ μοι, σχασάμενος τὴν ἱππικήν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἂν μὰ τὸν Διόνυσον, εἰ δοίης γέ μοι
τοὺς φασιανοὺς οὓς τρέφει Λεωγόρας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

110 Ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ὦ φίλτατ' ἀνθρώπων ἐμοί,
ἐλθὼν διδάσκου.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Καὶ τί σοι μαθήσομαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εἶναι παρ' αὐτοῖς φασιν ἄμφω τὼ λόγω,
τὸν κρείττον', ὅστις ἐστὶ, καὶ τὸν ἥττονα.
Τούτοιν τὸν ἕτερον τοῖν λόγοιν, τὸν ἥττονα,
115 νικᾶν λέγοντά φασι τἀδικώτερα.
Ἢν οὖν μάθῃς μοι τὸν ἄδικον τοῦτον λόγον,
ἃ νῦν ὀφείλω διὰ σὲ, τούτων τῶν χρεῶν
οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἂν πιθοίμην· οὐ γὰρ ἂν τλαίην ἰδεῖν
120 τοὺς ἱππέας τὸ χρῶμα διακεκναισμένος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ ἄρα μὰ τὴν Δήμητρα τῶν γ' ἐμῶν ἔδει,
οὔτ' αὐτὸς οὔθ' ὁ ζύγιος οὔθ' ὁ σαμφόρας·
ἀλλ' ἐξελῶ σ' ἐς κόρακας ἐκ τῆς οἰκίας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐ περιόψεταί μ' ὁ θεῖος Μεγακλέης
125 ἄνιππον. Ἀλλ' εἴσειμι, σοῦ δ' οὐ φροντιῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ μέντοι πεσών γε κείσομαι·
ἀλλ' εὐξάμενος τοῖσιν θεοῖς διδάξομαι
αὐτὸς βαδίζων εἰς τὸ φροντιστήριον.
Πῶς οὖν γέρων ὢν κἀπιλήσμων καὶ βραδὺς
130 λόγων ἀκριβῶν σχινδαλάμους μαθήσομαι;
Ἰτητέον. Τί ταῦτ' ἔχων στραγγεύομαι,
ἀλλ' οὐχὶ κόπτω τὴν θύραν; παῖ, παιδίον.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Βάλλ' ἐς κόρακας· τίς ἐσθ' ὁ κόψας τὴν θύραν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Φείδωνος υἱὸς Στρεψιάδης Κικυννόθεν.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

135 Ἀμαθής γε νὴ Δί', ὅστις οὑτωσὶ σφόδρα
ἀπεριμερίμνως τὴν θύραν λελάκτικας
καὶ φροντίδ' ἐξήμβλωκας ἐξευρημένην.

STREPSIADES.

Non callide novi nomen : sunt viri boni, meditationibus dediti.

PHIDIPPIDES.

Au! miseri illi quidem; novi. Jactatores illos luridos et discalceatos dicis, quorum unus est perditus ille Socrates, itemque Chærephon.

STREPSIADES.

Ah, ah! tace; ne stulte loquere. Verum si qua te tangit cura paterni victus, fi mihi unus horum, et rem equestrem missam face.

PHIDIPPIDES.

Non facerem, ita me Bacchus amet, etiamsi dares mihi Phasianos illos, quos alit Leogoras.

STREPSIADES.

Eia obsecro, hominum mihi carissume, abi et te doceri sine.

PHIDIPPIDES.

Et quid tibi discam?

STREPSIADES.

Aiunt apud eos esse geminos hos sermones : meliorem nempe, quisquis ille sit, et pejorem : istorum sermonum alterum, pejorem inquam, aiunt vincere, etiamsi injustissuma dicat. Si itaque disceres mihi injustum illum sermonem, quæcunque nunc propter te debeo, istorum nihil quicquam, ne obolum quidem, cuipiam solverem.

PHIDIPPIDES.

Haud sane tibi obtemperabo : non enim sustinerem adspicere equites, si mihi color vultus corruptus esset.

STREPSIADES.

Non itaque amplius, ita mihi Ceres propitia sit, de meis comedes, neque ipsus, neque jugalis equus, neque samphora : sed exigam te domo in malam rem.

PHIDIPPIDES.

Sed me sine equis esse non patietur avunculus meus Megacles. At domum ingrediar; te vero neglegam.

STREPSIADES.

Sed non ego tamen, postquam cecidi, jacebo. Verum, invocatis diis, in scholam ibo, et memet ipse docendum dabo. Quomodo ergo, quum senex sim, et obliviosus, et tardus, sermonum exquisitorum subtilitates addiscam? Eundum est. Quid multum cunctor, et non potius ostium pulto? Puer, heus puer!

DISCIPULUS.

Facesse hinc in malam rem. Quis est qui pultavit fores?

STREPSIADES.

Phidonis filius Strepsiades Cicynnensis.

DISCIPULUS.

Rusticus utique es, qui inconsiderate januam tam immeditate calcitrasti et cogitationem, quam animo conceperam, mihi excussisti.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Σύγγνωθί μοι· τηλοῦ γὰρ οἰκῶ τῶν ἀγρῶν.
Ἀλλ' εἰπέ μοι τὸ πρᾶγμα τοὐξημβλωμένον.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

140 Ἀλλ' οὐ θέμις πλὴν τοῖς μαθηταῖσιν λέγειν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Λέγε νυν ἐμοὶ θαρρῶν· ἐγὼ γὰρ οὑτοσὶ
ἥκω μαθητὴς εἰς τὸ φροντιστήριον.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Λέξω· νομίσαι δὲ ταῦτα χρὴ μυστήρια.
Ἀνήρετ' ἄρτι Χαιρεφῶντα Σωκράτης
145 ψύλλαν ὁπόσους ἅλλοιτο τοὺς αὑτῆς πόδας·
δακοῦσα γὰρ τοῦ Χαιρεφῶντος τὴν ὀφρῦν
ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τὴν Σωκράτους ἀφήλατο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πῶς δῆτα τοῦτ' ἐμέτρησε;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Δεξιώτατα.
Κηρὸν διατήξας, εἶτα τὴν ψύλλαν λαβὼν
150 ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν αὐτῆς τὼ πόδε,
κᾆτα ψυχείσῃ περιέφυσαν Περσικαί.
Ταύτας ὑπολύσας ἀνεμέτρει τὸ χωρίον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Τί δῆτ' ἄν, ἕτερον εἰ πύθοιο Σωκράτους
155 φρόντισμα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ποῖον; ἀντιβολῶ, κάτειπέ μοι.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ἀνήρετ' αὐτὸν Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος
ὁπότερα τὴν γνώμην ἔχοι, τὰς ἐμπίδας
κατὰ τὸ στόμ' ᾄδειν, ἢ κατὰ τοὐρροπύγιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δῆτ' ἐκεῖνος εἶπε περὶ τῆς ἐμπίδος;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

160 Ἔφασκεν εἶναι τοὔντερον τῆς ἐμπίδος
στενόν· διὰ λεπτοῦ δ' ὄντος αὐτοῦ τὴν πνοὴν
βίᾳ βαδίζειν εὐθὺ τοὐρροπυγίου·
ἔπειτα κοῖλον πρὸς στενῷ προσκείμενον
τὸν πρωκτὸν ἠχεῖν ὑπὸ βίας τοῦ πνεύματος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

165 Σάλπιγξ ὁ πρωκτός ἐστιν ἄρα τῶν ἐμπίδων.
Ὦ τρισμακάριος τοῦ διεντερεύματος.
Ἦ ῥᾳδίως φεύγων ἂν ἀποφύγοι δίκην
ὅστις δίοιδε τοὔντερον τῆς ἐμπίδος.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Πρῴην δέ γε γνώμην μεγάλην ἀφῃρέθη
170 ὑπ' ἀσκαλαβώτου.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τίνα τρόπον; κάτειπέ μοι.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ζητοῦντος αὐτοῦ τῆς σελήνης τὰς ὁδοὺς
καὶ τὰς περιφορὰς, εἶτ' ἄνω κεχηνότος
ἀπὸ τῆς ὀροφῆς νύκτωρ γαλεώτης κατέχεσεν.

STREPSIADES.

Ignosce mihi; procul enim hinc habito ruri. Sed dic mihi, quodnam erat illud, quod tibi ex animo excussi?

DISCIPULUS.

Sed fas non est hæc cuiquam dicere, nisi discipulis.

STREPSIADES.

Mihi ergo audacter dicito: ipsus enim venio in scholam discipulus.

DISCIPULUS.

Dicam: sed credere debes mysteria hæc esse. Modo interrogabat Chærephontem Socrates, pulex quot suos ipsius saltaret pedes: quum enim momordisset Chærephontis supercilium, in caput Socratis inde saltavit.

STREPSIADES.

Quomodo, quæso, istud metitus est?

DISCIPULUS.

Scite admodum. Cera liquefacta, deinde pulice prehenso, immersit pedes ejus in ceram: post, refrigerato pulici adhæserunt calcei Persici; quos ille detraxit, iisque spatium dimetitus est.

STREPSIADES.

O supreme Jupiter, quanta subtilitas mentis!

DISCIPULUS.

Quid vero, si aliud Socratis audias inventum?

STREPSIADES.

Quale? obsecro, enarra mihi.

DISCIPULUS.

Interrogabat ipsum Chærephon Sphettius, utrum putaret culices ore canere, an vero podice.

STREPSIADES.

Quid, quæso, nam dicebat ille de culice?

DISCIPULUS.

Intestinum culicis dicebat esse angustum: per illud autem tenue flatum vi pergere recta versus podicem: deinde angusto intestino adjacentem cavum podicem flatus violentia sonare.

STREPSIADES.

Tuba itaque est podex culicum. O ter beatus ob perspectam intestini naturam! Facile hercle reus absolvetur, qui tam bene norit intestinum culicis.

DISCIPULUS.

Nuper vero sublimis cogitatio abrepta ei fuit a stellione.

STREPSIADES.

Quomodo? dic mihi.

DISCIPULUS.

Dum noctu investigabat ille lunæ vias et conversiones, sursumque spectabat ore hiante, de tecto concacavit eum stellio.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἥνθην γαλεώτῃ καταχέσαντι Σωκράτους.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

175 Ἐχθὲς δέ γ' ἡμῖν δεῖπνον οὐκ ἦν ἑσπέρας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εἶεν· τί οὖν πρὸς τἄλφιτ' ἐπαλαμήσατο;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Κατὰ τῆς τραπέζης καταπάσας λεπτὴν τέφραν,
κάμψας ὀβελίσκον, εἶτα διαβήτην λαβὼν,
ἐκ τῆς παλαίστρας θοἰμάτιον ὑφείλετο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

180 Τί δῆτ' ἐκεῖνον τὸν Θαλῆν θαυμάζομεν;
ἄνοιγ' ἄνοιγ' ἀνύσας τὸ φροντιστήριον,
καὶ δεῖξον ὡς τάχιστά μοι τὸν Σωκράτη.
Μαθητιῶ γάρ· ἀλλ' ἄνοιγε τὴν θύραν.
Ὦ Ἡράκλεις, ταυτὶ ποδαπὰ τὰ θηρία;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

185 Τί ἐθαύμασας; τῷ σοι δοκοῦσιν εἰκέναι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τοῖς ἐκ Πύλου ληφθεῖσι, τοῖς Λακωνικοῖς.
Ἀτὰρ τί ποτ' ἐς τὴν γῆν βλέπουσιν οὑτοιί;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ζητοῦσιν οὗτοι τὰ κατὰ γῆς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Βολβοὺς ἄρα
ζητοῦσι. Μή νυν τουτογὶ φροντίζετε·
190 ἐγὼ γὰρ οἶδ' ἵν' εἰσὶ μεγάλοι καὶ καλοί.
Τί γὰρ οἵδε δρῶσιν οἱ σφόδρ' ἐγκεκυφότες;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Οὗτοι δ' ἐρεβοδιφῶσιν ὑπὸ τὸν Τάρταρον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δῆθ' ὁ πρωκτὸς ἐς τὸν οὐρανὸν βλέπει;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Αὐτὸς καθ' αὑτὸν ἀστρονομεῖν διδάσκεται,
195 Ἀλλ' εἴσιθ' ἵνα μὴ 'κεῖνος ἡμῖν ἐπιτύχῃ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μήπω γε μήπω γ', ἀλλ' ἐπιμεινάντων, ἵνα
αὐτοῖσι κοινώσω τι πραγμάτιον ἐμόν.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ἀλλ' οὐχ' οἷόν τ' αὐτοῖσι πρὸς τὸν ἀέρα
ἔξω διατρίβειν πολὺν ἄγαν ἐστὶν χρόνον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

200 Πρὸς τῶν θεῶν, τί γὰρ τάδ' ἐστὶν; εἰπέ μοι.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ἀστρονομία μὲν αὑτηί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τουτὶ δὲ τί;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Γεωμετρία.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τοῦτ' οὖν τί ἐστι χρήσιμον;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Γῆν ἀναμετρεῖσθαι.

STREPSIADES.

O lepidum stellionem, qui Socratem concacavit!

DISCIPULUS.

Heri autem vesperi cœna nobis non erat.

STREPSIADES.

Hem! quid itaque inveniundo cibo excogitavit?

DISCIPULUS.

Insperso in mensam tenui pulvere, veruculum incurvavit, deinde circino sumto, vestem e palæstra surripuit.

STREPSIADES.

Quid ergo Thalem illum miramur? Aperi, aperi propere scholam, et mihi quamprimum ostende Socratem: gestio enim discipulus fieri: sed aperi ostium. O Hercules! unde ego has bestias esse dicam gentium?

DISCIPULUS.

Quid mirare? cui videntur esse similes?

STREPSIADES.

Lacedæmoniis illis, qui e Pylo captivi adducti sunt. Sed quid terram intuentur isti?

DISCIPULUS.

Quærunt subterranea.

STREPSIADES.

Bulbos ergo quærunt. Ne jam istuc amplius curate: ego enim scio ubi sint magni et pulcri. Quid vero isti faciunt, qui tam cernuos se inflectunt?

DISCIPULUS.

Perscrutantur ima Erebi et Tartari.

STREPSIADES.

Quid ergo podex in cœlum spectat?

DISCIPULUS.

Seorsum ille astronomiam discit. Sed ingredimini, ne ipsus in nos forte incidat.

STREPSIADES.

Nondum etiam, nondum: sed maneant, ut cum ipsis communicem pauxillum quid rerum mearum.

DISCIPULUS.

Sed non possunt sub dio foris commorari nimis longo tempore.

STREPSIADES.

Per deos obsecro, quid hæc sunt? dic mihi.

DISCIPULUS.

Hæc quidem astronomia est.

STREPSIADES.

Hoc vero, quid?

DISCIPULUS.

Geometria.

STREPSIADES.

Hoc ergo quam ad rem usui est?

DISCIPULUS.

Ad dimetiendam terram.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πότερα τὴν κληρουχικήν;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Οὒκ, ἀλλὰ τὴν σύμπασαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀστεῖον λέγεις.

205 Τὸ γὰρ σόφισμα δημοτικὸν καὶ χρήσιμον.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. Ὁρᾷς;
αἵδε μὲν Ἀθῆναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί σὺ λέγεις; οὐ πείθομαι,
ἐπεὶ δικαστὰς οὐχ ὁρῶ καθημένους.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ὡς τοῦτ' ἀληθῶς Ἀττικὸν τὸ χωρίον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

210 Καὶ ποῦ Κικυννῆς εἰσιν οὑμοὶ δημόται;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ἐνταῦθ' ἔνεισιν. Ἡ δέ γ' Εὔβοι', ὡς ὁρᾷς,
ἡδὶ παρατέταται μακρὰ πόρρω πάνυ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἶδ'· ὑπὸ γὰρ ἡμῶν παρετάθη καὶ Περικλέους.
Ἀλλ' ἡ Λακεδαίμων ποῦ 'στιν;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ὅπου 'στίν; αὑτηί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

215 Ὡς ἐγγὺς ἡμῶν. Τοῦτο πάνυ φροντίζετε,
ταύτην ἀφ' ἡμῶν ἀπαγαγεῖν πόρρω πάνυ.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Ἀλλ' οὐχ οἷόν τε νὴ Δί'.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἰμώξεσθ' ἄρα.
Φέρε τίς γὰρ οὗτος οὑπὶ τῆς κρεμάθρας ἀνήρ;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Αὐτός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τίς αὐτός;

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Σωκράτης.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ Σώκρατες.

220 Ἴθ' οὗτος, ἀναβόησον αὐτόν μοι μέγα.

ΜΑΘΗΤΗΣ.

Αὐτὸς μὲν οὖν σὺ κάλεσον· οὐ γάρ μοι σχολή.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ Σώκρατες,
ὦ Σωκρατίδιον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τί με καλεῖς, ὦφήμερε;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πρῶτον μὲν ὅ τι δρᾷς, ἀντιβολῶ, κάτειπέ μοι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

225 Ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.

STREPSIADES.

Illamne, quæ sorte distributa fuerit?

DISCIPULUS.

Non; verum universam.

STREPSIADES.

Facete dicis: est enim hoc inventum populare et utile.

DISCIPULUS.

Hæc autem est terræ descriptio universæ. Viden'? hæ quidem sunt Athenæ.

STREPSIADES.

Quid dicis? minume credo: quippe judices sedere non video.

DISCIPULUS.

Atqui hoc est revera solum Atticum.

STREPSIADES.

Et ubi sunt Cicynnenses, populares mei?

DISCIPULUS.

Hic insunt. Eubœa autem, ut vides, hæcce, in longitudinem oppido protensa.

STREPSIADES.

Scio: nam a nobis protensa est et a Pericle. Sed Lacedæmon ubi est?

DISCIPULUS.

Ubi sit? hæc est.

STREPSIADES.

Quam prope a nobis! sed opere studete maxumo, ut eam a nobis abducatis quam longissume.

DISCIPULUS.

Sed mehercle fieri non potest.

STREPSIADES.

Vapulabitis igitur. Age, quis vero est vir iste in carnario?

DISCIPULUS.

Ipsus.

STREPSIADES.

Quis ipsus?

DISCIPULIS.

Socrates.

STREPSIADES.

O Socrates! I tu, voca mihi eum magna voce.

DISCIPULUS.

Tute ipse sane voca: nam mihi otium non est.

STREPSIADES.

O Socrates! o Socratisce!

SOCRATES.

Quid me vocas, mortalis?

STREPSIADES.

Primum quidem, quid facias, obsecro, dic mihi.

SOCRATES.

Per aerem incedo et solem contemplor.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἔπειτ' ἀπὸ ταρροῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς,
ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς, εἴπερ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐ γὰρ ἄν ποτε
ἐξεῦρον ὀρθῶς τὰ μετέωρα πράγματα,
εἰ μὴ κρεμάσας τὸ νόημα καὶ τὴν φροντίδα
230 λεπτὴν καταμίξας εἰς τὸν ὅμοιον ἀέρα.
Εἰ δ' ὢν χαμαὶ τἄνω κάτωθεν ἐσκόπουν,
οὐκ ἄν ποθ' εὗρον· οὐ γὰρ ἀλλ' ἡ γῆ βίᾳ
ἕλκει πρὸς αὑτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος.
Πάσχει δὲ ταυτὸ τοῦτο καὶ τὰ κάρδαμα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

235 Τί φῄς;
ἡ φροντὶς ἕλκει τὴν ἰκμάδ' εἰς τὰ κάρδαμα;
Ἴθι νυν, κατάβηθ', ὦ Σωκρατίδιον, ὡς ἐμὲ,
ἵνα με διδάξῃς ὧνπερ ἕνεκ' ἐλήλυθα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἦλθες δὲ κατὰ τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Βουλόμενος μαθεῖν λέγειν.
240 Ὑπὸ γὰρ τόκων χρήστων τε δυσκολωτάτων
ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Πόθεν δ' ὑπόχρεως σαυτὸν ἔλαθες γενόμενος;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νόσος μ' ἐπέτριψεν ἱππικὴ, δεινὴ φαγεῖν.
Ἀλλά με δίδαξον τὸν ἕτερον τοῖν σοῖν λόγοιν,
245 τὸν μηδὲν ἀποδιδόντα. Μισθὸν δ' ὅντιν' ἂν
πράττῃ μ' ὀμοῦμαί σοι καταθήσειν τοὺς θεούς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ποίους θεοὺς ὀμεῖ σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ
ἡμῖν νόμισμ' οὐκ ἔστι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τῷ γὰρ ὄμνυτ'; ἢ
σιδαρέοισιν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

250 Βούλει τὰ θεῖα πράγματ' εἰδέναι σαφῶς
ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ Δί', εἴπερ ἔστι γε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Καὶ ξυγγενέσθαι ταῖς Νεφέλαισιν ἐς λόγους,
ταῖς ἡμετέραισι δαίμοσιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μάλιστά γε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Κάθιζε τοίνυν ἐπὶ τὸν ἱερὸν σκίμποδα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

255 Ἰδοὺ κάθημαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τουτονὶ τοίνυν λαβὲ
τὸν στέφανον.

STREPSIADES.

Itane a crate deos despicis; non vero a terra, siquidem?

SOCRATES.

Neutiquam enim possem recte indagare res cœlestes, nisi suspenso animo, et permista meditatione cum aere sibi consimili. Si vero humi stans superna ab inferiore loco spectarem, nunquam possem illa indagare. Enimvero terra vi quadam trahit ad se humorem meditationis. Idem autem contingit nasturtio.

STREPSIADES.

Quid ais? Meditatio trahit humorem in nasturtium? Age vero, mi Socratisce, huc ad me descende, ut me illa doceas, quorum gratia veni.

SOCRATES.

Quam autem ob rem venisti?

STREPSIADES.

Cupiens addiscere artem dicendi; nam ab usuris, creditoribusque difficillumis agor, feror, bona mea pignori capta diripiuntur.

SOCRATES.

Quomodo vero non animadvertisti ære te alieno obrui?

STREPSIADES.

Perdidit me morbus equestris terribilis voracitatis. Sed doce me alterum tuorum sermonum, illum, inquam, qui nihil reddit. Mercedem vero, quamcunque petieris, præsentaria pecunia me tibi soluturum per deos jurabo.

SOCRATES.

Per quosnam deos jurabis tu? primum enim dii nobis non sunt in usu.

STREPSIADES.

Per quid ergo juratis? an per ferreos nummos, ut in Byzantio?

SOCRATES.

Vin' res divinas cognoscere clare et recte, quænam sint?

STREPSIADES.

Volo hercle, si modo fieri potest.

SOCRATES.

Et venire in colloquium cum Nubibus, nostris deabus?

STREPSIADES.

Maxume.

SOCRATES.

Sede itaque in sacro grabbato.

STREPSIADES.

En, sedeo.

SOCRATES.

Porro coronam hanc cape.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐπὶ τί στέφανον; οἴμοι, Σώκρατες,
ὥσπερ με τὸν Ἀθάμανθ' ὅπως μὴ θύσετε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐχ, ἀλλὰ ταῦτα πάντα τοὺς τελουμένους
ἡμεῖς ποιοῦμεν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εἶτα δὴ τί κερδανῶ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

260 Λέγειν γενήσει τρίμμα, κρόταλον, παιπάλη.
Ἀλλ' ἔχ' ἀτρεμί.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὐ ψεύσει γέ με·
καταπαττόμενος γὰρ παιπάλη γενήσομαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Εὐφημεῖν χρὴ τὸν πρεσβύτην καὶ τῆς εὐχῆς ὑπακούειν.
Ὦ δέσποτ' ἄναξ, ἀμέτρητ' Ἀήρ, ὃς ἔχεις τὴν γῆν μετέωρον,
265 λαμπρός τ' Αἰθήρ, σεμναί τε θεαὶ Νεφέλαι βροντησικέραυνοι,
ἄρθητε, φάνητ', ὦ δέσποιναι, τῷ φροντιστῇ μετέωροι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μήπω μήπω γε, πρὶν ἂν τουτὶ πτύξωμαι, μὴ καταβρεχθῶ.
Τὸ δὲ μηδὲ κυνῆν οἴκοθεν ἐλθεῖν ἐμὲ τὸν κακοδαίμον' ἔχοντα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἔλθετε δῆτ', ὦ πολυτίμητοι Νεφέλαι, τῷδ' εἰς ἐπίδειξιν·
270 εἴτ' ἐπ' Ὀλύμπου κορυφαῖς ἱεραῖς χιονοβλήτοισι κάθησθε,
εἴτ' Ὠκεανοῦ πατρὸς ἐν κήποις ἱερὸν χορὸν ἵστατε Νύμφαις,
εἴτ' ἄρα Νείλου προχοαῖς ὑδάτων χρυσέαις ἀρύτεσθε πρόχουσιν,
ἢ Μαιῶτιν λίμνην ἔχετ' ἢ σκόπελον νιφόεντα Μίμαντος·
ἐπακούσατε δεξάμεναι θυσίαν καὶ τοῖς ἱεροῖσι χαρεῖσαι.

ΧΟΡΟΣ.

275 Ἀέναοι Νεφέλαι, Στρ.
ἀρθῶμεν φανεραὶ δροσερὰν φύσιν εὐάγητον,
πατρὸς ἀπ' Ὠκεανοῦ βαρυαχέος
ὑψηλῶν ὀρέων κορυφὰς ἔπι
280 δενδροκόμους, ἵνα
τηλεφανεῖς σκοπιὰς ἀφορώμεθα,
καρπούς τ' ἀρδομέναν θ' ἱερὰν χθόνα,
καὶ ποταμῶν ζαθέων κελαδήματα,
καὶ πόντον κελάδοντα βαρύβρομον·
285 ὄμμα γὰρ αἰθέρος ἀκάματον σελαγεῖται
μαρμαρέαις ἐν αὐγαῖς.
Ἀλλ' ἀποσεισάμεναι νέφος ὄμβριον
ἀθανάτας ἰδέας ἐπιδώμεθα
290 τηλεσκόπῳ ὄμματι γαῖαν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὦ μέγα σεμναὶ Νεφέλαι, φανερῶς ἠκούσατέ μου καλέσαντος.
Ἤσθου φωνῆς ἅμα καὶ βροντῆς μυκησαμένης θεοσέπτου;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καὶ σέβομαί γ, ὦ πολυτίμητοι, καὶ βούλομαι ἀνταποπαρδεῖν
πρὸς τὰς βροντάς· οὕτως αὐτὰς τετρεμαίνω καὶ πεφόβημαι·
295 κεἰ θέμις ἐστίν, νυνί γ' ἤδη, κεἰ μὴ θέμις ἐστί, χεσείω.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐ μὴ σκώψει μηδὲ ποιήσεις ἅπερ οἱ τρυγοδαίμονες οὗτοι,
ἀλλ' εὐφήμει· μέγα γάρ τι θεῶν κινεῖται σμῆνος ἀοιδαῖς.

STREPSIADES.

Quorsum coronam? Eheu, Socrates, cave sis, ne me sicut Athamantem sacruficetis.

SOCRATES.

Non fiet: verum qui initiantur, omnia ista nos iis facimus.

STREPSIADES.

Quid, quæso, inde lucri capiam?

SOCRATES.

In dicendo fies tritus, crepitaculum, pollen: sed quiesce.

STREPSIADES.

Pol me non falles: nam si ad hunc modum conspergar, pollen fiam.

SOCRATES.

Lingua favere oportet senem precibusque aures adhibere. O rex, immense Aer, qui terram sublimem tenes, lucideque Æther, venerabilesque divæ, Nubes, quæ tonitrua et fulmina volvitis, surgite et apparete, o dominæ, philosopho sublimes.

STREPSIADES.

Nondum etiam, nondum, priusquam duplicata lacinia caput obtexero, ne compluar. Mene vero infelicem domo egressum fuisse sine galero!

SOCRATES.

Adeste igitur, o venerandæ Nubes, ut vosmet huic ostendatis, sive in Olympi vertice sacro nivali sedetis; sive Oceani patris in hortis sacram choream instituitis cum Nymphis; sive forte in Nili fluentis aquam aureis gutturniis hauritis; sive Mæoticam obtinetis paludem, sive Mimantis nivosam rupem, exaudite, et accipite hoc sacruficium, sacris his gavisæ.

CHORUS.

Perennes Nubes, tollamur manifestæ, roscida natura et agili, patre ab Oceano graviter fremente ad celsorum montium vertices arboribus comantes, unde conspicuas longe lateque speculas despectamus, sacramque terram fructuum parentem, et divinorum fluviorum sonitus, et pontum sonantem gravi murmure: nam infatigabilis oculus ætheris coruscat lucido jubare. Sed decussa caligine imbrifera, immortalem revelantes speciem, terram spectemus longe prospiciente oculo.

SOCRATES.

O maxume venerabiles Nubes, manifesto audistis me vocantem. Sensistine vocem, simulque mugitum tonitrus divini?

STREPSIADES.

Vos equidem veneror, o sanctæ Nubes, vestrisque volo tonitribus oppedere; adeo iis auditis contremisco et timore perculsus sum: et, sive fas est, sive non est fas, jam volo cacare.

SOCRATES.

Ne illudas, neu facias, quod perditi isti comici; sed ore fave: magnum enim dearum examen incipit moveri cum cantu.

ΧΟΡΟΣ.

Παρθένοι ὀμβροφόροι, Ἀντ.
300 ἔλθωμεν λιπαρὰν χθόνα Παλλάδος, εὔανδρον γᾶν
Κέκροπος ὀψόμεναι πολυήρατον·
οὗ σέβας ἀρρήτων ἱερῶν, ἵνα
μυστοδόκος δόμος
ἐν τελεταῖς ἁγίαις ἀναδείκνυται,
305 οὐρανίοις τε θεοῖς δωρήματα,
ναοί θ' ὑψερεφεῖς καὶ ἀγάλματα,
καὶ πρόσοδοι μακάρων ἱερώταται,
εὐστέφανοί τε θεῶν θυσίαι θαλίαι τε,
310 παντοδαπαῖς ἐν ὥραις,
ἦρί τ' ἐπερχομένῳ Βρομία χάρις,
εὐκελάδων τε χορῶν ἐρεθίσματα,
καὶ Μοῦσα βαρύβρομος αὐλῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. [αὗται

Πρὸς τοῦ Διὸς ἀντιβολῶ σε, φράσον, τίνες εἴσ', ὦ Σώκρατες,
315 αἱ φθεγξάμεναι τοῦτο τὸ σεμνόν; μῶν ἡρῷναί τινές εἰσιν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἥκιστ', ἀλλ' οὐράνιαι Νεφέλαι, μεγάλαι θεαὶ ἀνδράσιν ἀργοῖς·
αἵπερ γνώμην καὶ διάλεξιν καὶ νοῦν ἡμῖν παρέχουσι
καὶ τερατείαν καὶ περίλεξιν, καὶ κροῦσιν, καὶ κατάληψιν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ταῦτ' ἄρ' ἀκούσασ' αὐτῶν τὸ φθέγμ' ἡ ψυχή μου πεπότηται,
320 καὶ λεπτολογεῖν ἤδη ζητεῖ καὶ περὶ καπνοῦ στενολεσχεῖν,
καὶ γνωμιδίῳ γνώμην νύξασ' ἑτέρῳ λόγῳ ἀντιλογῆσαι·
ὥστ', εἴ πως ἔστιν, ἰδεῖν αὐτὰς ἤδη φανερῶς ἐπιθυμῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Βλέπε νυν δευρὶ πρὸς τὴν Πάρνηθ'· ἤδη γὰρ ὁρῶ κατιούσας
ἡσυχῇ αὐτάς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Φέρε, ποῦ; δεῖξον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Χωροῦσ' αὗται πάνυ πολλαί,
325 διὰ τῶν κοίλων καὶ τῶν δασέων, αὗται πλάγιαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί τὸ χρῆμα;
ὡς οὐ καθορῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Παρὰ τὴν εἴσοδον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἤδη νυνὶ μόλις οὕτως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Νῦν γέ τοι ἤδη καθορᾷς αὐτάς, εἰ μὴ λημᾷς κολοκύνταις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ Δί' ἔγωγ', ὦ πολυτίμητοι, πάντα γὰρ ἤδη κατέχουσι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ταύτας μέντοι σὺ θεὰς οὔσας οὐχ ᾔδης οὐδ' ἐνόμιζες;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ. [εἶναι.

330 Μὰ Δί', ἀλλ' ὁμίχλην καὶ δρόσον αὐτὰς ἡγούμην καὶ καπνὸν

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐ γὰρ μὰ Δί' οἶσθ' ὁτιὴ πλείστους αὗται βόσκουσι σοφιστάς,
Θουριομάντεις, ἰατροτέχνας, σφραγιδονυχαργοκομήτας,
κυκλίων τε χορῶν ᾀσματοκάμπτας, ἄνδρας μετεωροφένακας,

CHORUS.

Virgines imbriferæ eamus, ut pingue solum Palladis, fortium virorum feracem terram Cecropis videamus amabilem, ubi cultus arcanorum sacrorum, ubi mystica domus inter sacras initiationes ostenditur, diisque cœlestibus munera, templaque summis educta tectis, et simulacra, et supplicationes beatorum sanctissumæ, coronisque ornata deorum sacrificia, epulæque omni tempore anni: vere autem adventante Bromia festivitas, et suaviter resonantum chororum incitamenta, et tibiarum gravis cantus.

STREPSIADES.

Per Jovem te obsecro, dic mihi, o Socrates, quænam sunt illæ, quæ vocem istam emiserunt majestate plenam? num heroinæ aliquæ sunt?

SOCRATES.

Minume: verum cœlestes Nubes, magna numina hominibus otiosis, quæ sententias, et dicendi peritiam, et mentem nobis suggerunt, et præstigias, et loquacitatem, et fallaciam et perceptionem.

STREPSIADES.

Idcirco igitur audita earum voce, volitat anima mea, jamque de rebus subtilibus disputare gestit, et de fumo garrire, et sententiola sententiolam pungendo alteri orationi contradicere; adeo ut cupiam, si quo pacto liceat, eas aperte videre.

SOCRATES.

Specta igitur huc ad Parnethem: jam enim eas cerno sensim et placide descendentes.

STREPSIADES.

Age, ubi? ostende.

SOCRATES.

En, procedunt magno numero, per loca cava et densa seipsas obliquas inferentes.

STREPSIADES.

Quid hoc rei, quod eas non video?

SOCRATES.

Juxta aditum.

STREPSIADES.

Jam demum vix eas dispicio.

SOCRATES.

Nunc tamen vides ipsas, nisi gramias in oculis habes instar cucurbitæ.

STREPSIADES.

Hercle equidem. O venerandæ! locum jam omnem tenent.

SOCRATES.

Has tamen tu deas esse nesciebas, nec eas pro numinibus habebas.

STREPSIADES.

Non hercle: verum nebulam et rorem et fumum eas esse existimabam.

SOCRATES.

Non enim edepol scis, ut multos istæ alant sophistas, vates Thurinos, medicos, prodigos, poetas dithyrambicis choris qui flectunt modos, homines que qui de rebus ætheriis disserentes audientibus

οὐδὲν δρῶντας βόσκουσ' ἀργούς, ὅτι ταύτας μουσοποιοῦσιν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

335 Ταῦτ' ἄρ' ἐποίουν ὑγρᾶν Νεφελᾶν στρεπταιγλᾶν δάϊον ὁρμάν,
πλοκάμους θ' ἑκατογκεφάλα Τυφῶ, πρημαινούσας τε θυέλλας,
εἶτ' ἀερίας, διεράς, γαμψοὺς οἰωνοὺς ἀερονηχεῖς, [τέπινον
ὄμβρους θ' ὑδάτων δροσερᾶν Νεφελᾶν· εἶτ' ἀντ' αὐτῶν κα-
κεστρᾶν τεμάχη μεγαλᾶν ἀγαθᾶν, κρέα τ' ὀρνίθεια κιχηλᾶν."

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

340 Διὰ μέντοι τάσδ' οὐχὶ δικαίως;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Λέξον δή μοι, τί παθοῦσαι,
εἴπερ Νεφέλαι γ' εἰσὶν ἀληθῶς, θνηταῖς εἴξασι γυναιξίν;
οὐ γὰρ ἐκεῖναί γ' εἰσὶ τοιαῦται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Φέρε, ποῖαι γάρ τινές εἰσιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ οἶδα σαφῶς· εἴξασιν δ' οὖν ἐρίοισιν πεπταμένοισι,
κοὐχὶ γυναιξίν, μὰ Δί', οὐδ' ὁτιοῦν· αὗται δὲ ῥῖνας ἔχουσιν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

345 Ἀπόκριναί νυν ἅττ' ἂν ἔρωμαι·

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Λέγε νυν ταχέως ὅ τι βούλει.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἤδη ποτ' ἀναβλέψας εἶδες νεφέλην Κενταύρῳ ὁμοίαν
ἢ παρδάλει ἢ λύκῳ ἢ ταύρῳ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ Δί' ἔγωγ'. Εἶτα τί τοῦτο;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Γίγνονται πάνθ' ὅ τι βούλονται· κᾆτ' ἢν μὲν ἴδωσι κομήτην,
ἄγριόν τινα τῶν λασίων τούτων, οἷόνπερ τὸν Ξενοφάντου,
350 σκώπτουσαι τὴν μανίαν αὐτοῦ Κενταύροις ᾔκασαν αὑτάς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί γάρ, ἢν ἅρπαγα τῶν δημοσίων κατίδωσι Σίμωνα, τί δρῶσιν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀποφαίνουσαι τὴν φύσιν αὐτοῦ λύκοι ἐξαίφνης ἐγένοντο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ταῦτ' ἄρα ταῦτα Κλεώνυμον αὗται τὸν ῥίψασπιν χθὲς ἰδοῦσαι,
ὅτι δειλότατον τοῦτον ἑώρων, ἔλαφοι διὰ τοῦτ' ἐγένοντο.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

355 Καὶ νῦν γ' ὅτι Κλεισθένη εἶδον, ὁρᾷς, διὰ τοῦτ' ἐγένοντο γυ-[ναῖκες.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Χαίρετε τοίνυν, ὦ δέσποιναι· καὶ νῦν, εἴπερ τινὶ κἄλλῳ,
οὐρανομήκη ῥήξατε κἀμοὶ φωνήν, ὦ παμβασίλειαι.

ΧΟΡΟΣ.

Χαῖρ', ὦ πρεσβῦτα παλαιογενές, θηρατὰ λόγων φιλομούσων·
σύ τε, λεπτοτάτων λήρων ἱερεῦ, φράζε πρὸς ἡμᾶς ὅ τι χρῄζεις·
360 οὐ γὰρ ἂν ἄλλῳ γ' ὑπακούσαιμεν τῶν νῦν μετεωροσοφιστῶν
πλὴν ἢ Προδίκῳ, τῷ μὲν σοφίας καὶ γνώμης οὕνεκα, σοὶ δέ,
ὅτι βρενθύει τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλεις,
κἀνυπόδητος κακὰ πόλλ' ἀνέχει κἀφ' ἡμῖν σεμνοπροσωπεῖς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ Γῆ τοῦ φθέγματος, ὡς ἱερὸν καὶ σεμνὸν καὶ τερατῶδες.

fucum faciunt; hos, inquam, omnes alunt otiosos et nihil agentes, quoniam ipsas laudibus celebrant.

STREPSIADES.

Propterea igitur versibus suis crepare solent *humidarum Nubium lucem avertentium celerem impetum, cirrosque centicipitis Typhonis, furentesque procellas, item aerias, udas, aduncis unguibus alites in aere natentes, imbresque aquarum rorantum Nubium:* deinde pro his versibus deglutiunt *mugilum magnorum et bonorum frusta, carnes avium turdorum.*

SOCRATES.

Propter has num immerito?

STREPSIADES.

Dic mihi, quæso, undenam eis accidit, si revera Nubes sunt, ut similes sint factæ mulieribus? non enim illæ tales sunt.

SOCRATES.

Age, quales ergo sunt?

STREPSIADES.

Non satis callide scio: certe similes videntur lanis expansis, non hercle mulieribus, ne tantillum quidem: istæ vero nares habent.

SOCRATES.

Responde nunc mihi quod te interrogabo.

STREPSIADES.

Dic ergo cito quidquid vis

SOCRATES.

Vidistin' aliquando, sursum spectans, nubem Centauro similem, aut pardo, aut lupo, aut tauro?

STREPSIADES.

Ego hercle vero: sed quid tum?

SOCRATES.

Nempe fiunt quidquid lubitum est. Namque si comantem quempiam conspiciant pædiconem ex hirsutis illis, qualis est Xenophantis filius, insaniam ejus irridentes, Centauris se assimulant.

STREPSIADES.

Quid ergo? si depeculatorem ærari Simonem videant, quid faciunt?

SOCRATES.

Mores ejus ut arguant, lupi repente fiunt.

STREPSIADES.

Hoc igitur ipsum est, quamobrem Cleonymum heri conspicatæ, qui clypeum abjecit, quia timidissumum eum videbant, cervi factæ sunt.

SOCRATES.

Et nunc, quod Clisthenen adspexerunt, viden'? eo mulieres factæ sunt.

STREPSIADES.

Salvete itaque, o dominæ, atque jam, si cui alii unquam, et mihi, rupto silentio, mittite altisonam vocem, o præpotentes reginæ.

CHORUS.

Salve, o senex annose, sapientum investigator sermonum; tuque subtilissimarum nugarum sacerdos, dic nobis cujus rei indiges. Haud enim facile obtemperemus sophistarum alii cœlestia scrutantium, excepto Prodico: huic quidem doctrinæ et ingeni ergo; tibi vero, quia superbus incedis, hac illac oculos versans, et discalceatus multa mala sustines, nobisque fretus vultum ad gravitatem componis.

STREPSIADES.

O Terra! quæ vox! quam sacra, quam venerabilis, quam prodigiosa!

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

365 Αὗται γάρ τοι μόναι εἰσὶ θεαί· τἄλλα δὲ πάντ' ἐστὶ φλύαρος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὁ Ζεὺς δ' ἡμῖν, φέρε, πρὸς τῆς Γῆς, οὑλύμπιος οὐ θεός ἐστιν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ποῖος Ζεύς; οὐ μὴ ληρήσεις· οὐδ' ἔστι Ζεύς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί λέγεις σύ;

ἀλλὰ τίς ὕει; τουτὶ γὰρ ἔμοιγ' ἀπόφηναι πρῶτον ἁπάντων.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Αὗται δήπου· μεγάλοις δέ σ' ἐγὼ σημείοις αὐτὸ διδάξω.

370 Φέρε, ποῦ γὰρ πώποτ' ἄνευ Νεφελῶν ὕοντ' ἤδη τεθέασαι;

καίτοι χρῆν αἰθρίας ὕειν αὐτὸν, ταύτας δ' ἀποδημεῖν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω, τοῦτό γέ τοι δὴ τῷ νῦν λόγῳ εὖ προσέφυσας·

καίτοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν.

Ἀλλ' ὅστις ὁ βροντῶν ἐστι φράσον· τοῦτό με ποιεῖ τετρεμαίνειν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

375 Αὗται βροντῶσι κυλινδόμεναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τῷ τρόπῳ, ὦ πάντα σὺ τολμῶν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὅταν ἐμπλησθῶσ' ὕδατος πολλοῦ κἀναγκασθῶσι φέρεσθαι,

κατακρημνάμεναι πλήρεις ὄμβρου δι' ἀνάγκην, εἶτα βαρεῖαι

εἰς ἀλλήλας ἐμπίπτουσαι ῥήγνυνται καὶ παταγοῦσιν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὁ δ' ἀναγκάζων ἐστὶ τίς αὐτὰς, οὐχ ὁ Ζεὺς, ὥστε φέρεσθαι;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

380 Ἥκιστ', ἀλλ' αἰθέριος δῖνος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δῖνος; τουτί μ' ἐλελήθη,

ὁ Ζεὺς οὐκ ὢν, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ Δῖνος νυνὶ βασιλεύων.

Ἀτὰρ οὐδέν πω περὶ τοῦ πατάγου καὶ τῆς βροντῆς μ' ἐδίδαξας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐκ ἤκουσάς μου τὰς Νεφέλας ὕδατος μεστὰς ὅτι φημὶ

ἐμπιπτούσας εἰς ἀλλήλας παταγεῖν διὰ τὴν πυκνότητα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

385 Φέρε τουτὶ τῷ χρὴ πιστεύειν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀπὸ σαυτοῦ 'γώ σε διδάξω.

Ἤδη ζωμοῦ Παναθηναίοις ἐμπλησθεὶς εἶτ' ἐταράχθης

τὴν γαστέρα, καὶ κλόνος ἐξαίφνης αὐτὴν διεκορκορύγησεν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω, καὶ δεινὰ ποιεῖ γ' εὐθύς μοι, καὶ τετάρακται

χὤσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ καὶ δεινὰ κέκραγεν· [πὰξ,

390 ἀτρέμας πρῶτον παππὰξ παππὰξ, κἄπειτ' ἐπάγει παπαπαπ-

χὤταν χέζω, κομιδῇ βροντᾷ παπαπαππὰξ, ὥσπερ ἐκεῖναι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Σκέψαι τοίνυν ἀπὸ γαστριδίου τυννουτουὶ οἷα πέπορδας·

τὸν δ' ἀέρα τόνδ' ὄντ' ἀπέραντον πῶς οὐκ εἰκὸς μέγα βροντᾶν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ταῦτ' ἄρα καὶ τὠνόματ' ἀλλήλοιν, βροντὴ καὶ πορδὴ, ὁμοίω.

395 Ἀλλ' ὁ κεραυνὸς πόθεν αὖ φέρεται λάμπων πυρὶ, τοῦτο δίδαξον,

καὶ καταφρύγει βάλλων ἡμᾶς, τοὺς δὲ ζῶντας περιφλύει.

SOCRATES.

Enimvero istæ solæ sunt deæ: cetera omnia sunt nugæ.

STREPSIADES.

Sed agedum, per Terram te obtestor, Jupiter Olympius nonne nobis deus est?

SOCRATES.

Quis Jupiter? quæso, ne nugeris: ne est quidem Jupiter.

STREPSIADES.

Quid ais tu? quis pluit ergo? istuc enim primum omnium mihi demonstra.

SOCRATES.

Hæ nimirum ipsæ: magnis autem signis hoc te docebo. Age, ubinam tu Jovem sine Nubibus unquam pluere vidisti? Atqui oportebat eum cœlo sereno pluere; has autem peregre abesse.

STREPSIADES.

Recte, ita me Apollo amet, istud hoc tuo argumento adstruxti: atqui antehac revera putabam Jovem per cribrum mejere. Sed quis ille sit, qui tonat, dic; hoc facit me tremere.

SOCRATES.

Hæ tonant, quum volvuntur.

STREPSIADES.

Quomodo, audacissume?

SOCRATES.

Ubi multa aqua oppletæ fuerint, et vi ad motum excitatæ, in præceps actæ necessario, plenæ imbris, inde graves in se invicem incidentes, rumpuntur et edunt fragorem.

STREPSIADES.

Sed quisnam est, qui impellit eas, ut ferantur? nonne Jupiter?

SOCRATES.

Minume: verum ætherius turbo.

STREPSIADES.

Turbo? hoc me latuerat, Jovem nimirum non esse, sed pro eo Turbinem nunc regnare. Sed de tonitrus fragore me nondum docuisti.

SOCRATES.

Non audivisti me tibi dicere Nubes plenas aqua incidentes in se invicem fragorem edere propter densitatem?

STREPSIADES.

Age, qua ratione hoc possim credere?

SOCRATES.

A te ipso, ut te docebo. Nunquamne Panathenæis tibi contigit, ut te implesses jure, posteaque tibi turbaretur venter, isque concussus subito strepitum edere cogeretur?

STREPSIADES.

Ita mehercle: et quidem statim incipit me pessume habere, et turbatur, et jusculum sicut tonitru strepit, et horrendum mugit, sensim primum *pappax pappax*; deinde subjungit *papapappax*; et quando caco, plane tonat *papapappax*, sicut illæ.

SOCRATES.

Considera igitur, e tantillo ventre quam vehementer pepederis: aerem autem hunc immensum quomodo non verisimile est magno strepitu tonare?

STREPSIADES.

Hinc ergo et nomina ista *bronté*, *pordé* sunt similia inter se. Sed fulmen undenam venire possit, igni coruscans? hoc me doce; et torrefacit nos

Τοῦτον γὰρ δὴ φανερῶς ὁ Ζεὺς ἵησ' ἐπὶ τοὺς ἐπιόρκους.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Καὶ πῶς, ὦ μῶρε σὺ καὶ Κρονίων ὄζων καὶ βεκκεσέληνε,
εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους, δῆτ' οὐχὶ Σίμων' ἐνέπρησεν
400 οὐδὲ Κλεώνυμον οὐδὲ Θέωρον; καίτοι σφόδρα γ' εἴσ' ἐπίορκοι·
ἀλλὰ τὸν αὑτοῦ γε νεὼν βάλλει καὶ Σούνιον ἄκρον Ἀθηνῶν
καὶ τὰς δρῦς τὰς μεγάλας· τί μαθών; οὐ γὰρ δὴ δρῦς γ' ἐπιορκεῖ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ οἶδ'· ἀτὰρ εὖ σὺ λέγειν φαίνει. Τί γάρ ἐστιν δῆθ' ὁ κεραυνός;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὅταν εἰς ταύτας ἄνεμος ξηρὸς μετεωρισθεὶς κατακλεισθῇ,
405 ἔνδοθεν αὐτὰς ὥσπερ κύστιν φυσᾷ, κἄπειθ' ὑπ' ἀνάγκης
ῥήξας αὐτὰς ἔξω φέρεται σοβαρὸς διὰ τὴν πυκνότητα,
ὑπὸ τοῦ ῥοίβδου καὶ τῆς ῥύμης αὐτὸς ἑαυτὸν κατακαίων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ Δί', ἐγὼ γοῦν ἀτεχνῶς ἔπαθον τουτί ποτε Διασίοισιν.
Ὤπτων γαστέρα τοῖς συγγενέσιν, κᾆτ' οὐκ ἔσχων ἀμελήσας·
410 ἡ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτ', εἶτ' ἐξαίφνης διαλακήσασα πρὸς αὐτὼ
τὠφθαλμώ μου προσετίλησεν καὶ κατέκαυσεν τὸ πρόσωπον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ τῆς μεγάλης ἐπιθυμήσας σοφίας ἄνθρωπε παρ' ἡμῶν,
ὡς εὐδαίμων ἐν Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησι γενήσει,
εἰ μνήμων εἶ καὶ φροντιστὴς καὶ τὸ ταλαίπωρον ἔνεστιν
415 ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ μὴ κάμνεις μήθ' ἑστὼς μήτε βαδίζων,
μήτε ῥιγῶν ἄχθει λίαν, μήτ' ἀριστᾶν ἐπιθυμεῖς,
οἴνου τ' ἀπέχει καὶ γυμνασίων καὶ τῶν ἄλλων ἀνοήτων,
καὶ βέλτιστον τοῦτο νομίζεις, ὅπερ εἰκὸς δεξιὸν ἄνδρα,
νικᾶν πράττων καὶ βουλεύων καὶ τῇ γλώττῃ πολεμίζων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

420 Ἀλλ' ἕνεκέν γε ψυχῆς στερρᾶς δυσκολοκοίτου τε μερίμνης,
καὶ φειδωλοῦ καὶ τρυσιβίου γαστρὸς καὶ θυμβρεπιδείπνου,
ἀμέλει θαρρῶν, οὕνεκα τούτων ἐπιχαλκεύειν παρέχοιμ' ἄν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἄλλο τι δῆτ' οὖν νομιεῖς ἤδη θεὸν οὐδὲν πλὴν ἅπερ ἡμεῖς,
τὸ Χάος τουτὶ καὶ τὰς Νεφέλας καὶ τὴν γλῶτταν, τρία ταυτί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

425 Οὐδ' ἂν διαλεχθείην γ' ἀτεχνῶς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἂν ἀπαντῶν·
οὐδ' ἂν θύσαιμ', οὐδ' ἂν σπείσαιμ', οὐδ' ἐπιθείην λιβανωτόν.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγε νυν ἡμῖν ὅ τι σοι δρῶμεν θαρρῶν, ὡς οὐκ ἀτυχήσεις,
ἡμᾶς τιμῶν καὶ θαυμάζων καὶ ζητῶν δεξιὸς εἶναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ δέσποιναι, δέομαι τοίνυν ὑμῶν τουτὶ πάνυ μικρόν,
430 τῶν Ἑλλήνων εἶναί με λέγειν ἑκατὸν σταδίοισιν ἄριστον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔσται σοι τοῦτο παρ' ἡμῶν· ὥστε τὸ λοιπόν γ' ἀπὸ τουδὶ
ἐν τῷ δήμῳ γνώμας οὐδεὶς νικήσει πλείονας ἢ σύ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μή μοί γε λέγειν γνώμας μεγάλας· οὐ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ,
ἀλλ' ὅσ' ἐμαυτῷ στρεψοδικῆσαι καὶ τοὺς χρήστας διολισθεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

435 Τεύξει τοίνυν ὧν ἱμείρεις· οὐ γὰρ μεγάλων ἐπιθυμεῖς.
Ἀλλὰ σεαυτὸν παράδος θαρρῶν τοῖς ἡμετέροις προπόλοισι.

feriens, alios vivos amburit. Hoc enim Jupiter manifesto jaculatur in perjuros.

SOCRATES.

Et quomodo, o fatue, et Saturni tempora redolens, et fabellis anilibus innutrite, si perjuros ferit, tum Simonem non combussit, neque Cleonymum, neque Theorum? sunt tamen isti valde perjuri. Sed jaculatur suum ipsius templum, et Sunium promontorium Atticæ, et proceras quercus. Quanam ex causa? non enim quercus utique pejerat.

STREPSIADES.

Nescio: recte tamen autumare mihi videris. At vero quid, quæso, est fulmen?

SOCRATES.

Quando ventus aridus sursum sublatus in istis inclusus fuerit, intus eas inflat, tanquam vesicam: deinde ubi suamet vi eas rupit, extrorsum fertur concitata propter densitatem, stridulo impetu se se ipsum comburens.

STREPSIADES.

Edepol mihi prorsus idem aliquando evenit Jovialibus. Ventriculum cognatis torrebam, quem incidere omiseram imprudens: ille vero inflabatur; deinde repente medius crepans, in ipsos oculos mihi fartum ejaculatus est, et faciem combussit.

CHORUS.

O qui præclaram cupivisti sapientiam a nobis apisci, quam beatus inter Athenienses ceterosque Græcos eris, si memoria et studium tibi non deest, et ærumnarum patientia inest in corde, nec defatigaris vel stando, vel eundo; neque frigus moleste fers, neque prandere cupis; vino etiam abstines, et gymnasiis, aliisque ineptiis, et istud optumum esse putas, quod quidem scitum virum decet, vincere nimirum factis et consiliis, et lingua pugnando.

STREPSIADES.

Sed de corde duro et præfracto studioque et cura somnum obturbante; item ventre parco vitamque discruciante, et vel thymbra contento, ne sis sollicitus: nam eo nomine me præbere possim, ut ferrum in me cudant.

SOCRATES.

An alium jam in posterum habiturus es deum quemquam, præter eadem ipsa, quæ nos pro diis habemus; nimirum Chaos hoc, et Nubes, et Linguam: hæc tria inquam.

STREPSIADES.

Nec prorsus adloquerer alios, si vel obvius eis fierem: neque sacrificarem, neque libarem, neque thus adolerem.

CHORUS.

Nunc itaque dic nobis audacter quidnam tibi faciamus: nam frustra non eris, si nos colas, et admireris, et studeas esse politus.

STREPSIADES.

O dominæ, quod a vobis peto, id paululum quiddam est omnino; nimirum ut Græcos in facultate dicendi anteire possim centum stadiis.

CHORUS.

Immo erit hoc a nobis tibi: ita ut jam ab hoc tempore in sententiis pro concione dicendis nemo tam sæpe vincat quam tu.

STREPSIADES.

Ne mihi contingat de arduis rebus sententias dicere: istuc enim haud cupio: sed tantum pro me ipso lites pervertere, et elabi e manibus creditorum.

CHORUS.

Adipisceris igitur quæ optas: non enim ardua cupis. Sed te ipsum trade intrepidus nostris ministris.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δράσω τοῦθ' ὑμῖν πιστεύσας· ἡ γὰρ ἀνάγκη με πιέζει
διὰ τοὺς ἵππους τοὺς κοππατίας καὶ τὸν γάμον, ὅς μ' ἐπέτριψεν.
Νῦν οὖν χρήσθων ὅ τι βούλονται·
440 τουτὶ τό γ' ἐμὸν σῶμ' αὐτοῖσιν
παρέχω τύπτειν, πεινῆν, διψῆν,
αὐχμεῖν, ῥιγῶν, ἀσκὸν δείρειν,
εἴπερ τὰ χρέα διαφευξοῦμαι,
τοῖς ἀνθρώποις τ' εἶναι δόξω
445 θρασύς, εὔγλωττος, τολμηρός, ἴτης,
βδελυρός, ψευδῶν συγκολλητής,
εὑρησιεπής, περίτριμμα δικῶν,
κύρβις, κρόταλον, κίναδος, τρύμη,
μάσθλης, εἴρων, γλοιός, ἀλαζών,
450 κέντρων, μιαρός, στρόφις, ἀργαλέος,
ματιολοιχός.
Ταῦτ' εἴ με καλοῦσ' ἀπαντῶντες,
δρώντων ἀτεχνῶς ὅ τι χρῄζουσιν·
κεἰ βούλονται,
455 νὴ τὴν Δήμητρ' ἔκ μου χορδὴν
τοῖς φροντισταῖς παραθέντων.

STREPSIADES.

Faciam istud, vobis fretus; nam urget me necessitas propter equos illos coppatias, et conjugium, quod me perdidit. Nunc ergo utuntor me prorsus ut lubet; istuc meum corpus ipsis trado, quod verberibus tundant, fame, siti, squalore, algu conficiant, pro utre excorient, modo æs effugiam alienum, et hominibus videar esse audax, loquax, temerarius, procax, scelestus, mendaciorum conglutinator, inventor verborum, tritus in litibus, tabula legum, crepitaculum, vulpes, terebra, subactus, simulator, lubricus, arrogans, cento, impurus, versutus, molestus, impudens. Modo his me nominibus appellet obvius quisque, faciunto isti plane ut lubuerit, et, si volunt, ita me Ceres amet, ex me intestina farciunto, et scholasticis adponunto.

ΧΟΡΟΣ.

Λῆμα μὲν πάρεστι τῷδέ γ'
οὐκ ἄτολμον, ἀλλ' ἕτοιμον. Ἴσθι δ' ὡς
ταῦτα μαθὼν παρ' ἐμοῦ κλέος οὐρανόμηκες
460 ἐν βροτοῖσιν ἕξεις.

CHORUS.

Animus quidem inest huic haud timidus, sed promptus. Scias autem velim, si hæc didiceris a me, famam, quæ cœlum attingat, inter homines te consecuturum.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί πείσομαι;

STREPSIADES.

Quid mihi eveniet?

ΧΟΡΟΣ.

Τὸν πάντα χρόνον μετ' ἐμοῦ ζηλωτότατον βίον ἀνθρώπων [διάξεις.

CHORUS.

Omni tempore mecum beatissumam vitam ages unus omnium.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

465 Ἆρά γε τοῦτ' ἄρ' ἐγώ ποτ'
ὄψομαι;

STREPSIADES.

En unquam potis erit fieri, ut istuc videam?

ΧΟΡΟΣ.

Ὥστε γε σοῦ πολλοὺς ἐπὶ ταῖσι θύραις ἀεὶ καθῆσθαι,
470 βουλομένους ἀνακοινοῦσθαί τε καὶ ἐς λόγον ἐλθεῖν,
πράγματα κἀντιγραφὰς πολλῶν ταλάντων
475 ἄξια σῇ φρενὶ συμβουλευσομένους μετὰ σοῦ.
Ἀλλ' ἐγχείρει τὸν πρεσβύτην ὅ τι περ μέλλεις προδιδάσκειν,
καὶ διακίνει τὸν νοῦν αὐτοῦ, καὶ τῆς γνώμης ἀποπειρῶ.

CHORUS.

Ita ut multi ad fores tuas semper sedeant, cupientes te convenire, et tecum colloqui, atque communicare tuæ solertiæ negotia et lites multis talentis æstimatas, de quibus consultabunt tecum. Sed incipe senem docere quidquid constituisti, et incita animum ejus, ingeni vires explora.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἄγε δή, κάτειπέ μοι σὺ τὸν σαυτοῦ τρόπον,
ἵν' αὐτὸν εἰδὼς ὅστις ἐστὶ μηχανὰς
480 ἤδη 'πὶ τούτοις πρὸς σὲ καινὰς προσφέρω.

SOCRATES.

Agedum dic mihi tu ingenium tuum, quale sit; ut illo cognito, machinas posthac novas tibi admoveam.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δέ; τειχομαχεῖν μοι διανοεῖ, πρὸς τῶν θεῶν;

STREPSIADES.

Quid vero? num me, per deos obsecro, tanquam murum oppugnare cogitas?

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὔκ, ἀλλὰ βραχέα σου πυθέσθαι βούλομαι,
εἰ μνημονικὸς εἶ.

SOCRATES.

Non: sed pauca quædam interrogare te volo, an memoria polleas.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δύο τρόπω νὴ τὸν Δία·
ἢν μέν γ' ὀφείληταί τί μοι, μνήμων πάνυ,
485 ἐὰν δ' ὀφείλω, σχέτλιος, ἐπιλήσμων πάνυ.

STREPSIADES.

Ita hercle, gemino modo. Nam si mihi debeatur, præpolleo memoria; sin ipsus debeam, hei misero mihi! prorsus sum obliviosus.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ἔνεστι δῆτά σοι λέγειν ἐν τῇ φύσει;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Λέγειν μὲν οὐκ ἔνεστ', ἀποστερεῖν δ' ἔνι.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Πῶς οὖν δυνήσει μανθάνειν;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἀμέλει, καλῶς.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ἄγε νυν ὅπως, ὅταν τι προβάλωμαι σοφὸν
490 περὶ τῶν μετεώρων, εὐθέως ὑφαρπάσει.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τί δαί; κυνηδὸν τὴν σοφίαν σιτήσομαι;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ἄνθρωπος ἀμαθὴς οὑτοσὶ καὶ βάρβαρος.
Δέδοικά σ', ὦ πρεσβῦτα, μὴ πληγῶν δέῃ.
Φέρ' ἴδω, τί δρᾷς, ἤν τίς σε τύπτῃ;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τύπτομαι,
495 κἄπειτ' ἐπισχὼν ὀλίγον ἐπιμαρτύρομαι,
εἶτ' αὖθις ἀκαρῆ διαλιπὼν δικάζομαι.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ἴθι νυν, κατάθου θοἰμάτιον.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἠδίκηκά τι;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Οὔκ, ἀλλ' γυμνοὺς εἰσιέναι νομίζεται.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἀλλ' οὐχὶ φωράσων ἔγωγ' εἰσέρχομαι.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
500 Κατάθου. Τί ληρεῖς;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Εἰπὲ δή νύν μοι τοδί·
ἢν ἐπιμελὴς ὦ καὶ προθύμως μανθάνω,
τῷ τῶν μαθητῶν ἐμφερὴς γενήσομαι;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Οὐδὲν διοίσεις Χαιρεφῶντος τὴν φύσιν.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Οἴμοι κακοδαίμων, ἡμιθνὴς γενήσομαι.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
505 Οὐ μὴ λαλήσεις, ἀλλ' ἀκολουθήσεις ἐμοὶ
ἀνύσας τι δευρὶ θᾶττον;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἐς τὼ χεῖρέ νυν
δός μοι μελιτοῦτταν πρότερον· ὡς δέδοικ' ἐγὼ
εἴσω καταβαίνων ὥσπερ εἰς Τροφωνίου.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Χώρει· τί κυπτάζεις ἔχων περὶ τὴν θύραν;
ΧΟΡΟΣ.
510 Ἀλλ' ἴθι χαίρων τῆς ἀνδρείας
οὕνεκα ταύτης.
Εὐτυχία γένοιτο τἀν-
θρώπῳ, ὅτι προήκων
ἐς βαθὺ τῆς ἡλικίας

SOCRATES.
Insitamne habes vim dicendi?
STREPSIADES.
Haud dicendi quidem, sed defraudandi.
SOCRATES.
Quomodo igitur poteris discere?
STREPSIADES.
Bene: ne sis sollicitus.
SOCRATES.
Age nunc, da operam, ut quum primum sapientem aliquam quæstionem proposuero de rebus cœlestibus, eam extemplo arripias.
STREPSIADES.
Quid? num canum in morem sapientiam comedam?
SOCRATES.
Homo iste rusticus est et barbarus. Vereor, o senex, ne plagis indigeas. Age videam, quid facias, si quis te verberet?
STREPSIADES.
Verberor: deinde ubi me paululum continui, antestor: deinde ubi rursus pauxillum intermisi, in jus voco.
SOCRATES.
Age nunc depone vestem.
STREPSIADES.
Quæ tibi a me facta est injuria?
SOCRATES.
Nulla: sed mos est ut nudi ingrediantur.
STREPSIADES.
Atqui ego non ingredior res furtivas quæritatum.
SOCRATES.
Depone: quid nugaris?
STREPSIADES.
Hoc, quæso, dic mihi: si diligens fuero, et cupide didicero, cuinam tuorum discipulorum ero similis?
SOCRATES.
Ingenio nihil differes a Chærephonte
STREPSIADES.
Hei miser! semimortuus fiam.
SOCRATES.
Ne multum loquere, sed propera, et sequere me hac ocius.
STREPSIADES.
In manum da mihi placentam mellitam prius: nam timeo huc intro, tanquam in Trophonii antrum, descendens.
SOCRATES.
Perge: quid sic morare circa ostium?
CHORUS.
Sed abi lætus ob istuc animi robur. Feliciter eveniat huic homini, quod ætate multum provecta, recentioribus ingenium suum rebus imbuit, et sapientiam colit.

515 νεωτέροις τὴν φύσιν αὐ-
τοῦ πράγμασιν χρωτίζεται
καὶ σοφίαν ἐπασκεῖ.
Ὦ θεώμενοι, κατερῶ πρὸς ὑμᾶς ἐλευθέρως
τἀληθῆ, νὴ τὸν Διόνυσον τὸν ἐκθρέψαντά με.
520 Οὕτω νικήσαιμί τ' ἐγὼ καὶ νομιζοίμην σοφὸς,
ὡς ὑμᾶς ἡγούμενος εἶναι θεατὰς δεξιοὺς
καὶ ταύτην σοφώτατ' ἔχειν τῶν ἐμῶν κωμῳδιῶν,
πρώτους ἠξίωσ' ἀναγεῦσ' ὑμᾶς, ἣ παρέσχε μοι
ἔργον πλεῖστον· εἶτ' ἀνεχώρουν ὑπ' ἀνδρῶν φορτικῶν
525 ἡττηθεὶς, οὐκ ἄξιος ὤν· ταῦτ' οὖν ὑμῖν μέμφομαι
τοῖς σοφοῖς, ὧν οὕνεκ' ἐγὼ ταῦτ' ἐπραγματευόμην.
Ἀλλ' οὐδ' ὣς ὑμῶν ποθ' ἑκὼν προδώσω τοὺς δεξιούς.
Ἐξ ὅτου γὰρ ἐνθάδ' ὑπ' ἀνδρῶν, οἷς ἡδὺ καὶ λέγειν,
ὁ σώφρων τε χὼ καταπύγων ἄριστ' ἠκουσάτην,
530 κἀγὼ, παρθένος γὰρ ἔτ' ἦ, κοὐκ ἐξῆν πώ μοι τεκεῖν,
ἐξέθηκα, παῖς δ' ἑτέρα τις λαβοῦσ' ἀνείλετο,
ὑμεῖς δ' ἐξεθρέψατε γενναίως κἀπαιδεύσατε·
ἐκ τούτου μοι πιστὰ παρ' ὑμῖν γνώμης ἔσθ' ὅρκια.
Νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην ἥδ' ἡ κωμῳδία
535 ζητοῦσ' ἦλθ', ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς·
γνώσεται γὰρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.
Ὡς δὲ σώφρων ἐστὶ φύσει σκέψασθ'· ἥτις πρῶτα μὲν
οὐδὲν ἦλθε ῥαψαμένη σκύτινον καθειμένον,
ἐρυθρὸν ἐξ ἄκρου, παχὺ, τοῖς παιδίοις ἵν' ᾖ γέλως·
540 οὐδ' ἔσκωψε τοὺς φαλακροὺς, οὐδὲ κόρδαχ' εἵλκυσεν,
οὐδὲ πρεσβύτης ὁ λέγων τἄπη τῇ βακτηρίᾳ
τύπτει τὸν παρόντ', ἀφανίζων πονηρὰ σκώμματα,
οὐδ' εἰσῇξε δᾷδας ἔχουσ', οὐδ' ἰοὺ ἰοὺ βοᾷ,
ἀλλ' αὑτῇ καὶ τοῖς ἔπεσιν πιστεύουσ' ἐλήλυθεν.
545 Κἀγὼ μὲν τοιοῦτος ἀνὴρ ὢν ποιητὴς οὐ κομῶ,
οὐδ' ὑμᾶς ζητῶ 'ξαπατᾶν δὶς καὶ τρὶς ταὔτ' εἰσάγων,
ἀλλ' ἀεὶ καινὰς ἰδέας εἰσφέρων σοφίζομαι,
οὐδὲν ἀλλήλαισιν ὁμοίας καὶ πάσας δεξιάς·
ὃς μέγιστον ὄντα Κλέων' ἔπαισ' εἰς τὴν γαστέρα,
550 κοὐκ ἐτόλμησ' αὖθις ἐπεμπηδῆσ' αὐτῷ κειμένῳ.
Οὗτοι δ', ὡς ἅπαξ παρέδωκεν λαβὴν Ὑπέρβολος,
τοῦτον δείλαιον κολετρῶσ' ἀεὶ καὶ τὴν μητέρα.
Εὔπολις μὲν τὸν Μαρικᾶν πρώτιστον παρείλκυσεν
ἐκστρέψας τοὺς ἡμετέρους Ἱππέας κακὸς κακῶς,
555 προσθεὶς αὐτῷ γραῦν μεθύσην τοῦ κόρδακος οὕνεχ', ἣν
Φρύνιχος πάλαι πεποίηχ', ἣν τὸ κῆτος ἤσθιεν.
Εἶθ' Ἕρμιππος αὖθις ἐποίησεν εἰς Ὑπέρβολον,
ἄλλοι τ' ἤδη πάντες ἐρείδουσιν εἰς Ὑπέρβολον,
τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγχέλεων τὰς ἐμὰς μιμούμενοι.
560 Ὅστις οὖν τούτοισι γελᾷ, τοῖς ἐμοῖς μὴ χαιρέτω·
ἢν δ' ἐμοὶ καὶ τοῖσιν ἐμοῖς εὐφραίνησθ' εὑρήμασιν,
ἐς τὰς ὥρας τὰς ἑτέρας εὖ φρονεῖν δοκήσετε.
Ὑψιμέδοντα μὲν θεῶν Στρ.
Ζῆνα τύραννον ἐς χορὸν
565 πρῶτα μέγαν κικλήσκω·
τόν τε μεγασθενῆ τριαίνης ταμίαν,
γῆς τε καὶ ἁλμυρᾶς θαλάσσης ἄγριον μοχλευτήν·
καὶ μεγαλώνυμον ἡμέτερον πατέρ',

Spectatores, dicam vobis libere veritatem; per Bacchum juro, cujus alumnus ego sum. Equidem ita vincam et pro sapiente habear, ut, quia vos putabam spectatores elegantes esse, istamque esse præstantissumam mearum comœdiarum, idcirco vobis primum eam volui gustandam offerre, cui insumsi laborem plurimum : deinde abcessi ab hominibus ineptis victus, meo quidem immerito. Ob hæc incuso vos, qui sapientes estis, quorum causa commentatus ista fueram. Sed neque sic tamen mea sponte deseram cordatiores. Ex quo enim hic apud viros, apud quos jucundum est vel verba facere, et *Modestus* meus et *Cinædus* non male audivere; egoque (nam virgo adhuc eram, necdum licebat me parere) exposui fœtum, quem alia quædam puella susceptum abstulit; vos autem educastis liberaliter et instituistis : exinde, inquam, satis spectata est mihi vostra fides et benevolentia. Nunc itaque, ut Electra illa, venit hæc Comœdia, quærens an forte incidere possit in spectatores tam sapientes : agnoscet enim, si modo eum conspiciat, fratris cincinnum. Quam vero modestis sit moribus, videte; quæ primum quidem non ingressa est, consutum quiddam habens coriaceum, pendulum, rubrum in summo, crassum, ut pueris risus excitetur; neque irrisit calvos, nec cordacem saltavit : nec senex, qui versus recitat, baculo verberat adstantem, dicta mordacia retundens; neque irrupit in scenam cum facibus, nec *Iu, iu*, clamat : sed sibimetipsi et versibus fidens advenit. Et ego quidem, qui talis poeta sim, non superbio; neque studeo vos decipere, bis terve eadem introducendo. Verum semper novas formas comminiscor, quas inferam, nihil inter se similes, scitas et lepidas omnes : qui plurima valenti gratia Cleoni ventrem percussi, nec amplius tamen ei insultavi jacenti. Isti autem, ubi semel ansam dedit Hyperbolus, miserum illum assidue conculcant, ejusque matrem. Primum quidem omnium Eupolis *Maricam* protraxit, quum nostros *Equites* in alium habitum male commutasset malus, addita, quæ cordacem saltaret, anu temulenta, quam pridem Phrynichus commentus fuerat, objeceratque marinæ beluæ. Deinde Hermippus rursus Hyperbolum traduxit; et jam omnes alii insectantur Hyperbolum, imagines meas de anguillis imitantes. Cuicunque ergo ista risum movent, is meis ne capiatur : sin meis inventis et me ipso delectabimini, in futurum tempus recte sapere videbimini.

SEMICHORUS.

Cœlo regnantem, diisque imperantem magnum Jovem choro ut adsit primum invoco : deinde præpotentem tridentis dominum, terræque et salsi maris ferum motorem : et nominatissumum patrem

570 Αἰθέρα σεμνότατον, βιοθρέμμονα πάντων·
τόν θ' ἱππονώμαν, ὃς ὑπερ-
λάμπροις ἀκτῖσιν κατέχει
γῆς πέδον, μέγας ἐν θεοῖς
ἐν θνητοῖσί τε δαίμων.
575 Ὦ σοφώτατοι θεαταί, δεῦρο τὸν νοῦν πρόσχετε.
Ἠδικημέναι γὰρ ὑμῖν μεμφόμεσθ' ἐναντίον·
πλεῖστα γὰρ θεῶν ἁπάντων ὠφελούσαις τὴν πόλιν,
δαιμόνων ἡμῖν μόναις οὐ θύετ' οὐδὲ σπένδετε,
αἵτινες τηροῦμεν ὑμᾶς. Ἢν γὰρ ᾖ τις ἔξοδος
580 μηδενὶ ξὺν νῷ, τότ' ἢ βροντῶμεν ἢ ψακάζομεν.
Εἶτα τὸν θεοῖσιν ἐχθρὸν βυρσοδέψην Παφλαγόνα
ἡνίχ' ᾑρεῖσθε στρατηγὸν, τὰς ὀφρῦς συνήγομεν
κἀποιοῦμεν δεινά· βροντὴ δ' ἐρράγη δι' ἀστραπῆς·
ἡ σελήνη δ' ἐξέλειπε τὰς ὁδούς· ὁ δ' ἥλιος
585 τὴν θρυαλλίδ' εἰς ἑαυτὸν εὐθέως ξυνελκύσας
οὐ φανεῖν ἔφασκεν ὑμῖν, εἰ στρατηγήσει Κλέων.
Ἀλλ' ὅμως εἵλεσθε τοῦτον. Φασὶ γὰρ δυσβουλίαν
τῇδε τῇ πόλει προσεῖναι, ταῦτα μέντοι τοὺς θεοὺς,
ἅττ' ἂν ὑμεῖς ἐξαμάρτητ', ἐπὶ τὸ βέλτιον τρέπειν.
590 Ὡς δὲ καὶ τοῦτο ξυνοίσει ῥᾳδίως διδάξομεν.
Ἢν Κλέωνα τὸν λάρον δώρων ἑλόντες καὶ κλοπῆς,
εἶτα φιμώσητε τούτου τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα,
αὖθις ἐς τἀρχαῖον ὑμῖν, εἴ τι κἀξημάρτετε,
ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ πρᾶγμα τῇ πόλει συνοίσεται.

595 Ἀμφί μοι αὖτε, Φοῖβ' ἄναξ — Ἀντ.
Δήλιε, Κυνθίαν ἔχων
ὑψικέρατα πέτραν·
ἥ τ' Ἐφέσου μάκαιρα πάγχρυσον ἔχεις
600 οἶκον, ἐν ᾧ κόραι σε Λυδῶν μεγάλως σέβουσιν·
ἥ τ' ἐπιχώριος ἡμετέρα θεὸς,
αἰγίδος ἡνίοχος, πολιοῦχος Ἀθάνα·
Παρνασίαν θ' ὃς κατέχων
πέτραν σὺν πεύκαις σελαγεῖ
605 Βάκχαις Δελφίσιν ἐμπρέπων,
κωμαστὴς Διόνυσος.
Ἡνίχ' ἡμεῖς δεῦρ' ἀφορμᾶσθαι παρεσκευάσμεθα,
ἡ Σελήνη συντυχοῦσ' ἡμῖν ἐπέστειλεν φράσαι,
πρῶτα μὲν χαίρειν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖς ξυμμάχοις·
610 εἶτα θυμαίνειν ἔφασκε· δεινὰ γὰρ πεπονθέναι,
ὠφελοῦσ' ὑμᾶς ἅπαντας, οὐ λόγοις, ἀλλ' ἐμφανῶς.
Πρῶτα μὲν τοῦ μηνὸς εἰς δᾷδ' οὐκ ἔλαττον ἢ δραχμὴν,
ὥστε καὶ λέγειν ἅπαντας ἐξιόντας ἑσπέρας,
μὴ πρίῃ, παῖ, δᾷδ', ἐπειδὴ φῶς Σεληναίας καλόν.
615 Ἄλλα τ' εὖ δρᾶν φησιν, ὑμᾶς δ' οὐκ ἄγειν τὰς ἡμέρας
οὐδὲν ὀρθῶς, ἀλλ' ἄνω τε καὶ κάτω κυδοιδοπᾶν·
ὥστ' ἀπειλεῖν φησιν αὐτῇ τοὺς θεοὺς ἑκάστοτε
ἡνίκ' ἂν ψευσθῶσι δείπνου κἀπίωσιν οἴκαδε
τῆς ἑορτῆς μὴ τυχόντες κατὰ λόγον τῶν ἡμερῶν.
620 Κᾆθ' ὅταν θύειν δέῃ, στρεβλοῦτε καὶ δικάζετε·
πολλάκις δ' ἡμῶν ἀγόντων τῶν θεῶν ἀπαστίαν,
ἡνίκ' ἂν πενθῶμεν ἢ τὸν Μέμνον' ἢ Σαρπηδόνα,
σπένδεθ' ὑμεῖς καὶ γελᾶτ'· ἀνθ' ὧν λαχὼν Ὑπέρβολος
τῆτες ἱερομνημονεῖν, κἄπειθ' ὑφ' ἡμῶν τῶν θεῶν

nostrum, Ætherem venerabilem, nutricium omnium: equorumque agitatorem illum, qui prælucidis radiis permeat totum terræ solum, magnus apud deos et apud mortales deus.

CHORUS.

O sapientissumi spectatores, huc advortite mentem. Vos enim, a quibus passæ sumus injuriam, palam incusamus. Nam quum præ ceteris diis plurimum commodemus urbi, nobis tamen solis omnium deorum nec sacruficatis, nec libatis, quæ vos conservamus. Si enim absque ullo judicio decernatur expeditio aliqua, tunc aut tonamus, aut stillamus. Namque diis invisum illum coriarium Paphlagonem quum eligeretis ducem exercitus, supercilia contraximus, et indignatæ sumus, tonitrusque erupit cum fulmine: Luna autem solitas deseruit vias, et Sol, ellychnio statim in se contracto, negavit se lucere velle, si Cleo duceret exercitum: nihilominus eum elegistis. Aiunt enim *mala consilia capere hanc civitatem solere; sed quæcunque peccaveritis, illa deos in melius convertere.* Ista vero quo pacto convenient, facile vos docebimus: nempe si Cleonem, voracem illum larum, sordium et furti damnatum, capistraveritis, cervicemque ejus nervo constrinxeritis, id si peccatum fuerit, rursus in pristinum vobis, atque in melius res ea cedet reipublicæ.

SEMICHORUS.

Huc ades tu quoque, Phœbe rex, Delie, excelsa qui tenes Cynthiæ rupis cacumina; tuque beata, quæ auream Ephesi domum habitas, in qua magnifice te colunt Lydorum puellæ; tuque patria nostra dea, ægida quæ moderaris, urbis præses Minerva: et qui Parnasiam obtinens petram cum tædis fulges, Delphicas inter Bacchas conspiciendus, comissator Bacchus.

CHORUS.

Quum nos huc profectionem moliremur, convenit nos Luna, mandavitque nobis, ut suis verbis plurimam Atheniensibus et sociis diceremus salutem. Hoc primum. Deinde irasci se aiebat: etenim atrocia perpessam esse, ut quæ vobis omnibus commodaret, non verbis, sed re palam. Primum quidem quot mensibus haud drachma minus pro tæda, adeo ut dicant omnes egredientes vesperi, *Ne facem emito, puer, quoniam Lunæ pulcra lux est.* Aliaque beneficia se vobis præstare dicit: vos tamen dierum rationem habere non recte, verum susque deque turbare: adeo ut interminari sibi deos identidem dicat, quando cœna fraudantur, et abeunt domum sacra non adepti, quæ ipsis fieri debuissent juxta statum dierum ordinem: deinde quum diis operari oportet, vos quæstiones de reis habetis et judicia exercetis: contra vero sæpe, nobis diis jejunia agentibus, quando nimirum lugemus aut Memnonem aut Sarpedonem, vos libatis et ridetis. Idcirco hoc anno sorte ducto ad Amphictyonum conventum legato Hyperbolo nos dii coro-

625 τὸν στέφανον ἀφῃρέθη· μᾶλλον γὰρ οὕτως εἴσεται
κατὰ σελήνην ὡς ἄγειν χρὴ τοῦ βίου τὰς ἡμέρας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Μὰ τὴν Ἀναπνοήν, μὰ τὸ Χάος, μὰ τὸν Ἀέρα,
οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα
οὐδ' ἄπορον οὐδὲ σκαιὸν οὐδ' ἐπιλήσμονα·
630 ὅστις σκαλαθυρμάτι' ἄττα μικρὰ μανθάνων,
ταῦτ' ἐπιλέλησται πρὶν μαθεῖν· ὅμως γε μὴν
αὐτὸν καλῶ θύραζε δευρὶ πρὸς τὸ φῶς.
Ποῦ Στρεψιάδης; ἔξει τὸν ἀσκάντην λαβών.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἐῶσί μ' ἐξενεγκεῖν οἱ κόρεις.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

635 Ἀνύσας τι κατάθου, καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἰδού.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἄγε δή, τί βούλει πρῶτα νυνὶ μανθάνειν
ὧν οὐκ ἐδιδάχθης πώποτ' οὐδέν; εἰπέ μοι.
Πότερα περὶ μέτρων ἢ ῥυθμῶν ἢ περὶ ἐπῶν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Περὶ τῶν μέτρων ἔγωγ'· ἔναγχος γάρ ποτε
640 ὑπ' ἀλφιταμοιβοῦ παρεκόπην διχοινίκῳ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ σ', ἀλλ' ὅ τι κάλλιστον μέτρον
ἡγεῖ· πότερον τὸ τρίμετρον ἢ τὸ τετράμετρον;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐγὼ μὲν οὐδὲν πρότερον ἡμιεκτέου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐδὲν λέγεις, ὤνθρωπε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Περίδου νυν ἐμοί,
645 εἰ μὴ τετράμετρόν ἐστιν ἡμιεκτέον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἐς κόρακας, ὡς ἄγροικος εἶ καὶ δυσμαθής.
Ταχύ γ' ἂν δύναιο μανθάνειν περὶ ῥυθμῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δέ μ' ὠφελήσουσ' οἱ ῥυθμοὶ πρὸς τἄλφιτα;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Πρῶτον μὲν εἶναι κομψὸν ἐν συνουσίᾳ,
650 ἐπαίονθ' ὁποῖός ἐστι τῶν ῥυθμῶν
κατ' ἐνόπλιον, χὠποῖος αὖ κατὰ δάκτυλον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κατὰ δάκτυλον; νὴ τὸν Δί' ἀλλ' οἶδ'.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Εἰπὲ δή.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τίς ἄλλος ἀντὶ τουτουὶ τοῦ δακτύλου;
πρὸ τοῦ μέν, ἔτ' ἐμοῦ παιδὸς ὄντος, οὑτοσί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

655 Ἀγρεῖος εἶ καὶ σκαιός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐ γάρ, ᾧζυρέ,
τούτων ἐπιθυμῶ μανθάνειν οὐδέν.

---

nam ademimus; et merito: sic enim magis sciet, vitæ dies agendos esse secundum Lunæ cursum.

SOCRATES.

Per Respirationem, per Chaos, per Aerem juro, ut ego non vidi hominem tam rusticum ullum, nec tam stupidum, nec tam ineptum, nec tam obliviosum; qui subtilitates quasdam parvas discens, eas obliviscitur, antequam plene didicerit. At tamen eum foras vocabo huc in lucem. Ubi Strepsiades? exi sumto grabbato.

STREPSIADES.

Sed eum non me sinunt efferre cimices.

SOCRATES.

Propere depone et adverte animum.

STREPSIADES.

En.

SOCRATES.

Age, quid vis nunc primum discere, quod antea nunquam didiceris? dic mihi. Utrum de metris, aut de rhythmis, an vero de versibus?

STREPSIADES.

De metris equidem; quia nuper a venditore farinæ defraudatus fui duobus chœnicibus.

SOCRATES.

Non hoc te rogo; sed quodnam pulcerrimum metrum esse putes; trimetrumne an tetrametrum?

STREPSIADES.

Equidem semisextario nullum præstare puto.

SOCRATES.

Nihil dicis tu homo.

STREPSIADES.

Certa mecum pignore, ni tetrametrum est semisextarium.

SOCRATES.

I in malam crucem: quam rusticus et indocilis es! Cito tu de rhythmis aliquid disceres scilicet.

STREPSIADES.

Quid autem mihi proderunt rhythmi ad victum?

SOCRATES.

Primum quidem ut sis commodus et facetus in convictu; deinde ut intellegas, quinam sit rhythmus secundum enoplium, et quinam secundum dactylum.

STREPSIADES.

Secundum dactylum? at edepol novi.

SOCRATES.

Dic ergo.

STREPSIADES.

Quis alius, nisi dactylus hic? antehac vero, quum puer essem, iste.

SOCRATES.

Rudis es et stolidus.

STREPSIADES.

Atqui, o miser, horum nihil discere cupio.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τί δαί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐκεῖν' ἐκεῖνο, τὸν ἀδικώτατον λόγον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀλλ' ἕτερα δεῖ σε πρότερα τούτων μανθάνειν,
τῶν τετραπόδων ἅττ' ἐστὶν ὀρθῶς ἄρρενα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

660 Ἀλλ' οἶδ' ἔγωγε τἄρρεν', εἰ μὴ μαίνομαι·
κριός, τράγος, ταῦρος, κύων, ἀλεκτρυών.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὁρᾷς ὃ πάσχεις; τήν τε θήλειαν καλεῖς
ἀλεκτρυόνα κατὰ ταὐτὸ καὶ τὸν ἄρρενα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πῶς δή; φέρε.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Πῶς; ἀλεκτρυὼν κἀλεκτρυών.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

665 Νὴ τὸν Ποσειδῶ. Νῦν δὲ πῶς με χρὴ καλεῖν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀλεκτρύαιναν, τὸν δ' ἕτερον ἀλέκτορα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλεκτρύαιναν; εὖ γε νὴ τὸν Ἀέρα·
ὥστ' ἀντὶ τούτου τοῦ διδάγματος μόνου
διαλφιτώσω σου κύκλῳ τὴν κάρδοπον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

670 Ἰδοὺ μάλ' αὖθις τοῦθ' ἕτερον. Τὴν κάρδοπον
ἄρρενα καλεῖς, θήλειαν οὖσαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τῷ τρόπῳ
ἄρρενα καλῶ 'γὼ κάρδοπον;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Μάλιστά γε,
ὥσπερ γε καὶ Κλεώνυμον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πῶς δή; φράσον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ταυτὸν δύναταί σοι κάρδοπος Κλεωνύμῳ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

675 Ἀλλ', ὠγάθ', οὐδ' ἦν κάρδοπος Κλεωνύμῳ,
ἀλλ' ἐν θυείᾳ στρογγύλῃ 'νεμάττετο.
Ἀτὰρ τὸ λοιπὸν πῶς με χρὴ καλεῖν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὅπως;
τὴν καρδόπην, ὥσπερ καλεῖς τὴν Σωστράτην.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τὴν καρδόπην θήλειαν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὀρθῶς γὰρ λέγεις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

680 Ἐκεῖνο δ' ἦν ἄν, καρδόπη, Κλεωνύμη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἔθ' ἕν τι περὶ τῶν ὀνομάτων μαθεῖν σε δεῖ,
ἅττ' ἄρρεν' ἐστίν, ἅττα δ' αὐτῶν θήλεα.

SOCRATES.

Quid vero?

STREPSIADES.

Illud, illud, inquam, sermonem illum injustissumum.

SOCRATES.

Sed alia sunt, quæ te prius discere necesse est; quadrupedum quænam sint vere masculina.

STREPSIADES.

At novi equidem, nisi insanio, quid masculinum sit : nempe *krios*, *tragos*, *tauros*, *kyon*, *alektryon* [gallus (et gallina)].

SOCRATES.

Viden' quid facias? et femellam vocas *alektryonem*, itidem uti et masculum.

STREPSIADES.

Age vero, quomodo?

SOCRATES.

Quomodo? *alektryon* et *alektryon!*

STREPSIADES.

Verum est quod dicis, ita me Neptunus amet. Sed jam quomodo femellam nuncupem?

SOCRATES.

Alektryænam : alterum autem *alektorem*.

STREPSIADES.

Alektryænam inquis? Belle, per Aerem juro: adeo ut pro ista sola doctrina opplebo farina undique tuam *kardopon* [mactram].

SOCRATES.

Ecce autem rursus alterum hoc peccatum. *Kardopon* marem vocas, quæ tamen femina est.

STREPSIADES.

Quomodo ego marem *kardopon* voco?

SOCRATES.

Maxume quidem, sicuti *Kleonymon*.

STREPSIADES.

Qua ratione? dic.

SOCRATES.

Idem valet tibi *kardopos* et *Kleonymos*.

STREPSIADES.

Sed, o bone, ne erat quidem mactra Cleonymo, verum in rotundo mortario farinam subigebat. At deinceps quomodo appellare decet?

SOCRATES.

Quomodo? *kardopen* itidem ut dicis *Sostraten*.

STREPSIADES.

Kardopen feminam?

SOCRATES.

Sic recte dicis.

STREPSIADES.

Illud igitur erat, *kardope*, *Kleonyme*.

SOCRATES.

Præterea unum etiam de nominibus hominum discere te necesse est, quænam sint masculina, et quæ feminina.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ' οἶδ' ἔγωγ' ἃ θήλε' ἐστίν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Εἰπὲ δή.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Λύσιλλα, Φίλιννα, Κλειταγόρα, Δημητρία.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

685 Ἄρρενα δὲ ποῖα τῶν ὀνομάτων;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μυρία.

Φιλόξενος, Μελησίας, Ἀμυνίας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀλλ', ὦ πονηρὲ, ταῦτά γ' ἔστ' οὐκ ἄρρενα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ ἄρρεν' ὑμῖν ἐστιν;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ

πῶς ἂν καλέσειας ἐντυχὼν Ἀμυνίᾳ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

690 Ὅπως ἄν; ὡδὶ, δεῦρο δεῦρ', Ἀμυνία.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὁρᾷς; γυναῖκα τὴν Ἀμυνίαν καλεῖς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὔκουν δικαίως ἥτις οὐ στρατεύεται;

Ἀτὰρ τί ταῦθ' ἃ πάντες ἴσμεν μανθάνω;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐδὲν μὰ Δί', ἀλλὰ κατακλινεὶς δευρὶ —

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δρῶ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

695 ἐκφρόντισόν τι τῶν σεαυτοῦ πραγμάτων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ', ἐνθάδ'. Ἀλλ' εἴπερ γε χρὴ,

χαμαί μ' ἔασον αὐτὰ ταῦτ' ἐκφροντίσαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κακοδαίμων ἐγὼ,

Οἵαν δίκην τοῖς κόρεσι δώσω τήμερον.

ΧΟΡΟΣ.

700 Φρόντιζε δὴ καὶ διάθρει, πάντα τρόπον τε σαυτὸν Στρ.

στρόβει πυκνώσας.

ταχὺς δ', ὅταν εἰς ἄπορον πέσῃς,

ἐπ' ἄλλο πήδα

705 νόημα φρενός· ὕπνος δ' ἀπέστω γλυκύθυμος ὀμμάτων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

707 Ἀτταταῖ ἀτταταῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί πάσχεις; τί κάμνεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀπόλλυμαι δείλαιος· ἐκ τοῦ σκίμποδος

710 δάκνουσί μ' ἐξέρποντες οἱ Κορίνθιοι,

καὶ τὰς πλευρὰς δαρδάπτουσιν,

καὶ τὴν ψυχὴν ἐκπίνουσιν,

STREPSIADES.

Sed novi equidem quæ feminina sint.

SOCRATES.

Dic ergo.

STREPSIADES.

Lysilla, Philinna, Clitagora, Demetria.

SOCRATES.

Masculina vero nomina quæ sunt?

STREPSIADES.

Perquam multa : *Philoxenus, Melesias, Amynias.*

SOCRATES.

Atqui, o stulte, hæc non sunt masculina.

STREPSIADES.

Non masculina apud vos hæc sunt?

SOCRATES.

Nequaquam. Nam quomodo vocares, si in Amyniam incideres?

STREPSIADES.

Quomodo vocarem? sic : *Ades, ades, Amynia.*

SOCRATES.

Viden'? mulierem jam *Amyniam* appellas.

STREPSIADES.

Nonne illum merito, qui militiam detrectat? Sed quid juvat ista discere, quæ omnes scimus?

SOCRATES.

Nihil quidem hercle. Sed tu decumbens huc —

STREPSIADES.

Quid faciam?

SOCRATES.

excogita quidpiam circa negotia tua.

STREPSIADES.

Ne me, quæso, super hoc grabbato jubeas decumbere : sed, si omnino decumbendum est, humi eadem ista sinas me excogitare.

SOCRATES.

Fieri aliter nequit.

STREPSIADES.

Infelix ego, quas hodie pœnas cimicibus dabo!

CHORUS.

Meditare jam et discipe : in omnes partes te ipsum versa, mente arcte constipata. Celeriter, quum in aliquam difficultatem incideris ad aliud commentum transili : somnus autem dulcis absit ab oculis.

STREPSIADES.

Attatæ, attatæ!

CHORUS.

Quid tibi accidit? quid male te habet?

STREPSIADES.

Pereo miser : e grabbato prorepentes mordent me cimices, et mihi latus dilaniant, et animam

καὶ τοὺς ὄρχεις ἐξέλκουσιν,
καὶ τὸν πρωκτὸν διορύττουσιν,
715 καί μ' ἀπολοῦσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Μή νυν βαρέως ἄλγει λίαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καὶ πῶς; ὅτε μου
φροῦδα τὰ χρήματα, φρούδη χροιά,
φρούδη ψυχή, φρούδη δ' ἐμβάς·
720 καὶ πρὸς τούτοις ἔτι τοῖσι κακοῖς
φρουρᾶς ᾄδων
ὀλίγου φροῦδος γεγένημαι.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὗτος, τί ποιεῖς; οὐχὶ φροντίζεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐγώ;
νὴ τὸν Ποσειδῶ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Καὶ τί δῆτ' ἐφρόντισας;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

725 Ὑπὸ τῶν κόρεων εἴ μού τι περιλειφθήσεται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀπολεῖ κάκιστ'.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ', ὦγάθ', ἀπόλωλ' ἀρτίως.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐ μαλθακιστέ', ἀλλὰ περικαλυπτέα.
Ἐξευρετέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικὸς
κἀπαιόλημ'.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἴμοι, τίς ἂν δῆτ' ἐπιβάλοι
730 ἐξ ἀρνακίδων γνώμην ἀποστερητρίδα;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Φέρε νυν, ἀθρήσω πρῶτον, ὅ τι δρᾷ, τουτονί.
Οὗτος, καθεύδεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἔχεις τι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὰ Δί' οὐ δῆτ' ἔγωγ'.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὐδὲν πάνυ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐδέν γε πλὴν ἢ τὸ πέος ἐν τῇ δεξιᾷ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

735 Οὐκ ἐγκαλυψάμενος ταχέως τι φροντιεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Περὶ τοῦ; σὺ γάρ μοι τοῦτο φράσον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Αὐτὸς ὅ τι βούλει πρῶτος ἐξευρὼν λέγε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀκήκοας μυριάκις ἁγὼ βούλομαι,
περὶ τῶν τόκων, ὅπως ἂν ἀποδῶ μηδενί.

---

ebibunt, et testiculos evellunt, et culum perfodiunt, et me perdunt.

CHORUS.

Ne nunc nimis graviter doleas.

STREPSIADES.

At quomodo? Quum mihi perierint opes, perierit color, perierit anima, perierit calceus; et ad hæc mala etiam pervigil cantans propemodum ipsus perierim.

SOCRATES.

Heus tu, quid agis? meditarisne?

STREPSIADES.

Egone? meditor, ita me Neptunus amet.

SOCRATES.

Quid ergo meditatus es?

STREPSIADES.

An cimices aliquid de me sint relicturi.

SOCRATES.

Peribis pessume.

STREPSIADES.

Sed, o bone, jam perii.

SOCRATES.

Ne molliter agas, sed caput operi. Inveniundum est enim commentum defraudatorium, et aliqua captio.

STREPSIADES.

Heu! quis itaque in me injiciat ex pellibus agninis commentum privativum?

SOCRATES.

Agedum, videam primo quid agat iste. Eho tu, dormis?

STREPSIADES.

Non equidem hercle.

SOCRATES.

Habesne aliquid?

STREPSIADES.

Edepol nihil ego.

SOCRATES.

Nihil prorsus?

STREPSIADES.

Nihil, nisi penem hunc, quem teneo dextra.

SOCRATES.

Nonne te cooperiens ocius aliquid meditaberis?

STREPSIADES.

Qua de re? hoc enim, quæso, dic mihi, Socrates.

SOCRATES.

Tu ipse quod vis primus inveni, mihique eloquere.

STREPSIADES.

Plus millies audivisti, quid ego velim: de usuris, inquam, ne illas solvam cuiquam.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

740 Ἴθι νυν, καλύπτου καὶ σχάσας τὴν φροντίδα
λεπτὴν κατὰ μικρὸν περιφρόνει τὰ πράγματα,
ὀρθῶς διαιρῶν καὶ σκοπῶν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἴμοι τάλας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἔχ' ἀτρέμα· κἂν ἀπορῇς τι τῶν νοημάτων,
ἀφεὶς ἄπελθε· κᾆτα τὴν γνώμην πάλιν
745 κίνησον αὖθις αὐτὸ καὶ ζυγώθρισον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ Σωκρατίδιον φίλτατον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τί, ὦ γέρον;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἔχω τόκου γνώμην ἀποστερητικήν.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἐπίδειξον αὐτήν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εἰπὲ δή νύν μοι τοδί·
γυναῖκα φαρμακίδ' εἰ πριάμενος Θετταλὴν,
750 καθέλοιμι νύκτωρ τὴν σελήνην, εἶτα δὲ
αὐτὴν καθείρξαιμ' ἐς λοφεῖον στρογγύλον,
ὥσπερ κάτοπτρον, κᾆτα τηροίην ἔχων, —

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Τί δῆτα τοῦτ' ἂν ὠφελήσειέν σ';

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὅ τι;
εἰ μηκέτ' ἀνατέλλοι σελήνη μηδαμοῦ,
755 οὐκ ἂν ἀποδοίην τοὺς τόκους.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὁτιὴ τί δή;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὁτιὴ κατὰ μῆνα τἀργύριον δανείζεται.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Εὖ γ'· ἀλλ' ἕτερον αὖ σοι προβαλῶ τι δεξιὸν,
εἴ σοι γράφοιτο πεντετάλαντός τις δίκη,
ὅπως ἂν αὐτὴν ἀφανίσειας εἰπέ μοι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

760 Ὅπως; ὅπως; οὐκ οἶδ'· ἀτὰρ ζητητέον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Μή νυν περὶ σαυτὸν εἷλλε τὴν γνώμην ἀεὶ,
ἀλλ' ἀποχάλα τὴν φροντίδ' εἰς τὸν ἀέρα,
λινόδετον ὥσπερ μηλολόνθην τοῦ ποδός.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εὕρηκ' ἀφάνισιν τῆς δίκης σοφωτάτην,
765 ὥστ' αὐτὸν ὁμολογεῖν σ' ἐμοί.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ποίαν τινά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἤδη παρὰ τοῖσι φαρμακοπώλαις τὴν λίθον
ταύτην ἑόρακας, τὴν καλὴν, τὴν διαφανῆ,
ἀφ' ἧς τὸ πῦρ ἅπτουσι;

SOCRATES.

Agedum cooperias te, et cohibe apud te cogitationem subtilem : minutatim considera rem, recte dividens eam et contemplans.

STREPSIADES.

Hei miser!

SOCRATES.

Quiesce, et si forte hæsitaveris in aliquo commento, omitte et ab eo discede : deinde cogitationem rursus commove, et denuo idem illud pensita.

STREPSIADES.

O Socratisce carissume!

SOCRATES.

Quid est, mi senex?

STREPSIADES.

Habeo commentum ad fraudandas usuras.

SOCRATES.

Fac illud palam.

STREPSIADES.

Dic mihi ergo : si mulierem veneficam Thessalam emerem, et noctu deducerem lunam; deinde conclusam in theca aliqua rotunda, tanquam speculum, asservarem —

SOCRATES.

Quid, quæso, hoc tibi prodesset?

STREPSIADES.

Rogas? si non amplius oriretur luna uspiam, usuras non darem.

SOCRATES.

Quid ita?

STREPSIADES.

Quia in singulos menses pecunia datur fœnori.

SOCRATES.

Bene. Sed aliud rursus tibi proponam callidum quidpiam : si tibi forte scriberetur dica quinque talentûm, quomodo eam obliterares? dic mihi.

STREPSIADES.

Quomodo? quomodo? nescio : sed quærendum.

SOCRATES.

Ne jam circa te ipsum coerceas et contineas cogitationem semper; sed laxatam dimitte meditationem in aerem, tanquam scarabæum lino ex pede revinctum.

STREPSIADES.

Inveni obliterationem dicæ callidissumam, ut ipsus etiam fateberis.

SOCRATES.

Qualem?

STREPSIADES.

En unquam apud pharmocopolas lapidem vidisti, pulcrum illum et pellucidum, quo ignem accendunt?

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Τὴν ὕαλον λέγεις;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἔγωγε. Φέρε, τί δῆτ' ἄν, εἰ ταύτην λαβὼν,
770 ὁπότε γράφοιτο τὴν δίκην ὁ γραμματεὺς,
ἀπωτέρω στὰς ὧδε πρὸς τὸν ἥλιον
τὰ γράμματ' ἐκτήξαιμι τῆς ἐμῆς δίκης;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Σοφῶς γε νὴ τὰς Χάριτας.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Οἴμ' ὡς ἥδομαι
ὅτι πεντετάλαντος διαγέγραπταί μοι δίκη.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
775 Ἄγε δὴ ταχέως τουτὶ ξυνάρπασον.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τὸ τί;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ὅπως ἀποστρέψαις ἂν ἀντιδικῶν δίκην,
μέλλων ὀφλήσειν, μὴ παρόντων μαρτύρων.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Φαυλότατα καὶ ῥᾷστ'.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Εἰπὲ δή.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Καὶ δὴ λέγω.
Εἰ πρόσθεν ἔτι μιᾶς ἐνεστώσης δίκης,
780 πρὶν τὴν ἐμὴν καλεῖσθ', ἀπαγξαίμην τρέχων.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Οὐδὲν λέγεις.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγ', ἐπεὶ
οὐδεὶς κατ' ἐμοῦ τεθνεῶτος εἰσάξει δίκην.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Ὑθλεῖς· ἄπερρ', οὐκ ἂν διδαξαίμην σ' ἔτι.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ὁτιὴ τί; ναὶ πρὸς τῶν θεῶν, ὦ Σώκρατες.
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
785 Ἀλλ' εὐθὺς ἐπιλήθει σύ γ' ἅττ' ἂν καὶ μάθῃς·
ἐπεὶ τί νυνὶ πρῶτον ἐδιδάχθης; λέγε.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Φέρ' ἴδω, τί μέντοι πρῶτον ἦν; τί πρῶτον ἦν;
τίς ἦν ἐν ᾗ ματτόμεθα μέντοι τἄλφιτα;
οἴμοι, τίς ἦν;
ΣΩΚΡΑΤΗΣ.
Οὐκ ἐς κόρακας ἀποφθερεῖ,
790 ἐπιλησμότατον καὶ σκαιότατον γερόντιον;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Οἴμοι; τί οὖν δῆθ' ὁ κακοδαίμων πείσομαι;
ἀπὸ γὰρ ὀλοῦμαι μὴ μαθὼν γλωττοστροφεῖν.
Ἀλλ', ὦ Νεφέλαι, χρηστόν τι συμβουλεύσατε.
ΧΟΡΟΣ.
Ἡμεῖς μὲν, ὦ πρεσβῦτα, συμβουλεύομεν,
795 εἴ σοί τις υἱός ἐστιν ἐκτεθραμμένος,
πέμπειν ἐκεῖνον ἀντὶ σαυτοῦ μανθάνειν.

SOCRATES.
Crystallum dicis?
STREPSIADES.
Illud, inquam. Age, quid si hoc sumto, quando scriberet dicam scriba, longius ego stans sic ad solem literas liquefacerem dicæ mihi scriptæ?
SOCRATES.
Lepide, ita me Gratiæ ament.
STREPSIADES.
O! quam lætor, quod quinque talentûm dicam obliteravi!
SOCRATES.
Age nunc celeriter istuc arripe.
STREPSIADES.
Quidnam?
SOCRATES.
Quo pacto, in judicium vocatus, actoris petitionem everteres, si eo res recidisset, ut condemnari te oporteret, quia testes non produceres?
STREPSIADES.
Perquam facile et levi negotio.
SOCRATES.
Dic ergo.
STREPSIADES.
Atqui dico: si nimirum prius, dum adhuc una superest lis decidenda, antequam mea introducatur, curriculo abirem, et me suspenderem.
SOCRATES.
Nihil dicis.
STREPSIADES.
Immo equidem vere, ita me dii ament. Nam nemo contra me mortuum introduceret litem.
SOCRATES.
Nugaris; apage: nolim te amplius docere.
STREPSIADES.
Quid ita, mi Socrates, per deos obsecro?
SOCRATES.
Sed tu statim oblivisceris quæcunque didiceris. Nam, dic mihi, quid erat, quod primo docebaris?
STREPSIADES.
Age videam, quid erat primum? primum quid erat? quænam erat illa, in qua nimirum subigimus farinam? hei mihi! quænam erat?
SOCRATES.
Nonne in malam rem hinc facesses, obliviosissume et stolidissume senex?
STREPSIADES.
Hei infelix! quid me fiet? nam pereundum mihi erit, quia non didici versute dicere. Sed vos, o Nubes, date mihi bonum aliquod consilium.
CHORUS.
Nos quidem, o senex, istud consilium tibi damus: si tibi forte est gnatus, quem educaveris, illum ut mittas, qui pro te discat.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἀλλ' ἔστ' ἔμοιγ' υἱὸς καλός τε κἀγαθός·
ἀλλ' οὐκ ἐθέλει γὰρ μανθάνειν, τί ἐγὼ πάθω;

ΧΟΡΟΣ.
Σὺ δ' ἐπιτρέπεις;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Εὐσωματεῖ γὰρ καὶ σφριγᾷ,
800 κἄστ' ἐκ γυναικῶν εὐπτέρων τῶν Κοισύρας.
Ἀτὰρ μέτειμί γ' αὐτόν· ἢν δὲ μὴ θέλῃ,
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἐξελῶ 'κ τῆς οἰκίας.
Ἀλλ' ἐπανάμεινόν μ' ὀλίγον εἰσελθὼν χρόνον.

ΧΟΡΟΣ.
805 Ἆρ' αἰσθάνει πλεῖστα δι' ἡμᾶς ἀγάθ' αὐτίχ' ἕξων Ἀντ.
μόνας θεῶν; ὡς
ἕτοιμος ὅδ' ἐστὶν ἅπαντα δρᾶν
ὅσ' ἂν κελεύῃς.
810 Σὺ δ' ἀνδρὸς ἐκπεπληγμένου καὶ φανερῶς ἐπῃρμένου
γνοὺς ἀπολάψεις, ὅ τι πλεῖστον δύνασαι,
ταχέως· φιλεῖ γάρ πως τὰ τοιαῦθ' ἑτέρᾳ τρέπεσθαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Οὔτοι μὰ τὴν Ὁμίχλην ἔτ' ἐνταυθὶ μενεῖς·
815 ἀλλ' ἔσθι' ἐλθὼν τοὺς Μεγακλέους κίονας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
Ὦ δαιμόνιε, τί χρῆμα πάσχεις, ὦ πάτερ;
οὐκ εὖ φρονεῖς μὰ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἰδού γ' ἰδοὺ Δί' Ὀλύμπιον· τῆς μωρίας·
τὸ Δία νομίζειν, ὄντα τηλικουτονί.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
820 Τί δὲ τοῦτ' ἐγέλασας ἐτεόν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἐνθυμούμενος
ὅτι παιδάριον εἶ καὶ φρονεῖς ἀρχαιικά.
Ὅμως γε μὴν πρόσελθ', ἵν' εἰδῇς πλείονα,
καί σοι φράσω πρᾶγμ' ὃ σὺ μαθὼν ἀνὴρ ἔσει.
Ὅπως δὲ τοῦτο μὴ διδάξεις μηδένα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
825 Ἰδού· τί ἐστιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ὤμοσας νυνὶ Δία.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
Ἔγωγ'.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ὁρᾷς οὖν ὡς ἀγαθὸν τὸ μανθάνειν;
οὐκ ἔστιν, ὦ Φειδιππίδη, Ζεύς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
Ἀλλὰ τίς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Δῖνος βασιλεύει, τὸν Δί' ἐξεληλακώς.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.
Αἰβοῖ, τί ληρεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἴσθι τοῦθ' οὕτως ἔχον.

STREPSIADES.
At est quidem mihi gnatus præclaræ indolis: verum is dicere nevolt. Quid igitur agam?

CHORUS.
Tu vero hoc ei permittis?

STREPSIADES.
Namque bona est corporis habitudine, et viget, et originem ducit ex mulieribus superbis de prosapia Cœsyræ. Sed eum arcessam; sin noluerit, haud potis ero, quin eum extrudam domo. Sed tu ingressus opperire me paulisper.

CHORUS.
Sentisne, ut per nos solas ex omnibus diis plurima actutum bona potiere? namque iste paratus est omnia facere, quæcunque jusseris. Tu vero hominis attoniti et palam spe elati cognito ingenio, eum attonde, quamplurimum potes: solent enim fere hujusmodi res cito immutarier.

STREPSIADES.
Non amplius hic manebis, per Nebulam juro: sed abi, et comede Megaclis columnas.

PHIDIPPIDES.
O miser, quæ te intemperiæ agitant, mi pater? non recte sapis, Jovem Olympium testor.

STREPSIADES.
Ecce autem, ecce, *Jovem Olympium!* o stultitia! hunccine ista ætate Jovem putare esse ullum?

PHIDIPPIDES.
At quæso, quid hoc rides?

STREPSIADES.
Quia mecum reputo te puerulum esse, vetustaque et obsoleta ut credas animum inducere. Attamen accede, ut plura scias; et aliquid tibi dicam, quo tu cognito vir eris. Cave autem ne istuc quemquam doceas.

PHIDIPPIDES.
En adsum. Quid est?

STREPSIADES.
Jurasti modo per Jovem.

PHIDIPPIDES.
Equidem, ut dicis.

STREPSIADES.
Viden', quam bonum sit discere? Non est Jupiter, mi Phidippides.

PHIDIPPIDES.
Quis ergo?

STREPSIADES.
Turbo regnat, qui Jovem expulit.

PHIDIPPIDES.
Eho, quid deliras?

STREPSIADES.
Scias hoc ita se habere.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

830 Τίς φησι ταῦτα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Σωκράτης ὁ Μήλιος
καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Σὺ δ' εἰς τοσοῦτον τῶν μανιῶν ἐλήλυθας
ὥστ' ἀνδράσιν πείθει χολῶσιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εὐστόμει,
καὶ μηδὲν εἴπῃς φλαῦρον ἄνδρας δεξιοὺς
835 καὶ νοῦν ἔχοντας· ὧν ὑπὸ τῆς φειδωλίας
ἀπεκείρατ' οὐδεὶς πώποτ' οὐδ' ἠλείψατο
οὐδ' εἰς βαλανεῖον ἦλθε λουσόμενος· σὺ δὲ
ὥσπερ τεθνεῶτος καταλόει μου τὸν βίον.
Ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐλθὼν ὑπὲρ ἐμοῦ μάνθανε.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

840 Τί δ' ἂν παρ' ἐκείνων καὶ μάθοι χρηστόν τις ἄν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἄληθες; ὅσαπερ ἔστ' ἐν ἀνθρώποις σοφά·
γνώσει δὲ σαυτὸν ὡς ἀμαθὴς εἶ καὶ παχύς.
Ἀλλ' ἐπανάμεινόν μ' ὀλίγον ἐνταυθὶ χρόνον.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οἴμοι, τί δράσω παραφρονοῦντος τοῦ πατρός;
845 πότερα παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἕλω,
ἢ τοῖς σοροπηγοῖς τὴν μανίαν αὐτοῦ φράσω;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Φέρ' ἴδω, σὺ τουτονὶ τί νομίζεις; εἰπέ μοι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλεκτρυόνα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καλῶς γε. Ταυτηνὶ δὲ τί;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλεκτρυόν'.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἄμφω ταὐτό; καταγέλαστος εἶ.
850 Μή νυν τὸ λοιπὸν, ἀλλὰ τήνδε μὲν καλεῖν
ἀλεκτρύαιναν, τουτονὶ δ' ἀλέκτορα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλεκτρύαιναν; ταῦτ' ἔμαθες τὰ δεξιὰ
εἴσω παρελθὼν ἄρτι παρὰ τοὺς γηγενεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Χἄτερά γε πόλλ'· ἀλλ' ὅ τι μάθοιμ' ἑκάστοτε
855 ἐπελανθανόμην ἂν εὐθὺς ὑπὸ πλήθους ἐτῶν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Διὰ ταῦτα δὴ καὶ θοἰμάτιον ἀπώλεσας;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἀπολώλεκ', ἀλλὰ καταπεφρόντικα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τὰς δ' ἐμβάδας ποῖ τέτροφας, ὦνόητε σύ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὥσπερ Περικλέης εἰς τὸ δέον ἀπώλεσα.
860 Ἀλλ' ἴθι, βάδιζ', ἴωμεν· εἶτα τῷ πατρὶ
πιθόμενος ἐξάμαρτε· κἀγώ τοί ποτε

PHIDIPPIDES.

Quis hæc dicit?

STREPSIADES.

Socrates Melius, et Chærephon, qui novit pulicum vestigia.

PHIDIPPIDES.

Tunc eo usque insaniæ es progressus, ut hominibus atra bile percitis credas?

STREPSIADES.

Bona verba. Ne male dixeris de viris sapientibus et cordatis, quorum, præ parsimonia, nullus unquam se tonderi aut exungi sivit, neque in balneum ivit lavatum : tu vero, tanquam si mortuus essem, me bonis eluis. Sed abi quamprimum, et pro me disce.

PHIDIPPIDES.

Quid vero boni ab illis disci potest?

STREPSIADES.

Itane? omnis humana sapientia. Quin cognosces, quam ipse sis rudis et pinguis ingeni : sed præstolare me paulisper hic.

PHIDIPPIDES.

Hei mihi! quid faciam, delirante patre? Vocatumne in jus dementiæ eum arguam, an fabris loculorum indicem ejus insaniam?

STREPSIADES.

Age videam, quemnam putas hunc esse? dic mihi.

PHIDIPPIDES.

Alektryonem.

STREPSIADES.

Bene sane. Hanc vero, quid eam esse dices?

PHIDIPPIDES.

Alektryonem.

STREPSIADES.

Idemne utrumque? ridiculus es. Ne itaque deinceps ita dixeris : sed hanc voca *alektryænam* istum vero *alektorem.*

PHIDIPPIDES.

Alektryænam inquis? hæccine tam præclara didicisti, intro ingressus nuper ad impios illos Telluris filios?

STREPSIADES.

Aliaque præterea multa : sed quandocunque aliquid addiscerem, continuo obliviscebar, annis præpeditus.

PHIDIPPIDES.

Ideone etiam vestem perdidisti?

STREPSIADES.

At enim non perdidi : verum studiis impendi.

PHIDIPPIDES.

Calceos vero quo contulisti, o stolide?

STREPSIADES.

Ut Pericles, ad necessarios usus perdidi. Sed age, ambula, eamus : et, modo patri sis obsequens, per me sane pecca. Ego etiam me olim

οἶδ' ἐξέτει σοι τραυλίσαντι πιθόμενος,
ὃν πρῶτον ὀβολὸν ἔλαβον Ἡλιαστικὸν,
τούτου 'πριάμην σοι Διασίοις ἁμαξίδα.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

865 Ἦ μὴν σὺ τούτοις τῷ χρόνῳ ποτ' ἀχθέσει.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εὖ γ' ὅτι ἐπείσθης. Δεῦρο δεῦρ', ὦ Σώκρατες,
ἔξελθ'· ἄγω γάρ σοι τὸν υἱὸν τουτονὶ,
ἄκοντ' ἀναπείσας.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Νηπύτιος γάρ ἐστ' ἔτι,
καὶ τῶν κρεμαθρῶν οὐ τρίβων τῶν ἐνθάδε.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

870 Αὐτὸς τρίβων εἴης ἂν, εἰ κρέμαιό γε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ ἐς κόρακας; καταρᾷ σὺ τῷ διδασκάλῳ;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἰδοὺ 'κρέμαι', ὡς ἠλίθιον ἐφθέγξατο
καὶ τοῖσι χείλεσιν διερρυηκόσιν.
Πῶς ἂν μάθοι ποθ' οὗτος ἀπόφευξιν δίκης
875 ἢ κλῆσιν ἢ χαύνωσιν ἀναπειστηρίαν;
καίτοι ταλάντου τοῦτ' ἔμαθεν Ὑπέρβολος.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀμέλει, δίδασκε· θυμόσοφός ἐστιν φύσει·
εὐθύς γέ τοι παιδάριον ὂν τυννουτονὶ
ἔπλαττεν ἔνδον οἰκίας ναῦς τ' ἔγλυφεν,
880 ἁμαξίδας τε σκυτίνας εἰργάζετο,
κἀκ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει πῶς δοκεῖς.
Ὅπως δ' ἐκείνω τὼ λόγω μαθήσεται,
τὸν κρείττον', ὅστις ἐστὶ, καὶ τὸν ἥττονα,
ὃς τἄδικα λέγων ἀνατρέπει τὸν κρείττονα·
885 ἐὰν δὲ μὴ, τὸν γοῦν ἄδικον πάσῃ τέχνῃ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Αὐτὸς μαθήσεται παρ' αὐτοῖν τοῖν λόγοιν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐγὼ δ' ἀπέσομαι· τοῦτό νυν μέμνησ', ὅπως
πρὸς πάντα τὰ δίκαι' ἀντιλέγειν δυνήσεται.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Χώρει δευρὶ, δεῖξον σαυτὸν
890 τοῖσι θεαταῖς, καίπερ θρασὺς ὤν.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ἴθ' ὅποι χρῄζεις. Πολὺ γὰρ μᾶλλόν σ'
ἐν τοῖς πολλοῖσι λέγων ἀπολῶ.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἀπολεῖς σύ; τίς ὤν;

ΑΔΙΚΟΣ.

Λόγος.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἥττων γ' ὤν.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ἀλλά σε νικῶ, τὸν ἐμοῦ κρείττω
895 φάσκοντ' εἶναι.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Τί σοφὸν ποιῶν;

tibi adhucdum sexenni scio obsecutum esse balbutienti, quando obolum illum quem ex Heliæa primum acceperam, ex eo tibi emi plostellum Jovis festo.

PHIDIPPIDES.

Profecto tibi olim ista molestiam parient.

STREPSIADES.

Bene sane, quod morem geris. Ades, huc ades, o Socrates, egredere; adduco enim tibi gnatum istum meum, cui vel nolenti persuasi.

SOCRATES.

Enim puer est adhuc rerum imprudens, et corbibus hic pendentibus non adsuetus.

PHIDIPPIDES.

Tu sane adsuetus fies, si pendeas.

STREPSIADES.

Nonne in malam rem ibis? magistro tu convicium dicis?

SOCRATES.

Ecce autem *si pendeas*, inquit! quam stulte locutus est, et labiis diductis! Quomodo iste unquam disceret, quanam arte judicio absolveretur, aut testes citaret, aut elevaret adversarii dicta, contrariaque persuaderet? atqui hæc pro talento didicit Hyperbolus.

STREPSIADES.

Ne sis sollicitus: doce modo: nam ingeniosus est. Etenim quum adhuc puer tantillus esset, jam intus fingebat domos, et naves sculpebat, et plostella coriacea fabricabat, et ex putamine malorum punicorum ranas faciebat scitissume. Sed tu da operam, ut illos sermones addiscat, meliorem, inquam, quisquis ille sit, et pejorem, qui injusta dicendo meliorem evertit; si minus ambos, saltem injustum illum, quovis pacto.

SOCRATES.

Ipsemet discet ab ipsis sermonibus.

STREPSIADES.

Ego autem abero. Istuc igitur memineris, ut ad omnia e jure petita argumenta contradicere queat.

JUSTUS.

Huc procede, et ostende te spectatoribus, licet audax sis.

INJUSTUS.

I quo lubet; nam multo magis apud multitudinem dicendo te perdam.

JUSTUS.

Tu me perdas? quis es?

INJUSTUS.

Sermo.

JUSTUS.

At inferior.

INJUSTUS.

Sed te vincam, qui me potiorem te esse dicis.

JUSTUS.

Quanam arte, quave sapientia?

ΑΔΙΚΟΣ.
Γνώμας καινὰς ἐξευρίσκων.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Ταῦτα γὰρ ἀνθεῖ διὰ τουτουσὶ
τοὺς ἀνοήτους.
ΑΔΙΚΟΣ.
Οὐκ, ἀλλὰ σοφούς.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Ἀπολῶ σε κακῶς.
ΑΔΙΚΟΣ.
900 Εἰπὲ, τί ποιῶν;
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Τὰ δίκαια λέγων.
ΑΔΙΚΟΣ.
Ἀλλ' ἀνατρέψω 'γαὔτ' ἀντιλέγων·
οὐδὲ γὰρ εἶναι πάνυ φημὶ δίκην.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Οὐκ εἶναι φῄς;
ΑΔΙΚΟΣ.
Φέρε γὰρ, ποῦ 'στιν;
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Παρὰ τοῖσι θεοῖς.
ΑΔΙΚΟΣ.
Πῶς δῆτα δίκης οὔσης ὁ Ζεὺς
905 οὐκ ἀπόλωλεν τὸν πατέρ' αὑτοῦ
δήσας;
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Αἰβοῖ, τουτὶ καὶ δὴ
χωρεῖ τὸ κακόν· δότε μοι λεκάνην.
ΑΔΙΚΟΣ.
Τυφογέρων εἶ κἀνάρμοστος.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Καταπύγων εἶ κἀναίσχυντος.
ΑΔΙΚΟΣ.
910 Ῥόδα μ' εἴρηκας.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Καὶ βωμολόχος.
ΑΔΙΚΟΣ.
Κρίνεσι στεφανοῖς.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Καὶ πατραλοίας.
ΑΔΙΚΟΣ.
Χρυσῷ πάττων μ' οὐ γιγνώσκεις.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Οὐ δῆτα πρὸ τοῦ γ', ἀλλὰ μολύβδῳ.
ΑΔΙΚΟΣ.
Νῦν δέ γε κόσμος τοῦτ' ἐστὶν ἐμοί.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
915 Θρασὺς εἶ πολλοῦ.
ΑΔΙΚΟΣ.
Σὺ δέ γ' ἀρχαῖος.
ΔΙΚΑΙΟΣ.
Διὰ σὲ δὲ φοιτᾶν
οὐδεὶς ἐθέλει τῶν μειρακίων·

INJUSTUS.
Commenta nova inveniundo.
JUSTUS.
Ista enim florent propter istos stultos.
INJUSTUS.
Non stultos, verum sapientes.
JUSTUS.
Perdam te pessume.
INJUSTUS.
Quid faciendo? dic.
JUSTUS.
Illa dicendo, quæ justa sunt.
INJUSTUS.
Sed ista evertam contradicendo: nam esse justitiam plane nego.
JUSTUS.
Negas esse?
INJUSTUS.
Cedo, ubi est ergo?
JUSTUS.
Apud deos.
INJUSTUS.
Quomodo, quæso, si justitia est, Jupiter non periit, qui patrem suum in vincula conjecit?
JUSTUS.
Au! istuc sane malum procedit. Nauseam facit; date mihi pelvim.
INJUSTUS.
Decrepitus es et inconcinnus.
JUSTUS.
Cinædus es et impudens.
INJUSTUS.
Mihi rosæ videntur quæ dicis.
JUSTUS.
Et scurra.
INJUSTUS.
Liliis me coronas.
JUSTUS.
Et parricida.
INJUSTUS.
Non animadvertis, ut me auro conspergas.
JUSTUS.
Olim certe non auro, verum plumbo conspergebaris.
INJUSTUS.
At nunc illud est mihi ornamentum.
JUSTUS.
Quanta est tua audacia!
INJUSTUS.
Quanta vero tua ineptia!
JUSTUS.
Propter te frequentare ludum nullus volt adule-

καὶ γνωσθήσει ποτ' Ἀθηναίοις
οἷα διδάσκεις τοὺς ἀνοήτους.

ΑΔΙΚΟΣ.

920 Αὐχμεῖς αἰσχρῶς.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Σὺ δέ γ' εὖ πράττεις.
Καίτοι πρότερόν γ' ἐπτώχευες,
Τήλεφος εἶναι Μυσὸς φάσκων,
ἐκ πηριδίου
γνώμας τρώγων Πανδελετείους.

ΑΔΙΚΟΣ.

925 Ὤμοι σοφίας —

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ὤμοι μανίας —

ΑΔΙΚΟΣ.

ἧς ἐμνήσθης.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

τῆς σῆς πόλεώς θ',
ἥτις σε τρέφει
λυμαινόμενον τοῖς μειρακίοις.

ΑΔΙΚΟΣ.

Οὐχὶ διδάξεις τοῦτον Κρόνος ὤν.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

930 Εἴπερ γ' αὐτὸν σωθῆναι χρὴ
καὶ μὴ λαλιὰν μόνον ἀσκῆσαι.

ΑΔΙΚΟΣ.

Δεῦρ' ἴθι, τοῦτον δ' ἔα μαίνεσθαι.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Κλαύσει, τὴν χεῖρ' ἢν ἐπιβάλλῃς.

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθε μάχης καὶ λοιδορίας.
935 Ἀλλ' ἐπίδειξαι
σύ τε τοὺς προτέρους ἅττ' ἐδίδασκες,
σύ τε τὴν καινὴν
παίδευσιν, ὅπως ἂν ἀκούσας σφῷν
ἀντιλεγόντοιν κρίνας φοιτᾷ.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Δρᾶν ταῦτ' ἐθέλω.

ΑΔΙΚΟΣ.

Κἄγωγ' ἐθέλω.

ΧΟΡΟΣ.

940 Φέρε δὴ πότερος λέξει πρότερος;

ΑΔΙΚΟΣ.

Τούτῳ δώσω·
κᾆτ' ἐκ τούτων ὧν ἂν λέξῃ
ῥηματίοισιν καινοῖς αὐτὸν
καὶ διανοίαις κατατοξεύσω.
945 Τὸ τελευταῖον δ', ἢν ἀναγρύξῃ,
τὸ πρόσωπον ἅπαν καὶ τὠφθαλμὼ
κεντούμενος ὥσπερ ὑπ' ἀνθρηνῶν
ὑπὸ τῶν γνωμῶν ἀπολεῖται.

ΧΟΡΟΣ.

949 Νῦν δείξετον τὼ πισύνω τοῖς περιδεξίοισι Στρ.
λόγοισι καὶ φροντίσι καὶ γνωμοτύποις μερίμναις,

---

scens : et agnoscent olim Athenienses, qualia doceas stultos.

INJUSTUS.

Turpiter squales.

JUSTUS.

Tu autem es dives, tametsi antehac mendicabare, Telephum illum Mysum te esse prædicans, e perula depromtas Pandeleti sententias rodens.

INJUSTUS.

O sapientiam —

JUSTUS.

O stultitiam —

INJUSTUS.

quam mihi memoras!

JUSTUS.

tuam et civitatis, quæ te alit, corrumpentem mores adulescentum!

INJUSTUS.

Hunc non docebis tu, qui senex es et delirus.

JUSTUS.

Si modo servari eum oportet, et non loquacitatem solum exercere.

INJUSTUS.

Huc accede, istum sine insanire.

JUSTUS.

Vapulabis, si manum ei admoveas.

CHORUS.

Desinite rixæ et conviciorum : sed ostendite, tu quidem prioris ævi homines qualia docueris; tu vero novam disciplinam : ut audita et dijudicata vestra lite, in ludum alterutrius eat.

JUSTUS.

Facere ista volo.

INJUSTUS.

Ego etiam volo.

CHORUS.

Age, quis vestrum dicet prior.

INJUSTUS.

Isti concedam : deinde ex illis, quæ dixerit, ipsum novis verbis et sententiis, quasi sagittis, configam : postremo si hiscere occeperit, totam faciem et oculos, quasi a crabronibus, compunctus sententiis meis, peribit.

CHORUS.

Nunc ostendent isti, freti callidis sermonibus, et cogitationibus, et meditationibus sententias pro-

ὁπότερος αὐτοῖν λέγων ἀμείνων φανήσεται.
955 Νῦν γὰρ ἅπας ἐνθάδε κίνδυνος ἀνεῖται σοφίας,
ἧς πέρι τοῖς ἐμοῖς φίλοις ἐστὶν ἀγὼν μέγιστος.
959 Ἀλλ' ὦ πολλοῖς τοὺς πρεσβυτέρους ἤθεσι χρηστοῖς στεφανώσας,
960 ῥῆξον φωνὴν ἥτινι χαίρεις, καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν εἰπέ.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Λέξω τοίνυν τὴν ἀρχαίαν παιδείαν, ὡς διέκειτο,
ὅτ' ἐγὼ τὰ δίκαια λέγων ἤνθουν καὶ σωφροσύνη νενόμιστο.
Πρῶτον μὲν ἔδει παιδὸς φωνὴν γρύξαντος μηδέν' ἀκοῦσαι·
εἶτα βαδίζειν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς εὐτάκτως εἰς κιθαριστοῦ
965 τοὺς κωμήτας γυμνοὺς ἀθρόους, κεἰ κριμνώδη κατανίφοι.
Εἶτ' αὖ προμαθεῖν ᾆσμ' ἐδίδασκεν, τὼ μηρὼ μὴ ξυνέχοντας,
ἢ Παλλάδα περσέπολιν δεινάν, ἢ Τηλέπορόν τι βόαμα,
ἐντειναμένους τὴν ἁρμονίαν, ἣν οἱ πατέρες παρέδωκαν.
Εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτ' ἢ κάμψειέν τινα καμπὴν,
971 οἵας οἱ νῦν τὰς κατὰ Φρῦνιν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους,
ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς ὡς τὰς Μούσας ἀφανίζων.
Ἐν παιδοτρίβου δὲ καθίζοντας τὸν μηρὸν ἔδει προβαλέσθαι
τοὺς παῖδας, ὅπως τοῖς ἔξωθεν μηδὲν δείξειαν ἀπηνές·
975 εἶτ' αὖ πάλιν αὖθις ἀνιστάμενον συμψῆσαι, καὶ προνοεῖσθαι
εἴδωλον τοῖσιν ἐρασταῖσιν τῆς ἥβης μὴ καταλείπειν.
Ἠλείψατο δ' ἂν τοὐμφαλοῦ οὐδεὶς παῖς ὑπένερθεν τότ' ἂν, ὥστε
τοῖς αἰδοίοισι δρόσος καὶ χνοῦς ὥσπερ μήλοισιν ἐπήνθει·
οὐδ' ἂν μαλακὴν φυρασάμενος τὴν φωνὴν πρὸς τὸν ἐραστὴν
980 αὐτὸς ἑαυτὸν προαγωγεύων τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐβάδιζεν,
οὐδ' ἂν ἑλέσθαι δειπνοῦντ' ἐξῆν κεφάλαιον τῆς ῥαφανῖδος,
οὐδ' ἄννηθον τῶν πρεσβυτέρων ἁρπάζειν οὐδὲ σέλινον,
οὐδ' ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κιχλίζειν, οὐδ' ἴσχειν τὼ πόδ' ἐναλλάξ.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ἀρχαῖά γε καὶ Διπολιώδη καὶ τεττίγων ἀνάμεστα,
985 καὶ Κηκείδου καὶ Βουφονίων.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἐστὶν ἐκεῖνα,
ἐξ ὧν ἄνδρας Μαραθωνομάχους ἡμὴ παίδευσις ἔθρεψεν.
Σὺ δὲ τοὺς νῦν εὐθὺς ἐν ἱματίοισι διδάσκεις ἐντετυλίχθαι·
ὥστε μ' ἀπάγχεσθ', ὅταν ὀρχεῖσθαι Παναθηναίοις δέον αὐτοὺς
τὴν ἀσπίδα τῆς κωλῆς προέχων ἀμελῇ τῆς Τριτογενείας.
990 Πρὸς ταῦτ', ὦ μειράκιον, θαρρῶν ἐμὲ τὸν κρείττω λόγον αἱροῦ·
κἀπιστήσει μισεῖν ἀγορὰν καὶ βαλανείων ἀπέχεσθαι
καὶ τοῖς αἰσχροῖς αἰσχύνεσθαι, κἂν σκώπτῃ τίς σε, φλέγεσθαι·
καὶ τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστασθαι προσιοῦσιν,
καὶ μὴ περὶ τοὺς σαυτοῦ γονέας σκαιουργεῖν, ἄλλο τε μηδὲν
995 αἰσχρὸν ποιεῖν, ὅτι τῆς Αἰδοῦς μέλλεις τἄγαλμ' ἀναπλάττειν·
μηδ' εἰς ὀρχηστρίδος εἰσάττειν, ἵνα μὴ πρὸς ταῦτα κεχηνὼς,
μήλῳ βληθεὶς ὑπὸ πορνιδίου, τῆς εὐκλείας ἀποθραυσθῇς·
μηδ' ἀντειπεῖν τῷ πατρὶ μηδὲν, μηδ' Ἰαπετὸν καλέσαντα
μνησικακῆσαι τὴν ἡλικίαν, ἐξ ἧς ἐνεοττοτροφήθης.

ΑΔΙΚΟΣ.

1000 Εἰ ταῦτ', ὦ μειράκιον, πείσει τούτῳ, νὴ τὸν Διόνυσον
τοῖς Ἱπποκράτους υἱέσιν εἴξεις, καί σε καλοῦσι βλιτομάμμαν.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὖν λιπαρός γε καὶ εὐανθὴς ἐν γυμνασίοις διατρίψεις,
οὐ στωμύλλων κατὰ τὴν ἀγορὰν τριβολεκτράπελ' οἷάπερ οἱ νῦν,
οὐδ' ἑλκόμενος περὶ πραγματίου γλισχραντιλογεξεπιτρίπτου·

cudentibus, uter eorum dicendo sit melior. Etenim hic nunc summo in discrimine versantur sapientiæ, de qua meis amicis maxumum est certamen. Sed, o qui priores homines moribus bonis decorasti, rumpe vocem, qua delectaris, et indolem tuam ostende.

JUSTUS.

Dicam igitur veterem disciplinam, quomodo comparata fuerit, quum ego justa dicendo florerem, et modestia adhuc moribus recepta esset. Primum quidem decebat nullius pueri mutientis vocem audiri : deinde incedere oportebat in viis modeste euntes ad citharœdum vicanos nudos et confertos, etiamsi ningeret instar farinæ : deinde cantilenam docebat, quam discerent, femina non comprimentes, aut *Palladem invictam vastatricem urbium*, aut *longe vagantem clamorem*, traditum intendentes a patribus modum. Si vero eorum aliquis scurrile quid inceptaret, fracta mollique voce canens, quales sunt flexiones illæ vulgo nunc acceptæ, quas Phrynis invexit, tam laboriosæ, is male mulcabatur, multis contusus verberibus, tanquam qui Musas aboleret. In palæstra autem oportebat sedere pueros femore prætenso, ne quid indecori ostenderent extrariis : tum rursus quando surgerent, arenam converrere, et providere, ne impressam aliquam imaginem pubis relinquerent amatoribus. Nullus tunc puer ungebatur infra umbilicum; quapropter in genitalibus ros et lanugo, sicut in malis, florescebat : nec ad amatorem accedebat, voce molliter infracta et modulata, lascivisque oculis alliciens, ipse suus leno : nec sumere licebat cœnanti caput raphani, neque anethum seniorum præripere, nec apium, nec pisces comedere, nec turdos, nec pedem alterum alteri implicare.

INJUSTUS.

Antiqua sane hæc sunt, et Diipoliis coæva, plena cicadis, et Cecida, et Buphoniis.

JUSTUS.

Attamen hæc sunt illa, quibus mea disciplina viros educavit, qui Marathone pugnarunt : tu autem nunc homines doces statim vestibus involvi : adeoque enecor indignatione, quando in Panathenæis, ubi eos saltare oportet, aliquis clypeum peni prætendens neglegit Tritogeniam. Proinde, o adulescens, audacter me potiorem sermonem elige; et tunc disces odisse forum, et a balineis abstinere, et erubescere ob turpia, et, si quis te ideo cavilletur, excandescere, et senioribus accedentibus loco cedere, nec male facere tuis parentibus, nec aliud quicquam turpe admittere, quia Pudoris signum debes effingere : nec ad saltatricem irrumpere, ne istis rebus inhiantem malo petat meretricula, famaque tua deteratur; nec contradicere patri quicquam, nec Japetum eum vocitando, meminisse malorum illius ætatis, quæ te educavit.

INJUSTUS.

Si huic, o adulescens, de istis creduas, ita me Bacchus amet, similis eris Hippocratis filiis, et vulgo te vocabunt bliteum.

JUSTUS.

Immo nitidus et florens in palæstris versaberis; non garries in foro inconditas nugas, quales isti nunc, neque traheris in jus ob rem levem, quæ te tum perdere possit propter calumnias adversario-

1005 ἀλλ' εἰς Ἀκαδήμειαν κατιὼν ὑπὸ ταῖς μορίαις ἀποθρέξει
στεφανωσάμενος καλάμῳ λευκῷ μετὰ σώφρονος ἡλικιώτου,
μίλακος ὄζων καὶ ἀπραγμοσύνης καὶ λεύκης φυλλοβολούσης,
ἦρος ἐν ὥρᾳ χαίρων, ὁπόταν πλάτανος πτελέᾳ ψιθυρίζῃ.
Ἢν ταῦτα ποιῇς ἁγὼ φράζω,
1010 καὶ πρὸς τούτοις προσέχῃς τὸν νοῦν,
ἕξεις ἀεὶ στῆθος λιπαρὸν,
χροιὰν λευκὴν, ὤμους μεγάλους,
γλῶτταν βαιὰν, πυγὴν μεγάλην,
πόσθην μικράν.
1015 Ἢν δ' ἅπερ οἱ νῦν ἐπιτηδεύῃς,
πρῶτα μὲν ἕξεις χροιὰν ὠχρὰν,
ὤμους μικροὺς, στῆθος λεπτὸν,
γλῶτταν μεγάλην, πυγὴν μικρὰν,
κωλῆν μεγάλην, ψήφισμα μακρὸν,
καί σ' ἀναπείσει
1020 τὸ μὲν αἰσχρὸν ἅπαν καλὸν ἡγεῖσθαι,
τὸ καλὸν δ' αἰσχρόν·
καὶ πρὸς τούτοις τῆς Ἀντιμάχου
καταπυγοσύνης ἀναπλήσει.

ΧΟΡΟΣ.

1024 Ὦ καλλίπυργον σοφίαν κλεινοτάτην ἐπασκῶν, Ἀντ.
ὡς ἡδύ σου τοῖσι λόγοις σῶφρον ἔπεστιν ἄνθος.
Εὐδαίμονες δ' ἦσαν ἄρ' οἱ ζῶντες τότ' ἐπὶ τῶν προτέρων.
1030 Πρὸς οὖν τάδ', ὦ κομψοπρεπῆ μοῦσαν ἔχων,
δεῖ σε λέγειν τι καινὸν, ὡς εὐδοκίμηκεν ἀνήρ.
Δεινῶν δέ σοι βουλευμάτων ἔοικε δεῖν πρὸς αὐτὸν,
1035 εἴπερ τὸν ἄνδρ' ὑπερβαλεῖ καὶ μὴ γέλωτ' ὀφλήσεις.

ΑΔΙΚΟΣ.

Καὶ μὴν ἔγωγ' ἐπνιγόμην τὰ σπλάγχνα, κἀπεθύμουν
ἅπαντα ταῦτ' ἐναντίαις γνώμαισι συνταράξαι.
Ἐγὼ γὰρ ἥττων μὲν λόγος δι' αὐτὸ τοῦτ' ἐκλήθην
ἐν τοῖσι φροντισταῖσιν, ὅτι πρώτιστος ἐπενόησα
1040 καὶ τοῖς νόμοις καὶ ταῖς δίκαις τἀναντί' ἀντιλέξαι·
καὶ τοῦτο πλεῖν ἢ μυρίων ἔστ' ἄξιον στατήρων,
αἱρούμενον τοὺς ἥττονας λόγους ἔπειτα νικᾶν.
Σκέψαι δὲ τὴν παίδευσιν ᾗ πέποιθεν ὡς ἐλέγξω·
ὅστις σε θερμῷ φησι λοῦσθαι πρῶτον οὐκ ἐάσειν.
1045 Καίτοι τίνα γνώμην ἔχων ψέγεις τὰ θερμὰ λουτρά;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ὁτιὴ κάκιστόν ἐστι καὶ δειλὸν ποιεῖ τὸν ἄνδρα.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ἐπίσχες· εὐθὺς γάρ σ' ἔχω μέσον λαβὼν ἄφυκτον.
Καί μοι φράσον, τῶν τοῦ Διὸς παίδων τίν' ἄνδρ' ἄριστον
ψυχὴν νομίζεις, εἰπὲ, καὶ πλείστους πόνους πονῆσαι;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

1050 Ἐγὼ μὲν οὐδέν' Ἡρακλέους βελτίον' ἄνδρα κρίνω.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ποῦ ψυχρὰ δῆτα πώποτ' εἶδες Ἡράκλεια λουτρά;
καίτοι τίς ἀνδρειότερος ἦν;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ταῦτ' ἐστὶν αὔτ' ἐκεῖνα,
ἃ τῶν νεανίσκων ἀεὶ δι' ἡμέρας λαλούντων
πλῆρες τὸ βαλανεῖον ποιεῖ, κενὰς δὲ τὰς παλαίστρας.

rum : verum in Academiam descendens, sub sacris oleis decurres, redimitus calamo albo, cum modesto æquali tuo aliquo, smilacem redolens et otium, et albam populum folia germinantem, verno tempore gaudens, quando platanus ulmo susurrat. Quod si hæc quæ dico facias, eoque advortas animum, habebis semper pectus pingue, colorem nitidum, humeros magnos, linguam exiguam, nates magnas, penem parvum. Sin illis rebus, quibus isti nunc, studebis, primum quidem habebis colorem pallidum, humeros parvos, pectus tenue, linguam magnam, nates parvas, penem magnum, decretum longum : et persuadebit tibi, ut credas quidquid turpe est, illud esse honestum, quidquid honestum, illud turpe; et ad hæc Antimachi mollitie oppleberis.

CHORUS.

O sapientiæ excelsæ et inclytæ cultor, quam suavis orationi tuæ et modestus inest flos! Beati ergo erant, qui tunc vivebant, tempore prioris ævi hominum. Tu vero, cui molle atque facetum adnuit Musa, contra ista oportet aliquid novi te adferre; nam iste vir multam laudem adeptus est. Solerti autem consilio videtur tibi opus fore adversus eum, si virum illum volueris superare, et non ludibrium debere.

INJUSTUS.

Atqui dudum mihi præfocantur ilia, cupienti omnia ista contrariis sententiis conturbare. Nam ego Peior quidem Sermo ob id ipsum vocor a scholasticis, quia primus excogitavi, quomodo quis legibus et juri contradicere possit : atque hoc auro contra carum non est, si nimirum suscipias causam debiliorem, et tamen vincas. Sed specta, quomodo confutabo disciplinam hujus, cui confidit; qui primum negat se passurum te calida lavari. Quo itaque argumento vituperas calida lavacra?

JUSTUS.

Quia pessuma sunt, et hominem reddunt ignavum.

INJUSTUS.

Quiesce : nam ecce te medium teneo, ut elabi nequeas. Dic mihi, quemnam ex Jovis filiis fortissumi animi putas fuisse, et labores plurimos exantlasse?

JUSTUS.

Mea quidem sententia nemo potior fuit Hercule.

INJUSTUS.

Ubinam, quæso, vidisti unquam frigidas balineas Herculeas? et quis tamen erat fortior?

JUSTUS.

Hæc sunt illa nimirum, quæ efficiunt ut adulescentibus per totum diem blaterantibus balneum sit plenum, palæstræ autem vacuæ.

ΑΔΙΚΟΣ.

1055 Εἶτ' ἐν ἀγορᾷ τὴν διατριβὴν ψέγεις, ἐγὼ δ' ἐπαινῶ.
Εἰ γὰρ πονηρὸν ἦν, Ὅμηρος οὐδέποτ' ἂν ἐποίει
τὸν Νέστορ' ἀγορητὴν ἂν οὐδὲ τοὺς σοφοὺς ἅπαντας.
Ἄνειμι δῆτ' ἐντεῦθεν εἰς τὴν γλῶτταν, ἣν ὁδὶ μὲν
οὔ φησι χρῆναι τοὺς νέους ἀσκεῖν, ἐγὼ δὲ φημί·
1060 καὶ σωφρονεῖν αὖ φησὶ χρῆναι· δύο κακὼ μεγίστω.
Ἐπεὶ σὺ διὰ τὸ σωφρονεῖν τῷ πώποτ' εἶδες ἤδη
ἀγαθόν τι γενόμενον, φράσον, καί μ' ἐξέλεγξον εἰπών.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Πολλοῖς. Ὁ γοῦν Πηλεὺς ἔλαβε δι' αὐτὸ τὴν μάχαιραν.

ΑΔΙΚΟΣ.

Μάχαιραν; ἀστεῖόν γε κέρδος ἔλαβεν ὁ κακοδαίμων.
1065 Ὑπέρβολος δ' οὑκ τῶν λύχνων πλεῖν ἢ τάλαντα πολλὰ
εἴληφε διὰ πονηρίαν, ἀλλ' οὐ μὰ Δία μάχαιραν.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Καὶ τὴν Θέτιν γ' ἔγημε διὰ τὸ σωφρονεῖν ὁ Πηλεύς.

ΑΔΙΚΟΣ.

Κᾆτ' ἀπολιποῦσά γ' αὐτὸν ᾤχετ'· οὐ γὰρ ἦν ὑβριστὴς
οὐδ' ἡδὺς ἐν τοῖς στρώμασιν τὴν νύκτα παννυχίζειν·
1070 γυνὴ δὲ σιναμωρουμένη χαίρει· σὺ δ' εἶ κρόνιππος.
Σκέψαι γάρ, ὦ μειράκιον, ἐν τῷ σωφρονεῖν ἅπαντα
ἄνεστιν, ἡδονῶν θ' ὅσων μέλλεις ἀποστερεῖσθαι,
παίδων, γυναικῶν, κοττάβων, ὄψων, πότων, κιχλισμῶν.
Καίτοι τί σοι ζῆν ἄξιον, τούτων ἐὰν στερηθῇς;
1075 Εἶεν. Πάρειμ' ἐντεῦθεν ἐς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας.
Ἥμαρτες, ἠράσθης, ἐμοίχευσάς τι, κᾆτ' ἐλήφθης·
ἀπόλωλας· ἀδύνατος γὰρ εἶ λέγειν. Ἐμοὶ δ' ὁμιλῶν,
χρῶ τῇ φύσει, σκίρτα, γέλα, νόμιζε μηδὲν αἰσχρόν.
Μοιχὸς γὰρ ἢν τύχῃς ἁλούς, τάδ' ἀντερεῖς πρὸς αὐτόν,
1080 ὡς οὐδὲν ἠδίκηκας· εἶτ' εἰς τὸν Δί' ἐπανενεγκεῖν,
κἀκεῖνος ὡς ἥττων ἔρωτός ἐστι καὶ γυναικῶν·
καίτοι σὺ θνητὸς ὢν θεοῦ πῶς μεῖζον ἂν δύναιο;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Τί δ' ἢν ῥαφανιδωθῇ πιθόμενός σοι τέφρᾳ τε τιλθῇ;
ἕξει τίνα γνώμην λέγειν, τὸ μὴ εὐρύπρωκτος εἶναι;

ΑΔΙΚΟΣ.

1085 Ἢν δ' εὐρύπρωκτος ᾖ, τί πείσεται κακόν;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Τί μὲν οὖν ἂν ἔτι μεῖζον πάθοι τούτου ποτέ;

ΑΔΙΚΟΣ.

Τί δῆτ' ἐρεῖς, ἢν τοῦτο νικηθῇς ἐμοῦ;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Σιγήσομαι. Τί δ' ἄλλο;

ΑΔΙΚΟΣ.

Φέρε δή μοι φράσον·
συνηγοροῦσιν ἐκ τίνων;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

1090 Ἐξ εὐρυπρώκτων.

ΑΔΙΚΟΣ.

Πείθομαι.
Τί δαί; τραγῳδοῦσ' ἐκ τίνων;

ΔΙΚΑΙΟΣ

Ἐξ εὐρυπρώκτων.

INJUSTUS.

Vituperas deinde hanc in foro versandi consuetudinem; at ego laudo. Nam si hoc malum esset, Homerus nunquam fecisset Nestorem oratorem, et ceteros sapientes omnes. Redeo nunc hinc ad linguam, quam iste negat juniores exercere debere; ego vero aio. Tum etiam modestiam colendam esse ait. Quæ duo maxuma sunt mala. Nam cui tu unquam propter modestiam vidisti boni quidpiam obtigisse? Dic mihi, et me dictis refelle.

JUSTUS.

Multis: nam Peleus ista de causa accepit a diis machæram.

INJUSTUS.

Machæram? lepido sane lucro auctus, miserrumus ille. At Hyperbolus ille ex lychnorum foro talenta accepit perquam multa propter malitiam; non vero, ita me Jupiter amet, machæram.

JUSTUS.

Thetidem etiam, quod modestus esset, duxit Peleus.

INJUSTUS.

Quæ deinde, deserto illo, abiit: non enim erat protervus, nec is, qui dulci ludo perpetem noctem in stragulis duceret: mulier autem gaudet, si probe subagitetur. Sed tu nugator ineptus es. Nam considera, o adulescens, omnia quæ in modestia insunt, quantisque voluptatibus sis cariturus, pueris, mulieribus, cottabis, piscibus, vino, cachinnis. At si istis defraudareris, quid esset, quamobrem vitam amares? Sed de his hactenus. Transeo nunc ad naturæ necessitates. Peccasti, amasti, stuprum fecisti quidpiam, tum deprehensus es: periisti; causam enim orare nescis. At si mecum fueris, indulge genio, salta, ride, nihil putato turpe. Si enim cum aliena uxore rem habens deprehendaris, ipsi marito præfracte dicito te injuriam non fecisse: deinde ad Jovem causam refer, quia et ille amori mulierum succubuit: tu vero mortalis qui sis, quomodo possis esse potentior Jove?

JUSTUS.

Quid vero? si raphanismum et vulsuram patiatur tibi morem gerens, habebitne aliquod argumentum, quo ostendat, se laticulum non esse?

INJUSTUS.

Quid tum, si laticulus sit? quid inde fiet illi mali?

JUSTUS.

Quidnam vero majus isto malum possit illi unquam contingere?

INJUSTUS.

Quid itaque dices, si hac in re te vicero?

JUSTUS.

Tacebo: quid enim aliud agerem?

INJUSTUS.

Agedum dic mihi, patroni causarum ex quorum hominum ordine sunt?

JUSTUS.

E laticulis.

INJUSTUS.

Credo. Quid vero? tragici poetæ ex quorum ordine sunt?

JUSTUS.

E laticulis.

ΑΔΙΚΟΣ.

Εὖ λέγεις.
Δημηγοροῦσι δ' ἐκ τίνων;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἐξ εὐρυπρώκτων.

ΑΔΙΚΟΣ.

Ἆρα δῆτ'
1095 ἔγνωκας ὡς οὐδὲν λέγεις;
Καὶ τῶν θεατῶν ὁπότεροι
πλείους σκόπει.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Καὶ δὴ σκοπῶ.

ΑΔΙΚΟΣ.

Τί δῆθ' ὁρᾷς;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Πολὺ πλείονας, νὴ τοὺς θεοὺς,
τοὺς εὐρυπρώκτους· τουτονὶ
1100 γοῦν οἶδ' ἐγὼ κἀκεινονὶ
καὶ τὸν κομήτην τουτονί.

ΑΔΙΚΟΣ.

Τί δῆτ' ἐρεῖς;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἡττήμεθ'. Ὦ βινούμενοι,
πρὸς τῶν θεῶν δέξασθέ μου
θοἰμάτιον, ὡς
ἐξαυτομολῶ πρὸς ὑμᾶς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

1105 Τί δῆτα; πότερα τοῦτον ἀπάγεσθαι λαβὼν
βούλει τὸν υἱὸν, ἢ διδάσκω σοι λέγειν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Δίδασκε καὶ κόλαζε, καὶ μέμνησ' ὅπως
εὖ μοι στομώσεις αὐτὸν, ἐπὶ μὲν θάτερα
οἷαν δικιδίοις, τὴν δ' ἑτέραν αὐτοῦ γνάθον
1110 στόμωσον οἷαν ἐς τὰ μείζω πράγματα.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἀμέλει, κομιεῖ τοῦτον σοφιστὴν δεξιόν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὠχρὸν μὲν οὖν ἔγωγε καὶ κακοδαίμονα.

ΧΟΡΟΣ.

Χωρεῖτέ νυν. Οἶμαι δέ σοι ταῦτα μεταμελήσειν.
1115 Τοὺς κριτὰς ἃ κερδανοῦσιν, ἤν τι τόνδε τὸν χορὸν
ὠφελῶσ' ἐκ τῶν δικαίων, βουλόμεσθ' ἡμεῖς φράσαι·
πρῶτα μὲν γὰρ, ἢν νεᾶν βούλησθ' ἐν ὥρᾳ τοὺς ἀγροὺς,
ὕσομεν πρώτοισιν ὑμῖν, τοῖσι δ' ἄλλοις ὕστερον.
Εἶτα τὸν καρπόν τε καὶ τὰς ἀμπέλους φυλάξομεν,
1120 ὥστε μήτ' αὐχμὸν πιέζειν μήτ' ἄγαν ἐπομβρίαν.
Ἢν δ' ἀτιμάσῃ τις ἡμᾶς θνητὸς ὢν οὔσας θεὰς,
προσεχέτω τὸν νοῦν, πρὸς ἡμῶν οἷα πείσεται κακὰ,
λαμβάνων οὔτ' οἶνον οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐκ τοῦ χωρίου.
Ἡνίκ' ἂν γὰρ αἵ τ' ἐλᾶαι βλαστάνωσ' αἵ τ' ἄμπελοι,
1125 ἀποκεκόψονται· τοιαύταις σφενδόναις παιήσομεν.
Ἢν δὲ πλινθεύοντ' ἴδωμεν, ὕσομεν καὶ τοῦ τέγους
τὸν κέραμον αὐτοῦ χαλάζαις στρογγύλαις συντρίψομεν.
Κἂν γαμῇ ποτ' αὐτὸς ἢ τῶν ξυγγενῶν ἢ τῶν φίλων,

INJUSTUS.

Recte autumas. Et populi moderatores ex quorum ordine?

JUSTUS.

E laticulis.

INJUSTUS.

Ergone agnoscis tandem te nihil dicere? Etiam inter spectatores utri sint plures, specta.

JUSTUS.

En, specto.

INJUSTUS.

Quid vides ergo?

JUSTUS.

Multo plures mehercle laticulos video. Nam et istum novi ego, et illum, et crinitum huncce.

INJUSTUS.

Quid ergo dices?

JUSTUS.

Vincimur. O cinædi, per deos obsecro, accipite meum pallium; nam ad vos transfugio.

SOCRATES.

Quid, itaque? utrumne vis prehensum istum tuum gnatum abducere, an ut eum doceam dicendi artem?

STREPSIADES.

Doce et castiga, et memento, ut bene mihi exacuas eum : ex altera parte ut ei bucca valeat ad leviores lites; alteram vero buccam ejus exacue, ut valeat ad majora negotia.

SOCRATES.

Ne sis sollicitus; recipies eum argutatorem probum.

STREPSIADES.

Immo pallidum, opinor, et miserum.

CHORUS.

Ite nunc. Arbitror autem fore, ut te horum pœniteat.

Judices quid lucrabuntur, si aliqua Chorum hunc juste juverint, volumus nos enarrare. Nam primum quidem ineunte vere, si volueritis agrum novare, pluemus vobis primis, ceteris posterius : deinde fruges et vites custodiemus, ut neque eas siccitas, neque nimia lædat pluvia. Si vero nos deas contemserit mortalis quispiam, is advortat animum, quantis eum ulciscemur malis, quum e fundo suo nec vinum, nec aliud quicquam percipiet. Nam quando germinaverint oleæ et vites, concidentur: adeo validis eas contundemus fundis. Si vero lateres illum fingere videbimus, pluemus, et tecti ejus tegulas rotunda comminuemus grandine. Tum si quando nuptias aut ipsus, aut cogna-

ὕσομεν τὴν νύκτα πᾶσαν· ὥστ' ἴσως βουλήσεται
1130 κἂν ἐν Αἰγύπτῳ τυχεῖν ὢν μᾶλλον ἢ κρῖναι κακῶς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πέμπτη, τετρὰς, τρίτη, μετὰ ταύτην δευτέρα,
εἶθ' ἣν ἐγὼ μάλιστα πασῶν ἡμερῶν
δέδοικα καὶ πέφρικα καὶ βδελύττομαι,
εὐθὺς μετὰ ταύτην ἔστ' ἔνη τε καὶ νέα.
1135 Πᾶς γάρ τις ὀμνύσ', οἷς ὀφείλων τυγχάνω,
θείς μοι πρυτανεῖ' ἀπολεῖν μέ φησι κἀξολεῖν,
ἐμοῦ μέτρι' ἄττα καὶ δίκαι' αἰτουμένου·
« ὦ δαιμόνιε, τὸ μέν τι νυνὶ μὴ λάβῃς,
τὸ δ' ἀναβαλοῦ μοι, τὸ δ' ἄφες », οὔ φασίν ποτε
1140 οὕτως ἀπολήψεσθ', ἀλλὰ λοιδοροῦσί με
ὡς ἄδικός εἰμι, καὶ δικάσεσθαί φασί μοι.
Νῦν οὖν δικαζέσθων· ὀλίγον γάρ μοι μέλει,
εἴπερ μεμάθηκεν εὖ λέγειν Φειδιππίδης.
Τάχα δ' εἴσομαι κόψας τὸ φροντιστήριον.
1145 Παῖ, ἠμί, παῖ παῖ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Στρεψιάδην ἀσπάζομαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κἄγωγέ σ'· ἀλλὰ τουτονὶ πρῶτον λαβέ·
χρὴ γὰρ ἐπιθαυμάζειν τι τὸν διδάσκαλον.
Καί μοι τὸν υἱὸν, εἰ μεμάθηκε τὸν λόγον
ἐκεῖνον, εἴφ', ὃν ἀρτίως εἰσήγαγες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

1150 Μεμάθηκεν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εὖ γ', ὦ παμβασίλει' Ἀπαιόλη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὥστ' ἀποφύγοις ἂν ἥντιν' ἂν βούλῃ δίκην.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κεἰ μάρτυρες παρῆσαν, ὅτ' ἐδανειζόμην;

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Πολλῷ γε μᾶλλον, κἂν παρῶσι χίλιοι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Βοάσομαί τἄρα τὰν ὑπέρτονον
1155 βοάν. Ἰὼ, κλάετ' ὠβολοστάται,
αὐτοί τε καὶ τἀρχαῖα καὶ τόκοι τόκων·
οὐδὲν γὰρ ἄν με φλαῦρον ἐργάσαισθ' ἔτι·
οἷος ἐμοὶ τρέφεται
τοῖσδ' ἐνὶ δώμασι παῖς,
1160 ἀμφήκει γλώττῃ λάμπων,
πρόβολος ἐμὸς, σωτὴρ δόμοις, ἐχθροῖς βλάβη,
λυσανίας πατρῴων μεγάλων κακῶν·
ὃν κάλεσον τρέχων ἔνδοθεν ὡς ἐμέ.
1165 Ὦ τέκνον, ὦ παῖ, ἔξελθ' οἴκων,
ἄϊε σοῦ πατρός.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ὅδ' ἐκεῖνος ἀνήρ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ φίλος, ὦ φίλος.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Ἄπιθι λαβὼν τὸν υἱόν.

---

tus, amicusve quis celebrabit, tota nocte pluemus: ut forsitan malit vel in Ægypto potius fuisse, quam judicasse perperam.

STREPSIADES.

Quintus, quartus, tertius, postea secundus, deinde, quem ego maxume omnium dierum timeo et horreo et abominor, statim post illum est vetus et novus. Nam unusquisque eorum, quibus debeo, juramentum apud judices præstat, pignoraque deponit, affirmans se funditus me pessumdaturum, tametsi interea ut parcant, æquosque se præbeant, his verbis eos oro: *O bene, velis istud jam non flagitare, illud differre, hoc remittere.* At illi negant se unquam hoc pacto sua recipere posse, et me pipulo differunt, injustum esse hominem dicentes, seque nomen meum delaturos. Nunc itaque deferant: parum enim id curo, siquidem Phidippides artem dicendi bene addidicit. Sed mox scibo, scholæ ostium ubi pultavero. Puer, heus puer, puer.

SOCRATES.

Strepsiadem salvere jubeo.

STREPSIADES.

Dii te ament. Sed istum farinæ saccum prius accipe. Oportet enim magistrum munere aliquo beare. Et mihi gnatum dic, quem nuper introduxti, an sermonem illum addidicerit.

SOCRATES.

Addidicit.

STREPSIADES.

Bene sane, o Fraus regina!

SOCRATES.

Adeoque quamlibet litem facile efficiet ut vincas.

STREPSIADES.

Etiamne si testes adfuissent, quum fœnore acciperem?

SOCRATES.

Multo quidem magis, etiamsi mille adfuissent.

STREPSIADES.

Itaque exclamabo alte intensa voce: Io! nummularii, væ vobis: nunc pereatis, et vos ipsi, et sors, et usuræ usurarum; nihil amplius mihi nocebitis. Talis mihi educatur in istis ædibus gnatus, ancipiti lingua micans, propugnator meus, conservator domus, inimicis gravis, profligator paternarum curarum et magnarum molestiarum, quem evoca ocius foras ad me. O gnate, o fili, egredere domo; audi patris tui vocem.

SOCRATES.

Hic vir ille est.

STREPSIADES.

O amice, o amice.

SOCRATES.

Accipe filium ad te, et abi.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἰὼ ἰὼ τέκνον.
1170 Ἰοῦ ἰοῦ.
Ὡς ἥδομαί σου πρῶτα τὴν χροιὰν ἰδών.
Νῦν μέν γ' ἰδεῖν εἶ πρῶτον ἐξαρνητικὸς
κἀντιλογικὸς, καὶ τοῦτο τοὐπιχώριον
ἀτεχνῶς ἐπανθεῖ, τὸ τί λέγεις σύ; καὶ δοκεῖν
1175 ἀδικοῦντ' ἀδικεῖσθαι καὶ κακουργοῦντ' οἶδ' ὅτι·
ἐπὶ τοῦ προσώπου τ' ἐστὶν Ἀττικὸν βλέπος.
Νῦν οὖν ὅπως σώσεις μ', ἐπεὶ κἀπώλεσας.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Φοβεῖ δὲ δὴ τί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τὴν ἕνην τε καὶ νέαν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἕνη γάρ ἐστι καὶ νέα τις ἡμέρα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1180 Εἰς ἥν γε θήσειν τὰ πρυτανεῖά φασί μοι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀπολοῦσ' ἄρ' αὔθ' οἱ θέντες· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως
μί' ἡμέρα γένοιτ' ἂν ἡμέραι δύο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ ἂν γένοιτο;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Πῶς γάρ; εἰ μή πέρ γ' ἅμα
αὑτὴ γένοιτ' ἂν γραῦς τε καὶ νέα γυνή.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1185 Καὶ μὴν νενόμισταί γ'.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐ γὰρ, οἶμαι, τὸν νόμον
ἴσασιν ὀρθῶς ὅ τι νοεῖ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νοεῖ δὲ τί;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ὁ Σόλων ὁ παλαιὸς ἦν φιλόδημος τὴν φύσιν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τουτὶ μὲν οὐδέν πω πρὸς ἕνην τε καὶ νέαν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἐκεῖνος οὖν τὴν κλῆσιν εἰς δύ' ἡμέρας
1190 ἔθηκεν, εἴς γε τὴν ἕνην τε καὶ νέαν,
ἵν' αἱ θέσεις γίγνοιντο τῇ νουμηνίᾳ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἵνα δὴ τί τὴν ἕνην προσέθηκεν;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἵν', ὦ μέλε,
παρόντες οἱ φεύγοντες ἡμέρᾳ μιᾷ
πρότερον ἀπαλλάττοινθ' ἑκόντες, εἰ δὲ μὴ,
1195 ἕωθεν ὑπανιῷντο τῇ νουμηνίᾳ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πῶς οὐ δέχονται δῆτα τῇ νουμηνίᾳ
ἀρχαὶ τὰ πρυτανεῖ', ἀλλ' ἕνῃ τε καὶ νέᾳ;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ὅπερ οἱ προτένθαι γὰρ δοκοῦσί μοι ποιεῖν·
ἵν' ὡς τάχιστα τὰ πρυτανεῖ' ὑφελοίατο,

STREPSIADES.

Io, io, gnate mi! iu, iu! ut lætor, quum primum colorem tuum intueor: nunc facies indicat et paratum primo ad negandum, deinde ad contradicendum, et istud vernaculum revera in te apparet et viget, nempe: *Quid ais tu? et simulare se injuriam accepisse, quum ipsus alteri intulerit, et, sat scio, male fecerit.* In vultu etiam tuo inest Atticus obtutus. Nunc ergo da operam, ut me serves, quia perdidisti etiam.

PHIDIPPIDES.

Quid ergo formidas?

STREPSIADES.

Veterem et novum diem.

PHIDIPPIDES.

Estne autem dies aliquis vetus et novus?

STREPSIADES.

Ad quem se aiunt in jus me vocaturos, depositis pignoribus.

PHIPPIDEDIS.

Peribunt ergo, qui deposuerint; non enim fieri potest, ut unus dies biduum sit.

STREPSIADES.

Istucne fieri non possit?

PHIDIPPIDES.

Nam quo pacto? nisi simitu eadem mulier et anus sit et puella.

STREPSIADES.

Atqui lex ita fert.

PHIDIPPIDES.

Non enim, ut reor, legem intellegunt recte, quid sibi velit.

STREPSIADES.

Quid sibi volt ergo?

PHIDIPPIDES.

Solon ille antiquus erat ingenio populari.

STREPSIADES.

Hoc quidem nihil facit ad veterem et novum diem.

PHIDIPPIDES.

Ille igitur citationem in duos dies constituit, in veterem et in novum, ut pignora litigantes deponerent novilunio.

STREPSIADES.

Cur itaque veterem addidit?

PHIDIPPIDES.

Cur, o fatue? ut sistentes se rei uno die prius, sponte se a litibus dissolvant, re composita, sin minus, ut mane ipso novilunio acrius postulentur.

STREPSIADES.

Cur ergo magistratus non ipso noviluni die pignora accipiunt; sed pridie, veteri et novo die?

PHIDIPPIDES.

Idem enim facere mihi videntur, quod gulosi in conviviis: ut quam citissume litigantium pi-

1200 διὰ τοῦτο προὐτένθευσαν ἡμέρᾳ μιᾷ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Εὖ γ', ὦ κακοδαίμονες, τί κάθησθ' ἀβέλτεροι,
ἡμέτερα κέρδη τῶν σοφῶν, ὄντες λίθοι,
ἀριθμὸς, πρόβατ' ἄλλως, ἀμφορῆς νενησμένοι;
ὥστ' εἰς ἐμαυτὸν καὶ τὸν υἱὸν τουτονὶ
1205 ἐπ' εὐτυχίαισιν ᾀστέον μοὐγκώμιον.
Μάκαρ ὦ Στρεψίαδες,
αὐτός τ' ἔφυς ὡς σοφὸς,
χοῖον τὸν υἱὸν τρέφεις,
φήσουσι δή μ' οἱ φίλοι
1210 χοἰ δημόται
ζηλοῦντες ἡνίκ' ἂν σὺ νικᾷς λέγων τὰς δίκας.
Ἀλλ' εἰσάγων σε βούλομαι πρῶτον ἑστιᾶσαι.

ΠΑΣΙΑΣ.

Εἶτ' ἄνδρα τῶν αὑτοῦ τι χρὴ προϊέναι;
1215 οὐδέποτέ γ', ἀλλὰ κρεῖττον εὐθὺς ἦν τότε
ἀπερυθριᾶσαι μᾶλλον ἢ σχεῖν πράγματα,
ὅτε τῶν ἐμαυτοῦ γ' ἕνεκα νυνὶ χρημάτων
ἕλκω σε κλητεύσοντα, καὶ γενήσομαι
ἐχθρὸς ἔτι πρὸς τούτοισιν ἀνδρὶ δημότῃ.
1220 Ἀτὰρ οὐδέποτέ γε τὴν πατρίδα καταισχυνῶ
ζῶν, ἀλλὰ καλοῦμαι Στρεψιάδην —

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τίς οὑτοσί;

ΠΑΣΙΑΣ.

ἐς τὴν ἕνην τε καὶ νέαν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μαρτύρομαι,
ὅτι ἐς δύ' εἶπεν ἡμέρας. Τοῦ χρήματος;

ΠΑΣΙΑΣ.

Τῶν δώδεκα μνῶν, ἃς ἔλαβες ὠνούμενος
1225 τὸν ψαρὸν ἵππον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἵππον; οὐκ ἀκούετε,
ὃν πάντες ὑμεῖς ἴστε μισοῦνθ' ἱππικήν.

ΠΑΣΙΑΣ.

Καὶ νὴ Δί' ἀποδώσειν γ' ἐπώμνυς τοὺς θεούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Μὰ τὸν Δί'· οὐ γάρ πω τότ' ἐξηπίστατο
Φειδιππίδης μοι τὸν ἀκατάβλητον λόγον.

ΠΑΣΙΑΣ.

1230 Νῦν δὲ διὰ τοῦτ' ἔξαρνος εἶναι διανοεῖ;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί γὰρ ἄλλ' ἂν ἀπολαύσαιμι τοῦ μαθήματος;

ΠΑΣΙΑΣ.

Καὶ ταῦτ' ἐθελήσεις ἀπομόσαι μοι τοὺς θεούς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ποίους θεούς;

ΠΑΣΙΑΣ.

Τὸν Δία, τὸν Ἑρμῆν, τὸν Ποσειδῶ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Νὴ Δία,
1235 κἂν προσκαταθείην γ', ὥστ' ὀμόσαι, τριώβολον.

---

gnora raperent, idcirco uno die præverterunt.

STREPSIADES.

Euge, o miseri, quid sedetis stolidi, qui nobis sapientibus ludibrium debetis, quum nihil aliud sitis, quam lapides, numerus, pecudes, amphoræ temere coacervatæ? Quare in me ipsum et gnatum istum ob hanc felicitatem canendæ sunt mihi laudes. *Quam beatus, o Strepsiades, ipsus es, quam sapiens, et qualem filium educas!* mihi nempe dicent amici et populares admirabundi, quando tu perorando vinces in foro causas. Sed introducere te prius volo et convivio excipere.

PASIAS.

Ergone quemquam oportet suorum quicquam aliis projicere? nunquam sane. Sed satius erat tunc statim frontem perfricuisse potius, quam molestias cepisse: siquidem nunc etiam ob meam ipsius pecuniam te traho testem citationis, insuperque ex amico inimicus fiam populari meo. Attamen nunquam dedecorabo patriam, quoad vixero: verum Strepsiadem vocabo in jus —

STREPSIADES.

Quis homo est?

PASIAS.

ad veterem et novum diem.

STREPSIADES.

Testor in duos eum dixisse dies. Sed quamobrem me citas?

PASIAS.

Propter duodecim minas, quas accepisti, quum emeres equum illum varium.

STREPSIADES.

Equumne? nonne auditis, quem vos omnes scitis odisse rem equestrem?

PASIAS.

Immo hercle vero per deos adjurabas, te eas redditurum.

STREPSIADES.

Edepol enim nondum tunc addidicerat mihi Phidippides invictum illum sermonem.

PASIAS.

Nunc autem eapropter infitias ire cogitas?

STREPSIADES.

Quem enim alium fructum caperem ex illa doctrina?

PASIAS.

Etiam sustinebis mihi negare per deos juratus?

STREPSIADES.

Quosnam deos?

PASIAS.

Jovem, Mercurium, Neptunum.

STREPSIADES.

Sane hercle. Immo tres obolos lubens perdnim, ut mihi juramentum deferas.

ΠΑΣΙΑΣ.
Ἀπόλοιο τοίνυν ἕνεκ' ἀναιδείας ἔτι.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἅλσιν διασμηχθεὶς ὄναιτ' ἂν οὑτοσί.
ΠΑΣΙΑΣ.
Οἴμ' ὡς καταγελᾷς.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἓξ χόας χωρήσεται.
ΠΑΣΙΑΣ.
Οὔ τοι μὰ τὸν Δία τὸν μέγαν καὶ τοὺς θεοὺς
1240 ἐμοῦ καταπροίξει.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Θαυμασίως ἥσθην θεοῖς,
καὶ Ζεὺς γέλοιος ὀμνύμενος τοῖς εἰδόσιν.
ΠΑΣΙΑΣ.
Ἦ μὴν σὺ τούτων τῷ χρόνῳ δώσεις δίκην.
Ἀλλ' εἴτ' ἀποδώσεις μοι τὰ χρήματ' εἴτε μή,
ἀπόπεμψον ἀποκρινάμενος.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἔχε νυν ἥσυχος.
1245 Ἐγὼ γὰρ αὐτίκ' ἀποκρινοῦμαί σοι σαφῶς.
ΠΑΣΙΑΣ.
Τί σοι δοκεῖ δράσειν;
ΜΑΡΤΥΣ.
Ἀποδώσειν μοι δοκεῖ.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ποῦ 'σθ' οὗτος ἀπαιτῶν με τἀργύριον; λέγε,
τουτὶ τί ἐστι;
ΠΑΣΙΑΣ.
Τοῦθ' ὅ τι ἐστί; κάρδοπος.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἔπειτ' ἀπαιτεῖς τἀργύριον τοιοῦτος ὤν;
1250 οὐκ ἂν ἀποδοίην οὐδ' ἂν ὀβολὸν οὐδενί,
ὅστις καλέσειε κάρδοπον τὴν καρδόπην.
ΠΑΣΙΑΣ.
Οὐκ ἄρ' ἀποδώσεις;
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Οὐχ, ὅσον γέ μ' εἰδέναι.
Οὔκουν ἀνύσας τι θᾶττον ἀπολιταργιεῖς
ἀπὸ τῆς θύρας;
ΠΑΣΙΑΣ.
Ἄπειμι, καὶ τοῦτ' ἴσθ', ὅτι
1255 θήσω πρυτανεῖ', ἢ μηκέτι ζῴην ἐγώ.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Προσαποβαλεῖς ἄρ' αὐτὰ πρὸς ταῖς δώδεκα.
Καίτοι σε τοῦτό γ' οὐχὶ βούλομαι παθεῖν,
ὁτιὴ 'κάλεσας εὐηθικῶς τὴν κάρδοπον.
ΑΜΥΝΙΑΣ.
Ἰώ μοί μοι.
ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Ἔα.
1260 Τίς οὑτοσί ποτ' ἔσθ' ὁ θρηνῶν; οὔ τί που
τῶν Καρκίνου τις δαιμόνων ἐφθέγξατο;

PASIAS.
Pereas itaque adhuc propter impudentiam!
STREPSIADES.
Sale si perfricetur hic homo, melius se habeat.
PASIAS.
Vah, ut derides!
STREPSIADES.
Sex congios capiet.
PASIAS.
Ita me magnus amet Jupiter et dii, ut tu istuc in me haud impune dixeris.
STREPSIADES.
Mirifice delector diis tuis; et Jupiter juratus risum movet doctis.
PASIAS.
Næ tu pro his dictis aliquando pœnas dabis. Sed redditurusne sis, an non, pecuniam, responde, et me dimitte.
STREPSIADES.
Otiose nunc consiste : ego enim actutum tibi respondebo clare.
PASIAS.
Quid tibi videtur facturus?
TESTIS.
Redditurus pecuniam videtur.
STREPSIADES.
Ubi iste est, qui a me repetit argentum? dic, hoc quid est?
PASIAS.
Hoc quid sit? *kardopos.*
STREPSIADES.
Ergone repetis argentum, qui tam rudis es? non redderem vel obolum cuiquam, qui *kardopon* vocaverit eam, quæ est *kardope.*
PASIAS.
Non itaque reddes?
STREPSIADES.
Non, quod ego quidem sciam. Nonne igitur properabis et ocius hinc a foribus te abripies?
PASIAS.
Abibo; scias tamen me pignora apud judices depositurum, aut ne vivam amplius.
STREPSIADES.
Perdes itaque et illa cum duodecim minis : quanquam ego nolim hoc tibi evenire, quia *kardopen* stulte vocasti *kardopon.*
AMYNIAS.
Io! hei mihi!
STREPSIADES.
Hem! quisnam iste est ejulans? numquid aliquis Carcini deorum vocem edidit?

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Τί δ' ὅστις εἰμὶ, τοῦτο βούλεσθ' εἰδέναι;
ἀνὴρ κακοδαίμων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Κατὰ σεαυτόν νυν τρέπου.

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Ὦ σκληρὲ δαῖμον, ὦ τύχαι θραυσάντυγες
1265 ἵππων ἐμῶν· ὦ Παλλὰς, ὥς μ' ἀπώλεσας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τί δαί σε Τληπόλεμός ποτ' εἴργασται κακόν;

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Μὴ σκῶπτέ μ', ὦ τᾶν, ἀλλά μοι τὰ χρήματα
τὸν υἱὸν ἀποδοῦναι κέλευσον ἄλαβεν,
ἄλλως τε μέντοι καὶ κακῶς πεπραγότι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
1270 Τὰ ποῖα ταῦτα χρήμαθ';

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Ἁδανείσατο.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Κακῶς ἄρ' ὄντως εἶχες, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Ἵππους ἐλαύνων ἐξέπεσον νὴ τοὺς θεούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τί δῆτα ληρεῖς ὥσπερ ἀπ' ὄνου καταπεσών;

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Ληρῶ, τὰ χρήματ' ἀπολαβεῖν εἰ βούλομαι;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
1275 Οὐκ ἔσθ' ὅπως σύ γ' αὐτὸς ὑγιαίνεις.

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Τί δαί;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τὸν ἐγκέφαλον ὥσπερ σεσεῖσθαί μοι δοκεῖς.

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Σὺ δὲ νὴ τὸν Ἑρμῆν προσκεκλήσεσθαί γέ μοι,
εἰ μἀποδώσεις τἀργύριον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Κάτειπέ νυν,
πότερα νομίζεις καινὸν ἀεὶ τὸν Δία
1280 ὕειν ὕδωρ ἑκάστοτ', ἢ τὸν ἥλιον
ἕλκειν κάτωθεν ταὐτὸ τοῦθ' ὕδωρ πάλιν;

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Οὐκ οἶδ' ἔγωγ' ὁπότερον, οὐδέ μοι μέλει.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Πῶς οὖν ἀπολαβεῖν τἀργύριον δίκαιος εἶ,
εἰ μηδὲν οἶσθα τῶν μετεώρων πραγμάτων;

ΑΜΥΝΙΑΣ.
1285 Ἀλλ' εἰ σπανίζεις, τἀργυρίου μοι τὸν τόκον
ἀπόδοτε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.
Τοῦτο δ' ἔσθ' ὁ τόκος τί θηρίον;

ΑΜΥΝΙΑΣ.
Τί δ' ἄλλο γ' ἢ κατὰ μῆνα καὶ καθ' ἡμέραν
πλέον πλέον τἀργύριον ἀεὶ γίγνεται;
ὑπορρέοντος τοῦ χρόνου;

AMYNIAS.
Quid? hoc scire vultis, quis ego sim? sum homo miserrumus.

STREPSIADES.
Abi ergo tuam viam.

AMYNIAS.
O genium iratum meum! o Fortunam, quæ rotas diffringit curruum meorum! o Pallas, ut me perdidisti!

STREPSIADES.
Quid autem mali tibi fecit Tlepolemus?

AMYNIAS.
Ne me irrideas, o bone; sed mihi pecuniam jube ut reddat filius, quam accepit, præsertim quum nunc male me habeam.

STREPSIADES.
Quamnam istam pecuniam narras?

AMYNIAS.
Quam ille fœnore sumsit.

STREPSIADES.
Male itaque revera tibi fuit, ut videtur.

AMYNIAS.
Namque hercle equos agitans decidi.

STREPSIADES.
Quid itaque deliras, tanquam si ab asino decideris?

AMYNIAS.
Deliro autem, si pecuniam recipere volo?

STREPSIADES.
Non potest fieri ut tu sis sanus.

AMYNIAS.
Quidum?

STREPSIADES.
Nam cerebro quasi emoto esse mihi videris.

AMYNIAS.
At tu, ita me Mercurius amet, videris in jus rapiendus, nisi reddes argentum.

STREPSIADES.
Responde mihi nunc, utrum putas Jovem identidem recentem aquam pluere, aut solem retrahere ab imo sursum eandem istam aquam?

AMYNIAS.
Nescio ego utrum fiat, neque mihi curæ est.

STREPSIADES.
Quomodo ergo recipere argentum te æquum est, si nihil nosti de rebus cœlestibus?

AMYNIAS.
At si penuria obstat quin sortem reddas, reddite saltem fœnus.

STREPSIADES.
Fœnus vero quodnam est animal?

AMYNIAS.
Quid aliud, nisi quod singulis mensibus, singulisque diebus magis magisque augetur argentum, sensim labente tempore?

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καλῶς λέγεις.

1290 Τί δῆτα; τὴν θάλατταν ἔσθ' ὅτι πλείονα
νυνὶ νομίζεις ἢ πρὸ τοῦ;

ΑΜΥΝΙΑΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἴσην.
Οὐ γὰρ δίκαιον πλεῖον' εἶναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Κᾆτα πῶς
αὕτη μὲν, ὦ κακόδαιμον, οὐδὲν γίγνεται
ἐπιρρεόντων τῶν ποταμῶν πλείων, σὺ δὲ
1295 ζητεῖς ποιῆσαι τἀργύριον πλεῖον τὸ σόν;
οὐκ ἀποδιώξει σαυτὸν ἀπὸ τῆς οἰκίας;
Φέρε μοι τὸ κέντρον.

ΑΜΥΝΙΑΣ.

Ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὕπαγε, τί μέλλεις; οὐκ ἐλᾷς, ὦ σαμφόρα;

ΑΜΥΝΙΑΣ.

Ταῦτ' οὐχ ὕβρις δῆτ' ἐστίν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἄξεις; ἐπιαλῶ
1300 κεντῶν ὑπὸ τὸν πρωκτόν σε τὸν σειραφόρον.
Φεύγεις; ἔμελλον σ' ἄρα κινήσειν ἐγὼ
αὐτοῖς τροχοῖς τοῖς σοῖσι καὶ ξυνωρίσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Οἷον τὸ πραγμάτων ἐρᾶν φλαύρων· ὁ γὰρ — Στρ.
γέρων ὅδ' ἐρασθεὶς
1305 ἀποστερῆσαι βούλεται
τὰ χρήμαθ' ἁδανείσατο·
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τήμερον
λήψεταί τι πρᾶγμ', ὃ τοῦ-
τον ποιήσει τὸν σοφιστὴν ἴσως
1310 ἀνθ' ὧν πανουργεῖν ἤρξατ', ἐξαίφνης κακὸν λαβεῖν τι.
Οἶμαι γὰρ αὐτὸν αὐτίχ' εὑρήσειν ὅπερ — Ἀντ.
πάλαι ποτ' ἐπέζει,
εἶναι τὸν υἱὸν δεινόν οἱ
γνώμας ἐναντίας λέγειν
1315 τοῖσιν δικαίοις, ὥστε νι-
κᾶν ἅπαντας οἷσπερ ἂν
ξυγγένηται, κἂν λέγῃ παμπόνηρ'.
1320 Ἴσως δ' ἴσως βουλήσεται κἄφωνον αὐτὸν εἶναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἰοὺ ἰού.
Ὦ γείτονες καὶ ξυγγενεῖς καὶ δημόται,
ἀμυνάθετέ μοι τυπτομένῳ πάσῃ τέχνῃ.
Οἴμοι κακοδαίμων τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς γνάθου.
1325 Ὦ μιαρὲ, τύπτεις τὸν πατέρα;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Φήμ', ὦ πάτερ.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὁρᾶθ' ὁμολογοῦνθ' ὅτι με τύπτει.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Καὶ μάλα.

STREPSIADES.

Recte autumas. Quid itaque? potestne fieri, ut mare auctius esse nunc putes, quam antehac?

AMYNIAS.

Non hercle; sed æquale : non enim illud augeri decet.

STREPSIADES.

Quomodo ergo, homo perdite, quum mare nihilo fiat auctius, influentibus fluviis, tu studes argentum tuum auctius facere? nonne te hinc auferes ex ædibus? Heus puer, affer mihi stimulum.

AMYNIAS.

Hujus facti testes appello.

STREPSIADES.

Perge; quid cessas? nonne te movebis, tu Samphora?

AMYNIAS.

Nonne hæc contumelia est?

STREPSIADES.

Non erumpes? stimulum immittam, sub culum te pungens, funalem equum. Fugis? eram ego te moturus loco una cum ipsis rotis tuis et bigis.

CHORUS.

Hem! quale est adamare res pravas! quippe hic senex, qui ejusmodi res adamavit, fraudare hos vult pecunia, quam sumsit fœnore : nec fieri poterit, quin hodie eveniat ei aliquid, quod faciet, ut iste argutator, ob ea quæ patrare cœpit, improvisum aliquod malum accipiat. Nam puto eum actutum inventurum, quod dudum ei fervescebat, nimirum ut filius ei possit docte contrariis sententiis oppugnare jura, adeo ut omnes vincat, cum quibus congressus fuerit, quamlibet prava dicat. Forte autem, forte optabit vel mutum eum esse.

STREPSIADES.

Io! io! O vicini et cognati et populares, ferte vapulanti auxilium quovis pacto. Hei mihi misero! o caput! o maxilla! sceleste, patrem verberas?

PHIDIPPIDES.

Aio, pater.

STREPSIADES.

Videte confitentem, quod me verberet?

PHIDIPPIDES.

Utique.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ μιαρὲ καὶ πατραλοῖα καὶ τοιχωρύχε.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Αὖθίς με ταὐτὰ ταῦτα καὶ πλείω λέγε.
Ἆρ' οἶσθ' ὅτι χαίρω πόλλ' ἀκούων καὶ κακά;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1330 Ὦ λακκόπρωκτε.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Πάττε πολλοῖς τοῖς ῥόδοις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τὸν πατέρα τύπτεις;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Κἀποφανῶ γε νὴ Δία
ὡς ἐν δίκῃ σ' ἔτυπτον.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὦ μιαρώτατε,
καὶ πῶς γένοιτ' ἂν πατέρα τύπτειν ἐν δίκῃ;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἔγωγ' ἀποδείξω, καί σε νικήσω λέγων.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1335 Τουτὶ σὺ νικήσεις;

ΦΕΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Πολύ γε καὶ ῥᾳδίως.
Ἑλοῦ δ' ὁπότερον τοῖν λόγοιν βούλει λέγειν.

ΣΤΡΕΨΙΑΗΔΣ.

Ποίοιν λόγοιν;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τὸν κρείττον', ἢ τὸν ἥττονα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐδιδαξάμην μέντοι σε νὴ Δί', ὦ μέλε,
τοῖσιν δικαίοις ἀντιλέγειν, εἰ ταῦτά γε
1340 μέλλεις ἀναπείσειν, ὡς δίκαιον καὶ καλὸν
τὸν πατέρα τύπτεσθ' ἐστὶν ὑπὸ τῶν υἱέων.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' οἴομαι μέντοι σ' ἀναπείσειν, ὥστε γε
οὐδ' αὐτὸς ἀκροασάμενος οὐδὲν ἀντερεῖς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καὶ μὴν ὅ τι καὶ λέξεις ἀκοῦσαι βούλομαι.

ΧΟΡΟΣ.

1345 Σὸν ἔργον, ὦ πρεσβῦτα, φροντίζειν ὅπῃ Στρ.
τὸν ἄνδρα κρατήσεις,
ὡς οὗτος, εἰ μή τῳ 'πεποίθειν, οὐκ ἂν ἦν
οὕτως ἀκόλαστος.
Ἀλλ' ἔσθ' ὅτῳ θρασύνεται **.
1350 δῆλον τὸ λῆμ' ἐστὶ τἀνθρώπου.
Ἀλλ' ἐξ ὅτου τὸ πρῶτον ἤρξαθ' ἡ μάχη γενέσθαι
ἤδη λέγειν χρὴ πρὸς χορόν· πάντως δὲ τοῦτο δράσεις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Καὶ μὴν ὅθεν γε πρῶτον ἠρξάμεσθα λοιδορεῖσθαι
ἐγὼ φράσω· 'πειδὴ γὰρ εἱστιώμεθ', ὥσπερ ἴστε,
1355 πρῶτον μὲν αὐτὸν τὴν λύραν λαβόντ' ἐγὼ 'κέλευσα
ᾆσαι Σιμωνίδου μέλος, τὸν Κριὸν, ὡς ἐπέχθη.
Ὁ δ' εὐθέως ἀρχαῖον εἶν' ἔφασκε τὸ κιθαρίζειν
ᾄδειν τε πίνονθ', ὡσπερεὶ κάχρυς γυναῖκ' ἀλοῦσαν.

STREPSIADES.

O scelerate, et parricida, et parietum perfossor!

PHIDIPPIDES.

Eadem hæc iterum dic mihi, et plura maledicta ingere. Num tu etiam scis me lubenter male audire?

STREPSIADES.

Prostibulum popli.

PHIDIPPIDES.

Consperge me multis rosis.

STREPSIADES.

Patrem verberas?

PHIDIPPIDES.

Immo hercle etiam ostendam jure me id fecisse.

STREPSIADES.

O impurissume, ecquo pacto fieri potest, ut quis jure verberet patrem?

PHIDIPPIDES.

Id equidem demonstrabo, et te vincam dicendo.

STREPSIADES.

Istud tu vinces?

PHIDIPPIDES.

Longe quidem et facile. Elige utrum ex duobus sermonibus me velis perorare.

STREPSIADES.

Quibus sermonibus?

PHIDIPPIDES.

Utrum velis potiorem an inferiorem?

STREPSIADES.

Istuc me hercle ex sententia pulcre mihi evenit, quod te doceri curavi, o perdite, juri contradicere, si mihi persuasurus es, justum et honestum esse, patrem verberari a filiis.

PHIDIPPIDES.

Immo arbitror me tibi ita persuasurum, ut, ubi audiveris, ne ipse quidem sis mihi contradicturus.

STREPSIADES.

Atqui audire volo, quid dicas.

CHORUS.

Tuum est, o senex, providere, quo pacto virum hunc vincas: nam iste, si non quapiam fiducia fretus esset, non esset adeo protervus: sed est aliquid, quod eum audacem facit: quippe palam est hominis præfidens sibi animus. Sed unde primum inceperit hæc rixa, oportet dicere choro; et hoc tibi omnino erit agendum.

STREPSIADES.

Equidem unde primum cœperimus conviciari inter nos, ego dicam. Quum enim jam epulati essemus, ut scitis, primo eum jussi lyram capere, et canere carmen Simonidis, *Crius ut detonsus fuit:* at ille statim dicere, ineptum esse canere ad citharam inter pocula, velut mulierem hordea molentem.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐ γὰρ τότ' εὐθὺς χρῆν σε τύπτεσθαί τε καὶ πατεῖσθαι,
1360 ᾄδειν κελεύονθ', ὡσπερεὶ τέττιγας ἑστιῶντα;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τοιαῦτα μέντοι καὶ τότ' ἔλεγεν ἔνδον, οἷάπερ νῦν,
καὶ τὸν Σιμωνίδην ἔφασκ' εἶναι κακὸν ποιητήν.
Κἀγὼ μόλις μέν, ἀλλ' ὅμως ἠνεσχόμην τὸ πρῶτον·
ἔπειτα δ' ἐκέλευσ' αὐτὸν ἀλλὰ μυρρίνην λαβόντα
1365 τῶν Αἰσχύλου λέξαι τί μοι· κᾆθ' οὗτος εὐθὺς εἶπεν,
ἐγὼ γὰρ Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς
ψόφου πλέων, ἀξύστατον, στόμφακα, κρημνοποιόν;
κἀνταῦθα πῶς οἴεσθέ μου τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν;
ὅμως δὲ τὸν θυμὸν δακὼν ἔφην, σὺ δ' ἀλλὰ τούτων
1370 λέξον τι τῶν νεωτέρων, ἅττ' ἐστὶ τὰ σοφὰ ταῦτα.]
Ὁ δ' εὐθὺς ᾖσ' Εὐριπίδου ῥῆσίν τιν', ὡς ἐβίνει
ἀδελφός, ὠλεξίκακε, τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφήν.
Κἀγὼ οὐκέτ' ἐξηνεσχόμην, ἀλλ' εὐθὺς ἐξαράττω
πολλοῖς κακοῖς καἰσχροῖσι· κᾆτ' ἐντεῦθεν, οἷον εἰκός,
1375 ἔπος πρὸς ἔπος ἠρειδόμεσθ'· εἶθ' οὗτος ἐπαναπηδᾷ,
κἄπειτ' ἔφλα με κἀσπόδει κἄπνιγε κἀπέτριβεν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὔκουν δικαίως, ὅστις οὐκ Εὐριπίδην ἐπαινεῖς,
σοφώτατον;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Σοφώτατόν γ' ἐκεῖνον, ὦ τί σ' εἴπω;
ἀλλ' αὖθις αὖ τυπήσομαι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Νὴ τὸν Δί', ἐν δίκῃ γε.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1380 Καὶ πῶς δικαίως; ὅστις ὦναίσχυντέ σ' ἐξέθρεψα,
αἰσθανόμενός σου πάντα τραυλίζοντος, ὅ τι νοοίης.
Εἰ μέν γε βρῦν εἴποις, ἐγὼ γνοὺς ἂν πιεῖν ἐπέσχον·
μαμμᾶν δ' ἂν αἰτήσαντος ἧκόν σοι φέρων ἂν ἄρτον·
κακκᾶν δ' ἂν οὐκ ἔφθης φράσαι, κἀγὼ λαβὼν θύραζε
1385 ἐξέφερον ἂν καὶ προὐσχόμην σε· σὺ δ' ἐμὲ νῦν ἀπάγχων
βοῶντα καὶ κεκραγόθ' ὅτι
χεζητιῴην, οὐκ ἔτλης
ἔξω 'ξενεγκεῖν, ὦ μιαρέ,
θύραζέ μ', ἀλλὰ πνιγόμενος
1390 αὐτοῦ 'ποίησα κακκᾶν.

ΧΟΡΟΣ.

Οἶμαί γε τῶν νεωτέρων τὰς καρδίας — Ἀντ.
πηδᾶν, ὅ τι λέξει.
Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
λαλῶν ἀναπείσει,
1395 τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.
Σὸν ἔργον, ὦ καινῶν ἐπῶν κινητὰ καὶ μοχλευτά,
πειθώ τινα ζητεῖν, ὅπως δόξεις λέγειν δίκαια.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ὡς ἡδὺ καινοῖς πράγμασιν καὶ δεξιοῖς ὁμιλεῖν,
1400 καὶ τῶν καθεστώτων νόμων ὑπερφρονεῖν δύνασθαι.
Ἐγὼ γὰρ ὅτε μὲν ἱππικῇ τὸν νοῦν μόνον προσεῖχον,
οὐδ' ἂν τρί' εἰπεῖν ῥήμαθ' οἷός τ' ἦ πρὶν ἐξαμαρτεῖν·

PHIDIPPIDES.

Annon vero tunc statim oportuit verberari te et conculcari, cantare jubentem, haud secus ac si convivio cicadas acciperes?

STREPSIADES.

Talia et intus tunc effutiebat, qualia nunc; et Simonidem dicebat malum esse poetam. Et ego vix quidem, sed tamen continebam me primo: deinde jussi illum, ut sumta saltem myrto quidpiam ex Æschylo mihi recitaret. At ille continuo: *Recte enimvero jubes! namque ego Æschylo primum inter poetas locum tribuo, strepitus pleno, incomposito, duro, confragoso.* Hic jam quomodo putatis cor meum commotum fuisse? tamen compressa ira dixi ei: *Quin tu saltem recentiorum aliquid recita, quæcunque sunt scita ista et elegantia.* At ille statim cecinit ex Euripide longam orationem, quomodo subagitavit frater, pro Averrunce! sororem uterinam. Ego autem non amplius me continui, sed confestim incesso multis et turpibus conviciis: postea, ut fieri solet, maledicta maledictis cumulavimus: denique iste exsilit, tum tundit, cædit, suffocat, et me perditum it.

PHIDIPPIDES.

Annon merito tuo, qui Euripidem non laudas sapientissumum?

STREPSIADES.

Illumne sapientissumum? O quem te memorem? sed rursus vapulabo.

PHIDIPPIDES.

Idque mehercle jure.

STREPSIADES.

Et quo jure? qui te, o impudens, educavi tam sedulo, ut, si quid balbutires, statim omnia persentiscerem quæ velles. Quippe si *Bryn* diceres, ego confestim bibere dabam: si *Mamman* peteres, aderam ferens tibi panem: *Caccan* vix prolocutus eras, et ego te susceptum foras efferebam, atque ante me tenebam. Tu vero nunc angens me clamantem, et vociferantem me cacaturire, non sustinuisti efferre, impurissume, foras me: sed inter suffocandum ibidem cacavi.

CHORUS.

Arbitror utique juniorum corda palpitare exspectatione, quidnam dicturus sit. Si enim iste, qui talia perpetravit, dicendo effecerit, ut hæc credantur jure fieri, cutem seniorum non emeremus, ne cicere quidem. Tuum est, o vibrator et quassator novarum sententiarum, quamdam persuadendi rationem conquirere, ut dicere videaris justa.

PHIDIPPIDES.

Quam suave est rebus novis et scitis imbui, et leges constitutas spernere posse. Ego enim quamdiu rei tantum equestri studui, ne tria quidem verba profari poteram, quin peccarem. At nunc postquam

νυνὶ δ' ἐπειδή μ' οὑτοσὶ τούτων ἔπαυσεν αὐτὸς,
γνώμαις δὲ λεπταῖς καὶ λόγοις ξύνειμι καὶ μερίμναις,
1405 οἶμαι διδάξειν ὡς δίκαιον τὸν πατέρα κολάζειν.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἵππευε τοίνυν νὴ Δί', ὡς ἔμοιγε κρεῖττόν ἐστιν
ἵππων τρέφειν τέθριππον ἢ τυπτόμενον ἐπιτριβῆναι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἐκεῖσε δ' ὅθεν ἀπέσχισάς με τοῦ λόγου μέτειμι,
καὶ πρῶτ' ἐρήσομαί σε τουτί· παῖδά μ' ὄντ' ἔτυπτες;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1410 Ἔγωγέ σ', εὐνοῶν τε καὶ κηδόμενος.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Εἰπὲ δή μοι,
οὐ κἀμέ σοι δίκαιόν ἐστιν εὐνοεῖν ὁμοίως,
τύπτειν τ', ἐπειδήπερ γε τοῦτ' ἔστ' εὐνοεῖν, τὸ τύπτειν;
πῶς γὰρ τὸ μὲν σὸν σῶμα χρὴ πληγῶν ἀθῷον εἶναι,
τοὐμὸν δὲ μή; καὶ μὴν ἔφυν ἐλεύθερός γε κἀγώ.
1415 Κλάουσι παῖδες, πατέρα δ' οὐ κλάειν δοκεῖς;
Φήσεις νομίζεσθαι σὺ παιδὸς τοῦτο τοὔργον εἶναι;
ἐγὼ δέ γ' ἀντείποιμ' ἂν ὡς δὶς παῖδες οἱ γέροντες,
εἰκός τε μᾶλλον τοὺς γέροντας ἢ νέους τι κλάειν,
ὅσῳπερ ἐξαμαρτάνειν ἧττον δίκαιον αὐτούς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1420 Ἀλλ' οὐδαμοῦ νομίζεται τὸν πατέρα τοῦτο πάσχειν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὔκουν ἀνὴρ ὁ τὸν νόμον θεὶς τοῦτον ἦν τὸ πρῶτον,
ὥσπερ σὺ κἀγὼ, καὶ λέγων ἔπειθε τοὺς παλαιούς;
ἧττον τί δῆτ' ἔξεστι κἀμοὶ καινὸν αὖ τὸ λοιπὸν
θεῖναι νόμον τοῖς υἱέσιν, τοὺς πατέρας ἀντιτύπτειν;
1425 ὅσας δὲ πληγὰς εἴχομεν πρὶν τὸν νόμον τεθῆναι,
ἀφίεμεν, καὶ δίδομεν αὐτοῖς προῖκα συγκεκόφθαι.
Σκέψαι δὲ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τἄλλα τὰ βοτὰ ταυτὶ,
ὡς τοὺς πατέρας ἀμύνεται· καίτοι τι διαφέρουσιν
ἡμῶν ἐκεῖνοι, πλὴν ὅτι ψηφίσματ' οὐ γράφουσιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

1430 Τί δῆτ', ἐπειδὴ τοὺς ἀλεκτρυόνας ἅπαντα μιμεῖ,
οὐκ ἐσθίεις καὶ τὴν κόπρον κἀπὶ ξύλου καθεύδεις;

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐ ταυτὸν, ὦ τᾶν, ἐστιν, οὐδ' ἂν Σωκράτει δοκοίη.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πρὸς ταῦτα μὴ τύπτ'· εἰ δὲ μὴ, σαυτόν ποτ' αἰτιάσει.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Καὶ πῶς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐπεὶ σὲ μὲν δίκαιός εἰμ' ἐγὼ κολάζειν,
1435 σὺ δ', ἢν γένηταί σοι, τὸν υἱόν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἢν δὲ μὴ γένηται,
μάτην ἐμοὶ κεκλαύσεται, σὺ δ' ἐγχανὼν τεθνήξεις.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐμοὶ μὲν, ὦνδρες ἥλικες, δοκεῖ λέγειν δίκαια·
κἄμοιγε συγχωρεῖν δοκεῖ τούτοισι τἀπιεικῆ.
Κλάειν γὰρ ἡμᾶς εἰκός ἐστ', ἢν μὴ δίκαια δρῶμεν.

---

iste ab illis rebus me abduxit ipsemet, et ego adsuevi subtilibus sententiis et orationibus et meditationibus, arbitror fore ut edoceam, fas esse patrem castigare.

STREPSIADES.

Equita ergo, per Jovem obsecro; nam satius est me quadrigas alere, quam vapulantem pessumdari.

PHIDIPPIDES.

Illuc autem redibo, unde mihi sermonem abrupisti, et primum hoc te interrogabo: me puerum verberastine?

STREPSIADES.

Ita, inquam, quia bene volebam et tibi prospiciebam.

PHIDIPPIDES.

Dic mihi, quæso, annon et me tibi æquum est bene velle similiter, et te verberare, si quidem bene velle, verberare est? Quomodo enim decet corpus tuum verberum esse immune, meum autem non esse? atqui liber natus sum ego etiam. Plorant filii; at patri non plorandum esse censes? Dices, lege receptum esse, ut puer hoc patiatur? at ego contra dicerem, senes bis pueros esse; et æquius multo esse, senes plorare, quam juniores, quanto minus æquum est ipsos peccare.

STREPSIADES.

Sed nusquam gentium lege receptum est, ut pater istud patiatur.

PHIDIPPIDES.

Nonne ergo homo erat, sicut tu et ego, qui primo illam legem tulit, et dicendo persuasit veteribus ut ei parerent? Qui minus, quæso, licet mihi etiam legem novam ferre filiis, ut deinceps patres suos contra verberent? Plagas interim quascunque accepimus, priusquam lex hæc daretur, missas facimus, et concedimus, ut impune flagris concisi simus ab ipsis. Specta vero sis gallos et alias bestias, quomodo patres suos ulciscantur: attamen quid differunt a nobis illi, nisi quod decreta non perscribunt?

STREPSIADES.

Quid itaque, quando gallos per omnia imitaris, non stercus itidem comedis, et in pertica dormis?

PHIDIPPIDES.

Non eadem ratio est, o bone; nec sane Socrati ita videretur.

STREPSIADES.

Quare tempera verberare: alioqui te ipsum olim culpabis.

PHIDIPPIDES.

Quidum?

STREPSIADES.

Quia æquum est, ut ego te castigem, et tu filium tuum, si tibi aliquis fuerit natus.

PHIDIPPIDES.

Si vero non fuerit, frustra ego ploravero, tuque me irriso moriere.

STREPSIADES.

Mihi, o æquales, æquum dicere videtur: et puto istis concedendum esse, quod par est. Nam plorare nos oportet, nisi quod justum est faciamus.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

1440 Σκέψαι δὲ χἀτέραν ἔτι γνώμην.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀπὸ γὰρ ὀλοῦμαι.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Καὶ μὴν ἴσως γ' οὐκ ἀχθέσει παθὼν ἃ νῦν πέπονθας.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Πῶς δή; δίδαξον γὰρ τί μ' ἐκ τούτων ἐπωφελήσεις.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τὴν μητέρ' ὥσπερ καὶ σὲ τυπτήσω.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί φῄς; τί φῄς σύ;

1445 τοῦθ' ἕτερον αὖ μεῖζον κακόν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Τί δ', ἢν ἔχων τὸν ἥττω
λόγον σὲ νικήσω λέγων
τὴν μητέρ' ὡς τύπτειν χρεών;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δ' ἄλλο γ'; ἢν ταυτὶ ποιῇς,
οὐδέν σε κωλύσει σεαυ-
1450 τὸν ἐμβαλεῖν ἐς τὸ βάραθρον
μετὰ Σωκράτους
καὶ τὸν λόγον τὸν ἥττω.
Ταυτὶ δι' ὑμᾶς, ὦ Νεφέλαι, πέπονθ' ἐγώ,
ὑμῖν ἀναθεὶς ἅπαντα τἀμὰ πράγματα.

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτὸς μὲν οὖν σαυτῷ σὺ τούτων αἴτιος,
1455 στρέψας σεαυτὸν ἐς πονηρὰ πράγματα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί δῆτα ταῦτ' οὔ μοι τότ' ἠγορεύετε,
ἀλλ' ἄνδρ' ἄγροικον καὶ γέροντ' ἐπήρετε;

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμεῖς ποιοῦμεν ταῦθ' ἑκάστοθ' ὅντιν' ἂν
γνῶμεν πονηρῶν ὄντ' ἐραστὴν πραγμάτων,
1460 ἕως ἂν αὐτὸν ἐμβάλωμεν εἰς κακόν,
ὅπως ἂν εἰδῇ τοὺς θεοὺς δεδοικέναι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἴμοι, πονηρά γ', ὦ Νεφέλαι, δίκαια δέ.
Οὐ γάρ μ' ἐχρῆν τὰ χρήμαθ' ἁδανεισάμην
ἀποστερεῖν. Νῦν οὖν ὅπως, ὦ φίλτατε,
1465 τὸν Χαιρεφῶντα τὸν μιαρὸν καὶ Σωκράτη
ἀπολεῖς, μετ' ἐμοῦ γ' ἐλθ', οἳ σὲ κἄμ' ἐξηπάτων.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἂν ἀδικήσαιμι τοὺς διδασκάλους.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ναὶ ναί, καταιδέσθητι πατρῷον Δία.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Ἰδού γε Δία πατρῷον· ὡς ἀρχαῖος εἶ.
1470 Ζεὺς γάρ τις ἔστιν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἔστιν.

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἔστ' οὔκ, ἐπεὶ
Δῖνος βασιλεύει, τὸν Δί' ἐξεληλακώς.

PHIDIPPIDES.

Specta vero aliam adhuc sententiam.

STREPSIADES.

Peribo enim, ni fecerim.

PHIDIPPIDES.

Et forte non ægre feres istuc tibi evenisse, quod modo perpessus es.

STREPSIADES.

Quomodo vero? doce quid inde mihi commodabis.

PHIDIPPIDES.

Matrem etiam, sicut et te, verberabo.

STREPSIADES.

Quid ais? quid ais tu? hoc jam aliud majus malum.

PHIDIPPIDES.

Quid, si pejore illo adhibito sermone evincam dicendo, matrem verberari oportere?

STREPSIADES.

Quid aliud vero? Istuc si feceris, nihil obstabit, quin te ipsum injicias in barathrum cum Socrate, et sermonem illum pejorem. Per vos, ô Nubes, hæc mihi accidere, qui vobis omnes res meas commisi.

CHORUS.

Tutemet tibi horum causa es, qui te ipsum convertisti ad mala facinora.

STREPSIADES.

Cur itaque hæc mihi tunc non dicebatis, sed hominem rusticum et senem spe extulistis?

CHORUS.

Semper istud factitamus, quotiescunque cognoverimus aliquem fraudes adamare, usquedum ipsum conjiciamus in aliquod malum, ut discat deos revereri.

STREPSIADES.

Eheu! acerba ista sunt, o Nubes, sed justa. Non enim oportebat me pecuniam, quam fœnore acceperam, defraudare. Nunc igitur, mi carissume, veni mecum, ut Chærephontem illum impurum et Socratem perdas, qui me et te deceperunt.

PHIDIPPIDES.

Sed haudquaquam magistros læserim.

STREPSIADES.

Immo reverere Jovem patrium.

PHIDIPPIDES.

Ecce autem *Jovem patrium!* quam stultus es! estne vero Jupiter aliquis?

STREPSIADES.

Est.

PHIDIPPIDES.

Non potest fieri: nam Turbo regnat, qui Jovem expulit.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οὐκ ἐξελήλακ', ἀλλ' ἐγὼ τοῦτ' ᾠόμην,
διὰ τουτονὶ τὸν Δῖνον. Οἴμοι δείλαιος.
[ὅτε καὶ σὲ χυτρεοῦν ὄντα θεὸν ἡγησάμην.]

ΦΕΙΔΙΠΠΙΔΗΣ.

1475 Ἐνταῦθα σαυτῷ παραφρόνει καὶ φληνάφα.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Οἴμοι παρανοίας· ὡς ἐμαινόμην ἄρα,
ὅτ' ἐξέβαλλον τοὺς θεοὺς διὰ Σωκράτη.
Ἀλλ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, μηδαμῶς θύμαινέ μοι,
μηδέ μ' ἐπιτρίψῃς, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε
1480 ἐμοῦ παρανοήσαντος ἀδολεσχίᾳ.
Καί μοι γενοῦ ξύμβουλος, εἴτ' αὐτοὺς γραφὴν
διωκάθω γραψάμενος, εἴθ' ὅ τι σοι δοκεῖ.
Ὀρθῶς παραινεῖς οὐκ ἐῶν δικορραφεῖν,
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐμπιπράναι τὴν οἰκίαν
1485 τῶν ἀδολεσχῶν. Δεῦρο δεῦρ', ὦ Ξανθία,
κλίμακα λαβὼν ἔξελθε καὶ σμινύην φέρων,
κἄπειτ' ἐπαναβὰς ἐπὶ τὸ φροντιστήριον
τὸ τέγος κατάσκαπτ', εἰ φιλεῖς τὸν δεσπότην,
ἕως ἂν αὐτοῖς ἐμβάλῃς τὴν οἰκίαν·
1490 ἐμοὶ δὲ δᾷδ' ἐνεγκάτω τις ἡμμένην,
κἀγώ τιν' αὐτῶν τήμερον δοῦναι δίκην
ἐμοὶ ποιήσω, κεἰ σφόδρ' εἴσ' ἀλαζόνες.

ΜΑΘΗΤΗΣ Α.

Ἰοὺ ἰού.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Σὸν ἔργον, ὦ δᾴς, ἱέναι πολλὴν φλόγα.

ΜΑΘΗΤΗΣ Α.

1495 Ἄνθρωπε, τί ποιεῖς;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ὅ τι ποιῶ; τί δ' ἄλλο γ' ἢ
διαλεπτολογοῦμαι ταῖς δοκοῖς τῆς οἰκίας.

ΜΑΘΗΤΗΣ Β.

Οἴμοι, τίς ἡμῶν πυρπολεῖ τὴν οἰκίαν;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἐκεῖνος οὗπερ θοἰμάτιον εἰλήφατε.

ΜΑΘΗΤΗΣ Γ.

Ἀπολεῖς ἀπολεῖς.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τοῦτ' αὐτὸ γὰρ καὶ βούλομαι,
1500 ἢν ἡ σμινύη μοι μὴ προδῷ τὰς ἐλπίδας,
ἢ 'γὼ πρότερόν πως ἐκτραχηλισθῶ πεσών.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οὗτος, τί ποιεῖς ἐτεὸν, οὑπὶ τοῦ τέγους;

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Ἀεροβατῶ, καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

Οἴμοι τάλας, δείλαιος ἀποπνιγήσομαι.

ΧΑΙΡΕΦΩΝ.

1505 Ἐγὼ δὲ κακοδαίμων γε κατακαυθήσομαι.

ΣΤΡΕΨΙΑΔΗΣ.

Τί γὰρ μαθόντ' ἐς τοὺς θεοὺς ὑβρίζετε,

STREPSIADES.

Non expulit: sed ego tum hoc arbitrabar, ob turbinem hunc. Hei misero mihi! [quum te etiam, qui fictilis es, pro deo habuerim.]

PHIDIPPIDES.

Istic tibi ipse desipe et nugare.

STREPSIADES.

Hei mihi ob istam insaniam! quantum desipiebam, quum etiam deos propter Socratem ejicerem! At, o carissume Mercuri, ne quaquam mihi succenseas, neque me perdas; sed da veniam mihi, quem garrulitas delirantem concinnaverat: et fias mihi consultor, utrum eos publice reos postulem, an aliud faciam, quod tibi videtur. Recte mones, quod non sinis lites consuere, sed quamprimum jubes incendere domum his argutatoribus. Adesdum, Xanthia, sumta scala egredere, ligonem etiam ferens, deinde ascende supra scholam, et, usquedum in ipsos ruere facias domum, everte tectum, si herum amas. Mihi vero aliquis ferat facem accensam, et faxo ego, ut illorum nonnemo pœnas mihi det hodie, etiamsi valde sint arrogantes.

DISCIPULUS I.

Iu Iu!

STREPSIADES.

Tuum est, o fax, plurimam flammam mittere.

DISCIPULUS I.

Tu homo, quid facis?

STREPSIADES.

Quid faciam? quid aliud, quam disputo de subtilibus rebus cum trabibus hujus domuis?

DISCIPULUS II.

Heu! quis nobis incendit domum?

STREPSIADES.

Ille, cujus vestem cepistis.

DISCIPULUS III.

Perdes nos, perdes.

STREPSIADES.

Hoc enim ipsum etiam volo, nisi ligo fallat spes meas, aut ego forte prius delapsus cervicem fregero.

SOCRATES.

Eho tu, quid facis, quæso, qui in tecto es?

STREPSIADES.

Per aerem incedo, et solem contemplor.

SOCRATES.

Hei mihi misero! suffocabor infelix.

CHÆREPHON.

At ego perditus comburar.

STREPSIADES.

Nam qua fiducia freti contumeliosi eratis in

καὶ τῆς Σελήνης ἐσκοπεῖσθε τὴν ἕδραν;
Δίωκε, βάλλε, παῖε, πολλῶν οὕνεκα,
μάλιστα δ' εἰδὼς τοὺς θεοὺς ὡς ἠδίκουν.

ΧΟΡΟΣ.

1510 Ἡγεῖσθ' ἔξω· κεχόρευται γὰρ μετρίως τό γε τήμερον ἡμῖν.

deos, et Lunæ sedem speculabamini? Pelle, jace, feri multis de causis, maxume vero quum scias eorum in deos impietatem.

CHORUS.

Præite foras : chorus enim nobis satis est actus hodie.

ΣΦΗΚΕΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΩΣΙΑΣ } οἰκέται Φιλοκλέωνος.
ΞΑΝΘΙΑΣ }
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΣΦΗΚΩΝ.
ΠΑΙΔΕΣ.
ΚΥΩΝ.
ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.
ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.

ΣΩΣΙΑΣ.
Οὗτος, τί πάσχεις, ὦ κακόδαιμον Ξανθία;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Φυλακὴν καταλύειν νυκτερινὴν διδάσκομαι.
ΣΩΣΙΑΣ.
Κακὸν ἄρα ταῖς πλευραῖς τι προὐφείλεις μέγα.
Ἆρ' οἶσθά γ' οἷον κνώδαλον φυλάττομεν;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
5 Οἶδ'· ἀλλ' ἐπιθυμῶ σμικρὸν ἀπομερμηρίσαι.
ΣΩΣΙΑΣ.
Σὺ δ' οὖν παρακινδύνευ', ἐπεὶ κἀυτοῦ γέ μου
κατὰ τοῖν κόραιν ὕπνου τι καταχεῖται γλυκύ.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀλλ' ἦ παραφρονεῖς ἐτεὸν ἢ κορυβαντιᾷς;
ΣΩΣΙΑΣ.
Οὔκ, ἀλλ' ὕπνος μ' ἔχει τις ἐκ Σαβαζίου.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
10 Τὸν αὐτὸν ἄρ' ἐμοὶ βουκολεῖς Σαβάζιον.
Κἀμοὶ γὰρ ἀρτίως ἐπεστρατεύσατο
Μῆδός τις ἐπὶ τὰ βλέφαρα νυσταχτὴς ὕπνος·
καὶ δῆτ' ὄναρ θαυμαστὸν εἶδον ἀρτίως.
ΣΩΣΙΑΣ.
Κἄγωγ' ἀληθῶς οἷον οὐδεπώποτε.
15 Ἀτὰρ σὺ λέξον πρότερος.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἐδόκουν ἀετὸν
καταπτάμενον εἰς τὴν ἀγορὰν μέγαν πάνυ
ἀναρπάσαντα τοῖς ὄνυξιν ἀσπίδα
φέρειν ἐπίχαλκον ἀνεκὰς εἰς τὸν οὐρανὸν,
κἄπειτα ταύτην ἀποβαλεῖν Κλεώνυμον.
ΣΩΣΙΑΣ.
20 Οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος.
Πῶς δὴ, προσερεῖ τις τοῖσι συμπόταις λέγων,
ὅτι ταυτὸν ἐν γῇ τ' ἀπέβαλεν κἀν οὐρανῷ
κἀν τῇ θαλάττῃ θηρίον τὴν ἀσπίδα;

VESPÆ.

DRAMATIS PERSONÆ.

SOSIA } servi Philocleonis.
XANTHIA }
BDELYCLEO.
PHILOCLEO.
CHORUS SENUM VESPARUM habitu.
PUERI.
CANIS.
MULIER PANARIA.
ACCUSATOR.

SOSIA.
Heus tu, quid facies, infelix Xanthia?
XANTHIA.
Custodiam nocturnam dissolvere disco.
SOSIA.
Magnum ergo quoddam malum debes lateribus tuis. Anne etiam scis qualem custodiamus beluam?
XANTHIA.
Scio : sed cupio paululum dormire.
SOSIA.
Tu vero periclitare; nam et meis oculis jam somni aliquid dulce offunditur.
XANTHIA.
Numquid insanis, aut Corybantum more furere incipis?
SOSIA.
Non : sed sopor me quis incessit ex Sabazio.
XANTHIA.
Eundem ergo mecum colis Sabazium. Nam et mihi modo quasi hostis quis Medus invasit palpebras, capitis quassator sopor; et sane mirum somnium somniavi modo.
SOSIA.
Et ego unum certe, quale nunquam antehac. Sed tu narra prior.
XANTHIA.
Visa est aquila devolans in forum, magna oppido, rapere unguibus clypeum æratum, et procul in cœlum auferre : deinde illum clypeum visus est abjecisse Cleonymus.

SOSIA.
Nihil ergo a gripho differt Cleonymus. *Qui fit, quæso,* rogabit aliquis inter convivas fabulans, *ut una eademque belua in terra et in cœlo et in mari clypeum abjecerit?*

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι, τί δῆτά μοι κακὸν γενήσεται
25 ἰδόντι τοιοῦτον ἐνύπνιον;

ΣΩΣΙΑΣ.

Μὴ φροντίσῃς.
Οὐδὲν γὰρ ἔσται δεινὸν οὐ μὰ τοὺς θεούς.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Δεινόν γέ τοὔστ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.
Ἀτὰρ σὺ τὸ σὸν αὖ λέξον.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἀλλ' ἐστὶν μέγα.
Περὶ τῆς πόλεως γάρ ἐστι τοῦ σκάφους ὅλου.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

30 Λέγε νυν ἀνύσας τι τὴν τρόπιν τοῦ πράγματος.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἔδοξέ μοι περὶ πρῶτον ὕπνον ἐν τῇ πυκνὶ
ἐκκλησιάζειν πρόβατα συγκαθήμενα,
βακτηρίας ἔχοντα καὶ τριβώνια·
κἄπειτα τούτοις τοῖσι προβάτοις μοὐδόκει
35 δημηγορεῖν φάλαινα πανδοκεύτρια,
ἔχουσα φωνὴν ἐμπεπρημένης ὑός.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Αἰβοῖ.

ΣΩΣΙΑΣ.

Τί ἐστι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Παῦε παῦε, μὴ λέγε·
ὄζει κάκιστον τοὐνύπνιον βύρσης σαπρᾶς.

ΣΩΣΙΑΣ.

Εἶθ' ἡ μιαρὰ φάλαιν' ἔχουσα τρυτάνην
40 ἵστη βόειον δημόν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι δείλαιος·
τὸν δῆμον ἡμῶν βούλεται διιστάναι.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἐδόκει δέ μοι Θέωρος αὐτῆς πλησίον
χαμαὶ καθῆσθαι, τὴν κεφαλὴν κόρακος ἔχων.
Εἶτ' Ἀλκιβιάδης εἶπε πρός με τραυλίσας·
45 ὀλᾷς; Θέωλος τὴν κεφαλὴν κόλακος ἔχει.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὀρθῶς γε τοῦτ' Ἀλκιβιάδης ἐτραύλισεν.

ΣΩΣΙΑΣ.

Οὔκουν ἐκεῖν' ἀλλόκοτον, ὁ Θέωρος κόραξ
γιγνόμενος;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἥκιστ', ἀλλ' ἄριστον.

ΣΩΣΙΑΣ.

Πῶς;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὅπως;
ἄνθρωπος ὢν εἶτ' ἐγένετ' ἐξαίφνης κόραξ·
50 οὔκουν ἐναργὲς τοῦτο συμβαλεῖν, ὅτι
ἀρθεὶς ἀφ' ἡμῶν ἐς κόρακας οἰχήσεται;

XANTHIA.

Hei mihi! quid ergo mali eveniet mihi, qui tale insomnium vidi?

SOSIA.

Ne sis sollicitus : nihil enim erit mali, ita me ament dii.

XANTHIA.

Attamen dirum est omen homo abjiciens arma. Tu vero jam tuum narra.

SOSIA.

Sed est magni momenti : nam ad totam reipublicæ navem attinet.

XANTHIA.

Propera igitur memorare carinam illius rei.

SOSIA.

Visus sum circa primum somnum videre concionem sedentum in pnyce pecudum, baculos habentium et pallia : deinde inter istas pecudes mihi videbatur verba facere balæna omnivora, quæ vocem habebat incensæ suis.

XANTHIA.

Au!

SOSIA.

Quid est?

XANTHIA.

Desine, desine; ne narra. Pessume olet insomnium istud putorem corii.

SOSIA.

Deinde impura illa balæna trutinam tenens, bubulum appendebat adipem.

XANTHIA.

Hei mihi misero! populum nostrum volt distrahere.

SOSIA.

Videbatur autem mihi Theorus prope humi sedere, coracis habens caput : tum vero Alcibiades mihi dixit ore balbo : *Celnisne? Theolus colacis habet caput.*

XANTHIA.

Recte id quidem Alcibiades balbutiit.

SOSIA.

Annon monstri hoc simile est, Theorus corvus factus?

XANTHIA.

Minume; immo optumum est.

SOSIA.

Quomodo?

XANTHIA.

Rogas? homo erat : deinde repente factus est corvus. Nonne hinc manifesta conjectura augurere, eum subvolantem a nobis ad corvos iturum?

ΣΩΣΙΑΣ.

Εἶτ' οὐκ ἐγὼ δοὺς δύ' ὀβολὼ μισθώσομαι
οὕτως ὑποκρινόμενον σοφῶς ὀνείρατα;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Φέρε νυν κατείπω τοῖς θεαταῖς τὸν λόγον,
55 ὀλίγ' ἄττ' ὑπειπὼν πρῶτον αὐτοῖσιν ταδὶ,
μηδὲν παρ' ἡμῶν προσδοκᾶν λίαν μέγα,
μηδ' αὖ γέλωτα Μεγαρόθεν κεκλεμμένον.
Ἡμῖν γὰρ οὐκ ἔστ' οὔτε κάρυ' ἐκ φορμίδος
δούλω διαρριπτοῦντε τοῖς θεωμένοις,
60 οὔθ' Ἡρακλῆς τὸ δεῖπνον ἐξαπατώμενος·
οὐδ' αὖθις ἐνασελγαινόμενος Εὐριπίδης·
οὐδ' εἰ Κλέων γ' ἔλαμψε τῆς τύχης χάριν,
αὖθις τὸν αὐτὸν ἄνδρα μυττωτεύσομεν.
Ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν λογίδιον γνώμην ἔχον,
65 ὑμῶν μὲν αὐτῶν οὐχὶ δεξιώτερον,
κωμῳδίας δὲ φορτικῆς σοφώτερον.
Ἔστιν γὰρ ἡμῖν δεσπότης ἐκεινοσὶ
ἄνω καθεύδων, ὁ μέγας, οὑπὶ τοῦ τέγους.
Οὗτος φυλάττειν τὸν πατέρ' ἐπέταξε νῷν,
70 ἔνδον καθείρξας, ἵνα θύραζε μὴ 'ξίῃ.
Νόσον γὰρ ὁ πατὴρ ἀλλόκοτον αὐτοῦ νοσεῖ,
ἣν οὐδ' ἂν εἷς γνοίη ποτ' οὐδ' ἂν ξυμβάλοι,
εἰ μὴ πύθοιθ' ἡμῶν· ἐπεὶ τοπάζετε.
Ἀμυνίας μὲν ὁ Προνάπους φήσ' οὑτοσὶ
75 εἶναι φιλόκυβον αὐτόν· ἀλλ' οὐδὲν λέγει.

ΣΩΣΙΑΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀφ' αὑτοῦ τὴν νόσον τεκμαίρεται.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὔκ, ἀλλὰ φιλο μέν ἐστιν ἀρχὴ τοῦ κακοῦ.
Ὁδὶ δέ φησι Σωσίας πρὸς Δερκύλον
εἶναι φιλοπότην αὐτόν.

ΣΩΣΙΑΣ.

Οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ
80 αὕτη γε χρηστῶν ἐστὶν ἀνδρῶν ἡ νόσος.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νικόστρατος δ' αὖ φησιν ὁ Σκαμβωνίδης
εἶναι φιλοθύτην αὐτὸν ἢ φιλόξενον.

ΣΩΣΙΑΣ.

Μὰ τὸν κύν', ὦ Νικόστρατ', οὐ φιλόξενος,
ἐπεὶ καταπύγων ἐστὶν ὅ γε Φιλόξενος.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

85 Ἄλλως φλυαρεῖτ'· οὐ γὰρ ἐξευρήσετε.
Εἰ δὴ 'πιθυμεῖτ' εἰδέναι, σιγᾶτε νῦν·
φράσω γὰρ ἤδη τὴν νόσον τοῦ δεσπότου.
Φιληλιαστής ἐστιν ὡς οὐδεὶς ἀνήρ,
ἐρᾷ τε τούτου τοῦ δικάζειν, καὶ στένει,
90 ἢν μὴ 'πὶ τοῦ πρώτου καθίζηται ξύλου.
Ὕπνου δ' ὁρᾷ τῆς νυκτὸς οὐδὲ πασπάλην.
Ἢν δ' οὖν καταμύσῃ κἂν ἄχνην, ὅμως ἐκεῖ
ὁ νοῦς πέτεται τὴν νύκτα περὶ τὴν κλεψύδραν.
Ὑπὸ τοῦ δὲ τὴν ψῆφόν γ' ἔχειν εἰωθέναι
95 τοὺς τρεῖς ξυνέχων τῶν δακτύλων ἀνίσταται,
ὥσπερ λιβανωτὸν ἐπιτιθεὶς νουμηνίᾳ.

SOSIA.

Ergone duobus obolis non conducam te, qui tam perspicue conjicis somnis?

XANTHIA.

Age vero, spectatoribus argumentum eloqui volo, ubi prius pauca hæc eos monuero : nihil a nobis exspectent magnum nimis, nec etiam jocos Megaris furtim conquisitos. Nobis enim nec sunt, qui nuces ex sportula jaciant spectatoribus, servi : nec est Hercules cœna defraudatus, nec iterum Euripides petulanter traducitur; neque etiam, quia Cleo fortunæ favore inclaruit, propterea eundem illum hominem rursus contundemus. Sed est nobis argumentum non ineptum, quod vestram quidem sapientiam non superat, sed tamen magis est scitum et elegans, quam quævis insulsa comœdia. Nempe herus est nobis, qui in superiore ædium parte dormit, magnus ille in cœnaculo. Iste nobis imperavit, ut suum patrem adservemus, quem intus conclusit, ne foras exeat. Morbo enim pater ejus laborat mirabili, quem nemo facile noverit, neque conjecerit, qui siet, nisi ex nobis audiatis : si minus creditis, ipsi conjecturas facitote. Amynias quidem iste Pronapi filius ait, esse eum amatorem aleæ : sed nihil dicit.

SOSIA.

Nihil hercle; sed de se hunc morbum conjectat.

XANTHIA.

Haud sane recte. Est tamen *Amator* quidem exordium hujus mali. Hic vero Sosia ad Dercylum ait, amatorem eum esse compotationum.

SOSIA.

Nequaquam; si quidem iste morbus etiam virorum est bonorum.

XANTHIA.

Nicostratus autem Scambonides ait eum amatorem esse sacruficiorum, aut hospitum.

SOSIA.

Per canem juro, Nicostrate, non est amator hospitum : nam cinædus est Philoxenus.

XANTHIA.

Frustra nugamini : non enim invenietis. Si autem scire cupitis, jam tacete : declarabo enim nunc morbum heri mei. Quippe amator est Heliææ, ut nemo alius : insanitque hujus rei, judicandi inquam, cupidine, et gemit, si non in primo sedeat judicum subsellio. Noctu autem somni ne tantillum quidem videt : si vero pauxillum connivere cœpit, tamen noctu etiam mens volitat illic circa clepsydram. Et quoniam assuefactus est calculum tenere, tribus compressis digitis expergefactus surgit, quasi thus imponeret acerræ novilunio. Et mehercle, si alicubi videat inscriptum in janua, *Bellus Demus*

Καὶ νὴ Δί' ἢν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
υἱὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλὸν,
ἰὼν παρέγραψε πλησίον « κημὸς καλός. »
100 Τὸν ἀλεκτρυόνα δ', ὃς ᾖδ' ἐφ' ἑσπέρας, ἔφη
ὀψ' ἐξεγείρειν αὐτὸν ἀναπεπεισμένον,
παρὰ τῶν ὑπευθύνων ἔχοντα χρήματα.
Εὐθὺς δ' ἀπὸ δορπηστοῦ κέκραγεν ἐμβάδας,
κἄπειτ' ἐκεῖσ' ἐλθὼν προκαθεύδει πρῴ πάνυ,
105 ὥσπερ λεπὰς προσεχόμενος τῷ κίονι.
Ὑπὸ δυσκολίας δ' ἅπασι τιμῶν τὴν μακρὰν
ὥσπερ μέλιττ' ἢ βομβυλιὸς εἰσέρχεται,
ὑπὸ τοῖς ὄνυξι κηρὸν ἀναπεπλασμένος.
Ψήφων δὲ δείσας μὴ δεηθείη ποτὲ,
110 ἵν' ἔχοι δικάζειν, αἰγιαλὸν ἔνδον τρέφει.
Τοιαῦτ' ἀλύει· νουθετούμενος δ' ἀεὶ
μᾶλλον δικάζει. Τοῦτον οὖν φυλάττομεν
μοχλοῖσιν ἐνδήσαντες, ὡς ἂν μὴ 'ξίῃ.
Ὁ γὰρ υἱὸς αὐτοῦ τὴν νόσον βαρέως φέρει.
115 Καὶ πρῶτα μὲν λόγοισι παραμυθούμενος
ἀνέπειθεν αὐτὸν μὴ φορεῖν τριβώνιον
μηδ' ἐξιέναι θύραζ'· ὁ δ' οὐκ ἐπείθετο.
Εἶτ' αὐτὸν ἀπέλου κἀκάθαιρ', ὁ δ' οὐ μάλα.
Μετὰ ταῦτ' ἐκορύβαντιζ'· ὁ δ' αὐτῷ τυμπάνῳ
120 ᾄξας ἐδίκαζεν εἰς τὸ Καινὸν ἐμπεσών.
Ὅτε δὴ δὲ ταύταις ταῖς τελεταῖς οὐκ ὠφέλει,
διέπλευσεν εἰς Αἴγιναν· εἶτα ξυλλαβὼν
νύκτωρ κατέκλινεν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ·
ὁ δ' ἀνεφάνη κνεφαῖος ἐπὶ τῇ κιγκλίδι.
125 Ἐντεῦθεν οὐκέτ' αὐτὸν ἐξεφρείομεν.
Ὁ δ' ἐξεδίδρασκε διά τε τῶν ὑδρορροῶν
καὶ τῶν ὀπῶν· ἡμεῖς δ' ὅσ' ἦν τετρημένα
ἐνεβύσαμεν ῥακίοισι κἀπακτώσαμεν·
ὁ δ' ὡσπερεὶ κολοιὸς αὐτῷ παττάλους
130 ἐνέκρουεν εἰς τὸν τοῖχον, εἶτ' ἐξήλλετο.
Ἡμεῖς δὲ τὴν αὐλὴν ἅπασαν δικτύοις
καταπετάσαντες ἐν κύκλῳ φυλάττομεν.
Ἔστιν δ' ὄνομα τῷ μὲν γέροντι Φιλοκλέων,
ναὶ μὰ Δία, τῷ δ' υἱεῖ γε τῳδὶ Βδελυκλέων,
135 ἔχων τρόπους φρυαγμοσεμνάκους τινάς.

Pyrilampis filius, ipse ire solet, et juxta scribere: *Bellus Camus Judiciarius*. Gallum autem gallinaceum, qui cecinerat vesperi, dixit, se excitare tarde, quia corruptus esset a reis argento. Statim autem a cœna cum clamore poscit calceos: deinde ubi illuc ante diluculum venit, dormit adnixus et hærens columnæ, instar conchæ. Præ severitate autem ducta omnibus longa linea, tanquam apis aut bombylius domum ingreditur cum unguibus cera sublitis. Et quia timet ne aliquando eum calculi deficiant, litus habet renovatque semper domi, ut ferendæ sententiæ copiam habeat. Ita æstuat: magis autem monitus, semper magis judicare studet. Hunc itaque custodimus obductis inclusum pessulis, ne exeat. Filius enim ejus morbum graviter fert. Et primum quidem dictis lenibus adlocutus suasit ei, ne gestaret pallium, neve exiret foras: at ille morem non gessit. Deinde illum lavit, et purgavit: sed ille non magis morigeratus est ei. Quin etiam postea Corybantum sacris piari curavit: ille autem tympanum tenens exsiluit, et judicaturus in forum irruit. Quum autem istis initiis ei nihil profuisset, in Æginam navigavit, ibique prehensum noctu in Æsculapii fano incubare fecit: at ille summo mane apparuit apud cancellos. Exinde non amplius domo exire eum sivimus. Ille vero elabebatur per cloacas et foramina: nos autem, quæcunque erant perforata, obturavimus pannis, et obsepivimus: ille vero paxillos infigebat parieti, quibus, ut graculus, innixus, exsiliebat. Nos demum totum atrium circumcirca retibus obduximus, illumque sic adservamus. Est autem nomen seni Philocleo, quo sane dignus est, ita me Jupiter amet: filio autem ejus Bdelycleo, quippe qui mores habeat caperofrontipervicos.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὦ Ξανθία καὶ Σωσία, καθεύδετε;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι.

ΣΩΣΙΑΣ.

Τί ἐστι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Βδελυκλέων ἀνίσταται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐ περιδραμεῖται σφῷν ταχέως δεῦρ' ἅτερος;
ὁ γὰρ πατὴρ εἰς τὸν ἰπνὸν εἰσελήλυθεν
140 καὶ μυσπολεῖ τι καταδεδυκώς. Ἀλλ' ἄθρει,
κατὰ τῆς πυέλου τὸ τρῆμ' ὅπως μὴ 'κδύσεται·
σὺ δὲ τῇ θύρᾳ πρόσκεισο.

BDELYCLEO.

O Xanthia et Sosia, dormitisne?

XANTHIA.

Hei mihi!

SOSIA.

Quid est?

XANTHIA.

Bdelycleo surgit.

BDELYCLEO.

Nonne curret vestrûm alter huc ocius? nam pater in culinam est ingressus, rimaturque aliquid, tanquam mus in caverna delitescens. Sed specta, ne per foramen alvei elabatur: tu autem januæ incumbe.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ταῦτ', ὦ δέσποτα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄναξ Πόσειδον, τί ποτ' ἄρ' ἡ κάπνη ψοφεῖ;
Οὗτος; τίς εἶ σύ;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Καπνὸς ἔγωγ' ἐξέρχομαι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

145 Καπνός; φέρ' ἴδω ξύλου τίνος σύ.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Συκίνου.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ τὸν Δί' ὅσπερ γ' ἐστὶ δριμύτατος καπνῶν.
Ἀτὰρ οὐ γὰρ ἐρρήσεις γε, ποῦ 'σθ' ἡ τηλία;
δύου πάλιν· φέρ' ἐπαναθῶ σοι καὶ ξύλον.
Ἐνταῦθα νῦν ζήτει τιν' ἄλλην μηχανήν.
150 Ἀτὰρ ἄθλιός γ' εἴμ' ὡς ἕτερος οὐδεὶς ἀνήρ,
ὅστις πατρὸς νῦν Καπνίου κεκλήσομαι.

ΣΩΣΙΑΣ.

* * τὴν θύραν ὤθει· πίεζέ νυν σφόδρα
εὖ κἀνδρικῶς· κἀγὼ γὰρ ἐνταῦθ' ἔρχομαι.
Καὶ τῆς κατακλεῖδος ἐπιμελοῦ καὶ τοῦ μοχλοῦ·
155 φύλαχθ' ὅπως μὴ τὴν βάλανον ἐκτρώξεται.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί δράσετ'; οὐκ ἐκφρήσετ', ὦ μιαρώτατοι,
δικάσοντά μ', ἀλλ' ἐκφεύξεται Δρακοντίδης;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Σὺ δὲ τοῦτο βαρέως ἂν φέροις;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὁ γὰρ θεὸς
μαντευομένῳ μοὔχρησεν ἐν Δελφοῖς ποτε,
160 ὅταν τις ἐκφύγῃ μ', ἀποσκλῆναι τότε.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄπολλον ἀποτρόπαιε, τοῦ μαντεύματος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ἔκφρες με, μὴ διαρραγῶ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μὰ τὸν Ποσειδῶ, Φιλοκλέων, οὐδέποτέ γε.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Διατρώξομαι τοίνυν ὀδὰξ τὸ δίκτυον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

165 Ἀλλ' οὐκ ἔχεις ὀδόντας.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι δείλαιος·
πῶς ἄν σ' ἀποκτείναιμι; πῶς; δότε μοι ξίφος
ὅπως τάχιστ', ἢ πινάκιον τιμητικόν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄνθρωπος οὗτος μέγα τι δρασείει κακόν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ', ἀλλ' ἀποδόσθαι βούλομαι
170 τὸν ὄνον ἄγων αὐτοῖσι τοῖς κανθηλίοις·
νουμηνία γάρ ἐστιν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὔκουν κἂν ἐγὼ
αὐτὸν ἀποδοίμην δῆτ' ἄν;

SOSIA.

Hoc ago, here.

BDELYCLEO.

O rex Neptune! quid est, quod fumarium ita sonat? Eho, quis es tu?

PHILOCLEO.

Fumus equidem exeo.

BDELYCLEO.

Fumus? age videam cujus ligni.

PHILOCLEO.

Ficulnei.

BDELYCLEO.

Sane hercle, quod quidem unum omnium fumum facit acerrumum. Sed non intro te referes citissume? ubi est fumarii operculum? regredere. Agedum asserem etiam superimponam. Istic jam aliud quodvis machinare. At ego infelix sum, ut nemo alius, qui Fumo patre natus jam perhibebor.

SOSIA.

[Tu puer,] januam trude; valde preme atque fortiter: ego etiam illuc veniam. Seram diligenter observa et vide ne vectis glandem derodat.

PHILOCLEO.

Quid facere voltis? non me exire sinitis, impurissumi, judicaturum, atque abibit indemnatus Dracontides?

BDELYCLEO.

Istuccine vero tu graviter ferres?

PHILOCLEO.

Etenim consulenti mihi olim Delphis oraculum respondit deus, me tum mortem oppetiturum, quando mihi indemnatus reus abiisset.

BDELYCLEO.

Apollo averrunce! quale hoc est oraculum!

PHILOCLEO.

Age, obsecro, emitte me, ne disrumpar.

BDELYCLEO.

Per Neptunum juro, ut ego te nunquam emittam, Philocleo.

PHILOCLEO.

Itaque corrodam mordicus arreptum rete.

BDELYCLEO.

Sed non habes dentes.

PHILOCLEO.

Me miserum! quomodo te occidam? quomodo? date mihi gladium ocius, aut tabellam damnatoriam.

BDELYCLEO.

Homo iste magnum aliquod molitur malum.

PHILOCLEO.

Non equidem hercle, non, inquam; sed vendere volo asinum una cum clitellis abductum: nam novilunium est.

BDELYCLEO.

Nonne ego etiam, quæso, possem eum vendere?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐχ ὥσπερ γ' ἐγώ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἄμεινον. Ἀλλὰ τὸν ὄνον ἔξαγε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἵαν πρόφασιν καθῆκεν, ὡς εἰρωνικῶς,
175 ἵν' αὐτὸν ἐκπέμψειας.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ' οὐχ ἔσπασεν
ταύτῃ γ'· ἐγὼ γὰρ ᾐσθόμην τεχνωμένου.
Ἀλλ' εἰσιών μοι τὸν ὄνον ἐξάγειν δοκῶ,
ὅπως ἂν ὁ γέρων μηδὲ παρακύψῃ πάλιν.
Κάνθων, τί κλάεις; ὅτι πεπράσει τήμερον;
180 βάδιζε θᾶττον. Τί στένεις, εἰ μὴ φέρεις
Ὀδυσσέα τιν';

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δία φέρει
κάτω γε τουτονί τιν' ὑποδεδυκότα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ποῖον; φέρ' ἴδωμαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τουτονί.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ τί ἦν;
τίς εἶ ποτ', ὤνθρωπ', ἐτεόν;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὖτις νὴ Δία.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ

185 Οὖτις σύ; ποδαπός;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἴθακος Ἀποδρασιππίδου.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὖτις μὰ τὸν Δί' οὔ τι χαιρήσων γε σύ.
Ὕφελκε θᾶττον αὐτόν. Ὦ μιαρώτατος,
ἵν' ὑποδέδυκεν· ὥστ' ἔμοιγ' ἰνδάλλεται
ὁμοιότατος κλητῆρος εἶναι πωλίῳ.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

190 Εἰ μή μ' ἐάσεθ' ἥσυχον, μαχούμεθα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Περὶ τοῦ μαχεῖ νῷν δῆτα;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Περὶ ὄνου σκιᾶς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Πονηρὸς εἶ πόρρω τέχνης καὶ παράβολος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ πονηρός; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' οὐκ οἶσθα σὺ
νῦν μ' ὄντ' ἄριστον· ἀλλ' ἴσως, ὅταν φάγῃς
195 ὑπογάστριον γέροντος ἡλιαστικοῦ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὤθει τὸν ὄνον καὶ σαυτὸν ἐς τὴν οἰκίαν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὦ ξυνδικασταὶ καὶ Κλέων, ἀμύνατε.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἔνδον κέκραχθι τῆς θύρας κεκλεισμένης.

PHILOCLEO.

Non ita ut ego.

BDELYCLEO.

Immo hercle melius. Sed educ asinum.

XANTHIA.

Qualem prætextum intulit, quam callide, ut eum emittas citius!

BDELYCLEO.

Sed inanem retraxit hamum: mihi enim doli suboluerat. Sed ingressus asellum educere volo, ut ne foras rursus emicet senex. — Aselle, cur fles? anne quod hodie venum ibis? quid ingemiscis, nisi forte Ulyssem aliquem vehis?

XANTHIA.

Sed mehercle quemdam vehit, huncce subtus pendulum.

BDELYCLEO.

Quemnam? age videam.

XANTHIA.

Istum.

BDELYCLEO.

Hoc quid est? quisnam es, quæso, tu homo?

PHILOCLEO.

Utis sum mehercle.

BDELYCLEO.

Utis tu? cujas?

PHILOCLEO.

Ithacus ex Fugacia.

BDELYCLEO.

At faxo hercle, ut non sine magno tuo malo Utin te esse dixeris. Sursum trahe eum ocius. Impurissumus ille, quorsum subierat! mihi sane videtur simillimus esse pulli subrumi asellæ, qua viator invehit.

PHILOCLEO.

Nisi me missum feceritis, pugnabimus.

BDELYCLEO.

Qua de re, quæso, pugnabis nobiscum?

PHILOCLEO.

De asini umbra.

BDELYCLEO.

Improbus es, sed rudis et desperatæ audaciæ.

PHILOCLEO.

Egone improbus? non hercle. Sed tu non sentis nunc me esse virum optumum: at senties forte, quando comedes sumen, quod adponet tibi senex Heliasticus.

BDELYCLEO.

Trude asinum et te ipsum in domum.

PHILOCLEO.

O judices, mei socii, tuque, o Cleo, succurrite.

BDELYCLEO.

Intus vociferare, clausis foribus. Trude tu mul-

Ὤθει σὺ πολλοὺς τῶν λίθων πρὸς τὴν θύραν,
200 καὶ τὴν βάλανον ἔμβαλλε πάλιν ἐς τὸν μοχλὸν,
καὶ τῇ δοκῷ προσθεὶς τὸν ὅλμον τὸν μέγαν
ἀνύσας τι προσκύλιέ γ'.

ΣΩΣΙΑΣ.

Οἴμοι δείλαος·
πόθεν ποτ' ἐμπέπτωκέ μοι τὸ βώλιον;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἴσως ἄνωθεν μῦς ἐνέβαλέ σοί ποθεν.

ΣΩΣΙΑΣ.

205 Μῦς; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ὑποδυόμενός τις οὑτοσὶ
ὑπὸ τῶν κεραμίων ἡλιαστὴς ὀροφίας.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, στροῦθος ἀνὴρ γίγνεται·
ἐκπτήσεται. Ποῦ ποῦ 'στι μοι τὸ δίκτυον;
σοῦ σοῦ, πάλιν σοῦ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ Δί' ἦ μοι κρεῖττον ἦν
210 τηρεῖν Σκιώνην ἀντὶ τούτου τοῦ πατρός.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ἄγε νυν, ἐπειδὴ τουτονὶ σεσοβήκαμεν,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως διαδὺς ἂν ἡμᾶς ἔτι λάθοι,
τί οὐκ ἀπεκοιμήθημεν ὅσον ὅσον στίλην;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ', ὦ πονήρ', ἥξουσιν ὀλίγον ὕστερον
215 οἱ ξυνδικασταὶ παρακαλοῦντες τουτονὶ
τὸν πατέρα.

ΣΩΣΙΑΣ.

Τί λέγεις; ἀλλὰ νῦν ὄρθρος βαθύς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ τὸν Δί', ὀψὲ νῦν ἀνεστήκασι γάρ.
Ὡς ἀπὸ μέσων νυκτῶν γε παρακαλοῦσ' ἀεὶ
λύχνους ἔχοντες καὶ μινυρίζοντες μέλη
220 ἀρχαιομελισιδωνοφρυνιχήρατα,
οἷς ἐκκαλοῦνται τοῦτον.

ΣΩΣΙΑΣ.

Οὐκοῦν, ἢν δέῃ,
ἤδη ποτ' αὐτοὺς τοῖς λίθοις βαλλήσομεν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ', ὦ πονηρὲ, τὸ γένος ἤν τις ὀργίσῃ
τὸ τῶν γερόντων, ἔσθ' ὅμοιον σφηκιᾷ.
225 Ἔχουσι γὰρ καὶ κέντρον ἐκ τῆς ὀσφύος
ὀξύτατον, ᾧ κεντοῦσι, καὶ κεκραγότες
πηδῶσι καὶ βάλλουσιν ὥσπερ φέψαλοι.

ΣΩΣΙΑΣ.

Μὴ φροντίσῃς· ἐὰν ἐγὼ λίθους ἔχω,
πολλῶν δικαστῶν σφηκιὰν διασκεδῶ.

ΧΟΡΟΣ.

230 Χώρει, πρόβαιν' ἐρρωμένως. Ὦ Κωμία, βραδύνεις;
μὰ τὸν Δί', οὐ μέντοι πρὸ τοῦ γ', ἀλλ' ἦσθ' ἱμὰς κύνειος·
νυνὶ δὲ κρείττων ἐστὶ σοῦ Χαρινάδης βαδίζειν.
Ὦ Στρυμόδωρε Κονθυλεῦ, βέλτιστε συνδικαστῶν,
Εὐεργίδης ἆρ' ἐστί που 'νταῦθ', ἢ Χάβης ὁ Φλυεύς;
235 Πάρεσθ', ὃ δὴ λοιπόν γ' ἔτ' ἐστὶν, ἀππαπαῖ παπαιάξ,

tos lapides ad ostium, et glandem rursus immitte in vectem, transversumque oppone tignum, cui fulciendo propere advolve magnum mortarium.

SOSIA.

Hei mihi misero! unde incidit in me glebula?

XANTHIA.

Forte mus desuper eam tibi injecit alicunde.

SOSIA.

Mus? non hercle: sed iste serpens heliastes, qui tegulas subiit.

XANTHIA.

O me miserum! iste homo passer fit; avolabit. Ubi est rete? ubi? apage, apage, retro apage te.

BDELYCLEO.

Edepol næ satius esset me Scionen custodire, quam hunc meum patrem.

SOSIA.

Agedum, quoniam istum abegimus, nec potis est, ut clam nobis elabatur, cur non obdormiscimus pauxillum?

BDELYCLEO.

Sed, o miselle, venient paulo post sodales judices vocantes hunc meum patrem.

SOSIA.

Quid ais? at nondum illuxit.

BDELYCLEO.

Nondum hercle: solito enim tardius excitantur hodie, quippe qui a media nocte eum semper arcessunt, lucernas habentes, suavissimaque e veteris Phrynichi Phœnissis cantillantes carmina, quibus eum evocant.

SOSIA.

Itaque, si opus erit, jam eos lapidibus impetemus.

BDELYCLEO.

Sed, o miser, si quis irritaverit genus istud senum, simile est illud crabronibus. Extremis enim in lumbis aculeum habent acutissumum, quo pungunt, et vociferando saltitant, et jaculantur, instar scintillarum.

SOSIA.

Animo liquido et tranquillo es: nam si ego lapides habeam, multorum judicum examen dissipabo.

CHORUS.

Perge, procede strenue. Cessas, o Comia? at hercle, antea non cessabas; sed tam firmus eras, quam lorum caninum: nunc autem te vincit Charinades eundo. O Strymodore Conthylensis, optume judicum, estne hic forte Euergides, aut Chabes Phlyensis? Adest, quidquid superat, appapæ, papæax! ex illa juventute, quæ tum florebat, quan-

ἥϐης ἐκείνης, ἡνίκ' ἐν Βυζαντίῳ ξυνῆμεν
φρουροῦντ' ἐγώ τε καὶ σύ· κᾆτα περιπατοῦντε νύκτωρ
τῆς ἀρτοπώλιδος λαθόντ' ἐκλέψαμεν τὸν ὅλμον,
κᾆθ' ἥψομεν τοῦ κορκόρου, κατασχίσαντες αὐτόν.
240 Ἀλλ' ἐγκονῶμεν, ὦνδρες, ὡς ἔσται Λάχητι νυνί·
σίμϐλον δέ φασι χρημάτων ἔχειν ἅπαντες αὐτόν.
Χθὲς οὖν Κλέων ὁ κηδεμὼν ἡμῖν ἐφεῖτ' ἐν ὥρᾳ
ἥκειν ἔχοντας ἡμερῶν ὀργὴν τριῶν πονηρὰν
ἐπ' αὐτὸν, ὡς κολωμένους ὧν ἠδίκησεν. Ἀλλὰ
245 σπεύδωμεν, ὦνδρες ἥλικες, πρὶν ἡμέραν γενέσθαι.
Χωρῶμεν, ἅμα τε τῷ λύχνῳ πάντη διασκοπῶμεν,
μή που λαθών τις ἐμποδὼν ἡμᾶς κακόν τι δράσῃ.

ΠΑΙΣ.

Τὸν πηλὸν, ὦ πάτερ πάτερ, τουτονὶ φύλαξαι.

ΧΟΡΟΣ.

Κάρφος χαμᾶθέν νυν λαϐὼν τὸν λύχνον πρόϐυσον.

ΠΑΙΣ.

250 Οὐκ, ἀλλὰ τῳδί μοι δοκῶ τὸν λύχνον προϐύσειν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δὴ μαθὼν τῷ δακτύλῳ τὴν θρυαλλίδ' ὠθεῖς,
καὶ ταῦτα τοὐλαίου σπανίζοντος, ὦνόητε;
οὐ γὰρ δάκνει σ', ὅταν δέῃ τίμιον πρίασθαι.

ΠΑΙΣ.

Εἰ νὴ Δί' αὖθις κονδύλοις νουθετήσεθ' ἡμᾶς,
255 ἀποσϐέσαντες τοὺς λύχνους ἄπιμεν οἴκαδ' αὐτοί·
κἄπειτ' ἴσως ἐν τῷ σκότῳ τουτουὶ στερηθεὶς
τὸν πηλὸν ὥσπερ ἀτταγᾶς τυρϐάσεις βαδίζων.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ μὴν ἐγώ σου χἀτέρους μείζονας κολάζω.
Ἀλλ' οὑτοσί μοι βόρϐορος φαίνεται πατοῦντι·
260 κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐχ ἡμερῶν τεττάρων τὸ πλεῖστον
ὕδωρ ἀναγκαίως ἔχει τὸν θεὸν ποιῆσαι.
Ἔπεισι γοῦν τοῖσιν λύχνοις οὑτοιὶ μύκητες·
φιλεῖ δ', ὅταν τοῦτ' ᾖ, ποιεῖν ὑετὸν μάλιστα.
Δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων ἅττα μή 'στι πρῷα
265 ὕδωρ γενέσθαι κἀπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.
Τί χρῆμ' ἄρ' οὑκ τῆς οἰκίας τῆσδε συνδικαστὴς
πέπονθεν, ὡς οὐ φαίνεται δεῦρο πρὸς τὸ πλῆθος;
οὐ μὴν πρὸ τοῦ γ' ἐφολκὸς ἦν, ἀλλὰ πρῶτος ἡμῶν
ἡγεῖτ' ἂν ᾄδων Φρυνίχου· καὶ γάρ ἐστιν ἀνὴρ
270 φιλῳδός. Ἀλλά μοι δοκεῖ στάντας ἐνθάδ', ὦνδρες,
ᾄδοντας αὐτὸν ἐκκαλεῖν, ἤν τί πως ἀκούσας
τοὐμοῦ μέλους ὑφ' ἡδονῆς ἑρπύσῃ θύραζε. [Στρ.
Τί ποτ' οὐ πρὸ θυρῶν φαίνετ' ἄρ' ἡμῖν ὁ γέρων οὐδ' ὑπακούει;
μῶν ἀπολώλεκεν τὰς
275 ἐμϐάδας, ἢ προσέκοψ' ἐν
τῷ σκότῳ τὸν δάκτυλόν που,
εἶτ' ἐφλέγμηνεν αὐτοῦ
τὸ σφυρὸν γέροντος ὄντος;
καὶ τάχ' ἂν βουϐωνιῴη.
Ἦ μὴν πολὺ δριμύτατός γ' ἦν τῶν παρ' ἡμῖν,
καὶ μόνος οὐκ ἂν ἐπείθετ',
ἀλλ' ὁπότ' ἀντιϐολοίη
τις, κάτω κύπτων ἂν οὕτω,

do in Byzantio eramus custodes ego et tu; deinde obambulantes noctu panariæ illius surripiebamus ligneum mortarium, quo fisso oleris agrestis nonnihil coquebamus. Sed festinemus, o viri: nam de Lachete nunc judicium fiet; aiunt autem omnes eum habere alveare plenum pecunia. Itaque heri Cleo, columen nostrum, jussit mature adesse, instructos in tres dies ira acerba contra ipsum, ut illius ulciscamur injurias. Eia agite, festinemus, o æquales, antequam illucescat: pergamus, simulque cum lucerna usquequaque dispiciamus, ne quis ex insidiis imprudentes nos opprimat.

PUER.

Lutum istud, mi pater, pater, cave.

CHORUS.

Tu igitur humi festucam sume, et lucernam emunge.

PUER.

Non: sed hocce digito mihi videor lucernam probe emuncturus.

CHORUS.

Quamobrem, o stulte, digito promoves ellychnium, præsertim in ista olei penuria? non enim te mordet, quando care est emendum.

PUER.

Edepol, si pergitis pugnis nos commonefacere, exstinctis lucernis nos domum abibimus: tum forte in tenebris hac lucerna carens, lutum turbabis ambulans, tanquam attagen.

CHORUS.

Profecto ego alios etiam te majores castigo. Sed istud, quod calco, mihi cœnum videtur: et mirum ni quatriduo ad summam pluviam sit facturus Jupiter: adeo increvere in lucernis fungi; solet autem quam maxume, si istud fiat, pluere. Expetunt autem fructus quicunque sunt serotini, pluviam et Boreæ flatum. Quidnam huic sodali nostro judici, qui in hisce habitat ædibus, dicam accidisse, quod non prodit huc ad gregem nostrum? sane antehac non solebat remulco trahi: sed primus nobis præibat cantans Phrynichi carmen; etenim est cantus amans. Sed ego censeo, ut hic stantes, o viri, et cantantes eum eliciamus, si forte audiens meam cantilenam præ voluptate prorepat foras.

Quid causæ est, quamobrem ante ostium non apparet nobis hic senex, nec responsat? num perdidit calceos, aut digitum pedis in tenebris alicubi impegit, unde malleolus ei intumuit homini seni? et forte etiam inguen ei doleat. Sane multo acerrumus erat omnium nostrûm, et solus oratione non flectebatur: sed si quando aliquis eum supplex rogaret, tum ille capite sic demisso dicebat, *Lapidem*

280 λίθον ἕψεις, ἔλεγεν.
Τάχα δ' ἂν διὰ τὸν χθιζινὸν ἄνθρωπον, ὃς ἡμᾶς διεδύετ' Ἀντ.
ἐξαπατῶν λέγων ὡς
καὶ φιλαθήναιος ἦν καὶ
τἀν Σάμῳ πρῶτος κατείποι,
διὰ τοῦτ' ὀδυνηθεὶς
εἶτ' ἴσως κεῖται πυρέττων.
285 Ἔστι γὰρ τοιοῦτος ἀνήρ.
Ἀλλ', ὦγαθ', ἀνίστασο μηδ' οὕτως σεαυτὸν
ἔσθιε, μηδ' ἀγανάκτει.
Καὶ γὰρ ἀνὴρ παχὺς ἥκει
τῶν προδόντων τἀπὶ Θρᾴκης·
ὃν ὅπως ἐγχυτριεῖς.
290 Ὕπαγ', ὦ παῖ, ὕπαγε.

coquis. Forte etiam propter istum hominem, qui nobis heri elapsus est, decipiens nos, dicendo se *et Atheniensium reipublicæ favere, et quæ in Samo gererentur, primum se indicasse;* id, inquam, ægre ferens, forte nunc in febre cubat. Nam sic homo est. Sed, o bone, surge, et ne te ipsum edas, neque stomacheris. Etenim adest homo quidam opulentus ex iis, qui Thraciam prodidere, quam vide ut infames plectasve capite.

I præ, puer, progredere.

ΠΑΙΣ.

Ἐθελήσεις τί μοι οὖν, ὦ πάτερ, ἤν σού τι δεηθῶ; Στρ.

PUER.

Gratificaberisne ergo mihi, pater, si quid abs te rogem?

ΧΟΡΟΣ.

Πάνυ γ', ὦ παιδίον. Ἀλλ' εἰπὲ τί βούλει με πρίασθαι
295 καλόν; οἶμαι δέ σ' ἐρεῖν ἀστραγάλους δήπουθεν, ὦ παῖ.

CHORUS.

Omnino, mi filiole: sed dic, quid velis me tibi emere boni: arbitror autem te dicturum talos fortasse, mi fili.

ΠΑΙΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἰσχάδας, ὦ παππία· ἥδιον γάρ.

PUER.

Neutiquam hercle, pater dulcissume; sed ficus: plus enim placent.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἄν,
μὰ Δί', εἰ κρέμαισθέ γ' ὑμεῖς.

CHORUS.

Non edepol emam, si vel suspendatis vos.

ΠΑΙΣ.

Μὰ Δί' οὐ τἄρα προπέμψω σε τὸ λοιπόν.

PUER.

Non edepol ergo amplius te deducam.

ΧΟΡΟΣ.

300 Ἀπὸ γὰρ τοῦδέ με τοῦ μισθαρίου
τρίτον αὐτὸν ἔχειν ἄλφιτα δεῖ καὶ ξύλα κὤψον·
σὺ δὲ σῦκά μ' αἰτεῖς.

CHORUS.

Nam ab ista tenui mercede judiciaria oportet tertium me nunc habere panem et ligna et obsonium: tu autem præterea ficus a me petis.

ΠΑΙΣ.

Ἄγε νυν, ὦ πάτερ, ἢν μὴ τὸ δικαστήριον ἄρχων Ἀντ.
305 καθίσῃ νῦν, πόθεν ὠνησόμεθ' ἄριστον; ἔχεις ἐλ-
πίδα χρηστήν τινα νῷν ἢ πόρον Ἕλλας ἱρὸν εἰπεῖν;

PUER.

Age vero, mi pater, si noluerit prætor nunc fieri consessum judicum, unde ememus prandium? habesne spem aliquam bonam nobis, aut *viam Helles sacram*, quam dicas?

ΧΟΡΟΣ.

310 Ἀπαπαῖ, φεῦ, ἀπαπαῖ, φεῦ, μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε νῷν οἶδ'
ὁπόθεν γε δεῖπνον ἔσται.

CHORUS.

Apapæ! heu! apapæ! heu! equidem hercle nescio, unde nobis erit cœna.

ΠΑΙΣ.

Τί με δῆτ', ὦ μελέα μῆτερ, ἔτικτες,
ἵν' ἐμοὶ πράγματα βόσκειν παρέχῃς;

PUER.

Cur me ergo peperisti, o infelix mater, ut molestias sufferam in alendo patre?

ΧΟΡΟΣ.

315 Ἀνόνητον ἄρ' ὦ θυλάκιόν σ' εἶχον ἄγαλμα.

CHORUS.

Inutile ergo, o saccule, te habui decus.

ΠΑΙΣ.

Ἒ ἔ·
πάρα νῷν στενάζειν.

PUER.

Heu, heu! parati nobis sunt gemitus.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

317 Φίλοι, τήκομαι μὲν
πάλαι διὰ τῆς ὀπῆς
ὑμῶν ὑπακούων.
Ἀλλ' οὐ γὰρ οἷός τ' ἔτ' εἴμ'
ᾄδειν. Τί ποιήσω;
τηροῦμαι δ' ὑπὸ τῶνδ', ἐπεὶ
320 βούλομαί γε πάλαι μεθ' ὑ-
μῶν ἐλθὼν ἐπὶ τοὺς καδί-
σκους κακόν τι ποιῆσαι.

PHILOCLEO.

Amici, dudum tabesco, per foramen vos audiens, vobisque responsare cupiens. Sed canere nequeo. Quid agam? adservor ab istis. Jampridem enim cupio vobiscum ire ad urnas judiciarias, et

Ἀλλ' ὦ Ζεῦ Ζεῦ, μέγα βροντήσας
ἤ με ποίησον καπνὸν ἐξαίφνης,
325 ἢ Προξενίδην, ἢ τὸν Σέλλου
τοῦτον τὸν ψευδαμάμαξυν.
Τόλμησον, ἄναξ, χαρίσασθαί μοι,
πάθος οἰκτείρας·
ἤ με κεραυνῷ διατινθαλέῳ
σπόδισον ταχέως·
330 κἄπειτ' ἀνελών μ' ἀποφυσήσας
εἰς ὀξάλμην ἔμβαλε θερμήν·
ἢ δῆτα λίθον με ποίησον ἐφ' οὗ
τὰς χοιρίνας ἀριθμοῦσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς γάρ ἐσθ' ὁ ταῦτά σ' εἴργων Στρ.
κἀποκλείων τὰς θύρας; λέ-
335 ξον· πρὸς εὔνους γὰρ φράσεις.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὑμὸς υἱός. Ἀλλὰ μὴ βοᾶτε· καὶ γὰρ τυγχάνει
οὑτοσὶ πρόσθεν καθεύδων. Ἀλλ' ὕφεσθε τοῦ τόνου.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦ δ' ἔφεξιν, ὦ μάταιε, ταῦτα δρᾶν σε βούλεται;
* * * *

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

340 Οὐκ ἐᾷ μ', ὦνδρες, δικάζειν οὐδὲ δρᾶν οὐδὲν κακόν,
ἀλλά μ' εὐωχεῖν ἕτοιμός ἐστ'· ἐγὼ δ' οὐ βούλομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Τοῦτ' ἐτόλμησ' ὁ μιαρὸς χα-
νεῖν ὁ Δημολογοκλέων *
* * * *
* * οὐ γὰρ ἄν ποθ'
οὗτος ἀνὴρ τοῦτ' ἐτόλμη-
σεν λέγειν, εἰ
345 μὴ ξυνωμότης τις ἦν.
Ἀλλ' ἐκ τούτων ὥρα τινά σοι ζητεῖν καινὴν ἐπίνοιαν,
ἥτις σε λάθρα τἀνδρὸς τουδὶ καταβῆναι δεῦρο ποιήσει.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τίς ἂν οὖν εἴη; ζητεῖθ' ὑμεῖς, ὡς πᾶν ἂν ἔγωγε ποιοίην·
οὕτω κιττῶ διὰ τῶν σανίδων μετὰ χοιρίνης περιελθεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

350 Ἔστιν ὀπὴ δῆθ' ἥντιν' ἂν ἔνδοθεν οἷός τ' εἴης διορύξαι,
εἶτ' ἐκδῦναι ῥάκεσιν κρυφθείς, ὥσπερ πολύμητις Ὀδυσσεύς;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πάντα πέφαρκται κοὐκ ἔστιν ὀπῆς οὐδ' εἰ σέρφῳ διαδῦναι.
Ἀλλ' ἄλλο τι δεῖ ζητεῖν ὑμᾶς· ὀπίαν δ' οὐκ ἔστι γενέσθαι.

ΧΟΡΟΣ.

Μέμνησαι δῆθ', ὅτ' ἐπὶ στρατιᾶς κλέψας ποτὲ τοὺς ὀβελίσκους
355 ἵεις σαυτὸν κατὰ τοῦ τείχους ταχέως, ὅτε Νάξος ἑάλω;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οἶδ'· ἀλλὰ τί τοῦτ'; οὐδὲν γὰρ τοῦτ' ἐστὶν ἐκείνῳ προσόμοιον.
Ἥβων γὰρ κἀδυνάμην κλέπτειν, ἰσχυόν τ' αὐτὸς ἐμαυτοῦ,
κοὐδείς μ' ἐφύλαττ', ἀλλ' ἐξῆν μοι
φεύγειν ἀδεῶς. Νῦν δὲ ξὺν ὅπλοις
360 ἄνδρες ὁπλῖται διαταξάμενοι

Post v. 338 sequebatur τίνα πρόφασιν ἔχων;
Post v. 343 sequebatur ὅτι λέγεις τι περὶ τῶν νεῶν (corr. νέων) ἀληθές.

mali quid facere. Sed, o Jupiter, tona vehementer, et me subito fac fumum, aut Proxeniden, aut Selli filium, qui mentitur vitem arbustivam: ne dubita, o rex, istud mihi gratificari, sortem miseratus meam: aut me fulmine ardenti cinefac ocius: deinde me sublatum flatu impelle in acidam muriam ferventem; aut me in lapidem illum converte, super quo calculos dinumerant.

CHORUS.

Quis est ergo, qui te sic cohibet, et occludit fores? dic; nam amicis dixeris.

PHILOCLEO.

Gnatus meus. Sed ne clamate: etenim in anteriore parte ædium dormit: sed submissiore voce loquimini.

CHORUS.

At ista faciens, o nugator, quanam a re se prohibiturum te cogitat? [quamnam prætendit causam?]

PHILOCLEO.

Non sinit me, o amici, judicare, nec quidpiam mali facere: sed me conviviis exhilarare paratus est; ego autem nolo.

CHORUS.

Hoccine impurus illi ausus est hiscere, populi et Cleonis osor? [quia nimirum vera dicis de navibus?] Nunquam sane iste homo hoc ausus fuisset dicere, nisi conjurationis esset alicujus particeps. Sed hæc quum ita sint, tempus est maxumum, ut quæras novum aliquod commentum, quod te faciat clam isto viro huc descendere.

PHILOCLEO.

Quidnam id esse possit? vos quærite: nam ego quodlibet faciam: tanta flagro cupiditate per subsellia spatiari cum calculo.

CHORUS.

Estne, quæso, foramen aliquod, quod intus possis perfodere, atque elabi pannis tectus, uti callidus ille Ulysses?

PHILOCLEO.

Omnia sunt obsepta, nec vel culici patet exitus. Sed aliud quidpiam quærere vos oportet: per foramen perrepere non licet.

CHORUS.

Meministin' ergo, ut militans olim furatus es verua, iisque depactis in murum ex eo te demisisti, quando Naxus capta fuit?

PHILOCLEO.

Novi: sed quid istud? non enim hic status rerum illi similis est. Quippe juvenis tum eram, et poteram furari, integerque vigoris eram: nec quisquam me custodiebat; sed mihi tuto licebat fugere. Nunc autem cum armis satellites ordine

κατὰ τὰς διόδους σκοπιωροῦνται,
τὼ δὲ δύ' αὐτῶν ἐπὶ ταῖσι θύραις
ὥσπερ με γαλῆν κρέα κλέψασαν
τηροῦσιν ἔχοντ' ὀβελίσκους.

ΧΟΡΟΣ.

365 Ἀλλὰ καὶ νῦν ἐκπόριζε — Ἀντ.
μηχανὴν ὅπως τάχισθ'· ἕ-
ως γάρ, ὦ μελίττιον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Διατραγεῖν τοίνυν κράτιστον ἐστί μοι τὸ δίκτυον.
Ἡ δέ μοι Δίκτυννα συγγνώμην ἔχοι τοῦ δικτύου.

ΧΟΡΟΣ.

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστ' ἄνοντος ἐς σωτηρίαν.
370 Ἀλλ' ἔπαγε τὴν γνάθον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Διατέτρωκται τοῦτό γ'. Ἀλλὰ μὴ βοᾶτε μηδαμῶς.
Ἀλλὰ τηρώμεσθ', ὅπως μὴ Βδελυκλέων αἰσθήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδέν, ὦ τᾶν, δέδιθι, μηδέν·
ὡς ἐγὼ τοῦτόν γ', ἐὰν γρύ-
ξῃ τι, ποιήσω δακεῖν τὴν
375 καρδίαν καὶ τὸν περὶ ψυ-
χῆς δρόμον δραμεῖν, ἵν' εἰδῇ
μὴ πατεῖν τὰ
ταῖν θεαῖν ψηφίσματα.
Ἀλλ' ἐξάψας διὰ τῆς θυρίδος τὸ καλώδιον εἶτα καθίμα
380 δήσας σαυτὸν καὶ τὴν ψυχὴν ἐμπλησάμενος Διοπείθους.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἄγε νυν, ἢν αἰσθομένω τούτω ζητῆτόν μ' ἐσκαλαμᾶσθαι
κἀνασπαστὸν ποιεῖν εἴσω, τί ποιήσετε; φράζετε νυνί.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀμυνοῦμέν σοι τὸν πρινώδη θυμὸν ἅπαντες καλέσαντες,
ὥστ' οὐ δυνατόν σ' εἴργειν ἔσται· τοιαῦτα ποιήσομεν ἡμεῖς.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

385 Δράσω τοίνυν ὑμῖν πίσυνος· καὶ μανθάνετ'· ἤν τι πάθω 'γώ,
ἀνελόντες καὶ κατακλαύσαντες θεῖναί μ' ὑπὸ τοῖσι δρυφάκτοις.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδὲν πείσει· μηδὲν δείσῃς. Ἀλλ' ὦ βέλτιστε, καθίει
σαυτὸν θαρρῶν κἀπευξάμενος τοῖσι πατρῴοισι θεοῖσιν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὦ Λύκε δέσποτα, γείτων ἥρως· σὺ γὰρ οἷσπερ ἐγὼ κεχάρησαι,
390 τοῖς δακρύοισιν τῶν φευγόντων ἀεὶ καὶ τοῖς ὀλοφυρμοῖς·
ᾤκησας γοῦν ἐπίτηδες ἰὼν ἐνταῦθ', ἵνα ταῦτ' ἀκροῷο,
κἀβουλήθης μόνος ἡρώων παρὰ τὸν κλάοντα καθῆσθαι.
Ἐλέησον καὶ σῶσον νυνὶ τὸν σαυτοῦ πλησιόχωρον·
κοὐ μή ποτέ σου παρὰ τὰς κάννας οὐρήσω μηδ' ἀποπάρδω.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

395 Οὗτος, ἐγείρου.

ΣΩΣΙΑΣ.

Τί τὸ πρᾶγμ';

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὥσπερ φωνή μέ τις ἐγκεκύκλωται.

ΣΩΣΙΑΣ.

Μῶν ὁ γέρων πη διαδύεται αὖ;

---

disponiti per vias in speculis sunt: eorum autem duo isti ad ostium, tanquam mustelam, quæ carnem furata est, me observant, verua manibus tenentes.

CHORUS.

Sed etiamnum exprome aliquam machinationem quamprimum, o mellite: nam aurora adest.

PHILOCLEO.

Optumum itaque erit si perrodam rete. Ignoscat autem mihi Dictynna quod retia lædo.

CHORUS.

Viri fungeris officium ad salutem tendentis. Sed admove tuam maxillam.

PHILOCLEO.

Perrosum hoc quidem est. Sed nihil quicquam clamate: verum caveamus, ne Bdelycleo persentiscat.

CHORUS.

Nihil formides, o amice, nihil: nam ego illum, si mutit, cogam mordere cor suum, et de vita certare; ut sciat non esse calcanda Cereris et Proserpinæ scita. Sed funem aptato ad fenestram, deinde alligatum te ipsum demitte, et concipe animo furorem Diopithis.

PHILOCLEO.

Age nunc, si isti sentiant hæc, et me velint reducere atque retrahere intro, quid facietis? dicite jam.

CHORUS.

Opem tibi feremus, et omne robur adsciscemus animi, ut nequeant te cohibere: talia nos facinora inceptabimus.

PHILOCLEO.

Faciam igitur quod suadetis, vobis fretus; et mementote, si quid mihi acciderit, ut me vestris manibus sublatum et defletum, sub cancellis sepeliatis.

CHORUS.

Nihil mali accidet tibi, ne timeas: sed, o bone, demitte te ipsum audacter, invocatis patriis diis.

PHILOCLEO.

O Lyce domine, heros vicine; tu enim iisdem, quibus ego, delectaris, perpetuis reorum lacrimis et lamentis: huc sane venisti habitatum data opera, ut ista audires, et solus omnium heroum voluisti apud flentem sedere: miserere mei, et me vicinum tuum nunc serva. Sic nunquam ad tua septa viminea mingam aut pedam.

BDELYCLEO.

Eho tu surge.

SOSIA.

Quid negoti est?

BDELYCLEO.

Quasi vox quædam me circumsonat.

SOSIA.

An senex ille aliquorsum prorepit?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μὰ Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ καθιμᾷ
αὑτὸν δήσας.

ΣΩΣΙΑΣ.

Ὦ μιαρώτατε, τί ποιεῖς; οὐ μὴ καταβήσει;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀνάβαιν' ἀνύσας κατὰ τὴν ἑτέραν καὶ ταῖσιν φυλλάσι παῖε,
ἤν πως πρύμνην ἀνακρούσηται πληγεὶς ταῖς εἰρεσιώναις.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

400 Οὐ ξυλλήψεσθ' ὁπόσοισι δίκαι τῆτες μέλλουσιν ἔσεσθαι,
ὦ Σμικυθίων καὶ Τισιάδη καὶ Χρήμων καὶ Φερέδειπνε;
πότε δ', εἰ μὴ νῦν, ἐπαρήξετέ μοι, πρίν μ' εἴσω μᾶλλον ἄγεσθαι;

ΧΟΡΟΣ.

Εἰπέ μοι, τί μέλλομεν κινεῖν ἐκείνην τὴν χολήν, Στρ.
ἥνπερ, ἡνίκ' ἄν τις ἡμῶν ὀργίσῃ τὴν σφηκιάν;
405 νῦν ἐκεῖνο νῦν ἐκεῖνο
τοὐξύθυμον, ᾧ κολαζό-
μεσθα, κέντρον * * *.
Ἀλλὰ θαἰμάτια βαλόντες ὡς τάχιστα, παιδία,
θεῖτε καὶ βοᾶτε, καὶ Κλέωνι ταῦτ' ἀγγέλλετε,
410 καὶ κελεύετ' αὐτὸν ἥκειν
ὡς ἐπ' ἄνδρα μισόπολιν
ὄντα κἀπολούμενον, ὅτι
τόνδε λόγον εἰσφέρει,
μὴ δικάζειν δίκας.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

415 Ὠγαθοί, τὸ πρᾶγμ' ἀκούσατ', ἀλλὰ μὴ κεκράγετε.

ΧΟΡΟΣ.

Νὴ Δί' ἐς τὸν οὐρανόν γ'· ὡς τόνδ' ἐγὼ οὐ μεθήσομαι.
Ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ καὶ τυραννὶς ἐστιν ἐμφανής;
Ὦ πόλις καὶ Θεώρου θεοισεχθρία,
κεἴ τις ἄλλος προέστηκεν ἡμῶν κόλαξ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

420 Ἡράκλεις, καὶ κέντρ' ἔχουσιν. Οὐχ ὁρᾷς, ὦ δέσποτα;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οἷς γ' ἀπώλεσαν Φίλιππον ἐν δίκῃ τὸν Γοργίου.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ σέ γ' αὖθις ἐξολοῦμεν· ἀλλὰ πᾶς ἐπίστρεφε
δεῦρο κἀξείρας τὸ κέντρον εἶτ' ἐπ' αὐτὸν ἵεσο,
ξυσταλείς, εὔτακτος, ὀργῆς καὶ μένους ἐμπλήμενος,
425 ὡς ἂν εὖ εἰδῇ τὸ λοιπὸν σμῆνος οἷον ὥργισεν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τοῦτο μέντοι δεινὸν ἤδη νὴ Δί', εἰ μαχούμεθα·
ὡς ἔγωγ' αὐτῶν ὁρῶν δέδοικα τὰς ἐγκεντρίδας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἀφίει τὸν ἄνδρ'· εἰ δὲ μή, φήμ' ἐγὼ
τὰς χελώνας μακαριεῖν σε τοῦ δέρματος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

430 Εἶά νυν, ὦ ξυνδικασταί, σφῆκες ὀξυκάρδιοι,
οἱ μὲν ἐς τὸν πρωκτὸν αὐτῶν εἰσπέτεσθ' ὠργισμένοι,
οἱ δὲ τὠφθαλμὼ κύκλῳ κεντεῖτε καὶ τοὺς δακτύλους.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὦ Μίδα καὶ Φρὺξ βοήθει δεῦρο καὶ Μασυντία,

Post v. 407 sequebatur ἐντέτατ' ὀξύ.

BDELYCLEO.

Non hercle : sed fune se vinctum demittit.

SOSIA.

O impurissume, quid facis? nunquam descendes.

BDELYCLEO.

Ascende ocius in alteram fenestram, et verbera ramis in pariete suspensis, si qua ratione retro se convertat, illis cæsus.

PHILOCLEO.

Nonne suppetias venietis, quotquot hoc anno litigaturi estis, o Smicythio, et Tisiade, et Chremo, et Pheredipne? quando autem, nisi nunc, opitulabimini mihi, antequam magis introrsum trahar?

CHORUS.

Dicite mihi, quid cessamus commovere illam bilem, quam solemus, quum quis nostrum crabronum examen excitaverit? nunc, nunc ille iracundiæ nostræ stimulus, quo sontes castigamus, [acutus erigitur]. Sed, abjectis tunicis, ocius, o pueri, currite et clamate, et Cleoni hæc nuntiate, ipsumque jubete venire, ut contra hominem reipublicæ osorem et pessume periturum, quia sententiam hanc introducit, lites non oportere judicarier.

BDELYCLEO.

O boni, rem ipsam audite, et ne clamate.

CHORUS.

Pol in cœlum usque tollemus clamorem : nam hunc ego non deseram. Annon intolerabilia sunt hæc, et manifeste tyrannica? O cives, et Theore deorum contemtor, et si quis alius assentator nobis præsidet!

XANTHIA.

O Hercules, spicula etiam habent. Nonne vides, o here?

BDELYCLEO.

Sane, quibus Philippum Gorgiæ filium judicantes perdiderunt.

CHORUS.

Et te rursus perdemus. Sed unusquisque convertere huc, et exserto spiculo hunc pete, constipatus, ordinatus, ira et furore plenus, ut deinceps sciat quale examen irritaverit.

XANTHIA.

Atqui hercle hoc jam grave est, si pugnandum erit : nam ego quidem timeo, quum eorum aculeos video.

CHORUS.

Sed amitte virum; sin minus, aio te beatas prædicaturum testudines, ob tergi duritiam.

PHILOCLEO.

Eia nunc, o sodales judices, crabrones irritabiles, partim in culum ei involate irati; partim oculos circumcirca pungite et digitos.

BDELYCLEO.

O Mida, et tu Phryx, huc succurrite, et tu

καὶ λάβεσθε τουτουὶ καὶ μὴ μεθῆσθε μηδενί·
435 εἰ δὲ μὴ, 'ν πέδαις παχείαις οὐδὲν ἀριστήσετε.
Ὡς ἐγὼ πολλῶν ἀκούσας οἶδα θρίων τὸν ψόφον.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ δὲ μὴ τοῦτον μεθήσεις, ἕν τί σοι παγήσεται.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὦ Κέκροψ ἥρως ἄναξ, τὰ πρὸς ποδῶν Δρακοντίδη,
περιορᾷς οὕτω μ' ὑπ' ἀνδρῶν βαρβάρων χειρούμενον,
440 οὓς ἐγὼ 'δίδαξα κλάειν τέτταρ' ἐς τὴν χοίνικα;

ΧΟΡΟΣ.

Εἶτα δῆτ' οὐ πόλλ' ἔνεστι δεινὰ τῷ γήρᾳ κακά;
δηλαδή· καὶ νῦν γε τούτω τὸν παλαιὸν δεσπότην
πρὸς βίαν χειροῦσιν, οὐδὲν τῶν πάλαι μεμνημένοι
διφθερῶν κἀξωμίδων, ἃς οὗτος αὐτοῖς ἠμπόλα,
445 καὶ κυνᾶς, καὶ τοὺς πόδας χειμῶνος ὄντος ὠφέλει,
ὥστε μὴ ῥιγῶν ἑκάστοτ'· ἀλλὰ τούτοις γ' οὐκ ἔνι
οὐδ' ἐν ὀφθαλμοῖσιν αἰδὼς τῶν παλαιῶν ἐμβάδων.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐκ ἀφήσεις οὐδὲ νυνί μ', ὦ κάκιστον θηρίον;
οὐδ' ἀναμνησθεὶς ὅθ' εὑρὼν τοὺς βότρυς κλέπτοντά σε
450 προσαγαγὼν πρὸς τὴν ἐλάαν ἐξέδειρ' εὖ κἀνδρικῶς,
ὥστε σε ζηλωτὸν εἶναι, σὺ δ' ἀχάριστος ἦσθ' ἄρα.
Ἀλλ' ἄνες με καὶ σὺ καὶ σὺ, πρὶν τὸν υἱὸν ἐκδραμεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ τούτων μὲν τάχ' ἡμῖν δώσετον καλὴν δίκην,
οὐκέτ' ἐς μακρὰν, ἵν' εἰδῆθ' οἷόν ἐστ' ἀνδρῶν τρόπος
455 ὀξυθύμων καὶ δικαίων καὶ βλεπόντων κάρδαμα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Παῖε παῖ', ὦ Ξανθία, τοὺς σφῆκας ἀπὸ τῆς οἰκίας.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἀλλὰ δρῶ τοῦτ'· ἀλλὰ καὶ σὺ τῦφε πολλῷ τῷ καπνῷ.

ΣΩΣΙΑΣ.

Οὐχὶ σοῦσθ', οὐκ ἐς κόρακας; οὐκ ἄπιτε; Παῖε τῷ ξύλῳ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Καὶ σὺ προσθεὶς Αἰσχίνην ἔντυφε τὸν Σελλαρτίου.
460 Ἆρ' ἐμέλλομέν ποθ' ὑμᾶς ἀποσοβήσειν τῷ χρόνῳ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐ ῥᾳδίως οὕτως ἂν αὐτοὺς διέφυγες, Ἀντ.
εἴπερ ἔτυχον τῶν μελῶν τῶν Φιλοκλέους βεβρωκότες.

ΧΟΡΟΣ.

Ἆρα δῆτ' οὐκ αὐτόδηλα
τοῖς πένησιν, ἡ τυραννὶς
465 ὡς λάθρα γ' ἐλάμβαν' ὑπιοῦσά με;
εἰ σύ γ', ὦ πόνῳ πονηρὲ καὶ κομηταμυνία,
τῶν νόμων ἡμᾶς ἀπείργεις ὧν ἔθηκεν ἡ πόλις,
οὔτε τιν' ἔχων πρόφασιν
οὔτε λόγον εὐτράπελον,
470 αὐτὸς ἄρχων μόνος.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἔσθ' ὅπως ἄνευ μάχης καὶ τῆς κατοξείας βοῆς
ἐς λόγους ἔλθοιμεν ἀλλήλοισι καὶ διαλλαγάς;

ΧΟΡΟΣ.

Σοὶ λόγους, ὦ μισόδημε καὶ μοναρχίας ἐρῶν,
475 καὶ ξυνὼν Βρασίδᾳ, καὶ φορῶν κράσπεδα
στεμμάτων, τήν θ' ὑπήνην ἄκουρον τρέφων;

Masyntia, istumque tenete, neque cuiquam eum dimittite; sin minus, in crassis compedibus jejunia agetis. Nam ego jam sæpius ficulneorum foliorum crepitum audivi.

CHORUS.

Nisi hunc dimiseris, spiculum infigetur tibi.

PHILOCLEO.

O Cecrops heros, domine noster, in draconem desinens, paterisne me sic a barbaris hominibus opprimi, quos ego docui quatuor mensuras lacrimarum fundere in chœnicem?

CHORUS.

Ergone in senectute non insunt multa incommoda? vero, inquam: nunc etiam ambo isti veterem herum vi capiunt subiguntque, immemores renonum et exomidum, quas olim iste eis emit, et galerorum, et ut hieme pedes eis fovebat, ne quando frigerent: sed illis non inest in oculis pudor nec reverentia veterum calceorum.

PHILOCLEO.

Nonne me nunc quidem dimittes, pessuma bestia, nec in memoriam revocans, quando te uvas furantem deprehendi, et adductum ad oleam probe flagris concidi usque ad invidiam? at tu ingrati animi homo eras. Sed dimitte me et tu, et tu, priusquam gnatus meus huc excurrat.

CHORUS.

Sed horum mox pœnas pulcre nobis dabitis, non ita multo post; ut sciatis, qualis sit mos hominum iracundorum et justorum et acerba tuentium.

BDELYCLEO.

Cæde, cæde, o Xanthia, et abige crabrones ab ædibus.

XANTHIA.

Atqui hoc ago; sed et tu largo fumo illos preme.

SOSIA.

Nonne in malam rem facessetis? non abibitis? Percute caudice.

XANTHIA.

Et tu imposito in ignem Æschine Selli filio, fac fumum. Eramus ergo vos abacturi tandem.

BDELYCLEO.

Sed mehercle non tam facile illis defunctus fuisses, si forte de carminibus Philoclis comedissent.

CHORUS.

Annon ergo plane manifesta sunt pauperibus, ut clam me imprudente insinuarit se tyrannis? siquidem tu, o improbissume, superbique illius sectator Amyniæ, a legibus nos arces, quas constituit nostra civitas, neque causam ullam prætendens, neque orationem comem, quamobrem solus ipse domineris.

BDELYCLEO.

Possemusne sine pugna et acuto clamore sermones conferre inter nos, et in gratiam redire?

CHORUS.

Tecumne conferam sermones, o populi osor, et monarchiæ cupide, et familiaris Brasidæ, qui gestas fimbriam e tæniis, et barbam intonsam alis?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ Δί' ἦ μοι κρεῖττον ἐκστῆναι τὸ παράπαν τοῦ πατρὸς
μᾶλλον ἢ κακοῖς τοσούτοις ναυμαχεῖν ὁσημέραι.

ΧΟΡΟΣ.

480 Οὐδὲ μέν γ' οὐδ' ἐν σελίνῳ σοὐστὶν οὐδ' ἐν πηγάνῳ·
τοῦτο γὰρ παρεμβαλοῦμεν τῶν τριχοινίκων ἐπῶν.
Ἀλλὰ νῦν μὲν οὐδὲν ἀλγεῖς, ἀλλ' ὅταν ξυνήγορος
ταὐτὰ ταῦτά σου καταντλῇ καὶ ξυνωμότας καλῇ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἆρ' ἄν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἡμεῖς ἀπαλλαχθεῖτέ μου;
485 ἢ δέδοκταί μοι δέρεσθαι καὶ δέρειν δι' ἡμέρας.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδέποτέ γ', οὐχ, ἕως ἄν τί μου λοιπὸν ᾖ,
ὅστις ἡμῶν ἐπὶ τυραννίδ' ὧδ' ἐστάλης.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὡς ἅπανθ' ἡμῖν τυραννίς ἐστι καὶ ξυνωμόται,
ἤν τε μεῖζον ἤν τ' ἔλαττον πρᾶγμά τις κατηγορῇ,
490 ἧς ἐγὼ οὐκ ἤκουσα τοὔνομ' οὐδὲ πεντήκοντ' ἐτῶν·
νῦν δὲ πολλῷ τοῦ ταρίχους ἐστὶν ἀξιωτέρα·
ὥστε καὶ δὴ τοὔνομ' αὐτῆς ἐν ἀγορᾷ κυλίνδεται.
Ἢν μὲν ὠνῆταί τις ὀρφῶς, μεμβράδας δὲ μὴ θέλῃ,
εὐθέως εἴρηχ' ὁ πωλῶν πλησίον τὰς μεμβράδας·
495 οὗτος ὀψωνεῖν ἔοιχ' ἄνθρωπος ἐπὶ τυραννίδι.
Ἢν δὲ γήτειον προσαιτῇ τις ἀφύαις ἥδυσμά τι,
ἡ λαχανόπωλις παραβλέψασά φησι θατέρῳ·
εἰπέ μοι, γήτειον αἰτεῖς, πότερον ἐπὶ τυραννίδι;
ἢ νομίζεις τὰς Ἀθήνας σοὶ φέρειν ἡδύσματα;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

500 Κἀμέ γ' ἡ πόρνη χθὲς εἰσελθόντα τῆς μεσημβρίας,
ὅτι κελητίσαι 'κέλευον, ὀξυθυμηθεῖσά μοι
ἤρετ' εἰ τὴν Ἱππίου καθίσταμαι τυραννίδα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ταῦτα γὰρ τούτοις ἀκούειν ἡδέ', εἰ καὶ νῦν ἐγὼ
τὸν πατέρ' ὅτι βούλομαι τούτων ἀπαλλαχθέντα τῶν
505 ὀρθροφοιτοσυκοφαντοδικοταλαιπώρων τρόπων
ζῆν βίον γενναῖον ὥσπερ Μόρυχος, αἰτίαν ἔχω
ταῦτα δρᾶν ξυνωμότης ὢν καὶ φρονῶν τυραννικά.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Νὴ Δί' ἐν δίκῃ γ'· ἐγὼ γὰρ οὐδ' ἂν ὀρνίθων γάλα
ἀντὶ τοῦ βίου λάβοιμ' ἂν οὗ με νῦν ἀποστερεῖς·
510 οὐδὲ χαίρω βατίσιν οὐδ' ἐγχέλεσιν, ἀλλ' ἥδιον ἂν
δικίδιον σμικρὸν φάγοιμ' ἂν ἐν λοπάδι πεπνιγμένον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ Δί' εἰθίσθης γὰρ ἥδεσθαι τοιούτοις πράγμασιν·
ἀλλ' ἐὰν σιγῶν ἀνάσχῃ καὶ μάθῃς ἁγὼ λέγω,
ἀναδιδάξειν οἴομαί σ' ὡς πάντα ταῦθ' ἁμαρτάνεις.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

515 Ἐξαμαρτάνω δικάζων;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Καταγελώμενος μὲν οὖν
οὐκ ἐπαΐεις ὑπ' ἀνδρῶν, οὓς σὺ μόνον οὐ προσκυνεῖς.
Ἀλλὰ δουλεύων λέληθας.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Παῦε δουλείαν λέγων,
ὅστις ἄρχω τῶν ἁπάντων.

BDELYCLEO.

Edepol næ satius est, ut a patre meo prorsus abscedam, potius quam quotidie conflicter cum tantis malis.

CHORUS.

Nec in apio nec in ruta sunt adhuc res tuæ: hoc enim inseremus vilissumum verbum: et nunc quidem nihil dolet tibi; sed dolebit, quum orator eadem ista in te ingeret crimina, conjuratosque tuos vocabit.

BDELYCLEO.

Obsecro per deos, estisne vos hinc discessuri? sin aliter, constitutum est mihi vapulare usque et verberare toto die.

CHORUS.

Nunquam desistam, donec aliqua pars mei reliqua erit, quando tu ad tyrannidem affectas viam.

BDELYCLEO.

Nempe omnia nos tyrannidem et conjurationem nominamus, sive majus, sive quis minus crimen alicui intentet, cujus ego tyrannidis nomen quinquaginta annis ne semel quidem audiveram. Sed nunc multo vilior est salsamentis, adeo ut illius nomen jam in foro etiam circumferatur. Nam si quis emat orphos, nolit autem membradas, illico dicit ille, qui in proxumo vendit membradas: *Iste homo videtur obsonare ad tyrannidem.* Si quis autem porrum petat ad condiendas apuas, olerum venditrix limis intuens dicit illi: *Porrum petis: dic mihi, num paras tyrannidem? an putas tibi Athenas condimenta tributi instar ferre?*

XANTHIA.

Me quoque scortum, quum heri meridie ad illud ingressus essem, quia jubebam, ut supinum agitaret equum, irata me interrogavit, *an Hippiæ tyrannidem constituam.*

BDELYCLEO.

Hæc enim istis auditu jucunda: et nunc ego, quia volo, ut pater meus, his relictis moribus, primo mane domo non egrediatur, delationibus et litibus misere vacaturus, sed vitam agat splendidam, uti Morychus, insimulor ista facere ex conjuratione tyrannidisque studio.

PHILOCLEO.

Tuo quidem hercle merito: namque ego vel gallinarum lac nihili faciam præ ista vivendi ratione, a qua me nunc abducere satagis: neque delector rajis, nec anguillis; sed libentius comederem liticulam minutam in patina suffocatam.

BDELYCLEO.

Namque edepol assuevisti ejusmodi rebus delectari: sed si poteris patienter silere, et cognoveris quæ dicam, arbitror tibi me ostensurum, ut ista omnia te falsum habeant.

PHILOCLEO.

Fallor, quando judico?

BDELYCLEO.

Et quidem derideri te non sentis ab hominibus, quos tu tantum non adoras. Quin insciens servitutem servis.

PHILOCLEO.

Desine memorare servitutem mihi, qui omnibus impero.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐ σύ γ', ἀλλ' ὑπηρετεῖς
οἰόμενος ἄρχειν· ἐπεὶ δίδαξον ἡμᾶς, ὦ πάτερ,
520 ἥτις ἡ τιμή 'στί σοι καρπουμένῳ τὴν Ἑλλάδα.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πάνυ γε· καὶ τουτοισί γ' ἐπιτρέψαι θέλω.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν ἐγώ.
Ἄφετέ νυν ἅπαντες αὐτόν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Καὶ ξίφος γέ μοι δότε.
Ἢν γὰρ ἡττηθῶ λέγων σου, περιπεσοῦμαι τῷ ξίφει.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Εἰπέ μοι, τί δ' ἤν, τὸ δεῖνα, τῇ διαίτῃ μὴ 'μμένῃς;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

525 Μηδέποτε πίοιμ' ἀκράτου μισθὸν ἀγαθοῦ δαίμονος.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν δὴ τὸν ἐκ θἠμετέρου Στρ.
γυμνασίου δεῖ τι λέγειν
καινόν, ὅπως φανήσει —

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἐνεγκάτω μοι δεῦρο τὴν κίστην τις ὡς τάχιστα.
530 Ἀτὰρ φανεῖ ποῖός τις ὤν, ἢν ταῦτα παρακελεύῃ;

ΧΟΡΟΣ.

μὴ κατὰ τὸν νεανίαν
τονδὶ λέγειν. Ὁρᾷς γὰρ ὡς
σοὶ μέγας ἐστὶν ἀγὼν
καὶ περὶ τῶν ἁπάντων,
535 εἴπερ, ὃ μὴ γένοιθ', οὗ-
τός σ' ἐθέλει κρατῆσαι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν ὅσ' ἂν λέξῃ γ' ἁπλῶς μνημόσυνα γράψομαι 'γώ.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί γὰρ φάθ' ὑμεῖς, ἢν ὁδί με τῷ λόγῳ κρατήσῃ;

ΧΟΡΟΣ.

540 Οὐκέτι πρεσβυτῶν ὄχλος
χρήσιμος ἔστ' οὐδ' ἀκαρῆ·
σκωπτόμενοι δ' ἐν ταῖς ὁδοῖς
θαλλοφόροι καλούμεθ', ἀν-
545 τωμοσιῶν κελύφη.
Ἀλλ' ὦ περὶ τῆς πάσης μέλλων βασιλείας ἀντιλογήσειν
τῆς ἡμετέρας, νυνὶ θαρρῶν πᾶσαν γλῶτταν βασάνιζε.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν εὐθύς γ' ἀπὸ βαλβίδων περὶ τῆς ἀρχῆς ἀποδείξω
τῆς ἡμετέρας ὡς οὐδεμιᾶς ἥττων ἐστὶν βασιλείας.
550 Τί γὰρ εὔδαιμον καὶ μακαριστὸν μᾶλλον νῦν ἐστι δικαστοῦ,
ἢ τρυφερώτερον, ἢ δεινότερον ζῷον, καὶ ταῦτα γέροντος;
ὃν πρῶτα μὲν ἕρποντ' ἐξ εὐνῆς τηροῦσ' ἐπὶ τοῖσι δρυφάκτοις
ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις· κἄπειτ' εὐθὺς προσιόντι
ἐμβάλλει μοι τὴν χεῖρ' ἁπαλήν, τῶν δημοσίων κεκλοφυῖαν·
555 ἱκετεύουσίν θ' ὑποκύπτοντες, τὴν φωνὴν οἰκτροχοοῦντες·
οἴκτειρόν μ', ὦ πάτερ, αἰτοῦμαί σ', εἰ καὐτὸς πώποθ' ὑφείλου
ἀρχὴν ἄρξας ἢ 'πὶ στρατιᾶς τοῖς ξυσσίτοις ἀγοράζων·
ὅς ἔμ' οὐδ' ἂν ζῶντ' ᾔδειν, εἰ μὴ διὰ τὴν προτέραν ἀπόφυξιν.

BDELYCLEO.

Haud tu quidem : verum servus es, dum te putas imperare. Nam doce nos, o pater, quid tibi accedit dignitatis, qui tributa Græciæ in rem tuam convertis.

PHILOCLEO.

Plurimum vero: voloque his arbitrium permittere.

BDELYCLEO.

Ego etiam. Dimittite nunc eum omnes.

PHILOCLEO.

Et gladium mihi date. Nam si argumentis a te victus fuero, gladio incumbam.

BDELYCLEO.

At, malum, dic mihi, quid si non acquieveris arbitrorum sententia?

PHILOCLEO.

Nunquam bibam meri mercedem boni Geni.

CHORUS.

Nunc autem te, qui e nostra palæstra es, oportet dicere quid novi, ut videaris —

BDELYCLEO.

Ferat mihi huc scrinium aliquis ocius. Sed tu qualis videberis esse, si ita eum incitas?

CHORUS.

non ita, ut adulescens iste, verba facere. Vides enim quam magnum tibi instet certamen, in quo omnia in discrimen adducuntur, si, quod absit, iste victor erit.

BDELYCLEO.

Etenim quæcunque dixerit, memoriæ causa summatim equidem notabo.

PHILOCLEO.

Quid autem vos dicitis, si iste oratione me superaverit?

CHORUS.

Non amplius senum turba utilis foret, nec hilum. Nam irrideremur per vias omnes et thallophori vocaremur, litium putamina. Sed o qui disceptabis de universo imperio nostro, nunc audacter omnium linguæ tuæ virium fac periculum.

PHILOCLEO.

Equidem statim ab ipsis carceribus imperium nostrum argumentis ostendam, ut nullo regno sit inferius. Quid enim fortunatum aut beatum magis nunc est judice, aut deliciis magis abundans, aut formidabilius animal, præsertim sene? quem primum quidem prorepentem e lecto observant apud cancellos homines magni et quadricubitales : deinde statim accedens aliquis injicit mihi manum mollem, quæ furta fecit publicæ pecuniæ : supplicesque mihi ad genua accidunt sontes, vocem miserabilem fundentes : *Miserere mei, o pater, obsecro te, si et tu unquam surripuisti aliquid magistratum gerens, aut in militia contubernalibus obsonans.* Qui nec an viverem sciret, nisi a me jam antea crimine absolutus fuisset.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ περὶ τῶν ἀντιβολούντων ἔστω τὸ μνημόσυνόν μοι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

560 Εἶτ' εἰσελθὼν ἀντιβοληθεὶς καὶ τὴν ὀργὴν ἀπομορχθεὶς,
ἔνδον τούτων ὧν ἂν φάσκω πάντων οὐδὲν πεποίηκα,
ἀλλ' ἀκροῶμαι πάσας φωνὰς ἱέντων εἰς ἀπόφυξιν.
Φέρ' ἴδω, τί γὰρ οὐκ ἔστιν ἀκοῦσαι θώπευμ' ἐνταῦθα δικαστῇ;
οἱ μέν γ' ἀποκλάονται πενίαν αὐτῶν καὶ προστιθέασιν
565 κακὰ πρὸς τοῖς οὖσιν, ἕως ἀνιῶν ἂν ἰσώσῃ τοῖσιν ἐμοῖσιν·
οἱ δὲ λέγουσιν μύθους ἡμῖν, οἱ δ' Αἰσώπου τι γέλοιον·
οἱ δὲ σκώπτουσ', ἵν' ἐγὼ γελάσω καὶ τὸν θυμὸν κατάθωμαι.
Κἂν μὴ τούτοις ἀναπειθώμεσθα, τὰ παιδάρι' εὐθὺς ἀνέλκει,
τὰς θηλείας καὶ τοὺς υἱεῖς, τῆς χειρὸς, ἐγὼ δ' ἀκροῶμαι·
570 τὰ δὲ συγκύψανθ' ἅμ βληχᾶται· κἄπειθ' ὁ πατὴρ ὑπὲρ αὐτῶν
ὥσπερ θεὸν ἀντιβολεῖ με τρέμων τῆς εὐθύνης ἀπολῦσαι·
εἰ μὲν χαίρεις ἀρνὸς φωνῇ, παιδὸς φωνὴν ἐλεήσαις·
εἰ δ' αὖ τοῖς χοιριδίοις χαίρω, θυγατρὸς φωνῇ με πιθέσθαι.
Χἡμεῖς αὐτῷ τότε τῆς ὀργῆς ὀλίγον τὸν κόλλοπ' ἀνεῖμεν.
575 Ἆρ' οὐ μεγάλη τοῦτ' ἔστ' ἀρχὴ καὶ τοῦ πλούτου καταχήνη;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Δεύτερον αὖ σου τουτὶ γράφομαι, τὴν τοῦ πλούτου καταχήνην·
καὶ τἀγαθά μοι μέμνησ' ἅχεις φάσκων τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Παίδων τοίνυν δοκιμαζομένων αἰδοῖα πάρεστι θεᾶσθαι.
Κἂν Οἴαγρος εἰσέλθῃ φεύγων, οὐκ ἀποφεύγει πρὶν ἂν ἡμῖν
580 ἐκ τῆς Νιόβης εἴπῃ ῥῆσιν τὴν καλλίστην ἀπολέξας.
Κἂν αὐλητής γε δίκην νικᾷ, ταύτης ἡμῖν ἐπίχειρα
ἐν φορβειᾷ τοῖσι δικασταῖς ἔξοδον ηὔλησ' ἀπιοῦσιν,
Κἂν ἀποθνήσκων ὁ πατήρ τῳ δῷ καταλείπων παῖδ' ἐπίκληρον,
κλάειν ἡμεῖς μακρὰ τὴν κεφαλὴν εἰπόντες τῇ διαθήκῃ
585 καὶ τῇ κόγχῃ τῇ πάνυ σεμνῶς τοῖς σημείοισιν ἐπούσῃ,
ἔδομεν ταύτην ὅστις ἂν ἡμᾶς ἀντιβολήσας ἀναπείσῃ.
Καὶ ταῦτ' ἀνυπεύθυνοι δρῶμεν· τῶν δ' ἄλλων οὐδεμί' ἀρχή.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ γάρ τοι σε μόνον τούτων ὧν εἴρηκας μακαρίζω·
τῆς δ' ἐπικλήρου τὴν διαθήκην ἀδικεῖς ἀνακογχυλιάζων.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

590 Ἔτι δ' ἡ βουλὴ χὠ δῆμος ὅταν κρῖναι μέγα πρᾶγμ' ἀπορήσῃ,
ἐψήφισται τοὺς ἀδικοῦντας τοῖσι δικασταῖς παραδοῦναι·
εἶτ' Εὔαθλος χὠ μέγας οὗτος κολακώνυμος ἀσπιδαποβλὴς
οὐχὶ προδώσειν ἡμᾶς φασὶν, περὶ τοῦ πλήθους δὲ μαχεῖσθαι.
Κἀν τῷ δήμῳ γνώμην οὐδεὶς πώποτ' ἐνίκησεν, ἐὰν μὴ
595 εἴπῃ τὰ δικαστήρι' ἀφεῖναι πρώτιστα μίαν δικάσαντας·
αὐτὸς δ' ὁ Κλέων ὁ κεκραξιδάμας μόνον ἡμᾶς οὐ περιτρώγει,
ἀλλὰ φυλάττει διὰ χειρὸς ἔχων καὶ τὰς μυίας ἀπαμύνει.
Σὺ δὲ τὸν πατέρ' οὐδ' ὁτιοῦν τούτων τὸν σαυτοῦ πώποτ' ἔδρασας.
Ἀλλὰ Θέωρος, καίτοὐστὶν ἀνὴρ Εὐφημίου οὐδὲν ἐλάττων,
600 τὸν σφόγγον ἔχων ἐκ τῆς λεκάνης τἀμβάδι' ἡμῶν περικωνεῖ.
Σκέψαι δ' ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν οἵων ἀποκλείεις καὶ κατερύκεις,
ἣν δουλείαν οὖσαν ἔφασκες χὐπηρεσίαν ἀποδείξειν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἔμπλησο λέγων· πάντως γάρ τοι παύσει ποτὲ κἀναφανήσει
πρωκτὸς λουτροῦ περιγιγνόμενος τῆς ἀρχῆς τῆς περισέμνου.

BDELYCLEO.

Quod de supplicibus dicis, illius hoc esto mihi monumentum.

PHILOCLEO.

Deinde ingressus, precibusque oneratus, et ira detersa, intus nihil horum quæ promiserim, facere soleo: sed audio reos omnigenas voces mittentes, ut absolvantur. Age, quæ non ibi blandimenta potest audire judex? alii deflent paupertatem suam, eaque quibus revera premuntur mala cumulant aliis, donec querendo sua quisque æquarit meis. Alii narrant fabulas nobis: alii Æsopi ridiculum quoddam: alii dicteria dicunt, ut ego rideam et iram deponam. Atque si his non moveamur, liberos extemplo protrahit, filias et filios manu ducens: ego autem ausculto: at illi capitibus demissis simul balant: deinde per illos pater, tanquam deum, me obsecrat, tremens, ut se noxa liberem: *Si delectaris agni voce, filii vocem miserearis; si vero porcellis delecter*, orat, *ut filiæ voce movear*. Atque tunc nos intensionem iræ nonnihil relaxamus. Annon magnum hoc est imperium et divitiarum irrisio?

BDELYCLEO.

Hoc alterum erit, quod literis mandabo, divitiarum tua irrisio. Et commoda mihi memora quæ habes tu, qui Græciæ imperare te dicis.

PHILOCLEO.

Etiam puerorum ætas quum examinatur, nobis licet pubem eorum contemplari; et si Œagrus in judicium veniat, non ante absolvitur, quam nobis ex Nioba orationem recitet, optumam quamque eligens. Si autem tibicen causam vincat, pro latæ sententiæ mercede nobis judicibus e foro egredientibus exodium modum tibia canit capistratus. Et si pater quis moriens filiam, quam unicam relinquat hæredem, testamento det alicui nuptum, nos tabulas et concham sigillo decore impositam longum flere jubemus, et rescindimus, puellamque damus illi, qui precibus nos ad suas partes adduxerit. Et ista quum facimus, immunes sumus reddendæ rationis; ceterorum autem magistratuum nullus.

BDELYCLEO.

Ob hoc solum omnium quæ dixti felicem te prædico: at quod rescindis testamentum de unica hærede, injuste facis.

PHILOCLEO.

Præterea quum senatus, itemque populus, in cognitione magni alicujus criminis dubius hæret, decreto facto reos ad judices amandant: deinde Euathlus et magnus ille palpator clypeique abjector Cleonymus dicunt se non prodituros nos, et pro populari statu pugnaturos. Et apud populum nullius unquam oratoris sententia valuit, nisi dixerit judicum consessus esse dimittendos, quum primum unam litem judicaverint. Ipse autem Cleo, qui clamore omnia domat, solos nos non arrodit; sed observat, manu fovet, muscasque a nobis abigit. Tu autem patri tuo nihil istorum fecisti unquam. At Theorus, quamvis nequaquam inferior vir sit Euphemio, spongiam habens e pelvi calceos nobis pice illinit. Considera autem a quibus me excludis et arces commodis, quæ tu servitium esse et ministerium te dicebas probaturum.

BDELYCLEO.

Dic usque ad satietatem: nam utique desistes aliquando ab isto præclaro tuo imperio, et videberis *podex loturam pervincens*.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

605 Ὃ δέ γ' ἥδιστον τούτων ἐστὶν πάντων, οὗ 'γὼ 'πιλελήσμην,
ὅταν οἴκαδ' ἴω τὸν μισθὸν ἔχων, κἄπειθ' ἥκονθ' ἅμα πάντες
ἀσπάζωνται διὰ τἀργύριον, καὶ πρῶτα μὲν ἡ θυγάτηρ με
ἀπονίζῃ καὶ τὼ πόδ' ἀλείφῃ καὶ προσκύψασα φιλήσῃ,
καὶ παππίζουσ' ἅμα τῇ γλώττῃ τὸ τριώβολον ἐκκαλαμᾶται,
610 καὶ τὸ γύναιόν μ' ὑποθωπεῦσαν φυστὴν μᾶζαν προσενέγκῃ,
κἄπειτα καθεζομένη παρ' ἐμοὶ προσαναγκάζῃ, φάγε τουτί,
ἔντραγε τουτί· τούτοισιν ἐγὼ γάνυμαι, κεἰ μή με δεήσει
ἐς σὲ βλέψαι καὶ τὸν ταμίαν, ὁπότ' ἄριστον παραθήσει
καταρασάμενος καὶ τονθορύσας. Ἀλλ' ἢν μή μοι ταχὺ μάξῃ,
615 τάδε κέκτημαι πρόβλημα κακῶν, σκευὴν βελέων ἀλεωρήν.
Κἂν οἶνόν μοι μὴ 'γχῇς σὺ πιεῖν, τὸν ὄνον τόνδ' ἐσκεκόμισμαι
οἴνου μεστὸν, κᾆτ' ἐγχέομαι κλίνας· οὗτος δὲ κεχηνὼς
βρωμησάμενος τοῦ σοῦ δίνου μέγα καὶ στράτιον κατέπαρδεν.
Ἆρ' οὐ μεγάλην ἀρχὴν ἄρχω
620 καὶ τῆς τοῦ Διὸς οὐδὲν ἐλάττω,
ὅστις ἀκούω ταὔθ' ἅπερ ὁ Ζεύς;
ἢν γοῦν ἡμεῖς θορυβήσωμεν,
πᾶς τίς φησιν τῶν παριόντων,
οἷον βροντᾷ τὸ δικαστήριον,
625 ὦ Ζεῦ βασιλεῦ.
Κἂν ἀστράψω, ποππύζουσιν,
κἀγκεχόδασίν μ' οἱ πλουτοῦντες
καὶ πάνυ σεμνοί.
Καὶ σὺ δέδοικάς με μάλιστ' αὐτός·
νὴ τὴν Δήμητρα, δέδοικας. Ἐγὼ δ'
630 ἀπολοίμην, εἴ σε δέδοικα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐπώποθ' οὕτω καθαρῶς — Ἀντ.
οὐδενὸς ἠκούσαμεν οὐ-
δὲ ξυνετῶς λέγοντος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐκ, ἀλλ' ἐρήμας ᾤεθ' οὗτος ῥᾳδίως τρυγήσειν·
635 καλῶς γὰρ ᾔδειν ὡς ἐγὼ ταύτῃ κράτιστός εἰμι.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς δ' ἐπὶ πάντ' ἐλήλυθεν
κοὐδὲν παρῆλθεν, ὥστ' ἔγωγ'
ηὐξανόμην ἀκούων,
κἀν μακάρων δικάζειν
640 αὐτὸς ἔδοξα νήσοις,
ἡδόμενος λέγοντι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὡς οὗτος ἤδη σκορδινᾶται κἄστιν οὐκ ἐν αὑτοῦ.
Ἦ μὴν ἐγώ σε τήμερον σκύτη βλέπειν ποιήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Δεῖ δέ σε παντοίας πλέκειν
645 εἰς ἀπόφυξιν παλάμας.
Τὴν γὰρ ἐμὴν ὀργὴν πεπᾶ-
ναι χαλεπὸν * * *
μὴ πρὸς ἐμοῦ λέγοντι.
Πρὸς ταῦτα μύλην ἀγαθὴν ὥρα ζητεῖν σοι καὶ νεόκοπτον,
ἢν μή τι λέγῃς, ἥτις δυνατὴ τὸν ἐμὸν θυμὸν κατερεῖξαι.

PHILOCLEO.

Sed quod jucundissumum est omnium istorum, cujus oblitus fueram; quum domum redeo, mercedem habens, atque ingredientem simul omnes amplectuntur propter argentum; et primo gnata me lavat, et pedes ungit, et me prona deosculatur, atque me *pappam* vocitans, interea triobolum lingua sua mihi ex ore expiscatur: deinde uxorcula mihi subblandiens mazam adfert non multum subactam, postea mihi adsidens me sic invitat: *Comede istud; manduca istud.* His ego delector, et, si mihi non erit opus, ut ad te respiciam et ad condumpromum, quando prandium adponat, maledicens mihi et murmurans. Sed si mihi is non statim pinsit offam, hæc possideo propugnaculum malorum, munimentumque telis arcendis. Tum si mihi vinum sitienti non infuderis, *asinum* hunc attuli vino plenum: deinde pandus ipse memet ingurgito: ille autem hians rudit, et contra tuum *turbinem* grande et horrendum pedit. Annon magnum imperium obtineo, nec inferius Jovis regno? qui eadem audio de me dici, quæ Jupiter de se. Nam si nos tumultuemur, quilibet prætereuntium autumat: *Quam vehementer tonat forum judiciale, o supreme Jupiter!* Et quando fulmino, poppysmate me adorant, et cacant præ metu divites vel maxume superbi. Et tu me in primis times ipse, times, inquam, ita me Ceres amet; ego vero peream, si te timeo.

CHORUS.

Nunquam tam accurate quemquam audivimus, neque tam prudenter verba facere.

PHILOCLEO.

Non: verum ille desertas vineas sperabat se vindemiaturum; probe enim norat me hac arte plurimum valere.

CHORUS.

Ut autem omnia persecutus est, et nihil præteriit, adeo ut extollerer quidem auscultans, et jus dicere in beatorum insulis ipse mihi viderer, dulcedine ejus verborum perfusus.

PHILOCLEO.

Ut iste jam pandiculatur, et non est apud se! Efficiam certe, ut tu scuticas præ oculis habeas hodie.

CHORUS.

Oportet autem te omnigenos nectere dolos, ut elabaris: difficile enim iram meam mollire, si quis a me non dicat. Proinde tuum est quærere molam bonam recensque cæsam, quæ, si nihil dicis, meam iracundiam frendere possiet.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

650 Χαλεπὸν μὲν καὶ δεινῆς γνώμης καὶ μείζονος ἢ 'πὶ τρυγῳδοῖς,
ἰάσασθαι νόσον ἀρχαίαν ἐν τῇ πόλει ἐντετοκυῖαν.
Ἀτὰρ ὦ πάτερ ἡμέτερε Κρονίδη —

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Παῦσαι καὶ μὴ πατέριζε.
Εἰ μὴ γὰρ ὅπως δουλεύω 'γὼ, τουτὶ ταχέως με διδάξεις, [θαι.
οὐκ ἔστιν ὅπως οὐχὶ τεθνήξεις, κἂν χρῇ σπλάγχνων μ' ἀπέχεσ-

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

655 Ἀκρόασαί νυν, ὦ παππίδιον, χαλάσας ὀλίγον τὸ μέτωπον·
καὶ πρῶτον μὲν λόγισαι φαύλως, μὴ ψήφοις, ἀλλ' ἀπὸ χειρὸς,
τὸν φόρον ἡμῖν ἀπὸ τῶν πόλεων συλλήβδην τὸν προσιόντα·
κἄξω τούτου τὰ τέλη χωρὶς καὶ τὰς πολλὰς ἑκατοστὰς, [τα.
πρυτανεῖα, μέταλλ', ἀγορὰς, λιμένας, μισθοὺς καὶ δημιόπρα-
660 Τούτων πλήρωμα τάλαντ' ἐγγὺς δισχίλια γίγνεται ἡμῖν.
Ἀπὸ τούτων νυν κατάθες μισθὸν τοῖσι δικασταῖς ἐνιαυτοῦ,
ἓξ χιλιάσιν, κοὔπω πλείους ἐν τῇ χώρᾳ κατένασθεν,
γίγνεται ἡμῖν ἑκατὸν δήπου καὶ πεντήκοντα τάλαντα.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐδ' ἡ δεκάτη τῶν προσιόντων ἡμῖν ἄρ' ἐγίγνεθ' ὁ μισθός.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

665 Μὰ Δί' οὐ μέντοι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Καὶ ποῖ τρέπεται δὴ 'πειτα τὰ χρήματα τἄλλα;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἐς τούτους τοὺς, οὐχὶ προδώσω τὸν Ἀθηναίων κολοσυρτὸν,
ἀλλὰ μαχοῦμαι περὶ τοῦ πλήθους ἀεί. Σὺ γὰρ, ὦ πάτερ, αὐτοὺς
ἄρχειν αἱρεῖ σαυτοῦ, τούτοις τοῖς ῥηματίοις περιπεφθείς.
Κᾆθ' οὗτοι μὲν δωροδοκοῦσιν κατὰ πεντήκοντα τάλαντα
670 ἀπὸ τῶν πόλεων, ἐπαπειλοῦντες τοιαυτὶ κἀναφοβοῦντες,
δώσετε τὸν φόρον, ἢ βροντήσας τὴν πόλιν ὑμῶν ἀνατρέψω.
Σὺ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀγαπᾷς τῆς σῆς τοὺς ἀργελόφους περιτρώγων.
Οἱ δὲ ξύμμαχοι ὡς ᾔσθηνται τὸν μὲν σύρφακα τὸν ἄλλον
ἐκ κηθαρίου λαγαριζόμενον καὶ τραγαλίζοντα τὸ μηδὲν,
675 σὲ μὲν ἡγοῦνται Κόννου ψῆφον, τούτοισι δὲ δωροφοροῦσιν
ὕρχας, οἶνον, δάπιδας, τυρὸν, μέλι, σήσαμα, προσκεφάλαια,
φιάλας, χλανίδας, στεφάνους, ὅρμους, ἐκπώματα, πλουθυ- [γίειαν·
σοὶ δ' ὧν ἄρχεις πολλὰ μὲν ἐν γῇ, πολλὰ δ' ἐφ' ὑγρᾷ πιτυλεύ-
οὐδεὶς οὐδὲ σκορόδου κεφαλὴν τοῖς ἑψητοῖσι δίδωσιν. [σας,

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

680 Μὰ Δί' ἀλλὰ παρ' Εὐχαρίδου καὐτὸς τρεῖς γ' ἄγλιθας μετέ- [πεμψα.
Ἀλλ' αὐτήν μοι τὴν δουλείαν οὐκ ἀποφαίνων ἀποκναίεις.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐ γὰρ μεγάλη δουλεία 'στὶν τούτους μὲν ἅπαντας ἐν ἀρχαῖς
αὐτούς τ' εἶναι καὶ τοὺς κόλακας τοὺς τούτων μισθοφοροῦντας;
σοὶ δ' ἤν τις δῷ τοὺς τρεῖς ὀβολοὺς, ἀγαπᾷς· οὓς αὐτὸς ἐλαύνων
685 καὶ πεζομαχῶν καὶ πολιορκῶν ἐκτήσω, πολλὰ πονήσας.
Καὶ πρὸς τούτοις ἐπιταττόμενος φοιτᾷς, ὃ μάλιστά μ' ἀπάγχει,
ὅταν εἰσελθὸν μειράκιόν σοι κατάπυγον, Χαιρέου υἱὸς,
ὡδὶ διαβὰς, διακινηθεὶς τῷ σώματι καὶ τρυφερανθεὶς,
ἥκειν εἴπῃ πρῲ κἀν ὥρᾳ δικάσονθ', ὡς ὅστις ἂν ὑμῶν
690 ὕστερος ἔλθῃ τοῦ σημείου, τὸ τριώβολον οὐ κομιεῖται·

BDELYCLEO.

Difficilis equidem est labor, cui adhibendum acrius majusque ingenium, quam comicorum sit, morbum sanare civitati ex longo tempore ingenitum. Sed, o pater noster Saturno gnate —

PHILOCLEO.

Desine patrem commemorare. Nisi enim cito ostenderis me servire, non est, ut mortem effugias, etiamsi oporteat me extis abstinere.

BDELYCLEO.

Ausculta modo, mi patercule, paulisper exporrecta fronte; atque primo quidem computa levi negotio, non calculis, sed digitis, tributa universa, quæ ab urbibus nobis conferuntur: præterea vectigalia seorsum, et multas illas centesimas, prytanea, metalla, fora, portus, mercedes, sectiones. Istorum redituum summa est circiter bis mille talenta. Hinc jam pone mercedem annuam judicibus, qui sunt sex mille; non enim plures in hac urbe habitant: unde efficiuntur centum et quinquaginta talenta.

PHILOCLEO.

Ne decima quidem pars ergo nobis in mercedem cedit.

BDELYCLEO.

Non hercle.

PHILOCLEO.

Sed quorsum abit reliqua pecunia?

BDELYCLEO.

Ad eos qui semper hæc verba in ore habent: *Nunquam prodam Atheniensium colluviem; verum pro populi libertate pugnabo semper*. Tu enim, o pater, ipsos tibi adsciscis dominos, speciosis illis dictis deceptus. Deinde isti quinquagenorum talentum munera ab urbibus extorquent, hujusmodi minis terrorem incutientes: *Aut tributum dabitis, aut ego intonans urbem vostram evertam.* Tu vero contentus es, si imperi tui rejectanea rodas. Socii autem nostri ut senserunt reliquam turbam e phimo sorbere et comedere res nihili, te quidem habent pro Conni calculo: istis autem adferunt munera, salsamentorum orcas, vinum, tapetes, caseum, mel, sesama, pulvinaria, phialas, lænas, coronas, torques, pocula, opes cum sanitate; tibi vero eorum quibus imperas, post multos terra marique exantlatos labores, nemo ne caput quidem allii ad condiendos pisciculos dat.

PHILOCLEO.

Non hercle: sed ipse tres allii bulbos ab Eucharida qui peteret misi. At odiosus es, istam servitutem omittens, quam mihi demonstraturus eras.

BDELYCLEO.

Nonne vero servitus magna est, quum omnes isti magistratus gerentes, et ipsi, et eorum assentatores, mercedes accipiunt? tu vero, si quis tibi tres obolos det, contentus es: quibus tu ipse remigando et terrestribus præliis depugnando, et urbes obsidendo ea parasti, multo labore. Et præterea, quod me in primis excruciat, alieno jussu ad forum ire cogeris, quando domum tuam ingressus impudicus adolescentulus, Chæreæ filius, sic divaricatis cruribus stans, lascivo et ad mollitiem composito gestu, tibi edicit, ut summo mane et tempestive judicaturus eas, quia quicunque vestrûm post datum signum venerit, triobolum non accipiet: ille

αὐτὸς δὲ φέρει τὸ συνηγορικὸν, δαρχμὴν, κἂν ὕστερος ἔλθῃ·
καὶ κοινωνῶν τῶν ἀρχόντων ἑτέρῳ τινὶ τῶν μεθ' ἑαυτοῦ,
ἤν τίς τι διδῷ τῶν φευγόντων, ξυνθέντε τὸ πρᾶγμα δύ' ὄντε
ἐσπουδάκατον, κᾆθ' ὡς πρίων' ὁ μὲν ἕλκει, ὁ δ' ἀντενέδωκε·
695 σὺ δὲ χασκάζεις τὸν κωλαγρέτην· τὸ δὲ πραττόμενόν σε λέληθεν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ταυτί με ποιοῦσ'; οἴμοι, τί λέγεις; ὥς μου τὸν θῖνα ταράττεις,
καὶ τὸν νοῦν μου προσάγεις μᾶλλον, κοὐκ οἶδ' ὅ τι χρῆμά με [ποιεῖς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Σκέψαι τοίνυν ὡς ἐξόν σοι πλουτεῖν καὶ τοῖσιν ἅπασιν,
ὑπὸ τῶν ἀεὶ δημιζόντων οὐκ οἶδ' ὅπῃ ἐγκεκύκλησαι·
700 ὅστις πόλεων ἄρχων πλείστων, ἀπὸ τοῦ Πόντου μέχρι Σαρδοῦς,
οὐκ ἀπολαύεις πλὴν τοῦθ' ὃ φέρεις, ἀκαρῆ. Καὶ τοῦτ' ἐρίῳ σοι
ἐνστάζουσιν κατὰ μικρὸν ἀεὶ, τοῦ ζῆν ἕνεχ', ὥσπερ ἔλαιον.
Βούλονται γάρ σε πένητ' εἶναι· καὶ τοῦθ' ὧν οὕνεχ', ἐρῶ σοι,
ἵνα γιγνώσκῃς τὸν τιθασευτήν· κᾆθ' ὅταν οὗτός γ' ἐπισίζῃ,
705 ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν τιν' ἐπιρρύξας, ἀγρίως αὐτοῖς ἐπιπηδᾷς.
Εἰ γὰρ ἐβούλοντο βίον πορίσαι τῷ δήμῳ, ῥᾴδιον ἦν ἄν.
Εἰσίν γε πόλεις χίλιαι, αἳ νῦν τὸν φόρον ἡμῖν ἀπάγουσιν·
τούτων εἴκοσιν ἄνδρας βόσκειν εἴ τις προσέταξεν ἑκάστῃ,
δύο μυριάδες τῶν δημοτικῶν ἔζων ἐν πᾶσι λαγῴοις
710 καὶ στεφάνοισιν παντοδαποῖσιν καὶ πυῷ καὶ πυριάτῃ,
ἄξια τῆς γῆς ἀπολαύοντες καὶ τοῦ Μαραθῶνι τροπαίου.
Νῦν δ' ὥσπερ ἐλαολόγοι χωρεῖθ' ἅμα τῷ τὸν μισθὸν ἔχοντι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι, τί ποθ' ὥσπερ νάρκη μου κατὰ τῆς χειρὸς καταχεῖται,
καὶ τὸ ξίφος οὐ δύναμαι κατέχειν, ἀλλ' ἤδη μαλθακός εἰμι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

715 Ἀλλ' ὁπόταν μὲν δείσωσ' αὐτοὶ, τὴν Εὔβοιαν διδόασιν
ὑμῖν καὶ σῖτον ὑφίστανται κατὰ πεντήκοντα μεδίμνους
ποριεῖν· ἔδοσαν δ' οὐπώποτέ σοι, πλὴν πρώην πέντε μεδίμνους,
καὶ ταῦτα μόλις ξενίας φεύγων ἔλαβες κατὰ χοίνικα κριθῶν.
Ὧν οὕνεχ' ἐγώ σ' ἀπέκλειον ἀεὶ,
720 βόσκειν ἐθέλων καὶ μὴ τούτους
ἐγχάσκειν σοι στομφάζοντας.
Καὶ νῦν ἀτεχνῶς ἐθέλω παρέχειν
ὅ τι βούλει σοι,
πλὴν κωλαγρέτου γάλα πίνειν.

ΧΟΡΟΣ.

725 Ἦ που σοφὸς ἦν ὅστις ἔφασκεν, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς,
οὐκ ἂν δικάσαις. Σὺ γὰρ οὖν νῦν μοι νικᾶν πολλῷ δεδόκησαι·
ὥστ' ἤδη τὴν ὀργὴν χαλάσας τοὺς σκίπωνας καταβάλλω.
Ἀλλ' ὦ τῆς ἡλικίας ἡμῖν τῆς αὐτῆς συνθιασῶτα,
πιθοῦ πιθοῦ λόγοισι, μηδ' ἄφρων γένῃ, Στρ.
730 μηδ' ἀτενὴς ἄγαν ἀτεράμων τ' ἀνήρ.
Εἴθ' ὤφελέν μοι κηδεμὼν ἢ ξυγγενὴς
εἶναί τις ὅστις τοιαῦτ' ἐνουθέτει.
Σοὶ δὲ νῦν τις θεῶν
παρὼν ἐμφανὴς
735 ξυλλαμβάνει τοῦ πράγματος, καὶ δῆλός ἐστιν εὖ ποιῶν·
σὺ δὲ παρὼν δέχου.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν θρέψω γ' αὐτὸν παρέχων

vero qui reipublicæ dat operam, pro patrocinio drachmam accipit, etiamsi ad concionem serius venerit : deinde alium quemdam eorum, quos in magistratu collegas habet, participem facit, si quis reorum aliquid dederit : atque ita ambo de composito negotium conficere student : deinde, velut quum serra rursum prorsum ducitur, alter trahit, alter remittit : tu vero hietans quæstorem respicis, et quæ gerantur non animadvertis.

PHILOCLEO.

Hæccine mihi faciunt! hei mihi, quid dicis? ut mihi cor profundum moves, facisque ut magis advortam animum, nec scio quomodo me adfectum reddas.

BDELYCLEO.

Specta igitur, ut, quum tibi et universis ditescere in proclivi sit, involutus sis nescio quibus angustiis, ab istis, qui populo se studere simulant semper : qui urbibus plurimis imperans inde a Ponto ad Sardiniam usque, non habes quo fruaris, præter istud quod fers mercedis minumum : idque ex lanæ flocculo instillant identidem tibi paulatim, ad sustentandam vitam, tanquam oleum. Pauperem enim te esse volunt, idque qua gratia velint, dicam tibi; nempe ut cognoscas tuum nutricium, et quum iste te instigavit et tanquam canem immittet in quempiam inimicorum, ferociter tu illis insultes. Si enim vellent victum præbere populo, perfacile id esset. Sunt enim urbes mille, quæ tributum nobis conferunt : harum si unicuique injungeretur, ut viginti viros aleret, viginti millia civium viverent in omnibus deliciis, abundantes carne leporina, coronis omnigenis, colostra et decocto lacte, illisque perfruentes, quibus digna est patria nostra, erectumque Marathone tropæum : nunc autem, tanquam olivantes, illum comitamini, qui mercedem distribuit.

PHILOCLEO.

Hei mihi! quid ita quasi torpore manus mea perfunditur, et gladium tenere non possum, sed jam mollesco?

BDELYCLEO.

At si quando ipsi timeant, Eubœam dant vobis, et frumenti promittunt quinquagenos modios se præbituros : nihil autem unquam tibi dedere præter quinque modios nuper hordei; et hos vix, peregrinitatis postulatus, accepisti per chœnices singulatim admensos. Ideo inclusum semper ego te habui, alere te cupiens, ne isti irrideant te acerbe. Et nunc certum est præbere tibi quidquid voles; tantum quæstoris lac bibere haud te sinam.

CHORUS.

Utique sapiens erat, qui dixit : *Priusquam amborum orationem audiveris, ne judica.* Nam tu mihi nunc longe vincere videris. Itaque jam ira laxata scipiones abjicio. Sed, o æqualis et sodalis noster, obtempera, ne imprudentem te præbe, neque rigidum nimis infractumque. Utinam mihi adfinis aut cognatus fuisset aliquis, qui me talia monuisset! Tibi autem nunc deorum aliquis manifeste præsens adjutor est in hac re, et palam beneficia in te confert : tu vero ea præsens accipe.

BDELYCLEO.

Equidem alam ipsum, præbens quæcunque seni

ὅσα πρεσβύτῃ ξύμφορα, χόνδρον
λείχειν, χλαῖναν μαλακήν, σισύραν,
πόρνην, ἥτις τὸ πέος τρίψει
740 καὶ τὴν ὀσφῦν.
Ἀλλ' ὅτι σιγᾷ κοὐδὲν γρύζει,
τοῦτ' οὐ δύναταί με προσέσθαι.

conveniunt; alicam lingendam, lænam mollem, lodicem, meretricem, quæ penem ei fricet lumbosque. Sed quod tacet, nihilque mutit, id non potest mihi placere.

ΧΟΡΟΣ.

Νενουθέτηκεν αὐτὸν ἐς τὰ πράγμαθ', οἷς — Ἀντ.
τότ' ἐπεμαίνετ'· ἔγνωκε γὰρ ἀρτίως,
745 λογίζεταί τ' ἐκεῖνα πάνθ' ἁμαρτίας
ἃ σοῦ κελεύοντος οὐκ ἐπείθετο.
Νῦν δ' ἴσως τοῖσι σοῖς
λόγοις πείθεται,
καὶ σωφρονεῖ μέντοι μεθιστὰς ἐς τὸ λοιπὸν τὸν τρόπον
749 πειθόμενός τέ σοι.

CHORUS.

Ad sanam mentem rediit, in quibus rebus olim insaniebat: jam enim agnovit, criminique sibimet ipse vertit, quæcunque tu illum hortatus es, se iis obsecutum non fuisse. Nunc igitur forte tuis dictis paret, et sapit mutatis in posterum moribus, tibique morem gerens.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἰώ μοί μοι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὗτος, τί μοι βοᾷς;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

750 Μή μοι τούτων μηδὲν ὑπισχνοῦ.
Κείνων ἔραμαι, κεῖθι γενοίμαν,
ἵν' ὁ κῆρυξ φησί, τίς ἀψήφι-
στος; ἀνιστάσθω.
Κἀπισταίην ἐπὶ τοῖς κημοῖς
755 ψηφιζομένων ὁ τελευταῖος.
Σπεῦδ', ὦ ψυχή. Ποῦ μοι ψυχή;
πάρες, ὦ σκιερά. Μὰ τὸν Ἡρακλέα,
μὴ νῦν ἔτ' ἐγὼ 'ν τοῖσι δικασταῖς
κλέπτοντα Κλέωνα λάβοιμι.

PHILOCLEO.

Hei mihi!

BDELYCLEO.

Heus tu, quid mihi clamas?

PHILOCLEO.

Ne mihi quicquam istorum pollicere. Illa amo: illic siem, ubi præco dicit: *Quis suffragium nondum tulit? surgat.* Atque adstem urnis judicariis, ultimus eorum qui calculum in phimum demittunt. Propera, anima mea. Ubi mea est anima? sine me transire, o caliginosa. Hercules ne sirit ut nunc ego inter judices sedens Cleonem furti reum deprehendam!

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

760 Ἴθ' ὦ πάτερ, πρὸς τῶν θεῶν, ἐμοὶ πιθοῦ.

BDELYCLEO.

Per deos obsecro, mi pater, age obtempera mihi.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί σοι πίθωμαι; λέγ' ὅ τι βούλει, πλὴν ἑνός.

PHILOCLEO.

Quid obtemperem tibi? dic quidquid voles, præter unum.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ποίου; φέρ' ἴδω.

BDELYCLEO.

Quodnam id est? fac sciam.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τοῦ μὴ δικάζειν. Τοῦτο δὲ
Ἅδης διακρινεῖ πρότερον ἢ 'γὼ πείσομαι.

PHILOCLEO.

Ut a judiciis abstineam: illud enim Orcus dijudicabit prius, quam ego tibi obsequar.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Σὺ δ' οὖν, ἐπειδὴ τοῦτο κεχάρηκας ποιῶν,
765 ἐκεῖσε μὲν μηκέτι βάδιζ', ἀλλ' ἐνθάδε
αὐτοῦ μένων δίκαζε τοῖσιν οἰκέταις.

BDELYCLEO.

Tu itaque, quandoquidem istud libenter facis, illuc quidem ne amplius eas; sed hic manens, jus dicito familiaribus.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Περὶ τοῦ; τί ληρεῖς;

PHILOCLEO.

Qua de re? quid nugaris?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ταὔθ' ἅπερ ἐκεῖ πράττεται.
Ὅτι τὴν θύραν ἀνέῳξεν ἡ σηκὶς λάθρα,
ταύτης ἐπιβολὴν ψηφιεῖ μίαν μόνην.
770 Πάντως γε κἀκεῖ ταῦτ' ἔδρας ἑκάστοτε.
Καὶ ταῦτα μέν νυν εὐλόγως, ἢν ἐξέχῃ
εἵλη κατ' ὄρθρον, ἡλιάσει πρὸς ἥλιον·
ἐὰν δὲ νίφῃ, πρὸς τὸ πῦρ καθήμενος,
ὕοντος, εἴσει· κἂν ἔγρῃ μεσημβρινός,
775 οὐδείς σ' ἀποκλείσει Θεσμοθέτης τῇ κιγκλίδι.

BDELYCLEO.

Eadem hæc fac, quæ illic fiunt. Quia ostium clam aperuerit famula, hanc unica multabis multa: quod quidem illic utique factitabas. Et ista in posterum facies, ut rationi consentaneum est: quum ortus fuerit calor solis mane, judicium exercebis in sole: si vero ningat, aut pluat, ante focum sedens, causas cognosces: et licet meridie surgas, nullus te cancellis excludet Thesmotheta.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τουτί μ' ἀρέσκει.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Πρὸς δὲ τούτοις γ', ἢν δίκην
λέγῃ μακράν τις, οὐχὶ πεινῶν ἀναμενεῖς,
δάκνων σεαυτὸν καὶ τὸν ἀπολογούμενον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πῶς οὖν διαγιγνώσκειν καλῶς δυνήσομαι
780 ὥσπερ πρότερον τὰ πράγματ', ἔτι μασώμενος;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Πολλῷ γ' ἄμεινον· καὶ λέγεται γὰρ τουτογὶ,
ὡς οἱ δικασταὶ ψευδομένων τῶν μαρτύρων
μόλις τὸ πρᾶγμ' ἔγνωσαν ἀναμασώμενοι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἀνά τοί με πείθεις. Ἀλλ' ἐκεῖν' οὔπω λέγεις,
785 τὸν μισθὸν ὁπόθεν λήψομαι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Παρ' ἐμοῦ.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Καλῶς,
ὁτιὴ κατ' ἐμαυτὸν κοὐ μεθ' ἑτέρου λήψομαι.
Αἴσχιστα γάρ τοί μ' εἰργάσατο Λυσίστρατος
ὁ σκωπτόλης. Δραχμὴν μετ' ἐμοῦ πρώην λαβὼν,
ἐλθὼν διεκερματίζετ' ἐν τοῖς ἰχθύσιν,
790 κἄπειτ' ἐπέθηκε τρεῖς λοπίδας μοι κεστρέων·
κἀγὼ 'νέκαψ'· ὀβολοὺς γὰρ ᾠόμην λαβεῖν·
κᾆτα βδελυχθεὶς ὀσφρόμενος ἐξέπτυσα·
κᾆθ' εἷλκον αὐτόν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὁ δὲ τί πρὸς ταῦτ' εἶφ';

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὅ τι;
ἀλεκτρυόνος μ' ἔφασκε κοιλίαν ἔχειν·
795 ταχὺ γοῦν καθέψεις τἀργύριον, ἦ δ' ὃς γελῶν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὁρᾷς ὅσον καὶ τοῦτο δῆτα κερδανεῖς;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐ πάνυ τι μικρόν. Ἀλλ' ὅπερ μέλλεις ποίει.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀνάμενέ νυν· ἐγὼ δὲ ταῦθ' ἥξω φέρων.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὅρα τὸ χρῆμα· τὰ λόγι' ὡς περαίνεται.
800 Ἠκηκόη γὰρ ὡς Ἀθηναῖοί ποτε
δικάσοιεν ἐπὶ ταῖς οἰκίαισι τὰς δίκας,
κἀν τοῖς προθύροις ἐνοικοδομήσοι πᾶς ἀνὴρ
αὑτῷ δικαστηρίδιον μικρὸν πάνυ,
ὥσπερ Ἑκάτειον, πανταχοῦ πρὸ τῶν θυρῶν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

805 Ἰδοὺ, τί ἔτ' ἐρεῖς; ὡς ἅπαντ' ἐγὼ φέρω
ὅσαπέρ γ' ἔφασκον, κἄτι πολλῷ πλείονα·
ἁμὶς μὲν, ἢν οὐρητιάσῃς, αὑτηὶ
παρὰ σοὶ κρεμήσετ' ἐγγὺς ἐπὶ τοῦ παττάλου.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Σοφόν γε τουτὶ καὶ γέροντι πρόσφορον
810 ἐξεῦρες ἀτεχνῶς φάρμακον στραγγουρίας.

PHILOCLEO.

Satis hoc mihi placet.

BDELYCLEO.

Præterea si quis causam nimis longa oratione dicat, non exspectabis esuriens, te ipsum crucians simul et oratorem.

PHILOCLEO.

Quomodo ergo potero, ut antidhac, causam recte cognoscere, si comedam interim?

BDELYCLEO.

Multo quidem melius: etenim hoc vulgo dicitur, *Judices, mentientibus testibus, vix rem cognovisse ruminando.*

PHILOCLEO.

Utique mihi persuades. Sed illud nondum dicis, mercedem unde sim accepturus.

BDELYCLEO.

A me.

PHILOCLEO

Bene est istud, quod seorsum, non cum alio accipiam. Nam turpissime mecum egit nuper Lysistratus ille scurra: quum enim accepisset drachmam mecum, venit in forum piscarium et eam ærea moneta permutavit; deinde mihi imposuit in manum tres squamas mugilis, quas ego in os condidi: nam obolos me rebar accepisse: deinde offensus odore eas exspui, illumque in jus trahere volui.

BDELYCLEO.

Is vero quid ad hæc dixit?

PHILOCLEO.

Rogas? Galli me aiebat stomachum habere: *Itaque facile concoques pecuniam*, inquit ille ridens.

BDELYCLEO.

Viden' quantum tibi etiam in hac re accedet lucri?

PHILOCLEO.

Non parum sane. Sed quod facturus es, face.

BDELYCLEO.

Manta modo: ego autem mox adero ista ferens.

PHILOCLEO.

Vide sis, ut oracula perficiantur. Audiveram enim fore ut Athenienses aliquando singuli jus dicant in suis ædibus, et in vestibulis ædificet sibi unusquisque forum parvulum oppido, instar Hecatæ sacelli, ubique ante fores.

BDELYCLEO.

En: quid jam dices? nam omnia fero, quæcunque dixi, et multo etiam plura. Etenim matula, si micturias, ista juxta te pendebit prope e paxillo.

PHILOCLEO.

Scitum certe istud, et seni utile omnino invenisti remedium stranguriæ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Καὶ πῦρ γε τουτὶ, καὶ προσέστηκεν φακῆ,
ῥοφεῖν ἐὰν δέῃ τι.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Τοῦτ' αὖ δεξιόν.
Κἂν γὰρ πυρέττω, τόν γε μισθὸν λήψομαι.
Αὐτοῦ μένων γὰρ τὴν φακῆν ῥοφήσομαι.
815 Ἀτὰρ τί τὸν ὄρνιν ὡς ἔμ' ἐξηνέγκατε;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἵνα γ', ἢν καθεύδῃς ἀπολογουμένου τινὸς,
ᾄδων ἄνωθεν ἐξεγείρῃ σ' οὑτοσί.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἓν ἔτι ποθῶ, τὰ δ' ἄλλ' ἀρέσκει μοι.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Τὸ τί;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Θήρῳον εἴ πως ἐκκομίσαις τὸ τοῦ Λύκου.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
820 Πάρεστι τουτὶ, χαὐτὸς ἄναξ οὑτοσί.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ὦ δέσποθ' ἥρως, ὡς χαλεπὸς ἄρ' ἦσθ' ἰδεῖν·
οἷόσπερ ἡμῖν φαίνεται Κλεώνυμος.
ΣΩΣΙΑΣ.
Οὔκουν ἔχει γ' οὐδ' αὐτὸς ἥρως ὢν ὅπλα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Εἰ θᾶττον ἐκαθίζου σὺ, θᾶττον ἂν δίκην
825 ἐκάλουν.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Κάλει νυν, ὡς κάθημαι 'γὼ πάλαι.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Φέρε νυν, τίν' αὐτῷ πρῶτον εἰσαγάγω δίκην;
τί τις κακὸν δέδρακε τῶν ἐν οἰκίᾳ;
ἡ Θρᾷττα προσκαύσασα πρώην τὴν χύτραν —
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἐπίσχες οὗτος· ὡς ὀλίγου μ' ἀπώλεσας.
830 Ἄνευ δρυφάκτου τὴν δίκην μέλλεις καλεῖν,
ὃ πρῶτον ἡμῖν τῶν ἱερῶν ἐφαίνετο;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Μὰ τὸν Δί' οὐ πάρεστιν· ἀλλ' ἐγὼ δραμὼν
αὐτὸς κομιοῦμαι τό γε παραυτίχ' ἔνδοθεν.
Τί ποτε τὸ χρῆμ'; ὡς δεινὸν ἡ φιλοχωρία.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
835 Βάλλ' ἐς κόρακας. Τοιουτονὶ τρέφειν κύνα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Τί δ' ἔστιν ἐτεόν;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὐ γὰρ ὁ Λάβης ἀρτίως
ὁ κύων παρᾴξας ἐς τὸν ἰπνὸν ἀναρπάσας
τροφαλίδα τυροῦ Σικελικὴν κατεδήδοκεν;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Τοῦτ' ἄρα πρῶτον τἀδίκημα τῷ πατρὶ
840 εἰσακτέον μοι· σὺ δὲ κατηγόρει παρών.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ'· ἀλλ' ἅτερός φησιν κύων
κατηγορήσειν, ἤν τις εἰσάγῃ γραφήν.

BDELYCLEO.
En et ignis, cui lens adposita, sorbere si quid necesse fuerit.

PHILOCLEO.
Istud etiam scitum est. Nam si vel febricitem, mercedem tamen accipiam. Istic enim manens lentem sorbebo. Sed cur hunc ad me extulistis gallum?

BDELYCLEO.
Ut, si dormias, dum aliquis causam dicit, iste cantans desuper te excitet.

PHILOCLEO.
Unum adhuc desidero : cetera autem placent mihi.

BDELYCLEO.
Quidnam?

PHILOCLEO.
Simulacrum Lyci herois si qua ratione efferas.

BDELYCLEO.
Ecce ob oculos adest, et ipsus ille est heros.

PHILOCLEO.
O heros domine, quam terribilis es aspectu! qualis Cleonymus nobis videtur.

SOSIA.
Ergo nec ipse, tametsi heros est, arma habet.

BDELYCLEO.
Si ocius sederes tu, ocius etiam litem ego citarem.

PHILOCLEO.
Cita modo : nam sedeo ego dudum.

BDELYCLEO.
Agedum, quamnam ei primum introducam litem? fecitne quid mali quispiam et familia? Thratta ancilla, quæ adussit nuper ollam —

PHILOCLEO.
Eho tu reprime te; nam parum abest, quin me perdideris. Num sine cancellis litem citaturus es, qui inter res sacras primi nobis apparere solent?

BDELYCLEO.
Edepol non adsunt, sed curram, et ipse actutum efferam foras. Quid hoc rei est? quam multum valet, quibus adsuescas locis!

XANTHIA.
Abi in malam rem. Istiusnemodi nos canem alere!

BDELYCLEO.
Quid rei est, sodes?

XANTHIA.
Nonne enim Labes iste canis in culinam modo irruens abreptum Siculum caseum comedit?

BDELYCLEO.
Hæc itaque noxa patri prima introducenda est : tu vero ades et accusa.

XANTHIA.
Non ego hercle : verum alter canis ait se accusaturum, siquis introducat actionem.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἴθι νυν, ἄγ' αὐτὼ δεῦρο.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ταῦτα χρὴ ποιεῖν.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Τουτὶ τί ἐστι;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Χοιροκομεῖον Ἑστίας.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
845 Εἶθ' ἱεροσυλήσας φέρεις;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Οὐκ, ἀλλ' ἵνα
ἀφ' Ἑστίας ἀρχόμενος ἐπιτρίψω τινά.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἀλλ' εἴσαγ' ἀνύσας· ὡς ἐγὼ τιμᾶν βλέπω.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Φέρε νυν, ἐνέγκω τὰς σανίδας καὶ τὰς γραφάς.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Οἴμοι, διατρίβεις κἀπολεῖς τριψημερῶν·
850 ἐγὼ δ' ἀλοκίζειν ἐδεόμην τὸ χωρίον.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἰδού.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Κάλει νυν.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ταῦτα δή.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Τίς οὑτοσὶ
ὁ πρῶτός ἐστιν;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἐς κόρακας, ὡς ἄχθομαι,
ὁτιὴ 'πελαθόμην τοὺς καδίσκους ἐκφέρειν.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Οὗτος σὺ ποῖ θεῖς;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἐπὶ καδίσκους.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Μηδαμῶς·
855 ἐγὼ γὰρ εἶχον τούσδε τοὺς ἀρυστίχους.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Κάλλιστα τοίνυν· πάντα γὰρ πάρεστι νῷν
ὅσων δεόμεθα, πλήν γε δὴ τῆς κλεψύδρας.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἡδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν; οὐχὶ κλεψύδρα;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Εὖ γ' ἐκπορίζεις αὐτὰ κἀπιχωρίως.
860 Ἀλλ' ὡς τάχιστα πῦρ τις ἐξενεγκάτω
καὶ μυρρίνας καὶ τὸν λιβανωτὸν ἔνδοθεν
ὅπως ἂν εὐξώμεσθα πρῶτα τοῖς θεοῖς.
ΧΟΡΟΣ.
Καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς
καὶ ταῖς εὐχαῖς
865 φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν,
ὅτι γενναίως ἐκ τοῦ πολέμου
καὶ τοῦ νείκους ξυνέβητον.

BDELYCLEO.
Agedum adduc eos huc.
XANTHIA.
Ita sane facere oportet.
PHILOCLEO.
Hocce quid est?
BDELYCLEO.
Suile vimineum Laris.
PHILOCLEO.
Itane manu sacrilega ablatum adfers?
BDELYCLEO.
Non : sed a Lare facto initio aliquem conteram.
PHILOCLEO.
Sed propera introducere litem : nam ego multam intueor.
BDELYCLEO.
Agedum efferam nunc tabulas et stilos.
PHILOCLEO.
Hei mihi! obtundis me enecabisque tempus terendo : mihi sat erat ungue sulcos ducere in tabula.
BDELYCLEO.
En accipe.
PHILOCLEO.
Cita nunc.
BDELYCLEO.
Jam in eo sum.
PHILOCLEO.
Quis iste est primus?
BDELYCLEO.
Perii! ut piget oblitum me esse urnas judiciarias efferre!
PHILOCLEO.
Heus tu, quorsum curris?
BDELYCLEO.
Ad quærendas urnas.
PHILOCLEO.
Nequaquam : ego enim istis cotylis usurus eram.
BDELYCLEO.
Optume ergo : omnia enim adsunt nobis, quibus opus est, præter clepsydram.
PHILOCLEO.
Hoc vero quid est? annon clepsydra?
BDELYCLEO.
Lepide excogitas hæc instrumenta, et more vernaculo. Sed quamprimum aliquis intus efferat ignem et myrtos [illegible] thus, ut vota primum faciamus diis.
CHORUS.
Nos jam in libaminibus et votis verba bona dicemus vobis, quia ex concertatione et jurgio mutuam generose reconciliastis gratiam.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Εὐφημία μὲν πρῶτα νῦν ὑπαρχέτω. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον Πύθι', ἐπ' ἀγαθῇ τύχῃ
870 τὸ πρᾶγμ' ὃ μηχανᾶται
ἔμπροσθεν οὗτος τῶν θυρῶν,
ἅπασιν ἡμῖν ἁρμόσαι
παυσαμένοις πλάνων.
Ἰήιε Παιάν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

875 Ὦ δέσποτ' ἄναξ, γεῖτον ἀγυιεῦ τοὐμοῦ προθύρου προπύλαιε,
δέξαι τελετὴν καινήν, ὦναξ, ἣν τῷ πατρὶ καινοτομοῦμεν·
παῦσόν τ' αὐτοῦ τοῦτο τὸ λίαν στρυφνὸν καὶ πρίνινον ἦθος,
ἀντὶ σιραίου μέλιτος μικρὸν τῷ θυμιδίῳ παραμίξας·
ἤδη δ' εἶναι τοῖς ἀνθρώποις
ἤπιον αὐτόν,
880 τούς φεύγοντάς τ' ἐλεεῖν μᾶλλον
τῶν γραψαμένων
κἀπιδακρύειν ἀντιβολούντων,
καὶ παυσάμενον τῆς δυσκολίας
ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τὴν ἀκαλήφην ἀφελέσθαι.

ΧΟΡΟΣ.

885 Ξυνευχόμεσθα ταὐτά σοι κἀπᾴδομεν Ἀντ.
νέαισιν ἀρχαῖς, ἕνεκα τῶν προλελεγμένων.
Εὖνοι γάρ ἐσμεν ἐξ οὗ
τὸν δῆμον ᾐσθόμεσθά σου
φιλοῦντος ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ
890 τῶν γε νεωτέρων.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Εἴ τις θύρασιν ἡλιαστής, εἰσίτω·
ὡς ἡνίκ' ἂν λέγωσιν, οὐκ εἰσφρήσομεν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τίς ἆρ' ὁ φεύγων οὗτος; ὅσον ἁλώσεται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀκούετ' ἤδη τῆς γραφῆς. Ἐγράψατο
895 κύων Κυδαθηναιεὺς Λάβητ' Αἰξωνέα,
τὸν τυρὸν ἀδικεῖν ὅτι μόνος κατήσθιεν
τὸν Σικελικόν. Τίμημα κλῳὸς σύκινος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Θάνατος μὲν οὖν κύνειος, ἢν ἅπαξ ἁλῷ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Καὶ μὴν ὁ φεύγων οὑτοσὶ Λάβης πάρα.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

900 Ὦ μιαρὸς οὗτος· ὡς δὲ καὶ κλέπτον βλέπει,
οἷον σεσηρὼς ἐξαπατήσειν μ' οἴεται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ποῦ μοὐ διώκων, ὁ Κυδαθηναιεὺς κύων;

ΚΥΩΝ.

Αὖ αὖ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ

Πάρεστιν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἕτερος οὗτος αὖ Λάβης,
ἀγαθός γ' ὑλακτεῖν καὶ διαλείχειν τὰς χύτρας.

BDELYCLEO.

Linguis nunc primum favete.

CHORUS.

O Phœbe Apollo Pythie, hoc negotium, quod machinatur iste ante fores, da ut prospere nobis omnibus cedat, ut ab erroribus liberatis. Io Pæan!

BDELYCLEO.

O rex domine, vicine, Agyieu vestibuli mei, nova hæc accipe sacra, quæ patris mei in gratiam nunc primum comminiscimur, et mitiga hos ejus nimis austeros et rigidos mores, pro defruto pauxillum mellis iracundiæ ejus admiscens, ut jam deinceps fiat hominibus clemens, et reorum magis misereatur, quam accusatorum, illisque orantibus illacrumet, et deposita asperitate, ab iracundia sua demat urticam.

CHORUS.

Nos simul hæc tecum precamur et accinimus tibi, in novo constituto magistratu, propter ea quæ modo dixisti. Benevoli enim sumus tibi, ex quo sensimus te populum amare, ut nemo eorum, qui nunc sunt juniores.

BDELYCLEO.

Siquis Heliææ judicum foris est, ingreditor: nam quumprimum causidici orare inceperint, non intromittemus amplius.

PHILOCLEO.

Quisnam est iste reus? ut condemnabitur!

BDELYCLEO.

Audite nunc accusationis libellum. Dicam subscripsit canis Cydathenæensis Labeti Æxonensi, quod solus contra jus et fas comedit caseum Siculum; pœna esto boia ficulnea.

PHILOCLEO.

Immo mors canina, si semel convictus fuerit.

BDELYCLEO.

Equidem Labes reus iste adest.

PHILOCLEO.

O impurus ille! quam furaciter etiam intuetur! ut dentes restringens se decepturum me arbitratur!

BDELYCLEO.

Ubi mihi est accusator, Cydathenæensis canis?

CANIS.

Hau, hau.

BDELYCLEO.

Adest.

PHILOCLEO.

Alter iste rursus est Labes, bonus latrare et ollas lingere.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

905 Σίγα, κάθιζε, σὺ δ' ἀναβὰς κατηγόρει.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Φέρε νυν, ἅμα τήνδ' ἐγχεάμενος κἀγὼ ῥοφῶ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τῆς μὲν γραφῆς ἠκούσαθ' ἣν ἐγραψάμην,
ἄνδρες δικασταὶ, τουτονί. Δεινότατα γὰρ
ἔργων δέδρακε κἀμὲ καὶ τὸ ῥυππαπαῖ.
910 Ἀποδρὰς γὰρ ἐς τὴν γωνίαν τυρὸν πολὺν
κατεσικέλιζε κἀνέπλητ' ἐν τῷ σκότῳ, —

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Νὴ τὸν Δί', ἀλλὰ δῆλός ἐστ'· ἔμοιγέ τοι
τυροῦ κάκιστον ἀρτίως ἐνήρυγεν
ὁ βδελυρὸς οὗτος.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

κοὐ μετέδωκ' αἰτοῦντί μοι.
915 Καίτοι τίς ὑμᾶς εὖ ποιεῖν δυνήσεται,
ἣν μή τι κἀμοί τις προβάλλῃ τῷ κυνί;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐδὲν μετέδωκεν;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐδὲ τῷ κοινῷ γέ μοι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Θερμὸς γὰρ ἁνὴρ οὐδὲν ἧττον τῆς φακῆς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Πρὸς τῶν θεῶν, μὴ προκαταγίγνωσκ', ὦ πάτερ,
920 πρὶν ἄν γ' ἀκούσῃς ἀμφοτέρων.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ', ὦγαθὲ,
τὸ πρᾶγμα φανερόν ἐστιν· αὐτὸ γὰρ βοᾷ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μή νυν ἀφῆτέ γ' αὐτὸν, ὡς ὄντ' αὖ πολὺ
κυνῶν ἁπάντων ἄνδρα μονοφαγίστατον,
ὅστις περιπλεύσας τὴν θυείαν ἐν κύκλῳ
925 ἐκ τῶν πόλεων τὸ σκῖρον ἐξεδήδοκεν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐμοὶ δέ γ' οὐκ ἔστ' οὐδὲ τὴν ὑδρίαν πλάσαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πρὸς ταῦτα τοῦτον κολάσατ'· οὐ γὰρ ἄν ποτε
τρέφειν δύναιτ' ἂν μία λόχμη κλέπτα δύο·
ἵνα μὴ κεκλάγγω διὰ κενῆς ἄλλως ἐγώ·
930 ἐὰν δὲ μὴ, τὸ λοιπὸν οὐ κεκλάγξομαι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἰοὺ ἰού.
Ὅσας κατηγόρευσε τὰς πανουργίας.
Κλέπτον τὸ χρῆμα τἀνδρός· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ,
ὠλεκτρυόν; νὴ τὸν Δί', ἐπιμύει γέ τοι.
935 Ὁ θεσμοθέτης. Ποῦ 'σθ' οὗτος; ἀμίδα μοι δότω.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Αὐτὸς καθελοῦ· τοὺς μάρτυρας γὰρ ἐσκαλῶ.
Λάβητι μάρτυρας παρεῖναι, τρυβλίον,
δοίδυκα, τυρόκνηστιν, ἐσχάραν, χύτραν,
καὶ τἄλλα τὰ σκεύη τὰ προσκεκαυμένα.
940 Ἀλλ' ἔτι σύ γ' οὐρεῖς καὶ καθίζεις οὐδέπω;

BDELYCLEO.

Sile, sede : tu vero ascende et accusa.

PHILOCLEO.

Agedum simul et ego hancce infundam et sorbebo.

XANTHIA.

Audistis quam dicam scripserim huic, o judices : etenim indignissumum facinus admisit et in me et in navales socios. Nam in angulum se proripiens plurimum caseum desicilissavit, et se implevit in tenebris —

PHILOCLEO.

Satis hercle facti manifestus est, siquidem mihi pessumum fœtorem casei ructavit in faciem modo impuratus iste.

XANTHIA.

nec me petentem fecit participem. At vero quis vobis bene facere poterit, nisi quis et mihi cani aliquid projecerit?

PHILOCLEO.

Nihil impertivit?

XANTHIA.

Ne mihi quidem, qui consors ei sum.

PHILOCLEO.

Fervidus enim vir est, nec minus ac lens ista.

BDELUCLEO.

Per deos obsecro, mi pater, ne condemnes, priusquam ambos audiveris.

PHILOCLEO.

Sed, o bone, res manifesta est; ipsa enim clamat.

XANTHIA.

Ne ergo dimittite eum, utpote qui multo omnium canum lubentissume solus vorat, qui circumnavigans mortarium, urbium exedit crustam.

PHILOCLEO.

Nec mihi adeo superest, qui rimas obturem urcei.

XANTHIA.

Proinde istum castigate : nunquam enim poterit una domus duos fures alere : ne in vanum frustra latrem ego; sin minus, deinceps non latrabo.

PHILOCLEO.

Hui, hui! quantas ejus commemoravit nequitias! furax omnino ille homo est. Nonne et tibi videtur, galle? næ hercle; adnuit ille quidem. Heus tu Thesmotheta! Ubi ille est? matulam mihi det.

BDELYCLEO.

Ipse deme : nam ego testes citabo. Labeti testes adsunto; catinus, pistillum, radula, craticula, olla, ceteraque adusta vasa. Sed meiisne tu adhuc, nec sedes?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τοῦτον δέ γ' οἶμ' ἐγὼ χεσεῖσθαι τήμερον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐκ αὖ σὺ παύσει χαλεπὸς ὢν καὶ δύσκολος
καὶ ταῦτα τοῖς φεύγουσιν, ἀλλ' ὀδὰξ ἔχει;
Ἀνάβαιν', ἀπολογοῦ. Τί σεσιώπηκας; λέγε.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

945 Ἀλλ' οὐκ ἔχειν οὗτός γ' ἔοικεν ὅ τι λέγῃ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὔκ, ἀλλ' ἐκεῖνό μοι δοκεῖ πεπονθέναι,
ὅπερ ποτὲ φεύγων ἔπαθε καὶ Θουκυδίδης·
ἀπόπληκτος ἐξαίφνης ἐγένετο τὰς γνάθους.
Πάρεχ' ἐκποδών. Ἐγὼ γὰρ ἀπολογήσομαι.
950 Χαλεπὸν μὲν, ὦνδρες, ἐστὶ διαβεβλημένου
ὑπεραποκρίνεσθαι κυνός· λέξω δ' ὅμως.
Ἀγαθὸς γάρ ἐστι καὶ διώκει τοὺς λύκους.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Κλέπτης μὲν οὖν οὗτός γε καὶ ξυνωμότης.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἄριστός ἐστι τῶν νυνὶ κυνῶν,
955 οἷός τε πολλοῖς προβατίοις ἐφεστάναι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί οὖν ὄφελος, τὸν τυρὸν εἰ κατεσθίει;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὅτι σοῦ προμάχεται καὶ φυλάττει τὴν θύραν
καὶ τἄλλ' ἄριστός ἐστιν· εἰ δ' ὑφείλετο,
ξύγγνωθι. Κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

960 Ἐγὼ δ' ἐβουλόμην ἂν οὐδὲ γράμματα,
ἵνα μὴ κακουργῶν ἐνέγραφ' ἡμῖν τὸν λόγον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄκουσον ὦ δαιμόνιέ μου τῶν μαρτύρων.
Ἀνάβηθι, τυρόκνηστι, καὶ λέξον μέγα·
σὺ γὰρ ταμιεύουσ' ἔτυχες. Ἀπόκριναι σαφῶς,
965 εἰ μὴ κατέκνησας τοῖς στρατιώταις ἔλαβες.
Φησὶ καταχνῆσαι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Νὴ Δί', ἀλλὰ ψεύδεται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὦ δαιμόνι', ἐλέει ταλαιπωρουμένους.
Οὗτος γὰρ ὁ Λάβης καὶ τραχήλι' ἐσθίει
καὶ τὰς ἀκάνθας, κοὐδέποτ' ἐν ταὐτῷ μένει.
970 Ὁ δ' ἕτερος οἷός ἐστιν οἰκουρὸς μόνον.
Αὐτοῦ μένων γὰρ ἅττ' ἂν εἴσω τις φέρῃ,
τούτων μεταιτεῖ τὸ μέρος· εἰ δὲ μή, δάκνει.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Αἰβοῖ, τί κακόν ποτ' ἔσθ' ὅτῳ μαλάττομαι;
κακόν τι περιβαίνει με κἀναπείθομαι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

975 Ἴθ', ἀντιβολῶ σ', οἰκτείρατ' αὐτὸν, ὦ πάτερ,
καὶ μὴ διαφθείρητε. Ποῦ τὰ παιδία;
ἀναβαίνετ', ὦ πονηρὰ, καὶ κνυζούμενα
αἰτεῖτε κἀντιβολεῖτε καὶ δακρύετε.

PHILOCLEO.

Nondum : sed istum arbitror cacaturum hodie.

BDELYCLEO.

Annon desines rigidus esse et difficilis, idque erga reos, semperque eis mordicus inhærebis? Ascende tu, Labes, et crimen purga. Quid taces? eloquere.

PHILOCLEO.

Sed iste nihil habere videtur, quod dicat.

BDELYCLEO.

Habet quidem : sed idem ei puto accidisse, quod olim accidit reo Thucydidi : buccas stupore percussus obmutuit subito. Facesse hinc : ego enim causam tuam defendam. Difficile quidem est, o viri, crimine invidioso arcessiti canis patrocinium suscipere : dicam tamen. Bonus enim est et lupos fugat.

PHILOCLEO.

Immo fur iste quidem et conjuratus.

BDELYCLEO.

Neutiquam hercle : sed natum quantum est canum optumus est, quippe possit præesse magno pecori.

PHILOCLEO.

At vero quid prodest, si caseum comedit?

BDELYCLEO.

Nempe pro te pugnat, et custodit januam, ceteraque optumus est : si autem quidpiam surripuit, condona eum; citharam enim pulsare nescit.

PHILOCLEO.

Vellem equidem, ut nec literas sciret, ut ne patrato scelere orationem conscripsisset.

BDELYCLEO.

Audi, o bone, meos testes. Ascende tu, radula, et dic alta voce : tu enim tunc quæsturam exercebas : responde clare : nonne comminuisti militibus dividenda quæ acceperas? Ait se comminuisse.

PHILOCLEO.

Sed mehercle mentitur.

BDELYCLEO.

O bone, miserere afflictorum. Iste enim Labes et capita piscium edit et spinas : nec unquam in eodem loco manet. Alter vero ille nihil aliud quam domum custodit : quippe manens ibi semper, quæcunque quis inferat, eorum partem sibi flagitat : si quis vero non det, modet eum illico.

PHILOCLEO.

Au! quidnam est mali, quo mollesco? malum quoddam me circumvenit, et persuadeor.

BDELYCLEO.

Age, mi pater, obsecro miserescite ejus, et nolite perdere. Ubi sunt liberi? ascendite, o miseri, et gannitu orate, obsecrate, et lacrimate.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Κατάβα κατάβα κατάβα κατάβα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Καταβήσομαι.
980 Καίτοι τὸ κατάβα τοῦτο πολλοὺς δὴ πάνυ
ἐξηπάτηκεν. Ἀτὰρ ὅμως καταβήσομαι.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἐς κόρακας. Ὡς οὐκ ἀγαθόν ἐστι τὸ ῥοφεῖν.
Ἐγὼ γὰρ ἀπεδάκρυσα νῦν γνώμην ἐμὴν
οὐδέν ποτ' ἀλλ' ἢ τῆς φακῆς ἐμπλήμενος.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
985 Οὔκουν ἀποφεύγει δῆτα;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Χαλεπὸν εἰδέναι.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἴθ', ὦ πατρίδιον, ἐπὶ τὰ βελτίω τρέπου.
Τηνδὶ λαβὼν τὴν ψῆφον ἐπὶ τὸν ὕστερον
μύσας παρᾷξον κἀπόλυσον, ὦ πάτερ.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Οὐ δῆτα· κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
990 Φέρε νύν σε τῃδὶ τὴν ταχίστην περιάγω.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ὅδ' ἔσθ' ὁ πρότερος;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Οὗτος.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Αὕτη 'ντευθενί.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἐξηπάτηται, κἀπολέλυκεν οὐχ ἑκών.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Φέρ' ἐξεράσω. Πῶς ἄρ' ἠγωνίσμεθα;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Δείξειν ἔοικεν· ἐκπέφευγας, ὦ Λάβης.
995 Πάτερ πάτερ, τί πέπονθας; οἴμοι, ποῦ 'σθ' ὕδωρ;
Ἔπαιρε σαυτόν.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Εἰπέ νυν ἐκεῖνό μοι,
ὄντως ἀπέφυγεν;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Νὴ Δί'.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Οὐδέν εἰμ' ἄρα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Μὴ φροντίσῃς, ὦ δαιμόνι', ἀλλ' ἀνίστασο.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Πῶς οὖν ἐμαυτῷ τοῦτ' ἐγὼ ξυνείσομαι,
1000 φεύγοντ' ἀπολύσας ἄνδρα; τί ποτε πείσομαι;
Ἀλλ', ὦ πολυτίμητοι θεοί, ξύγγνωτέ μοι·
ἄκων γὰρ αὔτ' ἔδρασα κοὐ τοὐμοῦ τρόπου.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Καὶ μηδὲν ἀγανάκτει γ'. Ἐγὼ γάρ σ', ὦ πάτερ,
θρέψω καλῶς, ἄγων μετ' ἐμαυτοῦ πανταχοῖ,
1005 ἐπὶ δεῖπνον, εἰς ξυμπόσιον, ἐπὶ θεωρίαν,

PHILOCLEO.
Descende, descende, descende, descende.
BDELYCLEO.
Descendam : et quamvis istud *descende* complures jam deceperit, descendam tamen.

PHILOCLEO.
Abi in malam rem. Ut nocet sorbuisse! Ecce enim illacrimavi ego, quod, animo quidem meo, haud fecissem unquam, nisi implessem me lente.
BDELYCLEO.
Nonne ergo absolvetur?
PHILOCLEO.
Difficile scitu.
BDELYCLEO.
Age, mi patercule, ad meliora convertere. Hoc sumto calculo, ad posteriorem urnam connivens transili, et eum absolve, o pater.
PHILOCLEO.
Minume : nam citharam pulsare nescio.
BDELYCLEO.
Agedum, hac te celeriter circumducam.
PHILOCLEO.
Estne hæc prior urna?
BDELYCLEO.
Hæcce.
PHILOCLEO.
Huc demissus esto hicce calculus.
BDELYCLEO.
Deceptus est, et absolvit imprudens.
PHILOCLEO.
Age effundam calculos humi : nam qua fortuna certavimus?
BDELYCLEO.
Res ipsa videtur ostensura. Absolutus es, o Labes. Pater, quid tibi accidit? Hei mihi? ubi est aqua! Erige te ipsum.
PHILOCLEO.
Illud dic mihi : reverane absolutus est?

BDELYCLEO.
Ita hercle.
PHILOCLEO.
Nullus ego sum.
BDELYCLEO.
Ne sis sollicitus, o bone; sed surge.
PHILOCLEO.
Quomodo ergo id ego mihi conscire potero, hominem reum meo calculo fuisse absolutum? quid me nunc deniquet fiet? Sed, o dii sancti, ignoscite mihi : invitus enim id feci, et non est moris mei.
BDELYCLEO.
Ne feras id ægre; ego enim te, o pater, splendide alam, ducens mecum quocunque, ad cœnam, ad convivium, ad spectacula, ut reliquum vitæ

ὥσθ' ἡδέως διάγειν σε τὸν λοιπὸν χρόνον·
κοὐκ ἐγχανεῖταί σ' ἐξαπατῶν Ὑπέρβολος.
Ἀλλ' εἰσίωμεν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ταῦτά νυν, εἴπερ δοκεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἴτε χαίροντες ὅποι βούλεσθ'.
1010 Ὑμεῖς δὲ τέως, ὦ μυριάδες
ἀναρίθμητοι,
νῦν μὲν τὰ μέλλοντ' εὖ λέγε-
σθαι μὴ πέσῃ φαύλως χαμᾶζ'
εὐλαβεῖσθε.
Τοῦτο γὰρ σκαιῶν θεατῶν
ἐστὶ πάσχειν, κοὐ πρὸς ὑμῶν.
1015 Νῦν αὖτε λεῴ πρόσχετε τὸν νοῦν, εἴπερ καθαρόν τι φιλεῖτε·
μέμψασθαι γὰρ τοῖσι θεαταῖς ὁ ποιητὴς νῦν ἐπιθυμεῖ.
Ἀδικεῖσθαι γάρ φησιν πρότερος πόλλ' αὐτοὺς εὖ πεποιηκώς,
τὰ μὲν οὐ φανερῶς, ἀλλ' ἐπικουρῶν κρύβδην ἑτέροισι ποιηταῖς,
μιμησάμενος τὴν Εὐρυκλέους μαντείαν καὶ διάνοιαν,
1020 εἰς ἀλλοτρίας γαστέρας ἐνδὺς κωμῳδικὰ πολλὰ χέασθαι·
μετὰ τοῦτο δὲ καὶ φανερῶς ἤδη κινδυνεύων καθ' ἑαυτόν,
οὐκ ἀλλοτρίων, ἀλλ' οἰκείων Μουσῶν στόμαθ' ἡνιοχήσας.
Ἀρθεὶς δὲ μέγας καὶ τιμηθεὶς ὡς οὐδεὶς πώποτ' ἐν ὑμῖν,
οὐκ ἐκτελέσαι φησὶν ἐπαρθεὶς οὐδ' ὀγκῶσαι τὸ φρόνημα,
1025 οὐδὲ παλαίστρας περικωμάζειν πειρῶν· οὐδ' εἴ τις ἐραστής,
κωμῳδεῖσθαι παιδίχ' ἑαυτοῦ μισῶν, ἔσπευσε πρὸς αὐτόν,
οὐδενὶ πώποτέ φησι πιθέσθαι, γνώμην τιν' ἔχων ἐπιεικῆ,
ἵνα τὰς Μούσας αἷσιν χρῆται μὴ προαγωγοὺς ἀποφήνῃ.
Οὐδ' ὅτε πρῶτόν γ' ἦρξε διδάσκειν, ἀνθρώποις φήσ' ἐπιθέσθαι,
1030 ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργήν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπιχειρεῖν,
θρασέως ξυστὰς εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι,
οὗ δεινόταται μὲν ἀπ' ὀφθαλμῶν Κύννης ἀκτῖνες ἔλαμπον,
ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλαὶ κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο
περὶ τὴν κεφαλήν, φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας,
1035 φώκης δ' ὀσμήν, Λαμίας ὄρχεις ἀπλύτους, πρωκτὸν δὲ καμή-[λου.
Τοιοῦτον ἰδὼν τέρας οὔ φησιν δείσας καταδωροδοκῆσαι,
ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν ἔτι καὶ νυνὶ πολεμεῖ· φησίν τε μετ' αὐτὸν
τοῖς ἠπιάλοις ἐπιχειρῆσαι πέρυσιν καὶ τοῖς πυρετοῖσιν,
οἳ τοὺς πατέρας τ' ἦγχον νύκτωρ καὶ τοὺς πάππους ἀπέπνιγον,
1040 κατακλινόμενοί τ' ἐπὶ ταῖς κοίταις ἐπὶ τοῖσιν ἀπράγμοσιν ὑμῶν
ἀντωμοσίας καὶ προσκλήσεις καὶ μαρτυρίας συνεκόλλων,
ὥστ' ἀναπηδᾶν δειμαίνοντας πολλοὺς ὡς τὸν πολέμαρχον.
Τοιόνδ' εὑρόντες ἀλεξίκακον, τῆς χώρας τῆσδε καθαρτήν,
πέρυσιν καταπρούδοτε καινοτάταις σπείραντ' αὐτὸν διανοίαις,
1045 ἃς ὑπὸ τοῦ μὴ γνῶναι καθαρῶς ὑμεῖς ἐποιήσατ' ἀναλδεῖς·
καίτοι σπένδων πόλλ' ἐπὶ πολλοῖς ὄμνυσιν τὸν Διόνυσον
μὴ πώποτ' ἀμείνον' ἔπη τούτων κωμῳδικὰ μηδέν' ἀκοῦσαι.
Τοῦτο μὲν οὖν ἔσθ' ὑμῖν αἰσχρὸν τοῖς μὴ γνοῦσιν παραχρῆμα,
ὁ δὲ ποιητὴς οὐδὲν χείρων παρὰ τοῖσι σοφοῖς νενόμισται,
1050 εἰ παρελαύνων τοὺς ἀντιπάλους τὴν ἐπίνοιαν ξυνέτριψεν.
Ἀλλὰ τὸ λοιπὸν τῶν ποιητῶν,
ὦ δαιμόνιοι, τοὺς ζητοῦντας
καινόν τι λέγειν κἀξευρίσκειν
στέργετε μᾶλλον καὶ θεραπεύετε

tempus degas jucunde : neque te irridebit Hyperbolus, os tibi sublinens offuciis. Sed ingrediamur.

PHILOCLEO.

Id nunc fiat, si videtur.

CHORUS.

Sed ite læti, quo voltis. At vos interim, o innumerabiles catervæ, nunc quæ recte dicentur, ne decidant humi in vanum, cavete : nam inscitorum est spectatorum id committere, et non vostrûm.

Nunc vero advortite animum, o populi, si vera nec fucata loquentem amatis : nam incusare spectatores poetæ nunc lubido est. Ait enim vos in se injurios esse, de quibus prior sæpe bene meritus est, partim non aperte, sed clam adjutans alios poetas, quum Euryclis divinationem et mentem imitatus, in alienos ingressus ventres, comicas multas fudit fabulas : partim vero aperte postea, quum ipsemet ausus est periculum subire, non alienarum, sed suarum ipsius Musarum ora moderans. Quum autem tantis honoribus elatus fuisset, quantis neminem mactavistis unquam, negat credidisse se summum attigisse fastigium, aut tumidos spiritus sumsisse, et palæstras comissabundum circuisse ut tentaret pueros ; et si quis amator ad se properaret, indigne ferens perstringi amasium suum, negat se ulli unquam morem gessisse, consilio usus honesto, ne videlicet Musas, quibuscum consuescit, lenas redderet. Et quando primum docere cœpit, negat se homines aggressum fuisse ; sed herculeo impetu maxuma monstra adortum se ait, quum statim ab initio audacter congressus est cum illa immani rictu horrenda belua, cujus ab oculis terribiles Cynnæ radii micabant, centumque capita assentatorum perditissumorum circumlambebant ei caput : vocem autem habebat gurgitis perniciem enixi, odorem phocæ, illotos Lamiæ coleos, culum cameli. Hujusmodi monstrum quum conspicatus esset, negat se timuisse, et muneribus id placavisse : verum etiamnum pro vobis pugnat, aitque se præter istud monstrum incubos et febres aggressum superiore anno, qui patres strangulabant noctu, et avos suffocabant, et in cubilibus incubantes, quicunque vestrûm lites odere, litium contestationes, et citationes, et testimonia illis conglutinabant, ita ut perterriti multi ad Polemarchum se proriperent. Talem malorum depulsorem, hujusce purgatorem regionis, quum inveneritis, tamen anno superiore prodidistis, serentem sententias grata novitate commendabiles, quas, quia non recte intellexeratis, incrementum capere non sivistis : quamvis per Bacchum inter libamina sæpe adjuret, nunquam meliores istis versus comicos quemquam audivisse. Vobis quidem turpe est non statim illorum præstantiam cognovisse : sed poeta nihilo deterior apud sapientes habetur, si postquam adversarios prætervectus

1055 καὶ τὰ νοήματα σώζεσθ' αὐτῶν·
ἐσβάλλετέ τ' ἐς τὰς κιβωτοὺς
μετὰ τῶν μήλων.
Κἂν ταῦτα ποιῆθ', ὑμῖν δι' ἔτους
τῶν ἱματίων
ὀζήσει δεξιότητος.

1060 Ὦ πάλαι ποτ' ὄντες ἡμεῖς ἄλκιμοι μὲν ἐν χοροῖς, Στρ.
ἄλκιμοι δ' ἐν μάχαις,
καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἄνδρες μαχιμώτατοι.
Πρίν ποτ' ἦν, πρὶν ταῦτα· νῦν δ'
οἴχεται κύκνου τ' ἔτι πολιώτεραι δὴ
1065 αἵδ' ἐπανθοῦσιν τρίχες.
Ἀλλὰ κἀκ τῶν λειψάνων δεῖ τῶνδε ῥώμην
νανικὴν σχεῖν· ὡς ἐγὼ τοὐμὸν νομίζω
γῆρας εἶναι κρεῖττον ἢ πολ-
λῶν κικίννους νανιῶν καὶ
1070 σχῆμα κεὐρυπρωκτίαν.

Εἴ τις ὑμῶν, ὦ θεαταί, τὴν ἐμὴν ἰδὼν φύσιν
εἶτα θαυμάζει μ' ὁρῶν μέσον διεσφηκωμένον,
ἢ τίς ἡμῶν ἐστιν ἡ 'πίνοια τῆς ἐγκεντρίδος,
ῥᾳδίως ἐγὼ διδάξω, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν.
1075 Ἐσμὲν ἡμεῖς, οἷς πρόσεστι τοῦτο τοὐρροπύγιον,
Ἀττικοὶ μόνοι δικαίως εὐγενεῖς αὐτόχθονες,
ἀνδρικώτατον γένος καὶ πλεῖστα τήνδε τὴν πόλιν
ὠφελῆσαν ἐν μάχαισιν, ἡνίκ' ἦλθ' ὁ βάρβαρος,
τῷ καπνῷ τύφων ἅπασαν τὴν πόλιν καὶ πυρπολῶν,
1080 ἐξελεῖν ἡμῶν μενοινῶν πρὸς βίαν τἀνθρήνια.
Εὐθέως γὰρ ἐκδραμόντες σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι
ἐμαχόμεσθ' αὐτοῖσι, θυμὸν ὀξίνην πεπωκότες,
στὰς ἀνὴρ παρ' ἄνδρ' ὑπ' ὀργῆς τὴν χελύνην ἐσθίων·
ὑπὸ δὲ τῶν τοξευμάτων οὐκ ἦν ἰδεῖν τὸν οὐρανόν.
1085 Ἀλλ' ὅμως ἀπωσάμεσθα ξὺν θεοῖς πρὸς ἑσπέρᾳ·
γλαῦξ γὰρ ἡμῶν πρὶν μάχεσθαι τὸν στρατὸν διέπτατο.
Εἶτα δ' ἑσπόμεσθα θυννάζοντες εἰς τοὺς θυλάκους,
οἱ δ' ἔφευγον τὰς γνάθους καὶ τὰς ὀφρῦς κεντούμενοι·
ὥστε παρὰ τοῖς βαρβάροισι πανταχοῦ καὶ νῦν ἔτι
1090 μηδὲν Ἀττικοῦ καλεῖσθαι σφηκὸς ἀνδρικώτερον.

Ἆρα δεινὸς ἦ τόθ' ὥστε πάντα μὴ δεδοικέναι, Ἀντ.
καὶ κατεστρεψάμην
τοὺς ἐναντίους, πλέων ἐκεῖσε ταῖς τριήρεσιν.
Οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν ὅπως
1095 ῥῆσιν εὖ λέξειν ἐμέλλομεν τότ', οὐδὲ
συκοφαντήσειν τινὰ
φροντίς, ἀλλ' ὅστις ἐρέτης ἔσοιτ' ἄριστος.
Τοιγαροῦν πολλὰς πόλεις Μήδων ἑλόντες,
αἰτιώτατοι φέρεσθαι
τὸν φόρον δεῦρ' ἐσμέν, ὃν κλέ-
1100 πτουσιν οἱ νεώτεροι.

Πολλαχοῦ σκοποῦντες ἡμᾶς εἰς ἅπανθ' εὑρήσετε
τοὺς τρόπους καὶ τὴν δίαιταν σφηξὶν ἐμφερεστάτους.
Πρῶτα μὲν γὰρ οὐδὲν ἡμῶν ζῷον ἠρεθισμένον
1105 μᾶλλον ὀξύθυμόν ἐστιν οὐδὲ δυσκολώτερον·
εἶτα τἄλλ' ὅμοια πάντα σφηξὶ μηχανώμεθα.
Ξυλλεγέντες γὰρ καθ' ἑσμούς, ὡσπερεὶ τἀνθρήνια,

est, spem victoriæ confregit. At in posterum, o boni, poetarum illos, qui studebunt aliquid novi dicere et invenire, magis amate et colite, atque eorum sententias servate et recondite in arcas cum pomis. Hæc si facietis, toto anno vobis vestes redolebunt dexteritatem.

O nos olim fortes in choris, fortes in præliis, ob idque solum viri pugnacissumi! Olim hæc erant, olim: nunc autem perierunt, et cycno jam candidiores efflorescunt hi nobis capilli. Sed ex istis etiam reliquiis oportet robur adsumere juvenile. Nam ego meum senium præstantius esse puto multorum adulescentum cincinnis et ornatu et impudicitia.

Si quis vostrûm, spectatores, conspecta mea persona, miretur, quum videat medium me gracilem esse factum in modum vespæ, aut quæ mens sit hujus mei aculei, facile hunc ego docebo, vel si indoctus fuerit antea. Nos, quibus aculeatus est podex, Attici sumus, vera et sincera nobilitate soli insignes, indigenæ; fortissumum genus, quodque hanc rempublicam maxime adjuvit in præliis, quando venit barbarus, fumo premens incendiisque vastans universam regionem, cupidine incitatus favos nostros vi eximendi. Nam confestim facta excursione cum hasta et clypeo, pugnam ipsis conseruimus, ira proluti acri, vir juxta virum stans, præ iracundia mordens sibi labra: tela volantia cœlumque diemque ex oculis eripiebant: sed tamen in fugam compulimus eos circa vesperam, diis opem ferentibus: noctua enim ante conflictum transvolarat nostrum exercitum. Deinde fugientes insecuti sumus, tanquam thynnos pungentes eos in braccas: illi autem fugiebant, genæque et supercilia ipsis interea pungebantur, ita ut apud barbaros ubique etiamnum nihil Attico crabrone perhibeatur fortius.

Utique acer tum eram, quippe qui nihil prorsus timerem: et sane delevi perduelles, navigans illuc triremibus. Non enim tunc curabamus, quomode scite orationem diceremus, vel calumniaremur aliquem: sed laudis illius erat inter nos æmulatio, quis optumus clueret remex. Itaque quum multas ceperimus urbes, virtuti nostræ id maxume debetur, quod huc ferantur tributa, quæ depeculantur juniores.

Si nos contemplemini diligentius, ad omnia invenietis nos similes crabronibus, tum vivendi ratione, tum etiam moribus. Primo enim nullum animal, si irritetur, nobis magis est iracundum, neque truculentius.: deinde et cetera omnia cum crabronibus molimur. Nam per examina collecti, tanquam in diversa alvearia partim apud archon-

οἱ μὲν ἡμῶν οὗπερ ἄρχων, οἱ δὲ παρὰ τοὺς ἕνδεκα,
οἱ δ' ἐν ᾠδείῳ δικάζουσ', οἱ δὲ πρὸς τοῖς τειχίοις
1110 ξυμβεβυσμένοι, πυκνὸν νεύοντες εἰς τὴν γῆν, μόλις
ὥσπερ οἱ σκώληκες ἐν τοῖς κυττάροις κινούμενοι.
Ἔς τε τὴν ἄλλην δίαιταν ἐσμὲν εὐπορώτατοι.
Πάντα γὰρ κεντοῦμεν ἄνδρα κἀκπορίζομεν βίον.
Ἀλλὰ γὰρ κηφῆνες ἡμῖν εἰσιν ἐγκαθήμενοι,
1115 οὐκ ἔχοντες κέντρον· οἳ μένοντες ἡμῶν τοῦ φόρου
τὸν γόνον κατεσθίουσιν, οὐ ταλαιπωρούμενοι.
Τοῦτο δ' ἔστ' ἄλγιστον ἡμῖν, ἤν τις ἀστράτευτος ὢν
ἐκροφῇ τὸν μισθὸν ἡμῶν, τῆσδε τῆς χώρας ὕπερ
μήτε κώπην μήτε λόγχην μήτε φλύκταιναν λαβών.
1120 Ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ λοιπὸν τῶν πολιτῶν ἐμβραχὺ
ὅστις ἂν μὴ 'χῃ τὸ κέντρον, μὴ φέρειν τριώβολον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὔ τοι ποτὲ ζῶν τοῦτον ἀποδυθήσομαι,
ἐπεὶ μόνος μ' ἔσωσε παρατεταγμένον,
ὅθ' ὁ βορέας ὁ μέγας ἐπεστρατεύσατο.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

1125 Ἀγαθὸν ἔοικας οὐδὲν ἐπιθυμεῖν παθεῖν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μὰ τὸν Δί', οὐ γὰρ οὐδαμῶς μοι ξύμφορον.
Καὶ γὰρ πρότερον ἐπανθρακίδων ἐμπλήμενος
ἀπέδωκ' ὀφείλων τῷ κναφεῖ τριώβολον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἀλλ' οὖν πεπειράσθω γ', ἐπειδήπερ γ' ἅπαξ
1130 ἐμοὶ σεαυτὸν παραδέδωκας εὖ ποιεῖν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί οὖν κελεύεις δρᾶν με;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τὸν τρίβων' ἄφες,
τηνδὶ δὲ χλαῖναν ἀναβαλοῦ τριβωνικῶς.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἔπειτα παῖδας χρὴ φυτεύειν καὶ τρέφειν,
ὅθ' οὑτοσί με νῦν ἀποπνῖξαι βούλεται;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

1135 Ἔχ', ἀναβαλοῦ τηνδὶ λαβών, καὶ μὴ λάλει.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ τὸ κακὸν τί ἐστι πρὸς πάντων θεῶν;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οἱ μὲν καλοῦσι Περσίδ', οἱ δὲ καυνάκην.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δὲ σισύραν ᾠόμην Θυμαιτίδα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Κοὐ θαῦμά γ'· ἐς Σάρδεις γὰρ οὐκ ἐλήλυθας.
1140 Ἔγνως γὰρ ἄν· νῦν δ' οὐχὶ γιγνώσκεις.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐγώ;
μὰ τὸν Δί' οὐ τοίνυν· ἀτὰρ δοκεῖ γέ μοι
ἐοικέναι μάλιστα Μορύχου σάγματι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὔκ, ἀλλ' ἐν Ἐκβατάνοισι ταῦθ' ὑφαίνεται.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐν Ἐκβατάνοισι γίγνεται κρόκης χόλιξ;

tem, partim apud undecimviros, partim in Odeo jus dicimus : alii etiam juxta mœnia stipati arcte, in terram capite demisso, vix moventes se ipsos, tanquam vermes in cellulis. Ad reliqua etiam vitæ necessaria invenienda ingenio sumus promtissumo. Nam quemlibet pungimus, victumque inde nobis paramus. Sed enim fuci quidam inter nos sedent carentes aculeo, qui exspectantes tributi nostri fructum comedunt otiosi. Hoc autem est molestissumum nobis, si quis non militans aufert mercedem nostram, licet pro salute hujus urbis nec remum, nec hastam, nec pustulam ceperit. Sed rem in pauca conferam : censeo ut deinceps quicunque civium non habuerit aculeum, is ne triobolum accipiat.

PHILOCLEO.

Nunquam profecto pallium hoc vivus exuam, quod quidem solum mihi in acie saluti fuit, quum vehemens ille Boreas ingruit.

BDELYCLEO.

Nihil boni, ut videtur, cupis evenire tibi.

PHILOCLEO.

Haudquaquam enim hercle mihi expedit pretiosam vestem gestare. Nam et nuper, quum me pisciculis opplessem, maculatam vestem fulloni purgandam detuli, cui debitam mercedem triobolum solvi.

BDELYCLEO.

Saltem periculum fiat, quandoquidem mihi te ipsum semel dedidisti, ut tibi benefaciam.

PHILOCLEO.

Quid ergo jubes me facere?

BDELYCLEO.

Missum hoc pallium face, et hancce lænam conjice in collum instar pallii.

PHILOCLEO.

Ergone filios generare et educare oportet, quum iste me nunc suffocare volt?

BDELYCLEO.

Hem, hanc cape et injice tibi, et ne loquere.

PHILOCLEO.

Per deos obsecro, quid hoc mali est?

BDELYCLEO.

Alii vocant Persida, alii gaunacum.

PHILOCLEO.

At ego lodicem esse putabam Thymætidem.

BDELYCLEO.

Nec mirum id quidem : nam Sardes nunquam adiisti. Alioquin enim nosses; nunc autem ignoras.

PHILOCLEO.

Egone? non hercle, non, inquam. Sed mihi quidem videtur persimilis esse Morychi villoso sago.

BDELYCLEO.

Minume : sed Ecbatanis ista texuntur.

PHILOCLEO.

An Ecbatanis fiunt intestina lanea?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

1145 Πόθεν, ὦγάθ'; ἀλλὰ τοῦτο τοῖσι βαρβάροις
ὑφαίνεται πολλαῖς δαπάναις. Αὕτη γέ τοι
ἐρίων τάλαντον καταπέπωκε ῥᾳδίως.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὔκουν ἐριώλην δῆτ' ἐχρῆν αὐτὴν καλεῖν
δικαιότερον ἢ καυνάκην;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἔχ', ὦγαθέ,
1150 καὶ στῆθί γ' ἀμπισχόμενος.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οἴμοι δείλαιος·
ὡς θερμὸν ἡ μιαρά τί μου κατήρυγεν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐκ ἀναβαλεῖ;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ'. Ἀλλ', ὦγαθέ,
εἴπερ γ' ἀνάγκη, κρίβανόν μ' ἀμπίσχετε.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Φέρ', ἀλλ' ἐγώ σε περιβαλῶ· σὺ δ' οὖν ἴθι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1155 Παράθου γε μέντοι καὶ κρεάγραν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τιὴ τί δή;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἵν' ἐξέλῃς με πρὶν διερρυηκέναι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄγε νυν, ἀποδύου τὰς καταράτους ἐμβάδας,
τασδὶ δ' ἀνύσας ὑπόδυθι τὰς Λακωνικάς.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ γὰρ ἂν τλαίην ὑποδύσασθαί ποτε
1160 ἐχθρῶν παρ' ἀνδρῶν δυσμενῆ καττύματα;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἔνθες πόδ', ὦ τᾶν, κἀπόβαιν' ἐρρωμένως
ἐς τὴν Λακωνικὴν ἀνύσας.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἀδικεῖς γέ με
ἐς τὴν πολεμίαν ἀποβιβάζων τὸν πόδα.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Φέρε καὶ τὸν ἕτερον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μηδαμῶς τοῦτόν γ', ἐπεὶ
1165 πάνυ μισολάκων αὐτοῦ 'στιν εἷς τῶν δακτύλων.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλα.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Κακοδαίμων ἐγώ,
ὅστις ἐπὶ γήρᾳ χίμετλον οὐδὲν λήψομαι.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄνυσόν ποθ' ὑποδυσάμενος· εἶτα πλουσίως
ὡδὶ προβὰς τρυφερόν τι διασαικώνισον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1170 Ἰδού. Θεῶ τὸ σχῆμα, καὶ σκέψαι μ' ὅτῳ
μάλιστ' ἔοικα τὴν βάδισιν τῶν πλουσίων.

BDELYCLEO.

Nequaquam, o bone; sed hoc a barbaris texitur magno sumtu: si quidem hæc læna facile talentum absorpsit lanæ.

PHILOCLEO.

Nonne ergo *Laniperdam* hanc oportebat appellare potius, quam gaunacum?

BDELYCLEO.

Mane sis, o bone, et consiste, dum indueris.

PHILOCLEO.

Hei mihi misero! quantum calorem impurata hæc in me eructavit!

BDELYCLEO.

Nonne amicieris?

PHILOCLEO.

Non equidem hercle: sed, o bone, si necesse est, clibanum induite mihi.

BDELYCLEO.

Age sis, ipse ergo te amiciam: tu perge modo.

PHILOCLEO.

Porro huc etiam appone fuscinam.

BDELYCLEO.

Quid ita?

PHILOCLEO.

Ut me eximas, prius quam liquefiam et diffluam.

BDELYCLEO.

Age nunc exue illos detestabiles calceos, et propere indue Laconicas has baxeas.

PHILOCLEO.

Egone ut sustineam induere unquam ab hostibus consuta infesta calceamenta?

BDELYCLEO.

Pedem immitte, o bone, et sine mora hinc insiste fortiter Laconicæ.

PHILOCLEO.

Injuriam tu quidem mihi facis, qui in hostile solum me cogis deferre pedem.

BDELYCLEO.

Immitte nunc et alterum pedem.

PHILOCLEO.

Minume vero istum: nam unus digitorum ejus Laconas odit quam maxume.

BDELYCLEO.

Aliter fieri nequit.

PHILOCLEO.

Infelix ego qui in senectute pernionem non habebo!

BDELYCLEO.

Propera induere: deinde more divitum sic incede cum molli et delicato motu corporis.

PHILOCLEO.

En. Specta jam habitum meum, et considera cui potissumum ex divitibus sum incessu similis.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ὅτῳ; δοθιῆνι σκόροδον ἠμφιεσμένῳ.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Καὶ μὴν προθυμοῦμαί γε σαυλοπρωκτιᾶν.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἄγε νυν, ἐπιστήσει λόγους σεμνοὺς λέγειν
1175 ἀνδρῶν παρόντων πολυμαθῶν καὶ δεξιῶν;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἔγωγε.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Τίνα δῆτ' ἂν λέγοις;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Πολλοὺς πάνυ.
Πρῶτον μὲν ὡς ἡ Λάμι' ἁλοῦσ' ἐπέρδετο,
ἔπειτα δ' ὡς ὁ Καρδοπίων τὴν μητέρα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Μή μοί γε μύθους, ἀλλὰ τῶν ἀνθρωπίνων,
1180 οἵους λέγομεν μάλιστα τοὺς κατ' οἰκίαν.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἐγῷδα τοίνυν τῶν γε πάνυ κατ' οἰκίαν
ἐκεῖνον, ὡς οὕτω ποτ' ἦν μῦς καὶ γαλῆ.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ὦ σκαιὲ κἀπαίδευτε, Θεογένης ἔφη
τῷ κοπρολόγῳ, καὶ ταῦτα λοιδορούμενος,
1185 μῦς καὶ γαλᾶς μέλλεις λέγειν ἐν ἀνδράσιν;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ποίους τινὰς δὲ χρὴ λέγειν;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Μεγαλοπρεπεῖς,
ὡς ξυνεθεώρεις Ἀνδροκλεῖ καὶ Κλεισθένει.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἐγὼ δὲ τεθεώρηκα πώποτ' οὐδαμοῖ
πλὴν ἐς Πάρον, καὶ ταῦτα δύ' ὀβολὼ φέρων.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
1190 Ἀλλ' οὖν λέγειν χρή σ' ὡς ἐμάχετό γ' αὐτίκα
Ἐφουδίων παγκράτιον Ἀσκώνδᾳ καλῶς,
ἤδη γέρων ὢν καὶ πολιὸς, ἔχων δέ τοι
πλευρὰν βαθυτάτην καὶ χέρας καὶ λαγόνε καὶ
θώρακ' ἄριστον.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Παῦε παῦ', οὐδὲν λέγεις.
1195 Πῶς δ' ἂν μαχέσαιτο παγκράτιον θώρακ' ἔχων;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Οὕτως διηγεῖσθαι νομίζουσ' οἱ σοφοί.
Ἀλλ' ἕτερον εἰπέ μοι· παρ' ἀνδράσι ξένοις
πίνων, σεαυτοῦ ποῖον ἂν λέξαι δοκεῖς
ἐπὶ νεότητος ἔργον ἀνδρικώτατον;
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
1200 Ἐκεῖν' ἐκεῖν' ἀνδρειότατόν γε τῶν ἐμῶν,
ὅτ' Ἐργασίωνος τὰς χάρακας ὑφειλόμην.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἀπολεῖς με. Ποίας χάρακας; ἀλλ' ὡς ἢ κάπρον
ἐδιώκαθές ποτ', ἢ λαγὼν, ἢ λαμπάδα
ἔδραμες, ἀνευρὼν ὅ τι νεανικώτατον.

BDELYCLEO.
Cuinam? furunculo, cui impositum ex alliis emplastrum.
PHILOCLEO.
Et profecto jam mihi lubido est clunem motitare.
BDELYCLEO.
Agedum, sciesne graves et præclaros sermones exsequi coram viris doctis et lepidis?
PHILOCLEO.
Equidem.
BDELYCLEO.
Quosnam ergo proferres?
PHILOCLEO.
Permultos. Primum quidem ut Lamia capta pederit; deinde ut Cardopio matrem suam —
BDELYCLEO.
Ne mihi narra fabulas: sed de rebus humanis sermones perhibe, quales maxume domi solemus.
PHILOCLEO.
Jam igitur ego novi eorum, qui maxume sunt domestici, istum: *Olim mus erat et mustela* —
BDELYCLEO.
O stolide et indocte, inquit Theogenes stercorario, idque eum objurgans; de muribus et mustelis vis narrare inter viros?
PHILOCLEO.
De quibus ergo narrare me oportet?
BDELYCLEO.
De rebus splendidis: ut sacram legationem obieris una cum Androcle et Clisthene.
PHILOCLEO.
At ego nusquam ad spectandos ludos profectus sum, nisi in Parum, idque duobus obolis pro mercede solutis.
BDELYCLEO.
Ergo oportet saltem te dicere, ut illico pancratio certaverit Ephudion cum Asconda præclare, senex jam et canus, qui tamen haberet latus robustum, et manus, et ilia, thoracemque firmissumum.
PHILOCLEO.
Ohe, desine; nihil dicis. Qui enim pancratio certaret thorace indutus?
BDELYCLEO.
Hunc in modum confabulari solent sapientes. Sed aliud quid dic mihi. Si apud hospites biberes, qualenam velles tuum ipsius memorare facinus fortissumum in juventute patratum?
PHILOCLEO.
Illud, illud quidem meorum est fortissumum, quum Ergasionis ridicas furatus sum.
BDELYCLEO.
Enecas: quas tu, malum, narras ridicas? Quin potius, ut aprum olim sectatus fueris aut leporem? vel ut lampadem ferens cucurreris? excogitato facinore aliquo, quod juvenilem audaciam spiret quam maxume.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1205 Ἐγῴδα τοίνυν τό γε νεανικώτατον·
ὅτε τὸν δρομέα Φάϋλλον, ὢν βούπαις ἔτι,
εἷλον διώκων λοιδορίας ψήφοιν δυοῖν.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Παῦ'· ἀλλὰ δευρὶ κατακλινεὶς προσμάνθανε
ξυμποτικὸς εἶναι καὶ ξυνουσιαστικός.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1210 Πῶς οὖν κατακλινῶ; φράζ' ἀνύσας.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Εὐσχημόνως.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὡδὶ κελεύεις κατακλινῆναι;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μηδαμῶς.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πῶς δαί;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τὰ γόνατ' ἔκτεινε, καὶ γυμναστικῶς
ὑγρὸν χύτλασον σεαυτὸν ἐν τοῖς στρώμασιν.
Ἔπειτ' ἐπαίνεσόν τι τῶν χαλκωμάτων·
1215 ὀροφὴν θέασαι, κρεκάδι' αὐλῆς θαύμασον·
ὕδωρ κατὰ χειρός· τὰς τραπέζας εἰσφέρειν·
δειπνοῦμεν· ἀπονενίμμεθ'· ἤδη σπένδομεν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πρὸς τῶν θεῶν, ἐνύπνιον ἑστιώμεθα;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Αὐλητρὶς ἐνεφύσησεν. Οἱ δὲ συμπόται
1220 εἰσὶν Θέωρος, Αἰσχίνης, Φανὸς, Κλέων,
ξένος τις ἕτερος πρὸς κεφαλῆς Ἀκέστορος.
Τούτοις ξυνὼν τὰ σκόλι' ὅπως δέξει καλῶς.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἄληθες; ὡς οὐδεὶς Διακρίων δέξεται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ εἴσομαι· καὶ δὴ γάρ εἰμ' ἐγὼ Κλέων,
1225 ᾄδω δὲ πρῶτος Ἁρμοδίου· δέξει δὲ σύ.
Οὐδεὶς πώποτ' ἀνὴρ ἔγεντ' Ἀθήναις —

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐχ οὕτω γε πανοῦργος οὐδὲ κλέπτης —

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ σὺ δράσεις; παραπολεῖ βοώμενος·
φήσει γὰρ ἐξολεῖν σε καὶ διαφθερεῖν
1230 καὶ τῆσδε τῆς γῆς ἐξελᾶν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἐγὼ δέ γε,
ἐὰν ἀπειλῇ, νὴ Δί' ἑτέραν ᾄσομαι.
Ὤνθρωφ', οὗτος ὁ μαιόμενος τὸ μέγα κράτος,
1235 ἀντρέψεις ἔτι τὰν πόλιν· ἃ δ' ἔχεται ῥοπᾶς.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τί δ', ὅταν Θέωρος πρὸς ποδῶν κατακείμενος
ᾄδῃ Κλέωνος λαβόμενος τῆς δεξιᾶς,
Ἀδμήτου λόγον, ὦταῖρε, μαθὼν τοὺς ἀγαθοὺς φίλει,
1240 τούτῳ τί λέξεις σκόλιον;

PHILOCLEO.

Ergo equidem novi audacissumum hoc, quum Phayllum cursorem, adhuc catulaster, persecutus sum judicio, et vici duobus calculis ob maledicta accusatum.

BDELYCLEO.

Desine, et huc potius accumbe, ut discas quomodo te in conviviis et conversationibus gerere debeas.

PHILOCLEO.

Quomodo ergo accumbam? dic propere.

BDELYCLEO.

Composite et decore.

PHILOCLEO.

Siccine me jubes accumbere?

BDELYCLEO.

Nequaquam.

PHILOCLEO.

Quomodo ergo?

BDELYCLEO.

Genua extende, et, ut palæstræ peritum decet, flexiles artus molliter defunde in stragulis: deinde lauda ex adpositis æreis vasis quidpiam; lacunar contemplare; aulæ vela mirare. Afferatur aqua manibus. Mensæ ferantur intro. Cœnamus. Jam loti sumus. Libamus —

PHILOCLEO.

Per deos obsecro, num epulamur insomnium?

BDELYCLEO.

Tibicina inflavit tibias. Convivæ autem sunt Theorus, Æschines, Phanus, Cleo, hospes alius nescio quis ad caput Acestoris. Tu una cum istis es; proinde vide, ut scolia scite excipias.

PHILOCLEO.

Itane? excipiam ut nullus Diacriorum.

BDELYCLEO.

Hem, faciam periculum: etenim jam sum ego Cleo; incino autem prior Harmodium: tu vero excipies. *Nullus unquam vir fuit Athenis* —

PHILOCLEO.

Non sane ita versutus neque fur —

BDELYCLEO.

Hoccine tu committis? peribis talia clamans: minitabitur enim se perditurum te, et interemturum, atque ex hac regione expulsurum.

PHILOCLEO.

At ego, siquidem minabitur, aliam hercle occinam: *Heus tu, homo! tibi dico, qui quæris maximam potentiam, evertes adhuc hanc civitatem: illa autem jam labat, mox ruinam datura.*

BDELYCLEO.

Quid vero? si Theorus ad pedes tuos accumbens canat, prehensa Cleonis dextra: *Admeti historiam, o amice, doctus, viros bonos ama*: quid illi referes scolion?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὡδί πως ἐγώ,
Οὐκ ἔστιν ἀλωπεκίζειν,
οὐδ' ἀμφοτέροισι γίγνεσθαι φίλον.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Μετὰ τοῦτον Αἰσχίνης ὁ Σέλλου δέξεται,
ἀνὴρ σοφὸς καὶ μουσικός· κᾆτ' ᾄσεται·
1245 Χρήματα καὶ βίον Κλειταγόρᾳ τε κἀμοὶ μετὰ Θετταλῶν —

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Πολλὰ δὴ διεκόμπασας σὺ κἀγώ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τουτὶ μὲν ἐπιεικῶς σύ γ' ἐξεπίστασαι·
1250 ὅπως δ' ἐπὶ δεῖπνον εἰς Φιλοκτήμονος ἴμεν.
Παῖ παῖ, τὸ δεῖπνον, Χρυσέ, συσκεύαζε νῷν,
ἵνα καὶ μεθυσθῶμεν διὰ χρόνου.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μηδαμῶς.
Κακὸν τὸ πίνειν· ἀπὸ γὰρ οἴνου γίγνεται
καὶ θυροκοπῆσαι καὶ πατάξαι καὶ βαλεῖν·
1255 κἄπειτ' ἀποτίνειν ἀργύριον ἐκ κραιπάλης.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὔκ, ἢν ξυνῇς γ' ἀνδράσι καλοῖς τε κἀγαθοῖς.
Ἢ γὰρ παρῃτήσαντο τὸν πεπονθότα,
ἢ λόγον ἔλεξας αὐτὸς ἀστεῖόν τινα,
Αἰσωπικὸν γέλοιον ἢ Συβαριτικόν,
1260 ὧν ἔμαθες ἐν τῷ συμποσίῳ· κᾆτ' ἐς γέλων
τὸ πρᾶγμ' ἔτρεψας, ὥστ' ἀφείς σ' ἀποίχεται.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Μαθητέον τἄρ' ἐστὶ πολλοὺς τῶν λόγων,
εἴπερ ἀποτίσω μηδέν, ἤν τι δρῶ κακόν.
Ἄγε νυν ἴωμεν· μηδὲν ἡμᾶς ἰσχέτω.

ΧΟΡΟΣ.

1265 Πολλάκις δὴ 'δοξ' ἐμαυτῷ δεξιὸς πεφυκέναι,
καὶ σκαιὸς οὐδεπώποτε·
ἀλλ' Ἀμυνίας ὁ Σέλλου μᾶλλον οὑκ τῶν Κρωβύλου,
οὗτος ὅν γ' ἐγώ ποτ' εἶδον ἀντὶ μήλου καὶ ῥοᾶς
δειπνοῦντα μετὰ Λεωγόρου·
1270 πεινῇ γὰρ ἧπερ Ἀντιφῶν.
Ἀλλὰ πρεσβεύων γὰρ ἐς Φάρσαλον ᾤχετ'· εἶτ' ἐκεῖ
μόνος μόνοις
τοῖς πενέσταισι ξυνῆν τοῖς
Θετταλῶν, αὐτὸς πενέστης ὢν ἐλάττων οὐδενός.
1275 Ὦ μακάρι' Αὐτόμενες, ὥς σε μακαρίζομεν, Στρ.
παῖδας ἐφύτευσας ὅτι χειροτεχνικωτάτους,
πρῶτα μὲν ἅπασι φίλον ἄνδρα τε σοφώτατον,
τὸν κιθαραοιδότατον, ᾧ χάρις ἐφέσπετο·
τὸν δ' ὑποκριτὴν ἕτερον, ἀργαλέον ὡς σοφόν·
1280 εἶτ' Ἀριφράδην, πολύ τι θυμοσοφικώτατον,
ὅντινά ποτ' ὤμοσε μαθόντα παρὰ μηδενός,
ἀλλ' ἀπὸ σοφῆς φύσεος αὐτόματον ἐκμαθεῖν
γλωττοποιεῖν εἰς τὰ πορνεῖ' εἰσιόνθ' ἑκάστοτε.
* * * * *
Εἰσί τινες οἵ μ' ἔλεγον ὡς καταδιηλλάγην, Ἀντ.
1285 ἡνίκα Κλέων μ' ὑπετάραττεν ἐπικείμενος

PHILOCLEO.

Equidem referam ad hunc modum : *Non licet vulpinari, nec ambobus fieri amicum.*

BDELYCLEO.

Post illum Æschines Selli filius excipiet scolion, vir sapiens et musicus, sicque incinet : *Pecunias et opes Clitagoræque et mihi cum Thessalis* —

PHILOCLEO.

Multas sane per jactationem dissipasti tu atque etiam ego.

BDELYCLEO.

Hoc quidem probe tu calles. Sed jam tempus est, ut cœnaturi eamus ad Philoctemonem. Heus puer, Chryse, cœnam compone in cistam nobis, ut aliquantisper inebriemur.

PHILOCLEO.

Nequaquam. Noxium est potare : etenim oriuntur ex vino januarum effractiones, verbera, lapidum ictus; deinde quum quis crapulam edormivit, præsenti pecunia multam pendere oportet.

BDELYCLEO.

Non, si apud viros honestos et bonos fueris. Aut enim veniam petunt ab eo quem offenderis; aut ipse fabulam aliquam facetam narras, Æsopicam ridiculam, aut Sybariticam, ex illis quas audieras in convivio : deinde rem in risum deducis, ita ut ille abeat, missum te faciens.

PHILOCLEO.

Operæ pretium est igitur, ut fabulas multas addiscam, siquidem hoc pacto pœnas non luam, ubi mali quidpiam patravero. Agesis eamus : nil nobis objiciat moram.

CHORUS.

Sæpe mihi visus sum urbanus et lepidus esse, nunquam ineptus et inscitus. Sed multo magis stolidus mihi visus est Amynias Selli filius, de Crobyli prosapia, ille, quem ego aliquando vidi pro pomo et malo punico cœnare cum Leogora : esurit enim nunc sicut et Antipho. Sed enim Pharsalum abiit legatus : deinde ibi solus cum solis Thessalorum Penestis una erat, ipse penesta quum sit non minus ac quivis alius.

O felix Automenes, quam te beatum prædicamus! filios genuisti sollertissumos artifices; primum quidem omnibus gratum, virumque maxume catum, illum, inquam, fidibus canere doctissumum, quem venustas comitabatur : alterum histrionem difficile dictu quam scitum! porro Ariphradem, multo ingeniosissumum; quem aliquando jurabat pater nullo magistro usum, sed suopte ingenio per se didicisse lingua patrare, lupanaria intrantem identidem.

Sunt, qui me dixerunt in gratiam rediisse cum Cleone, quum is me nonnihil turbaret urgens,

καί με κακίαις ἔκνισε· κᾆθ' ὅτ' ἀπεδειρόμην,
οὐκτὸς ἐγέλων μέγα κεκραγότα θεώμενοι,
οὐδὲν ἄρ' ἐμοῦ μέλον, ὅσον δὲ μόνον εἰδέναι
σκωμμάτιον εἴποτέ τι θλιβόμενος ἐκβαλῶ.
1290 Ταῦτα κατιδὼν ὑπό τι μικρὸν ἐπιθήκισα·
εἶτα νῦν ἐξηπάτησεν ἡ χάραξ τὴν ἄμπελον.

Act. IV. Sc. I.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἰὼ χελῶναι μακάριαι τοῦ δέρματος,
καὶ τρισμακάριαι τοῦ 'πὶ ταῖς πλευραῖς τέγους.
Ὡς εὖ κατηρέψασθε καὶ νουβυστικῶς
1295 κεράμῳ τὸ νῶτον ὥστε τὰς πληγὰς στέγειν.
Ἐγὼ δ' ἀπόλωλα στιζόμενος βακτηρίᾳ.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; παῖδα γάρ, κἂν ᾖ γέρων,
καλεῖν δίκαιον ὅστις ἂν πληγὰς λάβῃ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐ γὰρ ὁ γέρων ἀτηρότατον ἄρ' ἦν κακὸν
1300 καὶ τῶν ξυνόντων πολὺ παροινικώτατος;
καίτοι παρῆν Ἵππυλλος, Ἀντιφῶν, Λύκων,
Λυσίστρατος, Θούφραστος, οἱ περὶ Φρύνιχον·
τούτων ἁπάντων ἦν ὑβριστότατος μακρῷ.
Εὐθὺς γὰρ ὡς ἐνέπλητο πολλῶν κἀγαθῶν,
1305 ἐνήλατ', ἐσκίρτα, πεπόρδει, κατεγέλα,
ὥσπερ καχρύων ὀνίδιον εὐωχημένον·
κἄτυπτεν ἐμὲ νεανικῶς, παῖ παῖ καλῶν.
Εἶτ' αὐτὸν ὡς εἶδ', ᾔκασεν Λυσίστρατος·
ἔοικας, ὦ πρεσβῦτα, νεοπλούτῳ τρυγὶ
1310 κλητῆρί τ' εἰς ἀχυρμὸν ἀποδεδρακότι.
Ὁ δ' ἀνακραγὼν ἀντῄκασ' αὐτὸν πάρνοπι
τὰ θρῖα τοῦ τρίβωνος ἀποβεβληκότι,
Σθενέλῳ τε τὰ σκευάρια διακεχαρμένῳ.
Οἱ δ' ἀνεκρότησαν, πλήν γε Θουφράστου μόνου·
1315 οὗτος δὲ διεμύλλαινεν ὡς δὴ δεξιός.
Ὁ γέρων δὲ τὸν Θούφραστον ἤρετ', εἰπέ μοι,
ἐπὶ τῷ κομᾷς καὶ κομψὸς εἶναι προσποιεῖ,
κωμῳδολοιχῶν περὶ τὸν εὖ πράττοντ' ἀεί;
Τοιαῦτα περιύβριζεν αὐτοὺς ἐν μέρει,
1320 σκώπτων ἀγροίκως καὶ προσέτι λόγους λέγων
ἀμαθέστατ', οὐδὲν εἰκότας τῷ πράγματι.
Ἔπειτ' ἐπειδὴ 'μέθυεν, οἴκαδ' ἔρχεται
τύπτων ἅπαντας, ἤν τις αὐτῷ ξυντύχῃ.
Ὁδὶ δὲ δὴ καὶ σφαλλόμενος προσέρχεται.
1325 Ἀλλ' ἐκποδὼν ἄπειμι πρὶν πληγὰς λαβεῖν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἄνεχε, πάρεχε·
κλαύσεταί τις τῶν ὄπισθεν
ἐπακολουθούντων ἐμοί.
Οἷον, εἰ μὴ 'ρρήσεθ', ὑμᾶς,
1330 ὦ πονηροί, ταυτηὶ τῇ
δᾳδὶ φρυκτοὺς σκευάσω.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἦ μὴν σὺ δώσεις αὔριον τούτων δίκην
ἡμῖν ἅπασι, κεἰ σφόδρ' εἶ νεανίας.
Ἄθροοι γὰρ ἥξομέν σε προσκαλούμενοι.

et me probris proscinderet; demumque quum vapularem, qui foris erant, deridebant me valde vociferantem, spectabantque, non quod illos aliqua mei tangeret cura, sed tantum ut viderent, an aliquando pressus dicterium aliquod emissurus essem. Quod ego quum persentiscerem, subblandiri paululum cœpi. Proinde nunc, aiunt, *Ridica delusit vitem.*

XANTHIA.

O beatas vos testudines ob vestram cutem, et ter beatas ob firmum in lateribus tectum! quam bene et provide tergum vestrum testa obtexistis, quæ plagas illæsa tolerat! At ego perii, quum tergum meum baculo inscribitur.

CHORUS.

Quid est, o puer? nam puerum, tametsi est senex, eum vocare par est, qui plagas acceperit.

XANTHIA.

Annon ergo ille senex malum erat atrocissumum, et convivarum multo petulantissumus? Etsi adessent Hippyllus, Antipho, Lyco, Lysistratus, Theophrastus, Phrynichus: horum tamen ille omnium longe erat injuriosissumus. Quum enim se primum implevit multis deliciis, occepit saltare, tripudiare, pedere, ridere, ut asellus hordeo saturatus, et me verberavit probe, *Puer, Puer,* compellans. Deinde ut ipsum vidit Lysistratus, increpuit eum, hac usus similitudine: *Similis es, o senex, faeci recens ditatæ, et viatori qui aufugit in paleas.* At ille sublato clamore ipsum contra similem esse dixit *locustæ, quæ floccos amisit palli, et Sthenelo supellectile spoliato.* Illi vero plausum excitarunt, excepto Theophrasto solo, qui labra distorquebat, utpote vir scitus et elegans. Tum senex Theophrastum percontari sic infit: *Dic mihi, quare superbis, venustusque et lepidus haberi vis, qui scurriliter divitibus subpalparis semper?* Hujusmodi contumeliis singulos insectabatur, cavillans rustice, prætereaque fabulas narrans ineptissume, nihil ad rem facientes. Deinde postquam inebriatus est, domum venit, verberans omnes, quicunque illi fieret obviam. Et eccum jam titubans accedit. Sed facessam hinc, priusquam plagas accipiam.

PHILOCLEO.

Desinite, concedite. Plorabit aliquis eorum, qui pone me sequuntur. Vah! ut vos, nisi facessitis, o improbi, hac teda torrefaciam!

BDELYCLEO.

Profecto tu dabis cras pro istis pœnas nobis omnibus, etsi valde juveniliter audax es. Nam una omnes veniemus, te in jus vocaturi.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1335 Ἰὴ ἰεῦ, καλούμενοι.
Ἀρχαϊά γ' ὑμῶν· ἆρά γ' ἴσθ'
ὡς οὐδ' ἀκούων ἀνέχομαι
δικῶν; ἰαιβοῖ αἰβοῖ.
Τάδε μ' ἀρέσκει· βάλλε κημούς.
1340 Οὐκ ἄπει σύ; * * ποῦ 'στιν
ἡλιαστής; ἐκποδών.
Ἀνάβαινε δεῦρο χρυσομηλολόνθιον,
τῇ χειρὶ τουδὶ λαβομένη τοῦ σχοινίου.
Ἔχου· φυλάττου δ', ὡς σαπρὸν τὸ σχοινίον·
ὅμως γε μέντοι τριβόμενον οὐκ ἄχθεται.
1345 Ὁρᾷς ἐγώ σ' ὡς δεξιῶς ὑφειλόμην
μέλλουσαν ἤδη λεσβιεῖν τοὺς ξυμπότας·
ὧν οὕνεκ' ἀπόδος τῷ πέει τῳδὶ χάριν.
Ἀλλ' οὐκ ἀποδώσεις οὐδὲ φιαλεῖς, οἶδ' ὅτι,
ἀλλ' ἐξαπατήσεις κἀγχανεῖ τούτῳ μέγα·
1350 πολλοῖς γὰρ ἤδη χἀτέροις αὔτ' εἰργάσω.
Ἐὰν γένῃ δὲ μὴ κακὴ νυνὶ γυνή,
ἐγώ σ', ἐπειδὰν οὑμὸς υἱὸς ἀποθάνῃ,
λυσάμενος ἕξω παλλακήν, ὦ χοιρίον.
Νῦν δ' οὐ κρατῶ 'γὼ τῶν ἐμαυτοῦ χρημάτων·
1355 νέος γάρ εἰμι καὶ φυλάττομαι σφόδρα.
Τὸ γὰρ υἵδιον τηρεῖ με, κἄστι δύσκολον
κἄλλως κυμινοπριστοκαρδαμόγλυφον.
Ταῦτ' οὖν περί μου δέδοικε μὴ διαφθαρῶ.
Πατὴρ γὰρ οὐδείς ἐστιν αὐτῷ πλὴν ἐμοῦ.
1360 Ὁδὶ δὲ καὐτός· ἐπὶ σὲ κἄμ' ἔοικε θεῖν.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα στῆθι τάσδε τὰς δετὰς
λαβοῦσ', ἵν' αὐτὸν τωθάσω νεανικῶς,
οἵως ποθ' οὗτος ἐμὲ πρὸ τῶν μυστηρίων.

PHILOCLEO.

Hui, hui, *vocaturi!* Obsoleta hæc vestra sunt. Num etiam scitis, me ne nomen quidem litium patienter audire? Io, io! ista mihi placent: abjice camos judiciarios. Nonne vero abibitis? ubi est judex heliasticus? in malam crucem abeat. Ascende huc, aureola melolonthe, fune hoc manu prehenso: firmiter eum tene; sed cave: nam putris est funis ille: attamen fricari gaudet. Vide autem quam te callide subduxerim, convivis jam ore morigeraturam: quamobrem huic peni gratiam refer. Sed non referes, nec opus aggrediere, sat scio: verum decipies et huic peni irridebis cum magno cachinno: nam et aliis multis idem factitasti. At si nunc facilem te benignamque præbeas, ego te, ubi gnatus meus mortuus fuerit, redemtam ex lupanari habebo pro pellice, o cunne mi. Nunc autem meorum ipsius bonorum non sum dominus: sum enim juvenis et magna cura custodior. Adservat enim me filiolus meus, et est morosus, ceteraque scrupulosus et sordidus cumini sector et nasturti scalptor. Proinde mihi timet, ne corrumpar; nam præter me pater ei nullus est. Sed eccum illum; advorsum te et me celerem videtur conferre gradum. Sed quamprimum consiste, his tedis sumtis, ut eum juveniliter ludos faciam, haud secus ac ille me olim, antequam initiarer.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὦ οὗτος οὗτος, τυφεδανὲ καὶ χοιρόθλιψ,
1365 ποθεῖς ἐρᾶν τ' ἔοικας ὡραίας σοροῦ.
Οὔ τοι καταπροίξει μὰ τὸν Ἀπόλλω τοῦτο δρῶν.

BDELYCLEO.

Heus tu, decrepite, et cunnitriba, desideras et videris amare formosam sandapilam. At ita me Apollo amet, ut tu istuc haud inultum feres.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὡς ἡδέως φάγοις ἂν ἐξ ὄξους δίκην.

PHILOCLEO.

Quam lubenter comederes ex aceto litem!

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οὐ δεινὰ τωθάζειν σε, τὴν αὐλητρίδα
τῶν ξυμποτῶν κλέψαντα;

BDELYCLEO.

Nonne indignum est mihi illudere te, qui tibicinam convivis clam abduxisti?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ποίαν αὐλητρίδα;
1370 τί ταῦτα ληρεῖς, ὥσπερ ἀπὸ τύμβου πεσών;

PHILOCLEO.

Quamnam tibicinam? quid ita ineptis, tanquam a tumulo delapsus?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ τὸν Δί', αὕτη πού 'στί σοί γ' ἡ Δαρδανίς.

BDELYCLEO.

Pol eccam, opinor, ipsam, quæ tibi adstat Dardanis.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐκ, ἀλλ' ἐν ἀγορᾷ τοῖς θεοῖς δᾲς κάεται.

PHILOCLEO.

Non: verum in foro teda diis uritur.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Δᾲς ἥδε;

BDELYCLEO.

Hæccine teda?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Δᾲς δῆτ'. Οὐχ ὁρᾷς ἐστιγμένην;

PHILOCLEO.

Teda utique. Nonne vides variegatam?

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τί δὲ τὸ μέλαν τοῦτ' ἐστὶν αὐτῆς τοὐν μέσῳ;

BDELYCLEO.

Quid vero nigrum hocce est ejus in medio?

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

1375 Ἡ πίττα δήπου καομένης ἐξέρχεται.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὁ δ' ὄπισθεν οὐχὶ πρωκτός ἐστιν οὑτοσί;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὄζος μὲν οὖν τῆς δᾳδὸς οὗτος ἐξέχει.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Τί λέγεις σύ; ποῖος ὄζος; οὐκ εἶ δεῦρο σύ;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἆ ἆ, τί μέλλεις δρᾶν;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ἄγειν ταύτην λαβὼν

1380 ἀφελόμενός σε καὶ νομίσας εἶναι σαπρὸν
κοὐδὲν δύνασθαι δρᾶν.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἄκουσόν νυν ἐμοῦ.
Ὀλυμπίασιν ἡνίκ' ἐθεώρουν ἐγώ,
Ἐφουδίων ἐμαχέσατ' Ἀσκώνδᾳ καλῶς,
ἤδη γέρων ὤν· εἶτα τῇ πυγμῇ θενὼν

1385 ὁ πρεσβύτερος κατέβαλε τὸν νεώτερον.
Πρὸς ταῦτα τηροῦ μὴ λάβης ὑπώπια.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Νὴ τὸν Δί' ἐξέμαθές γε τὴν Ὀλυμπίαν.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.

Ἴθι μοι παράστηθ', ἀντιβολῶ πρὸς τῶν θεῶν.
Ὁδὶ γὰρ ἀνήρ ἐστιν ὅς μ' ἀπώλεσεν

1390 τῇ δᾳδὶ παίων, κἀξέβαλεν ἐντευθενὶ
ἄρτους δέκ' ὀβολῶν κἀπιθήκην τέτταρας.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὁρᾷς ἃ δέδρακας; πράγματ' αὖ δεῖ καὶ δίκας
ἔχειν διὰ τὸν σὸν οἶνον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Οὐδαμῶς γ', ἐπεὶ
λόγοι διαλλάξουσιν αὐτὰ δεξιοί·

1395 ὥστ' οἶδ' ὁτιὴ ταύτῃ διαλλαχθήσομαι.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.

Οὔ τοι μὰ τὼ θεὼ καταπροίξει Μυρτίας
τῆς Ἀγκυλίωνος θυγατέρος καὶ Σωστράτης,
οὕτω διαφθείρας ἐμοῦ τὰ φορτία.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ἄκουσον, ὦ γύναι· λόγον σοι βούλομαι

1400 λέξαι χαρίεντα.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.

Μὰ Δία μή μοί γ', ὦ μέλε.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Αἴσωπον ἀπὸ δείπνου βαδίζονθ' ἑσπέρας
θρασεῖα καὶ μεθύση τις ὑλάκτει κύων.
Κἄπειτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὦ κύον κύον,
εἰ νὴ Δί' ἀντὶ τῆς κακῆς γλώττης ποθὲν

1405 πυροὺς πρίαιο, σωφρονεῖν ἄν μοι δοκοῖς.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.

Καὶ καταγελᾷς μου; προσκαλοῦμαί σ' ὅστις εἶ,
πρὸς τοὺς ἀγορανόμους βλάβης τῶν φορτίων,
κλητῆρ' ἔχουσα Χαιρεφῶντα τουτονί.

PHILOCLEO.

Pix nimirum ex ipsa ardente exsudat.

BDELYCLEO.

Sed iste nonne podex est a tergo?

PHILOCLEO.

Immo tedæ ramus hic eminet.

BDELYCLEO.

Quid ais tu? quis ramus? tu vero nonne huc ibis?

PHILOCLEO.

Ohe, ohe! quid facere cogitas?

BDELYCLEO.

Hanc obducere ademtam tibi, ut qui te putem rancidum senem esse et nil potesse.

PHILOCLEO.

Operam mihi da modo. Etenim ludos Olympicos quum spectarem ego, Ephudion pugnavit cum Asconda egregie, senex jam: deinde pugno feriens prostravit juniorem. Proinde cave, ne suffusis cruore oculis sugillatisque abeas.

BDELYCLEO.

Næ hercle Olympiam probe didicisti.

PANARIA.

Age, per deos obsecro, assiste mihi. Iste enim homo est, qui me perdidit, teda pulsando, et excussit hinc panes decem singulos unius oboli, et alios quatuor sarcinæ impositos.

BDELYCLEO.

Viden', quid feceris denuo? etiam lites paratæ sunt nobis propter tuam temulentiam.

PHILOCLIO.

Minume, siquidem hæc component facetæ fabulæ. Quippe scio me huic reconciliatum iri.

PANARIA.

Ita me sospitent Ceres et Proserpina, ut tu non impune illuseris Myrtiæ Ancylionis filiæ et Sostratæ, qui sic meas merces perditum iveris.

PHILOCLEO.

Ausculta, mulier; fabulam tibi volo narrare lepidam.

PANARIA.

Ne mihi quidem ecastor, o fatue.

PHILOCLEO.

Æsopum a cœna redeuntem vesperi audax et temulenta quædam adlatravit canis. Tum ille dixit: *O canis, canis, utique hercle, si pro mala lingua alicunde triticum emeres, sapere mihi videreris.*

PANARIA.

Etiam derides me? In jus te voco, quiquis es, ad Ædiles, ob datum mercibus meis damnum, testem habens Chærephontem istum.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Μὰ Δί', ἀλλ' ἄκουσον, ἤν τί σοι δόξω λέγειν.
1410 Λᾶσός ποτ' ἀντεδίδασκε καὶ Σιμωνίδης·
ἔπειθ' ὁ Λᾶσος εἶπεν, ὀλίγον μοι μέλει.

ΑΡΤΟΠΩΛΙΣ.
Ἄληθες, οὗτος;

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Καὶ σὺ δή μοι Χαιρεφῶν
γυναικὶ κλητεύειν ἔοικας θαψίνῃ,
Ἰνοῖ κρεμαμένῃ πρὸς ποδῶν Εὐριπίδου.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
1415 Ὁδί τις ἕτερος, ὡς ἔοικεν, ἔρχεται
καλούμενός σε· τόν γέ τοι κλητῆρ' ἔχει.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.
Οἴμοι κακοδαίμων. Προσκαλοῦμαί σ', ὦ γέρον,
ὕβρεως.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ὕβρεως; μή, μὴ καλέσῃς πρὸς τῶν θεῶν:
Ἐγὼ γὰρ ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην δίδωμί σοι,
1420 ἣν ἂν σὺ τάξῃς, καὶ χάριν πρὸς εἴσομαι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτῷ διαλλαχθήσομαι
ἑκών· ὁμολογῶ γὰρ πατάξαι καὶ βαλεῖν.
Ἀλλ' ἐλθὲ δευρὶ πρότερον. Ἐπιτρέπεις ἐμοί,
ὅ τι χρή μ' ἀποτίσαντ' ἀργύριον τοῦ πράγματος,
1425 εἶναι φίλον τὸ λοιπόν, ἢ σύ μοι φράσεις;

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.
Σὺ λέγε. Δικῶν γὰρ οὐ δέομ' οὐδὲ πραγμάτων.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἀνὴρ Συβαρίτης ἐξέπεσεν ἐξ ἅρματος,
καί πως κατεάγη τῆς κεφαλῆς μέγα σφόδρα·
ἐτύγχανεν γὰρ οὐ τρίβων ὢν ἱππικῆς.
1430 Κἄπειτ' ἐπιστὰς εἶπ' ἀνὴρ αὐτῷ φίλος·
ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.
Οὕτω δὲ καὶ σὺ παράτρεχ' εἰς τὰ Πιττάλου.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ὅμοιά σου καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις τρόποις.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.
Ἀλλ' οὖν σὺ μέμνησ' αὐτὸς ἀπεκρίνατο.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
1435 Ἄκουε, μὴ φεῦγ'. Ἐν Συβάρει γυνή ποτε
κατέαξ' ἐχῖνον.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.
Ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Οὐχῖνος οὖν ἔχων τιν' ἐπεμαρτύρατο·
εἶθ' ἡ Συβαρῖτις εἶπεν, εἰ ναὶ τὰν κόραν
τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἐάσας ἐν τάχει
1440 ἐπίδεσμον ἐπρίω, νοῦν ἂν εἶχες πλείονα.

ΚΑΤΗΓΟΡΟΣ.
Ὕβριζ', ἕως ἂν τὴν δίκην ἄρχων καλῇ.

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ' ἐνταυθὶ μενεῖς,
ἀλλ' ἀράμενος ἐγώ σε —

PHILOCLEO.
Quin hercle potius auscultas, si quid tibi dicere videbor? Lasus olim et Simonides carmine certabant; tum dixit Lasus : *Nihil moror*.

PANARIA.
Eho, siccine vero?

PHILOCLEO.
At tu, Chærephon, testis adesse mihi videris mulieri buxeæ, Inoni pendenti ad pedes Euripidis.

BDELYCLEO.
Sed eccum alium virum, qui, ut videtur, huc venit te citaturus : viatorem utique secum ducit.

ACCUSATOR.
O me infelicem! Postulo te, o senex, injuriarum.

BDELYCLEO.
Injuriarum? ne, per deos obsecro, ne cites eum : ego enim pro illo poenam tibi persolvam, quamcunque statueris, et gratiam insuper habebo.

PHILOCLEO.
Equidem cum ipso in gratiam redibo ultro : fateor enim eum a me verberatum, et lapidibus impetitum fuisse. Sed accede huc prius : permittisne meo arbitrio, ut quanti injuriam æstimavero, tantum tibi argenti pendam, et amicus deinceps tuus sim, an ipse indicabis, quantum tibi dari velis?

ACCUSATOR.
Dic tu modo; nam lites fugito, otiumque sector.

PHILOCLEO.
Sybarita quidam de curru deciderat, et grave vulnus acceperat capite; etenim peritus non erat equestris rei : tum quidam ex amicis superveniens dixit ei : *Quam quisque norit artem, in hac se exerceat*. Sic tu quoque curre ad Pittalum.

BDELYCLEO.
Similia hæc etiam sunt reliquis tuis moribus.

ACCUSATOR.
Saltem tu memento quem ad modum ille respondit.

PHILOCLEO.
Audi, ne fuge. In Sybari mulier olim fregerat echinum —

ACCUSATOR.
Hujus etiam dicti testem te esse volo.

PHILOCLEO.
Echinus ille vero teste quodam adhibito in jus vocabat mulierem Sybaritidem; tum illa dixit : *Ita me Proserpina amet, si omissa hac contestatione, celeriter fasciam emisses, saperes magis*.

ACCUSATOR.
Illude, usquedum archon litem hanc introduci jubeat.

BDELYCLEO.
Ita me Ceres amet, ut tu non amplius hic manebis : sed sublimem medium ego te arreptum —

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τί ποιεῖς;

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὅ τι ποιῶ;
εἴσω φέρω σ' ἐντεῦθεν· εἰ δὲ μὴ, τάχα
1445 κλητῆρες ἐπιλείψουσι τοὺς καλουμένους.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Αἴσωπον οἱ Δελφοί ποτ'—

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Ὀλίγον μοι μέλει.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

φιάλην ἐπητιῶντο κλέψαι τοῦ θεοῦ·
ὁ δ' ἔλεξεν αὐτοῖς ὡς ὁ κάνθαρός ποτε —

ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.

Οἴμ' ὡς ἀπολῶ σ' αὐτοῖσι τοῖσι κανθάροις.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.
1450 Ζηλῶ γε τῆς εὐτυχίας
τὸν πρέσβυν, οἷ μετέστη
ξηρῶν τρόπων καὶ βιοτῆς·
ἕτερα δὲ νῦν ἀντιμαθὼν
ἦ μέγα πείσεταί τι
1455 ἐπὶ τὸ τρυφῶν καὶ μαλακόν.
Τάχα δ' ἂν ἴσως οὐκ ἐθέλοι.
Τὸ γὰρ ἀποστῆναι χαλεπὸν
φύσεος, ἣν ἔχοι τις ἀεί.
Καίτοι πολλοὶ ταῦτ' ἔπαθον·
1460 ξυνόντες γνώμαις ἑτέρων
μετεβάλλοντο τοὺς τρόπους.

Ἀντ.
Πολλοῦ δ' ἐπαίνου παρ' ἐμοὶ
καὶ τοῖσιν εὖ φρονοῦσιν
τυχὼν ἄπεισιν διὰ τὴν
1465 φιλοπατρίαν καὶ σοφίαν
ὁ παῖς ὁ Φιλοκλέωνος.
Οὐδενὶ γὰρ οὕτως ἀγανῷ
ξυνεγενόμην, οὐδὲ τρόποις
ἐπεμάνην, οὐδ' ἐξεχύθην.
1470 Τί γὰρ ἐκεῖνος ἀντιλέγων
οὐ κρείττων ἦν, βουλόμενος
τὸν φύσαντα σεμνοτέροις
κατακοσμῆσαι πράγμασι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νὴ τὸν Διόνυσον, ἄπορά γ' ἡμῖν πράγματα
1475 δαίμων τις εἰσκεκύκληκεν εἰς τὴν οἰκίαν.
Ὁ γὰρ γέρων ὡς ἔπιε διὰ πολλοῦ χρόνου
ἤκουσέ τ' αὐλοῦ, περιχαρὴς τῷ πράγματι
ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲν παύεται
τἀρχαῖ' ἐκεῖν' οἷς Θέσπις ἠγωνίζετο·
1480 καὶ τοὺς τραγῳδούς φησιν ἀποδείξειν κρόνους
τοὺς νῦν, διορχησόμενος ὀλίγον ὕστερον.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Τίς ἐπ' αὐλείοισι θύραις θάσσει;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τουτὶ καὶ δὴ χωρεῖ τὸ κακόν.

PHILOCLEO.

Quid agis?

BDELYCLEO.

Quid agam? fero te hinc intro. Sin minus, testes deficient illos tam multos qui te in jus vocaturi sunt.

PHILOCLEO.

Æsopum quondam cives Delphici —

BDELYCLEO.

Nihil moror.

PHILOCLEO.

furatum esse phialam insimulabant Apollinis: at ille narravit eis, ut olim scarabæus —

BDELYCLEO.

Vah! ut perdam te cum tuis scarabæis!

CHORUS.

Laudo fortunas hujus senis. En quo pervenit ex arida illa et aspera vivendi ratione! alia jam pro illis edoctus, utique deliciis mollitieque indulgebit plurimum. Sed forte nolet: nam recedere difficile est ab ingenio, quo semper quis fuit: quamvis multis id accidit, ut aliorum consiliis utentes mutaverint mores. Multam vera laudem, meo sapientumque judicio, reportabit ob suam erga patrem pietatem, et sollertiam, Philocleonis gnatus. In nullum enim tam comem incidi, neque ullius mores ita deamavi, nec unquam tam effuse lætatus sum. Quid enim ille advorsum patrem dixit, in quo non vicerit, cupiens genitorem honestioribus ornare studiis?

XANTHIA.

Res turbidas et intricatas, ita me Bacchus amet, in sedes nostras aliquis deus invexit. Senex enim noster, ut diu multumque potavit, tibiamque audiit, lætitia perfusus, totam noctem saltationes illas antiquas continuat, quibus certavit Thespis in choris, seque ait mox saltando ostensurum, tragicos, qui nunc sunt, fatuos et insulsos esse.

PHILOCLEO.

Quis vestibuli sedet in foribus?

XANTHIA.

Hoc malum jam procedit.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Κλῇθρα χαλάσθω τάδε. Καὶ δὴ γὰρ
1485 σχήματος ἀρχὴ —
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Μᾶλλον δέ γ' ἴσως μανίας ἀρχή.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
πλευρὰν λυγίσαντος ὑπὸ ῥύμης,
οἷον μυκτὴρ μυκᾶται καὶ
σφόνδυλος ἀχεῖ· —
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Πῖθ' ἐλλέβορον.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
1490 πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ —
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Τάχα βαλλήσεις.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
σκέλος οὐράνιόν γ' ἐκλακτίζων.
Πρωκτὸς χάσκει.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Κατὰ σαυτὸν ὅρα.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Νῦν γὰρ ἐν ἄρθροις τοῖς ἡμετέροις
1495 στρέφεται χαλαρὰ κοτυληδών.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Οὐκ εὖ μὰ Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ μανικὰ πράγματα.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Φέρε νυν ἀνείπω κἀνταγωνιστὰς καλῶ.
Εἴ τις τραγῳδός φησιν ὀρχεῖσθαι καλῶς,
ἐμοὶ διορχησόμενος ἐνθάδ' εἰσίτω.
1500 Φησίν τις, ἢ οὐδείς;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Εἷς γ' ἐκεινοσὶ μόνος
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Τίς ὁ κακοδαίμων ἐστίν;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Υἱὸς Καρκίνου
ὁ μέσατος.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Ἀλλ' οὗτός γε καταποθήσεται·
ἀπολῶ γὰρ αὐτὸν ἐμμελείᾳ κονδύλου.
Ἐν τῷ ῥυθμῷ γὰρ οὐδέν ἐστ'.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Ἀλλ' ᾦζυρέ,
1505 ἕτερος τραγῳδὸς Καρκινίτης ἔρχεται,
ἀδελφὸς αὐτοῦ.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Νὴ Δί' ὀψώνηκ' ἄρα.
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
Μὰ τὸν Δί' οὐδὲν ἄλλο πλήν γε καρκίνους.
Προσέρχεται γὰρ ἕτερος αὖ τῶν Καρκίνου.
ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.
Τουτὶ τί ἦν τὸ προσέρπον; ὀξίς, ἢ φάλαγξ;
ΒΔΕΛΥΚΛΕΩΝ.
1510 Ὁ πιννοτήρης οὗτός ἐστι τοῦ γένους,
ὁ σμικρότατος, ὃς τὴν τραγῳδίαν ποιεῖ.

PHILOCLEO.
Claustra laxentur ista : namque jam initur saltationis exordium —
XANTHIA.
Quin potius forte furoris exordium.
PHILOCLEO.
quæ latera magno impetu torquet. En ut naris mugit, et vertebra sonat!

XANTHIA.
Bibe helleborum.
PHILOCLEO.
Trepidat Phrynichus, ut gallus —
XANTHIA.
Ni caveam, calcibus me feries.
PHILOCLEO.
vibratis in altum calcibus micans. Hiat podex.

XANTHIA.
Quo in loco te moveas vide.
PHILOCLEO.
Nunc enim in nostris artubus vertitur laxum acetabulum.
BDELYCLEO.
Nihil hercle boni, nil profecto; sed furor hic quidem est.
PHILOCLEO.
Age nunc edicam et provocem, qui mecum certent. Si quis tragœdus autumat se scite saltare, huc accedat mecum decertaturus saltatione. Ait quis, an nemo?
BDELYCLEO.
Unus iste solus.
PHILOCLEO.
Quis ille est infelix?
BDELYCLEO.
Filius Carcini medius.

PHILOCLEO.
At iste absorbebitur : nam ipsum perimam impactis in numerum pugnis : est enim rhythmi prorsus imperitus.
BDELYCLEO.
Sed, o miser, alius tragœdus Carcinita venit, illius frater.

PHILOCLEO.
Edepol ergo obsonatus sum.
BDELYCLEO.
Nihil hercle aliud, quam carcinos : nam accedit alius etiam filiorum Carcini.
PHILOCLEO.
Quid hoc rei est, quod adrepit? acetabulumne an araneus?
BDELYCLEO.
Pinnoteres iste est in hac familia, minumus natu, qui tragœdiam facit.

ΦΙΛΟΚΛΕΩΝ.

Ὦ Καρκίν', ὦ μακάριε τῆς εὐπαιδίας·
ὅσον τὸ πλῆθος κατέπεσεν τῶν ὀρχίλων.
Ἀτὰρ καταβατέον γ' ἐπ' αὐτούς μ', ὦζυρέ.
1515 Ἅλμην κύκα τούτοισιν, ἢν ἐγὼ κρατῶ.

ΧΟΡΟΣ.

Φέρε νυν ἡμεῖς αὐτοῖς ὀλίγον ξυγχωρήσωμεν ἅπαντες,
ἵν' ἐφ' ἡσυχίας ἡμῶν πρόσθεν βεμβικίζωσιν ἑαυτούς.
Ἄγ', ὦ μεγαλώνυμα τέκνα — Στρ.
τοῦ θαλασσίοιο,
1520 πηδᾶτε παρὰ ψάμαθον
καὶ θῖν' ἁλὸς ἀτρυγέτου
καρίδων ἀδελφοί·
ταχὺν πόδα κυκλοσοβεῖτε, — Ἀντ.
καὶ τὸ Φρυνίχειον
1525 ἐκλακτισάτω τις, ὅπως
ἰδόντες ἄνω σκέλος ὤ-
ζωσιν οἱ θεαταί.
Στρόβει, παράβαινε κύκλῳ καὶ γάστρισον σεαυτόν,
1530 ῥῖπτε σκέλος οὐράνιον· βέμβικες ἐγγενέσθων.
Καὐτὸς γὰρ ὁ ποντομέδων ἄναξ πατὴρ προσέρπει
ἡσθεὶς ἐπὶ τοῖσιν ἑαυτοῦ παισὶ, τοῖς τριόρχοις.
1535 Ἀλλ' ἐξάγετ', εἴ τι φιλεῖτ' ὀρχούμενοι, θύραζε
ἡμᾶς ταχύ· τοῦτο γὰρ οὐδείς πω πάρος δέδρακεν
ὀρχούμενον ὅστις ἀπήλλαξεν χορὸν τρυγῳδῶν.

PHILOCLEO.

O Carcine, o felix liberorum prole! quanta multitudo decidit orchilorum! Sed in certamen contra eos descendendum est, o miser. Muriam misce istis, si vicero.

CHORUS.

Agedum nos omnes paulum concedamus illis, ut libere ante nos turbinis instar versent se ipsos.

Agite, o celeberrimi filii patris marini, saltate juxta arenam et litus maris sterilis, squillarum fratres. Velocem pedem agitate in orbem, et in morem Phrynichi calces quis vibret, ut videntes crura sursum jactata, cum admiratione exclament spectatores.

Versa te ipsum, duc gyros, ventrem tuum feri, jacta crus sublime; turbines fiant. Etenim ipse quoque adserpit pater istorum, regnator maris, lætus filiis suis, tribus saltatoribus bene peculiatis. Sed, si libenter saltatis, educite nos quamprimum foras: hoc enim antehac nemo periclitatus est, saltantem ut dimitteret comicorum chorum.

ΕΙΡΗΝΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΟΙΚΕΤΑΙ ΔΥΟ Τρυγαίου.
ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
ΚΟΡΑΙ, θυγατέρες Τρυγαίου.
ΕΡΜΗΣ.
ΠΟΛΕΜΟΣ.
ΚΥΔΟΙΜΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΩΡΓΩΝ.
ΙΕΡΟΚΛΗΣ, μάντις.
ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.
ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ.
ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.
ΣΑΛΠΙΓΓΟΠΟΙΟΣ.
ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ.
ΔΟΡΥΞΟΟΣ.
ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.
ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ.
ΕΙΡΗΝΗ, ΟΠΩΡΑ, ΘΕΩΡΙΑ } κωφὰ πρόσωπα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.
Αἴρ' αἶρε μᾶζαν ὡς τάχιστα κανθάρῳ.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.
Ἰδού. Δὸς αὐτῷ τῷ κάκιστ' ἀπολουμένῳ.
Καὶ μήποτ' αὐτῆς μᾶζαν ἡδίω φάγοι.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.
Δὸς μᾶζαν ἑτέραν ἐξ ὀνίδων πεπλασμένην.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.
5 Ἰδοὺ μάλ' αὖθις. Ποῦ γὰρ ἣν νῦν δὴ 'φερες;
οὐ κατέφαγεν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.
Μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἐξαρπάσας
ὅλην ἐνέκαψε περικυλίσας τοῖν ποδοῖν.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα τρῖβε πολλὰς καὶ πυκνάς.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.
Ἄνδρες κοπρολόγοι, προσλάβεσθε πρὸς θεῶν,
10 εἰ μή με βούλεσθ' ἀποπνιγέντα περιιδεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.
Ἑτέραν ἑτέραν δὸς παιδὸς ἡταιρηκότος·
τετριμμένης γάρ φησιν ἐπιθυμεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.
Ἰδού.
Ἑνὸς μέν, ὦνδρες, ἀπολελύσθαι μοι δοκῶ·
οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη με μάττοντ' ἐσθίειν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.
15 Αἰβοῖ, φέρ' ἄλλην χἀτέραν μοι χἀτέραν,
καὶ τρῖβ' ἔθ' ἑτέρας.

PAX.

DRAMATIS PERSONÆ.

FAMULI DUO Trygæi.
TRYGÆUS.
PUELLÆ, filiæ Trygæi.
MERCURIUS.
BELLUM.
TUMULTUS.
CHORUS AGRICOLARUM.
HIEROCLES, vates.
FALCARIUS.
CRISTARIUS.
LORICARIUS.
TUBARIUS.
GALEARUM FABER.
HASTARIUS.
PUER LAMACHI.
PUER CLEONYMI.
PAX, OPORA, THEORIA } mutæ personæ.

FAMULUS I.
Fer, fer turundam quam citissume scarabæo.

FAMULUS II.
Ecce. Da perditissumo illi. Et hac suaviorem nunquam turundam comedat!

FAMULUS I.
Da offam aliam ex asinino formatam stercore.

FAMULUS II.
Ecce autem rursus. Ubi illa est, quam modo ferebas? annon devoravit eam?

FAMULUS I.
Sane hercle: quin ereptam glomeravit pedibus totamque deglutivit. Sed quam primum tere multas et spissas.

FAMULUS II.
Viri sterquilinilegi, ferte mihi opem, per deos obsecro, nisi voltis committere, ut præfocer.

FAMULUS I.
Aliam, aliam da pueri cinædi: tritam enim cupere se autumat.

FAMULUS II.
Ecce. Unam quidem, o viri, suspicionem a me segregaturus mihi videor. Nemo enim dixerit me inter pinsendum mazam comedere.

FAMULUS I.
Phui! fer aliam, et aliam, et aliam; aliasque præterea tere.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ·
οὐ γὰρ ἔθ' οἷός τ' εἰμ' ὑπερέχειν τῆς ἀντλίας.
Αὐτὴν ἄρ' οἴσω συλλαβὼν τὴν ἀντλίαν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Νὴ τὸν Δί' ἐς κόρακάς γε, καὶ σαυτόν γε πρός.

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

20 Ὑμῶν δέ γ' εἴ τις οἶδ' ἐμοὶ κατειπάτω
πόθεν ἂν πριαίμην ῥῖνα μὴ τετρημένην.
Οὐδὲν γὰρ ἔργον ἦν ἄρ' ἀθλιώτερον
ἢ κανθάρῳ μάττοντα παρέχειν ἐσθίειν.
Ὗς μὲν γάρ, ὥσπερ ἂν χέσῃ τις, ἢ κύων,
25 φαύλως ἐρείδει· τοῦτο δ' ὑπὸ φρονήματος
βρενθύεταί τε καὶ φαγεῖν οὐκ ἀξιοῖ,
ἢν μὴ παραθῶ τρίψας δι' ἡμέρας ὅλης
ὥσπερ γυναικὶ γογγύλην μεμαγμένην.
Ἀλλ' εἰ πέπαυται τῆς ἐδωδῆς σκέψομαι
30 τηδὶ παροίξας τῆς θύρας, ἵνα μή μ' ἴδῃ.
Ἔρειδε, μὴ παύσαιο μηδέποτ' ἐσθίων
τέως ἕως σαυτὸν λάθοις διαρραγείς.
Οἷον δὲ κύψας ὁ κατάρατος ἐσθίει,
ὥσπερ παλαιστής, παραβαλὼν τοὺς γομφίους,
35 καὶ ταῦτα τὴν κεφαλήν τε καὶ τὼ χεῖρέ πως
ὡδὶ περιάγων, ὥσπερ οἱ τὰ σχοινία
τὰ παχέα συμβάλλοντες εἰς τὰς ὁλκάδας.
Μιαρὸν τὸ χρῆμα καὶ κάκοσμον καὶ βορόν,
χὤτου ποτ' ἐστὶ δαιμόνων ἡ προσβολὴ
40 οὐκ οἶδ'. Ἀφροδίτης μὲν γὰρ οὔ μοι φαίνεται,
οὐ μὴν Χαρίτων γε.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Τοῦ γάρ ἐστ';

ΟΙΚΕΤΗΣ Β.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως
τοῦτ' ἔστι τὸ τέρας οὐ Διὸς καταιβάτου.
Οὐκοῦν ἂν ἤδη τῶν θεατῶν τις λέγοι
νεανίας δοκησίσοφος, τὸ δὲ πρᾶγμα τί;
45 ὁ κάνθαρος δὲ πρὸς τί; κᾆτ' αὐτῷ γ' ἀνὴρ
Ἰωνικός τίς φησι παρακαθήμενος·
δοκέω μέν, ἐς Κλέωνα τοῦτ' αἰνίττεται,
ὡς κεῖνος ἀναιδέως σπατίλην ἐσθίει. —
Ἀλλ' εἰσιὼν τῷ κανθάρῳ δώσω πιεῖν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

50 Ἐγὼ δὲ τὸν λόγον γε τοῖσι παιδίοις
καὶ τοῖσιν ἀνδρίοισι καὶ τοῖς ἀνδράσι
καὶ τοῖς ὑπερτάτοισιν ἀνδράσιν φράσω
καὶ τοῖς ὑπερηνορέουσιν ἔτι τούτοις μάλα.
Ὁ δεσπότης μου μαίνεται καινὸν τρόπον,
55 οὐχ ὅνπερ ὑμεῖς, ἀλλ' ἕτερον καινὸν πάνυ.
Δι' ἡμέρας γὰρ εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπων
ὡδὶ κεχηνὼς λοιδορεῖται τῷ Διί,
καί φησιν, ὦ Ζεῦ, τί ποτε βουλεύει ποιεῖν;
κατάθου τὸ κόρημα· μὴ 'κκόρει τὴν Ἑλλάδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

60 Ἒα ἔα.

FAMULUS II.

Haud equidem hercle. Non enim amplius queo sentinam hanc perpeti : ipsam itaque sumam et intro auferam.

FAMULUS I.

Ita edepol in malam rem, et te ipsum insuper.

FAMULUS II.

Vostrûm autem, si quis novit, dicat mihi, unde emere possim nasum non perforatum. Nullum enim opus ærumnosius est quam scarabæo pinseatem cibum præbere. Nam sus aut canis, ita ut cacaveris, facile et celeriter vorat : iste autem præ superbia fastidit, et comedere non dignatur, nisi toto die teram, eique adponam, tanquam mulieri, turundam subactam. Sed an desierit edere, speculabor, forem pauxillum sic aperiens, ne me videat. Incumbe, ne desinas unquam edere, usquedum imprudens disrumparis. En, ut pronus vorat exsecrabilis ille, tanquam luctator, maxillas contorquens; caput interea manusque quodammodo circumducens, ut ii qui crassos rudentes in naves onerarias convolvunt. Res immunda et fœtida et vorax est iste scarabæus : nec cujusnam deorum sit hoc peculium scio : haud sane Veneris mihi videtur esse nec Gratiarum.

FAMULUS I.

Cujus ergo est?

FAMULUS II.

Haud fieri potest, quin sit hoc signum Jovis Fulgeratoris. Jam igitur spectatorum aliquis dicat, juvenis forsan opinione sua sapiens : *Quid hoc rei est? quorsum pertinet iste scarabæus?* Deinde ipsi vir Ionicus aliquis adsidens dicat : *Ad Cleonem, ni fallor animi, pertinet hoc; nam ille impudenter merdam comedit.* Sed domum ingressus scarabæo dabo bibere.

FAMULUS I.

At ego hujus rei rationem pueris, et adulescentibus, et viris, illisque qui viros ætate superant, edisseram, illisque etiam qui ultra communem virorum sortem vitæ capiunt usuram. Herus meus novum insanit in modum, non quo vos, sed alio plane novo. Per totum enim diem cœlum suspiciens hianti ore sic increpat Jovem, aitque : O Jupiter, quid vis facere? depone scopas : ne verre Græciam.

TRYGÆUS.

Eheu! eheu!

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Σιγήσαθ', ὡς φωνῆς ἀκούειν μοι δοκῶ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ Ζεῦ, τί δρασείεις ποθ' ἡμῶν τὸν λεών;
λήσεις σεαυτὸν τὰς πόλεις ἐκκοκκίσας.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Τοῦτ' ἔστι τουτὶ τὸ κακὸν αὔθ' οὐγὼ 'λεγον.
65 Τὸ γὰρ παράδειγμα τῶν μανιῶν ἀκούετε·
ἃ δ' εἶπε πρῶτον ἡνίκ' ἤρχεθ' ἡ χολή,
πεύσεσθ'. Ἔφασκε γὰρ πρὸς αὑτὸν ἐνθαδί·
πῶς ἄν ποτ' ἀφικοίμην ἂν εὐθὺ τοῦ Διός;
ἔπειτα λεπτὰ κλιμάκια ποιούμενος,
70 πρὸς ταῦτ' ἀνερριχᾶτ' ἂν εἰς τὸν οὐρανὸν,
ἕως ξυνετρίβη τῆς κεφαλῆς καταρρυείς.
Ἐχθὲς δὲ μετὰ ταῦτ' ἐκφθαρεὶς οὐκ οἶδ' ὅποι
εἰσήγαγ' Αἰτναῖον μέγιστον κάνθαρον,
κἄπειτα τοῦτον ἱπποκομεῖν μ' ἠνάγκασεν,
75 καὐτὸς καταψῶν αὐτὸν ὥσπερ πωλίον,
ὦ Πηγάσιόν μοί φησι, γενναῖον πτερὸν,
ὅπως πετήσει μ' εὐθὺ τοῦ Διὸς λαβών.
Ἀλλ' ὅ τι ποιεῖ τηδὶ διακύψας ὄψομαι.
Οἴμοι τάλας· ἴτε δεῦρο δεῦρ', ὦ γείτονες·
80 ὁ δεσπότης γάρ μου μετέωρος αἴρεται
ἱππηδὸν εἰς τὸν ἀέρ' ἐπὶ τοῦ κανθάρου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἥσυχος ἥσυχος, ἠρέμα, κάνθων·
μή μοι σοβαρῶς χώρει λίαν
εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ῥώμῃ πίσυνος,
85 πρὶν ἂν ἰδίῃς καὶ διαλύσῃς
ἄρθρων ἶνας πτερύγων ῥύμῃ·
καὶ μὴ πνεῖ μοι κακὸν, ἀντιβολῶ σ'·
εἰ δὲ ποιήσεις τοῦτο, κατ' οἴκους
αὐτοῦ μεῖνον τοὺς ἡμετέρους.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

90 Ὦ δέσποτ' ἄναξ, ὡς παραπαίεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Σίγα σίγα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Ποῖ δῆτ' ἄλλως μετεωροκοπεῖς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὑπὲρ Ἑλλήνων πάντων πέτομαι,
τόλμημα νέον παλαμησάμενος.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

95 Τί πέτει; τί μάτην οὐχ ὑγιαίνεις;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὐφημεῖν χρὴ καὶ μὴ φλαῦρον
μηδὲν γρύζειν, ἀλλ' ὀλολύζειν·
τοῖς τ' ἀνθρώποισι φράσον σιγᾶν,
τούς τε κοπρῶνας καὶ τὰς λαύρας
100 καιναῖς πλίνθοισιν ἀποικοδομεῖν,
καὶ τοὺς πρωκτοὺς ἐπικλείειν.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομ', ἢν μή μοι φράσῃς
ὅποι πέτεσθαι διανοεῖ.

FAMULUS I.

Silete : nam ejus vocem audire mihi videor.

TRYGÆUS.

O Jupiter, quid demum facere nostro populo cogitas? non animadvertis te urbes nostras exhaurire!

FAMULUS I.

Hoc nimirum illud malum est, quod dicebam : nam specimen insaniæ ejus auditis. Quæ autem ab initio dixit, quando eum cœpit agitare bilis, audietis. Secum enim hoc in loco ita loquebantur : *Utinam possem recta via ad Jovem pergere!* Deinde tenuibus scalulis fabricatis, eas conscendebat, pedibusque et manibus nitens, in cœlum conabatur scandere, donec præcipiti casu cervices defregit sibi. Postea heri, quum se proruisset, nescio quorsum, foras, domum revorsus est cum Ætnæo maxumo scarabæo, et deinde me ejus equisonem esse coegit. Atque ipse demulcens eum, tanquam pullum equinum, *O Pegasule mi*, inquit, *generose ales, fac ut me vehens ad Jovem recta voles.* Sed quid agat, spectabo, sic per clathros exserens caput. Hei mihi misero, adeste huc, adeste, o vicini : herus enim meus sublimis tollitur in aerem, scarabæo, tanquam equo, insidens.

TRYGÆUS.

Placidus, placidus, sensim, o scarabæe, ne mihi ferociter nimis incede, statim a principio robore fretus; priusquam sudaveris, et solveris artuum nervos alarum motu vehementi; et ne spira mihi tetrum odorem, obsecro te : sin istuc facturus es, hic potius maneas nostris in ædibus.

FAMULUS I.

O here, mi domine, ut deliras!

TRYGÆUS.

Sile, sile,

FAMULUS I.

Quorsum, quæso, sublimis volitas temere?

TRYGÆUS.

Græcorum omnium causa volito, audax molitus insolensque facinus.

FAMULUS I.

Quid volitas? quid frustra insanis?

TRYGÆUS.

Ore favere decet, et nihil mali omnino mutire, sed bona verba dicere : hominibusque dic ut sileant, atque ut fimeta et cloacas novis lateribus obstruant, podicesque claudant.

FAMULUS I.

Nullo pacto a me impetrabis ut sileam, nisi mihi dixeris, quorsum volare cogitas.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί δ' ἄλλο γ' ἢ
ὡς τὸν Δί' εἰς τὸν οὐρανόν;

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Τίνα νοῦν ἔχων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

105 Ἐρησόμενος ἐκεῖνον Ἑλλήνων πέρι
ἁπαξαπάντων ὅ τι ποιεῖν βουλεύεται.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Ἐὰν δὲ μή σοι καταγορεύσῃ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Γράψομαι
Μήδοισιν αὐτὸν προδιδόναι τὴν Ἑλλάδα.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Μὰ τὸν Διόνυσον οὐδέποτε ζῶντός γ' ἐμοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

110 Οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτ' ἄλλ'.

ΟΙΚΕΤΗΣ Α.

Ἰοὺ ἰοὺ ἰού·
ὦ παιδί', ὁ πατὴρ ἀπολιπὼν ἀπέρχεται
ὑμᾶς ἐρήμους εἰς τὸν οὐρανὸν λάθρα.
Ἀλλ' ἀντιβολεῖτε τὸν πατέρ', ὦ κακοδαίμονα.

ΚΟΡΗ.

Ὦ πάτερ, ὦ πάτερ, ἆρ' ἔτυμός γε
115 δώμασιν ἡμετέροις φάτις ἥκει
ὡς σὺ μετ' ὀρνίθων προλιπὼν ἐμὲ
ἐς κόρακας βαδιεῖ μεταμώνιος;
ἔστι τι τῶνδ' ἐτύμως; εἴπ' ὦ πάτερ, εἴ τι φιλεῖς με.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Δοξάσαι ἔστι, κόραι· τὸ δ' ἐτήτυμον, ἄχθομαι ὑμῖν,
120 ἡνίκ' ἂν αἰτίζητ' ἄρτον, πάππαν με καλοῦσαι,
ἔνδον δ' ἀργυρίου μηδὲ ψακὰς ᾖ πάνυ πάμπαν.
Ἢν δ' ἐγὼ εὖ πράξας ἔλθω πάλιν, ἕξετ' ἐν ὥρᾳ
κολλύραν μεγάλην καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐτῇ.

ΚΟΡΗ.

Καὶ τίς πόρος σοι τῆς ὁδοῦ γενήσεται;
125 ναῦς μὲν γὰρ οὐκ ἄξει σε ταύτην τὴν ὁδόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πτηνὸς πορεύσει πῶλος· οὐ ναυσθλώσομαι.

ΚΟΡΗ.

Τίς δ' ἡπίνοιά σοὔστιν ὥστε κάνθαρον
ζεύξαντ' ἐλαύνειν εἰς θεούς, ὦ παππία;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐν τοῖσιν Αἰσώπου λόγοις ἐξευρέθη
130 μόνος πετεινῶν εἰς θεοὺς ἀφιγμένος.

ΚΟΡΗ.

Ἄπιστον εἶπας μῦθον, ὦ πάτερ πάτερ,
ὅπως κάκοσμον ζῷον ἦλθεν εἰς θεούς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἦλθεν κατ' ἔχθραν αἰετοῦ πάλαι ποτέ,
ᾠ' ἐκκυλίνδων κἀντιτιμωρούμενος.

ΚΟΡΗ.

135 Οὐκοῦν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν,
ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος.

TRYGÆUS.

Quorsum, nisi ad Jovem in cœlum?

FAMULUS I.

Qua mente?

TRYGÆUS.

Interrogaturus eum, quid de Græcis universis facere constitutum habeat.

FAMULUS I.

Si autem id tibi non declararit?

TRYGÆUS.

Scribam ei dicam, ut qui prodat Græciam Persis.

FAMULUS I.

Nunquam, ita me Bacchus amet, hoc me vivo facies.

TRYGÆUS.

Fieri aliter nequit.

FAMULUS I.

Iu, iu, iu! O puellæ, deserit vos solas pater, in cœlum proficiscens clanculum. Sed orate patrem, o miseræ.

PUELLA.

O pater, o pater, ergone vera ædibus nostris fama venit, te cum avibus, me deserentem, ad corvos iturum evanidum? estne aliquid horum revera? Dic, o pater, si me amas.

TRYGÆUS.

Arbitrari licet, o filiæ; illud autem est certissumum, dolore me premi, quando vos panem petitis, *pappam* me vocitantes, domi autem ne gutta quidem argenti est omnino. Si autem re bene gesta rediero, habebitis mature semper collyram magnam, et cum ea pugnum obsoni loco.

PUELLA.

Ecqua tibi erit itineris conficiendi ratio? navis enim te non vehet viam hanc.

TRYGÆUS.

Alatus vehet me pullus: haud navigabo.

PUELLA.

Quæ vere mens tua est, qui scarabæo juncto veharis ad deos, o pater?

TRYGÆUS.

In Æsopi fabulis invenitur, ut solus ille omnium volucrum ad deos pervenerit.

PUELLA.

Incredibilem memoras fabulam, o pater, pater, ut olens bestia ad deos venerit.

TRYGÆUS.

Venit propter inimicitias quas olim cum aquila gerebat, ejus ova in præceps devolvens, sicque eam ulciscens.

PUELLA.

Quidni ergo aligerum jungebas Pegasum, ut diis videreris magis tragicus?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' ὦ μέλ' ἄν μοι σιτίων διπλῶν ἔδει·
νῦν δ' ἅττ' ἂν αὐτὸς καταφάγω τὰ σιτία,
τούτοισι τοῖς αὐτοῖσι τοῦτον χορτάσω.

ΚΟΡΗ.

140 Τί δ', ἢν ἐς ὑγρὸν πόντιον πέσῃ βάθος;
πῶς ἐξολισθεῖν πτηνὸς ὢν δυνήσεται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐπίτηδες εἶχον πηδάλιον, ᾧ χρήσομαι·
τὸ δὲ πλοῖον ἔσται Ναξιουργὴς κάνθαρος.

ΚΟΡΗ.

Λιμὴν δὲ τίς σε δέξεται φορούμενον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

145 Ἐν Πειραεῖ δήπου 'στὶ Κανθάρου λιμήν.

ΚΟΡΗ.

Ἐκεῖνο τήρει, μὴ σφαλεὶς καταρρυῇς
ἐντεῦθεν, εἶτα χωλὸς ὢν Εὐριπίδῃ
λόγον παράσχῃς καὶ τραγῳδία γένῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. Ἀλλὰ χαίρετε.
150 Ὑμεῖς δέ γ', ὑπὲρ ὧν τοὺς πόνους ἐγὼ πονῶ,
μὴ βδεῖτε μηδὲ χέζεθ' ἡμερῶν τριῶν·
ὡς εἰ μετέωρος οὗτος ὢν ὀσφρήσεται,
κάτω κάρα ῥίψας με βουκολήσεται.
Ἀλλ' ἄγε, Πήγασε, χώρει χαίρων,
155 χρυσοχάλινον πάταγον ψαλίων
διακινήσας φαιδροῖς ὠσίν.
Τί ποιεῖς, τί ποιεῖς; ποῖ παρακλίνεις
τοὺς μυκτῆρας πρὸς τὰς λαύρας;
ἵει σαυτὸν θαρρῶν ἀπὸ γῆς,
160 κᾆτα δρομαίαν πτέρυγ' ἐκτείνων
ὀρθῶς χώρει Διὸς εἰς αὐλάς,
ἀπὸ μὲν κάκκης τὴν ῥῖν' ἀπέχων,
ἀπὸ δ' ἡμερινῶν σίτων πάντων.
Ἄνθρωπε, τί δρᾷς, οὗτος ὁ χέζων
165 ἐν Πειραεῖ παρὰ ταῖς πόρναις;
ἀπολεῖς μ', ἀπολεῖς. Οὐ κατορύξεις,
κἀπιφορήσεις τῆς γῆς πολλήν,
κἀπιφυτεύσεις ἕρπυλλον ἄνω,
καὶ μύρον ἐπιχεῖς; ὡς ἤν τι πεσὼν
170 ἐνθένδε πάθω, τοὐμοῦ θανάτου
πέντε τάλανθ' ἡ πόλις ἡ Χίων
διὰ τὸν σὸν πρωκτὸν ὀφλήσει.
Οἴμ' ὡς δέδοικα, κοὐκέτι σκώπτων λέγω.
Ὦ μηχανοποιέ, πρόσεχε τὸν νοῦν ὡς ἐμὲ·
175 ἤδη στροφεῖ τι πνεῦμα περὶ τὸν ὀμφαλόν,
κεἰ μὴ φυλάξεις, χορτάσω τὸν κάνθαρον.
Ἀτὰρ ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκῶ,
καὶ δὴ καθορῶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Διός.
Τίς ἐν Διὸς θύραισιν; οὐκ ἀνοίξετε;

ΕΡΜΗΣ.

180 Πόθεν βροτοῦ με προσέβαλ'; ὦναξ Ἡράκλεις,
τουτὶ τί ἐστι τὸ κακόν;

TRYGÆUS.

At, o misella, duplici commeatu opus fuisset: nunc autem quos ipsus comedero cibos, iisdem ipsis hunc alam.

PUELLA.

Quid, si in profundas ceciderit maris undas? quomodo emergere poterit, volucris quum siet?

TRYGÆUS.

Data opera clavum habeo, quo utar: navis autem mihi erit Naxi fabricatus cantharus.

PUELLA.

Quis autem te portus fluctu delatum excipiet?

TRYGÆUS.

Nimirum in Piræeo est Canthari portus.

PUELLA.

Illud provide, ne impingas et illinc delabaris; deinde claudus Euripidi argumentum præbeas, et tragœdia fias.

TRYGÆUS.

Mihi quidem hæc curæ erunt: sed valete. Vos vero, quorum gratia istos labores tolero, ne visite, neu cacate triduo: nam si olfecerit in sublime elatus iste, præcipitem me dabit et spe dejiciet. Sed age, Pegase, lætus incede, aurato freno strepitum excita, micans auribus. Quid agis, quid agis? quo detorques nares ad cloacas? tolle te ipsum audacter a terra, et deinde pernices alas pandens, recta perge ad Jovis aulam, a merda nasum abstinens, et a quotidianis cibis omnibus. Heus tu homo, quid facis, tu, inquam, qui cacas in Piræeo ad lupanar? perdes me, perdes: nonne defodies, et superingeres terræ quam plurimum, summoque in tumulo plantabis serpillum, et unguentum infundes? nam si hinc delapso gravius mihi quid acciderit, mortis meæ pœnas dabit Chiorum civitas, quinque talentis multata propter tuum culum. Hei mihi! ut paveo! nec amplius joco hoc dico. O machinarie, advorte animum ad me: jam torquet se mihi flatus aliquis circa umbilicum, et, nisi cautionem adhibeas, scarabæo saginam dabo. Sed prope a diis esse me puto, atque jam perspicio Jovis ædem. Ecquis tutelam Jovis januæ gerit? nonne aperietis?

MERCURIUS.

Unde vocis humanæ ad me accidit sonus? O dive Hercules! quid hoc mali est?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί δ' ἄλλο [illegible]
ὡς τὸν Δί' εἰς τὸν οὐρανόν;

ΟΙΚΕΤΗΣ [illegible]

ΤΡΥΓ[illegible]

105 Ἐρησόμενος ἐκεῖνον Ἑ[illegible]
ἁπαξαπάντων ὅ τι πε[illegible]

ΟΙ[illegible]

Ἐὰν δὲ μή σοι χα[illegible]

Μήδοισιν αὐτ[illegible]

Μὰ τὸν Δι[illegible]

110 Οὐχ ἔσ[illegible]

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐμοί; μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

[illegible] οὐκ ἀποθανεῖ,
[illegible] ὅ τι ποτ' ἔστι σοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

[illegible] ἀμπελουργὸς δεξιός,
[illegible] οὐδ' ἐραστὴς πραγμάτων.

115 ΕΡΜΗΣ.

[illegible] κατὰ τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὰ κρέα ταυτί σοι φέρων.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ δειλακρίων, πῶς ἦλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ γλίσχρων, ὁρᾷς
ὡς οὐκέτ' εἶναί σοι δοκῶ μιαρώτατος;
ἴθι νυν, κάλεσόν μοι τὸν Δί'.

ΕΡΜΗΣ.

Ἰὴ ἰὴ ἰή,
ὅτ' οὐδὲ μέλλεις ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν·
φροῦδοι γὰρ ἐχθές εἰσιν ἐξῳκισμένοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ποῖ γῆς;

ΕΡΜΗΣ.

Ἰδοὺ γῆς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλὰ ποῖ;

ΕΡΜΗΣ.

Πόρρω πάνυ,
ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τοὐρανοῦ τὸν κύτταρον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

200 Πῶς οὖν σὺ δῆτ' ἐνταῦθα κατελείφθης μόνος;

ΕΡΜΗΣ.

Τὰ λοιπὰ τηρῶ σκευάρια τὰ τῶν θεῶν,
χυτρίδια καὶ σανίδια κἀμφορείδια.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐξῳκίσαντο δ' οἱ θεοὶ τίνος οὕνεκα;

TRYGÆUS.

Hippocantharus.

MERCURIUS.

O impure tu et audax et impudens, et impure, et nimium impure, et impurissume, quomodo huc ascendisti, o impurorum impurissume? quodnam est nomen tibi? nonne dices?

TRYGÆUS.

Impurissumus.

MERCURIUS.

Cujas es? dic mihi.

TRYGÆUS.

Impurissumus.

MERCURIUS.

Pater tibi quis est?

TRYGÆUS.

Mihine? impurissumus.

MERCURIUS.

Haud causam dices, per Tellurem juro, quin moriaris illico, nisi profitearis mihi quid tandem sit nominis tibi.

TRYGÆUS.

Trygæus Athmonensis, vinitor probus, non sycophanta, nec litium amans.

MERCURIUS.

Quamobrem vero venisti?

TRYGÆUS.

Ut carnes hasce tibi ferrem.

MERCURIUS.

O miselle, satin' salvus venis?

TRYGÆUS.

O gulose, viden' ut jam tibi non videor esse impurissumus? Age nunc, voca sis mihi Jovem.

MERCURIUS.

Eheu, eheu, eheu! quod ne tantam quidem emensus viam prope ad deos accessurus es. Absunt enim, ut qui heri emigrarint.

TRYGÆUS.

Quo terrarum?

MERCURIUS.

Perii! *terrarum* ais?

TRYGÆUS.

Quorsum ergo?

MERCURIUS.

Perquam procul, in penitissumum abditissumumque cœli recessum.

TRYGÆUS.

Quomodo ergo tu hic solus es relictus?

MERCURIUS.

Deorum adservo reliqua vascula, ollulas, tabellas et amphorulas.

TRYGÆUS.

Sed quapropter emigrarunt dii?

ΕΡΜΗΣ.

ὀργισθέντες. Εἶτ' ἐνταῦθα μὲν,
ὑτοὶ, τὸν Πόλεμον κατῴκισαν,
ραδόντες δρᾶν ἀτεχνῶς ὅ τι βούλεται·
δ' ἀνῳκίσανθ' ὅπως ἀνωτάτω,
μὴ βλέποιεν μαχομένους ὑμᾶς ἔτι
μηδ' ἀντιβολούντων μηδὲν αἰσθανοίατο.

MERCURIUS.

Quia Græcis irati sunt : ideo quem ipsi antea obtinebant locum, eum Bello incolendum dederunt, eique permiserunt, ut vos tractet plane arbitratu suo. Ipsi autem sursum quam longissume migrarunt, ut ne viderent vos amplius prœliantes, nec suplicantes sibi prorsus sentirent.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

210 Τοῦ δ' οὕνεχ' ἡμᾶς ταῦτ' ἔδρασαν; εἰπέ μοι

TRYGÆUS.

Sed cur nobiscum ita agi voluerunt? dic mihi.

ΕΡΜΗΣ.

Ὁτιὴ πολεμεῖν ᾑρεῖσθ' ἐκείνων πολλάκις
σπονδὰς ποιούντων· κεἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ
ὑπερβάλοιντο μικρὸν, ἔλεγον ἂν ταδί·
ναὶ τὼ σιώ, νῦν ὡττικίων δώσει δίκην.
215 Εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθὸν ἀττικωνικοὶ
κἄλθοιεν οἱ Λάκωνες εἰρήνης πέρι,
ἐλέγετ' ἂν ὑμεῖς εὐθύς· ἐξαπατώμεθα
νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, νὴ Δί', οὐχὶ πειστέον·
ἥξουσι χαὖθις, ἢν ἔχωμεν τὴν Πύλον.

MERCURIUS.

Quia belligerare malebatis, illis pacem sæpe conciliantibus. Et si quando Lacones essent superiores, ipsorum hæc fere erant verba : *Nunc, ita me Castores ament, Atticus pœnas dabit.* Contra si Athenienses meliuscule rem gessissetis, venirentque Lacones de pace agentes, vos illico solebatis dicere : *Offuciis nobis os sublinitur, ita me servet Minerva : per Jovem, minume mos eis gerendus est; venient denuo, si Pylum habeamus.*

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

220 Ὁ γοῦν χαρακτὴρ ἡμεδαπὸς τῶν ῥημάτων.

TRYGÆUS.

Est illa quidem sermonis nostri genuina forma.

ΕΡΜΗΣ.

Ὧν οὕνεκ' οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' Εἰρήνην ἔτι
τὸ λοιπὸν ὄψεσθ'.

MERCURIUS.

Quamobrem nescio an Pacem unquam sitis visuri.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται;

TRYGÆUS.

Quorsum ergo abiit?

ΕΡΜΗΣ.

Ὁ Πόλεμος αὐτὴν ἐνέβαλ' εἰς ἄντρον βαθύ.

MERCURIUS.

Bellum eam injecit in antrum profundum.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἰς ποῖον;

TRYGÆUS.

In quodnam?

ΕΡΜΗΣ.

Εἰς τουτὶ τὸ κάτω. Κἄπειθ' ὁρᾷς
225 ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων,
ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν.

MERCURIUS.

In istud infimum. Deinde viden' quam multos superingesserit lapides, ut eam nunquam prehendatis?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἰπέ μοι,
ἡμᾶς δὲ δὴ τί δρᾶν παρασκευάζεται;

TRYGÆUS.

Dic mihi, quidnam ergo mali jam nobis parat?

ΕΡΜΗΣ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἓν, ὅτι θυείαν ἑσπέρας
ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκατο.

MERCURIUS.

Nescio, nisi unum hoc, eum vesperi mortarium immanis magnitudinis intulisse.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

230 Τί δῆτα ταύτῃ τῇ θυείᾳ χρήσεται;

TRYGÆUS.

Quorsum, quæso, isto mortario utetur?

ΕΡΜΗΣ.

Τρίβειν ἐν αὐτῇ τὰς πόλεις βουλεύεται.
Ἀλλ' εἶμι· καὶ γὰρ ἐξιέναι, γνώμην ἐμὴν,
μέλλει· θορυβεῖ γοῦν ἔνδοθεν.

MERCURIUS.

Contundere in eo urbes cogitat. Sed ibo; etenim, ut opinor, exiturus est : tumultuatur utique intus.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οἴμοι δείλαιος.
Φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ· καὶ γὰρ ὥσπερ ᾐσθόμην
235 χαὐτὸς θυείας φθέγμα πολεμιστηρίας.

TRYGÆUS.

Hei misero mihi! age effugiam ipsum : namque sensi mortari bellici sonitum ipse etiam.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ἰὼ βροτοὶ βροτοὶ βροτοὶ πολυτλήμονες,
ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.

BELLUM.

Io mortales, mortales, mortales ærumnosi, quam valde actutum maxillas dolebitis!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἱπποκάνθαρος.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ βδελυρὲ καὶ τολμηρὲ κἀναίσχυντε σὺ
καὶ μιαρὲ καὶ παμμίαρε καὶ μιαρώτατε,
πῶς δεῦρ' ἀνῆλθες, ὦ μιαρῶν μιαρώτατε;
185 τί σοί ποτ' ἔστ' ὄνομ'; οὐκ ἐρεῖς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

Ποδαπὸς τὸ γένος δ' εἶ; φράζε μοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

Πατὴρ δέ σοι τίς ἐστιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐμοί; μιαρώτατος.

ΕΡΜΗΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Γῆν ἔσθ' ὅπως οὐκ ἀποθανεῖ,
εἰ μὴ κατερεῖς μοι τοὔνομ' ὅ τι ποτ' ἔστι σοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

190 Τρυγαῖος Ἀθμονεὺς, ἀμπελουργὸς δεξιὸς,
οὐ συκοφάντης, οὐδ' ἐραστὴς πραγμάτων.

ΕΡΜΗΣ.

Ἥκεις δὲ κατὰ τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὰ κρέα ταυτί σοι φέρων.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ δειλακρίων, πῶς ἦλθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ γλίσχρων, ὁρᾷς
ὡς οὐκέτ' εἶναί σοι δοκῶ μιαρώτατος;
195 Ἴθι νυν, κάλεσόν μοι τὸν Δί'.

ΕΡΜΗΣ.

Ἰὴ ἰὴ ἰὴ,
ὅτ' οὐδὲ μέλλεις ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν·
φροῦδοι γὰρ ἐχθές εἰσιν ἐξῳκισμένοι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ποῖ γῆς;

ΕΡΜΗΣ.

Ἰδοὺ γῆς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλὰ ποῖ;

ΕΡΜΗΣ.

Πόρρω πάνυ,
ὑπ' αὐτὸν ἀτεχνῶς τοὐρανοῦ τὸν κύτταρον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

200 Πῶς οὖν σὺ δῆτ' ἐνταῦθα κατελείφθης μόνος;

ΕΡΜΗΣ.

Τὰ λοιπὰ τηρῶ σκευάρια τὰ τῶν θεῶν,
χυτρίδια καὶ σανίδια κἀμφορείδια.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐξῳκίσαντο δ' οἱ θεοὶ τίνος οὕνεκα;

TRYGÆUS.

Hippocantharus.

MERCURIUS.

O impure tu et audax et impudens, et impure, et nimium impure, et impurissume, quomodo huc ascendisti, o impurorum impurissume? quodnam est nomen tibi? nonne dices?

TRYGÆUS.

Impurissumus.

MERCURIUS.

Cujas es? dic mihi.

TRYGÆUS.

Impurissumus.

MERCURIUS.

Pater tibi quis est?

TRYGÆUS.

Mihine? impurissumus.

MERCURIUS.

Haud causam dices, per Tellurem juro, quin moriaris illico, nisi profitearis mihi quid tandem sit nominis tibi.

TRYGÆUS.

Trygæus Athmonensis, vinitor probus, non sycophanta, nec litium amans.

MERCURIUS.

Quamobrem vero venisti?

TRYGÆUS.

Ut carnes hasce tibi ferrem.

MERCURIUS.

O miselle, satin' salvus venis?

TRYGÆUS.

O gulose, viden' ut jam tibi non videor esse impurissumus? Age nunc, voca sis mihi Jovem.

MERCURIUS.

Eheu, eheu, eheu! quod ne tantam quidem emensus viam prope ad deos accessurus es. Absunt enim, ut qui heri emigrarint.

TRYGÆUS.

Quo terrarum?

MERCURIUS.

Perii! *terrarum* ais?

TRYGÆUS.

Quorsum ergo?

MERCURIUS.

Perquam procul, in penitissumum abditissumumque cœli recessum.

TRYGÆUS.

Quomodo ergo tu hic solus es relictus?

MERCURIUS.

Deorum adservo reliqua vascula, ollulas, tabellas et amphorulas.

TRYGÆUS.

Sed quapropter emigrarunt dii?

ΕΡΜΗΣ.

Ἕλλησιν ὀργισθέντες. Εἶτ' ἐνταῦθα μὲν,
205 ἵν' ἦσαν αὐτοὶ, τὸν Πόλεμον κατῴκισαν,
ὑμᾶς παραδόντες δρᾶν ἀτεχνῶς ὅ τι βούλεται·
αὐτοὶ δ' ἀνῳκίσανθ' ὅπως ἀνωτάτω,
ἵνα μὴ βλέποιεν μαχομένους ὑμᾶς ἔτι
μηδ' ἀντιβολούντων μηδὲν αἰσθανοίατο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

210 Τοῦ δ' οὕνεχ' ἡμᾶς ταῦτ' ἔδρασαν; εἰπέ μοι

ΕΡΜΗΣ.

Ὁτιὴ πολεμεῖν ᾑρεῖσθ' ἐκείνων πολλάκις
σπονδὰς ποιούντων· κεἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ
ὑπερβάλοιντο μικρὸν, ἔλεγον ἂν ταδί·
"ναὶ τὼ σιὼ, νῦν ὡττικίων δώσει δίκην."
215 Εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθὸν ἀττικωνικοὶ
κἄλθοιεν οἱ Λάκωνες εἰρήνης πέρι,
ἐλέγετ' ἂν ὑμεῖς εὐθύς· "ἐξαπατώμεθα
νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, νὴ Δί', οὐχὶ πειστέον·
ἥξουσι χαὖθις, ἢν ἔχωμεν τὴν Πύλον."

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

220 Ὁ γοῦν χαρακτὴρ ἡμεδαπὸς τῶν ῥημάτων.

ΕΡΜΗΣ.

Ὧν οὕνεκ' οὐκ οἶδ' εἴ ποτ' Εἰρήνην ἔτι
τὸ λοιπὸν ὄψεσθ'.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλὰ ποῖ γὰρ οἴχεται;

ΕΡΜΗΣ.

Ὁ Πόλεμος αὐτὴν ἐνέβαλ' εἰς ἄντρον βαθύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἰς ποῖον;

ΕΡΜΗΣ.

Εἰς τουτὶ τὸ κάτω. Κἄπειθ' ὁρᾷς
225 ὅσους ἄνωθεν ἐπεφόρησε τῶν λίθων,
ἵνα μὴ λάβητε μηδέποτ' αὐτήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἰπέ μοι,
ἡμᾶς δὲ δὴ τί δρᾶν παρασκευάζεται;

ΕΡΜΗΣ.

Οὐκ οἶδα πλὴν ἕν, ὅτι θυείαν ἑσπέρας
ὑπερφυᾶ τὸ μέγεθος εἰσηνέγκατο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

230 Τί δῆτα ταύτῃ τῇ θυείᾳ χρήσεται;

ΕΡΜΗΣ.

Τρίβειν ἐν αὐτῇ τὰς πόλεις βουλεύεται.
Ἀλλ' εἶμι· καὶ γὰρ ἐξιέναι, γνώμην ἐμὴν,
μέλλει· θορυβεῖ γοῦν ἔνδοθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οἴμοι δείλαιος.
Φέρ' αὐτὸν ἀποδρῶ· καὶ γὰρ ὥσπερ ᾐσθόμην
235 καὐτὸς θυείας φθέγμα πολεμιστηρίας.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ἰὼ βροτοὶ βροτοὶ βροτοὶ πολυτλήμονες,
ὡς αὐτίκα μάλα τὰς γνάθους ἀλγήσετε.

MERCURIUS.

Quia Græcis irati sunt : ideo quem ipsi antea obtinebant locum, eum Bello incolendum dederunt, eique permiserunt, ut vos tractet plane arbitratu suo. Ipsi autem sursum quam longissume migrarunt, ut ne viderent vos amplius præliantes, nec suplicantes sibi prorsus sentirent.

TRYGÆUS.

Sed cur nobiscum ita agi voluerunt? dic mihi.

MERCURIUS.

Quia belligerare malebatis, illis pacem sæpe conciliantibus. Et si quando Lacones essent superiores, ipsorum hæc fere erant verba : *Nunc, ita me Castores ament, Atticus pœnas dabit.* Contra si Athenienses meliuscule rem gessissetis, venirentque Lacones de pace agentes, vos illico solebatis dicere : *Offuciis nobis os sublinitur, ita me servet Minerva : per Jovem, minume mos eis gerendus est; venient denuo, si Pylum habeamus.*

TRYGÆUS.

Est illa quidem sermonis nostri genuina forma.

MERCURIUS.

Quamobrem nescio an Pacem unquam sitis visuri.

TRYGÆUS.

Quorsum ergo abiit?

MERCURIUS.

Bellum eam injecit in antrum profundum.

TRYGÆUS.

In quodnam?

MERCURIUS.

In istud infimum. Deinde viden' quam multos superingesserit lapides, ut eam nunquam prehendatis?

TRYGÆUS.

Dic mihi, quidnam ergo mali jam nobis parat?

MERCURIUS.

Nescio, nisi unum hoc, eum vesperi mortarium immanis magnitudinis intulisse.

TRYGÆUS.

Quorsum, quæso, isto mortario utetur?

MERCURIUS.

Contundere in eo urbes cogitat. Sed ibo; etenim, ut opinor, exiturus est : tumultuatur utique intus.

TRYGÆUS.

Hei misero mihi! age effugiam ipsum : namque sensi mortari bellici sonitum ipse etiam.

BELLUM.

Io mortales, mortales, mortales ærumnosi, quam valde actutum maxillas dolebitis!

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦναξ Ἄπολλον, τῆς θυείας τοῦ πλάτους.
Ὅσον κακὸν καὶ τοῦ Πολέμου τοῦ βλέμματος.
240 Ἆρ' οὗτός ἐστ' ἐκεῖνος ὃν καὶ φεύγομεν,
ὁ δεινὸς, ὁ ταλαύρινος, ὁ κατὰ τοῖν σκελοῖν;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ἰὼ Πρασιαὶ τρὶς ἄθλιαι καὶ πεντάκις
καὶ πολλοδεκάκις, ὡς ἀπολεῖσθε τήμερον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τουτὶ μὲν, ἄνδρες, οὐδὲν ἡμῖν πρᾶγμά πω·
245 τὸ γὰρ κακὸν τοῦτ' ἐστὶ τῆς Λακωνικῆς.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ὦ Μέγαρα Μέγαρ', ὡς ἐπιτετρίψεσθ' αὐτίκα
ἁπαξάπαντα καταμεμυττωτευμένα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Βαβαὶ βαβαιὰξ, ὡς μεγάλα καὶ δριμέα
τοῖσιν Μεγαρεῦσιν ἐνέβαλεν τὰ κλαύματα.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

250 Ἰὼ Σικελία, καὶ σὺ δ' ὡς ἀπόλλυσαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οἵα πόλις τάλαινα διακναισθήσεται.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Φέρ' ἐπιχέω καὶ τὸ μέλι τουτὶ τἀττικόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὗτος, παραινῶ σοι μέλιτι χρῆσθαι 'τέρῳ.
Τετρωβόλου τοῦτ' ἔστι· φείδου τἀττικοῦ.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

255 Παῖ παῖ Κυδοιμέ.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Τί με καλεῖς;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Κλαύσει μακρά.
Ἕστηκας ἀργός; οὑτοσί σοι κόνδυλος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὡς δριμύς.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Οἴμοι μοι τάλας, ὦ δέσποτα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μῶν τῶν σκορόδων ἐνέβαλεν εἰς τὸν κόνδυλον;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Οἴσεις ἀλετρίβανον τρέχων;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Ἀλλ', ὦ μέλε,
260 οὐκ ἔστιν ἡμῖν· ἐχθὲς εἰσῳκίσμεθα.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Οὔκουν παρ' Ἀθηναίων γε μεταθρέξει ταχύ;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Ἔγωγε νὴ Δί'· εἰ δὲ μή γε, κλαύσομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄγε δὴ, τί δρῶμεν, ὦ πονήρ' ἀνθρώπια;
Ὁρᾶτε τὸν κίνδυνον ἡμῖν ὡς μέγας·
265 εἴπερ γὰρ ἥξει τὸν ἀλετρίβανον φέρων,
τούτῳ ταράξει τὰς πόλεις καθήμενος.
Ἀλλ', ὦ Διόνυσ', ἀπόλοιτο καὶ μὴ 'λθοι φέρων.

TRYGÆUS.

O dive Apollo, quanta mortari amplitudo! quantum autem malum est solus Belli adspectus! An iste est ille quem fugimus, ille truculentus, ille durus, ille divaricatis cruribus firmans gradum?

BELLUM.

Io Prasiæ ter miseræ, et quinquies, et decies iterum iterumque, ut peribitis hodie!

TRYGÆUS.

Istud quidem, o viri, nihil adhuc ad nos pertinet : malum enim hocce est Laconicæ.

BELLUM.

O Megara, Megara, ut actutum contereminі, universa in moretum intrita.

TRYGÆUS.

Papæ, papæ! quam magnos et acerbos Megarensibus injecit fletus!

BELLUM.

Io Sicilia, ut peris tu etiam!

TRYGÆUS.

Qualis civitas comminuetur misera!

BELLUM.

Age infundam et mel hocce Atticum.

TRYGÆUS.

Heus tu, auctor sum tibi, ut alio utaris melle. Quatuor obolis hoc venit : parce Attico.

BELLUM.

Puer, puer Tumultus.

TUMULTUS.

Quid me vocas?

BELLUM.

Male plorabis. Stasne otiosus? hunc tibi impingo pugnum.

TRYGÆUS.

Ut acerbus est!

TUMULTUS.

Hei mihi misero, here!

TRYGÆUS.

Num allia indidit in pugnum?

BELLUM.

Afferesne pistillum curriculo?

TUMULTUS.

At, o bone, non est nobis : heri huc commigravimus.

BELLUM.

Nonne vero ad Athenienses curres petitum cursim?

TUMULTUS.

Curram equidem hercle; sin minus, plorabo.

TRYGÆUS.

Agite, quæso, quid faciemus, o miseri homuncіones? Videte quam magno versemur in periculo. Quippe si pistillum ferens venerit, isto contundet urbes otiose. Sed, o Bacche, pereat, nec revorsus ferat!

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Οὗτος.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Τί ἐστιν;

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Οὐ φέρεις;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Τὸ δεῖνα γὰρ,
ἀπόλωλ' Ἀθηναίοισιν ἀλετρίβανος,
270 ὁ βυρσοπώλης, ὃς ἐκύκα τὴν Ἑλλάδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὖ γ', ὦ πότνια δέσποιν' Ἀθηναία, ποιῶν
ἀπόλωλ' ἐκεῖνος κἀν δέοντι τῇ πόλει.
[ἢ πρίν γε τὸν μυττωτὸν ἡμῖν ἐγχέαι.]

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Οὔκουν ἕτερόν γέ τιν' ἐκ Λακεδαίμονος μέτει
275 ἀνύσας τι;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Ταῦτ', ὦ δέσποθ'.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ἧκέ νυν ταχύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦνδρες, τί πεισόμεσθα; νῦν ἀγὼν μέγας.
Ἀλλ' εἴ τις ὑμῶν ἐν Σαμοθρᾴκῃ τυγχάνει
μεμυημένος, νῦν ἐστιν εὔξασθαι καλὸν
ἀποστραφῆναι τοῦ μετιόντος τὼ πόδε.

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

280 Οἴμοι τάλας, οἴμοι γε, κἄτ' οἴμοι μάλα.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Τί ἐστι; μῶν οὐκ αὖ φέρεις;

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Ἀπόλωλε γὰρ
καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοισιν ἀλετρίβανος.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Πῶς, ὦ πανοῦργ';

ΚΥΔΟΙΜΟΣ.

Ἐς τἀπὶ Θρᾴκης χωρία
χρήσαντες ἑτέροις αὐτὸν εἶτ' ἀπώλεσαν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

285 Εὖ γ' εὖ γε ποιήσαντες, ὦ Διοσκόρω.
Ἴσως ἂν εὖ γένοιτο· θαρρεῖτ', ὦ βροτοί.

ΠΟΛΕΜΟΣ.

Ἀπόφερε τὰ σκεύη λαβὼν ταυτὶ πάλιν·
ἐγὼ δὲ δοίδυκ' εἰσιὼν ποιήσομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Νῦν τοῦτ' ἐκεῖν' ἥκει τὸ Δάτιδος μέλος,
290 ὃ δεφόμενός ποτ' ᾖδε τῆς μεσημβρίας,
ὡς ἥδομαι καὶ χαίρομαι κεὐφραίνομαι.
Νῦν ἐστιν ἡμῖν, ὦνδρες Ἕλληνες, καλὸν
ἀπαλλαγεῖσι πραγμάτων τε καὶ μαχῶν
ἐξελκύσαι τὴν πᾶσιν Εἰρήνην φίλην,
295 πρὶν ἕτερον αὖ δοίδυκα κωλῦσαί τινα.
Ἀλλ', ὦ γεωργοὶ κἄμποροι καὶ τέκτονες
καὶ δημιουργοὶ καὶ μέτοικοι καὶ ξένοι

BELLUM.

Eho tu.

TUMULTUS.

Quid est?

BELLUM.

Non affers?

TUMULTUS.

Qui, malum, afferam? periit Atheniensibus, vides, pistillum, coriarius, inquam, ille, qui turbabat Græciam.

TRYGÆUS.

Bene sane, o veneranda domina Minerva, factum est, quod periit ille, opportuno quidem reipublicæ tempore. [antequam moretum nobis infunderet.]

BELLUM.

Non igitur aliud ex Lacedæmone arcessere properabis?

TUMULTUS.

Hoc ego, here.

BELLUM.

Cito ergo redi.

TRYGÆUS.

O viri, quid nobis fiet? nunc in summo res est discrimine. Sed si quis forte vestrûm in Samothracia est initiatus, nunc precari decet, ut qui pistillum arcessit, illius distorqueantur pedes.

TUMULTUS.

Hei mihi misero, hei mihi iterum, iterumque hei mihi!

BELLUM.

Quid est? num non fers nunc etiam?

TUMULTUS.

Periit enim Lacedæmoniis quoque suum pistillum.

BELLUM.

Quomodo, sceleste?

TUMULTUS.

In Thraciam utendum aliis quum dedissent illud, perdiderunt.

TRYGÆUS.

Bene, bene factum, o Dioscuri! Forte bene erit: habete bonum animum, mortales.

BELLUM.

Cape rursus hæc vasa, eaque intro aufer: ego vero ingressus pistillum faciam.

TRYGÆUS.

Nunc hoc ipsum Datidis carmen iterare commodum est, quod ille cantabat aliquando masturbans meridie: *Quam lætor, quam gaudeor, quam delector!* Nunc nobis, o Græci, tempus se dat opportunum, ut soluti litibus et præliis extrahamus Pacem omnibus caram, antequam rursus aliud quoddam pistillum impedimento sit. Sed, o agricolæ, et mercatores, et fabri, et opifices, et inquilini, et hospites, et insulani, huc adeste

καὶ νησιῶται, δεῦρ' ἴτ', ὦ πάντες λεῴ,
ὡς τάχιστ' ἅμας λαβόντες καὶ μοχλοὺς καὶ σχοινία·
300 νῦν γὰρ ἡμῖν ἁρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος.

ΧΟΡΟΣ.

Δεῦρο πᾶς χώρει προθύμως εὐθὺ τῆς σωτηρίας.
Ὦ Πανέλληνες, βοηθήσωμεν, εἴπερ πώποτε,
τάξεων ἀπαλλαγέντες καὶ κακῶν φοινικικῶν·
ἡμέρα γὰρ ἐξέλαμψεν ἥδε μισολάμαχος.
305 Πρὸς τάδ' ἡμῖν, εἴ τι χρὴ δρᾶν, φράζε κἀρχιτεκτόνει,
οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ἀπειπεῖν ἂν δοκῶ μοι τήμερον,
πρὶν μοχλοῖς καὶ μηχαναῖσιν εἰς τὸ φῶς ἀνελκύσαι
τὴν θεῶν πασῶν μεγίστην καὶ φιλαμπελωτάτην.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐ σιωπήσεσθ', ὅπως μὴ περιχαρεῖς τῷ πράγματι
310 τὸν Πόλεμον ἐκζωπυρήσετ' ἔνδοθεν κεκραγότες;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἀκούσαντες τοιούτου χαίρομεν κηρύγματος.
Οὐ γὰρ ἦν ἔχοντας ἥκειν σιτί' ἡμερῶν τριῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὐλαβεῖσθέ νυν ἐκεῖνον τὸν κάτωθεν Κέρβερον,
μὴ παφλάζων καὶ κεκραγὼς, ὥσπερ ἡνίκ' ἐνθάδ' ἦν,
315 ἐμποδὼν ἡμῖν γένηται τὴν θεὸν μὴ 'ξελκύσαι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔτι καὶ νῦν ἔστιν αὐτὴν ὅστις ἐξαιρήσεται,
ἢν ἅπαξ ἐς χεῖρας ἔλθῃ τὰς ἐμάς. Ἰοὺ ἰοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐξολεῖτέ μ', ὦνδρες, εἰ μὴ τῆς βοῆς ἀνήσετε·
ἐκδραμὼν γὰρ πάντα ταυτὶ συνταράξει τοῖν ποδοῖν.

ΧΟΡΟΣ.

320 Ὡς κυκάτω καὶ πατείτω πάντα καὶ ταραττέτω,
οὐ γὰρ ἂν χαίροντες ἡμεῖς τήμερον παυσαίμεθ' ἄν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί τὸ κακόν; τί πάσχετ' ὦνδρες; Μηδαμῶς, πρὸς τῶν θεῶν,
πρᾶγμα κάλλιστον διαφθείρητε διὰ τὰ σχήματα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔγωγ' οὐ σχηματίζειν βούλομ', ἀλλ' ὑφ' ἡδονῆς
325 οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος αὐτὼ τὼ σκέλη χορεύετον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή τι καὶ νυνί γ' ἔτ', ἀλλὰ παῦε παῦ' ὀρχούμενος.

ΧΟΡΟΣ.

Ἢν ἰδοὺ, καὶ δὴ πέπαυμαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Φῄς γε, παύει δ' οὐδέπω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἓν μὲν οὖν τουτί μ' ἔασον ἑλκύσαι, καὶ μηκέτι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τοῦτό νυν, καὶ μηκέτ' ἄλλο μηδὲν ὀρχήσησθ' ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

330 Οὐκ ἂν ὀρχησαίμεθ', εἴπερ ὠφελήσαιμέν τί σε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' ὁρᾶτ', οὔπω πέπαυσθε.

ΧΟΡΟΣ.

Τουτογὶ νὴ τὸν Δία
τὸ σκέλος ῥίψαντες ἤδη λήγομεν τὸ δεξιόν.

---

omnes populi, sumtis quamprimum ligonibus et vectibus et restibus. Nunc enim arripere licet Boni Geni poculum.

CHORUS.

Huc accedat quisque strenue ad salutem recta. O Græci, quotquot estis, succurramus, si unquam alias, soluti bellicis aciebus et malis cruentificis: dies enim illuxit hæc inimica Lamacho. Proinde, si quid est opus facto, dic nobis et impera, quasi architectus aliquis. Non enim potis est ut defetisci hodie mihi videar, priusquam vectibus et machinis in lucem protraxerim illam dearum omnium maxumam et vitium amantissumam.

TRYGÆUS.

Nonne silebitis, ne nimium lætabundi hoc negotio Bellum excitetis intus vostris clamoribus?

CHORUS.

At nos lætamur, audito isto de extrahenda Pace edicto; longe enim diversum est ab illo, quo toties venire jussi fuimus trium dierum commeatum habentes.

TRYGÆUS.

Cavete nunc formidantes Cerberum illum, ne ira æstuans et vociferans, ut modo, quum hic erat, impedimento nobis sit, quo minus deam extrahamus.

CHORUS.

Nemo est, qui eam mihi nunc quovis pacto eripiat, si semel in meas venerit manus. Iu! Iu!

TRYGÆUS.

Occidetis me, o viri, nisi clamorem remittatis. Foras enim se proripiens omnia hæc conturbabit pedibus.

CHORUS.

Misceat sane, et conculcet omnia, et turbet: non enim facile gaudio moderabimur hodie.

TRYGÆUS.

Quid hoc mali est? quid accidit vobis, o viri? Neutiquam, per deos obsecro, corrumpatis saltando pulcerrumum negotium.

CHORUS.

Equidem hercle saltare non cogito; verum præ voluptate, me non movente, ipsa crura saltitant.

TRYGÆUS.

Ne amplius etiam: sed desine, desine saltare.

CHORUS.

En jam desii.

TRYGÆUS.

Dicis quidem: sed nondum desinis.

CHORUS.

Unam hanc choream sine me ducere, et non amplius.

TRYGÆUS.

Hanc unam ergo: at ne præterea saltetis quidquam.

CHORUS.

Non saltabimus, si quid tibi sic prosumus.

TRYGÆUS.

Sed videte, nondum desiistis.

CHORUS.

Istuc modo crus dextrum si jactavero, jam tum mehercle desinam.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐπιδίδωμι τοῦτό γ' ὑμῖν, ὥστε μὴ λυπεῖν ἔτι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλὰ καὶ τἀριστερόν τοί μοὖστ' ἀναγκαίως ἔχον.

335 Ἥδομαι γὰρ καὶ γέγηθα καὶ πέπορδα καὶ γελῶ

μᾶλλον ἢ τὸ γῆρας ἐκδὺς ἐκφυγὼν τὴν ἀσπίδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή τι καὶ νυνί γε χαίρετ'· οὐ γὰρ ἴστε πω σαφῶς·

ἀλλ' ὅταν λάβωμεν αὐτήν, τηνικαῦτα χαίρετε

καὶ βοᾶτε καὶ γελᾶτ'· ἤ-

340 δη γὰρ ἐξέσται τόθ' ὑμῖν

πλεῖν, μένειν, βινεῖν, καθεύδειν,

ἐς πανηγύρεις θεωρεῖν,

ἑστιᾶσθαι, κοτταβίζειν,

συβαρίζειν,

345 ἰοῦ ἰοῦ κεκραγέναι.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ γὰρ ἐκγένοιτ' ἰδεῖν τὴν ἡμέραν ταύτην ποτέ. Στρ.

Πολλὰ γὰρ ἀνεσχόμην πράγματά τε καὶ στιβάδας, ἃς ἔλαχε [Φορμίων·

κοὐκέτ' ἄν μ' εὕροις δικαστὴν δριμὺν οὐδὲ δύσκολον,

350 οὐδὲ τοὺς τρόπους γε δήπου σκληρὸν, ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ,

ἀλλ' ἁπαλὸν ἄν μ' ἴδοις καὶ πολὺ νεώτερον, ἀπαλλαγέντα [πραγμάτων.

354 Καὶ γὰρ ἱκανὸν χρόνον ἀπολλύμεθα καὶ κατατετρίμμεθα

ἐς Λύκειον κἀκ Λυκείου σὺν δόρει σὺν ἀσπίδι. [πλανώμενοι

Ἀλλ' ὅ τι μάλιστα χαριούμεθα ποιοῦντες, ἄγε φράζε· σὲ γὰρ

360 εἵλετ' ἀγαθή τις ἡμῖν τύχη. [αὐτοκράτορ'

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Φέρε δὴ κατίδω, ποῖ τοὺς λίθους ἀφέλξομεν.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ μιαρὲ καὶ τολμηρὲ, τί ποιεῖν διανοεῖ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐδὲν πονηρὸν, ἀλλ' ὅπερ καὶ Κιλλικῶν.

ΕΡΜΗΣ.

Ἀπόλωλας, ὦ κακόδαιμον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐκοῦν, ἢν λάχω·

365 Ἑρμῆς γὰρ ὢν κλήρῳ ποιήσεις οἶδ' ὅτι.

ΕΡΜΗΣ.

Ἀπόλωλας, ἐξόλωλας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐς τίν' ἡμέραν;

ΕΡΜΗΣ.

Εἰς αὐτίκα μάλ'.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲν ἠμπόληκά πω,

οὔτ' ἄλφιτ' οὔτε τυρὸν, ὡς ἀπολούμενος.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ μὴν ἐπιτέτριψαί γε.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Κᾆτα τῷ τρόπῳ

370 οὐκ ᾐσθόμην ἀγαθὸν τοσουτονὶ λαβών;

TRYGÆUS.

Hoc equidem vobis ita concedo, ut amplius mihi molesti ne sitis.

CHORUS.

Sed et sinistrum etiam necesse est ut nonnihil jactem. Quippe lætus sum, et lætitia differor, et pedo, et rideo, magis quam si senectam exuissem, quia clypeum effugi.

TRYGÆUS.

Ne gaudete, quæso, adhuc; nondum enim certo rem scitis: sed quando prehenderimus ipsam, tunc gaudete, et clamate, et ridete. Quippe tum demum licebit vobis navigare, manere, futuere, dormire, interesse ludis solemnibus, epulari, cottabo ludere, Sybariticis deliciis frui, *Iu! Iu!* exclamare.

CHORUS.

Utinam mihi liceat videre hunc diem aliquando! Ærumnas enim toleravi multas, et stramenta, Phormionis peculium. Nec amplius me invenies judicem acerbum et difficilem, nec asperum durumque ingenio, sicut modo ante, sed mollem me videbis, multoque mitiorem, ubi solutus fuero belli molestiis. Etenim satis longo jam tempore perimus et atterimur, dum vagamur in Lyceum et ex Lyceo cum hasta et cum clypeo. Sed quo facto tibi maxume gratificemur, age eloquere: te enim imperatorem legit nobis benigna quædam fortuna.

TRYGÆUS.

Age jam dispiciam, quorsum istos lapides amoliemur.

MERCURIUS.

O impure et temerarie, quid facere cogitas?

TRYGÆUS.

Nihil mali; sed id quod Cillicon.

MERCURIUS.

Periisti, homo infelix.

TRYGÆUS.

Siquidem sortitio fiat: tu enim, qui Mercurius es, sortibus dirigendis quid facturus sis scio.

MERCURIUS.

Periisti, interiisti.

TRYGÆUS.

In quem diem?

MERCURIUS.

Jam statim.

TRYGÆUS.

At nihil adhucdum emi, nec farinam, nec caseum, tanquam periturus.

MERCURIUS.

Atqui jam contritus es.

TRYGÆUS.

Quomodo ergo non sensi me tanta affici voluptate?

ΕΡΜΗΣ.

Ἆρ' οἶσθα θάνατον ὅτι προεῖφ' ὁ Ζεὺς ὃς ἂν
ταύτην ἀνορύττων εὑρεθῇ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Νῦν ἆρά με
ἅπασ' ἀνάγκη 'στ' ἀποθανεῖν;

ΕΡΜΗΣ.

Εὖ ἴσθ' ὅτι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐς χοιρίδιόν μοί νυν δάνεισον τρεῖς δραχμάς·
375 δεῖ γὰρ μυηθῆναί με πρὶν τεθνηκέναι.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ Ζεῦ κεραυνοβρόντα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μὴ πρὸς τῶν θεῶν
ἡμῶν κατείπῃς, ἀντιβολῶ σε, δέσποτα.

ΕΡΜΗΣ.

Οὐκ ἂν σιωπήσαιμι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ναί, πρὸς τῶν κρεῶν
ἁγὼ προθύμως σοι φέρων ἀφικόμην.

ΕΡΜΗΣ.

380 Ἀλλ', ὦ μέλ', ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀμαλδυνθήσομαι,
εἰ μὴ τετορήσω ταῦτα καὶ λακήσομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή νυν λακήσῃς, λίσσομαί σ', ὡρμίδιον.
Εἰπέ μοι, τί πάσχετ' ὦνδρες; ἕστατ' ἐκπεπληγμένοι.
Ὦ πονηροί, μὴ σιωπᾶτ'· εἰ δὲ μή, λακήσεται.

ΧΟΡΟΣ.

385 Μηδαμῶς, ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μηδαμῶς, μή, μηδαμῶς, Ἀντ. α'.
εἴ τι κεχαρισμένον χοιρίδιον οἶσθα παρ' ἐμοῦ γε κατεδηδοκώς,
τοῦτο μὴ φαῦλον νόμιζ' ἐν τουτῳὶ τῷ πράγματι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐκ ἀκούεις οἷα θωπεύουσί σ', ὦναξ δέσποτα;

ΧΟΡΟΣ.

390 ***** ὥστε τήνδε μὴ λαβεῖν· [μόνων,
ἀλλὰ χάρισ', ὦ φιλανθρωπότατε καὶ μεγαλοδωρότατε δαι-
395 εἴ τι Πεισάνδρου βδελύττει τοὺς λόφους καὶ τὰς ὀφρῦς.
Καί σε θυσίαισιν ἱεραῖσι προσόδοις τε μεγάλαισι διὰ παντός, ὦ
δέσποτ', ἀγαλοῦμεν ἡμεῖς ἀεί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

400 Ἴθ', ἀντιβολῶ σ', ἐλέησον αὐτῶν τὴν ὄπα,
ἐπεί σε καὶ τιμῶσι μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ.

ΕΡΜΗΣ.

Κλέπται τε γὰρ νῦν μᾶλλόν εἰσιν ἢ πρὸ τοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Καί σοι φράσω τι πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα,
ὃ τοῖς θεοῖς ἅπασιν ἐπιβουλεύεται.

ΕΡΜΗΣ.

405 Ἴθι δή, κάτειπ'· ἴσως γὰρ ἂν πείσαις ἐμέ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἡ γὰρ Σελήνη χὠ πανοῦργος Ἥλιος,
ὑμῖν ἐπιβουλεύοντε πολὺν ἤδη χρόνον,
τοῖς βαρβάροισι προδίδοτον τὴν Ἑλλάδα.

Post v. 389 sequebatur μὴ γένῃ παλίγκοτος ἀντιβολοῦσιν ἡμῖν.

MERCURIUS.

Num scis Jovem prædixisse mortem illi, qui hanc effodiens deprehensus fuerit?

TRYGÆUS.

Ergone nunc me mori omnino necesse est?

MERCURIUS.

Scias hoc ita esse.

TRYGÆUS.

Da igitur mutuas mihi tres drachmas in porcellum; oportet enim initiari me, priusquam moriar.

MERCURIUS.

O Jupiter fulminator —

TRYGÆUS.

Per deos obsecro, domine, ne nos indices.

MERCURIUS.

Nolim silere.

TRYGÆUS.

Immo per carnes te rogo, quas tibi ultro attuli.

MERCURIUS.

At, o miselle, eradicabit me Jupiter, nisi alto clamore hæc palam fecero.

TRYGÆUS.

Noli nunc clamare, obsecro te, Mercuriole. Vos vero dicite mihi, quid accidit vobis? statis attoniti. O perditi, ne parcite precibus; sin minus, consilium nostrum clamore denuntiabit ille.

CHORUS.

Neutiquam, o domine Mercuri, neutiquam hoc feceris, neutiquam, si quem gratum et acceptum tibi porcellum a me oblatum meministi te comedere, nec meritum illud parvipendas hoc in negotio.

TRYGÆUS.

Non audis, ut adulentur tibi, o rex domine?

CHORUS.

[Ne fias iratus ex propitio supplicibus nobis,] ut istam nancisci nequeamus : sed gratificare nobis, o humanissume et munificentissume deorum, si detestaris Pisandri cristas et supercilia : sic te victimis sacris, et supplicationibus magnificis honorabimus, o domine, semper.

TRYGÆUS.

Age, obsecro, miserere supplicis eorum vocis, quoniam majori etiam te quam antebac cultu dignantur.

MERCURIUS.

Furaciores enim nunc sunt quam antebac.

TRYGÆUS.

Atque tibi indicabo rem atrocem et magni momenti, quæ contra deos omnes suscipitur.

MERCURIUS.

Age, sodes, eloquere : forte enim permoveris me.

TRYGÆUS.

Namque Luna et veterator ille Sol vobis insidiantur a longo jam tempore, ac barbaris produnt Græciam.

ΕΡΜΗΣ.

Ἵνα τί δὲ τοῦτο δρᾶτον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὁτιὴ νὴ Δία

410 ἡμεῖς μὲν ὑμῖν θύομεν, τούτοισι δὲ
οἱ βάρβαροι θύουσι. Διὰ τοῦτ' εἰκότως
βούλοιντ' ἂν ὑμᾶς πάντας ἐξολωλέναι,
ἵνα τὰς τελετὰς λάβοιεν αὐτοὶ τῶν θεῶν.

ΕΡΜΗΣ.

Ταῦτ' ἄρα πάλαι τῶν ἡμερῶν παρεκλεπτέτην,
415 καὶ τοῦ κύκλου παρέτρωγον ὑφ' ἁρματωλίας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ναὶ μὰ Δία. Πρὸς ταῦτ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, ξύλλαβε
ἡμῖν προθύμως τήνδε καὶ ξυνέλκυσον.
Καί σοι τὰ μεγάλ' ἡμεῖς Παναθήναι' ἄξομεν,
πάσας τε τὰς ἄλλας τελετὰς τὰς τῶν θεῶν,
420 Μυστήρι' Ἑρμῇ, Διπόλει', Ἀδώνια·
ἄλλαι τέ σοι πόλεις πεπαυμέναι κακῶν
ἀλεξικάκῳ θύσουσιν Ἑρμῇ πανταχοῦ·
χἄτερ' ἔτι πόλλ' ἕξεις ἀγαθά. Πρῶτον δέ σοι
δῶρον δίδωμι τήνδ', ἵνα σπένδειν ἔχῃς.

ΕΡΜΗΣ.

425 Οἴμ' ὡς ἐλεήμων εἴμ' ἀεὶ τῶν χρυσίδων.
Ὑμέτερον ἐντεῦθεν ἔργον, ὦνδρες. Ἀλλὰ ταῖς ἄμαις
εἰσιόντες ὡς τάχιστα τοὺς λίθους ἀφέλκετε.

ΧΟΡΟΣ.

Ταῦτα δράσομεν· σὺ δ' ἡμῖν, ὦ θεῶν σοφώτατε,
ἅττα χρὴ ποιεῖν ἐφεστὼς φράζε δημιουργικῶς·
430 τἄλλα δ' εὑρήσεις ὑπουργεῖν ὄντας ἡμᾶς οὐ κακούς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄγε δή, σὺ ταχέως ὕπεχε τὴν φιάλην, ὅπως
ἔργῳ φιαλοῦμεν, εὐξάμενοι τοῖσιν θεοῖς.
Σπονδὴ σπονδή·
εὐφημεῖτε εὐφημεῖτε.
435 Σπένδοντες εὐχώμεσθα τὴν νῦν ἡμέραν
Ἕλλησιν ἄρξαι πᾶσι πολλῶν κἀγαθῶν,
χὤστις προθύμως ξυλλάβοι τῶν σχοινίων,
τοῦτον τὸν ἄνδρα μὴ λαβεῖν ποτ' ἀσπίδα.

ΧΟΡΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ διάξειν τὸν βίον,
440 ἔχονθ' ἑταίραν καὶ σκαλεύοντ' ἄνθρακας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅστις δὲ πόλεμον μᾶλλον εἶναι βούλεται,
μηδέποτε παύσασθ' αὐτόν, ὦ Διόνυσ' ἄναξ,
ἐκ τῶν ὀλεκράνων ἀκίδας ἐξαιρούμενον.

ΧΟΡΟΣ.

Κεἴ τις ἐπιθυμῶν ταξιαρχεῖν σοὶ φθονεῖ
445 εἰς φῶς ἀνελθεῖν, ὦ πότνι', ἐν ταῖσιν μάχαις
πάσχοι τοιαῦτ' ἅπερ οἷάπερ Κλεώνυμος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Κεἴ τις δορυξὸς ἢ κάπηλος ἀσπίδων,
ἵν' ἐμπολᾷ βέλτιον, ἐπιθυμεῖ μαχῶν,
ληφθεὶς ὑπὸ λῃστῶν ἐσθίοι κριθὰς μόνας.

MERCURIUS.

Curnam vero id faciunt?

TRYGÆUS.

Quia hercle nos quidem vobis sacruficamus : istis autem barbari sacruficant. Quocirca, ut par est, vellent vos omnes perire, ut sacra, quæ ceteris diis offerri solent, acciperent ipsi omnia.

MERCURIUS.

Hæc ergo causa est, cur dudum dies imminuerunt clanculum, et orbem arroserunt aurigatione subdola.

TRYGÆUS.

Rem hercle loquere. Proinde, amice Mercuri, adjuva nos alacri animo, et illam una nobiscum extrahe. Atque tibi magna illa Panathenæa celebrabimus, ceterasque omnes deorum ferias, ita ut deinceps in honorem Mercuri agitentur Mysteria, Diipolia, Adonia : tum ceteræ urbes a malis liberatæ Averruncatori sacruficabunt Mercurio ubique : aliaque præterea multa habebis bona. Primum autem dono tibi phialam hancce do, ut ea libare possis.

MERCURIUS.

Hei, quam misericors semper sum vasorum aureorum gratia! Vostrum deinceps negotium est, o viri : age cum ligonibus ingressi ocius lapides amovete.

CHORUS.

Hoc agemus : tu vero nobis, o deorum sapientissume, adsta, et, ut fabrûm præfectus, quidquid facto opus sit, impera : ceterum invenies nos ad ministrandum non ignavos.

TRYGÆUS.

Agedum tu ocius porrige phialam, ut opus auspicemur, deos precati. Libatio fit, libatio : ore favete, ore favete. Inter libandum precemur, ut præsens dies fiat multorum bonorum Græcis omnibus initium; quique promto animo funes nobiscum contigerit, ille vir ut nunquam sumat clypeum.

CHORUS.

Edepol ne clypeum sumam : sed in pace potius degam ætatem, habens amicam et fodicans carbones.

TRYGÆUS.

Quisquis autem bellum præoptat, is nunquam desinat, o dive Bacche, e cubitis suis telorum cuspides eximere.

CHORUS.

Tum si quis cupiens ordines ducere, tibi lucis invidet, o diva Pax, in præliis idem ei contingat, quod Cleonymo solet.

TRYGÆUS.

Tum si quis hastarum faber, aut institor clypeorum, ut merces suas melius vendat, bellum cupit, is a prædonibus captus nihil nisi hordeum comedat.

ΧΟΡΟΣ.

450 Κεἴ τις στρατηγεῖν βουλόμενος μὴ ξυλλάβῃ,
ἢ δοῦλος αὐτομολεῖν παρεσκευασμένος,
ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γ' ἕλκοιτο μαστιγούμενος·
ἡμῖν δ' ἀγαθὰ γένοιτ'. Ἰὴ παιών, ἰή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄφελε τὸ παίειν, ἀλλ' ἰὴ μόνον λέγε.

ΧΟΡΟΣ.

455 Ἰὴ ἰὴ τοίνυν, ἰὴ μόνον λέγω.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἑρμῇ, Χάρισιν, Ὥραισιν, Ἀφροδίτῃ, Πόθῳ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄρει δὲ μή;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδ' Ἐνυαλίῳ γε;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή.

ΧΟΡΟΣ.

Ὑπότεινε δὴ πᾶς, καὶ κάταγε τοῖσιν κάλως.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ εἶα. Στρ.

ΧΟΡΟΣ.

460 Εἶα μάλα.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ εἶα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔτι μάλα.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ εἶα, ὢ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὐχ ἕλκουσ' ἄνδρες ὁμοίως.
465 Οὐ ξυλλήψεσθ'; οἷ' ὀγκύλλεσθ'·
οἰμώξεσθ' οἱ Βοιωτοί.

ΕΡΜΗΣ.

Εἶα νῦν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἶα ὤ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἄγεθ' ἕλκετον** καὶ σφώ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

470 Οὔκουν ἕλκω κἀξαρτῶμαι
κἀπεμπίπτω καὶ σπουδάζω;

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς οὖν οὐ χωρεῖ τοὔργον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ Λάμαχ', ἀδικεῖς ἐμποδὼν καθήμενος·
οὐδὲν δεόμεθ', ὤνθρωπε, τῆς σῆς μορμόνος.

ΕΡΜΗΣ.

475 Οὐδ' οἵδε γ' εἷλκον οὐδὲν Ἀργεῖοι πάλαι
ἀλλ' ἢ κατεγέλων τῶν ταλαιπωρουμένων,
καὶ ταῦτα διχόθεν μισθοφοροῦντες ἄλφιτα.

CHORUS.

Tum si quis imperator esse volens non adjuverit, aut servus aliquis transfugere ad hostes paratus, in rota versetur et flagris cædatur: nobis vero bona eveniant. Ié Pæon, ié!

TRYGÆUS.

Aufer istud παίειν (*ferire*), et dic tantum *Ié*.

CHORUS.

Ié, Ié ergo, Ié tantum dico.

TRYGÆUS.

Mercurio, Gratiis, Horis, Veneri, Cupidini.

CHORUS.

Non et Marti?

TRYGÆUS.

Non.

CHORUS.

Nec saltem Enyalio?

TRYGÆUS.

Non.

CHORUS.

Subtendite quisque, et funibus deducite lapidem.

MERCURIUS.

O eia.

CHORUS.

Eia magis.

MERCURIUS.

O eia.

CHORUS.

Eia adhuc magis.

MERCURIUS.

O eia, o eia.

TRYGÆUS.

Sed pari jugo non trahunt viri. Nonne simul incumbetis? ut turgentes simulato nisu operam frustramini! male plorabitis, vos Bœotii.

MERCURIUS.

Eia ergo.

TRYGÆUS.

Eia o!

CHORUS.

Agite vos etiam una trahite.

TRYGÆUS.

Ergone non traho, et ex fune pendeo, et incumbo, et serio rem gero?

CHORUS.

Qui fit ergo, ut non procedat opus?

TRYGÆUS.

O Lamache, injurius es, qui nobis obstas hic sedens: nihil opus est nobis, o bone, tua Gorgone.

MERCURIUS.

Nec isti traxerunt neque aliud præstiterunt Argivi, quam ut deriderent eos, qui conflictabantur ærumnis, præsertim quum bifariam mererent stipendia.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οἱ Λάκωνες, ὦγάθ', ἕλκουσ' ἀνδρικῶς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἆρ' οἶσθ'; ὅσοι γ' αὐτῶν ἔχονται τοῦ ξύλου,
480 μόνοι προθυμοῦντ'· ἀλλ' ὁ χαλκεὺς οὐκ ἐᾷ.

ΕΡΜΗΣ.

Οὐδ' οἱ Μεγαρῆς δρῶσ' οὐδέν· ἕλκουσιν δ' ὅμως
γλισχρότατα σαρκάζοντες ὥσπερ κυνίδια,
ὑπὸ τοῦ γε λιμοῦ νὴ Δί' ἐξολωλότες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐδὲν ποιοῦμεν, ὦνδρες, ἀλλ' ὁμοθυμαδὸν
485 ἅπασιν ἡμῖν αὖθις ἀντιληπτέον.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ εἶα. Ἀντ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἶα μάλα.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ εἶα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Νὴ Δία.

ΕΡΜΗΣ.

490 Μικρόν γε κινοῦμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὔκουν δεινὸν****
τοὺς μὲν τείνειν, τοὺς δ' ἀντισπᾶν;
Πληγὰς λήψεσθ', ὡργεῖοι.

ΕΡΜΗΣ.

Εἶα νῦν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

495 Εἶα ὤ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς κακόνοι τινές εἰσιν ἐν ἡμῖν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὑμεῖς μέν γ' οὖν οἱ κιττῶντες
τῆς εἰρήνης σπᾶτ' ἀνδρείως.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' εἴσ' οἳ κωλύουσιν.

ΕΡΜΗΣ.

500 Ἄνδρες Μεγαρῆς, οὐκ ἐς κόρακας ἐρρήσετε;
μισεῖ γὰρ ὑμᾶς ἡ θεὸς μεμνημένη·
πρῶτοι γὰρ αὐτὴν τοῖς σκορόδοις ἠλείψατε.
Καὶ τοῖς Ἀθηναίοισι παύσασθαι λέγω
ἐντεῦθεν ἐχομένοις ὅθεν νῦν ἕλκετε·
505 οὐδὲν γὰρ ἄλλο δρᾶτε πλὴν δικάζετε.
Ἀλλ' εἴπερ ἐπιθυμεῖτε τήνδ' ἐξελκύσαι,
πρὸς τὴν θάλατταν ὀλίγον ὑποχωρήσατε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγ', ὦνδρες, αὐτοὶ δὴ μόνοι λαβώμεθ' οἱ γεωργοί.

ΕΡΜΗΣ.

Χωρεῖ γέ τοι τὸ πρᾶγμα πολλῷ μᾶλλον, ὦνδρες, ὑμῖν.

ΧΟΡΟΣ.

510 Χωρεῖν τὸ πρᾶγμά φησιν· ἀλλὰ πᾶς ἀνὴρ προθυμοῦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οἵ τοι γεωργοὶ τοὔργον ἐξέλκουσι κἄλλος οὐδείς.

TRYGÆUS.

Sed Lacones, o bone, trahunt strenue.

CHORUS.

Scin' vero, ut trahant? quotquot eorum ligna tractant, ii soli enixe incumbunt; sed non sinit ærarius faber.

MERCURIUS.

Nec Megarenses quicquam agunt; trahunt tamen, perquam avide diducentes rictum, catulorum instar dum ossa arrodunt, quippe qui fame mehercle pereant.

TRYGÆUS.

Nihil promovemus, o viri : sed uno animo omnes nos denuo adniti oportet.

MERCURIUS.

O eia.

TRYGÆUS.

Eia magis.

MERCURIUS.

O eia.

TRYGÆUS.

Eia mehercle.

MERCURIUS.

Parum sane promovemus.

TRYGÆUS.

Nonne indignum est alios quidem tendere et trahere, alios vero retrahere? Plagas accipietis vos Argivi.

MERCURIUS.

Eia ergo.

TRYGÆUS.

Eia o!

CHORUS.

Quam malevoli sunt quidam inter nos!

TRYGÆUS.

Vos ergo, qui pacis cupiditate flagratis, trahite fortiter.

CHORUS.

Sed sunt, qui impediunt.

MERCURIUS.

Viri Megarenses, nonne malo cruciatu hinc facessetis? odit enim vos dea, alliorum memor, quibus illam unxistis primi. Vobis etiam Atheniensibus edico, ut desinatis isti adhærere parti, unde nunc trahitis : non enim nisi judiciis exercendis occupati estis. Sed si cupitis illam extrahere, ad mare nonnihil recedite.

CHORUS.

Agite, o viri, capessamus jam opus nos soli agricolæ.

MERCURIUS.

Procedit sane negotium multo magis vobis, o viri.

CHORUS.

Ait procedere negotium : sed enitere quisquis ades.

TRYGÆUS.

Profecto soli agricolæ opus extrahendo peragunt, et nemo alius.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγε νυν, ἄγε πᾶς·
καὶ μὴν ὁμοῦ 'στιν ἤδη.
Μή νυν ἀνῶμεν, ἀλλ' ἐπεν-
515 τείνωμεν ἀνδρικώτερον.
Ἤδη 'στὶ τοῦτ' ἐκεῖνο.
Ὦ εἶα νῦν, ὦ εἶα πᾶς.
Ὦ εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα.
Ὦ εἶα εἶα εἶα εἶα εἶα πᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

520 Ὦ πότνια βοτρυόδωρε, τί προσείπω σ' ἔπος;
πόθεν ἂν λάβοιμι ῥῆμα μυριάμφορον
ὅτῳ προσείπω σ'; οὐ γὰρ εἶχον οἴκοθεν.
Ὦ χαῖρ' Ὀπώρα, καὶ σὺ δ', ὦ Θεωρία.
Οἷον δ' ἔχεις τὸ πρόσωπον, ὦ Θεωρία·
525 οἷον δὲ πνεῖς, ὡς ἡδὺ κατὰ τῆς καρδίας,
γλυκύτατον, ὥσπερ ἀστρατείας καὶ μύρου.

ΕΡΜΗΣ.

Μῶν οὖν ὅμοιον καὶ γυλίου στρατιωτικοῦ;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀπέπτυσ' ἐχθροῦ φωτὸς ἔχθιστον πλέκος.
Τοῦ μὲν γὰρ ὄζει κρομμυοξυρεγμίας,
530 ταύτης δ' ὀπώρας, ὑποδοχῆς, Διονυσίων,
αὐλῶν, τρυγῳδῶν, Σοφοκλέους μελῶν, κιχλῶν,
ἐπυλλίων Εὐριπίδου —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Κλαύσἆρα σὺ
ταύτης καταψευδόμενος· οὐ γὰρ ἥδεται
αὕτη ποιητῇ ῥηματίων δικανικῶν.

ΧΟΡΟΣ.

535 κιττοῦ, τρυγοίπου, προβατίων βληχωμένων,
κόλπου γυναικῶν διατρεχουσῶν εἰς ἀγρὸν,
δούλης μεθυούσης, ἀνατετραμμένου χοὸς,
ἄλλων τε πολλῶν κἀγαθῶν.

ΕΡΜΗΣ.

Ἴθι νυν, ἄθρει
οἷον πρὸς ἀλλήλας λαλοῦσιν αἱ πόλεις
540 διαλλαγεῖσαι καὶ γελῶσιν ἄσμεναι,
καὶ ταῦτα δαιμονίως ὑπωπιασμέναι
ἁπαξάπασαι καὶ κυάθοις προσκείμεναι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Καὶ τῶνδε τοίνυν τῶν θεωμένων σκόπει
τὰ πρόσωφ', ἵνα γνῷς τὰς τέχνας.

ΕΡΜΗΣ.

Αἰβοῖ τάλας,
545 ἐκεινονὶ γοῦν τὸν λοφοποιὸν οὐχ ὁρᾷς
τίλλονθ' ἑαυτόν; ὁ δέ γε τὰς σμινύας ποιῶν
κατέπαρδεν ἄρτι τοῦ ξιφουργοῦ 'κεινουί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὁ δὲ δρεπανουργὸς οὐχ ὁρᾷς ὡς ἥδεται
καὶ τὸν δορυξὸν οἷον ἐσκιμάλισεν;

ΕΡΜΗΣ.

550 Ἴθι νυν, ἄνειπε τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι.

CHORUS.

Age nunc, age quisque. Atqui jam prope est: ne ergo remittamus, sed intendamus fortius. Jam-jam confectum est negotium. O eia nunc, o eia omnes; o eia eia eia eia eia eia. O eia eia eia eia eia omnes.

TRYGÆUS.

O diva uvarum datrix, qua te compellem oratione? unde sumam verbum decies mille amphorarum capax, quo te salutem? non enim habeo domo. O salve, Opora, et tu etiam o Theoria. O qualis est voltus tibi, o Theoria! o quale et quam suave spiras intimo corde, dulcissumum, quasi vacationem militiæ et unguentum!

MERCURIUS.

Num ergo similis est odor sportæ militaris?

CHORUS.

Abominor inimici hominis infestissumum vas textum vimine: illud enim olet ructum-acidum-cepæ; hæc autem olet poma, convivium, Dionysia, tibias, trygœdos, Sophoclis carmina, turdos, versiculos Euripidis —

TRYGÆUS.

Plora tu quidem, qui eam falso insimulas: non enim delectatur forensium oratiuncularum artifice.

CHORUS.

hederam, qualum quo mustum percolatur, balantes oves, sinum mulierum ad agrum cursitantium, ancillam temulentam, inversum congium, aliaque multa et bona.

MERCURIUS.

Age adspice nunc, ut inter se confabulantur civitates reconciliatae, et rident lubenti animo, tametsi sunt omnes mirum in modum suggillatæ, et cucurbitulas cuti inhærentes habent.

TRYGÆUS.

Et horum etiam spectatorum intuere voltus, ut cognoscas singulorum artem.

MERCURIUS.

Hei miser! Istum enim cristarum artificem nonne vides semet vellicantem? ille autem qui ligones fa-ctitat oppedit jam huic ensium fabro.

TRYGÆUS.

At falcarius nonne vides ut gaudeat, et hastarum fabrum ut digito infami notet?

MERCURIUS.

Age nunc jube agricolas abire.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀκούετε λεῴ· τοὺς γεωργοὺς ἀπιέναι
τὰ γεωργικὰ σκεύη λαβόντας εἰς ἀγρὸν
ὡς τάχιστ' ἄνευ δορατίου καὶ ξίφους κἀκοντίου·
ὡς ἅπαντ' ἤδη 'στὶ μεστὰ τἀνθάδ' εἰρήνης σαπρᾶς.
555 Ἀλλὰ πᾶς χώρει πρὸς ἔργον εἰς ἀγρὸν παιωνίσας.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ ποθεινὴ τοῖς δικαίοις καὶ γεωργοῖς ἡμέρα,
ἄσμενός σ' ἰδὼν προσειπεῖν βούλομαι τὰς ἀμπέλους·
τάς τε συκᾶς, ἃς ἐγὼ 'φύτευον ὢν νεώτερος,
ἀσπάσασθαι θυμὸς ἡμῖν ἐστι πολλοστῷ χρόνῳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

560 Νῦν μὲν οὖν, ὦνδρες, προσευξώμεσθα πρῶτον τῇ θεῷ,
ἥπερ ἡμῶν τοὺς λόφους ἀφεῖλε καὶ τὰς Γοργόνας·
εἶθ' ὅπως λιταργιοῦμεν οἴκαδ' ἐς τὰ χωρία,
ἐμπολήσαντές τι χρηστὸν εἰς ἀγρὸν ταρίχιον.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ Πόσειδον, ὡς καλὸν τὸ στῖφος αὐτῶν φαίνεται
565 καὶ πυκνὸν καὶ γοργὸν ὥσπερ μᾶζα καὶ πανδαισία.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Νὴ Δί' ἡ γὰρ σφῦρα λαμπρὸν ἦν ἄρ' ἐξωπλισμένη,
αἵ τε θρίνακες διαστίλβουσι πρὸς τὸν ἥλιον.
Ἦ καλῶς αὐτῶν ἀπαλλάξειεν ἂν μετόρχιον.
Ὥστ' ἔγωγ' ἤδη 'πιθυμῶ καὐτὸς ἐλθεῖν εἰς ἀγρὸν
570 καὶ τριαινοῦν τῇ δικέλλῃ διὰ χρόνου τὸ γήδιον.
Ἀλλ' ἀναμνησθέντες, ὦνδρες,
τῆς διαίτης τῆς παλαιᾶς,
ἣν παρεῖχ' αὕτη ποθ' ἡμῖν,
τῶν τε παλασίων ἐκείνων,
575 τῶν τε σύκων, τῶν τε μύρτων,
τῆς τρυγός τε τῆς γλυκείας,
τῆς ἰωνιᾶς τε τῆς πρὸς
τῷ φρέατι, τῶν τ' ἐλαῶν,
ὧν ποθοῦμεν,
580 ἀντὶ τούτων τήνδε νυνὶ
τὴν θεὸν προσείπατε.

ΧΟΡΟΣ.

Χαῖρε χαῖρ', ὡς ἦλθες ἡμῖν ἀσμένοις, ὦ φιλτάτη. Ἀντ. β'.
Σῷ γὰρ ἐδάμην πόθῳ, δαιμόνια βουλόμενος εἰς ἀγρὸν ἀνερ-
Ἦσθα γὰρ μέγιστον ἡμῖν κέρδος, ὦ ποθουμένη, [πύσαι·
********* μόνη γὰρ ἡμᾶς ὠφέλεις
580 ********* πᾶσιν ὁπόσοι βίον ἐτρίβομεν γεωργικόν.
Πολλὰ γὰρ ἐπάσχομεν πρίν ποτ' ἐπὶ σοῦ γλυκέα κἀδάπανα καὶ
[φιλα·
585 τοῖς ἀγροίκοισιν γὰρ ἦσθα χῖδρα καὶ σωτηρία.
Ὥστε σὲ τά τ' ἀμπέλια καὶ τὰ νέα συκίδια τἄλλα θ' ὁπόσ'
590 προσγελάσεται λαβόντ' ἄσμενα. [ἐστὶ φυτὰ
Ἀλλὰ ποῦ ποτ' ἦν ἀφ' ἡμῶν τὸν πολὺν τοῦτον χρόνον
ἥδε, τοῦθ' ἡμᾶς δίδαξον, ὦ θεῶν εὐνούστατε.

ΕΡΜΗΣ.

Ὦ σοφώτατοι γεωργοί, τἀμὰ δὴ ξυνίετε
ῥήματ', εἰ βούλεσθ' ἀκοῦσαι τήνδ' ὅπως ἀπώλετο.
595 Πρῶτα μὲν γὰρ ἦρξεν ἄτης Φειδίας πράξας κακῶς·
εἶτα Περικλέης φοβηθεὶς μὴ μετάσχοι τῆς τύχης,

TRYGÆUS.

Audite populi: agricolæ abeant, sumtis rusticis instrumentis, in agrum quam citissume, sine hasta, et sine gladio, et sine jaculo: nam omnia jam plena hic sunt pacis antiquæ. sed unusquisque eat ad opus faciundum in agrum cantato Pæane.

CHORUS.

O dies optata justis et agricolis, postquam te lubens adspexi, convenire volo vites; atque etiam ficus, quas ego sevi junior, salutare animus est nobis longo post tempore.

TRYGÆUS.

Nunc igitur, o viri, adoremus primo deam, quæ nobis ademit cristas et Gorgonas: post illa danda opera ut festino gradu abeamus domum, quisque ad suam villam, mercati nonnihil salsamenti melioris in agrum.

MERCURIUS.

O Neptune, quam pulcra adspectu eorum caterva! quam densa et alacris, instar mazæ et cœnæ collatitiæ!

TRYGÆUS.

Namque mehercle splendens bene instructus est malleus, et tridentes rastri refulgent ad solem: eorum ope pulcre conserentur ordines. Atque adeo jam cupio ire in agrum, et longo post tempore vertere rastro agellum. Sed, o viri, revocate in memoriam pristinam illam vivendi rationem, quam præstabat ista olim nobis, et caricas constipatas, et ficus, et myrtos, mustumque illud dulce, pratumque violarum illud ad puteum, et olivas, quarum flagramus desiderio, et pro istis hanc nunc divam salutate.

CHORUS.

Salve, salve, o carissuma; quam cupidis advenisti nobis tui! domiti enim et victi sumus tui desiderio, vehementer cupientes in agrum remeare. Quippe nobis eras maxumum emolumentum, o expetita tu! sola enim nos juvabas omnes, quicunque rusticam terebamus vitam. Nam multis fruebamur olim, te vigente, rebus dulcibus, quæ sine sumtu et gratæ accidebant. Quippe rusticis eras recens hordeum fresum et salus. Itaque tibi et vites, et teneræ ficus, ceteræque omnes stirpes adridebunt, te cupide recipientes. Sed ubinam abfuerit istæc multo isto tempore, hoc nos edoce, o deorum benevolentissume.

MERCURIUS.

O sapientissumi agricolæ, mea jam percipite verba, si voltis audire hanc, quomodo perierit. Prima quidem causa fuit Phidias adversa fortuna usus; deinde Pericles metuens ne in partem veniret ejusdem infortuni, quia formidabat indolem

τὰς φύσεις ὑμῶν δεδοικὼς καὶ τὸν αὐτοδὰξ τρόπον,
πρὶν παθεῖν τι δεινὸν, αὐτὸς ἐξέφλεξε τὴν πόλιν,
ἐμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν Μεγαρικοῦ ψηφίσματος,
610 κἀξεφύσησεν τοσοῦτον πόλεμον ὥστε τῷ καπνῷ
πάντας Ἕλληνας δακρῦσαι, τούς τ' ἐκεῖ τούς τ' ἐνθάδε.
Ὡς δ' ἅπαξ τὸ πρῶτον ἄκουσ' ἐψόφησεν ἄμπελος
καὶ πίθος πληγεὶς ὑπ' ὀργῆς ἀντελάκτισεν πίθῳ,
οὐκέτ' ἦν οὐδεὶς ὁ παύσων, ἥδε δ' ἠφανίζετο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

615 Ταῦτα τοίνυν μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ πεπύσμην οὐδενὸς,
οὐδ' ὅπως αὐτῇ προσήκοι Φειδίας ἠκηκόη.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐδ' ἔγωγε, πλήν γε νυνί. Ταῦτ' ἄρ' εὐπρόσωπος ἦν,
οὖσα συγγενὴς ἐκείνου. Πολλά γ' ἡμᾶς λανθάνει.

ΕΡΜΗΣ.

Κᾆτ' ἐπειδὴ 'γνωσαν ὑμᾶς αἱ πόλεις ὧν ἤρχετε
620 ἠγριωμένους ἐπ' ἀλλήλοισι καὶ σεσηρότας,
πάντ' ἐμηχανῶντ' ἐφ' ὑμῖν, τοὺς φόρους φοβούμεναι,
κἀνέπειθον τῶν Λακώνων τοὺς μεγίστους χρήμασιν.
Οἱ δ' ἅτ' ὄντες αἰσχροκερδεῖς καὶ διειρωνόξενοι
τήνδ' ἀπορρίψαντες αἰσχρῶς τὸν πόλεμον ἀνήρπασαν·
625 χἄτα τἀκείνων γε κέρδη τοῖς γεωργοῖς ἦν κακά·
αἱ γὰρ ἐνθένδ' αὖ τριήρεις ἀντιτιμωρούμεναι
οὐδὲν αἰτίων ἂν ἀνδρῶν τὰς κράδας κατήσθιον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐν δίκῃ μὲν οὖν, ἐπεί τοι καὶ κορώνεών γέ μου
ἐξέκοψαν, ἣν ἐγὼ 'φύτευσα κἀξεθρεψάμην.

ΧΟΡΟΣ.

630 Νὴ Δί', ὦ μέλ', ἐνδίκως γε δῆτ', ἐπεὶ κἀμοῦ λίθον
ἐμβαλόντες ἑξμέδιμνον κυψέλην ἀπώλεσαν.

ΕΡΜΗΣ.

Κᾆτα δ' ὡς ἐκ τῶν ἀγρῶν ξυνῆλθεν οὑργάτης λεὼς,
τὸν τρόπον πωλούμενος τὸν αὐτὸν οὐκ ἐμάνθανεν,
ἀλλ' ἅτ' ὢν ἄνευ γιγάρτων καὶ φιλῶν τὰς ἰσχάδας
635 ἔβλεπεν πρὸς τοὺς λέγοντας· οἱ δὲ γιγνώσκοντες εὖ
τοὺς πένητας ἀσθενοῦντας κἀποροῦντας ἀλφίτων,
τήνδε μὲν δικροῖς ἐώθουν τὴν θεὸν κεκράγμασιν,
πολλάκις φανεῖσαν αὐτὴν τῆσδε τῆς χώρας πόθῳ,
τῶν δὲ συμμάχων ἔσειον τοὺς παχεῖς καὶ πλουσίους,
640 αἰτίας ἂν προστιθέντες, ὡς φρονοῖ τὰ Βρασίδου.
Εἶτ' ἂν ὑμεῖς τοῦτον ὥσπερ κυνίδι' ἐσπαράττετε·
ἡ πόλις γὰρ ὠχριῶσα κἀν φόβῳ καθημένη
ἅττα διαβάλοι τις αὐτῇ, ταῦτ' ἂν ἥδιστ' ἤσθιεν.
Οἱ δὲ τὰς πληγὰς ὁρῶντες ἃς ἐτύπτονθ', οἱ ξένοι
645 χρυσίῳ τῶν ταῦτα ποιούντων ἐβύνουν τὸ στόμα,
ὥστ' ἐκείνους μὲν ποιῆσαι πλουσίους, ἡ δ' Ἑλλὰς ἂν
ἐξερημωθεῖσ' ἂν ὑμᾶς ἔλαθε. Ταῦτα δ' ἦν ὁ δρῶν
βυρσοπώλης.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Παῦε παῦ', ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, μὴ λέγε,
ἀλλ' ἔα τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον οὗπερ ἔστ' εἶναι κάτω.
650 Οὐ γὰρ ἡμέτερος ἔτ' ἐστ' ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἀλλὰ σός.
Ἅττ' ἂν οὖν λέγῃς ἐκεῖνον,
κεἰ πανοῦργος ἦν, ὅτ' ἔζη,

vostram, præfractumque ingenium, priusquam aliquid mali pateretur, ipse inflammavit rempublicam : quippe injecta parva scintilla decreti Megarici, excitavit tantum bellum, ut præ fumo omnes Græci lacrimarent, quique illic, quique hic sunt. Ut autem primum semel invita crepuerat vitis, et cadus percussus iracunde recalcitrarat cadum, non amplius erat quisquam, qui hæc sedaret : ipsa autem Pax disparuit.

TRYGÆUS.

Hæc sane, ita me Apollo amet, ex nemine resciveram, nec quomodo cum ea conjunctus esset Phidias, audiveram.

CHORUS.

Nec ego, nisi nunc : propterea ergo formosa erat Pax, utpote genere illi conjuncta : multa sane nos latent.

MERCURIUS.

Deinde postquam cognorunt civitates, quibus imperabatis, vos esse vobis invicem exasperatos, dentesque restringere, omnia in vos machinabantur tributorum metu, et pecuniarum largitionibus in partes suas adducebant Lacedæmoniorum primores : isti autem, utpote homines sordidi appetentes lucri, exterosque decipere sueti, hac turpiter abjecta, bellum arripuerunt : deinde illorum lucra agricolis erant intertrimento. Nam triremes hinc missæ ad ulciscendas injurias, hominum etiam immerentium ficus comedebant.

TRYGÆUS.

Immo merito, quoniam ficum meam exciderunt illi, quam ego severam et educaveram.

CHORUS.

Ita me Jupiter amet, o bone, merito sane : nam et meam, lapide injecto, sex modiorum capacem cistam frumentariam perdiderunt.

MERCURIUS.

Deinde, ut ex agris convenere in urbem agricolæ, eodem modo se etiam venales haberi, quo urbani, non animadvertere; sed quum essent sine uvis, et desiderarent ficus, spectabant oratores : qui quum satis nossent pauperes infirmos esse, et laborare inopia victus, divam istam sæpius clamoribus suis, tanquam furcillis, abegerunt, quoties illa, regionis hujus amore, sese conspiciendam exhibuit; ex sociis autem illos quatiebant, qui essent pinguiores et opulentiores, affingentes hujuscemodi causas, *Brasidæ favet*. Tum vos istum falso oppressum crimine, tanquam catuli, lacerabatis : urbs enim pallida morbo et in metu desidens, quæcunque quis per calumnias parta ei objiceret, lubentissume comedebat. At exteri, quum plagas viderent, quas isti infligebant, auro iis, qui hæc faciebant, os obturabant; ita ut illos quidem facerent divites, Græcia autem desolaretur vobis non animadvertentibus. Caput autem istis rebus erat coriarius.

TRYGÆUS.

Desine, desine, Mercuri domine, horum ne memineris, sed sine istum hominem esse apud inferos, ubi est : non enim noster est ille vir amplius, sed tuus. Quæcunque igitur dixeris in illum, licet nequam fuerit, dum vixit, et loquax, et

καὶ λάλος καὶ συκοφάντης
καὶ κύκηθρον καὶ τάραχτρον,
665 ταῦθ' ἁπαξάπαντα νυνὶ
τοὺς σεαυτοῦ λοιδορεῖς.
Ἀλλ' ὅ τι σιωπᾷς, ὦ πότνια, κάτειπέ μοι.

ΕΡΜΗΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι πρός γε τοὺς θεωμένους·
ὀργὴν γὰρ αὐτοῖς ὧν ἔπαθε πολλὴν ἔχει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

660 Ἡ δ' ἀλλὰ πρὸς σὲ μικρὸν εἰπάτω μόνον.

ΕΡΜΗΣ.

Εἴφ' ὅ τι νοεῖς αὐτοῖσι πρὸς ἔμ', ὦ φιλτάτη.
Ἴθ' ὦ γυναικῶν μισοπορπακιστάτη.
Εἶεν, ἀκούω. Ταῦτ' ἐπικαλεῖς; μανθάνω.
Ἀκούσαθ' ὑμεῖς ὧν ἕνεκα μομφὴν ἔχει.
665 Ἐλθοῦσά φησιν αὐτομάτη μετὰ τἀν Πύλῳ
σπονδῶν φέρουσα τῇ πόλει κίστην πλέαν
ἀποχειροτονηθῆναι τρὶς ἐν τἠκκλησίᾳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἡμάρτομεν ταῦτ'· ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε·
ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ἦν τότ' ἐν τοῖς σκύτεσιν.

ΕΡΜΗΣ.

670 Ἴθι νυν, ἄκουσον οἷον ἄρτι μ' ἤρετο·
ὅστις κακόνους αὐτῇ μάλιστ' ἦν ἐνθάδε,
χὤστις φίλος κἄσπευδεν εἶναι μὴ μάχας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὐνούστατος μὲν ἦν μακρῷ Κλεώνυμος.

ΕΡΜΗΣ.

Ποῖός τις οὖν εἶναι δοκεῖ τὰ πολεμικὰ
675 ὁ Κλεώνυμος;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ψυχὴν ἄριστος, πλήν γ' ὅτι
οὐκ ἦν ἄρ' οὗπέρ φησιν εἶναι τοῦ πατρός.
Εἰ γάρ ποτ' ἐξέλθοι στρατιώτης, εὐθέως
ἀποβολιμαῖος τῶν ὅπλων ἐγίγνετο.

ΕΡΜΗΣ.

Ἔτι νῦν ἄκουσον οἷον ἄρτι μ' ἤρετο·
680 ὅστις κρατεῖ νῦν τοῦ λίθου τοῦ 'ν τῇ πυκνί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὑπέρβολος νῦν τοῦτ' ἔχει τὸ χωρίον.
Αὕτη, τί ποιεῖς; τὴν κεφαλὴν ποῖ περιάγεις;

ΕΡΜΗΣ.

Ἀποστρέφεται τὸν δῆμον ἀχθεσθεῖσ' ὅτι
αὑτῷ πονηρὸν προστάτην ἐπεγράψατο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

685 Ἀλλ' οὐκέτ' αὐτῷ χρησόμεθ' οὐδέν, ἀλλὰ νῦν
ἀπορῶν ὁ δῆμος ἐπιτρόπου καὶ γυμνὸς ὢν
τοῦτον τέως τὸν ἄνδρα περιεζώσατο.

ΕΡΜΗΣ.

Πῶς οὖν ξυνοίσει ταῦτ', ἐρωτᾷ, τῇ πόλει;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὐβουλότεροι γενησόμεσθα.

ΕΡΜΗΣ.

Τίνι τρόπῳ;

sycophanta, et miscuerit omnia et turbaverit, hæc inquam omnia tuis dehinc exprobrabis. Sed cur sileas, o diva, dic mihi.

MERCURIUS.

At hujus rei causam non facile animum inducet ut dicat spectatoribus : est enim iis valde irata, ob ea quæ perpessa est.

TRYGÆUS.

Tibi saltem dicat ipsa paulum modo.

MERCURIUS.

Dic mihi, o carissuma, quo erga istos sis animo; age o mulierum clypeis inimicissuma. — Esto : audio. Hæccine expostulas? intellego. — Audite vos, quamobrem de vobis conqueratur. Ait se ultro venisse post res in Pylo gestas, cistamque attulisse plenam induciis, sed rejectam fuisse ter in concione.

TRYGÆUS.

Peccavimus in hac re; sed ignosce : mens enim nostra tunc erat in coriis.

MERCURIUS.

Age audi nunc, quod me modo interrogavit : quisnam malevolus ipsi maxume fuerit hic, et quis amicus, qui prælia ne fierent studuerit.

TRYGÆUS.

Benevolentissumus quidem multo erat Cleonymus.

MERCURIUS.

Qualis ergo videtur esse in re bellica Cleonymus?

TRYGÆUS.

Animi fortissumi, nisi quod non est filius cujus ipse ait patris. Nam si quando exeat militatum, statim, quum arma abjiciat, *subjectitius* esse arguitur.

MERCURIUS.

Adhuc nunc audi, quod me modo interrogavit : quis nunc obtineat suggestum in Pnyce.

TRYGÆUS.

Hyperbolus illum nunc locum tenet. Heus tu, quid facis? quonam caput tuum circumagis?

MERCURIUS.

Aversatur populum, indigne ferens, quod malum præsidem sibi adscivit.

TRYGÆUS.

At non amplius utemur eo; nunc autem quia populus indigebat tutore, nudusque erat, hoc viro interim, tanquam munimento, se præcinxit.

MERCURIUS.

Quærit, qui tandem ista conductura sint reipublicæ.

TRYGÆUS.

Prudentiores fiemus.

MERCURIUS.

Quo modo?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

690 Ὅτι τυγχάνει λυχνοποιὸς ὤν. Πρὸ τοῦ μὲν οὖν
ἐψηλαφῶμεν ἐν σκότῳ τὰ πράγματα,
νυνὶ δ' ἅπαντα πρὸς λύχνον βουλεύσομεν.

ΕΡΜΗΣ.

Ὢ ὤ,
οἷά μ' ἐκέλευσεν ἀναπυθέσθαι σου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὰ τί;

ΕΡΜΗΣ.

Πάμπολλα, καὶ τἀρχαῖ' ἃ κατέλιπεν τότε.
695 Πρῶτον δ' ὅ τι πράττει Σοφοκλέης ἀνήρετο.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εὐδαιμονεῖ· πάσχει δὲ θαυμαστόν.

ΕΡΜΗΣ.

Τὸ τί;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐκ τοῦ Σοφοκλέους γίγνεται Σιμωνίδης.

ΕΡΜΗΣ.

Σιμωνίδης; πῶς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅτι γέρων ὢν καὶ σαπρὸς
κέρδους ἕκατι κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι.

ΕΡΜΗΣ.

700 Τί δαί; Κρατῖνος ὁ σοφὸς ἔστιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀπέθανεν,
ὅθ' οἱ Λάκωνες ἐνέβαλον.

ΕΡΜΗΣ.

Τί παθών;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅ τι;
ὡρακιάσας· οὐ γὰρ ἐξηνέσχετο
ἰδὼν πίθον καταγνύμενον οἴνου πλέων.
Χἄτερα πόσ' ἄττ' οἴει γεγενῆσθ' ἐν τῇ πόλει;
705 ὥστ' οὐδέποτ', ὦ δέσποιν', ἀφησόμεσθά σου.

ΕΡΜΗΣ.

Ἴθι νυν, ἐπὶ τούτοις τὴν Ὀπώραν λάμβανε
γυναῖκα σαυτῷ τήνδε· κᾆτ' ἐν τοῖς ἀγροῖς
ταύτῃ ξυνοικῶν ἐκποιοῦ σαυτῷ βότρυς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ φιλτάτη, δεῦρ' ἐλθὲ καὶ δός μοι κύσαι.
710 Ἆρ' ἂν βλαβῆναι διὰ χρόνου τί σοι δοκῶ,
ὦ δέσποθ' Ἑρμῆ, τῆς Ὀπώρας κατελάσας;

ΕΡΜΗΣ.

Οὔκ, εἴ γε κυκεῶν' ἐπιπίοις βληχωνίαν.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀπάγαγε τῇ βουλῇ λαβών, ἧσπέρ ποτ' ἦν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

715 Ὦ μακαρία βουλὴ σὺ τῆς Θεωρίας,
ὅσον ῥοφήσει ζωμὸν ἡμερῶν τριῶν,
ὅσας δὲ κατέδει χόλικας ἑφθὰς καὶ κρέα.
Ἀλλ', ὦ φίλ' Ἑρμῆ, χαῖρε πολλά.

TRYGÆUS.

Quia lucernarum artifex est. Antehac quidem palpabamus res gerendas in tenebris; at nunc de omnibus rebus ad lucernam consultabimus.

MERCURIUS.

O! o! qualia jussit me ex te sciscitari!

TRYGÆUS.

Quænam?

MERCURIUS.

Plurima, etiam vetusta illa quæ reliquit olim: et primo quidem quid agit Sophocles, percontabatur.

TRYGÆUS.

Bene ac beate est illi, et tamen evenit ei mirabile quiddam.

MERCURIUS.

Quid?

TRYGÆUS.

E Sophocle fit Simonides.

MERCURIUS.

Simonides? quomodo?

TRYGÆUS.

Quoniam senex et fractus lucri causa vel in crate naviget.

MERCURIUS.

Quid vero? estne in vivis adhuc Cratinus ille sapiens?

TRYGÆUS.

Mortuus est, quando Lacones irruptionem fecerunt.

MERCURIUS.

Quid ei accidit?

TRYGÆUS.

Rogas? animi deliquium passus est: quippe dolori temperare non poterat, quum videret dolium vino plenum frangi. Alia etiam quam multa censes contigisse urbi infortunia? quapropter, o domina, nunquam a te divellemur.

MERCURIUS.

Age ergo hac lege accipe Oporam hancce tibi uxorem, deindeque in agris cum illa habitans procrea tibi uvas.

TRYGÆUS.

O carissuma, huc ades, et da mihi copiam tui osculandi. Numquid detrimenti capturus tibi videor, o domine Mercuri, si longo post tempore Oporam subagitavero?

MERCURIUS.

Non, si re patrata misturam pulegii biberis. Sed quamprimum hancce Theoriam suscipe, et ad senatum perduc, cujus quondam erat.

TRYGÆUS.

O beate tu senatus ob hanc Theoriam! quantum sorbebis jusculi per triduum! quam multa comedes viscera cocta et carnes! Sed, o amice Mercuri, vale multum.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ σύ γε,
ὤνθρωπε, χαίρων ἄπιθι καὶ μέμνησό μου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

720 Ὦ κάνθαρ', οἴκαδ' οἴκαδ' ἀποπετώμεθα.

ΕΡΜΗΣ.

Οὐκ ἐνθάδ', ὦ τᾶν, ἔστι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ποῖ γὰρ οἴχεται;

ΕΡΜΗΣ.

Ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πόθεν οὖν ὁ τλήμων ἐνθάδ' ἕξει σιτία;

ΕΡΜΗΣ.

Τὴν τοῦ Γανυμήδους ἀμβροσίαν σιτήσεται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

725 Πῶς δῆτ' ἐγὼ καταβήσομαι;

ΕΡΜΗΣ.

Θάρρει, καλῶς·
τηδὶ παρ' αὐτὴν τὴν θεόν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Δεῦρ', ὦ κόραι,
ἕπεσθον ἅμ' ἐμοὶ θᾶττον, ὡς πολλοὶ πάνυ
ποθοῦντες ὑμᾶς ἀναμένουσ' ἐστυκότες.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἴθι χαίρων· ἡμεῖς δὲ τέως τάδε τὰ σκεύη παραδόντες
730 τοῖς ἀκολούθοις δῶμεν σώζειν, ὡς εἰώθασι μάλιστα
περὶ τὰς σκηνὰς πλεῖστοι κλέπται κυπτάζειν καὶ κακοποιεῖν.
Ἀλλὰ φυλάττετε ταῦτ' ἀνδρείως· ἡμεῖς δ' αὖ τοῖσι θεαταῖς,
ἣν ἔχομεν ὁδὸν λόγων εἴπωμεν, ὅσα τε νοῦς ἔχει.
Χρῆν μὲν τύπτειν τοὺς ῥαβδούχους, εἴ τις κωμῳδοποιητὴς
735 αὑτὸν ἐπῄνει πρὸς τὸ θέατρον παραβὰς ἐν τοῖς ἀναπαίστοις.
Εἰ δ' οὖν εἰκός τινα τιμῆσαι, θύγατερ Διὸς, ὅστις ἄριστος
κωμῳδοδιδάσκαλος ἀνθρώπων καὶ κλεινότατος γεγένηται,
ἄξιος εἶναί φησ' εὐλογίας μεγάλης ὁ διδάσκαλος ἡμῶν.
Πρῶτον μὲν γὰρ τοὺς ἀντιπάλους μόνος ἀνθρώπων κατέπαυσεν
740 εἰς τὰ ῥάκια σκώπτοντας ἀεὶ καὶ τοῖς φθειρσὶν πολεμοῦντας·
τούς θ' Ἡρακλέας τοὺς μάττοντας, καὶ τοὺς πεινῶντας ἐκείνους,
τοὺς φεύγοντας κἀξαπατῶντας καὶ τυπτομένους ἐπίτηδες,
ἐξήλασ' ἀτιμώσας πρῶτος, καὶ τοὺς δούλους παρέλυσεν,
οὓς ἐξῆγον κλάοντας ἀεὶ, καὶ τούτους οὕνεκα τουδὶ,
745 ἵν' ὁ σύνδουλος σκώψας αὐτοῦ τὰς πληγὰς εἶτ' ἀνέροιτο,
ὦ κακόδαιμον, τί τὸ δέρμ' ἔπαθες; μῶν ὑστριχὶς εἰσέβαλέν σοι
εἰς τὰς πλευρὰς πολλῇ στρατιᾷ κἀδενδροτόμησε τὸ νῶτον;
Τοιαῦτ' ἀφελὼν κακὰ καὶ φόρτον καὶ βωμολοχεύματ' ἀγεννῆ,
ἐποίησε τέχνην μεγάλην ἡμῖν κἀπύργωσ' οἰκοδομήσας
750 ἔπεσιν μεγάλοις καὶ διανοίαις καὶ σκώμμασιν οὐκ ἀγοραίοις,
οὐκ ἰδιώτας ἀνθρωπίσκους κωμῳδῶν οὐδὲ γυναῖκας,
ἀλλ' Ἡρακλέους ὀργήν τιν' ἔχων τοῖσι μεγίστοις ἐπεχείρει,
διαβὰς βυρσῶν ὀσμὰς δεινὰς κἀπειλὰς βορβοροθύμους.
Καὶ πρῶτον μὲν μάχομαι πάντων αὐτῷ τῷ καρχαρόδοντι,
755 οὗ δεινόταται μὲν ἀπ' ὀφθαλμῶν Κύννης ἀκτῖνες ἔλαμπον,
ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλαὶ κολάκων οἰμωξομένων ἐλιχμῶντο
περὶ τὴν κεφαλὴν, φωνὴν δ' εἶχεν χαράδρας ὄλεθρον τετοκυίας,

MERCURIUS.

Tu quoque vale, mi homo; lætus abi, et memor esto mei.

TRYGÆUS.

O scarabæe, domum, domum avolemus.

MERCURIUS.

Non est hic, o bone.

TRYGÆUS.

Quorsum ergo abiit?

MERCURIUS.

Currum Jovis subiit, et fulmen gerit.

TRYGÆUS.

Unde ergo miser ille istic habebit cibos?

MERCURIUS.

Ganymedis ambrosiam comedet.

TRYGÆUS.

Quomodo ergo descendam ego?

MERCURIUS.

Bono animo es, recte: hac, juxta ipsam deam.

TRYGÆUS.

Adeste, vos puellæ; sequimini me ocius: nam plurimi vos exspectant cupidi arrecto pene.

CHORUS.

Sed abi lætus: nos autem interea hanc supellectilem comitibus servandam committamus: quippe solent præcipue circa scenas plurimi fures morari occulti, et mala patrare. Sed vos custodite hæc strenue: nos autem spectatoribus dicamus ex instituto nostro quæcunque nobis ratio suadet atque animus.

Equidem oportebat ut, si quis comicus poeta in digressione ad spectatores per anapæstos se ipsum laudaret, illum verberarent lictores: sin, o Jovis filia, æquum est, quempiam honore adfici, qui præstantissumus hominum et celeberrimus evaserit in arte comœdias docendi, poeta noster magna se laude dignum esse ait. Primo enim solus omnium effecit, ut quos habet æmulos, ii desierint pannos mendicorum irridere, et cum pediculis belligerare: deinde Hercules illos pinsentes, et famelicos, et fugitivos, et fraudulentos, et se consulto verberibus offerentes, collutulatos expulit primus: servos etiam facessere coegit, quos semper producebant flentes, idque eapropter, ut conservus ridens alterius plagas sic eum interrogaret: *O miser, quid accidit cuti tuæ? num hystrix invisit tibi latera cum magno exercitu, tergumque tuum exscidit et vastavit?* Sublatis his ineptiis, odiosisque et ignobilibus nugis, magnam fecit artem vobis, quam ædificavit, et alte quasi eduxit verbis magnificis, et sententiis, dicteriisque haud trivialibus; operam non abutens perstringendis privatis homuncionibus mulieribusve: sed herculeo quodam impetu maxuma monstra aggreditur, transcendens coriorum fœtores tetros et cœni commoti minas. Et primum quidem omnium oppugno ipsam illam serratis dentibus immanem beluam, cujus ab oculis terribiles micabant Cynnæ radii, caput autem ejus circumlambebant centum capita perditissumorum adulatorum; quæ vocem habebat torren-

φώκης δ' ὀσμὴν, Λαμίας ὄρχεις ἀπλύτους, πρωκτὸν δὲ κα-
[μήλου.
Τοιοῦτον ἰδὼν τέρας οὐ κατέδεισ', ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν πολεμίζων
760 ἀντεῖχον ἀεὶ καὶ τῶν ἄλλων νήσων. Ὧν οὕνεκα νυνὶ
ἀποδοῦναί μοι τὴν χάριν ὑμᾶς εἰκὸς καὶ μνήμονας εἶναι.
Καὶ γὰρ πρότερον πράξας κατὰ νοῦν οὐχὶ παλαίστρας περι-
[νοστῶν
παῖδας ἐπείρων, ἀλλ' ἀράμενος τὴν σκευὴν εὐθὺς ἐχώρουν,
παῦρ' ἀνιάσας, πόλλ' εὐφράνας, πάντα παρασχὼν τὰ δέοντα.
765 Πρὸς ταῦτα χρεὼν εἶναι μετ' ἐμοῦ
καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς παῖδας·
καὶ τοῖς φαλακροῖσι παραινοῦμεν
ξυσπουδάζειν περὶ τῆς νίκης.
Πᾶς γάρ τις ἐρεῖ νικῶντος ἐμοῦ
770 κἀπὶ τραπέζῃ καὶ ξυμποσίοις,
φέρε τῷ φαλακρῷ, δὸς τῷ φαλακρῷ
τῶν τρωγαλίων, καὶ μὴ ἀφαίρει
γενναιοτάτου τῶν ποιητῶν
λαμπρὸν τὸ μέτωπον ἔχοντος.
775 Μοῦσα, σὺ μὲν πολέμους ἀπωσαμένη μετ' ἐμοῦ Στρ.
τοῦ φίλου χόρευσον,
κλείουσα θεῶν τε γάμους ἀνδρῶν τε δαῖτας
780 καὶ θαλίας μακάρων· σοὶ γὰρ τάδ' ἐξ ἀρχῆς μέλει.
Ἢν δέ σε Καρκίνος ἐλθὼν
ἀντιβολῇ μετὰ τῶν παίδων χορεῦσαι,
785 μήθ' ὑπάκουε μήτ' ἔλ-
θῃς συνέριθος αὐτοῖς,
ἀλλὰ νόμιζε πάντας
ὄρτυγας οἰκογενεῖς, γυλιαύχενας ὀρχηστὰς
790 ναννοφυεῖς, σφυράδων ἀποκνίσματα, μηχανοδίφας.
Καὶ γὰρ ἔφασχ' ὁ πατὴρ ὃ παρ' ἐλπίδας
795 εἶχε τὸ δρᾶμα γαλῆν τῆς ἑσπέρας ἀπάγξαι.
Τοιάδε χρὴ Χαρίτων δαμώματα καλλικόμων Ἀντ.
τὸν σοφὸν ποιητὴν
800 ὑμνεῖν, ὅταν ἠρινὰ μὲν φωνῇ χελιδὼν
ἑζομένη κελαδῇ, χορὸν δὲ μὴ 'χῃ Μόρσιμος
μηδὲ Μελάνθιος, οὗ δὴ
805 πικροτάτην ὄπα γηρύσαντος ἤκουσ',
ἡνίκα τῶν τραγῳδῶν
τὸν χορὸν εἶχον ἀδελ-
φός τε καὶ αὐτὸς, ἄμφω
810 Γοργόνες ὀψοφάγοι, βατιδοσκόποι, ἅρπυιαι,
γραοσόβαι, μιαροὶ, τραγομάσχαλοι, ἰχθυολῦμαι·
815 ὧν καταχρεμψαμένη μέγα καὶ πλατὺ
Μοῦσα θεὰ μετ' ἐμοῦ ξύμπαιζε τὴν ἑορτήν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὡς χαλεπὸν ἐλθεῖν ἦν ἄρ' εὐθὺ τῶν θεῶν.
820 Ἔγωγέ τοι πεπόνηκα κομιδῇ τὼ σκέλη.
Μικροὶ δ' ὁρᾶν ἄνωθεν ἦστ'. Ἔμοιγέ τοι
ἀπὸ τοὐρανοῦ 'φαίνεσθε κακοήθεις πάνυ,
ἐντευθενὶ δὲ πολύ τι κακοηθέστεροι.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ὦ δέσποθ', ἥκεις;

tis stragem edentis, odorem phocæ, coleos Lamiæ illotos, culumque cameli. Hujuscemodi viso monstro non extimui, sed pro vobis pugnans et pro insulis, obstiti ei semper. Quapropter nunc vos æquum est reddere gratiam mihi, et memores esse. Etenim antehac, quum rem ex sententia gessissem, non obambulabam palæstras, puerosque sollicitabam; sed sumta supellectile statim abibam, in paucis molestus, in plerisque delectabilis, servato in omnibus officio. Proinde fautores me habere decet et viros et pueros: calvos etiam admonemus, ut suo studio nos adjuvent in adipiscenda victoria. Unus enim quisque dicet, me victore, ad mensam, et in conviviis: *Porrige calvo illi, da calvo illi de bellariis aliquid, et ne detrahe quicquam præstantissumo poetarum, splendentem qui frontem habet.*

SEMICHORUS.

Musa, tu, bello repudiato, mecum, cum amico tuo, choreas exerce, deorum celebrans connubia, hominumque convivia, et beatorum epulas: tibi enim hæc in primis curæ sunt. Si autem Carcinus venerit, et tecum oraverit, ut cum filiis suis choreas instituas, ne obtemperes, neu eas adjutrix illis: sed puta omnes esse coturnices domesticos, saltatores brevicervicos, statura nanos, caprinorum stercorum ramenta, machinarum inventores Etenim dixit eorum pater, illud, quod præter spem sibi obtigerat argumentum fabulæ, a mustela vesperi strangulatum fuisse.

SEMICHORUS.

Tales decet Gratiarum pulcricomarum hymnos celebres sapientem poetam cantare, quando vere novo hirundo sessitans voce perstrepit, et chorum non habet Morsimus, neque Melanthius: cujus acerbissumam vocem garrientis audivi, quum tragicum chorum haberent frater ejus et ipse, ambo Gorgones gulosæ, batidispices, Harpyiæ, anuum fututores, impuri, olentes hircum, piscium pernicies: quos despue screatu magno et largo, diva Musa, et mecum læta festivitatem celebra.

TRYGÆUS.

Quantæ molis erat pervenire usque ad deos! mihi hercle fesso dolent oppido crura. Parvi utique desuper intuenti mihi videbamini. De cœlo quidem spectanti videmini sane maligni, hinc autem multo maligniores.

FAMULUS.

Venistin', o here?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὡς ἐγὼ 'πυθόμην τινός.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

825 Τί δ' ἔπαθες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἤλγουν τὼ σκέλη μακρὰν ὁδὸν
διεληλυθώς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἴθι νυν, κάτειπέ μοι —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὸ τί;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἄλλον τιν' εἶδες ἄνδρα κατὰ τὸν ἀέρα
πλανώμενον πλὴν σαυτόν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐκ, εἰ μή γέ που
ψυχὰς δύ' ἢ τρεῖς διθυραμβοδιδασκάλων.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

830 Τί δ' ἔδρων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ξυνελέγοντ' ἀναβολὰς ποτώμεναι,
τὰς ἐνδιαεριανερινηχέτους τινάς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Οὐκ ἦν ἄρ' οὐδ' ἃ λέγουσι κατὰ τὸν ἀέρα,
ὡς ἀστέρες γιγνόμεθ', ὅταν τις ἀποθάνῃ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μάλιστα.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Καὶ τίς ἐστιν ἀστὴρ νῦν ἐκεῖ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

835 Ἴων ὁ Χῖος, ὅσπερ ἐποίησεν πάλαι
ἐνθάδε τὸν Ἀοῖόν ποθ'· ὡς δ' ἦλθ', εὐθέως
Ἀοῖον αὐτὸν πάντες ἐκάλουν ἀστέρα.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τίνες γάρ εἰσ' οἱ διατρέχοντες ἀστέρες,
οἳ καόμενοι θέουσιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀπὸ δείπνου τινὲς
840 τῶν πλουσίων οὗτοι βαδίζουσ' ἀστέρων,
ἰπνοὺς ἔχοντες, ἐν δὲ τοῖς ἰπνοῖσι πῦρ.
Ἀλλ' εἴσαγ' ὡς τάχιστα ταυτηνὶ λαβών,
καὶ τὴν πύελον κατάκλυζε, καὶ θέρμαιν' ὕδωρ·
στόρνυ τ' ἐμοὶ καὶ τῇδε κουρίδιον λέχος.
845 Καὶ ταῦτα δράσας ἧκε δεῦρ' αὖθις πάλιν·
ἐγὼ δ' ἀποδώσω τήνδε τῇ βουλῇ τέως.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Πόθεν δ' ἔλαβες ταῦτα σύ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πόθεν; ἐκ τοὐρανοῦ.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Οὐκ ἂν ἔτι δοίην τῶν θεῶν τριώβολον,
εἰ πορνοβοσκοῦσ' ὥσπερ ἡμεῖς οἱ βροτοί.

TRYGÆUS.

Ut ego audivi ex quodam.

FAMULUS.

Qualem expertus es fortunam?

TRYGÆUS.

Dolent mihi crura, magnum iter emenso.

FAMULUS.

Age dic nunc mihi —

TRYGÆUS.

Quidnam?

FAMULUS.

vidistin' alium quempiam hominem in aere vagantem præter te ipsum?

TRYGÆUS.

Non, nisi forte duas aut tres dithyrambicorum poetarum animas.

FAMULUS.

Quid autem faciebant?

TRYGÆUS.

Volitantes colligebant procemia nescio quæ, natantium in aere virorum nugas.

FAMULUS.

Non ergo illud esse verum in aere deprehendisti, quod volgo dicunt, nos stellas fieri, quando quis nostrûm moritur?

TRYGÆUS.

Maxume.

FAMULUS.

Ecquænam est illic nunc stella?

TRYGÆUS.

Ion Chius, qui olim hic fecit canticum illud *Eoum;* ut autem illuc venit, eum statim omnes *Eoum sidus* appellabant.

FAMULUS.

Quænam ergo sunt illæ discurrentes stellæ, quæ ardentes cursitant?

TRYGÆUS.

Sunt illæ quædam e stellis divitibus, quæ a cœna redeunt laternas habentes, et in laternis ignem. Sed adsume ocius istam et introduc eam, et solium elue, et aquam caleface, et sterne mihi atque huic genialem lectum: hisque peractis redi huc. Ego autem alteram hancce reddam senatui interea.

FAMULUS.

Undenam vero has accepisti?

TRYGÆUS.

Unde? nempe ex cœlis.

FAMULUS.

Haud ego jam deos faciam trioboli, si lenocinium faciunt, uti nos homines.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

850 Οὐχ, ἀλλὰ κἀκεῖ ζῶσιν ἀπὸ τούτων τινές.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἄγε νυν ἴωμεν. Εἰπέ μοι, δῶ καταφαγεῖν
ταύτῃ τι;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μηδέν· οὐ γὰρ ἐθελήσει φαγεῖν
οὔτ' ἄρτον οὔτε μᾶζαν, εἰωθυῖ' ἀεὶ
παρὰ τοῖς θεοῖσιν ἀμβροσίαν λείχειν ἄνω.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

855 Λείχειν ἄρ' αὐτῇ κἀνθάδε σκευαστέον.

ΧΟΡΟΣ. Στρ.

Εὐδαιμονικῶς γ' ὁ πρε-
σβύτης, ὅσα γ' ὧδ' ἰδεῖν,
τὰ νῦν τάδε πράττει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί δῆτ', ἐπειδὰν νυμφίον μ' ὁρᾶτε λαμπρὸν ὄντα;

ΧΟΡΟΣ.

860 Ζηλωτὸς ἔσει, γέρον,
αὖθις νέος ὢν πάλιν,
μύρῳ κατάλειπτος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οἶμαι. Τί δῆθ', ὅταν ξυνὼν τῶν τιτθίων ἔχωμαι;

ΧΟΡΟΣ.

Εὐδαιμονέστερος φανεῖ τῶν Καρκίνου στροβίλων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

865 Οὔκουν δικαίως; ὅστις εἰς
ὄχημα κανθάρου 'πιβὰς
ἔσωσα τοὺς Ἕλληνας, ὥστ'
ἐν τοῖς ἀγροῖς
ἅπαντας ὄντας ἀσφαλῶς
βινεῖν τε καὶ καθεύδειν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἡ παῖς λέλουται καὶ τὰ τῆς πυγῆς καλά·
ὁ πλακοῦς πέπεπται, σησαμῆ ξυμπλάττεται
870 καὶ τἄλλ' ἁπαξάπαντα· τοῦ πέους δὲ δεῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἴθι νυν ἀποδῶμεν τήνδε τὴν Θεωρίαν
ἀνύσαντε τῇ βουλῇ τι ταυτηί.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τί φῄς;
αὕτη Θεωρία 'στὶν, ἣν ἡμεῖς ποτε
ἐπαίομεν Βραυρῶνάδ' ὑποπεπωκότες;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

875 Σάφ' ἴσθι, κἀλήφθη γε μόλις.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ὦ δέσποτα,
ὅσην ἔχει τὴν πρωκτοπεντετηρίδα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἶεν, τίς ἐσθ' ὑμῶν δίκαιος, τίς ποτε,
τίς διαφυλάξει τήνδε τῇ βουλῇ λαβών;
Οὗτος, τί περιγράφεις;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τὸ δεῖν', εἰς Ἴσθμια
880 σκηνὴν ἐμαυτοῦ τῷ πέει καταλαμβάνω.

TRYGÆUS.

Non quidem ita solent: sunt tamen inter illos quidam, qui ex hoc quæstu sibi victum parant.

FAMULUS.

Age ergo eamus. Dic mihi, aliquidne huic comedendum dabo?

TRYGÆUS.

Nihil. Nam nolet comedere, nec panem, nec mazam, solita semper apud superos ambrosiam lingere.

FAMULUS.

Quod lingat igitur etiam hic ei parandum est.

CHORUS

Sane feliciter senex iste, quantum videre licet, nunc rem gerit.

TRYGÆUS.

Quid ergo, quum sponsum me videbitis nitidum?

CHORUS.

Dignus eris, quem omnes beatum prædicent, mi senex, rursus juvenis factus, unguento delibutus.

TRYGÆUS.

Opinor. Quid vero, quando cum illa concumbens papillas prehendam?

FAMULUS.

Fortunatior videberis, quam Carcini strobili.

TRYGÆUS.

Nonne vero merito? qui scarabæo invectus servavi Græcos, ita ut omnes in agris degentes tuto jam futuant et dormiant.

FAMULUS.

Lavit puella, et recte se habent circa nates omnia; placenta cocta est; libum sesaminum conficitur; ceteraque parata sunt omnia: sed pene opus est.

TRYGÆUS.

Age ergo reddamus Theoriam hancce senatui nostro propere.

FAMULUS.

Quid ais? Theoria illa est, quam nos aliquando madidi subagitavimus, Brauronem eam deducentes?

TRYGÆUS.

Hoc certo scias, et vix potuit capi.

FAMULUS.

O here, quantam culus iste quinto quoque anno voluptatem adfert!

TRYGAEUS.

Eia, quis vostrum est justus? quisnam? quis hanc ad se receptam custodiet senatui? Heus tu, quamnam hic delineationem facis?

FAMULUS.

Quid, malum, rogas? ad Isthmia tentorium peni meo designo.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὔπω λέγεθ' ὑμεῖς τίς ὁ φυλάξων; δεῦρο σύ·
καταθήσομαι γὰρ αὐτὸς εἰς μέσους ἄγων.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἐκεινοσὶ νεύει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τίς;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ὅστις; Ἀριφράδης,
ἄγειν παρ' αὑτὸν ἀντιβολῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ', ὦ μέλε,
885 τὸν ζωμὸν αὐτῆς προσπεσὼν ἐκλάψεται.
Ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὰ σκεύη χαμαί.
Βουλή, πρυτάνεις, ὁρᾶτε τὴν Θεωρίαν.
Σκέψασθ' ὅσ' ὑμῖν ἀγαθὰ παραδώσω φέρων,
ὥστ' εὐθέως ἄραντας ὑμᾶς τὼ σκέλη
890 ταύτης μετέωρα καταγαγεῖν ἀνάρρυσιν.
Τουτὶ δ' ὅρα τοὐπτάνιον ἡμῖν ὡς καλόν.
Διὰ ταῦτα καὶ κεκάπνικ' ἄρ'· ἐντεῦθεν γὰρ ἦ
πρὸ τοῦ πολέμου τὰ λάσανα τῇ βουλῇ ποτέ.
Ἔπειτ' ἀγῶνα δ' εὐθὺς ἐξέσται ποιεῖν
895 ταύτην ἔχουσιν αὔριον καλὸν πάνυ,
ἐπὶ γῆς παλαίειν, τετραποδηδὸν ἑστάναι,
πλαγίαν καταβάλλειν, ἐς γόνατα κύβδ' ἑστάναι,
καὶ παγκράτιόν γ' ὑπαλειψαμένοις νεανικῶς
παίειν, ὀρύττειν, πὺξ ὁμοῦ καὶ τῷ πέει·
τρίτῃ δὲ μετὰ ταῦθ' ἱπποδρομίαν ἄξετε,
900 ἵνα δὴ κέλης κέλητα παρακελητιεῖ,
ἅρματα δ' ἐπ' ἀλλήλοισιν ἀνατετραμμένα
φυσῶντα καὶ πνέοντα προσκινήσεται,
ἕτεροι δὲ κείσονταί γ' ἀπεψωλημένοι
περὶ ταῖσι καμπαῖς ἡνίοχοι πεπτωκότες.
905 Ἀλλ', ὦ πρυτάνεις, δέχεσθε τὴν Θεωρίαν.
Θέασ' ὡς προθύμως ὁ πρύτανις παρεδέξατο.
Ἀλλ' οὐκ ἄν, εἴ τι προῖκα προσαγαγεῖν σ' ἔδει·
ἀλλ' εὗρον ἄν σ' ὑπέχοντα τὴν ἐκεχειρίαν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Ἦ χρηστὸς ἀνὴρ πολί-
910 ταις ἐστὶν ἅπασιν ὅσ-
τις γ' ἐστὶ τοιοῦτος.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅταν τρυγᾶτ', εἴσεσθε πολλῷ μᾶλλον οἷός εἰμι.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ νῦν σύ γε δῆλος εἶ·
σωτὴρ γὰρ ἅπασιν ἀν-
915 θρώποις γεγένησαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Φήσεις γ', ἐπειδὰν ἐκπίῃς οἴνου νέου λεπαστήν.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πλήν γε τῶν θεῶν ἀεί σ' ἡγησόμεσθα πρῶτον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πολλῶν γὰρ ὑμῖν ἄξιος
Τρυγαῖος Ἀθμονεὺς ἐγώ,

TRYGÆUS.

Nondum dicitis vos, quis sit custoditurus? Huc ades tu; deponam enim te in medium adductam.

FAMULUS.

Iste innuit.

TRYGÆUS.

Quis?

FAMULUS.

Rogas? Ariphrades, obsecrans ut ad se adducatur.

TRYGÆUS.

Sed, o stulte, succum ejus lambendo hauriet irruens. Agedum tu depone prius hanc supellectilem humi. Senatus, vosque prytanes, videte hanc Theoriam: spectate quanta bona vobis adferens tradam, ita ut statim possitis sustollentes crura hujus in sublime patrare sacra. Hancce culinam videte quam sit pulcra: propterea etiam fuligine nigra est: istic enim, antequam bellum oriretur, senatui ollæ stabant olim. Deinde cras statim nobis hanc habentibus certamina licebit instituere pulcerrima, humi luctari, quadrupedum in morem stare, transversam dejicere, inclinatum genubus inniti, unctisque ritu pancratio certantium strenue ferire, fodicare, simul pugnis et pene. Post autem tertia die cursus equestres instituetis, ubi singulator singulatorem prævertet, currusque super curribus eversi flantes et spirantes mutuis movebuntur succussibus: alii autem jacebunt recutiti aurigæ lapsi circa metam. Sed, o prytanes, accipite Theoriam. Hem, quam lubenter adsumsit eam iste prytanis! At non faceres, si quid gratiis introducendum ad senatum fuisset tibi, sed vidissem te prætendentem vacationem simulque manum accipiendo muneri.

CHORUS.

Certe de omnibus civibus bene meretur bonus vir similis tui.

TRYGÆUS.

Quum vindemiabitis, multo magis scietis qualis sim.

CHORUS.

Nunc etiam id satis tu quidem ostendis. Servator enim omnibus hominibus es factus.

TRYGÆUS.

Tum vero dices, quum ebibes musti poculum.

CHORUS.

Immo secundum deos tibi semper primas deferemus.

TRYGÆUS.

Multorum enim vobis auctor sum bonorum ille ego Trygæus Athmonensis, qui gravissumis ærum-

920 δεινῶν ἀπαλλάξας πόνων
τὸν δημότην
καὶ τὸν γεωργικὸν λεών,
921 Ὑπέρβολόν τε παύσας.

ΧΟΡΟΣ.
Ἄγε δή, τί νῷν ἐντευθενὶ ποιητέον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Τί δ' ἄλλο γ' ἢ ταύτην χύτραις ἱδρυτέον;

ΧΟΡΟΣ.
Χύτραισιν, ὥσπερ μεμφόμενον Ἑρμίδιον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
925 Τί δαὶ δοκεῖ; βούλεσθε λαρινῷ βοΐ;

ΧΟΡΟΣ.
Βοΐ; μηδαμῶς, ἵνα μὴ βοηθεῖν ποι δέῃ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Ἀλλ' ὑῒ παχείᾳ καὶ μεγάλῃ;

ΧΟΡΟΣ.
Μὴ μή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Τιή;

ΧΟΡΟΣ.
Ἵνα μὴ γένηται Θεογένους ὑηνία.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Τῷ δὴ δοκεῖ σοι δῆτα τῶν λοιπῶν;

ΧΟΡΟΣ.
Ὀΐ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
930 Ὀΐ;

ΧΟΡΟΣ.
Ναὶ μὰ Δί'.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Ἀλλὰ τοῦτό γ' ἔστ' Ἰωνικὸν
τὸ ῥῆμ'.

ΧΟΡΟΣ.
Ἐπίτηδες οὖν, ἵν' ἐν τἠκκλησίᾳ
ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγων τις οἱ καθήμενοι
ὑπὸ τοῦ δέους λέγωσ' Ἰωνικῶς ὀΐ —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Εὖ τοι λέγεις.

ΧΟΡΟΣ.
καὶ τἄλλα γ' ὦσιν ἤπιοι.
935 Ὥστ' ἐσόμεθ' ἀλλήλοισιν ἀμνοὶ τοὺς τρόπους
καὶ τοῖσι συμμάχοισι πρᾳότεροι πολύ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Ἴθι νυν, ἄγ' ὡς τάχιστα τὸ πρόβατον λαβών·
ἐγὼ δὲποριῶ βωμὸν ἐφ' ὅτου θύσομεν.

ΧΟΡΟΣ.
Ὡς πάνθ' ὅσ' ἂν θεὸς θέλῃ χἠ τύχη κατορθοῖ, Στρ.
940 χωρεῖ κατὰ νοῦν, ἕτερον δ' ἑτέρῳ
τούτων κατὰ καιρὸν ἀπαντᾷ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Ὡς ταῦτα δῆλά γ' ἔσθ'· ὁ γὰρ βωμὸς θύρασι καὶ δή.

ΧΟΡΟΣ.
Ἐπείγετε νῦν ἐν ὅσῳ

mnis liberavi plebeiam turbam, populumque agrestem, quique Hyperbolum repressi.

CHORUS.
Age vero, quid deinceps nobis faciundum est?

TRYGÆUS.
Quid aliud, nisi hanc dedicemus adhibitis leguminum ollis?

CHORUS.
Ollisne? tanquam querulum Hermulam?

TRYGÆUS.
Quid ergo videtur? voltisne saginato bove?

CHORUS.
Bove, inquis? nequaquam, ne suppetias aliquorsum currere oporteat.

TRYGÆUS.
Num ergo porca pingui et magna?

CHORUS.
Minume.

TRYGÆUS.
Cur?

CHORUS.
Ne fiat porcina Theogenis spurcitia.

TRYGÆUS.
Quanam ergo sodes ex ceteris victimis censes?

CHORUS.
Ove.

TRYGÆUS.
Ove?

CHORUS.
Ita hercle.

TRYGÆUS.
Sed est Ionicum hoc vocabulum.

CHORUS.
De industria, ut, si in concione quis dixerit bellum esse gerendum, tum qui illic sedebunt, præ metu dicant Ionice, *Ovœ!*

TRYGÆUS.
Recte utique dicis.

CHORUS.
et sint cetera lenes. Ita alii erga alios erimus animo agnino, erga socios autem multo mitiores.

TRYGÆUS.
Age ergo adduc quam citissume ovem : ego interea aram parabo, in qua sacruficabimus.

CHORUS.
En ut omnia quæ deus volt, fortunaque secundat, procedunt ex sententia, aliaque aliis istorum opportuno tempore sese offerunt!

TRYGÆUS.
Hoc utique satis apparet : nam ara, ecce, jam foris est.

CHORUS.
Festinate ergo, dum divino jussu impetum co-

σοβαρὰ θεόθεν κατέχει
πολέμου μετάτροπος αὔρα.
Νῦν γὰρ δαίμων φανερῶς
εἰς ἀγαθὰ μεταβιβάζει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὸ κανοῦν πάρεστ' ὀλὰς ἔχον καὶ στέμμα καὶ μάχαιραν·
καὶ πῦρ γε τουτί, κοὐδὲν ἴσχει πλὴν τὸ πρόβατον ἡμᾶς.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκουν ἁμιλλήσεσθον; ὡς
ἢν Χαῖρις ὑμᾶς ἴδῃ,
πρόσεισιν αὐλῶν ἄκλη-
τος, κᾆτα σάφ' οἶδ' ὅτι
φυσῶντι καὶ πονουμένῳ
προσδώσετε δήπου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄγε δή, τὸ κανοῦν λαβὼν σὺ καὶ τὴν χέρνιβα
περίιθι τὸν βωμὸν ταχέως ἐπιδέξια.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἰδού· λέγοις ἂν ἄλλο· περιελήλυθα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Φέρε δή, τὸ δαλίον τόδ' ἐμβάψω λαβών.
Σείου σὺ ταχέως· σὺ δὲ πρότεινε τῶν ὀλῶν,
καὐτός τε χερνίπτου, παραδοὺς ταύτην ἐμοί,
καὶ τοῖς θεαταῖς ῥίπτε τῶν κριθῶν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἰδού.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἔδωκας ἤδη;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Νὴ τὸν Ἑρμῆν, ὥστε γε
τούτων ὅσοιπέρ εἰσι τῶν θεωμένων
οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις οὐ κριθὴν ἔχει.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐχ αἱ γυναῖκές γ' ἔλαβον.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἀλλ' εἰς ἑσπέραν
δώσουσιν αὐτοῖς ἄνδρες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' εὐχώμεθα.
Τίς τῇδε; ποῦ ποτ' εἰσὶ πολλοὶ κἀγαθοί;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τοισδὶ φέρε δῶ· πολλοὶ γάρ εἰσι κἀγαθοί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τούτους ἀγαθοὺς ἐνόμισας;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Οὐ γάρ, οἵτινες
ἡμῶν καταχεόντων ὕδωρ τοσουτονὶ
ἐς ταὐτὸ τοῦθ' ἑστᾶσ' ἰόντες χωρίον;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' ὡς τάχιστ' εὐχώμεθ', εὐχώμεσθα δή.
Ὦ σεμνοτάτη βασίλεια θεά,
πότνι' Εἰρήνη,
δέσποινα χορῶν, δέσποινα γάμων,
δέξαι θυσίαν τὴν ἡμετέραν.

hibet conversa belli aura. Nunc enim deus palam res in melius transfert.

TRYGÆUS.

Canistrum adest, cui mola salsa inest, et corona, et culter : ecce etiam ignem, nec, præter ovem, nobis quicquam moræ est.

CHORUS.

Nonne ergo omni studio festinabitis? Nam si Chæris vos viderit, invocatus accedet, ut canat tibiis, et certo scio vos ei flanti seque ipsum fatiganti daturos tandem aliquid.

TRYGÆUS.

Agedum tu sume canistrum et gutturnium, atque circumi aram ocius dextrorsum.

FAMULUS.

Ecce circumivi : aliud jam impera.

TRYGÆUS.

Agedum torrem hunc in aquam immergam; tu concute ocius : tu autem porrige salsæ partem molæ; ipseque fac lustreris, tradita mihi hac face : projice spectatoribus etiam aliquantum frugum.

FAMULUS.

En.

TRYGÆUS.

Jamne dedisti?

FAMULUS.

Ita mehercle : nec istorum quotquot sunt spectatorum ullus est, quin habeat hordeum.

TRYGÆUS.

At non acceperunt mulieres.

FAMULUS.

Sed ad vesperam dabunt eis viri.

TRYGÆUS.

Quin precamur? Quis hic adest? ubinam sunt multi et boni?

FAMULUS.

Age dem istis : multi enim sunt et boni.

TRYGÆUS.

Istosne putasti bonos esse?

FAMULUS.

Quippini? qui nimirum, quum eos tanta aqua perfuderimus, in eumdem istum veniunt et consistunt locum.

TRYGÆUS.

Sed quam primum precemur; precemur jam. O veneranda regina, dea honoranda, Pax, domina chororum, domina nuptiarum, accipe sacrificium nostrum.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Δέξαι δῆτ', ὦ πολυτιμήτη,
νὴ Δία, καὶ μὴ ποίει γ' ἅπερ αἱ
980 μοιχευόμεναι δρῶσι γυναῖκες.
Καὶ γὰρ ἐκεῖναι παρακλίνασαι
τῆς αὐλείας παρακύπτουσιν·
κἄν τις προσέχῃ τὸν νοῦν αὐταῖς,
ἀναχωροῦσιν·
985 κᾆτ' ἢν ἀπίῃ, παρακύπτουσιν.
Τούτων σὺ ποίει μηδὲν ἔθ' ἡμᾶς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀπόφηνον ὅλην σαυτὴν
γενναιοπρεπῶς τοῖσιν ἐρασταῖς
ἡμῖν, οἳ σου τρυχόμεθ' ἤδη
990 τρία καὶ δέκ' ἔτη.
Λῦσον δὲ μάχας καὶ κορκορυγάς,
ἵνα Λυσιμάχην σε καλῶμεν.
Παῦσον δ' ἡμῶν τὰς ὑπονοίας
τὰς περικόμψους,
995 αἷς στωμυλλόμεθ' εἰς ἀλλήλους·
μῖξον δ' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας
πάλιν ἐξ ἀρχῆς
φιλίας χυλῷ, καὶ συγγνώμῃ
τινὶ πρᾳοτέρᾳ κέρασον τὸν νοῦν·
καὶ τὴν ἀγορὰν ἡμῖν ἀγαθῶν
1000 ἐμπλησθῆναι μεγάλων, σκορόδων,
σικύων πρῴων, μήλων, ῥοιῶν,
δούλοισι χλανισκιδίων μικρῶν·
κἀκ Βοιωτῶν γε φέροντας ἰδεῖν
χῆνας, νήττας, φάττας, τροχίλους·
1005 καὶ Κωπᾴδων ἐλθεῖν σπυρίδας,
καὶ περὶ ταύτας ἡμᾶς ἀθρόους
ὀψωνοῦντας τυρβάζεσθαι
Μορύχῳ, Τελέᾳ, Γλαυκέτῃ, ἄλλοις
τένθαις πολλοῖς· κᾆτα Μελάνθιον
ἥκειν ὕστερον εἰς τὴν ἀγοράν,
1010 τὰς δὲ πεπρᾶσθαι, τὸν δ' ὀτοτύζειν,
εἶτα μονῳδεῖν ἐκ Μηδείας,
ὀλόμαν ὀλόμαν, ἀποχηρωθεὶς
τᾶς ἐν τεύτλοισι λοχευομένας·
1015 τοὺς δ' ἀνθρώπους ἐπιχαίρειν.
Ταῦτ', ὦ πολυτίμητ', εὐχομένοις ἡμῖν δίδου.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Λαβὲ τὴν μάχαιραν· εἶθ' ὅπως μαγειρικῶς
σφάξεις τὸν οἶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὐ θέμις.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Τιὴ τί δή;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐχ ἥδεται δήπουθεν Εἰρήνη σφαγαῖς,
1020 οὐδ' αἱματοῦται βωμός. Ἀλλ' εἴσω φέρων
θύσας τὰ μηρί' ἐξελὼν δεῦρ' ἔκφερε,
χοὔτω τὸ πρόβατον τῷ χορηγῷ σῴζεται.

FAMULUS.

Accipe, obsecro, o carissuma; nec fac itidem, ut solent mulieres adulteræ. Quippe illæ semiadapertis foribus prospectant, et si quis advortat ipsis animum, recedunt; deinde, si abeat, prospectant rursus. Tu nihil horum fac itidem nobis.

TRYGÆUS.

Ne hercle feceris, sed ostende totam te ipsam, ut ingenuam decet, amatoribus nobis, qui tui desiderio tertium jam et decimum maceramur annum. Dissolve pugnas et tumultus, ut Lysimacham te vocemus. Compesce festivas illas nostras suspiciones, quibus adducti nugas garrientes alii alios calumniamur : et tempera nos Græcos denuo amicitiæ succo, et ignoscendi voluntatem mitiorem admisce mentibus nostris atque effice, ut forum nostrum magnis bonis abundet, alliis, cucumeribus præcocibus, pomis, malis punicis, lænis parvis in usum servorum : et ex Bœotia ut videamus multos, qui ferant anseres, anates, palumbes, trochilos; et Copaidum anguillarum ut sportæ veniant, utque circa eas conferti nos obsonantes in turba luctemur cum Morycho, Telea, Glauceta, aliisque helluonibus multis; deinde Melanthius ut veniat posterior ad forum, illæ autem venditæ jam sint, et iste ejulet, ex Medea sic lamentetur : *Perii, perii, postquam viduatus sum* anguilla in betis delitescente : et homines ut ejus malis gaudeant. Hæc, o veneranda, precantibus nobis da.

FAMULUS.

Cape cultrum, et scite, ut coquum decet, fac mactes ovem.

TRYGÆUS.

Sed fas non est.

FAMULUS.

Quamobrem vero?

TRYGÆUS.

Nimirum Pax non gaudet cæde, nec cruentatur ejus ara. Sed intro ablatam victimam macta, femoraque exemta huc effer : et sic ovis præbitori servatur.

ΧΟΡΟΣ.

Σύ τοι θύρασι χρὴ μένοντα * * 'Αντ.
σχίζας δευρὶ τιθέναι ταχέως
1025 τά τε πρόσφορα πάντ' ἐπὶ τούτοις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὔκουν δοκῶ σοι μαντικῶς τὸ φρύγανον τίθεσθαι;

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' οὐχί; τί γάρ σε πέφευγ'
ὅσα χρὴ σοφὸν ἄνδρα; τί δ' οὐ
σὺ φρονεῖς, ὁπόσα χρεὼν τὸν
1030 σοφῇ * * δόκιμον
φρενὶ πορίμῳ τε τόλμῃ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἡ σχίζα γοῦν ἐνημμένη τὸν Στιλβίδην πιέζει,
καὶ τὴν τράπεζαν οἴσομαι, καὶ παιδὸς οὐ δεήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Τίς οὖν ἂν οὐκ ἐπαινέσει-
εν ἄνδρα τοιοῦτον, ὅσ-
1035 τις πόλλ' ἀνατλὰς ἔσω-
σε τὴν ἱερὰν πόλιν;
ὥστ' οὐχὶ μὴ παύσει ποτ' ὢν
ζηλωτὸς ἅπασιν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ταυτὶ δέδραται. Τίθεσο τὼ μηρὼ λαβών·
1040 ἐγὼ δ' ἐπὶ σπλάγχν' εἶμι καὶ θυλήματα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'· ἀλλ' ἥκειν ἐχρῆν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἰδού, πάρειμι. Μῶν ἐπισχεῖν σοι δοκῶ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὄπτα καλῶς νυν αὐτά· καὶ γὰρ οὑτοσὶ
προσέρχεται δάφνῃ τις ἐστεφανωμένος.
1045 Τίς ἆρα ποτ' ἐστίν;

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ὡς ἀλαζὼν φαίνεται·
μάντις τίς ἐστιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' Ἱεροκλέης.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Οὗτός γέ πού 'σθ' ὁ χρησμολόγος οὑξ Ὠρεοῦ.
Τί ποτ' ἆρα λέξει;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Δῆλός ἐσθ' οὗτός γ' ὅτι
ἐναντιώσεταί τι ταῖς διαλλαγαῖς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

1050 Οὔκ, ἀλλὰ κατὰ τὴν κνῖσαν εἰσελήλυθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μή νυν ὁρᾶν δοκῶμεν αὐτόν.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Εὖ λέγεις.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Τίς ἡ θυσία ποθ' αὑτηὶ καὶ τῷ θεῶν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὄπτα σὺ σιγῇ, κἄπαγ' ἀπὸ τῆς ὀσφύος.

CHORUS.

Te ergo foris nunc manentem oportet assulas huc reponere ocius, ceteraque insuper quæ ad rem sacram pertinent.

TRYGÆUS.

Nonne tibi aruspicum ritu videor cremium ponere?

CHORUS.

Quippini? Quid enim te fugit, quod requiri possit in sapiente viro? aut quid non pervides mente, quod pervidere oporteat illum, cujus probata est solertia, expeditaque animi audacia?

TRYGÆUS.

Assula incensa Stilbiden fumo premit. Mensam etiam ad feram; nec opus erit famulo.

CHORUS.

Quis non laudaret hujuscemodi virum, qui multa perpessus, servavit sacram urbem? quare nunquam non habebitur admirandus omnibus.

FAMULUS.

Peracta sunt quæ imperasti. Cape femora hæc et in ignem impone: ego vero ad exta et liba ibo.

TRYGÆUS.

Mihi erunt ista curæ. Sed jam venisse te oportebat.

FAMULUS.

Ecce adsum: num cessasse tibi videor?

TRYGÆUS.

Assato nunc ista probe: namque eccum accedit aliquis lauro coronatus. Quis homo est tandem?

FAMULUS.

Ut arrogans videtur! Vates est aliquis.

TRYGÆUS.

Non hercle, sed Hierocles.

FAMULUS.

Ille ipse nimirum est ex Oreo sortilegus. Quidnam porro dicturus est?

TRYGÆUS.

Satis apparet illum adversaturum paci.

FAMULUS.

Minume: sed ad nidorem ingressus est.

TRYGÆUS.

Adsimulemus, quasi non videamus eum.

FAMULUS.

Recte dicis.

HIEROCLES.

Quodnam hoc est sacruficium, et cuinam tit deo?

TRYGÆUS.

Assato tu tacite, et cave ne lumbum attigas.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ὅτῳ δὲ θύετ' οὐ φράσεθ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἡ κέρκος ποιεῖ

1055 καλῶς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Καλῶς δῆτ', ὦ πότνι' Εἰρήνη φίλη.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ἄγε νυν ἀπάρχου, κᾆτα δὸς τἀπάργματα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὀπτᾶν ἄμεινον πρῶτον.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ἀλλὰ ταυταγὶ

ἤδη 'στὶν ὀπτά.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πολλὰ πράττεις, ὅστις εἶ.

Κατάτεμνε. Ποῦ τράπεζα; τὴν σπονδὴν φέρε.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1060 Ἡ γλῶττα χωρὶς τέμνεται.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μεμνήμεθα.

Ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ἢν φράσῃς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μὴ διαλέγου

νῷν μηδέν· Εἰρήνῃ γὰρ ἱερὰ θύομεν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ὦ μέλεοι θνητοὶ καὶ νήπιοι —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐς κεφαλὴν σοί.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

οἵτινες ἀφραδίῃσι θεῶν νόον οὐκ ἀΐοντες

1065 συνθήκας πεποίησθ' ἄνδρες χαροποῖσι πιθήκοις —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Αἰβοιβοῖ.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Τί γελᾷς;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἥσθην χαροποῖσι πιθήκοις.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Καὶ κέπφοι τρήρωνες ἀλωπεκιδεῦσι πέπεισθε,

ὧν δόλιαι ψυχαί, δόλιαι φρένες.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἴθε σου εἶναι

ὤφελεν, ὦλαζών, οὑτωσὶ θερμὸς ὁ πλεύμων.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1070 Εἰ γὰρ μὴ Νύμφαι γε θεαὶ Βάκιν ἐξαπάτασκον,

μηδὲ Βάκις θνητούς, μηδ' αὖ Νύμφαι Βάκιν αὐτὸν —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐξώλης ἀπόλοι', εἰ μὴ παύσαιο βακίζων.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

οὔπω θέσφατον ἦν Εἰρήνης δέσμ' ἀναλῦσαι,

ἀλλὰ τόδε πρότερον —

HIEROCLES.

Nonne dicetis cuinam deorum sacrificatis?

TRYGÆUS.

Cauda bene habet.

FAMULUS.

Bene sane, o diva Pax amica.

HIEROCLES.

Age proseca nunc, et prosicias da.

TRYGÆUS.

Præstat prius assare.

HIEROCLES.

Atqui hæc jam sunt assata.

TRYGÆUS.

Nimis curiosus es, quisquis es. Disseca : ubi mensa? libamentum cedo.

HIEROCLES.

Lingua seorsum præciditur.

TRYGÆUS.

Meminimus. Sed scin' quid facias?

HIEROCLES.

Si dixeris.

TRYGÆUS.

Ne loquere nobiscum quicquam : nam sanctæ Paci sacra facimus.

HIEROCLES.

O miseri mortales et insipientes —

TRYGÆUS.

In caput tuum vortat.

HIEROCLES.

qui præ stoliditate deûm voluntatem non intelligentes fœdus iniistis viri cum truculentis simiis —

TRYGÆUS.

Ha ha he.

HIEROCLES.

Quid rides?

TRYGÆUS.

Faceti mihi videntur truculenti simii.

HIEROCLES.

Et stupidæ columbæ vulpeculis creditis, quarum dolosa mens, dolosum ingenium.

TRYGÆUS.

Utinam fiat tuus pulmo tam calidus, o jactator, quam sunt hæc exta!

HIEROCLES.

Nisi enim Nymphæ deæ Bacin deceperunt, nec Bacis mortales, nec rursus Nymphæ Bacin ipsum —

TRYGÆUS.

Dii te eradicent, ni bacissare desinis.

HIEROCLES.

non erat in fatis, ut jam dissolverentur vincula Pacis, sed tunc primum —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τοῖς ἁλσί γε παστέα ταυτί.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1075 Οὐ γάρ πω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν,
φυλόπιδος λῆξαι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Καὶ πῶς, ὦ κατάρατε, λύκος ποτ' ἂν οἶν ὑμεναιοῖ;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ὡς ἡ σφονδύλη φεύγουσα πονηρότατον βδεῖ,
χἠ κώδων ἀκαλανθὶς ἐπειγομένη τυφλὰ τίκτει,
τουτάκις οὔπω χρῆν τὴν εἰρήνην πεποιῆσθαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1080 Ἀλλὰ τί χρῆν ἡμᾶς; οὐ παύσασθαι πολεμοῦντας,
ἢ διακαυνιάσαι πότεροι κλαυσούμεθα μεῖζον,
ἐξὸν σπεισαμένοις κοινῇ τῆς Ἑλλάδος ἄρχειν;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Οὔποτε ποιήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζειν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὔποτε δειπνήσεις ἔτι τοῦ λοιποῦ 'ν πρυτανείῳ,
1085 οὐδ' ἐπὶ τῷ πραχθέντι ποιήσεις ὕστερον οὐδέν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Οὐδέποτ' ἂν θείης λεῖον τὸν τραχὺν ἐχῖνον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἆρα φενακίζων ποτ' Ἀθηναίους ἔτι παύσει;

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ποῖον γὰρ κατὰ χρησμὸν ἐκαύσατε μῆρα θεοῖσιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅνπερ κάλλιστον δήπου πεποίηκεν Ὅμηρος·
1090 ὡς οἱ μὲν νέφος ἐχθρὸν ἀπωσάμενοι πολέμοιο
Εἰρήνην εἵλοντο καὶ ἱδρύσανθ' ἱερείῳ.
Αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μῆρ' ἐκάη καὶ σπλάγχν' ἐπάσαντο,
ἔσπενδον δεπάεσσιν· ἐγὼ δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον·
χρησμολόγῳ δ' οὐδεὶς ἐδίδου κώθωνα φαεινόν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1095 Οὐ μετέχω τούτων· οὐ γὰρ ταῦτ' εἶπε Σίβυλλα.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' ὁ σοφός τοι νὴ Δί' Ὅμηρος δεξιὸν εἶπεν·
ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Φράζεο δή, μή πώς σε δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
1100 ἰκτῖνος μάρψῃ —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τουτὶ μέντοι σὺ φυλάττου,
ὡς οὗτος φοβερὸς τοῖς σπλάγχνοις ἐστὶν ὁ χρησμός.
Ἔγχει δὴ σπονδὴν καὶ τῶν σπλάγχνων φέρε δευρί.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ἀλλ' εἰ ταῦτα δοκεῖ, κἀγὼ 'μαυτῷ βαλανεύσω.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Σπονδὴ σπονδή.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1105 Ἔγχει δὴ κἀμοὶ καὶ σπλάγχνων μοῖραν ὄρεξον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' οὔπω τοῦτ' ἐστὶ φίλον μακάρεσσι θεοῖσιν·

TRYGÆUS.

Sale conspergenda hæc sunt.

HIEROCLES.

Nondum enim placet beatis diis, ut a bello desistamus, antequam lupus ovem ineat.

TRYGÆUS.

Et quomodo, o scelestissime, unquam lupus ovem ineat?

HIEROCLES.

Dum blatta fugiendo visiens teterrimum emittet fœtorem, et clamosa canis partus concitata stimulis cœcos gignet, tamdiu nondum oportebat pacem fieri.

TRYGÆUS.

Quid ergo facere nos oportebat? num a bello non desistere? aut sortiri utri ploraturi essemus magis, quum liceret nobis, inito fœdere, Græciæ communiter imperare?

HIEROCLES.

Nunquam efficies, ut cancer incedat recte.

TRYGÆUS.

Nunquam cœnabis posthac in prytaneo, neque, postquam res peracta est, vaticinia facies deinceps.

HIEROCLES.

Asperum erinaceum numquam reddideris lævem.

TRYGÆUS.

Num Atheniensibus verba dare aliquando desines?

HIEROCLES.

Quo enim oraculo jussi victimæ femora adolevistis diis?

TRYGÆUS.

Isto nimirum, quod pulcerrimum fecit Homerus : *Sic illi quidem inimica belli nube depulsa, Pacem amplexi sunt, et eam dedicarunt mactata victima. Sed postquam femora combusta fuere, visceribus pasti libarunt poculis, ego autem dux eram viæ : at sortilego nemo dabat calicem fulgentem.*

HIEROCLES.

Hæc non ad me pertinent : non enim hoc dixit Sibylla.

TRYGÆUS.

At sapiens ille mehercle Homerus perquam scite dixit : *Nec tribules, nec legem, nec Larem habet ille, qui bellum amat intestinum horrendum.*

HIEROCLES.

Vide ne dolo aliquo mentem tuam decipiens milvus corripiat —

TRYGÆUS.

Istuc tu cave : nam hoc metuendum est extis oraculum. Infunde vero libamen, et extorum partem huc cedo.

HIEROCLES.

Sed si vobis ita faciendum videtur, ipsemet etiam ego mihi ministrabo.

TRYGÆUS.

Libamen, libamen.

HIEROCLES.

Infunde mihi etiam et extorum partem porrige.

TRYGÆUS.

At nondum hoc placet beatis diis : sed istud po-

ἀλλὰ τόδε πρότερον, σπένδειν ἡμᾶς, σὲ δ' ἀπελθεῖν.
Ὦ πότνι' Εἰρήνη, παράμεινον τὸν βίον ἡμῖν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Πρόσφερε τὴν γλῶτταν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Σὺ δὲ τὴν σαυτοῦ γ' ἀπένεγκον.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

1110 Σπονδή.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Καὶ ταυτὶ μετὰ τῆς σπονδῆς λαβὲ θᾶττον.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Οὐδεὶς προσδώσει μοι σπλάγχνων;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὐ γὰρ οἷόν τε
ἡμῖν προσδιδόναι, πρίν κεν λύκος οἶν ὑμεναιοῖ.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Ναὶ πρὸς τῶν γονάτων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄλλως, ὦ τᾶν, ἱκετεύεις·
οὐ γὰρ ποιήσεις λεῖον τὸν τραχὺν ἐχῖνον.
1115 Ἄγε δὴ, θεαταὶ, δεῦρο συσπλαγχνεύετε
μετὰ νῷν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Τί ἐγὼ δέ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τὴν Σίβυλλαν ἔσθιε.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Γῆν ταῦτα κατέδεσθον μόνω,
ἀλλ' ἁρπάσομαι σφῷν αὐτά· κεῖται δ' ἐν μέσῳ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὦ παῖε παῖε τὸν Βάκιν.

ΙΕΡΟΚΛΗΣ.

Μαρτύρομαι.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1120 Κἄγωγ', ὅτι τένθης εἶ σὺ κἀλαζὼν ἀνήρ.
Παῖ' αὐτὸν ἐπέχων τῷ ξύλῳ τὸν ἀλαζόνα.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Σὺ μὲν οὖν· ἐγὼ δὲ τουτονὶ τῶν κῳδίων,
ἁλάμβαν' αὐτὸς ἐξαπατῶν, ἐκβολκιῶ.
Οὐ καταβαλεῖς τὰ κῴδι', ὦ θυηπόλε;
1125 ἤκουσας; Ὁ κόραξ οἷος ἦλθ' ἐξ Ὠρεοῦ.
Οὐκ ἀποπετήσει θᾶττον εἰς Ἐλύμνιον;

ΧΟΡΟΣ.

Ἥδομαί γ', ἥδομαι — Στρ.
κράνους ἀπηλλαγμένος
τυροῦ τε καὶ κρομμύων.
1130 Οὐ γὰρ φιληδῶ μάχαις,
ἀλλὰ πρὸς πῦρ διέλ-
κων μετ' ἀνδρῶν ἑταί-
ρων φίλων, ἐκκέας
τῶν ξύλων ἅττ' ἂν ᾖ
δανότατα τοῦ θέρους
1135 ἐκπεπρισμένα,
κἀνθρακίζων τοὐρεβίνθου,
τήν τε φηγὸν ἐμπυρεύων,

tius ut nos libemus, tu autem abeas. O veneranda Pax, permane nobiscum omni vitæ tempore.

HIEROCLES.

Affer huc mihi linguam.

TRYGÆUS.

Tu vero tuam hinc aufer.

HIEROCLES.

Libamen.

TRYGÆUS.

Hæc etiam cum libamine sume ocius.

HIEROCLES.

Nemone dabit mihi de extis aliquid?

TRYGÆUS.

Non enim possumus nos prius dare, antequam lupus ovem ineat.

HIEROCLES.

Immo per genua te obsecro.

TRYGÆUS.

Frustra, o bone, supplicas: non enim levem reddes asperum erinaceum. Agite, spectatores, adeste, comedite exta nobiscum.

HIEROCLES.

Ego vero quid?

TRYGÆUS.

Sibyllam comede.

HIEROCLES.

Haud sane, per Tellurem adjuro, vos hæc comedetis soli; sed abripiam ea vobis: sunt enim in medio posita.

TRYGÆUS.

Percute, percute istum Bacin.

HIEROCLES.

Antestor.

TRYGÆUS.

Et ego, te nempe esse helluonem et arrogantem hominem. Percute ipsum, et baculo cohibe jactatorem illum.

FAMULUS.

Tu quidem id cura: ego vero victimarum pelles, quas hicce per fraudem cepit, ei detraham. Nonne depones pelles, sacrificule? audistin'? Qualis iste corvus ex Oreo venit! Nonne avolabis ocius in Elymnium?

CHORUS.

Lætor, lætor, quod carere licet casside, et caseo, et cepis. Non enim ex præliis voluptatem capio; sed si apud ignem perpotem cum caris sodalibus, comburens ligna, quæcunque fuerint aridissima, æstivo calore excisa, et in carbonibus torrens cicer, fagumque in ignem immittens, et simul Thrat-

χἄμα τὴν Θρᾷτταν κυνῶν,
τῆς γυναικὸς λουμένης.
1140 Οὐ γὰρ ἔσθ' ἥδιον ἢ τυχεῖν μὲν ἤδη 'σπαρμένα,
τὸν θεὸν δ' ἐπιψακάζειν, καί τιν' εἰπεῖν γείτονα,
εἰπέ μοι, τί τηνικαῦτα δρῶμεν, ὦ Κωμαρχίδη;
ἐμπιεῖν ἔμοιγ' ἀρέσκει, τοῦ θεοῦ δρῶντος καλῶς.
Ἀλλ' ἄφευε τῶν φασήλων, ὦ γύναι, τρεῖς χοίνικας,
1145 τῶν τε πυρῶν μῖξον αὐτοῖς, τῶν τε σύκων ἔξελε,
τόν τε Μανῆν ἡ Σύρα βωστρησάτω 'κ τοῦ χωρίου.
Οὐ γὰρ οἷόν τ' ἐστὶ πάντως οἰναρίζειν τήμερον
οὐδὲ τυντλάζειν, ἐπειδὴ παρδακὸν τὸ χωρίον·
κἀξ ἐμοῦ δ' ἐνεγκάτω τις τὴν κίχλην καὶ τὼ σπίνω·
1150 ἦν δὲ καὶ πυός τις ἔνδον καὶ λαγῷα τέτταρα,
εἴ τι μὴ 'ξήνεγκεν αὐτῶν ἡ γαλῆ τῆς ἑσπέρας·
ἐψόφει γοῦν ἔνδον οὐκ οἶδ' ἅττα κἀκυδοιδόπα·
ὧν ἔνεγκ', ὦ παῖ, τρί' ἡμῖν, ἓν δὲ δοῦναι τῷ πατρί·
μυρρίνας τ' αἴτησον ἐξ Αἰσχινάδου τῶν καρπίμων·
1155 χἄμα τῆς αὐτῆς ὁδοῦ Χαρινάδην τις βωσάτω,
ὡς ἂν ἐμπίῃ μεθ' ἡμῶν,
εὖ ποιοῦντος κὠφελοῦντος
τοῦ θεοῦ τἀρώματα.
Ἡνίκ' ἂν δ' ἀχέτας — Ἀντ.
1160 ᾄδῃ τὸν ἡδὺν νόμον,
διασκοπῶν ἥδομαι
τὰς Λημνίας ἀμπέλους,
εἰ πεπαίνουσιν ἤ-
δη· τὸ γὰρ φῖτυ πρῷ-
1165 ον φύει· τόν τε φή-
ληχ' ὁρῶν οἰδάνοντ'·
εἶθ' ὁπόταν ᾖ πέπων,
ἐσθίω κἀπέχω,
χἄμα φήμ', Ὧραι φίλαι· καὶ
τοῦ θύμου τρίβων κυκῶμαι·
1170 κᾆτα γίγνομαι παχὺς
τηνικαῦτα τοῦ θέρους
μᾶλλον ἢ θεοῖσιν ἐχθρὸν ταξίαρχον προσβλέπων,
τρεῖς λόφους ἔχοντα καὶ φοινικίδ' ὀξεῖαν πάνυ,
ἣν ἐκεῖνός φησιν εἶναι βάμμα Σαρδιανικόν·
1175 ἢν δέ που δέῃ μάχεσθ' ἔχοντα τὴν φοινικίδα,
τηνικαῦτ' αὐτὸς βέβαπται βάμμα Κυζικηνικόν·
κᾆτα φεύγει πρῶτος, ὥσπερ ξουθὸς ἱππαλεκτρυὼν
τοὺς λόφους σείων· ἐγὼ δ' ἕστηκα λινοπτώμενος.
Ἡνίκ' ἂν δ' οἴκοι γένωνται, δρῶσιν οὐκ ἀνασχετά,
1180 τοὺς μὲν ἐγγράφοντες ἡμῶν, τοὺς δ' ἄνω τε καὶ κάτω
ἐξαλείφοντες δὶς ἢ τρίς. Αὔριον δ' ἔσθ' ἡ 'ξοδος·
τῷ δὲ σιτί' οὐκ ἐώνητ'· οὐ γὰρ ᾔδειν ἐξιών·
εἶτα προστὰς πρὸς τὸν ἀνδριάντα τὸν Πανδίονος,
εἶδεν αὑτὸν, κἀπορῶν θεῖ τῷ κακῷ βλέπων ὀπόν.
1185 Ταῦτα δ' ἡμᾶς τοὺς ἀγροίκους δρῶσι, τοὺς δ' ἐξ ἄστεως
ἧττον, οἱ θεοῖσιν οὗτοι κἀνδράσιν ῥιψάσπιδες.
Ὧν ἔτ' εὐθύνας ἐμοὶ δώσουσιν, ἢν θεὸς θέλῃ.
Πολλὰ γὰρ δή μ' ἠδίκησαν,
ὄντες οἴκοι μὲν λέοντες,
1190 ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες.

tam osculans, dum uxor lavat. Nihil enim jucundius est, quam si, facta jam semente, deoque eam irrigante, sic fabuletur vicinus aliquis: *Dic mihi sodes, quid facimus interea, o Comarchida? mihi quidem potare placet, dum deus juvat sata. Age, mulier, frige phaselorum tres chœnices, triticique nonnihil eis admisce, atque ficus deprome. Vocet Syra Manen ex agro, quandoquidem non licet pampinare hodie, neque glebas frangere, quum ager sit uvidus: et a me ferat aliquis turdum et fringillas duas. Erat etiam recondita domi colostra, et quatuor frusta carnis leporinæ, nisi quid illorum abripuit mustela vesperi: sane strepebat intus nescio quid et tumultuabatur. Ex illis, inquam, frustis fer nobis tria, puer, et unum da patri: et myrtos fructiferos pete ab Æschinada; simulque, eadem est enim via, Charinaden aliquis vocet, ut potet nobiscum, dum bene facit, et incrementum dat deus frugibus.*

Quando cicada cantat suavem suam cantilenam, lætor dispiciens Lemnias vites, an jam maturescant: nam fructum præcocem producunt: lætor etiam intuens grossum tumescentem; deinde quum est maturus, comedo, suavitatemque exploro, simulque dico: *Amicæ tempestates!* et nonnihil thymi terens misturam bibo: deinde fio pinguis eo æstatis tempore, magis quam si intuear diis odiosum centurionem tres cristas habentem, purpureumque sagum vividi admodum coloris, quod ille tincturæ esse ait Sardianicæ: sin forte pugnandum sit ei isto amicto sago, tunc ipse tingitur tinctura Cyzicenica; deinde fugit primus, tanquam celer equigallus, cristas concutiens; ego autem sto retia servans. Quando autem domi sunt, intolerabilia faciunt, dum alios inscribunt in catalogum, alios temere delent bis aut ter. Cras quidem profectio est: huic vero cibus non est emtus: nesciebat enim quum domo egrederetur se militiæ adscriptum esse: deinde ad simulacrum Pandionis consistens, nomen suum in catalogo videt, inopsque consili currit flens amare. Ista nobis faciunt agricolis; urbanis vero secus, illi diis hominibusque invisi armorum abjectores: pro quibus pœnas adhuc dabunt mihi, si deus volet: multis enim me læserunt injuriis, qui domi quidem sunt leones, in acie autem vulpes.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἰοὺ ἰού.
Ὅσον τὸ χρῆμ' ἐπὶ δεῖπνον ἦλθ' ἐς τοὺς γάμους.
Ἔχ', ἀποκάθαιρε τὰς τραπέζας ταυτηί·
πάντως γὰρ οὐδὲν ὄφελός ἐστ' αὐτῆς ἔτι.
1195 Ἔπειτ' ἐπιφόρει τοὺς ἀμύλους καὶ τὰς κίχλας
καὶ τῶν λαγῴων πολλὰ καὶ τοὺς κολλάβους.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.

Ποῦ ποῦ Τρυγαῖός ἐστιν;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀναβράττω κίχλας.

ΔΡΕΠΑΝΟΥΡΓΟΣ.

Ὦ φίλτατ', ὦ Τρυγαῖ', ὅσ' ἡμᾶς τἀγαθὰ
δέδρακας, εἰρήνην ποιήσας· ὡς πρὸ τοῦ
1200 οὐδεὶς ἐπρίατ' ἂν δρέπανον οὐδὲ κολλύβου,
νυνὶ δὲ πεντήκοντα δαρχμῶν ἐμπολῶ·
ὁδὶ δὲ τριδράχμους τοὺς κάδους εἰς τοὺς ἀγρούς.
Ἀλλ', ὦ Τρυγαῖε, τῶν δρεπάνων τε λάμβανε
καὶ τῶνδ' ὅ τι βούλει προῖκα· καὶ ταυτὶ δέχου.
1205 Ἀφ' ὧν γὰρ ἀπεδόμεσθα κἀκερδάναμεν
τὰ δῶρα ταυτί σοι φέρομεν εἰς τοὺς γάμους.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἴθι νυν, καταθέμενοι παρ' ἐμοὶ ταῦτ' εἴσιτε
ἐπὶ δεῖπνον ὡς τάχιστα· καὶ γὰρ οὑτοσὶ
ὅπλων κάπηλος ἀχθόμενος προσέρχεται.

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ.

1210 Οἴμ' ὡς προθέλυμνόν μ', ὦ Τρυγαῖ', ἀπώλεσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ κακόδαιμον; οὔ τί που λοφᾷς;

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ.

Ἀπώλεσάς μου τὴν τέχνην καὶ τὸν βίον,
καὶ τουτουὶ καὶ τοῦ δορυξοῦ 'κεινουί.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τί δῆτα τουτοινὶ καταθῶ σοι τοῖν λόφοιν;

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ.

1215 Αὐτὸς σὺ τί δίδως;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ὅ τι δίδωμ'; αἰσχύνομαι.
Ὅμως δ' ὅτι τὸ σφήκωμ' ἔχει πόνον πολύν,
δοίην ἂν αὐτοῖν ἰσχάδων τρεῖς χοίνικας,
ἵν' ἀποκαθαίρω τὴν τράπεζαν τουτῳί.

ΛΟΦΟΠΟΙΟΣ.

Ἔνεγκε τοίνυν εἰσιὼν τὰς ἰσχάδας·
1220 κρεῖττον γάρ, ὦ τᾶν, ἐστὶν ἢ μηδὲν λαβεῖν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀπόφερ' ἀπόφερ' ἐς κόρακας ἀπὸ τῆς οἰκίας.
Τριχορρυεῖτον, οὐδέν ἐστον τὼ λόφω.
Οὐκ ἂν πριαίμην οὐδ' ἂν ἰσχάδος μιᾶς.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

Τί δαὶ δεκάμνῳ τῷδε θώρακος κύτει
1225 ἐνημμένῳ κάλλιστα χρήσομαι τάλας;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὗτος μέν οὐ μή σοι ποιήσει ζημίαν.
Ἀλλ' αἶρέ μοι τοῦτόν γε τῆς ἰσωνίας·
ἐναποπατεῖν γὰρ ἐστ' ἐπιτήδειος πάνυ —

TRYGÆUS.

Io! io! Quanta multitudo venit ad nuptiales epulas! Cape hanc galeam, et cristis mensas deterge, siquidem illius nullus est usus amplius : deinde infer placentas et turdos, plurimamque leporinam et panes.

FALCARIUS.

Ubi Trygæus est, ubi?

TRYGÆUS.

Turdos coquo.

FALCARIUS.

O carissume Trygæe, quanta bona in nos contulisti, quum pacem fecisti! nam antidhac nemo emisset falcem vel teruncio : nunc vero eas quinquegenis drachmis vendo : iste autem ternis drachmis cados vendit in agros. Sed, o Trygæe, cum ex falcibus sume, tum ex istis, quidquid voles, gratiis : et istæc accipe. Ex iis enim quæ vendidimus, et unde lucrum fecimus, dona hæcce tibi ferimus ad nuptias.

TRYGÆUS.

Agite ergo, depositis istis apud me, ingredimini ad cœnam ocius : etenim iste armorum institor accedit æger animi.

CRISTARIUS.

Hei mihi! Trygæe, quam me funditus perdidisti!

TRYGÆUS.

Quid vero est, infortunate? num tibi forte dolet caput cristis erumpentibus?

CRISTARIUS.

Pessum dedisti meum opificium et victum, hujusque, et istius hastarum fabri.

TRYGÆUS.

Quid preti, amabo, solvam tibi pro istis duabus cristis?

CRISTARIUS.

Tu ipse quid das?

TRYGÆUS.

Quid dem rogas? pudet dicere. Tamen quia multo labore implicitæ et adstrictæ sunt, facile pro iis darem tres caricarum chœnices, mensam ut detergam hacce.

CRISTARIUS.

Fer igitur intus huc caricas : quippe satius est, o bone, quam nihil accipere.

TRYGÆUS.

Aufer, aufer eas hinc in malam rem : pili eis defluunt, nihili sunt hæ cristæ. Non emerem, ne una quidem carica.

LORICARIUS.

Hac porro lorica decem minis æstimata, commissa fabre, quid faciam mise

TRYGÆUS.

Hæc quidem nequaquam tibi damno erit : sed da eam mihi eodem pretio, quo tibi constitit : nam ad id apta est, ut quis in eam exoneret alvum —

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

Παῦσαί μ' ὑβρίζων τοῖς ἐμοῖσι χρήμασιν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1230 Ὡδί, παραθέντι τρεῖς λίθους· οὐ δεξιῶς;

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

Ποίᾳ δ' ἀποψήσει ποτ', ὦμαθέστατε;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Τηδί, διεὶς τὴν χεῖρα διὰ τῆς θαλαμιᾶς
καὶ τῇδ' —

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

Ἅμ' ἀμφοῖν δῆτ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἔγωγε νὴ Δία,
ἵνα μή γ' ἁλῶ τρύπημα κλέπτων τῆς νεώς.

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

1235 Ἔπειτ' ἐπὶ δεκάμνῳ χεσεῖ καθήμενος;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἔγωγε νὴ Δί', ὦπίτριπτ'. Οἴει γὰρ ἂν
τὸν πρωκτὸν ἀποδόσθαι με χιλιῶν δραχμῶν;

ΘΩΡΑΚΟΠΩΛΗΣ.

Ἴθι δή, 'ξένεγκε τἀργύριον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ', ὦγαθέ,
θλίβει τὸν ὄρρον. Ἀπόφερ', οὐκ ὠνήσομαι.

ΣΑΛΠΙΓΓΟΠΟΙΟΣ.

1240 Τί δ' ἆρα τῇ σάλπιγγι τῇδε χρήσομαι,
ἣν ἐπριάμην δραχμῶν ποθ' ἑξήκοντ' ἐγώ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μόλυβδον εἰς τουτὶ τὸ κοῖλον ἐγχέας,
ἔπειτ' ἄνωθεν ῥάβδον ἐνθεὶς ὑπόμακρον,
γενήσεταί σοι τῶν καταχτῶν κοττάβων.

ΣΑΛΠΙΓΓΟΠΟΙΟΣ.

1245 Οἴμοι καταγελᾷς.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ' ἕτερον παραινέσω.
Τὸν μὲν μόλυβδον, ὥσπερ εἶπον, ἔγχεον,
ἐντευθενὶ δὲ σπαρτίοις ἠρτημένην
πλάστιγγα πρόσθες, χαὐτό σοι γενήσεται
τὰ σῦκ' ἐν ἀγρῷ τοῖς οἰκέταισιν ἱστάναι.

ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ.

1250 Ὦ δυσκάθαρτε δαῖμον, ὥς μ' ἀπώλεσας,
ὅτ' ἀντέδωκά γ' ἀντὶ τῶνδε μνᾶν ποτέ.
Καὶ νῦν τί δράσω; τίς γὰρ αὔτ' ὠνήσεται;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Πώλει βαδίζων αὐτὰ τοῖς Αἰγυπτίοις·
ἔστιν γὰρ ἐπιτήδεια συρμαίαν μετρεῖν.

ΔΟΡΥΞΟΣ.

1255 Οἴμ', ὦ κρανοποῖ', ὡς ἀθλίως πεπράγαμεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Οὗτος μὲν οὐ πέπονθεν οὐδέν.

ΔΟΡΥΞΟΣ.

Ἀλλὰ τί
ἔτ' ἐστὶ τοῖσι κράνεσιν ὅ τι τις χρήσεται;

LORICARIUS.

Desine conviciorum in me et merces meas.

TRYGÆUS.

hoc modo adpositis tribus lapillis. Annon commode?

LORICARIUS.

Qua vero parte terges nates, homo ineptissume?

TRYGÆUS.

Hac, immissa manu per foramen, quo brachium exseritur, et illac —

LORICARIUS.

Ergo utraque manu?

TRYGÆUS.

Ita hercle, ne furtum fecisse deprehendar obturando navis foramine.

LORICARIUS.

Ergone super vase decem minarum sedens cacabis?

TRYGÆUS.

Equidem hercle, o perdite. Anne vero putas me podicem meum venditurum vel mille drachmis?

LORICARIUS.

Agedum effer argentum.

TRYGÆUS.

Sed, o bone, podicem mihi premit tua lorica. Aufer, non emam.

TUBICEN.

Quid vero ego tandem hac tuba faciam, quam emi olim sexaginta drachmis?

TRYGÆUS.

Plumbum si infundas in hanc cavitatem, deinde si superne virgam infigas longiusculam, fiet tibi pensilis cottabus.

TUBICEN.

Hei mihi! derides me.

TRYGÆUS.

Sed aliud consilium dabo. Plumbum quidem, ut dixi, infunde : ex hac autem parte funiculis suspensam lancem adde, et plane tibi fiet illud, quo possis ficus in agro servis tuis appendere.

GALEARUM FABER.

O implacate dæmon, ut me perdidisti, quando pro his galeis minam olim dedi! et quid jam faciam? quis enim eas emet?

TRYGÆUS.

Abi et vende eas Ægyptiis: sunt enim aptæ ad metiendam syrmæam.

HASTARIUS.

Hei mihi! o galearum faber, quam misera est nostra conditio!

TRYGÆUS.

Huic quidem nihil evenit mali.

HASTARIUS.

Sed quid est adhuc, ad quod galeis utatur quispiam?

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἐὰν τοιαυτασὶ μάθῃ λαβὰς ποιεῖν,
ἄμεινον ἢ νῦν αὔτ' ἀποδώσεται πολύ.

ΚΡΑΝΟΠΟΙΟΣ.

1260 Ἀπίωμεν, ὦ δορυξέ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Μηδαμῶς γ', ἐπεὶ
τούτῳ γ' ἐγὼ τὰ δόρατα ταῦτ' ὠνήσομαι.

ΔΟΡΥΞΟΣ.

Πόσον δίδως δῆτ';

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἰ διαπρισθεῖεν δίχα,
λάβοιμ' ἂν αὔτ' ἐς χάρακας, ἑκατὸν τῆς δραχμῆς.

ΔΟΡΥΞΟΣ.

Ὑβριζόμεθα. Χωρῶμεν, ὦ τᾶν, ἐκποδών.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1265 Νὴ τὸν Δί', ὡς τὰ παιδί' ἤδη 'ξέρχεται
οὐρησόμενα τὰ τῶν ἐπικλήτων δεῦρ', ἵνα
ἅττ' ᾄσεται προαναβάληταί μοι δοκεῖ.
Ἀλλ' ὅ τι περ ᾄδειν ἐπινοεῖς, ὦ παιδίον,
αὐτοῦ παρ' ἐμὲ στὰν πρότερον ἀναβαλοῦ 'νθαδί.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

1270 Νῦν αὖθ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Παῦσαι
ὁπλοτέρους ᾄδων, καὶ ταῦτ', ὦ τρισκακόδαιμον,
εἰρήνης γ' οὔσης· ἀμαθές γ' εἶ καὶ κατάρατον.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
σύν ῥ' ἔβαλον ῥινούς τε καὶ ἀσπίδας ὀμφαλοέσσας.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1275 Ἀσπίδας; οὐ παύσει μεμνημένον ἀσπίδος ἡμῖν;

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀνδρῶν οἰμωγή; κλαύσει νὴ τὸν Διόνυσον
οἰμωγὰς ᾄδων, καὶ ταύτας ὀμφαλοέσσας.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Ἀλλὰ τί δῆτ' ᾄδω; σὺ γάρ εἰπέ μοι οἷστισι χαίρεις.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1280 Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὶ τὰ τοιαυτί.
Ἄριστον προτίθεντο καὶ ἅττ' ἥδιστα πάσασθαι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο βοῶν κρέα, καὐχένας ἵππων
ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ πολέμου ἐκόρεσθεν.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Εἶεν· ἐκόρεσθεν τοῦ πολέμου κᾆτ' ἤσθιον.
1285 Ταῦτ' ᾆδε, ταῦθ', ὡς ἤσθιον κεκορημένοι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Θωρήσσοντ' ἄρ' ἔπειτα πεπαυμένοι —

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἄσμενοι, οἶμαι.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Πύργων δ' ἐξεχέοντο, βοὴ δ' ἄσβεστος ὀρώρει.

TRYGÆUS.

Si hujusmodi ansas discat quis facere, multo pluris eas vendet, quam nunc.

GALEARUM FABER.

Abeamus, o hastarum faber.

TRYGÆUS.

Nequaquam; quia ab hoc ego hastas istas emam.

HASTARIUS.

Quantum ergo das?

TRYGÆUS.

Si bifariam diffindantur singulæ, sumam eas pro ridicis, centenas drachma.

HASTARIUS.

Contumelia hæc est: discedamus hinc, o bone.

TRYGÆUS.

Ita hercle: nam pueri jam exeunt huc invitatorum, micturi, ut quæ cantaturi sunt præmeditentur, ni fallor. Sed, o puer, si quid cantare cogitas, hic propter me adstans prius præludium cantus face.

PUER LAMACHI.

Nunc rursus a bellicosis viris exordiamur —

TRYGÆUS.

Desine bellicosos cantare, præsertim, o perditissume, facta jam pace. Male doctus es et exsecrabilis.

PUER LAMACHI.

Illi autem quum jam prope essent concurrentes inter sese, scuta et clypeos conserebant umbonibus munitos.

TRYGÆUS.

Clypeos? nonne desines cantare clypeos memorantem nobis?

PUER LAMACHI.

Hic virûm ejulatus exoriebatur simul et supplicatio.

TRYGÆUS.

Virûm ejulatus, inquis? plorabis, ita me Bacchus amet, ejulatus canens, eosque umbonibus munitos.

PUER LAMACHI.

Sed quid canam tandem? tu enim dic mihi, quibus delecteris.

TRYGÆUS.

Cane, *Sic illi quidem comedebant boum carnes*, et quæ sunt istiusmodi: *Prandium adponebant et quæcunque sunt esu suavissuma.*

PUER LAMACHI.

Sic illi quidem comedebant boum carnes, sudantumque equorum cervices solvebant jugo, satiati jam bello.

TRYGÆUS.

Esto: bello satiati sunt; deinde comederunt. Ista cane, ista, ut comederint satiati.

PUER LAMACHI.

Pectora deinde sibi munierunt, postquam desiere —

TRYGÆUS.

Cupide et lubenter, ut credo.

PUER LAMACHI.

E turribus vero sese effuderunt; clamor autem ingens exortus est.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Κάκιστ' ἀπόλοιο, παιδάριον, αὐταῖς μάχαις·
οὐδὲν γὰρ ᾄδεις πλὴν πολέμους. Τοῦ καί ποτ' εἶ;

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

1290 Ἐγώ;

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Σὺ μέντοι νὴ Δί'.

ΠΑΙΣ ΛΑΜΑΧΟΥ.

Υἱὸς Λαμάχου.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Αἰβοῖ·
ἦ γὰρ ἐγὼ 'θαύμαζον ἀκούων, εἰ σὺ μὴ εἴης
ἀνδρὸς βουλομάχου καὶ κλαυσιμάχου τινὸς υἱός.
Ἄπερρε καὶ τοῖς λογχοφόροισιν ᾆδ' ἰόν.
1295 Ποῦ μοι τὸ τοῦ Κλεωνύμου 'στὶ παιδίον;
ᾆσον πρὶν εἰσιέναι τι· σὺ γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι
οὐ πράγματ' ᾄσει· σώφρονος γὰρ εἶ πατρός.

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ.

Ἀσπίδι μὲν Σαΐων τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

1300 Εἰπέ μοι, ὦ πόσθων, εἰς τὸν σαυτοῦ πατέρ' ᾄδεις;

ΠΑΙΣ ΚΛΕΩΝΥΜΟΥ.

Ψυχὴν δ' ἐξεσάωσα,

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Κατῄσχυνας δὲ τοκῆας.
Ἀλλ' εἰσίωμεν. Εὖ γὰρ οἶδ' ἐγὼ σαφῶς
ὅτι ταῦθ' ὅσ' ᾖσας ἄρτι περὶ τῆς ἀσπίδος
οὐ μὴ 'πιλάθῃ ποτ', ὢν ἐκείνου τοῦ πατρός.
1305 Ὑμῶν τὸ λοιπὸν ἔργον ἤδη 'νταῦθα τῶν μενόντων
φλᾶν ταῦτα πάντα καὶ σποδεῖν, καὶ μὴ κενὰς παρέλκειν.
Ἀλλ' ἀνδρικῶς ἐμβάλλετον,
καὶ σμώχετ' ἀμφοῖν ταῖν γνάθοιν· οὐδὲν γάρ, ὦ πονηροί,
1310 λευκῶν ὀδόντων ἔργον ἔστ', ἢν μή τι καὶ μασῶνται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμῖν μελήσει ταῦτά γ'· εὖ ποιεῖς δὲ καὶ σὺ φράζων.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.

Ἀλλ', ὦ πρὸ τοῦ πεινῶντες, ἐμβάλλεσθε τῶν λαγῴων·
ὡς οὐχὶ πᾶσαν ἡμέραν
πλακοῦσιν ἔστιν ἐντυχεῖν πλανωμένοις ἐρήμοις.
1315 Πρὸς ταῦτα βρύκετ', ἢ τάχ' ὑμῖν φημι μεταμελήσειν.

ΧΟΡΟΣ.

Εὐφημεῖν χρὴ καὶ τὴν νύμφην ἔξω τινὰ δεῦρο κομίζειν,
δᾷδάς τε φέρειν, καὶ πάντα λεὼν συγχαίρειν κἀπιχορεύειν.
Καὶ τὰ σκεύη πάλιν εἰς τὸν ἀγρὸν νυνὶ χρὴ πάντα κομίζειν
ὀρχησαμένους καὶ σπείσαντας καὶ Ὑπέρβολον ἐξελάσαντας,
1320 κἀπευξαμένους τοῖσι θεοῖσιν
διδόναι πλοῦτον τοῖς Ἕλλησιν,
κριθάς τε ποιεῖν ἡμᾶς πολλὰς
πάντας ὁμοίως οἶνόν τε πολύν,
σῦκά τε τρώγειν,
1325 τάς τε γυναῖκας τίκτειν ἡμῖν,
καὶ τἀγαθὰ πάνθ' ὅσ' ἀπωλέσαμεν
συλλέξασθαι πάλιν ἐξ ἀρχῆς,
λῆξαί τ' αἴθωνα σίδηρον.

TRYGÆUS.

Pessumis exemplis pereas, o puerule, cum tuis prœliis : nihil enim nisi bella canis. Cujusnam vero filius es?

PUER LAMACHI.

Egone?

TRYGÆUS.

Tu ergo hercle.

PUER LAMACHI.

Filius Lamachi.

TRYGÆUS.

Hui! mirabar profecto, dum te audiebam, ni tu esses *Bulomachi* hominis et *Clausimachi* alicujus filius. I in malam rem, et hastiferos adiens, iis canta. Ubi mihi Cleonymi est filius? cane, priusquam ingrediaris, aliquid : nam sat scio te pugnas non cantaturum : modesto enim es patre natus.

PUER CLEONYMI.

Clypeo quidem meo Saius aliquis superbit, quem ad fruticem reliqui invitus, instrumentum belli labe carens.

TRYGÆUS.

Dic mihi, o pusio, hæccine in patrem tuum canis?

PUER CLEONYMI.

Vitam autem meam servavi —

TRYGÆUS.

At parentum vitam dedecorasti. Sed ingrediamur : quippe sat certo scio, quæ modo cecinisti de clypeo, horum te numquam obliturum qui tali sis patre natus. Vobis autem hic manentibus id jam relinquitur negoti, ut hæc strenue comedatis et consumatis, nec frustra maxillas moveatis. Sed gnaviter incumbite, et raptim mandite utrisque maxillis. Nullus enim, o ærumnosi, alborum dentium usus est, nisi etiam aliquid mandant.

CHORUS.

Nobis hæc erunt curæ : bene vero facis et tu, quum nos mones.

TRYGÆUS.

Sed o qui antehac esuriebatis, ingurgitate vos leporinis : non enim quotidie licet incidere in placentas sine custode vagantes : quamobrem vorate, aut mox vos pœnitebit.

CHORUS.

Ore favere oportet, et sponsam huc foras adducere, tedasque ferre, et gratulari omnem populum, et choreas agere; atque omnem supellectilem nunc rursus in agrum portare, postquam saltaverimus, et libaverimus, et Hyperbolum expulerimus, deosque precati fuerimus, ut dent Græcis divitias, et ut magnus hordei proventus nobis sit omnibus pariter, vinique, utque ficus comedamus; et uxores ut nobis pariant bonaque omnia quæcunque amisimus, de integro collecta recuperemus, et coruscantis ferri ut cesset usus.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Δεῦρ', ὦ γύναι, εἰς ἀγρὸν,
1330 χὤπως μετ' ἐμοῦ καλὴ
καλῶς κατακείσει.

ΧΟΡΟΣ.
Ὦ τρισμάκαρ, ὡς δικαί-
ως τἀγαθὰ νῦν ἔχεις.
1335 Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ,
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ.
Τί δράσομεν αὐτήν;
Τί δράσομεν αὐτήν;
τρυγήσομεν αὐτὴν,
τρυγήσομεν αὐτήν.
1340 Ἀλλ' ἀράμενοι φέρω-
μεν οἱ προτεταγμένοι
τὸν νυμφίον, ὦνδρες.
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ,
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
Οἰκήσετε γοῦν καλῶς
1345 οὐ πράγματ' ἔχοντες, ἀλ-
λὰ συκολογοῦντες.
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ,
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ.

ΧΟΡΟΣ.
Τοῦ μὲν μέγα καὶ παχὺ,
τῆς δ' ἡδὺ τὸ σῦκον.

ΤΡΥΓΑΙΟΣ.
1350 Φήσεις γ', ὅταν ἐσθίῃς
οἶνόν τε πίῃς πολύν.
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ,
Ὑμὴν, Ὑμέναι' ὦ.

ΧΟΡΟΣ.
Ὦ χαίρετε χαίρετ', ἄν-
1355 δρες, κἂν ξυνέπησθέ μοι,
πλακοῦντας ἔδεσθε.

TRYGÆUS.
Veni, o mulier, in agrum, daque operam, ut mecum bella belle cubes.

CHORUS.
O terbeate, quam merito hæc bona nunc habes! Hymen o Hymenæe, Hymen o Hymenæe! Quid ei faciemus? quid ei faciemus? fruemur ea, fruemur ea. Sed nos, o viri, qui in primo ordine sumus, sustollamus et feramus sponsum. Hymen o Hymenæe, Hymen o Hymenæe!

TRYGÆUS.
Proinde bene habitabitis, nec molestias sustinebitis, sed ficus colligetis. Hymen o Hymenæe, Hymen o Hymenæe!

CHORUS.
Ille habet magnam et crassam, hæc vero dulcem ficum.

TRYGÆUS.
Dices ergo quum comederis, vinumque biberis multum, *Hymen o Hymenæe, Hymen o Hymenæe!*

CHORUS.
O valete, valete, viri, et si me sequamini, placentas comedetis.

ΟΡΝΙΘΕΣ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
ΤΡΟΧΙΛΟΣ, θεράπων Ἔποπος.
ΕΠΟΨ.
ΧΟΡΟΣ ΟΡΝΙΘΩΝ.
ΦΟΙΝΙΚΟΠΤΕΡΟΣ.
ΚΗΡΥΚΕΣ.
ΙΕΡΕΥΣ.
ΠΟΙΗΤΗΣ.
ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.
ΜΕΤΩΝ γεωμέτρης.
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.
ΑΓΓΕΛΟΙ.
ΙΡΙΣ.
ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.
ΚΙΝΗΣΙΑΣ, διθυραμβοποιός.
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.
ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.
ΠΟΣΕΙΔΩΝ.
ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ΟΙΚΕΤΗΣ Πεισθεταίρου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὀρθὴν κελεύεις, ᾗ τὸ δένδρον φαίνεται;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Διαρραγείης· ἥδε δ' αὖ κρώζει πάλιν.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Τί, ὦ πονήρ', ἄνω κάτω πλανύττομεν;
ἀπολούμεθ' ἄλλως τὴν ὁδὸν προφορουμένω.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
5 Τὸ δ' ἐμὲ κορώνῃ πειθόμενον τὸν ἄθλιον
ὁδοῦ περιελθεῖν στάδια πλεῖν ἢ χίλια.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Τὸ δ' ἐμὲ κολοιῷ πειθόμενον τὸν δύσμορον
ἀποσποδῆσαι τοὺς ὄνυχας τῶν δακτύλων.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἀλλ' οὐδ' ὅπου γῆς ἐσμὲν οἶδ' ἔγωγ' ἔτι.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
10 Ἐντευθενὶ τὴν πατρίδ' ἂν ἐξεύροις σύ που;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐδ' ἂν μὰ Δία γ' ἐντεῦθεν Ἐξηκεστίδης.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Οἴμοι.

AVES.

DRAMATIS PERSONÆ.

EUELPIDES.
PISTHETÆRUS.
TROCHILUS, famulus Epopis.
EPOPS.
CHORUS AVIUM.
PHŒNICOPTERUS.
PRÆCONES.
SACERDOS.
POETA.
FATIDICUS.
METON geometra.
INSPECTOR.
LEGISLATOR.
NUNTII.
IRIS.
PATRICIDA.
CINESIAS, dithyramborum poeta.
SYCOPHANTA.
PROMETHEUS.
NEPTUNUS.
TRIBALLUS.
HERCULES.
FAMULUS Pisthetæri.

EUELPIDES.
Rectane jubes, qua arbor illa conspicitur?
PISTHETÆRUS.
Disrumparis! hæc enimvero retro eundum esse crocitat.
EUELPIDES.
Quid, miser, sursum deorsumoberramus? peribimus frustra viam euntes redeuntesque.
PISTHETÆRUS.
Mene vero miserum cornici obsequutum iter decucurrisse stadiorum plus quam mille!
EUELPIDES.
Mene vero infelicem graculo obsequutum detrivisse ungues digitorum!
PISTHETÆRUS.
Atqui nec ubi terrarum simus amplius equidem novi.
EUELPIDES.
Hinccine tu patriam invenias alicubi?
PISTHETÆRUS.
Nunquam hercle : ne Execestides quidem hinc inveniat.
EUELPIDES.
Væ mihi!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Σὺ μὲν ὦ τᾶν, τὴν ὁδὸν ταύτην ἴθι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἦ δεινὰ νὼ δέδρακεν οὑκ τῶν ὀρνέων,
ὁ πινακοπώλης Φιλοκράτης μελαγχολῶν,
15 ὃς τώδ' ἔφασκε νῷν φράσειν τὸν Τηρέα,
τὸν ἔποφ', ὃς ὄρνις ἐγένετ' ἐκ τῶν ὀρνέων·
κἀπέδοτο τὸν μὲν Θαρρελείδου τουτονὶ
κολοιὸν ὀβολοῦ, τηνδεδὶ τριωβόλου.
Τὼ δ' οὐκ ἄρ' ἤστην οὐδὲν ἄλλο πλὴν δάκνειν.
20 Καὶ νῦν τί κέχηνας; ἔσθ' ὅποι κατὰ τῶν πετρῶν
ἡμᾶς ἔτ' ἄξεις; οὐ γάρ ἐστ' ἐνταῦθά τις
ὁδός.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐδὲ μὰ Δί' ἐνταῦθά γ' ἀτραπὸς οὐδαμοῦ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἡ δ' ἡ κορώνη τῆς ὁδοῦ τι λέγει πέρι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ ταὐτὰ κρώζει μὰ Δία νῦν τε καὶ τότε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

25 Τί δὴ λέγει περὶ τῆς ὁδοῦ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δ' ἄλλο γ' ἢ
βρύκουσ' ἀπέδεσθαί φησί μου τοὺς δακτύλους;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὐ δεινὸν οὖν δῆτ' ἐστὶν ἡμᾶς δεομένους
ἐς κόρακας ἐλθεῖν καὶ παρεσκευασμένους,
ἔπειτα μὴ 'ξευρεῖν δύνασθαι τὴν ὁδόν;
30 Ἡμεῖς γάρ, ὦνδρες οἱ παρόντες ἐν λόγῳ,
νόσον νοσοῦμεν τὴν ἐναντίαν Σάκᾳ·
ὁ μὲν γὰρ ὢν οὐκ ἀστὸς εἰσβιάζεται,
ἡμεῖς δὲ φυλῇ καὶ γένει τιμώμενοι,
ἀστοὶ μετ' ἀστῶν, οὐ σοβοῦντος οὐδενὸς
35 ἀνεπτόμεσθ' ἐκ τῆς πατρίδος ἀμφοῖν ποδοῖν,
αὐτὴν μὲν οὐ μισοῦντ' ἐκείνην τὴν πόλιν
τὸ μὴ οὐ μεγάλην εἶναι φύσει κεὐδαίμονα
καὶ πᾶσι κοινὴν ἐναποτῖσαι χρήματα.
Οἱ μὲν γὰρ οὖν τέττιγες ἕνα μῆν' ἢ δύο
40 ἐπὶ τῶν κραδῶν ᾄδουσ', Ἀθηναῖοι δ' ἀεὶ
ἐπὶ τῶν δικῶν ᾄδουσι πάντα τὸν βίον.
Διὰ ταῦτα τόνδε τὸν βάδον βαδίζομεν,
κανοῦν δ' ἔχοντε καὶ χύτραν καὶ μυρρίνας
πλανώμεθα ζητοῦντε τόπον ἀπράγμονα,
45 ὅπου καθιδρυθέντε διαγενοίμεθ' ἄν.
Ὁ δὲ στόλος νῷν ἐστι παρὰ τὸν Τηρέα
τὸν ἔποπα, παρ' ἐκείνου πυθέσθαι δεομένοιν,
εἴ που τοιαύτην εἶδε πόλιν ᾗ 'πέπτατο.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὗτος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τί ἐστιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἡ κορώνη μοι πάλαι
50 ἄνω τι φράζει.

PISTHETÆRUS.

At tu, amice, istam viam ingreditor.

EUELPIDES.

Certe malo nos multavit ille ab aviario foro avium venditor Philocrates atra bile percitus; qui hasce dixit nobis indices futuras esse Terei Epopis, qui ales factus est ex avium prosapia, vendiditque istum Tharrelidæ graculum obolo; hanc vero tribus: at enim utrisque nihil aliud inest quam morsicare. Et quid tu nunc hiante ore prospectas? an aliquo nos duces, ubi de petris præcipites cadamus? non enim hic est ulla via.

PISTHETÆRUS.

Nec pol hic uspiam est semita.

EUELPIDES.

An neque cornix quicquam de via dicit?

PISTHETÆRUS.

Non eadem hercle nunc crocitat atque antea.

EUELPIDES.

Quid ergo de via dicit?

PISTHETÆRUS.

Quid enim aliud, quam se rodendo abesuram dicit meos digitos?

EUELPIDES.

Nonne vero miserum est, nos, qui cupimus ad corvos ire, et id jam molimur, non tamen invenire posse viam? Nos etenim, o viri, qui huic sermoni interestis, haud consimili morbo laboramus, atque ille est Sacæ. Is enim, quum civis non sit, vi sese intrudit: nos autem tribu et genere insignes, cives cum civibus, nemine pellente, evolavimus e patria utrisque pedibus; non ipsam quidem illam odio habentes urbem, quasi non magna sit vere et fortunata, omnibusque communis habentium in ea litibus perdituris. Enimvero cicadæ unum mensem, aut duos, in arborum cantant ramis; at Athenienses semper judiciis affixi cantant omnem vitam. Propterea hanc viam ingredimur, canistrumque ferentes, et ollam, myrrhinasque, erramus, locum investigantes negoti molestiæque vacuum, ubi perpetuam sedem figamus. Iter autem utrisque nobis est ad Tereum Epopem, utpote a quo sciscitari avemus, sicubi talem viderit urbem iis in locis ad quæ pervolavit.

PISTHETÆRUS.

Heus tu.

EUELPIDES.

Quid est?

PISTHETÆRUS.

Jamdudum mihi cornix. sursum ut tendamus, quiddam significat.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Χὠ κολοιὸς οὑτοσὶ
ἄνω κέχηνεν ὡσπερεὶ δεικνύς τί μοι·
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἔστιν ἐνταῦθ' ὄρνεα.
Εἰσόμεθα δ' αὐτίκ', ἢν ποιήσωμεν ψόφον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἀλλ' οἶσθ' ὃ δρᾶσον; τῷ σκέλει θένε τὴν πέτραν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
55 Σὺ δὲ τῇ κεφαλῇ γ', ἵν' ᾖ διπλάσιος ὁ ψόφος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Σὺ δ' οὖν λίθῳ κόψον λαβών.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Πάνυ γ', εἰ δοκεῖ.
Παῖ παῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τί λέγεις, οὗτος, τὸν ἔποπα παῖ καλεῖς;
οὐκ ἀντὶ τοῦ παιδός σ' ἐχρῆν ἐποποῖ καλεῖν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἐποποῖ. Ποιήσεις τοί με κόπτειν αὖθις αὖ;
60 ἐποποῖ.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Τίνες οὗτοι; τίς ὁ βοῶν τὸν δεσπότην;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἄπολλον ἀποτρόπαιε, τοῦ χασμήματος.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Οἴμοι τάλας, ὀρνιθοθήρα τουτωί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Οὕτως τι δεινὸν οὐδὲ κάλλιον λέγειν;

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Ἀπολεῖσθον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν ἀνθρώπω.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Τί δαί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
65 Ὑποδεδιὼς ἔγωγε, Λιβυκὸν ὄρνεον.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Οὐδὲν λέγεις.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Καὶ μὴν ἐροῦ τὰ πρὸς ποδῶν.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Ὁδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ὄρνις; οὐκ ἐρεῖς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἐπικεχοδὼς ἔγωγε Φασιανικός.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἀτὰρ σὺ τί θηρίον ποτ' εἶ πρὸς τῶν θεῶν;

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
70 Ὄρνις ἔγωγε δοῦλος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἡττήθης τινὸς
ἀλεκτρυόνος;

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.
Οὐχ, ἀλλ' ὅτε περ ὁ δεσπότης
ἔποψ ἐγένετο, τότε γενέσθαι μ' ηὔξατο
ὄρνιν, ἵν' ἀκόλουθον διάκονόν τ' ἔχῃ.

EUELPIDES.
Hic itidem graculus sursum hians spectat, quasi aliquid mihi monstraret: neque omnino fieri potest, quin hic sint aves. Jam scibimus, ubi sonitum pultando fecerimus.

PISTHETÆRUS.
Scin' vero quid facias? crure tuo pulta petram.

EUELPIDES.
At tu capite, sis, duplex ut exoriatur sonus.

PISTHETÆRUS.
Ergo itaque sumto lapide pulta.

EUELPIDES.
Utique, siquidem videtur. Puer, heus puer.

PISTHETÆRUS.
Quid tu mihi? Epopem evocaturus, *Puer* dicis? nonne vice *pueri* decebat *Epopoi* inclamare?

EUELPIDES.
Epopoi. Efficiesne ut pultem denuo? Epopoi.

TROCHILUS.
Quinam hi? quis inclamat herum?

EUELPIDES.
Apollo averrunce, qui rictus!

TROCHILUS.
Væ mihi misero! aucupes isti sunt.

EUELPIDES.
Siccine tremendum nec melius dictu est?

TROCHILUS.
Male peribitis.

EUELPIDES.
Atqui homines non sumus.

TROCHILLUS.
Quid ergo?

EUELPIDES.
Hypodedios ego sum, avis Libyca.

TROCHILUS.
Nihil dicis.

EUELPIDES.
At enim interroga quod est ad pedes nostros.

TROCHILUS.
Hicce vero quis est ales? quin dicis?

PISTHETÆRUS.
Epicechodos equidem Phasianicus.

EUELPIDES.
At tu, quid tandem animalis es, obsecro?

TROCHILUS.
Ales equidem servus.

EUELPIDES.
Num ab aliquo superatus es gallo?

TROCHILUS.
Minume: sed quando herus meus in epopem est conversus, tunc fieri me quoque optavit alitem, ut a pedibus me haberet et ministrum.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Δεῖται γὰρ ὄρνις καὶ διακόνου τινός;

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.

75 Οὗτός γ', ἅτ', οἶμαι, πρότερον ἄνθρωπός ποτ' ὤν,
τοτὲ μὲν ἐρᾷ φαγεῖν ἀφύας Φαληρικάς·
τρέχω 'π' ἀφύας ἐγὼ λαβὼν τὸ τρυβλίον.
Ἔτνους δ' ἐπιθυμεῖ, δεῖ τορύνης καὶ χύτρας·
τρέχω 'πὶ τορύνην.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τροχίλος ὄρνις οὑτοσί.
80 Οἶσθ' οὖν ὃ δρᾶσον, ὦ τροχίλε; τὸν δεσπότην
ἡμῖν κάλεσον.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.

Ἀλλ' ἀρτίως νὴ τὸν Δία
εὕδει καταφαγὼν μύρτα καὶ σέρφους τινάς.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὅμως ἐπέγειρον αὐτόν.

ΤΡΟΧΙΛΟΣ.

Οἶδα μὲν σαφῶς
ὅτι ἀχθέσεται, σφῷν δ' αὐτὸν οὕνεχ' ἐπεγερῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

85 Κακῶς σύ γ' ἀπόλοι', ὥς μ' ἀπέκτεινας δέει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, χὠ κολοιός μ' οἴχεται
ὑπὸ τοῦ δέους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ δειλότατον σὺ θηρίον,
δείσας ἀφῆκας τὸν κολοιόν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Εἰπέ μοι,
σὺ δὲ τὴν κορώνην οὐκ ἀφῆκας καταπεσών;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

90 Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ποῦ γάρ ἐστιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀπέπτατο.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἆρ' ἀφῆκας· ὦγάθ', ὡς ἀνδρεῖος εἶ.

ΕΠΟΨ.

Ἄνοιγε τὴν ὕλην, ἵν' ἐξέλθω ποτέ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὦ Ἡράκλεις, τουτὶ τί ποτ' ἐστὶ θηρίον;
τίς ἡ πτέρωσις; τίς ὁ τρόπος τῆς τριλοφίας;

ΕΠΟΨ.

95 Τίνες εἰσί μ' οἱ ζητοῦντες;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οἱ δώδεκα θεοὶ
εἴξασιν ἐπιτρῖψαί σε.

ΕΠΟΨ.

Μῶν με σκώπτετον
ὁρῶντε τὴν πτέρωσιν; ἦ γὰρ, ὦ ξένοι,
ἄνθρωπος.

EUELPIDES.

An igitur avi etiam usus est ministro aliquo?

TROCHILUS.

Hic quidem, opinor, utpote qui antehac homo fuerit olim, nunc quidem comedere cupit apuas Phalericas: ego, sumta trulla, ad apuas curro: nunc autem pultem desiderat; tudicula opus est et olla; tudiculam arcessitum curro.

EUELPIDES.

Trochilus ales iste est. Scin' ergo quid facias, Trochile? herum nobis voca.

TROCHILUS.

Atqui hercle modo obdormivit, postquam comedit myrti baccas, et vermes aliquot.

EUELPIDES.

Attamen illum excita.

TROCHILUS.

Equidem liquide scio illum hoc ægre laturum vestri tamen gratia illum expergefaciam.

PISTHETÆRUS.

Male pereas: ita me occidisti metu.

EUELPIDES.

O me infortunatum! etiam graculus mihi evolavit præ metu.

PISTHETÆRUS.

O tu timidissumum animal, pavens amisisti graculum?

EUELPIDES.

Dic mihi, quæso, nonne tu prolapsus amisisti cornicem?

PISTHETÆRUS.

Non equidem hercle.

EUELPIDES.

Ubi igitur est?

PISTHETÆRUS.

Avolavit.

EUELPIDES.

Non ergo amisti, o bone: quam virili es animo.

EPOPS.

Aperi silvam, ut exeam tandem.

EUELPIDES.

O Hercules! hoc quid tandem est animalis? quænam hæc est pennarum, quæ triplicis cristæ ratio?

EPOPS.

Quinam illi sunt, qui me quærunt?

EUELPIDES.

Consentes Dii — te male mulcasse videntur.

EPOPS.

Num mihi illuditis, formam videntes alarum? Equidem eram, hospites, antehac homo.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Οὐ σοῦ καταγελῶμεν.

ΕΠΟΨ.
Ἀλλὰ τοῦ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τὸ ῥάμφος ἡμῖν σου γέλοιον φαίνεται.

ΕΠΟΨ.
100 Τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνεται
ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Τηρεὺς γὰρ εἶ σύ; πότερον ὄρνις ἢ ταὼς;

ΕΠΟΨ.
Ὄρνις ἔγωγε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Κᾆτά σοι ποῦ τὰ πτερά;

ΕΠΟΨ.
Ἐξερρύηκε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Πότερον ὑπὸ νόσου τινός;

ΕΠΟΨ.
105 Οὐχ, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα πάντα τὤρνεα
πτερορρυεῖ τε καὖθις ἕτερα φύομεν.
Ἀλλ' εἴπατόν μοι, σφὼ τίν' ἐστόν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Νώ; βροτώ.

ΕΠΟΨ.
Ποδαπὼ τὸ γένος δ';

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὅθεν αἱ τριήρεις αἱ καλαί.

ΕΠΟΨ.
Μῶν ἡλιαστά;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Μάλλὰ θατέρου τρόπου,
110 ἀπηλιαστά.

ΕΠΟΨ.
Σπείρεται γὰρ τοῦτ' ἐκεῖ
τὸ σπέρμ';

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὀλίγον ζητῶν ἂν ἐξ ἀγροῦ λάβοις.

ΕΠΟΨ.
Πρέγους δὲ δὴ τοῦ δεομένω δεῦρ' ἠλθέτην;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Σοὶ ξυγγενέσθαι βουλομένω.

ΕΠΟΨ.
Τίνος πέρι;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὅτι πρῶτα μὲν ἦσθ' ἄνθρωπος, ὥσπερ νώ, ποτέ,
115 κἀργύριον ὠφείλησας, ὥσπερ νώ, ποτέ,
κοὐκ ἀποδιδοὺς ἔχαιρες, ὥσπερ νώ, ποτέ·
εἶτ' αὖθις ὀρνίθων μεταλλάξας φύσιν,
καὶ γῆν ἐπεπέτου καὶ θάλατταν ἐν κύκλῳ,
καὶ πάνθ' ὅσαπερ ἄνθρωπος ὅσα τ' ὄρνις φρονεῖς·
120 ταῦτ' οὖν ἱκέται νὼ πρὸς σὲ δεῦρ' ἀφίγμεθα,
εἴ τινα πόλιν φράσειας ἡμῖν εὔερον,
ὥσπερ σισύραν ἐγκατακλινῆναι μαλθακήν.

EUELPIDES.
Tibi non irridemus.

EPOPS.
Cui ergo?

PISTHETÆRUS.
Rostrum tuum nobis ridiculum videtur.

EPOPS.
Talibus ergo Sophocles injuriis adficit in tragœdiis me Tereum.

EUELPIDES.
Tune itaque Tereus es? utrum ales an pavo?

EPOPS.
Ales equidem.

EUELPIDES.
At enim ubi tibi sunt pennæ?

EPOPS.
Defluxerunt.

EUELPIDES.
Anne morbo aliquo?

EPOPS.
Minume: sed hieme cunctis alitibus pennæ defluunt: iterumque aliæ enascuntur. Sed dicitote mihi, vos quinam estis?

EUELPIDES.
Nos? mortales sumus.

EPOPS.
Cujates gente?

EUELPIDES.
Unde triremes illæ pulcræ sunt.

EPOPS.
Num Heliastæ?

EUELPIDES.
Minume: sed alterius moris, Apeliastæ.

EPOPS.
Seriturne ibi illud semen?

EUELPIDES.
Toto in agro si quæras, pauxillum inde feres.

EPOPS.
Cujus itaque rei indigentes huc venistis?

EUELPIDES.
Te convenire cupientes.

EPOPS.
Qua de re?

EUELPIDES.
Quia primum quidem olim homo fuisti, uti nos; argentumque item debuisti olim, uti nos; idque si non redderes, gaudebas olim, uti nos: deinde vero in avium conversus naturam, et terram circumvolasti et mare; et omnia, quæcunque homo, quæque avis, pernosti. Eo igitur supplices ad te huc venimus, si quam nobis urbem indicare habeas tenellam, cui molliter, ut in villosis stragulis, incubemus.

ΕΠΟΨ.
Ἔπειτα μείζω τῶν Κραναῶν ζητεῖς πόλιν;
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Μείζω μὲν οὐδὲν, προσφορωτέραν δὲ νῷν.
ΕΠΟΨ.
125 Ἀριστοκρατεῖσθαι δῆλος εἶ ζητῶν.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἐγώ;
ἥκιστα· καὶ τὸν Σκελλίου βδελύττομαι.
ΕΠΟΨ.
Ποίαν τιν' οὖν ἥδιστ' ἂν οἰκοῖτ' ἂν πόλιν;
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὅπου τὰ μέγιστα πράγματ' εἴη τοιαδί·
ἐπὶ τὴν θύραν μου πρῴ τις ἐλθὼν τῶν φίλων
130 λέγοι ταδί· πρὸς τοῦ Διὸς τοὐλυμπίου,
ὅπως παρέσει μοι καὶ σὺ καὶ τὰ παιδία
λουσάμενα πρῴ· μέλλω γὰρ ἑστιᾶν γάμους·
καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποιήσης· εἰ δὲ μή,
μή μοι τότε γ' ἔλθῃς, ὅταν ἐγὼ πράττω κακῶς.
ΕΠΟΨ.
135 Νὴ Δία ταλαιπώρων γε πραγμάτων ἐρᾷς.
Τί δαὶ σύ;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τοιούτων ἐρῶ κἀγώ.
ΕΠΟΨ.
Τίνων;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ὅπου ξυναντῶν μοι ταδί τις μέμψεται
ὥσπερ ἀδικηθεὶς παιδὸς ὡραίου πατήρ·
καλῶς γέ μου τὸν υἱὸν, ὦ Στιλβωνίδη,
140 εὑρὼν ἀπιόντ' ἀπὸ γυμνασίου λελουμένον
οὐκ ἔκυσας, οὐ προσεῖπας, οὐ προσηγάγου,
οὐκ ὠρχιπέδησας, ὢν ἐμοὶ πατρικὸς φίλος.
ΕΠΟΨ.
Ὦ δειλακρίων σὺ τῶν κακῶν οἵων ἐρᾷς.
Ἀτὰρ ἔστι γ' ὁποίαν λέγετον εὐδαίμων πόλις
145 παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Οἴμοι, μηδαμῶς
ἡμῖν γε παρὰ θάλατταν, ἵν' ἀνακύψεται
κλητῆρ' ἄγουσ' ἕωθεν ἡ Σαλαμινία.
Ἑλληνικὴν δὲ πόλιν ἔχεις ἡμῖν φράσαι;
ΕΠΟΨ.
Τί δ' οὐ τὸν Ἠλεῖον Λέπρεον οἰκίζετον
150 ἐλθόνθ';
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὁτιὴ νὴ τοὺς θεοὺς ὅσ' οὐκ ἰδὼν
βδελύττομαι τὸν Λέπρεον ἀπὸ Μελανθίου.
ΕΠΟΨ.
Ἀλλ' εἰσὶν ἕτεροι τῆς Λοκρίδος Ὀπούντιοι,
ἵνα χρὴ κατοικεῖν.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' ἔγωγ' Ὀπούντιος
οὐκ ἂν γενοίμην ἐπὶ ταλάντῳ χρυσίου.

EPOPS.
Itane majorem Athenis urbem quæris?
EUELPIDES.
Minime quidem majorem, sed nobis commodiorem.
EPOPS.
Palam est aristocratiam te quærere.
EUELPIDES.
Egone? minume: quin Scelliæ filium abominer.
EPOPS.
Qualem ergo lubentissume habitetis urbem?
EUELPIDES.
Ubi summa sint ejusmodi negotia: meas veniens ad fores mane aliquis amicorum hæc mihi talia dicat: *Per Jovem Olympium rogo, ut una mecum sis et tu, tuique liberi, loti tempori: epulas enim nuptiales celebraturus sum: neque aliter omnino feceris; sin minus, ne ad me tunc invisas, quum res fuerint adversæ.*
EPOPS.
Edepol næ tu miserabilium rerum cupiditate duceris. Quid vero tu?
PISTHETÆRUS.
Haud dissimilia et ipsus amo.
EPOPS.
Quænam?
PISTHETÆRUS.
Ubi quis mihi obvius hæc exprobret, tanquam injuria adfectus, pueri formosi pater: *Egregie vero mihi filium, o Stilbonide, quum obviam haberes redeuntem a gymnasio lotum, non osculo tetigisti, non adlocutus es, non illexisti, neque testiculos attrectasti, quum mihi paternus sis amicus!*
EPOPS.
Miser, quanta expetis mala! Sed interim est, qualem dicitis, beata civitas propter Erythræum mare.
EUELPIDES.
Hei mihi! nequaquam nobis maritimam urbem memores, ubi apparebit calatorem vehens summo mane Salaminia navis. Græcam vero urbem habesne nobis indicare?
EPOPS.
Quidni ad Eleum Lepreum incolendam migratis?
EUELPIDES.
Quia, ita me dii ament, et si non viderim, abominor tamen Lepreum, Melanthi causa.
EPOPS.
Atqui alii utique sunt Locridis Opuntii, ubi commode potest habitari.
EUELPIDES.
Equidem vero Opuntius ut fiam, auri talentum

156 Οὗτος δὲ δὴ τίς ἐσθ' ὁ μετ' ὀρνίθων βίος;
σὺ γὰρ οἶσθ' ἀκριβῶς.

ΕΠΟΨ.

Οὐκ ἄχαρις ἐς τὴν τριβήν·
οὗ πρῶτα μὲν δεῖ ζῆν ἄνευ βαλαντίου.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Πολλήν γ' ἀφεῖλες τοῦ βίου κιβδηλίαν.

ΕΠΟΨ.

Νεμόμεσθα δ' ἐν κήποις τὰ λευκὰ σήσαμα
160 καὶ μύρτα καὶ μήκωνα καὶ σισύμβρια.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὑμεῖς μὲν ἄρα ζῆτε νυμφίων βίον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Φεῦ φεῦ·
ἦ μέγ' ἐνορῶ βούλευμ' ἐν ὀρνίθων γένει,
καὶ δύναμιν ἣ γένοιτ' ἄν, εἰ πίθοισθέ μοι.

ΕΠΟΨ.

Τί σοι πιθώμεσθ';

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὅ τι πίθησθε; πρῶτα μὲν
165 μὴ περιπέτεσθε πανταχῇ κεχηνότες·
ὡς τοῦτ' ἄτιμον τοὔργον ἐστίν. Αὐτίκα
ἐκεῖ παρ' ἡμῖν τοὺς πετομένους ἢν ἔρῃ,
τίς ὄρνις οὗτος; ὁ Τελέας ἐρεῖ ταδί·
ἄνθρωπος ὄρνις ἀστάθμητος πετόμενος,
170 ἀτέκμαρτος, οὐδὲν οὐδέποτ' ἐν ταὐτῷ μένων.

ΕΠΟΨ.

Νὴ τὸν Διόνυσον, εὖ γε μωμᾷ ταυταγί.
Τί ἂν οὖν ποιοῖμεν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἰκίσατε μίαν πόλιν.

ΕΠΟΨ.

Ποίαν δ' ἂν οἰκίσαιμεν ὄρνιθες πόλιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἄληθες, ὦ σκαιότατον εἰρηκὼς ἔπος;
175 βλέψον κάτω.

ΕΠΟΨ.

Καὶ δὴ βλέπω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Βλέπε νῦν ἄνω.

ΕΠΟΨ.

Βλέπω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Περίαγε τὸν τράχηλον.

ΕΠΟΨ.

Νὴ Δία,
ἀπολαύσομαί τι δ', εἰ διαστραφήσομαι;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Εἶδές τι;

ΕΠΟΨ.

Τὰς νεφέλας γε καὶ τὸν οὐρανόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐχ οὗτος οὖν δήπου 'στὶν ὀρνίθων πόλος;

---

non meream. At hæc cum avibus qualis est vita? istuc enim tu nosti accurate.

EPOPS.

Non injucunda degere : quippe ubi primum oportet vivere sine marsupio.

EUELPIDES.

Multam sane e vita abstulisti depravationem.

PISTHETÆRUS.

Depascimur autem in hortis alba sesama, myrtique baccas, et papaver, et sisymbria.

EPOPS.

Vos igitur vivitis recens nuptorum vitam.

PISTHETÆRUS.

Heu, heu! profecto magnum video consilium in avium gente, et potentiam, quæ exsistere possit, si mihi obtemperetis.

EPOPS.

Quid tibi obtemperemus?

PISTHETÆRUS.

Quid mihi obtemperetis? primum ne circumvoletis quoquoversus ore hiante, quia res est istæc indecora. Quod ut argumento tibi ostendam, en illic apud nos si quis de inconstantibus illis, quos volitare dicimus, interroget, *Quænam est hæc avis?* Teleas hæc dicet : *Homo est instabilis, immo avis volitans, vaga, nullum unquam momentum in eodem permanens.*

EPOPS.

Ita me Bacchus amet, recte ista carpis. Quid igitur faciamus?

PISTHETÆRUS.

Condite unam urbem.

EPOPS.

Qualem autem condamus aves urbem?

PISTHETÆRUS.

Itane vero? o sinisterrimum prolocute verbum! despice deorsum.

EPOPS.

Enimvero despicio.

PISTHETÆRUS.

Adspice nunc sursum.

EPOPS.

Adspicio.

PISTHETÆRUS.

Circumage collum.

EPOPS.

Næ hercle operæ pretium fecero, si collum distorqueam.

PISTHETÆRUS.

Vidistine quid?

EPOPS.

Nubes equidem et cœlum.

PISTHETÆRUS.

Nonne hic vero est avium polus?

ΕΠΟΨ.

180 Πόλος; τίνα τρόπον;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὥσπερ εἴποι τις τόπος.
Ὅτι δὲ πολεῖται τοῦτο καὶ διέρχεται
ἅπαντα, διὰ τοῦτό γε καλεῖται νῦν πόλος·
ἣν δ' οἰκίσητε τοῦτο καὶ φάρξηθ' ἅπαξ,
ἐκ τοῦ πόλου τούτου κεκλήσεται πόλις.
185 Ὥστ' ἄρξετ' ἀνθρώπων μὲν ὥσπερ παρνόπων,
τοὺς δ' αὖ θεοὺς ἀπολεῖτε λιμῷ Μηλίῳ.

ΕΠΟΨ.

Πῶς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐν μέσῳ δήπουθεν ἀήρ ἐστι γῆς.
Εἶθ' ὥσπερ ἡμεῖς, ἢν ἰέναι βουλώμεθα
Πυθῶδε, Βοιωτοὺς δίοδον αἰτούμεθα,
190 οὕτως, ὅταν θύσωσιν ἄνθρωποι θεοῖς,
ἢν μὴ φόρον φέρωσιν ὑμῖν οἱ θεοὶ,
διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους
τῶν μηρίων τὴν κνῖσαν οὐ διαφρήσετε.

ΕΠΟΨ.

Ἰοὺ ἰού·
μὰ γῆν, μὰ παγίδας, μὰ νεφέλας, μὰ δίκτυα,
195 μὴ 'γὼ νόημα κομψότερον ἤκουσά πω·
ὥστ' ἂν κατοικίζοιμι μετὰ σοῦ τὴν πόλιν,
εἰ ξυνδοκοίη τοῖσιν ἄλλοις ὀρνέοις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τίς ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' αὐτοῖς διηγήσαιτο;

ΕΠΟΨ.

Σύ.
Ἐγὼ γὰρ αὐτοὺς βαρβάρους ὄντας πρὸ τοῦ
200 ἐδίδαξα τὴν φωνὴν, ξυνὼν πολὺν χρόνον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πῶς δῆτ' ἂν αὐτοὺς ξυγκαλέσειας;

ΕΠΟΨ.

Ῥᾳδίως.
Δευρὶ γὰρ ἐμβὰς αὐτίκα μάλ' ἐς τὴν λόχμην,
ἔπειτ' ἀνεγείρας τὴν ἐμὴν ἀηδόνα,
καλοῦμεν αὐτούς· οἱ δὲ νῷν τοῦ φθέγματος
205 ἐάνπερ ἐπακούσωσι, θεύσονται δρόμῳ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ φίλτατ' ὀρνίθων σὺ, μή νυν ἕσταθι·
ἀλλ' ἀντιβολῶ σ', ἄγ' ὡς τάχιστ' ἐς τὴν λόχμην
ἔσβαινε κἀνέγειρε τὴν ἀηδόνα.

ΕΠΟΨ.

Ἄγε σύννομέ μοι, παῦσαι μὲν ὕπνου,
210 λῦσον δὲ νόμους ἱερῶν ὕμνων,
οὓς διὰ θείου στόματος θρηνεῖς,
τὸν ἐμὸν καὶ σὸν πολύδακρυν Ἴτυν
ἐλελιζομένη διεροῖς μέλεσιν
γένυος ξουθῆς·
215 καθαρὰ χωρεῖ διὰ φυλλοκόμου
μίλακος ἠχὼ πρὸς Διὸς ἕδρας,
ἵν' ὁ χρυσοκόμας Φοῖβος ἀκούων,

EPOPS.

Polus? quo pacto?

PISTHETÆRUS.

Ac si quis diceret, *locus*. Quoniam autem illud circumrotatur, et transit per omnia, propterea vocatur *polus* : Illic vero si urbem condideritis, et septo semel circumdederitis, ex illo polo nominabitur urbs : quo facto hominibus imperabitis, uti locustis; ipsos autem deos perimetis fame Melia.

EPOPS.

Quidum?

PISTHETÆRUS.

In medio nimirum situs aer terram hinc determinat : tum, siculi nos, si ire velimus Delphos, Bœotos transitum rogamus, similiter quando sacrificabunt homines diis, nisi vectigal vobis pendant dii, per urbem alienam vestrumque Chaos femorum oblatorum nidorem non transmittetis.

EPOPS.

Iu, iu! Terram obtestor, decipulas, nebulas et retia, haud ego commentum lepidius audivi unquam, adeo ut lubenter tecum condere cuperem hanc urbem, si idem visum fuerit ceteris avibus.

PISTHETÆRUS.

Quis igitur eam rem ipsis exponat?

EPOPS.

Tute. Ego enim eas, quum barbaræ essent antidhac, edocui humanam vocem, quum longo tempore una fuissem.

PISTHETÆRUS.

Quo pacto, quæso, ipsas convocaveris?

EPOPS.

Facile. Huc enim extemplo ingressus in fruticetum, et excitata deinde mea luscinia, advocabimus eas : illæ vero nostram vocem ubi exaudiverint, curriculo adcurrent.

PISTHETÆRUS.

Alitum o tu carissume, ne igitur consistas; sed obsecro te, age, quam citissime in fruticetum ingredere, et excita lusciniam.

EPOPS.

Age vitæ mihi consors, desine somni, sacrorumque modos effunde hymnorum, quos divino ore flebiliter cantas, meumque tuumque lacrimabilem Ityn complorans tenelli oris liquidis cantibus. Purus procedit per comantes taxos ad Jovis usque sedem sonus, ubi aureo decorus crine Phœbus tuum exaudiens melos, ad tuos elegos re-

τοῖς σοῖς ἐλέγοις ἀντιψάλλων
ἐλεφαντόδετον φόρμιγγα, θεῶν
ἵστησι χορούς·
220 διὰ δ' ἀθανάτων στομάτων χωρεῖ
ξύμφωνος ὁμοῦ
θεία μακάρων ὀλολυγή. (αὐλεῖ.)

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τοῦ φθέγματος τοὐρνιθίου·
οἷον κατεμελίτωσε τὴν λόχμην ὅλην.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

225 Οὗτος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί ἐστιν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὐ σιωπήσει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δαί;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὔποψ μελῳδεῖν αὖ παρασκευάζεται.

ΕΠΟΨ.

Ἐποποποποποποποποποποῖ,
ἰὼ ἰὼ, ἴτω ἴτω ἴτω ἴτω
ἴτω τις ὧδε τῶν ἐμῶν ὁμοπτέρων·
230 ὅσοι τ' εὐσπόρους ἀγροίκων γύας
νέμεσθε, φῦλα μυρία κριθοτράγων
σπερμολόγων τε γένη
ταχὺ πετόμενα, μαλθακὴν ἱέντα γῆρυν·
ὅσα τ' ἐν ἄλοκι θαμὰ
235 βῶλον ἀμφιτιττυβίζεθ' ὧδε λεπτὸν
ἡδομένᾳ φωνᾷ·
τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιό·
ὅσα θ' ὑμῶν κατὰ κήπους ἐπὶ κισσοῦ
κλάδεσι νομὸν ἔχει,
240 τά τε κατ' ὄρεα, τά τε κοτινοτράγα, τά τε κομαροφάγα,
ἀνύσατε πετόμενα πρὸς ἐμὰν αὐδάν·
τριοτὸ τριοτὸ τοτοβρίξ·
οἵ θ' ἑλείας παρ' αὐλῶνας ὀξυστόμους
245 ἐμπίδας κάπτεθ', ὅσα τ' εὐδρόσους γῆς τόπους
ἔχετε λειμῶνά τ' ἐρόεντα Μαραθῶνος,
ὄρνις τε πτεροποίκιλος
ἀτταγᾶς ἀτταγᾶς.
250 ὧν τ' ἐπὶ πόντιον οἶδμα θαλάσσης
φῦλα μετ' ἀλκυόνεσσι ποτᾶται,
δεῦρ' ἴτε πευσόμενοι τὰ νεώτερα·
πάντα γὰρ ἐνθάδε φῦλ' ἀθροΐζομεν
οἰωνῶν ταναοδείρων.
255 Ἥκει γάρ τις δριμὺς πρέσβυς,
καινὸς γνώμην,
καινῶν τ' ἔργων ἐγχειρητής.
Ἀλλ' ἴτ' ἐς λόγους ἅπαντα
δεῦρο δεῦρο δεῦρο δεῦρο.
260 Τοροτοροτοροτοροτίξ.
Κικκαβαῦ κικκαβαῦ.
Τοροτοροτοροτορολιλιλίξ.

sponsaus, pulsat eburneam citharam, deorumque statuit choros : tum vero ex immortalium ore exit concordans simul divina beatorum acclamatio. (*Tibia canit intus aliquis.*)

PISTHETÆRUS.

Pro Jupiter! o delectabilem aviculæ vocem! ut melle perfudit universum fruticetum!

EUELPIDES.

Heus tu.

PISTHETÆRUS.

Quid est?

EUELPIDES.

Quin taces?

EPOPS.

Quid ita?

EUELPIDES.

Epops ad cantandum iterum se comparat.

EPOPS.

Epopopopopopopopopopoi. Io io ito ito ito ito ito huc aliqua sociarum mihi volucrium, quotquot fertiles agrorum tractus depascimini, infinita genera hordeivorarum, seminaque legentium gentes celeriter volantes, mollem emittentes vocem; quæque in sulcatis agris super glebis cacabatis tam exili sono, gaudentes voce : tio tio tio tio tio tio tio tio : et quæcunque vestrum per hortos in hederæ ramis vagamini, quæque per montes, et quæ silvestrem depascimini olivam arbutumque; cito advolate ad meam vocem : trioto trioto totobrix : quæque paludosis in vallibus aculeatos culices devoratis; et quæ roscida terræ loca incolitis, pratumque amœnum Marathonis; atque avis picta alas attagen, attagen : quarumque super marinos ponti fluctus gens cum alcedinibus volat : huc adeste res novas audituræ. Omnia enim huc genera congregamus longicollium alitum. Quippe venit argutus quidam senex, novi inventor consili, novarumque rerum auctor. Igitur ite ad conferendos sermones cunctæ huc, huc, huc, huc. Toro torotorotorotix, ciccabau, ciccabau, torotorotorotorolililix.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὁρᾷς τιν' ὄρνιν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ·
καίτοι κέχηνά γ' εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

265 Ἄλλως ἄρ' οὔποψ, ὡς ἔοιχ', ἐς τὴν λόχμην
ἐμβὰς ἐπῷζε, χαραδριὸν μιμούμενος.

ΦΟΙΝΙΚΟΠΤΕΡΟΣ.

Τοροτὶξ τοροτίξ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὡγάθ', ἀλλὰ χοὐτοσὶ καὶ δή τις ὄρνις ἔρχεται.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Νὴ Δί' ὄρνις δῆτα. Τίς ποτ' ἐστίν; οὐ δήπου ταὼς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

270 Οὗτος αὐτὸς νῷν φράσει· τίς ἐστιν ὄρνις οὑτοσί;

ΕΠΟΨ.

Οὗτος οὐ τῶν ἠθάδων τῶνδ' ὧν ὁρᾶθ' ὑμεῖς ἀεὶ,
ἀλλὰ λιμναῖος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Βαβαὶ, καλός γε καὶ φοινικιοῦς.

ΕΠΟΨ.

Εἰκότως· καὶ γὰρ ὄνομ' αὐτῷ γ' ἐστὶ φοινικόπτερος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὗτος, ὦ σέ τοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί βωστρεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἕτερος ὄρνις οὑτοσί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

275 Νὴ Δί' ἕτερος δῆτα χοὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων.
Τίς ποτ' ἔσθ' ὁ μουσόμαντις ἄτοπος ὄρνις ὀριβάτης;

ΕΠΟΨ.

Ὄνομα τούτῳ Μῆδός ἐστι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μῆδος; ὦναξ Ἡράκλεις·
εἶτα πῶς ἄνευ καμήλου Μῆδος ὢν εἰσέπτατο;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἕτερος αὖ λόφον κατειληφώς τις ὄρνις οὑτοσί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

280 Τί τὸ τέρας τουτί ποτ' ἐστίν; Οὐ σὺ μόνος ἄρ' ἦσθ' ἔποψ,
ἀλλὰ χοὗτος ἕτερος;

ΕΠΟΨ.

Ἀλλ' οὗτος μέν ἐστι Φιλοκλέους
ἐξ ἔποπος, ἐγὼ δὲ τούτου πάππος, ὥσπερ εἰ λέγοις
Ἱππόνικος Καλλίου κἀξ Ἱππονίκου Καλλίας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καλλίας ἄρ' οὗτος οὕρνις ἐστίν· ὡς πτερορρυεῖ.

ΕΠΟΨ.

285 Ἅτε γὰρ ὢν γενναῖος ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν τίλλεται,
αἵ τε θήλειαι προσεκτίλλουσιν αὐτοῦ τὰ πτερά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Πόσειδον, ἕτερος αὖ τις βαπτὸς ὄρνις οὑτοσί.
Τίς ὀνομάζεταί ποθ' οὗτος;

PISTHETÆRUS.

Viden' aliquam avem?

EUELPIDES.

Nullam equidem, ita me juvet Apollo; et tamen inhians in cœlum suspicio.

PISTHETÆRUS.

Frustra ergo, ut videtur, in fruticetum ingressus Epops sese, tanquam si ovis incubet, abscondit, charadrium imitatus.

PHŒNICOPTERUS.

Torotix, torotix.

PISTHETÆRUS.

At, o bone, hæcce jam aliqua venit avis.

EUELPIDES.

Avis quidem hercle. At quænam illa est? anne vero pavo?

PISTHETÆRUS.

Hic ipse nobis indicabit. Quænam est ista avis?

EPOPS.

Hæc non est una illarum familiarium, quas vos videtis continuo; sed palustris.

PISTHETÆRUS.

Papæ! pulcra sane et punicea.

EPOPS.

Quippini? siquidem et nomen ipsi sit Phœnicoptero.

EUELPIDES.

Heus tu.

PISTHETÆRUS.

Quid clamitas?

EUELPIDES.

Alia hæc iterum avis.

PISTHETÆRUS.

Edepol næ alia, peregrina, ut videtur, alienamque hic sedem habens. Quænam hæc est oracula canens inepta avis monticola?

EPOPS.

Nomen huic Medus est.

PISTHETÆRUS.

Medus? o rex Hercules! quo demum pacto sine camelo, Medus quum sit, advolavit?

EUELPIDES.

Hic autem alia cristata avis quædam adest.

PISTHETÆRUS.

Quid tandem istuc portenti est? Non itaque tu solus eras Epops, sed et hic alter?

EPOPS.

Hic quidem Philoclis est filius ex Epope prognati: ego vero avus ipsi sum paternus; ac si dicas: *Hipponicus Calliæ filius, et ex Hipponico Callias.*

PISTHETÆRUS.

Callias igitur est hic ales. Ut ipsi plumæ defluunt!

EUELPIDES.

Scilicet, ut qui generosus sit, a sycophantis deplumatur, et feminæ insuper evellunt ipsi pennas.

PISTHETÆRUS.

O Neptune! eccum alium denuo versicolorem illum alitem. Quo vero nomine censetur iste?

ΕΠΟΨ.

Οὑτοσὶ κατωφαγᾶς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔστι γὰρ κατωφαγᾶς τις ἄλλος ἢ Κλεώνυμος;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

290 Πῶς ἂν οὖν Κλεώνυμός γ' ὢν οὐκ ἀπέβαλε τὸν λόφον;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλὰ μέντοι τίς ποθ' ἡ λόφωσις ἡ τῶν ὀρνέων;
ἢ 'πὶ τὸν δίαυλον ἦλθον;

ΕΠΟΨ.

Ὥσπερ οἱ Κᾶρες μὲν οὖν
ἐπὶ λόφων οἰκοῦσιν, ὠγάθ', ἀσφαλείας οὕνεκα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Πόσειδον, οὐχ ὁρᾷς ὅσον συνείλεκται κακὸν
295 ὀρνέων;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὦναξ Ἄπολλον, τοῦ νέφους. Ἰοὺ ἰού·
οὐδ' ἰδεῖν ἔτ' ἔσθ' ὑπ' αὐτῶν πετομένων τὴν εἴσοδον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὑτοσὶ πέρδιξ, ἐκεινοσὶ δὲ νὴ Δί' ἀτταγᾶς,
οὑτοσὶ δὲ πηνέλοψ, ἐκεινοσὶ δέ γ' ἀλκυών.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τίς γάρ ἐσθ' οὔπισθεν αὐτῆς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὅστις ἐστί; κειρύλος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

300 Κειρύλος γάρ ἐστιν ὄρνις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ γάρ ἐστι Σποργίλος;
χαὐτηΐ γε γλαῦξ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τί φῄς; τίς γλαῦκ' Ἀθήναζ' ἤγαγε;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Κίττα, τρυγὼν, κορυδὸς, ἐλεᾶς, ὑποθυμὶς, περιστερὰ,
νέρτος, ἱέραξ, φάττα, κόκκυξ, ἐρυθρόπους, κεβλήπυρις,
πορφυρὶς, κερχνῆς, κολυμβὶς, ἀμπελὶς, φήνη, δρύοψ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

305 Ἰοὺ ἰοὺ τῶν ὀρνέων,
ἰοὺ ἰοὺ τῶν κοψίχων·
οἷα πιππίζουσι καὶ τρέχουσι διακεκραγότες.
Ἆρ' ἀπειλοῦσίν γε νῷν; οἴμοι, κεχήνασίν γέ τοι
καὶ βλέπουσιν εἰς σὲ κἀμέ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τοῦτο μὲν κἀμοὶ δοκεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

310 Ποποποποποποποποῦ μ' ἄρ' ὃς ἐκάλεσε; τίνα τόπον ἄρα νέμεται;

ΕΠΟΨ.

Οὑτοσὶ πάλαι πάρειμι κοὐκ ἀποστατῶ φίλων.

ΧΟΡΟΣ.

315 Τιτιτιτιτιτιτιτιτιτίνα λόγον ἄρα ποτὲ πρὸς ἐμὲ φίλον ἔχων;

ΕΠΟΨ.

Κοινὸν, ἀσφαλῆ, δίκαιον, ἡδὺν, ὠφελήσιμον·
ἄνδρε γὰρ λεπτὼ λογιστὰ δεῦρ' ἀφῖχθον ὡς ἐμέ.

EPOPS.

Hic est Catophagas.

PISTHETÆRUS.

Num vero Catophagas alius est atque Cleonymus?

EPOPS.

Qui autem potis est, ut, Cleonymus quum sit, non abjecerit cristam?

PISTHETÆRUS.

At vero quid sibi volunt isti avium apices? an diaulum cursuri venerunt?

EPOPS.

Scilicet, ut Cares, o bone, in collium apicibus incolunt, securitatis ergo

PISTHETÆRUS.

O Neptune! nonne vides quantum sit congregatum malum avium?

EUELPIDES.

Apollo rex, quæ nubes! Iu, iu! præ volantum multitudine ne introitum quidem licet amplius conspicari.

PISTHETÆRUS.

Hic perdix est; iste vero, ita me Jupiter amet, attagen; hic autem penelops, et iste alcedo.

EUELPIDES.

Ecquis vero ille est pone alcedonem?

PISTHETÆRUS.

Quis ille sit? cerylus.

EUELPIDES.

Num igitur cerylus est ales?

PISTHETÆRUS.

Quippini? an non et Sporgilus? hæc vero noctua est.

EUELPIDES.

Quid ais? quis noctuam Athenas deportavit?

PISTHETÆRUS.

Pica, turtur, alauda, eleas, hypothymis, columba, nertus, accipiter, palumbus, cuculus, erythropus, ceblepyris, porphyris, tinnunculus, urinatrix, ampelis, ossifraga, picus.

EUELPIDES.

Iu, iu, quantum avium! Iu, iu! quantum merularum! ut pipiunt et cursitant perstrepentes! Numquid nobis minitantur? væ mihi; utique ora pandunt, atque in me respiciunt et te.

PISTHETÆRUS.

Id quidem et mihi videtur.

CHORUS.

Popopopopopopoi, ubinam est qui me vocavit? quo tandem in loco degit?

EPOPS.

Hic jampridem adsum, neque amicos desero.

CHORUS.

Titititititititi, quem itaque tandem amicum sermonem mihi adferens?

EPOPS.

Popularem, tutum, justum, jucundum, conducibilem. Duo enim viri subtilis ingeni huc advenerunt ad me.

ΧΟΡΟΣ.

Ποῦ; πᾶ; πῶς φῄς;

ΕΠΟΨ.

320 Φήμ' ἀπ' ἀνθρώπων ἀφῖχθαι δεῦρο πρεσβύτα δύο·
ἥκετον δ' ἔχοντε πρέμνον πράγματος πελωρίου.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ μέγιστον ἐξαμαρτὼν ἐξ ὅτου 'τράφην ἐγώ,
πῶς λέγεις;

ΕΠΟΨ.

Μήπω φοβηθῇς τὸν λόγον.

ΧΟΡΟΣ.

Τί μ' εἰργάσω;

ΕΠΟΨ.

Ἄνδρ' ἐδεξάμην ἐραστὰ τῆσδε τῆς ξυνουσίας.

ΧΟΡΟΣ.

325 Καὶ δέδρακας τοῦτο τοὔργον;

ΕΠΟΨ.

Καὶ δεδρακώς γ' ἥδομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Κἄστὸν ἤδη που παρ' ἡμῖν;

ΕΠΟΨ.

Εἰ παρ' ὑμῖν εἴμ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα, Στρ.
προδεδόμεθ' ἀνόσιά τ' ἐπάθομεν·
ὃς γὰρ φίλος ἦν, ὁμότροφά θ' ἡμῖν
330 ἐνέμετο πεδία παρ' ἡμῖν
παρέβη μὲν θεσμοὺς ἀρχαίους,
παρέβη δ' ὅρκους ὀρνίθων·
ἐς δὲ δόλον ἐκάλεσε, παρέβαλέ τ' ἐμὲ παρὰ
γένος ἀνόσιον, ὅπερ ἐξότ' ἐγένετ' ἐπ' ἐμοὶ
335 πολέμιον ἐτράφη.
Ἀλλὰ πρὸς τοῦτον μὲν ἡμῖν ἐστιν ὕστερος λόγος·
τὼ δὲ πρεσβύτα δοκεῖ μοι τώδε δοῦναι τὴν δίκην
διαφορηθῆναί θ' ὑφ' ἡμῶν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὡς ἀπωλόμεσθ' ἄρα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Αἴτιος μέντοι σὺ νῷν εἶ τῶν κακῶν τούτων μόνος.
340 Ἐπὶ τί γάρ μ' ἐκεῖθεν ἦγες;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἵν' ἀκολουθοίης ἐμοί.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἵνα μὲν οὖν κλάοιμι μεγάλα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τοῦτο μὲν ληρεῖς ἔχων
κάρτα· πῶς κλαύσει γάρ, ἢν ἅπαξ γε τὠφθαλμὼ 'κκοπῇς;

ΧΟΡΟΣ.

Ἰὼ ἰώ, Ἀντ.
ἔπαγ', ἔπιθ', ἐπίφερε πολέμιον
345 ὁρμὰν φονίαν, πτέρυγά τε παντᾷ
περίβαλε περί τε κύκλωσαι·
ὡς δεῖ τώδ' οἰμώζειν ἄμφω
καὶ δοῦναι ῥύγχει φορβάν.

CHORUS.

Ubi? qua ratione? quid inquis?

EPOPS.

Ab hominibus aio advenisse huc duos senes: secum autem habentes veniunt stipitem rei prodigialis.

CHORUS.

O tu, qui maxumum commisisti flagitium, ex quo equidem natus sum et eductus, quid dicis?

EPOPS.

Quod tibi memoro, ne id tibi adhuc terrorem incutiat.

CHORUS.

Quid mihi fecisti?

EPOPS.

Viros admisi amantes hujus consorti.

CHORUS.

Tune istuc fecisti facinus?

EPOPS.

Idque etiam fecisse gaudeo.

CHORUS.

Et jam nunc sunt apud nos?

EPOPS.

Si quidem apud vos ego sum.

CHORUS.

Hei, hei! proditi sumus, et infanda perpessi. Qui enim amicus erat, et in iisdem pariter nobiscum pascebatur campis apud nos, transgressus est instituta vetera, violavitque sacramenta avium, et in dolum me devocavit, insidiisque exposuit generis impii, quod, ex quo fuit natum, ad gerendas mecum inimicitias increvit. De hoc autem postmodum alite videbimus: hos vero senes æquum mihi videtur nunc dare pœnas, et dilacerari a nobis.

PISTHETÆRUS.

Ut igitur periimus!

EUELPIDES.

Causa tu quidem nobis es istorum malorum solus. Quam enim ob rem me inde abduxti?

PISTHETÆRUS.

Ut me sequereris.

EUELPIDES.

Ut equidem potius maxumopere plorem.

PISTHETÆRUS.

Ea sane in re deliras valde: quomodo enim plorabis, si semel oculi tibi fuerint excisi?

CHORUS.

Io, io, irrue, fac hostilem impetum et letalem, et alas undique ingere, et circumcinge viros hos: nam utrosque plorare oportet, rostroque præbere

Οὔτε γὰρ ὄρος σκιερὸν οὔτε νέφος αἰθέριον
350 οὔτε πολιὸν πέλαγος ἔστιν ὅ τι δέξεται
τώδ' ἀποφυγόντε με.
Ἀλλὰ μὴ μέλλωμεν ἤδη τώδε τίλλειν καὶ δάκνειν.
Ποῦ 'σθ' ὁ ταξίαρχος; ἐπαγέτω τὸ δεξιὸν κέρας.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τοῦτ' ἐκεῖνο· ποῖ φύγω δύστηνος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὗτος, οὐ μενεῖς;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

355 Ἵν' ὑπὸ τούτων διαφορηθῶ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πῶς γὰρ ἂν τούτους δοκεῖς
ἐκφυγεῖν;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' ἐγώ τοί σοι λέγω
ὅτι μένοντε δεῖ μάχεσθαι λαμβάνειν τε τῶν χυτρῶν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τί δὲ χύτρα νώ γ' ὠφελήσει;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Γλαῦξ μὲν οὐ πρόσεισι νῷν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τοῖς δὲ γαμψώνυξι τοισδί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὸν ὀβελίσκον ἁρπάσας
360 εἶτα κατάπηξον πρὸ σαυτοῦ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τοῖσι δ' ὀφθαλμοῖσι τί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὀξύβαφον ἐντευθενὶ προσθοῦ λαβὼν ἢ τρυβλίον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὦ σοφώτατ', εὖ γ' ἀνεῦρες αὐτὸ καὶ στρατηγικῶς·
ὑπερακοντίζεις σύ γ' ἤδη Νικίαν ταῖς μηχαναῖς.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐλελελεῦ, χώρει, κάθες τὸ ῥύγχος· οὐ μέλλειν ἐχρῆν.
365 Ἕλκε, τίλλε, παῖε, δεῖρε, κόπτε πρώτην τὴν χύτραν.

ΕΠΟΨ.

Εἰπέ μοι, τί μέλλετ', ὦ πάντων κάκιστα θηρίων,
ἀπολέσαι, παθόντες οὐδὲν, ἄνδρε καὶ διασπάσαι
τῆς ἐμῆς γυναικὸς ὄντε ξυγγενῆ καὶ φυλέτα;

ΧΟΡΟΣ.

Φεισόμεσθα γάρ τί τῶνδε μᾶλλον ἡμεῖς ἢ λύκων;
370 ἢ τίνας τισαίμεθ' ἄλλους τῶνδ' ἂν ἐχθίους ἔτι;

ΕΠΟΨ.

Εἰ δὲ τὴν φύσιν μὲν ἐχθροὶ, τὸν δὲ νοῦν εἰσιν φίλοι,
καὶ διδάξοντές τι δεῦρ' ἥκουσιν ὑμᾶς χρήσιμον;

ΧΟΡΟΣ.

Πῶς δ' ἂν οἵδ' ἡμᾶς τι χρήσιμον διδάξειάν ποτε,
ἢ φράσειαν, ὄντες ἐχθροὶ τοῖσι πάπποις τοῖς ἐμοῖς;

ΕΠΟΨ.

375 Ἀλλ' ἀπ' ἐχθρῶν δῆτα πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί.
Ἡ γὰρ εὐλάβεια σώζει πάντα. Παρὰ μὲν οὖν φίλου

meo escam. Nullus etenim mons umbrosus, neque nubes ætheria, neque canum est mare, quod excipiat istos me effugientes. Sed ne nunc cunctemur illos vellicare et mordere. Ubinam est ordinum ductor? inducat dextrum cornu.

EUELPIDES.

Hoc ipsum illud est. Quo fugiam infelix?

PISTHETÆRUS.

Heus tu, non permanebis?

EUELPIDES.

Utin' ab istis differar?

PISTHETÆRUS.

At enim quomodo istos te cogitas effugere posse?

EUELPIDES.

Nescio quo pacto.

PISTHETÆRUS.

At ego profecto tibi dicam, nobis pugnandum esse manentibus, et has capiendas esse ollas.

EUELPIDES.

Quid autem olla nobis proderit?

PISTHETÆRUS.

Noctua certe nos non invadet.

EUELPIDES.

At cum istis aduncos ungues habentibus quomodo puguem?

PISTHETÆRUS.

Vericulum ocius arripe, atque ita erectum tibi prætende.

EUELPIDES.

Oculis vero quidnam?

PISTHETÆRUS.

Illis acetabulum inde sumtum adpone, aut catinum.

EUELPIDES.

O sapientissume, bene sane illud adinvenisti et imperatorie: tu vero jam Niciam exsuperas machinationibus callidis.

CHORUS.

Eleleleu, procede, demitte rostrum; cunctari non decet. Trahe, velle, feri, percute, primamque ollam confringe.

EPOPS.

Dicite mihi, quam tandem ob causam, omnium pessumæ beluarum, perditis, nullam passi injuriam, hos viros, et distrahetis, qui meæ conjugis cognati sunt et tribules.

CHORUS.

Quid enim his magis parcemus, quam lupis? aut quos alios puniemus, qui nobis adhuc inimiciores sint?

EPOPS.

At si natura quidem sunt inimici, animo tamen amici sunt: atque huc etiam veniunt, ut utile quid vos edoceant.

CHORUS.

Quo tandem hi modo utile quid nos edocere queant, aut ostendere, qui avis jam meis exstiterint hostes?

EPOPS.

Sed ab inimicis sane multa discunt sapientes. Cautio enim omnia conservat: quam ab amico

οὐ μάθοις ἂν τοῦθ', ὃ δ' ἐχθρὸς εὐθὺς ἐξηνάγκασεν.
Αὐτίχ' αἱ πόλεις παρ' ἀνδρῶν γ' ἔμαθον ἐχθρῶν κοὐ φίλων
ἐκπονεῖν θ' ὑψηλὰ τείχη ναῦς τε κεκτῆσθαι μακράς.
380 Τὸ δὲ μάθημα τοῦτο σώζει παῖδας, οἶκον, χρήματα.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔστι μὲν λόγων ἀκοῦσαι πρῶτον, ὡς ἡμῖν δοκεῖ,
χρήσιμον· μάθοι γὰρ ἄν τις κἀπὸ τῶν ἐχθρῶν σοφόν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἵδε τῆς ὀργῆς χαλᾶν εἴξασιν. Ἄναγ' ἐπὶ σκέλος.

ΕΠΟΨ.

Καὶ δίκαιόν γ' ἐστὶ, κἀμοὶ δεῖ νέμειν ὑμᾶς χάριν.

ΧΟΡΟΣ.

385 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄλλο σοί πω πρᾶγμ' ἐνηντιώμεθα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μᾶλλον εἰρήνην ἄγουσιν ἡμίν· ὥστε τὴν χύτραν
τώ τε τρυβλίω καθίει·
καὶ τὸ δόρυ χρὴ, τὸν ὀβελίσκον,
περιπατεῖν ἔχοντας ἡμᾶς
390 τῶν ὅπλων ἐντὸς, παρ' αὐτὴν
τὴν χύτραν ἄκραν ὁρῶντας
ἐγγύς· ὡς οὐ φευκτέον νῷν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἐτεὸν, ἢν δ' ἄρ' ἀποθάνωμεν,
κατορυχησόμεσθα ποῦ γῆς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

395 Ὁ Κεραμεικὸς δέξεται νώ.
Δημόσια γὰρ ἵνα ταφῶμεν,
φήσομεν πρὸς τοὺς στρατηγοὺς
μαχομένω τοῖς πολεμίοισιν
ἀποθανεῖν ἐν Ὀρνεαῖς.

ΧΟΡΟΣ.

400 Ἄναγ' ἐς τάξιν πάλιν ἐς ταυτὸν,
καὶ τὸν θυμὸν κατάθου κύψας
παρὰ τὴν ὀργὴν ὥσπερ ὁπλίτης·
κἀναπυθώμεθα τούσδε, τίνες ποτὲ,
καὶ πόθεν ἔμολον,
405 ἐπὶ τίνα τ' ἐπίνοιαν.
Ἰὼ ἔποψ, σέ τοι καλῶ.

ΕΠΟΨ.

Καλεῖς δὲ τοῦ κλύειν θέλων;

ΧΟΡΟΣ.

Τίνες ποθ' οἵδε καὶ πόθεν;

ΕΠΟΨ.

Ξένω σοφῆς ἀφ' Ἑλλάδος.

ΧΟΡΟΣ.

410 Τύχη δὲ ποία κομίζει ποτ' αὐτὼ πρὸς ὄρνιθας ἐλθεῖν;

ΕΠΟΨ.

Ἔρως
βίου διαίτης τε καὶ σοῦ ξυνοικεῖν τέ σοι καὶ ξυνεῖναι τὸ πᾶν.

ΧΟΡΟΣ.

Τί φής;
415 Λέγουσι δὲ δὴ τίνας λόγους;

ΕΠΟΨ.

Ἄπιστα καὶ πέρα κλύειν.

---

non discas: at hostis ilico cautos esse nos coegit. Primum enim civitates ab hominibus didicerunt hostibus, non amicis, exstruere alta mœnia, et naves habere longas: istuc autem repertum servat liberos, familiam, rem.

CHORUS.

Atqui, uti nobis videtur, sermones primum audire utile est: discat enim quis et ab inimicis sapiens quiddam.

PISTHETÆRUS.

Hi vero iram remittere videntur. Retro parumper cede.

EPOPS.

Illud vero justum est; mihique hanc vos gratiam facere decet.

CHORUS.

Et sane in nulla alia unquam tibi re contrarii fuimus.

PISTHETÆRUS.

Magis pacem agunt nobiscum: quapropter ollam et catinos humi depone: et hastam oportet, hoc inquam veru, nos deambulare tenentes intra castra, ad ipsam ollam, extremam eam respicientes e propinquo. Nequaquam enim nobis fugiendum est.

EUELPIDES.

Vera loqueris: si tamen occubuerimus, ubi terrarum sepeliemur?

PISTHETÆRUS.

Ceramicus nos excipiet. Ut enim publice condamur, prætoribus dicemus, nos cum hostibus depugnantes cecidisse ad Orneas.

CHORUS.

Recipe te iterum in ordines, eodem unde abieras, animumque depone pronus juxta iram, tanquam gravis armaturæ miles: istosque percontemur, quinam sint, et unde venerint, et quid consilii gerant. Hem! Epops, te voco.

EPOPS.

Cujus autem rei cupidus audiendæ me vocas?

CHORUS.

Quinam hi sunt et unde?

EPOPS.

Hospites e sapiente Græcia.

CHORUS.

Quænam eos tandem fors induxit, ad aves uti venirent?

EPOPS.

Cupido vitæ vostræ atque consuetudinis, tuique, tecumque habitandi, et usque una degendi.

CHORUS.

Quid ais? quidnam enimvero dicunt?

EPOPS.

Incredibilia et supra quam audiri potest.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁρᾷ τι κέρδος ἐνθάδ' ἄξιον μονῆς,
ὅτῳ πέποιθέ μοι ξυνὼν
κρατεῖν ἂν ἢ τὸν ἐχθρὸν ἢ
420 φίλοισιν ὠφελεῖν ἔχειν;

CHORUS.

Videtne commodi aliquid, quod sibi ex hac habitatione contingat, quoque confidat, si nobiscum sit, se hostem superare, aut amicis prodesse posse?

ΕΠΟΨ.

Λέγει μέγαν τιν' ὄλβον οὔ-
τε λεκτὸν οὔτε πιστὸν, ὡς
σὰ ταῦτα πάντα καὶ
τὸ τῇδε καὶ τὸ κεῖσε, καὶ
425 τὸ δεῦρο προσβιβᾷ λέγων.

EPOPS.

Magnam aliquam prædicat felicitatem, inenarrabilem et incredibilem; hæc omnia scilicet esse tua, quæque hic atque illic sunt, quæque horsum spectant, argumentis adstruit.

ΧΟΡΟΣ.

Πότερα μαινόμενος;

CHORUS.

Satin' sanus est?

ΕΠΟΨ.

Ἄφατον ὡς φρόνιμος.

EPOPS.

Difficile dictu, quam sit prudens.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔνι σοφόν τι φρενί;

CHORUS.

Sapitne ei pectus?

ΕΠΟΨ.

Πυκνότατον κίναδος,
430 σόφισμα, κύρμα, τρίμμα, παιπάλημ' ὅλον.

EPOPS.

Est callidissima vulpes, ipsa astutia, promti consilii, subactus, versutus totus.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγειν λέγειν κέλευέ μοι.
Κλύων γὰρ ὧν σύ μοι λέγεις
λόγων ἀνεπτέρωμαι.

CHORUS.

Dicere ipsum, dicere ad me jube. Auditis enim, quos mihi narras, sermonibus, in spem erigor.

ΕΠΟΨ.

Ἄγε δὴ σὺ καὶ σὺ τὴν πανοπλίαν μὲν πάλιν
435 ταύτην λαβόντε κρεμάσατον τύχἀγαθῇ
εἰς τὸν ἰπνὸν εἴσω, πλησίον τοὐπιστάτου·
σὺ δὲ τούσδ' ἐφ' οἷσπερ τοῖς λόγοις συνέλεξ' ἐγὼ,
φράσον, δίδαξον.

EPOPS.

Agite vero vos ambo, omnem illam armaturam sumite rursus, et, quod felix faustumque sit, suspendite in camino intus, prope epistaten: tu vero ea, quorum causa hosce convocavi, edissere atque expone.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω 'γὼ μὲν οὔ,
ἢν μὴ διάθωνταί γ' οἵδε διαθήκην ἐμοὶ
440 ἥνπερ ὁ πίθηκος τῇ γυναικὶ διέθετο,
ὁ μαχαιροποιὸς, μήτε δάκνειν τούτους ἐμὲ
μήτ' ὀρχίπεδ' ἕλκειν μήτ' ὀρύττειν —

PISTHETÆRUS.

Haud equidem hercle, nisi illi mecum tale paciscantur pactum, quale simius ille ensium faber cum sua pepigit uxore, ut neque illi me commordeant, neque testiculis trahant, neque fodicent —

ΧΟΡΟΣ.

Οὔ τί που
τόν; οὐδαμῶς.

CHORUS.

Illumne metuis ne fodicemus? Nequaquam.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ, ἀλλὰ τὠφθαλμὼ λέγω.

PISTHETÆRUS.

Non hunc, sed oculos dico.

ΧΟΡΟΣ.

Διατίθεμαι 'γώ.

CHORUS.

Spondeo equidem.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Κατόμοσόν νυν ταῦτά μοι.

PISTHETÆRUS.

Jurejurando igitur hæc mihi confirma.

ΧΟΡΟΣ.

445 Ὄμνυμ' ἐπὶ τούτοις, πᾶσι νικᾶν τοῖς κριταῖς
καὶ τοῖς θεαταῖς πᾶσιν.

CHORUS.

Juro hæc: ita omnibus vincam judicibus, et his cunctis spectatoribus.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔσται ταυταγί.

PISTHETÆRUS.

Eveniet hoc quidem.

ΧΟΡΟΣ.

Εἰ δὲ παραβαίην, ἑνὶ κριτῇ νικᾶν μόνον.

CHORUS.

Sin fefellero, ut uno tantum judice vincam.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀκούετε λεῴ· τοὺς ὁπλίτας νυνμενὶ

PISTHETÆRUS.

Audite populi: gravis armaturæ nunc quidem

ἀνελομένους θὤπλ' ἀπιέναι πάλιν οἴκαδε,
450 σκοπεῖν δ' ὅ τι ἂν προγράφωμεν ἐν τοῖς πινακίοις.

ΧΟΡΟΣ.

Δολερὸν μὲν ἀεὶ κατὰ πάντα δὴ τρόπον Στρ.
πέφυκεν ἄνθρωπος· σὺ δ' ὅμως λέγε μοι.
Τάχα γὰρ τύχοις ἂν
χρηστὸν ἐξειπὼν ὅ τι μοι παρορᾷς, ἢ
455 δύναμίν τινα μείζω
παραλειπομένην ὑπ' ἐμῆς φρενὸς ἀξυνέτου·
σὺ δὲ τοῦθ' ὁρᾷς. Λέγ' εἰς κοινόν.
Ὃ γὰρ ἂν σὺ τύχῃς μοι
ἀγαθὸν πορίσας, τοῦτο κοινὸν ἔσται.
460 Ἀλλ' ἐφ' ὅτῳπερ πράγματι τὴν σὴν ἥκεις γνώμην ἀναπείσας,
λέγε θαρρήσας· ὡς τὰς σπονδὰς οὐ μὴ πρότερον παραβῶμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ μὴν ὀργῶ νὴ τὸν Δία καὶ προπεφύραται λόγος εἷς μοι,
ὃν διαμάττειν οὐ κωλύει. Φέρε παῖ στέφανον· καταχεῖσθαι
κατὰ χειρὸς ὕδωρ φερέτω ταχύ τις.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Δειπνήσειν μέλλομεν, ἢ τί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

465 Μὰ Δί', ἀλλὰ λέγειν ζητῶ τι πάλαι μέγα καὶ λαρινὸν ἔπος τι,
ὅ τι τὴν τούτων θραύσει ψυχήν· οὕτως ὑμῶν ὑπεραλγῶ,
οἵτινες ὄντες πρότερον βασιλῆς —

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμεῖς βασιλῆς; τίνος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὑμεῖς
πάντων ὁπόσ' ἔστιν, ἐμοῦ πρῶτον, τουδὶ, καὶ τοῦ Διὸς αὐτοῦ,
ἀρχαιότεροι πρότεροί τε Κρόνου καὶ Τιτάνων ἐγένεσθε
470 καὶ γῆς.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ γῆς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω.

ΧΟΡΟΣ.

Τουτὶ μὰ Δί' οὐχ ἐπεπύσμην.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀμαθὴς γὰρ ἔφυς κοὐ πολυπράγμων, οὐδ' Αἴσωπον πεπάτηκας,
ὃς ἔφασκε λέγων κορυδὸν πάντων πρώτην ὄρνιθα γενέσθαι,
προτέραν τῆς γῆς, κἄπειτα νόσῳ τὸν πατέρ' αὐτῆς ἀποθνήσκειν·
γῆν δ' οὐκ εἶναι, τὸν δὲ προκεῖσθαι πεμπταῖον· τὴν δ' ἀποροῦσαν
475 ὑπ' ἀμηχανίας τὸν πατέρ' αὑτῆς ἐν τῇ κεφαλῇ κατορύξαι.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ὁ πατὴρ ἄρα τῆς κορυδοῦ νυνὶ κεῖται τεθνεὼς Κεφαλῆσιν.

ΕΠΟΨ.

Οὔκουν δῆτ' εἰ πρότεροι μὲν γῆς, πρότεροι δὲ θεῶν ἐγένοντο,
ὡς πρεσβυτάτων αὐτῶν ὄντων ὀρθῶς ἔσθ' ἡ βασιλεία;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω· πάνυ τοίνυν χρὴ ῥύγχος βόσκειν σε τὸ λοιπόν·
480 οὐκ ἀποδώσει ταχέως ὁ Ζεὺς τὸ σκῆπτρον τῷ δρυκολάπτῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὡς οὐχὶ θεοὶ τοίνυν ἦρχον τῶν ἀνθρώπων τὸ παλαιὸν,
ἀλλ' ὄρνιθες, κἀβασίλευον, πόλλ' ἐστὶ τεκμήρια τούτων.

milites sumtis armis revertantur domum, et inspiciant, quæ in tabulis nos præscribemus.

CHORUS.

Subdolum quidem semper et vafrum omni modo natus est homo : at tu tamen eloquere. Fors enim commodum aliquid in medium protuleris, quod mihi esse vides, aut potestatem quandam majorem, quæ præterierit me imprudentem : tu autem illud perspicis. In commune, quæso, consule: quodcunque enim mihi bonum conciliaris, illud erit commune. Sed cujuscunque rei causa huc venire animum induxti, confidenter eloquere : neutiquam enim pacta, antequam quid velis acceptum fuerit, violaverimus.

PISTHETÆRUS.

Edepol næ dicere gestio; dudumque mihi macerata est una oratio, quam porro subigere nihil vetat. Puer, affer corollam : ad manus aquam ocius quis ministret.

EUELPIDES.

Cœnaturine sumus, aut quid?

PISTHETÆRUS.

Haud sanequam : sed dicere quæro jampridem magnam aliquam rem et pinguem, quæ istorum emolliat animos : adeo vestri causa percrucior, qui, quum antea reges essetis —

CHORUS.

Nos reges? cujus?

PISTHETÆRUS.

Vos, inquam, omnium quæcunque sunt, mei primum, hujusce, et Jovis ipsius; quippe qui antiquiores prioresque exstitistis Saturno et Titanibus et terra.

CHORUS.

Et terra?

PISTHETÆRUS.

Ita hercle.

CHORUS.

De istoc, ita me Jupiter amet, nihil inaudiveram.

PISTHETÆRUS.

Indoctis nimirum es moribus, atque incuriosus, neque Æsopum trivisti, qui dicit alaudam avem ante omnia primam exstitisse, ipsa terra priorem : deinde morbo patrem ejus fuisse exstinctum, quum terra nondum esset : illum autem jacuisse insepultum ad quintum usque diem : istam vero consili expertem præ ineluctabili rei difficultate, patrem suum in capite contumulasse.

EUELPIDES.

Pater itaque alaudæ nunc conditus est post mortem in Cephalis.

EPOPS.

Nonne itaque, si terra priores, prioresque diis exstiterint, ad eos, utpote antiquissumos, juste pertinebit regnum?

EUELPIDES.

Ita hercle : quapropter valde in posterum oportet te rostrum alere : non enim facile Jupiter sceptrum restituet pico.

PISTHETÆRUS.

De diis sane, eos in homines non habuisse imperium antiquitus, sed illud penes aves fuisse,

Αὐτίκα δ' ὑμῖν πρῶτ' ἐπιδείξω τὸν ἀλεκτρυόν', ὡς ἐτυράννει
ἦρχέ τε Περσῶν πρότερον πάντων, Δαρείου καὶ Μεγαβάζου,
485 ὥστε καλεῖται Περσικὸς ὄρνις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἔτ' ἐκείνης.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Διὰ ταῦτ' ἄρ' ἔχων καὶ νῦν ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας διαβάσκει
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν τῶν ὀρνίθων μόνος ὀρθήν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὕτω δ' ἴσχυέ τε καὶ μέγας ἦν τότε καὶ πολύς, ὥστ' ἔτι καὶ [νῦν
ὑπὸ τῆς ῥώμης τῆς τότ' ἐκείνης, ὁπόταν μόνον ὄρθριον ᾄσῃ,
490 ἀναπηδῶσιν πάντες ἐπ' ἔργον, χαλκῆς, κεραμῆς, σκυλοδέψαι,
σκυτῆς, βαλανῆς, ἀλφιταμοιβοί, τορνευτολυρασπιδοπηγοί·
οἱ δὲ βαδίζουσ' ὑποδησάμενοι νύκτωρ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἐμὲ τοῦτό γ' ἐρώτα.
Χλαῖναν γὰρ ἀπώλεσ' ὁ μοχθηρὸς Φρυγίων ἐρίων διὰ τοῦτον.
Ἐς δεκάτην γάρ ποτε παιδαρίου κληθεὶς ὑπέπινον ἐν ἄστει,
495 κἄρτι καθεῦδον· καὶ πρὶν δειπνεῖν τοὺς ἄλλους, οὗτος ἄρ' [ᾖσε,
κἀγὼ νομίσας ὄρθρον ἐχώρουν Ἁλιμοῦντάδε, κἄρτι προκύπτω
ἔξω τείχους, καὶ λωποδύτης παίει ῥοπάλῳ με τὸ νῶτον·
κἀγὼ πίπτω, μέλλω τε βοᾶν· ὁ δ' ἀπέβλισε θοἰμάτιόν μου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἰκτῖνος δ' οὖν τῶν Ἑλλήνων ἦρχεν τότε κἀβασίλευε.

ΕΠΟΨ.

500 Τῶν Ἑλλήνων;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ κατέδειξέν γ' οὗτος πρῶτος βασιλεύων
προκυλινδεῖσθαι τοῖς ἰκτίνοις.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Νὴ τὸν Διόνυσον, ἐγὼ γοῦν
ἐκυλινδούμην ἰκτῖνον ἰδών· κᾆθ' ὕπτιος ὢν ἀναχάσκων [χον.
ὀβολὸν κατεβρόχθισα· κᾆτα κενὸν τὸν θύλακον οἴκαδ' ἀφεῖλ-

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Αἰγύπτου δ' αὖ καὶ Φοινίκης πάσης κόκκυξ βασιλεὺς ἦν·
505 χὡπόθ' ὁ κόκκυξ εἴποι κόκκυ, τότε γ' οἱ Φοίνικες ἅπαντες
τοὺς πυροὺς ἂν καὶ τὰς κριθὰς ἐν τοῖς πεδίοις ἐθέριζον.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τοῦτ' ἄρ' ἐκεῖν' ἦν τοὔπος ἀληθῶς· κόκκυ, ψωλοὶ πεδίονδε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἦρχον δ' οὕτω σφόδρα τὴν ἀρχήν, ὥστ' εἴ τις καὶ βασιλεύοι
ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν Ἑλλήνων, Ἀγαμέμνων ἢ Μενέλαος,
510 ἐπὶ τῶν σκήπτρων ἐκάθητ' ὄρνις, μετέχων ὅ τι δωροδοκοίη.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Τουτὶ τοίνυν οὐκ ᾔδη 'γώ· καὶ δῆτά μ' ἐλάμβανε θαῦμα,
ὁπότ' ἐξέλθοι Πρίαμός τις ἔχων ὄρνιν ἐν τοῖσι τραγῳδοῖς·
ὁ δ' ἄρ' εἱστήκει τὸν Λυσικράτη τηρῶν ὅ τι δωροδοκοίη.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὃ δὲ δεινότατόν γ' ἐστὶν ἁπάντων, ὁ Ζεὺς γὰρ ὁ νῦν βασιλεύων
515 αἐτὸν ὄρνιν ἕστηκεν ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βασιλεὺς ὤν·
ἡ δ' αὖ θυγάτηρ γλαῦχ', ὁ δ' Ἀπόλλων ὥσπερ θεράπων ἱέρακα.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Νὴ τὴν Δήμητρ' εὖ ταῦτα λέγεις. Τίνος οὕνεκα ταῦτ' ἄρ' ἔχουσιν;

eosque regnasse, multa sunt indicio. Ac primum quidem, ut inde ordiar, vobis ostendam gallum regno potitum fuisse, Persisque imperasse ante omnes, Dariumque et Megabyzum : quapropter nominatur adhuc Persicus ales, ex eo imperio.

EUELPIDES.

Ideo videlicet nunc etiam, uti magnus rex, graviter incedit, tiaram in capite gerens, solus alitum, rectam.

PISTHETÆRUS.

Tantum autem potuit, tantaque ejus tum fuit imperi magnitudo et dignitas, ut ad hoc usque tempus, propter potestatem, quam tunc olim obtinuit, quando solummodo diluculo cantaverit, exsiliant omnes ad opus, ærarii, figuli, coriarii, sutores, balnearii, farinæ venditores, clypeorum lyrarumque confectores, et calceis in tenebris indutis ad res suas properent.

EUELPIDES.

Illud quidem ex me quære : lænam enim perdidi miser e Phrygia mollique lana, istius opera. Ad nominalia enim aliquando pueri celebranda vocatus compotabam in urbe, atque jam obdormiebam : priusquam vero cœnam adirent ceteri, gallus iste cecinit : ego autem diluculum esse ratus Alimuntem discessi : et vix processeram extra murum, atque grassator clava mihi dorsum percutit : tum ego procido, jamque opem imploraturus eram; is me interea veste spoliavit.

PISTHETÆRUS.

Milvus itidem Græcis tunc imperitavit, regnoque potitus est.

EPOPS.

Græcis?

PISTHETÆRUS.

Et primus ille, quum regnum obtineret, docuit in genua procumbere, conspectis milvis.

EUELPIDES.

Ita me Bacchus amet, ego quum forte aliquando milvum vidissem, ad terram me demisi, quumque supinus jacerem hiante ore, obolum deglutivi, vacuumque ære sacculum domum retuli.

PISTHETÆRUS.

Ægypti autem totiusque Phœniciæ cuculus erat rex, et quum cuculus cecinisset *coccu*, universi tum Phœnices frumenta et hordeum in arvis demetere solebant.

EUELPIDES.

Non temere ergo istuc proverbio jactatur : *Coccu, recutiti in agros.*

PISTHETÆRUS.

Tantam autem obtinuerunt imperi potestatem, ut si quis etiam regnaret in Græcorum urbibus, Agamemno aut Menelaus, super sceptris consideret avis, particeps eorum, quæ ille acciperet dona.

EUELPIDES.

Id equidem ignoraveram; atque mirari adeo subibat, siquando in tragœdia prodiret Priamus aliquis avem tenens : hæc igitur erecta in summo sceptro Lysicratem observabat, quibusnam ille muneribus corrumperetur.

PISTHETÆRUS.

Quod autem omnium maxume mirandum est, Jupiter ille, qui nunc regnat, aquilam avem gerit in capite, ut qui rex sit, ejusque filia, noctuam : Apollo vero, tanquam famulus, accipitrem.

EUELPIDES.

Cererem obtestor, ut istæc recte fabularis. At vero quamnam ob causam ista habent?

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἵν' ὅταν θύων τις ἔπειτ' αὐτοῖς εἰς τὴν χεῖρ', ὡς νόμος ἐστὶ,
τὰ σπλάγχνα διδῷ, τοῦ Διὸς αὐτοὶ πρότεροι τὰ σπλάγχνα
[λάβωσιν.
520 Ὤμνυ τ' οὐδεὶς τότ' ἂν ἀνθρώπων θεὸν, ἀλλ' ὄρνιθας ἅπαντες.
Λάμπων δ' ὄμνυσ' ἔτι καὶ νυνὶ τὸν χῆν', ὅταν ἐξαπατᾷ τι·
οὕτως ὑμᾶς πάντες πρότερον μεγάλους ἁγίους τ' ἐνόμιζον,
νῦν δ' ἀνδράποδ', ἠλιθίους, Μανᾶς.
Ὥσπερ δ' ἤδη τοὺς μαινομένους
525 βάλλουσ' ὑμᾶς, κἂν τοῖς ἱεροῖς
πᾶς τις ἐφ' ὑμῖν ὀρνιθευτὴς
ἵστησι βρόχους, παγίδας, ῥάβδους,
ἕρκη, νεφέλας, δίκτυα, πηκτάς·
εἶτα λαβόντες πωλοῦσ' ἀθρόους·
530 οἱ δ' ὠνοῦνται βλιμάζοντες·
κοὐδ' οὖν, εἴπερ ταῦτα δοκεῖ δρᾶν,
ὀπτησάμενοι παρέθενθ' ὑμᾶς,
ἀλλ' ἐπικνῶσιν τυρὸν, ἔλαιον,
σίλφιον, ὄξος, καὶ τρίψαντες
535 κατάχυσμ' ἕτερον γλυκὺ καὶ λιπαρὸν,
κἄπειτα κατεσκέδασαν θερμὸν
τοῦτο καθ' ὑμῶν
αὐτῶν ὥσπερ κενεβρείων.

ΧΟΡΟΣ.

Πολὺ δὴ πολὺ δὴ χαλεπωτάτους λόγους
540 ἤνεγκας, ἄνθρωφ'· ὡς ἐδάκρυσά γ' ἐμῶν
πατέρων κάκην, οἳ
τάσδε τὰς τιμὰς προγόνων παραδόντων,
ἐπ' ἐμοὶ κατέλυσαν.
Σὺ δέ μοι κατὰ δαίμονα καὶ κατὰ συντυχίαν
545 ἀγαθὴν ἥκεις ἐμοὶ σωτήρ.
Ἀναθεὶς γὰρ ἐγώ σοι
τά τε νοττία κἀμαυτὸν οἰκήσω.
Ἀλλ' ὅ τι χρὴ δρᾶν, σὺ δίδασκε παρών· ὡς ζῆν οὐκ ἄξιον ἡμῖν,
εἰ μὴ κομιούμεθα παντὶ τρόπῳ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

550 Καὶ δὴ τοίνυν πρῶτα διδάσκω μίαν ὀρνίθων πόλιν εἶναι,
κἄπειτα τὸν ἀέρα πάντα κύκλῳ καὶ πᾶν τουτὶ τὸ μεταξὺ
περιτειχίζειν μεγάλαις πλίνθοις ὀπταῖς ὥσπερ Βαβυλῶνα.

ΕΠΟΨ.

Ὦ Κεβριόνα καὶ Πορφυρίων, ὡς σμερδαλέον τὸ πόλισμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Κἄπειτ' ἢν τοῦτ' ἐπανεστήκῃ, τὴν ἀρχὴν τὸν Δί' ἀπαιτεῖν·
555 κἂν μὲν μὴ φῇ μηδ' ἐθελήσῃ μηδ' εὐθὺς γνωσιμαχήσῃ,
ἱερὸν πόλεμον πρωυδᾶν αὐτῷ, καὶ τοῖσι θεοῖσιν ἀπειπεῖν
διὰ τῆς χώρας τῆς ὑμετέρας ἐστυκόσι μὴ διαφοιτᾶν,
ὥσπερ πρότερον μοιχεύσοντες τὰς Ἀλκμήνας κατέβαινον
καὶ τὰς Ἀλόπας καὶ τὰς Σεμέλας· ἤνπερ δ' ἐπίωσ', ἐπιβάλλειν
560 σφραγῖδ' αὐτοῖς ἐπὶ τὴν ψωλὴν, ἵνα μὴ βινῶσ' ἔτ' ἐκείνας.
Τοῖς δ' ἀνθρώποις ὄρνιν ἕτερον πέμψαι κήρυκα κελεύω,
ὡς ὀρνίθων βασιλευόντων θύειν ὄρνισι τὸ λοιπόν·
κἄπειτα θεοῖς ὕστερον αὖθις· προσνείμασθαι δὲ πρεπόντως
τοῖσι θεοῖσιν τῶν ὀρνίθων ὃς ἂν ἁρμόζῃ καθ' ἕκαστον·
565 ἢν Ἀφροδίτῃ θύῃ, πυροὺς ὄρνιθι φαληρίδι θύειν·

PISTHETÆRUS.

Ut, quum quis sacrificat, ipsisque in manus, ut sacrorum est ritus, exta deponit, ipsæ ante Jovem exta accipiant. Neque tunc hominum ullus per deum quempiam jurabat, sed per aves universi; et adhucdum Lampon per anserem jurat, quum decipit aliquem: tanto opere vos omnes antehac venerabiles et sanctos habuerunt: nunc autem mancipia, fatuos et servolos viles. Jamque adeo vos tanquam furiosos feriunt: in templis etiam nemo non ut vos capiat auceps ponit laqueos, tendiculas, virgas, septa, nebulas, retia, pedicas; deinde vos captos vendunt frequentes: emtores vero manibus imum vobis ventrem contrectant: nec tantum, quandoquidem ista facere videtur, vos assatos solum adponunt; sed comminutum radula caseum, oleum, silphium, acetum adjciunt; istisque simul intritis, jusculum aliud dulce et pingue conficiunt, illudque calidum in vos ipsos effundunt, tanquam si morticinæ carnes essetis.

CHORUS.

Longe vero, longe acerbissumam orationem apportasti, mi homo! ut deplorem patrum meorum ignaviam, qui istos a majoribus traditos honores ad meam usque ætatem non propagarint, sed aboleri siverint. Tu vero, deo mihi propitio, peropportune advenisti mihi servator. Tibi enim commissis pullisque meis et memetipso, secure degam. Sed quid facere expediat, tu nos nunc præsens edoce: nam vivere nos certe indignum est, nisi redipiscamur quovis pacto regnum nostrum.

PISTHETÆRUS.

Et primum itaque moneo, una ut avium sit urbs: deinde ut omnis aer circum, atque universum hocce intervallum commœniatur magnis lateribus coctilibus, uti Babylon.

EPOPS.

O Cebrione et Porphyrio, quam terribilem urbem!

PISTHETÆRUS.

Porro autem quum illa fuerit excitata, imperium ut a Jove repetatis: si autem negarit, et noluerit, neque extemplo suæ sibi imbecillitatis conscius consenserit, sacrum illi bellum indicatis, deosque vetetis per vostram regionem rigente nervo transire, sicut antea descendebant, Alcumenas, Alopas et Semelas stupraturi: sin adeant, ut mentulam eis anulo constringatis, ne amplius illas futuant. Ad homines autem alium alitem vos mittere legatum jubeo, ut avibus, utpote regnum adeptis, sacra dehinc faciant, et deinde demum diis: unicuique autem deorum decore adjungant avem aliquam, prout singulæ singulis convenient: Veneri si quis faciat, avi phaleridi triticum offerat: si quis

ἢν δὲ Ποσειδῶνί τις οἶν θύῃ, νήττῃ πυροὺς καθαγίζειν·
ἢν δ' Ἡρακλέει θύῃσι λάρῳ, ναστοὺς θύειν μελιτοῦττας·
κἂν Διὶ θύῃ βασιλεῖ κριὸν, βασιλεύς ἐστ' ὀρχίλος ὄρνις,
ᾧ προτέρῳ δεῖ τοῦ Διὸς αὐτοῦ σέρφον ἐνόρχην σφαγιάζειν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

570 Ἥσθην σέρφῳ σφαγιαζομένῳ. Βροντάτω νῦν ὁ μέγας Ζάν.

ΕΠΟΨ.

Καὶ πῶς ἡμᾶς νομιοῦσι θεοὺς ἄνθρωποι κοὐχὶ κολοιοὺς,
οἳ πετόμεσθα πτέρυγάς τ' ἔχομεν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ληρεῖς· καὶ νὴ Δί' ὅ γ' Ἑρμῆς
πέτεται θεὸς ὢν πτέρυγάς τε φορεῖ, χἄλλοι γε θεοὶ πάνυ πολλοί.
Αὐτίκα Νίκη πέτεται πτερύγοιν χρυσαῖν, καὶ νὴ Δί' Ἔρως γε·
575 Ἶριν δέ γ' Ὅμηρος ἔφασκ' ἰκέλην εἶναι τρήρωνι πελείῃ.

ΕΠΟΨ.

Ὁ Ζεὺς δ' ἡμῖν οὐ βροντήσας πέμψει πτερόεντα κεραυνόν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἢν δ' οὖν ὑμᾶς μὲν ὑπ' ἀγνοίας εἶναι νομίσωσι τὸ μηδὲν,
τούτους δὲ θεοὺς τοὺς ἐν Ὀλύμπῳ, τότε χρὴ στρουθῶν νέφος ἀρθὲν
καὶ σπερμολόγων ἐκ τῶν ἀγρῶν τὸ σπέρμ' αὐτῶν ἀνακάψαι·
580 κἄπειτ' αὐτοῖς ἡ Δημήτηρ πυροὺς πεινῶσι μετρείτω.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἐθελήσει μὰ Δί', ἀλλ' ὄψει προφάσεις αὐτὴν παρέχουσαν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἱ δ' αὖ κόρακες τῶν ζευγαρίων, οἷσιν τὴν γῆν καταροῦσιν,
καὶ τῶν προβάτων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκοψάντων ἐπὶ πείρᾳ·
εἶθ' ἁπόλλων ἰατρός γ' ὢν ἰάσθω· μισθοφορεῖ δέ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

585 Μὴ, πρίν γ' ἂν ἐγὼ τὼ βοιδαρίω τὠμὼ πρώτιστ' ἀποδῶμαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἢν δ' ἡγῶνται σὲ θεὸν, σὲ βίον, σὲ δὲ Γῆν, σὲ Κρόνον, σὲ Ποσειδῶ,
ἀγάθ' αὐτοῖσιν πάντα παρέσται.

ΕΠΟΨ.

Λέγε δή μοι τῶν ἀγαθῶν ἕν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πρῶτα μὲν αὐτῶν τὰς οἰνάνθας οἱ πάρνοπες οὐ κατέδονται,
ἀλλὰ γλαυκῶν λόχος εἷς αὐτοὺς καὶ κερχνῄδων ἐπιτρίψει.
590 Εἶθ' οἱ κνῖπες καὶ ψῆνες ἀεὶ τὰς συκᾶς οὐ κατέδονται,
ἀλλ' ἀναλέξει πάντας καθαρῶς αὐτοὺς ἀγέλη μία κιχλῶν.

ΕΠΟΨ.

Πλουτεῖν δὲ πόθεν δώσομεν αὐτοῖς; καὶ γὰρ τούτου σφόδρ' ἐρῶσι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὰ μέταλλ' αὐτοῖς μαντευομένοις οὗτοι δώσουσι τὰ χρηστὰ
τάς τ' ἐμπορίας τὰς κερδαλέας πρὸς τὸν μάντιν κατεροῦσιν,
595 ὥστ' ἀπολεῖται τῶν ναυκλήρων οὐδείς.

ΕΠΟΨ.

Πῶς οὐκ ἀπολεῖται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Προερεῖ τις ἀεὶ τῶν ὀρνίθων μαντευομένῳ περὶ τοῦ πλοῦ·
νυνὶ μὴ πλεῖ, χειμὼν ἔσται· νυνὶ πλεῖ, κέρδος ἐπέσται.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Γαῦλον κτῶμαι καὶ ναυκληρῶ, κοὐκ ἂν μείναιμι παρ' ὑμῖν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τοὺς θησαυρούς τ' αὐτοῖς δείξουσ' οὓς οἱ πρότερον κατέθεντο

Neptuno pecudem sacruficet, triticum anati consecret: Herculi vero si faciat, gaveæ placentas libet mellitas: si Jovi immolet regi arietem, rex est orchilus ales, cui ante ipsum Jovem decet culicem coleatum mactare.

EUELPIDES.

Perplacet culex ille mactatus: nunc intonet magnus Jovis.

EPOPS.

At enim quo pacto nos homines existumabunt esse deos, non vero graculos? quippe qui volemus pennasque habeamus.

PISTHETÆRUS.

Nugaris: nam pol et ipse Mercurius volat, tametsi deus est, alasque gerit; aliique itidem dii permulti: et, ut alios omittam, Victoria volat aureis alis; immo hercle Amor. Quin Iridem Homerus similem esse dixit trepidæ columbæ.

EPOPS.

Nonne Jupiter intonabit, nobisque aligerum immittet fulmen?

PISTHETÆRUS.

Si autem homines præ inscitia vos quidem nihil esse duxerint, illos vero tantum deos, qui sunt in Olympo, tunc oportet passerum seminilegularumque subvolantem nubem, eorum ex agris sublectum semen consumere: tum ipsis Ceres esurientibus triticum distribuat.

EUELPIDES.

At hercle recusabit, ipsamque videbis causas prætendentem.

PISTHETÆRUS.

Corvi itidem jumentorum, quibus terram arant, pecudumque oculos effodiant, ut experiantur an dii sitis: tum ipsis Apollo, qui medicus est, medeatur: operam enim mercede locat.

EUELPIDES.

Modo hoc ne fiat, antequam par quod habeo buculorum primum vendiderim.

PISTHETÆRUS.

Te vero si ducant esse deum, te vitam, te Terram, te Saturnum, te Neptunum, omnibus illi rebus bonis affluent.

EPOPS.

Vel unum mihi istorum commodorum memora.

PISTHETÆRUS.

Primum quidem illis vitium florem locustæ non depascentur: nam unica noctuarum et tinnunculorum turma eas absumet. Deinde non pergent culices et vermiculi ficus exedere: sed enim eos omnes prorsum subleget unus turdorum grex.

EPOPS.

Divitias autem unde dabimus eis? illud enim inprimis amant.

PISTHETÆRUS.

Consulentibus illis aves hæce metallifodinas dabunt ditissumas, et mercaturas lucrosas vati indicabunt; ita ne naviculariorum quidem unus peribit.

EPOPS.

Qua ratione non peribit?

PISTHETÆRUS.

Prædicet semper quædam ex avibus homini auspicium capienti de navigatione: *Nunc ne naviges, hiemabit: nunc naviga, lucrum obtinget.*

EUELPIDES.

Gaulum emo et nauclerus fio, nec apud vos manere velim.

PISTHETÆRUS.

Thesauros itidem argenti eis indicabunt, quos

600 τῶν ἀργυρίων· οὗτοι γὰρ ἴσασι· λέγουσι δέ τοι τάδε πάντες,
οὐδεὶς οἶδεν τὸν θησαυρὸν τὸν ἐμὸν πλὴν εἴ τις ἄρ' ὄρνις.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Πωλῶ γαῦλον, κτῶμαι σμινύην, καὶ τὰς ὑδρίας ἀνορύττω.

ΕΠΟΨ.

Πῶς δ' ὑγίειαν δώσουσ' αὐτοῖς, οὖσαν παρὰ τοῖσι θεοῖσιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἦν εὖ πράττωσ', οὐχ ὑγιεία μεγάλη τοῦτ' ἐστί; σάφ' ἴσθι,
605 ὡς ἄνθρωπός γε κακῶς πράττων ἀτεχνῶς οὐδεὶς ὑγιαίνει.

ΕΠΟΨ.

Πῶς δ' εἰς γῆράς ποτ' ἀφίξονται; καὶ γὰρ τοῦτ' ἔστ' ἐν Ὀλύμπῳ·
ἢ παιδάρι' ὄντ' ἀποθνήσκειν δεῖ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλὰ τριακόσι' αὐτοῖς
ἔτι προσθήσουσ' ὄρνιθες ἔτη.

ΕΠΟΨ.

Παρὰ τοῦ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Παρὰ τοῦ; παρ' ἑαυτῶν.
Οὐκ οἶσθ' ὅτι πέντ' ἀνδρῶν γενεὰς ζώει λακέρυζα κορώνη;

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

610 Αἰβοῖ, ὡς πολλῷ κρείττους οὗτοι τοῦ Διὸς ἡμῖν βασιλεύειν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ γὰρ πολλῷ; . . . .
Καὶ πρῶτα μὲν οὐχὶ νεὼς ἡμᾶς
οἰκοδομεῖν δεῖ λιθίνους αὐτοῖς,
οὐδὲ θυρῶσαι χρυσαῖσι θύραις,
615 ἀλλ' ὑπὸ θάμνοις καὶ πρινιδίοις
οἰκήσουσιν· τοῖς δ' αὖ σεμνοῖς
τῶν ὀρνίθων δένδρον ἐλάας
ὁ νεὼς ἔσται· κοὐκ εἰς Δελφοὺς
οὐδ' εἰς Ἄμμων' ἐλθόντες ἐκεῖ
620 θύσομεν, ἀλλ' ἐν ταῖσιν κομάροις
καὶ τοῖς κοτίνοις στάντες ἔχοντες
κριθάς, πυρούς, εὐξόμεθ' αὐτοῖς
ἀνατείνοντες τὼ χεῖρ' ἀγαθῶν
διδόναι τι μέρος· καὶ ταῦθ' ἡμῖν
παραχρῆμ' ἔσται
625 πυροὺς ὀλίγους προβαλοῦσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλτατ' ἐμοὶ πολὺ πρεσβυτῶν ἐξ ἐχθίστου μεταπίπτων,
οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐγώ ποθ' ἑκὼν τῆς σῆς γνώμης ἔτ' ἀφείμην.
Ἐπαυχήσας δὲ τοῖσι σοῖς λόγοις
ἐπηπείλησα καὶ κατώμοσα,
630 ἢν σὺ παρ' ἐμὲ θέμενος
ὁμόφρονας λόγους δικαίους,
ἀδόλους, ὁσίους,
ἐπὶ θεοὺς ἴῃς,
635 ἐμοὶ φρονῶν ξυνῳδά, μὴ
πολὺν χρόνον θεοὺς ἔτι
σκῆπτρα τἀμὰ τρίψειν.
Ἀλλ' ὅσα μὲν δεῖ ῥώμῃ πράττειν, ἐπὶ ταῦτα τεταξόμεθ' ἡμεῖς·
ὅσα δὲ γνώμῃ δεῖ βουλεύειν, ἐπὶ σοὶ τάδε πάντ' ἀνάκειται.

majores in terra defoderunt: etenim aves hoc sciunt. Proverbio quippe apud omnes fertur: *Nemo thesaurum meum novit, nisi forte quædam avis.*

EUELPIDES.

Gaulum vendo: ligonem emo, hydriasque effodio.

EPOPS.

At quo pacto sanitatem ipsis præbebunt, quæ apud deos est?

PISTHETÆRUS.

Si secundis vivant in rebus, nonne illa est magna sanitas? Istuc pro certo habeas, hominem qui adversa utatur fortuna, neminem prorsus sanum esse.

EPOPS.

At quo tandem modo ad senectam pervenient? Etenim illa quoque est in Olympo: an vero in puerilibus annis mori eos oportet?

PISTHETÆRUS.

Tantum hercle abest, ut trecentos ipsis addituri sint aves annos.

EPOPS.

A quo?

PISTHETÆRUS.

Rogitas? a se ipsis. Nescin' quinque hominum ætates vivere stridulam cornicem?

EUELPIDES.

Papæ! quanto præstat hos nobis imperare, quam Jovem!

PISTHETÆRUS.

Quidni multo? Primumdum fana nos iis ædificare non oportebit lapidea, neque portas adstruere deauratis tabulis: verum sub fruticibus et ilicibus habitabunt: venerandis autem avibus templum erit arbor olivæ. Neque Delphos, nec ad Ammonem profecti, illic sacra faciemus: verum inter arbutos et oleastros stantes, hordeaque porrigentes et triticum, precabimur eas extensis manibus, aliquam ut nobis bonorum partem largiantur: atque hæc nobis confestim erunt pauxillum tritici porricientibus.

CHORUS.

O senex, qui mihi multo amicissumus ex inimicissumo es factus, nunquam erit, ut ego sponte mea a tua sententia discedam. Namque tua erectus oratione, comminatus sum et adjuravi, si tu mecum pactus concordibus verbis et justis, sine fraude sancteque conceptis, iveris adversus deos mecum consentiens, fore ut non longo tempore dii deinceps sceptra mea terant. At quæ viribus efficienda erunt, ea nobis mandentur: quæ autem consilio sunt administranda, illa tibi omnia concreduntur.

ΕΠΟΨ.

Καὶ μὴν μὰ τὸν Δί' οὐχὶ νυστάζειν γ' ἔτι
ὥρα 'στὶν ἡμῖν οὐδὲ μελλονικιᾶν,
640 ἀλλ' ὡς τάχιστα δεῖ τι δρᾶν· πρῶτον δέ τοι
εἰσέλθετ' εἰς νεοττιάν γε τὴν ἐμὴν
καὶ τἀμὰ κάρφη καὶ τὰ παρόντα φρύγανα,
καὶ τοὔνομ' ἡμῖν φράσατον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλὰ ῥᾴδιον.
Ἐμοὶ μὲν ὄνομα Πεισθέταιρος.

ΕΠΟΨ.

Τῳδεδί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

645 Εὐελπίδης Κριῶθεν.

ΕΠΟΨ.

Ἀλλὰ χαίρετον
ἄμφω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Δεχόμεθα.

ΕΠΟΨ

Δεῦρο τοίνυν εἴσιτον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἴωμεν· εἰσηγοῦ σὺ λαϐὼν ἡμᾶς.

ΕΠΟΨ.

Ἴθι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀτὰρ τὸ δεῖνα δεῦρ' ἐπανάκρουσαι πάλιν.
Φέρ' ἴδω, φράσον νῷν, πῶς ἐγώ τε χοὐτοσὶ
650 ξυνεσόμεθ' ὑμῖν πετομένοις οὐ πετομένω;

ΕΠΟΨ.

Καλῶς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὅρα νυν ὡς ἐν Αἰσώπου λόγοις
ἐστὶν λεγόμενον δή τι, τὴν ἀλώπεχ', ὡς
φλαύρως ἐκοινώνησεν ἀετῷ ποτέ.

ΕΠΟΨ.

Μηδὲν φοϐηθῇς· ἔστι γάρ τι ῥίζιον,
655 ὃ διατραγόντ' ἔσεσθον ἐπτερωμένω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὕτω μὲν εἰσίωμεν. Ἄγε δή, Ξανθία
καὶ Μανόδωρε, λαμβάνετε τὰ στρώματα.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτος, σὲ καλῶ σὲ καλῶ.

ΕΠΟΨ.

Τί καλεῖς;

ΧΟΡΟΣ.

Τούτους μὲν ἄγων μετὰ σαυτοῦ
ἀρίστισον εὖ· τὴν δ' ἡδυμελῆ ξύμφωνον ἀηδόνα Μούσαις
660 κατάλειφ' ἡμῖν δεῦρ' ἐκϐιϐάσας, ἵνα παίσωμεν μετ' ἐκείνης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ τοῦτο μέντοι νὴ Δί' αὐτοῖσιν πιθοῦ·
ἐκϐίϐασον ἐκ τοῦ βουτόμου τοὐρνίθιον,
ἐκϐίϐασον αὐτοῦ πρὸς θεῶν αὐτήν, ἵνα
καὶ νὼ θεασώμεσθα τὴν ἀηδόνα.

EPOPS.

Atqui mehercle haud dormitandi amplius tempus nobis est, neque cessandi Niciæ more; sed quam ocissume aliquid efficiundum est. Primo autem ingredimini in nidum meum et ad festucas meas, ad præsentia sarmenta : nobisque nomen edite vostrum.

PISTHETÆRUS.

Atqui hoc facile est : mihi nomen est Pisthetæro.

EPOPS.

Atque huic?

PISTHETÆRUS.

Euelpides Criensis.

EPOPS.

Ita valeatis ambo.

PISTHETÆRUS.

Accipimus omen.

EPOPS.

Huc igitur ingredimini.

PISTHETÆRUS.

Eamus : tu nos introduc.

EPOPS.

Age.

PISTHETÆRUS.

Atat, perii! huc retrorsus gradum flecte. Age sciam, dic nobis : quomodo ego et iste vobiscum erimus volantibus, quum volare nequeamus?

EPOPS.

Bene vero.

PISTHETÆRUS.

At tu etiam atque etiam considera : nam in Æsopi fabulis hoc scilicet traditum est, volpem haud bono suo societatem aliquando cum aquila coiisse.

EPOPS.

Animo sis defæcato : est enim radix quædam, qua comesa, eritis alati.

PISTHETÆRUS.

Hac quidem conditione ingrediamur. Agedum Xanthia, et tu Manodore, tollite stragula.

CHORUS.

Heus tu, tibi dico, tibi dico.

EPOPS.

Quid me vocas?

CHORUS.

Hos quidem tecum duc et lauto excipe prandio : at dulce canentem, et voce Musis æquiparandam lusciniam relinque nobis huc excitam, ut cum ea ludamus.

PISTHETÆRUS.

O, per Jovem rogo, istuc ipsis obsequere : excita aviculam illam ex arundinibus; huc illam evoca, per deos obtestamur, ut et nos quoque lusciniam contemplemur.

ΕΠΟΨ.

665 Ἀλλ' εἰ δοκεῖ σφῷν, ταῦτα χρὴ δρᾶν. Ἡ Πρόκνη
ἔκβαινε, καὶ σαυτὴν ἐπιδείκνυ τοῖς ξένοις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὡς καλὸν τοὐρνίθιον,
ὡς δ' ἁπαλὸν, ὡς δὲ λευκόν.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἆρά γ' οἶσθ' ὅτι
ἐγὼ διαμηρίζοιμ' ἂν αὐτὴν ἡδέως;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

670 Ὅσον δ' ἔχει τὸν χρυσὸν, ὥσπερ παρθένος.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἐγὼ μὲν αὐτὴν κἂν φιλῆσαί μοι δοκῶ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ', ὦ κακόδαιμον, ῥύγχος ὀβελίσκοιν ἔχει.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ὥσπερ ᾠὸν νὴ Δί' ἀπολέψαντα χρὴ
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ λέμμα κᾆθ' οὕτω φιλεῖν.

ΕΠΟΨ.

675 Ἴωμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἡγοῦ δὴ σὺ νῷν τύχἀγαθῇ.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ φίλη, ὦ ξουθὴ,
ὦ φίλτατον ὀρνέων,
πάντων ξύννομε τῶν ἐμῶν
ὕμνων ξύντροφ' ἀηδοῖ,
680 ἦλθες ἦλθες, ὤφθης,
ἡδὺν φθόγγον ἐμοὶ φέρουσ'.
Ἀλλ', ὦ καλλιβόαν κρέκουσ'
αὐλὸν φθέγμασιν ἠρινοῖς,
ἄρχου τῶν ἀναπαίστων.

685 Ἄγε δὴ φύσιν ἄνδρες ἀμαυρόβιοι, φύλλων γενεᾷ προσόμοιοι,
ὀλιγοδρανέες, πλάσματα πηλοῦ, σκιοειδέα φῦλ' ἀμενηνὰ,
ἀπτῆνες ἐφημέριοι, ταλαοὶ βροτοὶ, ἀνέρες εἰκελόνειροι,
πρόσχετε τὸν νοῦν τοῖς ἀθανάτοις ἡμῖν, τοῖς αἰὲν ἐοῦσι,
τοῖς αἰθερίοις, τοῖσιν ἀγήρῳς, τοῖς ἄφθιτα μηδομένοισιν,
690 ἵν' ἀκούσαντες πάντα παρ' ἡμῶν ὀρθῶς περὶ τῶν μετεώρων,
φύσιν οἰωνῶν γένεσίν τε θεῶν ποταμῶν τ' Ἐρέβους τε Χάους τε
εἰδότες ὀρθῶς παρ' ἐμοῦ Προδίκῳ κλάειν εἴπητε τὸ λοιπόν.
Χάος ἦν καὶ Νὺξ Ἔρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς·
γῆ δ' οὐδ' ἀὴρ οὐδ' οὐρανὸς ἦν· Ἐρέβους δ' ἐν ἀπείροσι κόλποις
695 τίκτει πρώτιστον ὑπηνέμιον Νὺξ ἡ μελανόπτερος ᾠὸν,
ἐξ οὗ περιτελλομέναις ὥραις ἔβλαστεν Ἔρως ὁ ποθεινὸς,
στίλβων νῶτον πτερύγοιν χρυσαῖν, εἰκὼς ἀνεμώκεσι δίναις.
Οὗτος δὲ Χάει πτερόεντι μιγεὶς νυχίῳ κατὰ Τάρταρον εὐρὺν
ἐνεόττευσεν γένος ἡμέτερον, καὶ πρῶτον ἀνήγαγεν ἐς φῶς.[τα·
700 Πρότερον δ' οὐκ ἦν γένος ἀθανάτων, πρὶν Ἔρως ξυνέμιξεν ἅπαν-
ξυμμιγνυμένων δ' ἑτέρων ἑτέροις γένετ' οὐρανὸς ὠκεανός τε
καὶ γῆ πάντων τε θεῶν μακάρων γένος ἄφθιτον. Ὧδε μέν ἐσμεν
πολὺ πρεσβύτατοι πάντων μακάρων. Ἡμεῖς δ' ὡς ἐσμὲν Ἔρωτος
πολλοῖς δῆλον· πετόμεσθά τε γὰρ καὶ τοῖσιν ἐρῶσι σύνεσμεν.
705 Πολλοὺς δὲ καλοὺς ἀπομωμοκότας παῖδας πρὸς τέρμασιν ὥρας
διὰ τὴν ἰσχὺν τὴν ἡμετέραν διεμήρισαν ἄνδρες ἐρασταὶ,

EPOPS.

Si quidem vobis ita videatur, sic faciundum est. Procne, egredere, teque ipsam hospitibus ostende.

PISTHETÆRUS.

O supreme Jupiter! quam bella avicula, quam tenera, et quam candida!

EUELPIDES.

Scin' vero quam ipsi crura lubens divaricarem?

PISTHETÆRUS.

Quantum autem habet auri, tanquam virgo!

EUELPIDES.

Equidem, opinor, vix me contineo, quin illi feram osculum.

PISTHETÆRUS.

Sed, o miserrume, rostrum habet e duobus verubus.

EUELPIDES.

At hercle oportet, tanquam ab ovo, eximere ab illius capite corticem, et sic dein eam osculari.

EPOPS.

Eamus.

PISTHETÆRUS.

Duc jam nos faustis ominibus.

CHORUS.

O amica, o tenella, o dilectissuma mihi avium, omnium meorum consors et socia hymnorum luscinia, venisti, venisti, in conspectum te das, suavem mihi sonum adferens! At o tu, dulce sonante quæ modularis tibia modos vernos, incipe jam anapæstos.

Agite vero homines in tenebris vitam degentes, foliis adsimiles, imbecilli, figmenta luti, umbræ similis et inanis turba, sine pennis brevi ævo functi, ærumnosi mortales, viri somniis pares, advortite mentem nobis immortalibus, sempiternis, ætheriis, seni expertibus, æterna animo versantibus, ut, ubi omnia recte a nobis audiveritis de cœlestibus rebus, naturam avium, ortumque deorum, fluviorum, Erebi atque Chai ubi bene cognoveritis, Prodicum meo nomine plorare jubeatis posthac.

Chaos erat et Nox, Erebusque niger in principio et Tartarus amplus: Terra vero non erat, neque aer, nec cœlum. Erebi autem in infinito gremio omnium primum peperit irritum furva Nox ovum, ex quo, temporibus exactis, propullulavit Amor desiderabilis, radians tergo aureis alis, celerrimæ ventorum vertigini similis: ille vero alato caliginosoque mistus Chao in Tartaro ingente edidit nostrum genus, et primum eduxit in lucem. Neque enim deorum genus ante erat, quam omnia commiscuisset Amor: omnibus autem inter se confusis, prodiit Cœlum, et Oceanus, atque Terra, deorumque beatorum genus immortale. Sic itaque nos sumus multo antiquissumi omnium deorum. Nos autem Amore esse prognatos, non pauca sunt indicio: volamus enim et adsumus amantibus. Multos enimvero formosos pueros, qui dejeraverant se nunquam morigeros fore, deflorescente jam prima ætate, nostræ potestatis munere subegerunt ama-

ὁ μὲν ὄρτυγα δοὺς, ὁ δὲ πορφυρίων', ὁ δὲ χῆν', ὁ δὲ Περσικὸν ὄρ-
[νιν.
Πάντα δὲ θνητοῖς ἐστιν ἀφ' ἡμῶν τῶν ὀρνίθων τὰ μέγιστα.
Πρῶτα μὲν ὥρας φαίνομεν ἡμεῖς ἦρος, χειμῶνος, ὀπώρας·
710 σπείρειν μὲν, ὅταν γέρανος κρώζουσ' ἐς τὴν Λιβύην μεταχωρῇ,
καὶ πηδάλιον τότε ναυκλήρῳ φράζει κρεμάσαντι καθεύδειν,
εἶτα δ' Ὀρέστῃ χλαῖναν ὑφαίνειν, ἵνα μὴ ῥιγῶν ἀποδύῃ.
Ἰκτῖνος δ' αὖ μετὰ ταῦτα φανεὶς ἑτέραν ὥραν ἀποφαίνει,
ἡνίκα πεκτεῖν ὥρα προβάτων πόκον ἠρινόν· εἶτα χελιδὼν,
715 ὅτε χρὴ χλαῖναν πωλεῖν ἤδη καὶ ληδάριόν τι πρίασθαι.
Ἐσμὲν δ' ὑμῖν Ἄμμων, Δελφοὶ, Δωδώνη, Φοῖβος Ἀπόλλων.
Ἐλθόντες γὰρ πρῶτον ἐπ' ὄρνις, οὕτω πρὸς ἅπαντα τρέπεσθε,
πρός τ' ἐμπορίαν καὶ πρὸς βιότου κτῆσιν καὶ πρὸς γάμον ἀνδρός·
ὄρνιν τε νομίζετε πάνθ' ὅσαπερ περὶ μαντείας διακρίνει.
720 Φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστὶ, πταρμόν τ' ὄρνιθα καλεῖτε,
ξύμβολον ὄρνιν, φωνὴν ὄρνιν, θεράποντ' ὄρνιν, ὄνον ὄρνιν.
Ἆρ' οὐ φανερῶς ἡμεῖς ὑμῖν ἐσμὲν μαντεῖος Ἀπόλλων;
Ἢν οὖν ἡμᾶς νομίσητε θεοὺς,
ἕξετε χρῆσθαι μάντεσι Μούσαις,
725 αὔραις, ὥραις, χειμῶνι, θέρει,
μετρίῳ πνίγει· κοὐκ ἀποδράντες
καθεδούμεθ' ἄνω σεμνυνόμενοι
παρὰ ταῖς νεφέλαις ὥσπερ χὠ Ζεύς·
ἀλλὰ παρόντες δώσομεν ὑμῖν,
730 αὐτοῖς, παισὶν, παίδων παισὶν,
πλουθυγιείαν,
εὐδαιμονίαν, βίον, εἰρήνην,
νεότητα, γέλωτα, χοροὺς, θαλίας,
γάλα τ' ὀρνίθων·
ὥστε παρέσται κοπιᾶν ὑμῖν
735 ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν·
οὕτω πλουτήσετε πάντες.
Μοῦσα λοχμαία, Στρ.
τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιοτὶξ,
ποικίλη, μεθ' ἧς ἐγὼ
740 νάπαισι καὶ κορυφαῖς ἐν ὀρείαις
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτὶξ,
ἱζόμενος μελίας ἐπὶ φυλλοκόμου,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτὶξ,
δι' ἐμῆς γένυος ξουθῆς μελέων
745 Πανὶ νόμους ἱεροὺς ἀναφαίνω
σεμνά τε μητρὶ χορεύματ' ὀρείᾳ,
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτὶξ,
ἔνθεν ὡσπερεὶ μέλιττα [γλυκεῖαν ᾠδάν.
750 Φρύνιχος ἀμβροσίων μελέων ἀπεβόσκετο καρπὸν, ἀεὶ φέρων
Τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ.
Εἴ μετ' ὀρνίθων τις ὑμῶν, ὦ θεαταὶ, βούλεται
διαπλέκειν ζῶν ἡδέως τὸ λοιπὸν, ὡς ἡμᾶς ἴτω.
755 Ὅσα γάρ ἐστιν ἐνθάδ' αἰσχρὰ τῷ νόμῳ κρατούμενα,
ταῦτα πάντ' ἐστὶν παρ' ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν καλά.
Εἰ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὶν αἰσχρὸν τὸν πατέρα τύπτειν νόμῳ,
τοῦτ' ἐκεῖ καλὸν παρ' ἡμῖν ἐστιν, ἤν τις τῷ πατρὶ
προσδραμὼν εἴπῃ πατάξας, αἶρε πλῆκτρον, εἰ μάχει.
760 Εἰ δὲ τυγχάνει τις ὑμῶν δραπέτης ἐστιγμένος,

tores; hic quidem coturnice dato, alter porphyrione, alius ansere, et item alius Persica ave. Omnia vero mortalibus contingunt a nobis alitibus, quæ maxuma sunt. Primum quidem anni tempora nos designamus, veris, hiemis, autumni: ut serant, quando grus clangens in Libyam migrat; tunc itidem nauclero significat, ut suspenso clavo dormiat; præterea Oresti lænam contexant, ne homines, si alserit, vestibus spoliet. Milvus posthæc apparens aliud anni tempus designat, quum scilicet ovibus vernam tondere lanam tempestivum est. Deinde, hirundo, quum læna jam vendenda est, et æstivum aliquod comparandum amiculum. Sumus autem vobis Ammon, Delphi, Dodona, Phœbus Apollo. Ab avibus enim primum auspicati, ad omnia dehinc negotia vos confertis, ad mercatum, ad victum quærendum et ad nuptias. *Avis* item nomine censetis quæcunque ad vaticinia et futura discernenda pertinent: omen vobis *avis* est; sternutationemque vocatis *avem*; signum, *avem*; vocem, *avem*; famulum, *avem*; asinum, *avem*. Annon itaque manifesto vobis sumus fatidicus Apollo? Nos igitur si pro diis habueritis, uti poteritis pro vatibus Musis, auris, anni tempestatibus, hieme, æstate, moderato æstu: neque aufugientes considebimus sursum superbi in nubibus, quemadmodum Jupiter; sed præsentes largiemur vobis, ipsis, et liberis atque nepotibus opes cum sanitate conjunctas, felicitatem, vitam, pacem, juventam, risum, choreas, festa convivia, gallinarumque lac; adeo ut satietas vobis suboritura sit præ bonorum copia: ita ditescetis omnes.

Musa silvestris, tio tio tio tio tio tio tiotix, versicolor, quacum ego in saltibus, montiumque verticibus, tio tio tio tiotix, fraxino insidens foliis comanti, tio tio tio tiotix, ex ore meo tenello sacros carminum modos Pani edo, Magnæque deum Matri montanæ, ad quos venerandas ducat choreas, totototototototototix, unde, velut apis, Phrynichus immortalium carminum depascebatur fructum, semper proferens suavem cantilenam. Tio tio tio tiotix.

Si quis vestrum, spectatores, cum nobis avibus velit degere, jucunde vitam deinceps ut agat, ad nos veniat. Quæcunque enim hic sunt turpia, legibusque obnoxia, illa apud nos aves omnia sunt honesta. Hic enim si patrem pulsare lege sit indecorum, hoc ipsum apud nos pulcrum est, si quis ad patrem adcurrerit, dixeritque percutiens: *Tolle calcar, si pugnas.* Si quis vero vestrum fugitivus

ἀτταγᾶς οὗτος παρ' ἡμῖν ποικίλος κεκλήσεται.
Εἰ δὲ τυγχάνει τις ὢν Φρὺξ μηδὲν ἧττον Σπινθάρου,
φρυγίλος ὄρνις ἐνθάδ' ἔσται, τοῦ Φιλήμονος γένους.
Εἰ δὲ δοῦλός ἐστι καὶ Κὰρ ὥσπερ Ἐξηκεστίδης,
765 φυσάτω πάππους παρ' ἡμῖν, καὶ φανοῦνται φράτερες.
Εἰ δ' ὁ Πεισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
βούλεται, πέρδιξ γενέσθω, τοῦ πατρὸς νεοττίον·
ὡς παρ' ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρόν ἐστιν ἐκπερδικίσαι.
Τοιάδε, κύκνοι, Ἀντ.
770 τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ,
συμμιγῆ βοὴν ὁμοῦ
πτεροῖς κρέκοντες ἴακχον Ἀπόλλω,
τιὸ τιὸ τιὸ τιοτὶξ,
ὄχθῳ ἐφεζόμενοι παρ' Ἕβρον ποταμὸν,
775 τιὸ τιὸ τιὸ τιοτὶξ,
διὰ δ' αἰθέριον νέφος ἦλθε βοά·
πτῆξε δὲ ποικίλα φῦλά τε θηρῶν,
κύματά τ' ἔσβεσε νήνεμος αἴθρη,
τοτοτοτοτοτοτοτοτοτιξ·
780 πᾶς δ' ἐπεκτύπησ' Ὄλυμπος· [σαί τ' ἐπωλόλυξαν.
εἷλε δὲ θάμβος ἄνακτας· Ὀλυμπιάδες δὲ μέλος Χάριτες Μοῦ-
Τιὸ τιὸ τιὸ τιοτίξ.
785 Οὐδέν ἐστ' ἄμεινον οὐδ' ἥδιον ἢ φῦσαι πτερά.
Αὐτίχ' ὑμῶν τῶν θεατῶν εἴ τις ἦν ὑπόπτερος,
εἶτα πεινῶν τοῖς χοροῖσι τῶν τραγῳδῶν ἤχθετο,
ἐκπτόμενος ἂν οὗτος ἠρίστησεν ἐλθὼν οἴκαδε,
κᾆτ' ἂν ἐμπλησθεὶς ἐφ' ἡμᾶς αὖθις αὖ κατέπτατο.
790 Εἴ τε Πατροκλείδης τις ὑμῶν τυγχάνει χεζητιῶν,
οὐκ ἂν ἐξίδισεν ἐς θοἰμάτιον, ἀλλ' ἀνέπτατο,
κἀποπαρδὼν κἀναπνεύσας αὖθις αὖ κατέπτατο·
εἴ τε μοιχεύων τις ὑμῶν ἐστιν ὅστις τυγχάνει,
κᾆθ' ὁρᾷ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς ἐν βουλευτικῷ,
795 οὗτος ἂν πάλιν παρ' ὑμῶν πτερυγίσας ἀνέπτατο,
εἶτα βινήσας ἐκεῖθεν αὖθις αὖ καθέζετο.
Ἆρ' ὑπόπτερον γενέσθαι παντός ἐστιν ἄξιον;
ὡς Διιτρέφης γε πυτιναῖα μόνον ἔχων πτερὰ
ᾑρέθη φύλαρχος, εἶθ' ἵππαρχος, εἶτ' ἐξ οὐδενὸς
800 μεγάλα πράττει κἄστὶ νυνὶ ξουθὸς ἱππαλεκτρυών.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ταυτὶ τοιαυτί· μὰ Δί' ἐγὼ μὲν πρᾶγμά πω
γελοιότερον οὐκ εἶδον οὐδεπώποτε.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Ἐπὶ τῷ γελᾷς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐπὶ τοῖσι σοῖς ὠκυπτέροις.
Οἶσθ' ᾧ μάλιστ' ἔοικας ἐπτερωμένος;
805 εἰς εὐτέλειαν χηνὶ συγγεγραμμένῳ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Σὺ δὲ κοψίχῳ γε σκάφιον ἀποτετιλμένῳ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ταυτὶ μὲν ᾐκάσμεσθα κατὰ τὸν Αἰσχύλον·
τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς.

sit literatus, attagen iste apud nos versicolor habebitur. At si quis forte est barbarus e Phrygia æque ac Spintharus, frigilla avis hic erit e Philemonis genere: si vero quispiam servus est e Caria, quemadmodum Execestides, avos sibi procreet apud nos, et invenientur ipsi gentiles. Quod si Pisiæ filius portas prodere infamibus voluerit, perdix fiat, genuinus parentis pullus, siquidem apud nos turpe non sit perdicum more aufugere.

Taliter olores, tio tio tio tio tio tio tiotix, commissis modulantes vocibus, simul alis concussis perstrepentes canere solent Apollinem, tio tio tio tiotix, in litore insidentes ad Hebrum fluvium, tio tio tio tiotix; perque ætheria nubila transit clamor, omneque ferarum genus stupefactum auscultat, fluctusque componit tranquilla serenitas; totototototototototix: totus autem adsonat Olympus, regesque deos capit admiratio; Olympiades vero melos Gratiæ, Musæque lætæ recinunt. Tio tio tio tiotix.

Nihil est melius neque jucundius quam plumis vestirier atque avem esse. Nam, ne longe abeam, si quis e vobis spectatoribus esset alatus, atque esuriens tragœdorum choris ægre impatienterque adsisteret, is evolaret, et domum revorsus pranderet, deinde saturatus ad nos iterum revolaret: et si quis e vobis Patroclides forte cacaturiret, non ille pallium contaminaret, sed alio avolaret, et postquam pepedisset, spiritumque recepisset, huc iterum devolaret. Tum si quis vestrum, quisquis ille sit, cum aliena rem haberet uxore, videretque maritum mulieris in gradibus senatoriis, iste itidem hinc a vobis, motis alis avolaret, et postquam futuisset, illinc rursus in suam sedem huc se referret. Nonne igitur alatum esse quantivis est preti? Etenim Diitrephes, vimineas qui tantum habet alas, creatus equitum tribunus, deinde magister, deinde ex nullius momenti homine magnus evasit et fortunatus: et nunc flavus est Equigallus.

PISTHETÆRUS.

Ista quidem sic se habent: at, ita me Jupiter amet, haud ego rem magis ridiculam vidi unquam.

EUELPIDES.

Quid rides?

PISTHETÆRUS.

Tuas pennas. Scin' cui alatus maxume sis adsimilis? rudibus lineis anseri depicto.

EUELPIDES.

Tu autem merulæ caput deplumatæ.

PISTHETÆRUS.

Istis quidem adsimulati sumus, idque, ut ait Æschylus, *non alienis, sed nostris ipsorum pennis.*

ΕΠΟΨ.
Ἄγε δὴ τί χρὴ δρᾶν;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Πρῶτον ὄνομα τῇ πόλει
810 θέσθαι τι μέγα καὶ κλεινὸν, εἶτα τοῖς θεοῖς
θῦσαι μετὰ τοῦτο.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ταῦτα κἀμοὶ συνδοκεῖ.
ΕΠΟΨ.
Φέρ' ἴδω, τί δ' ἡμῖν τοὔνομ' ἔσται τῇ πόλει;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Βούλεσθε τὸ μέγα τοῦτο τοὐκ Λακεδαίμονος,
Σπάρτην ὄνομα καλῶμεν αὐτήν;
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἡράκλεις·
815 Σπάρτην γὰρ ἂν θείμην ἐγὼ τἠμῇ πόλει;
οὐδ' ἂν χαμεύνῃ πάνυ γε κειρίαν ἔχων.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τί δῆτ' ὄνομ' αὐτῇ θησόμεσθ';
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἐντευθενὶ
ἐκ τῶν νεφελῶν καὶ τῶν μετεώρων χωρίων
χαῦνόν τι πάνυ.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Βούλει Νεφελοκοκκυγίαν;
ΕΠΟΨ.
Ἰοὺ ἰού·
820 καλὸν γὰρ ἀτεχνῶς καὶ μέγ' εὗρες τοὔνομα.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ἆρ' ἐστὶν αὑτηγὶ Νεφελοκοκκυγία,
ἵνα καὶ τὰ Θεογένους τὰ πολλὰ χρήματα
τά τ' Αἰσχίνου 'σθ' ἅπαντα;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Καὶ λῷστον μὲν οὖν
τὸ Φλέγρας πεδίον, ἵν' οἱ θεοὶ τοὺς Γηγενεῖς
825 ἀλαζονευόμενοι καθυπερηκόντισαν.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Λιπαρὸν τὸ χρῆμα τῆς πόλεως. Τίς δαὶ θεὸς
πολιοῦχος ἔσται; τῷ ξανοῦμεν τὸν πέπλον;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τί δ' οὐκ Ἀθηναίαν ἐῶμεν πολιάδα;
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Καὶ πῶς ἂν ἔτι γένοιτ' ἂν εὔτακτος πόλις,
830 ὅπου θεὸς, γυνὴ γεγονυῖα, πανοπλίαν
ἕστηκ' ἔχουσα, Κλεισθένης δὲ κερκίδα;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τίς δαὶ καθέξει τῆς πόλεως τὸ Πελαργικόν;
ΕΠΟΨ.
Ὄρνις ἀφ' ἡμῶν τοῦ γένους τοῦ Περσικοῦ,
ὅσπερ λέγεται δεινότατος εἶναι πανταχοῦ,
835 Ἄρεως νεοττός.
ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.
Ὦ νεοττὲ δέσποτα·
ὡς δ' ὁ θεὸς ἐπιτήδειος οἰκεῖν ἐπὶ πετρῶν.

EPOPS.
Age jam nunc quid faciundum?
PISTHETÆRUS.
Primum nomen urbi imponendum est, magnum aliquod atque illustre: deinde diis sacra faciunda.
EUELPIDES.
Ita mihi quoque videtur.
EPOPS.
Age videam, quid nostræ nominis erit urbi?
PISTHETÆRUS.
Voltisne conspicuo illo et a Lacedæmone sumto Spartæ nomine vocemus ipsam?
EUELPIDES.
Hercules! Spartam nomen ut ego imponam urbi meæ? ne grabato quidem sparteos funiculos, si modo junceos habeam.
PISTHETÆRUS.
Quodnam igitur illi nomen imponemus?
EUELPIDES.
Istinc desumtum, ex nubibus et sublimibus regionibus, amplum quid valde.
PISTHETÆRUS.
Vin' Nubicuculiam?
EPOPS.
Iu, Iu! pulcrum revera et magnificum invenisti nomen.
EUELPIDES.
Numquid hæc est illa Nubicuculia, ubi multæ sunt illæ Theogenis opes, et Æschinis omnes?
PISTHETÆRUS.
Optumum quidem est, ut hanc esse campum Phlegræum dicas, ubi terrigenas Gigantes jactabundi dii superarunt.
EUELPIDES.
Splendida prorsus est hæc urbs. Quis vero deus tutelam habebit urbis? cuinam texemus peplum?
PISTHETÆRUS.
Quidni sinamus Urbanam Minervam præsidem esse urbis?
EUELPIDES.
Qui vero possit urbs bene esse morata, ubi dea femina integram armaturam habet, Clisthenes autem radium textorium?
PISTHETÆRUS.
Quis autem murum urbis Pelargicum obtinebit?
EPOPS.
Ales hinc e nobis origine Persica, qui ubique dicitur acerrimus esse Martis pullus.
EUELPIDES.
O pulle domine! ut idoneus erit ille deus ad incolendas petras!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἄγε νυν, σὺ μὲν βάδιζε πρὸς τὸν ἀέρα,
καὶ τοῖσι τειχίζουσι παραδιακόνει,
χάλικας παραφόρει, πηλὸν ἀποδὺς ὄργασον,
840 λεκάνην ἀνένεγκε, κατάπεσ' ἀπὸ τῆς κλίμακος,
φύλακας κατάστησαι, τὸ πῦρ ἔγκρυπτ' ἀεὶ,
κωδωνοφορῶν περίτρεχε, καὶ κάθευδ' ἐκεῖ·
κήρυκε δὲ πέμψον τὸν μὲν εἰς θεοὺς ἄνω,
ἕτερον δ' ἄνωθεν αὖ παρ' ἀνθρώπους κάτω,
845 κἀκεῖθεν αὖθις παρ' ἐμέ.

ΕΥΕΛΠΙΔΗΣ.

Σὺ δέ γ' αὐτοῦ μένων
οἴμωζε παρ' ἔμ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἴθ', ὠγάθ', οἷ πέμπω σ' ἐγώ.
Οὐδὲν γὰρ ἄνευ σοῦ τῶνδ' ἃ λέγω πεπράξεται.
Ἐγὼ δ' ἵνα θύσω τοῖσι καινοῖσιν θεοῖς,
τὸν ἱερέα πέμψοντα τὴν πομπὴν καλῶ.
850 Παῖ παῖ, τὸ κανοῦν αἴρεσθε καὶ τὴν χέρνιβα.

ΧΟΡΟΣ.

Ὁμορροθῶ, συνθέλω, Στρ.
συμπαραινέσας ἔχω
προσόδια μεγάλα
σεμνὰ προσιέναι θεοῖσιν·
855 ἅμα δὲ προσέτι χάριτος ἕνεκα
προβάτιόν τι θύειν.
Ἴτω ἴτω δὲ Πυθιὰς βοὰ θεῷ,
συνᾳδέτω δὲ Χαῖρις ᾠδάν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Παῦσαι σὺ φυσῶν. Ἡράκλεις, τουτὶ τί ἦν;
860 τουτὶ μὰ Δί' ἐγὼ πολλὰ δὴ καὶ δείν' ἰδὼν,
οὔπω κόραξ' εἶδον ἐμπεφορβιωμένον.
Ἱερεῦ, σὸν ἔργον, θῦε τοῖς καινοῖς θεοῖς.

ΙΕΡΕΥΣ.

Δράσω τάδ'. Ἀλλὰ ποῦ 'στιν ὁ τὸ κανοῦν ἔχων;
865 Εὔχεσθε τῇ Ἑστίᾳ τῇ ὀρνιθείῳ, καὶ τῷ ἰκτίνῳ τῷ ἑστιούχῳ,
καὶ ὄρνισιν Ὀλυμπίοις καὶ Ὀλυμπίῃσι πᾶσι καὶ πάσῃσιν —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Σουνιέρακε, χαῖρ' ἄναξ Πελαργικέ.

ΙΕΡΕΥΣ.

870 καὶ κύκνῳ Πυθίῳ καὶ Δηλίῳ, καὶ Λητοῖ Ὀρτυγομήτρᾳ, καὶ Ἀρτέμιδι Ἀκαλανθίδι —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκέτι Κολαινὶς, ἀλλ' Ἀκαλανθὶς Ἄρτεμις.

ΙΕΡΕΥΣ.

875 καὶ φρυγίλῳ Σαβαζίῳ, καὶ στρούθῳ μεγάλῃ μητρὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Δέσποινα Κυβέλη, στροῦθε, μῆτερ Κλεοκρίτου.

ΙΕΡΕΥΣ.

διδόναι Νεφελοκοκκυγιεῦσιν ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν, αὐτοῖσι καὶ Χίοισι —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

880 Χίοισιν ἥσθην πανταχοῦ προσκειμένοις.

PISTHETÆRUS.

Agedum tu vade ad aerem, illisque, qui murum exstruunt, ministeria præstato: cæmenta adporta, lutumque nudus macera, pelvim fer sursum, de scala decide, custodes constitue, ignem absconde semper, cum tintinnabulo circumcursita, atque ibi dormi: præcones mitte, unum ad deos sursum, alterumque desuper ad homines deorsum, indeque rursus ad me.

EUELPIDES.

Tu vero hic remanens, per me licet, plora.

PISTHETÆRUS.

I, o bone, eo quo te mitto: nihil enim eorum, quæ dixi, sine te geretur. Ego vero, ut sacra peragam novis diis, sacerdotem, qui pompam ducat, vocabo. Heus puer, puer, canistrum afferte et gutturnium.

CHORUS.

Sociam operam conjungo, consentio, adhortor, supplicationes magnificæ et splendidæ ut fiant diis: insuperque ad persolvendas gratias victima quæpiam simul ut immoletur. Eat, eat Pythii carminis clamor in honorem dei, et concinat Chæris cantilenam.

PISTHETÆRUS.

Desine tu inflare tibiam. O Hercules! quid illud erat rei? Ita me Jupiter amet, ego multa quum viderim et admiranda, nondum usque adhuc corvum vidi capistratum. Sacerdos, hoc age, operare diis novis.

SACERDOS.

Faciam hercle. Sed ubi ille, qui canistrum tenet? Veneramini Vestam avicularem, milvumque Larem, et alites Olympios atque Olympias cunctos et cunctas —

PISTHETÆRUS.

O accipiter, tutela Suni, salve rex Pelargice!

SACERDOS.

cycnumque Pythium et Delium, Latonamque coturnicem ingentem, et Dianam acalanthidem —

PISTHETÆRUS.

Non amplius Colænis dicatur, sed acalanthis Diana.

SACERDOS.

et frigillam Sabaziam, struthumque, Magnam Matrem deûm hominumque —

PISTHETÆRUS.

Cybele domina, struthe, mater Cleocriti!

SACERDOS.

ut det Nubicuculiensibus sanitatem et salutem, ipsis, sociisque Chiis —

PISTHETÆRUS.

Chii sane me delectant, ubique adjuncti.

ΙΕΡΕΥΣ.

καὶ ἥρωσι [καὶ ὄρνισι] καὶ ἡρώων παισὶ, πορφυρίωνι, καὶ πελεκᾶντι, καὶ πελεκίνῳ, καὶ φλέξιδι, καὶ τέτρακι, καὶ ταῶνι, 885 καὶ ἐλεᾷ, καὶ βασκᾷ, καὶ ἐλασᾷ, καὶ ἐρωδιῷ, καὶ καταρράκτῃ, καὶ μελαγκορύφῳ, καὶ αἰγιθάλλῳ —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Παῦ' ἐς κόρακας· παῦσαι καλῶν ἰοὺ ἰού.
890 Ἐπὶ ποῖον, ὦ κακόδαιμον, ἱερεῖον καλεῖς
ἁλιαέτους καὶ γῦπας; οὐχ ὁρᾷς ὅτι
ἰκτῖνος εἷς ἂν τοῦτό γ' οἴχοιθ' ἁρπάσας;
Ἄπελθ' ἀφ' ἡμῶν καὶ σὺ καὶ τὰ στέμματα·
ἐγὼ γὰρ αὐτὸς τουτογὶ θύσω μόνος.

ΙΕΡΕΥΣ.

895 Εἶτ' αὖθις αὖ τἄρα σοι — Ἀντ.
δεῖ με δεύτερον μέλος
χέρνιβι θεοσεβὲς
ὅσιον ἐπιβοᾶν, καλεῖν δὲ
μάκαρας, ἕνα τινὰ μόνον, εἴπερ
900 ἱκανὸν ἕξετ' ὄψον.
Τὰ γὰρ παρόντα θύματ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν
γένειόν ἐστι καὶ κέρατα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Θύοντες εὐξώμεσθα τοῖς πτερίνοις θεοῖς.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Νεφελοκοκκυγίαν τὰν εὐδαίμονα
905 κλῆσον, ὦ Μοῦσα, τεαῖς ἐν ὕμνων ἀοιδαῖς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τουτὶ τὸ πρᾶγμα ποδαπόν; εἰπέ μοι, τίς εἶ;

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ἐγὼ μελιγλώσσων ἐπέων ἱεὶς ἀοιδὰν,
Μουσάων θεράπων ὀτρηρὸς,
910 κατὰ τὸν Ὅμηρον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔπειτα δῆτα δοῦλος ὢν κόμην ἔχεις;

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Οὔκ, ἀλλὰ πάντες ἐσμὲν οἱ διδάσκαλοι
Μουσάων θεράποντες ὀτρηροὶ,
κατὰ τὸν Ὅμηρον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

915 Οὐκ ἐτὸς ὀτρηρὸν καὶ τὸ ληδάριον ἔχεις.
Ἀτὰρ, ὦ ποιητὰ, κατὰ τί δεῦρ' ἀνεφθάρης;

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Μέλη πεποίηκ' ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας
τὰς ὑμετέρας κύκλιά τε πολλὰ καὶ καλὰ,
καὶ παρθένεια, καὶ κατὰ τὰ Σιμωνίδου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

920 Ταυτὶ σὺ πότ' ἐποίησας ἀπὸ πόσου χρόνου;

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Πάλαι πάλαι δὴ τήνδ' ἐγὼ κλῄζω πόλιν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ ἄρτι θύω τὴν δεκάτην ταύτης ἐγὼ,
καὶ τοὔνομ' ὥσπερ παιδίῳ νῦν δὴ 'θέμην;

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ἀλλά τις ὠκεῖα Μουσάων φάτις

SACERDOS.

heroesque [et aves], heroumque natos, et porphyrionem, et pelecanum, et pelecinum, phleximque, tetracem, pavonem, eleam, bascam, elasam, ardeam, mergulam, ficedulam et parrum —

PISTHETÆRUS.

Desine; in malem rem : desine clamare iu iu! Ad qualem, miserrume, victimam vocas nisos et volturios? nonne vides vel unum milvum istuc omne abripere posse? Aufer te hinc tuasque infulas : ipsus enim hæc sacra solus peragam.

SACERDOS.

Ergo alterum rursus ad gutturnium tibi me oportet accinere carmen, pium sanctumque, et invocare deos, unum aliquem solummodo, si modo satis habebitis cibi. Has enim, quæ adsunt, victimas nihil aliud esse dicas quam barbam et cornua.

PISTHETÆRUS.

Sacra facientes veneremur volucres deos.

POETA.

Nubicuculiam illam fortunatam celebra, Musa, tuis hymnorum cantibus.

PISTHETÆRUS.

Quid hoc rei est? undenam? dic mihi, quis es?

POETA.

Is ego sum, qui mellifluorum carminum fundo cantus, Musarum famulus expeditus, secundum Homerum.

PISTHETÆRUS.

Ergone servus quum sis, comam alis?

POETA.

Non ita est : verum omnes sumus nos poetæ Musarum famuli expediti, secundum Homerum.

PISTHETÆRUS.

Non temere est ergo, quod lacerum habes amiculum. Sed, o poeta, quis te huc adegit furor?

POETA.

Carmina confeci in Nubicuculiam vostram, dithyrambosque multos et elegantes, virginaliaque cantica, quæ Simonideis etiam æquiparentur.

PISTHETÆRUS.

Quando fecisti tu ea, et a quo tempore?

POETA.

Jamdudum equidem, jamdudum hanc urbem concelebro.

PISTHETÆRUS.

Nonne ego hoc ipso in articulo nominalia hujus urbis sacra facio, et nomen, tanquam puerulo, nunc primum ei imposui?

POETA.

Sed est celerrima Musarum fama, qualis equo-

925 οἷάπερ ἵππων ἀμαρυγά.
Σὺ δὲ πάτερ κτίστορ Αἴτνας,
ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε,
δὸς ἐμὶν ὅ τι περ
τεᾷ κεφαλᾷ θέλεις
930 πρόφρων δόμεν ἐμὶν τεΐν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τουτὶ παρέξει τὸ κακὸν ἡμῖν πράγματα,
εἰ μή τι τούτῳ δόντες ἀποφευξούμεθα.
Οὗτος, σὺ μέντοι σπολάδα καὶ χιτῶν' ἔχεις,
ἀπόδυθι καὶ δὸς τῷ ποιητῇ τῷ σοφῷ.
935 Ἔχε τὴν σπολάδα· πάντως δέ μοι ῥιγῶν δοκεῖς.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Τόδε μὲν οὐκ ἀέκουσα φίλα
Μοῦσα δῶρον δέχεται·
τὺ δὲ τεᾷ φρενὶ μάθε
Πινδάρειον ἔπος —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

940 Ἄνθρωπος ἡμῶν οὐκ ἀπαλλαχθήσεται.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Νομάδεσσι γὰρ ἐν Σκύθαις
ἀλᾶται Στράτων,
ὃς ὑφαντοδόνητον ἔσθος οὐ πέπαται·
ἀκλεὴς δ' ἔβα σπολὰς ἄνευ χιτῶνος.
945 Ξύνες ὅ τοι λέγω.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ξυνίημ' ὅτι βούλει τὸν χιτωνίσκον λαβεῖν.
Ἀπόδυθι· δεῖ γὰρ τὸν ποιητὴν ὠφελεῖν.
Ἄπελθε τουτονὶ λαβών.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ἀπέρχομαι,
κἀς τὴν πόλιν γ' ἐλθὼν ποιήσω δὴ ταδί·
950 κλῆσον, ὦ χρυσόθρονε, τὰν τρομεράν, κρυεράν·
νιφόβολα πεδία πολύπορά τ' ἤλυθον· ἀλαλαί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νὴ τὸν Δί', ἀλλ' ἤδη πέφευγας ταυταγὶ
955 τὰ κρυερὰ τονδὶ τὸν χιτωνίσκον λαβών.
Τουτὶ μὰ Δί' ἐγὼ τὸ κακὸν οὐδέποτ' ἤλπισα,
οὕτω ταχέως τοῦτον πεπύσθαι τὴν πόλιν.
Αὖθις σὺ περιχώρει λαβὼν τὴν χέρνιβα.

ΙΕΡΕΥΣ.

Εὐφημία 'στω.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Μὴ κατάρξῃ τοῦ τράγου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

960 Σὺ δ' εἶ τίς;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Ὅστις; χρησμολόγος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἴμωζέ νυν.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Ὦ δαιμόνιε, τὰ θεῖα μὴ φαύλως φέρε·
ὡς ἔστι Βάκιδος χρησμὸς ἄντικρυς λέγων
ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας.

rum micans pernicitas. Tu vero pater, Ætnæ conditor, divinorum honorum cognominis, largire mihi, quodcunque tuo tibi capite adnuens velis propitius dare mihi.

PISTHETÆRUS.

Istuc nobis malum hominis facesset negotia, nisi defungamur, quidpiam illi dantes. Heus tu, qui sagum habes et tunicam, illud exue, et da lepido poetæ. En tibi sagum : prorsus enim mihi frigere videris.

POETA.

Donum quidem hocce lubens accipit mea Musa : tu vero animo tuo percipe hos Pindari versus —

PISTHETÆRUS.

Importunus iste a nobis non discedet.

POETA.

Nomades enim inter Scythas palatur Straton, qui textilem vestem non possidet; indecorum autem venit sagum sine tunica. Intellege quid dicam.

PISTHETÆRUS.

Intellego, nempe tunicam accipere te velle. Exue tu : poetæ enim benefacere oportet. Hanc sume et abi.

POETA.

Abeo, atque hinc digressus carmina hæc in urbem vostram componam. Concelebra, o Apollo aureo sedens in solio, tremulam hanc et frigidam urbem : in campos nive conspersos multiviosque veni : alalæ.

PISTHETÆRUS.

Hercle enimvero istos effugisti frigidos campos, accepta hac tunica. Haud pol ego malum hoc unquam sperassem, ut ille tam cito quicquam inaudiret de urbe nostra. Rursus tu circumi sumto gutturnio.

SACERDOS.

Favete linguis.

FATIDICUS.

Ne immola hircum.

PISTHETÆRUS.

Tu vero quis es?

FATIDICUS.

Quis sim? fatidicus.

PISTHETÆRUS.

Itaque nunc plora.

FATIDICUS.

O bone, res divinas ne contemtui habeas : namque Bacidis exstat vaticinum, quod manifesto respicit ad Nubicuculiam.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Κᾄπειτα πῶς
ταῦτ' οὐκ ἐχρησμολόγεις σὺ πρὶν ἐμὲ τὴν πόλιν
965 τήνδ' οἰκίσαι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Τὸ θεῖον ἐνεπόδιζέ με.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲν οἷόν ἐστ' ἀκοῦσαι τῶν ἐπῶν.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Ἀλλ' ὅταν οἰκήσωσι λύκοι πολιαί τε κορῶναι
ἐν ταὐτῷ τὸ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί οὖν προσήκει δῆτ' ἐμοὶ Κορινθίων;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

970 Ἠνίξαθ' ὁ Βάκις τοῦτο πρὸς τὸν ἀέρα.
Πρῶτον Πανδώρᾳ θῦσαι λευκότριχα κριόν·
ὃς δέ κ' ἐμῶν ἐπέων ἔλθῃ πρώτιστα προφήτης,
τῷ δόμεν ἱμάτιον καθαρὸν καὶ καινὰ πέδιλα —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔνεστι καὶ τὰ πέδιλα;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Λαβὲ τὸ βιβλίον.
975 Καὶ φιάλην δοῦναι, καὶ σπλάγχνων χεῖρ' ἐπιπλῆσαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ σπλάγχνα διδόν' ἔνεστι;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Λαβὲ τὸ βιβλίον.
Κἂν μέν, θέσπιε κοῦρε, ποιῇς ταῦθ' ὡς ἐπιτέλλω,
αἰετὸς ἐν νεφέλῃσι γενήσεαι· αἰ δέ κε μὴ δῷς,
οὐκ ἔσει οὐ τρυγὼν οὐδ' αἰετός, οὐ δρυκολάπτης.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

980 Καὶ ταῦτ' ἔνεστ' ἐνταῦθα;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Λαβὲ τὸ βιβλίον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐδὲν ἄρ' ὅμοιός ἐσθ' ὁ χρησμὸς τουτῳί,
ὃν ἐγὼ παρὰ τἀπόλλωνος ἐξεγραψάμην·
Αὐτὰρ ἐπὴν ἄκλητος ἰὼν ἄνθρωπος ἀλαζὼν
λυπῇ θύοντας καὶ σπλαγχνεύειν ἐπιθυμῇ,
985 δὴ τότε χρὴ τύπτειν αὐτὸν πλευρῶν τὸ μεταξὺ —

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Οὐδὲν λέγειν οἶμαί σε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Λαβὲ τὸ βιβλίον.
Καὶ φείδου μηδὲν μηδ' αἰετοῦ ἐν νεφέλῃσι,
μήτ' ἢν Λάμπων ᾖ μήτ' ἢν ὁ μέγας Διοπείθης.

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Καὶ ταῦτ' ἔνεστ' ἐνταῦθα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Λαβὲ τὸ βιβλίον.
990 Οὐκ εἶ θύραζ' ἐς κόρακας;

ΧΡΗΣΜΟΛΟΓΟΣ.

Οἴμοι δείλαος.

PISTHETÆRUS.

Cur ergo de eo certiorem me non fecisti, antequam ego hanc urbem conderem?

FATIDICUS.

Divinum me impedivit numen.

PISTHETÆRUS.

Sed nihil obstat, quin ista carmina audiamus.

FATIDICUS.

At quando incoluerint lupi canæque cornices eodem in loco Corinthum inter et Sicyonem—

PISTHETÆRUS.

Quid mihi, quæso, cum Corinthiis est?

FATIDICUS.

Obscure per illud Bacis indicavit aerem. *Primum Pandoræ faciendum est albi velleris ariete: quique meorum primus venerit carminum interpres, illi donanda vestis pura, et calcei novi* —

PISTHETÆRUS.

Estne istic scriptum de calceis?

FATIDICUS.

Hem specta, eccum libellum. *Phialaque insuper est danda, et extis ei implenda manus.*

PISTHETÆRUS.

Etiamne istic scriptum exta esse danda?

FATIDICUS.

Hem specta, eccum libellum. *Siquidem illa, divine juvenis, confeceris, uti præcipio, aquila in nubibus eris: ni vero dederis, neque turtur eris, neque aquila, nec picus.*

PISTHETÆRUS.

Ista etiam istic insunt scripta?

FATIDICUS.

Hem specta, eccum libellum.

PISTHETÆRUS.

Neutiquam igitur simile est illud oraculum isti, quod egomet mihi ex Apollinis vaticiniis descripsi: *Quum vero homo invocatus venerit, ineptus ostentator, et sacra facientibus odio erit, extorumque partem sibi flagitabit, tunc demum verberibus ipsi latera contundere oportet* —

FATIDICUS.

Equidem te nugas dicere arbitror.

PISTHETÆRUS.

Hem specta, eccum libellum. *Nec parce quicquam, nec aquilæ in nubibus, neque si vel Lampon fuerit, magnusve Diopithes.*

FATIDICUS.

Ista etiam istic insunt scripta?

PISTHETÆRUS.

Hem specta, eccum libellum. Non foras abibis in maxumam malam crucem?

FATIDICUS.

Væ mihi misero!

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὔκουν ἑτέρωσε χρησμολογήσεις ἐκτρέχων;
ΜΕΤΩΝ.
Ἥκω παρ' ὑμᾶς —
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἕτερον αὖ τουτὶ κακόν.
Τί δ' αὖ σὺ δράσων; τίς ἰδέα βουλήματος;
τίς ἡ 'πίνοια, τίς ὁ κόθορνος, τῆς ὁδοῦ;
ΜΕΤΩΝ.
995 Γεωμετρῆσαι βούλομαι τὸν ἀέρα
ὑμῖν, διελεῖν τε κατὰ γύας.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Πρὸς τῶν θεῶν,
σὺ δ' εἶ τίς ἀνδρῶν;
ΜΕΤΩΝ.
Ὅστις εἴμ' ἐγώ; Μέτων,
ὃν οἶδεν Ἑλλὰς χὠ Κολωνός.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Εἰπέ μοι,
ταυτὶ δέ σοι τί ἔστι;
ΜΕΤΩΝ.
Κανόνες ἀέρος.
1000 Αὐτίκα γὰρ ἀὴρ ἐστι τὴν ἰδέαν ὅλος
κατὰ πνιγέα μάλιστα. Προσθεὶς οὖν ἐγὼ
τὸν κανόν' ἄνωθεν τουτονὶ τὸν καμπύλον,
ἐνθεὶς διαβήτην — μανθάνεις;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐ μανθάνω.
ΜΕΤΩΝ.
Ὀρθῷ μετρήσω κανόνι προστιθείς, ἵνα
1005 ὁ κύκλος γένηταί σοι τετράγωνος, κἀν μέσῳ
ἀγορά, φέρουσαι δ' ὦσιν εἰς αὐτὴν ὁδοὶ
ὀρθαὶ πρὸς αὐτὸ τὸ μέσον, ὥσπερ δ' ἀστέρος,
αὐτοῦ κυκλοτεροῦς ὄντος, ὀρθαὶ πανταχῇ
ἀκτῖνες ἀπολάμπωσιν.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἄνθρωπος Θαλῆς.
1010 Μέτων —
ΜΕΤΩΝ.
Τί ἔστιν;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
οἶσθ' ὁτιὴ φιλῶ σ' ἐγώ;
κἀμοὶ πιθόμενος ὑπαποκίνει τῆς ὁδοῦ.
ΜΕΤΩΝ.
Τί δ' ἐστὶ δεινόν;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ὥσπερ ἐν Λακεδαίμονι
ξενηλατοῦνται καὶ κεκίνηνταί τινες
πληγαὶ συχναὶ κατ' ἄστυ.
ΜΕΤΩΝ.
Μῶν στασιάζετε;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
1015 Μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ'.

PISTHETÆRUS.
Non tu hinc te alio proripies oracula enarratum?
METON.
Ad vos veni —
PISTHETÆRUS.
Ecce aliud iterum hocce malum. Quam vero ob causam tu huc ades? quæ consili ratio? quod institutum itineris, ad quod tam magnifice te accinxisti?
METON.
Dimetiri vobis aerem volo, non secus atque terram solent geometræ, et in jugera dirimere.
PISTHETÆRUS.
Per deos quæso, quis tu homo es?
METON.
Quis ego sim? Meton, quam novit Græcia omnis et Colonus.
PISTHETÆRUS.
Dic sodes, quid illud vero rei habes?
METON.
Regulas aeris. Ut enim verbo dicam, totus aer forma maxume consimilis est furno: ego igitur adposita sursum hac ipsa curva regula, impositoque circino — intellegisne?
PISTHETÆRUS.
Non sane.
METON.
Rectam admovebo regulam, dimetiarque, ita ut circulus exsistat tibi quadratus, inque medio forum: eo autem ducant undique viæ rectæ, ad ipsum illud medium, et sicut a sole, qui ipse rotundus est, recti quaqua versum radii refulgeant.
PISTHETÆRUS.
Hem homo Thaletis instar sapiens! Meton —
METON.
Quid me vis?
PISTHETÆRUS.
scin', quam te amem? atque si mihi obsequeris, hinc ocius te amove.
METON.
Quid enim est periculi?
PISTHETÆRUS.
Sicuti Lacedæmone peregrini hinc expelluntur, frequentesque per urbem infligi occeperunt plagæ.
METON.
Num orta est inter vos seditio?
PISTHETÆRUS.
Non edepol istuc.

ΜΕΤΩΝ.
Ἀλλὰ πῶς;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ὁμοθυμαδὸν
σποδεῖν ἅπαντας τοὺς ἀλαζόνας δοκεῖ.
ΜΕΤΩΝ.
Ὑπάγοιμί τἄρ' ἄν.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Νὴ Δί', ὡς οὐκ οἶδ' ἄρ' εἰ
φθαίης ἄν· ἐπίκεινται γὰρ ἐγγὺς αὑταιί.
ΜΕΤΩΝ.
Οἴμοι κακοδαίμων.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐκ ἔλεγον ἐγὼ πάλαι;
1020 οὐκ ἀναμετρήσεις σαυτὸν ἀπιὼν ἀλλαχῇ;
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
Ποῦ πρόξενοι;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τίς ὁ Σαρδανάπαλλος οὑτοσί;
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
Ἐπίσκοπος ἥκω δεῦρο τῷ κυάμῳ λαχὼν
ἐς τὰς Νεφελοκοκκυγίας.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἐπίσκοπος;
ἔπεμψε δὲ τίς σε δεῦρο;
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
Φαῦλον βιβλίον
1025 Τελέου τι.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Βούλει δῆτα τὸν μισθὸν λαβὼν
μὴ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ἀπιέναι;
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
Νὴ τοὺς θεούς.
Ἐκκλησιάσαι δ' οὖν ἐδεόμην οἴκοι μένων·
ἔστιν γὰρ ἃ δι' ἐμοῦ πέπρακται Φαρνάκῃ.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἄπιθι λαβών· ἔστιν δ' ὁ μισθὸς οὑτοσί.
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
1030 Τουτὶ τί ἦν;
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἐκκλησία περὶ Φαρνάκου.
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.
Μαρτύρομαι τυπτόμενος ὢν ἐπίσκοπος.
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐκ ἀποσοβήσεις; οὐκ ἀποίσεις τὼ κάδω;
Οὐ δεινά; καὶ πέμπουσιν ἤδη 'πισκόπους
ἐς τὴν πόλιν, πρὶν καὶ τεθύσθαι τοῖς θεοῖς.
ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.
1035 Ἐὰν δ' ὁ Νεφελοκοκκυγιεὺς τὸν Ἀθηναῖον ἀδικῇ —
ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Τουτὶ τί ἐστιν αὖ κακὸν τὸ βιβλίον;
ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.
Ψηφισματοπώλης εἰμὶ, καὶ νόμους νέους
ἥκω παρ' ὑμᾶς δεῦρο πωλήσων.

METON.
Sed qui vero?
PISTHETÆRUS.
Communi consensu male mulcare omnes jactatores visum est.
METON.
Itaque me hinc subducam.
PISTHETÆRUS.
Atque hercle haud scio an celeri fuga verbera sis evitaturus : hæc enim ecce e propinquo tibi impendent.
METON.
Væ mihi misero!
PISTHETÆRUS.
Nonne jamdudum id tibi dicebam? non tuo te modulo metieris, atque alio recipies?
INSPECTOR.
Ubi sunt hospitum patroni?
PISTHETÆRUS.
Quis hic Sardanapalus est?
INSPECTOR.
Inspector huc venio, fabæ sorte electus, ad Nubicuculiam.
PISTHETÆRUS.
Inspector? quis vero te huc misit?
INSPECTOR.
Improbus libellus Teleæ.
PISTHETÆRUS.
Vin' ergo, accepta mercede, carere molestia, atque abire?
INSPECTOR.
Perquam lubenter, ita me dii deæque ament. Quippe concioni oportebat me adfuisse domi manentem : sunt enim nonnulla a me in rem Pharnacis confecta.
PISTHETÆRUS.
Amove te, accepta mercede : est autem ea hæcce.
INSPECTOR.
Quid rei est istuc?
PISTHETÆRUS.
Habita super Pharnace concio.
INSPECTOR.
Antestor me verberatum, qui Inspector sum.
PISTHETÆRUS.
Non te proripies? non auferes judiciarias tuas urnas? Nonne hæc sunt intolerabilia? et mittunt jam Inspectores in hanc urbem, antequam sacra diis facta fuerint.
LEGISLATOR.
Si vero Nubicuculiensis Atheniensem læserit —
PISTHETÆRUS.
Quid istuc iterum est mali libelli?
LEGISLATOR.
Decretorum populi venditor sum, novasque leges ad vos huc venio venditurus.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὸ τί;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.

1040 Χρῆσθαι Νεφελοκοκκυγιᾶς τοῖσδε τοῖς μέτροισι καὶ σταθμοῖσι καὶ ψηφίσμασι, καθάπερ Ὀλοφύξιοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Σὺ δέ γ' οἷσπερ ὠτοτύξιοι χρήσει τάχα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.

Οὗτος, τί πάσχεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ ἀποίσεις τοὺς νόμους;

1045 πικροὺς ἐγώ σοι τήμερον δείξω νόμους.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Καλοῦμαι Πεισθέταιρον ὕβρεως ἐς τὸν Μουνυχιῶνα μῆνα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἄληθες, οὗτος; ἔτι γὰρ ἐνταῦθ' ἦσθα σύ;

ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΠΩΛΗΣ.

1050 Ἐὰν δέ τις ἐξελαύνῃ τοὺς ἄρχοντας, καὶ μὴ δέχηται κατὰ τὴν στήλην —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, καὶ σὺ γὰρ ἐνταῦθ' ἦσθ' ἔτι;

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Ἀπολῶ σε, καὶ γράφω σε μυρίας δραχμάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐγὼ δὲ σοῦ γε τὼ κάδω διασκεδῶ.

ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ.

Μέμνησ' ὅτε τῆς στήλης κατετίλας ἑσπέρας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1055 Αἰβοῖ· λαβέτω τις αὐτόν. Οὗτος, οὐ μενεῖς;

ΙΕΡΕΥΣ.

Ἀπίωμεν ἡμεῖς ὡς τάχιστ' ἐντευθενὶ
θύσοντες εἴσω τοῖς θεοῖσι τὸν τράγον.

ΧΟΡΟΣ.

Ἤδη μοι τῷ παντόπτᾳ — Στρ.
καὶ παντάρχᾳ θνητοὶ πάντες
1060 θύσουσ' εὐκταίαις εὐχαῖς.
Πᾶσαν μὲν γὰρ γᾶν ὀπτεύω,
σώζω δ' εὐθαλεῖς καρποὺς,
κτείνων παμφύλων γένναν
θηρῶν, οἳ πάντ' ἐν γαίᾳ
1065 ἐκ κάλυκος αὐξανόμενον γένυσι παμφάγοις,
δένδρεσί τ' ἐφεζόμενα καρπὸν ἀποβόσκεται·
κτείνω δ' οἳ κήπους εὐώδεις
φθείρουσιν λύμαις ἐχθίσταις·
ἑρπετά τε καὶ δάκετα πάνθ' ὅσαπερ
1070 ἔστιν ὑπ' ἐμᾶς πτέρυγος ἐκ φοναῖς ὄλλυται.
Τῇδε μέντοι θἠμέρᾳ μάλιστ' ἐπαναγορεύεται,
ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Διαγόραν τὸν Μήλιον,
λαμβάνειν τάλαντον, ἤν τε τῶν τυράννων τίς τινα
1075 τῶν τεθνηκότων ἀποκτείνῃ, τάλαντον λαμβάνειν.
Βουλόμεσθ' οὖν νῦν ἀνειπεῖν ταῦτα χἠμεῖς ἐνθάδε·
ἢν ἀποκτείνῃ τις ὑμῶν Φιλοκράτη τὸν Στρούθιον,
λήψεται τάλαντον· ἢν δὲ ζῶντά γ' ἀγάγῃ, τέτταρα,
ὅτι συνείρων τοὺς σπίνους πωλεῖ καθ' ἑπτὰ τοὐβολοῦ,

PISTHETÆRUS.

Quid autem?

LEGISLATOR.

Utuntor Nubicuculienses iisdem mensuris, ponderibus et legibus, quibus Olophyxii.

PISTHETÆRUS.

Tu vero vapulans jam mox illis uteris, quibus Ototyxii.

LEGISLATOR.

Heus quid agis?

PISTHETÆRUS.

Nonne tu hinc tuas leges auferes? acerbas ego tibi hodie leges ostendam.

INSPECTOR.

Arcesso Pisthetærum injuriarum in Munychionem mensem.

PISTHETÆRUS.

Itane vero? etiamnum tu hic stabas?

LEGISLATOR.

Si vero quis expellat magistratus, neque recipiat secundum præscriptum edicti in columna —

PISTHETÆRUS.

Væ mihi misero! tune etiam hic eras adhuc?

INSPECTOR.

Disperdam te, et dicam tibi decem millium drachmarum scribo.

PISTHETÆRUS.

Ego vero tuas urnas comminuam.

INSPECTOR.

Meministin' ut olim publicam columnam vesperi concacasti?

PISTHETÆRUS

Ehodum, aliquis illum comprehendat. Heus tu, non manebis?

SACERDOS.

Hinc nos præpropere digrediamur, hircum intus diis sacruficaturi.

CHORUS.

Jam nunc mihi cuncta adspicienti, cunctaque regenti mortales omnes sacra facient votivis precibus. Universam enim terram inspicio, et conservo bene florentes fructus, interimens omnigenum genera animalium, quæ omnes in terra ex calyce progerminantes ore voraci, arboribusque insidentes, fructus depascuntur : itidem conficio, qui hortos odoratos corrumpunt pessumis modis; reptiliaque et noxia venenato morsu quantum eorum est, vi alarum mearum internecione pereunt.

Hac maxume die per præconem promulgatur : si quis vestrum Diagoram interficiat Melium, accipiet talentum : itidem si defunctorum tyrannorum quempiam quis occidat, talentum accipiet. Nos igitur etiam ista nunc hic promulgare volumus : si quis vestrum Philocratem occiderit Struthium, talentum accipiet : sin vivum adduxerit, quatuor; quia frigillas colligans, septenos obolo

1080 εἶτα φυσῶν τὰς κίχλας δείκνυσι καὶ λυμαίνεται,
τοῖς τε κοψίχοισιν εἰς τὰς ῥῖνας ἐγχεῖ τὰ πτερὰ,
τὰς περιστεράς θ' ὁμοίως ξυλλαβὼν εἶρξας ἔχει,
κἀπαναγκάζει παλεύειν δεδεμένας ἐν δικτύῳ.
Ταῦτα βουλόμεσθ' ἀνειπεῖν· κεἴ τις ὄρνιθας τρέφει
1085 εἰργμένους ὑμῶν ἐν αὐλῇ, φράζομεν μεθιέναι.
Ἢν δὲ μὴ πίθησθε, συλληφθέντες ὑπὸ τῶν ὀρνέων
αὖθις ὑμεῖς αὖ παρ' ἡμῖν δεδεμένοι παλεύσετε.

vendit; turdos itidem sufflans palam ostendit, et indigne habet; merulis etiam in nares immittit pennas, similiterque comprehensas columbas habet inclusas, aliasque cogit aves illicere, in reti deligatas. Hæc publicare volumus : et si quis vestrum aves alat conclusas in aula, edicimus ut dimittatis : quod si morem non gesseritis, vos ab avibus comprehensi invicem apud nos vincti, illices eritis.

Εὔδαιμον φῦλον πτηνῶν — Ἀντ.
οἰωνῶν, οἳ χειμῶνος μὲν
1090 χλαίνας οὐκ ἀμπισχοῦνται·
οὐδ' αὖ θερμὴ πνίγους ἡμᾶς
ἀκτὶς τηλαυγὴς θάλπει·
ἀλλ' ἀνθηρῶν λειμώνων
φύλλων ἐν κόλποις ναίω,
1095 ἡνίκ' ἂν ὁ θεσπέσιος ὀξὺ μέλος ἀχέτας
θάλπεσι μεσημβρινοῖς ἡλιομανὴς βοᾷ.
Χειμάζω δ' ἐν κοίλοις ἄντροις,
Νύμφαις οὐρείαις ξυμπαίζων·
ἠρινά τε βοσκόμεθα παρθένια
1100 λευκότροφα μύρτα, Χαρίτων τε κηπεύματα.

O fortunatam volucrium gentem avium, quæ hieme lænis amictæ non sunt : neque rursus fervidi nos urunt æstus late resplendentes radii : sed florida per prata foliorum in gremiis incolo, quando meridianis solis ardoribus furiata stridula vates argutum resonat melos; hiemem vero transigo cavis in antris, colludens Nymphis monticolis; vernasque depascimur virgineas et candidas myrti baccas, Gratiarumque hortulos.

Τοῖς κριταῖς εἰπεῖν τι βουλόμεσθα τῆς νίκης πέρι,
ὅσ' ἀγάθ', ἢν κρίνωσιν ἡμᾶς, πᾶσιν αὐτοῖς δώσομεν,
ὥστε κρείττω δῶρα πολλῷ τῶν Ἀλεξάνδρου λαβεῖν.
1105 Πρῶτα μὲν γὰρ οὗ μάλιστα πᾶς κριτὴς ἐφίεται,
γλαῦκες ὑμᾶς οὔποτ' ἐπιλείψουσι Λαυριωτικαί·
ἀλλ' ἐνοικήσουσιν ἔνδον, ἔν τε τοῖς βαλαντίοις
ἐννεοττεύσουσι κἀκλέψουσι μικρὰ κέρματα.
Εἶτα πρὸς τούτοισιν ὥσπερ ἐν ἱεροῖς οἰκήσετε·
1110 τὰς γὰρ ὑμῶν οἰκίας ἐρέψομεν πρὸς ἀετόν.
Κἂν λαχόντες ἀρχίδιον εἶθ' ἁρπάσαι βούλησθέ τι,
ὀξὺν ἱερακίσκον ἐς τὰς χεῖρας ὑμῖν δώσομεν.
Ἢν δέ που δειπνῆτε, πρηγορῶνας ἡμῖν πέμψομεν.
Ἢν δὲ μὴ κρίνητε, χαλκεύεσθε μηνίσκους φορεῖν
1115 ὥσπερ ἀνδριάντες· ὡς ὑμῶν ὃς ἂν μὴ μῆν' ἔχῃ,
ὅταν ἔχητε χλανίδα λευκὴν, τότε μάλισθ' οὕτω δίκην
δώσεθ' ἡμῖν, πᾶσι τοῖς ὄρνισι κατατιλώμενοι.

Judicibus aliquid dicere volumus de victoria, quam si nobis adjudicaverint, iis omnibus bona largiemur, ita ut dona accipiant multo majoris preti, quam illa Paridi data. Primum igitur, cujus rei maxume omnis judex cupidus est, noctuæ nunquam vos destituent Lauriotica, sed intus inhabitabunt, et in marsupiis vestris nidificabunt, excludentque minutos nummulos. Præterea tanquam in templis habitabitis : ædium enim vestrarum tectis pinnas addemus. Et si forte apti fueritis magistratum, et quid surripere volueritis, celerem vobis in manus accipitrem dabimus. Si vero aliquo ad cœnam eatis, gulas vobis mittemus. Sin victoriam nobis adjudicetis, curate vobis lunulas fabricarier, tanquam statuis : nam quicunque vestrum lunulam non habebit, quando candida læna eritis induti, tunc maxume pœnas nobis dabitis, ut ab omnibus avibus concacemini.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὰ μὲν ἱέρ' ἡμῖν ἐστιν, ὤρνιθες, καλά·
ἀλλ' ὡς ἀπὸ τοῦ τείχους πάρεστιν ἄγγελος
1120 οὐδεὶς ὅτου πευσόμεθα τἀκεῖ πράγματα.
Ἀλλ' οὑτοσὶ τρέχει τις Ἀλφειὸν πνέων.

PISTHETÆRUS.

Pulcerrime, o aves, sacris litavimus. At mirum a mœnibus nullum adhuc adesse nuntium, ex quo cognoscamus, quæ ibi gerantur. Eccum vero occurrit aliquis Alpheum spirans.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ ποῦ ποῦ 'στι, ποῦ
ποῦ Πεισθέταιρός ἐστιν ἄρχων;

NUNTIUS I.

Ubi, ubi est, ubi, ubi, ubi est, ubi, ubi, ubi est, ubi locorum est Pisthetærus imperator?

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὑτοσί.

PISTHETÆRUS.

Adest.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Ἐξῳκοδόμηταί σοι τὸ τεῖχος.

NUNTIUS I.

Exædificata tibi sunt mœnia.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Εὖ λέγεις.

PISTHETÆRUS.

Bene dicis.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

1125 Κάλλιστον ἔργον καὶ μεγαλοπρεπέστατον·
ὥστ' ἂν ἐπάνω μὲν Προξενίδης ὁ Κομπασεὺς

NUNTIUS I.

Pulcerrimum opus et magnificentissumum, ut in summo muro, etenim tanta est illius lati-

καὶ Θεογένης ἐναντίω δύ' ἅρματε,
ἵππων ὑπόντων μέγεθος ὅσον ὁ δούριος,
ὑπὸ τοῦ πλάτους ἂν παρελασαίτην.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἡράκλεις.

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

1130 Τὸ δὲ μῆκός ἐστι, καὶ γὰρ ἐμέτρησ' αὔτ' ἐγὼ,
ἑκατοντορόγυιον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ Πόσειδον, τοῦ μάκρους.
Τίνες ᾠκοδόμησαν αὐτὸ τηλικουτονί;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Ὄρνιθες, οὐδεὶς ἄλλος, οὐχ Αἰγύπτιος
πλινθοφόρος, οὐ λιθουργὸς, οὐ τέκτων παρῆν,
1135 ἀλλ' αὐτόχειρες, ὥστε θαυμάζειν ἐμέ.
Ἐκ μέν γε Λιβύης ἧκον ὡς τρισμύριαι
γέρανοι, θεμελίους καταπεπωκυῖαι λίθους.
Τούτους δ' ἐτύκιζον αἱ κρέκες τοῖς ῥύγχεσιν.
Ἕτεροι δ' ἐπλινθοποίουν πελαργοὶ μύριοι·
1140 ὕδωρ δ' ἐφόρουν κάτωθεν ἐς τὸν ἀέρα
οἱ χαραδριοὶ καὶ τἄλλα ποτάμι' ὄρνεα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐπηλοφόρουν δ' αὐτοῖσι τίνες;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Ἐρωδιοὶ
λεκάναισι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὸν δὲ πηλὸν ἐνεβάλλοντο πῶς;

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Τοῦτ', ὠγάθ', ἐξεύρητο καὶ σοφώτατα·
1145 οἱ χῆνες ὑποτύπτοντες ὥσπερ ταῖς ἄμαις
ἐς τὰς λεκάνας ἐνέβαλλον αὐτὸν τοῖν ποδοῖν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δῆτα πόδες ἂν οὐκ ἂν ἐργασαίατο;

ΑΓΓΕΛΟΣ. Α.

Καὶ νὴ Δί' αἱ νῆτταί γε περιεζωσμέναι
ἐπλινθοφόρουν· ἄνω δὲ τὸν ὑπαγωγέα
1150 ἐπέτοντ' ἔχουσαι κατόπιν, ὥσπερ παιδία,
τὸν πηλὸν ἐν τοῖς στόμασιν αἱ χελιδόνες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δῆτα μισθωτοὺς ἂν ἔτι μισθοῖτό τις;
Φέρ' ἴδω, τί δαί; τὰ ξύλινα τοῦ τείχους τίνες
ἀπειργάσαντ';

ΑΓΓΕΛΟΣ Α.

Ὄρνιθες ἦσαν τέκτονες
1155 σοφώτατοι πελεκᾶντες, οἳ τοῖς ῥύγχεσιν
ἀπεπελέκησαν τὰς πύλας· ἦν δ' ὁ κτύπος
αὐτῶν πελεκώντων ὥσπερ ἐν ναυπηγίῳ.
Καὶ νῦν ἅπαντ' ἐκεῖνα πεπύλωται πύλαις,
καὶ βεβαλάνωται καὶ φυλάττεται κύκλῳ,
1160 ἐφοδεύεται, κωδωνοφορεῖται, πανταχῇ
φυλακαὶ καθεστήκασι καὶ φρυκτωρίαι
ἐν τοῖσι πύργοις. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀποτρέχων
ἀπονίψομαι· σὺ δ' αὐτὸς ἤδη τἄλλα δρᾶ.

tudo, Proxenides Compasensis et Theogenes sibi occurrentes agitarent currus, quibus equi essent juncti pari magnitudine atque Durius, et facile prætermearent.

PISTHETÆRUS.

Hercules tuam fidem!

NUNTIUS I.

Longitudo autem, egomet enim murum dimensus sum, centum est ulnarum.

PISTHETÆRUS.

Pro Neptune! quanta longitudo! Qui vero illum exstruxerunt talem?

NUNTIUS I.

Aves, nemoque præter eas alius, non Ægyptius laterum bajulus, non lapicida nec faber aderat; sed ipsæ suamet industria, adeo ut in admirationem hoc me rapiat. Ex Libya quidem venerunt triginta circiter millia gruum, quæ lapides deglutiverant, quibus fundamenta substernerentur: hos autem creces rostris suis complanabant: aliæ autem lateres parabant ciconiæ decem mille: aquam autem ferebant e terra ad aerem charadrii ceteræque aves fluviatiles.

PISTHETÆRUS.

Lutum vero quinam illis adferebant?

NUNTIUS I.

Fulicæ in pelvibus.

PISTHETÆRUS.

At quo pacto lutum in pelves injiciebant?

NUNTIUS I.

Istuc, o bone, inventum est lepidissume. Anseres eruentes pedibus suis, veluti palis, lutum in pelves ingerebant.

PISTHETÆRUS.

Quid pedes igitur non conficiant?

NUNTIUS I.

Atque edepol anates etiam succinctæ lateres adportabant; sursum autem volabant, trullam dorso adligatam habentes, ut pueri, lutum in ore ferentes hirundines.

PISTHETÆRUS.

Quorsum igitur mercenarios quis amplius mercede conducat? Age videam! quid enim? ligna quæ ad murum pertinebant, quinam elaborarunt?

NUNTIUS I.

Aves erant fabri lignarii callentissimi pelecani, qui rostris dedolaverunt portas: erat autem sonitus ab iis, dum dolarent, excitatus, qualis est in navali. Et omnia nunc ista portis sunt instructa, pessulis occlusa, et undequaque custodiuntur, circumeuntur, tintinnabulo vigiliæ explorantur, ubique excubiæ sunt constitutæ, et nocturnæ faces in turribus. Sed ego hinc digrediens me abluam: tu autem ipse jam nunc cetera perfice.

ΧΟΡΟΣ.

Οὗτος, τί ποιεῖς; ἆρα θαυμάζεις ὅτι
1165 οὕτω τὸ τεῖχος ἐκτετείχισται ταχύ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε· καὶ γὰρ ἄξιον·
ἴσα γὰρ ἀληθῶς φαίνεταί μοι ψεύδεσιν.
Ἀλλ' ὅδε φύλαξ γὰρ τῶν ἐκεῖθεν ἄγγελος
ἐσθεῖ πρὸς ἡμᾶς δεῦρο, πυρρίχην βλέπων.

ΑΓΓΕΛΟΣ Β.

1170 Ἰοὺ ἰού, ἰοὺ ἰού, ἰοὺ ἰού.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί τὸ πρᾶγμα τουτί;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β.

Δεινότατα πεπόνθαμεν.
Τῶν γὰρ θεῶν τις ἄρτι τῶν παρὰ τοῦ Διὸς
διὰ τῶν πυλῶν εἰσέπτατ' εἰς τὸν ἀέρα,
λαθὼν κολοιοὺς φύλακας ἡμεροσκόπους.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1175 Ὦ δεινὸν ἔργον καὶ σχέτλιον εἰργασμένος.
Τίς τῶν θεῶν;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β.

Οὐκ ἴσμεν· ὅτι δ' εἶχε πτερά,
τοῦτ' ἴσμεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὔκουν δῆτα περιπόλους ἐχρῆν
πέμψαι κατ' αὐτὸν εὐθύς;

ΑΓΓΕΛΟΣ Β.

Ἀλλ' ἐπέμψαμεν
τρισμυρίους ἱέρακας ἱπποτοξότας,
1180 χωρεῖ δὲ πᾶς τις ὄνυχας ἠγκυλωμένος,
κερχνής, τριόρχης, γύψ, κύμινδις, ἀετός·
ῥύμῃ τε καὶ πτεροῖσι καὶ ῥοιζήμασιν
αἰθὴρ δονεῖται τοῦ θεοῦ ζητουμένου·
κἄστ' οὐ μακρὰν ἄπωθεν, ἀλλ' ἐνταῦθά που
1185 ἤδη 'στίν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκοῦν σφενδόνας δεῖ λαμβάνειν
καὶ τόξα· χώρει δεῦρο πᾶς ὑπηρέτης·
τόξευε, παῖε, σφενδόνην τίς μοι δότω.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.

Πόλεμος αἴρεται, πόλεμος οὐ φατὸς
1190 πρὸς ἐμὲ καὶ θεούς. Ἀλλὰ φύλαττε πᾶς
ἀέρα περινέφελον, ὃν Ἔρεβος ἐτέκετο,
1195 μή σε λάθῃ θεῶν τις ταύτῃ περῶν·
ἄθρει δὲ πᾶς κύκλῳ σκοπῶν **,
ὡς ἐγγὺς ἤδη δαίμονος πεδαρσίου
δίνης πτερωτὸς φθόγγος ἐξακούεται.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Αὕτη σὺ ποῖ ποῖ ποῖ πέτει; μέν' ἥσυχος,
1200 ἔχ' ἀτρέμας· αὐτοῦ στῆθ'· ἐπίσχες τοῦ δρόμου.
Τίς εἶ; ποδαπή; λέγειν ἐχρῆν ὁπόθεν ποτ' εἶ.

ΙΡΙΣ.

Παρὰ τῶν θεῶν ἔγωγε τῶν Ὀλυμπίων.

CHORUS.

Heus tu, quid agis? an miraris tanta celeritate murum esse commœnitum?

PISTHETÆRUS.

Ita equidem hercle: etenim res admiratione digna. Nam revera hæc mihi falsis commentis similia videntur. Sed quid accidit novi? ecce enim ab excubitoribus nuntius huc ad nos accurrit, bellicum intuens.

NUNTIUS II.

Iu iu, iu iu, iu iu!

PISTHETÆRUS.

Quid hoc negoti est?

NUNTIUS II.

Indignissuma nobis acciderunt. Illorum enim aliquis, qui apud Jovem sunt, deorum jam modo per portas involavit in aerem, clam graculis qui excubias agunt diurnas.

PISTHETÆRUS.

O quam nefarium et indignum designavit facinus! Quis deorum?

NUNTIUS II.

Ignoramus: quod autem alas haberet, hoc tantum scimus.

PISTHETÆRUS.

Nonne igitur oportebat circuitores extemplo adversus eum mittere?

NUNTIUS II.

Atqui misimus tricies mille accipitres, sagittarios equites: discursant quicunque curvos habent ungues, tinnunculus, buteo, volturius, cymindis, aquila: celerrimo motu, alarumque stridoribus æther agitatur, dum deus inquiritur: neque procul abest, sed hic, ni fallor, jam est.

PISTHETÆRUS.

Ergo fundas capere oportet et arcus. Huc accedat quicunque minister: nemo non sagittas mittat: fundam mihi aliquis det.

CHORUS.

Bellum oritur, bellum infandum, inter me et deos. At quilibet custodiat aerem nubibus obductum, quem Erebus genuit; ne ullus deorum clam te hac se penetret: quisque vero intentis oculis circumspectet. Nam prope jam dei sublimis agitatarum alarum sonitus exauditur.

PISTHETÆRUS.

Heus tu, quo, quo, quo volas? mane quieta, esto immota; hic consiste; sustine cursum. Quæ es? cujas? jam dicere oportebat, unde tandem venias.

IRIS.

A diis ego quidem Olympiis.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ὄνομα δέ σοι τί ἐστι, πλοῖον, ἢ κυνῆ;

ΙΡΙΣ.
Ἶρις ταχεῖα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Πάραλος, ἢ Σαλαμινία;

ΙΡΙΣ.
1205 Τί δὲ τοῦτο;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ταυτηνί τις οὐ ξυλλήψεται
ἀναπτάμενος τρίορχος;

ΙΡΙΣ.
Ἐμὲ συλλήψεται;
Τί πορτ' ἐστὶ τουτὶ τὸ κακόν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οἰμώξει μακρά.

ΙΡΙΣ.
Ἄτοπόν γε τουτὶ πρᾶγμα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Κατὰ ποίας πύλας
εἰσῆλθες εἰς τὸ τεῖχος, ὦ μιαρωτάτη;

ΙΡΙΣ.
1210 Οὐκ οἶδα μὰ Δί' ἔγωγε κατὰ ποίας πύλας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἤκουσας αὐτῆς οἷον εἰρωνεύεται;
Πρὸς τοὺς κολοιάρχους προσῆλθες; οὐ λέγεις;
σφραγῖδ' ἔχεις παρὰ τῶν πελαργῶν;

ΙΡΙΣ.
Τί τὸ κακόν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐκ ἔλαβες;

ΙΡΙΣ.
Ὑγιαίνεις μέν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Οὐδὲ σύμβολον
1215 ἐπέβαλεν ὀρνίθαρχος οὐδείς σοι παρών;

ΙΡΙΣ.
Μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγ' ἐπέβαλεν οὐδεὶς, ὦ μέλε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Κἄπειτα δῆθ' οὕτω σιωπῇ διαπέτει
διὰ τῆς πόλεως τῆς ἀλλοτρίας καὶ τοῦ χάους;

ΙΡΙΣ.
Ποίᾳ γὰρ ἄλλῃ χρὴ πέτεσθαι τοὺς θεούς;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
1220 Οὐκ οἶδα μὰ Δί' ἔγωγε· τῇδε μὲν γὰρ οὔ.
Ἀδικεῖ δὲ καὶ νῦν. Ἆρά γ' οἶσθα τοῦθ', ὅτι
δικαιότατ' ἂν ληφθεῖσα πασῶν Ἰρίδων
ἀπέθανες, εἰ τῆς ἀξίας ἐτύγχανες;

ΙΡΙΣ.
Ἀλλ' ἀθάνατός εἰμ'.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.
Ἀλλ' ὅμως ἂν ἀπέθανες.
1225 Δεινότατα γάρ τοι πεισόμεσθ', ἐμοὶ δοκεῖ,
εἰ τῶν μὲν ἄλλων ἄρχομεν, ὑμεῖς δ' οἱ θεοὶ

PISTHETÆRUS.
Nomen autem quodnam tibi est? navis, an petasus?

IRIS.
Iris velox.

PISTHETÆRUS.
Paralus, an Salaminia?

IRIS.
Hoc autem quid rei est?

PISTHETÆRUS.
Hanc nonne aliquis comprehendet subvolans buteo bene peculiatus?

IRIS.
Mene comprehendet? Quid id tandem est mali?

PISTHETÆRUS.
Multum plorabis.

IRIS.
Absurda utique hæc res est.

PISTHETÆRUS.
Per quasnam portas urbem ingressa es, scelestissuma?

IRIS.
Nescio ecastor equidem per quasnam portas.

PISTHETÆRUS.
Audin' eam, ut nos ludos facit? Adiistin' ad graculorum præfectos? quid ais? sigillumne habes a ciconiis?

IRIS.
Quid hoc est mali?

PISTHETÆRUS.
Non accepisti?

IRIS.
Satin' sanus es?

PISTHETÆRUS.
Neque symbolum ullus tibi avium immisit præfectus, qui tecum fuerit?

IRIS.
Ecastor mihi nullus immisit, o fatue.

PISTHETÆRUS.
Et tu tamen, quæso, sic tacite transvolas per urbem alienam et aerem?

IRIS.
Qua enim alia via deos volare oportet?

PISTHETÆRUS.
Illud equidem hercle ignoro : hac quidem certe non. Quin nunc etiam injuria tibi fit. Num scis, te unam omnium Iridum summo jure comprehensam fuisse morituram, si quidem ex merito plecteréris?

IRIS.
Atqui immortalis sum.

PISTHETÆRUS.
At sic tamen periisses. Intoleranda enim nobis eveniant, mea sententia, si ceteris quidem imperitemus; vos autem dii petulantes sitis, et non

ἀκολασταίνετε, κοὐδέπω γνώσεσθ' ὅτι
ἀκροατέον ὑμῖν ἐν μέρει τῶν κρειττόνων.
Φράσον δέ τοί μοι, τὼ πτέρυγε ποῖ ναυστολεῖς;

ΙΡΙΣ.

1230 Ἐγώ; πρὸς ἀνθρώπους πέτομαι παρὰ τοῦ πατρὸς
φράσουσα θύειν τοῖς Ὀλυμπίοις θεοῖς
μηλοσφαγεῖν τε βουθύτοις ἐπ' ἐσχάραις
κνισᾶν τ' ἀγυιάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί σὺ λέγεις; ποίοις θεοῖς;

ΙΡΙΣ.

Ποίοισιν; ἡμῖν, τοῖς ἐν οὐρανῷ θεοῖς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1235 Θεοὶ γὰρ ὑμεῖς;

ΙΡΙΣ.

Τίς γὰρ ἔστ' ἄλλος θεός;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὄρνιθες ἀνθρώποισι νῦν εἰσιν θεοί,
οἷς θυτέον αὐτούς, ἀλλὰ μὰ Δί' οὐ τῷ Διί.

ΙΡΙΣ.

Ὦ μῶρε μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
δεινάς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
1240 Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ Δίκη,
λιγνὺς δὲ σῶμα καὶ δόμων περιπτυχὰς
καταιθαλώσῃ σου Λικυμνίαις βολαῖς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἄκουσον αὕτη· παῦε τῶν παφλασμάτων·
ἔχ' ἀτρέμα. Φέρ' ἴδω, πότερα Λυδὸν ἢ Φρύγα
1245 ταυτὶ λέγουσα μορμολύττεσθαι δοκεῖς;
ἆρ' οἶσθ' ὅτι Ζεὺς εἴ με λυπήσει πέρα,
μέλαθρα μὲν αὐτοῦ καὶ δόμους Ἀμφίονος
καταιθαλώσω πυρφόροισιν ἀετοῖς,
πέμψω δὲ πορφυρίωνας ἐς τὸν οὐρανὸν
1250 ὄρνις ἐπ' αὐτόν, παρδαλᾶς ἐνημμένους,
πλεῖν ἑξακοσίους τὸν ἀριθμόν; καὶ δή ποτε
εἷς Πορφυρίων αὐτῷ παρέσχε πράγματα.
Σὺ δ' εἴ με λυπήσεις τι, τῆς διακόνου
πρώτης ἀνατείνας τὼ σκέλη διαμηριῶ
1255 τὴν Ἶριν αὐτήν, ὥστε θαυμάζειν ὅπως
οὕτω γέρων ὢν στύομαι τριέμβολον.

ΙΡΙΣ.

Διαρραγείης, ὦ μέλ', αὐτοῖς ῥήμασιν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ ἀποσοβήσεις; Οὐ ταχέως; εὐρὰξ πατάξ.

ΙΡΙΣ.

Ἦ μήν σε παύσει τῆς ὕβρεως οὑμὸς πατήρ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1260 Οἴμοι τάλας. Οὔκουν ἑτέρωσε πετομένη
καταιθαλώσεις τῶν νεωτέρων τινά;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Ἀποκεκλήκαμεν διογενεῖς θεοὺς
μηκέτι τὴν ἐμὴν διαπερᾶν πόλιν,
1265 μηδέ τιν' ἱερόθυτον ἀνὰ δάπεδον ἔτι
τῇδε βροτὸν θεοῖσι πέμπειν καπνόν.

agnoscatis, nobis, utpote potioribus, invicem auscultandum esse. Eloquere mihi, quo te alarum remigio agas.

IRIS.

Egone? ad homines a patre devolo, mandatura, diis Olympiis ut sacrificent, oves bovesque in aris mactent, et compita nidore repleant.

PISTHETÆRUS.

Quid ais tu? quibus diis?

IRIS.

Quibus? nobis, in cœlo qui sumus, diis.

PISTHETÆRUS.

Vos scilicet dei estis?

IRIS.

Et quis vero alius est deus?

PISTHETÆRUS.

Aves hominibus nunc sunt dii, quibus etiam operari decet illos, non, ita me Jupiter amet, Jovi.

IRIS.

O stulte, stulte, graves ne commove deorum iras, ut ne genus omne tuum ad internecionem Jovis ligone funditus evertat Justitia, fuligo autem Licymnii fulminis tuum corpus ædiumque ambitum in cineres redigat.

PISTHETÆRUS.

Auscultadum: desine tumidorum verborum inanis strepitus: quiesce. Age, dic mihi: Lydumne quempiam, an Phrygem his dictis perterrefacere te putas? scin' vero, si Jupiter amplius mihi molestus fuerit, me ædes ipsius et domos Amphionis combusturum igniferis aquilis? mittamque porphyriones in cœlum contra eum alites, pardi pelle amictos, numero plus quam sexcentos? et quidem unus Porphyrion negotium ei exhibuit. Tu vero si mihi odio esse pergas, tua primum famulæ crura sustollens, femoraque diducens, ipsam Iridem inibo: ut mireris, quomodo mihi hoc senectæ penis adeo rigeat, ad ternosque valeat compressus.

IRIS.

Dispereas, inepte, cum istis dictis.

PISTHETÆRUS.

Non tu hinc te proripies? nonne confestim? eurax patax.

IRIS.

Profecto hanc tuam insolentiam pater meus compescet.

PISTHETÆRUS.

Væ misero mihi, nonne alio avolans fumo et fuligine implebis juniorum aliquem?

CHORUS.

Interdiximus ne amplius Jove nati dii per meam transeant urbem, neve quisquam mortalis victimas in templis adolens hac amplius ad deos mittat fumum.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Δεινόν γε τὸν κήρυκα τὸν παρὰ τοὺς βροτοὺς
1270 οἰχόμενον, εἰ μηδέποτε νοστήσει πάλιν.

ΚΗΡΥΞ.

Ὦ Πεισθέταιρ', ὦ μακάρι', ὦ σοφώτατε,
ὦ κλεινότατ', ὦ σοφώτατ', ὦ γλαφυρώτατε,
ὦ τρισμακάρι', ὦ κατακέλευσον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί σὺ λέγεις;

ΚΗΡΥΞ.

Στεφάνῳ σε χρυσῷ τῷδε σοφίας οὕνεκα
1275 στεφανοῦσι καὶ τιμῶσιν οἱ πάντες λεῴ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Δέχομαι. Τί δ' οὕτως οἱ λεῴ τιμῶσί με;

ΚΗΡΥΞ.

Ὦ κλεινοτάτην αἰθέριον οἰκίσας πόλιν,
οὐκ οἶσθ' ὅσην τιμὴν παρ' ἀνθρώποις φέρει,
ὅσους τ' ἐραστὰς τῆσδε τῆς χώρας ἔχεις.
1280 Πρὶν μὲν γὰρ οἰκίσαι σε τήνδε τὴν πόλιν,
ἐλακωνομάνουν ἅπαντες ἄνθρωποι τότε,
ἐκόμων, ἐπείνων, ἐρρύπων, ἐσωκράτων,
σκυτάλι' ἐφόρουν· νῦν δ' ὑποστρέψαντες αὖ
ὀρνιθομανοῦσι, πάντα δ' ὑπὸ τῆς ἡδονῆς
1285 ποιοῦσιν ἅπερ ὄρνιθες ἐκμιμούμενοι.
Πρῶτον μὲν εὐθὺς πάντες ἐξ εὐνῆς ἅμα
ἐπέτονθ' ἕωθεν ὥσπερ ἡμεῖς ἐπὶ νομόν·
κἄπειτ' ἂν ἅμα κατῆραν ἐς τὰ βιβλία·
εἶτ' ἀπενέμοντ' ἐνταῦθα τὰ ψηφίσματα.
1290 Ὠρνιθομάνουν δ' οὕτω περιφανῶς ὥστε καὶ
πολλοῖσιν ὀρνίθων ὀνόματ' ἦν κείμενα.
Πέρδιξ μὲν εἷς κάπηλος ὠνομάζετο
χωλός, Μενίππῳ δ' ἦν χελιδὼν τοὔνομα,
Ὀπουντίῳ δ' ὀφθαλμὸν οὐκ ἔχων κόραξ,
1295 κορυδὸς Φιλοκλέει, χηναλώπηξ Θεογένει,
Ἶβις Λυκούργῳ, Χαιρεφῶντι νυκτερίς,
Συρακοσίῳ δὲ κίττα· Μειδίας δ' ἐκεῖ
ὄρτυξ ἐκαλεῖτο· καὶ γὰρ ᾔκεν ὄρτυγι
ὑπὸ στυφοκόπου τὴν κεφαλὴν πεπληγμένῳ.
1300 Ἦδον δ' ὑπὸ φιλορνιθίας πάντες μέλη,
ὅπου χελιδὼν ἦν τις ἐμπεποιημένη
ἢ πηνέλοψ ἢ χήν τις ἢ περιστερὰ
ἢ πτέρυγες, ἢ πτεροῦ τι καὶ σμικρὸν προσῆν
Τοιαῦτα μὲν τἀκεῖθεν. Ἓν δέ σοι λέγω·
1305 ἥξουσ' ἐκεῖθεν δεῦρο πλεῖν ἢ μύριοι
πτερῶν δεόμενοι καὶ τρόπων γαμψωνύχων·
ὥστε πτερῶν σοι τοῖς ἐποίκοις δεῖ ποθέν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ ἆρα μὰ Δί' ἡμῖν ἔτ' ἔργον ἑστάναι·
ἀλλ' ὡς τάχιστα σὺ μὲν ἰὼν τὰς ἀρρίχους
1310 καὶ τοὺς κοφίνους ἅπαντας ἐμπίπλη πτερῶν·
Μανῆς δὲ φερέτω μοι θύραζε τὰ πτερά·
ἐγὼ δ' ἐκείνων τοὺς προσιόντας δέξομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Ταχὺ δ' ἂν πολυάνορα τὰν πόλιν
καλοῖ τις ἀνθρώπων.

PISTHETÆRUS.

Metuo sane præconem, qui ad homines abiit, ne nunquam revortatur.

PRÆCO.

O Pisthetære, o beate, o sapientissume, o celeberrume, o sapientissume, o politissume, o terbeate, o — silentium impera.

PISTHETÆRUS.

Quid vero dicis?

PRÆCO.

Ista te aurea corona sapientiæ ergo coronant et condecorant omnes populi.

PISTHETÆRUS.

Accipio. Cur autem tanto me opere honorant populi?

PRÆCO.

O tu, qui celeberrumam condidisti ætheriam urbem, nescis quanto sis apud homines honore, quotque habeas hujus regionis amatores. Etenim antequam hanc condidisses urbem, Laconas imitandi studio tum insaniebant homines omnes, comam alebant, esuriebant, sordebant, Socratem æmulabantur, scipiones Laconicos gestabant: nunc vero vice versa avium amore insaniunt; omniaque præ voluptate faciunt, quæ aves, easque imitantur. Primum quidem omnes e vestigio e lectulo simul provolant mane, sicuti nos ad pascua; deinde simul se conferunt ad libellos, atque ibi depascuntur plebiscita. Tam aperte vero avium insaniunt amore, ut etiam plerisque indita sint avium nomina. *Perdix* enim caupo quidam vocatur claudus; Menippo autem nomen est *Hirundo;* Opuntio *Luscus corvus, Alauda* Philocli; *Vulpanser* Theageni; *Ibis* Lycurgo : Chærephonti *Vespertilio,* Syracusio *Pica :* Midias autem illic *Coturnix* nominatur; nam similis est coturnici a pugnace in caput ictæ. Omnes autem præ avium amore carmina cantant, in quibus mentio quædam hirundinis est inserta, aut penelopis, aut, si mavis, anseris, aut columbæ, aut alarum, aut saltem de pennis inest pauxillum quiddam. Ita quidem res illic se habent. Unum autem hoc tibi dico. Huc venient illinc plus quam decies mille, qui alas sibi expetunt, moresque avium curvis unguibus rapacium: adeoque pennæ tibi pro advenis alicunde parandæ sunt.

PISTHETÆRUS.

Non igitur hercle cunctandi nobis copia est; sed tu quamprimum ito, et corbes atque cophinos omnes imple pennis, easque mihi huc foras Manes efferat: ego autem advenientes quosque excipiam.

CHORUS.

Brevi certe tempore populosam hancce urbem hominum aliquis vocaverit.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1315 Τύχη μόνον προσείη.

ΧΟΡΟΣ.

Κατέχουσι δ' ἔρωτες ἐμᾶς πόλεως.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Θᾶττον φέρειν κελεύω.

ΧΟΡΟΣ.

Τί γὰρ οὐκ ἔνι ταύτῃ
καλὸν ἀνδρὶ μετοικεῖν;
1320 Σοφία, Πόθος, ἀμβρόσιαι Χάριτες,
τό τε τῆς ἀγανόφρονος Ἡσυχίας
εὐάμερον πρόσωπον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὡς βλακικῶς διακονεῖς·
οὐ θᾶττον ἐγκονήσεις;

ΧΟΡΟΣ.

1325 Φερέτω κάλαθον ταχύ τις πτερῶν, 'Αντ.
σὺ δ' αὖθις ἐξόρμα,
τύπτων γε τοῦτον ὡδί.
Πάνυ γὰρ βραδύς ἐστί τις ὥσπερ ὄνος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μανῆς γάρ ἐστι δειλός.

ΧΟΡΟΣ.

1330 Σὺ δὲ τὰ πτερὰ πρῶτον
διάθες τάδε κόσμῳ·
τά τε μουσίχ' ὁμοῦ τά τε μαντικὰ καὶ
τὰ θαλάττι'. Ἔπειτα δ' ὅπως φρονίμως
πρὸς ἄνδρ' ὁρῶν πτερώσεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1335 Οὔ τοι μὰ τὰς κερχνῇδας ἔτι σοῦ σχήσομαι,
οὕτως ὁρῶν σε δειλὸν ὄντα καὶ βραδύν.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

Γενοίμαν αἰετὸς ὑψιπέτας,
ὡς ἂν ποταθείην ὑπὲρ ἀτρυγέτου γλαυ-
κᾶς ἐπ' οἶδμα λίμνας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1340 Ἔοικεν οὐ ψευδαγγελὴς εἶν' ἄγγελος.
Ἄδων γὰρ ὅδε τις αἰετοὺς προσέρχεται.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

Αἰβοῖ·
οὐκ ἔστιν οὐδὲν τοῦ πέτεσθαι γλυκύτερον·
[ἐρῶ δ' ἐγώ τοι τῶν ἐν ὄρνισιν νόμων·]
ὀρνιθομανῶ γὰρ καὶ πέτομαι, καὶ βούλομαι
1345 οἰκεῖν μεθ' ὑμῶν, κἀπιθυμῶ τῶν νόμων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ποίων νόμων; πολλοὶ γὰρ ὀρνίθων νόμοι.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

Πάντων· μάλιστα δ' ὅτι καλὸν νομίζεται
τὸν πατέρα τοῖς ὄρνισιν ἄγχειν καὶ δάκνειν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ νὴ Δί' ἀνδρεῖόν γε πάνυ νομίζομεν,
1350 ὃς ἂν πεπλήγῃ τὸν πατέρα νεοττὸς ὤν.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

Διὰ ταῦτα μέντοι δεῦρ' ἀνοικισθεὶς ἐγὼ
ἄγχειν ἐπιθυμῶ τὸν πατέρα καὶ πάντ' ἔχειν.

PISTHETÆRUS.

Fortuna modo faveat.

CHORUS.

Invalescit amor urbis meæ.

PISTHETÆRUS.

Ocius afferre jubeo.

CHORUS.

Quid enim huic non inest urbi, quod commodum non sit immigranti? Sapientia, Amor, immortales Gratiæ, et comis Tranquillitatis placida facies.

PISTHETÆRUS.

Quam tarde ministras! nonne ocius properabis?

CHORUS.

Cito quis adferat calathum cum pennis! tu vero hunc rursum excita, atque istum in modum verberato: nimis enim tardus est, haud secus atque asinus.

PISTHETÆRUS.

Manes etenim est ignavus.

CHORUS.

Tu vero hasce primum pennas ordine dispone, simul et musicas, et fatidicas, et marinas; deinde operam da, ut unumquemque considerans, iis quæ in singulos conveniant, prudenter alis ornes.

PISTHETÆRUS.

Non amplius, tinnunculos obtestor, tibi parcam, quum te tam ignavum esse videam et tardum.

PATRICIDA.

Utinam aquila fiam altivolans, ut volem supra sterilis cæruleique undas maris.

PISTHETÆRUS.

Veridicus fuisse videtur nuntius. Nam nescio quis iste accedit aquilas cantans.

PATRICIDA.

Papæ! nihil est jucundius, quam volare: [capior equidem avium legibus:] nam sane avium amore insanio, et volito, et cupio habitare vobiscum, teneorque desiderio vostrarum legum.

PISTHETÆRUS.

Quarum legum? multæ enim avium sunt leges.

PATRICIDA.

Omnium: præcipue vero, quod pulcrum habetur apud aves patri collum obtorquere eumque mordere.

PISTHETÆRUS.

Immo hercle fortem illum omnino existumamus, qui, pullus adhuc quum sit, patrem pulsaverit.

PATRICIDA.

Propterea equidem huc transmigravi, patremque suffocare cupio, omniaque ejus bona habere.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔστιν ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν νόμος
παλαιὸς ἐν ταῖς τῶν πελαργῶν κύρβεσιν·
1355 ἐπὴν ὁ πατὴρ ὁ πελαργὸς ἐκπετησίμους
πάντας ποιήσῃ τοὺς πελαργιδῆς τρέφων,
δεῖ τοὺς νεοττοὺς τὸν πατέρα πάλιν τρέφειν.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

Ἀπέλαυσά τἄρ' ἂν νὴ Δί' ἐλθὼν ἐνθαδί,
εἴπερ γέ μοι καὶ τὸν πατέρα βοσκητέον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1360 Οὐδέν γ'. Ἐπειδήπερ γὰρ ἦλθες, ὦ μέλε,
εὔνους, πτερώσω σ' ὥσπερ ὄρνιν ὀρφανόν.
Σοὶ δ', ὦ νεανίσκ', οὐ κακῶς ὑποθήσομαι,
ἀλλ' οἷάπερ αὐτὸς ἔμαθον ὅτε παῖς ἦ. Σὺ γὰρ
τὸν μὲν πατέρα μὴ τύπτε· ταυτηνδὶ λαβὼν
1365 τὴν πτέρυγα, καὶ τουτὶ τὸ πλῆκτρον θατέρᾳ,
νομίσας ἀλεκτρυόνος ἔχειν τονδὶ λόφον,
φρούρει, στρατεύου, μισθοφορῶν σαυτὸν τρέφε,
τὸν πατέρ' ἔα ζῆν· ἀλλ' ἐπειδὴ μάχιμος εἶ,
εἰς τἀπὶ Θρᾴκης ἀποπέτου, κἀκεῖ μάχου.

ΠΑΤΡΑΛΟΙΑΣ.

1370 Νὴ τὸν Διόνυσον, εὖ γέ μοι δοκεῖς λέγειν,
καὶ πείσομαί σοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νοῦν ἄρ' ἕξεις νὴ Δία.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀναπέτομαι δὴ πρὸς Ὄλυμπον πτερύγεσσι κούφαις·
πέτομαι δ' ὁδὸν ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλαν μελέων —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1375 Τουτὶ τὸ πρᾶγμα φορτίου δεῖται πτερῶν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

ἀφόβῳ φρενὶ σώματί τε νέαν ἐφέπων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀσπαζόμεσθα φιλύρινον Κινησίαν.
Τί δεῦρο πόδα σὺ κυλλὸν ἀνὰ κύκλον κυκλεῖς;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

1380 Ὄρνις γενέσθαι βούλομαι
λιγύφθογγος ἀηδών.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Παῦσαι μελῳδῶν, ἀλλ' ὅ τι λέγεις εἰπέ μοι.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὑπὸ σοῦ πτερωθεὶς βούλομαι μετάρσιος
ἀναπτόμενος ἐκ τῶν νεφελῶν καινὰς λαβεῖν
1385 ἀεροδονήτους καὶ νιφοβόλους ἀναβολάς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐκ τῶν νεφελῶν γὰρ ἄν τις ἀναβολὰς λάβοι;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Κρέμαται μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἡμῶν ἡ τέχνη.
Τῶν διθυράμβων γὰρ τὰ λαμπρὰ γίγνεται
ἀέρια καὶ σκότι' ἄττα καὶ κυαναυγέα
1390 καὶ πτεροδόνητα· σὺ δὲ κλύων εἴσει τάχα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ δῆτ' ἔγωγε.

PISTHETÆRUS.

Sed lex est nobis avibus antiqua in ciconiarum tabulis: Postquam pater ciconia pullos suos alendo fecerit volatiles omnes, oportet pullos patrem vicissim alere.

PATRICIDA.

Edepol operæ pretium fecero huc veniens, si pabulum etiam patri suppeditare me oporteat.

PISTHETÆRUS.

Nihil est: quandoquidem enim venisti nobis benevolus, alas tibi, tanquam avi orbæ, aptabo. Tibi autem, juvenis, non male præcipiam, sed ipse quæ didici, quum essem puer. Tu enim patrem ne verberato: sed hac in manum sumta ala, istoque calcis aculeo in alteram, existumans galli esse cristam quam habes, excubias age, milita, stipendia merendo victum tibi para: patrem sine vivere. Sed quoniam pugnax es, in Thraciam avola, atque ibi pugna.

PATRICIDA.

Recte, ita mihi Bacchus faveat, consulere mihi videris: tibique sane morem geram.

PISTHETÆRUS.

Certe itaque sapies.

CINESIAS.

Subvolo ad Olympum levibus alis, volatuque vias permeo, modo has, modo illas, carminum —

PISTHETÆRUS.

Isti negotio opus est tota pennarum sarcina.

CINESIAS.

intrepida mente et indefesso corpore novas semper sectans.

PISTHETÆRUS.

Tiliaceum Cinesiam amplectimur. Quid huc pedem tu claudum in gyrum versas?

CINESIAS.

Avis fieri volo, arguta luscinia.

PISTHETÆRUS.

Desine cantillare; quodque dicere habes, edissere.

CINESIAS.

Alis tua opera instructus cupio in sublime subvolans ex nubibus nova sumere aeris vertigine contorta et caligine obvoluta exordia.

PISTHETÆRUS.

An itaque ex nubibus quispiam exordia captet?

CINESIAS.

Immo enimvero illinc pendet ars nostra. Dithyramborum enim qui maxume splendidi sunt, iidem sunt aerii, caliginosi, cæruleum splendentes, et leves, tanquam alis agitati. Tu vero actutum scies, audias modo.

PISTHETÆRUS.

Haud equidem audiam.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Νὴ τὸν Ἡρακλέα σύ γε.
Ἅπαντα γάρ δίειμί σοι τὸν ἀέρα
εἴδωλα πετεινῶν
αἰθεροδρόμων,
οἰωνῶν ταναοδείρων.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1395 Ὠόπ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Τὸν ἁλάδρομον ἁλάμενος
ἅμ' ἀνέμων πνοαῖσι βαίην —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νὴ τὸν Δί' ἦ 'γώ σου καταπαύσω τὰς πνοάς.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

τοτὲ μὲν νοτίαν στείχων πρὸς ὁδὸν,
τοτὲ δ' αὖ βορέᾳ σῶμα πελάζων
1400 ἀλίμενον αἰθέρος αὔλακα τέμνων.
Χαρίεντά γ', ὦ πρεσβῦτ', ἐσοφίσω καὶ σοφά.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ γὰρ σὺ χαίρεις πτεροδόνητος γενόμενος;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ταυτὶ πεποίηκας τὸν κυκλιοδιδάσκαλον,
ὃς ταῖσι φυλαῖς περιμάχητός εἰμ' ἀεί;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1405 Βούλει διδάσκειν καὶ παρ' ἡμῖν οὖν μένων
Λεωτροφίδῃ χορὸν πετομένων ὀρνέων
Κεκροπίδα φυλήν;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Καταγελᾷς μου, δῆλος εἶ.
Ἀλλ' οὖν ἔγωγ' οὐ παύσομαι, τοῦτ' ἴσθ' ὅτι,
πρὶν ἂν πτερωθεὶς διαδράμω τὸν ἀέρα.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

1410 Ὄρνιθές τινες οἵδ' οὐδὲν ἔχοντες πτεροποίκιλοι,
τανυσίπτερε ποικίλα χελιδοῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τουτὶ τὸ κακὸν οὐ φαῦλον ἐξεγρήγορεν.
Ὅδ' αὖ μινυρίζων δεῦρό τις προσέρχεται.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

1415 Τανυσίπτερε ποικίλα μάλ' αὖθις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐς θοἰμάτιον τὸ σκόλιον ᾄδειν μοι δοκεῖ,
δεῖσθαι δ' ἔοικεν οὐκ ὀλίγων χελιδόνων.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τίς ὁ πτερῶν δεῦρ' ἐστὶ τοὺς ἀφικνουμένους;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὁδὶ πάρεστιν· ἀλλ' ὅτου δεῖ χρὴ λέγειν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

1420 Πτερῶν πτερῶν δεῖ· μὴ πύθῃ τὸ δεύτερον.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μῶν εὐθὺ Πελλήνης πέτεσθαι διανοεῖ;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Μὰ Δί', ἀλλὰ κλητήρ εἰμι νησιωτικὸς
καὶ συκοφάντης —

CINESIAS.

Immo mehercle tu quidem. Omnem namque percurram tibi aerem, simulacra volatilium, ætherem permeantium, avium longicollium.

PISTHETÆRUS.

Oop!

CINESIAS.

Utinam subsultans marino cursu una cum ventorum flatibus incedam —

PISTHETÆRUS.

Hercle equidem tuos flatus et spiritus compescam.

CINESIAS.

nunc australi via pergens, nunc autem contra ad Boream appropinquans, importuosum ætheris sulcum secans. Lepida, o senex, et scita excogitasti commenta.

PISTHETÆRUS.

Nonne etiam tu gaudes, dum pennis agitaris?

CINESIAS.

Hoccine tu facis poetæ dithyrambico, quem tribus certatim sibi semper omnes expetunt?

PISTHETÆRUS.

Vin' ergo etiam apud nos remanens Leotrophidæ sumtus suppeditanti e Cecropia tribu chorum docere volantum avium?

CINESIAS.

Ludificas me planissume. Sed id scias velim, me non conquieturum, usque dum volucris factus aerem percurram.

SYCOPHANTA.

Aves hæ sunt nihil habentes, versicolores, alas pandens o picta hirundo.

PISTHETÆRUS.

Malum hocce haud leve excitatum est. Ecce alius iterum huc cantillans accedit.

SYCOPHANTA.

O quæ alas explicas versicolor iterum iterumque.

PISTHETÆRUS.

In vestem suam hoc mihi scolion cantare videtur; apparetque eum non paucis hirundinibus egere.

SYCOPHANTA.

Quis ille est, qui alis instruit huc advenientes?

PISTHETÆRUS.

Ipse hic adest: sed quo tibi opus sit, dicendum est.

SYCOPHANTA.

Alis, alis opus est: ne iterum percontare.

PISTHETÆRUS.

Num recta Pellenen volare cogitas?

SYCOPHANTA.

Nequaquam: sed citator sum insulanus, et sycophanta —

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ μακάριε τῆς τέχνης.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

καὶ πραγματοδίφης. Εἶτα δέομαι πτερὰ λαβὼν
1425 κύκλῳ περισοβεῖν τὰς πόλεις καλούμενος.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὑπὸ πτερύγων τί προσκαλεῖ σοφώτερον;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἵν' οἱ λῃσταί γε μὴ λυπῶσί με,
μετὰ τῶν γεράνων τ' ἐκεῖθεν ἀναχωρῶ πάλιν,
ἀνθ' ἕρματος πολλὰς καταπεπωκὼς δίκας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1430 Τουτὶ γὰρ ἐργάζει σὺ τοὔργον; Εἰπέ μοι,
νεανίας ὢν συκοφαντεῖς τοὺς ξένους;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τί γὰρ πάθω; σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' ἔστιν ἕτερα νὴ Δί' ἔργα σώφρονα,
ἀφ' ὧν διαζῆν ἄνδρα χρῆν τοσουτονὶ
1435 ἐκ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἢ δικορραφεῖν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ὦ δαιμόνιε, μὴ νουθέτει μ', ἀλλὰ πτέρου.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νῦν τοι λέγων πτερῶ σε.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Καὶ πῶς ἂν λόγοις
ἄνδρα πτερώσειας σύ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πάντες τοῖς λόγοις
ἀναπτεροῦνται.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Πάντες;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκ ἀκήκοας,
1440 ὅταν λέγωσιν οἱ πατέρες ἑκάστοτε
τοῖς μειρακίοις ἐν τοῖσι κουρείοις ταδί·
δεινῶς γέ μου τὸ μειράκιον Διιτρέφης
λέγων ἀνεπτέρωκεν ὥσθ' ἱππηλατεῖν.
Ὁ δέ τις τὸν αὑτοῦ φησιν ἐπὶ τραγῳδίᾳ
1445 ἀνεπτερῶσθαι καὶ πεποτῆσθαι τὰς φρένας.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Λόγοισί τἄρα καὶ πτεροῦνται;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Φήμ' ἐγώ·
ὑπὸ γὰρ λόγων ὁ νοῦς τε μετεωρίζεται
ἐπαίρεταί τ' ἄνθρωπος. Οὕτω καί σ' ἐγὼ
ἀναπτερώσας βούλομαι χρηστοῖς λόγοις
1450 τρέψαι πρὸς ἔργον νόμιμον.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἀλλ' οὐ βούλομαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δαὶ ποιήσεις;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τὸ γένος οὐ καταισχυνῶ.

PISTHETÆRUS.

O te artis felicem!

SYCOPHANTA.

et litium investigator. Proinde volo sumtis alis pernici volatu circuire urbes omnes, reos ubique citans.

PISTHETÆRUS.

At vero volando qui callidius reos citare possis?

SYCOPHANTA.

Non istuc quidem hercle : sed ut ne prædones mihi negotium facessant, cum gruibus illinc revortar rursus, saburræ loco multis deglutitis litibus.

PISTHETÆRUS.

Illudne operis obis? Dic mihi, tu, juvenis qui sis, peregrinos injuste reos agis?

SYCOPHANTA.

Quid enim agam? nam fodere nescio.

PISTHETÆRUS.

Sed alia utique negotia sunt honesta, unde victum sibi parare hominem hoc ætatis decebat, justo potius modo, quam litibus consuendis.

SYCOPHANTA.

O bone, ne me præceptis, sed alis instruas.

PISTHETÆRUS.

Nunc quum hæc dico, alas addo tibi.

SYCOPHANTA.

Et quomodo tu verbis hominem alatum concinnaveris?

PISTHETÆRUS.

Omnes verbis, tanquam alis, extolluntur.

SYCOPHANTA.

Omnes?

PISTHETÆRUS.

Nonne audivisti in tonstrinis patres identidem dicere adulescentulis? *Mirifice gnatum meum adulescentulum Diitrephes sermonibus suis, quasi alis additis, impulit, ut equos agitaret.* Alius vero quispiam dicit filium suum ad scribendas tragœdias alas sumsisse, mentemque ejus circa illam rem volitare.

SYCOPHANTA.

Ergone sermonibus etiam homines alati fiunt?

PISTHETÆRUS.

Fiunt, inquam : nam sermonibus sublimis erigitur animus, atque homo extollitur. Ita te etiam erectum volo utili oratione convertere ad opera honesta.

SYCOPHANTA.

At ego nolo.

PISTHETÆRUS.

Quid ergo facies?

SYCOPHANTA.

Familiæ meæ nolo esse dedecori. Avitum mihi

Παππῷος ὁ βίος συκοφαντεῖν ἐστί μοι.
Ἀλλὰ πτέρου με ταχέσι καὶ κούφοις πτεροῖς
ἱέρακος, ἢ κερχνῆδος, ὡς ἂν τοὺς ξένους
1455 καλεσάμενος, κᾆτ' ἐγκεκληκὼς ἐνθαδί,
κᾆτ' αὖ πέτωμαι πάλιν ἐκεῖσε.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μανθάνω.
Ὡδὶ λέγεις· ὅπως ἂν ὠφλήκῃ δίκην
ἐνθάδε πρὶν ἥκειν ὁ ξένος.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Πάνυ μανθάνεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Κἄπειθ' ὁ μὲν πλεῖ δεῦρο, σὺ δ' ἐκεῖσ' αὖ πέτει
1460 ἁρπασόμενος τὰ χρήματ' αὐτοῦ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Πάντ' ἔχεις.
Βέμβικος οὐδὲν διαφέρειν δεῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μανθάνω
βέμβικα· καὶ μὴν ἔστι μοι νὴ τὸν Δία
κάλλιστα Κορκυραῖα τοιαυτὶ πτερά.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οἴμοι τάλας· μάστιγ' ἔχεις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πτερὼ μὲν οὖν,
1465 οἷσίν σε ποιήσω τήμερον βεμβικιᾶν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οἴμοι τάλας.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ πτερυγιεῖς ἐντευθενί;
οὐκ ἀπολιβάξεις, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενος;
πικρὰν τάχ' ὄψει στρεψοδικοπανουργίαν.
Ἀπίωμεν ἡμεῖς ξυλλαβόντες τὰ πτερά.

ΧΟΡΟΣ.

1470 Πολλὰ δὴ καὶ καινὰ καὶ θαυ- Στρ.
μάστ' ἐπεπτόμεσθα, καὶ
δεινὰ πράγματ' εἴδομεν.
Ἔστι γὰρ δένδρον πεφυκὸς
ἔκτοπόν τι, καρδίας ἀ-
1475 πωτέρω, Κλεώνυμος,
χρήσιμον μὲν οὐδέν, ἄλ-
λως δὲ δειλὸν καὶ μέγα.
Τοῦτο τοῦ μὲν ἦρος ἀεὶ
βλαστάνει καὶ συκοφαντεῖ,
1480 τοῦ δὲ χειμῶνος πάλιν τὰς
ἀσπίδας φυλλορροεῖ.
Ἔστι δ' αὖ χώρα πρὸς αὐτῷ Ἀντ.
τῷ σκότῳ πόρρω τις ἐν
τῇ λύχνων ἐρημίᾳ,
1485 ἔνθα τοῖς ἥρωσιν ἄνθρω-
ποι ξυναριστῶσι καὶ ξύν-
εισι, πλὴν τῆς ἑσπέρας.
Τηνικαῦτα δ' οὐκέτ' ἦν
ἀσφαλὲς ξυντυγχάνειν.

vitæ genus est delatorem agere. Sed tu me alis instrue velocibus et levibus, accipitris, aut tinnunculi ut, postquam peregrinos citavero, et eorum deinde illic apud magistratus nomina detulero, postea rursum istuc volem.

PISTHETÆRUS.

Intellego: sic dicis: ut nimirum condemnetur hic, antequam advenerit, peregrinus.

SYCOPHANTA.

Prorsus intellegis.

PISTHETÆRUS.

Post is quidem huc navigat causam dicturus, tu vero interea istuc revolas, rapturus ejus bona.

SYCOPHANTA.

Rem tenes. A turbine nihil me differre oportet.

PISTHETÆRUS.

Intellego turbinem. Atque edepol sunt mihi pulcerrumæ alæ Corcyreæ hujuscemodi.

SYCOPHANTA.

Væ mihi misero! scuticam habes.

PISTHETÆRUS.

Alas quidem, quibus ego hodie te instar turbinis faciam circumrotari.

SYCOPHANTA.

Heu me miserum!

PISTHETÆRUS.

Non hinc avolabis? non tu hinc ocius in malam rem abibis, perditissume? acerbam jam nunc experieris pervertendi juris malitiam. Nos abeamus collectis alis.

CHORUS.

Multa sane et nova et mirabilia volitando cognovimus, et res vidimus, quas nemo facile credat. Enata est enim arbor quædam peregrini admodum et inauditi generis, a corde longiuscule, Cleonymus dicta, nulli quidem rei utilis, at sic tamen timida et magna. Hæc vere semper germinat, et sycophantias edit: at ei hieme rursus clypei, tanquam folia, defluunt.

Est itidem locus aliquis apud ipsas tenebras, hinc procul in lucernarum vastitie, ubi cum heroibus homines una prandent et conversantur, præterquam vesperi. Id enim temporis non amplius erat

1490 Εἰ γὰρ ἐντύχοι τις ἥρῳ
τῶν βροτῶν νύκτωρ Ὀρέστῃ,
γυμνὸς ἦν πληγεὶς ὑπ' αὐτοῦ
πάντα τἀπιδέξια.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οἴμοι τάλας, ὁ Ζεὺς ὅπως μή μ' ὄψεται.
1495 Ποῦ Πεισθέταιρός ἐστιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἔα, τουτὶ τί ἦν;
Τίς οὑγκαλυμμός;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τῶν θεῶν ὁρᾷς τινα
ἐμοῦ κατόπιν ἐνταῦθα;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.
Τίς δ' εἶ σύ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Πηνίκ' ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὁπηνίκα; σμικρόν τι μετὰ μεσημβρίαν.
1500 Ἀλλὰ σὺ τίς εἶ;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Βουλυτὸς, ἢ περαιτέρω;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἴμ', ὡς βδελύττομαί σε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τί γὰρ ὁ Ζεὺς ποιεῖ;
ἀπαιθριάζει τὰς νεφέλας, ἢ ξυννεφεῖ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἴμωζε μεγάλ'.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὕτω μὲν ἐκκεκαλύψομαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ φίλε Προμηθεῦ.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Παῦε παῦε, μὴ βόα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1505 Τί γὰρ ἔστι;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Σίγα, μὴ κάλει μου τοὔνομα·
ἀπὸ γὰρ ὀλεῖ μ', εἴ μ' ἐνθάδ' ὁ Ζεὺς ὄψεται.
Ἀλλ' ἵνα φράσω σοι πάντα τἄνω πράγματα
τουτὶ λαβών μου τὸ σκιάδειον ὑπέρεχε
ἄνωθεν, ὡς ἂν μή μ' ὁρῶσιν οἱ θεοί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1510 Ἰοὺ ἰού·
εὖ γ' ἐπενόησας αὐτὸ καὶ προμηθικῶς.
Ὑπόδυθι ταχὺ δὴ, κᾆτα θαρρήσας λέγε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἄκουε δή νυν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὡς ἀκούοντος λέγε.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ἀπόλωλεν ὁ Ζεύς.

tutum obviam illis fieri. Si quis enim mortalium occurrisset Orestæ heroi noctu, nudabatur vestibus, ab eoque percutiebatur partes corporis quasque nobiliores.

PROMETHEUS.

O me infelicem! caveam modo ne me Jupiter conspiciat. Ubi est Pisthetærus?

PISTHETÆRUS.

Hem, quid hoc est? Quid, malum, sibi vult hæc capitis obvolutio?

PROMETHEUS.

Deorumne hic quempiam pone me vides?

PISTHETÆRUS.

Nullum equidem hercle. Quis vero tu es?

PROMETHEUS.

Quodnam igitur diei tempus est?

PISTHETÆRUS.

Quodnam? aliquantulum post meridiem. At tu, quis es?

PROMETHEUS.

Inclinatne in vesperam, an præcipitat magis?

PISTHETÆRUS.

Væ mihi, ut te abominor!

PROMETHEUS.

Quid enim facit Jupiter? detergitne, an obducit cœlo nubes?

PISTHETÆRUS.

Male pereas.

PROMETHEUS.

Sic quidem me detegam.

PISTHETÆRUS.

O care Prometheu!

PROMETHEUS.

Desine, desine, ne clamites.

PISTHETÆRUS.

Quid enim est?

PROMETHEUS.

Sile: ne meum nuncupes nomen: quippe perdideris, si me Jupiter hic videat. Sed ut tibi enarrem res supernas, quomodo se habeant, omnes, hanc umbellam sume, et supra caput meum sustine, ne me conspiciant dii.

PISTHETÆRUS.

Ha ha he! bene illud excogitasti, et more tuo sollerter. Ocius itaque succede, ac deinde audacter loquere.

PROMETHEUS.

Itaque jam nunc ausculta.

PISTHETÆRUS.

Operam tibi do sedulam: fabulare.

PROMETHEUS.

Prorsus periit Jupiter.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Πηνίκ' ἄττ' ἀπώλετο;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

1515 Ἐξ οὗπερ ὑμεῖς ᾠκίσατε τὸν ἀέρα.
Θύει γὰρ οὐδεὶς οὐδὲν ἀνθρώπων ἔτι
θεοῖσιν, οὐδὲ κνῖσα μηρίων ἄπο
ἀνῆλθεν ὡς ἡμᾶς ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου,
ἀλλ' ὡσπερεὶ Θεσμοφορίοις νηστεύομεν
1520 ἄνευ θυηλῶν· οἱ δὲ βάρβαροι θεοὶ
πεινῶντες ὥσπερ Ἰλλυριοὶ κεκριγότες
ἐπιστρατεύσειν φάσ' ἄνωθεν τῷ Διί,
εἰ μὴ παρέξει τἀμπόρι' ἀνεῳγμένα,
ἵν' εἰσάγοιτο σπλάγχνα κατατετμημένα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1525 Εἰσὶν γὰρ ἕτεροι βάρβαροι θεοί τινες
ἄνωθεν ὑμῶν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Οὐ γάρ εἰσι βάρβαροι,
ὅθεν ὁ πατρῷός ἐστιν Ἐξηκεστίδῃ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὄνομα δὲ τούτοις τοῖς θεοῖς τοῖς βαρβάροις
τί ἐστίν;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Ὅ τι ἐστίν; Τριβαλλοί.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μανθάνω.
1530 Ἐντεῦθεν ἄρα τοὐπιτριβείης ἐγένετο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Μάλιστα πάντων. Ἓν δέ σοι λέγω σαφές·
ἥξουσι πρέσβεις δεῦρο περὶ διαλλαγῶν
παρὰ τοῦ Διὸς καὶ τῶν Τριβαλλῶν τῶν ἄνω·
ὑμεῖς δὲ μὴ σπένδεσθ', ἐὰν μὴ παραδιδῷ
1535 τὸ σκῆπτρον ὁ Ζεὺς τοῖσιν ὄρνισιν πάλιν,
καὶ τὴν Βασίλειάν σοι γυναῖκ' ἔχειν διδῷ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τίς ἐστιν ἡ Βασίλεια;

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Καλλίστη κόρη,
ἥπερ ταμιεύει τὸν κεραυνὸν τοῦ Διὸς
καὶ τἄλλ' ἁπαξάπαντα, τὴν εὐβουλίαν,
1540 τὴν εὐνομίαν, τὴν σωφροσύνην, τὰ νεώρια,
τὴν λοιδορίαν, τὸν κωλαγρέτην, τὰ τριώβολα.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἅπαντά τἄρ' αὐτῷ ταμιεύει.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Φήμ' ἐγώ.
Ἣν γ' ἢν σὺ παρ' ἐκείνου παραλάβῃς, πάντ' ἔχεις.
Τούτων ἕνεκα δεῦρ' ἦλθον, ἵνα φράσαιμί σοι.
1545 Ἀεί ποτ' ἀνθρώποις γὰρ εὔνους εἰμ' ἐγώ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Μόνον θεῶν γὰρ διὰ σ' ἀπανθρακίζομεν.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Μισῶ δ' ἅπαντας τοὺς θεούς, ὡς οἶσθα σύ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Νὴ τὸν Δί' ἀεὶ δῆτα θεομισὴς ἔφυς.

PISTHETÆRUS.

Quando periit?

PROMETHEUS.

Ex quo vos urbem in aere condidistis. Hominum enim nemo quicquam amplius sacruficat diis, neque nidor a victimarum femoribus ascendit ad nos ab eo usque tempore: sed sicut in Thesmophoriis jejunium agimus, sacrorum primitiis carentes. Barbari vero dii esurientes, Illyriorumque more absonum stridentes, clamitant bellum se desuper illaturos Jovi, ni emporia præbeat libera et aperta, ut importentur exta concisa.

PISTHETÆRUS.

Suntne enimvero alii quidam barbari dii supra vos?

PROMETHEUS.

Nonne enim barbari sunt, e quibus patrius est suus Execestidi?

PISTHETÆRUS.

Nomen vero barbaris istis diis quodnam est?

PROMETHEUS.

Quodnam sit? Triballi.

PISTHETÆRUS.

Intellego: inde nimirum illud *Dispereas* est natum.

PROMETHEUS.

Verissume. Hoc autem unum tibi plane dico, legatos huc esse venturos, de pactis qui agant, ab Jove illisque superioribus Triballis: vos vero ne pacta ineatis, ni reddiderit avibus sceptrum denuo Jupiter, et Basileam uxorem tibi matrimonio jungat.

PISTHETÆRUS.

Quæ est Basilea?

PROMETHEUS.

Formosissuma virgo, quæ administrat fulmen Jovis, ceteraque prorsus omnia, consilia recta, æquas leges, modestiam, navalia, calumniam, Colagreten, triobolarem judicum mercedem.

PISTHETÆRUS.

Omnem igitur penum ei administrat.

PROMETHEUS.

Ita est. Quam si tu ab illo acceperis, cuncta habes. Ista ut tibi declararem huc veni. Nunquam enim non animi in homines propensi sum.

PISTHETÆRUS.

Et tui vero solius inter deos munere cibos super prunas torremus.

PROMETHEUS.

Deos vero, ut nosti, odi omnes male.

PISTHETÆRUS.

Semper quidem hercle deorum osor fuisti.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ.

Τίμων καθαρός. Ἀλλ' ὡς ἂν ἀποτρέχω πάλιν,

1550 φέρε τὸ σκιάδειον, ἵνα με κἂν ὁ Ζεὺς ἴδῃ

ἄνωθεν, ἀκολουθεῖν δοκῶ κανηφόρῳ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ τὸν δίφρον γε διφροφόρει τονδὶ λαβών.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ. Πρὸς δὲ τοῖς Σκιάποσιν λί-

μνη τις ἔστ', ἄλουτος οὗ

1555 ψυχαγωγεῖ Σωκράτης·

ἔνθα καὶ Πείσανδρος ἦλθε

δεόμενος ψυχὴν ἰδεῖν, ἣ

ζῶντ' ἐκεῖνον προὔλιπε,

σφάγι' ἔχων κάμηλον ἀ-

1560 μνόν τιν', ἧς λαιμοὺς τεμὼν,

ὥσπερ οὑδυσσεὺς ἀπῆλθε,

κᾆτ' ἀνῆλθ' αὐτῷ κάτωθεν

πρὸς τὸ λαῖγμα τῆς καμήλου

Χαιρεφῶν ἡ νυκτερίς.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

1565 Τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας

ὁρᾶν τοδὶ πάρεστιν, οἷ πρεσβεύομεν.

Οὗτος, τί δρᾷς; ἐπ' ἀριστέρ' οὕτως ἀμπέχει;

οὐ μεταβαλεῖς θοἰμάτιον ὧδ' ἐπὶ δεξιάν;

τί, ὦ κακόδαιμον; Λαισποδίας εἶ τὴν φύσιν.

1570 Ὦ δημοκρατία, ποῖ προβιβᾷς ἡμᾶς ποτε,

εἰ τουτονί γ' ἐχειροτόνησαν οἱ θεοί;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ.

Ἕξεις ἀτρέμας;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Οἴμωζε· πολὺ γὰρ δή σ' ἐγὼ

ἑόρακα πάντων βαρβαρώτατον θεῶν.

Ἄγε δὴ τί δρῶμεν, Ἡράκλεις;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀκήκοας

1575 ἐμοῦ γ' ὅτι τὸν ἄνθρωπον ἄγχειν βούλομαι,

ὅστις ποτ' ἔσθ' ὁ τοὺς θεοὺς ἀποτειχίσας.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ἀλλ', ὠγάθ', ᾐρήμεσθα περὶ διαλλαγῶν

πρέσβεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Διπλασίως μᾶλλον ἄγχειν μοι δοκεῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τὴν τυρόκνηστίν μοι δότω· φέρε σίλφιον·

1580 τυρὸν φερέτω τις· πυρπόλει τοὺς ἄνθρακας.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τὸν ἄνδρα χαίρειν οἱ θεοὶ κελεύομεν

τρεῖς ὄντες ἡμεῖς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' ἐπικνῶ τὸ σίλφιον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τὰ δὲ κρέα τοῦ ταῦτ' ἐστίν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὄρνιθές τινες

PROMETHEUS.

Timon purus putus. Sed ut hinc ocius abeam, cedo mihi umbellam, ut si me Jupiter e cœlo conspexerit, sequi videar canistrigeram.

PISTHETÆRUS.

Sume itidem hanc sellam, eamque cum umbella fer.

CHORUS.

In Sciapodum vero finibus lacus est quidam, ubi ab Orco animas evocat illotus Socrates. Eo et Pisander venit, obsecrans ut animam sibi videre liceret, quæ illum etiamnum viventem deseruerat, victimamque secum habebat camelum, agnum aliquem, cujus præciso gutture, retro, ut olim Ulysses, abiit : deinde ascendit ipsi ab inferis ad sanguinem cameli sparsum Chærephon Vespertilio.

NEPTUNUS.

Urbs Nubicuculiæ hic in conspectu est, ad quam legati mittimur. Heus tu, quid agis? adeon' in sinistrum latus rejicis pallium? nonne tu id convertes ad dextram? quare, miserrume? eodem certe naturæ vitio laboras, quo Læspodias. O popularis licentia, quo nos tandem cogis, si quidem hunc delegerunt legatum dii?

TRIBALLUS.

Quin quiescis?

NEPTUNUS.

Male pereas : enimvero te vidi omnium multo barbarissumum deorum. Age vero, Hercules, quid faciemus?

HERCULES.

Dudum tibi dixi, illum hominem me velle strangulare, quicunque tandem sit, qui ducto muro deos interclusit.

NEPTUNUS.

Sed, o bone, delecti sumus de pace legati.

HERCULES.

Tanto magis illum strangulare certum est.

PISTHETÆRUS.

Radulam det mihi quispiam : adfer laserpitium; caseum quis adportet; suscita carbones.

HERCULES.

Virum salvere jubemus nos dii tres.

PISTHETÆRUS.

Sed rasum inspergo laserpitium.

HERCULES.

Cujus autem istæ sunt carnes?

PISTHETÆRUS.

Aves quædam novarum rerum studio aggressæ

ἐπανιστάμενοι τοῖς δημοτικοῖσιν ὀρνέοις
1585 ἔδοξαν ἀδικεῖν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἶτα δῆτα σίλφιον
ἐπικνᾷς πρότερον αὐτοῖσιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὦ χαῖρ', Ἡράκλεις.
Τί ἐστι;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πρεσβεύοντες ἡμεῖς ἥκομεν
παρὰ τῶν θεῶν περὶ πολέμου καταλλαγῆς.

ΟΙΚΕΤΗΣ.

Ἔλαιον οὐκ ἔνεστιν ἐν τῇ ληκύθῳ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1590 Καὶ μὴν τά γ' ὀρνίθεια λιπάρ' εἶναι πρέπει.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἡμεῖς τε γὰρ πολεμοῦντες οὐ κερδαίνομεν,
ὑμεῖς τ' ἂν ἡμῖν τοῖς θεοῖς ὄντες φίλοι
ὄμβριον ὕδωρ ἂν εἴχετ' ἐν τοῖς τέλμασιν,
ἀλκυονίδας τ' ἂν ἤγεθ' ἡμέρας ἀεί.
1595 Τούτων περὶ πάντων αὐτοκράτορες ἥκομεν.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλ' οὔτε πρότερον πώποθ' ἡμεῖς ἤρξαμεν
πολέμου πρὸς ὑμᾶς, νῦν τ' ἐθέλομεν, εἰ δοκεῖ,
ἐὰν τὸ δίκαιον ἀλλὰ νῦν ἐθέλητε δρᾶν,
σπονδὰς ποιεῖσθαι. Τὰ δὲ δίκαι' ἐστὶν ταδί·
1600 τὸ σκῆπτρον ἡμῖν τοῖσιν ὄρνισιν πάλιν
τὸν Δί' ἀποδοῦναι· κἂν διαλλαττώμεθα
ἐπὶ τοῖσδε, τοὺς πρέσβεις ἐπ' ἄριστον καλῶ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐμοὶ μὲν ἀπόχρη ταῦτα, καὶ ψηφίζομαι —

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Τί, ὦ κακόδαιμον; ἠλίθιος καὶ γάστρις εἶ.
1605 Ἀποστερεῖς τὸν πατέρα τῆς τυραννίδος;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἄληθες; οὐ γὰρ μεῖζον ὑμεῖς οἱ θεοὶ
ἰσχύσετ', ἢν ὄρνιθες ἄρξωσιν κάτω;
Νῦν μέν γ' ὑπὸ ταῖς νεφέλαισιν ἐγκεκρυμμένοι
κύψαντες ἐπιορκοῦσιν ὑμᾶς οἱ βροτοί·
1610 ἐὰν δὲ τοὺς ὄρνις ἔχητε συμμάχους,
ὅταν ὀμνύῃ τις τὸν κόρακα καὶ τὸν Δία,
ὁ κόραξ παρελθὼν τοὐπιορκοῦντος λάθρα
προσπτάμενος ἐκκόψει τὸν ὀφθαλμὸν θενών.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, ταῦτά τοι καλῶς λέγεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1615 Κἀμοὶ δοκεῖ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δαὶ σὺ φῄς;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ.

Ναβαισατρεῦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὁρᾷς; ἐπαινεῖ χοὖτος. Ἕτερον νῦν ἔτι
ἀκούσαθ' ὅσον ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιήσομεν.

populares aves injusta perpetrasse visæ sunt.

HERCULES.

Tum tu illas, amabo, laserpitio prius conspergis?

PISTHETÆRUS.

O salve, Hercules; quid est?

HERCULES.

Legati huc missi venimus a diis de bello componendo.

FAMULUS.

Oleum non inest in ampulla.

PISTHETÆRUS.

Atqui pingues esse aviculas convenit.

HERCULES.

Nobis enim bellum gerere nihil lucri adfert: vosque, si nobis diis essetis amici, pluviam aquam haberetis in paludibus vestris, alcedoniaque ageretis semper. De istis omnibus legati plena potestate instructi venimus.

PISTHETÆRUS.

Atqui neque unquam antea nos lacessivimus vos bello, et nunc etiam parati sumus vobiscum, si videtur, si quidem nunc certe, quod justum sit, volueritis facere, pacta inire. Conditiones autem hæ sunt: Sceptrum ut nobis avibus denuo Jupiter reddat. Hac conditione si conciliemur, legatos ad prandium voco.

HERCULES.

Mihi quidem hæc sufficiunt, et censeo —

NEPTUNUS.

Quid, o miserrume? stultus es et gulosus. An regno patrem privabis?

PISTHETÆRUS.

Siccine vero? non enim vos dii plus poteritis, si rebus, quæ infra in terra sunt, præsint aves? Nunc quidem sub nubibus latentes, atque inclinantes sese, pejerant vestrum numen mortales: aves autem si socios habueritis, quando quis corvum adjuraverit et Jovem, corvus ad perjurum clanculum volando accedet, percussumque oculum ipsi excutiet.

NEPTUNUS.

Ita me Neptunus amet, ista perpulcre dicis.

HERCULES.

Mihique etiam sic videtur.

PISTHETÆRUS.

Quid autem tu ais?

TRIBALLUS.

Nabaisatreu.

PISTHETÆRUS.

Viden'? et hic ista comprobat. Alterum nunc etiam audite, quantum vobis commodi simus ad-

'Εάν τις ἀνθρώπων ἱερεῖόν τῳ θεῶν
εὐξάμενος, εἶτα διασοφίζηται λέγων,
1620 μενετοὶ θεοί, καὶ μἀποδιδῷ μισητίαν,
ἀναπράξομεν καὶ ταῦτα.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Φέρ' ἴδω, τῷ τρόπῳ;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὅταν διαριθμῶν ἀργυρίδιον τύχῃ
ἅνθρωπος οὗτος, ἢ καθῆται λούμενος,
καταπτάμενος ἰκτῖνος, ἁρπάσας λάθρα,
1625 προβάτοιν δυοῖν τιμὴν ἀνοίσει τῷ θεῷ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τὸ σκῆπτρον ἀποδοῦναι πάλιν ψηφίζομαι
τούτοις ἐγώ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Καὶ τὸν Τριβαλλόν νυν ἐροῦ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὁ Τριβαλλὸς, οἰμώζειν δοκεῖ σοι;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ.

Σαυνάκα
βακταρικροῦσα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Φησὶν εὖ λέγειν πάνυ.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

1630 Εἴ τοι δοκεῖ σφῷν ταῦτα, κἀμοὶ συνδοκεῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὗτος, δοκεῖ δρᾷν ταῦτα τοῦ σκήπτρου πέρι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Καὶ νὴ Δί' ἕτερόν γ' ἐστὶν οὗ 'μνήσθην ἐγώ.
Τὴν μὲν γὰρ Ἥραν παραδίδωμι τῷ Διί,
τὴν δὲ Βασίλειαν τὴν κόρην γυναῖκ' ἐμοὶ
1635 ἐκδοτέον ἐστίν.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Οὐ διαλλαγῶν ἐρᾷς.
Ἀπίωμεν οἴκαδ' αὖθις.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὀλίγον μοι μέλει.
Μάγειρε, τὸ κατάχυσμα χρὴ ποιεῖν γλυκύ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὦ δαιμόνι' ἀνθρώπων Πόσειδον, ποῖ φέρει;
ἡμεῖς περὶ γυναικὸς μιᾶς πολεμήσομεν;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

1640 Τί δαὶ ποιῶμεν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὅ τι; διαλλαττώμεθα.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Τί, ὦζύρ'; οὐχ οἶσθ' ἐξαπατώμενος πάλαι;
βλάπτεις δέ τοι σὺ σαυτόν. Ἢν γὰρ ἀποθάνῃ
ὁ Ζεὺς, παραδοὺς τούτοισι τὴν τυραννίδα,
πένης ἔσει σύ. Σοῦ γὰρ ἅπαντα γίγνεται
1645 τὰ χρήμαθ', ὅσ' ἂν ὁ Ζεὺς ἀποθνήσκων καταλίπῃ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οἴμοι τάλας, οἷόν σε περισοφίζεται.
Δεῦρ' ὡς ἔμ' ἀποχώρησον, ἵνα τί σοι φράσω.

laturi. Si quis hominum victimam deorum alicui voverit, deinde is astu eludat, ita inquiens: *Faciles sunt dii et moræ patientes;* neque solvat præ avaritia : nos et ista exigemus.

NEPTUNUS.

Age, fac sciam, quo pacto?

PISTHETÆRUS.

Si forte dinumeraverit nummulos hic homo, aut lavans in balneo considerat, milvus devolabit, surreptumque duarum ovium pretium referet deo.

HERCULES.

Ut sceptrum illis denuo reddatur, suffragio meo confirmo.

NEPTUNUS.

Interroga nunc Triballum.

HERCULES.

Heus tu, Triballe, an plorandum tibi videtur?

TRIBALLUS.

Saunaca bactaricrusa.

HERCULES.

Nos omnia recte loquutos esse dicit.

NEPTUNE.

Si quidem hæc vobis duobus utilia videntur, et mihi itidem videntur.

HERCULES.

Heus tu, de reddendo sceptro quæ rogas, nobis facere acceptum est.

PISTHETÆRUS.

Atqui hercle aliud etiam est, cujus mihi in mentem venit. Junonem enim relinquo Jovi : sed Basilea virgo uxor mihi elocanda est.

NEPTUNUS.

Pacem non cupis ex animo. Domum revortamur.

PISTHETÆRUS.

Parum id mihi curæ est. Coque, jusculum oportet te dulce conficere.

HERCULES.

O hominum mirabilissume Neptune, quo te agis? nosne unam ob mulierem bellum geremus?

NEPTUNUS.

Quid itaque faciamus?

HERCULES.

Quid? conveniamus.

NEPTUNUS.

Quid, inepte? non animadvertis te jamdudum circumveniri? tute enim rem tuam perdis. Namque si Jupiter moriatur, tradito hisce imperio, tu pauper eris. Ad te enim omnia devolvuntur bona, quæ Jupiter moriens reliquerit.

PISTHETAERUS.

Hei mihi misero, quam tibi callidis dictis os sublinit! Huc ad me secede, ut tibi quid dicam. Cir-

Διαβάλλεταί σ' ὁ θεῖος, ὦ πονηρὲ σύ.
Τῶν γὰρ πατρῴων οὐδ' ἀκαρῆ μέτεστί σοι
1650 κατὰ τοὺς νόμους· νόθος γὰρ εἶ, κοὐ γνήσιος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐγὼ νόθος; τί λέγεις;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Σὺ μέντοι νὴ Δία,
ὤν γε ξένης γυναικός. Ἢ πῶς ἄν ποτε
ἐπίκληρον εἶναι τὴν Ἀθηναίαν δοκεῖς,
οὖσαν θυγατέρ', ὄντων ἀδελφῶν γνησίων;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1655 Τί δ', ἢν ὁ πατὴρ ἐμοὶ διδῷ τὰ χρήματα
τὰ νοθεῖ' ἀποθνήσκων;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ὁ νόμος αὐτὸν οὐκ ἐᾷ.
Οὗτος ὁ Ποσειδῶν πρῶτος, ὃς ἐπαίρει σε νῦν,
ἀνθέξεταί σου τῶν πατρῴων χρημάτων
φάσκων ἀδελφὸς αὐτὸς εἶναι γνήσιος.
1660 Ἐρῶ δὲ δὴ καὶ τὸν Σόλωνός σοι νόμον·
Νόθῳ δὲ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν, παίδων ὄντων γνησίων. Ἐὰν
1665 δὲ παῖδες μὴ ὦσι γνήσιοι, τοῖς ἐγγυτάτω γένους μετεῖναι τῶν χρημάτων.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐμοὶ δ' ἄρ' οὐδὲν τῶν πατρῴων χρημάτων
μέτεστιν;

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐ μέντοι μὰ Δία. Λέξον δέ μοι,
ἤδη σ' ὁ πατὴρ εἰσήγαγ' ἐς τοὺς φράτερας;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1670 Οὐ δῆτ' ἐμέ γε. Καὶ δῆτ' ἐθαύμαζον πάλαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δῆτ' ἄνω κέχηνας αἰκίαν βλέπων;
Ἀλλ' ἢν μεθ' ἡμῶν ᾖς, καταστήσω σ' ἐγὼ
τύραννον, ὀρνίθων παρέξω σοι γάλα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Δίκαι' ἔμοιγε καὶ πάλιν δοκεῖς λέγειν
1675 περὶ τῆς κόρης, κἄγωγε παραδίδωμί σοι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Τί δαὶ σὺ φῄς;

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Τἀναντία ψηφίζομαι.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐν τῷ Τριβαλλῷ πᾶν τὸ πρᾶγμα. Τί σὺ λέγεις;

ΤΡΙΒΑΛΛΟΣ.

Καλάνι κόραυνα καὶ μεγάλα βασιλιναῦ
ὄρνιτο παραδίδωμι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Παραδοῦναι λέγει.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

1680 Μὰ τὸν Δί' οὐχ οὗτός γε παραδοῦναι λέγει,
εἰ μὴ βαδίζει γ' ὥσπερ αἱ χελιδόνες.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Οὐκοῦν παραδοῦναι ταῖς χελιδόσιν λέγει.

cumducit te tuus patruus, o stulte: ex bonis enim paternis ne hilum quidem tibi obveniet secundum leges: quippe nothus es, non genuinus.

HERCULES.

Egone nothus? quid ais?

PISTHETÆRUS.

Tu vero hercle, ut qui e peregrina muliere sis natus: aut quonam pacto unicam esse heredem Minervam putes, quæ filia est, si fratres una sint genuini?

HERCULES.

Quid autem, si mihi moriens pater reliquerit ea bona, quæ nothis lege permittantur?

PISTHETÆRUS.

At eum lex non sinit. Ipsus hic Neptunus, qui te nunc incitat, litem tibi primus de paterna hereditate movebit, genuinum se esse fratrem dictitans. Quin etiam recitabo tibi Solonis legem: *Nothus jure propinquitatis hereditatem ne adeat, liberi si sint genuini: sin liberi non sint genuini, ad proxumos agnatos hereditas devolvatur.*

HERCULES.

Nullum itaque mihi obtigerit jus in paterna bona?

PISTHETÆRUS.

Ne minumum quidem hercle. Dic autem mihi, an tribulium tabulis jam te pater curavit inscribi?

HERCULES.

Nequaquam: illudque jam olim miratus sum.

PISTHETÆRUS.

Quid sursum hians spectas irato et verbera minante voltu? A nobis autem si stes, ego te constituam regem, gallinarumque tibi lac præbebo.

HERCULES.

Justa sane mihi petere videris etiam de ista virgine, illamque ego tibi concedo.

PISTHETÆRUS.

Quid tu vero?

NEPTUNUS.

Seorsum atque aliter sentio.

PISTHETÆRUS.

Omnis nunc res in Triballo posita est. Quid tu ais?

TRIBALLUS.

Pulcram virginem magnamque Reginam avi concedo.

HERCULES.

Concedere se dicit.

NEPTUNUS.

Ita me Jupiter amet, non hic se concedere dicit, nisi abit, ut hirundines.

PISTHETÆRUS.

Proinde virginem hirundinibus concedendam esse ait.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Σφὼ νῦν διαλλάττεσθε καὶ ξυμβαίνετε·
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ σφῷν δοκεῖ, σιγήσομαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1685 Ἡμῖν ἃ λέγεις σὺ πάντα συγχωρεῖν δοκεῖ.
Ἀλλ' ἴθι μεθ' ἡμῶν αὐτὸς ἐς τὸν οὐρανὸν,
ἵνα τὴν Βασίλειαν καὶ τὰ πάντ' ἐκεῖ λάβῃς.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐς καιρὸν ἄρα κατεκόπησαν οὑτοιὶ
ἐς τοὺς γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Βούλεσθε δῆτ' ἐγὼ τέως
1690 ὀπτῶ τὰ κρέα ταυτὶ μένων; ὑμεῖς δ' ἴτε.

ΠΟΣΕΙΔΩΝ.

Ὀπτᾷς τὰ κρέα; πολλήν γε τενθείαν λέγεις.
Οὐκ εἶ μεθ' ἡμῶν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εὖ γε μέντἂν διετέθην.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἀλλὰ γαμικὴν χλανίδα δότω τις δεῦρό μοι.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ. Ἔστι δ' ἐν Φαναῖσι πρὸς τῇ
1695 Κλεψύδρᾳ πανοῦργον ἐγ-
γλωττογαστόρων γένος,
οἳ θερίζουσίν τε καὶ σπεί-
ρουσι καὶ τρυγῶσι ταῖς γλώτ-
ταισι συκάζουσί τε·
1700 βάρβαροι δ' εἰσὶν γένος,
Γοργίαι τε καὶ Φίλιπποι.
Κἀπὸ τῶν ἐγγλωττογαστό-
ρων ἐκείνων τῶν Φιλίππων
πανταχοῦ τῆς Ἀττικῆς ἡ
1705 γλῶττα χωρὶς τέμνεται.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Ὦ πάντ' ἀγαθὰ πράττοντες, ὦ μείζω λόγου,
ὦ τρισμακάριον πτηνὸν ὀρνίθων γένος,
δέχεσθε τὸν τύραννον ὀλβίοις δόμοις.
Προσέρχεται γὰρ οἷος οὔτε παμφαὴς
1710 ἀστὴρ ἰδεῖν ἔλαμψε χρυσαυγεῖ δόμῳ,
οὔθ' ἡλίου τηλαυγὲς ἀκτίνων σέλας
τοιοῦτον ἐξέλαμψεν, οἷον ἔρχεται
ἔχων γυναικὸς κάλλος οὐ φατὸν λέγειν,
πάλλων κεραυνὸν, πτεροφόρον Διὸς βέλος·
1715 ὀσμὴ δ' ἀνωνόμαστος ἐς βάθος κύκλου
χωρεῖ, καλὸν θέαμα· θυμιαμάτων δ'
αὖραι διαψαίρουσι πλεκτάνην καπνοῦ.
Ὁδὶ δὲ καὐτός ἐστιν. Ἀλλὰ χρὴ θεᾶς
Μούσης ἀνοίγειν ἱερὸν εὔφημον στόμα.

ΧΟΡΟΣ.

1720 Ἄναγε, δίεχε, πάραγε, πάρεχε,
περιπέτεσθε
μάκαρα μάκαρι σὺν τύχᾳ.
Ὦ φεῦ φεῦ τῆς ὥρας, τοῦ κάλλους.
1725 Ὦ μακαριστὸν σὺ γάμον τῇδε πόλει γήμας.

NEPTUNUS.

Vos nunc ambo litem componite et paciscimini: ego, quandoquidem ita vobis videtur, silebo.

HERCULES.

Nobis, quæ tu rogas, omnia concedere placet. Sed ipse nobiscum ito in cœlum, ut Basileam, ceteraque omnia ibi accipias.

PISTHETÆRUS.

Commodum igitur hæ aves concisæ sunt ad nuptiales epulas.

HERCULES.

Voltisne vero, ut ego hic remanens interim carnes assem? vos autem ite.

NEPTUNUS.

Tune carnes asses? magnam enimvero voracitatem narras. Non ibis nobiscum?

HERCULES.

Molliter sane me curassem.

PISTHETÆRUS.

At vestem nuptialem huc mihi quis adferat.

CHORUS.

In Pharis vero, apud Clepsydram versuta est Englottogastorum natio, qui lingua metunt, serunt, vindemiant, et ficus legunt: sunt autem genere barbari, Gorgiæ et Philippi: et ab istis Englottogastoribus Philippis mos invaluit, ut ubique regionis Atticæ lingua seorsum a ceteris extis secetur.

NUNTIUS.

O summe felices, magisque quam verbis possit exponi, o ter beatum volucrium avium genus, excipite regem vostrum fortunatis in ædibus. Talis enim accedit, qualis neque illustris adspectu stella fulsit in auro splendente domo; neque solis clarum radiorum jubar tantum resplenduit, quantum mulieris, quam ducit secum, inenarrabilis pulcritudo; venit autem vibrans fulmen, alatum Jovis telum: ac miræ suavitatis odor ad altissuma cœli diffunditur, spectaculum egregium: suffituum vero auræ levi motu attollunt volumina fumi. Hic vero ipsus est: sed oportet divæ Musæ sacrum, bonaque verba fundens, os aperire.

SEMICHORUS.

Recede, discede, abscede, concede, circumvolate fortunatum virum fausto venientem omine. Hem, hem, quanta venustas! quæ pulcritudo! O qui felicissumum huic urbi matrimonium iniisti!

Μεγάλαι μεγάλαι κατέχουσι τύχαι
γένος ὀρνίθων
διὰ τόνδε τὸν ἄνδρ'. Ἀλλ' ὑμεναίοις
καὶ νυμφιδίοισι δέχεσθ' ᾠδαῖς
1730 αὐτὸν καὶ τὴν Βασίλειαν.

Ἥρᾳ ποτ' Ὀλυμπίᾳ
τῶν ἠλιβάτων θρόνων
ἄρχοντα θεοῖς μέγαν
Μοῖραι ξυνεκοίμισαν
1735 τοιῷδ' ὑμεναίῳ.
Ὑμὴν ὦ, Ὑμέναι' ὦ.
Ὁ δ' ἀμφιθαλὴς Ἔρως
χρυσόπτερος ἡνίας
εὔθυνε παλιντόνους,
1740 Ζηνὸς πάροχος γάμων
κεὐδαίμονος Ἥρας.
Ὑμὴν ὦ, Ὑμέναι' ὦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

Ἐχάρην ὕμνοις, ἐχάρην ᾠδαῖς·
ἄγαμαι δὲ λόγων. Ἄγε νυν αὐτοῦ
1745 καὶ τὰς χθονίας κλήσατε βροντάς,
τάς τε πυρώδεις Διὸς ἀστεροπάς,
δεινόν τ' ἀργῆτα κεραυνόν.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ μέγα χρύσεον ἀστεροπῆς φάος,
ὦ Διὸς ἄμβροτον ἔγχος πυρφόρον,
1750 ὦ χθόνιαι βαρυαχέες ὀμβροφόροι θ' ἅμα βρονταί,
αἷς ὅδε νῦν χθόνα σείει.
Διὰ σὲ τὰ πάντα κρατήσας,
καὶ πάρεδρον Βασίλειαν ἔχει Διός.
Ὑμὴν ὦ, Ὑμέναι' ὦ.

ΠΕΙΣΘΕΤΑΙΡΟΣ.

1755 Ἕπεσθε νῦν γάμοισιν, ὦ φῦλα πάντα συννόμων
πτεροφόρ', ἴτ' ἐπὶ πέδον Διὸς καὶ λέχος γαμήλιον.
Ὄρεξον, ὦ μάκαιρα, σὴν χεῖρα, καὶ πτερῶν ἐμῶν
1761 λαβοῦσα συγχόρευσον· αἴρων δὲ κουφιῶ σ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλαλαί, ἰὴ Παιήων,
1764 τήνελλα καλλίνικος, ὦ δαιμόνων ὑπέρτατε.

Magna, magna contigerunt per huncce virum generi avium commoda: sed hymenæis et genialibus excipite carminibus ipsum, sponsamque ejus Basileam.

SEMICHORUS.

Junoni olim Olympiæ excelsi solii regem magnum diis Parcæ conjunxerunt tali hymenæo: Hymen, o Hymenæe. Floridus autem Amor aureis alis retro adductas regebat habenas, Jovis pronubus beatæque Junonis: Hymen, o Hymenæe.

PISTHETÆRUS.

Delector hymnis, delector cantibus, laudo vostrum sermonem. Jam vero nunc age, Jovis ipsius celebrate tonitrua sub terram mugientia, igneaque fulgura, horrendumque et coruscum fulmen.

CHORUS.

O fulguris aureum lumen, o Jovis immortale telum igniferum, o inferna, gravesonantia, et imbrifera simul tonitrua, quibus vir iste nunc terram concutit: omnium per te potitus, et adsidentem sibi Basileam habet Jovis. Hymen, o Hymenæe.

PISTHETÆRUS.

Sequimini nunc nuptias, o genera omnia aligerûm sodalium, ad ædes Jovis et lectum genialem. Porrige, o beata, tuam manum, alisque meis prehensis, mecum salta: tollens autem ego allevabo te.

CHORUS.

Alalæ, Ie Pæan, Tenella præclare victor, o deorum summe!

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
ΜΥΡΡΙΝΗ.
ΛΑΜΠΙΤΩ.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
ΣΤΡΑΤΥΛΛΙΣ.
ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ.
ΚΙΝΗΣΙΑΣ.
ΠΑΙΣ.
ΚΗΡΥΞ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ.
ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ.
ΑΓΟΡΑΙΟΙ ΤΙΝΕΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ.
ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΤΙΣ.
ΤΟΞΟΤΑΙ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἀλλ' εἴ τις εἰς Βακχεῖον αὐτὰς ἐκάλεσεν,
ἢ 'ς Πανὸς, ἢ 'πὶ Κωλιάδ', ἢ 'ς Γενετυλλίδος,
οὐδ' ἂν διελθεῖν ἦν ἂν ὑπὸ τῶν τυμπάνων.
Νῦν δ' οὐδεμία πάρεστιν ἐνταυθὶ γυνὴ,
5 πλὴν ἥ γ' ἐμὴ κωμῆτις ἥδ' ἐξέρχεται.
Χαῖρ', ὦ Καλονίκη.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Καὶ σύ γ', ὦ Λυσιστράτη.
Τί συντετάραξαι; μὴ σκυθρώπαζ', ὦ τέκνον·
οὐ γὰρ πρέπει σοι τοξοποιεῖν τὰς ὀφρῦς.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἀλλ', ὦ Καλονίκη, κάομαι τὴν καρδίαν,
10 καὶ πόλλ' ὑπὲρ ἡμῶν τῶν γυναικῶν ἄχθομαι,
ὁτιὴ παρὰ μὲν τοῖς ἀνδράσιν νενομίσμεθα
εἶναι πανοῦργοι.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Καὶ γάρ ἐσμεν νὴ Δία.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Εἰρημένον δ' αὐταῖς ἀπαντᾶν ἐνθάδε
βουλευσομέναισιν οὐ περὶ φαύλου πράγματος,
15 εὕδουσι κοὐχ ἥκουσιν.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Ἀλλ', ὦ φιλτάτη,
ἥξουσι· χαλεπή τοι γυναικῶν ἔξοδος.
Ἡ μὲν γὰρ ἡμῶν περὶ τὸν ἄνδρ' ἐκύπτασεν,
ἡ δ' οἰκέτην ἤγειρεν, ἡ δὲ παιδίον
κατέκλινεν, ἡ δ' ἔλουσεν, ἡ δ' ἐψώμισεν.

LYSISTRATA.

DRAMATIS PERSONÆ.

LYSISTRATA.
CALONICE.
MYRRHINA.
LAMPITO.
CHORUS SENUM ET MULIERUM.
STRATYLLIS.
PROVISOR.
MULIERES QUÆDAM.
CINESIAS.
PUER.
CADUCEATOR LACEDÆMONIORUM.
LEGATI LACEDÆMONIORUM.
CIRCUMFORANEI QUIDAM.
FAMULUS.
ATHENIENSIS QUIDAM.
SAGITTARII.

LYSISTRATA.
At si quis in ædem Bacchi vocasset eas, aut Panos, aut Coliadis, aut Genetyllidis, ne transire quidem liceret præ multitudine tympanorum : nunc autem nulla adest hic mulier. Verumtamen hæc vicina mea foras exit. Salve, o Calonice.

CALONICE.
Et tu mecastor salve, Lysistrata. Sed quid conturbata es? exporge frontem, carissima : non enim te decent contracta supercilia.

LYSISTRATA.
Sed, o Calonice, uritur mihi cor, et valde me piget sexus nostri, quoniam viri existumant nos esse nequam.

CALONICE.
Quippe tales pol sumus.

LYSISTRATA.
Quumque edictum illis fuerit huc convenire, deliberaturis de re non levi, dormiunt, nec veniunt.

CALONICE.
Sed, o carissima, venient. Mulieribus domo prodire non ita facile est. Alia enim marito operam dat : alia famulum excitat : alia puerum in lecto collocat, alia lavat, alia cibo in os indito placat.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

20 Ἀλλ' ἦν γὰρ ἕτερα τῶνδε προὐργιαίτερα
αὐταῖς.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Τί δ' ἐστὶν, ὦ φίλη Λυσιστράτη,
ἐφ' ὅ τι ποθ' ἡμᾶς τὰς γυναῖκας συγκαλεῖς;
τί τὸ πρᾶγμα; πηλίκον τι;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μέγα.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Μῶν καὶ παχύ;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καὶ νὴ Δί' παχύ.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Κᾄπειτα πῶς οὐχ ἥκομεν;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

25 Οὐχ οὗτος ὁ τρόπος· ταχὺ γὰρ ἂν ξυνήλθομεν.
Ἀλλ' ἔστιν ὑπ' ἐμοῦ πρᾶγμ' ἀνεζητημένον,
πολλαῖσί τ' ἀγρυπνίαισιν ἐρριπτασμένον.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἦ πού τι λεπτόν ἐστι τοὐρριπτασμένον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὕτω γε λεπτὸν ὥσθ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
30 ἐν ταῖς γυναιξίν ἐστιν ἡ σωτηρία.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἐν ταῖς γυναιξίν; ἐπ' ὀλίγου γὰρ εἴχετο.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὡς ἔστ' ἐν ἡμῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα,
ἢ μηκέτ' εἶναι μήτε Πελοποννησίους —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Βέλτιστα τοίνυν μηκέτ' εἶναι νὴ Δία.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

35 Βοιωτίους τε πάντας ἐξολωλέναι.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Μὴ δῆτα πάντας γ', ἀλλ' ἄφελε τὰς ἐγχέλεις.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Περὶ τῶν Ἀθηνῶν δ' οὐκ ἐπιγλωττήσομαι
τοιοῦτον οὐδέν· ἀλλ' ὑπονόησον σύ μοι.
Ἢν δὲ ξυνέλθωσ' αἱ γυναῖκες ἐνθάδε,
40 αἵ τ' ἐκ Βοιωτῶν αἵ τε Πελοποννησίων
ἡμεῖς τε, κοινῇ σώσομεν τὴν Ἑλλάδα.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Τί δ' ἂν γυναῖκες φρόνιμον ἐργασαίατο
ἢ λαμπρὸν, αἳ καθήμεθ' ἐξανθισμέναι,
κροκωτὰ φοροῦσαι καὶ κεκαλλωπισμέναι
45 καὶ Κιμβερίκ' ὀρθοστάδια καὶ περιβαρίδας;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ταῦτ' αὐτὰ γάρ τοι κἄσθ' ἃ σώσειν προσδοκῶ
τὰ κροκωτίδια καὶ τὰ μύρα χαὶ περιβαρίδες
χἠ 'γχουσα καὶ τὰ διαφανῆ χιτώνια.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Τίνα δὴ τρόπον ποθ';

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὥστε τῶν νῦν μηδένα
50 ἀνδρῶν ἐπ' ἀλλήλοισιν αἴρεσθαι δόρυ —

LYSISTRATA.

Sed erant magis necessaria curanda ipsis.

CALONICE.

Quid autem est, mea Lysistrata, cur nos mulieres convocas? Quænam illa res est aut quanta?

LYSISTRATA.

Magna.

CALONICE.

Num etiam crassa?

LYSISTRATA.

Ita me servet Jupiter, crassa.

CALONICE.

Qui fit ergo, ut non veniamus?

LYSISTRATA.

Nihil tale est: cito enim convenissemus. Sed est quiddam a me quæsitum, multis vigiliis in omnes partes versatum.

CALONICE.

Mirabor, ni subtile quid sit versatum istud in omnes partes.

LYSISTRATA.

Adeo subtile, ut universæ Græciæ salus sita sit in mulieribus.

CALONICE.

In mulieribus? in parva igitur re nitebatur.

LYSISTRATA.

Ita ut arbitri nostri sit, salvam esse rempublicam, aut nullos superesse, nec Peloponnesios —

CALONICE.

Nullos superesse edepol optumum est.

LYSISTRATA.

Bœotiosque omnes perire funditus.

CALONICE.

Non omnes, quæso; sed anguillas excipe.

LYSISTRATA.

De Athenis autem nil tale ominabor: aliud te suspicari velim. Si vero convenerint huc mulieres ex Bœotia simul et Peloponneso, nosque Atticæ, communiter servabimus Græciam.

CALONICE.

Sed quid possent mulieres prudenter agere et præclare? nosne, quæ sedemus flavo capillitio, ornamentis excultæ, crocotas gestantes, et Cimbericas rectas, et peribaridas?

LYSISTRATA.

Immo enim vero hæc ipsa sunt, a quibus salutem spero; crocotulæ, et unguenta, et peribarides, et anchusa, et pellucidæ tunicæ.

CALONICE.

Quo tandem modo?

LYSISTRATA.

Ita ut illorum, qui nunc vivunt, virorum contra alium hastam nemo tollat —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Κροκωτὸν ἄρα νὴ τὼ θεὼ 'γὼ βάψομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

μήτ' ἀσπίδα λαβεῖν —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Κιμβερικὸν ἐνδύσομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

μήτε ξιφίδιον.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Κτήσομαι περιβαρίδας.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἆρ' οὐ παρεῖναι τὰς γυναῖκας δῆτ' ἐχρῆν;

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

55 Οὐ γὰρ μὰ Δί' ἀλλὰ πετομένας ἥκειν πάλαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ', ὦ μέλ', ὄψει τοι σφόδρ' αὐτὰς Ἀττικὰς,
ἅπαντα δρώσας τοῦ δέοντος ὕστερον.
Ἀλλ' οὐδὲ Παράλων οὐδεμία γυνὴ πάρα,
οὐδ' ἐκ Σαλαμῖνος.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἀλλ' ἐκεῖναί γ' οἶδ' ὅτι
60 ἐπὶ τῶν κελήτων διαβεβήκασ' ὄρθριαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὐδ' ἃς προσεδόκων κἀλογιζόμην ἐγὼ
πρώτας παρέσεσθαι δεῦρο τὰς Ἀχαρνέων
γυναῖκας, οὐχ ἥκουσιν.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἡ γοῦν Θεογένους
ὡς δεῦρ' ἰοῦσα θοὐκάτειον ἤρετο.
65 Ἀτὰρ αἵδε καὶ δή σοι προσέρχονταί τινες·
αἱ δ' αὖθ' ἕτεραι χωροῦσί τινες. Ἰοὺ ἰοὺ,
πόθεν εἰσίν;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀναγυρουντόθεν.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Νὴ τὸν Δία·
ὁ γοῦν ἀνάγυρός μοι κεκινῆσθαι δοκεῖ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Μῶν ὕστεραι πάρεσμεν, ὦ Λυσιστράτη;
70 τί φῄς; τί σιγᾷς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὐκ ἐπαινῶ, Μυρρίνη,
ἥκουσαν ἄρτι περὶ τοιούτου πράγματος.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Μόλις γὰρ εὗρον ἐν σκότῳ τὸ ζώνιον.
Ἀλλ' εἴ τι πάνυ δεῖ, ταῖς παρούσαισιν λέγε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἐπαναμείνωμεν ὀλίγου γ' οὕνεκα
75 τάς τ' ἐκ Βοιωτῶν τάς τε Πελοποννησίων
γυναῖκας ἐλθεῖν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Πολὺ σὺ κάλλιον λέγεις.
Ἡδὶ δὲ καὶ δὴ Λαμπιτὼ προσέρχεται.

CALONICE.

Crocotam ergo, ita me Ceres amet et Proserpina, mihi tingendam curabo.

LYSISTRATA.

nec clypeum sumat —

CALONICE.

Cimbericam induam.

LYSISTRATA.

nec gladiolum.

CALONICE.

Peribaridas emam.

LYSISTRATA.

Annon ergo adesse mulieres oportebat?

CALONICE.

Quin pol volando venisse oportuit dudum.

LYSISTRATA.

Sed, pro dolor! videbis eas esse nimio Atticas, dum omnia faciunt justo tardius. At nec ex maritimis ulla mulier adest, nec ex Salamine.

CALONICE.

Sed has scio in celocibus trajecisse matutinas.

LYSISTRATA.

Nec, quas sperabam et confidebam ego primas hic adfore, Acharnenses mulieres veniunt.

CALONICE.

Attamen Theogenis uxor, tanquam horsum venire cupiens, Hecatæ simulacrum consuluit. Sed ecce accedunt quædam: item aliæ etiam. Hem, hem! undenam sunt?

LYSISTRATA.

Ex Anagyro.

CALONICE.

Edepol ut dicis. Anagyrus certe mihi videtur commotus.

MYRRHINA.

Num tardius advenimus, o Lysistrate? quid ais? cur taces?

LYSISTRATA.

Non laudo, Myrrhina, modo advenientem in re tanta.

MYRRHINA.

Vix enim in tenebris cingulum inveni. Sed, ! res urget, fare præsentibus nobis.

LYSISTRATA.

Immo potius opperiamur paulisper, dum Bœotiæ et Peloponnesiæ mulieres veniant.

MYRRHINA.

Multo tu rectius dicis: et ecce jam hæc Lampito accedit.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὦ φιλτάτη Λάκαινα, χαῖρε, Λαμπιτοῖ.
Οἷον τὸ κάλλος, γλυκυτάτη, σου φαίνεται·
80 ὡς δ' εὐχροεῖς, ὡς δὲ σφριγᾷ τὸ σῶμά σου·
κἂν ταῦρον ἄγχοις.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Μάλα γ' οἰῶ ναὶ τὼ σιώ·
γυμνάδδομαί γα καὶ ποτὶ πυγὰν ἅλλομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὡς δὴ καλὸν τὸ χρῆμα τιτθίων ἔχεις.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Ἇπερ ἱερεῖόν τοί μ' ὑποψαλάσσετε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

85 Ἡδὶ δὲ ποδαπή 'σθ' ἡ νεᾶνις ἁτέρα;

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Πρέσβειρά τοι ναὶ τὼ σιὼ Βοιωτία
ἵκει ποθ' ὑμέ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Νὴ Δί', ὦ Βοιωτία,
καλόν γ' ἔχουσα τὸ πεδίον.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Καὶ νὴ Δία
κομψότατα τὴν βληχώ γε παρατετιλμένη.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

90 Τίς δ' ἁτέρα παῖς;

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Χαία ναὶ τὼ σιώ,
Κορινθία δ' αὖ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Χαία νὴ τὸν Δία
δήλη 'στὶν οὖσα ταυταγὶ τἀντευθενί.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Τίς δ' αὖ ξυναλίαξε τόνδε τὸν στόλον
τὸν τᾶν γυναικῶν;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἥδ' ἐγώ.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Μύσιδδέ τοι
95 ὅ τι λῇς ποθ' ἁμέ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Νὴ Δί', ὦ φίλη γύναι.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Λέγε δῆτα τὸ σπουδαῖον ὅ τι τοῦτ' ἐστί σοι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Λέγοιμ' ἂν ἤδη. Πρὶν λέγειν δ', ὑμᾶς τοδὶ
ἐπερήσομαί τι μικρόν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ὅ τι βούλει γε σύ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τοὺς πατέρας οὐ ποθεῖτε τοὺς τῶν παιδίων
100 ἐπὶ στρατιᾶς ἀπόντας; εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
πάσαισιν ὑμῖν ἐστιν ἀποδημῶν ἀνήρ.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ὁ γοῦν ἐμὸς ἀνὴρ πέντε μῆνας, ὦ τάλαν,
ἄπεστιν ἐπὶ Θρᾴκης φυλάττων Εὐκράτη.

LYSISTRATA.

O carissima Lacæna, salve, Lampito. Quam formosa videris, o dulcissima! quam pulcro colore, quam vegeto es corpore! vel taurum strangulare possis.

LAMPITO.

Næ istuc ecastor credo; siquidem corpus exerceo, et subsultans pede podicem ferio.

LYSISTRATA.

Quam pulcras habes mamillas!

LAMPITO.

Ut hostiam quidem me contrectatis.

LYSISTRATA.

Hæc autem adolescentula altera, cujas est?

LAMPITO.

Primaria ecastor femina Bœotia venit ad vos.

LYSISTRATA.

Pol, o Bœotia, pulcrum habes campum.

CALONICE.

Et pol mundum, vulso pulegio.

LYSISTRATA.

Quænam vero est illa altera puella?

LAMPITO.

Bona quidem ecastor, sed Corinthia.

LYSISTRATA.

Bona edepol videtur, ut illic esse solent.

LAMPITO.

Jam vero quis congregavit mulierum hunc cœtum?

LYSISTRATA.

Ipsa ego.

LAMPITO.

Dic igitur nobis, quid velis.

LYSISTRATA.

Ita sane, carissima.

MYRRHINA.

Dic tandem quodnam sit serium illud negotium.

LYSISTRATA.

Jam dicam. Sed priusquam dicam, vos hoc interrogabo pauxillum quidpiam.

MYRRHINA.

Quidquid voles.

LYSISTRATA.

Liberorum vestrorum patres nonne desideratis absentes in militia? sat enim scio unicuique vostrûm peregre abesse virum.

CALONICE.

Meus quidem vir jam quinque menses, o miser, abest in Thracia observans Eucratem.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ὁ δ' ἐμός γε τελέους ἑπτὰ μῆνας ἐν Πύλῳ.

ΛΑΜΠΙΤΩ.
105 Ὁ δ' ἐμός γα, κἂν ἐκ τᾶς ταγᾶς ἔλσῃ πόκα,
πορπακισάμενος φροῦδος ἀμπτάμενος ἔβα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ.
Ἐξ οὗ γὰρ ἡμᾶς προὔδοσαν Μιλήσιοι,
οὐκ εἶδον οὐδ' ὄλισβον ὀκτωδάκτυλον,
110 ὃς ἦν ἂν ἡμῖν σκυτίνη 'πικουρία.
Ἐθέλοιτ' ἂν οὖν, εἰ μηχανὴν εὕροιμ' ἐγώ,
μετ' ἐμοῦ καταλῦσαι τὸν πόλεμον;

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Νὴ τὼ θεώ·
ἐγὼ δέ γ' ἂν κἂν εἴ με χρείη τοὔγκυκλον
τουτὶ καταθεῖσαν ἐκπιεῖν αὐθημερόν.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
115 Ἐγὼ δέ γ' ἂν κἂν ὡσπερεὶ ψῆτταν δοκῶ
δοῦνἂν ἐμαυτῆς παρταμοῦσα θήμισυ.

ΛΑΜΠΙΤΩ.
Ἐγὼ δὲ καί κα ποττὸ Ταΰγετόν γ' ἄνω
ἔλσοιμ', ὅπα μέλλοιμί γ' εἰράναν ἰδεῖν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Λέγοιμ' ἄν· οὐ δεῖ γὰρ κεκρύφθαι τὸν λόγον.
120 Ἡμῖν γάρ, ὦ γυναῖκες, εἴπερ μέλλομεν
ἀναγκάσειν τοὺς ἄνδρας εἰρήνην ἄγειν,
ἀφεκτέ' ἐστὶ —

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Τοῦ; φράσον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ποιήσετ' οὖν;

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Ποιήσομεν, κἂν ἀποθανεῖν ἡμᾶς δέῃ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἀφεκτέα τοίνυν ἐστὶν ἡμῖν τοῦ πέους.
125 Τί μοι μεταστρέφεσθε; ποῖ βαδίζετε;
αὗται; τί μοι μυᾶτε κἀνανεύετε;
τί χρὼς τέτραπται; τί δάκρυον κατείβεται;
ποιήσετ', ἢ οὐ ποιήσετ'; ἢ τί μέλλετε;

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Οὐκ ἂν ποιήσαιμ', ἀλλ' ὁ πόλεμος ἑρπέτω.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
130 Μὰ Δί' οὐδ' ἐγὼ γάρ, ἀλλ' ὁ πόλεμος ἑρπέτω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ταυτὶ σὺ λέγεις, ὦ ψῆττα; Καὶ μὴν ἄρτι γε
ἔφησθα σαυτῆς κἂν παρατεμεῖν θήμισυ.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Ἄλλ' ἄλλ' ὅ τι βούλει· κἂν με χρῇ, διὰ τοῦ πυρὸς
ἐθέλω βαδίζειν· τοῦτο μᾶλλον τοῦ πέους.
135 Οὐδὲν γὰρ οἷον, ὦ φίλη Λυσιστράτη.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Τί δαὶ σύ;

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Κἀγὼ βούλομαι διὰ τοῦ πυρός.

LYSISTRATA.
Meus vero totos sex menses ad Pylum.

LAMPITO.
Meus autem, si quando ab exercitu redeat, mox adnexo sibi clypeo evolat.

LYSISTRATA.
Sed nec mœchi relicta est scintilla. Ex quo enim nos prodiderunt Milesii, ne olisbum quidem vidi octo digitos longum, qui nobis esset coriaceum auxilium. Velletisne ergo, si quam ego fabricam invenero, bello mecum finem imponere?

MYRRHINA.
Per deas juro me velle, si me oporteat vel encyclum hocce opponere pignori, sumtamque pecuniam hoc ipso die ebibere.

CALONICE.
Ego vero mihi videor vel rhombi instar meipsam dissectura, et dimidium mei datura.

LAMPITO.
Ego vero vel ad Taygetum ascenderem, si ibi Pacem sim visura.

LYSISTRATA.
Dicam ergo; siquidem res celanda non est. Nobis enim, o mulieres, si volumus cogere viros ad colendam pacem, abstinendum est —

MYRRHINA.
Quo? dic.

LYSISTRATA.
Facietisne ergo?

MYRRHINA.
Faciemus, si vel nos mori oporteat.

LYSISTRATA.
Abstinendum igitur nobis est a pene. Quid mihi aversamini? quorsum itis? vos inquam, cur labra distorquetis, et renuitis? cur color mutatur? cur lacrima fluit? facietisne, an non facietis? aut quid cogitatis?

MYRRHINA.
Non fecerim, sed bellum serpat.

CALONICE.
Nec edepol ego, sed bellum serpat.

LYSISTRATA.
Hoccine dicis tu, rhombe? atqui modo aiebas te vel dimidium tui abscissuram.

CALONICE.
Aliud, aliud quidquid voles. Vel per ignem, si oporteat, incedere volo. Hoc potius, quam quod de pene dicebas, ad quem nihil est quod compares, o cara Lysistrata.

LYSISTRATA.
Tu vero, quid?

MYRRHINA.
Et ego volo per ignem.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὦ παγκατάπυγον θἠμέτερον ἅπαν γένος.
Οὐκ ἐτὸς ἀφ' ἡμῶν εἰσιν αἱ τραγῳδίαι·
οὐδὲν γάρ ἐσμεν πλὴν Ποσειδῶν καὶ σκάφη.
140 Ἀλλ', ὦ φίλη Λάκαινα, σὺ γὰρ ἐὰν γένῃ
μόνη μετ' ἐμοῦ, τὸ πρᾶγμ' ἀνασωσαίμεσθ' ἔτ' ἄν,
ξυμψήφισαί μοι.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Χαλεπὰ μὲν ναὶ τὼ σιὼ
γυναῖκάς ἐσθ' ὑπνῶν ἄνευ ψωλᾶς μόνας.
Ὅμως γα μάν· δεῖ τᾶς γὰρ εἰράνας μάλ' εὖ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

145 Ὦ φιλτάτη σὺ καὶ μόνη τούτων γυνή.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Εἰ δ' ὡς μάλιστ' ἀπεχοίμεθ' οὗ σὺ δὴ λέγεις,
ὃ μὴ γένοιτο, μᾶλλον ἂν διὰ τουτογὶ
γένοιτ' ἂν εἰρήνη;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Πολύ γε νὴ τὼ θεώ.
Εἰ γὰρ καθοίμεθ' ἔνδον ἐντετριμμέναι
150 κἀν τοῖς χιτωνίοισι τοῖς ἀμοργίνοις
γυμναὶ παρίοιμεν, δέλτα παρατετιλμέναι,
στύοιντ' ἂν ἄνδρες κἀπιθυμοῖεν σπλεκοῦν,
ἡμεῖς δὲ μὴ προσίοιμεν, ἀλλ' ἀπεχοίμεθα,
σπονδὰς ποιήσαιντ' ἂν ταχέως, εὖ οἶδ' ὅτι.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

155 Ὁ γῶν Μενέλαος τᾶς Ἑλένας τὰ μᾶλά πα
γυμνᾶς παρενιδὼν ἐξέβαλ', οἰῶ, τὸ ξίφος.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Τί δ', ἢν ἀφίωσ' ἄνδρες ἡμᾶς, ὦ μέλε;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τὸ τοῦ Φερεκράτους, κύνα δέρειν δεδαρμένην.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Φλυαρία ταῦτ' ἐστὶ τὰ μεμιμημένα.
160 Ἐὰν λαβόντες δ' ἐς τὸ δωμάτιον βίᾳ
ἕλκωσιν ἡμᾶς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀντέχου σὺ τῶν θυρῶν.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἐὰν δὲ τύπτωσιν, τί;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Παρέχειν χρὴ κακῶς.
Οὐ γὰρ ἔνι τούτοις ἡδονὴ τοῖς πρὸς βίαν.
Κἄλλως ὀδυνᾶν χρή· κἀμέλει ταχέως πάνυ
165 ἀπεροῦσιν. Οὐ γὰρ οὐδέποτ' εὐφρανθήσεται
ἀνήρ, ἐὰν μὴ τῇ γυναικὶ συμφέρῃ.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Εἴ τοι δοκεῖ σφῷν ταῦτα, χἠμῖν ξυνδοκεῖ.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Καὶ τὼς μὲν ἁμῶν ἄνδρας ἁμὲς πείσομες
παντᾶ δικαίως ἄδολον εἰράναν ἄγειν·
170 τὸν τῶν Ἀσαναίων γα μὰν ῥυάχετον
πᾶ καί τις ἂν πείσειεν αὖ μὴ πλαδδιῆν;

LYSISTRATA.

O libidinosum sexum omnem nostrum! non temere est, quod de nobis fiunt tragœdiæ: nihil enim sumus, nisi *Neptunus et scapha.* Sed, o cara Lacæna (tu enim si fueris sola mecum, perditam rem adhuc restituere poterimus), adsentire mihi.

LAMPITO.

Per ecastor difficile est feminas dormire solas sine mentula. Hoc tamen perpeti oportet: nam pacem fieri oportet maxime.

LYSISTRATA.

O carissima et sola harum femina.

CALONICE.

Si autem, quod absit, quam maxime abstineamus a quo tu dicis, magisne eapropter fiet pax?

LYSISTRATA.

Multo magis, ita me ament divæ. Si enim domi sederemus pigmentis oblitæ et in amorginis subuculis nudæ incederemus glabro cunno, arrigerent viri, et coire cuperent: nos autem si non accederemus, at nos contineremus, sat scio mox pacem eos facturos.

LAMPITO.

Sane Menelaus olim conspectis, ut puto, Helenæ nudæ papillis, ensem abjecit.

CALONICE.

Quid vero, o misella, si nos amiserint viri?

LYSISTRATA.

Tum istud Pherecratis adhibe, *Canem excoriatum excoriare.*

CALONICE.

Nugæ sunt ista simulacra. Si vero comprehensas in cubiculum vi traxerint nos?

LYSISTRATA.

Renitere apprehensis foribus.

CALONICE.

At quid si verberent?

LYSISTRATA.

Tum præbe, sed maligne. Nulla enim his inest voluptas, si per vim fiant. Aliisque modis molestia eos afficere oportet. Nec dubites, quin ocius defatigentur: nunquam enim ex eo voluptatem vir capiet, ni mulieri simul jucundum sit.

CALONICE.

Si vobis hoc videtur, nobis itidem videtur.

LAMPITO.

Et nos quidem nostris viris persuadebimus, ut ubique sine dolo malo pacem colant. Sed Atheniensium colluviem quomodo quis adducere possit, ut ne rursus delicias faciat?

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἡμεῖς ἀμέλει σοι τά γε παρ' ἡμῖν πείσομεν.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Οὐχ ἇς σποδᾶς ἔχωντι ταὶ τριήρεες
καὶ τἀργύριον τὤβυσσον ᾖ παρὰ τᾷ σιῷ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

175 Ἀλλ' ἔστι καὶ τοῦτ' εὖ παρεσκευασμένον·
καταληψόμεθα γὰρ τὴν ἀκρόπολιν τήμερον.
Ταῖς πρεσβυτάταις γὰρ προστέτακται τοῦτο δρᾶν,
ἕως ἂν ἡμεῖς ταῦτα συντιθώμεθα,
θύειν δοκούσαις καταλαβεῖν τὴν ἀκρόπολιν.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

180 Παντᾶ κ' ἔχοι, καὶ τᾷδε γὰρ λέγεις, καλῶς.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί δῆτα ταῦτ' οὐχ ὡς τάχιστα, Λαμπιτοῖ,
ξυνωμόσαμεν, ὅπως ἂν ἀρρήκτως ἔχῃ;

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Πάρφαινε μὰν τὸν ὅρκον, ὡς ὀμιώμεθα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καλῶς λέγεις. Ποῦ 'σθ' ἡ Σκύθαινα; ποῖ βλέπεις;
185 θὲς ἐς τὸ πρόσθεν ὑπτίαν τὴν ἀσπίδα,
καί μοι δότω τὰ τόμιά τις.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Λυσιστράτη,
τίν' ὅρκον ὁρκώσεις ποθ' ἡμᾶς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὅντινα;
εἰς ἀσπίδ', ὥσπερ φασὶν Αἰσχύλος ποτὲ,
μηλοσφαγούσας.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Μὴ σύ γ', ὦ Λυσιστράτη,
190 εἰς ἀσπίδ' ὀμόσῃς μηδὲν εἰρήνης πέρι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τίς ἂν οὖν γένοιτ' ἂν ὅρκος;

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Εἰ λευκόν ποθεν
ἵππον λαβοῦσαι τόμιον ἐντεμοίμεθα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ποῖ λευκὸν ἵππον;

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἀλλὰ πῶς ὀμούμεθα
ἡμεῖς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἐγώ σοι νὴ Δί', ἢν βούλῃ, φράσω.
195 Θεῖσαι μέλαιναν κύλικα μεγάλην ὑπτίαν,
μηλοσφαγοῦσαι Θάσιον οἴνου σταμνίον,
ὀμόσωμεν ἐς τὴν κύλικα μὴ 'πιχεῖν ὕδωρ.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Φεῦ δᾶ, τὸν ὅρκον ἄφατον ὡς ἐπαινίω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Φερέτω κύλικά τις ἔνδοθεν καὶ σταμνίον.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

200 Ὦ φίλταται γυναῖκες, ὁ κεραμὼν ὅσος.
Ταύτην μὲν ἄν τις εὐθὺς ἡσθείη λαβών.

LYSISTRATA.

Ne sis sollicita : nos, quod in nobis erit, nostratibus persuadebimus.

LAMPITO.

Nequicquam, quamdiu in triremes conferentur studia, et in divæ æde adservabitur immensa illa pecuniæ vis.

LYSISTRATA.

Sed et hoc etiam bene provisum et præcautum est : occupabimus enim arcem hodie. Nam provectioribus ætate mulieribus hoc mandatum est negotium, ut, dum nos hæc constituimus, sub specie sacruficandi occupent arcem.

LAMPITO.

Omnino fieri possit : etenim sic bene autumas.

LYSISTRATA.

Cur ergo non hæc quamprimum, o Lampito, jurejurando confirmamus, ut irrupta sint?

LAMPITO.

Jusjurandum modo concipito, ut juremus.

LYSISTRATA.

Recte autumas. Ubi est Scythæna? quo spectas? pone in conspectu clypeum supinum : et mihi det hostias aliquis.

MYRRHINA.

Lysistrata, quo sacramento nos adstringes?

LYSISTRATA.

Quonam? in clypeum, ut Æschylum aiunt fecisse quondam, ove mactata.

MYRRHINA.

Ne, quæso, mea Lysistrata, juraveris in clypeum quicquam super pace.

LYSISTRATA.

Quodnam erit ergo jusjurandum?

MYRRHINA.

Si sumtum alicunde album equum immolemus, et super eo juremus.

LYSISTRATA.

Quorsum album equum?

MYRRHINA.

Sed quomodo jurabimus nos?

LYSISTRATA.

Edepol tibi dicam, si velis. Collocato supino grandi calice nigro, in eum immolemus Thasi vini urceum, et juremus in calicem nos non infusuras aquam.

LAMPITO.

Dii boni, quale juramentum! dicere nequeam quantum illud probem.

LYSISTRATA.

Intus efferat aliquis foras calicem et urceum.

CALONICE.

O carissimæ mulieres, quantum vas fictile! hoc sumto calice statim quis hilarabitur.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καταθεῖσα ταύτην προσλαβοῦ μοι τοῦ κάπρου.
Δέσποινα Πειθοῖ καὶ κύλιξ φιλοτησία,
τὰ σφάγια δέξαι ταῖς γυναιξὶν εὐμενής.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

205 Εὔχρων γε θαῖμα κἀποπυτίζει καλῶς.

ΛΑΜΠΙΤΩ.

Καὶ μὰν ποτόδδει γ' ἁδὺ ναὶ τὸν Κάστορα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἐᾶτε πρώτην μ', ὦ γυναῖκες, ὀμνύναι.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὔκ, ἐάν γε μὴ λάχῃς.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Λάζυσθε πᾶσαι τῆς κύλικος, ὦ Λαμπιτοῖ·
210 λεγέτω δ' ὑπὲρ ὑμῶν μί' ἅπερ ἂν κἀγὼ λέγω·
ὑμεῖς δ' ἐπομεῖσθε ταὐτὰ κἀμπεδώσετε.
Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οὔτε μοιχὸς οὔτ' ἀνὴρ —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς οὔτε μοιχὸς οὔτ' ἀνὴρ —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

ὅστις πρὸς ἐμὲ πρόσεισιν ἐστυκώς. Λέγε.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

215 Ὅστις πρὸς ἐμὲ πρόσεισιν ἐστυκώς. Παπαῖ,
ὑπολύεταί μου τὰ γόνατ', ὦ Λυσιστράτη.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οἴκοι δ' ἀταυρώτη διάξω τὸν βίον —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

Οἴκοι δ' ἀταυρώτη διάξω τὸν βίον —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

κροκωτοφοροῦσα καὶ κεκαλλωπισμένη, —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

220 κροκωτοφοροῦσα καὶ κεκαλλωπισμένη, —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

ὅπως ἂν ἀνὴρ ἐπιτυφῇ μάλιστά μου —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

ὅπως ἂν ἀνὴρ ἐπιτυφῇ μάλιστά μου —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

κοὐδέποθ' ἑκοῦσα τἀνδρὶ τὠμῷ πείσομαι· —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

κοὐδέποθ' ἑκοῦσα τἀνδρὶ τὠμῷ πείσομαι· —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

225 ἐὰν δέ μ' ἄκουσαν βιάζηται βίᾳ, —

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

ἐὰν δέ μ' ἄκουσαν βιάζηται βίᾳ, —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

κακῶς παρέξω κοὐχὶ προσκινήσομαι.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

κακῶς παρέξω κοὐχὶ προσκινήσομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὐ πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τὼ Περσικά.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.

230 Οὐ πρὸς τὸν ὄροφον ἀνατενῶ τὼ Περσικά.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὐ στήσομαι λέαιν' ἐπὶ τυροκνήστιδος.

LYSISTRATA.

Eum depone et hostiam mihi prehende. O Suada domina, et amicitiæ phiala, propitia mulieribus accipe hæc sacra.

CALONICE.

Boni coloris est sanguis et pulcre profluit.

LAMPITO.

Quin etiam, ita me Castor amet, suave olet.

LYSISTRATA.

Sinite primam me, o mulieres, jurare.

CALONICE.

Non, per Venerem; nisi sortita fueris.

LYSISTRATA.

Prehendite omnes calicem, o Lampito, dicatque pro vobis una, quæcunque ego dixero; vos vero in eadem jurabitis et rata habebitis. *Nec adulter, nec vir ullus est* —

CALONICE.

Nec adulter, nec vir ullus est —

LYSISTRATA.

qui ad me accedet rigente nervo. Dic.

CALONICE.

Qui ad me accedet rigente nervo. Papæ! labant genua mea, o Lysistrata.

LYSISTRATA.

Domi casta degam ætatem —

CALONICE.

Domi casta degam ætatem —

LYSISTRATA.

crocotam gestans et comta, —

CALONICE.

crocotam gestans et comta, —

LYSISTRATA.

ut meus vir quam maxime incendatur —

CALONICE.

ut meus vir quam maxime incendatur —

LYSISTRATA.

nec unquam sponte viro meo morem geram: —

CALONICE.

nec unquam sponte viro meo morem geram: —

LYSISTRATA.

si vero me invitam vi cogat, —

CALONICE.

si vero me invitam vi cogat, —

LYSISTRATA.

maligne ei præbebo et motus non addam.

CALONICE.

maligne ei præbebo et motus non addam.

LYSISTRATA.

Non tollam calceos sursum ad lacunar.

CALONICE.

Non tollam calceos sursum ad lacunar.

LYSISTRATA.

Non conquiniscam instar leænæ in cultri manubrio.

ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Οὐ στήσομαι λέαιν' ἐπὶ τυροκνήστιδος.
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ταῦτ' ἐμπεδοῦσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί·
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Ταῦτ' ἐμπεδοῦσα μὲν πίοιμ' ἐντευθενί·
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
235 εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἡ κύλιξ.
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
εἰ δὲ παραβαίην, ὕδατος ἐμπλῆθ' ἡ κύλιξ.
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ξυνεπόμνυθ' ὑμεῖς ταῦτα πᾶσαι;
ΜΥΡΡΙΝΗ.
Νὴ Δία.
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Φέρ' ἐγὼ καθαγίσω τήνδε.
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Τὸ μέρος γ', ὦ φίλη,
ὅπως ἂν ὦμεν εὐθὺς ἀλλήλων φίλαι.
ΛΑΜΠΙΤΩ.
240 Τίς ὠλολυγά;
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Τοῦτ' ἐκεῖν' οὑγὼ 'λεγον·
αἱ γὰρ γυναῖκες τὴν ἀκρόπολιν τῆς θεοῦ
ἤδη κατειλήφασιν. Ἀλλ', ὦ Λαμπιτοῖ,
σὺ μὲν βάδιζε καὶ τὰ παρ' ὑμῶν εὖ τίθει,
τασδὶ δ' ὁμήρους κατάλιφ' ἡμῖν ἐνθάδε·
245 ἡμεῖς δὲ ταῖς ἄλλαισι ταῖσιν ἐν πόλει
ξυνεμβάλωμεν εἰσιοῦσαι τοὺς μοχλούς.
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Οὔκουν ἐφ' ἡμᾶς ξυμβοηθήσειν οἴει
τοὺς ἄνδρας εὐθύς;
ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.
Οὐ γὰρ τοσαύτας οὔτ' ἀπειλὰς οὔτε πῦρ
250 ἥξουσ' ἔχοντες ὥστ' ἀνοῖξαι τὰς πύλας
ταύτας, ἐὰν μὴ 'φ' οἷσιν ἡμεῖς εἴπομεν.
ΚΑΛΟΝΙΚΗ.
Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐδέποτέ γ'· ἄλλως γὰρ ἂν
ἄμαχοι γυναῖκες καὶ μιαραὶ κεκλήμεθ' ἄν.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Χώρει, Δράκης, ἡγοῦ βάδην, εἰ καὶ τὸν ὦμον ἀλγεῖς
255 κορμοῦ τοσουτονὶ βάρος χλωρᾶς φέρων ἐλάας.
Ἦ πόλλ' ἄελπτ' ἔνεστιν ἐν τῷ μακρῷ βίῳ, φεῦ, Στρ.
ἐπεὶ τίς ἄν ποτ' ἤλπισ', ὦ Στρυμόδωρ', ἀκοῦσαι
260 γυναῖκας, ἃς ἐβόσκομεν
κατ' οἶκον ἐμφανὲς κακόν,
κατὰ μὲν ἅγιον ἔχειν βρέτας,
κατὰ δ' ἀκρόπολιν ἐμὰν λαβεῖν,
μοχλοῖς δὲ καὶ κλήθροισιν
265 τὰ προπύλαια πακτοῦν;
Ἀλλ' ὡς τάχιστα πρὸς πόλιν σπεύσωμεν, ὦ Φιλοῦργε,
ὅπως ἂν αὐταῖς ἐν κύκλῳ θέντες τὰ πρέμνα ταυτί,
ὅσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐνεστήσαντο καὶ μετῆλθον,

CALONICE.
Non conquiniscam instar leænæ in cultri manubrio.
LYSISTRATA.
Hæc si rata habeam, liceat mihi hinc bibere.
CALONICE.
Hæc si rata habeam, liceat mihi hinc bibere.
LYSISTRATA.
Si vero transgrediar, aqua impleatur calix.
CALONICE.
Si vero transgrediar, aqua impleatur calix.
LYSISTRATA.
Vosne omnes jurejurando haec firmatis?
MYRRHINA.
Ita, per Jovem.
LYSISTRATA.
Age, ego sacruficabo hanc hostiam.
CALONICE.
Partem modo, o cara, ut statim ab initio amicæ inter nos simus.
LAMPITO.
Quis ille clamor?
LYSISTRATA.
Hoc illud est, quod dicebam. Nam mulieres arcem deæ jam occuparunt. Sed, o Lampito, tu quidem abi, et res vestras compone: has autem relinque nobis hic obsides. Nos vero cum ceteris, quæ sunt in arce, mulieribus, una occludamus ingressæ ostium repagulis.

CALONICE.
Nonne putas contra nos suppetias venturos mox viros?
LYSISTRATA.
Flocci eos facio. Non enim tantas minas, nec tantum ignem ferentes venient, ut claustra hæc reserare possint, nisi ea, qua diximus, conditione.

CALONICE.
Numquam certe, ita me Venus amet. Frustra enim nos mulieres vocaremur invictæ et scelestæ.
CHORUS SENUM.
Perge, Draces; præi pedetentim, etsi dolet tibi humerus, ferenti tantum onus virentis olivæ.
Profecto multa præter spem eveniunt in longa ætate. Vah! quis enim unquam sperasset, o Strymodore, se auditurum, ut mulieres, quas pavimus domi, malum manifestum, obtinerent sacrum simulacrum, et occuparent arcem meam, pessulisque et claustris vestibulum occluderent?

Sed quam citissime properemus ad arcem ire, o Philurge, ut circumponentes hos caudices ipsis, quotquot hoc facinus instituerunt et aggressæ sunt,

μίαν πυρὰν νήσαντες ἐμπρήσωμεν αὐτόχειρες
270 πάσας ὑπὸ ψήφου μιᾶς, πρώτην δὲ τὴν Λύκωνος.
Οὐ γὰρ μὰ τὴν Δήμητρ' ἐμοῦ ζῶντος ἐγχανοῦνται· Ἀντ.
ἐπεὶ οὐδὲ Κλεομένης, ὃς αὐτὴν κατέσχε πρῶτος,
275 ἀπῆλθεν ἀψάλακτος, ἀλλ'
ὅμως Λακωνικὸν πνέων
ᾤχετο θὤπλα παραδοὺς ἐμοί,
σμικρὸν ἔχων πάνυ τριβώνιον,
πινῶν, ῥυπῶν, ἀπαράτιλτος,
280 ἓξ ἐτῶν ἄλουτος.
Οὕτως ἐπολιόρκησ' ἐγὼ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον ὠμῶς
ἐφ' ἑπτακαίδεκ' ἀσπίδας πρὸς ταῖς πύλαις καθεύδων.
Τασδὶ δὲ τὰς Εὐριπίδῃ θεοῖς τε πᾶσιν ἐχθρὰς
ἐγὼ οὐκ ἄρα σχήσω παρὼν τολμήματος τοσούτου;
285 Μὴ νῦν ἔτ' ἐν τετραπτόλει τοὐμὸν τροπαῖον εἴη.
Ἀλλ' αὐτὸ γάρ μοι τῆς ὁδοῦ Στρ.
λοιπόν ἐστι χωρίον
τὸ πρὸς πόλιν, τὸ σιμὸν, οἷ σπουδὴν ἔχω·
χὤπως ποτ' ἐξαμπρεύσομεν
τοῦτ' ἄνευ κανθηλίου.
Ὡς ἐμοῦ γε τὼ ξύλω τὸν ὦμον ἐξιπώκατον·
ἀλλ' ὅμως βαδιστέον,
καὶ τὸ πῦρ φυσητέον,
μή μ' ἀποσβεσθὲν λάθῃ πρὸς τῇ τελευτῇ τῆς ὁδοῦ.
Φῦ φῦ.
295 Ἰοὺ ἰοὺ τοῦ καπνοῦ.
Ὡς δεινὸν, ὦναξ Ἡράκλεις, Ἀντ.
προσπεσόν μ' ἐκ τῆς χύτρας
ὥσπερ κύων λυττῶσα τὠφθαλμὼ δάκνει·
κἄστιν γε Λήμνιον τὸ πῦρ
300 τοῦτο πάσῃ μηχανῇ.
Οὐ γὰρ ἄν ποθ' ὧδ' ὀδὰξ ἔβρυκε τὰς λήμας ἐμοῦ.
Σπεῦδε πρόσθεν ἐς πόλιν,
καὶ βοήθει τῇ θεῷ,
ἢ πότ' αὐτῇ μᾶλλον ἢ νῦν, ὦ Λάχης, ἀρήξομεν;
Φῦ φῦ.
305 Ἰοὺ ἰοὺ τοῦ καπνοῦ.
Τουτὶ τὸ πῦρ ἐγρήγορεν θεῶν ἕκατι καὶ ζῇ.
Οὔκουν ἄν, εἰ τὼ μὲν ξύλω θείμεσθα πρῶτον αὐτοῦ,
τῆς ἀμπέλου δ' ἐς τὴν χύτραν τὸν φανὸν ἐγκαθέντες
ἅψαντες εἶτ' ἐς τὴν θύραν κριηδὸν ἐμπέσοιμεν;
310 κἂν μὴ καλούντων τοὺς μοχλοὺς χαλῶσιν αἱ γυναῖκες,
ἐμπιπράναι χρὴ τὰς θύρας καὶ τῷ καπνῷ πιέζειν.
Θώμεσθα δὴ τὸ φορτίον. Φεῦ τοῦ καπνοῦ, βαβαιάξ.
Τίς ξυλλάβοιτ' ἂν τοῦ ξύλου τῶν ἐν Σάμῳ στρατηγῶν;
Ταυτὶ μὲν ἤδη τὴν ῥάχιν θλίβοντά μου πέπαυται.
315 Σὸν δ' ἐστὶν ἔργον, ὦ χύτρα, τὸν ἄνθρακ' ἐξεγείρειν,
τὴν λαμπάδ' ἡμμένην ὅπως πρώτως ἐμοὶ προσοίσεις.
Δέσποινα Νίκη ξυγγενοῦ, τῶν τ' ἐν πόλει γυναικῶν
τοῦ νῦν παρεστῶτος θράσους θέσθαι τροπαῖον ἡμᾶς.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Λιγνὺν δοκῶ μοι καθορᾶν καὶ καπνὸν, ὦ γυναῖκες,
320 ὥσπερ πυρὸς καομένου· σπευστέον ἐστὶ θᾶττον.
Πέτου πέτου, Νικοδίκη, Στρ.

pyra una aggesta, incendamus nostris manibus omnes, uno animo; inprimis autem Lyconis uxorem. Non enim, ita mihi Ceres propitia sit, quoad ego vixero, nobis illudent. Nam nec Cleomenes, qui arcem prius occupavit, abivit sine malo suo: sed is, licet Laconicos spiritus gerens, abscessit, armis mihi traditis; exiguam plane et detritam habens lacernam, squalidus, sordidatus, hirsutus, inde a sex annis illotus. Ita oppugnavi ego virum illum ferociter, per sedecim ordines disposito exercitu dormiens ad portas. Harum vero, quæ Euripidi et diis omnibus invisæ sunt, ego non reprimam præsens audaciam tantam? Ne ergo amplius in Tetrapoli meum sit tropæum. Sed enim hoc mihi viæ conficiendum superest, acclive istud spatium, ad arcem, quo propero; et danda opera, ut protelo ducamus hæc ligna sine jumento; nam mihi bajularii vectes humerum comprimunt. Attamen ire oportet, et sufflare ignem, ne forte extinctus imprudentem me deficiat, quum ad finem viæ pervenero. Fu, fu. Dii boni, qui fumus! Quam vehemens, o dive Hercules, adoriens me ex olla, uti rabiosus canis, mordet mihi oculos! et est Lemnius ignis iste omnino: non enim alioqui morsu sic læsisset gramias meas. Festina ad arcem et fer opem divæ: quando enim ei magis quam nunc, o Laches, succurremus? Fu, fu. Dii boni, qui fumus!

Hic ignis deûm favore vigilat et vivit. Quidni ergo, depositis hic vectibus, viteam facem in ollam immittimus, accendimus, et in januam arietamus? et nisi, quum eas vocabimus, arcis claustra laxent mulieres, incendere oportet fores, et fumo premere. Deponamus jam onus. Vah! quantus fumus! papæ! Quis e Samiæ expeditionis ducibus nobis opitulabitur, manumque vectibus admovebit? Desierunt tandem illi dorsum meum premere. At tuum est, olla, carbones excitare: fac tædam incensam quamprimum mihi feras. Diva Victoria, ades, daque nobis, ut mulierum, quæ arcem tenent, præsentem istam audaciam reprimamus, et tropæum erigamus.

CHORUS MULIERUM.

Flammam et fumum videor mihi cernere, o mulieres, tanquam ardentis ignis: festinandum est ocius.

Vola, vola, Nicodice, priusquam incendantur

πρὶν ἐμπεπρῆσθαι Καλύκην
τε καὶ Κρίτυλλαν περιφυσήτω
ὑπό τε νόμων ἀργαλέων
325 ὑπό τε γερόντων ὀλέθρων.
Ἀλλὰ φοβοῦμαι τόδε. Μῶν ὑστερόπους βοηθῶ;
νῦν δὴ γὰρ ἐμπλησαμένη τὴν ὑδρίαν κνεφαία [τρείου,
μόλις ἀπὸ κρήνης ὑπ' ὄχλου καὶ θορύβου καὶ πατάγου χυ-
330 δούλαισιν ὠστιζομένη
* * *
στιγματίαις θ', ἁρπαλέως
ἀραμένη, ταῖσιν ἐμαῖς
δημότισιν καομέναις
φέρουσ' ὕδωρ βοηθῶ.
335 Ἤκουσα γὰρ τυφογέρον- Ἀντ.
τας ἄνδρας ἔρρειν, στελέχη
φέροντας, ὥσπερ βαλανεύσοντας,
ὡς τριτάλαντον τὸ βάρος,
δεινότατ' ἀπειλοῦντας ἐπῶν,
340 ὡς πυρὶ χρὴ τὰς μυσαρὰς γυναῖκας ἀνθρακεύειν.
Ἅς, ὦ θεά, μή ποτ' ἐγὼ πιμπραμένας ἴδοιμι,
ἀλλὰ πολέμου καὶ μανιῶν ῥυσαμένας Ἑλλάδα καὶ πολίτας,
ἐφ' οἷσπερ, ὦ χρυσολόφα
345 πολιοῦχε, σὰς ἔσχον ἕδρας.
Καί σε καλῶ ξύμμαχον, ὦ
Τριτογένει', ἤν τις ἐκεί-
νας ὑποπίμπρησιν ἀνὴρ,
φέρειν ὕδωρ μεθ' ἡμῶν.
350 Ἔασον ὦ. Τουτὶ τί ἦν; ὦνδρες πόνῳ πονηροί·
οὐ γάρ ποτ' ἂν χρηστοί γ' ἔδρων, οὐδ' εὐσεβεῖς τάδ' ἄνδρες.

Calyca et Critylla, flatu undique oppressæ, a legibus durissimis et perditis senibus.

At hoc timeo. Num tardiore gradu succurro? nam, postquam primo diluculo urnam e fonte ægre implevi, ob turbam et tumultum et strepitum ollarum, inter ancillas stigmatiasque servos pulsata, raptim sublata urna, popularibus meis adustis nunc demum aquam ferens succurro. Audivi enim capulares senes, stipites ferentes, tanquam balneum calefacturos, trium circiter talentûm pondere, impetu huc ire, atrocissimis verbis minaciter dicentes, comburendas esse sceleratas mulieres : quas, o diva, ne videam ego ambustas unquam, sed Græciam et cives nostros earum opera bello et furore liberatos. Eapropter, aurea galea fulgens urbis præses, tuas sedes occuparunt: teque voco adjutricem, Tritogenia, si quis illas vir incenderit, ut feras nobiscum aquam.

Omitte, oh! Quid hoc est, viri improbissimi? Nunquam enim probi, aut pii hoc fecissent viri.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. — CHORUS SENUM.

Τουτὶ τὸ πρᾶγμ' ἡμῖν ἰδεῖν ἀπροσδόκητον ἥκει·
ἑσμὸς γυναικῶν οὑτοσὶ θύρασιν αὖ βοηθεῖ.

Hanc rem inexspectatam cernimus nobis evenire : mulierum examen foris succurrit.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — CHORUS MULIERUM.

Τί βδύλλεθ' ἡμᾶς; οὔ τί που πολλαὶ δοκοῦμεν εἶναι;
355 καὶ μὴν μέρος γ' ἡμῶν ὁρᾶτ' οὔπω τὸ μυριοστόν.

Quid nos formidatis? numquid multæ videmur esse? atqui partem nostrûm decem-millesimam nondum videtis.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. — CHORUS SENUM.

Ὦ Φαιδρία, ταύτας λαλεῖν ἐάσομεν τοσαυτί;
οὐ περικατᾶξαι τὸ ξύλον τύπτοντ' ἐχρῆν τιν' αὐτάς;

O Phædria, hasce garrire tam multa sinemus? nonne oportet aliquem nostrûm has verberando baculum frangere?

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — CHORUS MULIERUM.

Θώμεσθα δὴ τὰς κάλπιδας χἠμεῖς χαμᾶζ', ὅπως ἄν,
ἢν προσφέρῃ τὴν χεῖρά τις, μὴ τοῦτό μ' ἐμποδίζῃ.

Deponamus jam urnas nos etiam humi, ut ne impedimento mihi sit, si quis manum admoverit.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. — CHORUS SENUM.

360 Εἰ νὴ Δί' ἤδη τὰς γνάθους τούτων τις ἢ δὶς ἢ τρὶς
ἔκοψεν ὥσπερ Βουπάλου, φωνὴν ἂν οὐκ ἂν εἶχον.

Næ hercle, si quis jam maxillas istarum, tanquam Bupali, bis aut ter tutudisset, vocem non haberent.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — CHORUS MULIERUM.

Καὶ μὴν ἰδοὺ παταξάτω τις· στᾶσ' ἐγὼ παρέξω,
χοὐ μή ποτ' ἄλλη σου κύων τῶν ὄρχεων λάβηται.

Atqui en, tundat aliquis : stans ego os præbebo, et nunquam alia canis testiculis te prehendet.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. — CHORUS SENUM.

Εἰ μὴ σιωπήσει, θενών σου 'κκοκκιῶ τὸ γῆρας.

Ni taces, verberando senectutem tibi abstraham.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. — CHORUS MULIERUM.

365 Ἅπτου μόνον Στρατυλλίδος τῷ δακτύλῳ προσελθών.

Accede modo, et digito tange Stratyllida.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ. — CHORUS SENUM.

Τί δ', ἢν σποδῶ τοῖς κονδύλοις, τί μ' ἐργάσει τὸ δεινόν;

Quid, si contundam eam pugnis? quid mihi facies mali?

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Βρύχουσά σου τοὺς πλεύμονας καὶ τἄντερ' ἐξαμήσω.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Οὐκ ἔστ' ἀνὴρ Εὐριπίδου σοφώτερος ποιητής·
οὐδὲν γὰρ ὡδὶ θρέμμ' ἀναιδές ἐστιν ὡς γυναῖκες.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
370 Αἰρώμεθ' ἡμεῖς θοὔδατος τὴν κάλπιν, ὦ 'Ροδίππη.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Τί δ', ὦ θεοῖς ἐχθρὰ, σὺ δεῦρ' ὕδωρ ἔχουσ' ἀφίκου;
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Τί δαὶ σὺ πῦρ, ὦ τύμβ', ἔχων; ὡς σαυτὸν ἐμπυρεύσων;
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Ἐγὼ μὲν, ἵνα νήσας πυρὰν τὰς σὰς φίλας ὑφάψω.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Ἐγὼ δέ γ', ἵνα τὴν σὴν πυρὰν τούτῳ κατασβέσαιμι.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
375 Τοὐμὸν σὺ πῦρ κατασβέσεις;
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Τοὔργον τάχ' αὐτὸ δείξει.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Οὐκ οἶδά σ' εἰ τῇδ' ὡς ἔχω τῇ λαμπάδι σταθεύσω.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Εἰ ῥύμμα τυγχάνεις ἔχων, λουτρόν γ' ἐγὼ παρέξω.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Ἐμοὶ σὺ λουτρὸν, ὦ σαπρά;
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Καὶ ταῦτα νυμφικόν γε.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Ἤκουσας αὐτῆς τοῦ θράσους;
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Ἐλευθέρα γάρ εἰμι.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
380 Σχήσω σ' ἐγὼ τῆς νῦν βοῆς.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Ἀλλ' οὐκ ἔθ' ἡλιάξει.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Ἔμπρησον αὐτῆς τὰς κόμας.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Σὸν ἔργον, ὦχελῷε
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Οἴμοι τάλας.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Μῶν θερμὸν ἦν;
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
Ποῖ θερμόν; οὐ παύσει; τί δρᾷς;
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Ἄρδω σ', ὅπως ἂν βλαστάνῃς.
ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.
385 Ἀλλ' αὖός εἰμ' ἤδη τρέμων.
ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.
Οὐκοῦν ἐπειδὴ πῦρ ἔχεις, σὺ χλιανεῖς σεαυτόν.
ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.
Ἆρ' ἐξέλαμψε τῶν γυναικῶν ἡ τρυφὴ
χὠ τυμπανισμὸς χοἰ πυκνοὶ Σαβάζιοι,

CHORUS MULIERUM.
Mordicus tibi pulmones et intestina extraham.
CHORUS SENUM.
Non est Euripide poeta sapientior. Nullum enim animal æque impudens est atque mulieres.
CHORUS MULIERUM.
Tollamus nos aquæ urnam, o Rhodippe.
CHORUS SENUM.
Cur tu, o diis invisa, huc venisti cum aqua?
CHORUS MULIERUM.
Tu vero cur cum igne, senex Acheruntice? an ut humanum exuras tibi?
CHORUS SENUM.
Ego, ut aggesta pyra incendam tuas amicas.
CHORUS MULIERUM.
Ego vero, ut tuam pyram ista restinguam aqua.
CHORUS SENUM.
Tu meum ignem restinguas?
CHORUS MULIERUM.
Res ipsa mox indicabit.
CHORUS SENUM.
Nescio an ista lampade ilico te ustulem.
CHORUS MULIERUM.
Si forte sordes habes, balneum tibi præbebo.
CHORUS SENUM.
Tu mihi balneum, obsoleta?
CHORUS MULIERUM.
Et quidem nuptiale.
CHORUS SENUM.
Audistin' ejus audaciam?
CHORUS MULIERUM.
Enimvero libera sum.
CHORUS SENUM.
Reprimam ego tibi hunc clamorem.
CHORUS MULIERUM.
Sed non amplius judex in Heliæa sedebis.
CHORUS SENUM.
Incende comas ejus.
CHORUS MULIERUM.
Tuæ sunt partes, o Acheloe.
CHORUS SENUM.
Væ misero mihi!
CHORUS MULIERUM.
Num calida erat?
CHORUS SENUM.
Qui calida? nonne desines? quid facis?
CHORUS MULIERUM.
Irrigo te, ut regermines.
CHORUS SENUM.
Sed aridus jam sum et tremulus.
CHORUS MULIERUM.
Itaque, quum ignem habeas, teipsum tepefacies.
PROVISOR.
Satin' emicuit mulierum luxuria, et tympanorum pulsatio, et frequentes Bacchationes, et illa

ὅ τ' Ἀδωνιασμὸς οὗτος οὐπὶ τῶν τεγῶν,
390 οὗ 'γώ ποτ' ὢν ἤκουον ἐν τἠκκλησίᾳ;
Ἔλεγε δ' ὁ μὴ ὥρασι μὲν Δημόστρατος
πλεῖν ἐς Σικελίαν, ἡ γυνὴ δ' ὀρχουμένη,
αἰαῖ Ἄδωνιν, φησὶν, ὁ δὲ Δημόστρατος
ἔλεγεν ὁπλίτας καταλέγειν Ζακυνθίων·
395 ἡ δ' ὑποπεπωκυῖ', ἡ γυνὴ 'πὶ τοῦ τέγους,
κόπτεσθ' Ἄδωνιν, φησίν· ὁ δ' ἐβιάζετο
ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς καὶ μιαρὸς Χολοζύγης.
Τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν ἐστιν ἀκολαστάσματα.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Τί δῆτ' ἂν, εἰ πύθοιο καὶ τὴν τῶνδ' ὕβριν;
400 αἳ τἄλλα θ' ὑβρίκασι κἀκ τῶν καλπίδων
ἔλουσαν ἡμᾶς, ὥστε θαἰματίδια
σείειν πάρεστιν ὥςπερ ἐνεουρηκότας.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ τὸν ἁλυκὸν, δίκαιά γε.
Ὅταν γὰρ αὐτοὶ ξυμπονηρευώμεθα
405 ταῖσιν γυναιξὶ καὶ διδάσκωμεν τρυφᾶν,
τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν βλαστάνει βουλεύματα.
Οἳ λέγομεν ἐν τῶν δημιουργῶν τοιαδί·
ὦ χρυσοχόε, τὸν ὅρμον ὃν ἐπεσκεύασας,
ὀρχουμένης μου τῆς γυναικὸς ἑσπέρας
410 ἡ βάλανος ἐκπέπτωκεν ἐκ τοῦ τρήματος.
Ἐμοὶ μὲν οὖν ἔστ' ἐς Σαλαμῖνα πλευστέα·
σὺ δ' ἢν σχολάσῃς, πάσῃ τέχνῃ πρὸς ἑσπέραν
ἐλθὼν ἐκείνῃ τὴν βάλανον ἐνάρμοσον.
Ἕτερος δέ τις πρὸς σκυτοτόμον ταδὶ λέγει
415 νεανίαν καὶ πέος ἔχοντ' οὐ παιδικόν·
ὦ σκυτοτόμε, τὸ δακτυλίδιον τοῦ ποδὸς
τοῦ τῆς γυναικός μου πιέζει τὸ ζυγὸν,
ἅθ' ἁπαλὸν ὄν· τοῦτ' οὖν σὺ τῆς μεσημβρίας
ἐλθὼν χάλασον, ὅπως ἂν εὐρυτέρως ἔχῃ.
420 Τοιαῦτ' ἀπήντηκ' εἰς τοιαυτὶ πράγματα,
ὅτε γ' ὢν ἐγὼ πρόβουλος, ἐκπορίσας ὅπως
κωπῆς ἔσονται, τἀργυρίου νυνὶ δέον,
ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀποκέκλῃμαι τῶν πυλῶν.
Ἀλλ' οὐδὲν ἔργον ἑστάναι. Φέρε τοὺς μοχλοὺς
425 ὅπως ἂν αὐτὰς τῆς ὕβρεως ἐγὼ σχέθω.
Τί κέχηνας, ὦ δύστηνε; Ποῖ δ' αὖ σὺ βλέπεις,
οὐδὲν ποιῶν ἀλλ' ἢ καπηλεῖον σκοπῶν;
οὐχ ὑποβαλόντες τοὺς μοχλοὺς ὑπὸ τὰς πύλας
ἐντεῦθεν ἐκμοχλεύσετ'; ἐνθενδὶ δ' ἐγὼ
430 ξυνεκμοχλεύσω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μηδὲν ἐκμοχλεύετε·
ἐξέρχομαι γὰρ αὐτομάτη. Τί δεῖ μοχλῶν;
οὐ γὰρ μοχλῶν δεῖ μᾶλλον ἢ νοῦ καὶ φρενῶν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἄληθες, ὦ μιαρὰ σύ; Ποῦ 'σθ' ὁ τοξότης;
ξυλλάμβαν' αὐτὴν κὠπίσω τὼ χεῖρε δεῖ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

435 Εἴ τἄρα νὴ τὴν Ἄρτεμιν τὴν χεῖρά μοι
ἄκραν προσοίσει, δημόσιος ὢν κλαύσεται.

in ædium tectis Adonia celebrantium lamenta, quæ ego, quum essem in concione, audiebam. Demostratus enim, dignus ille hercle qui male pereat, dicebat navigandum esse in Siciliam: mulier autem tripudians, *hei, hei, Adoni*, inquit; porro Demostratus dicebat milites gravis armaturæ esse conscribendos e Zacyntho: mulier autem in tecto temulenta, *Plangite Adonin*, ait. Contra omni studio enitebatur diis invisus ille et scelestus Cholozyges. Tales earum sunt petulantiæ.

CHORUS SENUM.

Quid, si audias harum insolentiam? quæ tum aliis contumeliis non adfecerunt, tum etiam effusis urnis nos lavarunt, ita ut vestes nobis quatiendæ sint, tanquam si imminxissemus.

PROVISOR.

Merito sane, ita me Neptunus amet marinus. Quum enim nos adjutores simus nequitiæ mulierum, easque luxuriam doceamus, hujusmodi nascuntur ab illis consilia. Qui talia dicimus in officinis opificum. *O aurifex, monili, quod fabricaveras uxori meæ, dum ea vesperi saltabat, glans excidit ex foramine; mihi quidem navigandum est in Salaminem: tu autem, si vacat, quovis pacto circa vesperam veni, et ei glandem inseras.* Porro alius quispiam hæc ad sutorem dicit, juvenem, et qui penem habet haudquaquam puerilem: *O sutor, uxoris meæ pedis digitulum premit corrigia, utpote tenellum: hanc itaque tu meridie veniens, laxa, ut latior fiat.* Talia ex istis evenire solent, siquidem ego, si Provisor sum, quum nunc, scriptis remigibus, pecunia opus sit, portis excludor a mulieribus. Sed nihil proderit ad hunc modum stetisse: cedo vectes, ut illarum contumeliam retundam. Quid obstupescis, miser? Tu etiam, quo respicis, qui nihil præter cauponam spectas? nonne admotis ad portas vectibus eas istinc revellitis? hinc ego etiam simul vellam.

LYSISTRATA.

Ne revellite: ultro enim ipsa exeo. Quid vectibus est opus? non enim tam vectibus opus est, quam sana mente.

PROVISOR.

Siccine vero, impurissima? Ubi est sagittarius? comprehende istam, et manus ei post tergum liga.

LYSISTRATA.

Per Dianam juro, si mihi primorem manum admoverit, quum sit publicus, flebit.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἔδεισας, οὗτος; οὐ ξυναρπάσει μέσην
καὶ σὺ μετὰ τούτου κἀνύσαντε δήσετον;

ΓΥΝΗ Α.

Εἴ τἄρα νὴ τὴν Πάνδροσον ταύτῃ μόνον
440 τὴν χεῖρ' ἐπιβαλεῖς, ἐπιχεσεῖ πατούμενος.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἰδού γ' ἐπιχεσεῖ. Ποῦ 'στιν ἕτερος τοξότης;
Ταύτην προτέραν ξύνδησον, ὁτιὴ καὶ λαλεῖ.

ΓΥΝΗ Β.

Εἴ τἄρα νὴ τὴν Φωσφόρον τὴν χεῖρ' ἄκραν
ταύτῃ προσοίσεις, κύαθον αἰτήσεις τάχα.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

445 Τουτὶ τί ἦν; ποῦ τοξότης; ταύτης ἔχου.
Παύσω τιν' ὑμῶν τῆσδ' ἐγὼ τῆς ἐξόδου.

ΓΥΝΗ Γ.

Εἴ τἄρα νὴ τὴν Ταυροπόλον ταύτῃ πρόσει,
ἐκκοκκιῶ σου τὰς στενοκωκύτους τρίχας.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων· ἐπιλέλοιφ' ὁ τοξότης.
450 Ἀτὰρ οὐ γυναικῶν οὐδέποτ' ἔσθ' ἡττητέα
ἡμῖν· ὁμόσε χωρῶμεν αὐταῖς, ὦ Σκύθαι,
ξυνταξάμενοι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Νὴ τὼ θεὼ γνώσεσθ' ἄρα
ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν εἰσι τέτταρες λόχοι
μαχίμων γυναικῶν ἔνδον ἐξωπλισμένων.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

455 Ἀποστρέφετε τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὦ Σκύθαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὦ ξύμμαχοι γυναῖκες, ἐκθεῖτ' ἔνδοθεν,
ὦ σπερμαγοραιολεκιθολαχανοπώλιδες,
ὦ σκοροδοπανδοκευτριαρτοπώλιδες,
οὐχ ἕλξετ', οὐ παιήσετ', οὐκ ἀράξετε;
460 οὐ λοιδορήσετ', οὐκ ἀναισχυντήσετε;
Παύεσθ', ἐπαναχωρεῖτε, μὴ σκυλεύετε.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Οἴμ' ὡς κακῶς πέπραγέ μου τὸ τοξικόν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλὰ τί γὰρ ᾤου; πότερον ἐπὶ δούλας τινὰς
ἥκειν ἐνόμισας, ἢ γυναιξὶν οὐκ οἴει
465 χολὴν ἐνεῖναι;

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω καὶ μάλα
πολλήν γ', ἐάνπερ πλησίον κάπηλος ᾖ.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ὦ πόλλ' ἀναλώσας ἔπη, πρόβουλε τῆσδε τῆς γῆς,
τί τοῖσδε σαυτὸν ἐς λόγον τοῖς θηρίοις συνάπτεις;
οὐκ οἶσθα λουτρὸν οἷον αἵδ' ἡμᾶς ἔλουσαν ἄρτι
470 ἐν τοῖσιν ἱματιδίοις, καὶ ταῦτ' ἄνευ κονίας;

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἀλλ', ὦ μέλ', οὐ χρὴ προσφέρειν τοῖς πλησίοισιν εἰκῇ
τὴν χεῖρ'· ἐὰν δὲ τοῦτο δρᾷς, κυλοιδιᾶν ἀνάγκη.
Ἐπεὶ θέλω 'γὼ σωφρόνως ὥσπερ κόρη καθῆσθαι,

PROVISOR.

Heus tu, pavesne? nonne corripies mediam, tuque cum isto una, et properabitis ligare?

MULIER I.

Per Pandroson juro, si huic tantum manum injicies, mox cacabis calcatus.

PROVISOR.

Ecce vero *cacabis!* Ubi est alius sagittarius? Hanc primam constringe, quia occepit loqui.

MULIER II.

Per Luciferam Dianam juro, si hanc digito attigeris, cucurbitulam mox petes.

PROVISOR.

Quid hoc est? ubi sagittarius? hanc retine. Faxo ego, ut desinatis huc exire.

MULIER III.

Per Tauricam Dianam juro, si ad hanc accesseris, evellam tibi capillos cum largo tuo fletu.

PROVISOR.

Heu me miserum! deseruit me sagittarius. Sed mulieribus cedere prorsus nos dedecet. Quin instructa acie obviam eis eamus, o Scythæ.

LYSISTRATA.

Edepol ergo experiemini et apud nos intus esse quatuor cohortes pugnacium mulierum armis instructarum.

PROVISOR.

Retorquete manus earum, o Scythæ.

LYSISTRATA.

O sociæ mulieres, procurrite foras: o quæ in foro semina, pultem et olera venditis: o cauponæ, quæ allia et panes venditis, nonne trahetis, nonne ferietis, nonne concidetis, nonne conviciabimini, nonne impudenter agetis? Desinite, recedite, spolia ne detrahite.

PROVISOR.

Hei mihi! quam male res successit meis sagittariis!

LYSISTRATA.

Sed quidnam arbitrabaris? an ancillas aggredi te putasti? aut mulieribus bilem inesse non existimas?

PROVISOR.

Immo hercle perquam multam, si prope sit caupo.

CHORUS SENUM.

O qui multa incassum verba effudisti, Provisor hujus urbis, cur cum hisce bestiis verbis-velitationi te committis? nescis quali balneo istæ nos modo laverint indutos vestibus, idque sine lixivio?

CHORUS MULIERUM.

Sed, o bone, non oportet aliis temere admovere manum: sin hoc feceris, omnino tibi tumebunt oculi. Modeste enim ego, tanquam virgo, sedere

λυποῦσα μηδέν' ἐνθαδὶ, κινοῦσα μηδὲ κάρφος,
475 ἢν μή τις ὥσπερ σφηκιὰν βλίττῃ με κἀρεθίζῃ.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ὦ Ζεῦ, τί ποτε χρησόμεθα τοῖσδε τοῖς κνωδάλοις; Στρ.
οὐ γὰρ ἔτ' ἀνεκτέα τάδ'· ἀλλὰ βασανιστέον
τόδε σοι τὸ πάθος μετ' ἐμοῦ
480 ὅ τι βουλόμεναί ποτε τὴν
Κραναὰν κατέλαβον,
ἐφ' ὅ τι τε μεγαλόπετρον, ἄβατον ἀκρόπολιν,
ἱερὸν τέμενος. [χους.
Ἀλλ' ἀνερώτα, καὶ μὴ πείθου, καὶ πρόσφερε παντας ἐλέγ-
485 Ὡς αἰσχρὸν ἀκωδώνιστον ἐᾶν τὸ τοιοῦτον πρᾶγμα μεθέντας.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Καὶ μὴν αὐτῶν τοῦτ' ἐπιθυμῶ νὴ τὸν Δία πρῶτα πυθέσθαι,
ὅ τι βουλόμεναι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀπεκλῄσατε τοῖσι μοχλοῖσιν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἵνα τἀργύριον σῶν παρέχοιμεν καὶ μὴ πολεμοῖτε δι' αὐτό.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Διὰ τἀργύριον πολεμοῦμεν γάρ;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καὶ τἄλλα γε πάντ' ἐκυκήθη.
490 Ἵνα γὰρ Πείσανδρος ἔχοι κλέπτειν χοἱ ταῖς ἀρχαῖς ἐπέχοντες,
ἀεί τινα κορκορυγὴν ἐκύκων. Οἱ δ' οὖν τοῦδ' οὕνεκα δρώντων
ὅ τι βούλονται· τὸ γὰρ ἀργύριον τοῦτ' οὐκέτι μὴ καθέλωσιν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀλλὰ τί δράσεις;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τοῦτό μ' ἐρωτᾷς; ἡμεῖς ταμιεύσομεν αὐτό.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὑμεῖς ταμιεύσετε τἀργύριον;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί δὲ δεινὸν τοῦτο νομίζεις;
495 οὐ καὶ τἄνδον χρήματα πάντως ἡμεῖς ταμιεύομεν ὑμῖν;

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὐ ταυτόν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Πῶς οὐ ταυτόν;

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Πολεμητέον ἔστ' ἀπὸ τούτου.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ' οὐδὲν δεῖ πρῶτον πολεμεῖν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Πῶς γὰρ σωθησόμεθ' ἄλλως;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἡμεῖς ὑμᾶς σώσομεν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὑμεῖς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἡμεῖς μέντοι.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Σχέτλιόν γε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὡς σωθήσει, κἂν μὴ βούλῃ.

---

volo, nemini hic molestiam adferens, ne festucam quidem loco movens, dum ne quis me premat et irritet tanquam crabrones.

CHORUS SENUM.

O Jupiter! quid faciemus istis bestiis? hæc enim sunt intolerabilia. Sed inquirendum tibi mecum est in hoc malum, quid volentes Cranaam occupaverint, curque inaccessam in magna rupe arcem, sacrum templum. Sed interroga et ne crede, et adhibe omnia argumenta. Turpe enim nobis inexploratam rem ejusmodi sinere nostra negligentia.

PROVISOR.

Equidem hercle hoc primum cupio ex ipsis quærere: quid volentes arcem nostram repagulis occlusistis?

LYSISTRATA.

Ut pecuniam salvam præstaremus, nec propter eam bellaretis.

PROVISOR.

Propter pecuniam ergo bellamus?

LYSISTRATA.

Quin cetera omnia turbata sunt. Pisander enim, et qui magistratus ambiunt, ut habeant quod depeculentur, semper aliquas turbas concitare solent. Jam vero hi faciant quidquid libuerit: nam ex ista pecunia nihil amplius depromeat.

PROVISOR.

Quid facies ergo?

LYSISTRATA.

Rogas? nos eam dispensabimus.

PROVISOR.

Vosne pecuniam dispensabitis?

LYSISTRATA.

Quid mirum hoc tibi videtur? nonne utique domi penum omnem vobis dispensamus?

PROVISOR.

Sed non eadem res est.

LYSISTRATA.

Quomodo non eadem?

PROVISOR.

Hinc bellum gerendum est.

LYSISTRATA.

At primum nihil opus est belligerare.

PROVISOR.

Quonam ergo alio modo servabimur?

LYSISTRATA.

Nos servabimus vos.

PROVISOR.

Vosne?

LYSISTRATA.

Nos vero.

PROVISOR.

Indignum hoc quidem.

LYSISTRATA.

Servaberis tamen, etiamsi nolis.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Δεινόν γε λέγεις.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀγανακτεῖς·

500 ἀλλὰ ποιητέα ταῦτ' ἐστὶν ὅμως.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Νὴ τὴν Δήμητρ' ἄδικόν γε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Σωστέον, ὦ τᾶν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Κεἰ μὴ δέομαι;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τοῦδ' οὕνεκα καὶ πολὺ μᾶλλον.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὑμῖν δὲ πόθεν περὶ τοῦ πολέμου τῆς τ' εἰρήνης ἐμέλησεν;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἡμεῖς φράσομεν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Λέγε δὴ ταχέως, ἵνα μὴ κλάῃς.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀκροῶ δή,

καὶ τὰς χεῖρας πειρῶ κατέχειν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὐ δύναμαι· χαλεπὸν γὰρ

505 ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὰς ἴσχειν.

ΓΥΝΗ.

Κλαύσει τοίνυν πολὺ μᾶλλον.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Τοῦτο μὲν, ὦ γραῦ, σαυτῇ κρώξαις· σὺ δέ μοι λέγε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ταῦτα ποιήσω.

Ἡμεῖς τὸν μὲν πρότερον πόλεμον καὶ τὸν χρόνον ἠνεχόμεσθα
ὑπὸ σωφροσύνης τῆς ἡμετέρας, τῶν ἀνδρῶν, ἅττ' ἐποιεῖτε·
οὐ γὰρ γρύζειν εἰᾶθ' ἡμᾶς. Κᾆτ' οὐχ ἠρέσκετέ γ' ἡμᾶς·
510 ἀλλ' ᾐσθανόμεσθα καλῶς ὑμῶν· καὶ πολλάκις ἔνδον ἂν οὖσαι
ἠκούσαμεν ἄν τι κακῶς ὑμᾶς βουλευσαμένους μέγα πρᾶγμα·
εἶτ' ἀλγοῦσαι τἄνδοθεν ὑμᾶς ἐπανηρόμεθ' ἂν γελάσασαι,
τί βεβούλευται περὶ τῶν σπονδῶν ἐν τῇ στήλῃ παραγράψαι
ἐν τῷ δήμῳ τήμερον ὑμῖν; Τί δέ σοι ταῦτ'; ἦ δ' ὃς ἂν ἀνήρ,
515 οὐ σιγήσει; κἀγὼ 'σίγων.

ΓΥΝΗ.

Ἀλλ' οὐκ ἂν ἐγώ ποτ' ἐσίγων.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Κἂν ᾤμωξάς γ', εἰ μὴ 'σίγας.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τοιγὰρ ἔγωγ' ἔνδον ἐσίγων.

Ἕτερόν τι πονηρότερον δήπου βούλευμ' ἐπεπύσμεθ' ἂν ὑμῶν·
εἶτ' ἠρόμεθ' ἄν· πῶς ταῦτ', ὦνερ, διαπράττεσθ' ὧδ' ἀνοήτως;
Ὁ δέ μ' εὐθὺς ὑποβλέψας ἂν ἔφασκ', εἰ μὴ τὸν στήμονα νήσω,
520 ὀτοτύξεσθαι μακρὰ τὴν κεφαλήν· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὀρθῶς γε λέγων νὴ Δί' ἐκεῖνος.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Πῶς ὀρθῶς, ὦ κακόδαιμον,

PROVISOR.

Rem atrocem dicis.

LYSISTRATA.

Stomacharis: attamen hoc faciendum est omnino.

PROVISOR.

Per Cererem, iniquum est.

LYSISTRATA.

Habenda salus est, o bone.

PROVISOR.

Et si non opus mihi sit ea?

LYSISTRATA.

Eapropter multo magis.

PROVISOR.

Sed vobis unde in mentem venit, ut bellum et pacem curaretis?

LYSISTRATA.

Id vobis dicemus.

PROVISOR.

Dic igitur ocius, ne plores.

LYSISTRATA.

Ausculta jam, et conator manus comprimere.

PROVISOR.

Sed non possum: mihi enim præ iracundia difficile est eas cohibere.

MULIER QUÆDAM.

Ergo multo magis plorabis.

PROVISOR.

Istuc quidem, o vetula, tuo capiti crocitaveris: tu vero mihi quæ ad rem sint dicito.

LYSISTRATA.

Hoc agam. Superiore quidem bello et tempore tulimus patienter modestia nostra vos viros, quidquid ageretis; non enim sinebatis nos mutire. Postea non placebatis nobis: sed sentiebamus satis quid ageretis: domique sæpe audivimus vos magnis de rebus mala consilia cepisse. Deinde interno dolore ægræ cum risu interrogabamus vos: *Quid vobis hodie in concione constitutum est columnæ inscribere de pace?* Tum vir, *Quid hoc ad te?* aiebat, *nonne tacebis?* Et ego tacebam.

MULIER QUÆDAM.

At ego nunquam tacuissem.

PROVISOR.

At plorasses, nisi tacuisses.

LYSISTRATA.

Ego vero domi tacebam. Audito forte alio quo deteriori consilio vestro, quærere solebamus: *Mi vir, qui fit, ut hæc tam stulte agatis?* At ille statim limis me intuens dicebat: *Nisi subtemen neveris, dolebit tibi caput diu: bellum autem curabunt viri.*

PROVISOR.

Recte quidem ille hercle dicebat.

LYSISTRATA.

Quonam modo *recte*, o perdite, si nobis nec

εἰ μηδὲ κακῶς βουλευομένοις ἐξῆν ὑμῖν ὑποθέσθαι;
Ὅτε δὴ δ' ὑμῶν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς φανερῶς ἠκούομεν ἤδη,
οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ χώρᾳ; μὰ Δί' οὐ δῆτ', εἶφ' ἕτερός τις·
525 μετὰ ταῦθ' ἡμῖν εὐθὺς ἔδοξεν σῶσαι τὴν Ἑλλάδα κοινῇ
ταῖσι γυναιξὶν συλλεχθείσαις. Ποῖ γὰρ καὶ χρῆν ἀναμεῖναι;
Ἢν οὖν ἡμῶν χρηστὰ λεγουσῶν ἐθελήσητ' ἀντακροᾶσθαι
κἀντισιωπᾶν ὥσπερ χἠμεῖς, ἐπανορθώσαιμεν ἂν ὑμᾶς.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὑμεῖς ἡμᾶς; δεινόν γε λέγεις κοὐ τλητὸν ἔμοιγε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Σιώπα.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

530 Σοί γ', ὦ κατάρατε, σιωπῶ 'γὼ, καὶ ταῦτα κάλυμμα φορούσῃ
περὶ τὴν κεφαλήν; μή νυν ζῴην.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ' εἰ τοῦτ' ἐμπόδιόν σοι,
παρ' ἐμοῦ τουτὶ τὸ κάλυμμα λαβὼν
ἔχε καὶ περίθου περὶ τὴν κεφαλὴν,
κᾆτα σιώπα,
535 καὶ τοῦτον τὸν καλαθίσκον·
κᾆτα ξαίνειν συζωσάμενος,
κυάμους τρώγων·
πόλεμος δὲ γυναιξὶ μελήσει.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἀπαίρετ', ὦ γυναῖκες, ἀπὸ τῶν καλπίδων, ὅπως ἂν
540 ἐν τῷ μέρει χἠμεῖς τι ταῖς φίλαισι συλλάβωμεν.
Ἐγὼ γὰρ * οὔποτε κάμοιμ' ἂν ὀρχουμένη, Ἀντ.
οὐδὲ γόνατ' ἂν κόπος ἕλοι με καματήριος.
Ἐθέλω δ' ἐπὶ πᾶν ἰέναι
μετὰ τῶνδ' ἀρετῆς ἕνεχ' αἷς
545 ἔνι φύσις, ἔνι χάρις,
ἔνι θράσος, ἔνι δὲ τὸ σοφὸν, ἔνι φιλόπολις
ἀρετὴ φρόνιμος.
Ἀλλ', ὦ τηθῶν ἀνδρειοτάτη καὶ μητριδίων ἀκαληφῶν,
550 χωρεῖτ' ὀργῇ καὶ μὴ τέγγεσθ'· ἔτι γὰρ νῦν οὔρια θεῖτε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ' ἤνπερ ὅ τε γλυκύθυμος Ἔρως χἠ Κυπρογένει' Ἀφρο- [δίτη
ἵμερον ἡμῶν κατὰ τῶν κόλπων καὶ τῶν μηρῶν καταπνεύσῃ,
κᾆτ' ἐντέξῃ τέτανον τερπνὸν τοῖς ἀνδράσι καὶ ῥοπαλισμοὺς,
οἶμαί ποτε Λυσιμάχας ἡμᾶς ἐν τοῖς Ἕλλησι καλεῖσθαι.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

555 Τί ποιησάσας;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἢν παύσωμεν πρώτιστον μὲν ξὺν ὅπλοισιν
ἀγοράζοντας καὶ μαινομένους.

ΓΥΝΗ.

Νὴ τὴν Παφίαν Ἀφροδίτην.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Νῦν μὲν γὰρ δὴ κἀν ταῖσι χύτραις κἀν τοῖς λαχάνοισιν ὁμοίως
περιέρχονται κατὰ τὴν ἀγορὰν ξὺν ὅπλοις, ὥσπερ Κορύβαντες.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Νὴ Δία· χρὴ γὰρ τοὺς ἀνδρείους.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καὶ μὴν τό γε πρᾶγμα γέλοιον,
560 ὅταν ἀσπίδ' ἔχων καὶ Γοργόνα τις κᾆτ' ὠνῆται κορακίνους.

submonere vos licuit, prava consilia agitantes? Sed quum jam vos audiremus per compita palam dicentes : *Num est vir in urbe? Non hercle quisquam est*, inquit alius; posthæc statim Græciam servare communiter visum est mulieribus congregatis : cur enim fuisset diutius expectandum? Si igitur nobis meliora suadentibus vicissim volueritis auscultare et vicissim tacere, ut nos tunc, fieri possit, ut vos restituamus.

PROVISOR.

Vosne nos restituatis? sane acerbum dictu et intolerabile.

LYSISTRATA.

Tace.

PROVISOR.

Tuone jussu, o scelesta, taceam ego? idque præsertim quum flammeo caput obtectum habeas? emori me malim.

LYSISTRATA.

Sed si istuc solum tibi est impedimento, flammeum hocce a me acceptum circumpone capiti tuo, deinde tace. Hunc etiam sume calathum, et succinctus lanam carpe, fabas esitans, *bellum autem curabunt mulieres.*

CHORUS MULIERUM.

Recedite, o mulieres, ab urnis, ut et nos vicissim amicis nostris opitulemur. Ego enim nunquam defetiscar saltando, neque lassitudo molesta capiet genua mea : voloque adire omne periculum cum istis, virtutis causa, quibus inest ingenium, inest gratia, inest audacia, inest et sapientia, inest addicta reipublicæ virtus cum prudentia conjuncta. Sed o fortissima aviarum, et tactu urentium matercularum progenies, ite animo ardenti et ne mitescite : nam adhuc secundo vento curritis.

LYSISTRATA.

Sed si Cupido ille dulcis, et Cypria Venus, amorem nobis in sinum et in femina inspiraverit; deinde vero si viris tentiginem jucundam ingeneraverit, ut quasi baculos penes erigant, spero fore aliquando, ut *Lysimachæ* a Græcis vocitemur.

PROVISOR.

Quodnam ob facinus?

LYSISTRATA.

Si primum effecerimus, ut desinant cum armis in foro versari et insanire.

MULIER QUÆDAM.

Maxume, ita me Paphia Venus amet.

LYSISTRATA.

Nunc enim et qua ollæ, et qua venduntur olera, obambulant per forum cum armis, quasi Corybantes.

PROVISOR.

Ita hercle : sic enim fortes decet.

LYSISTRATA.

Profecto res est ridicula, si quis clypeum Gorgoni capite insignitum tenens, emat coracinos.

ΓΥΝΗ.

Νὴ Δί' ἐγὼ γοῦν ἄνδρα κομήτην φυλαρχοῦντ' εἶδον ἐφ' ἵππου
ἐς τὸν χαλκοῦν ἐμβαλλόμενον πῖλον λέκιθον παρὰ γραός·
ἕτερος δ' αὖ Θρᾷξ πέλτην σείων κἀκόντιον, ὥσπερ ὁ Τηρεύς,
ἐδεδίσκετο τὴν ἰσχαδόπωλιν καὶ τὰς δρυπέπεις κατέπινε.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

565 Πῶς οὖν ὑμεῖς δυναταὶ παῦσαι τεταραγμένα πράγματα πολλὰ
ἐν ταῖς χώραις καὶ διαλῦσαι;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Φαύλως πάνυ.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Πῶς; ἀπόδειξον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὥσπερ κλωστῆρ', ὅταν ἡμῖν ᾖ τεταραγμένος, ὧδε λαβοῦσαι,
ὑπενεγκοῦσαι τοῖσιν ἀτράκτοις τὸ μὲν ἐνταυθί, τὸ δ' ἐκεῖσε,
οὕτως καὶ τὸν πόλεμον τοῦτον διαλύσομεν, ἤν τις ἐάσῃ,
570 διενεγκοῦσαι διὰ πρεσβειῶν τὸ μὲν ἐνταυθί, τὸ δ' ἐκεῖσε.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἐξ ἐρίων δὴ καὶ κλωστήρων καὶ ἀτράκτων πράγματα δεινὰ
παύσειν οἴεσθ', ὦ ἀνόητοι;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Κἂν ὑμῖν γ' εἴ τις ἐνῆν νοῦς,
ἐκ τῶν ἐρίων τῶν ἡμετέρων ἐπολιτεύεσθ' ἂν ἅπαντα.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Πῶς δή; φέρ' ἴδω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Πρῶτον μὲν ἐχρῆν, ὥσπερ πόκου ἐν βαλανείῳ,
575 ἐκπλύναντας τὴν οἰσπώτην, ἐκ τῆς πόλεως ἐπικλινεῖς
ἐκραβδίζειν τοὺς μοχθηροὺς καὶ τοὺς τριβόλους ἀπολέξαι,
καὶ τούς γε συνισταμένους τούτους καὶ τοὺς πιλοῦντας ἑαυτοὺς
ἐπὶ ταῖς ἀρχαῖσι διαξῆναι καὶ τὰς κεφαλὰς ἀποτῖλαι·
εἶτα ξαίνειν εἰς καλαθίσκον κοινὴν εὔνοιαν ἅπαντας,
580 καταμιγνύντας τούς τε μετοίκους κεἴ τις ξένος ἢ φίλος ὑμῖν,
κεἴ τις ὀφείλει τῷ δημοσίῳ, καὶ τούτους ἐγκαταμῖξαι·
καὶ νὴ Δία τάς γε πόλεις, ὁπόσαι τῆς γῆς τῆσδ' εἰσὶν ἄποικοι,
διαγιγνώσκειν ὅτι ταῦθ' ἡμῖν ὥσπερ τὰ κατάγματα κεῖται
χωρὶς ἕκαστον· κᾆτ' ἀπὸ τούτων πάντων τὸ κάταγμα λαβόντας
585 δεῦρο ξυνάγειν καὶ συναθροίζειν εἰς ἕν, κἄπειτα ποιῆσαι
τολύπην μεγάλην, κᾆτ' ἐκ ταύτης τῷ δήμῳ χλαῖναν ὑφῆναι.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Οὔκουν δεινὸν ταυτὶ ταύτας ῥαβδίζειν καὶ τολυπεύειν,
αἷς οὐδὲ μετῆν πάνυ τοῦ πολέμου;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καὶ μήν, ὦ παγκατάρατε,
πλεῖν ἢ διπλοῦν αὐτὸν φέρομεν· πρώτιστον μέν γε τεκοῦσαι
590 κἀκπέμψασαι παῖδας ὁπλίτας.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Σίγα, μὴ μνησικακήσῃς.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Εἶθ' ἡνίκ' ἐχρῆν εὐφρανθῆναι καὶ τῆς ἥβης ἀπολαῦσαι,
μονοκοιτοῦμεν διὰ τὰς στρατιάς. Καὶ θἠμέτερον μὲν ἐᾶτε,
περὶ τῶν δὲ κορῶν ἐν τοῖς θαλάμοις γηρασκουσῶν ἀνιῶμαι.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Οὔκουν χἄνδρες γηράσκουσιν;

MULIER QUÆDAM.

Vidi equidem ecastor comatum quemdam equitum tribunum, qui equo insidens in æreum pileum injiciebat pultem a vetula sumtum. Thrax vero alius peltam quatiens et jaculum, uti Tereus, terrefaciebat caricarum venditricem, et ficus maturas deglutiebat.

PROVISOR.

Quomodo igitur poteritis vos turbatas res multas sedare, et dissolvere in regionibus?

LYSISTRATA.

Perfacile.

PROVISOR.

Quomodo? ostende.

LYSISTRATA.

Sicuti fila, quum nobis sunt turbata, sic prehendimus, et subducimus fusis hac et illac; ita et bellum istud dissolvemus, si quis sinat, diducentes id per legationes hac et illac.

PROVISOR.

Ex lana ergo et filis et fusis res periculosas, o fatuæ, vos putatis sedaturas?

LYSISTRATA.

Et vos, si vobis aliquid inesset sanæ mentis, ex nostro lanificio sumto exemplo rempublicam administraretis.

PROVISOR.

Quidum? fac videam.

LYSISTRATA.

Primum quidem oportebat vos, tanquam lanæ in balneo, eluentes sordes, homines nequam præcipites ex urbe virgis expellere, et tribulos seligere; et istos qui inter se cohærent, et sese trudunt, magistratus affectantes, distrahere, eorumque capita defloccare: deinde omnes in calathum carminare communem benevolentiam, immiscendo et inquilinos, et si quis hospes aut amicus sit vobis; et si quis debeat ærario, hos quoque immiscendo. Quin etiam urbes, quas deducti ex hac terra coloni tenent, scire vos oportebat veluti glomeres quosdam nobis jacere, seorsum singulas: deinde ab istis omnibus sumere oportebat filum, hucque adducere, et omnia in unum cogere, deinde facere glomerem magnum, et ex eo texere populo lænam.

PROVISOR.

Nonne indignum est hæc istas lanæ instar purgare et glomerare, quæ belli minime participes sunt?

LYSISTRATA.

Atqui, o sceleratissime, plusquam duplum id ferimus: quæ primum quidem peperimus filios, et armatos emisimus.

PROVISOR.

Tace: noli meminisse malorum.

LYSISTRATA.

Deinde, quando oportet nos oblectari, et flore ætatis frui, solæ cubamus ob militiam. At quod nostra intersit mittite: discrucior vero propter virgines in thalamis consenescentes.

PROVISOR.

Non ergo et viri senescunt?

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μὰ Δί', ἀλλ' οὐκ εἶπας ὅμοιον.

595 Ὁ μὲν ἥκων γάρ, κἂν ᾖ πολιός, ταχὺ παῖδα κόρην γεγάμηκεν·
τῆς δὲ γυναικὸς μικρὸς ὁ καιρός, κἂν τούτου μὴ 'πιλάβηται,
οὐδεὶς ἐθέλει γῆμαι ταύτην, ὀττευομένη δὲ κάθηται.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀλλ' ὅστις ἔτι στῦσαι δυνατὸς —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Σὺ δὲ δὴ τί μαθὼν οὐκ ἀποθνήσκεις;
600 χωρίον ἔσται· σορὸν ὠνήσει·
μελιτοῦτταν ἐγὼ καὶ δὴ μάξω.
Λαβὲ ταυτὶ καὶ στεφάνωσαι.

ΓΥΝΗ Α.

Καὶ ταυτασὶ δέξαι παρ' ἐμοῦ.

ΓΥΝΗ Β.

Καὶ τουτονγὶ λαβὲ τὸν στέφανον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

605 Τοῦ δεῖ; τί ποθεῖς; χώρει 'ς τὴν ναῦν·
ὁ Χάρων σε καλεῖ,
σὺ δὲ κωλύεις ἀνάγεσθαι.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Εἶτ' οὐχὶ ταῦτα δεινὰ πάσχειν ἔστ' ἐμέ;
νὴ τὸν Δί' ἀλλὰ τοῖς προβούλοις ἄντικρυς
610 ἐμαυτὸν ἐπιδείξω βαδίζων ὡς ἔχω.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μῶν ἐγκαλεῖς ὅτι οὐχὶ προὐθέμεσθά σε;
ἀλλ' ἐς τρίτην γοῦν ἡμέραν σοὶ πρῴ πάνυ
ἥξει παρ' ἡμῶν τὰ τρίτ' ἐπεσκευασμένα.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Οὐκ ἔτ' ἔργον ἐγκαθεύδειν, ὅστις ἔστ' ἐλεύθερος· Στρ.
615 ἀλλ' ἐπαποδυώμεθ', ἄνδρες, τουτῳὶ τῷ πράγματι.
Ἤδη γὰρ ὄζειν ταδὶ πλειόνων καὶ μειζόνων
πραγμάτων μοι δοκεῖ,
καὶ μάλιστ' ὀσφραίνομαι τῆς Ἱππίου τυραννίδος·
620 καὶ πάνυ δέδοικα μὴ τῶν Λακώνων τινὲς
δεῦρο συνεληλυθότες ἄνδρες ἐς Κλεισθένους
τὰς θεοῖς ἐχθρὰς γυναῖκας ἐξεπαίρωσιν δόλῳ
καταλαβεῖν τὰ χρήμαθ' ἡμῶν τόν τε μισθόν,
625 ἔνθεν ἔζων ἐγώ.
Δεινὰ γάρ τοι τάσδε γ' ἤδη τοὺς πολίτας νουθετεῖν,
καὶ λαλεῖν γυναῖκας οὔσας ἀσπίδος χαλκῆς πέρι,
καὶ διαλλάττειν πρὸς ἡμᾶς ἀνδράσιν Λακωνικοῖς,
οἷσι πιστὸν οὐδὲν, εἰ μή περ λύκῳ κεχηνότι.
630 Ἀλλὰ ταῦθ' ὕφηναν ἡμῖν, ἄνδρες, ἐπὶ τυραννίδι.
Ἀλλ' ἐμοῦ μὲν οὐ τυραννεύσουσ', ἐπεὶ φυλάξομαι,
καὶ φορήσω τὸ ξίφος τὸ λοιπὸν ἐν μύρτου κλαδί,
ἀγοράσω τ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἑξῆς Ἀριστογείτονι,
ὧδέ θ' ἑστήξω παρ' αὐτόν· αὐτὸ γάρ μοι γίγνεται
635 τῆς θεοῖς ἐχθρᾶς πατάξαι τῆσδε γραὸς τὴν γνάθον.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Οὐκ ἄρ' εἰσιόντα σ' οἴκαδ' ἡ τεκοῦσα γνώσεται. Ἀντ.
Ἀλλὰ θώμεσθ', ὦ φίλαι γρᾶες, ταδὶ πρῶτον χαμαί.
Ἡμεῖς γάρ, ὦ πάντες ἀστοί, λόγων κατάρχομεν
τῇ πόλει χρησίμων·

LYSISTRATA.

Edepol longe diversum est quod dicis. Vir enim peregre adveniens, etiamsi canus sit, cito puellam ducit virginem : mulieris autem brevis est opportunitas, quam nisi apprehendat, nemo vult eam ducere : sedet autem omina captans.

PROVISOR.

Sed quicunque senex penem adhuc arrigere valet —

LYSISTRATA.

Tu ergo cur non moreris? porcellus aderit: sandapilam emes : utique mellitam tibi placentam pinsam. Sume hanc corollam et cinge caput.

MULIER I.

Et istas vittas accipe a me.

MULIER II.

Et hanc cape coronam.

LYSISTRATA.

Quid tibi deest? quid desideras? Vade in navem; te Charon vocat : in mora es, quominus in altum provehatur.

PROVISOR.

Nonne acerbum est hoc me pati? sed mehercle certum est ad collegas ire cum isto ornatu, et meipsum iis ostendere.

LYSISTRATA.

Num expostulas, quod te non collocavimus? sed post tertium diem a nobis venient tibi summo mane tridualia parata.

CHORUS SENUM.

Non amplius decet dormire, quicunque est liber; sed accingamus nos, viri, ad hoc negotium. Jam enim hæc res plura et majora olere facinora mihi videtur : præcipue odoror Hippiæ tyrannidem, metuoque valde ne Lacones aliqui viri huc convenerint in Clisthenis domum, et has diis invisas mulieres dolo incitent, ut occupent opes nostras, et mercedem, unde ego victitabam. Indignum enim est ab istis admoneri cives, easque, mulieres quum sint, loqui de æreo clypeo, et insuper nobiscum agere de pace cum Laconibus, quibus non plus inest fidei, quam hianti lupo. Sed, o viri, hæc illæ texuerunt ad tyrannidem occupandam. At enim nunquam mihi dominabuntur, siquidem cavebo, et *gestabo gladium deinceps in myrti ramo*, et in foro stabo armatus prope Aristogitonem. Hoc modo autem stabo juxta ipsum: hinc enim mihi evenit, ut hujus diis invisæ vetulæ percutiam maxillam.

CHORUS MULIERUM.

At te domum ingressum ne ipsa quidem mater agnoverit. Sed, o carissimæ vetulæ, primum hæc humi deponamus. Nos enim, o cives, orationem exordimur civitati utilem; atque adeo merito :

640 εἰκότως, ἐπεὶ χλιδῶσαν ἀγλαῶς ἔθρεψέ με.
Ἑπτὰ μὲν ἔτη γεγῶσ' εὐθὺς ἠρρηφόρουν·
εἶτ' ἀλετρὶς ἢ δεκέτις οὖσα τἀρχηγέτι·
645 κᾆτ' ἔχουσα τὸν κροκωτὸν ἄρκτος ἢ Βραυρωνίοις·
κἀκανηφόρουν ποτ' οὖσα παῖς καλή, 'χουσ'
ἰσχάδων ὁρμαθόν·
ἆρα προὐφείλω τι χρηστὸν τῇ πόλει παραινέσαι;
εἰ δ' ἐγὼ γυνὴ πέφυκα, τοῦτο μὴ φθονεῖτέ μοι,
650 ἢν ἀμείνω γ' εἰσενέγκω τῶν παρόντων πραγμάτων.
Τοὐράνου γάρ μοι μέτεστι· καὶ γὰρ ἄνδρας εἰσφέρω,
τοῖς δὲ δυστήνοις γέρουσιν οὐ μέτεσθ' ὑμῖν, ἐπεὶ
τὸν ἔρανον τὸν λεγόμενον παππῷον ἐκ τῶν Μηδικῶν
εἶτ' ἀναλώσαντες οὐκ ἀντεισφέρετε τὰς εἰσφοράς,
655 ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν διαλυθῆναι προσέτι κινδυνεύομεν.
Ἆρα γρυκτόν ἐστιν ὑμῖν; εἰ δὲ λυπήσεις τί με,
τῷδέ γ' ἀψήκτῳ πατάξω τῷ κοθόρνῳ τὴν γνάθον.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ταῦτ' οὖν οὐχ ὕβρις τὰ πράγματ' ἐστὶ — Στρ.
660 πολλή; κἀπιδώσειν μοι δοκεῖ τὸ χρῆμα μᾶλλον.
Ἀλλ' ἀμυντέον τὸ πρᾶγμ' ὅστις γ' ἐνόρχης ἔστ' ἀνήρ.
Ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐκδυώμεθ', ὡς τὸν ἄνδρα δεῖ
ἀνδρὸς ὄζειν εὐθύς, ἀλλ' οὐκ ἐντεθριῶσθαι πρέπει.
665 Ἀλλ' ἄγετε, λευκόποδες, οἵπερ ἐπὶ Λειψύδριον ἤλθομεν, ὅτ'
νῦν δεῖ, νῦν ἀνηβῆσαι πάλιν κἀναπτερῶσαι [ἦμεν ἔτι,
670 πᾶν τὸ σῶμα κἀποσείσασθαι τὸ γῆρας τόδε.
Εἰ γὰρ ἐνδώσει τις ἡμῶν ταῖσδε κἂν σμικρὰν λαβήν,
οὐδὲν ἐλλείψουσιν αὗται λιπαροῦς χειρουργίας,
ἀλλὰ καὶ ναῦς τεκτανοῦνται, κἀπιχειρήσουσ' ἔτι
675 ναυμαχεῖν καὶ πλεῖν ἐφ' ἡμᾶς, ὥσπερ Ἀρτεμισία·
ἢν δ' ἐφ' ἱππικὴν τράπωνται, διαγράφω τοὺς ἱππέας.
Ἱππικώτατον γάρ ἐστι χρῆμα κἄποχον γυνή.
Κοὐκ ἂν ἀπολίσθοι τρέχοντος· τὰς δ' Ἀμαζόνας σκόπει,
ἃς Μίκων ἔγραψ' ἐφ' ἵππων μαχομένας τοῖς ἀνδράσιν.
680 Ἀλλὰ τούτων χρῆν ἁπασῶν ἐς τετρημένον ξύλον
ἐγκαθαρμόσαι λαβόντας τουτονὶ τὸν αὐχένα.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Εἰ νὴ τὼ θεώ με ζωπυρήσεις, — Ἀντ.
λύσω τὴν ἐμαυτῆς ὗν ἐγὼ δή, καὶ ποιήσω
685 τήμερον τοὺς δημότας βωστρεῖν σ' ἐγὼ πεκτούμενον.
Ἀλλὰ χἠμεῖς, ὦ γυναῖκες, θᾶττον ἐκδυώμεθα,
ὡς ἂν ὄζωμεν γυναικῶν αὐτοδὰξ ὠργισμένων.
690 Νῦν πρὸς ἔμ' ἴτω τις, ἵνα μή ποτε φάγῃ σκόροδα, μηδὲ κυά-
[μους μέλανας.
Ὡς εἰ καὶ μόνον κακῶς ἐρεῖς μ', ὑπερχολῶ γάρ,
695 αἰετὸν τίκτοντα κάνθαρός σε μαιεύσομαι.
Οὐ γὰρ ὑμῶν φροντίσαιμ' ἄν, ἢν ἐμοὶ ζῇ Λαμπιτὼ
ἥ τε Θηβαία φίλη παῖς εὐγενὴς Ἰσμηνία.
Οὐ γὰρ ἔσται δύναμις, οὐδ' ἢν ἑπτάκις σὺ ψηφίσῃ,
ὅστις, ὦ δύστην', ἀπήχθου πᾶσι καὶ τοῖς γείτοσιν.
700 Ὥστε κἀχθὲς θἠκάτῃ ποιοῦσα παιγνίαν ἐγὼ
τοῖσι παισὶ τὴν ἑταίραν ἐκάλεσ' ἐκ τῶν γειτόνων,
παῖδα χρηστὴν κἀγαπητὴν ἐκ Βοιωτῶν ἔγχελυν·
οἱ δὲ πέμψειν οὐκ ἔφασκον διὰ τὰ σὰ ψηφίσματα.
Κοὐχὶ μὴ παύσησθε τῶν ψηφισμάτων τούτων, πρὶν ἂν

nam illa in deliciis splendide educavit me. Septem annos nata statim arcana in Minervæ pompa gestavi : deinde decennis molitrix fui Minervæ dominæ : tum fluenti crocota amicta, Brauroniis consecrata fui Dianæ : demum adulta virgo canistrum gestavi, habens caricarum catenam. Nonne igitur debeo civitati suadere utilia? licet autem femina nata sim, absit invidia, si meliora præsentibus adferam : nam symbolæ etiam ego particeps sum, quippe quæ viros in commune adfero : vobis autem miseris senibus nulla hujus pars est. Nam symbolam avorum, quæ dicitur, collatam ex Medorum spoliis, quum consumseritis, non vicissim adfertis tributa : sed insuper etiam periculum est, ne a vobis perdamur. Num ergo mutire licet vobis? Si autem molestus mihi eris, crudo hoc cothurno buccam tibi percutiam.

CHORUS SENUM.

Annon hæc contumelia est magna? quin et incrementum res captura mihi videtur magis. Sed obviam ire oportet huic malo, quicunque coleatus est vir. Sed exomidem exuamus. Nam vir debet olere statim virum, nec decet vestibus involutum esse. Sed agite, nudi pedes, quicunque ad Lipsydrium convenimus, quum adhuc essemus : nunc oportet, nunc adsumere rursus juvenile robur, et extollere totum corpus et decutere senium hocce. Si enim quis nostrûm hisce vel exiguam ansam dederit, nihil remittent illæ ab adsiduo labore; verum et naves fabricabunt, et adhuc conabuntur navalibus præliis decertare, et contra nos navigare, ut Artemisia : sin ad equitandum se convertant, deleo dehinc equites nostros ex catalogo. Nam equo maxume gaudet, eique firmiter invehit mulier; nec currente facile deciderit : specta sis Amazonas, quas Micon pinxit in equis pugnantes cum viris. Sed istarum omnium in numellam indere hoc collum oportet.

CHORUS MULIERUM.

Ecastor, si me irritassis, suem meam laxabo jam, et faxo hodie, ut vellicatus populares tuos inclames. Sed et nos, o mulieres, ocius exuamur, ut oleamus feminas pertinaciter iratas. Nunc ad me veniat aliquis, ut ne amplius comedat allia neque fabas nigras. Nam si dixeris tantum male, sum enim valde irata, *aquilæ parienti scarabæus tibi ero obstetrix*. Vos enim nihili faciam, si mihi vivat Lampito, et Thebana amica nobilis Ismenia. Non enim potis eris, nec si septies decreta facias, qui odio es, o perdite, omnibus et vicinis. Nam et heri, quum Hecatæ festum ludicrum instituerem, liberis meis amicam arcessivi ex vicinia, puellam bonam et amabilem, Bœotiam anguillam : illi autem negarunt se missuros propter tua decreta. Nec unquam hujuscemodi decreta

705 τοῦ σκέλους ὑμᾶς λαβών τις ἐκτραχηλίσῃ φέρων.
Ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλεύματος,
τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελήλυθας δόμων;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Κακῶν γυναικῶν ἔργα καὶ θήλεια φρὴν
ποιεῖ μ' ἄθυμον περιπατεῖν τ' ἄνω κάτω.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

710 Τί φῄς; τί φῄς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀληθῆ, ἀληθῆ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Τί δ' ἐστὶ δεινόν; φράζε ταῖς σαυτῆς φίλαις.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ' αἰσχρὸν εἰπεῖν καὶ σιωπῆσαι βαρύ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Μή νύν με κρύψῃς ὅ τι πεπόνθαμεν κακόν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

715 Βινητιῶμεν, ᾗ βράχιστον τοῦ λόγου.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἰὼ Ζεῦ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί Ζῆν' ἀϋτεῖς; ταῦτα δ' οὖν οὕτως ἔχει.
Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτὰς ἀποσχεῖν οὐκέτι
οἵα τ' ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν· ἀποδιδράσκουσι γάρ.
720 Τὴν μέν γε πρώτην διαλέγουσαν τὴν ὀπὴν
κατέλαβον ᾗ τοῦ Πανός ἐστι ταὐλίον,
τὴν δ' ἐκ τροχιλίας αὖ κατειλυσπωμένην,
τὴν δ' αὐτομολοῦσαν, τὴν δ' ἐπὶ στρούθου μίαν
ἤδη πέτεσθαι διανοουμένην κάτω
725 εἰς Ὀρσιλόχου χθὲς τῶν τριχῶν κατέσπασα·
πάσας τε προφάσεις ὥστ' ἀπελθεῖν οἴκαδε
ἕλκουσιν. Ἤδη γοῦν τις αὐτῶν ἔρχεται.
Αὕτη σὺ ποῖ θεῖς;

ΓΥΝΗ Α.

Οἴκαδ' ἐλθεῖν βούλομαι.
Οἴκοι γάρ ἐστιν ἔριά μοι Μιλήσια
730 ὑπὸ τῶν σέων κατακοπτόμενα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ποίων σέων;
οὐκ εἶ πάλιν;

ΓΥΝΗ Α.

Ἀλλ' ἥξω ταχέως νὴ τὼ θεώ,
ὅσον διαπετάσασ' ἐπὶ τῆς κλίνης μόνον —

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μὴ διαπετάννυ, μηδ' ἀπέλθῃς μηδαμῆ.

ΓΥΝΗ Α.

Ἀλλ' ὦ 'πολέσθαι τἄρι';

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἢν τούτου δέῃ.

ΓΥΝΗ Β.

735 Τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα τῆς ἀμόργιδος,
ἣν ἄλοπον οἴκοι καταλέλοιφ'.

facere desinetis, priusquam vos aliquis crure arreptos in præceps dejiciat. Dux facinoris hujus et consili, cur mihi tristis exivisti ex ædibus?

LYSISTRATA.

Malarum feminarum facta et muliebris animus anxiam me reddunt, et sursum deorsum agunt.

CHORUS MULIERUM.

Quid ais? quid ais?

LYSISTRATA.

Vera, vera.

CHORUS MULIERUM.

Quid mali est? dic nobis, quæ amicæ tuæ sumus.

LYSISTRATA.

Sed turpe est dicere, et difficile reticere.

CHORUS MULIERUM.

Ne me celes, quid nobis evenerit male.

LYSISTRATA.

Prurimus libidine, ut brevissime dicam.

CHORUS MULIERUM.

Io Jupiter!

LYSISTRATA.

Quid Jovem inclamas? hæc sane ita habent. Equidem eas abstinere non amplius possum a viris: aufugiunt enim. Primam quidem deprehendi foramen repurgantem, ubi Panos est sacellum: aliam e trochlea sese devolventem: aliam vero transfugium parantem: porro unam passeri insidentem, jam volare cogitantem deorsum in domum Orsilochi, crinibus prehensam heri retraxi: omnesque prætextus extundunt domum abeundi. Jam quædam earum venit. Heus tu, quorsum curris?

MULIER I.

Domum ire volo: domi enim mihi est lana Milesia, quam tineæ rodunt.

LYSISTRATA.

Quæ tineæ? nonne ibis retro?

MULIER I.

Sed cito revortar, per divas juro, dummodo in lecto extendero —

LYSISTRATA.

Ne extende, neque abeas usquam.

MULIER I.

Sed lanamne perire sinam?

LYSISTRATA.

Ita, si necesse sit.

MULIER II.

Me miseram, me miseram, ob amorgidem, quam reliqui domi non decorticatam!

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Αὕτη 'τέρα
ἐπὶ τὴν ἀμοργιν τὴν ἄλοπον ἐξέρχεται.
Χώρει πάλιν δεῦρ'.

ΓΥΝΗ Β.

Ἀλλὰ νὴ τὴν Φωσφόρον
ἔγωγ' ἀποδείρασ' αὐτίκα μάλ' ἐπανέρχομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

740 Μὴ μἀποδείρῃς· ἢν γὰρ ἄρξῃ τουτουί,
ἑτέρα γυνὴ ταυτὸν ποιεῖν βουλήσεται.

ΓΥΝΗ Γ.

Ὦ πότνι' Εἰλείθυι', ἐπίσχες τοῦ τόκου,
ἕως ἂν εἰς ὅσιον μόλω 'γὼ χωρίον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί ταῦτα ληρεῖς;

ΓΥΝΗ Γ.

Αὐτίκα μάλα τέξομαι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

745 Ἀλλ' οὐκ ἐκύεις σύ γ' ἐχθές.

ΓΥΝΗ Γ.

Ἀλλὰ τήμερον.
Ἀλλ' οἴκαδέ μ' ὡς τὴν μαῖαν, ὦ Λυσιστράτη,
ἀπόπεμψον ὡς τάχιστα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τίνα λόγον λέγεις;
τί τοῦτ' ἔχεις τὸ σκληρόν;

ΓΥΝΗ Γ.

Ἄρρεν παιδίον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Μὰ τὴν Ἀφροδίτην οὐ σύ γ', ἀλλ' ἢ χαλκίον
750 ἔχειν τι φαίνει κοῖλον· εἴσομαι δ' ἐγώ.
Ὦ καταγέλαστ', ἔχουσα τὴν ἱερὰν κυνῆν
κυεῖν ἔφασκες;

ΓΥΝΗ Γ.

Καὶ κυῶ γε νὴ Δία.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί δῆτα ταύτην εἶχες;

ΓΥΝΗ Γ.

Ἵνα μ' εἰ καταλάβοι
ὁ τόκος ἔτ' ἐν πόλει, τέκοιμ' ἐς τὴν κυνῆν
755 ἐσβᾶσα ταύτην, ὥσπερ αἱ περιστεραί.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί λέγεις; προφασίζει· περιφανῆ τὰ πράγματα.
Οὐ τἀμφιδρόμια τῆς κονῆς αὐτοῦ μενεῖς;

ΓΥΝΗ Γ.

Ἀλλ' οὐ δύναμαι 'γωγ' οὐδὲ κοιμᾶσθ' ἐν πόλει,
ἐξ οὗ τὸν ὄφιν εἶδον τὸν οἰκουρόν ποτε.

ΓΥΝΗ Δ.

760 Ἐγὼ δ' ὑπὸ τῶν γλαυκῶν τάλαιν' ἀπόλλυμαι
ταῖς ἀγρυπνίαισι κακκαβιζουσῶν ἀεί.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὦ δαιμόνιαι, παύσασθε τῶν τερατευμάτων.
Ποθεῖτ' ἴσως τοὺς ἄνδρας· ἡμᾶς δ' οὐκ οἴει
ποθεῖν ἐκείνους; ἀργαλέας γ' εὖ οἶδ' ὅτι

LYSISTRATA.

En alia, ad amorgin non decorticatam quæ egreditur. Redi huc.

MULIER II.

At per Luciferam juro, me actutum inde huc redituram, ubi eam decorticavero.

LYSISTRATA.

Noli decorticare: nam si tu istuc inceptaveris, itidem alia mulier facere volet.

MULIER III.

O diva Lucina, retine partum, donec in locum profanum ivero.

LYSISTRATA.

Quid nugaris ita?

MULIER III.

Jamjam pariam.

LYSISTRATA.

Atqui heri non eras prægnas.

MULIER III.

Verum hodie. Sed domum me ad obstetricem, o Lysistrata, dimitte quam primum.

LYSISTRATA.

Quam fabulam narras? quid habes hic duri?

MULIER III.

Masculum infantem.

LYSISTRATA.

Non tu ecastor. Profecto ahenum habere quoddam videris cavum. Sciam modo. O ridicula! sacram galeam habes, et prægnatem te esse dicis?

MULIER III.

Et edepol prægnas sum.

LYSISTRATA.

Cur ergo hanc habebas?

MULIER III.

Ut, si me occupasset partus adhuc in arce, parerem in galeam istam ingressa, ut columbæ.

LYSISTRATA.

Quid dicis? prætextus quæris: res est manifesta. Non lustricum galeæ diem hic exspectabis?

MULIER III.

At non possum amplius ne dormire quidem in arce, ex quo serpentem illum æditumm vidi.

MULIER IV.

Ego vero misera pereo insomnia ob continuum tutubantium noctuarum clangorem.

LYSISTRATA.

O scelestæ, mittite ficta ista portenta. Fortassis viros desideratis. Nos vero nonne putas illis desiderio esse? sat scio, molestas transigunt noctes.

765 ἄγουσι νύκτας. Ἀλλ' ἀνάσχεσθ', ὤγαθαί,
καὶ προσταλαιπωρήσατ' ἔτ' ὀλίγον χρόνον,
ὡς χρησμὸς ἡμῖν ἐστιν ἐπικρατεῖν, ἐὰν
μὴ στασιάσωμεν· ἔστι δ' ὁ χρησμὸς ουτοσί.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Λέγ' αὐτὸν ἡμῖν ὅ τι τι λέγει.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Σιγᾶτε δή.
770 Ἀλλ' ὁπόταν πτήξωσι χελιδόνες εἰς ἕνα χῶρον,
τοὺς ἔποπας φεύγουσαι, ἀπόσχωνταί τε φαλήτων,
παῦλα κακῶν ἔσται, τὰ δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης· —

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἐπάνω κατακεισόμεθ' ἡμεῖς;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

ἢν δὲ διαστῶσιν καὶ ἀναπτῶνται πτερύγεσσιν
775 ἐξ ἱεροῦ ναοῖο χελιδόνες, οὐκέτι δόξει
ὄρνεον οὐδ' ὁτιοῦν καταπυγωνέστερον εἶναι.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Σαφής γ' ὁ χρησμὸς νὴ Δί'· ὦ πάντες θεοί,
μή νυν ἀπείπωμεν ταλαιπωρούμεναι,
ἀλλ' εἰσίωμεν. Καὶ γὰρ αἰσχρὸν τουτογί,
780 ὦ φίλταται, τὸν χρησμὸν εἰ προδώσομεν.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Στρ. Μῦθον
βούλομαι λέξαι τιν' ὑμῖν, ὅν ποτ' ἤκουσ'
αὐτὸς ἔτι παῖς ὤν,
οὕτως.
785 Ἦν ποτε νέος Μελανίων τις, ὃς
φεύγων γάμον ἀφίκετ' ἐς ἐρημίαν,
κἀν τοῖς ὄρεσιν ᾤκει·
κᾆτ' ἐλαγοθήρει
790 πλεξάμενος ἄρκυς,
καὶ κύνα τιν' εἶχεν,
κοὐκέτι κατῆλθε πάλιν οἴκαδ' ὑπὸ μίσους.
Οὕτω
τὰς γυναῖκας ἐβδελύχθη
795 κεῖνος, ἡμεῖς τ' οὐδὲν ἧττον
τοῦ Μελανίωνος οἱ σώφρονες.

ΓΕΡΩΝ.

Βούλομαί σε, γραῦ, κύσαι, —

ΓΥΝΗ.

Κρόμμυόν τἄρ' οὐκ ἔδει.

ΓΕΡΩΝ.

κἀνατείνας λακτίσαι.

ΓΥΝΗ.

800 Τὴν λόχμην πολλὴν φορεῖς.

ΓΕΡΩΝ.

Καὶ Μυρωνίδης γὰρ ἦν
τραχὺς ἐντεῦθεν μελάμπυ-
γός τε τοῖς ἐχθροῖς ἅπασιν,
ὡς δὲ καὶ Φορμίων.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

805 Ἀντ. Κἀγὼ

Sed, o bonæ, sustinete fortiter, et durate paululum adhuc. Nobis enim editum est oraculo, superiores nos futuras, si seditionem inter nos non fecerimus. Sic autem habet oraculum.

CHORUS MULIERUM.

Dic nobis quid dicat.

LYSISTRATA.

Tacete jam. *Sed quando hirundines trepidæ in unum locum convenerint epopas fugientes, abstinebuntque a mentulis, tum finis erit malorum, et summa faciet ima Jupiter altifremens:* —

CHORUS MULIERUM.

Supra jacebimus nos?

LYSISTRATA.

sin dissidium fecerint, et avolarint e sacro templo hirundines, jam non videbitur avis ulla esse lascivior.

CHORUS MULIERUM.

Perspicuum edepol oraculum : o Cœlites! ne jam despondeamus animum lassitudine, sed ingrediamur. Etenim hoc turpe erit, o carissimæ, si oraculo defuerimus.

CHORUS SENUM.

Fabulam volo narrare quandam vobis, quam olim ipse puer audivi : sic autem habet. Erat adolescens quidam Melanion, qui fugiens nuptias abiit in deserta, et in montibus habitabat : deinde lepores venabatur, texens retia, et canem unum habebat : nec amplius rediit domum, propter odium : adeo mulieres abominatus est ille. Nos vero non minus quam Melanion, qui sumus casti.

SENEX QUIDAM.

Volo te osculari, vetula, —

MULIER QUÆDAM.

Non ergo cepam comedes.

SENEX.

et sublato crure te calce ferire.

MULIER.

Silvam multam geris.

SENEX.

Nam et Myronides erat hispidus illa parte, nigroque podice, timendus hostibus omnibus : sic etiam Phormio.

CHORUS MULIERUM.

Et ego volo fabulam quandam vobis narrare

βούλομαι μῦθόν τιν' ὑμῖν ἀντιλέξαι
τῷ Μελανίωνι.
Τίμων
ἦν τις ἀΐδρυτος ἀβάτοισιν ἐν
810 σκώλοισι τὰ πρόσωπα περιειργμένος,
Ἐρινύος ἀπορρώξ.
* * * *
οὗτος ἄρ' ὁ Τίμων
ᾤχεθ' ὑπὸ μίσους
815 πολλὰ καταρασάμενος ἀνδράσι πονηροῖς.
Οὕτω
κεῖνος ὑμῶν ἀντεμίσει
τοὺς πονηροὺς ἄνδρας ἀεὶ,
820 ταῖσι δὲ γυναιξὶν ἦν φίλτατος.

ΓΥΝΗ.
Τὴν γνάθον βούλει θένω;

ΓΕΡΩΝ.
Μηδαμῶς· ἔδεισά γε.

ΓΥΝΗ.
Ἀλλὰ κρούσω τῷ σκέλει;

ΓΕΡΩΝ.
Τὸν σάκανδρον ἐκφανεῖς.

ΓΥΝΗ.
825 Ἀλλ' ὅμως ἂν οὐχ ἴδοις
καίπερ οὔσης γρᾳὸς ὄντ' αὐ-
τὸν κομήτην, ἀλλ' ἀπεψι-
λωμένον τῷ λύχνῳ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἰοὺ ἰοὺ, γυναῖκες, ἴτε δεῦρ' ὡς ἐμὲ
830 ταχέως.

ΓΥΝΗ Α.
Τί δ' ἔστιν; εἰπέ μοι, τίς ἡ βοή;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἄνδρ' ἄνδρ' ὁρῶ προσιόντα παραπεπληγμένον,
τοῖς τῆς Ἀφροδίτης ὀργίοις εἰλημμένον.
Ὦ πότνια, Κύπρου καὶ Κυθήρων καὶ Πάφου
μεδέουσ', ἴθ' ὀρθὴν ἥνπερ ἔρχει τὴν ὁδόν.

ΓΥΝΗ Α.
835 Ποῦ δ' ἐστὶν ὅστις ἐστί;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Παρὰ τὸ τῆς Χλόης.

ΓΥΝΗ Α.
Ὦ νὴ Δί' ἐστὶ δῆτα. Τίς κἀστίν ποτε;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ὁρᾶτε· γιγνώσκει τις ὑμῶν;

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Νὴ Δία,
ἔγωγε· κἀστὶν οὑμὸς ἀνὴρ Κινησίας.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Σὸν ἔργον ἤδη τοῦτον ὀπτᾶν καὶ στρέφειν,
840 κἀξηπεροπεύειν, καὶ φιλεῖν καὶ μὴ φιλεῖν,
καὶ πάνθ' ὑπέχειν πλὴν ὧν σύνοιδεν ἡ κύλιξ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.
Ἀμέλει, ποιήσω ταῦτ' ἐγώ.

Melanioni respondentem. Timon quidam erat implacabilis, inaccessis spinis circumseptus faciem, Furiarum propago. Iste inquam Timon fugit propter odium, multa mala imprecatus improbis viris. Sic ille rursus vestrûm oderat malos viros semper : mulierum autem erat amantissimus.

MULIER QUÆDAM.
Visne buccam tibi percutiam?

SENEX QUIDAM.
Haudquaquam : timeo nimirum.

MULIER.
Sed crure feriam.

SENEX.
Cunnum ostendes.

MULIER.
Sed tamen non videbis, licet vetula sim, eum crinitum, at deglabratum lucernæ flammula.

LYSISTRATA.
Io, io mulieres, venite huc ad me celeriter.

MULIER I.
Quid est? dic mihi, quis est iste clamor?

LYSISTRATA.
Virum, virum video accedere furibundum, Veneris percitum orgiis. O diva, Cypri, et Cytherorum, et Paphi regina, perge recta via, quam instituisti.

MULIER I.
Ubi est, quisquis est?

LYSISTRATA.
Apud Cereris.

MULIER I.
Ecastor næ est aliquis. Nam quis esse possit?

LYSISTRATA.
Videte. Novitne aliqua vestrûm?

MYRRHINA.
Pol equidem novi : et est meus vir Cinesias.

LYSISTRATA.
Tuum jam est munus torrere et versare illum, et decipere amando et non amando, et omnia præbere, præter illa, quorum conscius est calix.

MYRRHINA.
Ne sollicita sis : faciam ista ego.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Καὶ μὴν ἐγὼ
συνηπεροπεύσω παραμένουσά γ' ἐνθαδὶ,
καὶ ξυσταθεύσω τοῦτον. Ἀλλ' ἀπέλθετε.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

845 Οἴμοι κακοδαίμων, οἷος ὁ σπασμός μ' ἔχει
χὠ τέτανος ὥσπερ ἐπὶ τροχοῦ στρεβλούμενον.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τίς οὗτος οὑντὸς τῶν φυλάκων ἑστώς;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἐγώ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀνήρ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀνὴρ δῆτ'.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Οὐκ ἄπει δῆτ' ἐκποδών;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Σὺ δ' εἶ τίς ἡ 'κβάλλουσά μ';

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἡμεροσκόπος.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

850 Πρὸς τῶν θεῶν νυν ἐκκάλεσόν μοι Μυρρίνην.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἰδοὺ, καλέσω τὴν Μυρρίνην σοι; σὺ δὲ τίς εἶ;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀνὴρ ἐκείνης, Παιονίδης Κινησίας.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὦ χαῖρε φίλτατ'· οὐ γὰρ ἀκλεὲς τοὔνομα
τὸ σὸν παρ' ἡμῖν ἐστιν οὐδ' ἀνώνυμον.
855 Ἀεὶ γὰρ ἡ γυνή σ' ἔχει διὰ στόμα.
Κἂν ᾠὸν ἢ μῆλον λάβῃ, Κινησίᾳ
τουτὶ γένοιτο, φησίν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὦ πρὸς τῶν θεῶν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην· κἂν περὶ ἀνδρῶν γ' ἐμπέσῃ
λόγος τις, εἴρηκ' εὐθέως ἡ σὴ γυνὴ
860 ὅτι λῆρός ἐστι τἄλλα πρὸς Κινησίαν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἴθι νυν, κάλεσον αὐτήν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί οὖν; δώσεις τί μοι;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἔγωγέ σοι νὴ τὸν Δί', ἢν βούλῃ γε σύ·
ἔχω δὲ τοῦθ'· ὅπερ οὖν ἔχω, δίδωμί σοι.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Φέρε νυν καλέσω καταβᾶσά σοι.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ταχύ νυν πάνυ.

865 Ὡς οὐδεμίαν ἔχω γε τῷ βίῳ χάριν,
ἐξ οὗπερ αὐτὴ 'ξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας·
ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιὼν, ἔρημα δὲ
εἶναι δοκεῖ μοι πάντα, τοῖς δὲ σιτίοις
χάριν οὐδεμίαν οἶδ' ἐσθίων· ἔστυκα γάρ.

LYSISTRATA.

Quin et ego hic manens una tecum decipiam et uram istum. Vos autem abite.

CINESIAS.

Hei mihi misero! quanta discrucior convulsione et tentigine, non secus ac si in rota torquear!

LYSISTRATA.

Quis est iste, qui stat cis custodes?

CINESIAS.

Ego..

LYSISTRATA.

Vir?

CINESIAS.

Vir utique.

LYSISTRATA.

Nonne ergo hinc facesses?

CINESIAS.

Tu vero quænam es, quæ me ejicis?

LYSISTRATA.

Diurna speculatrix.

CINESIAS.

Per deos ergo obsecro, evoca mihi Myrrhinam.

LYSISTRATA.

Ecce vero! egone ut Myrrhinam tibi vocem? tu autem, quis es?

CINESIAS.

Vir illius, Pæonides Cinesias.

LYSISTRATA.

O salve, carissime: non enim obscurum apud nos est tuum nomen, nec ignobile; semper enim te in ore habet uxor tua, et si ovum aut malum sumat, *Cinesiæ sit hoc*, inquit.

CINESIAS.

Dii vostram fidem!

LYSISTRATA.

Ita est, per Venerem juro. Tum si de viris incidat sermo aliquis, statim dicere solet uxor tua, *cetera omnia nugas esse præ Cinesia.*

CINESIAS.

Agedum voca ipsam.

LYSISTRATA.

Quid? dabisne aliquid mihi?

CINESIAS.

Equidem hercle illico si velis. Habeo autem istud: quod itaque habeo, do tibi.

LYSISTRATA.

Descendam igitur, et vocabo eam tibi.

CINESIAS.

Quam citissime ergo. Nam prorsus ingrata mihi vita est, ex quo exivit illa domo: atque intrare tædet: desolata mihi videntur omnia: neque unquam quicquam me juvat quod edo: nam riget mihi nervus.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

870 Φιλῶ φιλῶ 'γὼ τοῦτον· ἀλλ' οὐ βούλεται
ὑπ' ἐμοῦ φιλεῖσθαι. Σὺ δ' ἐμὲ τούτῳ μὴ κάλει.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὦ γλυκύτατον Μυρρινίδιον, τί ταῦτα δρᾷς;
κατάβηθι δεῦρο.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Μὰ Δί' ἐγὼ μὲν αὐτόσ' οὔ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἐμοῦ καλοῦντος οὐ καταβήσει, Μυρρίνη;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

875 Οὐ γὰρ δεόμενος οὐδὲν ἐκκαλεῖς ἐμέ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἐγὼ οὐ δεόμενος; ἐπιτετριμμένος μὲν οὖν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἄπειμι.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Μὴ δῆτ', ἀλλὰ τῷ γοῦν παιδίῳ
ὑπάκουσον· οὗτος, οὐ καλεῖς τὴν μαμμίαν;

ΠΑΙΣ.

Μαμμία, μαμμία, μαμμία.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

880 Αὕτη, τί πάσχεις; οὐδ' ἐλεεῖς τὸ παιδίον
ἄλουτον ὂν κἄθηλον ἕκτην ἡμέραν;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἔγωγ' ἐλεῶ δῆτ'· ἀλλ' ἀμελὴς αὐτῷ πατήρ
ἐστιν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Κατάβηθ', ὦ δαιμονία, τῷ παιδίῳ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Οἷον τὸ τεκεῖν· καταβατέον. Τί γὰρ πάθω;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

885 Ἐμοὶ γὰρ αὕτη καὶ νεωτέρα δοκεῖ
πολλῷ γεγενῆσθαι κἀγανώτερον βλέπειν·
χἂ δυσκολαίνει πρὸς ἐμὲ καὶ βρενθύεται,
ταῦτ' αὐτὰ δή 'σθ' ἃ κἄμ' ἐπιτρίβει τῷ πόθῳ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ὦ γλυκύτατον σὺ τεκνίδιον κακοῦ πατρός,
890 φέρε σε φιλήσω γλυκύτατον τῇ μαμμίᾳ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Τί, ὦ πονηρά, ταῦτα ποιεῖς χἀτέραις
πείθει γυναιξί, κἀμέ τ' ἄχθεσθαι ποιεῖς
αὐτή τε λυπεῖ;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Μὴ πρόσαγε τὴν χεῖρά μοι.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Τὰ δ' ἔνδον ὄντα τἀμὰ καὶ σὰ χρήματα
895 χεῖρον διατίθης.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ὀλίγον αὐτῶν μοι μέλει.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὀλίγον μέλει σοι τῆς κρόκης φορουμένης
ὑπὸ τῶν ἀλεκτρυόνων;

MYRRHINA.

Amo equidem, amo illum : sed non vult a me amari. Proinde ne me ad hunc vocaveris.

CINESIAS.

O dulcissima Myrrhinula, cur istæc agis? descende huc.

MYRRHINA.

Non ecastor ego illuc descendam.

CINESIAS.

Me vocante non descendes, Myrrhina?

MYRRHINA.

Nihil enim mei indigens me vocas.

CINESIAS.

Egone nihil indigens? immo perditus.

MYRRHINA.

Abeo.

CINESIAS.

Noli, quæso : sed saltem puerulo ausculta. Heus tu, nonne vocas matrem?

PUER.

Mater, mater, mater.

CINESIAS.

Heus tu, quid agis? nonne te miseret pueruli sextum jam diem illoti et mamma carentis?

MYRRHINA.

Utique miseret me : sed neglegens est ei pater.

CINESIAS.

Descende, insana, pueruli gratia.

MYRRHINA.

Hem! quale est peperisse! descendendum; quid enim agam?

CINESIAS.

Mihi quidem junior illa videtur facta esse multo, et amabilius intueri : et quod se difficilem præbet, meique fastidit, illud ipsum nimirum est, quod me enecat desiderio.

MYRRHINA.

O dulcissime filiole mali patris, age deosculabor te dulcissimum matri tuæ.

CINESIAS.

Cur, o improba, hæc facis, aliisque obsequeris mulieribus, et me molestia, teque ipsam tædio adficis?

MYRRHINA.

Potin' es ut abstineas manum?

CINESIAS.

Quæ nobis autem domi sunt communia bona, perditum is.

MYRRHINA.

Parvi pendo illa.

CINESIAS.

An parvi pendis, quod tramam differunt gallinæ?

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἔμοιγε νὴ Δία.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἱέρ' ἀνοργίαστά σοι
χρόνον τοσοῦτόν ἐστιν. Οὐ βαδιεῖ πάλιν;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

900 Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἢν μὴ διαλλαχθῆτέ γε
καὶ τοῦ πολέμου παύσησθε.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Τοιγάρ, ἢν δοκῇ,
ποιήσομεν καὶ ταῦτα.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Τοιγάρ, ἢν δοκῇ,
κἄγωγ' ἄπειμ' ἐκεῖσε· νῦν δ' ἀπομώμοκα.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Σὺ δ' ἀλλὰ κατακλίνηθι μετ' ἐμοῦ διὰ χρόνου.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

905 Οὐ δῆτα· καίτοι σ' οὐκ ἐρῶ γ' ὡς οὐ φιλῶ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Φιλεῖς; τί οὖν οὐ κατεκλίνης, Μυρρινίδιον;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ὦ καταγέλαστ', ἐναντίον τοῦ παιδίου;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Μὰ Δί', ἀλλὰ τουτό γ' οἴκαδ', ὦ Μανῆ, φέρε.
Ἰδού, τὸ μέν σοι παιδίον καὶ δὴ 'κποδών·
910 σὺ δ' οὐ κατακλίνει;

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ποῦ γὰρ ἄν τις καί, τάλαν,
δράσειε τοῦθ';

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὅπου τὸ τοῦ Πανός, καλόν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Καὶ πῶς ἔθ' ἁγνὴ δῆτ' ἂν ἔλθοιμ' ἐς πόλιν;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Κάλλιστα δήπου, λουσαμένη τῇ Κλεψύδρᾳ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἔπειτ' ὀμόσασα δῆτ' ἐπιορκήσω, τάλαν;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

915 Εἰς ἐμὲ τρέποιτο· μηδὲν ὅρκου φροντίσῃς.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Φέρε νυν ἐνέγκω κλινίδιον νῷν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Μηδαμῶς.
Ἀρκεῖ χαμαὶ νῷν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω μή σ' ἐγώ,
καίπερ τοιοῦτον ὄντα, κατακλινῶ χαμαί.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἥ τοι γυνὴ φιλεῖ με, δήλη 'στὶν καλῶς.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

920 Ἰδού, κατάκεισ' ἀνύσας τι· κἀγὼ 'κδύομαι.
Καίτοι, τὸ δεῖνα, ψίαθός ἐστ' ἐξοιστέα.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ποία ψίαθος; μή μοί γε.

MYRRHINA.

Ita ecastor.

CINESIAS.

Veneris orgia non celebrasti tanto tempore. Nonne redibis?

MYRRHINA.

Haud pol ego, nisi pacem faciatis inter vos, et desinatis belligerare.

CINESIAS.

Ergo, si tibi ita placet, id etiam faciemus.

MYRRHINA.

Ergo, si tibi ita placet, domum redibo: nunc autem quin redeam sacramento teneor.

CINESIAS.

Saltem aliquantisper mecum decumbe.

MYRRHINA.

Non sane: etsi non possim negare te a me amari.

CINESIAS.

Amas? cur ergo non decumbis, Myrrhinula?

MYRRHINA.

O ridende, num præsente puerulo?

CINESIAS.

Non hercle: sed tu, o Manes, fer eum domum. Ecce puerulus jam tibi hinc amotus: tu vero non decumbes?

MYRRHINA.

Sed, o perdite, ubi fieri id potest?

CINESIAS.

Ad Panos sacellum percommode.

MYRRHINA.

At quomodo in arcem casta redire potero?

CINESIAS.

Facillume, in Clepsydra si laveris.

MYRRHINA.

Scilicet, o perdite, jurata pejerabo?

CINESIAS.

In caput meum vertat. De jurejurando ne sis sollicita.

MYRRHINA.

Agedum feram lectulum nobis.

CINESIAS.

Nequaquam: sufficit nobis humi cubare.

MYRRHINA.

Ita me Apollo juvet, ut ego te, quamvis turgentem libidine, non reclinaverim humi.

CINESIAS.

Amat me valde, satis apparet, uxor.

MYRRHINA.

En, decumbe properans, et ego exuo vestes. At, perii, teges efferenda est.

CINESIAS.

Quæ, malum, teges? haud mihi quidem.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Νὴ τὴν Ἄρτεμιν,
αἰσχρὸν γὰρ ἐπὶ τόνου γε.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Δός μοί νυν κύσαι.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἰδού.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Παπαιάξ. Ἧκέ νυν ταχέως πάνυ.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

925 Ἰδοὺ ψίαθος· κατάκεισο, καὶ δὴ 'κδύομαι.
Καίτοι, τὸ δεῖνα, προσκεφάλαιον οὐκ ἔχεις.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀλλ' οὐδὲ δέομ' ἔγωγε.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Νὴ Δί' ἀλλ' ἐγώ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀλλ' ἦ τὸ πέος τόδ' Ἡρακλῆς ξενίζεται.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἀνίστασ', ἀναπήδησον.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἤδη πάντ' ἔχω.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

930 Ἅπαντα δῆτα;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Δεῦρό νυν, ὦ χρυσίον.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Τὸ στρόφιον ἤδη λύομαι. Μέμνησό νυν·
μή μ' ἐξαπατήσῃς τὰ περὶ τῶν διαλλαγῶν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Νὴ Δί' ἀπολοίμην ἄρα.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Σισύραν οὐκ ἔχεις.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Μὰ Δί' οὐδὲ δέομαί γ', ἀλλὰ βινεῖν βούλομαι.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

935 Ἀμέλει, ποιήσεις τοῦτο· ταχὺ γὰρ ἔρχομαι.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἅνθρωπος ἐπιτρίψει με διὰ τὰ στρώματα.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ἔπαιρε σαυτόν.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀλλ' ἐπῆρται τοῦτό γε.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Βούλει μυρίσω σε;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω μή μέ γε.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, ἤν τε βούλῃ γ' ἤν τε μή.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

940 Εἴθ' ἐκχυθείη τὸ μύρον, ὦ Ζεῦ δέσποτα.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Πρότεινέ νυν τὴν χεῖρα κἀλείφου λαβών.

MYRRHINA.

Ita mihi Diana propitia sit : turpe est enim super loris cubare.

CINESIAS.

Sine deosculer te.

MYRRHINA.

En.

CINESIAS.

Papæ! Revertere huc ergo quam celerrime.

MYRRHINA.

En teges. Decumbe : jam exuo vestes. Sed, perii! cercival non habes.

CINESIAS.

At nihil opus est mihi.

MYRRHINA.

At ecastor mihi.

CINESIAS.

Profecto penis hicce uti Hercules hospitio excipitur.

MYRRHINA.

Surge, subsulta.

CINESIAS.

Jam omnia habeo.

MYRRHINA.

Itane omnia?

CINESIAS.

Agedum o aurea.

MYRRHINA.

Jam strophium solvo : tu vero memento, ne, quam dedisti de pace ineunda, fidem fallas.

CINESIAS.

Peream hercle prius.

MYRRHINA.

Sed lodicem non habes.

CINESIAS.

Nec hercle opus est : sed futuere volo.

MYRRHINA.

Ne sis sollicitus, et istud facies : cito enim redeo.

CINESIAS.

Stragulis perdet me hæc femina.

MYRRHINA.

Erigere.

CINESIAS.

At iste jamdudum erectus est.

MYRRHINA.

Vin' ut te inungam?

CINESIAS.

Ne hoc Apollo sirit.

MYRRHINA.

Per Venerem, velis nolis, inungere.

CINESIAS.

Utinam, o supreme Jupiter, effusum fuisset istuc unguentum!

MYRRHINA.

Porrige manum, sume et inungere.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Οὐχ ἡδὺ τὸ μύρον μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτογὶ,
εἰ μὴ διατριπτικόν γε, κοὐκ ὄζον γάμων.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Τάλαιν' ἐγὼ, τὸ Ῥόδιον ἤνεγκον μύρον.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

945 Ἀγαθόν· ἔασον, δαιμονία.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ληρεῖς ἔχων.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Κάκιστ' ἀπόλοιθ' ὁ πρῶτον ἑψήσας μύρον.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Λαβὲ τόνδε τὸν ἀλάβαστον.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ἀλλ' ἕτερον ἔχω.
Ἀλλ' ᾠζυρὰ κατάκεισο καὶ μή μοι φέρε
μηδέν.

ΜΥΡΡΙΝΗ.

Ποιήσω ταῦτα νὴ τὴν Ἄρτεμιν.
960 Ὑπολύομαι γοῦν. Ἀλλ' ὅπως, ὦ φίλτατε,
σπονδὰς ποιεῖσθαι ψηφιεῖ.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Βουλεύσομαι.
Ἀπολώλεκέν με κἀπιτέτριφεν ἡ γυνὴ,
τά τ' ἄλλα πάντα κἀποδείρασ' οἴχεται.
Οἴμοι τί πάθω; τίνα βινήσω,
955 τῆς καλλίστης πασῶν ψευσθείς;
πῶς ταυτηνὶ παιδοτροφήσω;
ποῦ Κυναλώπηξ;
μίσθωσόν μοι τὴν τιτθήν.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ἐν δεινῷ γ', ὦ δύστηνε, κακῷ
960 τείρει ψυχὴν ἐξαπατηθείς.
Κἄγωγ' οἰκτείρω σ', αἰαῖ.
Ποῖος γὰρ ἂν ἢ νέφρος ἀντίσχοι,
ποία ψυχὴ, ποῖοι δ' ὄρχεις,
ποία δ' ὀσφύς; ποῖος ἂν ὄρρος
965 κατατεινόμενος,
καὶ μὴ βινῶν τοὺς ὄρθρους;

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

Ὦ Ζεῦ, δεινῶν ἀντισπασμῶν.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ταυτὶ μέντοι νυνί σ' ἐποίησ'
ἡ παμβδελυρὰ καὶ παμμυσαρά.

ΚΙΝΗΣΙΑΣ.

970 Μὰ Δί' ἀλλὰ φίλη καὶ παγγλυκερά.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ποία γλυκερά;
μιαρὰ μιαρὰ δῆτ'. Ὦ Ζεῦ Ζεῦ,
εἴθ' αὐτὴν, ὥσπερ τοὺς θωμοὺς,
μεγάλῳ τυφῷ καὶ πρηστῆρι
975 ξυστρέψας καὶ ξυγγογγυλίσας
οἴχοιο φέρων, εἶτα μεθείης,
ἡ δὲ φέροιτ' αὖ πάλιν εἰς τὴν γῆν,

CINESIAS.

Istuc hercle unguentum minime est suave, nisi terendo bonum sit; nec concubitum olet.

MYRRHINA.

Me miseram! Rhodium unguentum extuli.

CINESIAS.

Bonum est: mitte hoc, o fatua.

MYRRHINA.

Nugaris.

CINESIAS.

Qui illum dii omnes perduint, qui primus coxit unguentum!

MYRRHINA.

Cape hoc alabastrum.

CINESIAS.

Sed aliud habeo. At tu, o perdita, decumbe, et ne fer mihi quicquam.

MYRRHINA.

Istuc agam, ita me Diana amabit. Calceos igitur exuo. Sed, o carissime, vide ut decernas aliquid de pace facienda.

CINESIAS.

Consulam. Perdidit me et attrivit mulier tum aliis omnibus, tum quod me excoriatum relinquens abiit. Hei mihi! quid faciam? quem futuam, postquam spe excidi potiundæ pulcerrimæ? quomodo hancce educabo? ubi Cynalopex? loca mihi mercede nutricem.

CHORUS SENUM.

In maxumis malis, o infelix, et animi angore cruciaris; et me tui miseret. Heu! heu! Quinam renes possint durare? quis animus? qui colei? quis lumbus? quis penis intentus, nec mane permolens aliquam?

CINESIAS.

O Jupiter! quam diræ convulsiones!

CHORUS SENUM.

Ita de te merita est exsecrabilis et scelesta illa.

CINESIAS.

Immo hercle cara et dulcissuma.

CHORUS SENUM.

Quid, malum, *dulcissima?* Scelerata, scelerata utique. O Jupiter, o utinam ipsam, velut acervos acerum, magno venti turbine contortam et rotatam auferas, deinde dimittas: illa autem rursus

χᾆτ' ἐξαίφνης
περὶ τὴν ψωλὴν περιβαίη.

ΚΗΡΥΞ.

980 Πᾶ τᾶν Ἀσανᾶν ἐστιν ἁ γερωία
ἢ τοὶ πρυτάνιες; λῶ τι μυσίξαι νέον.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Σὺ δ' εἶ πότερον ἄνθρωπος, ἢ Κονίσαλος;

ΚΗΡΥΞ.

Κᾶρυξ ἐγών, ὦ κυρσάνιε, ναὶ τὼ σιὼ
ἔμολον ἀπὸ Σπάρτας περὶ τᾶν διαλλαγᾶν.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

985 Κἄπειτα δόρυ δῆθ' ὑπὸ μάλης ἥκεις ἔχων;

ΚΗΡΥΞ.

Οὐ τὸν Δί' οὐκ ἐγώνγα.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ποῖ μεταστρέφει;
τί δὴ προβάλλει τὴν χλαμύδ'; ἢ βουβωνιᾷς
ὑπὸ τῆς ὁδοῦ;

ΚΗΡΥΞ.

Παλεόρ γα ναὶ τὸν Κάστορα
ὤνθρωπος.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀλλ' ἔστυκας, ὦ μιαρώτατε.

ΚΗΡΥΞ.

990 Οὐ τὸν Δί' οὐκ ἐγώνγα· μηδ' αὖ πλαδδίη.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Τί δ' ἐστί σοι τοδί;

ΚΗΡΥΞ.

Σκυτάλα Λακωνικά.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Εἴπερ γε χαὔτη 'στὶ σκυτάλη Λακωνική.
Ἀλλ' ὡς πρὸς εἰδότ' ἐμὲ σὺ τἀληθῆ λέγε.
Τί τὰ πράγμαθ' ὑμῖν ἐστι τἀν Λακεδαίμονι;

ΚΡΗΥΞ.

995 Ὀρσὰ Λακεδαίμων πᾶα καὶ τοὶ σύμμαχοι
ἅπαντες ἐστύκαντι· Πελλάνας δὲ δεῖ.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Ἀπὸ τοῦ δὲ τουτὶ τὸ κακὸν ὑμῖν ἐνέπεσεν;
ἀπὸ Πανός;

ΚΗΡΥΞ.

Οὔκ, ἀλλ' ἆρχε μέν, οἰῶ, Λαμπιτώ,
ἔπειτα τἄλλαι ταὶ κατὰ Σπάρταν ἅμα
1000 γυναῖκες ᾇπερ ἀπὸ μιᾶς ὑσπλαγίδος
ἀπήλαον τὼς ἄνδρας ἀπὸ τῶν ὑσσάκων.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ

Πῶς οὖν ἔχετε;

ΚΗΡΥΞ.

Μογίομες. Ἂν γὰρ τὰν πόλιν
ᾇπερ λυχνοφορίοντες ἐπικεκύφαμες.
Ταὶ γὰρ γυναῖκες οὐδὲ τῶ μύρτω σιγῆν
1005 ἐῶντι, πρίν χ' ἅπαντες ἐξ ἑνὸς λόγω
σπονδὰς ποιησώμεσθα ποττὰν Ἑλλάδα.

ΠΡΟΒΟΥΛΟΣ.

Τουτὶ τὸ πρᾶγμα πανταχόθεν ξυνομώμοται

feratur in terram, deinde repente in mentulam in cidat et infigatur!

CADUCEATOR.

Ubi Athenarum est senatus, aut ubi sunt magistratus? Volo aliquid novi dicere.

PROVISOR.

Tu vero quis es? utrum homo, an Conissalus?

CADUCEATOR.

Caduceator ego sum, o stulte: testor deos geminos: veni Sparta, pacis conciliandæ gratia.

PROVISOR.

Ergone advenisti hastam sub axilla gerens?

CADUCEATOR.

Non ego hercle.

PROVISOR.

Quo te versas? quidve prætendis sagum? an dolent tibi inguina ex itinere?

CADUCEATOR.

Ineptus mecastor est hic homo.

PROVISOR.

Sed arrigis, impurissime.

CADUCEATOR.

Non ego hercle: noli nugari.

PROVISOR.

At quid est hoc tibi?

CADUCEATOR.

Scytala Laconica.

PROVISOR.

Sit modo hæc scytala Laconica; sed mihi, tanquam scienti, dic verum. Quomodo sese res vestræ habent Lacedæmone?

CADUCEATOR.

Erecta est universa Lacedæmon, et socii omnes arrigunt: Pellena opus est.

PROVISOR.

Undenam vero istud malum in vos ingruit? num a Panos ira?

CADUCEATOR.

Non. Principium quidem fecit, opinor, Lampito: deinde ceteræ simul Spartanæ mulieres uno consensu viros a cunnis abegerunt.

PROVISOR.

Quomodo ergo habetis?

CADUCEATOR.

Ærumnis conficimur: nam per urbem incurvi ambulamus, tanquam lucernas gestantes: mulieres enim ne tangi quidem sibi cunnum a nobis patiuntur, priusquam omnes unanimi consilio pacem faciamus cum Græcia.

PROVISOR.

In hanc rem undique conjurarunt mulieres:

ὑπὸ τῶν γυναικῶν· ἄρτι νυνὶ μανθάνω.
Ἀλλ' ὡς τάχιστα φράζε περὶ διαλλαγῶν
1010 αὐτοκράτορας πρέσβεις ἀποπέμπειν ἐνθαδί.
Ἐγὼ δ' ἑτέρους ἐνθένδε τῇ βουλῇ φράσω
πρέσβεις ἑλέσθαι, τὸ πέος ἐπιδείξας τοδί.

ΚΗΡΥΞ.

Πωτάομαι· κράτιστα γὰρ παντᾷ λέγεις.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Οὐδέν ἐστι θηρίον γυναικὸς ἀμαχώτερον,
1015 οὐδὲ πῦρ, οὐδ' ὧδ' ἀναιδὴς οὐδεμία πόρδαλις.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ταῦτα μέντοι σὺ ξυνιεὶς εἶτα πολεμεῖς ἐμοί,
ἐξόν, ὦ πονηρέ, σοὶ βέβαιον ἔμ' ἔχειν φίλην;

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ὡς ἐγὼ μισῶν γυναῖκας οὐδέποτε παύσομαι.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἀλλ' ὅταν βούλῃ σύ· νυνὶ δ' οὔ σε περιόψομαι
1020 γυμνὸν ὄνθ' οὕτως. Ὅρα γὰρ ὡς καταγέλαστος εἶ.
Ἀλλὰ τὴν ἐξωμίδ' ἐνδύσω σε προσιοῦσ' ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Τοῦτο μὲν μὰ τὸν Δί' οὐ πονηρὸν ἐποιήσατε·
ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς γὰρ πονηρᾶς καὶ τότ' ἀπέδυν ἐγώ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Πρῶτα μὲν φαίνει γ' ἀνήρ· εἶτ' οὐ καταγέλαστος εἶ·
1025 κεἴ με μὴ 'λύπεις, ἐγὼ σοῦ κἂν τόδε τὸ θηρίον
τοὐπὶ τὠφθαλμῷ λαβοῦσ' ἐξεῖλον ἄν, ὃ νῦν ἔνι.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Τοῦτ' ἄρ' ἦν με τοὐπιτρῖβον, δακτύλιος οὑτοσί·
ἐκσκάλευσον αὐτό, κᾆτα δεῖξον ἀφελοῦσά μοι·
ὡς τὸν ὀφθαλμόν γέ μου νὴ τὸν Δία πάλαι δάκνει.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

1030 Ἀλλὰ δράσω ταῦτα· καίτοι δύσκολος ἔφυς ἀνήρ.
Ἦ μέγ', ὦ Ζεῦ, χρῆμ' ἰδεῖν τῆς ἐμπίδος ἔνεστί σοι.
Οὐχ ὁρᾷς; οὐκ ἐμπίς ἐστιν ἥδε Τρικορυσία;

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Νὴ Δί' ὤνησάς γέ μ', ὡς πάλαι γέ μ' ἐφρεωρύχει,
ὥστ' ἐπειδὴ 'ξῃρέθη, ῥεῖ μου τὸ δάκρυον πολύ.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

1035 Ἀλλ' ἀποψήσω σ' ἐγώ, καίτοι πάνυ πονηρὸς εἶ,
καὶ φιλήσω.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Μὴ φιλήσῃς.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Ἤν τε βούλῃ γ' ἤν τε μή.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ἀλλὰ μὴ ὥρασ' ἵκοισθ'· ὡς ἐστὲ θωπικαὶ φύσει,
κἄστ' ἐκεῖνο τοὔπος ὀρθῶς κοὐ κακῶς εἰρημένον,
οὔτε σὺν πανωλέθροισιν οὔτ' ἄνευ πανωλέθρων.
1040 Ἀλλὰ νυνὶ σπένδομαί σοι, καὶ τὸ λοιπὸν οὐκέτι
οὔτε δράσω φλαῦρον οὐδὲν οὔθ' ὑφ' ὑμῶν πείσομαι.
Ἀλλὰ κοινῇ συσταλέντες τοῦ μέλους ἀρξώμεθα.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.

Οὐ παρασκευαζόμεσθα — Στρ.
τῶν πολιτῶν οὐδέν', ὦνδρες,

nunc demum intellego. Sed quamprimum renuntia, ut de pace legatos plena cum potestate huc mittant : ego vero senatui dicam, ut alios hinc lectos mittant legatos, ostendens hunc penem.

CADUCEATOR.

Volabo : nam optime prorsus autumas.

CHORUS SENUM.

Nulla est bestia muliere inexpugnabilior, nec ignis, nec ulla pardalis tam impudens.

CHORUS MULIERUM.

Hæc vero ita esse intellegis, et bellum geris in me, quum tibi nunc, o improbe, liceat certam me habere amicam?

CHORUS SENUM.

Equidem mulieres odisse non desinam.

CHORUS MULIERUM.

Sed quando voles, desines : nunc vero non patiar te nudum sic esse : vide enim, quam sis ridiculus. Verum accedam, et tibi hanc exomidem induam.

CHORUS SENUM.

Istuc quidem hercle non perperam facitis : verum præ iracundia illam modo exui.

CHORUS MULIERUM.

Primo quidem vir videris : deinde non es ridiculus : et nisi mihi molestus fuisses, ego tibi hanc bestiolam, quæ oculo tuo nunc insidet, prehensam exemissem.

CHORUS SENUM.

Hoc nimirum erat, quod me cruciabat, mordaculus ille. Erue id; et ubi detraxeris, ostende mihi : nam dudum hercle oculum mihi morsicat.

CHORUS MULIERUM.

Sed faciam id, etsi homo sis morosus. O Jupiter! ingens utique aspectu culex inest tibi. Nonne vides? annon iste culex est Tricorysius?

CHORUS SENUM.

Edepol me beasti. Nam dudum me fodiebat, quasi puteum faceret : itaque, postquam exemtus est, fluit mihi lacrima largiter.

CHORUS MULIERUM.

Sed detergam ego te, etsi valde sis malus; et osculabor.

CHORUS SENUM.

Ne osculeris.

CHORUS MULIERUM.

Velis nolis, tamen.

CHORUS SENUM.

Male pereatis, ut estis ingenio ad blandiendum composito! et est vetus illud verbum vere et non perperam dictum : *Neque cum perniciosissimis, neque sine perniciosissimis*. Sed nunc tecum paciscor, me deinceps nec facturum amplius vobis, nec passuros a vobis quicquam mali : sed jam coetu facto incipiamus una canticum.

CHORUS MULIERUM.

Ita nos, o viri, comparamus, ut nulli civium

φλαῦρον εἰπεῖν οὐδεέν·
1045 ἀλλὰ πολὺ τοὔμπαλιν πάντ' ἀγαθὰ καὶ λέγειν
καὶ δρᾶν· ἱκανὰ γὰρ τὰ κακὰ καὶ τὰ παρακείμενα.
1050 Ἀλλ' ἐπαγγελλέτω πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή,
εἴ τις ἀργυρίδιον δεῖ-
ται λαβεῖν, μνᾶς ἢ δύ' ἢ τρεῖς,
πόλλ' ἔσω 'στὶ
κἄχομεν βαλάντια.
1055 Κἄν ποτ' εἰρήνη φανῇ,
ὅστις ἂν νυνὶ δανείση-
ται παρ' ἡμῶν,
ἂν λάβῃ μηκέτ' ἀποδῷ.
Ἑστιᾶν δὲ μέλλομεν ξέ-
νους τινὰς Καρυστίους, ἄν-
δρας καλούς τε κἀγαθούς.
1060 Κἄστιν ἔτ' ἔτνος τι, καὶ δελφάκιον ἦν τί μοι,
καὶ τοῦτο τέθυχ', ὥστε κρέ' ἔδεσθ' ἁπαλὰ καὶ καλά.
1065 Ἥκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ τήμερον· πρῴ δὲ χρὴ
τοῦτο δρᾶν λελουμένους, αὐ-
τούς τε καὶ τὰ παιδί', εἶτ' εἴ-
σω βαδίζειν,
μηδ' ἐρέσθαι μηδένα,
ἀλλὰ χωρεῖν ἄντικρυς,
1070 ὥσπερ οἴκαδ' εἰς ἑαυτῶν,
γεννικῶς, ὡς
ἡ θύρα κεκλείσεται.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Καὶ μὴν ἀπὸ τῆς Σπάρτης οἱδὶ πρέσβεις ἕλκοντες ὑπήνας
χωροῦσ', ὥσπερ χοιροκομεῖον περὶ τοῖς μηροῖσιν ἔχοντες.
Ἄνδρες Λάκωνες πρῶτα μέν μοι χαίρετε,
1075 εἶτ' εἴπαθ' ἡμῖν πῶς ἔχοντες ἥκετε.

ΛΑΚΩΝ.

Τί δεῖ ποθ' ὔμμε πολλὰ μυσίδδειν ἔπη;
ὁρῆν γὰρ ἔξεσθ' ὡς ἔχοντες ἵκομες.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Βαβαί· νενεύρωται μὲν ἥδε συμφορὰ
δεινῶς· τεθερμῶσθαί γε χεῖρον φαίνεται.

ΛΑΚΩΝ.

1080 Ἄφατα. Τί κἂν λέγοι τις; ἀλλ' ὅπα σέλει
παντᾷ τις ἐλσὼν ἁμὶν εἰράναν σέτω.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Καὶ μὴν ὁρῶ γε τούσδε τοὺς αὐτόχθονας
ὥσπερ παλαιστὰς ἄνδρας ἀπὸ τῶν γαστέρων
θαἰμάτι' ἀποστέλλοντας· ὥστε φαίνεται
1085 ἀσκητικὸν τὸ χρῆμα τοῦ νοσήματος.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Τίς ἂν φράσειε ποῦ 'στιν ἡ Λυσιστράτη;
ὡς ἄνδρες ἡμεῖς οὑτοιὶ τοιουτοιί.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Χαὔτη ξυνᾴδει χἀτέρα ταύτῃ νόσος.
Ἦ που πρὸς ὄρθρον σπασμὸς ὑμᾶς λαμβάνει;

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1090 Μὰ Δί', ἀλλὰ ταυτὶ δρῶντες ἐπιτετρίμμεθα.
Ὥστ' εἴ τις ἡμᾶς μὴ διαλλάξει ταχύ,
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ Κλεισθένη βινήσομεν.

ne minimum quidem mali dicamus : sed contra potius omnia bona et dicamus et faciamus : etenim sufficiunt præsentia hæc mala. Sed profiteatur quicunque vir aut femina pecunia eget, et accipere vult minas duas aut tres : nam plurimum est intus, nosque habemus crumenas : et si aliquando pax exoriatur, quicunque nunc mutuabitur, is quæ a nobis acceperit nunquam reddet. Convivio autem excepturæ sumus hospites quosdam Carystios, viros bonos et fortes : et est nonnihil pultis : et porcellus erat mihi, quem mactavi : sicque carnes edetis teneras et bonas. Venite ergo in domum meam hodie : tempori autem oportet hoc facere lotos, vos ipsos et liberos vestros : deinde intro ire, nec quemquam interrogare : sed recta ingredi, tanquam in domos vestras, strenue : nam — janua erit clausa.

CHORUS SENUM.

Sed e Sparta isti legati, trahentes barbas, adveniunt, tanquam suile vimineum circa femora adligatum habentes.

Primum quidem, o Lacones, salvete : deinde dicite nobis quo in statu huc veneritis.

LACO.

Cur vobis rem multis verbis narremus? cernere licet, quo in statu venerimus.

CHORUS SENUM.

Papæ! huic malo intenduntur nervi perquam vehementer; gliscitque fervor pejorem in modum.

LACO.

Incredibile dictu. Quid verbis opus est? sed veniat quis, et quo tandem pacto voluerit, pacem nobis constituat.

CHORUS SENUM.

Atqui et istos conspicor indigenas, tanquam luctatores a ventre rejicientes vestes, ita ut athleticum quid hic morbus videatur.

ATHENIENSIS.

Quis indicet nobis Lysistratam, ubi sit? nam viri adsumus et nos hujuscemodi.

CHORUS SENUM.

Et alter hic morbus alteri congruit. Numquid mane tentigo vos capit?

ATHENIENSIS.

Immo hercle perimus, dum hoc experimur. Quare, nisi pacem quis inter nos ocius conciliet, fieri non poterit, quin Clisthenem futuamus.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Εἰ σωφρονεῖτε, θαἰμάτια λήψεσθ', ὅπως
τῶν ἑρμοκοπιδῶν μή τις ὑμᾶς ὄψεται.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1095 Νὴ τὸν Δί' εὖ μέντοι λέγεις.

ΛΑΚΩΝ.

Ναὶ τὼ σιὼ
παντᾶ γα. Φέρε τὸ ἔσθος ἀμβαλώμεθα.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Ὦ χαίρετ', ὦ Λάκωνες· αἰσχρά γ' ἐπάθομεν.

ΛΑΚΩΝ.

Ὦ πουλυχαρίδα, δεινά τἂν ἐπεπόνθεμες,
αἴ κ' εἶδον ἀμὲ τὤνδρες ἀναπεφλασμένως.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1100 Ἄγε δή, Λάκωνες, αὔθ' ἕκαστα χρὴ λέγειν.
Ἐπὶ τί πάρεστε δεῦρο;

ΛΑΚΩΝ.

Περὶ διαλλαγᾶν
πρέσβεις.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Καλῶς δὴ λέγετε· χἠμεῖς τουτογί.
Τί οὐ καλοῦμεν δῆτα τὴν Λυσιστράτην,
ἥπερ διαλλάξειεν ἡμᾶς ἂν μόνη;

ΛΑΚΩΝ.

1105 Ναὶ τὼ σιώ, κἂν λῆτε, τὸν Λυσίστρατον.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ἀλλ' οὐδὲν ἡμᾶς, ὡς ἔοικε, δεῖ καλεῖν·
αὐτὴ γάρ, ὡς ἤκουσεν, ἥδ' ἐξέρχεται.
Χαῖρ', ὦ πασῶν ἀνδρειοτάτη· δεῖ δὴ νυνί σε γενέσθαι
δεινήν, ἀγαθήν, φαύλην, σεμνήν, ἀγανήν, ** πολύπειρον·
1110 ὡς οἱ πρῶτοι τῶν Ἑλλήνων τῇ σῇ ληφθέντες ἴϋγγι
συνεχώρησάν σοι καὶ κοινῇ τἀγκλήματα πάντ' ἐπέτρεψαν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἀλλ' οὐχὶ χαλεπὸν τοὔργον, εἰ λάβοι γέ τις
ὀργῶντας ἀλλήλων τε μὴ 'κπειρωμένους.
Τάχα δ' εἴσομαι 'γώ. Ποῦ 'στιν ἡ Διαλλαγή;
1115 Πρόσαγε λαβοῦσα πρῶτα τοὺς Λακωνικούς,
καὶ μὴ χαλεπῇ τῇ χειρὶ μηδ' αὐθαδικῇ,
μηδ' ὥσπερ ἡμῶν ἄνδρες ἀμαθῶς τοῦτ' ἔδρων,
ἀλλ' ὡς γυναῖκας εἰκός, οἰκείως πάνυ.
Ἢν μὴ διδῷ τὴν χεῖρα, τῆς σάθης ἄγε.
1120 Ἴθι καὶ σὺ τούτους τοὺς Ἀθηναίους ἄγε·
οὗ δ' ἂν διδῶσι, πρόσαγε τούτους λαβομένη.
Ἄνδρες Λάκωνες, στῆτε παρ' ἐμὲ πλησίον,
ἐνθένδε θ' ὑμεῖς, καὶ λόγων ἀκούσατε.
Ἐγὼ γυνὴ μέν εἰμι, νοῦς δ' ἔνεστί μοι·
1125 αὐτὴ δ' ἐμαυτῆς οὐ κακῶς γνώμης ἔχω·
τοὺς δ' ἐκ πατρός τε καὶ γεραιτέρων λόγους
πολλοὺς ἀκούσασ' οὐ μεμούσωμαι κακῶς.
Λαβοῦσα δ' ὑμᾶς λοιδορῆσαι βούλομαι
κοινῇ δικαίως, οἳ μιᾶς γε χέρνιβος
1130 βωμοὺς περιρραίνοντες, ὥσπερ ξυγγενεῖς,
Ὀλυμπίασιν, ἐν Πύλαις, Πυθοῖ — πόσους
εἴποιμ' ἂν ἄλλους, εἴ με μηκύνειν δέοι; —

CHORUS SENUM.

Si sapitis, vestes sumetis, ut ne quis eorum, qui Hermas truncant, vos videat.

ATHENIENSIS.

Recte, ita me Jupiter amet, autumas.

LACO.

Ita me Castores, recte omnino. Agedum amiciamur.

ATHENIENSIS.

Salvete, o Lacones : turpe est, quod nobis accidit.

LACO.

O carissime, male utique nobis fuisset, si vidissent isti viri mentulas nostras erectas.

ATHENIENSIS.

Agite, Lacones, aperte profitendum est : quare huc advenistis?

LACO.

De pace legati.

ATHENIENSIS.

Recte dicitis; et nos ob eam rem. Quidni ergo vocamus Lysistratam, quæ sola nos conciliare possit?

LACO.

Ita edepol, et, si vultis, Lysistratum.

CHORUS SENUM.

Sed nihil opus est, ut videtur, a vobis eam evocarier : ipsa enim, re audita, egreditur.

Salve, mulier omnium fortissima : nunc te decet esse formidabilem, probam, simplicem, gravem, mitem, callidam. Nam primarii Græciæ viri, tuis illecebris capti, tibi permiserunt, et communi consilio commiserunt querelas suas.

LYSISTRATA.

Sed non difficile negotium est, si quis subantes eos offendat, et mutuo masculæ Veneris usu abstinentes. Sed mox scibo. Ubi est Pax? Adduc primum Laconas prehensos manu, sed non dura, nec superba, neque, ut viri nostri solebant, invenuste; sed, ut mulieres decet, familiariter omnino. Si tibi quis manum non dederit, mentula prehensum duc. Age tu etiam Athenienses duc istos, qua concedent parte prehensos. Vos Lacones, state huc prope me : vos autem istinc, et verba mea percipite. Mulier quidem sum : mens tamen inest mihi : et primum quidem a natura mihi inditum fuit, ut recte sentirem : tum, præceptis multis e patre meo et senioribus auditis, erudita sum non male. Volo autem vos communi argumento increpare, idque merito : qui, licet eadem aqua lustrali aras conspergatis, tanquam cognati, Olympiæ, Pylis, Delphis, (quot alia memorarem loca, si vellem esse prolixior?) quum non desint barbari

ἐχθρῶν παρόντων βαρβάρων στρατεύμασιν
Ἕλληνας ἄνδρας καὶ πόλεις ἀπόλλυτε.
1135 Εἷς μὲν λόγος μοι δεῦρ' ἀεὶ περαίνεται.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαί γ' ἀπεψωλημένος.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Εἶτ', ὦ Λάκωνες, πρὸς γὰρ ὑμᾶς τρέψομαι,
οὐκ ἴσθ', ὅτ' ἐλθὼν δεῦρο Περικλείδας ποτὲ
ὁ Λάκων Ἀθηναίων ἱκέτης καθέζετο
1140 ἐπὶ τοῖσι βωμοῖς ὠχρὸς ἐν φοινικίδι,
στρατιὰν προσαιτῶν; ἡ δὲ Μεσσήνη τότε
ὑμῖν ἐπέκειτο, χὠ θεὸς σείων ἅμα.
Ἐλθὼν δὲ σὺν ὁπλίταισι τετρακισχιλίοις
Κίμων ὅλην ἔσωσε τὴν Λακεδαίμονα.
1145 Ταυτὶ παθόντες τῶν Ἀθηναίων ὕπο
δῃοῦτε χώραν, ἧς ὕπ' εὖ πεπόνθατε;

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Ἀδικοῦσιν οὗτοι νὴ Δί', ὦ Λυσιστράτη.

ΛΑΚΩΝ.

Ἀδικίομες· ἀλλ' ὁ πρωκτὸς ἄφατος ὡς καλός.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ὑμᾶς δ' ἀφήσειν τοὺς Ἀθηναίους μ' οἴει;
1150 οὐκ ἴσθ' ὅθ' ὑμᾶς οἱ Λάκωνες αὖθις αὖ
κατωνάκας φοροῦντας ἐλθόντες δορὶ
πολλοὺς μὲν ἄνδρας Θετταλῶν ἀπώλεσαν,
πολλοὺς δ' ἑταίρους Ἱππίου καὶ ξυμμάχους,
ξυνεκμαχοῦντες τῇ τόθ' ἡμέρᾳ μόνοι,
1155 κἀλευθέρωσαν, κἀντὶ τῆς κατωνάκης
τὸν δῆμον ὑμῶν χλαῖναν ἠμπισχον πάλιν;

ΛΑΚΩΝ.

Οὔπα γυναῖκ' ὄπωπα χαϊωτέραν.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Ἐγὼ δὲ κύσθον γ' οὐδέπω καλλίονα.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Τί δῆθ' ὑπηργμένων γε πολλῶν κἀγαθῶν
1160 μάχεσθε κοὐ παύεσθε τῆς μοχθηρίας;
τί δ' οὐ διηλλάγητε; φέρε, τί τοὐμποδών;

ΛΑΚΩΝ.

Ἀμές γε λῶμες, αἴ τις ἁμὶν τοὔγκυκλον
λῇ τοῦτ' ἀποδόμεν.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ποῖον, ὦ τᾶν;

ΛΑΚΩΝ.

Τὰν Πύλον,
ἅσπερ πάλαι δεόμεθα καὶ βλιμάδδομες.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1165 Μὰ τὸν Ποσειδῶ, τοῦτο μέν γ' οὐ δράσετε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἄφετ', ὠγάθ', αὐτοῖς.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

Κᾆτα τίνα κινήσομεν;

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἕτερόν γ' ἀπαιτεῖτ' ἀντὶ τούτου χωρίον.

---

hostes, tamen infestis exercitibus Græcos et eorum urbes pessundatis. Prima quidem sententia mihi huc usque devenit.

ATHENIENSIS.

At ego tentigine pereo.

LYSISTRATA.

Deinde vos Lacones, nam ad vos me convertam, nonne scitis, ut olim huc veniens Periclides Laco, Atheniensibus supplex, ad aras sedit, pallidus, in purpureo amictu, auxiliares copias petens? nam tunc vos urgebat Messena, et una Neptunus terram quatiens. At Cimon cum quatuor millibus armatis profectus universam servavit Lacedæmonem. His ab Atheniensibus acceptis beneficiis, vastatis terram, cujus talia sunt in vos merita?

ATHENIENSIS.

Injurii sunt isti hercle, o Lysistrata.

LACO.

Injurii sumus : sed vix dici potest, quam pulcer sit hujus culus.

LYSISTRATA.

At putasne me vos Athenienses absoluturam culpa? nonne meministis, ut vicissim Lacones, quando servilibus tunicis induti eratis, venientes armati, multos occiderunt Thessalos, multosque Hippiæ amicos et socios, soli suppetias vobis ferentes illo die, et restituta vobis libertate, pro servili tunica populum vestrum pallio amicierunt denuo?

LACO.

Nondum vidi mulierem præstantiorem.

ATHENIENSIS.

At ego cunnum nunquam pulcriorem.

LYSISTRATA.

Cur ego, quum tam multa et præclara merita vestra exstent, pugnatis, et non desistitis a malitia? cur non reconciliamini? age, quid obstat?

LACO.

Nos quidem volumus, si quis nobis encyclum istud reddere velit.

LYSISTRATA.

Quodnam, o bone?

LACO.

Pylum, ut dudum eam flagitamus et captamus.

ATHENIENSIS.

Illud quidem vobis nunquam eveniet, per Neptunum juro.

LYSISTRATA.

Concedite illis, o boni.

ATHENIENSIS.

Postea quamnam movebimus?

LYSISTRATA.

Aliud reposcite pro isto castellum.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Τὸ δεῖνα τοίνυν παράδοθ' ἡμῖν τουτονὶ
πρώτιστα τὸν Ἐχινοῦντα καὶ τὸν Μηλιᾶ
1170 κόλπον τὸν ὄπισθεν καὶ τὰ Μεγαρικὰ σκέλη.

ΛΑΚΩΝ.
Οὐ τὼ σιώ, οὐχὶ πάντα γ', ὦ λισσάνιε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Ἐᾶτε, μηδὲν διαφέρου περὶ σκελοῖν.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Ἤδη γεωργεῖν γυμνὸς ἀποδὺς βούλομαι.

ΛΑΚΩΝ.
Ἐγὼ δὲ κοπραγωγῆν γα πρῴ ναὶ τὼ σιώ.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
1175 Ἐπὴν διαλλαγῆτε, ταῦτα δράσετε.
Ἀλλ' εἰ δοκεῖ δρᾶν ταῦτα, βουλεύσασθε καὶ
τοῖς ξυμμάχοις ἐλθόντες ἀνακοινώσατε.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Ποίοισιν, ὦ τᾶν, ξυμμάχοις; ἐστύκαμεν.
Οὐ ταὐτὰ δόξει τοῖσι συμμάχοισι νῷν,
1180 βινεῖν ἅπασιν;

ΛΑΚΩΝ.
Τοῖσι γοῦν ναὶ τὼ σιὼ
ἁμοῖσι.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Καὶ γὰρ ναὶ μὰ Δία Καρυστίοις.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.
Καλῶς λέγετε. Νῦν οὖν ὅπως ἁγνεύσετε,
ὅπως ἂν αἱ γυναῖκες ὑμᾶς ἐν πόλει
ξενίσωμεν ὧν ἐν ταῖσι κίσταις εἴχομεν.
1185 Ὅρκους δ' ἐκεῖ καὶ πίστιν ἀλλήλοις δότε·
κἄπειτα τὴν αὑτοῦ γυναῖχ' ὑμῶν λαβὼν
ἄπεισ' ἕκαστος.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Ἀλλ' ἴωμεν ὡς τάχος.

ΛΑΚΩΝ.
Ἄγ' ὄπα τυ λῇς.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
Νὴ τὸν Δί' ὡς τάχιστά γε.

ΧΟΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ. Ἀντ.
Στρωμάτων δὲ ποικίλων καὶ
χλανιδίων καὶ ξυστίδων καὶ
1190 χρυσίων, ὅσ' ἐστί μοι,
οὐ φθόνος ἔνεστί μοι πᾶσι παρέχειν φέρειν
τοῖς παισίν, ὁπόταν τε θυγάτηρ τινὶ κανηφορῇ.
1195 Πᾶσιν ὑμῖν λέγω λαμβάνειν τῶν ἐμῶν
χρημάτων νῦν ἔνδοθεν, καὶ
μηδὲν οὕτως εὖ σεσημάν-
θαι τὸ μὴ οὐχὶ
1200 τοὺς ῥύπους ἀνασπάσαι,
χἄττ' ἂν ἔνδον ᾖ φορεῖν.
Ὄψεται δ' οὐδὲν σκοπῶν, εἰ
μή τις ὑμῶν
ὀξύτερον ἐμοῦ βλέπει.
Εἰ δέ τῳ μὴ σῖτος ὑμῶν

ATHENIENSIS.
Eccere! date igitur nobis hunc Echinuntem primo, et Maliensem sinum pone adjacentem, et Megarica Crura.

LACO.
Non edepol omnia, o dulcissime.

LYSISTRATA.
Sinite, ne contende de Cruribus.

ATHENIENSIS.
Jam exuta veste nudus agrum arare volo.

LACO.
At pol ego certe stercorare mane.

LYSISTRATA.
Ubi pax vobis reconciliata fuerit, istuc facietis. Sed si de pace vobis constat sententia, deliberate, et socios adeuntes rem cum iis communicate.

ATHENIENSIS.
Nam quos, o bona, socios? arrigimus. Annon idem nostris sociis videbitur, omnibus futuendum esse?

LACO.
Sic edepol meis.

ATHENIENSIS.
Immo hercle etiam Carystiis.

LYSISTRATA.
Recte dicitis. Nunc curate ut puri sitis, ut nos mulieres in arce convivio vos excipiamus de illis quæ in cistis habemus. Jusjurandum et fidem illic invicem date, deinde uxore sua accepta, vestrum unusquisque abibit.

ATHENIENSIS.
Sed eamus quam citissime.

LACO.
Duc quo tu vis.

ATHENIENSIS.
Ita hercle, quam celerrime.

CHORUS MULIERUM.
Stragulas vestes et lænas, et xystidas, et aurea vasa, quidquid est mihi, sine invidia volo omnibus præbere, ut ferant suis liberis, si quando alicujus filia canistrum in sacris gestet. Omnibus vobis dico, ut sumatis nunc de meis opibus e domo mea, et nihil tam bene obsignatum esse, quin ceram revellatis, et quæ intus condita sunt auferatis. Sed qui omnia circumspexerit, nihil videbit, nisi quis vestrûm acutius cernit, quam ego. Si vero alicui cibus deest, quo vernas et parvolam

ἔστι, βόσκει δ' οἰκέτας καὶ
1305 σμικρὰ πολλὰ παιδία,
ἔστι παρ' ἐμοῦ λαβεῖν πυρίδια λεπτὰ μὲν,
ὁ δ' ἄρτος ἀπὸ χοίνικος ἰδεῖν μάλα νεανίας.
1310 Ὅστις οὖν βούλεται τῶν πενήτων ἴτω
εἰς ἐμοῦ σάκους ἔχων καὶ
κωρύκους, ὡς λήψεται πυ-
ρούς· ὁ Μανῆς δ'
οὑμὸς αὐτοῖς ἐμβαλεῖ.
Πρός γε μέντοι τὴν θύραν
προαγορεύω μὴ βαδίζειν
τὴν ἐμὴν, ἀλλ'
1315 εὐλαβεῖσθαι τὴν κύνα.

ΑΓΟΡΑΙΟΣ.

Ἄνοιγε τὴν θύραν σύ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Παραχωρεῖν θέλεις;
Ὑμεῖς τί κάθησθε; μῶν ἐγὼ τῇ λαμπάδι
ὑμᾶς κατακαύσω; φορτικὸν τὸ χωρίον.

ΑΓΟΡΑΙΟΣ.

Οὐκ ἂν ποιήσαιμ'.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εἰ δὲ πάνυ δεῖ τοῦτο δρᾶν,
1320 ὑμῖν χαρίσασθαι, προσταλαιπωρήσομεν.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Χἠμεῖς γε μετὰ σοῦ ξυνταλαιπωρήσομεν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Οὐκ ἄπιτε; κωκύσεσθε τὰς τρίχας μακρά.
Οὐκ ἄπιθ', ὅπως ἂν οἱ Λάκωνες ἔνδοθεν
καθ' ἡσυχίαν ἀπίωσιν εὐωχημένοι;

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1325 Οὔπω τοιοῦτον συμπόσιον ὄπωπ' ἐγώ.
Ἦ καὶ χαρίεντες ἦσαν οἱ Λακωνικοί·
ἡμεῖς δ' ἐν οἴνῳ ξυμπόται σοφώτατοι.

ΧΟΡΟΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.

Ὀρθῶς γ', ὁτιὴ νήφοντες οὐχ ὑγιαίνομεν·
ἢν τοὺς Ἀθηναίους ἐγὼ πείσω λέγων,
1330 μεθύοντες ἀεὶ πανταχοῖ πρεσβεύσομεν.
Νῦν μὲν γὰρ ὅταν ἔλθωμεν ἐς Λακεδαίμονα
νήφοντες, εὐθὺς βλέπομεν ὅ τι ταράξομεν·
ὥσθ' ὅ τι μὲν ἂν λέγωσιν οὐκ ἀκούομεν,
ἃ δ' οὐ λέγουσι, ταῦθ' ὑπονενοήκαμεν·
1335 ἀγγέλλομεν δ' οὐ ταὐτὰ τῶν αὐτῶν πέρι.
Νυνὶ δ' ἅπαντ' ἤρεσκεν· ὥστ' εἰ μέν γέ τις
ᾄδοι Τελαμῶνος, Κλειταγόρας ᾄδειν δέον,
ἐπῃνέσαμεν ἂν καὶ προσεπιωρκήσαμεν.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἀλλ' οὑτοιὶ γὰρ αὖθις ἔρχονται πάλιν
1340 ἐς ταυτόν. Οὐκ ἐρρήσετ', ὦ μαστιγίαι;

ΑΓΟΡΑΙΟΣ.

Νὴ τὸν Δί', ὡς ἤδη γε χωροῦσ' ἔνδοθεν.

ΛΑΚΩΝ.

Ὦ πουλυχαρίδα, λαβὲ τὰ φυσατήρια,
ἵν' ἐγὼ διποδιάξω γα κἀείσω καλὸν
ἐς τὼς Ἀσαναίως τε κἠς ἡμᾶς ἅμα.

sobolem numerosam pascat, licet a me sumere contritas fruges : at est panis unius chœnicis, aspectu valde magnus. Quisquis igitur vult pauperum, eat in domum meam saccos habens et peras, accepturus fruges : Manes autem servus meus eis indet. Verumtamen ad januam meam ne quis accedat, prædico : sed caveat canem.

CIRCUMFORANEUS.

Aperi januam.

FAMULUS.

Nonne vis loco cedere? Vos, quid sedetis? num vultis, ut ego lampade hac vos comburam? molesta est hæc statio.

CIRCUMFORANEUS.

Non recedam.

FAMULUS.

Sed si omnino id faciendum est, ut vobis gratificemur, durabimus.

CHORUS SENUM.

Et nos tecum una durabimus.

FAMULUS.

Nonne abitis? Male erit vestris capillis et flebitis largiter. Non abitis, ut Lacones ex ædibus quiete abeant rerum omnium saturi?

ATHENIENSIS.

Nunquam equidem vidi tale convivium. Faceti utique erant Lacones : nos autem in vino convivæ sapientissumi.

CHORUS SENUM.

Recte autumas, quia sobrii insanimus. Quod si Athenienses me audient, madidi semper obibimus legationes ubicumque. Nunc enim si quando Lacedæmonem venimus sicci, statim circumspicimus, ecquid turbare possimus. Itaque quid dicant, non audimus : quæ vero non dicunt, hæc suspicamur perperam : et nuntiamus non eadem de iisdem rebus. At nunc omnia placuerunt, ut si quis cantaret *Telamonis,* quum cantare debuisset scolion Clitagoræ, tamen laudaremus, et insuper pejeraremus.

FAMULUS.

Sed isti rursus huc conveniunt. Nonne facessitis, verberones?

CIRCUMFORANEUS.

Ita hercle : jam enim intus egrediuntur convivæ.

LACO.

O dulcissime, cape tibias, ut ego tripudiem et canam lepide in Athenienses et nos simul.

ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

1245 Λαβὲ δῆτα τὰς φυσαλλίδας πρὸς τῶν θεῶν,
ὡς ἥδομαί γ' ὑμᾶς ὁρῶν ὀρχουμένους.

ΧΟΡΟΣ ΛΑΚΩΝΩΝ.

Ὅρμαον
τὼς κυρσανίως, ὦ Μναμόνα,
τάν τ' ἐμὰν μῶαν, ἅτις
1250 οἶδεν ἀμὲ τώς τ' Ἀσαναίως,
ὅκα τοὶ μὲν ἐπ' Ἀρταμιτίῳ
πρόκροον θείκελοι
ποττὰ κᾶλα, τὼς Μήδως τ' ἐνίκων.
Ἀμὲ δ' αὖ Λεωνίδας
1255 ἆγεν ᾇπερ τὼς κάπρως
θάγοντας, οἰῶ, τὸν ὀδόντα·
πολὺς δ' ἀμφὶ τὰς γένυας ἀφρὸς ἤνσει,
πολὺς δ' ἅμα καττῶν σκελῶν ἵετο.
1260 Ἦν γὰρ τὤνδρες οὐκ ἐλάσσως
τᾶς ψάμμας, τοὶ Πέρσαι.
Ἀγρότερ' Ἄρταμι σηροκτόνε
μόλε δεῦρο, παρσένε σιὰ,
ποττὰς σπονδὰς,
1265 ὡς συνέχῃς πολὺν ἀμὲ χρόνον.
Νῦν δ' αὖ
φιλία τ' αἰὲς εὔπορος εἴη
ταῖς συνθήκαις
καὶ τᾶν αἱμυλᾶν ἀλωπέκων
1270 παυσαίμεθ'· ὦ
δεῦρ' ἴθι, δεῦρ', ὦ
κυναγὲ παρσένε.

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ.

Ἄγε νυν, ἐπειδὴ τἄλλα πεποίηται καλῶς,
ἀπάγεσθε ταύτας, ὦ Λάκωνες, τασδεδὶ
1275 ὑμεῖς· ἀνὴρ δὲ παρὰ γυναῖκα καὶ γυνὴ
στήτω παρ' ἄνδρα, κᾆτ' ἐπ' ἀγαθαῖς συμφοραῖς
ὀρχησάμενοι θεοῖσιν εὐλαβώμεθα
τὸ λοιπὸν αὖθις μὴ 'ξαμαρτάνειν ἔτι.

ΧΟΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.

Πρόσαγε χορὸν, ἔπαγε χάριτας,
1280 ἐπὶ δὲ κάλεσον Ἄρτεμιν·
ἐπὶ δὲ δίδυμον ἀγέχορον
ἰήιον
εὔφρον', ἐπὶ δὲ Νύσιον,
ὃς μετὰ Μαινάσι Βάκχιος ὄμμασι
δαίεται,
1285 Δία τε πυρὶ φλεγόμενον, ἐπί τε
πότνιαν ἄλοχον ὀλβίαν,
εἶτα δὲ δαίμονας, οἷς ἐπιμάρτυσι
χρησόμεθ' οὐκ ἐπιλήσμοσιν
Ἡσυχίας πέρι τῆς μεγαλόφρονος,
1290 ἥν ἐποίησε θεὰ Κύπρις.
Ἀλαλαὶ ἰὴ παιήων·
αἴρεσθ' ἄνω, ἰαὶ ἰαὶ,
ἰαὶ ὡς ἐπὶ νίκῃ.
Εὐοῖ εὐοῖ, εὐαὶ εὐαί.

ATHENIENSIS.

Quin tu cape tibias, per deos obsecro: nam nihil me magis oblectat, quam si vos saltantes conspicer.

CHORUS LACONUM.

Excita, o Mnemosyne, juvenes hosce, et meam Musam, quæ nostra et Atheniensium præclara facta novit: quando hi quidem ad Artemisium, diis similes, impetum fecerunt in naves hostiles, et Medos vicerunt. Nos vero Leonidas ducebat, tanquam apros, exacuentes dentem: plurima autem circa ora spuma efflorescebat, plurimaque simul defluebat cruribus. Erant enim viri Persæ numero non pauciores, quam arena. Silvarum potens Diana venatrix, huc ades, virgo diva, ad fœdus nostrum, ut concordiam nostram diu tuearis. Nunc jam deinceps amicitia permaneat facilis, inito fœdere; et astutiam vulpinam missam faciamus: o huc ades, o venatrix virgo.

LYSISTRATA.

Agite nunc rebus bene peractis ceteris, abducite istas, o Lacones; has autem, vos: vir apud mulierem, et mulier stet apud virum: et deinde ob felicem rerum successum, choreis in deorum honorem ductis, caveamus deinceps rursus peccare.

CHORUS ATHENIENSIUM.

Adduc chorum, adduc etiam gratias: præterea Dianam advoca; advoca etiam geminum Dianæ, chori ducem, Pæanem benignum: advoca Nysium, cui cum Mænadibus oculi sunt flagrantes: Jovemque igni coruscum, et conjugem venerandam advoca beatam: deinde vero deos, quibus testibus utemur non obliviosis circa magnanimam Pacem, quam fecit diva Cypris. Alalæ ié Pæan, tollite vos sublimes, iæ! iæ, tanquam victoria potiti, Euœ,

1298 Λάκων πρόφαινε δὴ σὺ μοῦσαν
ἐπὶ νέᾳ νέαν.

ΧΟΡΟΣ ΛΑΚΩΝΩΝ.

Ταΰγετον αὖτ' ἐραννὸν ἐκλιπῶα,
Μῶα μόλε Λάκαινα πρεπτὸν ἁμὶν
κλέῶα τὸν Ἀμύκλαις [Ἀπόλλω] σιὸν
1300 καὶ χαλκίοικον Ἀσάναν,
Τυνδαρίδας τ' ἀγασώς,
τοὶ δὴ παρ' Εὐρώταν ψιάδδοντι.
Εἶα μάλ' ἔμβη,
ὢ εἶα κοῦφα πάλλων,
1305 ὡς Σπάρταν ὑμνίωμες,
τᾷ σιῶν χοροὶ μέλοντι
καὶ ποδῶν κτύπος,
ᾇτε πῶλοι δ' αἱ κόραι
πὰρ τὸν Εὐρώταν
1310 ἀμπάλλοντι πυκνὰ ποδοῖν
ἀγκονίωαι,
ταὶ δὲ κόμαι σείονθ' ᾇπερ Βακχᾶν
θυρσαδδοᾶν καὶ παδοᾶν.
Ἁγῆται δ' ἁ Λήδας παῖς ἁγνὰ
1315 χοραγὸς εὐπρεπής.
Ἀλλ' ἄγε κόμαν παραμπύκιδδε, χερὶ ποδοῖν τε πάδη
ᾇ τις ἔλαφος· κρότον δ' ἁμᾶ ποίη χορωφελήταν
1320 καὶ τὰν σιὰν δ' αὖ τὰν κρατίσταν χαλκίοικον ὕμνη.
[τὰν παμμάχον.]

euoe; Euæ, euæ! Lacon, tu jam profer cantilenam de nova novam.

CHORUS LACONUM.

Taygetum amabilem relinquens, rursus veni, Musa Lacæna, venerandum nobis celebrans Amyclarum deum et Chalciœcam Minervam, Tyndaridasque fortes, qui ad Eurotam ludunt. Eia naviter ingredere, o eia leviter pedes jactans, ut Spartam celebremus, cui deorum chori sunt curæ, et pedum strepitus : puellæ vero propter Eurotam, ut pulli equini, subsultant, crebro pedum pulsu festinantes, comasque quassant, tanquam Bacchæ thyrsis ludentes. Præit autem Ledæ filia casta, dux chori pulcra. Sed age manu fluxos capillos implica vittæ et manibus pedibusque salta ut cerva : plausum simul fac choreis utilem, et divam fortissimam Chalciœcam celebra. [bellatricem.]

ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ, Εὐριπίδου κηδεστής.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
ΘΕΡΑΠΩΝ Ἀγάθωνος.
ΑΓΑΘΩΝ.
ΧΟΡΟΣ Ἀγάθωνος.
ΚΗΡΥΞ.
ΧΟΡΟΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΩΝ.
ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΙΝΕΣ.
ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.
ΠΡΥΤΑΝΙΣ.
ΣΚΥΘΗΣ ΤΟΞΟΤΗΣ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Ὦ Ζεῦ, χελιδὼν ἆρά ποτε φανήσεται;
ἀπολεῖ μ' ἀλοῶν ἄνθρωπος ἐξ ἑωθινοῦ.
Οἷόν τε, πρὶν τὸν σπλῆνα κομιδῇ μ' ἐκβαλεῖν,
παρὰ σοῦ πυθέσθαι, ποῖ μ' ἄγεις, Εὐριπίδη;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
5 Ἀλλ' οὐκ ἀκούειν δεῖ σε πάνθ' ὅσ' αὐτίκα
ὄψει παρεστώς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Πῶς λέγεις; αὖθις φράσον.
Οὐ δεῖ μ' ἀκούειν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Οὐχ ἅ γ' ἂν μέλλῃς ὁρᾶν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Οὐδ' ἆρ' ὁρᾶν δεῖ μ';

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Οὐχ ἅ γ' ἂν ἀκούειν δέῃ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Πῶς μοι παραινεῖς; δεξιῶς μέντοι λέγεις.
10 Οὐ φῂς σὺ χρῆναί μ' οὔτ' ἀκούειν οὔθ' ὁρᾶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Χωρὶς γὰρ αὐτοῖν ἑκατέρου 'στὶν ἡ φύσις,
τοῦ μήτ' ἀκούειν μήθ' ὁρᾶν, εὖ ἴσθ' ὅτι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Πῶς χωρίς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Οὕτω ταῦτα διεκρίθη τότε.
Αἰθὴρ γὰρ ὅτε τὰ πρῶτα διεχωρίζετο,
15 καὶ ζῷ' ἐν αὐτῷ ξυνετέκνου κινούμενα,
ᾧ μὲν βλέπειν χρὴ πρῶτ' ἐμηχανήσατο
ὀφθαλμὸν ἀντίμιμον ἡλίου τροχῷ,
δίκην δὲ χοάνης ὦτα διετετρήνατο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Διὰ τὴν χοάνην οὖν μήτ' ἀκούω μήθ' ὁρῶ;

THESMOPHORIAZUSÆ.

DRAMATIS PERSONÆ.

MNESILOCHUS, Euripidis socer.
EURIPIDES.
FAMULUS Agathonis.
AGATHO.
CHORUS Agathonis.
PRÆCO.
CHORUS Mulierum Thesmophoria celebrantium.
MULIERES QUÆDAM.
CLISTHENES.
PRYTANIS.
SCYTHA LICTOR.

MNESILOCHUS.
O Jupiter! quando tandem hirundo apparebit? perdet me hic homo, in orbem me circumducens a matutino usque tempore. Licetne vero, priusquam lien mihi excutiatur, percontari te, quo me ducis, Euripides?

EURIPIDES.
Sed non audire te oportet omnia, quæ statim præsens videbis.

MNESILOCHUS.
Quid ais? iterum memora. Non oportet me audire?

EURIPIDES.
Non, si quæ statim visurus es.

MNESILOCHUS.
Neque ergo videre me oportet?

EURIPIDES.
Non, si quæ auditurus es.

MNESILOCHUS.
Quidnam mihi suades? attamen scite loqueris. Scilicet, ut censes, nec audiendum, nec videndum mihi est.

EURIPIDES.
Utriusque enim horum diversa est natura: aliud est *non videre*, et *non audire*: hoc scias.

MNESILOCHUS.
Quomodo aliud?

EURIPIDES.
Ita hæc olim discreta fuerunt. Etenim æther, quum primum secerni cœpit, et animalia in se gignere motu prædita, quo quidem cernere oportet, primum fabricavit oculum, instar solis rotæ: instar vero infundibuli, aures perforavit.

MNESILOCHUS.
Propter infundibulum ergo neque audio neque

20 Νὴ τὸν Δί' ἥδομαί γε τουτὶ προσμαθών.
Οἷόν τί που 'στὶν αἱ σοφαὶ ξυνουσίαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πόλλ' ἂν μάθοις τοιαῦτα παρ' ἐμοῦ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πῶς ἂν οὖν
πρὸς τοῖς ἀγαθοῖς τούτοισιν ἐξεύροιμ' ὅπως
ἔτι προσμάθοιμι χωλὸς εἶναι τὼ σκέλη;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

25 Βάδιζε δευρὶ καὶ πρόσεχε τὸν νοῦν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἰδού.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὁρᾷς τὸ θύριον τοῦτο;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ τὸν Ἡρακλῆ
οἶμαί γε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σίγα νυν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σιωπῶ τὸ θύριον;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἄκου'.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀκούω καὶ σιωπῶ τὸ θύριον;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐνθάδ' Ἀγάθων ὁ κλεινὸς οἰκῶν τυγχάνει
30 ὁ τραγῳδοποιός.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ποῖος οὗτος ἀγάθων;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔστιν τις Ἀγάθων —

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μῶν ὁ μέλας ὁ καρτερός;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὔκ, ἀλλ' ἕτερός τις· οὐχ ἑόρακας πώποτε;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μῶν ὁ δασυπώγων;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὐχ ἑόρακας πώποτε;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὔτοι γ', ὥστε κἀμέ γ' εἰδέναι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

35 Καὶ μὴν βεβίνηκας σύ γ', ἀλλ' οὐκ οἶσθ' ἴσως.
Ἀλλ' ἐκποδὼν πτήξωμεν, ὡς ἐξέρχεται
θεράπων τις αὐτοῦ, πῦρ ἔχων καὶ μυρρίνας.
Προθυσόμενος ἔοικε τῆς ποιήσεως.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Εὔφημος πᾶς ἔστω λαὸς
40 στόμα συγκλείσας· ἐπιδημεῖ γὰρ
θίασος Μουσῶν ἔνδον μελάθρων
τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν.
Ἐχέτω δὲ πνοὰς νήνεμος αἰθήρ,
κῦμα δὲ πόντου μὴ κελαδείτω
45 γλαυκόν —

video? Gaudeo hercle me hæc didicisse. Quantum est cum sapientibus conversari!

EURIPIDES.

Multa talia discere possis a me.

MNESILOCHUS.

Utinam ergo præter bona ista excogitare queam, quanam ratione adhuc addiscam, esse claudum cruribus!

EURIPIDES.

Accede huc et adhibe mentem.

MNESILOCHUS.

Ecce.

EURIPIDES.

Viden' ostiolum hoc?

MNESILOCHUS.

Sic hercle opinor.

EURIPIDES.

Tace nunc.

MNESILOCHUS.

Taceam ostiolum?

EURIPIDES.

Ausculta.

MNESILOCHUS.

Auscultem et taceam ostiolum?

EURIPIDES.

Hic habitat inclytus ille Agatho, tragicus poeta.

MNESILOCHUS.

Qualis est iste Agatho?

EURIPIDES.

Est quidam Agatho —

MNESILOCHUS.

Num niger ille et robustus?

EURIPIDES.

Non: sed alius quis. Nunquamne vidisti?

MNESILOCHUS.

An barbatus ille?

EURIPIDES.

Nunquamne vidisti?

MNESILOCHUS.

Haud hercle vero, quod quidem sciam.

EURIPIDES.

Atqui præcidisti tu eum: sed non noveras forsan. Sed procul deliteamus, quia foras egreditur famulus quis ejus, ignem gerens et ramos myrteos: sacrificaturus videtur pro felici carminum elaboratione.

FAMULUS.

Favete linguis omnis populus, ore compresso. Versatur enim intra heriles sedes Musarum sacer cœtus cantica modulans. Compescat autem ventos tranquillus æther, fluctusque maris non resonet cœruleus: —

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Βομβάξ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σίγα. Τί λέγεις;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

πτηνῶν τε γένη κατακοιμάσθω,
θηρῶν τ' ἀγρίων πόδες ὑλοδρόμων
μὴ λυέσθων.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Βομβαλοβομβάξ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Μέλλει γὰρ ὁ καλλιεπὴς Ἀγάθων,
50 πρόμος ἡμέτερος —

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μῶν βινεῖσθαι;

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τίς ὁ φωνήσας;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νήνεμος αἰθήρ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

δρυόχους τιθέναι δράματος ἀρχάς.
κάμπτει δὲ νέας ἁψῖδας ἐπῶν.
Τὰ δὲ τορνεύει, τὰ δὲ κολλομελεῖ,
55 καὶ γνωμοτυπεῖ κἀντονομάζει
καὶ κηροχυτεῖ καὶ γογγύλλει
καὶ χοανεύει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ λαικάζει.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Τίς ἀγροιώτας πελάθει θριγκοῖς;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὃς ἕτοιμος σοῦ τοῦ τε ποιητοῦ
60 τοῦ καλλιεποῦς, κατὰ τοῦ θριγκοῦ,
συγγογγυλίσας καὶ συστρέψας
τουτὶ τὸ πέος χοανεῦσαι.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Ἦ που νέος γ' ὢν ἦσθ' ὑβριστής, ὦ γέρον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ δαιμόνιε, τοῦτον μὲν ἔα χαίρειν, σὺ δὲ
65 Ἀγάθωνά μοι δεῦρ' ἐκκάλεσον πάσῃ τέχνῃ.

ΘΕΡΑΠΩΝ.

Μηδὲν ἱκέτευ'· αὐτὸς γὰρ ἔξεισιν τάχα.
Καὶ γὰρ μελοποιεῖν ἄρχεται· χειμῶνος οὖν
ὄντος κατακάμπτειν τὰς στροφὰς οὐ ῥᾴδιον,
ἢν μὴ προΐῃ θύραζε πρὸς τὸν ἥλιον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

70 Τί οὖν ἐγὼ δρῶ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Περίμεν', ὡς ἐξέρχεται.
Ὦ Ζεῦ τί δρᾶσαι διανοεῖ με τήμερον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς ἐγὼ πυθέσθαι βούλομαι
τί τὸ πρᾶγμα τουτί. Τί στένεις; τί δυσφορεῖς;
οὐ χρῆν σε κρύπτειν, ὄντα κηδεστὴν ἐμόν.

MNESILOCHUS.

Bombax.

EURIPIDES.

Tace. Quid dicis?

FAMULUS.

volucrumque genus omne somno quiescat; agrestiumque ferarum per silvas vagantium pedes ne solvantur.

MNESILOCHUS.

Bombalobombax.

FAMULUS.

Nam constituit suaviloquus Agatho, antistes noster —

MNESILOCHUS.

An pædicari?

FAMULUS.

Quis vocem emisit?

MNESILOCHUS.

Tranquillus æther.

FAMULUS.

statumina pangere, dramatis exordia: curvat vero novas testudines versuum: et alios quidem tornat, aliorum conglutinat membra: gnomas effingit: nomina commutat rebus: in modum ceræ versus liquat, et rotundat, et in forma fundit.

MNESILOCHUS.

Et clunem agitat.

FAMULUS.

Quis rusticus septis appropinquat?

MNESILOCHUS.

Qui paratus est tibi et poetæ illi suaviloquo, sub septo, rotundatum hunc penem et contortum in culi formam fundere.

FAMULUS.

Mirum ni, quum juvenis esses, valde fueris protervus, o senex.

EURIPIDES.

O bone, hunc quidem jube valere: tu vero Agathonem huc mihi evoca omni studio.

FAMULUS.

Non est quod me roges: nam ipse egredietur illico, quippe qui carmina modulari occipit. Hieme enim flectere strophas non est facile, nisi quis foras progrediatur in solem.

MNESILOCHUS.

Quid igitur agam?

EURIPIDES.

Opperiredum: nam egreditur. O Jupiter, quid me facere cogitas hodie?

MNESILOCHUS.

Per Jovem, percontabor hominem, quid hoc rei sit. Quid gemis? quid gravaris? clam me non decet te habere, qui sis gener meus.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

75 Ἔστιν κακόν μοι μέγα τι προπεφυραμένον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ποῖόν τι;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τῇδε θἠμέρᾳ κριθήσεται
εἴτ' ἔστ' ἔτι ζῶν εἴτ' ἀπόλωλ' Εὐριπίδης.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ πῶς; ἐπεὶ νῦν γ' οὔτε τὰ δικαστήρια
μέλλει δικάζειν οὔτε βουλῆς ἔσθ' ἕδρα,
80 ἐπεὶ τρίτη 'στὶ Θεσμοφορίων ἡ μέση.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τοῦτ' αὐτὸ γάρ τοι κἀπολεῖν με προσδοκῶ.
Αἱ γὰρ γυναῖκες ἐπιβεβουλεύκασί μοι,
κἀν Θεσμοφόροιν μέλλουσι περί μου τήμερον
ἐκκλησιάζειν ἐπ' ὀλέθρῳ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τιὴ τί δή;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

85 Ὁτιὴ τραγῳδῶ καὶ κακῶς αὐτὰς λέγω.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ καὶ δίκαιά γ' ἂν πάθοις.
Ἀτὰρ τίν' ἐκ τούτων σὺ μηχανὴν ἔχεις;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀγάθωνα πεῖσαι τὸν τραγῳδοδιδάσκαλον
ἐς Θεσμοφόροιν ἐλθεῖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τί δράσοντ'; εἰπέ μοι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

90 Ἐκκλησιάσοντ' ἐν ταῖς γυναιξί, χἂν δέῃ,
λέξονθ' ὑπὲρ ἐμοῦ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πότερα φανερὸν, ἢ λάθρα;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Λάθρα, στολὴν γυναικὸς ἠμφιεσμένον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τὸ πρᾶγμα κομψὸν καὶ σφόδρ' ἐκ τοῦ σοῦ τρόπου·
τοῦ γὰρ τεχνάζειν ἡμέτερος ὁ πυραμοῦς.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

95 Σίγα.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τί δ' ἔστιν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀγάθων ἐξέρχεται.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ ποῖός ἐστιν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὗτος οὑκκυκλούμενος.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀλλ' ἦ τυφλὸς μέν εἰμ'· ἐγὼ γὰρ οὐχ ὁρῶ
ἄνδρ' οὐδέν' ἐνθάδ' ὄντα, Κυρήνην δ' ὁρῶ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σίγα· μελῳδεῖν αὖ παρασκευάζεται.

EURIPIDES.

Est malum mihi magnum præparatum.

MNESILOCHUS.

Quodnam?

EURIPIDES.

Hodie decernetur, vivatne adhuc, an perierit Euripides.

MNESILOCHUS.

Et quomodo? siquidem nunc neque in foris jus dicitur, nec senatus est consessus, quia tertius est dies Thesmophoriorum medius.

EURIPIDES.

Hoc ipsum nimirum exitio mihi futurum præsagit mihi animus. Insidias enim struxerunt mihi mulieres, et in dearum ædem convenerunt hodie, in perniciem meam deliberaturæ.

MNESILOCHUS.

Quam ob causam?

EURIPIDES.

Quia in tragœdiis eas traduco, et convicia illis dico.

MNESILOCHUS.

Per Neptunum, merito sane hoc tibi evenerit. Sed, quum hæc ita comparata sint, quid habes quod contra machineris?

EURIPIDES.

Agathoni poetæ tragico si persuasero, ut Thesmophoria adeat.

MNESILOCHUS.

Quid facturus? dic mihi.

EURIPIDES.

Ut verba faciat in mulierum concilio, et si sit opus, pro me dicat.

MNESILOCHUS.

Utrum palam, an clam?

EURIPIDES.

Clam, stola muliebri indutus.

MNESILOCHUS.

Lepidum hercle inventum, et a tuo more minume alienum. Fallaciarum enim nostra est palma.

EURIPIDES.

Tace.

MNESILOCHUS.

Quid rei est?

EURIPIDES.

Egreditur Agatho.

MNESILOCHUS.

Et quis is est?

EURIPIDES.

Hic est qui nunc in machina advehitur.

MNESILOCHUS.

Profecto cæcus sum: non enim video virum ullum hic præsentem: at Cyrenen video.

EURIPIDES.

Tace; jam enim, ut carmina moduletur, se comparat.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

100 Μύρμηκος ἀτραπούς, ἢ τί διαμινύρεται;

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἱερὰν χθονίαις δεξάμεναι λαμπάδα, κοῦραι,
[ξὺν ἐλευθέρᾳ πατρίδι]
* * * * χορεύσασθε βοάν.

ΧΟΡΟΣ.

Τίνι δὲ δαιμόνων ὁ κῶμος;
105 λέγε νυν. Εὐπιθῶς δὲ τοὐμὸν
δαίμονας ἔχει σεβίσαι.

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἄγε νυν ὄλβιζε Μοῦσα
χρυσέων ῥύτορα τόξων
Φοῖβον, ὃς ἱδρύσατο χώρας
110 γύαλα Σιμουντίδι γᾷ.

ΧΟΡΟΣ.

Χαῖρε καλλίσταις ἀοιδαῖς,
Φοῖβ', ἐν εὐμούσοισι τιμαῖς
γέρας ἱρὸν προφέρων.

ΑΓΑΘΩΝ.

Τάν τ' ἐν ὄρεσι δρυογόνοισι
115 κόραν ἀείσατ' Ἄρτεμιν ἀγροτέραν·

ΧΟΡΟΣ.

Ἕπομαι κλῄζουσα σεμνὰν
γόνον ὀλβίζουσα Λατοῦς
Ἄρτεμιν ἀπειρολεχῆ.

ΑΓΑΘΩΝ.

120 Λατώ τε, κρούματά τ' Ἀσιάδος
ποδὶ παρ' εὔρυθμα Φρυγίων Χαρίτων δινεύματα.

ΧΟΡΟΣ.

Σέβομαι Λατώ τ' ἄνασσαν
κίθαρίν τε ματέρ' ὕμνων
125 ἄρσενι βοᾷ δοκίμῳ·
τᾷ φῶς ἔσσυτο δαιμονίοις ὄμμασιν,
ἡμετέρας τε δι' αἰφνιδίου ὀπός.
Ὧν χάριν ἄνακτ' ἄγαλλε Φοῖβον [τιμᾷ].
Χαῖρ', ὄλβιε παῖ Λατοῦς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

130 Ὡς ἡδὺ τὸ μέλος, ὦ πότνιαι Γενετυλλίδες,
καὶ θηλυδριῶδες καὶ κατεγλωττισμένον
καὶ μανδαλωτὸν, ὥστ' ἐμοῦ γ' ἀκροωμένου
ὑπὸ τὴν ἕδραν αὐτὴν ὑπῆλθε γάργαλος.
Καί σ', ὦ νεανίσχ', ὅστις εἶ, κατ' Αἰσχύλον
135 ἐκ τῆς Λυκουργείας ἐρέσθαι βούλομαι,
ποδαπὸς ὁ γύννις; τίς πάτρα; τίς ἡ στολή;
τίς ἡ τάραξις τοῦ βίου; τί βάρβιτος
λαλεῖ κροκωτῷ; τί δὲ λύρα κεκρυφάλῳ;
τί λήκυθος καὶ στρόφιον; ὡς οὐ ξύμφορον.
140 Τίς δαὶ κατόπτρου καὶ ξίφους κοινωνία;
Σύ τ' αὐτὸς, ὦ παῖ, πότερον ὡς ἀνὴρ τρέφει;
καὶ ποῦ πέος; ποῦ χλαῖνα; ποῦ Λακωνικαί;
ἀλλ' ὡς γυνὴ δῆτ'; εἶτα ποῦ τὰ τιτθία;
Τί φής; τί σιγᾷς; ἀλλὰ δῆτ' ἐκ τοῦ μέλους
145 ζητῶ σ', ἐπειδή γ' αὐτὸς οὐ βούλει φράσαι.

MNESILOCHUS.

Formicinas semitas, aut quid aliud flebili voce cantillabit?

AGATHO.

Sacram inferis deabus accipientes facem, puellæ, [cum libera patria,] choros agitate, et clamorem tollite.

CHORUS.

Cuinam vero deorum, dic age, festum hoc celebratur? facile enim animum induco deos colere.

AGATHO.

Age nunc, Musa, beatum prædica aureo arcu insignem Phœbum, urbis qui condidit mœnia in Simoentide terra.

CHORUS.

Salve festivissimis canticis celebratus, Phœbe: qui musicis in certaminibus sacrorum præmiorum honoribus excellis.

AGATHO.

Et nemorosis in montibus degentem virginem laudate, Dianam silvestrem.

CHORUS.

Sequor celebrans et beatam prædicans venerandam Latonæ prolem, Dianam integram.

AGATHO.

Latonamque, et pulsus Asiaticæ citharæ, imitantes pulcre numerosas Phrygiarum Gratiarum saltationes.

CHORUS.

Veneror Latonamque reginam, citharamque matrem hymnorum, probato masculo clamore, per quem fulgor emicat divinis ex oculis, et per nostram subitam vocem: quorum gratia regem Phœbum lætifica [laudibus]. Salve, Latonæ fili beate.

MNESILOCHUS.

Quam dulce melos, o venerandæ Genetyllides, et effeminatum, et blandius lasciviusque quibusvis osculis, ita ut audienti mihi podicem ipsum subierit titillatio! Et te, o adulescens, Æschyli verbis in Lycurgea interrogare volo: Cujas est effeminatus iste? quæ patria? quæ stola? quæ confusio vitæ? quid barbito rei est cum crocota? quid lyræ cum redimiculo? quid palæstrica ampulla et strophium? quam non conveniunt! Quænam est speculi et ensis societas? Ac tu ipsus adulescens, num vir es? at ubi penis? ubi læna? ubi viriles calcei? an vero femina? ubi igitur papillæ? Quid ais? quid taces? Sed utique ex cantu conjecturam de te faciam, siquidem ipse non vis dicere.

ΑΓΑΘΩΝ.

Ὦ πρέσβυ πρέσβυ, τοῦ φθόνου μὲν τὸν ψόγον
ἤκουσα, τὴν δ' ἄλγησιν οὐ παρεσχόμην·
ἐγὼ δὲ τὴν ἐσθῆθ' ἅμα γνώμῃ φορῶ.
Χρὴ γὰρ ποιητὴν ἄνδρα πρὸς τὰ δράματα
150 ἃ δεῖ ποιεῖν, πρὸς ταῦτα τοὺς τρόπους ἔχειν.
Αὐτίκα γυναικεῖ' ἢν ποιῇ τις δράματα,
μετουσίαν δεῖ τῶν τρόπων τὸ σῶμ' ἔχειν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οὐκοῦν κελητίζεις, ὅταν Φαίδραν ποιῇς;

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἀνδρεῖα δ' ἢν ποιῇ τις, ἐν τῷ σώματι
155 ἔνεσθ' ὑπάρχον τοῦθ'· ἃ δ' οὐ κεκτήμεθα,
μίμησις ἤδη ταῦτα συνθηρεύεται.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὅταν σατύρους τοίνυν ποιῇς, καλεῖν ἐμέ,
ἵνα συμποιῶ σοὔπισθεν ἐστυκὼς ἐγώ.

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἄλλως τ' ἄμουσόν ἐστι ποιητὴν ἰδεῖν
160 ἀγρεῖον ὄντα καὶ δασύν· σκέψαι δ' ὅτι
Ἴβυκος ἐκεῖνος κἀνακρέων ὁ Τήιος
κἀλκαῖος, οἵπερ ἁρμονίαν ἐχύμισαν,
ἐμιτροφόρουν τε καὶ διεκλῶντ' Ἰωνικῶς,
καὶ Φρύνιχος, τοῦτον γὰρ οὖν ἀκήκοας,
165 αὐτός τε καλὸς ἦν καὶ καλῶς ἠμπίσχετο·
διὰ τοῦτ' ἄρ' αὐτοῦ καὶ τὰ δράματ' ἦν καλά·
ὅμοια γὰρ ποιεῖν ἀνάγκη τῇ φύσει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ταῦτ' ἄρ' ὁ Φιλοκλέης αἰσχρὸς ὢν αἰσχρῶς ποιεῖ,
ὁ δὲ Ξενοκλέης ὢν κακὸς κακῶς ποιεῖ,
170 ὁ δ' αὖ Θέογνις ψυχρὸς ὢν ψυχρῶς ποιεῖ.

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἅπασ' ἀνάγκη· ταῦτα γάρ τοι γνοὺς ἐγὼ
ἐμαυτὸν ἐθεράπευσα.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πῶς πρὸς τῶν θεῶν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Παῦσαι βαΰζων· καὶ γὰρ ἐγὼ τοιοῦτος ἦ
ὢν τηλικοῦτος, ἡνίκ' ἠρχόμην ποιεῖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

175 Μὰ τὸν Δί', οὐ ζηλῶ σε τῆς παιδεύσεως.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ὧνπερ οὕνεκ' ἦλθον, ἅ μ' εἰπεῖν.

ΑΓΑΘΩΝ.

Λέγε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀγάθων, σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς καλῶς οἷός τε συντέμνειν λόγους.
Ἐγὼ δὲ καινῇ ξυμφορᾷ πεπληγμένος
180 ἱκέτης ἀφῖγμαι πρὸς σέ.

ΑΓΑΘΩΝ.

Τοῦ χρείαν ἔχων;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μέλλουσί μ' αἱ γυναῖκες ἀπολεῖν τήμερον
τοῖς Θεσμοφορίοις, ὅτι κακῶς αὐτὰς λέγω.

AGATHO.

O senex, senex, invidiæ quidem convicium audivi; sed dolore non affectus sum. Ego autem vestem, pro iis quæ animo meditor, gero. Poetam enim oportet fabularum, quas facit, argumentis convenientes adsciscere mores. Ac primo quidem muliebres quando quis facit fabulas, muliebrium morum corpus ipsum poetæ particeps esse oportet.

MNESILOCHUS.

Equum igitur agitas, quum Phædram facis?

AGATHO.

Viriles autem si quis faciat, virile istud corpori inest ipsi. At quæ natura non habemus, illa demum imitando studemus adsequi.

MNESILOCHUS.

Ergo quum Satyros facies, voca me, ut opera mea te adjuvem pone stans arrecto veretro.

AGATHO.

Præterea illepidum est poetam videre, agrestis qui sit et hirsutus. Considera porro Ibycum illum et Anacreontem Teium, et Alcæum, qui harmoniam temperarunt, mitras gestasse, et molliter, Ionum more, saltasse: Phrynichus quoque, de hoc enim certe audivisti, et ipse pulcer erat et pulcris induebatur vestibus : idcirco utique et pulcra erant ejus dramata. Necesse enim quemlibet paria naturæ suæ facere.

MNESILOCHUS.

Propterea utique Philocles, qui turpis est, turpia facit : Xenocles autem, qui malus est, facit mala : porro Theognis, qui frigidus est, frigida facit.

AGATHO.

Necesse omnino. Quare, quum illud nossem, corpus meum curavi diligenter.

MNESILOCHUS.

Quomodo obsecro?

EURIPIDES.

Desine latrare.. Namque ego istuc ætatis talis eram, quando incepi fabulas facere.

MNESILOCHUS.

Tibi hercle non invideo educationem tuam.

EURIPIDES.

Sed cujus gratia veni, sine me dicere.

AGATHO.

Dic.

EURIPIDES.

Agatho, sapientis est viri, si quis paucis verbis multa scite complecti possit. Ego vero nova calamitate percussus supplex ad te venio.

AGATHO.

Quanam re indigens?

EURIPIDES.

Constituerunt mulieres me perdere hodie in festo Thesmophoriorum, quia ipsis male dico.

ΑΓΑΘΩΝ.

Τίς οὖν παρ' ἡμῶν ἐστιν ὠφέλειά σοι;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἡ πᾶσ'· ἐὰν γὰρ ἐγκαθεζόμενος λάθρα
185 ἐν ταῖς γυναιξὶν, ὡς δοκεῖν εἶναι γυνὴ,
ὑπεραποκρίνῃ μου, σαφῶς σώσεις ἐμέ.
Μόνος γὰρ ἂν λέξειας ἀξίως ἐμοῦ.

ΑΓΑΘΩΝ.

Ἔπειτα πῶς οὐκ αὐτὸς ἀπολογεῖ παρών;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐγὼ φράσω σοι. Πρῶτα μὲν γιγνώσκομαι,
190 ἔπειτα πολιός εἰμι καὶ πώγων' ἔχω,
σὺ δ' εὐπρόσωπος, λευκὸς, ἐξυρημένος,
γυναικόφωνος, ἁπαλὸς, εὐπρεπὴς ἰδεῖν.

ΑΓΑΘΩΝ.

Εὐριπίδη —

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί ἔστιν;

ΑΓΑΘΩΝ.

ἐποίησάς ποτε,
χαίρεις ὁρῶν φῶς, πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

195 Ἔγωγε.

ΑΓΑΘΩΝ.

Μή νυν ἐλπίσῃς τὸ σὸν κακὸν
ἡμᾶς ὑφέξειν. Καὶ γὰρ ἂν μαινοίμεθ' ἄν.
Ἀλλ' αὐτὸς ὅ γε σόν ἐστιν οἰκείως φέρε.
Τὰς συμφορὰς γὰρ οὐχὶ τοῖς τεχνάσμασιν
φέρειν δίκαιον, ἀλλὰ τοῖς παθήμασιν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

200 Καὶ μὴν σύ γ', ὦ κατάπυγον, εὐρύπρωκτος εἶ
οὐ τοῖς λόγοισιν, ἀλλὰ τοῖς παθήμασιν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δ' ἔστιν ὅ τι δέδοικας ἐλθεῖν αὐτόσε;

ΑΓΑΘΩΝ.

Κάκιον ἀπολοίμην ἂν ἢ σύ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πῶς;

ΑΓΑΘΩΝ.

Ὅπως;
δοκῶν γυναικῶν ἔργα νυκτερήσια
205 κλέπτειν ὑφαρπάζειν τε θήλειαν Κύπριν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἰδού γε κλέπτειν· νὴ Δὶ, βινεῖσθαι μὲν οὖν.
Ἀτὰρ ἡ πρόφασίς γε νὴ Δί' εἰκότως ἔχει.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί οὖν; ποιήσεις ταῦτα;

ΑΓΑΘΩΝ.

Μὴ δόκει γε σύ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ τρισκακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλ'.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Εὐριπίδη,
210 ὦ φίλτατ', ὦ κηδεστὰ, μὴ σαυτὸν προδῷς.

AGATHO.

Quodnam igitur a nobis est auxilium tibi?

EURIPIDES.

Maxumum. Nam si inter mulieres, clam eas, sedeas, ita ut mulier esse videaris, causamque meam dilucide agas, servabis me. Solus enim condigne pro me dicere queas.

AGATHO.

Quidni vero ipse causam tuam dicis præsens?

EURIPIDES.

Dicam tibi. Primum quidem noscor; deinde canus sum, et barbam habeo: tu vero formoso es vultu, candidus, rasus, muliebri voce, delicatus, specie decora.

AGATHO.

Euripides —

EURIPIDES.

Quid est?

AGATHO.

fecistin' aliquando hunc versum? *Jucundum tibi est lucem intueri: patri vero id non jucundum putas?*

EURIPIDES.

Equidem.

AGATHO.

Ne igitur speres tuum malum nos subituros esse: nam insaniremus utique. Sed ipse quod tuum est, eo quo par est animo feras. Calamitates enim non dolos struendo ferre nos æquum est, sed patiendo.

MNESILOCHUS.

Enimvero tu, impudice, latiorem culum habes, non dicendo, sed patiendo.

EURIPIDES.

Quid vero causæ est cur illuc ire formides?

AGATHO.

Pejori exemplo periturus essem, quam tu.

EURIPIDES.

Quidum?

AGATHO.

Qui? quia viderer mulierum opera nocturna clepere, et surripere muliebrem Venerem.

MNESILOCHUS.

Ecce vero *clepere!* immo hercle pædicari. Sed, ita me Jupiter servet, speciosus est prætextus.

EURIPIDES.

Quid igitur? faciesne quæ te rogo?

AGATHO.

Neutiquam hoc credas.

EURIPIDES.

O me infelicissimum! ut perii!

MNESILOCHUS.

Euripides, o amicissime, o gener, ne tibi desis.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πῶς οὖν ποιήσω δῆτα;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τοῦτον μὲν μακρὰ
κλάειν κέλευ', ἐμοὶ δ' ὅ τι βούλει χρῶ λαβών.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἄγε νυν, ἐπειδὴ σαυτὸν ἐπιδίδως ἐμοὶ,
ἀπόδυθι τουτὶ θοἰμάτιον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ δὴ χαμαί.
215 Ἀτὰρ τί μέλλεις δρᾶν μ';

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀποξυρεῖν ταδὶ,
τὰ κάτω δ' ἀφεύειν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀλλὰ πρᾶτθ', ὅ τι σοι δοκεῖ·
ἢ μὴ 'πιδιδόν' ἐμαυτὸν ὤφελόν ποτε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀγάθων, σὺ μέντοι ξυροφορεῖς ἑκάστοτε,
χρῆσόν τι νῦν ἡμῖν ξυρόν.

ΑΓΑΘΩΝ.

Αὐτὸς λάμβανε
220 ἐντεῦθεν ἐκ τῆς ξυροδόκης.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Γενναῖος εἶ.
Κάθιζε· φύσα τὴν γνάθον τὴν δεξιάν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οἴμοι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί κέκραγας; ἐμβαλῶ σοι πάτταλον,
ἢν μὴ σιωπᾷς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀτταταῖ ἰατταταῖ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὗτος σὺ ποῖ θεῖς;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Εἰς τὸ τῶν σεμνῶν θεῶν·
225 οὐ γὰρ μὰ τὴν Δήμητρ' ἔτ' ἐνταυθὶ μενῶ
τεμνόμενος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὔκουν καταγέλαστος δῆτ' ἔσει
τὴν ἡμίκραιραν τὴν ἑτέραν ψιλὴν ἔχων;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὀλίγον μέλει μοι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μηδαμῶς, πρὸς τῶν θεῶν,
προδῷς με. Χώρει δεῦρο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγώ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

230 Ἔχ' ἀτρέμα σαυτὸν κἀνάκυπτε. Ποῖ στρέφει;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μυμῦ.

EURIPIDES.

Quanam igitur ratione me expediam?

MNESILOCHUS.

Hunc quidem longum flere jube : me vero, ad quodcunque vis, utere.

EURIPIDES.

Age igitur, quoniam tu te ipsum tradis mihi, exue hanc vestem.

MNESILOCHUS.

Ecce, humi jacet. Sed quid me facere cogitas?

EURIPIDES.

Radere hanc barbam; inferiorum vero partium pilos adurere.

MNESILOCHUS.

Fac ergo, quicquid tibi videtur; vel tradere meipsum tibi non debebam unquam.

EURIPIDES.

Agatho, sine novaculis nunquam deprehenderis; unam igitur nobis nunc commoda.

AGATHO.

Sume ipse ex hac theca.

EURIPIDES.

Liberalis es. Tu vero sede : infla buccam dextram.

MNESILOCHUS.

Hei mihi!

EURIPIDES.

Quid clamitas? paxillum ori tibi indam, ni taceas.

MNESILOCHUS.

Attatæ iattatæ!

EURIPIDES.

Heus tu, quo curris?

MNESILOCHUS

Ad Eumenidum fanum : non enim, per Cererem, hic manens secandum me præbebo.

EURIPIDES.

Nonne ridiculus eris semiraso capite?

MNESILOCHUS.

Parum id curo.

EURIPIDES.

Per deos obsecro, nequaquam prodideris me : huc accede.

MNESILOCHUS.

O me infelicem!

EURIPIDES.

Immotus sede, et erige caput. Quo te vertis?

MNESILOCHUS.

Mu mu.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τί μύζεις; πάντα πεποίηται καλῶς.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Οἴμοι κακοδαίμων, ψιλὸς αὖ στρατεύσομαι.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Μὴ φροντίσῃς· ὡς εὐπρεπὴς φανεῖ πάνυ.
Βούλει θεᾶσθαι σαυτόν;
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Εἰ δοκεῖ, φέρε.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
235 Ὁρᾷς σεαυτόν;
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Οὐ μὰ Δί', ἀλλὰ Κλεισθένη.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀνίστασ', ἵν' ἀφεύσω σε, κἀγκύψας ἔχε.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Οἴμοι κακοδαίμων, δελφάκιον γενήσομαι.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἐνεγκάτω τις ἔνδοθεν δᾷδ' ἢ λύχνον.
Ἐπίκυπτε· τὴν κέρκον φυλάττου νυν ἄκραν.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
240 Ἐμοὶ μελήσει νὴ Δί, πλήν γ' ὅτι κάομαι.
Οἴμοι τάλας· ὕδωρ ὕδωρ, ὦ γείτονες,
πρὶν ἀντιλαβέσθαι τοῦ γε πρωκτοῦ τὴν φλόγα.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Θάρρει.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Τί θαρρῶ καταπεπυρπολημένος;
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀλλ' οὐκ ἔτ' οὐδὲν πρᾶγμά σοι· τὰ πλεῖστα γὰρ
245 ἀποπεπόνηκας.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Φῦ, ἰοὺ τῆς ἀσβόλου.
Αἰθὸς γεγένημαι πάντα τὰ περὶ τὴν τράμιν.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Μὴ φροντίσῃς· ἕτερος γὰρ αὐτὰ σφογγιεῖ.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Οἰμώξετἄρ' εἴ τις τὸν ἐμὸν πρωκτὸν πλυνεῖ.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀγάθων, ἐπειδὴ σαυτὸν ἐπιδοῦναι φθονεῖς,
250 ἀλλ' ἱμάτιον γοῦν χρῆσον ἡμῖν τουτῳὶ
καὶ στρόφιον· οὐ γὰρ ταῦτά γ' ὡς οὐκ ἔστ' ἐρεῖς.
ΑΓΑΘΩΝ.
Λαμβάνετε καὶ χρῆσθ'· οὐ φθονῶ.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Τί οὖν λάβω;
ΑΓΑΘΩΝ.
Ὅ τι; τὸν κροκωτὸν πρῶτον ἐνδύου λαβών.
ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, ἡδύ γ' ὄζει ποσθίου.
255 Σύζωσον ἀνύσας. Αἶρέ νυν στρόφιον.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἰδού.

EURIPIDES.
Quid mussitas? omnia belle peracta sunt.
MNESILOCHUS.
Væ misero mihi! levis ergo militabo.
EURIPIDES.
Animo liquido et tranquillo es: nam formosus videberis omnino. Vin' ipse te spectare?
MNESILOCHUS.
Si tibi ita placet, speculum affer.
EURIPIDES.
Viden' teipsum?
MNESILOCHUS.
Non mehercle, sed Clisthenem.
EURIPIDES.
Surge, ut pilos tibi aduram; et inclina te.
MNESILOCHUS.
Hei mihi misero! porcellus fiam.
EURIPIDES.
Adferat huc aliquis intus facem vel lucernam. Inclina te: caudæ cave nunc extremæ.
MNESILOCHUS.
Curabo id hercle. At vero uror. Heu me miserum! aquam, aquam, vicini, priusquam podicem corripiat flamma.
EURIPIDES.
Bono animo es.
MNESILOCHUS.
Qui bono animo sim flamma ambustus.
EURIPIDES.
Sed nihil tibi amplius molestiæ reliquum est: plurimus enim tibi labor exantlatus est.
MNESILOCHUS.
Heu, heu, fuliginem! ambusta mihi omnia sunt circa podicem.
EURIPIDES.
Istuc ne cures: illum enim alius quis spongia absterget.
MNESILOCHUS.
Utique flebit, si quis podicem meum abluerit.
EURIPIDES.
Agatho, quandoquidem operam tuam mihi invides, at saltem pallam commoda nobis in hujus usum, et strophium: non enim dices te istis carere.
AGATHO.
Sumite et utimini, lubens concedo.
MNESILOCHUS.
Quid igitur sumam?
AGATHO.
Quid sumas? crocotam primum sume et indue.
MNESILOCHUS.
Per Venerem, suavem spirat odorem mentulæ. Præcinge me celeriter. Cedo nunc strophium.
EURIPIDES.
Ecce.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Ἴθι νυν κατάστειλόν με τὰ περὶ τὼ σκέλη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Κεκρυφάλου δεῖ καὶ μίτρας.

ΑΓΑΘΩΝ.
Ἡδὶ μὲν οὖν
κεφαλὴ περίθετος, ἣν ἐγὼ νύκτωρ φορῶ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Νὴ τὸν Δί', ἀλλὰ κἀπιτηδεία πάνυ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
260 Ἆρ' ἁρμόσει μοι;

ΑΓΑΘΩΝ.
Νὴ Δί' ἀλλ' ἄριστ' ἔχει.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Φέρ' ἔγκυκλον.

ΑΓΑΘΩΝ.
Τουτὶ λάβ' ἀπὸ τῆς κλινίδος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ὑποδημάτων δεῖ.

ΑΓΑΘΩΝ.
Τἀμὰ ταυτὶ λάμβανε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Ἆρ' ἁρμόσει μοι; χαλαρὰ γοῦν χαίρεις φορῶν.

ΑΓΑΘΩΝ.
Σὺ τοῦτο γίγνωσκ'· ἀλλ' ἔχεις γὰρ ὧν δέει.
265 Εἴσω τις ὡς τάχιστά μ' εἰσκυκλησάτω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀνὴρ μὲν ἡμῖν οὑτοσὶ καὶ δὴ γυνὴ
τό γ' εἶδος· ἢν λαλῇς δ', ὅπως τῷ φθέγματι
γυναικιεῖς εὖ καὶ πιθανῶς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Πειράσομαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Βάδιζε τοίνυν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Μὰ τὸν Ἀπόλλω οὐχ, ἤν γε μὴ
270 ὀμόσῃς ἐμοὶ —

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τί χρῆμα;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
συσσώσειν ἐμὲ
πάσαις τέχναις, ἤν μοί τι περιπίπτῃ κακόν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ὄμνυμι τοίνυν αἰθέρ' οἴκησιν Διός.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
Τί μᾶλλον ἢ τὴν Ἱπποκράτους ξυνοικίαν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ὄμνυμι τοίνυν πάντας ἄρδην τοὺς θεούς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.
275 Μέμνησο τοίνυν ταῦθ', ὅτι ἡ φρὴν ὤμοσεν,
ἡ γλῶττα δ' οὐκ ὀμώμοκ'· οὐδ' ὥρκωσ' ἐγώ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἔκσπευδε ταχέως· ὡς τὸ τῆς ἐκκλησίας
σημεῖον ἐν τῷ Θεσμοφορίῳ φαίνεται.
Ἐγὼ δ' ἄπειμι.

MNESILOCHUS.
Age nunc indue ornamenta cruribus meis.

EURIPIDES.
Vittis opus est et mitra.

AGATHO.
En galericulum, quod ego noctu gesto.

EURIPIDES.
Quin et hercle perquam commodum est.

MNESILOCHUS.
Mihine aptum erit?

AGATHO.
Immo edepol optime habet.

EURIPIDES.
Cedo encyclum.

AGATHO.
Hoc sume e lectulo.

EURIPIDES.
Calceis opus est.

AGATHO.
Hos meos sume.

MNESILOCHUS.
An apti mihi erunt? laxos enim gestare amas.

AGATHO.
Tu hoc ipse videas. Sed quandoquidem omnia habes, quorum tibi opus est, intro aliquis quam citissime me vehat.

EURIPIDES.
Vir quidem hic nobis speciem mulieris utique præ se fert. At quum loqueris, fac ut vocis sono mulierem imiteris bene et verisimiliter.

MNESILOCHUS.
Id conabor.

EURIPIDES.
Vade igitur.

MNESILOCHUS.
Non hercle, nisi juraveris mihi —

EURIPIDES.
Quidnam?

MNESILOCHUS.
te servaturum esse me omnibus modis, si quid mihi accidat mali.

EURIPIDES.
Juro igitur per Ætherem, domicilium Jovis.

MNESILOCHUS.
Quid potius quam per Hippocratis contubernium?

EURIPIDES.
Juro igitur per omnes funditus deos.

MNESILOCHUS.
Memento igitur hoc: mens juravit, non vero lingua. Hanc jurejurando minime obstringere volo.

EURIPIDES.
Abi propere celeriter: nam concionis signum in Thesmophorio apparet. Ego vero abibo.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Δεῦρό νυν, ὦ Θρᾶτθ', ἕπου.
260 Ὦ Θρᾶττα, θᾶσαι, καομένων τῶν λαμπάδων
ὅσον τὸ χρῆμ' ἀνέρχεται τῆς λιγνύος.
Ἀλλ', ὦ περικαλλῆ Θεσμοφόρω, δέξασθέ με
ἀγαθῇ τύχῃ καὶ δεῦρο καὶ πάλιν οἴκαδε.
Ὦ Θρᾶττα, τὴν κίστην κάθελε, κᾆτ' ἔξελε
285 πόπανον, ὅπως λαβοῦσα θύσω ταῖν θεαῖν.
Δέσποινα πολυτίμητε Δήμητερ φίλη
καὶ Φερσέφαττα, πολλὰ πολλάκις μέ σοι
θύειν ἔχουσαν, εἰ δὲ μάλλὰ νῦν λαθεῖν.
Καὶ τὴν θυγατέρα χοῖρον ἀνδρός μοι τυχεῖν
290 πλουτοῦντος, ἄλλως τ' ἠλιθίου κἀβελτέρου,
καὶ ποσθαλίσκον νοῦν ἔχειν μοι καὶ φρένας.
Ποῦ ποῦ καθίζωμ' ἐν καλῷ, τῶν ῥητόρων
ἵν' ἐξακούω; Σὺ δ' ἄπιθ', ὦ Θρᾶττ', ἐκποδών·
δούλοις γὰρ οὐκ ἔξεστ' ἀκούειν τῶν λόγων.

ΚΗΡΥΞ.

295 Εὐφημία 'στω, εὐφημία 'στω. Εὔχεσθε ταῖν Θεσμοφόροιν, τῇ Δήμητρι καὶ τῇ Κόρῃ, καὶ τῷ Πλούτῳ, καὶ τῇ Καλλιγενείᾳ, καὶ τῇ Κουροτρόφῳ, τῇ Γῇ, καὶ τῷ Ἑρμῇ, καὶ 300 Χάρισιν, ἐκκλησίαν τήνδε καὶ σύνοδον τὴν νῦν κάλλιστα καὶ ἄριστα ποιῆσαι, πολυωφελῶς μὲν πόλει τῇ Ἀθηναίων, τυ- 305 χηρῶς δ' ἡμῖν αὐταῖς· καὶ τὴν δρῶσαν τήν τ' ἀγορεύουσαν τὰ βέλτιστα περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων καὶ τὸν τῶν γυ- 310 ναικῶν, ταύτην νικᾶν. Ταῦτ' εὔχεσθε, καὶ ὑμῖν αὐταῖς τἀγαθά. Ἰὴ παιών, ἰὴ παιών. Χαίρωμεν.

ΧΟΡΟΣ.

Δεχόμεθα καὶ θεῶν γένος
λιτόμεθα ταῖσδ' ἐπ' εὐχαῖς
φανέντας ἐπιχαρῆναι.
315 Ζεῦ μεγαλώνυμε, χρυσολύρα τε,
Δῆλον ὃς ἔχεις ἱεράν,
καὶ σὺ παγκρατὴς κόρα
γλαυκῶπι χρυσόλογχε πόλιν
οἰκοῦσα περιμάχητον, ἐλθὲ δεῦρο·
320 καὶ πολυώνυμε, θηροφόνη παῖ,
Λατοῦς χρυσώπιδος ἔρνος·
σύ τε πόντιε σεμνὲ Πόσειδον,
ἁλιμέδον, προλιπὼν
μυχὸν ἰχθυόεντ' οἰστροδόνητον·
325 Νηρέος εἰναλίου τε κόραι,
Νύμφαι τ' ὀρείπλαγκτοι.
Χρυσέα τε φόρμιγξ
ἰαχήσειεν ἐπ' εὐχαῖς
ἡμετέραις· τελέως δ' ἐκκλησιάσαιμεν Ἀθηνῶν
330 εὐγενεῖς γυναῖκες.

ΚΗΡΥΞ.

Εὔχεσθε τοῖς θεοῖσι τοῖς Ὀλυμπίοις
καὶ ταῖς Ὀλυμπίαισι, καὶ τοῖς Πυθίοις
καὶ ταῖσι Πυθίαισι, καὶ τοῖς Δηλίοις
καὶ ταῖσι Δηλίαισι, τοῖς τ' ἄλλοις θεοῖς,
335 εἴ τις ἐπιβουλεύει τι τῷ δήμῳ κακὸν
τῷ τῶν γυναικῶν, ἢ 'πικηρυκεύεται

MNESILOCHUS.

Huc age, Thratta, sequere. O Thratta, vide ardentibus facibus quanta ascendat fuligo. Sed, o perpulcræ Thesmophoræ, recipite me bonis avibus, et huc, et hinc rursus domum. Thratta, cistam de capite depone, et deinde exime placentam, ut eam sumam et libem deabus. Domina valde honorata, cara Ceres, et Proserpina, da mihi, ut multa sæpe tibi libare queam : sin minus, at nunc saltem lateam : utque filia mea pubes virum nasciscatur divitem, cetera stolidum et insipientem, et ut pusio mihi habeat animum et mentem. Ubi, ubi sedere potero loco commodo, oratores ut audiam? Tu vero, o Thratta, hinc facesse: servis enim non licet concioni interesse.

PRÆCO.

Favete linguis, favete linguis. Vota facite Thesmophoris, Cereri et Proserpinæ, et Pluto, et Calligeniæ, et juvenum altrici, Terræ, et Mercurio, et Gratiis, ut concio hæc et concilium præsens pulcerrime et optime habeatur, multumque prosit urbi Atheniensium, et feliciter nobis ipsis vertat; et ut, quæ præclaris factis et orationibus merebitur quam optime de populo Atheniensium et mulieribus, ea vincat. Hæc precamini et vobis ipsis bona. Io Pæan, io Pæan. Gaudeamus.

CHORUS.

Hæc fieri optamus, et deorum genus precamur, ut ad has preces appareant læti. Jupiter magni nominis, et aurea lyra decore, Delum qui colis sacram; et tu omnium victrix virgo, cæsia oculos, auream quæ vibras hastam, quæque urbem habitas florentissumam, huc veni : et tu multi nominis, ferarum interfectrix puella, pulcræ Latonæ germen : tuque, marine venerande Neptune, maris rector, relicto piscoso turbinibusque agitato penetrali; Nereique marini puellæ et Nymphæ montivagæ. Aurea quoque lyra accinat precibus nostris : ex voto autem concionem habeamus, Athenarum nobiles matronæ.

PRÆCO.

Preces adhibete diis Olympiis et deabus Olympiis, et Pythiis deis et Pythiis deabus, et Deliis deis et Deliis deabus et reliquis diis : si quis malum aliquod machinatur muliebri populo, vel pa-

Εὐριπίδῃ Μήδοις τ' ἐπὶ βλάβῃ τινὶ
τῇ τῶν γυναικῶν, ἢ τυραννεῖν ἐπινοεῖ,
ἢ τὸν τύραννον συγκατάγειν, ἢ παιδίον
340 ὑποβαλλομένης κατεῖπεν, ἢ δούλη τινὸς
προαγωγὸς οὖσ' ἐνετρύλισεν τῷ δεσπότῃ,
ἢ πεμπομένη τις ἀγγελίας ψευδεῖς φέρει,
ἢ μοιχὸς εἴ τις ἐξαπατᾷ ψευδῆ λέγων,
καὶ μὴ δίδωσιν ἂν ὑπόσχηταί ποτε,
345 ἢ δῶρά τις δίδωσι μοιχῷ γραῦς γυνή,
ἢ καὶ δέχεται προδιδοῦσ' ἑταίρα τὸν φίλον,
κεἴ τις κάπηλος ἢ καπηλὶς τοῦ χοὸς
ἢ τῶν κοτυλῶν τὸ νόμισμα διαλυμαίνεται,
κακῶς ἀπολέσθαι τοῦτον αὐτὸν κῴκίαν
350 ἀρᾶσθε, ταῖς δ' ἄλλαισιν ὑμῖν τοὺς θεοὺς
εὔχεσθε πάσαις πολλὰ δοῦναι κἀγαθά.

ΧΟΡΟΣ.

Ξυνευχόμεσθα τέλεα μὲν
πόλει, τέλεα δὲ δήμῳ
τάδ' εὔγματ' ἐκγενέσθαι·
355 τὰ δ' ἄρισθ' ὅσαις προσήκει
νικᾶν λεγούσας. Ὁπόσαι δ'
ἐξαπατῶσιν παραβαίνουσί τε τοὺς
ὅρκους τοὺς νενομισμένους
360 κερδῶν οὕνεκ' ἐπὶ βλάβῃ,
ἢ ψηφίσματα καὶ νόμον
ζητοῦσ' ἀντιμεθιστάναι,
τἀπόρρητά τε τοῖσιν ἐ-
χθροῖς τοῖς ἡμετέροις λέγουσ',
365 ἢ Μήδους ἐπάγουσι τῆς
χώρας [οὕνεκ' ἐπὶ βλάβῃ],
ἀσεβοῦσιν, ἀδικοῦσί τε τὴν πόλιν.
Ἀλλ' ὦ παγκρατὲς
Ζεῦ, ταῦτα κυρώσειας, ὥσθ'
370 ἡμῖν θεοὺς παραστατεῖν,
καίπερ γυναιξὶν οὔσαις.

ΚΗΡΥΞ.

Ἄκουε πᾶσ'. Ἔδοξε τῇ βουλῇ τάδε
τῇ τῶν γυναικῶν· Τιμόκλει' ἐπεστάτει·
Λύσιλλ' ἐγραμμάτευεν, εἶπε Σωστράτη·
375 ἐκκλησίαν ποιεῖν ἕωθεν τῇ μέσῃ
τῶν Θεσμοφορίων, ᾗ μάλισθ' ἡμῖν σχολή,
καὶ χρηματίζειν πρῶτα περὶ Εὐριπίδου,
ὅ τι χρὴ παθεῖν ἐκεῖνον· ἀδικεῖν γὰρ δοκεῖ
ἡμῖν ἁπάσαις. Τίς ἀγορεύειν βούλεται;

ΓΥΝΗ Α.

380 Ἐγώ.

ΚΗΡΥΞ.

Περίθου νυν τόνδε πρῶτον πρὶν λέγειν.
Σίγα, σιώπα, πρόσεχε τὸν νοῦν· χρέμπτεται γὰρ ἤδη,
ὅπερ ποιοῦσ' οἱ ῥήτορες. Μακρὰν ἔοικε λέξειν.

ΓΥΝΗ Α.

Φιλοτιμίᾳ μὲν οὐδεμιᾷ μὰ τὼ θεὼ
λέξουσ' ἀνέστην, ὦ γυναῖκες· ἀλλὰ γὰρ
385 βαρέως φέρω τάλαινα πολὺν ἤδη χρόνον

cem offert Euripidi, Medisve, unde detrimentum capiant mulieres; vel tyrannidem affectat, vel cum aliis conspirat, ut tyrannum reducat; vel mulieris alicujus, quæ infantem supposuerit, nomen detulit; vel si mulieris alicujus ancilla lenocinium faciens, rem hero in aurem insusurrat, aut si aliquo missa, falsos nuntios adfert; vel si quis mœchus mulierem decipit mendaciis, et non dat quæ promiserit; vel si quæ anus dona dat mœcho; vel si dona accipit ab alio meretrix, amicum suum prodens; et si quis caupo, vel caupona, congii vel cotylarum usu receptam mensuram adulterat, ut male pereat ipse et tota familia, imprecamini: vobis autem aliis omnibus ut dii dent multa bona, precamini.

CHORUS.

Junctis precamur precibus, ut rata urbi, rataque populo hæc vota fiant, utque suffragiis omnibus vincant, uti par est, quæ optima suaserint: quæcunque vero decipiunt, violantque jurisjurandi formulas moribus receptas, proprii lucri gratia, et in publicum detrimentum, vel plebiscita et legem quærunt abrogare, novis promulgatis; arcanaque hostibus nostris produnt, vel Medos inducunt in regionem nostram [ad eam perdendam], impie agunt, injuriaque adficiunt civitatem. Sed tu, imperio qui regis omnia Jupiter, hæc rata facias, ut nobis dii adsint, quamvis mulieres simus.

PRÆCO.

Audite omnes. Placuerunt hæc senatui mulierum, Timoclea præside, Lysilla scribæ vicem obeunte, dicente Sostrata; concilium haberi mane, die medio Thesmophoriorum, quo nobis quamplurimum est otii, et consultari primum de Euripide, quid illum pati oporteat: videtur enim injuriam facere nobis omnibus. Quis concionari vult?

MULIER I.

Ego.

PRÆCO.

Circumda igitur hanc coronam capiti, priusquam verba facias. Tace, sile, attento esto animo: exscreat enim jam, quod faciunt oratores: longam orationem habitura videtur.

MULIER I.

Ecastor nulla ambitione inducta, o mulieres, loquutura surrexi: sed enim jampridem graviter fero misera, quum contumeliis vos lacessi videam

προπηλακιζομένας ὁρῶσ' ὑμᾶς ὑπὸ
Εὐριπίδου τοῦ τῆς λαχανοπωλητρίας
καὶ πολλὰ καὶ παντοῖ' ἀκουούσας κακά.
Τί γὰρ οὗτος ἡμᾶς οὐκ ἐπισμῇ τῶν κακῶν;
390 ποῦ δ' οὐχὶ διαβέβληχ', ὅπουπερ ἐμβραχὺ
εἰσὶν θεαταὶ καὶ τραγῳδοὶ καὶ χοροί;
τὰς μοιχοτρόπους, τὰς ἀνδρεραστρίας καλῶν,
τὰς οἰνοπότιδας, τὰς προδότιδας, τὰς λάλους,
τὰς οὐδὲν ὑγιὲς, τὰς μέγ' ἀνδράσιν κακόν.
395 Ὥστ' εὐθὺς εἰσιόντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων
ὑποβλέπουσ' ἡμᾶς, σκοποῦνταί τ' εὐθέως,
μὴ μοιχὸς ἔνδον ᾖ τις ἀποκεκρυμμένος.
Δρᾶσαι δ' ἔθ' ἡμῖν οὐδὲν ὧνπερ καὶ πρὸ τοῦ
ἔξεστι· τοιαῦθ' οὗτος ἐδίδαξεν κακὰ
400 τοὺς ἄνδρας ἡμῶν· ὥστ', ἐάν τις καὶ πλέκῃ
γυνὴ στέφανον, ἐρᾶν δοκεῖ· κἂν ἐκβάλῃ
σκεῦός τι κατὰ τὴν οἰκίαν πλανωμένη,
ἀνὴρ ἐρωτᾷ, τῷ κατέαγεν ἡ χύτρα;
οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.
405 Κάμνει κόρη τις, εὐθὺς ἀδελφὸς λέγει,
τὸ χρῶμα τουτό μ' οὐκ ἀρέσκει τῆς κόρης.
Εἶεν· γυνή τις ὑποβαλέσθαι βούλεται,
ἀποροῦσα παίδων, οὐδὲ τοῦτ' ἔστιν λαθεῖν·
ἄνδρες γὰρ ἤδη παρακάθηνται πλησίον·
410 πρὸς τοὺς γέροντάς θ', οἳ πρὸ τοῦ τὰς μείρακας
ἤγοντο, διαβέβληκεν, ὥστ' οὐδεὶς γέρων
γαμεῖν θέλει γυναῖκα διὰ τοὔπος τοδί·
δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.
Εἶτα διὰ τοῦτον ταῖς γυναικωνίτισιν
415 σφραγῖδας ἐπιβάλλουσιν ἤδη καὶ μοχλοὺς
τηροῦντες ἡμᾶς, καὶ προσέτι Μολοττικοὺς
τρέφουσι μορμολυκεῖα τοῖς μοιχοῖς κύνας.
Καὶ ταῦτα μὲν ξυγγνώσθ'· ἃ δ' ἦν ἡμῖν πρὸ τοῦ,
αὐτὰς ταμιεῦσαι καὶ προαιρούσας λαβεῖν
420 ἄλφιτον, ἔλαιον, οἶνον, οὐδὲ ταῦτ' ἔτι
ἔξεστιν. Οἱ γὰρ ἄνδρες ἤδη κλειδία
αὐτοὶ φοροῦσι κρυπτὰ, κακοηθέστατα,
Λακωνίκ' ἄττα, τρεῖς ἔχοντα γομφίους.
Πρὸ τοῦ μὲν οὖν ἦν ἀλλ' ὑποῖξαι τὴν θύραν
425 ποιησαμέναισι δακτύλιον τριωβόλου,
νῦν δ' οὗτος αὐτοὺς ὡκότριψ Εὐριπίδης
ἐδίδαξε θριπήδεστ' ἔχειν σφραγίδια
ἐξαψαμένους. Νῦν οὖν ἐμοὶ τούτῳ δοκεῖ
ὄλεθρόν τιν' ἡμᾶς κυρκανᾶν ἁμωσγέπως,
430 ἢ φαρμάκοισιν, ἢ μιᾷ γέ τῳ τέχνῃ,
ὅπως ἀπολεῖται. Ταῦτ' ἐγὼ φανερῶς λέγω·
τὰ δ' ἄλλα μετὰ τῆς γραμματέως συγγράψομαι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔπω ταύτης ἤκουσα Στρ.
435 πολυπλοκωτέρας γυναικὸς
οὐδὲ δεινότερα λεγούσης.
Πάντα γὰρ λέγει δίκαια,
[πάσας δ' εἰδέας ἐξήτασεν,
πάντα δ' ἐβάστασεν φρενὶ,] πυκνῶς τε

ab Euripide, illo olerum venditricis filio, multaque et varia audire opprobria. Quibus enim ille nos conviciis non incessit? ubi nos non calumniatur, sicubi spectatores vel pauci conveniunt, et tragœdi et chori? adulteras nimirum, et virorum amatrices vocans, vinolentas, proditrices, loquaces, nulli rei neque frugi bonæ, magnum viris malum. Quapropter simul atque ingrediuntur domum a theatro revertentes, limis nos intuentur, dispiciuntque protinus, an forte adulter quispiam intus sit occultatus. Facere autem nobis nihil amplius licet eorum, quæ faciebamus antidhac: adeo homo hic mala docuit viros nostros: ut si quæ nectat mulier corollam, amare videatur; et si cui per domum cursitanti vas aliquod excidat, vir rogitet: *Cujusnam in honorem fracta est olla? non alius procul dubio, quam Corinthii hospitis.* Morbo laborat puella aliqua? statim frater dicit: *Color hicce mihi non placet puellæ.* Porro si carens liberis mulier quæpiam sibi partum supponere velit, neque hoc clam facere licet: viri enim jam adsident proxime. Et apud senes, qui puellas antea ducebant, nos calumniatus est, ita ut non sit senex ullus, qui uxorem ducere velit, propter hunc versum: *Imperat enim seni marito uxor.* Deinde hic etiam in causa est cur gynæconitides obsignent jam, et pessulis occludant, custodientes nos; et præterea Molossos alant, terriculamenta mœchis, canes. Et hæc quidem ignosci possunt: quæ vero nobis antidhac sumere licebat, quum ipsæ e cella penuaria depromeremus, farinam, oleum, vinum, ne ista quidem amplius licet. Ipsi enim jam viri parvas claves gestant, occultas, et maxime malignas, Laconicas nescio quas, tres habentes dentes. Nihilominus antea licebat clam aperire ostium, si faciendum curassemus nobis triobolarem anulum: nunc autem familiarum illa pernicies, Euripides, viros docuit corrosa vermibus sigilla appensa gestare. Itaque opus esse mihi videtur, ut exitium aliquod huic homini quaqua ratione moliamur, vel toxico, vel alio quovis dolo, ut pereat. Hæc ego palam dico: reliqua vero cum scriba in syngrapham conferam.

CHORUS.

Nunquam hac audivi versutiorem feminam, neque majore facundia pollentem: omnia enim dicit recte, [omnesque species examinavit, et omnia ponderavit mente:] prudenterque et callide argu-

ποικίλους λόγους ἀνεῦρεν
εὖ διεζητημένους·
440 ὥστ' ἂν εἰ λέγοι παρ' αὐτὴν
Ξενοκλέης ὁ Καρκίνου, δο-
κεῖν ἂν αὐτὸν, ὡς ἐγῷμαι,
πᾶσιν ὑμῖν
442 ἄντικρυς μηδὲν λέγειν.

ΓΥΝΗ Β.

Ὀλίγων ἕνεκα καὐτὴ παρῆλθον ῥημάτων.
Τὰ μὲν γὰρ ἄλλ' αὕτη κατηγόρηκεν εὖ·
445 ἃ δ' ἐγὼ πέπονθα, ταῦτα λέξαι βούλομαι.
Ἐμοὶ γὰρ ἀνὴρ ἀπέθανεν μὲν ἐν Κύπρῳ,
παιδάρια πέντε καταλιπὼν, ἁγὼ μόλις
στεφανηπλοκοῦσ' ἔβοσκον ἐν ταῖς μυρρίναις.
Τέως μὲν οὖν ἀλλ' ἡμικάκως ἐβοσκόμην·
450 νῦν δ' οὗτος ἐν ταῖσιν τραγῳδίαις ποιῶν
τοὺς ἄνδρας ἀναπέπεικεν οὐκ εἶναι θεούς·
ὥστ' οὐκέτ' ἐμπολῶμεν οὐδ' εἰς ἥμισυ.
Νῦν οὖν ἁπάσαισιν παραινῶ καὶ λέγω
τοῦτον κολάσαι τὸν ἄνδρα πολλῶν οὕνεκα·
455 ἄγρια γὰρ ἡμᾶς, ὦ γυναῖκες, δρᾷ κακὰ,
ἅτ' ἐν ἀγρίοισι τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφείς.
Ἀλλ' εἰς ἀγορὰν ἄπειμι· δεῖ γὰρ ἀνδράσιν
πλέξαι στεφάνους συνθηματιαίους εἴκοσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Ἕτερον αὖ τι λῆμα τοῦτο
460 κομψότερον ἔτ' ἢ τὸ πρότερον ἀναπέφηνεν.
Οἷα κἀστωμύλατο
οὐκ ἄκαιρα, φρένας ἔχουσα
καὶ πολύπλοκον νόημ', οὐδ' ἀσύνετ', ἀλλὰ
πιθανὰ πάντα. Δεῖ δὲ ταύτης
465 τῆς ὕβρεος ἡμῖν τὸν ἄνδρα περιφανῶς δοῦναι δίκην.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τὸ μὲν, ὦ γυναῖκες, ὀξυθυμεῖσθαι σφόδρα
Εὐριπίδῃ, τοιαῦτ' ἀκουούσας κακὰ,
οὐ θαυμάσιόν ἐστ', οὐδ' ἐπιζεῖν τὴν χολήν.
Καὐτὴ γὰρ ἔγωγ', οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων,
470 μισῶ τὸν ἄνδρ' ἐκεῖνον, εἰ μὴ μαίνομαι.
Ὅμως δ' ἐν ἀλλήλαισι χρὴ δοῦναι λόγον·
αὐταὶ γάρ ἐσμεν, κοὐδεμί' ἐκφορὰ λόγου.
Τί ταῦτ' ἔχουσαι κεῖνον αἰτιώμεθα
βαρέως τε φέρομεν, εἰ δύ' ἡμῶν ἢ τρία
475 κακὰ ξυνειδὼς εἶπε δρώσας μυρία;
ἐγὼ γὰρ αὐτὴ πρῶτον, ἵνα μἄλλην λέγω,
ξύνοιδ' ἐμαυτῇ πολλὰ δείν'· ἐκεῖνο δ' οὖν
δεινότατον, ὅτε νύμφη μὲν ἦ τρεῖς ἡμέρας,
ὁ δ' ἀνὴρ παρ' ἐμοὶ καθεῦδεν· ἦν δ' ἐμοὶ φίλος,
480 ὅσπερ με διεκόρευσεν οὖσαν ἑπτέτιν·
οὗτος πόθῳ μου 'κνυεν ἐλθὼν τὴν θύραν·
κᾆτ' εὐθὺς ἔγνων· εἶτα καταβαίνω λάθρα.
Ὁ δ' ἀνὴρ ἐρωτᾷ, ποῖ σὺ καταβαίνεις; — Ὅποι;
στρόφος μ' ἔχει τὴν γαστέρ', ὦνερ, κὠδύνη·
485 ἐς τὸν κοπρῶν' οὖν ἔρχομαι. — Βάδιζέ νυν.
Κᾆθ' ὁ μὲν ἔτριβε κεδρίδας, ἄννηθον, σφάκον.

menta invenit bene excogitata; adeo ut, si diceret juxta illam Xenocles Carcini filius, vobis omnibus videretur ille, ut quidem opinor, plane nihil dicere.

MULIER II.

Pauca sunt, quæ ut dicerem, ipsa in medium processi. Nam cetera quidem recte hæc accusatione comprehendit; quæ vero ipsa passa sum, ea dicere volo. Mihi enim vir mortuus est in Cypro, liberis quinque relictis parvulis, quos ego ægre alebam corollis nectendis in foro, ubi venduntur myrti. Antea igitur vix ac ne vix quidem vitam meam sustentabam : nunc vero hic tragœdiarum suarum commentis persuasit viris deos non esse, unde fit, ut ne dimidiam quidem partem amplius vendamus. Itaque omnibus suadeo et dico, ut puniatis hunc virum multis de causis : agrestia enim, o mulieres, nobis facit mala, utpote agrestibus oleribus ipse innutritus. Sed in forum abibo : viris enim quibusdam oportet, ut coronas nectam locatitias viginti.

CHORUS.

Alterum hoc ingenium lepidius adhuc apparuit, quam prius : adeo hæc facete dixit, non intempestive, prudentia prædita et versuta mente : neque dicta ejus intellectu difficilia, sed omnia ad persuadendum accommodata. Oportet autem hujus injuriæ nobis virum illum insignes dare pœnas.

MNESILOCHUS.

Vos quidem, o mulieres, acriter irasci et vehementer Euripidi, talia audientes opprobria, non mirum est, neque effervescere vobis bilem. Nam et ego ipsa, ita mihi salvi sint liberi, odi virum illum, nisi insanio. Verumtamen oportet, ut nobismet ipsis reddamus rationes : solæ enim sumus, nec metus est ne foras efferantur nostri sermones. Quid illum accusamus, graviterque ferimus, si duo nobis vel tria flagitia, de quibus rescivit, exprobravit, quum faciamus innumera? Ego enim ipsa primum, ne de alia dicam, conscia mihi sum multorum scelerum : illud vero omnium longe scelestissumum, quod, tres modo dies nupta, dum maritus meus mecum noctu concumbebat, admisi. Erat mihi amicus, qui septuenni mihi vitium obtulerat : hic amore mei captus venit, et januam unguibus leniter scalpsit. Id quod res erat illico cognovi : clam igitur descendo. Vir autem rogat : *Quo descendis?* — *Quo?* respondi, *tormina me cruciant ventris, o marite, et dolor; qua gratia ad latrinam eo.* — *Vade igitur,* inquit. Tum ille quidem conterere cedrides, anethum,

Ἐγὼ δὲ καταχέασα τοῦ στροφέως ὕδωρ
ἐξῆλθον ὡς τὸν μοιχόν· εἶτ' ἠρειδόμην
παρὰ τὸν Ἀγυιᾶ, κύβδ' ἐχομένη τῆς δάφνης.
490 Ταῦτ' οὐδεπώποτ' εἶφ', ὁρᾶτ', Εὐριπίδης·
οὐδ' ὡς ὑπὸ τῶν δούλων τε κὠρεωκόμων
σποδούμεθ', ἢν μὴ 'χωμεν ἕτερον, οὐ λέγει·
οὐδ' ὡς, ὅταν μάλισθ' ὑπό του ληκώμεθα
τὴν νύχθ', ἕωθεν σκόροδα διαμασώμεθα,
495 ἵν' ὀσφρόμενος ἀνὴρ ἀπὸ τείχους εἰσιὼν
μηδὲν κακὸν δρᾶν ὑποτοπῆται. Ταῦθ', ὁρᾷς,
οὐπώποτ' εἶπεν. Εἰ δὲ Φαίδραν λοιδορεῖ,
ἡμῖν τί τοῦτ' ἔστ'; Οὐδ' ἐκεῖν' εἴρηκέ πω,
ὡς ἡ γυνὴ δεικνῦσα τἀνδρὶ τοὔγκυκλον
500 ὑπ' ὄρθρον οἷόν ἐστιν, ἐγκεκαλυμμένον
τὸν μοιχὸν ἐξέπεμψεν, οὐκ εἴρηκέ πω.
Ἑτέραν δ' ἐγᾦδ' ἣ 'φασκεν ὠδίνειν γυνὴ
δέχ' ἡμέρας, ἕως ἐπρίατο παιδίον·
ὁ δ' ἀνὴρ περιῄρχετ' ὠκυτόκι' ὠνούμενος·
505 τὸ δ' εἰσέφερε γραῦς ἐν χύτρᾳ τὸ παιδίον,
ἵνα μὴ βοῴη, κηρίῳ βεβυσμένον·
εἶθ' ὡς ἔνευσεν ἡ φέρουσ', εὐθὺς βοᾷ,
ἄπελθ' ἄπελθ', ἤδη γὰρ ὦνέρ μοι δοκῶ
τέξειν· τὸ γὰρ ἦτρον τῆς χύτρας ἐλάκτισεν.
510 Χὠ μὲν γεγηθὼς ἔτρεχεν, ἡ δ' ἐξέσπασεν
ἐκ τοῦ στόματος τοῦ παιδίου, τὸ δ' ἀνέκραγεν.
Εἶθ' ἡ μιαρὰ γραῦς, ἣ 'φερεν τὸ παιδίον,
θεῖ μειδιῶσα πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ λέγει,
λέων λέων σοι γέγονεν, αὐτέκμαγμα σὸν,
515 τά τ' ἄλλ' ἁπαξάπαντα καὶ τὸ πόσθιον
τῷ σῷ προσόμοιον, στρεβλὸν ὥσπερ κύτταρον.
Ταῦτ' οὐ ποιοῦμεν τὰ κακά; νὴ τὴν Ἄρτεμιν,
ἡμεῖς γε· κᾆτ' Εὐριπίδῃ θυμούμεθα,
οὐδὲν παθοῦσαι μεῖζον ἢ δεδράκαμεν;

salviam: ego vero, postquam aqua cardinem conspersi, egressa sum ad mœchum: deinde inclinato corpore juxta aram pro foribus stans, prehensaque adnixa lauro, subagitata fui. Hæc nunquam, animadvertite, dixit Euripides: neque, ut a servis et mulionibus permolimur, si desint alii mœchi, dicit: neque ut, quum maxume noctu ab aliquo subagitatæ fuerimus, mane allia mandimus, ne vir ab excubiis domum rediens, aliquid mali nos fecisse statim suspicetur. Hæc, vides, nunquam dixit. Si vero Phædram conviciis incessit, quid hoc ad nos? Neque istuc dixit unquam, ut mulier ostendens viro encyclum ad lucem expansum, jubens mirari quam pulcrum esset, obtectum mœchum emiserit: non utique hoc dixit. Aliam vero ego novi mulierem, quæ decem totos dies parturire se dixit, donicum infantem emerit. Vir interea urbem obibat, medicamenta emens accelerando partui. Domum autem attulit anus in olla infantem, cui, ne vagiret, os favo obturaverat: tum, ut capite innuit anus, mulier illico clamat: *Abi, abi; jam enim, o marite, mihi videor paritura.* Ventrem enim ollæ calcibus ferierat infans. Et hic quidem lætus abiit: illa autem favum ex ore infantis extraxit, qui illico vagire cœpit. Deinde scelesta anus, quæ infantem attulerat, adcurrit subridens ad virum, et dicit: *Leo, leo tibi natus est, expressa tui imago, et quum cetera omnia, tum etiam mentula tuæ similis, tortuosa, instar nucamenti pinei.* Hæc non perpetramus facinora? hæc utique, per Dianam: deinde vero irascimur Euripidi, a quo non plus audivimus, quam fecimus?

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ.

520 Τουτὶ μέντοι θαυμαστὸν,
ὁπόθεν εὑρέθη τὸ χρῆμα,
χἤτις ἐξέθρεψε χώρα
τήνδε τὴν θρασεῖαν οὕτω.
Τάδε γὰρ εἰπεῖν τὴν πανοῦργον
525 κατὰ τὸ φανερὸν ὧδ' ἀναιδῶς
οὐκ ἂν ᾤόμην ἐν ἡμῖν
οὐδὲ τολμῆσαί ποτ' ἄν.
Ἀλλ' ἅπαν γένοιτ' ἂν ἤδη·
τὴν παροιμίαν δ' ἐπαινῶ
τὴν παλαιάν· ὑπὸ λίθῳ γὰρ
παντί που χρὴ
530 μὴ δάκῃ ῥήτωρ ἀθρεῖν.
Ἀλλ' οὐ γάρ ἐστι τῶν ἀναισχύντων φύσει γυναικῶν
οὐδὲν κάκιον εἰς ἅπαντα πλὴν ἄρ' ἡ γυναῖκες.

CHORUS.

Hoc utique mirum, unde inventa sit res ista, et quænam educaverit regio hanc adeo audacem. Talia enim tam impudenter aperte dicere improbam non rebar inter nos ne ausuram quidem fuisse unquam. Sed omnia nunc evenire queant; et verbum laudo vetus illud: *Sub omni enim lapide dispicere oportet, ne latens forte mordeat orator.* Enimvero impudentibus suopte ingenio mulieribus nihil pejus est ad omnia, præter mulieres.

ΓΥΝΗ Γ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Ἄγλαυρον, ὦ γυναῖκες, εὖ φρονεῖτε,
ἀλλ' ἢ πεφάρμαχθ' ἢ κακόν τι μέγα πεπόνθατ' ἄλλο,
535 ταύτην ἐῶσαι τὴν φθόρον τοιαῦτα περιυβρίζειν
ἡμᾶς ἁπάσας. Εἰ μὲν οὖν τις ἔστιν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς

MULIER III.

Haud sane, per Aglauron, o mulieres, sapitis: sed vel fascinatæ estis, vel malum aliquod magnum vobis aliud contigit, si hanc sinitis pestem talibus nos omnes injuriis adficere. Quapropter,

αὐταί γε καὶ τὰ δουλάρια τέφραν ποθὲν λαβοῦσαι
ταύτης ἀποψιλώσομεν τὸν χοῖρον, ἵνα διδαχθῇ
γυνὴ γυναῖκας οὖσα μὴ κακῶς λέγειν τὸ λοιπόν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

540 Μὴ δῆτα τόν γε χοῖρον, ὦ γυναῖκες. Εἰ γὰρ οὔσης
παρρησίας κἀξὸν λέγειν ὅσαι πάρεσμεν ἀσταὶ,
εἶτ' εἶπον ἁγίγνωσκον ὑπὲρ Εὐριπίδου δίκαια,
διὰ τοῦτο τιλλομένην με δεῖ δοῦναι δίκην ὑφ' ὑμῶν;

ΓΥΝΗ Γ.

Οὐ γάρ σε δεῖ δοῦναι δίκην; ἥτις μόνη τέτληκας
545 ὑπὲρ ἀνδρὸς ἀντειπεῖν, ὅς ἡμᾶς πολλὰ κακὰ δέδρακεν
ἐπίτηδες εὑρίσκων λόγους, ὅπου γυνὴ πονηρὰ
ἐγένετο, Μελανίππας ποιῶν Φαίδρας τε· Πηνελόπην δὲ
οὐπώποτ' ἐποίησ', ὅτι γυνὴ σώφρων ἔδοξεν εἶναι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἐγὼ γὰρ οἶδα ταἴτιον. Μίαν γὰρ οὐκ ἂν εἴποις
550 τῶν νῦν γυναικῶν Πηνελόπην, Φαίδρας δ' ἁπαξαπάσας.

ΓΥΝΗ Γ.

Ἀκούετ', ὦ γυναῖκες, οἷ' εἴρηκεν ἡ πανοῦργος
ἡμᾶς ἁπάσας αὖθις αὖ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ νὴ Δί' οὐδέπω γε
εἴρηχ' ὅσα ξύνοιδ'· ἐπεὶ βούλεσθε πλεῖον' εἴπω;

ΓΥΝΗ Γ.

Ἀλλ' οὐκ ἂν ἔτ' ἔχοις· ὅσα γὰρ ᾔδεις ἐξέχεας ἅπαντα.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

555 Μὰ Δί' οὐδέ πω τὴν μυριοστὴν μοῖραν ὧν ποιοῦμεν.
Ἐπεὶ τόδ' οὐκ εἴρηχ', ὁρᾷς, ὡς στλεγγίδας λαβοῦσαι
ἔπειτα σιφωνίζομεν τὸν οἶνον.

ΓΥΝΗ Γ.

Ἐπιτριβείης.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὡς τ' αὖ τὰ κρέ' ἐξ Ἀπατουρίων ταῖς μαστροποῖς διδοῦσαι,
ἔπειτα τὴν γαλῆν φαμὲν—

ΓΥΝΗ Γ.

Τάλαιν' ἐγὼ, φλυαρεῖς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

560 οὐδ' ὡς ἑτέρα τὸν ἄνδρα τῷ πελέκει κατεσπόδησεν,
οὐκ εἶπον· οὐδ' ὡς φαρμάκοις ἑτέρα τὸν ἄνδρ' ἔμηνεν,
οὐδ' ὡς ὑπὸ τῇ πυέλῳ κατώρυξέν ποτ'—

ΓΥΝΗ Γ.

Ἐξόλοιο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀχαρνικὴ τὸν πατέρα.

ΓΥΝΗ Γ.

Ταυτὶ δῆτ' ἀνέκτ' ἀκούειν;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οὐδ' ὡς σὺ τῆς δούλης τεκούσης ἄρρεν εἶτα σαυτῇ
565 τοῦθ' ὑπεβάλου, τὸ σὸν δὲ θυγάτριον παρῆκας αὐτῇ.

ΓΥΝΗ Γ.

Οὔ τοι μὰ τὼ θεὼ σὺ καταπροίξει λέγουσα ταυτὶ,
ἀλλ' ἐκποκιῶ σου τὰς πoκάδας.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οὐ δὴ μὰ Δία σύ γ' ἅψει.

si quæ est vestrûm, quæ hanc ulcisci velit, bene est: sin minus, nos ipsæ et pedissequæ, cinere alicunde sumto, hujus depilabimus cunnum: ut discat mulier quæ sit, mulieribus in posterum non male dicere.

MNESILOCHUS.

Ne, quæso, cunnum, o mulieres. Si enim quum esset libera concio, et liceret verba facere omnibus civibus, quæ adsumus, tum dixi quæ noveram ad excusandum Euripidem idonea, an idcirco pœnas me dare vobis æquum est pilorum vulsione?

MULIER III.

Annon vere te pœnas dare æquum est? quæ sola sustinuisti causam viri defendere, qui nos multis malis adfecit, dum de industria excogitat fabularum argumenta, sicubi femina improba exstitit, Melanippas faciens et Phædras: de Penelope vero nunquam fecit drama, quod femina casta esse videretur.

MNESILOCHUS.

Atqui hujus rei causam novi. Etenim ne unam quidem hujus ætatis mulierum dixeris Penelopen: Phædras vero omnes omnino.

MULIER III.

Audite, o mulieres, quid dixerit improba de nobis omnibus rursus.

MNESILOCHUS.

At vero ecastor nondum dixi omnia, quorum conscia sum: sin aliter creditis, voltisne plura dicam?

MULIER III.

Sed plura non possis. Quæcunque enim noveras, effudisti omnia.

MNESILOCHUS.

Non ecastor decies millesimam partem eorum, quæ facimus: siquidem hoc non dixi, viden'? ut strigilibus sumtis, postea tanquam per siphonem attrahimus vinum.

MULIER III.

Male pereas.

MNESILOCHUS.

Nec ut carnes ex Apaturiis lenis dantes, deinde mustelam dicimus —

MULIER III.

Miseram me! nugaris.

MNESILOCHUS.

nec, ut alia mulier virum securi percusserit, dixi: neque ut philtris alia virum ad insaniam adegerit: neque ut aliquando sub balneatorio solio defoderit —

MULIER III.

Pestem oppetas.

MNESILOCHUS.

Acharnica suum patrem.

MULIER III.

Hæccine ferant aures nostræ!

MNESILOCHUS.

Neque ut tu, quum ancilla peperisset marem, tibi ipsi eum supposuisti, tuam vero filiolam tradidisti illi.

MULIER III.

Haud sane, per deas, tu impune hæc dixeris; sed evellam tibi pilos.

MNESILOCHUS.

Nunquam, per Jovem, tu me attinges.

ΓΥΝΗ Γ.

Καὶ μὴν ἰδού.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ μὴν ἰδού.

ΓΥΝΗ Γ.

Λαβὲ θοἰμάτιον, Φιλίστη.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πρόσθες μόνον, κἀγώ σε νὴ τὴν Ἄρτεμιν—

ΓΥΝΗ Γ.

Τί δράσεις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

570 τὸν σησαμοῦνθ' ὃν κατέφαγες, τοῦτον χεσεῖν ποιήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθε λοιδορούμεναι· καὶ γὰρ γυνή τις ἡμῖν
ἐσπουδακυῖα προστρέχει. Πρὶν οὖν ὁμοῦ γενέσθαι,
σιγᾶθ', ἵν' αὐτῆς κοσμίως πυθώμεθ' ἅττα λέξει.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Φίλαι γυναῖκες, ξυγγενεῖς τοὐμοῦ τρόπου,
575 ὅτι μὲν φίλος εἴμ' ὑμῖν, ἐπίδηλος ταῖς γνάθοις·
γυναικομανῶ γὰρ προξενῶ θ' ὑμῶν ἀεί.
Καὶ νῦν ἀκούσας πρᾶγμα περὶ ὑμῶν μέγα
ὀλίγῳ τι πρότερον κατ' ἀγορὰν λαλούμενον,
ἥκω φράσων τοῦτ' ἀγγελῶν θ' ὑμῖν, ἵνα
580 σκοπῆτε καὶ τηρῆτε μὴ καὶ προσπέσῃ
ὑμῖν ἀφάρκτοις πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; παῖδα γάρ σ' εἰκὸς καλεῖν,
ἕως ἂν οὕτως τὰς γνάθους ψιλὰς ἔχῃς.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Εὐριπίδην φάσ' ἄνδρα κηδεστήν τινα
585 αὐτοῦ, γέροντα, δεῦρ' ἀναπέμψαι τήμερον.

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς ποῖον ἔργον, ἢ τίνος γνώμης χάριν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἵν' ἅττα βουλεύοισθε καὶ μέλλοιτε δρᾶν,
ἐκεῖνος εἴη τῶν λόγων κατάσκοπος.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς λέληθεν ἐν γυναιξὶν ὢν ἀνήρ;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

590 Ἄφευσεν αὐτὸν κἀπέτιλ' Εὐριπίδης
καὶ τἄλλ' ἅπανθ' ὥσπερ γυναῖκ' ἐσκεύασεν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πείθεσθε τούτῳ ταῦτα; τίς δ' οὕτως ἀνὴρ
ἠλίθιος ὅστις τιλλόμενος ἠνείχετ' ἄν;
οὐκ οἴομαι 'γωγ', ὦ πολυτιμήτω θεώ.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

595 Ληρεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν ἦλθον ἀγγελῶν,
εἰ μὴ πεπύσμην ταῦτα τῶν σάφ' εἰδότων.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ πρᾶγμα τουτὶ δεινὸν εἰσαγγέλλεται.
Ἀλλ', ὦ γυναῖκες, οὐκ ἐλινύειν ἐχρῆν,
ἀλλὰ σκοπεῖν τὸν ἄνδρα καὶ ζητεῖν ὅπου
600 λέληθεν ἡμᾶς κρυπτὸς ἐγκαθήμενος.
Καὶ σὺ ξυνέξευρ' αὐτὸν, ὡς ἂν τὴν χάριν
ταύτην τε κἀκείνην ἔχῃς, ὦ πρόξενε.

MULIER III.

At ecce.

MNESILOCHUS.

Ecce contra.

MULIER III.

Accipe pallam meam, Philista.

MNESILOCHUS.

Admove manum modo, atque ego te, per Dianam —

MULIER III.

Quid facies?

MNESILOCHUS.

sesaminam placentam, quam comedisti, hanc faciam ut caces.

CHORUS.

Desinite conviciari : nam mulier quædam festinans ad nos adcurrit : quare, antequam nos conveniat, tacete, ut sedate audiamus quæ dictura est.

CLISTHENES.

Caræ mulieres, adfines morum meorum, me quidem amicum esse vobis, satis ostendunt malæ meæ : insano enim mulierum amore teneor, vobisque patrocinor semper:et nunc,quum audierim rem magni momenti ad vos pertinentem, de qua paulo ante in foro sermo erat, venio eam delaturus, nuntiaturusque vobis, ut videatis et caveatis, ne vobis incautis accidat grave malum et magnum.

CHORUS.

Quid est, o puer? puerum enim te par est vocare, quoad malas adeo leves habes.

CLISTHENES.

Euripidem aiunt adfinem quemdam suum, senem hominem, huc misisse hodie.

CHORUS.

Cui faciendæ rei, aut cujus consili gratia?

CLISTHENES.

Ut quidquid consultaretis, et facere decerneretis, ille esset sermonum vestrorum explorator.

CHORUS.

At quomodo fefellit nos mulieribus immixtus vir?

CLISTHENES.

Pilos ipsi adussit et evulsit Euripides, et quod ad reliqua omnia, ut mulierem adornavit.

MNESILOCHUS.

Hæccine isti creditis? Quis enim vir adeo stultus sit, ut pilos sibi evelli patiatur? Haud equidem crediderim, o venerandæ deæ.

CLISTHENES.

Nugas blatis : non enim venissem nuntiaturus, nisi audivissem hæc ex illis, qui rem certo sciunt.

CHORUS.

Rei sane indignæ nuntius ad nos adfertur. Quare, mulieres, non cunctari oportet, sed circumspicere virum, et quærere, ubi clam ingressus inter nos delitescat. Et tu nobiscum eum deprehendere stude, ut gratiam hanc et illam a nobis ineas, o amice.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Φέρ' ἴδω· τίς εἶ πρώτη σύ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ποῖ τις τρέψεται;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ζητητέαι γάρ ἐστε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγώ.

ΓΥΝΗ Δ.

605 Ἐμ' ἥτις εἰμ' ἤρου; Κλεωνύμου γυνή.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Γιγνώσκεθ' ὑμεῖς ἥτις ἔσθ' ἥδ' ἡ γυνή;

ΧΟΡΟΣ.

Γιγνώσκομεν δῆτ'· ἀλλὰ τὰς ἄλλας ἄθρει.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἡδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ἡ τὸ παιδίον
ἔχουσα;

ΓΥΝΗ Δ.

Τιτθὴ νὴ Δί' ἐμή.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Διοίχομαι.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

610 Αὕτη σὺ ποῖ στρέφει; μέν' αὐτοῦ. Τί τὸ κακόν;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἔασον οὐρῆσαί μ'.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἀναίσχυντός τις εἶ.
Σὺ δ' οὖν ποίει τοῦτ'. Ἀναμένω γὰρ ἐνθάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνάμενε δῆτα, καὶ σκόπει γ' αὐτὴν σφόδρα·
μόνην γὰρ αὐτὴν, ὦνερ, οὐ γιγνώσκομεν.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

615 Πολύν γε χρόνον οὐρεῖς σύ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ Δί', ὦ μέλε·
στραγγουριῶ γάρ· ἐχθὲς ἔφαγον κάρδαμα.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τί καρδαμίζεις; οὐ βαδιεῖ δεῦρ' ὡς ἐμέ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τί δῆτά μ' ἕλκεις ἀσθενοῦσαν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Εἰπέ μοι,
τίς ἔστ' ἀνήρ σοι;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τὸν ἐμὸν ἄνδρα πυνθάνει;
620 τὸν δεῖνα γιγνώσκεις, τὸν ἐκ Κοθωκιδῶν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τὸν δεῖνα; ποῖον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἔσθ' ὁ δεῖν', ὅς καί ποτε
τὸν δεῖνα τὸν τοῦ δεῖνα —

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ληρεῖν μοι δοκεῖς.
Ἀνῆλθες ἤδη δεῦρο πρότερον;

CLISTHENES.

Age videam. Quænam es prima tu?

MNESILOCHUS.

Quo me vertam?

CLISTHENES.

Excutiendæ enim estis.

MNESILOCHUS.

Me miserum!

MULIER IV.

Mene, quæ sim, rogabas? Cleonymi sum uxor.

CLISTHENES.

Scitisne vos quænam sit hæc femina?

CHORUS.

Novimus omnino: sed alias explora.

CLISTHENES.

Hæc vero quænam est, quæ infantem portat?

MULIER IV.

Nutrix, per Jovem, mea.

MNESILOCHUS.

Nullus sum.

CLISTHENES.

Heus tu! quo abis? mane hic. Quid istuc mali?

MNESILOCHUS.

Sine mingere me.

CLISTHENES.

Impudens utique es. Tu igitur rem tuam age: opperior enim hic.

CHORUS.

Opperire, quæso, et observa eam diligenter: solam enim illam, o bone, non novimus.

CLISTHENES.

Heus tu, perdiu mingis.

MNESILOCHUS.

Nimirum, o miselle, stranguria laboro. Heri enim edi nasturtium.

CLISTHENES.

Quid de nasturtio garris? quin vade huc ad me.

MNESILOCHUS.

Quid, quæso, me trahis ægrotantem?

CLISTHENES.

Dic mihi, quisnam est maritus tibi?

MNESILOCHUS.

Maritum meum, qui sit, rogitas? nostin' aliquem Cothocidensem?

CLISTHENES.

Aliquem? quemnam?

MNESILOCHUS.

Est aliquis ille, qui et aliquando aliquem, filium alicujus —

CLISTHENES.

Nugari mihi videris. Venistin' huc jam antea?

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ Δία,
ὁσέτη γε.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Καὶ τίς σοὔστὶ συσκηνήτρια;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

625 Ἡ δεῖν' ἔμοιγ'· οἴμοι τάλας.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Οὐδὲν λέγεις.

ΓΥΝΗ Ε.

Ἄπελθ'. Ἐγὼ γὰρ βασανιῶ ταύτην καλῶς
ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν πέρυσι· σὺ δ' ἀπόστηθί μοι,
ἵνα μὴ 'πακούσῃς ὢν ἀνήρ. Σὺ δ' εἰπέ μοι
ὅ τι πρῶτον ἡμῖν τῶν ἱερῶν ἐδείκνυτο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

630 Φέρ' ἴδω, τί μέντοι πρῶτον ἦν; ἐπίνομεν.

ΓΥΝΗ Ε.

Τί δὲ μετὰ τοῦτο δεύτερον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Προὐπίνομεν.

ΓΥΝΗ Ε.

Ταυτὶ μὲν ἤκουσάς τινος. Τί δαὶ τρίτον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σκάφιον Ξένυλλ' ᾔτησεν· οὐ γὰρ ἦν ἀμίς.

ΓΥΝΗ Ε.

Οὐδὲν λέγεις. Δεῦρ' ἐλθὲ, δεῦρ', ὦ Κλείσθενες·
635 ὅδ' ἐστὶν ἀνὴρ ὃν λέγεις.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τί οὖν ποιῶ;

ΓΥΝΗ Ε.

Ἀπόδυσον αὐτόν· οὐδὲν ὑγιὲς γὰρ λέγει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κᾄπειτ' ἀποδύσετ' ἐννέα παίδων μητέρα;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

χάλα ταχέως τὸ στρόφιον, ὦναίσχυντε σύ.

ΓΥΝΗ Ε.

Ὡς καὶ στιβαρά τις φαίνεται καὶ καρτερά·
640 καὶ νὴ Δί τιτθούς γ' ὥσπερ ἡμεῖς οὐκ ἔχει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Στεριφὴ γάρ εἰμι κοὐκ ἐκύησα πώποτε.

ΓΥΝΗ Ε.

Νῦν· τότε δὲ μήτηρ ἦσθα παίδων ἐννέα.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἀνίστασ' ὀρθός. Ποῖ τὸ πέος ὠθεῖς κάτω;

ΓΥΝΗ Ε.

Τοδὶ διέκυψε καὶ μάλ' εὔχρων, ὦ τάλαν.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

645 Καὶ ποῦ 'στιν;

ΓΥΝΗ Ε.

Αὖθις ἐς τὸ πρόσθεν οἴχεται.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Οὐκ ἐνγεταυθί.

ΓΥΝΗ Ε.

Μάλλὰ δεῦρ' ἥκει πάλιν.

MNESILOCHUS.

Ecastor quotannis.

CLISTHENES.

Et quænam est tibi contubernalis?

MNESILOCHUS.

Quædam est mihi. Heu me miserum!

CLISTHENES.

Nihil dicis.

MULIER V.

Amove te. Ego enim examinabo hanc probe e sacris superioris anni: tu vero hinc recede, ne audias, qui vir es. At tu, dic mihi, quid primum nobis sacrorum ostensum fuit?

MNESILOCHUS.

Age, quid tandem primum erat? bibebamus.

MULIER V.

Quid vero post hoc secundum?

MNESILOCHUS.

Propinabamus.

MULIER V.

Hæc quidem audivisti ex aliquo. Quid vero tertium?

MNESILOCHUS.

Scaphium Xenylla petiit: non enim aderat matula.

MULIER V.

Nihil dicis. Huc veni, huc, Clisthenes: hic est ille vir, quem autumas.

CLISTHENES.

Quid igitur faciam?

MULIER V.

Vestes illi exue: nihil enim sani dicit.

MNESILOCHUS.

Itane vestes exuetis mihi, novem liberorum matri?

CLISTHENES.

Solve cito strophium, impudentissuma.

MULIER V.

Ut et firma videtur, et robusta! nec edepol mammas, uti nos, habet.

MNESILOCHUS.

Nempe sterilis sum, nec unquam prægnas fui.

MULIER V.

Itane nunc? paulo ante vero mater eras novem liberorum.

CLISTHENES.

Sta erectus. Quo penem trudis deorsum?

MULIER V.

Eccum, vide, prominet, et optumi coloris est.

CLISTHENES.

At ubi est?

MULIER V.

Rursus in anteriorem partem abit.

CLISTHENES.

Utique hic non est.

MULIER V.

Etenim huc revorsus est.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἰσθμόν τιν' ἔχεις, ὤνθρωπ'· ἄνω τε καὶ κάτω
τὸ πέος διέλκεις πυκνότερον Κορινθίων.

ΓΥΝΗ Ε.

Ὢ μιαρὸς οὗτος· ταῦτ' ἄρ' ὑπὲρ Εὐριπίδου
650 ἡμῖν ἐλοιδορεῖτο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγώ,
εἰς οἷ' ἐμαυτὸν εἰσεκύλισα πράγματα.

ΓΥΝΗ Ε.

Ἄγε δὴ τί δρῶμεν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τουτονὶ φυλάττετε
καλῶς, ὅπως μὴ διαφυγὼν οἰχήσεται·
ἐγὼ δὲ ταῦτα τοῖς πρυτάνεσιν ἀγγελῶ.

ΧΟΡΟΣ.

655 Ἡμᾶς τοίνυν μετὰ τοῦτ' ἤδη τὰς λαμπάδας ἁψαμένας χρὴ
ξυζωσαμένας εὖ κἀνδρείως τῶν θ' ἱματίων ἀποδύσας
ζητεῖν, εἴ που κἄλλος τις ἀνὴρ εἰσῆλθεν, καὶ περιθρέξαι
τὴν πύκνα πᾶσαν καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰς διόδους διαθρῆσαι.
Εἶα δὴ πρώτιστα μὲν χρὴ κοῦφον ἐξορμᾶν πόδα,
660 καὶ διασκοπεῖν σιωπῇ πανταχῇ· μόνον δὲ χρὴ
μὴ βραδύνειν, ὡς ὁ καιρός ἐστι μὴ μέλλειν ἔτι,
ἀλλὰ τὴν πρώτην τρέχειν χρῆν ὡς τάχιστ' ἤδη κύκλῳ.
Εἶά νυν ἴχνευε, καὶ μάτευε ταχὺ πάντ'
εἴ τις ἐν τόποις ἑδραῖος ἄλλος αὖ λέληθεν ὤν.
665 Πανταχῇ διάρριψον ὄμμα,
καὶ τὰ τῇδε καὶ τὰ δεῦρο πάντ' ἀνασκόπει καλῶς.
Ἢν γὰρ ληφθῇ δράσας ἀνόσια,
δώσει τε δίκην, καὶ πρὸς τούτῳ
τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔσται
670 παράδειγμ' ὕβρεως ἀδίκων τ' ἔργων,
ἀθέων τε τρόπων·
φήσει δ' εἶναί τε θεοὺς φανερῶς,
δείξει τ' ἤδη
πᾶσιν ἀνθρώποις σεβίζειν δαίμονας,
675 δικαίως τ' ἐφέποντας
ὅσια καὶ νόμιμα μηδομένους ποιεῖν
ὅ τι καλῶς ἔχει.
Κἂν μὴ ποιῶσι ταῦτα, τοιάδ' ἔσται·
αὐτῶν ὅταν ληφθῇ τις ὅσια δρῶν,
680 μανίαισι φλέγων, λύσσῃ παράκοπος,
εἴ τι δρῴη, πᾶσιν ἐμφανὴς ὁρᾶν
ἔσται γυναιξὶ καὶ βροτοῖς,
ὅτι τὰ παράνομα τά τ' ἀνόσια θεὸς
ἀποτίνεται, παραχρῆμά τε γίνεται.
685 Ἀλλ' ἔοιχ' ἡμῖν ἅπαντά πως διεσκέφθαι καλῶς.
Οὐχ ὁρῶμεν γοῦν ἔτ' ἄλλον οὐδέν' ἐγκαθήμενον.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἆ, ποῖ σὺ φεύγεις; οὗτος οὗτος, οὐ μενεῖς;
690 Τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα, καὶ τὸ παιδίον
ἐξαρπάσας μοι φροῦδος ἀπὸ τοῦ τιτθίου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κέκραχθι· τοῦτο δ' οὐδέποτε σὺ ψωμιεῖς,

CLISTHENES.

Isthmum aliquem habes, homo: sursumque et deorsum penem trahis retrahisque frequentius quam Corinthii.

MULIER V.

O scelestum! hinc igitur ista nobis convicia dixit, Euripidis defendendi gratia.

MNESILOCHUS.

Me miserum! in quas memet conjeci molestias!

MULIER V.

Agedum quid faciemus?

CLISTHENES.

Hunc adservate sedulo, ne fuga hinc elabatur: ego vero ista prytanibus nuntiabo.

CHORUS.

Nos igitur deinceps lampadas jam accendere oportet, succinctasque bene et viriliter, pallisque exutas, quærere, an forte et alius vir clam ingressus sit, et obire pnycem totam, tentoriaque et vias perlustrare. Eia igitur primum quidem oportet levem efferre pedem, et dispicere quaquaversum silentio: maxume vero oportet properare: nam cunctandi copia non est amplius: sed quamprimum oportet citissime in orbem currere. Eia age nunc investiga, et scrutare celeriter cuncta, an quis in his locis insidiator alius forte delitescat. Quaquaversum circumfer oculos, et tam ab illa, quam ab hac parte omnia dispice accurate. Si enim deprehensa fuerint cœpta ejus impia, non solum dabit pœnas, sed præterea etiam aliis omnibus erit exemplum injuriæ injustorumque facinorum et impiorum morum: dicetque esse deos manifesto; documentoque erit in posterum omnibus venerari deos, et juste pietatem colentes, legibusque consentanea cogitantes, recte facere. Et nisi hæc faciant, talia illis erunt: eorum si quis deprehensus fuerit in nefario facinore, furore ardens, rabieque insanus, si quid fecerit, omnibus manifesto apparebit feminis et mortalibus, injuste et impie factorum pœnas deum repetere confestim solvendas. Sed nobis videntur omnia fere perspecta esse recte: non enim conspicimus ullum alium inter nos latitantem.

MULIER VI.

Ah, ah! quo fugis? heus, heus tu, non manebis? Miseram me, miseram! et infante rapto ab uberibus meis e conspectu aufugit.

MNESILOCHUS.

Clama quantumlibet: at hunc nunquam præ-

ἢν μή μ' ἀφῆτ'· ἀλλ' ἐνθάδ' ἐπὶ τῶν μηρίων
πληγὲν μαχαίρᾳ τῇδε φοινίας φλέβας
695 καθαιματώσει βωμόν.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Γυναῖκες, οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
στήσεσθε καὶ τροπαῖον, ἀλλὰ τοῦ μόνου
τέκνου με περιόψεσθ' ἀποστερουμένην;

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα.
700 Ὦ πότνιαι Μοῖραι, τί τόδε δέρκομαι νεοχμὸν αὖ τέρας;
ὡς ἅπαντ' ἄρ' ἐστὶ τόλμης ἔργα κἀναισχυντίας.
Οἷον αὖ δέδρακεν ἔργον, οἷον αὖ, φίλαι, τόδε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οἷον ὑμῶν ἐξαράξω τὴν ἄγαν αὐθαδίαν.

ΧΟΡΟΣ.

705 Ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ πράγματ' ἐστὶ καὶ περαιτέρω;

ΓΥΝΗ Ζ.

Δεινὰ δῆθ', ὅστις γ' ἔχει μου 'ξαρπάσας τὸ παιδίον.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ἂν οὖν εἴποι πρὸς ταῦτά τις, ὅτε
τοιαῦτα ποιῶν ὅδ' ἀναισχυντεῖ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κοὔπω μέντοι γε πέπαυμαι.

ΓΥΝΗ Ζ.

710 Ἀλλ' οὖν ἥκεις ὅθεν ἥκεις,
φαύλως τ' ἀποδρὰς οὐ λέξεις
οἷον δράσας διέδυς ἔργον,
λήψει δὲ κακόν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τοῦτο μέντοι μὴ γένοιτο μηδαμῶς, ἀπεύχομαι.

ΧΟΡΟΣ.

715 Τίς οὖν σοι, τίς ἂν ξύμμαχος ἐκ θεῶν
ἀθανάτων ἔλθοι ξὺν ἀδίκοις ἔργοις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μάτην λαλεῖτε· τὴν δ' ἐγὼ οὐκ ἀφήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' οὐ μὰ τὼ θεὼ τάχ' οὐ
χαίρων ἴσως ἐνυβριεῖς,
720 λόγους τε λέξεις ἀνοσίους.
Ἀθέοις ἔργοις γὰρ ἀνταμει-
ψόμεσθά σ', ὥσπερ εἰκὸς, ἀντὶ τῶνδε.
Τάχα δέ σε μεταβαλοῦσ'
725 ἐπὶ κακὸν ἑτερότροπον ἐπέχει τις τύχη.
Ἀλλὰ τάσδε μὲν λαβεῖν χρῆν σ', ἐκφέρειν τε τῶν ξύλων,
καὶ καταίθειν τὸν πανοῦργον, πυρπολεῖν θ' ὅσον τάχος.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἴωμεν ἐπὶ τὰς κληματίδας, ὦ Μανία,
κἀγώ σ' ἀποδείξω θυμάλωπα τήμερον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

730 Ὕφαπτε καὶ κάταιθε· σὺ δὲ τὸ Κρητικὸν
ἀπόδυθι ταχέως· τοῦ θανάτου δ', ὦ παιδίον,
μόνην γυναικῶν αἰτιῶ τὴν μητέρα.
Τουτὶ τί ἐστιν; ἀσκὸς ἐγένεθ' ἡ κόρη

mansis nutries buccellis, nisi me amittatis: sed hic super femora percussus gladio cruentas venas, sanguine imbuet aram.

MULIER VI.

O me miseram, annon opem feretis mulieres, et clamore multo sublato, statuetis de hoc tropæum? sed unico infante me sinetis impune privarier?

CHORUS.

Ah, ah! o venerandæ Parcæ, quodnam video novum rursus prodigium? ut nihil aliud reperire est, quam audaciæ facinora et impudentiæ! Quale rursus fecit facinus! quale, amicæ, hoc!

MNESILOCHUS.

Quomodo vestram effrænatam insolentiam retundam!

CHORUS.

Nonne indigna hæc sunt, et ultra omnem modum?

MULIER VI.

Indigna utique, quod meum mihi eripuit infantem.

CHORUS.

Quid ergo dicendum est ad hæc, quum talia faciens frontem adeo perfricet?

MNESILOCHUS.

Necdum sane desii.

MULIER VI.

Sed in ea incidisti, unde venisti: nec facile fuga hinc elapsus dices, quantum ausus sceleris evaseris: male vero peribis.

MNESILOCHUS.

Hoc quidem nunquam fiat; abominor.

CHORUS.

Quis igitur deorum immortalium te adjutum veniat, qui tam impie te geras?

MNESILOCHUS.

Frustra blateratis: nam ego hanc parvolam nunquam amittam.

CHORUS.

Sed, per deas, haud impune mox in nos illudes, verbaque dices impia. Nefariis enim factis vicissim, ut par est, hæc tua ulciscemur. Fortasse autem te, conversa ad malum diversi generis, inhibebit fortuna quædam. Sed his adsumtis mulieribus, oportet te ligna efferre, et comburere improbum istum, igneque ustulare quam citissime.

MULIER VI.

Quæsitum eamus sarmenta, o Mania; nam ego te reddam titionem hodie.

MNESILOCHUS.

Succende et combure. Tu vero Creticum amiculum exue cito, et mortis tuæ, infans, solam ex mulieribus accusa matrem tuam. Quid hoc rei est? in utrem mutata est puella vino plenum,

οἴνου πλέως, καὶ ταῦτα Περσικὰς ἔχων.
735 Ὦ θερμόταται γυναῖκες, ὦ ποτίσταται,
κἀκ παντὸς ὑμεῖς μηχανώμεναι πιεῖν,
ὦ μέγα καπήλοις ἀγαθὸν, ἡμῖν δ' αὖ κακὸν,
κακὸν δὲ καὶ τοῖς σκευαρίοις καὶ τῇ κρόκῃ.

ΓΥΝΗ Ζ.

740 Παράβαλλε πολλὰς κληματίδας, ὦ Μανία.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Παράβαλλε δῆτα. Σὺ δ' ἀπόκριναί μοι τοδί·
τουτὶ τεκεῖν φῄς;

ΓΥΝΗ Ζ.

Καὶ δέκα μῆνας αὔτ' ἐγὼ
ἤνεγκον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἤνεγκας σύ;

ΓΥΝΗ Ζ.

Νὴ τὴν Ἄρτεμιν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τρικότυλον, ἢ πῶς; εἰπέ μοι.

ΓΥΝΗ Ζ.

Τί μ' εἰργάσω;
ἀπέδυσας ὦναίσχυντέ μου τὸ παιδίον,
745 τυννοῦτον ὄν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τυννοῦτο;

ΓΥΝΗ Ζ.

Μικρὸν νὴ Δία.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πόσ' ἔτη δὲ γέγονε; τρεῖς χόας ἢ τέτταρας;

ΓΥΝΗ Ζ.

Σχεδὸν τοσοῦτον χὤσον ἐκ Διονυσίων.
Ἀλλ' ἀπόδος αὐτό.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονί.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἐμπρήσομεν τοίνυν σε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πάνυ γ' ἐμπίπρατε·
750 αὕτη δ' ἀποσφαγήσεται μάλ' αὐτίκα.

ΓΥΝΗ Ζ.

Μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ'· ἀλλ' ἔμ' ὅ τι χρῄζεις ποίει
ὑπέρ γε τούτου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Φιλότεκνός τις εἶ φύσει.
Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἥδ' ἀποσφαγήσεται.

ΓΥΝΗ Ζ.

Οἴμοι τέκνον. Δός μοι σφαγεῖον, Μανία,
755 ἵν' οὖν τό γ' αἷμα τοῦ τέκνου τοὐμοῦ λάβω.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὕπεχ' αὐτὸ, χαριοῦμαι γὰρ ἕν γε τοῦτό σοι.

ΓΥΝΗ Ζ.

Κακῶς ἀπόλοι'· ὡς φθονερὸς εἶ καὶ δυσμενής.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τουτὶ τὸ δέρμα τῆς ἱερείας γίγνεται.

etiam Persicas habentem. O calidissimæ mulieres, o bibacissumæ, et ex quacunque re excogitantes rationem bibendi, o magnum cauponibus bonum, nobis autem contra malum : malum vero etiam supellectili et subtemini.

MULIER VI.

Admove multa sarmenta, Mania.

MNESILOCHUS.

Admoveas licet. Tu vero responde mihi hoc : hunc infantem peperisse te dicis?

MULIER VI.

Et decem menses illum in utero gestavi.

MNESILOCHUS.

Gestastin' tu?

MULIER VI.

Ita me sospitet Diana.

MNESILOCHUS.

Trium cotylarum, aut quanti capacem? dic mihi.

MULIER VI.

Quid mihi fecisti? exuisti, impudens, meum infantem vestibus, qui tantillus est.

MNESILOCHUS.

Tantillus?

MULIER VI.

Per ecastor parvus.

MNESILOCHUS.

Quot annos vero natus est? tres congios, an quatuor?

MULIER VI.

Fere tantum, et quantum temporis a proximis Liberalibus effluxit. Sed redde eum.

MNESILOCHUS.

Non. Testis mihi sit hic Apollo.

MULIER VI.

Cremabimus igitur te.

MNESILOCHUS.

Cremetis licet : hæc vero jugulabitur illico.

MULIER.

Ne facias, obsecro : sed me, potius quam hunc, quocunque vis, affice malo.

MNESILOCHUS.

Amans liberorum videris esse natura : sed nihilominus hæc jugulabitur.

MULIER VI.

Hei mihi, filia! Da mihi alveum, Mania, ut saltem sanguinem filiæ meæ excipiam.

MNESILOCHUS.

Suppone eum : gratificabor enim hoc unum tibi.

MULIER VI.

Male pereas. Quam invidus es et malevolus!

MNESILOCHUS.

Pellis hæc sacerdoti cedet.

ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
λευκῆς νοτίζει μελανοσυρμαῖον λεών.

ΓΥΝΗ Η.

Πανοῦργος εἶ νὴ τὴν Ἑκάτην τὴν φωσφόρον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἐμοὶ δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος,
860 Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως.

ΓΥΝΗ Η.

Σοί γ', ὤλεθρε,
πατὴρ ἐκεῖνός ἐστι; Φρυνώνδας μὲν οὖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἑλένη δ' ἐκλήθην.

ΓΥΝΗ Η.

Αὖθις αὖ γίγνει γυνή,
πρὶν τῆς ἑτέρας δοῦναι γυναικίσεως δίκην;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ψυχαὶ δὲ πολλαὶ δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίαις
865 ῥοαῖσιν ἔθανον.

ΓΥΝΗ Η.

Ὤφελες δὲ καὶ σύ γε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κἀγὼ μὲν ἐνθάδ' εἰμ'· ὁ δ' ἄθλιος πόσις
οὑμὸς Μενέλεως οὐδέπω προσέρχεται·
Τί οὖν ἔτι ζῶ;

ΓΥΝΗ Η.

Τῶν κοράκων πονηρίᾳ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀλλ' ὥσπερ αἰκάλλει τι καρδίαν ἐμήν,
870 μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς Μενέλαος.

Τίς τῶνδ' ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος,
ὅστις ξένους δέξαιτο ποντίῳ σάλῳ
κάμνοντας ἐν χειμῶνι καὶ ναυαγίαις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πρωτέως τάδ' ἐστὶ μέλαθρα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποίου Πρωτέως;

ΓΥΝΗ Η.

875 Ὦ τρισκακόδαιμον, ψεύδεται νὴ τὼ θεώ,
ἐπεὶ τέθνηκε Πρωτέας ἔτη δέκα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποίαν δὲ χώραν εἰσεκέλσαμεν σκάφει;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αἴγυπτον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ δύστηνος, οἶ πεπλεύκαμεν.

ΓΥΝΗ Η.

Πείθει τι τῷδε τῷ κακῶς ἀπολουμένῳ
880 ληροῦντι λῆρον; Θεσμοφόριον τουτογί.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αὐτὸς δὲ Πρωτεὺς ἔνδον ἔστ', ἢ 'ξώπιος;

ΓΥΝΗ Η.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ ναυτιᾷς ἔτ', ὦ ξένε,

---

qui pro cœlesti pluvia Ægypti solum candidæ irrigat, nigra syrmæa victitantem populum.

MULIER VII.

Omnium machinarum peritus es, per Hecaten luciferam.

MNESILOCHUS.

Mihi vero patria est quidem haud ignobilis, Sparta: pater autem Tyndareus.

MULIER VII.

Tibine, o perdite, iste est pater? immo vero Phrynondas.

MNESILOCHUS.

Helena autem vocor.

MULIER VII.

Fis rursus femina, antequam prioris fraudis, qua feminam mentitus es, dederis pœnas?

MNESILOCHUS.

Viri autem multi propter me ad Scamandria fluenta occubuerunt.

MULIER VII.

Utinam tu quoque!

MNESILOCHUS.

Et ego quidem hic sum; at miser maritus meus Menelaus nondum advenit. Namquid adhuc vivo?

MULIER VII.

Corvorum ignavia.

MNESILOCHUS.

Sed aliquid quasi blanditur cordi meo: ne frustreris, o Jupiter, appropinquantem spem meam.

EURIPIDES ut MENELAUS.

Quis harum mœnitarum ædium est dominus, qui hospites excipiat in mari fluctibus agitato tempestatem passos et naufragium?

MNESILOCHUS.

Protei hæc est domus.

EURIPIDES.

Cujusnam Protei?

MULIER VII.

O scelestissume, mentitur ecastor: nam mortuus est Proteas annis abhinc decem.

EURIPIDES.

Ad quam vero terram appulsa est navis nostra?

MNESILOCHUS.

Ægyptum.

EURIPIDES.

O me miserum! quo tempestate delati sumus!

MULIER VII.

Credisne huic male perituro, nuganti nugas? Thesmophorium hoc est.

EURIPIDES.

Ipse vero Proteus, estne domi, an foris?

MULIER VII.

Certe nausea laboras adhuc, hospes, qui post-

ὅστις γ' ἀκούσας ὅτι τέθνηκε Πρωτέας
ἔπειτ' ἐρωτᾷς, ἔνδον ἔστ', ἢ 'ξώπιος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

885 Αἰαῖ, τέθνηκε. Ποῦ δ' ἐτυμβεύθη τάφῳ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τόδ' ἐστὶν αὐτοῦ σῆμ', ἐφ' ᾧ καθήμεθα.

ΓΥΝΗ Η.

Κακῶς ἄρ' ἐξόλοιο κἀξολεῖ γέ τοι,
ὅστις γε τολμᾷς σῆμα τὸν βωμὸν καλεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δὴ σὺ θάσσεις τάσδε τυμβήρεις ἕδρας
890 φάρει καλυπτὸς, ὦ ξένη;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Βιάζομαι
γάμοισι Πρωτέως παιδὶ συμμῖξαι λέχος.

ΓΥΝΗ Η.

Τί, ὦ κακόδαιμον, ἐξαπατᾷς αὖ τὸν ξένον;
Οὗτος πανουργῶν δεῦρ' ἀνῆλθεν, ὦ ξένε,
ὡς τὰς γυναῖκας ἐπὶ κλοπῇ τοῦ χρυσίου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

895 Βαῦζε, τοὐμὸν σῶμα βάλλουσα ψόγῳ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ξένη, τίς ἡ γραῦς ἡ κακορροθοῦσά σε;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αὕτη Θεονόη Πρωτέως.

ΓΥΝΗ Η.

Μὰ τὼ θεώ,
εἰ μὴ Κρίτυλλά γ' Ἀντιθέου Γαργηττόθεν·
σὺ δ' εἶ πανοῦργος.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὁπόσα τοι βούλει, λέγε.
900 Οὐ γὰρ γαμοῦμαι σῷ κασιγνήτῳ ποτὲ,
προδοῦσα Μενέλεων τὸν ἐμὸν ἐν Τροίᾳ πόσιν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Γύναι, τί εἶπας; στρέψον ἀνταυγεῖς κόρας.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αἰσχύνομαί σε τὰς γνάθους ὑβρισμένη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τουτὶ τί ἐστιν; ἀφασία τίς τοί μ' ἔχει.
905 Ὦ θεοὶ, τίν' ὄψιν εἰσορῶ; τίς εἶ, γύναι;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σὺ δ' εἶ τίς; αὐτὸς γάρ σε κἄμ' ἔχει λόγος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἑλληνὶς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἑλληνίς. Ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἑλένῃ σ' ὁμοίαν δὴ μάλιστ' εἶδον, γύναι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

910 Ἐγὼ δὲ Μενέλεῳ σ', ὅσα γ' ἐκ τῶν ἰφύων.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔγνως ἄρ' ὀρθῶς ἄνδρα δυστυχέστατον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὦ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος ἐς χέρας,

quam audivisti mortuum esse Proteam, tamen rogitas sitne domi an foris.

EURIPIDES.

Heu, heu! mortuus est. Ubi vero conditus sepulcro?

MNESILOCHUS.

Hoc est ipsius sepulcrum, ad quod sedemus.

MULIER VII.

Male pereas, et peribis utique, qui audes sepulcrum vocare aram.

EURIPIDES.

Cur vero sedes in hac sepulcrali sede, palla obtecta, hospes?

MNESILOCHUS.

Vi cogor nuptiis cum Protei filio inire lecti societatem.

MULIER VII.

Quid rursus, infelix, decipis peregrinum hunc? Hicce fraudum artifex huc ascendit, hospes, ad mulieres, auri furandi gratia.

MNESILOCHUS.

Latra, corpus meum incessens maledictis.

EURIPIDES.

Heus, peregrina, quænam est hæc anus, quæ te conviciis insectatur?

MNESILOCHUS.

Hæc est Theonoe, Protei filia.

MULIER VII.

Non, per deas: sed sum Critylla, Antithei filia, domo Gargettia: tu vero es scelestus.

MNESILOCHUS.

Quæcunque vis, dic: nunquam enim nubam fratri tuo, deserens Menelaum meum ad Trojam maritum.

EURIPIDES.

Mulier, quid dixti? huc aciem oculorum tuorum converte.

MNESILOCHUS.

Intueri te coram me pudet, ob contumeliam quam passæ sunt genæ meæ.

EURIPIDES.

Hoc quid est? Vocem intercludit mihi stupor.
O dii, quam faciem video? quænam es mulier?

MNESILOCHUS.

At tu quis es? Eadem enim te et me admirationis tenet ratio.

EURIPIDES.

Num Græca est, an indigena mulier?

MNESILOCHUS.

Græca. Sed et tuum genus discere cupio.

EURIPIDES.

Helenæ te similem maxime video, mulier.

MNESILOCHUS.

Ego vero te Menelao, saltem quod ad olera.

EURIPIDES.

Recte nimirum agnoscis virum miserrimum.

MNESILOCHUS.

O sero tandem veniens tuæ conjugis in ample-

ΓΥΝΗ Γ.

Καὶ μὴν ἰδού.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Καὶ μὴν ἰδού.

ΓΥΝΗ Γ.

Λαβὲ θοἰμάτιον, Φιλίστη.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πρόσθες μόνον, κἀγώ σε νὴ τὴν Ἄρτεμιν—

ΓΥΝΗ Γ.

Τί δράσεις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

570 τὸν σησαμοῦνθ' ὃν κατέφαγες, τοῦτον χεσεῖν ποιήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Παύσασθε λοιδορούμεναι· καὶ γάρ γυνή τις ἡμῖν
ἐσπουδακυῖα προστρέχει. Πρὶν οὖν ὁμοῦ γενέσθαι,
σιγᾶθ', ἵν' αὐτῆς κοσμίως πυθώμεθ' ἅττα λέξει.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Φίλαι γυναῖκες, ξυγγενεῖς τοὐμοῦ τρόπου,
575 ὅτι μὲν φίλος εἴμ' ὑμῖν, ἐπίδηλος ταῖς γνάθοις·
γυναικομανῶ γὰρ προξενῶ θ' ὑμῶν ἀεί.
Καὶ νῦν ἀκούσας πρᾶγμα περὶ ὑμῶν μέγα
ὀλίγῳ τι πρότερον κατ' ἀγορὰν λαλούμενον,
ἥκω φράσων τοῦτ' ἀγγελῶν θ' ὑμῖν, ἵνα
580 σκοπῆτε καὶ τηρῆτε μὴ καὶ προσπέσῃ
ὑμῖν ἀφάρκτοις πρᾶγμα δεινὸν καὶ μέγα.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ παῖ; παῖδα γάρ σ' εἰκὸς καλεῖν,
ἕως ἂν οὕτως τὰς γνάθους ψιλὰς ἔχῃς.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Εὐριπίδην φάσ' ἄνδρα κηδεστήν τινα
585 αὑτοῦ, γέροντα, δεῦρ' ἀναπέμψαι τήμερον.

ΧΟΡΟΣ.

Πρὸς ποῖον ἔργον, ἢ τίνος γνώμης χάριν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἵν' ἅττα βουλεύοισθε καὶ μέλλοιτε δρᾶν,
ἐκεῖνος εἴη τῶν λόγων κατάσκοπος.

ΧΟΡΟΣ.

Καὶ πῶς λέληθεν ἐν γυναιξὶν ὢν ἀνήρ;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

590 Ἄφευσεν αὐτὸν κἀπέτιλ' Εὐριπίδης
καὶ τἄλλ' ἅπανθ' ὥσπερ γυναῖκ' ἐσκεύασεν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πείθεσθε τούτῳ ταῦτα; τίς δ' οὕτως ἀνὴρ
ἠλίθιος ὅστις τιλλόμενος ἠνείχετ' ἄν;
οὐκ οἴομαι 'γωγ', ὦ πολυτιμήτω θεώ.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

595 Ληρεῖς· ἐγὼ γὰρ οὐκ ἂν ἦλθον ἀγγελῶν,
εἰ μὴ πεπύσμην ταῦτα τῶν σάφ' εἰδότων.

ΧΟΡΟΣ.

Τὸ πρᾶγμα τουτὶ δεινὸν εἰσαγγέλλεται.
Ἀλλ', ὦ γυναῖκες, οὐκ ἐλινύειν ἐχρῆν,
ἀλλὰ σκοπεῖν τὸν ἄνδρα καὶ ζητεῖν ὅπου
600 λέληθεν ἡμᾶς κρυπτὸς ἐγκαθήμενος.
Καὶ σὺ ξυνέξευρ' αὐτὸν, ὡς ἂν τὴν χάριν
ταύτην τε κἀκείνην ἔχῃς, ὦ πρόξενε.

MULIER III.

At ecce.

MNESILOCHUS.

Ecce contra.

MULIER III.

Accipe pallam meam, Philista.

MNESILOCHUS.

Admove manum modo, atque ego te, per Dianam —

MULIER III.

Quid facies?

MNESILOCHUS.

sesaminam placentam, quam comedisti, hanc faciam ut caces.

CHORUS.

Desinite conviciari: nam mulier quædam festinans ad nos adcurrit: quare, antequam nos conveniat, tacete, ut sedate audiamus quæ dictura est.

CLISTHENES.

Caræ mulieres, adfines morum meorum, me quidem amicum esse vobis, satis ostendunt malæ meæ: insano enim mulierum amore teneor, vobisque patrocinor semper: et nunc, quum audierim rem magni momenti ad vos pertinentem, de qua paulo ante in foro sermo erat, venio eam delaturus, nuntiaturusque vobis, ut videatis et caveatis, ne vobis incautis accidat grave malum et magnum.

CHORUS.

Quid est, o puer? puerum enim te par est vocare, quoad malas adeo leves habes.

CLISTHENES.

Euripidem aiunt adfinem quemdam suum, senem hominem, huc misisse hodie.

CHORUS.

Cui faciendæ rei, aut cujus consili gratia?

CLISTHENES.

Ut quidquid consultaretis, et facere decerneretis, ille esset sermonum vestrorum explorator.

CHORUS.

At quomodo fefellit nos mulieribus immixtus vir?

CLISTHENES.

Pilos ipsi adussit et evulsit Euripides, et quod ad reliqua omnia, ut mulierem adornavit.

MNESILOCHUS.

Hæccine isti creditis? Quis enim vir adeo stultus sit, ut pilos sibi evelli patiatur? Haud equidem crediderim, o venerandæ deæ.

CLISTHENES.

Nugas blatis: non enim venissem nuntiaturus, nisi audivissem hæc ex illis, qui rem certo sciunt.

CHORUS.

Rei sane indignæ nuntius ad nos adfertur. Quare, mulieres, non cunctari oportet, sed circumspicere virum, et quærere, ubi clam ingressus inter nos delitescat. Et tu nobiscum eum deprehendere stude, ut gratiam hanc et illam a nobis ineas, o amice.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Φέρ' ἴδω· τίς εἶ πρώτη σύ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ποῖ τις τρέψεται;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ζητητέαι γάρ ἐστε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγώ.

ΓΥΝΗ Δ.

605 Ἐμ' ἥτις εἴμ' ἤρου; Κλεωνύμου γυνή.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Γιγνώσκεθ' ὑμεῖς ἥτις ἔσθ' ἥδ' ἡ γυνή;

ΧΟΡΟΣ.

Γιγνώσκομεν δῆτ'· ἀλλὰ τὰς ἄλλας ἄθρει.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἡδὶ δὲ δὴ τίς ἐστιν ἡ τὸ παιδίον
ἔχουσα;

ΓΥΝΗ Δ.

Τιτθὴ νὴ Δί' ἐμή.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Διοίχομαι.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

610 Αὕτη σὺ ποῖ στρέφει; μέν' αὐτοῦ. Τί τὸ κακόν;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἔασον οὐρῆσαί μ'.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἀναίσχυντός τις εἶ.
Σὺ δ' οὖν ποίει τοῦτ'. Ἀναμένω γὰρ ἐνθάδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνάμενε δῆτα, καὶ σκόπει γ' αὐτὴν σφόδρα·
μόνην γὰρ αὐτήν, ὦνερ, οὐ γιγνώσκομεν.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

615 Πολύν γε χρόνον οὐρεῖς σύ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ Δί', ὦ μέλε·
στραγγουριῶ γάρ· ἐχθὲς ἔφαγον κάρδαμα.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τί καρδαμίζεις; οὐ βαδιεῖ δεῦρ' ὡς ἐμέ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τί δῆτά μ' ἕλκεις ἀσθενοῦσαν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Εἰπέ μοι,
τίς ἔστ' ἀνήρ σοι;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τὸν ἐμὸν ἄνδρα πυνθάνει;
620 τὸν δεῖνα γιγνώσκεις, τὸν ἐκ Κοθωκιδῶν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τὸν δεῖνα; ποῖον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἔσθ' ὁ δεῖν', ὅς καί ποτε
τὸν δεῖνα τὸν τοῦ δεῖνα —

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ληρεῖν μοι δοκεῖς.
Ἀνῆλθες ἤδη δεῦρο πρότερον;

CLISTHENES.

Age videam. Quænam es prima tu?

MNESILOCHUS.

Quo me vertam?

CLISTHENES.

Excutiendæ enim estis.

MNESILOCHUS.

Me miserum!

MULIER IV.

Mene, quæ sim, rogabas? Cleonymi sum uxor.

CLISTHENES.

Scitisne vos quænam sit hæc femina?

CHORUS.

Novimus omnino: sed alias explora.

CLISTHENES.

Hæc vero quænam est, quæ infantem portat?

MULIER IV.

Nutrix, per Jovem, mea.

MNESILOCHUS.

Nullus sum.

CLISTHENES.

Heus tu! quo abis? mane hic. Quid istuc mali?

MNESILOCHUS.

Sine mingere me.

CLISTHENES.

Impudens utique es. Tu igitur rem tuam age: opperior enim hic.

CHORUS.

Opperire, quæso, et observa eam diligenter: solam enim illam, o bone, non novimus.

CLISTHENES.

Heus tu, perdiu mingis.

MNESILOCHUS.

Nimirum, o miselle, stranguria laboro. Heri enim edi nasturtium.

CLISTHENES.

Quid de nasturtio garris? quin vade huc ad me.

MNESILOCHUS.

Quid, quæso, me trahis ægrotantem?

CLISTHENES.

Dic mihi, quisnam est maritus tibi?

MNESILOCHUS.

Maritum meum, qui sit, rogitas? nostin' aliquem Cothocidensem?

CLISTHENES.

Aliquem? quemnam?

MNESILOCHUS.

Est aliquis ille, qui et aliquando aliquem, filium alicujus —

CLISTHENES.

Nugari mihi videris. Venistin' huc jam antea?

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Νὴ Δία,

δσέτη γε.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Καὶ τίς σοὔστὶ συσκηνήτρια;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

625 Ἡ δεῖν' ἔμοιγ'· οἴμοι τάλας.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Οὐδὲν λέγεις.

ΓΥΝΗ Ε.

Ἄπελθ'. Ἐγὼ γὰρ βασανιῶ ταύτην καλῶς
ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν πέρυσι· σὺ δ' ἀπόστηθί μοι,
ἵνα μὴ 'πακούσῃς ὢν ἀνήρ. Σὺ δ' εἰπέ μοι
ὅ τι πρῶτον ἡμῖν τῶν ἱερῶν ἐδείκνυτο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

630 Φέρ' ἴδω, τί μέντοι πρῶτον ἦν; ἐπίνομεν.

ΓΥΝΗ Ε.

Τί δὲ μετὰ τοῦτο δεύτερον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Προὐπίνομεν.

ΓΥΝΗ Ε.

Ταυτὶ μὲν ἤκουσάς τινος. Τί δαὶ τρίτον;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σκάφιον Ξένυλλ' ᾔτησεν· οὐ γὰρ ἦν ἀμίς.

ΓΥΝΗ Ε.

Οὐδὲν λέγεις. Δεῦρ' ἐλθὲ, δεῦρ', ὦ Κλείσθενες·
635 ὅδ' ἐστὶν ἀνὴρ ὃν λέγεις.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τί οὖν ποιῶ;

ΓΥΝΗ Ε.

Ἀπόδυσον αὐτόν· οὐδὲν ὑγιὲς γὰρ λέγει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κἄπειτ' ἀποδύσετ' ἐννέα παίδων μητέρα;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

χάλα ταχέως τὸ στρόφιον, ὦναίσχυντε σύ.

ΓΥΝΗ Ε.

Ὡς καὶ στιβαρά τις φαίνεται καὶ καρτερά·
640 καὶ νὴ Δί τιτθούς γ' ὥσπερ ἡμεῖς οὐκ ἔχει.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Στεριφὴ γάρ εἰμι κοὐκ ἐκύησα πώποτε.

ΓΥΝΗ Ε.

Νῦν· τότε δὲ μήτηρ ἦσθα παίδων ἐννέα.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἀνίστασ' ὀρθός. Ποῖ τὸ πέος ὠθεῖς κάτω;

ΓΥΝΗ Ε.

Τοδὶ διέκυψε καὶ μάλ' εὔχρων, ὦ τάλαν.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

645 Καὶ ποῦ 'στιν;

ΓΥΝΗ Ε.

Αὖθις ἐς τὸ πρόσθεν οἴχεται.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Οὐκ ἐνγεταυθί.

ΓΥΝΗ Ε.

Μάλλὰ δεῦρ' ἥκει πάλιν.

MNESILOCHUS.

Ecastor quotannis.

CLISTHENES.

Et quænam est tibi contubernalis?

MNESILOCHUS.

Quædam est mihi. Heu me miserum!

CLISTHENES.

Nihil dicis.

MULIER V.

Amove te. Ego enim examinabo hanc probe e sacris superioris anni: tu vero hinc recede, ne audias, qui vir es. At tu, dic mihi, quid primum vobis sacrorum ostensum fuit?

MNESILOCHUS.

Age, quid tandem primum erat? bibebamus.

MULIER V.

Quid vero post hoc secundum?

MNESILOCHUS.

Propinabamus.

MULIER V.

Hæc quidem audivisti ex aliquo. Quid vero tertium?

MNESILOCHUS.

Scaphium Xenylla petiit: non enim aderat matula.

MULIER V.

Nihil dicis. Huc veni, huc, Clisthenes: hic est ille vir, quem autumas.

CLISTHENES.

Quid igitur faciam?

MULIER V.

Vestes illi exue: nihil enim sani dicit.

MNESILOCHUS.

Itane vestes exuetis mihi, novem liberorum matri?

CLISTHENES.

Solve cito strophium, impudentissuma.

MULIER V.

Ut et firma videtur, et robusta! nec edepol mammas, uti nos, habet.

MNESILOCHUS.

Nempe sterilis sum, nec unquam prægnas fui.

MULIER V.

Itane nunc? paulo ante vero mater eras novem liberorum.

CLISTHENES.

Sta erectus. Quo penem trudis deorsum?

MULIER V.

Eccum, vide, prominet, et optumi coloris est.

CLISTHENES.

At ubi est?

MULIER V.

Rursus in anteriorem partem abit.

CLISTHENES.

Utique hic non est.

MULIER V.

Etenim huc revorsus est.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Ἰσθμόν τιν' ἔχεις, ὤνθρωπ'· ἄνω τε καὶ κάτω
τὸ πέος διέλκεις πυκνότερον Κορινθίων.

ΓΥΝΗ Ε.

Ὦ μιαρὸς οὗτος· ταῦτ' ἄρ' ὑπὲρ Εὐριπίδου
650 ἡμῖν ἐλοιδορεῖτο.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κακοδαίμων ἐγὼ,
εἰς οἷ' ἐμαυτὸν εἰσεκύλισα πράγματα.

ΓΥΝΗ Ε.

Ἄγε δὴ τί δρῶμεν;

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Τουτονὶ φυλάττετε
καλῶς, ὅπως μὴ διαφυγὼν οἰχήσεται·
ἐγὼ δὲ ταῦτα τοῖς πρυτάνεσιν ἀγγελῶ.

ΧΟΡΟΣ.

655 Ἡμᾶς τοίνυν μετὰ τοῦτ' ἤδη τὰς λαμπάδας ἁψαμένας χρὴ
ξυζωσαμένας εὖ κἀνδρείως τῶν θ' ἱματίων ἀποδύσας
ζητεῖν, εἴ που κἄλλος τις ἀνὴρ εἰσῆλθεν, καὶ περιθρέξαι
τὴν πύκνα πᾶσαν καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰς διόδους διαθρῆσαι.
Εἶα δὴ πρώτιστα μὲν χρὴ κοῦφον ἐξορμᾶν πόδα,
660 καὶ διασκοπεῖν σιωπῇ πανταχῇ· μόνον δὲ χρὴ
μὴ βραδύνειν, ὡς ὁ καιρός ἐστι μὴ μέλλειν ἔτι,
ἀλλὰ τὴν πρώτην τρέχειν χρῆν ὡς τάχιστ' ἤδη κύκλῳ.
Εἶά νυν ἴχνευε, καὶ μάτευε ταχὺ πάντ'
εἴ τις ἐν τόποις ἑδραῖος ἄλλος αὖ λέληθεν ὤν.
665 Πανταχῇ διάρριψον ὄμμα,
καὶ τὰ τῇδε καὶ τὰ δεῦρο πάντ' ἀνασκόπει καλῶς.
Ἢν γὰρ ληφθῇ δράσας ἀνόσια,
δώσει τε δίκην, καὶ πρὸς τούτῳ
τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔσται
670 παράδειγμ' ὕβρεως ἀδίκων τ' ἔργων,
ἀθέων τε τρόπων·
φήσει δ' εἶναί τε θεοὺς φανερῶς,
δείξει τ' ἤδη
πᾶσιν ἀνθρώποις σεβίζειν δαίμονας,
675 δικαίως τ' ἐφέποντας
ὅσια καὶ νόμιμα μηδομένους ποιεῖν
ὅ τι καλῶς ἔχει.
Κἂν μὴ ποιῶσι ταῦτα, τοιάδ' ἔσται·
αὐτῶν ὅταν ληφθῇ τις ὅσια δρῶν,
680 μανίαισι φλέγων, λύσσῃ παράκοπος,
εἴ τι δρῴη, πᾶσιν ἐμφανὴς ὁρᾶν
ἔσται γυναιξὶ καὶ βροτοῖς,
ὅτι τὰ παράνομα τά τ' ἀνόσια θεὸς
ἀποτίνεται, παραχρῆμά τε γίνεται.
685 Ἀλλ' ἔοιχ' ἡμῖν ἅπαντά πως διεσκέφθαι καλῶς.
Οὐχ ὁρῶμεν γοῦν ἔτ' ἄλλον οὐδέν' ἐγκαθήμενον.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἆ, ποῖ σὺ φεύγεις; οὗτος οὗτος, οὐ μενεῖς;
690 Τάλαιν' ἐγὼ, τάλαινα, καὶ τὸ παιδίον
ἐξαρπάσας μοι φροῦδος ἀπὸ τοῦ τιτθίου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κέκραχθι· τοῦτο δ' οὐδέποτε σὺ ψωμιεῖς,

CLISTHENES.

Isthmum aliquem habes, homo: sursumque et deorsum penem trahis retrahisque frequentius quam Corinthii.

MULIER V.

O scelestum! hinc igitur ista nobis convicia dixit, Euripidis defendendi gratia.

MNESILOCHUS.

Me miserum! in quas memet conjeci molestias!

MULIER V.

Agedum quid faciemus?

CLISTHENES.

Hunc adservate sedulo, ne fuga hinc elabatur: ego vero ista prytanibus nuntiabo.

CHORUS.

Nos igitur deinceps lampadas jam accendere oportet, succinctasque bene et viriliter, pallisque exutas, quærere, an forte et alius vir clam ingressus sit, et obire pnycem totam, tentoriaque et vias perlustrare. Eia igitur primum quidem oportet levem efferre pedem, et dispicere quaquaversum silentio: maxume vero oportet properare: nam cunctandi copia non est amplius: sed quamprimum oportet citissime in orbem currere. Eia age nunc investiga, et scrutare celeriter cuncta, an quis in his locis insidiator alius forte delitescat. Quaquaversum circumfer oculos, et tam ab illa, quam ab hac parte omnia dispice accurate. Si enim deprehensa fuerint cœpta ejus impia, non solum dabit pœnas, sed præterea etiam aliis omnibus erit exemplum injuriæ injustorumque facinorum et impiorum morum: dicetque esse deos manifesto; documentoque erit in posterum omnibus venerari deos, et juste pietatem colentes, legibusque consentanea cogitantes, recte facere. Et nisi hæc faciant, talia illis erunt: eorum si quis deprehensus fuerit in nefario facinore, furore ardens, rabieque insanus, si quid fecerit, omnibus manifesto apparebit feminis et mortalibus, injuste et impie factorum pœnas deum repetere confestim solvendas. Sed nobis videntur omnia fere perspecta esse recte: non enim conspicimus ullum alium inter nos latitantem.

MULIER VI.

Ah, ah! quo fugis? heus, heus tu, non manebis? Miseram me, miseram! et infante rapto ab uberibus meis e conspectu aufugit.

MNESILOCHUS.

Clama quantumlibet: at hunc nunquam præ-

ἣν μή μ' ἀφῆτ'· ἀλλ' ἐνθάδ' ἐπὶ τῶν μηρίων
πληγὲν μαχαίρᾳ τῇδε φοινίας φλέβας
695 καθαιματώσει βωμόν.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ὦ τάλαιν' ἐγώ.
Γυναῖκες, οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
στήσεσθε καὶ τροπαῖον, ἀλλὰ τοῦ μόνου
τέκνου με περιόψεσθ' ἀποστερουμένην;

ΧΟΡΟΣ.

Ἔα ἔα.
700 Ὦ πότνιαι Μοῖραι, τί τόδε δέρκομαι νεοχμὸν αὖ τέρας;
ὡς ἅπαντ' ἄρ' ἐστὶ τόλμης ἔργα κἀναισχυντίας.
Οἷον αὖ δέδρακεν ἔργον, οἷον αὖ, φίλαι, τόδε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οἷον ὑμῶν ἐξαράξω τὴν ἄγαν αὐθαδίαν.

ΧΟΡΟΣ.

705 Ταῦτα δῆτ' οὐ δεινὰ πράγματ' ἐστὶ καὶ περαιτέρω;

ΓΥΝΗ Ζ.

Δεινὰ δῆθ', ὅστις γ' ἔχει μου 'ξαρπάσας τὸ παιδίον.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ἂν οὖν εἴποι πρὸς ταῦτά τις, ὅτε
τοιαῦτα ποιῶν ὅδ' ἀναισχυντεῖ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κοὔπω μέντοι γε πέπαυμαι.

ΓΥΝΗ Ζ.

710 Ἀλλ' οὖν ἥκεις ὅθεν ἥκεις,
φαύλως τ' ἀποδρὰς οὐ λέξεις
οἷον δράσας διέδυς ἔργον,
λήψει δὲ κακόν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τοῦτο μέντοι μὴ γένοιτο μηδαμῶς, ἀπεύχομαι.

ΧΟΡΟΣ.

715 Τίς οὖν σοι, τίς ἂν ξύμμαχος ἐκ θεῶν
ἀθανάτων ἔλθοι ξὺν ἀδίκοις ἔργοις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μάτην λαλεῖτε· τὴν δ' ἐγὼ οὐκ ἀφήσω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' οὐ μὰ τὼ θεὼ τάχ' οὐ
χαίρων ἴσως ἐνυβριεῖς,
720 λόγους τε λέξεις ἀνοσίους.
Ἀθέοις ἔργοις γὰρ ἀνταμει-
ψόμεσθά σ', ὥσπερ εἰκὸς, ἀντὶ τῶνδε.
Τάχα δέ σε μεταβαλοῦσ'
725 ἐπὶ κακὸν ἑτερότροπον ἐπέχει τις τύχη.
Ἀλλὰ τάσδε μὲν λαβεῖν χρῆν σ', ἐκφέρειν τε τῶν ξύλων,
καὶ καταίθειν τὸν πανοῦργον, πυρπολεῖν θ' ὅσον τάχος.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἴωμεν ἐπὶ τὰς κληματίδας, ὦ Μανία,
κἀγώ σ' ἀποδείξω θυμάλωπα τήμερον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

730 Ὕφαπτε καὶ κάταιθε· σὺ δὲ τὸ Κρητικὸν
ἀπόδυθι ταχέως· τοῦ θανάτου δ', ὦ παιδίον,
μόνην γυναικῶν αἰτιῶ τὴν μητέρα.
Τουτὶ τί ἐστιν; ἀσκὸς ἐγένεθ' ἡ κόρη

mansis nutries buccellis, nisi me amittatis : sed hic super femora percussus gladio cruentas venas, sanguine imbuet aram.

MULIER VI.

O me miseram, annon opem feretis mulieres, et clamore multo sublato, statuetis de hoc tropæum? sed unico infante me sinetis impune privarier?

CHORUS.

Ah, ah! o venerandæ Parcæ, quodnam video novum rursus prodigium? ut nihil aliud reperire est, quam audaciæ facinora et impudentiæ! Quale rursus fecit facinus! quale, amicæ, hoc!

MNESILOCHUS.

Quomodo vestram effrænatam insolentiam retundam!

CHORUS.

Nonne indigna hæc sunt, et ultra omnem modum?

MULIER VI.

Indigna utique, quod meum mihi eripuit infantem.

CHORUS.

Quid ergo dicendum est ad hæc, quum talia faciens frontem adeo perfricet?

MNESILOCHUS.

Necdum sane desii.

MULIER VI.

Sed in ea incidisti, unde venisti : nec facile fuga hinc elapsus dices, quantum ausus sceleris evaseris : male vero peribis.

MNESILOCHUS.

Hoc quidem nunquam fiat; abominor.

CHORUS.

Quis igitur deorum immortalium te adjutum veniat, qui tam impie te geras?

MNESILOCHUS.

Frustra blateratis : nam ego hanc parvolam nunquam amittam.

CHORUS.

Sed, per deas, haud impune mox in nos illudes, verbaque dices impia. Nefariis enim factis vicissim, ut par est, hæc tua ulciscemur. Fortasse autem te, conversa ad malum diversi generis, inhibebit fortuna quædam. Sed his adsumtis mulieribus, oportet te ligna efferre, et comburere improbum istum, igneque ustulare quam citissime.

MULIER VI.

Quæsitum eamus sarmenta, o Mania; nam ego te reddam titionem hodie.

MNESILOCHUS.

Succende et combure. Tu vero Creticum amiculum exue cito, et mortis tuæ, infans, solam e mulieribus accusa matrem tuam. Quid hoc rei est? in utrem mutata est puella vino plenum,

οἴνου πλέως, καὶ ταῦτα Περσικὰς ἔχων.
735 Ὦ θερμόταται γυναῖκες, ὦ ποτίσταται,
κἀκ παντὸς ὑμεῖς μηχανώμεναι πιεῖν,
ὦ μέγα καπήλοις ἀγαθὸν, ἡμῖν δ' αὖ κακὸν,
κακὸν δὲ καὶ τοῖς σκευαρίοις καὶ τῇ κρόκῃ.

ΓΥΝΗ Ζ.

740 Παράβαλλε πολλὰς κληματίδας, ὦ Μανία.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Παράβαλλε δῆτα. Σὺ δ' ἀπόκριναί μοι τοδί·
τουτὶ τεκεῖν φῄς;

ΓΥΝΗ Ζ.

Καὶ δέκα μῆνας αὔτ' ἐγὼ
ἤνεγκον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἤνεγκας σύ;

ΓΥΝΗ Ζ.

Νὴ τὴν Ἄρτεμιν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τρικότυλον, ἢ πῶς; εἰπέ μοι.

ΓΥΝΗ Ζ.

Τί μ' εἰργάσω;
ἀπέδυσας ὠναίσχυντέ μου τὸ παιδίον,
745 τυννοῦτον ὄν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τυννοῦτο;

ΓΥΝΗ Ζ.

Μικρὸν νὴ Δία.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πόσ' ἔτη δὲ γέγονε; τρεῖς χόας ἢ τέτταρας;

ΓΥΝΗ Ζ.

Σχεδὸν τοσοῦτον χὤσον ἐκ Διονυσίων.
Ἀλλ' ἀπόδος αὐτό.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονί.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἐμπρήσομεν τοίνυν σε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πάνυ γ' ἐμπίπρατε·
750 αὕτη δ' ἀποσφαγήσεται μάλ' αὐτίκα.

ΓΥΝΗ Ζ.

Μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ'· ἀλλ' ἔμ' ὅ τι χρῄζεις ποίει
ὑπέρ γε τούτου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Φιλότεχνός τις εἶ φύσει.
Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἥδ' ἀποσφαγήσεται.

ΓΥΝΗ Ζ.

Οἴμοι τέκνον. Δός μοι σφαγεῖον, Μανία,
755 ἵν' οὖν τό γ' αἷμα τοῦ τέκνου τοὐμοῦ λάβω.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὕπεχ' αὐτὸ, χαριοῦμαι γὰρ ἕν γε τοῦτό σοι.

ΓΥΝΗ Ζ.

Κακῶς ἀπόλοι'· ὡς φθονερὸς εἶ καὶ δυσμενής.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τουτὶ τὸ δέρμα τῆς ἱερείας γίγνεται.

---

etiam Persicas habentem. O calidissimæ mulieres, o bibacissumæ, et ex quacunque re excogitantes rationem bibendi, o magnum cauponibus bonum, nobis autem contra malum : malum vero etiam supellectili et subtemini.

MULIER VI.

Admove multa sarmenta, Mania.

MNESILOCHUS.

Admoveas licet. Tu vero responde mihi hoc : hunc infantem peperisse te dicis?

MULIER VI.

Et decem menses illum in utero gestavi.

MNESILOCHUS.

Gestastin' tu?

MULIER VI.

Ita me sospitet Diana.

MNESILOCHUS.

Trium cotylarum, aut quanti capacem? dic mihi.

MULIER VI.

Quid mihi fecisti? exuisti, impudens, meum infantem vestibus, qui tantillus est.

MNESILOCHUS.

Tantillus?

MULIER VI.

Per ecastor parvus.

MNESILOCHUS.

Quot annos vero natus est? tres congios, an quatuor?

MULIER VI.

Fere tantum, et quantum temporis a proximis Liberalibus effluxit. Sed redde eum.

MNESILOCHUS.

Non. Testis mihi sit hic Apollo.

MULIER VI.

Cremabimus igitur te.

MNESILOCHUS.

Cremetis licet : hæc vero jugulabitur illico.

MULIER.

Ne facias, obsecro : sed me, potius quam hunc, quocunque vis, affice malo.

MNESILOCHUS.

Amans liberorum videris esse natura : sed nihilominus hæc jugulabitur.

MULIER VI.

Hei mihi, filia! Da mihi alveum, Mania, ut saltem sanguinem filiæ meæ excipiam.

MNESILOCHUS.

Suppone eum : gratificabor enim hoc unum tibi.

MULIER VI.

Male pereas. Quam invidus es et malevolus!

MNESILOCHUS.

Pellis hæc sacerdoti cedet.

ΓΥΝΗ Ζ.

Τί τῆς ἱερείας γίγνεται;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τουτὶ λαβέ.

ΓΥΝΗ Η.

760 Ταλαντάτη Μίκα, τίς ἐξεκόρησέ σε;
[τίς τὴν ἀγαπητὴν παῖδά σοὐξηρήσατο;]

ΓΥΝΗ Ζ.

Ὁ πανοῦργος οὗτος. Ἀλλ' ἐπειδήπερ πάρει,
φύλαξον αὐτὸν, ἵνα λαβοῦσα Κλεισθένη
τοῖσιν πρυτάνεσιν ἃ πεποίηχ' οὗτος φράσω.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

765 Ἄγε δὴ τίς ἔσται μηχανὴ σωτηρίας;
τίς πεῖρα, τίς ἐπίνοι'; ὁ μὲν γὰρ αἴτιος
κἄμ' ἐσκυλίσας ἐς τοιαυτὶ πράγματα
οὐ φαίνετ' οὔπω. Φέρε, τίν' οὖν ἂν ἄγγελον
πέμψαιμ' ἐπ' αὐτόν; Οἶδ' ἐγὼ καὶ δὴ πόρον
770 ἐκ τοῦ Παλαμήδους· ὡς ἐκεῖνος, τὰς πλάτας
ῥίψω γράφων. Ἀλλ' οὐ πάρεισιν αἱ πλάται.
Πόθεν οὖν γένοιτ' ἄν μοι πλάτας λαβεῖν; πόθεν;
Τί δ' ἄν, εἰ ταδὶ τἀγάλματ' ἀντὶ τῶν πλατῶν
γράφων διαρρίπτοιμι; βέλτιον πολύ.
775 Ξύλον γέ τοι καὶ ταῦτα κἀκεῖν' ἦν ξύλον.
Ὦ χεῖρες ἐμαὶ,
ἐγχειρεῖν χρῆν ἔργῳ ποριμῳ.
Ἄγε δὴ πινάκων ξεστῶν δέλτοι,
δέξασθε σμίλης ὁλκοὺς,
780 κήρυκας ἐμῶν μόχθων· οἴμοι,
τουτὶ τὸ ῥῶ μοχθηρόν·
χωρεῖ χωρεῖ ποίαν αὔλακα;
Βάσκετ', ἐπείγετε πάσας καθ' ὁδοὺς,
κείνῃ, ταύτῃ· ταχέως χρή.

ΧΟΡΟΣ.

785 Ἡμεῖς τοίνυν ἡμᾶς αὐτὰς εὖ λέξωμεν παραβᾶσαι.
Καίτοι πᾶς τις τὸ γυναικεῖον φῦλον κακὰ πόλλ' ἀγορεύει,
ὡς πᾶν ἐσμὲν κακὸν ἀνθρώποις κἀξ ἡμῶν ἐστιν ἅπαντα,
ἔριδες, νείκη, στάσις, ἀργαλέα λύπη, πόλεμος. Φέρε δὴ νυν
εἰ κακόν ἐσμεν, τί γαμεῖθ' ἡμᾶς, εἴπερ ἀληθῶς κακόν ἐσμεν,
790 κἀπαγορεύετε μήτ' ἐξελθεῖν μήτ' ἐκκύψασαν ἁλῶναι,
ἀλλ' οὑτωσὶ πολλῇ σπουδῇ τὸ κακὸν βούλεσθε φυλάττειν;
Κἂν ἐξέλθῃ τὸ γύναιόν ποι, κᾆθ' εὕρητ' αὐτὸ θύρασιν,
μανίας μαίνεσθ', οὓς χρῆν σπένδειν καὶ χαίρειν, εἴπερ ἀληθῶς
ἔνδοθεν εὕρετε φροῦδον τὸ κακὸν καὶ μὴ κατελαμβάνετ' ἔνδον.
795 Κἂν καταδάρθωμεν ἐν ἀλλοτρίων παίζουσαι καὶ κοπιῶσαι,
πᾶς τις τὸ κακὸν τοῦτο ζητεῖ περὶ τὰς κλίνας περινοστῶν.
Κἂν ἐκ θυρίδος παρακύπτωμεν, ζητεῖ τὸ κακὸν τεθεᾶσθαι·
κἂν αἰσχυνθεῖσ' ἀναχωρήσῃ, πολὺ μᾶλλον πᾶς ἐπιθυμεῖ
αὖθις τὸ κακὸν παρακύψαν ἰδεῖν. Οὕτως ἡμεῖς ἐπιδήλως
800 ὑμῶν ἐσμὲν πολὺ βελτίους· βάσανός τε πάρεστιν ἰδέσθαι.
Βάσανον δῶμεν, πότεροι χείρους. Ἡμεῖς μὲν γάρ φαμεν ὑμᾶς,
ὑμεῖς δ' ἡμᾶς. Σκεψώμεθα δὴ κἀντιτιθῶμεν πρὸς ἕκαστον,
παραβάλλουσαι τῆς τε γυναικὸς καὶ τἀνδρὸς τοὔνομ' ἕκαστον.
Ναυσιμάχης μέν γ' ἥττων ἐστὶν Χαρμῖνος· δῆλα δὲ τἄργα.
805 Καὶ μὲν δὴ καὶ Κλεοφῶν χείρων πάντως δήπου Σαλαβακχοῦς.

MULIER VI.

Quid cedet sacerdoti?

MNESILOCHUS.

En accipe.

MULIER VII.

Miserrima Mica, quis puella te privavit? [quis dilectam et unicam filiolam tibi eripuit?]

MULIER VI.

Improbus hic. Sed quandoquidem ades, custodi ipsum, ut adsumto comite Clisthene, prytanibus, quæ fecit scelestus ille, indicem.

MNESILOCHUS.

Age vero, quænam erit ratio expediendæ salutis? quis conatus? quod commentum? auctor enim hujus negoti, et qui me conjecit in tantas molestias, nondum usquam apparet. Age, quemnam nuntium mittere possim ad eum? At rei expediendæ rationem novi ex Palamede. Ut ille, literis inscriptas palmulas projiciam. Sed non sunt in promptu palmulæ. Undenam misero fieri possit palmulas sumendi copia? unde? Quid vero si pro palmulis has tabulas literis inscriptas disjecero? melius multo id fuerit. Lignum enim et hæ sunt, et illæ erant lignum. O manus meæ, aggredi oportet rem, quæ viam nobis ad salutem aperit. Agite igitur, tabellarum politarum plagulæ, recipite scalpri sulcos, nuntios meorum malorum. (Hei mihi! malum est istuc rho: nam quem per sulcum vadit?) Ite, festinate per omnes vias, hac, illac: celeritate opus est.

CHORUS.

Nos vero ad spectatores conversæ, nosmetipsas laudemus; quamvis nemo non muliebri generi multa convicia dicat, quasi merum simus malum hominibus, et a nobis oriantur omnia, lites, rixæ, seditio, molestus dolor, bellum. Sed quæso vos, si malum sumus, cur ducitis nos uxores, si vere malum sumus? et interdicitis, ne exeamus, et ne quæ nostrûm ex fenestra prospiciens deprehendatur? quin tanto labore malum studetis custodire? Quod si egressa fuerit mulier aliquo, et inveniatis eam esse foris, insanum in modum insanitis, quos oportebat diis libare et lætari, si revera ex ædibus evaserit vobis malum, nec illud reperiretis domi. Et si forte lusu defatigatæ dormiamus in alienis ædibus, unusquisque malum hoc investigat, lectos circumiens. Et si e fenestra prospexerimus, studet quilibet malum illud spectare: et si quæ pudore suffusa recesserit, multo magis quisque cupit, ut caput exserens malum rursus se conspiciendum præbeat. Adeo nos manifesto sumus vobis multo meliores: idque ex instituto examine apparere potest. Examinemus, utri deteriores sint: nos enim dicimus vos: vos vero nos. Consideremus igitur, et opponamus singulos singulis, comparantes feminæ et viri nomina singula inter se. Nausimachæ scilicet cedit Charminus: manifesta enim sunt facta: et Cleophon deterior omnino est Salabaccha: cum Aristomache vero,

πρὸς Ἀριστομάχην δὲ χρόνου πολλοῦ, πρὸς ἐκείνην τὴν Μαραθῶνι,
καὶ Στρατονίκην ὑμῶν οὐδεὶς οὐδ' ἐγχειρεῖ πολεμίζειν.
Ἀλλ' Εὐβούλης τῶν πέρυσίν τις βουλευτής ἐστιν ἀμείνων,
παραδοὺς ἑτέρῳ τὴν βουλείαν; οὐδ' αὐτὸς τοῦτό γε φήσει.
810 Οὕτως ἡμεῖς πολὺ βελτίους τῶν ἀνδρῶν εὐχόμεθ' εἶναι.
Οὐδ' ἂν κλέψασα γυνὴ ζεύγει κατὰ πεντήκοντα τάλαντα
ἐς πόλιν ἔλθοι τῶν δημοσίων· ἀλλ' ἢν τὰ μέγισθ' ὑφέληται,
φορμὸν πυρῶν τἀνδρὸς κλέψασ' αὐθήμερον αὔτ' ἀπέδωκεν.
Ἀλλ' ἡμεῖς ἂν πολλοὺς τούτων
815 ἀποδείξαιμεν ταῦτα ποιοῦντας·
καὶ πρὸς τούτοις γάστριδας ἡμῶν
ὄντας μᾶλλον καὶ λωποδύτας
καὶ βωμολόχους κἀνδραποδιστάς·
καὶ μὴν δήπου καὶ τὰ πατρῷά γε
820 χείρους ἡμῶν εἰσὶν σώζειν.
Ἡμῖν μὲν γὰρ σῶν ἔτι καὶ νῦν
τἀντίον, ὁ κανὼν, οἱ καλαθίσκοι,
τὸ σκιάδειον·
τοῖς δ' ἡμετέροις ἀνδράσι τούτοις
825 ἀπόλωλεν μὲν πολλοῖς ὁ κανὼν
ἐκ τῶν οἴκων αὐτῇ λόγχῃ,
πολλοῖς δ' ἑτέροις ἀπὸ τῶν ὤμων
ἐν ταῖς στρατιαῖς
ἔρριπται τὸ σκιάδειον.
830 Πόλλ' ἂν αἱ γυναῖκες ἡμεῖς ἐν δίκῃ μεμψαίμεθ' ἂν
τοῖσιν ἀνδράσιν δικαίως· ἓν δ' ὑπερφυέστατον.
Χρῆν γὰρ, ἡμῶν εἰ τέκοι τις ἄνδρα χρηστὸν τῇ πόλει,
ταξίαρχον ἢ στρατηγὸν, λαμβάνειν τιμήν τινα,
προεδρίαν τ' αὐτῇ δίδοσθαι Στηνίοισι καὶ Σκίροις
835 ἔν τε ταῖς ἄλλαις ἑορταῖς αἷσιν ἡμεῖς ἤγομεν·
εἰ δὲ δειλὸν καὶ πονηρὸν ἄνδρα τις τέκοι γυνὴ,
ἢ τριήραρχον πονηρὸν, ἢ κυβερνήτην κακὸν,
ὑστέραν αὐτὴν καθῆσθαι, σκάφιον ἀποκεκαρμένην,
τῆς τὸν ἀνδρεῖον τεκούσης. Τῷ γὰρ εἰκὸς, ὦ πόλις,
840 τὴν Ὑπερβόλου καθῆσθαι μητέρ' ἠμφιεσμένην
λευκὰ καὶ κόμας καθεῖσαν πλησίον τῆς Λαμάχου,
καὶ δανείζειν χρήμαθ'; ᾗ χρῆν, εἰ δανείσειέν τινι
καὶ τόκον πράττοιτο, διδόναι μηδέν' ἀνθρώπων τόκον,
ἀλλ' ἀφαιρεῖσθαι βίᾳ τὰ χρήματ', εἰπόντας τοδί·
845 ἀξία γοῦν εἶ τόκου, τεκοῦσα τοιοῦτον τόκον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἴλλὸς γεγένημαι προσδοκῶν· ὁ δ' οὐδέπω.
Τί δῆτ' ἂν εἴη τοὐμποδών; οὐκ ἔσθ' ὅπως
οὐ τὸν Παλαμήδην ψυχρὸν ὄντ' αἰσχύνεται.
Τῷ δῆτ' ἂν αὐτὸν προσαγαγοίμην δράματι;
850 Ἐγᾦδα· τὴν καινὴν Ἑλένην μιμήσομαι.
Πάντως δ' ὑπάρχει μοι γυναικεία στολή.

ΓΥΝΗ Η.

Τί αὖ σὺ κυκανᾷς, ἢ τί κοικύλλεις ἔχων;
πικρὰν Ἑλένην ὄψει τάχ', εἰ μὴ κοσμίως
ἕξεις, ἕως ἂν τῶν πρυτάνεών τις φανῇ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ ὡς Ἑλένη.

855 Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαὶ,

prænobili illa Marathonia, et cum Stratonice nemo vestrûm a longo jam tempore ne conatur quidem certare. Sed Eubulæ aliquis ex superioris anni senatoribus præstat, qui scilicet alteri munus senatorium cessit? At ne ipse quidem hoc dixerit. Sic itaque nos multo meliores viris gloriamur esse. Neque femina, quæ ex publica pecunia quinquagena talenta furari consueverit, bigis urbem invehitur; sed, quum plurimum surripit, sportam tritici viro suffurata, eodem die illam reddit. Sed nos horum multos ostendere possemus ista facientes, et præterea ventri, magis quam nos, deditos, et grassatores, et scurras, et plagiarios. Quin immo patrimonia multo minus quam nos conservare sciunt. Nobis enim salvum usque adhuc liciatorium, scapus textorius, calathisci, umbella : viris autem hisce nostris periit quidem multis scapus ex ædibus, cum ipsa lancea : multi autem alii bellicis in expeditionibus ab humeris abjecerunt clypeum.

De multis mulieres nos jure expostulare possemus cum viris : de uno vero præcipue, quod est omnium longe maxumum. Oportebat enim, nostrarum si quæ peperisset utilem civitati virum, ordinum ductorem, vel imperatorem, adfici honore aliquo, primamque sedem illi tribui in festo Steniorum et Scirorum, aliisque festis, quæ celebrare solemus. Sin timidum et inutilem virum quædam peperisset femina, vel trierarchum ignavum, vel gubernatorem imperitum, posteriorem eam sedere, capite detonso, illa, quæ fortem virum peperisset. Qui enim par est, o cives, Hyperboli matrem sedere, albis indutam vestibus, et promissa coma, juxta matrem Lamachi, et fœnori locare pecuniam? cui, si fœnori alicui dedisset, et fœnus exigeret, oportebat dare neminem usuras, sed auferre vi pecuniam cum hoc dicto : *Digna scilicet es fœnore, quæ talem peperisti fœtum!*

MNESILOCHUS.

Strabus factus sum, dum exspectans oculorum aciem illuc defigo : ille autem nondum apparet. Quid, miror, impedimento esse possit? fieri sane non potest, quin eum frigidi Palamedis pudeat. Qua igitur illum adducere queam fabula? At novi; recentem Helenam imitabor. Omnino enim mihi est muliebris vestitus.

MULIER VII.

Quid rursus machinaris? aut quid circumspectas? acerbam Helenam videbis mox, nisi modeste te geras, donec prytanum aliquis veniat.

MNESILOCHUS ut HELENA.

Nili hæc sunt pulcris Nymphis decora fluenta,

ὃς ἀντὶ δίας ψακάδος Αἰγύπτου πέδον
λευκῆς νοτίζει μελανοσυρμαῖον λεών.

ΓΥΝΗ Η.

Πανοῦργος εἶ νὴ τὴν Ἑκάτην τὴν φωσφόρον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἐμοὶ δὲ γῆ μὲν πατρὶς οὐκ ἀνώνυμος,
860 Σπάρτη, πατὴρ δὲ Τυνδάρεως.

ΓΥΝΗ Η.

Σοί γ', ὤλεθρε,
πατὴρ ἐκεῖνός ἐστι; Φρυνώνδας μὲν οὖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἑλένη δ' ἐκλήθην.

ΓΥΝΗ Η.

Αὖθις αὖ γίγνει γυνή,
πρὶν τῆς ἑτέρας δοῦναι γυναικίσεως δίκην;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ψυχαὶ δὲ πολλαὶ δι' ἔμ' ἐπὶ Σκαμανδρίαις
865 ῥοαῖσιν ἔθανον.

ΓΥΝΗ Η.

Ὤφελες δὲ καὶ σύ γε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Κἀγὼ μὲν ἐνθάδ' εἰμ'· ὁ δ' ἄθλιος πόσις
οὑμὸς Μενέλεως οὐδέπω προσέρχεται·
Τί οὖν ἔτι ζῶ;

ΓΥΝΗ Η.

Τῶν κοράκων πονηρίᾳ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀλλ' ὥσπερ αἰκάλλει τι καρδίαν ἐμήν,
870 μὴ ψεῦσον, ὦ Ζεῦ, τῆς ἐπιούσης ἐλπίδος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς Μενέλαος.

Τίς τῶνδ' ἐρυμνῶν δωμάτων ἔχει κράτος,
ὅστις ξένους δέξαιτο ποντίῳ σάλῳ
κάμνοντας ἐν χειμῶνι καὶ ναυαγίαις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Πρωτέως τάδ' ἐστὶ μέλαθρα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποίου Πρωτέως;

ΓΥΝΗ Η.

875 Ὦ τρισκακόδαιμον, ψεύδεται νὴ τὼ θεώ,
ἐπεὶ τέθνηκε Πρωτέας ἔτη δέκα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποίαν δὲ χώραν εἰσεκέλσαμεν σκάφει;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αἴγυπτον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ δύστηνος, οἷ πεπλεύκαμεν.

ΓΥΝΗ Η.

Πείθει τι τῷδε τῷ κακῶς ἀπολουμένῳ
880 ληροῦντι λῆρον; Θεσμοφόριον τουτογί.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αὐτὸς δὲ Πρωτεὺς ἔνδον ἔστ', ἢ 'ξώπιος;

ΓΥΝΗ Η.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ ναυτιᾷς ἔτ', ὦ ξένε,

qui pro cœlesti pluvia Ægypti solum candidæ irrigat, nigra syrmæa victitantem populum.

MULIER VII.

Omnium machinarum peritus es, per Hecaten luciferam.

MNESILOCHUS.

Mihi vero patria est quidem haud ignobilis, Sparta : pater autem Tyndareus.

MULIER VII.

Tibine, o perdite, iste est pater? immo vero Phrynondas.

MNESILOCHUS.

Helena autem vocor.

MULIER VII.

Fis rursus femina, antequam prioris fraudis, qua feminam mentitus es, dederis pœnas?

MNESILOCHUS.

Viri autem multi propter me ad Scamandria fluenta occubuerunt.

MULIER VII.

Utinam tu quoque!

MNESILOCHUS.

Et ego quidem hic sum; at miser maritus meus Menelaus nondum advenit. Namquid adhuc vivo?

MULIER VII.

Corvorum ignavia.

MNESILOCHUS.

Sed aliquid quasi blanditur cordi meo: ne frustreris, o Jupiter, appropinquantem spem meam.

EURIPIDES ut MENELAUS.

Quis harum mœnitarum ædium est dominus, qui hospites excipiat in mari fluctibus agitato tempestatem passos et naufragium?

MNESILOCHUS.

Protei hæc est domus.

EURIPIDES.

Cujusnam Protei?

MULIER VII.

O scelestissume, mentitur ecastor : nam mortuus est Proteas annis abhinc decem.

EURIPIDES.

Ad quam vero terram appulsa est navis nostra?

MNESILOCHUS.

Ægyptum.

EURIPIDES.

O me miserum! quo tempestate delati sumus!

MULIER VII.

Credisne huic male perituro, nuganti nugas? Thesmophorium hoc est.

EURIPIDES.

Ipse vero Proteus, estne domi, an foris?

MULIER VII.

Certe nausea laboras adhuc, hospes, qui post-

ὅστις γ' ἀκούσας ὅτι τέθνηκε Πρωτέας
ἔπειτ' ἐρωτᾷς, ἔνδον ἔστ', ἢ 'ξώπιος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

885 Αἰαῖ, τέθνηκε. Ποῦ δ' ἐτυμβεύθη τάφῳ;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Τόδ' ἐστὶν αὐτοῦ σῆμ', ἐφ' ᾧ καθήμεθα.

ΓΥΝΗ Η.

Κακῶς ἄρ' ἐξόλοιο κἀξολεῖ γέ τοι,
ὅστις γε τολμᾷς σῆμα τὸν βωμὸν καλεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δὴ σὺ θάσσεις τάσδε τυμβήρεις ἕδρας
890 φάρει καλυπτὸς, ὦ ξένη;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Βιάζομαι
γάμοισι Πρωτέως παιδὶ συμμῖξαι λέχος.

ΓΥΝΗ Η.

Τί, ὦ κακόδαιμον, ἐξαπατᾷς αὖ τὸν ξένον;
Οὗτος πανουργῶν δεῦρ' ἀνῆλθεν, ὦ ξένε,
ὡς τὰς γυναῖκας ἐπὶ κλοπῇ τοῦ χρυσίου.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

895 Βαΰζε, τοὐμὸν σῶμα βάλλουσα ψόγῳ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ξένη, τίς ἡ γραῦς ἡ κακορροθοῦσά σε;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αὕτη Θεονόη Πρωτέως.

ΓΥΝΗ Η.

Μὰ τὼ θεὼ,
εἰ μὴ Κρίτυλλά γ' Ἀντιθέου Γαργηττόθεν·
σὺ δ' εἶ πανοῦργος.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὁπόσα τοι βούλει, λέγε.
900 Οὐ γὰρ γαμοῦμαι σῷ κασιγνήτῳ ποτὲ,
προδοῦσα Μενέλεων τὸν ἐμὸν ἐν Τροίᾳ πόσιν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Γύναι, τί εἶπας; στρέψον ἀνταυγεῖς κόρας.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αἰσχύνομαί σε τὰς γνάθους ὑβρισμένη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τουτὶ τί ἐστιν; ἀφασία τίς τοί μ' ἔχει.
905 Ὦ θεοὶ, τίν' ὄψιν εἰσορῶ; τίς εἶ, γύναι;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σὺ δ' εἶ τίς; αὐτὸς γάρ σε κἄμ' ἔχει λόγος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἑλληνὶς εἶ τις ἢ 'πιχωρία γυνή;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἑλληνίς. Ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν θέλω μαθεῖν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἑλένῃ σ' ὁμοίαν δὴ μάλιστ' εἶδον, γύναι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

910 Ἐγὼ δὲ Μενέλεῳ σ', ὅσα γ' ἐκ τῶν ἰφύων.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔγνως ἄρ' ὀρθῶς ἄνδρα δυστυχέστατον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὦ χρόνιος ἐλθὼν σῆς δάμαρτος ἐς χέρας,

---

quam audivisti mortuum esse Proteam, tamen rogitas sitne domi an foris.

EURIPIDES.

Heu, heu! mortuus est. Ubi vero conditus sepulcro?

MNESILOCHUS.

Hoc est ipsius sepulcrum, ad quod sedemus.

MULIER VII.

Male pereas, et peribis utique, qui audes sepulcrum vocare aram.

EURIPIDES.

Cur vero sedes in hac sepulcrali sede, palla obtecta, hospes?

MNESILOCHUS.

Vi cogor nuptiis cum Protei filio inire lecti societatem.

MULIER VII.

Quid rursus, infelix, decipis peregrinum hunc? Hicce fraudum artifex huc ascendit, hospes, ad mulieres, auri furandi gratia.

MNESILOCHUS.

Latra, corpus meum incessens maledictis.

EURIPIDES.

Heus, peregrina, quænam est hæc anus, quæ te conviciis insectatur?

MNESILOCHUS.

Hæc est Theonoe, Protei filia.

MULIER VII.

Non, per deas: sed sum Critylla, Antithei filia, domo Gargettia: tu vero es scelestus.

MNESILOCHUS.

Quæcunque vis, dic: nunquam enim nubam fratri tuo, deserens Menelaum meum ad Trojam maritum.

EURIPIDES.

Mulier, quid dixti? huc aciem oculorum tuorum converte.

MNESILOCHUS.

Intueri te coram me pudet, ob contumeliam quam passæ sunt genæ meæ.

EURIPIDES.

Hoc quid est? Vocem intercludit mihi stupor! O dii, quam faciem video? quænam es mulier?

MNESILOCHUS.

At tu quis es? Eadem enim te et me admirationis tenet ratio.

EURIPIDES.

Num Græca est, an indigena mulier?

MNESILOCHUS.

Græca. Sed et tuum genus discere cupio.

EURIPIDES.

Helenæ te similem maxime video, mulier.

MNESILOCHUS.

Ego vero te Menelao, saltem quod ad olera.

EURIPIDES.

Recte nimirum agnoscis virum miserrimum.

MNESILOCHUS.

O sero tandem veniens tuæ conjugis in ample-

λαβέ με, λαβέ με, πόσι· περίβαλε δὲ χέρας.
915 Φέρε, σὲ κύσω. Ἄπαγέ μ' ἄπαγ' ἄπαγ' ἄπαγέ με
λαβὼν ταχὺ πάνυ.

ΓΥΝΗ Η.

Κλαύσετ' ἄρα νὴ τὼ θεὼ
ὅστις σ' ἀπάξει, τυπτόμενος τῇ λαμπάδι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σὺ τὴν ἐμὴν γυναῖκα κωλύεις ἐμέ,
τὴν Τυνδάρειον παῖδ', ἐπὶ Σπάρτην ἄγειν;

ΓΥΝΗ Η.

920 Οἴμ' ὡς πανοῦργος χαὐτὸς εἶναί μοι δοκεῖς
καὶ τοῦδέ τις ξύμβουλος. Οὐκ ἐτὸς πάλαι
ἠγυπτιάζετ'. Ἀλλ' ὅδε μὲν δώσει δίκην.
Προσέρχεται γὰρ ὁ πρύτανις χὠ τοξότης.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τουτὶ πονηρόν· ἀλλ' ὑπαποκινητέον.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

925 Ἐγὼ δ' ὁ κακοδαίμων τί δρῶ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μέν' ἥσυχος.
Οὐ γὰρ προδώσω οὐδέποτέ σ', ἤνπερ ἐμπνέω,
ἢν μὴ προλίπωσ' αἱ μυρίαι με μηχαναί.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Αὕτη μὲν ἡ μήρινθος οὐδὲν ἔσπασεν.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Ὅδ' ἔσθ' ὁ πανοῦργος ὃν ἔλεγ' ἡμῖν Κλεισθένης;
930 Οὗτος, τί κύπτεις; Δῆσον αὐτὸν, εἰσάγων,
ὦ τοξότ', ἐν τῇ σανίδι, κἄπειτ' ἐνθαδὶ
στήσας φύλαττε καὶ προσιέναι μηδένα
ἔα πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ τὴν μάστιγ' ἔχων
παῖ', ἢν προσίῃ τις.

ΓΥΝΗ Η.

Νὴ Δί', ὡς νῦν δὴτ' ἀνὴρ
935 ὀλίγου μ' ἀφείλετ' αὐτὸν ἱστιορράφος.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὦ πρύτανι, πρὸς τῆς δεξιᾶς, ἥνπερ φιλεῖς
κοίλην προτείνειν, ἀργύριον ἤν τις διδῷ,
χάρισαι βραχύ τι μοι, καίπερ ἀποθανουμένῳ.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Τί σοι χαρίσωμαι;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Γυμνὸν ἀποδύσαντά με
940 κέλευε πρὸς τῇ σανίδι δεῖν τὸν τοξότην,
ἵνα μὴ 'ν κροκωτοῖς καὶ μίτραις γέρων ἀνὴρ
γέλωτα παρέχω τοῖς κόραξιν ἑστιῶν.

ΠΡΥΤΑΝΙΣ.

Ἔχοντα ταῦτ' ἔδοξε τῇ βουλῇ σε δεῖν,
ἵνα τοῖς παριοῦσι δῆλος ᾖς πανοῦργος ὤν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

945 Ἰατταταιάξ· ὦ κροκώθ', οἷ' εἴργασαι·
κοὐκ ἔστ' ἔτ' ἐλπὶς οὐδεμία σωτηρίας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἄγε νυν ἡμεῖς παίσωμεν ἅπερ νόμος ἐνθάδε ταῖσι γυναιξὶν,
ὅταν ὄργια σεμνὰ θεαῖν ἱεραῖς ὥραις ἀνέχωμεν, ἅπερ καὶ

xus, accipe me, accipe me, marite: circumda collo meo brachia: fac te osculer: abduc me, abduc, abduc, abduc me absumtam quam citissime.

MULIER VII.

Plorabit utique, per deas, quicunque te abduxerit, percussus hac face.

EURIPIDES.

Tu uxorem meam prohibes me, Tyndarei filiam, Spartam abducere?

MULIER VII.

Hei mihi, quam versutus et tu mihi esse videris, et hujus particeps consiliorum! Haud temere dudum de Ægypto nescio quid garriebatis. Sed hic quidem dabit pœnas: accedit enim prytanis, et lictor.

EURIPIDES.

Incommodum est hoc: sed clam discedendum mihi est.

MNESILOCHUS.

At ego quid faciam infelix?

EURIPIDES.

Mane quietus. Non enim te prodam unquam, quoad vixero, nisi destituant innumeri me doli.

MNESILOCHUS.

Hic quidem funiculus nihil attraxit.

PRYTANIS.

Hiccine est improbus ille, quem dixit nobis Clisthenes? Heus tu quid te occultas? Immitte ejus collum in asserem, lictor, et eum adliga: deinde hic locatum custodi, neu quemquam ad eum accedere sine: sed flagellum tenens, cæde, si accesserit aliquis.

MULIER VII.

Sic edepol recte jubes. Parum enim abfuit, quin modo hunc mihi eriperet veterator nescio quis.

MNESILOCHUS.

O prytani, obsecro te per dextram, quam soles cavam porrigere, nummos si quis obtulerit, exiguum quid mihi, quamvis morituro, gratificare?

PRYTANIS.

Quid tibi gratificer?

MNESILOCHUS.

Vestibus nudatum me jube ut lictor adliget asseri, ne crocotis et mitris indutus vir senex risum præbeam corvis, dum eos pascam.

PRYTANIS.

At vero hisce indutum senatui visum est te ligari, ut prætereuntium quilibet videat manifesto scelestum te esse.

MNESILOCHUS.

Iattatæax! o crocota, quid mihi fecisti? non est amplius spes ulla salutis.

CHORUS.

Agite nunc ludamus, sicut mos hic est mulieribus, quando veneranda dearum orgia festis tem-

Παύσων σέβεται, καὶ νηστεύει,
950 πολλάκις αὐταῖν ἐκ τῶν ὡρῶν
ἐς τὰς ὥρας ξυνεπευχόμενος
τοιαῦτα μέλειν θάμ' ἑαυτῷ.
Ὅρμα, χώρει
κοῦφα ποσὶν, ἄγ' ἐς κύκλον,
955 χειρὶ σύναπτε χεῖρα,
ῥυθμὸν χορείας ὕπαγε πᾶσα· βαῖνε
καρπαλίμοιν ποδοῖν.
Ἐπισκοπεῖν δὲ
πανταχῆ κυκλοῦσαν ὄμμα χρὴ χοροῦ κατάστασιν.
Ἅμα δὲ καὶ — Στρ. α'.
960 γένος Ὀλυμπίων θεῶν
μέλπε καὶ γέραιρε φωνῇ πᾶσα χορομανεῖ τρόπῳ.
Εἰ δέ τις — Ἀντ. α'.
προσδοκᾷ κακῶς ἐρεῖν
965 ἐν ἱερῷ γυναῖκά μ' οὖσαν ἄνδρας, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
Ἀλλὰ χρὴ — Ἀντ. α'.
ὥσπερ ἔργον αὐτίκα
πρῶτον εὐκύκλου χορείας εὐφυᾶ στῆσαι βάσιν.
Πρόβαινε ποσὶ τὸν εὐλύραν — Στρ. β'.
970 μέλπουσα καὶ τὴν τοξοφόρον
Ἄρτεμιν, ἄνασσαν ἁγνήν.
Χαῖρ', ὦ Ἑκάεργε, — Στρ. γ'.
ὄπαζε δὲ νίκην.
Ἥραν τε τὴν τελείαν
μέλψωμεν ὥσπερ εἰκὸς,
975 ἣ πᾶσι τοῖς χοροῖσιν ἐμπαίζει τε καὶ — Στρ. δ'.
κλῇδας γάμου φυλάττει.
Ἑρμῆν τε Νόμιον ἄντομαι — Ἀντ. β'.
καὶ Πᾶνα καὶ Νύμφας φίλας
ἐπιγελάσαι προθύμως
980 ταῖς ἡμετέραισι — Ἀντ. γ'.
χαρέντα χορείαις.
Ἔξαιρε δὴ προθύμως
982 διπλῆν χάριν χορείας.
Παίσωμεν, ὦ γυναῖκες, οἷάπερ νόμος· — Ἀντ. δ'.
νηστεύομεν δὲ πάντως·
985 ἀλλ' εἶ' ἐπ' ἄλλ' ἀνάστρεφ' εὐρύθμῳ ποδὶ, — Ἀντ. δ'.
τόρνευε πᾶσαν ᾠδήν·
ἡγοῦ δέ γ' ὧδ' αὐτὸς — Ἀντ. γ'.
σὺ κισσοφόρ' ὦναξ
Βάκχει'· ἐγὼ δὲ κώμοις
σὲ φιλοχόροισι μέλψω
990 [Εὔιον, ὦ Διόνυσε,] — Στρ. ε'.
Βρόμιε καὶ Σεμέλας παῖ,
χοροῖς τερπόμενος
** κατ' ὄρεα Νυμφᾶν ἐρατοῖς ἐν ὕμνοις,
Εὔιον Εὔιον, εὐοῖ
** ἀναχορεύων.
995 Ἀμφὶ δὲ σοὶ κτυπεῖται — Ἀντ. ε'.
Κιθαιρώνιος ἠχὼ,
μελάμφυλλά τ' ὄρη
δάσκια καὶ νάπαι πετρώδεις ** βρέμονται·

poribus celebramus, quæ et Pauson jejunio colit, sæpe illas rogans, ut alio post aliud festo talia curæ sint frequenter sibi.

Incipe tripudiare, incede leviter pedibus, move te in orbem, manui conjunge manum, secundum rhythmum choreæ quælibet incedat: ingredere velocibus pedibus. Circumspicere quoque, omnem in partem circumferendo oculos, oportet choreæ orbem. Simul et genus cœlestium deorum cane quælibet, et celebra voce, choreas cum omni lætitia agitantes. Si quis autem sperat maledicturam in templo me, quæ sum femina, viris, non recte sentit. Sed oportet illico, ut res fert, primum orbicularis choreæ concinnum constituere gressum.

Procede pedibus pulcræ fidicinem lyræ canens deum, et arcigeram Dianam, reginam castam. Salve, o longe jaculans, præbe nobis victoriam. Junonemque nuptiarum præsidem carmine celebremus, ut par est, quæ omnibus in choris ludit, et claves nuptiarum servat. Mercuriumque pastoralem precor, cum Pane et Nymphis dilectis, ut adrideat nobis benigne, nostris gaudens choreis. Extolle itaque alacriter duplicem complosis manibus saltationem.

Ludamus, o mulieres, sicut mos est; jejunemusque omnino. Sed eia in aliam partem rursus te circumage, moto in numerum pede: probe modulare omnem cantilenam: dux vero noster sis ipse tu, hederifer domine Bacche: ego enim te canticis et saltationibus celebrabo, [Evium, o Bacche,] Bromie et Semelæ gnate, choris gaudens, quique in montibus, Nympharum amabiles inter hymnos Evium, Evium, Evoe cum cantu et choreis iteras.

Circum te vero resonat Cithæronia Echo, densisque frondibus opaci montes et umbrosi, silvæ-

κύκλῳ δὲ περὶ σὲ κισσὸς
1000 εὐπέταλος ἕλικι θάλλει.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ἐνταῦτα νῦν οἰμῶξι πρὸς τὴν αἰτρίαν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὦ τοξόθ', ἱκετεύω σε.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Μή μ' ἱκετεῦσι σύ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Χάλασον τὸν ἧλον.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ἀλλὰ ταῦτα δρᾶς ἐγώ.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, μᾶλλον ἐπικρούεις σύ γε.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1005 Ἔτι μᾶλλο βοῦλις;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀτταταῖ ἰατταταῖ·
κακῶς ἀπόλοιο.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Σῖγα, κακόδαιμον γέρον.
Πέρ' ἐγὼ 'ξενίγκι πορμὸς, ἵνα πυλάξι σοι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ταυτὶ τὰ βέλτιστ' ἀπολέλαυκ' Εὐριπίδου.
Ἔα· θεοὶ, Ζεῦ σῶτερ, εἰσὶν ἐλπίδες.
1010 Ἀνὴρ ἔοικεν οὐ προδώσειν, ἀλλά μοι
σημεῖον ὑπεδήλωσε Περσεὺς ἐκδραμὼν,
ὅτι δεῖ με γίγνεσθ' Ἀνδρομέδαν· πάντως δέ μοι
τὰ δέσμ' ὑπάρχει. Δῆλον οὖν ἔτ' ἔσθ' ὅτι
ἥξει με σώσων· οὐ γὰρ ἂν παρέπτατο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς Περσεύς.

1015 Φίλαι παρθένοι, φίλαι,
πῶς ἂν ἐπέλθοιμι καὶ
τὸν Σκύθην λάθοιμι;
Κλύεις; ὦ πρὸς Αἰδοῦς σὲ τὰν ἐν ἄντροις,
1020 κατάνευσον, ἔασον ὡς
τὴν γυναῖκά μ' ἐλθεῖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἄνοικτος ὅς μ' ἔδησε τὸν
πολυπονώτατον βροτῶν.
Μόλις δὲ γραῖαν ἀποφυγὼν
1025 σαπρὰν, ἀπωλόμην ὅμως.
Ὅδε γὰρ ὁ Σκύθης φύλαξ πάλαι ἐφέστηκ'
ὀλοὸν, ἄφιλον ἐκρέμασεν κόραξι δεῖπνον·
ὁρᾷς; οὐ χοροῖσιν, οὐδ'
1030 ὑφ' ἡλίκων νεανίδων
ψήφων κημὸν ἕστηκ' ἔχουσ',
ἀλλ' ἐν πυκνοῖς δεσμοῖσιν ἐμ-
πεπλεγμένη κήτει βορὰ
Γλαυκέτῃ πρόκειμαι.
Γαμηλίῳ μὲν οὐ ξὺν
1035 παιῶνι, δεσμίῳ δὲ,
γοᾶσθέ μ', ὦ γυναῖκες, ὡς
μέλεα μὲν πέπονθα, μέλεος,

que saxosæ reboant, circumque te hedera foliis pullulans capreolo floret.

LICTOR.

Hic nunc plorabis sub dio.

MNESILOCHUS.

O lictor, obsecro te.

LICTOR.

Ne me quicquam roges.

MNESILOCHUS.

Laxa clavum.

LICTOR.

At hoc tibi facio.

MNESILOCHUS.

Væ mihi misero! magis magisque eum infigis.

LICTOR.

Visne adhuc magis?

MNESILOCHUS.

Attatæ, iattatæ! male pereas.

LICTOR.

Tace, infelix senex. Age afferam stoream, ut custodiens te recumbam.

MNESILOCHUS.

Egregia hæc sunt commoda, quæ ex Euripide percipio. Hem, dii, Jupiter servator! non periit spes omnis. Vir non videtur me proditurus: sed mihi signum occulte dedit Perseus emicans, oportere me fieri Andromedam. Equidem re ipsa vinctus sum; manifestum est igitur, eum venturum, ut me servet: alioqui enim non prætervolasset.

EURIPIDES ut PERSEUS.

Caræ virgines, caræ, utinam accedere possim, et Scytham latere! Audisne? obsecro per Verecundiam te, quæ es in antris, adnue, sine ad uxorem me accedere.

MNESILOCHUS.

Immisericors, qui me vinculis constrinxit miserrimum mortalium. Ægre quidem putidam anum effugi, perii tamen: nam custos jamdudum mihi adstat hic Scytha, postquam exitio destinatum, amicisque destitutum suspendit me, corvis pabulum futurum. Viden'? non inter choros, neque æquales puellas, calculorum fiscellam sto habens: sed arctis vinculis constricta, ceto præda Glaucetæ exposita sum. Cum pæane, non nuptiali, sed qui vinctis conveniat, lugete me, o mulieres, quæ indignis affecta sum malis, infelix; o miser ego,

ὦ τάλας ἐγώ, τάλας.
1040 Ἀπὸ δὲ συγγόνων ἄλλ' ἀν' ἄνομα πάθεα φῶτα λιτομέναν,
πολυδάκρυτον Ἀΐδα γόον φλέγουσαν,
αἰαῖ, αἰαῖ,
ὅς ἔμ' ἀπεξύρησε πρῶτον,
ὅς ἐμὲ κροκόεντ' ἐνέδυσεν·
1045 ἐπὶ δὲ τοῖσδε τόδ' ἀνέπεμψεν
ἱερόν, ἔνθα γυναῖκες.
Ἰώ μοι μοίρας ἄτεγκτε δαίμων·
ὦ κατάρατος ἐγώ· τίς ἐμὸν οὐκ ἐπόψεται
πάθος ἀμέγαρτον ἐπὶ κακῶν παρουσίᾳ;
1050 εἴθ' ἐμὲ πυρφόρος αἰθέρος ἀστὴρ
τὸν δύσμορον ἐξολέσειεν.
Οὐ γὰρ ἔτ' ἀθανάταν φλόγα λεύσσειν
ἐστὶν ἐμοὶ φίλον, ὡς ἐκρεμάσθην,
λαιμότμητ' ἄχη δαιμόνων, αἰόλαν
1055 νέκυσιν ἐπὶ πορείαν.

miser! sed a cognatis... inter injustas calamitates virum mei auctorem mali obtestantem, lacrimosum Orci lessum excitantem, heu, heu, heu, heu! qui me rasit primum, qui me crocota induit, et postea ad hoc misit templum, ubi congregatæ mulieres. O fati mei inexorabilis dæmon! o me diris devotum! Quis coram hæc mala intuens meæ non miserebitur calamitatis ingentis? utinam ignifera ætheris stella miserum me prorsus perdat! Non enim immortale Solis jubar intueri mihi jucundum est amplius, postquam suspensus fui, doloribus guttur angentibus furiatus, ut celeri itinere ad mortuos descenderem.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς Ἠχώ.

Χαῖρ', ὦ φίλη παῖ· τὸν δὲ πατέρα Κηφέα,
ὅς σ' ἐξέθηκεν, ἀπολέσειαν οἱ θεοί.

EURIPIDES ut ECHO.

Salve, cara filia: patrem autem Cepheum, qui te exposuit, male perdant dii.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ ὡς Ἀνδρομέδα.

Σὺ δ' εἶ τίς, ἥτις τοὐμὸν ᾤκτειρας πάθος;

MNESILOCHUS ut ANDROMEDA

Tu vero quænam es, quæ meam miserata es calamitatem?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἠχώ, λόγων ἀντῳδὸς ἐπικοκκάστρια,
1060 ἥπερ πέρυσιν ἐν τῷδε ταὐτῷ χωρίῳ
Εὐριπίδῃ καὐτὴ ξυνηγωνιζόμην.
Ἀλλ', ὦ τέκνον, σὲ μὲν τὸ σαυτῆς χρὴ ποιεῖν,
κλαίειν ἐλεινῶς.

EURIPIDES.

Echo, verba recinens sono garrulo, quæ superiore anno in hoc eodem loco Euripidi et ipsa adjutrix fui. Sed, o filia, te quidem quod tuum est facere oportet, lamentari nimirum miserabiliter.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Σὲ δ' ἐπικλαίειν ὕστερον.

MNESILOCHUS.

Te vero lamentis respondere mihi.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ'. Ἀλλ' ἄρχου λόγων.

EURIPIDES.

Curæ id mihi erit: sed initium fac dicendi.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

1065 Ὦ νὺξ ἱερά,
ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις,
ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσ'
αἰθέρος ἱρᾶς,
τοῦ σεμνοτάτου δι' Ὀλύμπου.

MNESILOCHUS.

O Nox sacra, quam longum cursum moves, per stelligera convexa bigis invecta ætheris sacri, emetiendo venerando Olympo.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Δι' Ὀλύμπου.

EURIPIDES.

Olympo.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

1070 Τί ποτ' Ἀνδρομέδα περίαλλα κακῶν
μέρος ἐξέλαχον;

MNESILOCHUS.

Cur, quæso, ego Andromeda præ omnibus aliis malorum portionem sortita sum?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μέρος ἐξέλαχον;

EURIPIDES.

Portionem sortita sum.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Θανάτου τλήμων.

MNESILOCHUS.

Mortis misera!

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Θανάτου τλήμων.

EURIPIDES.

Mortis misera.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἀπολεῖς μ', ὦ γραῦ, στωμυλλομένη.

MNESILOCHUS.

Enecabis me, anus, garriendo.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Στωμυλλομένη.

EURIPIDES.

Garriendo.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

1075 Νὴ Δί' ὀχληρά γ' εἰσήρρηκας λίαν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Λίαν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὠγάθ', ἔασόν με μονῳδῆσαι, καὶ χαριεῖ μοι. Παῦσαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Παῦσαι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Βάλλ' ἐς κόρακας.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Βάλλ' ἐς κόρακας.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

1080 Τί κακόν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί κακόν;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ληρεῖς.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ληρεῖς.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Οἴμωζ'·

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οἴμωζ'.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

'Οτότυζ'.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

'Οτότυζ'.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὗτος, σί λαλῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὗτος, σί λαλῖς.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Πρυτάνεις καλέσω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πρυτάνεις καλέσω.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1085 Σί κακόν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σί κακόν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Πωτετοπωνή;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πωτετοπωνή.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Σὺ λαλῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σὺ λαλῖς.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Κλαύσει.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Κλαύσει.

MNESILOCHUS.

Edepol molesta huc intrasti valde.

EURIPIDES.

Valde.

MNESILOCHUS.

O bone, sine me solum canere lessum, et gratificaberis mihi : desine.

EURIPIDES.

Desine.

MNESILOCHUS.

Male pereas!

EURIPIDES.

Male pereas.

MNESILOCHUS.

Quid hoc mali?

EURIPIDES.

Quid hoc mali.

MNESILOCHUS.

Nugaris.

EURIPIDES.

Nugaris.

MNESILOCHUS.

Plora.

EURIPIDES.

Plora.

MNESILOCHUS.

Ejula.

EURIPIDES.

Ejula.

LICTOR.

Heus tu, quid garris?

EURIPIDES.

Heus tu, quid garris.

LICTOR.

Prytanes vocabo.

EURIPIDES.

Prytanes vocabo.

LICTOR.

Quid hoc mali?

EURIPIDES.

Quid hoc mali.

LICTOR.

Unde hæc vox?

EURIPIDES.

Unde hæc vox.

LICTOR.

Tune loqueris?

EURIPIDES.

Tune loqueris.

LICTOR.

Plorabis.

EURIPIDES.

Plorabis.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Καχχάσκι μοι;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καχχάσκι μοι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

1090 Μὰ Δί' ἀλλὰ γυνὴ πλησίον αὕτη.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πλησίον αὕτη.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ποῦ 'σθ' ἡ μιαρά; καὶ δὴ φεύγει.
Ποῖ ποῖ φεύγεις;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ποῖ ποῖ φεύγεις.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὐ χαιρήσεις.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὐ χαιρήσεις.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1095 Ἔτι γὰρ γρύζεις;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔτι γὰρ γρύζεις.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Λαβὲ τὴ μιαρά.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Λαβὲ τὴ μιαρά.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Λάλο καὶ κατάρατο γύναικο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς Περσεύς.

Ὦ θεοί, τίν' ἐς γῆν βαρβάρων ἀφίγμεθα
ταχεῖ πεδίλῳ; διὰ μέσου γὰρ αἰθέρος
1100 τέμνων κέλευθον, πόδα τίθημ' ὑπόπτερον,
Περσεύς, πρὸς Ἄργος ναυστολῶν, τὸ Γοργόνος
κάρα κομίζων.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Τί λέγι τῆ Γοργῶ πέρι
τὸ γραμματέο σὺ τῆ κεπαλῆ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τὴν Γοργόνος
ἔγωγε φημί.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Γοργό τοι κἀγὼ λέγι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1105 Ἔα· τίν' ὄχθον τόνδ' ὁρῶ, καὶ παρθένον
θεαῖς ὁμοίαν ναῦν ὅπως ὡρμισμένην;

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ὦ ξένε, κατοίκτειρόν με τὴν παναθλίαν·
λῦσόν με δεσμῶν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὐχὶ μὴ λαλῆσι σύ.
Κατάρατο τόλμας· ἀποτανουμένη λαλῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1110 Ὦ παρθέν', οἰκτείρω σὲ κρεμαμένην ὁρῶν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὐ παρτέν' ἐστὶν, ἀλλ' ἁμαρτωλὴ γέρων,
καὶ κλέπτο καὶ πανοῦργο.

LICTOR.

Rides me?

EURIPIDES.

Rides me.

MNESILOCHUS.

Non ego hercle, sed mulier proxuma hæc.

EURIPIDES.

Proxuma hæc.

LICTOR.

Ubi est scelesta? ecce fugit. Quo, quo fugis?

EURIPIDES.

Quo, quo fugis.

LICTOR.

Non impune abibis.

EURIPIDES.

Non impune abibis.

LICTOR.

Adhuc vero mussitas?

EURIPIDES.

Adhuc vero mussitas.

LICTOR.

Prehende scelestam.

EURIPIDES.

Prehende scelestam.

LICTOR.

Loquacem et detestabilem mulierem.

EURIPIDES ut PERSEUS.

O dii, quamnam barbaram in terram delati sumus celeri talari? per medium enim ætherem secans viam, pede volo alato Perseus, ad Argos dirigens cursum, et Gorgonis caput ferens.

LICTOR.

Quid ais de Gorgo scribæ capite tu?

EURIPIDES.

Gorgonis caput quidem dico.

LICTOR.

At ego etiam *Gorgo* dico.

EURIPIDES.

Atat! quemnam hunc scopulum video, et virginem deabus similem, tanquam navem in portu, vinclis adnexam?

MNESILOCHUS.

O hospes, miserere mei miserrimæ: solve me vinclis.

LICTOR.

Tu ne loquere. Scelestus audacia! quum sis moriturus, linguax es tamen?

EURIPIDES.

O virgo, miseret me tui, quam sic suspensam video.

LICTOR.

Non est virgo, sed scelestus senex, et fur, et versutus.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ληρεῖς, ὦ Σχύθα.
Αὕτη γάρ ἐστιν Ἀνδρομέδα παῖς Κηφέως.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Σκέψαι τὸ πόστη· μή τι μικτὸν παίνεται;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1115 Φέρε δεῦρό μοι τὴν χεῖρ', ἵν' ἅψωμαι κόρης·
φέρε, Σχύθ'· ἀνθρώποισι γὰρ νοσήματα
ἅπασιν ἐστίν· ἐμὲ δὲ καὐτὸν τῆς κόρης
ταύτης ἔρως εἴληφεν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὐ ζηλῶ σι σέ·
ἀτὰρ εἰ τὸ πρωκτὸ δεῦρο περιεστραμμένον,
1120 οὐκ ἐπτόνησά σ' αὐτὸ πυγίζεις ἄγων.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δ' οὐκ ἐᾷς λύσαντά μ' αὐτὴν, ὦ Σχύθα,
πεσεῖν ἐς εὐνὴν καὶ γαμήλιον λέχος;

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Εἰ σπόδρ' ἐπιτυμεῖς τὴ γέροντο πύγισο,
τὴ σανίδο τρήσας ἐξόπιστο πρώκτισον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1125 Μὰ Δί', ἀλλὰ λύσω δεσμά.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Μαστιγῶ σ' ἄρα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ μὴν ποιήσω τοῦτο.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Τὸ κεπαλή σ' ἄρα
τὸ ξιπομάχαιραν ἀποκεκόψι τουτοί.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αἰαῖ· τί δράσω; πρὸς τίνας στρεφθῶ λόγους;
ἀλλ' οὐκ ἂν ἐνδέξαιτο βάρβαρος φύσις.
1130 Σκαιοῖσι γάρ τοι καινὰ προσφέρων σοφὰ
μάτην ἀναλίσκοις ἄν, ἀλλ' ἄλλην τινὰ
τούτῳ πρέπουσαν μηχανὴν προσοιστέον.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Μιαρὸς ἀλώπηξ, οἷον ἐπιτήκιζέ μοι.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Μέμνησο Περσεῦ μ' ὡς καταλείπεις ἀθλίαν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1135 Ἔτι γὰρ σὺ τὴ μάστιγαν ἐπιτυμεῖς λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

Παλλάδα τὴν φιλόχορον ἐμοὶ
δεῦρο καλεῖν νόμος ἐς χορὸν,
παρθένον, ἄζυγα κούρην,
1140 ἣ πόλιν ἡμετέραν ἔχει,
καὶ κράτος φανερὸν μόνη,
κληδοῦχός τε καλεῖται.
Φάνηθ', ὦ τυράννους στυγοῦσ', ὥσπερ εἰκός.
1145 Δῆμός τοί σε καλεῖ γυναι-
κῶν· ἔχουσα δέ μοι μόλοις
εἰρήνην φιλέορτον.
Ἥκετ' εὔφρονες, ἵλαοι,
πότνιαι, ἄλσος ἐς ὑμέτερον·

EURIPIDES.

Ineptis, Scytha : hæc enim est Andromeda, filia Cephei.

LICTOR.

Specta penem hunc; num tibi parvus videtur?

EURIPIDES.

Cedo huc mihi manum, ut attingam puellam, age, Scytha. Hominibus enim morbi omnibus sunt: at me puellæ hujus amor invasit.

LICTOR.

Æmulum me non habes. Quandoquidem igitur podex huc conversus est, tibi non invideo, quia eum præcidas.

EURIPIDES.

Quidni me sinis solvere eam, Scytha, et ruere in concubitum amplexusque uxoris meæ?

LICTOR.

Si tam valde cupis senem pædicari, tabula perforata a tergo culum divide.

EURIPIDES.

Immo solvam vincla.

LICTOR.

Flagello igitur te cædam.

EURIPIDES.

Atqui hoc faciam.

LICTOR.

Caput igitur tuum ensis abscindet hic.

EURIPIDES.

Heu, heu! quid faciam? ad quos me convertam sermones? sed eos non admittet barbarum ingenium. Rudes enim et inficetos qui novis aggreditur lepidis commentis, operam is ludos facit. Sed alia quædam huic conveniens fabrica est admovenda.

LICTOR.

Improba vulpes, ut conatur decipere me!

MNESILOCHUS.

Memento, Perseu, ut me miseram deseris.

LICTOR.

Scilicet flagellum adhuc sentire vis.

CHORUS.

Palladem choris gaudentem mihi mos est hac vocare in chorum, virginem, nuptialis jugi expertem puellam, quæ urbem nostram tenet, solaque manifesto regit imperio, Clavigeraque vocatur. Appare, o tyrannis, ut par est, inimica; populus te vocat mulierum : veni autem cum Pace festis amica. Ceres et Proserpina, venite lætæ, propi-

1150 οὗ δἀνδράσιν οὐ θεμιτὸν εἰσορᾶν
ὄργια σεμνὰ θεαῖν, ἵνα λαμπάσι φαίνετον ἄμβροτον ὄψιν.
1155 Μόλετον, ἔλθετον, ἀντόμεθ', ὦ
Θεσμοφόρω πολυποτνία.
Εἰ καὶ πρότερόν ποτ' ἐπηκόω ἤλθέτην,
νῦν ἀφίκεσθον, ἱκετεύομεν, ἐνθάδ' ἡμῖν.

tiæ, lucum in vestrum, ubi viris non fas est intueri orgia veneranda dearum : ubi, facibus ardentibus, ostenditis immortalem faciem. Venite, accedite, precamur, o Thesmophoræ admodum venerandæ. Si enim unquam ante, exauditis precibus nostris, venistis, nunc venite, oramus, huc ad nos.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1160 Γυναῖκες, εἰ βούλεσθε τὸν λοιπὸν χρόνον
σπονδὰς ποιήσασθαι πρὸς ἐμὲ, νυνὶ πάρα,
ἐφ' ᾧτ' ἀκοῦσαι μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ μηδαμὰ
κακὸν τὸ λοιπὸν, ταῦτ' ἐπικηρυκεύομαι.

EURIPIDES.

Mulieres, si vultis in posterum pacem facere mecum, id nunc licet, ea conditione, ut nullum a me unquam posthac convicium audiatis : hanc vobis pacem offero.

ΧΟΡΟΣ.

Χρείᾳ δὲ ποίᾳ τόνδ' ἐπεισφέρεις λόγον;

CHORUS.

Qua inductus causa hoc demum nobis proponis?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1165 Ὅδ' ἐστὶν, οὑν τῇ σανίδι, κηδεστὴς ἐμός.
Ἢν οὖν κομίσωμαι τοῦτον, οὐδὲν μή ποτε
κακῶς ἀκούσητ'· ἣν δὲ μὴ πείθησθέ μοι,
ἃ νῦν ὑποικουρεῖτε, τοῖσιν ἀνδράσιν
ἀπὸ τῆς στρατιᾶς παροῦσιν ὑμῶν διαβαλῶ.

EURIPIDES.

Hic in assere vinctus socer meus est. Eum igitur si recepero, nullum unquam maledictum a me audietis : sin mihi non obtemperaveritis, de iis, quæ domi nunc occulte machinamini, apud viros ex militia reversos vos criminabor.

ΧΟΡΟΣ.

1170 Τὰ μὲν παρ' ἡμῶν ἴσθι σοι πεπεισμένα·
τὸν βάρβαρον δὲ τοῦτον αὐτὸς πεῖθε σύ.

CHORUS.

Nos quod attinet, scias te nobis rem persuasisse : at barbaro huic eandem ipse persuadeto.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ὡς γραῦς.

Ἐμὸν ἔργον ἐστίν· καὶ σὸν, ὦλάφιον, ἅ σοι
καθ' ὁδὸν ἔφραζον, ταῦτα μεμνῆσθαι ποιεῖν.
Πρῶτον μὲν οὖν δίελθε κἀνακόλπασον.
1175 Σὺ δ', ὦ Τερηδὼν, ἐπαναφύσα Περσικόν.

EURIPIDES ut ANUS.

Mei officii est : et tui, o Elaphium, quæ tibi in via dixi, ea ut facere memineris. Primum igitur transi, et subduc vestis sinum. Tu vero, Teredon, inflatis tibiis cane Persicam saltationem.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Τί τὸ βόμβο τοῦτο; κῶμο τίς ἀνεγεῖρί μοι;

LICTOR.

Quid bombus hic sibi volt? comissationem quis excitat mihi?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἡ παῖς ἔμελλε προμελετᾶν, ὦ τοξότα.
Ὀρχησομένη γὰρ ἔρχεθ' ὡς ἄνδρας τινάς.

EURIPIDES.

Opus est, o lictor, ut præludat puella hæc : saltatura enim pergit ad viros quosdam.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ὀρχῆσι καὶ μελετῆσι, οὐ κωλύσ' ἐγώ.
1180 Ὡς ἐλαφρὸς, ὥσπερ ψύλλο κατὰ τὸ κώδιο.

LICTOR.

Saltet et præludat; non prohibebo ego. Quam agilis et levis est! ut pulex in vellere.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Φέρε θοἰμάτιον ἄνωθεν, ὦ τέκνον, τοδί·
καθιζομένη δ' ἐπὶ τοῖς γόνασι τοῖς τοῦ Σκύθου,
τὼ πόδε πρότεινον, ἵν' ὑπολύσω.

EURIPIDES.

Age, vestem subduc, filia, hanc; sedensque in genibus Scythæ, pedes protende, ut solvam tibi calceos.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ναῖκι ναὶ
κάτησο, κάτησο, ναῖκι ναὶ, τυγάτριον.
1185 Οἴμ' ὡς στέριπο τὸ τιττί', ὥσπερ γογγύλη.

LICTOR.

Recte, recte; sede, sede, næ, næ, filiola. Hei mihi! quam firmæ sunt papillæ, instar rapæ!

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αὔλει σὺ θᾶττον· ἔτι δέδοικας τὸν Σκύθην;

EURIPIDES.

Tibia cane ocius. An adhuc Scytham formidas?

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Καλό γε τὸ πυγή. Κλαῦσί γ', ἢν μὴ 'νδον μένῃς.
Εἶεν· καλὴ τὸ σχῆμα περὶ τὸ πόστιον.

LICTOR.

Pulcræ hercle sunt nates. Male tibi erit, nisi intus manseris. Attamen pulcra est species arrectæ hujus mentulæ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καλῶς ἔχει. Λαβὲ θοἰμάτιον· ὥρα 'στὶ νῷν
1190 ἤδη βαδίζειν.

EURIPIDES.

Recte est. Vestem rursus indue : tempus est nobis jam abeundi.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Οὐχὶ πιλῆσι πρῶτά με;

LICTOR.

Annon prius me osculabitur?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πάνυ γε· φίλησον αὐτόν.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ὁ ὂ ὂ, παπαπαπαῖ,

ὡς γλυκερὸ τὸ γλῶσσ', ὥσπερ Ἀττικὸς μέλις.

Τί οὐ κατεύδει παρ' ἐμέ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Χαῖρε, τοξότα·

οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν τοῦτο.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ναὶ ναὶ, γράδιο,

1195 ἐμοὶ χάρισο σὺ τοῦτο.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Δώσεις οὖν δραχμήν;

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ναὶ ναῖχι δῶ σοι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τἀργύριον τοίνυν φέρε.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ἀλλ' οὐχ ἔχω δέν· ἀλλὰ συβίνην λαβέ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔπειτα κομιεῖς αὖθις.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ἀκολούτει, τέκνον.

Σὺ δὲ τοῦτο τήρει τὴ γέροντο γράδιο.

1200 Ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀρτεμισία.

Μέμνησο τοίνυν τοὔνομ'.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ἀρταμουξία.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἑρμῆ δόλιε, ταυτὶ μὲν ἔτι καλῶς ποιεῖς.

Σὺ μὲν οὖν ἀπότρεχε, παιδάριον, ταυτὶ λαβών·

ἐγὼ δὲ λύσω τόνδε. Σὺ δ' ὅπως ἀνδρικῶς,

1205 ὅταν λυθῇς τάχιστα, φεύξει, καὶ τενεῖς

ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδί' οἴκαδε.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἐμοὶ μελήσει ταῦτά γ', ἢν ἅπαξ λυθῶ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Λέλυσο. Σὸν ἔργον, φεῦγε, πρὶν τὸν τοξότην

ἥκοντα καταλαβεῖν.

ΜΝΗΣΙΛΟΧΟΣ.

Ἐγὼ δὴ τοῦτο δρῶ.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1210 Ὦ γράδι', ὡς χαρίεντό σοι τὸ τυγάτριον,

κοὐ δύσκολ', ἀλλὰ πρᾶο. — Ποῦ τὸ γράδιο;

οἴμ' ὡς ἀπόλωλον· ποῦ τὸ γέροντ' ἐντευτενί;

ὦ γράδι', ὦ γρᾶ'. Οὐκ ἐπαινῶ, γράδιο.

Ἀρταμουξία.

Διέβαλέ μ' ὡ γραῦς. Ἀπότρεχ' ὡς τάχιστα σύ·

1215 ὀρτῶς δὲ συβίνη 'στί· καταβινῆσι γάρ.

Οἴμοι, τί δράσει; ποῖ τὸ γράδιο·

Ἀρταμουξία.

EURIPIDES.

Omnino: osculare ipsum.

LICTOR.

Oh, oh, oh! papapapae! quam dulce est os, instar mellis Attici! quare non concumbit mecum?

EURIPIDES.

Vale, Lictor: non enim hoc fieri fas est.

LICTOR.

Næ, anicula, gratificare hoc mihi.

EURIPIDES.

Dabin' igitur drachmam?

LICTOR.

Næ, næ, dabo tibi.

EURIPIDES.

Fer igitur pecuniam.

LICTOR.

At nihil habeo: hastam saltem hanc sume.

EURIPIDES.

Postea puellam huc reduces.

LICTOR.

Sequere, filia: tu vero custodi senem hunc, o anicula. At quodnam est tibi nomen?

EURIPIDES.

Artemisia. Memineris igitur nomen.

LICTOR.

Artamuxia.

EURIPIDES.

Mercuri, fraudum patrone, ista quidem adhuc recte facis. Tu igitur hinc te proripe cursu, puer, hisce sumtis: ego vero solvam hunc. Tu autem vide, ut, quum extemplo solutus fueris, strenue fugias, contendasque ad uxorem et liberos domum.

MNESILOCHUS.

Mihi hoc curæ erit, quum primum solutus fuero.

EURIPIDES.

Solvitor. Quod igitur nunc te facere convenit, fuge, priusquam lictor veniens te adsequatur.

MNESILOCHUS.

Hoc jam ago.

LICTOR.

O anicula, quam venusta est tibi filiola, nec difficilis, sed mitis! — Ubinam est anus? hei mihi, ut perii! quo hinc abiit senex? o anicula, o anus! factum non laudo, anicula. Artamuxia. Decepit me anus. Apage hinc te quam citissime! recte vero *subine* dicitur; per eam enim in me illuditur. Hei mihi! quid faciam? ubi est anus? Artamuxia.

ΧΟΡΟΣ.

Τὴν γραῦν ἐρωτᾷς, ἣ 'φερεν τὰς πηκτίδας·

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ναὶ ναῖχι. Εἶδες αὐτό;

ΧΟΡΟΣ.

Ταύτῃ γ' οἴχεται
αὐτή τ' ἐκείνη καὶ γέρων τις εἵπετο.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1220 Κροκῶτ' ἔχοντο τὴ γέροντο;

ΧΟΡΟΣ.

Φήμ' ἐγώ.
Ἔτ' ἂν καταλάβοις, εἰ διώκοις ταυτηΐ.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

Ὦ μιαρὸ γρᾶο· πότερα τρέξι τὴν ὁδό;
Ἀρταμουξία.

ΧΟΡΟΣ.

Ὀρθὴν ἄνω δίωκε. Ποῖ θεῖς; οὐ πάλιν
τηδὶ διώξει; τοὔμπαλιν τρέχεις σύ γε.

ΤΟΞΟΤΗΣ.

1225 Κακόδαιμον· ἀλλὰ τρέξι Ἀρταμουξία.

ΧΟΡΟΣ.

Τρέχε νυν τρέχε νυν κατὰ τοὺς κόρακας ἐπουρίσας.
Ἀλλὰ πέπαισται μετρίως ἡμῖν·
ὥσθ' ὥρα δῆτ' ἐστὶ βαδίζειν
οἴκαδ' ἑκάστῃ.
1230 Τὼ Θεσμοφόρω δ' ἡμῖν ἀγαθὴν
τούτων χάριν ἀνταποδοῖτον.

CHORUS.

Percontarisne de anu, quæ pectidas gestabat?

LICTOR.

Sic, sic. Vidistin' eam?

CHORUS.

Hac abiit et ipsa, et senex quidam eam sequebatur.

LICTOR.

Senex crocota indutus?

CHORUS.

Aio. Adhuc eos adsequi possis, si insequaris hac.

LICTOR.

O scelesta anus! quanam aufugit via? Artamuxia.

CHORUS.

Recta, quæ sursum tendit, via insequere. Quo curris? annon retro hac insequeris? contrariam insistis viam.

LICTOR.

Infelix ego! at interim currit Artamuxia.

CHORUS.

Curre jam, curre jam: in maximam malam crucem ventus te secundus ferat. Sed lusum est satis nobis: quare tempus est eundi domum unamquamque. Thesmophoræ autem nobis bonam pro his gratiam rependant.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ΝΕΚΡΟΣ.
ΧΑΡΩΝ.
ΠΑΡΑΧΟΡΗΓΗΜΑ ΒΑΤΡΑΧΩΝ.
ΧΟΡΟΣ ΜΥΣΤΩΝ.
ΑΙΑΚΟΣ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ.
ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑΙ ΔΥΟ.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
ΠΛΟΥΤΩΝ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὦ δέσποτα,
ἐφ' οἷς ἀεὶ γελῶσιν οἱ θεώμενοι;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Νὴ τὸν Δί' ὅ τι βούλει γε, πλὴν πιέζομαι,
τοῦτο δὲ φύλαξαι· πάνυ γάρ ἐστ' ἤδη χολή.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
5 Μηδ' ἕτερον ἀστεῖόν τι;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Πλήν γ', ὡς θλίβομαι.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Τί δαί; τὸ πάνυ γέλοιον εἴπω;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Νὴ Δία
θαρρῶν γ'· ἐκεῖνο μόνον ὅπως μὴ 'ρεῖς —
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Τὸ τί;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
μεταβαλλόμενος τἀνάφορον ὅτι χεζητιᾷς.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Μηδ' ὅτι τοσοῦτον ἄχθος ἐπ' ἐμαυτῷ φέρων,
10 εἰ μὴ καθαιρήσει τις, ἀποπαρδήσομαι;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Μὴ δῆθ', ἱκετεύω, πλήν γ' ὅταν μέλλω 'ξεμεῖν.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Τί δῆτ' ἔδει με ταῦτα τὰ σκεύη φέρειν,
εἴπερ ποιήσω μηδὲν ὧνπερ Φρύνιχος
εἴωθε ποιεῖν καὶ Λύκις κἀμειψίας;
15 [σκεύη φέρουσ' ἑκάστοτ' ἐν κωμῳδίᾳ.]
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Μή νυν ποιήσῃς· ὡς ἐγὼ θεώμενος,
ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἴδω,
πλεῖν ἢ 'νιαυτῷ πρεσβύτερος ἀπέρχομαι.

RANÆ.

DRAMATIS PERSONÆ.

XANTHIA.
BACCHUS.
HERCULES.
MORTUUS.
CHARON.
CHORUS RANARUM.
CHORUS INITIATORUM.
ÆACUS.
ANCILLA PROSERPINÆ.
CAUPONÆ DUÆ.
EURIPIDES.
ÆSCHYLUS.
PLUTO.

XANTHIA.
Dicamne aliquid ex usitatis istis, o here, super quibus semper rident spectatores?
BACCHUS.
Ita hercle, quidquid vis, præter illud, *Premor:* hoc vero cave dixeris : jam enim plane satietas me cepit.
XANTHIA.
Neque aliud quiddam lepidum?
BACCHUS.
Modo ne dixeris, *Quam affligor!*
XANTHIA.
Quid? numnam illud oppido ridiculum dicam?
BACCHUS.
Immo hercle audacter. Illud tantum vide ne dicas —
XANTHIA.
Quodnam?
BACCHUS.
ut cacaturias, jactans lignum bajulatorium de humero in humerum.
XANTHIA.
Neque ut, tantum onus ferens, nisi aliquis id demat mihi, pedam?
BACCHUS.
Nequaquam, obsecro, nisi quum vomiturus ero.
XANTHIA.
Quid ergo opus erat, ut hanc sarcinam ferrem, si nihil eorum fecero, quæ Phrynichus facere solet, et Lycis, et Amipsias. [sarcinas bajulantes identidem inducentes in comœdiis.]
BACCHUS.
Ne faxis : nam ego si spectator sedeam, et istorum commentorum quoddam videam, plus quam anno senior factus abeo.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὦ τρισκακοδαίμων ἄρ' ὁ τράχηλος οὑτοσί,
20 ὅτι θλίβεται μὲν, τὸ δὲ γέλοιον οὐκ ἐρεῖ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εἶτ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ καὶ πολλὴ τρυφὴ,
ὅτ' ἐγὼ μὲν ὢν Διόνυσος, υἱὸς Σταμνίου,
αὐτὸς βαδίζω καὶ πονῶ, τοῦτον δ' ὀχῶ,
ἵνα μὴ ταλαιπωροῖτο μηδ' ἄχθος φέροι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

25 Οὐ γὰρ φέρω 'γώ;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πῶς φέρεις γὰρ, ὅς γ' ὀχεῖ;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Φέρων γε ταυτί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τίνα τρόπον;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Βαρέως πάνυ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὔκουν τὸ βάρος τοῦθ', ὃ σὺ φέρεις, οὖνος φέρει;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐ δῆθ' ὅ γ' ἔχω 'γὼ καὶ φέρω, μὰ τὸν Δί' οὔ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πῶς γὰρ φέρεις, ὅς γ' αὐτὸς ὑφ' ἑτέρου φέρει;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

30 Οὐκ οἶδ'· ὁ δ' ὦμος οὑτοσὶ πιέζεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Σὺ δ' οὖν ἐπειδὴ τὸν ὄνον οὐ φῄς σ' ὠφελεῖν,
ἐν τῷ μέρει σὺ τὸν ὄνον ἀράμενος φέρε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων· τί γὰρ ἐγὼ οὐκ ἐναυμάχουν;
ἦ τἄν σε κωκύειν ἂν ἐκέλευον μακρά.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

35 Κατάβα, πανοῦργε. Καὶ γὰρ ἐγγὺς τῆς θύρας
ἤδη βαδίζων εἰμὶ τῆσδ', οἷ πρῶτά με
ἔδει τραπέσθαι. Παιδίον, παῖ, ἠμὶ, παῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Τίς τὴν θύραν ἐπάταξεν; ὡς κενταυρικῶς
ἐνήλαθ' ὅστις· εἰπέ μοι, τουτὶ τί ἦν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

40 Ὁ παῖς.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί ἔστιν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐκ ἐνεθυμήθης;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τὸ τί;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὡς σφόδρα μ' ἔδεισε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νὴ Δί', μὴ μαίνοιό γε.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν·
καίτοι δάκνω γ' ἐμαυτόν· ἀλλ' ὅμως γελῶ.

XANTHIA.

O miserrimum igitur humerum huncce, si afflictatur quidem, at ridiculum tamen nihil proferet!

BACCHUS.

Annon hæc insolentia est et mera mollitia, quando ego, qui Bacchus sum et Stamnii filius, pedes incedo et delassor, hunc autem vehi facio, ut ærumnarum sit expers, et onus non ferat?

XANTHIA.

Annon ergo fero ego?

BACCHUS.

Quomodo fers, qui veheris?

XANTHIA.

Ferens quidem hæc.

BACCHUS.

Quomodo?

XANTHIA.

Ægre admodum.

BACCHUS.

Atqui nonne quod tu fers, onus hoc fert asinus?

XANTHIA.

Non sane, quod ego habeo et fero: non, ita me servet Jupiter.

BACCHUS.

At quomodo fers, qui profecto ipse ab alio feris?

XANTHIA.

Nescio: sed humerus tamen hicce premitur.

BACCHUS.

Tu ergo, quandoquidem asinum te juvare negas, invicem sublatum asinum ferto.

XANTHIA.

Hei mihi misero! nam cur ego prælio navali non interfui? tum certe plorare te longum jussissem.

BACCHUS.

Descende, sceleste: namque ad januam nunc accedam hancce, quo me primum divertere oportebat. Puer, puer, heus puer.

HERCULES.

Quis januam pultavit? quam centaurice insultavit, quisquis est! Dic mihi, hoc quid erat?

BACCHUS.

Heus puer.

XANTHIA.

Quid est?

BACCHUS.

Non animadvertisti?

XANTHIA.

Quidnam?

BACCHUS.

Quam vehementer me timuerit.

XANTHIA.

Ita, per Jovem, ne insanires.

HERCULES.

Nequeo, per Cererem, risu me admoderarier, etsi labra præmordeo: sed tamen rideo.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὦ δαιμόνιε, πρόσελθε· δέομαι γάρ τί σου.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

45 Ἀλλ' οὐχ οἷός τ' εἴμ' ἀποσοβῆσαι τὸν γέλων,
δρῶν λεοντῆν ἐπὶ κροκωτῷ κειμένην.
Τίς ὁ νοῦς; τί κόθορνος καὶ ῥόπαλον ξυνηλθέτην;
ποῖ γῆς ἀπεδήμεις;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐπεβάτευον Κλεισθένει.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Κἀναυμάχησας;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ κατεδύσαμέν γε ναῦς
50 τῶν πολεμίων ἢ δώδεκ' ἢ τρισκαίδεκα.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Σφώ;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Κᾆτ' ἔγωγ' ἐξηγρόμην.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ δῆτ' ἐπὶ τῆς νεὼς ἀναγιγνώσκοντί μοι
τὴν Ἀνδρομέδαν πρὸς ἐμαυτὸν ἐξαίφνης πόθος
τὴν καρδίαν ἐπάταξε πῶς οἴει σφόδρα;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

55 Πόθος; πόσος τις;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μικρὸς, ἡλίκος Μόλων.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Γυναικός;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ δῆτ'.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀλλὰ παιδός;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐδαμῶς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἀλλ' ἀνδρός;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀτταταῖ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ξυνεγένου Κλεισθένει;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὴ σκῶπτέ μ', ὦδελφ'· οὐ γὰρ ἀλλ' ἔχω κακῶς·
τοιοῦτος ἵμερός με διαλυμαίνεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

60 Ποῖός τις, ὠδελφίδιον;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐκ ἔχω φράσαι.
Ὅμως γε μέντοι σοι δι' αἰνιγμῶν ἐρῶ.
Ἤδη ποτ' ἐπεθύμησας ἐξαίφνης ἔτνους;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἔτνους; βαβαιὰξ, μυριάκις ἐν τῷ βίῳ.

BACCHUS.

O bone, accede : tui enim alicujus rei indigeo.

HERCULES.

Sed non possum dispellere risum, quando pellem leoninam crocotæ injectam video. Quæ mens istorum est? quid convenere cothurnus et clava? ubi gentium peregrinatus es?

BACCHUS.

Clisthenem inscendi.

HERCULES.

Et decertasti prælio navali?

BACCHUS.

Et quidem naves depressimus hostiles duodecim, ni fallor, aut tredecim.

HERCULES.

Vosne?

BACCHUS.

Per Apollinem juro.

HERCULES.

Tum ego expergefactus fui.

BACCHUS.

Porro legenti mihi in nave apud me ipsum Andromedam, derepente desiderium cor percussit, quam putas vehementer?

HERCULES.

Desiderium? quantum?

BACCHUS.

Parvum, instar Molonis.

HERCULES.

An feminæ?

BACCHUS.

Non sane.

HERCULES.

Ergo pueri?

BACCHUS.

Nequaquam.

HERCULES.

Ergo viri?

BACCHUS.

Attatæ!

HERCULES.

Concubuisti cum Clisthene?

BACCHUS.

Ne me irrideas, frater. Enimvero male habeo : tale me discruciat desiderium.

HERCULES.

Quale, o fratercule?

BACCHUS.

Declarare nequeo : attamen per imaginem tibi indicabo. En unquam derepente concupivisti pultem?

HERCULES.

Pultem? papæ! millies in mea vita.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἆρ' ἐκδιδάσκω τὸ σαφές, ἢ 'τέρᾳ φράσω;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
65 Μὴ δῆτα περὶ ἔτνους γε· πάνυ γὰρ μανθάνω.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τοιουτοσὶ τοίνυν με δαρδάπτει πόθος
Εὐριπίδου —
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Καὶ ταῦτα τοῦ τεθνηκότος;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
χοὐδείς γέ μ' ἂν πείσειεν ἀνθρώπων τὸ μὴ οὐχ
ἐλθεῖν ἐπ' ἐκεῖνον.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πότερον εἰς Ἅδου κάτω;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
70 Καὶ νὴ Δί' εἴ τί γ' ἔστιν ἔτι κατωτέρω.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί βουλόμενος;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Δέομαι ποιητοῦ δεξιοῦ.
Οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσίν, οἱ δ' ὄντες κακοί.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δ'; οὐκ Ἰοφῶν ζῇ;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τοῦτο γάρ τοι καὶ μόνον
ἔτ' ἐστὶ λοιπὸν ἀγαθόν, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα·
75 οὐ γὰρ σάφ' οἶδ' οὐδ' αὐτὸ τοῦθ' ὅπως ἔχει.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Εἶτ' οὐ Σοφοκλέα, πρότερον ὄντ' Εὐριπίδου,
μέλλεις ἀνάγειν, εἴπερ γ' ἐκεῖθεν δεῖ σ' ἄγειν;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὔ, πρίν γ' ἂν Ἰοφῶντ', ἀπολαβὼν αὐτὸν μόνον,
ἄνευ Σοφοκλέους ὅ τι ποιεῖ κωδωνίσω.
80 Κἄλλως ὁ μέν γ' Εὐριπίδης, πανοῦργος ὤν,
κἂν ξυναποδρᾶναι δεῦρ' ἐπιχειρήσειέ μοι·
ὁ δ' εὔκολος μὲν ἐνθάδ', εὔκολος δ' ἐκεῖ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀγάθων δὲ ποῦ 'στιν;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἀπολιπών μ' ἀποίχεται,
ἀγαθὸς ποιητὴς καὶ ποθεινὸς τοῖς φίλοις.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
85 Ποῖ γῆς ὁ τλήμων;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐς μακάρων εὐωχίαν.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ὁ δὲ Ξενοκλέης;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐξόλοιτο νὴ Δία.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Πυθάγγελος δέ;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος,
ἐπιτριβομένου τὸν ὦμον οὑτωσὶ σφόδρα.

BACCHUS.
Num rem ipsam perspicue edoceo? an aliud quid dicam?
HERCULES.
De pulte quidem nihil amplius dixeris : nam plane intellego.
BACCHUS.
Tale igitur me dilaniat desiderium Euripidis.
HERCULES
Idque mortui?
BACCHUS.
et nemo mihi hominum persuaserit, quin eam ad illum.
HERCULES.
Num ad inferos deorsum?
BACCHUS.
Immo edepol si quid adhuc est inferius.
HERCULES.
Cujus rei indigens?
BACCHUS.
Opus est mihi bono poeta : tales enim nulli sunt amplius, et qui vivunt, mali sunt.
HERCULES.
Quid? annon Iophon vivit?
BACCHUS.
Hoc tamen, et solum adhuc superest bonum; si saltem bonum hoc est etiam : non enim satis scio quomodo id quoque comparatum sit.
HERCULES.
Nonne ergo Sophoclem, qui prior est Euripide, sursum es ducturus, si omnino inde aliquem educere debes?
BACCHUS.
Non, priusquam Iophontem seorsum sumtum exploravero, quid solus sine Sophocle facere valeat. Præterea Euripides, homo versutus, vel conaretur una huc aufugere : alter autem tam illic, quam hic, facilis est.
HERCULES.
Agatho vero ubi est?
BACCHUS.
Reliquit me et abiit, bonus poeta et amicis desiderabilis.
HERCULES.
Quo terrarum miser ille?
BACCHUS.
Ad beatorum epulas.
HERCULES.
Xenocles vero?
BACCHUS.
Pereat utique.
HERCULES.
Pythangelus autem?
XANTHIA.
De me vero nulla mentio, cui tam valde premitur humerus.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οὔκουν ἕτερ' ἔστ' ἐνταῦθα μειρακύλλια
90 τραγῳδίας ποιοῦντα πλεῖν ἢ μύρια,
Εὐριπίδου πλεῖν ἢ σταδίῳ λαλίστερα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐπιφυλλίδες ταῦτ' ἐστὶ καὶ στωμύλματα,
χελιδόνων μουσεῖα, λωβηταὶ τέχνης,
ἃ φροῦδα θᾶττον, ἢν μόνον χορὸν λάβῃ,
95 ἅπαξ προσουρήσαντα τῇ τραγῳδίᾳ.
Γόνιμον δὲ ποιητὴν ἂν οὐχ εὕροις ἔτι
ζητῶν ἄν, ὅστις ῥῆμα γενναῖον λάκοι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Πῶς γόνιμον;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὡδὶ γόνιμον, ὅστις φθέγξεται
τοιουτονί τι παρακεκινδυνευμένον,
100 αἰθέρα Διὸς δωμάτιον, ἢ χρόνου πόδα,
ἢ φρένα μὲν οὐκ ἐθέλουσαν ὀμόσαι καθ' ἱερῶν,
γλῶτταν δ' ἐπιορκήσασαν ἰδίᾳ τῆς φρενός.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Σὲ δὲ ταῦτ' ἀρέσκει;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μᾶλλα πλεῖν ἢ μαίνομαι.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἦ μὴν κόβαλά γ' ἐστίν, ὡς καὶ σοὶ δοκεῖ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

105 Μὴ τὸν ἐμὸν οἴκει νοῦν· ἔχεις γὰρ οἰκίαν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Καὶ μὴν ἀτεχνῶς γε παμπόνηρα φαίνεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δειπνεῖν με δίδασκε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀλλ' ὧνπερ ἕνεκα τήνδε τὴν σκευὴν ἔχων
ἦλθον κατὰ σὴν μίμησιν, ἵνα μοι τοὺς ξένους
110 τοὺς σοὺς φράσειας, εἰ δεοίμην, οἷσι σὺ
ἐχρῶ τόθ', ἡνίκ' ἦλθες ἐπὶ τὸν Κέρβερον,
τούτους φράσον μοι, λιμένας, ἀρτοπώλια,
πορνεῖ', ἀναπαύλας, ἐκτροπάς, κρήνας, ὁδούς,
πόλεις, διαίτας, πανδοκευτρίας, ὅπου
115 κόρεις ὀλίγιστοι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Περὶ ἐμοῦ δ' οὐδεὶς λόγος.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ὦ σχέτλιε, τολμήσεις γὰρ ἰέναι;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ σύ γε
μηδὲν ἔτι πρὸς ταῦτ', ἀλλὰ φράζε τῶν ὁδῶν
ὅπως τάχιστ' ἀφιξόμεθ' εἰς Ἅδου κάτω·
καὶ μήτε θερμὴν μήτ' ἄγαν ψυχρὰν φράσῃς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

120 Φέρε δή, τίν' αὐτῶν σοι φράσω πρώτην; τίνα;
μία μὲν γάρ ἐστιν ἀπὸ κάλω καὶ θρανίου,
κρεμάσαντι σαυτόν.

HERCULES.

Annon alii hic sunt adolescentuli, qui tragœ[dias] faciunt, plus quam decies mille? Euripide p[lus] quam stadio loquaciores?

BACCHUS.

Rejiculi hi sunt racemuli, loquaci, hirun[dinum] musea, contaminatores artis, qui, si [semel] chorum acceperint, et semel tantum in tragœd[iam] minxerint, viribus exhausti protinus evanesc[unt]. Fecundum vero poetam non amplius invenies, qu[æ]ras licet, qui verbum generosum sonet.

HERCULES.

Quomodo fecundum?

BACCHUS.

Ita fecundum, ut proferat audacem aliquam d[i]ctionem hujuscemodi, *Æthera Jovis ædiculam*, aut *Temporis pedem*, aut *Mentem quidem no[]luisse per sacra jurare, sed linguam pejerass[e] seorsum a mente.*

HERCULES.

Ergone tibi hæc placent?

BACCHUS.

Plus utique quam insano modo.

HERCULES.

Profecto inepta sunt, vel te judice.

BACCHUS.

Ne tu meum habites animum: habes ipse domum.

HERCULES.

Atqui omnino pessuma videntur esse.

BACCHUS.

Cœnare me doceas.

XANTHIA.

De me autem nulla mentio.

BACCHUS.

Quin audi, qua gratia te imitatus cum hoc ornatu venerim: nempe ut mihi hospites tuos enarres, si mihi opus sit illis, quibus tunc usus es, quum ad Cerberum proficiscereris. Hos indica mihi, et portus, et ubi panis venalis, lupanaria, mansiones, diversoria, fontes, vias, urbes, cœnacula, cauponas, ubi cimices paucissimi.

XANTHIA.

De me autem nulla mentio.

HERCULES.

Tune etiam audebis ire, insane?

BACCHUS.

Nihil amplius contradicas: sed de viis doce, qua citissime ad inferos perveniamus, unamque monstra, quæ neque calida, neque nimis frigida sit.

HERCULES.

Agedum, quamnam earum tibi primam dicam? quam? una quidem est a scabello et reste, si teipsum suspendas.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Παῦε, πνιγηρὰν λέγεις.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀλλ' ἔστιν ἀτραπὸς ξύντομος τετριμμένη
ἡ διὰ θυείας.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἆρα κώνειον λέγεις;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Μάλιστά γε.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ψυχράν γε καὶ δυσχείμερον·
εὐθὺς γὰρ ἀποπήγνυσι τἀντικνήμια.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Βούλει ταχεῖαν καὶ κατάντη σοι φράσω;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Νὴ τὸν Δί', ὡς ὄντος γε μὴ βαδιστικοῦ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Καθέρπυσόν νυν ἐς Κεραμεικόν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Εἶτα τί;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
130 Ἀναβὰς ἐπὶ τὸν πύργον τὸν ὑψηλὸν —
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τί δρῶ;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
ἀφιεμένην τὴν λαμπάδ' ἐντεῦθεν θεῶ·
κἄπειτ' ἐπειδὰν φῶσιν οἱ θεώμενοι
εἶναι, τόθ' εἶναι καὶ σὺ σαυτόν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ποῖ;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Κάτω.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἀλλ' ἀπολέσαιμ' ἂν ἐγκεφάλου θρίω δύο.
135 Οὐκ ἂν βαδίσαιμι τὴν ὁδὸν ταύτην.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Τί δαί;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἥνπερ σὺ τότε κατῆλθες.
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἀλλ' ὁ πλοῦς πολύς.
Εὐθὺς γὰρ ἐπὶ λίμνην μεγάλην ἥξεις πάνυ
ἄβυσσον.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Εἶτα πῶς περαιωθήσομαι;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Ἐν πλοιαρίῳ τυννουτῳί σ' ἀνὴρ γέρων
140 ναύτης διάξει δύ' ὀβολὼ μισθὸν λαβών.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Φεῦ. Ὡς μέγα δύνασθον πανταχοῦ τὼ δύ' ὀβολώ.
Πῶς ἠλθέτην κἀκεῖσε;
ΗΡΑΚΛΗΣ.
Θησεὺς ἤγαγεν.
Μετὰ ταῦτ' ὄφεις καὶ θηρί' ὄψει μυρία
δεινότατα.

BACCHUS.
Desine : suffocatoriam dicis.
HERCULES.
Sed est via compendiosa et trita, illa per mortarium.
BACCHUS.
Num cicutam dicis:
HERCULES.
Maxume.
BACCHUS.
Frigidam quidem illam et algidam; statim tibias conglaciat.
HERCULES.
Vin' celerem et declivem tibi dicam?
BACCHUS.
Ita edepol, præcipue quum non sim nimis expeditus viator.
HERCULES.
Perrepta igitur in Ceramicum.
BACCHUS.
Quid tum?
HERCULES.
Ubi turrim illam excelsam inscenderis —
BACCHUS.
Quid faciam?
HERCULES.
lampadem, dum mittetur, illinc specta : deinde quando jubebunt spectatores eam mitti, tunc et tu teipsum mitte.
BACCHUS.
Quorsum?
HERCULES
Deorsum.
BACCHUS.
Sed perderem cerebri membranas duas. Nolim hanc viam ire.
HERCULES.
Quid igitur?
BACCHUS.
Illam, quam tu ivisti tunc.
HERCULES.
Sed longa est navigatio. Primo enim venies ad paludem maxumam et profundissumam.

BACCHUS.
Deinde illam quomodo transmittam?
HERCULES.
In navicula tantilla senex quidam navita te transvehet, mercede accepta duobus obolis.
BACCHUS.
Hui! quantum ubique pollent duo illi oboli! quomodo pervenerunt illuc etiam?
HERCULES.
Theseus eos perduxit. Posthæc angues et belluas videbis innumeras, horrendas.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μή μ' ἔκπληττε μηδὲ δειμάτου·
145 οὐ γάρ μ' ἀποτρέψεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Εἶτα βόρβορον πολὺν
καὶ σκῶρ ἀείνων· ἐν δὲ τούτῳ κειμένους
εἴ που ξένον τις ἠδίκησε πώποτε,
ἢ παῖδα βινῶν τἀργύριον ὑφείλετο,
ἢ μητέρ' ἠλόησεν, ἢ πατρὸς γνάθον
150 ἐπάταξεν, ἢ 'πίορκον ὅρκον ὤμοσεν,
ἢ Μορσίμου τις ῥῆσιν ἐξεγράψατο.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς ἐχρῆν γε πρὸς τούτοισι κεἰ
τὴν πυρρίχην τις ἔμαθε τὴν Κινησίου.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἐντεῦθεν αὐλῶν τίς σε περίεισιν πνοή,
155 ὄψει τε φῶς κάλλιστον, ὥσπερ ἐνθάδε,
καὶ μυρρινῶνας, καὶ θιάσους εὐδαίμονας
ἀνδρῶν γυναικῶν, καὶ κρότον χειρῶν πολυν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὗτοι δὲ δὴ τίνες εἰσίν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Οἱ μεμυημένοι —

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νὴ τὸν Δί' ἐγὼ γοῦν ὄνος ἄγων μυστήρια.
160 Ἀτὰρ οὐ καθέξω ταῦτα τὸν πλείω χρόνον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οἵ σοι φράσουσ' ἁπαξάπανθ' ὧν ἂν δέῃ.
Οὗτοι γὰρ ἐγγύτατα παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν
ἐπὶ ταῖσι τοῦ Πλούτωνος οἰκοῦσιν θύραις.
Καὶ χαῖρε πόλλ', ὠδελφέ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ Δὶ καὶ σύ γε
165 ὑγίαινε. Σὺ δὲ τὰ στρώματ' αὖθις λάμβανε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πρὶν καὶ καταθέσθαι;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ ταχέως μέντοι πάνυ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μὴ δῆθ', ἱκετεύω σ', ἀλλὰ μίσθωσαί τινα
τῶν ἐκφερομένων, ὅστις ἐπὶ τοῦτ' ἔρχεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐὰν δὲ μὴ 'χω;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τότε μ' ἄγειν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καλῶς λέγεις.
170 Καὶ γάρ τιν' ἐκφέρουσι τουτονὶ νεκρόν.
Οὗτος, σὲ λέγω μέντοι, σὲ τὸν τεθνηκότα·
ἄνθρωπε, βούλει σκευάρι' εἰς Ἅδου φέρειν;

ΝΕΚΡΟΣ.

Πόσ' ἄττα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ταυτί.

BACCHUS.

Ne me terrefacias, neu pavorem incutias: non enim me deterrebis.

HERCULES.

Deinde cœnum spissum, et stercus supernatans semper; in illo autem jacentes, sicubi quispiam aut hospitem injuria adfecit aliquando, aut puero, quem subagitabat, pecuniam surripuit, aut matrem permoluit, aut patri malam percussit, aut pejeravit, aut orationem aliquam Morsimi transcripsit.

BACCHUS.

Edepol oportebat his addi, si quis pyrrhicham Cinesiæ didicit.

HERCULES.

Exinde circumfundetur tibi flatus quis tibiarum, lumenque videbis pulcerrumum sicut hic, et myrteta, et beatos cœtus virorum et feminarum, crebrosque manuum plausus.

BACCHUS.

Isti vero quinam sunt?

HERCULES.

Initiati —

XANTHIA.

Ergo equidem hercle asinus sum vehens mysteria: sed ista non feram amplius.

HERCULES.

qui tibi indicabunt omnia, quibus opus tibi fuerit. Illi enim proxume in ipsa via ad ostium Plutonis habitant. Sed multum vale, o frater.

BACCHUS.

Ita faxit Jupiter! et tu quoque valeto. At tu stragula rursus suscipe.

XANTHIA.

Priusquam deposuerim etiam?

BACCHUS.

Et quidem cito admodum.

XANTHIA.

Haudquaquam, obsecro te: sed conduc aliquem mercede ex illis qui efferuntur, cui decretum sit hoc iter.

BACCHUS.

Si vero neminem invenero?

XANTHIA.

Tunc me ducito.

BACCHUS.

Recte autumas. Etenim efferunt quidam huncce mortuum. Heus tu: tibi quidem dico, tibi, qui mortuus es! vin' tu, homo, minutam supellectilem ad inferos ferre?

MORTUUS.

Quanta est?

BACCHUS.

Ista.

ΝΕΚΡΟΣ.

Δύο δραχμὰς μισθὸν τελεῖς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἔλαττον.

ΝΕΚΡΟΣ.

Ὑπάγεθ' ὑμεῖς τῆς ὁδοῦ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

175 Ἀνάμεινον, ὦ δαιμόνι', ἐὰν ξυμβῶ τί σοι.

ΝΕΚΡΟΣ.

Εἰ μὴ καταθήσεις δύο δραχμὰς, μὴ διαλέγου.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Λάϐ' ἐννέ' ὀϐολούς.

ΝΕΚΡΟΣ.

Ἀναϐιῴην νυν πάλιν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὡς σεμνὸς ὁ κατάρατος· οὐκ οἰμώξεται;
Ἐγὼ βαδιοῦμαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Χρηστὸς εἶ καὶ γεννάδας.

180 Χωρῶμεν ἐπὶ τὸ πλοῖον.

ΧΑΡΩΝ.

Ὠὸπ, παραϐαλοῦ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τουτὶ τί ἐστι;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τοῦτο λίμνη νὴ Δία
αὕτη 'στὶν ἣν ἔφραζε, καὶ πλοῖόν γ' ὁρῶ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, κἄστι γ' ὁ Χάρων οὑτοσί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Χαῖρ' ὦ Χάρων, χαῖρ' ὦ Χάρων, χαῖρ' ὦ Χάρων.

ΧΑΡΩΝ.

185 Τίς εἰς ἀναπαύλας ἐκ κακῶν καὶ πραγμάτων;
τίς εἰς τὸ Λήθης πεδίον, ἢ 'ς ὄνου πόκας,
ἢ 'ς Κερϐερίους, ἢ 'ς κόρακας, ἢ 'πὶ Ταίναρον;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγώ.

ΧΑΡΩΝ.

Ταχέως ἔμϐαινε.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ποῖ σχήσειν δοκεῖς;
ἐς κόρακας ὄντως;

ΧΑΡΩΝ.

Ναὶ μὰ Δία, σοῦ γ' οὕνεκα.

190 Ἔσϐαινε δή.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Παῖ, δεῦρο.

ΧΑΡΩΝ.

Δοῦλον οὐκ ἄγω,
εἰ μὴ νεναυμάχηκε τὴν περὶ τῶν κρεῶν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μὰ τὸν Δί', οὐ γὰρ ἀλλ' ἔτυχον ὀφθαλμιῶν.

ΧΑΡΩΝ.

Οὔκουν περιθρέξει δῆτα τὴν λίμνην κύκλῳ;

MORTUUS.

Pendesne mercedem duas drachmas?

BACCHUS.

Non hercle, sed minus.

MORTUUS.

Vos, vespillones, pergite.

BACCHUS.

Exspecta, o bone, si possim tecum mercede pacisci.

MORTUUS.

Nisi duas drachmas deposueris, ne loquaris.

BACCHUS.

Accipe novem obolos.

MORTUUS.

Reviviscam potius.

XANTHIA.

Quam superbus est exsecrabilis iste! annon plorabit? Ego ibo.

BACCHUS.

Probus es et generosus. Pergamus ad navem.

CHARON.

Oop! appelle cymbam ad litus.

XANTHIA.

Hoc quid est?

BACCHUS.

Hæc pol palus ipsa est, quam nobis dicebat; et navem conspicor.

XANTHIA.

Ita me Neptunus amet, atque iste Charon est.

BACCHUS.

Salve Charon, salve Charon, salve Charon.

CHARON.

Quis in requiem e miseriis et molestiis, quis in oblivionis campos, aut ad asini vellera, aut ad Cerberios, aut ad corvos, aut ad Tænarum?

BACCHUS.

Ego.

CHARON.

Cito inscende.

BACCHUS.

Quorsum adpellere tibi videtur? num revera ad corvos?

CHARON.

Ita hercle, vel tui gratia. Inscende modo.

BACCHUS.

Puer, huc ades.

CHARON.

Servum non veho, nisi prælio navali una decertavit de carnibus.

XANTHIA.

Non hercle potui, quia tum mihi forte dolebant oculi.

CHARON.

Itaque paludem curriculo circumcurres.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ποῦ δῆτ' ἀναμενῶ;

ΧΑΡΩΝ.

Παρὰ τὸν Αὐαίνου λίθον,

195 ἐπὶ ταῖς ἀναπαύλαις.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μανθάνεις;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πάνυ μανθάνω.

Οἴμοι κακοδαίμων, τῷ ξυνέτυχον ἐξιών;

ΧΑΡΩΝ.

Κάθιζ' ἐπὶ κώπην. Εἴ τις ἔτι πλεῖ, σπευδέτω

Οὗτος, τί ποιεῖς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὅ τι ποιῶ; τί δ' ἄλλο γ' ἢ

ἵζω 'πὶ κώπην, οἷπερ ἐκέλευσάς με σύ;

ΧΑΡΩΝ.

200 Οὔκουν καθεδεῖ δῆτ' ἐνθαδί, γάστρων;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἰδού.

ΧΑΡΩΝ.

Οὔκουν προβαλεῖ τὼ χεῖρε κἀκτενεῖς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἰδού.

ΧΑΡΩΝ.

Οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων, ἀλλ' ἀντιβὰς

ἐλᾷς προθύμως;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κᾆτα πῶς δυνήσομαι,

ἄπειρος, ἀθαλάττωτος, ἀσαλαμίνιος

205 ὤν, εἶτ' ἐλαύνειν;

ΧΑΡΩΝ.

Ῥᾷστ'· ἀκούσει γὰρ μέλη

κάλλιστ', ἐπειδὰν ἐμβάλῃς ἅπαξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τίνων;

ΧΑΡΩΝ.

Βατράχων κύκνων θαυμαστά.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κατακέλευε δή.

ΧΑΡΩΝ.

Ὢόπ ὅπ ὤόπ ὅπ.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ,

210 βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

Λιμναῖα κρηνῶν τέκνα,

ξύναυλον ὕμνων βοὰν

φθεγξώμεθ', εὔγηρυν ἐμὰν ἀοιδάν,

κοὰξ κοάξ,

215 ἣν ἀμφὶ Νυσήιον

Διὸς Διώνυσον ἐν

Λίμναισιν ἀχήσαμεν,

ἡνίχ' ὁ κραιπαλόκωμος

τοῖς ἱεροῖσι χύτροισι

XANTHIA.

Ubi ergo opperiar?

CHARON.

Apud Avæni lapidem, juxta mansiones.

BACCHUS.

Intellegin'?

XANTHIA.

Omnino intellego. Hei misero mihi! cuinam occurri primum domo egressus?

CHARON.

Sede ad remum. Si quis præterea navigaturus est, festinet. Heus tu, quid facis?

BACCHUS.

Quid faciam? quid aliud, quam sedeo ad remum, ubi ipse jusseras?

CHARON.

Nonne ergo huc sedebis, ventriose?

BACCHUS.

En.

CHARON.

Nonne projicies manus, atque extendes?

BACCHUS.

En.

CHARON.

Ne nugas agas; sed obnixus remum age strenue.

BACCHUS.

At quomodo potero, imperitus quum sim et insuetus maris atque navigationis, agere remum?

CHARON.

Facillume: audies enim cantus pulcerrimos, ubi semel remo incubueris.

BACCHUS.

Quorumnam?

CHARON.

Ranarum cycnorum admirandos.

BACCHUS.

Celeusma cane.

CHARON.

Oop op! Oop op!

RANÆ.

Brekekekex coax coax, Brekekekex coax coax. Palustris fontium soboles, tibiarum cantu permistum clamorem edamus, sonoram meam cantilenam, coax coax: qua Nyseum Jovis filium Bacchum in Limnis cantavimus, quando ebria, in festo sacro Chytrorum, hominum turba ad

220 χωρεῖ κατ' ἐμὸν τέμενος λαῶν ὄχλος.
Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγὼ δέ γ' ἀλγεῖν ἄρχομαι
τὸν ὄρρον, ὦ κοὰξ κοάξ·
ὑμῖν δ' ἴσως οὐδὲν μέλει.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

225 Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀλλ' ἐξόλοισθ' αὐτῷ κοάξ·
οὐδὲν γάρ ἐστ' ἀλλ' ἢ κοάξ.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Εἰκότως γ', ὦ πολλὰ πράτ-
των· ἐμὲ γὰρ ἔστερξαν εὔλυροί τε Μοῦσαι
230 καὶ κεροβάτας Πὰν, ὁ καλαμόφθογγα παίζων·
προσεπιτέρπεται δ' ὁ φορμικτὰς Ἀπόλλων,
ἕνεκα δόνακος, ὃν ὑπολύριον
ἔνυδρον ἐν λίμναις τρέφω.
Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

235 Ἐγὼ δὲ φλυκταίνας γ' ἔχω,
χὠ πρωκτὸς ἰδίει πάλαι,
κᾆτ' αὐτίκ' ἐγκύψας ἐρεῖ
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
Ἀλλ', ὦ φιλῳδὸν γένος,
240 παύσασθε.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Μᾶλλον μὲν οὖν
φθεγξόμεσθ', εἰ δή ποτ' εὐ-
ηλίοις ἐν ἁμέραισιν
ἡλάμεσθα διὰ κυπείρου
καὶ φλέω, χαίροντες ᾠδῆς
245 ἐν πολυκολύμβοισι μέλεσιν,
ἢ Διὸς φεύγοντες ὄμβρον
ἔνυδρον ἐν βυθῷ χορείαν
αἰόλαν ἐφθεγξάμεσθα
πομφολυγοπαφλάσμασιν.
250 Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τουτὶ παρ' ὑμῶν λαμβάνω.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Δεινά τἄρα πεισόμεσθα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δεινότερα δ' ἔγωγ', ἐλαύνων
255 εἰ διαρραγήσομαι.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οἰμώζετ'· οὐ γάρ μοι μέλει.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Ἀλλὰ μὴν κεκραξόμεσθά γ'
ὁπόσον ἡ φάρυγξ ἂν ἡμῶν
260 χανδάνῃ δι' ἡμέρας
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.

---

meum lucum comissatum venit. Brekekekex coax coax.

BACCHUS.

Ego vero dolere incipio podicem, *coax, coax:* vos autem nihil id scilicet curatis.

RANÆ.

Brekekekex coax coax.

BACCHUS.

Sed pereatis una cum vestro *coax*. Nihil enim aliud estis quam *coax*.

RANÆ.

Equidem merito, o male curiose. Me enim amarunt et Musæ lyra scite canentes, et cornipes Pan, qui ludit vocalibus calamis: in deliciis etiam me habet citharœdus Apollo, propter arundinem quam lyræ idoneam alo sub aqua in paludibus. Brekekekex coax coax.

BACCHUS.

Ego vero pustulas habeo, et culus mihi dudum sudat; atque mox propendens dicet, *Brekekekex coax coax*. Sed, o cantus amans gens, desinite.

RANÆ.

Immo magis canemus, si unquam serenis in diebus saltavimus per cyperum et phleon, gaudentes carminibus, quæ inter natandum cantantur: aut si Jovis ad fugiendum imbrem, celerem choream profundis sub aquis agitantes cantavimus cum bullarum-ruptarum-crepitu. Brekekekex coax coax.

BACCHUS.

Hoc vobis eximo.

RANÆ.

Indigna ergo patiemur, si nobis silendum sit.

BACCHUS.

Immo ego indigniora, si remum agendo disrumpar.

RANÆ.

Brekekekex coax coax.

BACCHUS.

Ploretis: non enim id curo.

RANÆ.

At nos clamabimus, quantum fauces nostræ capiunt, toto die, brekekekex coax coax.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τούτῳ γὰρ οὐ νικήσετε.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ.

Οὐδὲ μὴν ἡμᾶς σὺ πάντως.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

265 Οὐδέποτε κεκράξομαι γάρ,
κἄν με δῇ δι' ἡμέρας,
ἕως ἂν ὑμῶν ἐπικρατήσω τοῦ κοάξ,
βρεκεκεκὲξ κοὰξ κοάξ.
Ἔμελλον ἄρα παύσειν ποθ' ὑμᾶς τοῦ κοάξ.

ΧΑΡΩΝ.

Ὠ παῦε παῦε, παραβαλοῦ τῷ κωπίῳ.
270 Ἔκβαιν', ἀπόδος τὸν ναῦλον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἔχε δὴ τὠβολώ.
Ὁ Ξανθίας. Ποῦ Ξανθίας; ἢ Ξανθίας;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἰαῦ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Βάδιζε δεῦρο.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Χαῖρ', ὦ δέσποτα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί ἐστι τἀνταυθί;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Σκότος καὶ βόρβορος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κατεῖδες οὖν που τοὺς πατραλοίας αὐτόθι
275 καὶ τοὺς ἐπιόρκους, οὓς ἔλεγεν ἡμῖν;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Σὺ δ' οὔ;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ 'γωγε, καὶ νυνί γ' ὁρῶ.
Ἄγε δή, τί δρῶμεν;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Προϊέναι βέλτιστα νῷν,
ὡς οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ τὰ θηρία
τὰ δείν' ἔφασκ' ἐκεῖνος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὡς οἰμώξεται.
280 Ἠλαζονεύεθ', ἵνα φοβηθείην ἐγώ,
εἰδώς με μάχιμον ὄντα, φιλοτιμούμενος.
Οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρόν ἐσθ' ὡς Ἡρακλῆς.
Ἐγὼ δέ γ' εὐξαίμην ἂν ἐντυχεῖν τινι,
λαβεῖν τ' ἀγώνισμ' ἄξιόν τι τῆς ὁδοῦ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

285 Νὴ τὸν Δία καὶ μὴν αἰσθάνομαι ψόφου τινός.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ποῦ ποῦ 'στιν;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἐξόπισθεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐξόπισθ' ἴθι.

BACCHUS.

Isto quidem non vincetis.

RANÆ.

Neque tu nos certe.

BACCHUS.

At nec vos tamen me unquam. Vociferabor enim, si opus sit vel toto die, usque dum istuc vestrum superem *coax*. *Brekekekex coax coax*. Scilicet aliquando vestrum inhibiturus eram *coax*.

CHARON.

Ohe desine, desine. Remo adpelle navem ad litus. Egredere, solve naulum.

BACCHUS.

En, accipe duos obolos. Xanthia! ubi Xanthia? eho Xanthia!

XANTHIA.

Au.

BACCHUS.

Accede huc.

XANTHIA.

Salvus sis, here.

BACCHUS.

Quid istic est?

XANTHIA.

Tenebræ et cœnum.

BACCHUS.

Vidistin' ergo alicubi parricidas illic, et perjuros, quos dicebat ille nobis?

XANTHIA.

Tu vero non vidisti?

BACCHUS.

Immo, ita me Neptunus amet, nunc etiam video. Age vero, quid faciamus?

XANTHIA.

Optumum nobis erit progredi : nam iste locus est, ubi beluas illas horrendas esse dicebat ille.

BACCHUS.

Quam valde plorabit! præstigias faciebat, ut ego timerem, ex æmulatione, quia me bellicosum esse scit. Nihil enim adeo arrogans est, ut Hercules. Ego vero optem in discrimen quodpiam incidere, et occasionem nancisci edendi facinoris, quod dignum sit isto itinere.

XANTHIA.

Atqui hercle sentio strepitum aliquem.

BACCHUS.

Ubi, ubi est?

XANTHIA.

Pone.

BACCHUS.

Pone igitur eas.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀλλ' ἔστιν ἐν τῷ πρόσθε.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Πρόσθε νυν ἴθι.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Καὶ μὴν ὁρῶ νὴ τὸν Δία θηρίον μέγα.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ποῖόν τι;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Δεινόν· παντοδαπὸν γοῦν γίγνεται·
290 ποτὲ μέν γε βοῦς, νυνὶ δ' ὀρεύς, ποτὲ δ' αὖ γυνὴ
ὡραιοτάτη τις.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ποῦ 'στι; φέρ' ἐπ' αὐτὴν ἴω.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀλλ' οὐκέτ' αὖ γυνή 'στιν, ἀλλ' ἤδη κύων.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἔμπουσα τοίνυν ἐστί.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Πυρὶ γοῦν λάμπεται
ἅπαν τὸ πρόσωπον.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Καὶ σκέλος χαλκοῦν ἔχει.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
295 Νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ βολίτινον θάτερον,
σάφ' ἴσθι.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ποῖ δῆτ' ἂν τραποίμην;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ποῖ δ' ἐγώ;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἱερεῦ, διαφύλαξόν μ', ἵν' ὦ σοι ξυμπότης.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀπολούμεθ', ὦναξ Ἡράκλεις.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὐ μὴ καλεῖς μ',
ὤνθρωφ', ἱκετεύω, μηδὲ κατερεῖς τοὔνομα.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
300 Διόνυσε τοίνυν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τοῦτ' ἔθ' ἧττον θατέρου.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἴθ' ᾗπερ ἔρχει. Δεῦρο δεῦρ', ὦ δέσποτα.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τί δ' ἔστι;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Θάρρει· πάντ' ἀγαθὰ πεπράγαμεν,
ἔξεστί θ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν·
ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλήν' ὁρῶ.
305 Ἥμπουσα φρούδη.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κατόμοσον.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Νὴ τὸν Δία.

XANTHIA.
Sed est ante nos.
BACCHUS.
Præcede igitur.
XANTHIA.
Atqui hercle video beluam magnam.
BACCHUS.
Qualis est?
XANTHIA.
Horrenda: nam in omnes species se vertit: modo fit bos, modo mulus, modo mulier pulcerruma.
BACCHUS.
Ubi est? age, accedam ad eam.
XANTHIA.
Sed non amplius est mulier, at vero nunc canis.
BACCHUS.
Ergo Empusa est.
XANTHIA.
Sane igni coruscat tota facie.
BACCHUS.
Et crus æreum habet.
XANTHIA.
Ita edepol, et stercoreum alterum. Certo hoc scias.
BACCHUS.
Quo me ergo convertam?
XANTHIA.
Quo vero ego?
BACCHUS.
O sacerdos, serva me, ut sim compotor tuus.
XANTHIA.
Peribimus, o rex Hercules.
BACCHUS.
Ne me appelles, homo, obsecro, neu nomen meum edas.
XANTHIA.
O Bacche igitur.
BACCHUS.
Istuc multo minus altero dixeris.
XANTHIA.
Perge qua is. Huc ades, o here.
BACCHUS.
Quid vero est?
XANTHIA.
Bono animo es: optume nobiscum agitur: licet enim nobis dicere, ut Hegelochus: *Namque post fluctus rursus serenum video.* Disparuit Empusa.
BACCHUS.
Jura.
XANTHIA.
Per Jovem juro.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Καὖθις κατόμοσον.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Νὴ Δί'.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ὄμοσον.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Νὴ Δία.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οἴμοι τάλας, ὡς ὠχρίασ' αὐτὴν ἰδών.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ὁδὶ δὲ δείσας ὑπερεπυρρίασέ μου.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οἴμοι, πόθεν μοι τὰ κακὰ ταυτὶ προσέπεσεν;
310 τίν' αἰτιάσωμαι θεῶν μ' ἀπολλύναι;
αἰθέρα Διὸς δωμάτιον, ἢ χρόνου πόδα;

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὗτος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τί ἐστιν;

ΞΑΝΘΙΑΣ
Οὐ κατήκουσας;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Τίνος;

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Αὐλῶν πνοῆς.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἔγωγε, καὶ δᾴδων γέ με
αὔρα τις εἰσέπνευσε μυστικωτάτη.
315 Ἀλλ' ἠρεμὶ πτήξαντες ἀκροασώμεθα.

ΧΟΡΟΣ.
Ἴακχ', ὦ Ἴακχε.
Ἴακχ', ὦ Ἴακχε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Τοῦτ' ἔστ' ἐκεῖν', ὦ δέσποθ', οἱ μεμυημένοι
ἐνταῦθά που παίζουσιν, οὓς ἔφραζε νῷν.
320 Ἄδουσι γοῦν τὸν Ἴακχον ὅνπερ Διαγόρας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κἀμοὶ δοκοῦσιν. Ἡσυχίαν τοίνυν ἄγειν
βέλτιστόν ἐστιν, ὡς ἂν εἰδῶμεν σαφῶς.

ΧΟΡΟΣ.
Στρ. Ἴακχ', ὦ πολυτίμητ' ἐν ἕδραις ἐνθάδε ναίων,
325 Ἴακχ', ὦ Ἴακχε,
ἐλθὲ τόνδ' ἀνὰ λειμῶνα χορεύσων,
ὁσίους ἐς θιασώτας,
πολύκαρπον μὲν τινάσσων
περὶ κρατὶ σῷ βρύοντα
330 στέφανον μύρτων· θρασεῖ δ' ἐγκατακρούων
ποδὶ τὰν ἀκόλαστον
φιλοπαίγμονα τιμάν,
335 χαρίτων πλεῖστον ἔχουσαν μέρος, ἁγνάν, ἱερὰν
ὁσίοις μύσταις χορείαν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ὦ πότνια πολυτίμητε Δήμητρος κόρη,
ὡς ἡδύ μοι προσέπνευσε χοιρείων κρεῶν.

BACCHUS.
Et iterum jura.

XANTHIA.
Per Jovem ergo.

BACCHUS.
Jura, inquam.

XANTHIA.
Per Jovem, inquam.

BACCHUS.
Hei misero mihi! ut expallueram viso spectro!

XANTHIA.
At hic exterritus ruborem in me ingessit.

BACCHUS.
Hei mihi! undenam mala ista mihi accidere? quem deorum dicam me perditum ire? *Æthera, Jovis ædiculam*, an *Temporis pedem*?

XANTHIA.
Heus tu.

BACCHUS.
Quid est?

XANTHIA.
Non audivisti?

BACCHUS.
Quidnam?

XANTHIA.
Tibiarum sonum.

BACCHUS.
Ita sane, et quidem tædarum me adflavit aura quædam oppido mystica. Sed tacite ex insidiis auscultemus.

CHORUS.
Iacche, o Iacche! Iacche, o Iacche.

XANTHIA.
Hoc illud est, here; ludunt alicubi hic Initiati, quos nobis narrabat ille : nam Iacchum cantant, ut Diagoras.

BACCHUS.
Et mihi ita videntur. Quapropter silentium agere optumum est, ut rem perspicue cognoscamus.

CHORUS.
Iacche o sanctissime, qui has sedes incolis, Iacche, o Iacche, veni ad sacros sodales, choros in hoc prato ducturus, pullulantem multis fructibus circa caput tuum quatiens myrti coronam, audacique saltans pede liberam illam et jocosam, cui plurimæ insunt veneres, tuum decus, puram sanctis mystis solemnem choream.

XANTHIA.
O veneranda et sanctissima Cereris filia, quam suavis odor porcinæ carnis me adflavit!

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὔκουν ἀτρέμ' ἕξεις, ἤν τι καὶ χορδῆς λάβῃς;

ΧΟΡΟΣ.

340 Ἔγειρε φλογέας λαμπάδας ἐν χερσὶ τινάσσων, Ἀντ.
Ἴαχχ', ὦ Ἴαχχε,
νυκτέρου τελετῆς φωσφόρος ἀστήρ.
Φλογὶ φέγγεται δὲ λειμών·
345 γόνυ πάλλεται γερόντων·
ἀποσείονται δὲ λύπας
χρονίους τ' ἐτῶν παλαιῶν ἐνιαυτοὺς,
ἱερᾶς ὑπὸ τιμᾶς.
350 Σὺ δὲ λαμπάδι φέγγων
προβάδην ἔξαγ' ἐπ' ἀνθηρὸν ἕλειον δάπεδον
χοροποιὸν, μάκαρ, ἥβαν.

Εὐφημεῖν χρὴ κἀξίστασθαι τοῖς ἡμετέροισι χοροῖσιν
355 ὅστις ἄπειρος τοιῶνδε λόγων, ἢ γνώμῃ μὴ καθαρεύει,
ἢ γενναίων ὄργια Μουσῶν μήτ' εἶδεν μήτ' ἐχόρευσεν,
μηδὲ Κρατίνου τοῦ ταυροφάγου γλώττης βακχεῖ' ἐτελέσθη,
ἢ βωμολόχοις ἔπεσιν χαίρει, μὴ 'ν καιρῷ τοῦτο ποιοῦσιν,
ἢ στάσιν ἐχθρὰν μὴ καταλύει, μηδ' εὔκολός ἐστι πολίταις,
360 ἀλλ' ἀνεγείρει καὶ ῥιπίζει, κερδῶν ἰδίων ἐπιθυμῶν,
ἢ τῆς πόλεως χειμαζομένης ἄρχων καταδωροδοκεῖται,
ἢ προδίδωσιν φρούριον ἢ ναῦς, ἢ τἀπόρρητ' ἀποπέμπει
ἐξ Αἰγίνης Θωρυκίων ὢν, εἰκοστολόγος κακοδαίμων,
ἀσκώματα καὶ λίνα καὶ πίτταν διαπέμπων εἰς Ἐπίδαυρον,
365 ἢ χρήματα ταῖς τῶν ἀντιπάλων ναυσὶν παρέχειν τινὰ πείθει,
ἢ κατατιλᾷ τῶν Ἑκαταίων, κυκλίοισι χοροῖσιν ὑπᾴδων,
ἢ τοὺς μισθοὺς τῶν ποιητῶν ῥήτωρ ὢν εἶτ' ἀποτρώγει,
κωμῳδηθεὶς ἐν ταῖς πατρίοις τελεταῖς ταῖς τοῦ Διονύσου·
τούτοις αὐδῶ καὖθις ἀπαυδῶ καὖθις τὸ τρίτον μάλ' ἀπαυδῶ
370 ἐξίστασθαι μύσταισι χοροῖς· ὑμεῖς δ' ἀνεγείρετε μολπὴν
καὶ παννυχίδας τὰς ἡμετέρας, αἳ τῇδε πρέπουσιν ἑορτῇ.

Χώρει νυν πᾶς ἀνδρείως Στρ.
εἰς τοὺς εὐανθεῖς κόλπους
λειμώνων ἐγκρούων
375 κἀπισκώπτων
καὶ παίζων καὶ χλευάζων.
Ἠρίστηται δ' ἐξαρκούντως.
377 Ἀλλ' ἔμβα χὤπως ἀρεῖς Ἀντ.
τὴν Σώτειραν γενναίως
τῇ φωνῇ μολπάζων,
380 ἣ τὴν χώραν
σώζειν φήσ' ἐς τὰς ὥρας,
381 κἂν Θωρυκίων μὴ βούληται.

Ἄγε νυν ἑτέραν ὕμνων ἰδέαν τὴν καρποφόρον βασίλειαν,
Δήμητρα θεὰν, ἐπικοσμοῦντες ζαθέοις μολπαῖς κελαδεῖτε.

Δήμητερ, ἁγνῶν ὀργίων Στρ.
385 ἄνασσα, συμπαραστάτει,
καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν·
καί μ' ἀσφαλῶς πανήμερον
παῖσαί τε καὶ χορεῦσαι·
καὶ πολλὰ μὲν γέλοιά μ' εἰ- Ἀντ.
390 πεῖν, πολλὰ δὲ σπουδαῖα, καὶ
τῆς σῆς ἑορτῆς ἀξίως

BACCHUS.

Non igitur quiescere poteris, si aliquid intestini hic esse persentiscas?

CHORUS.

Excita flammeas lampadas, in manibus quatiens, Iacche, o Iacche, lucifer nocturnorum orgiorum stella: ignibus refulget pratum: genu palpitat senum, excutiunt mœrores, longævæque ætatis veteres annos, sacrorum tuorum honorum participes ut fiant. Tu vero, qui lampade luces, procedens educ in floridum et palustre solum saltatricem pubem, o beate.

Lingua favere oportet, et loco cedere choris nostris, quicunque expers est horum sermonum, aut mentem non habet puram, aut germanarum orgia Musarum nec vidit adhuc, nec saltavit, nec Cratini taurivori Bacchicæ linguæ mysteriis est initiatus, aut scurrilibus versibus delectatur intempestivum risum moventibus, aut inimicam seditionem non compescit, nec facilis est civibus, sed excitat eos et inflammat, proprii lucri cupidus: aut vexatæ calamitatibus civitatis præses, muneribus corrumpitur: aut castellum prodit, aut naves; aut res vetitas mittit ex Ægina, Thorycion alter, vicesimarum exactor perditissumus, coria, et lintea, et picem mittens Epidaurum; aut alicui persuadet, ut hostibus pecuniam det fabricandis navibus: aut concacat Hecatæ imagines, dum choris dithyrambicis succinit: aut si quis rhetor mercedem poetarum adrodit, quia traductus fuit in patriis Bacchi sacris. Istis edico, iterum iterumque edico, ut loco cedant mysticis choris. Vos vero excitate cantum, et pervigilia nostra, huic festo convenientia.

Procede nunc quisque strenue in floridos sinus infernorum pratorum, tripudians, salibus et dicteriis sannisque ludens. Satis enim in peragendis his sacris emicuit studium nostrum. Sed incede et vide, ut servatricem divam extollas, voce eam celebrans, quæ regionem se conservaturam profitetur semper, etiamsi Thorycion nolit.

Age nunc alio genere hymnorum frugiferam reginam, Cererem deam, ornantes, divinis cantibus celebrate.

Ceres, purorum orgiorum regina, ades nobis, et conserva tuum chorum; daque ut ego tuto omni tempore ludere et saltare possim, multaque ridi-

παίσαντα καὶ σκώψαντα νι-
κήσαντα ταινιοῦσθαι.
394 Ἀλλ' εἶα
395 νῦν καὶ τὸν ὡραῖον θεὸν παρακαλεῖτε δεῦρο
ᾠδαῖσι, τὸν ξυνέμπορον τῆσδε τῆς χορείας.
Ἴακχε πολυτίμητε, μέλος ἑορτῆς
ἥδιστον εὑρὼν, δεῦρο συνακολούθει
400 πρὸς τὴν θεὸν καὶ δεῖξον ὡς
ἄνευ πόνου πολλὴν ὁδὸν περαίνεις.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ, συμπρόπεμπέ με.
Σὺ γὰρ κατεσχίσω μὲν ἐπὶ γέλωτι
405 κἀπ' εὐτελείᾳ τόν τε σανδαλίσκον
καὶ τὸ ῥάκος, κἀξεῦρες ὥστ'
ἀζημίους παίζειν τε καὶ χορεύειν.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ, συμπρόπεμπέ με.
Καὶ γὰρ παραβλέψας τι μειρακίσκης
410 νῦν δὴ κατεῖδον, καὶ μάλ' εὐπροσώπου,
συμπαιστρίας χιτωνίου
παραρραγέντος τιτθίον προκύψαν.
Ἴακχε φιλοχορευτὰ, συμπρόπεμπέ με.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἀεί πως φιλακόλουθός εἰμι καὶ μετ' αὐτῆς
415 παίζων χορεύειν βούλομαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Κἄγωγε πρός.

ΧΟΡΟΣ.

Βούλεσθε δῆτα κοινῇ
σκώψωμεν Ἀρχέδημον;
ὃς ἑπτέτης ὢν οὐκ ἔφυσε φράτερας,
νυνὶ δὲ δημαγωγεῖ
420 ἐν τοῖς ἄνω νεκροῖσι,
κἀστὶν τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας.
Τὸν Κλεισθένη δ' ἀκούω
ἐν ταῖς ταφαῖσι πρωκτὸν
τίλλειν ἑαυτοῦ καὶ σπαράττειν τὰς γνάθους·
425 κἀκόπτετ' ἐγκεχυφὼς,
κἄκλαε, κἀκεκράγει
Σεβῖνον, ὅστις ἐστὶν Ἀναφλύστιος.
Καὶ Καλλίαν γέ φασι
τοῦτον τὸν Ἱπποβίνου
430 κύσθου λεοντῆν ναυμαχεῖν ἐνημμένον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἔχοιτ' ἂν οὖν φράσαι νῷν
Πλούτων' ὅπου 'νθάδ' οἰκεῖ;
ξένω γάρ ἐσμεν ἀρτίως ἀφιγμένω.

ΧΟΡΟΣ.

Μηδὲν μακρὰν ἀπέλθῃς,
435 μηδ' αὖθις ἐπανέρῃ με,
ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὴν τὴν θύραν ἀφιγμένος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αἴροι' ἂν αὖθις, ὦ παῖ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα
ἀλλ' ἢ Διὸς Κόρινθος ἐν τοῖς στρώμασιν;

cula dicere, et multa seria; et quando condigne festo luserim et riserim, ut victor coroner.

Στρ. Eia age, nunc etiam cantibus huc voca festivum illum deum, sodalem hujus choreæ.

Iacche sancte, carminis hoc festo cantari soliti suavissimi inventor, huc ades, et nos comitare ad deam, et ostende quam longam viam sine labore conficias.

Iacche saltationis amans, prosequere me: tu enim discidisti ad risum et ut viles videamur, hoc sandalium et istos pannos, et id excogitasti, ut impune ludere et saltare nobis liceat.

Iacche saltationis amans, prosequere me. Etenim limis adspectans, puellæ modo vidi, et quidem admodum formosæ, colludentis e tunica leviter scissa promicantem papillam. Iacche saltationis amans, prosequere me.

BACCHUS.

Ego vero lubens soleo comitari, et cum ipsa ludens saltare volo.

XANTHIA.

Et ego insuper.

CHORUS.

Vultisne ergo ut simul ludos faciamus Archedemum? qui septuennis nondum habebat phratoras: nunc autem dux populi est apud supernos manes, et principatum nequitiæ illic obtinet. Clisthenem autem audio in sepulcris podicem vellicare suum, et pilantem lacerare genas: et plangere pronus, et plorare, et inclamare solet Sebinum, qui Anaphlystius est. Quin et Calliam aiunt, istum Hippobini filium, cunni leonina indutum decertare prælio navali.

BACCHUS.

Possetisne nobis indicare, Pluto ubinam hic habeat? peregrini enim sumus, et modo huc advenimus.

CHORUS.

Ne longius abeas, neque iterum me interroges: sed scito ad ipsum ostium te pervenisse.

BACCHUS.

Tolle rursus, puer, stragula.

XANTHIA.

Quid hoc erat aliud, quam *Jovis Corinthus* in stragulis?

ΧΟΡΟΣ.

440 Χωρεῖτε — Ἀντ. α'
νῦν ἱρὸν ἀνὰ κύκλον θεᾶς, ἀνθοφόρον ἀν' ἄλσος
παίζοντες οἷς μετουσία θεοφιλοῦς ἑορτῆς.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

444 Ἐγὼ δὲ σὺν ταῖσιν κόραις εἶμι καὶ γυναιξὶν, — Ἀντ. β'.
οὗ παννυχίζουσιν θεᾷ, φέγγος ἱρὸν οἴσων.

ΧΟΡΟΣ.

448 Χωρῶμεν ἐς πολυρρόδους — Στρ.
λειμῶνας ἀνθεμώδεις,
450 τὸν ἡμέτερον τρόπον,
τὸν καλλιχορώτατον,
παίζοντες, ὃν ὄλβιαι
Μοῖραι ξυνάγουσιν.
Μόνοις γὰρ ἡμῖν ἥλιος — Ἀντ.
455 καὶ φέγγος ἱλαρόν ἐστιν,
ὅσοι μεμυήμεθ' εὐ-
σεβῆ τε διήγομεν
τρόπον περὶ τοὺς ξένους
καὶ τοὺς ἰδιώτας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

460 Ἄγε δὴ τίνα τρόπον τὴν θύραν κόψω; τίνα;
πῶς ἐνθάδ' ἄρα κόπτουσιν οὑπιχώριοι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐ μὴ διατρίψεις, ἀλλὰ γεύσει τῆς θύρας,
καθ' Ἡρακλέα τὸ σχῆμα καὶ τὸ λῆμ' ἔχων;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Παῖ παῖ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Τίς οὗτος;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἡρακλῆς ὁ καρτερός.

ΑΙΑΚΟΣ.

465 Ὦ βδελυρὲ κἀναίσχυντε καὶ τολμηρὲ σὺ
καὶ μιαρὲ καὶ παμμίαρε καὶ μιαρώτατε,
ὃς τὸν κύν' ἡμῶν ἐξελάσας τὸν Κέρβερον
ἀπῇξας ἄγχων κἀποδρὰς ᾤχου λαβὼν,
ὃν ἐγὼ 'φύλαττον. Ἀλλὰ νῦν ἔχει μέσος·
470 τοία Στυγός σε μελανοκάρδιος πέτρα
Ἀχερόντιός τε σκόπελος αἱματοσταγὴς
φρουροῦσι, Κωκυτοῦ τε περίδρομοι κύνες,
Ἔχιδνά θ' ἑκατογκέφαλος, ἣ τὰ σπλάγχνα σου
διασπαράξει, πλευμόνων τ' ἀνθάψεται
475 Ταρτησία μύραινα· τὼ νεφρὼ δέ σου
αὐτοῖσιν ἐντέροισιν ᾑματωμένω
διασπάσονται Γοργόνες Τιθράσιαι,
ἐφ' ἃς ἐγὼ δρομαῖον ὁρμήσω πόδα.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὗτος, τί δέδρακας;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγκέχοδα· κάλει θεόν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

480 Ὦ καταγέλαστ', οὔκουν ἀναστήσει ταχὺ
πρίν τινά σ' ἰδεῖν ἀλλότριον;

CHORUS.

Ducite nunc sacram choream divæ, per nemus floriferum ludentes, qui participes estis pii festi.

BACCHUS.

Ego vero cum virginibus ibo et mulieribus, ubi dearum est pervigilium, facem sacram portaturus.

CHORUS.

Eamus in rosis referta florida prata, nostro more pulcerrimis choreis ludentes, quas beatæ Parcæ committunt. Nobis enim solis sol et lux jucunda est, qui sumus initiati, piosque nos gessimus et erga peregrinos et erga cives.

BACCHUS.

Agedum quomodo januam pultabo? quomodo? quonam hic modo pultant incolæ?

XANTHIA.

Ne tempus teras, sed aggredere januam, ut ornatu, sic etiam animo Herculem referens.

BACCHUS.

Heus puer.

ÆACUS.

Quis iste?

BACCHUS.

Hercules ille fortis.

ÆACUS.

O exsecrande, et impudens, et audax, et impure, et perimpure, et impurissume, qui canem nostrum Cerberum protractum abegisti obtorto collo, et fuga te cum eo proripuisti, quem ego custodiebam. Sed nunc medius teneris : talis te Stygis atra petra et Acherontius scopulus sanguine manans adservant, et Cocyti circumcursantes canes, Echidnaque centiceps, quæ viscera tua discerpet ; pulmonesque tuos corripiet Tartesia muræna : renes vero tuos cruentatos una cum ipsis intestinis distrahent Gorgones Tithrasiæ, quas citato cursu arcessam ego.

XANTHIA.

Heus tu, quid fecisti?

BACCHUS.

Cacavi. Opem implora dei.

XANTHIA.

O ridicule, nonne cito surges, priusquam te videat alienus quispiam.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἀλλ' ὡραχιῶ.
Ἀλλ' οἶσε πρὸς τὴν καρδίαν μου σφογγιάν.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἰδοὺ λαβέ.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Προσθοῦ.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ποῦ 'στιν; Ὦ χρυσοῖ θεοί,
ἐνταῦθ' ἔχεις τὴν καρδίαν;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Δείσασα γὰρ
485 εἰς τὴν κάτω μου κοιλίαν καθείρπυσεν.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ὦ δειλότατε θεῶν σὺ κἀνθρώπων.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐγώ;
πῶς δειλὸς, ὅστις σφογγιὰν ᾔτησά σε;
οὐκουν ἕτερός γ' αὔτ' εἰργάσατ' ἀνήρ.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀλλὰ τί;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κατέκειτ' ἂν ὀσφραινόμενος, εἴπερ δειλὸς ἦν·
490 ἐγὼ δ' ἀνέστην καὶ προσέτ' ἀπεψησάμην.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Ἀνδρεῖά γ', ὦ Πόσειδον.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οἶμαι νὴ Δία.
Σὺ δ' οὐκ ἔδεισας τὸν ψόφον τῶν ῥημάτων
καὶ τὰς ἀπειλάς.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὐ μὰ Δί' οὐδ' ἐφρόντισα.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἴθι νυν, ἐπειδὴ ληματιᾷς κἀνδρεῖος εἶ,
495 σὺ μὲν γενοῦ 'γὼ, τὸ ῥόπαλον τουτὶ λαβὼν
καὶ τὴν λεοντῆν, εἴπερ ἀφοβόσπλαγχνος εἶ·
ἐγὼ δ' ἔσομαί σοι σκευοφόρος ἐν τῷ μέρει.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Φέρε δὴ ταχέως αὔτ'· οὐ γὰρ ἀλλὰ πειστέον·
καὶ βλέψον εἰς τὸν Ἡρακλειοξανθίαν,
500 εἰ δειλὸς ἔσομαι καὶ κατὰ σὲ τὸ λῆμ' ἔχων.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Μὰ Δί' ἀλλ' ἀληθῶς οὐκ Μελίτης μαστιγίας.
Φέρε νυν, ἐγὼ τὰ στρώματ' αἴρωμαι ταδί.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Ὦ φίλταθ' ἥκεις Ἡράκλεις; δεῦρ' εἴσιθι.
Ἡ γὰρ θεός σ' ὡς ἐπύθεθ' ἥκοντ', εὐθέως
505 ἔπεττεν ἄρτους, ἧψε κατερικτῶν χύτρας
ἔτνους δύ' ἢ τρεῖς, βοῦν ἀπηνθράκιζ' ὅλον,
πλακοῦντας ὤπτα, κολλάβους. Ἀλλ' εἴσιθι.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Κάλλιστ', ἐπαινῶ.
ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.
Μὰ τὸν Ἀπόλλω οὐ μή σ' ἐγὼ

BACCHUS.
Sed linquor animo : verum fer ad cor meum spongiam.
XANTHIA.
En, accipe.
BACCHUS
Admove.
XANTHIA.
Ubi est? Dii boni! hic habes cor?
BACCHUS.
Nam præ metu in inferiorem ventrem delapsum est.
XANTHIA.
O timidissume deorum tu atque hominum.
BACCHUS.
Ego? quomodo timidus essem, qui spongiam a te petii? nemo sane alius hoc fecisset.
XANTHIA.
Quid vero?
BACCHUS.
Jacuisset olfaciens, si timidus esset: ego autem surrexi, et ad hæc abstersi nates.
XANTHIA.
Fortia sane facta, o Neptune!
BACCHUS.
Ita hercle, opinor. At tu nonne formidasti strepitum verborum et minas?
XANTHIA.
Flocci non feci, ita me Jupiter amet.
BACCHUS.
Agedum, quandoquidem animosus et fortis es, tu fias ego, clava hac sumta et leonina pelle, si quidem nullo timore quatiuntur viscera tua: ego vero in partem ero tibi bajulus.
XANTHIA.
Cedo ea celeriter; mos enim gerendus est: et intuere Herculeum Xanthiam, an timidus futurus sim, et tui similem habiturus animum.
BACCHUS.
Non pol mei similis eris, sed revera ille Melitensis verbero. Agedum stragula ista tollam.
ANCILLA.
O carissume, venistin' Hercules? huc ingredere. Nam diva, ut audivit te advenisse, statim pinsuit panes, coxit leguminum fresorum ollas, pultis duas aut tres; bovem assavit integrum, placentas torruit, collabos : sed ingredere.
XANTHIA.
Bene vocas : gratia est.
ANCILLA.
Ita me Apollo amet, ut ego te nunquam sinam

περιόψομ᾽ ἀπελθόντ᾽, ἐπεί τοι καὶ κρέα
510 ἀνέβραττεν ὀρνίθεια, καὶ τραγήματα
ἔφρυγε, κῷνον ἀνεκεράννυ γλυκύτατον.
Ἀλλ᾽ εἴσιθ᾽ ἅμ᾽ ἐμοί.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πάνυ καλῶς.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ληρεῖς ἔχων·
οὐ γάρ σ᾽ ἀφήσω. Καὶ γὰρ αὐλητρίς γέ σοι
μία ᾿νδον ἔσθ᾽ ὡραιοτάτη κὠρχηστρίδες
515 ἕτεραι δύ᾽ ἢ τρεῖς.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πῶς λέγεις; ὀρχηστρίδες;

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ἡβυλλιῶσαι κἄρτι παρατετιλμέναι.
Ἀλλ᾽ εἴσιθ᾽, ὡς ὁ μάγειρος ἤδη τὰ τεμάχη
ἔμελλ᾽ ἀφαιρεῖν χἠ τράπεζ᾽ εἰσῄρετο.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἴθι νυν, φράσον πρώτιστα ταῖς ὀρχηστρίσιν
520 ταῖς ἔνδον οὔσαις αὐτὸς ὡς εἰσέρχομαι.
Ὁ παῖς, ἀκολούθει δεῦρο τὰ σκεύη φέρων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐπίσχες οὗτος. Οὔ τί που σπουδὴν ποιεῖ,
ὁτιή σε παίζων Ἡρακλέα ᾿νεσκεύασα;
οὐ μὴ φλυαρήσεις ἔχων, ὦ Ξανθία,
525 ἀλλ᾽ ἀράμενος οἴσεις πάλιν τὰ στρώματα;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δ᾽ ἔστιν; οὔ δή πού μ᾽ ἀφελέσθαι διανοεῖ
ἅδωκας αὐτός;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ τάχ᾽, ἀλλ᾽ ἤδη ποιῶ.
Κατάθου τὸ δέρμα.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ταῦτ᾽ ἐγὼ μαρτύρομαι
καὶ τοῖς θεοῖσιν ἐπιτρέπω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ποίοις θεοῖς;
530 τὸ δὲ προσδοκῆσαί σ᾽ οὐκ ἀνόητον καὶ κενὸν
ὡς δοῦλος ὢν καὶ θνητὸς Ἀλκμήνης ἔσει;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἀμέλει, καλῶς· ἔχ᾽ αὔτ᾽. Ἴσως γάρ τοί ποτε
ἐμοῦ δεηθείης ἄν, εἰ θεὸς θέλοι.

ΧΟΡΟΣ.

Στρ.

534 Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστι
νοῦν ἔχοντος καὶ φρένας καὶ
535 πολλὰ περιπεπλευκότος,
μετακυλινδεῖν αὑτὸν ἀεὶ
πρὸς τὸν εὖ πράττοντα τοῖχον
μᾶλλον ἢ γεγραμμένην
εἰκόν᾽ ἑστάναι, λαβόνθ᾽ ἓν
σχῆμα· τὸ δὲ μεταστρέφεσθαι
πρὸς τὸ μαλθακώτερον
540 δεξιοῦ πρὸς ἀνδρός ἐστι
καὶ φύσει Θηραμένους.

abire; quandoquidem et carnes avium elixavit, et bellaria frixit, et vinum miscuit suavissumum. Sed ingredere mecum.

XANTHIA.

Perbenigne.

ANCILLA.

Nugas agis: non enim te amittam. Namque et tibicina tibi una est intus pulcerrima, et saltatrices duæ aut tres.

XANTHIA.

Quid memoras? saltatrices?

ANCILLA.

Pubescentes, et recens vulsæ. Sed ingredere: nam coquus jam pisces erat detracturus foco, et mensa intro ferebatur.

XANTHIA.

Agedum dic primo tibicinis illis, quæ intus sunt, me ipsum jam ingredi. Tu, puer, sequere me hac et fer stragula.

BACCHUS.

Heus tu, siste gradum. Nequaquam, opinor, pro re seria habes, quod te joculo feci Herculem: nec ultro nugeris, Xanthia: sed sublata rursus hæc fer stragula.

XANTHIA.

Quid est? non cogitas, ut puto, mihi adimere quæ ipse dedisti.

BACCHUS.

Non sane cogito, sed jam istuc facio. Depone pellem.

XANTHIA.

Testes horum ego deos voco, iisque ultionem committo.

BACCHUS.

Quos deos? annon vero ineptum et stultum est, te sperare, ut Alcumenæ filius sis, qui servus es et mortalis?

XANTHIA.

Bene sane. Habe hæc. Forte enim aliquando mei indigebis, si deus volet.

CHORUS.

Hoc viri est cordati et sapientis, quique multum circumnavigaverit, convertere seipsum semper ad illud latus navis, quod bono statu est, potius quam, instar pictæ imaginis, stare, eodem retento habitu. At convertere se ad molliorem sortem, sciti est hominis, et plane Theramenis.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ γὰρ ἂν γέλοιον ἦν, εἰ
Ξανθίας μὲν δοῦλος ὢν ἐν
στρώμασιν Μιλησίοις
ἀνατετραμμένος κυνῶν ὀρ-
χηστρίδ', εἶτ' ᾔτησεν ἀμίδ', ἐ-
γὼ δὲ πρὸς τοῦτον βλέπων
545 τοὐρεβίνθου 'δραττόμην· οὗ-
τος δ' ἅτ' ὢν αὐτὸς πανοῦργος
εἶδε, κᾆτ' ἐκ τῆς γνάθου
πὺξ πατάξας μοὐξέκοψε
548 τοὺς χοροὺς τοὺς προσθίους;

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

Πλαθάνη, Πλαθάνη, δεῦρ' ἐλθ', ὁ πανοῦργος οὑτοσὶ,
550 ὃς εἰς τὸ πανδοκεῖον εἰσελθών ποτε
ἑκκαίδεκ' ἄρτους κατέφαγ' ἡμῶν.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

Νὴ Δία,
ἐκεῖνος αὐτὸς δῆτα.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Κακὸν ἥκει τινί.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

Καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν
ἀν' ἡμιωβολιαῖα.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Δώσει τις δίκην.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

555 Καὶ τὰ σκόροδα τὰ πολλά.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ληρεῖς, ὦ γύναι,
κοὐκ οἶσθ' ὅ τι λέγεις.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

Οὐ μὲν οὖν με προσεδόκας,
ὁτιὴ κοθόρνους εἶχες, ἂν γνῶναί σ' ἔτι;
Τί δαί; τὸ πολὺ τάριχος οὐκ εἴρηκά πω.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

Μὰ Δί', οὐδὲ τὸν τυρόν γε τὸν χλωρὸν, τάλαν,
560 ὃν οὗτος αὐτοῖς τοῖς ταλάροις κατήσθιεν.
Κἄπειτ' ἐπειδὴ τἀργύριον ἐπραττόμην,
ἔβλεψεν εἴς με δριμὺ κἀμυκᾶτό γε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τούτου πάνυ τοὔργον, οὗτος ὁ τρόπος πανταχοῦ.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

Καὶ τὸ ξίφος γ' ἐσπᾶτο, μαίνεσθαι δοκῶν.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

565 Νὴ Δία, τάλαινα.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

Νὼ δὲ δεισάσα γέ που
ἐπὶ τὴν κατῆλιφ' εὐθὺς ἀνεπηδήσαμεν·
ὁ δ' ᾤχετ' ἐξάξας γε τοὺς ψιάθους λαβών.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Καὶ τοῦτο τούτου τοὔργον. Ἀλλ' ἐχρῆν τι δρᾶν.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

Ἴθι δὴ κάλεσον τὸν προστάτην Κλέωνά μοι.

BACCHUS.

Annon vero ridiculum esset, si Xanthia quidem servus, in Milesiis stragulis prostratus, subagitans saltatricem, matulam me sibi ferre juberet: ego vero hunc intuens mentulam mihi fricarem; iste vero, utpote homo vafer, hoc animadverteret, et impacto pugno anteriores mihi dentes e maxilla excuteret?

CAUPONA I.

Plathana, Plathana, huc ades. Hic ille est scelestus, qui in cauponam ingressus aliquando, sedecim panes nobis comedit.

CAUPONA II.

Sane ecastor ille ipse est.

XANTHIA.

Malum imminet nonnemini.

CAUPONA I.

Et carnium insuper elixarum frusta viginti, semiobolaria singula.

XANTHIA.

Pœnas dabit nonnemo.

CAUPONA I.

Et multa illa allia.

BACCHUS.

Mulier, nugas agis, nec scis quid dicas.

CAUPONA I.

Ergone sperabas, quod cothurnos haberes, me non te amplius agnituram? Quid vero? multa illa salsamenta nondum dixi.

CAUPONA II.

Neque ecastor caseum illum recentem, misera ego, quem una cum ipsis fiscellis devoravit: deinde quum pecuniam ab ipso exigerem, intuitus est me torve, et mugiit.

XANTHIA.

Hujus omnino facta hæc sunt; ita solet ubique.

CAUPONA II.

Et gladium strinxit furibundo similis.

CAUPONA I.

Ita hercle, o misera.

CAUPONA II.

Nos autem pavidæ metu in superiorem contignationem illico nos proripuimus: at ille impetu aufugit, sumtis etiam storeis.

XANTHIA.

Et hoc hujus factum est. Sed aliquid vobis faciendum erat.

CAUPONA I.

Agedum voca mihi huc Cleonem, patronum meum.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

570 Σὺ δ' ἔμοιγ', ἐάνπερ ἐπιτύχῃς, Ὑπέρβολον,
ἵν' αὐτὸν ἐπιτρίψωμεν.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

Ὦ μιαρὰ φάρυγξ,
ὡς ἡδέως ἄν σου λίθῳ τοὺς γομφίους
κόπτοιμ' ἄν, οἷς μου κατέφαγες τὰ φορτία.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Β.

Ἐγὼ δ' ἂν ἐς τὸ βάραθρον ἐμβάλοιμί σε.

ΠΑΝΔΟΚΕΥΤΡΙΑ Α.

575 Ἐγὼ δὲ τὸν λάρυγγ' ἂν ἐκτέμοιμί σου,
δρέπανον λαβοῦσ', ᾧ τὰς χόλικας κατέσπασας.
Ἀλλ' εἶμ' ἐπὶ τὸν Κλέων', ὃς αὐτοῦ τήμερον
ἐκπηνιεῖται ταῦτα προσκαλούμενος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κάκιστ' ἀπολοίμην, Ξανθίαν εἰ μὴ φιλῶ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

580 Οἶδ' οἶδα τὸν νοῦν· παῦε παῦε τοῦ λόγου.
Οὐκ ἂν γενοίμην Ἡρακλῆς ἄν.·

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μηδαμῶς,
ὦ Ξανθίδιον.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Καὶ πῶς ἂν Ἀλκμήνης ἐγὼ
υἱὸς γενοίμην, δοῦλος ἅμα καὶ θνητὸς ὤν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οἶδ' οἶδ' ὅτι θυμοῖ, καὶ δικαίως αὐτὸ δρᾷς·
585 κἂν εἴ με τύπτοις, οὐκ ἂν ἀντείποιμί σοι.
Ἀλλ' ἤν σε τοῦ λοιποῦ ποτ' ἀφέλωμαι χρόνου,
πρόρριζος αὐτὸς, ἡ γυνὴ, τὰ παιδία,
κάκιστ' ἀπολοίμην, κἀρχέδημος ὁ γλάμων.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Δέχομαι τὸν ὅρκον, κἀπὶ τούτοις λαμβάνω.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀντ.

590 Νῦν σὸν ἔργον ἔστ', ἐπειδὴ
τὴν στολὴν εἴληφας, ἥνπερ
εἶχες ἐξ ἀρχῆς, πάλιν
ἀνανεάζειν * *
καὶ βλέπειν αὖθις τὸ δεινὸν,
τοῦ θεοῦ μεμνημένον
ᾧπερ εἰκάζεις σεαυτόν.
Εἰ δὲ παραληρῶν ἁλώσει
595 καὶ βαλεῖς τι μαλθακὸν,
αὖθις αἴρεσθαί σ' ἀνάγκη
'στὶν πάλιν τὰ στρώματα.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐ κακῶς, ὦνδρες, παραινεῖτ',
ἀλλὰ κἀυτὸς τυγχάνω ταῦτ'
ἄρτι συννοούμενος.
Ὅτι μὲν οὖν, ἢν χρηστὸν ᾖ τι,
600 ταῦτ' ἀφαιρεῖσθαι πάλιν πει-
ράσεταί μ' εὖ οἶδ' ὅτι.
Ἀλλ' ὅμως ἐγὼ παρέξω
'μαυτὸν ἀνδρεῖον τὸ λῆμα

CAUPONA II.

Tu vero mihi, si modo inveneris, Hyperbolum, ut istum funditus perdamus.

CAUPONA I.

O faucem improbam! quam libenter tibi lapide dentes molares effringerem, quibus contrivisti meum peculium!

CAUPONA II.

Ego vero in barathrum velim te injectum.

CAUPONA I.

Ego vero, sumta falce, guttur tibi vellem exscindere, quo intestina deglutisti. Sed Cleonem arcessam, qui eum hodie in jus vocabit, et hæc ejus facta extricabit.

BACCHUS.

Pessume peream, nisi Xanthiam deamo.

XANTHIA.

Novi, novi mentem tuam, desine loqui. Nolim Hercules fieri.

BACCHUS.

Minume gentium hoc dixeris, mi Xanthisce.

XANTHIA.

Et quomodo Alcumenæ filius fieri possem ego, qui simul servus et mortalis sum?

BACCHUS.

Scio, scio te iratum esse, idque non injuria. Etiam si me verberares, tecum non expostularem. Immo si in posterum unquam tibi ornamenta hæc ademero, radicitus et ego et uxor liberique pessumis exemplis pereamus, et Archedemus lippus.

XANTHIA.

Accipio jusjurandum, et hac conditione ornatum adsumo.

CHORUS.

Nunc tuum est officium, postquam ornatum hunc rursus accepisti, quem habebas prius, juvenilem animum ostendere usque, et rursus torvum tueri, dei memorem illius, cujus præ te fers speciem. Quod si stulte rem gerere deprehenderis, et aliquid commiseris, quod mollem et ignavum arguat, denuo tollere te stragula necesse erit.

XANTHIA.

Bene monetis, o amici: sed et ipsus eadem jam mecum cogito. Istum quidem, si boni evenerit quidpiam, hæc adimere rursus conaturum mihi sat scio: sed tamen ego præbebo me fortem et animo-

καὶ βλέποντ' ὀρίγανον.
Δεῖν δ' ἔοικεν, ὡς ἀκούω
τῆς θύρας καὶ δὴ ψόφον.

ΑΙΑΚΟΣ.

605 Ξυνδεῖτε ταχέως τουτονὶ τὸν κυνοκλόπον,
ἵνα δῷ δίκην· ἀνύετον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἥκει τῳ κακόν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐκ ἐς κόρακας; οὐ μὴ πρόσιτον;

ΑΙΑΚΟΣ.

Εἶεν, μαχεῖ;
ὁ Διτύλας χὠ Σκεβλύας χὠ Παρδόκας
χωρεῖτε δευρὶ καὶ μάχεσθε τουτῳί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

610 Εἶτ' οὐχὶ δεινὰ ταῦτα, τύπτειν τουτονὶ
κλέπτοντα πρὸς τἀλλότρια;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μάλλ' ὑπερφυᾶ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Σχέτλια μὲν οὖν καὶ δεινά.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Καὶ μὴν νὴ Δία,
εἰ πώποτ' ἦλθον δεῦρ', ἐθέλω τεθνηκέναι,
ἢ 'κλεψα τῶν σῶν ἄξιόν τι καὶ τριχός.
615 Καί σοι ποιήσω πρᾶγμα γενναῖον πάνυ·
βασάνιζε γὰρ τὸν παῖδα τουτονὶ λαβών,
κἄν ποτέ μ' ἕλῃς ἀδικοῦντ', ἀπόκτεινόν μ' ἄγων.

ΑΙΑΚΟΣ.

Καὶ πῶς βασανίσω;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πάντα τρόπον, ἐν κλίμακι
δήσας, κρεμάσας, ὑστριχίδι μαστιγῶν, δέρων,
620 στρεβλῶν, ἔτι δ' ἐς τὰς ῥῖνας ὄξος ἐγχέων,
πλίνθους ἐπιτιθείς, πάντα τἆλλα, πλὴν πράσῳ
μὴ τύπτε τοῦτον μηδὲ γητείῳ νέῳ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Δίκαιος ὁ λόγος· κἄν τι πηρώσω γέ σοι
τὸν παῖδα τύπτων, τἀργύριόν σοι κείσεται.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

625 Μὴ δῆτ' ἔμοιγ'· οὕτω δὲ βασάνιζ' ἀπαγαγών.

ΑΙΑΚΟΣ.

Αὐτοῦ μὲν οὖν, ἵνα σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς λέγῃ
Κατάθου σὺ τὰ σκεύη ταχέως, χὤπως ἐρεῖς
ἐνταῦθα μηδὲν ψεῦδος.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀγορεύω τινὶ
ἐμὲ μὴ βασανίζειν ἀθάνατον ὄντ'· εἰ δὲ μή,
630 αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Λέγεις δὲ τί;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἀθάνατος εἶναί φημι Διόνυσος Διός,
τοῦτον δὲ δοῦλον.

sum, et acerbe, velut origanum, tuentem. Ita fa-
ciundum erit, ut videtur : nam audio jam crepitum
januæ.

ÆACUS.

Constringite ocius hunc caniſurem, ut pen-
det : properate.

BACCHUS.

Imminet nonnemini malum.

XANTHIA.

Nonne in malam rem ibitis? ne accedite.

ÆACUS.

Eia etiam pugnare incipis? Tu Dityla, et tu Sce-
blya, tuque Pardoca, accedite huc et depugnate
cum isto.

BACCHUS.

Nonne ergo res indigna est, istum alios verbe-
rare, qui furari aliena ipse solet?

XANTHIA.

Infinitum quantum.

ÆACUS.

Indignum quidem et intolerandum, fateor.

XANTHIA.

Atqui per Jovem juro; si unquam veni huc,
emori volo, aut si quicquam tuorum furatus sum,
quod vel unius pili facias. Et ecce incipiam facinus
generosum : accipe hunc servum, et tormentis ex
eo rem quære, atque, si me injurium deprehende-
ris, abduc me et occidito.

ÆACUS.

Quomodo ergo quæram?

XANTHIA.

Omnibus modis : in scala eum ligans, suspen-
dens, flagellis cædens, excorians, torquens, quin
naribus acetum infundens, lateres imponens : cæ-
tera omnia fac : tantum ne porris verberes eum,
nec alliis novis.

ÆACUS.

Æqua prædicas : tum si verberibus mutilavero
tibi servum, præsentarium a me petito argentum.

XANTHIA.

Ne, quæso, mihi des : sed proinde ut dixi ab-
ductum torque.

ÆACUS.

Immo in hoc ipso loco, ut coram in os tibi dicat.
Tu depone sarcinas ocius, ac vide ut nihil hic di-
cas mendaci.

BACCHUS.

Edico ut me nemo torqueat, qui sum immorta-
lis : sin, tua culpa tibi evenire putato, quidquid
evenerit mali.

ÆACUS.

Quid ais?

BACCHUS.

Aio me immortalem esse, Bacchum, Jovis fi-
lium : hunc autem esse servum.

ΑΙΑΚΟΣ.
Ταῦτ' ἀκούεις;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Φήμ' ἐγώ.
Καὶ πολύ γε μᾶλλόν ἐστι μαστιγωτέος·
εἴπερ θεὸς γάρ ἐστιν, οὐκ αἰσθήσεται.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
636 Τί δῆτ', ἐπειδὴ καὶ σὺ φῂς εἶναι θεὸς,
οὐ καὶ σὺ τύπτει τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Δίκαιος ὁ λόγος· χὠπότερόν ἂν νῷν ἴδῃς
κλαύσαντα πρότερον ἢ προτιμήσαντά τι
τυπτόμενον, εἶναι τοῦτον ἡγοῦ μὴ θεόν.
ΑΙΑΚΟΣ.
640 Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ εἶ σὺ γεννάδας ἀνήρ·
χωρεῖς γὰρ εἰς τὸ δίκαιον. Ἀποδύεσθε δή.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Πῶς οὖν βασανιεῖς νὼ δικαίως;
ΑΙΑΚΟΣ.
Ῥᾳδίως·
πληγὴν παρὰ πληγὴν ἑκάτερον.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Καλῶς λέγεις.
ΑΙΑΚΟΣ.
Ἰδού.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Σκόπει νυν ἤν μ' ὑποκινήσαντ' ἴδῃς.
ΑΙΑΚΟΣ.
645 Ἤδη 'πάταξά σ'.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὐ μὰ Δί'.
ΑΙΑΚΟΣ.
Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖς.
Ἀλλ' εἶμ' ἐπὶ τονδὶ καὶ πατάξω.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Πηνίκα;
ΑΙΑΚΟΣ.
Καὶ δὴ 'πάταξα.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Κᾆτα πῶς οὐκ ἔπταρον;
ΑΙΑΚΟΣ.
Οὐκ οἶδα· τουδὶ δ' αὖθις ἀποπειράσομαι.
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὔκουν ἀνύσεις; Ἰατταταῖ.
ΑΙΑΚΟΣ.
Τί τάτταταῖ;
650 μῶν ὠδυνήθης;
ΞΑΝΘΙΑΣ.
Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἐφρόντισα
ὁπόθ' Ἡράκλεια τἀν Διομείοις γίγνεται.
ΑΙΑΚΟΣ.
Ἄνθρωπος ἱερός. Δεῦρο πάλιν βαδιστέον.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἰοὺ ἰού.

ÆACUS.
Hæccine audis?
XANTHIA.
Profecto audio; et multo magis est flagris cædendus. Si enim deus est, non sentiet.
BACCHUS.
Quidni igitur, siquidem et tu ais deum te esse, tu quoque pariter mecum plagas accipis?
XANTHIA.
Justa est hæc oratio. Utrum autem nostrûm videris priorem plorare, aut rationem aliquam habere verberum, hunc tu pro deo ne habeas.
ÆACUS.
Procul dubio tu generosus es homo: nam non refugis id quod justum est. Exuite jam vestes.
XANTHIA.
Quomodo igitur quæstionem exercebis, ut par est?
ÆACUS.
Facile: alternis plagas accipietis.
XANTHIA.
Recte autumas.
ÆACUS.
En accipe!
XANTHIA.
Specta an me videas commoveri.
ÆACUS.
Jam percussi te.
XANTHIA.
Minume hercle.
ÆACUS.
Nec mihi videris sensisse. Sed ad hunc ibo et percutiam eum.
BACCHUS.
Quando tandem?
ÆACUS.
Atqui jam percussi.
BACCHUS.
Quomodo ergo non sternutavi?
ÆACUS.
Nescio: hunc rursus tentabo.
XANTHIA.
Nonne igitur properabis? Iattatæ!
ÆACUS.
Quid sibi volt hoc *iattatæ?* num doluisti?
XANTHIA.
Non hercle. Sed cogitabam, quando Diomenses Herculis festum celebrant.
ÆACUS.
Hominem religiosum! huc rursus eundum.
BACCHUS.
Hei, hei!

ΑΙΑΚΟΣ.

Τί ἐστιν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἱππέας ὁρῶ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Τί δῆτα κλάεις;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κρομμύων ὀσφραίνομαι.

ΑΙΑΚΟΣ.

655 Ἐπεὶ προτιμᾷς γ' οὐδέν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐδέν μοι μέλει.

ΑΙΑΚΟΣ.

Βαδιστέον τἄρ' ἐστὶν ἐπὶ τονδὶ πάλιν·

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οἴμοι.

ΑΙΑΚΟΣ.

Τί ἔστι;

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τὴν ἄκανθαν ἔξελε.

ΑΙΑΚΟΣ.

Τί τὸ πρᾶγμα τουτί; δεῦρο πάλιν βαδιστέον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἄπολλον, ὅς που Δῆλον ἢ Πύθων' ἔχεις.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

660 Ἤλγησεν· οὐκ ἤκουσας;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐκ ἔγωγ', ἐπεὶ
ἴαμβον Ἱππώνακτος ἀνεμιμνησκόμην.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Οὐδὲν ποιεῖς γάρ, ἀλλὰ τὰς λαγόνας σπόδει.

ΑΙΑΚΟΣ.

Μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἤδη πάρεχε τὴν γαστέρα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πόσειδον —

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἤλγησέν τις.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

665 ὃς Αἰγαίου πρωνὸς ἢ γλαυκᾶς μέδεις
ἁλὸς ἐν βένθεσιν.

ΑΙΑΚΟΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαί πω μαθεῖν
ὁπότερος ὑμῶν ἐστι θεός. Ἀλλ' εἴσιτον·
670 ὁ δεσπότης γὰρ αὐτὸς ὑμᾶς γνώσεται
χἠ Φερσέφατθ', ἅτ' ὄντε κἀκείνω θεώ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὀρθῶς λέγεις· ἐβουλόμην δ' ἂν τοῦτό σε
πρότερον ποιῆσαι, πρὶν ἐμὲ τὰς πληγὰς λαβεῖν.

ΧΟΡΟΣ.

675 Μοῦσα χορῶν ἱερῶν ἐπίβηθι καὶ ἔλθ' ἐπὶ τέρψιν ἀοιδᾶς [ἐμᾶς, Στρ.
τὸν πολὺν ὀψομένη λαῶν ὄχλον, οὗ σοφίαι
μυρίαι κάθηνται,
φιλοτιμότεραι Κλεοφῶντος, ἐφ' οὗ δὴ χείλεσιν ἀμφιλάλοις

ÆACUS.

Quid est?

BACCHUS.

Equites video.

ÆACUS.

Quid itaque fles?

BACCHUS.

Cepas olfacio.

ÆACUS.

Nimirum verbera nihili facis.

BACCHUS.

Nihil curo.

ÆACUS.

Eundum igitur est ad hunc rursus.

XANTHIA.

Hei mihi!

ÆACUS.

Quid est?

XANTHIA.

Spinam hanc mihi exime.

ÆACUS.

Quid hoc rei est? huc rursus eundum.

BACCHUS.

Apollo, qui forte nunc Delum aut Delphos incolis!

XANTHIA.

Indoluit. Nonne vidisti?

BACCHUS.

Haud ego quidem : nam iambi Hipponactis reminiscebar.

XANTHIA.

Namque nihil efficis : sed ilia cæde.

ÆACUS.

Nihil profecto efficio. Sed jam præbe ventrem.

BACCHUS.

Neptune —

XANTHIA.

Indoluit nonnemo.

BACCHUS.

qui Ægæum promontorium, aut cæruleum moderaris salum in fundo.

ÆACUS.

Neutiquam, ita me Ceres amet, cognoscere possum, uter vestrûm sit deus. Sed ingredimini : nam herus ipse vos cognoscet, et Proserpina, quum sint dii ipsi etiam.

BACCHUS.

Recte autumas. Vellem autem hoc te prius fecisse, antequam plagas acciperem.

CHORUS.

Ad sacros choros ades, Musa, et veni ut delecteris carmine meo, visura numerosam populorum multitudinem, ubi sapientiæ innumeræ sedent, ambitiosiores Cleophonte : cujus in labris garru-

680 δεινὸν ἐπιβρέμεται
Θρῃκία χελιδὼν,
ἐπὶ βάρβαρον ἑζομένη πέταλον·
ῥύζει δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνιον νόμον, ὡς ἀπολεῖται,
685 κἂν ἴσαι γένωνται.
Τὸν ἱερὸν χορὸν δίκαιόν ἐστι χρηστὰ τῇ πόλει
ξυμπαραινεῖν καὶ διδάσκειν. Πρῶτον οὖν ἡμῖν δοκεῖ
ἐξισῶσαι τοὺς πολίτας κἀφελεῖν τὰ δείματα.
Κεἴ τις ἥμαρτε σφαλείς τι Φρυνίχου παλαίσμασιν,
690 ἐγγενέσθαι φημὶ χρῆναι τοῖς ὀλισθοῦσιν τότε
αἰτίαν ἐκθεῖσι λῦσαι τὰς πρότερον ἁμαρτίας.
Εἶτ' ἄτιμόν φημι χρῆναι μηδέν' εἶν' ἐν τῇ πόλει.
Καὶ γὰρ αἰσχρόν ἐστι τοὺς μὲν ναυμαχήσαντας μίαν
καὶ Πλαταιᾶς εὐθὺς εἶναι κἀντὶ δούλων δεσπότας.
695 Κοὐδὲ ταῦτ' ἔγωγ' ἔχοιμ' ἂν μὴ οὐ καλῶς φάσκειν ἔχειν,
ἀλλ' ἐπαινῶ· μόνα γὰρ αὐτὰ νοῦν ἔχοντ' ἐδράσατε.
Πρὸς δὲ τούτοις εἰκὸς ὑμᾶς, οἳ μεθ' ὑμῶν πολλὰ δὴ
χοἰ πατέρες ἐναυμάχησαν καὶ προσήκουσιν γένει,
τὴν μίαν ταύτην παρεῖναι ξυμφορὰν αἰτουμένοις.
700 Ἀλλὰ τῆς ὀργῆς ἀνέντες, ὦ σοφώτατοι φύσει,
πάντας ἀνθρώπους ἑκόντες συγγενεῖς κτησώμεθα
κἀπιτίμους καὶ πολίτας, ὅστις ἂν ξυνναυμαχῇ.
Εἰ δὲ τοῦτ' ὀγκωσόμεσθα κἀποσεμνυνούμεθα
τὴν πόλιν, καὶ ταῦτ' ἔχοντες κυμάτων ἐν ἀγκάλαις,
705 ὑστέρῳ χρόνῳ ποτ' αὖθις εὖ φρονεῖν οὐ δόξομεν.
Εἰ δ' ἐγὼ ὀρθὸς ἰδεῖν βίον ἀνέρος ἢ τρόπον ὅστις ἔτ' οἰμώ-
οὐ πολὺν οὐδ' ὁ πίθηκος οὗτος ὁ νῦν ἐνοχλῶν, [ξεται, Ἀντ.
Κλειγένης ὁ μικρὸς,
710 ὁ πονηρότατος βαλανεὺς ὁπόσοι κρατοῦσι κυκησιτέφρου
ψευδολίτρου κονίας
καὶ Κιμωλίας γῆς,
χρόνον ἐνδιατρίψει· ἰδὼν δὲ τάδ' οὐκ
715 εἰρηνικὸς ἔσθ', ἵνα μή ποτε κἀποδυθῇ μεθύων ἄ-
νευ ξύλου βαδίζων.
Πολλάκις γ' ἡμῖν ἔδοξεν ἡ πόλις πεπονθέναι
ταυτὸν ἔς τε τῶν πολιτῶν τοὺς καλούς τε κἀγαθοὺς,
720 ἔς τε τἀρχαῖον νόμισμα καὶ τὸ καινὸν χρυσίον.
Οὔτε γὰρ τούτοισιν οὖσιν οὐ κεκιβδηλευμένοις,
ἀλλὰ καλλίστοις ἁπάντων, ὡς δοκεῖ, νομισμάτων,
καὶ μόνοις ὀρθῶς κοπεῖσι καὶ κεκωδωνισμένοις
ἔν τε τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς βαρβάροισι πανταχοῦ,
725 χρώμεθ' οὐδὲν, ἀλλὰ τούτοις τοῖς πονηροῖς χαλκίοις,
χθές τε καὶ πρώην κοπεῖσι τῷ κακίστῳ κόμματι,
τῶν πολιτῶν θ' οὓς μὲν ἴσμεν εὐγενεῖς καὶ σώφρονας
ἄνδρας ὄντας καὶ δικαίους καὶ καλούς τε κἀγαθοὺς,
καὶ τραφέντας ἐν παλαίστραις καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ,
730 προυσελοῦμεν, τοῖς δὲ χαλκοῖς καὶ ξένοις καὶ πυρρίαις
καὶ πονηροῖς κἀκ πονηρῶν εἰς ἅπαντα χρώμεθα
ὑστάτοις ἀφιγμένοισιν, οἷσιν ἡ πόλις πρὸ τοῦ
οὐδὲ φαρμακοῖσιν εἰκῇ ῥᾳδίως ἐχρήσατ' ἄν.
Ἀλλὰ καὶ νῦν, ὠνόητοι, μεταβαλόντες τοὺς τρόπους,
735 χρῆσθε τοῖς χρηστοῖσιν αὖθις· καὶ κατορθώσασι γὰρ
εὔλογον κἄν τι σφαλῆτ', ἐξ ἀξίου γοῦν τοῦ ξύλου,
ἤν τι καὶ πάσχητε, πάσχειν τοῖς σοφοῖς δοκήσετε.

lis acerbe fremit Thracia hirundo, super barbaro folio sessitans: cantat autem lugubre lusciniæ carmen, ut sit periturus, etiamsi pares fuerint calculi.

Æquum est ut sacer chorus, quod in rem est civitatis moneat et doceat. Primum itaque videtur nobis exæquandos esse cives cum civibus, et metus adimendos: tum si quis aliquid peccaverit, deceptus Phrynichi artificiis, aio oportere facultatem esse illis, qui tunc lapsi sunt, causa dicta, diluendi priora peccata. Præterea neminem in civitate aio oportere ab honoribus excludi. Etenim turpe est illos, qui semel interfuerunt prælio navali, et Platæenses statim fieri, et dominos pro servis. Equidem nec istud negare possim recte se habere; verum laudo: hæc sola sapienter fecistis. Præterea æquum est vos illis, qui vobiscum sæpe jam, ut parentes eorum, interfuerunt præliis navalibus, quique genere vobis propinqui sunt, unam hanc noxam remittere, idque petentibus. Sed, o sapientissimi, ira nonnihil laxata, demus operam, ut omnes homines nobis quasi cognatos faciamus, et ut omnibus adipisci honores et esse civibus liceat, qui una decertarint prælio navali. Si autem in concedenda civitate tumidos et superbos nos gesserimus, præsertim quum in ulnis fluctuum jactemur, in posterum non recte sapere videbimur.

Quod si ego callidus sum dispicere vitam hominis et mores, qui plorabit aliquando, non diu immorabitur vel simius ille, qui nunc molestus est, pusillus Cligenes, balneator ille pessumus omnium quot tractant cinerem ex falso nitro et creta mixtum. Hoc autem quum sciat, non erit pacatus, ne forte spolietur vestibus ebrius, sine ligno incedens.

Sæpe animadvertimus civitati nostræ evenire idem circa bonos et probos cives, quod ei evenit circa veteres nummos et novos. Nam et illis, quamvis non sint adulterini, sed optumi omnium, ut constat, nummorum, et soli probe cusi, et tinnitu probati, ubique, tam apud Græcos quam barbaros, non utimur omnino: sed malis his æneis nuper cusis, notæ pessumæ. Et cives illos, quos scimus esse ingenuos et modestos, virosque justos, bonos item et probos, et educatos in palæstris et choris et musica, indignissumis contumeliis adficimus: istis autem æreis et peregrinis, et Pyrrhiis, malis et malo genere prognatis, ad omnia utimur, licet postremi venerint; quibus civitas antehac ne pro piacularibus quidem facile usa fuisset. Sed nunc saltem, o stolidi, mutatis moribus, utimini rursus bonis viris: nam hoc, si bene vobis cesserit, laudem merebitur: sin aliquid fuerit offensum, saltem ex honorato ligno pati prudentibus videbimini, si quid patiamini.

Act. IV. Sc. I.

ΑΙΑΚΟΣ.

Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, γεννάδας ἀνὴρ
ὁ δεσπότης σου.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πῶς γὰρ οὐχὶ γεννάδας,
740 ὅστις γε πίνειν οἶδε καὶ βινεῖν μόνον;

ΑΙΑΚΟΣ.

Τὸ δὲ μὴ πατάξαι σ' ἐξελεγχθέντ' ἄντικρυς,
ὅτι δοῦλος ὢν ἔφασκες εἶναι δεσπότης.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὤμωξε μέντἄν.

ΑΙΑΚΟΣ.

Τοῦτο μέντοι δουλικὸν
εὐθὺς πεποίηκας, ὅπερ ἐγὼ χαίρω ποιῶν.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

745 Χαίρεις, ἱκετεύω;

ΑΙΑΚΟΣ.

Μάλλ' ἐποπτεύειν δοκῶ,
ὅταν καταράσωμαι λάθρα τῷ δεσπότῃ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δὲ τονθορύζων, ἡνίκ' ἂν πληγὰς λαβὼν
πολλὰς ἀπίῃς θύραζε;

ΑΙΑΚΟΣ.

Καὶ τόθ' ἥδομαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δὲ πολλὰ πράττων;

ΑΙΑΚΟΣ.

Ὡς μὰ Δί' οὐδὲν οἶδ' ἐγώ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

750 Ὁμόγνιε Ζεῦ· καὶ παρακούων δεσποτῶν
ἅττ' ἂν λαλῶσι;

ΑΙΑΚΟΣ.

Μάλλὰ πλεῖν ἢ μαίνομαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δὲ τοῖς θύραζε ταῦτα καταλαλῶν;

ΑΙΑΚΟΣ.

Ἐγώ;
μὰ Δί', ἀλλ' ὅταν δρῶ τοῦτο, κἀκμιαίνομαι.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον, ἔμβαλέ μοι τὴν δεξιάν,
755 καὶ δὸς κύσαι καὐτὸς κύσον, καί μοι φράσον,
πρὸς Διός, ὃς ἡμῖν ἐστιν ὁμομαστιγίας,
τίς οὗτος οὔνδον ἐστὶ θόρυβος χἠ βοὴ
χὠ λοιδορησμός;

ΑΙΑΚΟΣ.

Αἰσχύλου κεὐριπίδου.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἆ.

ΑΙΑΚΟΣ.

Πρᾶγμα πρᾶγμα μέγα κεκίνηται μέγα
760 ἐν τοῖς νεκροῖσι καὶ στάσις πολλὴ πάνυ.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἐκ τοῦ;

ÆACUS.

Egregius vero, ita me Jupiter servator amet, est vir tuus herus.

XANTHIA.

Quomodo non egregius, qui potare et futuere tantum scit?

ÆACUS.

Illud vero annon mirum, quod te non verberaverit, mendaci palam convictum, qui servus herum te diceres?

XANTHIA.

Plorasset utique.

ÆACUS.

Istuc quidem servile illico fecisti, quod ego libenter facio.

XANTHIA.

Lubenter, obsecro?

ÆACUS.

Immo epopta esse mihi videor, quando clam hero maledico.

XANTHIA.

Quid vero, quando, acceptis plagis multis, foras abeundo mussitas?

ÆACUS.

Tunc etiam voluptate adficior.

XANTHIA.

Quid autem, quando curiosus es?

ÆACUS.

Adeo hercle, ut nihil sciam dulcius.

XANTHIA.

Pro germane Jupiter! etiamne sermones captans, quando heri colloquuntur?

ÆACUS.

Immo plus quam insano modo.

XANTHIA.

Quid demum, quando extraneis sermones illos prodis?

ÆACUS.

Pol ego, quando hoc facio, semen emittere mihi videor.

XANTHIA.

O Phœbe Apollo! injice mihi dextram, et da te osculandum, ipseque me osculare, atque dic mihi, per Jovem obsecro, qui nobis est converbero, quis iste est tumultus intus et clamor et concertatio?

ÆACUS.

Æschyli et Euripidis.

XANTHIA.

Vah!

ÆACUS.

Motus enim, motus ingens exortus est inter mortuos, et magna omnino seditio.

XANTHIA.

Quanam ex re?

ΑΙΑΚΟΣ.

Νόμος τις ἐνθάδ' ἐστὶ κείμενος
ἀπὸ τῶν τεχνῶν, ὅσαι μεγάλαι καὶ δεξιαί,
τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντέχνων
σίτησιν αὐτὸν ἐν πρυτανείῳ λαμβάνειν,
765 θρόνον τε τοῦ Πλούτωνος ἑξῆς,—

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μανθάνω.

ΑΙΑΚΟΣ.

ἕως ἀφίκοιτο τὴν τέχνην σοφώτερος
ἕτερός τις αὐτοῦ· τότε δὲ παραχωρεῖν ἔδει.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δῆτα τουτὶ τεθορύβηκεν Αἰσχύλον;

ΑΙΑΚΟΣ.

Ἐκεῖνος εἶχε τὸν τραγῳδικὸν θρόνον,
770 ὡς ὢν κράτιστος τὴν τέχνην.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Νυνὶ δὲ τίς;

ΑΙΑΚΟΣ.

Ὅτε δὴ κατῆλθ' Εὐριπίδης, ἐπεδείκνυτο
τοῖς λωποδύταις καὶ τοῖς βαλλαντιοτόμοις
καὶ τοῖσι πατραλοίαισι καὶ τοιχωρύχοις,
ὅπερ ἔστ' ἐν Ἅδου πλῆθος, οἱ δ' ἀκροώμενοι
775 τῶν ἀντιλογιῶν καὶ λυγισμῶν καὶ στροφῶν
ὑπερεμάνησαν, κἀνόμισαν σοφώτατον·
κἄπειτ' ἐπαρθεὶς ἀντελάβετο τοῦ θρόνου,
ἵν' Αἰσχύλος καθῆστο.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Κοὐκ ἐβάλλετο;

ΑΙΑΚΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ὁ δῆμος ἀνεβόα κρίσιν ποιεῖν
780 ὁπότερος εἴη τὴν τέχνην σοφώτερος.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ὁ τῶν πανούργων;

ΑΙΑΚΟΣ.

Νὴ Δί', οὐράνιόν γ' ὅσον.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Μετ' Αἰσχύλου δ' οὐκ ἦσαν ἕτεροι σύμμαχοι;

ΑΙΑΚΟΣ.

Ὀλίγον τὸ χρηστόν ἐστιν, ὥσπερ ἐνθάδε.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δῆθ' ὁ Πλούτων δρᾶν παρασκευάζεται;

ΑΙΑΚΟΣ.

785 Ἀγῶνα ποιεῖν αὐτίκα μάλα καὶ κρίσιν
κἄλεγχον αὐτῶν τῆς τέχνης.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Κἄπειτα πῶς
οὐ καὶ Σοφοκλέης ἀντελάβετο τοῦ θρόνου;

ΑΙΑΚΟΣ.

Μὰ Δί' οὐκ ἐκεῖνος, ἀλλ' ἔκυσε μὲν Αἰσχύλον,
ὅτε δὴ κατῆλθε, κἀνέβαλε τὴν δεξιάν,
790 κἀκεῖνος ὑπεχώρησεν αὐτῷ τοῦ θρόνου·
νυνὶ δ' ἔμελλεν, ὡς ἔφη Κλειδημίδης,
ἔφεδρος καθεδεῖσθαι· κἂν μὲν Αἰσχύλος κρατῇ,

ÆACUS.

Lex quædam hic statuta est, ut ex artibus majoribus et elegantioribus ille, qui est præstantissumus sui generis artificum, in prytaneo cibum capiat, sedemque proxume a Plutone habeat, —

XANTHIA.

Intellego.

ÆACUS.

usquedum veniat in ea arte sapientior ipso alius quispiam : tunc autem loco cedere oportet.

XANTHIA.

Cur autem hoc turbavit Æschylum?

ÆACUS.

Tenebat ille tragicum solium, ut qui esset præstantissumus in ista arte.

XANTHIA.

Nunc vero quis?

ÆACUS.

Euripides quum primum huc descendit, edidit specimen artis grassatoribus, et crumenisecis, et parricidis, et parietum perfossoribus, quorum hominum apud inferos vilissima est annona : illi autem audientes contrarias disputationes, et flexuras, et strophas, summopere insanierunt ejus amore, et sapientissumum judicarunt : deinde fiducia elatus capessit solium, ubi Æschylus sedebat.

XANTHIA.

Et lapidibus non fuit impetitus?

ÆACUS.

Non hercle : sed multitudo clamabat judicio decernendum esse, uter artis peritia excelleret.

XANTHIA.

Scilicet sceleratorum illorum?

ÆACUS.

Et pol altissumo clamore.

XANTHIA.

Æschylo vero non adsistebant adjutores alii quispiam?

ÆACUS.

Bonorum exiguus est numerus, ut hic etiam.

XANTHIA.

Quid ergo Pluto facere cogitat?

ÆACUS.

Certamen quamprimum committere, comparationemque et probationem instituere eorum in arte peritiæ.

XANTHIA.

Sed qui factum, ut sibi non Sophocles vindicaret solium?

ÆACUS.

Haudquaquam ille hercle. Sed quum primum huc advenit, osculatus est Æschylum, et injecit ei dextram; atque ille sponte ei cessisset solium. Nunc autem sedet, ut ait Clidemides, observator certaminis : et si Æschylus vicerit, continebit

ἕξειν κατὰ χώραν· εἰ δὲ μὴ, περὶ τῆς τέχνης
διαγωνιεῖσθ' ἔφασκε πρός γ' Εὐριπίδην.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

795 Τὸ χρῆμ' ἄρ' ἔσται;

ΑΙΑΚΟΣ.

Νὴ Δί', ὀλίγον ὕστερον.
Κἀνταῦθα δὴ τὰ δεινὰ κινηθήσεται.
Καὶ γὰρ ταλάντῳ μουσικὴ σταθμήσεται.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Τί δέ; μειαγωγήσουσι τὴν τραγῳδίαν;

ΑΙΑΚΟΣ.

Καὶ κανόνας ἐξοίσουσι καὶ πήχεις ἐπῶν,
800 καὶ πλαίσια ξύμπτυκτα πλινθεύσουσί γε
καὶ διαμέτρους καὶ σφῆνας. Ὁ γὰρ Εὐριπίδης
κατ' ἔπος βασανιεῖν φησι τὰς τραγῳδίας.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Ἦ που βαρέως οἶμαι τὸν Αἰσχύλον φέρειν.

ΑΙΑΚΟΣ.

Ἔβλεψε δ' οὖν ταυρηδὸν ἐγκύψας κάτω.

ΞΑΝΘΙΑΣ.

805 Κρινεῖ δὲ δὴ τίς ταῦτα;

ΑΙΑΚΟΣ.

Τοῦτ' ἦν δύσκολον·
σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ἀπορίαν εὑρισκέτην.
Οὔτε γὰρ Ἀθηναίοισι συνέβαιν' Αἰσχύλος —

ΞΑΝΘΙΑΣ.

Πολλοὺς ἴσως ἐνόμιζε τοὺς τοιχωρύχους.

ΑΙΑΚΟΣ.

λῆρόν τε τἄλλ' ἡγεῖτο τοῦ γνῶναι πέρι
810 φύσεις ποιητῶν· εἶτα τῷ σῷ δεσπότῃ
ἐπέτρεψαν, ὁτιὴ τῆς τέχνης ἔμπειρος ἦν.
Ἀλλ' εἰσίωμεν· ὡς ὅταν γ' οἱ δεσπόται
ἐσπουδάκωσι, κλαύμαθ' ἡμῖν γίγνεται.

ΧΟΡΟΣ.

Ἦ που δεινὸν ἐριβρεμέτας χόλον ἔνδοθεν ἕξει,
815 ἡνίκ' ἂν ὀξυλάλου περ ἴδῃ θήγοντος ὀδόντας
ἀντιτέχνου· τότε δὴ μανίας ὑπὸ δεινῆς
ὄμματα στροβήσεται.
Ἔσται δ' ἱππολόφων τε λόγων κορυθαίολα νείκη,
σχινδαλάμων τε παραξόνια, σμιλεύματά τ' ἔργων,
820 φωτὸς ἀμυνομένου φρενοτέκτονος ἀνδρὸς
ῥήμαθ' ἱπποβάμονα.
Φρίξας δ' αὐτοκόμου λοφιᾶς λασιαύχενα χαίταν,
δεινὸν ἐπισκύνιον ξυνάγων βρυχώμενος ἥσει
ῥήματα γομφοπαγῆ, πινακηδὸν ἀποσπῶν
825 γηγενεῖ φυσήματι·
ἔνθεν δὴ στοματουργὸς ἐπῶν βασανίστρια λίσπη
γλῶσσ', ἀνελισσομένη φθονεροὺς κινοῦσα χαλινοὺς,
ῥήματα δαιομένη καταλεπτολογήσει
πλευμόνων πολὺν πόνον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

830 Οὐκ ἂν μεθείμην τοῦ θρόνου, μὴ νουθέτει.
Κρείττων γὰρ εἶναί φημι τούτου τὴν τέχνην.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αἰσχύλε, τί σιγᾷς; αἰσθάνει γὰρ τοῦ λόγου.

se in suo loco: sin minus, de artis peritia decertaturum se dixit cum Euripide.

XANTHIA.

Hoc ergo fiet?

ÆACUS.

Edepol non ita multo post; et quidem hoc ipso in loco, horrendum illud certamen exorietur. Etenim in trutina perpendetur ars musica.

XANTHIA.

Quid? tragœdiamne ad libram appendent?

ÆACUS.

Et regulas efferent et normas versuum, et quadrata plicatilia qualia sunt lateres formantium, et diametros et cuneos. Nam Euripides tragœdias se examinaturum ait, singulis seorsum sumtis versibus.

XANTHIA.

Mirum ni graviter ista ferat Æschylus.

ÆACUS.

Ideo torvum intuebatur, capite in terram demisso.

XANTHIA.

Quis vero judex erit?

ÆACUS.

Hoc difficile erat: nam sapientum virorum magnam deprehenderunt penuriam. Neque enim Æschylo cum Atheniensibus conveniebat, —

XANTHIA.

Multos forte inter eos esse putabat perfossores parietum.

ÆACUS.

præterea nihil nisi meras nugas eos censebat in dignoscendis poetarum ingeniis. Rem deinde commiserunt hero tuo, quia peritus artis erat. Sed ingrediamur. Nam quum majori studio quidpiam agunt heri nostri, parata nobis sunt verbera.

CHORUS.

Mirabor, ni vir grandiloquus horrendam iram in præcordiis foveat, quando celerem loquacitatem animadvertet dentes exacuentis adversarii: tum demum præ furore acerrimo oculos distorquebit. Exsistent autem verborum alte cristatorum galeatæ et veloces concertationes, scindularumque subtilium audaces rotationes, et ramenta operum, refutante altero viro artificis ingeniosi verba sesquipedalia. Tum iste erigens comantis cervicis hirsutam setam, horribile supercilium contrahens, rugiens emittet verba compaginata, tanquam tabulas ea revellens, giganteo spiritu. Hinc jam dicendi magistra, versuum examinatrix, lubrica lingua, volubilis invidiosos concutiens frenos, concidens adversarii verba, minutatim refellet pulmonum plurimum laborem.

EURIPIDES.

Non a solio desistam, ne adhorteris: nam isto me potiorem esse aio in arte nostra.

BACCHUS.

Æschyle, quid taces? non enim te fugiunt hæc dicta.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀποσεμνυνεῖται πρῶτον, ἅπερ ἑκάστοτε
ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐτερατεύετο.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

835 Ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, μὴ μεγάλα λίαν λέγε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐγᾦδα τοῦτον καὶ διέσκεμμαι πάλαι,
ἄνθρωπον ἀγριοποιὸν, αὐθαδόστομον,
ἔχοντ' ἀχάλινον ἀκρατὲς ἀθύρωτον στόμα,
ἀπεριλάλητον, κομποφακελορρήμονα.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

840 Ἄληθες, ὦ παῖ τῆς ἀρουραίας θεοῦ;
σὺ δή με ταῦτ', ὦ στωμυλιοσυλλεκτάδη
καὶ πτωχοποιὲ καὶ ῥακιοσυρραπτάδη;
ἀλλ' οὔ τι χαίρων αὔτ' ἐρεῖς.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Παῦ', Αἰσχύλε,
καὶ μὴ πρὸς ὀργὴν σπλάγχνα θερμήνῃς κότῳ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

845 Οὐ δῆτα, πρίν γ' ἂν τοῦτον ἀποφήνω σαφῶς
τὸν χωλοποιὸν, οἷος ὢν θρασύνεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἄρν' ἄρνα μέλαιναν παῖδες ἐξενέγκατε·
τυφὼς γὰρ ἐκβαίνειν παρασκευάζεται.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ὦ Κρητικὰς μὲν συλλέγων μονῳδίας,
850 γάμους δ' ἀνοσίους εἰσφέρων εἰς τὴν τέχνην, —

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐπίσχες οὗτος, ὦ πολυτίμητ' Αἰσχύλε.
Ἀπὸ τῶν χαλαζῶν δ', ὦ πονήρ' Εὐριπίδη,
ἄπαγε σεαυτὸν ἐκποδὼν, εἰ σωφρονεῖς,
ἵνα μὴ κεφαλαίῳ τὸν κρόταφόν σου ῥήματι
855 θενὼν ὑπ' ὀργῆς ἐκχέῃ τὸν Τήλεφον·
σὺ δὲ μὴ πρὸς ὀργὴν, Αἰσχύλ', ἀλλὰ πραόνως
ἔλεγχ', ἐλέγχου· λοιδορεῖσθαι δ' οὐ θέμις
ἄνδρας ποιητὰς ὥσπερ ἀρτοπώλιδας.
Σὺ δ' εὐθὺς ὥσπερ πρῖνος ἐμπρησθεὶς βοᾷς.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

860 Ἕτοιμός εἰμ' ἔγωγε, κοὐκ ἀναδύομαι,
δάκνειν, δάκνεσθαι πρότερος, εἰ τούτῳ δοκεῖ,
τἄπη, τὰ μέλη, τὰ νεῦρα τῆς τραγῳδίας,
καὶ νὴ Δί' τὸν Πηλῆ γε καὶ τὸν Αἴολον
καὶ τὸν Μελέαγρον, κἄτι μάλα τὸν Τήλεφον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

865 Σὺ δὲ δὴ τί βουλεύει ποιεῖν; λέγ', Αἰσχύλε.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἐβουλόμην μὲν οὐκ ἐρίζειν ἐνθάδε·
οὐκ ἐξ ἴσου γάρ ἐστιν ἀγὼν νῷν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί δαί;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ὅτι ἡ ποίησις οὐχὶ συντέθνηκέ μοι,
τούτῳ δὲ συντέθνηκεν, ὥσθ' ἕξει λέγειν.
870 Ὅμως δ' ἐπειδή σοι δοκεῖ, δρᾶν ταῦτα χρή.

EURIPIDES.

Cum gravitate aliquamdiu stabit tacitus primo, id quod identidem in tragœdiis factitabat præstigiator ille.

BACCHUS.

O bone, ne nimis magna loquere.

EURIPIDES.

Ego hunc novi, et dudum perspexi, hominem feros fingentem mores, contumaci præditum, effreni, impotenti, et bipatenti ore, sine ullo modo loquentem, turgida verba cumulatim fundentem.

ÆSCHYLUS.

Itane, o fili rusticæ divæ? tu in me hæc dicis, o blateramentorum collector, et mendicorum fictor, et pannorum consutor? at faxo ut cum magno tuo malo dixeris.

BACCHUS.

Desine, Æschyle, neve excandescas iracundia.

ÆSCHYLUS.

Minime vero, priusquam ostendero perspicue, qualis homo sit iste claudorum fictor, qui nunc adeo ferox est.

BACCHUS.

Nigram, pueri, nigram pecudem efferte; nam turbo erumpere conatur.

ÆSCHYLUS.

O qui Creticas colligis monodias, nuptiasque nefarias infers in artem!

BACCHUS.

Reprime te, o valde honorande Æschyle: tu vero, o ærumnose Euripide, si sapis, a grandinibus remove te ocius, ne grandiori verbo tempora tibi feriens præ iracundia, excutiat Telephum. At tu, Æschyle, non iracunde, sed leniter argue et arguitor. Conviciari autem non decet viros poetas, tanquam mulieres quæ panem vendunt: tu vero statim vociferaris eodem strepitu, quo ilex incensus.

EURIPIDES.

Equidem paratus sum, et non refugio, mordere, aut morderi prior, si huic videtur, in versibus, in melicis, in tragœdiæ nervis et mehercle in Peleo, et Æolo, et Meleagro, immo etiam in ipso Telepho.

BACCHUS.

Tu vero quid cogitas facere? dic, Æschyle.

ÆSCHYLUS.

Voluissem quidem hic non contendere: nam ex æquo nobis non est certamen.

BACCHUS.

Quid ita?

ÆSCHYLUS.

Quia mea poesis mecum non interiit: quæ autem fecit ille, cum eo interiere, ut quæ dicat habiturus sit. Tamen, quoniam tibi videtur, mos tibi gerendus est.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι νυν λιβανωτὸν δεῦρό τις καὶ πῦρ δότω,
ὅπως ἂν εὔξωμαι πρὸ τῶν σοφισμάτων,
ἀγῶνα κρῖναι τόνδε μουσικώτατα·
ὑμεῖς δὲ ταῖς Μούσαις τι μέλος ὑπᾴσατε.

ΧΟΡΟΣ.

875 Ὦ Διὸς ἐννέα παρθένοι ἁγναὶ
Μοῦσαι, λεπτολόγους ξυνετὰς φρένας αἳ καθορᾶτε
ἀνδρῶν γνωμοτύπων, ὅταν εἰς ἔριν ὀξυμερίμνοις
ἔλθωσι στρεβλοῖσι παλαίσμασιν ἀντιλογοῦντες,
ἔλθετ' ἐποψόμεναι δύναμιν
880 δεινοτάτοιν στομάτοιν πορίσασθαι
ῥήματα καὶ παραπρίσματ' ἐπῶν.
Νῦν γὰρ ἀγὼν σοφίας ὁ μέγας χωρεῖ πρὸς ἔργον ἤδη.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

885 Εὔχεσθε δὴ καὶ σφώ τι, πρὶν τἄπη λέγειν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Δήμητερ ἡ θρέψασα τὴν ἐμὴν φρένα,
εἶναί με τῶν σῶν ἄξιον μυστηρίων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι νυν ἐπίθες δὴ καὶ σὺ λιβανωτόν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καλῶς·
ἕτεροι γάρ εἰσιν οἷσιν εὔχομαι θεοῖς.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

890 Ἴδιοί τινές σου, κόμμα καινόν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ μάλα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι νυν προσεύχου τοῖσιν ἰδιώταις θεοῖς.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αἰθὴρ, ἐμὸν βόσκημα, καὶ γλώττης στρόφιγξ,
καὶ ξύνεσι καὶ μυκτῆρες ὀσφραντήριοι,
ὀρθῶς μ' ἐλέγχειν ὧν ἂν ἅπτωμαι λόγων.

ΧΟΡΟΣ.

895 Καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν — Στρ.
παρὰ σοφοῖν ἀνδροῖν ἀκοῦσαι τίνα λόγων
ἔπιτε δαΐαν ὁδόν.
Γλῶττα μὲν γὰρ ἠγρίωται,
λῆμα δ' οὐκ ἄτολμον ἀμφοῖν,
οὐδ' ἀκίνητοι φρένες.
900 Προσδοκᾶν οὖν εἰκός ἐστι
τὸν μὲν ἀστεῖόν τι λέξειν
καὶ κατερρινημένον,
τὸν δ' ἀνασπῶντ' αὐτοπρέμνοις
τοῖς λόγοισιν
ἐμπεσόντα συσκεδᾶν πολ-
λὰς ἀλινδήθρας ἐπῶν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

905 Ἀλλ' ὡς τάχιστα χρὴ λέγειν· οὕτω δ' ὅπως ἐρεῖτον
ἀστεῖα, καὶ μήτ' εἰκόνας, μήθ' οἷ' ἂν ἄλλος εἴποι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ μὴν ἐμαυτὸν μέν γε, τὴν ποίησιν οἷός εἰμι,
ἐν τοῖσιν ὑστάτοις φράσω, τοῦτον δὲ πρῶτ' ἐλέγξω,

BACCHUS.

Agedum thus aliquis huc et ignem mihi det, ut, antequam hi argutentur, preces concipiam, ut certamen istuc quam scitissime decidam. Vos vero Musis carmen aliquod accinite.

CHORUS.

Jovis o novem filiæ virgines, castæ Musæ, quæ subtiles in disserendo adspicitis solertes mentes virorum sententias procudentium, siquando in arenam cum suis acute excogitatis descendant versutisque artibus luctatoriis, contradicendo inter se certaturi; adeste inspecturæ vim duorum facundissimorum orium, et præbete grandia verba, et subtilem scobem versuum. Nunc enim magnum illud sapientiæ certamen incipit.

BACCHUS.

Precamini jam vos etiam aliquid, priusquam versus recitetis.

ÆSCHYLUS.

O Ceres, quæ meam mentem aluisti, effice me dignum tuis mysteriis.

BACCHUS.

Tu etiam sume thus et in ignem inde.

EURIPIDES.

Recte : sunt enim alii dii, quos ego invoco.

BACCHUS.

Peculiaresne quipiam tibi, et novæ notæ?

EURIPIDES.

Admodum.

BACCHUS.

Age ergo, invoca peculiares tuos deos.

EURIPIDES.

Æther, meum pabulum, et linguæ volubilitas, et intellegentia, et nares olfactoriæ, adsuite ut recte redarguam dicta, quæ carpere aggrediar.

CHORUS.

Et nos quidem avemus ex vobis viris sapientibus audire, quam sitis inituri sermonum viam in certamine. Etenim lingua vobis efferari cœpit, animusque haud ignavus ambobus est, nec pigra mens. Par est igitur ut speremus alterum quidem aliquid urbani et limati dicturum : alterum autem convellentem illud, prægrandibus verbis irruendo, dissipaturum multas verborum tricas.

BACCHUS.

Sed ocius oportet orationes incipere, ita tamen ut dicatis urbana, et nec imagines, nec qualia possit alius dicere.

EURIPIDES.

Equidem de me ipso, qualis poeta sim, dicam postremo loco : primo autem ostendam hunc fuisse

ὡς ἦν ἀλαζὼν καὶ φέναξ, οἵοις τε τοὺς θεατὰς
910 ἐξηπάτα, μώρους λαβὼν παρὰ Φρυνίχῳ τραφέντας.
Πρώτιστα μὲν γὰρ ἕνα τιν' ἂν καθῖσεν ἐγκαλύψας,
Ἀχιλλέα τιν', ἢ Νιόβην, τὸ πρόσωπον οὐχὶ δεικνὺς,
πρόσχημα τῆς τραγῳδίας, γρύζοντας οὐδὲ τουτί· —

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὐ δῆθ'.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ὁ δὲ χορός γ' ἤρειδεν ὁρμαθοὺς ἂν
915 μελῶν ἐφεξῆς τέτταρας ξυνεχῶς ἄν· οἱ δ' ἐσίγων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ, καί με τοῦτ' ἔτερπεν
οὐχ ἧττον ἢ νῦν οἱ λαλοῦντες.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἠλίθιος γὰρ ἦσθα,
σάφ' ἴσθι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κἀμαυτῷ δοκῶ. Τί δὲ ταῦτ' ἔδρασ' ὁ δεῖνα;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὑπ' ἀλαζονείας, ἵν' ὁ θεατὴς προσδοκῶν καθοῖτο,
920 ὁπόθ' ἡ Νιόβη τι φθέγξεται· τὸ δρᾶμα δ' ἂν διῄει.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὢ παμπόνηρος, οἷ' ἄρ' ἐφενακιζόμην ὑπ' αὐτοῦ.
Τί σκορδινᾷ καὶ δυσφορεῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὅτι αὐτὸν ἐξελέγχω.
Κἄπειτ' ἐπειδὴ ταῦτα ληρήσειε καὶ τὸ δρᾶμα
ἤδη μεσοίη, ῥήματ' ἂν βόεια δώδεκ' εἶπεν,
925 ὀφρῦς ἔχοντα καὶ λόφους, δείν' ἄττα μορμορωπὰ,
ἄγνωτα τοῖς θεωμένοις.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Οἴμοι τάλας.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Σιώπα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σαφὲς δ' ἂν εἶπεν οὐδεέν, —

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὴ πρῖε τοὺς ὀδόντας.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

ἀλλ' ἢ Σκαμάνδρους, ἢ τάφρους, ἢ 'π' ἀσπίδων ἐπόντας
γρυπαέτους χαλκηλάτους, καὶ ῥήμαθ' ἱππόκρημνα,
930 ἃ ξυμβαλεῖν οὐ ῥᾴδι' ἦν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς, ἐγὼ γοῦν
ἤδη ποτ' ἐν μακρῷ χρόνῳ νυκτὸς διηγρύπνησα
τὸν ξουθὸν ἱππαλεκτρυόνα ζητῶν, τίς ἐστιν ὄρνις.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Σημεῖον ἐν ταῖς ναυσὶν, ὦμαθέστατ', ἐνεγέγραπτο.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγὼ δὲ τὸν Φιλοξένου γ' ᾤμην Ἔρυξιν εἶναι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

935 Εἶτ' ἐν τραγῳδίαις ἐχρῆν κἀλεκτρυόνα ποιῆσαι;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Σὺ δ', ὦ θεοῖσιν ἐχθρὲ, ποῖ' ἄττ' ἐστὶν ἅττ' ἐποίεις;

jactatorem et impostorem, quibusque rebus spectatores deceperit, quos fatuos acceperat, apud Phrynichum educatos. Primo enim unùm quemlibet sedere faciebat obvelatum, Achillem forte, aut Niobam, faciem ejus non ostendens, prætextum tragœdiæ, nec tantillum mutientes : —

BACCHUS.

Non hercle quicquam.

EURIPIDES.

chorus autem protrudere solebat series carminum continuas quatuor : at illi silebant.

BACCHUS.

Ego vero gaudebam hoc silentio, et me illud delectabat non minus, quam si qui hodie loquantur.

EURIPIDES.

Stolidus enim eras : scias hoc velim

BACCHUS.

Et mihimet ipsi videor. Cur autem hoc faciebat ille?

EURIPIDES.

Nempe ex ostentatione, ut spectator sederet exspectans, quando Nioba loqueretur tandem; interea ipsum drama procedebat.

BACCHUS.

Hominem improbum! quam turpiter ergo ab eo deceptus sum! Quid pandicularis et impatiens es?

EURIPIDES.

Quia eum convinco. Deinde, ubi ad hunc modum nugatus fuisset, dimidia jam dramatis parte acta, verba quædam grandia duodecim eloquebatur, superciliosa et cristata, horrenda veluti terriculamenta, ignota spectatoribus.

ÆSCHYLUS.

Hei misero mihi!

BACCHUS.

Tace.

EURIPIDES.

Perspicuum autem nihil dicebat, —

BACCHUS.

Ne frende dentibus.

EURIPIDES.

sed aut Scamandros, aut fossas, aut clypeorum insignia, ære ductas grypho-aquilas, et verba grandia prærupta, quæ conjectura adsequi non erat facile.

BACCHUS.

Ita hercle : nam ego aliquando longo tempore noctis vigilavi quærens mecum, quinam sit ales flavus ille equo-gallus.

ÆSCHYLUS.

Insigne est, o perquam rustice, quod navibus adpingi solet.

BACCHUS.

At ego Eryxin putabam esse, Philoxeni filium.

EURIPIDES.

Ergone in tragœdiis oportebat et gallos fingere?

ÆSCHYLUS.

Tu vero, diis invise, quæ fecisti, cedo, qualia sunt?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὐχ ἱππαλεκτρυόνας μὰ Δί' οὐδὲ τραγελάφους ἅπερ σὺ,
ἂν τοῖσι παραπετάσμασιν τοῖς Μηδικοῖς γράφουσιν·
ἀλλ' ὡς παρέλαβον τὴν τέχνην παρὰ σοῦ τὸ πρῶτον εὐθὺς
940 οἰδοῦσαν ὑπὸ κομπασμάτων καὶ ῥημάτων ἐπαχθῶν,
ἴσχνανα μὲν πρώτιστον αὐτὴν καὶ τὸ βάρος ἀφεῖλον
ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις καὶ τευτλίοισι λευκοῖς,
χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων, ἀπὸ βιβλίων ἀπηθῶν·
εἶτ' ἀνέτρεφον μονῳδίαις, Κηφισοφῶντα μιγνύς·
945 εἶτ' οὐκ ἐλήρουν ὅ τι τύχοιμ', οὐδ' ἐμπεσὼν ἔφυρον,
ἀλλ' οὑξιὼν πρώτιστα μέν μοι τὸ γένος εἶπ' ἂν εὐθὺς
τοῦ δράματος.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Κρεῖττον γὰρ ἦν σοι νὴ Δί' ἢ τὸ σαυτοῦ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔπειτ' ἀπὸ τῶν πρώτων ἐπῶν οὐδὲν παρῆκ' ἂν ἀργὸν,
ἀλλ' ἔλεγεν ἡ γυνή τέ μοι χὠ δοῦλος οὐδὲν ἧττον,
950 χὠ δεσπότης χἠ παρθένος χἠ γραῦς ἄν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Εἶτα δῆτα
οὐκ ἀποθανεῖν σε ταῦτ' ἐχρῆν τολμῶντα;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μὰ τὸν Ἀπόλλω·
δημοκρατικὸν γὰρ αὔτ' ἔδρων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τοῦτο μὲν ἔασον, ὦ τᾶν·
οὐ σοὶ γάρ ἐστι περίπατος κάλλιστα περί γε τούτου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔπειτα τουτουσὶ λαλεῖν ἐδίδαξα —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Φημὶ κἀγώ.
955 Ὡς πρὶν διδάξαι γ' ὤφελες μέσος διαρραγῆναι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

λεπτῶν τε κανόνων εἰσβολὰς ἐπῶν τε γωνιασμοὺς,
νοεῖν, ὁρᾶν, ξυνιέναι, στρέφειν, ἐρᾶν, τεχνάζειν,
κάχ' ὑποτοπεῖσθαι, περινοεῖν ἅπαντα, —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Φημὶ κἀγώ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

οἰκεῖα πράγματ' εἰσάγων, οἷς χρώμεθ', οἷς ξύνεσμεν,
960 ἐξ ὧν γ' ἂν ἐξηλεγχόμην· ξυνειδότες γὰρ οὗτοι
ἤλεγχον ἄν μου τὴν τέχνην· ἀλλ' οὐκ ἐκομπολάκουν
ἀπὸ τοῦ φρονεῖν ἀποσπάσας, οὐδ' ἐξέπληττον αὐτοὺς,
Κύκνους ποιῶν καὶ Μέμνονας κωδωνοφαλαροπώλους.
Γνώσει δὲ τοὺς τούτου τε κἀμοῦ γ' ἑκατέρου μαθητάς.
965 Τουτουμενὶ Φορμίσιος Μεγαίνετός θ' ὁ Μάγνης,
σαλπιγγολογχυπηνάδαι, σαρκασμοπιτυοκάμπται,
οὑμοὶ δὲ Κλειτοφῶν τε καὶ Θηραμένης ὁ κομψός.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Θηραμένης; σοφός γ' ἀνὴρ καὶ δεινὸς ἐς τὰ πάντα,
ὃς ἢν κακοῖς που περιπέσῃ καὶ πλησίον παραστῇ,
970 πέπτωκεν ἔξω τῶν κακῶν, οὐ Χῖος, ἀλλὰ Κεῖος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τοιαῦτα μέντοὐγὼ φρονεῖν

EURIPIDES.

Non edepol equigallos feci, nec capricervos, ut tu, cujusmodi in aulæis Persicis pingi solent. Sed quum primum artem a te accepi turgentem inani fastu, et verbis molestis, primulum eam statim attenuavi, et ei pondus detraxi, substitutis versiculis et deambulationibus, et betulis albis, additoque nugamentorum succo e libris expresso et percolato : deinde eam nutrivi monodiis, admisto Cephisophonte. Tum non garriebam quidlibet temere, neque quæcunque se offerrent miscebam : sed qui prodibat in scenam, statim is mihi primo genus edisserebat fabulæ.

ÆSCHYLUS.

Nam istud hercle tibi magis decorum erat, quam tuum ipsius dicier.

EURIPIDES.

Deinde a primis inde versibus nullam personam otiosam sivi : sed loquebatur mihi et mulier, et nihil minus servus, atque herus, item virgo et anus.

ÆSCHYLUS.

Ergone non eras morte dignus his ausis?

EURIPIDES.

Non hercle. Nam populare est istuc meum factum.

BACCHUS.

Istud quidem, o bone, omitte; non enim ea de re pulcra tibi disputatio.

EURIPIDES.

Deinde istos artem dicendi docui —

ÆSCHYLUS.

Fateor equidem. Sed antequam doceres, utinam medius fuisses disruptus!

EURIPIDES.

et subtilium regularum usum, verborumque flexus, animadvertere, videre, intellegere, versare dolos, amare, machinari, mala suspicari, comminisci quidlibet, —

ÆSCHYLUS.

Non equidem nego.

EURIPIDES.

res domesticas introducens, quibus utimur et adsuevimus; unde etiam facile reprehensus fuissem : nam isti harum rerum gnari reprehendissent artem meam. Non autem fastuosum strepitum edidi, spectatores ab intellegendo abducens; neque eos perterrefaciebam, Cycnos inducens et Memnonas, equos agitantes phaleris et tintinnabulis ornatos. Dignosces autem utriusque, hujus, et meos discipulos. Hujus enim sunt Phormisius, Megænetusque ille Magnes, tubis, hastis, barbis horridi, amarulento risu Sinidem referentes : mei autem sunt Clitophon, et Theramenes ille scitus.

BACCHUS.

Theramenes? vir sane callidus et acris ad omnia, qui si in malum aliquod incidat, et prope adstet, elabi solet, non Chium, sed Cium se professus.

EURIPIDES.

Talem equidem prudentiam istis induxi homini-

τούτοισιν εἰσηγησάμην,
λογισμὸν ἐνθεὶς τῇ τέχνῃ
καὶ σκέψιν, ὥστ' ἤδη νοεῖν
975 ἅπαντα καὶ διειδέναι
τά τ' ἄλλα καὶ τὰς οἰκίας
οἰκεῖν ἄμεινον ἢ πρὸ τοῦ,
κἀνασκοπεῖν, πῶς τοῦτ' ἔχει;
ποῦ μοι τοδί; τίς τοῦτ' ἔλαβε;

bus, ratiocinatione indita arti tragicæ, et consideratione, ut jam intellegant omnia, et perspiciant; et quum alia, tum rem familiarem administrent melius, quam antidhac, et speculentur singula, sic dicentes : *Quomodo istuc se habet? Ubi illud est? Quis hoc sumsit?*

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

980 Νὴ τοὺς θεούς, νῦν γοῦν Ἀθη-
ναίων ἅπας τις εἰσιὼν
κέκραγε πρὸς τοὺς οἰκέτας
ζητεῖ τε, ποῦ 'στιν ἡ χύτρα;
τίς τὴν κεφαλὴν ἀπεδήδοκεν
985 τῆς μαινίδος; τὸ τρύβλιον
τὸ περυσινὸν τέθνηκέ μοι·
ποῦ τὸ σκόροδον τὸ χθιζινόν;
τίς τῆς ἐλάας παρέτραγεν;
τέως δ' ἀβελτερώτατοι,
990 κεχηνότες Μαμμάκυθοι,
Μελητίδαι καθῆντο.

BACCHUS.

Ita edepol. Proinde jam Atheniensium quilibet, ut intravit domum, inclamat servos, sciscitaturque: *Ubi est olla? Quis caput comedit mænæ? Catinus proximo anno emtus interiit mihi. Ubi allium illud hesternum? Quis adrosit olivam?* Antea vero stolidi ore hiante, ut Mammacuthi quidam et Melitidæ, sedebant.

ΧΟΡΟΣ.

Τάδε μὲν λεύσσεις, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ· Ἀντ.
σὺ δὲ τί, φέρε, πρὸς ταῦτα λέξεις; μόνον ὅπως
μή σ' ὁ θυμὸς ἁρπάσας
995 ἐκτὸς οἴσει τῶν ἐλαῶν·
δεινὰ γὰρ κατηγόρηκεν.
Ἀλλ' ὅπως, ὦ γεννάδα,
μὴ πρὸς ὀργὴν ἀντιλέξεις,
ἀλλὰ συστείλας, ἄκροισι
1000 χρώμενος τοῖς ἱστίοις,
εἶτα μᾶλλον μᾶλλον ἄξεις,
καὶ φυλάξεις,
ἡνίκ' ἂν τὸ πνεῦμα λεῖον
καὶ καθεστηκὸς λάβῃς.
Ἀλλ' ὦ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων πυργώσας ῥήματα σεμνὰ
1005 καὶ κοσμήσας τραγικὸν λῆρον, θαρρῶν τὸν κρουνὸν ἀφίει.

CHORUS.

Hæc quidem adspicis, inclyte Achille. Tu vero, age, quid ad hæc dices? hoc tantum vide, ne te abripiat iracundia, et extra oleas ferat : nam acerba in te dixit. Sed, o generose, cave ne iracunde contradicas; verum contractis velis, extrema eorum ora ventum accipe : deinde magis magisque navem guberna, et observa, quando ventum lenem et placidum nactus fueris. Sed, o qui primus Græcorum alte exstruxisti magnifica verba, et exornasti tragicas nugas, audacter emitte rivum.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Θυμοῦμαι μὲν τῇ ξυντυχίᾳ, καί μου τὰ σπλάγχν' ἀγανακτεῖ, εἰ πρὸς τοῦτον δεῖ μ' ἀντιλέγειν· ἵνα μὴ φάσκῃ δ' ἀπορεῖν με, ἀπόκριναί μοι, τίνος οὕνεκα χρὴ θαυμάζειν ἄνδρα ποιητήν;

ÆSCHYLUS.

Irascor equidem ob hunc congressum, et fervent mihi bile viscera, quod mihi contra hunc disputandum erit : ne tamen dicat ad incitas me redactum, age, responde mihi, cujus rei gratia admirari oportet poetam?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Δεξιότητος καὶ νουθεσίας, ὅτι βελτίους τε ποιοῦμεν
1010 τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πόλεσιν.

EURIPIDES.

Dexteritatis et disciplinæ, quia homines efficimus meliores in civitatibus.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τοῦτ' οὖν εἰ μὴ πεποίηκας,
ἀλλ' ἐκ χρηστῶν καὶ γενναίων μοχθηροτάτους ἀπέδειξας,
τί παθεῖν φήσεις ἄξιος εἶναι;

ÆSCHYLUS.

Hoc igitur si tu non fecisti, verum ex bonis et generosis eos improbissumos reddidisti, quo supplicio dices te dignum esse?

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τεθνάναι· μὴ τοῦτον ἐρώτα.

BACCHUS.

Morte. Ne hunc interroga.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Σκέψαι τοίνυν οἵους αὐτοὺς παρ' ἐμοῦ παρεδέξατο πρῶτον,
εἰ γενναίους καὶ τετραπήχεις, καὶ μὴ διαδρασιπολίτας,
1015 μηδ' ἀγοραίους μηδὲ κοβάλους ὥσπερ νῦν, μηδὲ πανούργους,

ÆSCHYLUS.

Specta igitur quales eos a me primum acceperit; an fortes et quadricubitales, nec detrectantes munia publica, nec circumforaneos, nec versutos, ut nunc sunt, neque præstigiatores; verum spirantes

ἀλλὰ πνέοντας δόρυ καὶ λόγχας καὶ λευκολόφους τρυφαλείας
καὶ πήληκας καὶ κνημῖδας καὶ θυμοὺς ἑπταβοείους.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ δὴ χωρεῖ τουτὶ τὸ κακόν· κρανοποιῶν αὖ μ' ἐπιτρίψει.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ τί σὺ δράσας οὕτως αὐτοὺς γενναίους ἐξεδίδαξας;
1020 Αἰσχύλε, λέξον, μηδ' αὐθαδῶς σεμνυνόμενος χαλέπαινε.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Δρᾶμα ποιήσας Ἄρεως μεστόν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ποῖον;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τοὺς ἑπτ' ἐπὶ Θήβας·
ὃ θεασάμενος πᾶς ἄν τις ἀνὴρ ἠράσθη δάϊος εἶναι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τουτὶ μέν σοι κακὸν εἴργασται. Θηβαίους γὰρ πεποίηκας
ἀνδρειοτέρους εἰς τὸν πόλεμον· καὶ τούτου γ' οὕνεκα τύπτου.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1025 Ἀλλ' ὑμῖν αὔτ' ἐξῆν ἀσκεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦτ' ἐτράπεσθε.
Εἶτα διδάξας Πέρσας μετὰ τοῦτ' ἐπιθυμεῖν ἐξεδίδαξα
νικᾶν ἀεὶ τοὺς ἀντιπάλους, κοσμήσας ἔργον ἄριστον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐχάρην γοῦν, ἡνίκ' ἀπηγγέλθη περὶ Δαρείου τεθνεῶτος,
ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ συγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1030 Ταῦτα γὰρ ἄνδρας χρὴ ποιητὰς ἀσκεῖν. Σκέψαι γὰρ ἀπ' ἀρ-
ὡς ὠφέλιμοι τῶν ποιητῶν οἱ γενναῖοι γεγένηνται. [χῆς,
Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετάς θ' ἡμῖν κατέδειξε φόνων τ' ἀπέχεσθαι,
Μουσαῖος δ' ἐξακέσεις τε νόσων καὶ χρησμούς, Ἡσίοδος δὲ
γῆς ἐργασίας, καρπῶν ὥρας, ἀρότους· ὁ δὲ θεῖος Ὅμηρος
1035 ἀπὸ τοῦ τιμὴν καὶ κλέος ἔσχεν πλὴν τοῦδ' ὅτι χρήστ' ἐδίδαξε,
τάξεις, ἀρετάς, ὁπλίσεις ἀνδρῶν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ μὴν οὐ Παντακλέα γε
ἐδίδαξεν ὅμως τὸν σκαιότατον· πρώην γοῦν, ἡνίκ' ἔπεμπεν,
τὸ κράνος πρῶτον περιδησάμενος τὸν λόφον ἤμελλ' ἐπιδήσειν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἀλλ' ἄλλους τοι πολλοὺς ἀγαθούς, ὧν ἦν καὶ Λάμαχος ἥρως·
1040 ὅθεν ἡμὴ φρὴν ἀπομαξαμένη πολλὰς ἀρετὰς ἐποίησεν, [την
Πατρόκλων, Τεύκρων θυμολεόντων, ἵν' ἐπαίροιμ' ἄνδρα πολί-
ἀντεκτείνειν αὐτὸν τούτοις, ὁπόταν σάλπιγγος ἀκούσῃ.
Ἀλλ' οὐ μὰ Δί' οὐ Φαίδρας ἐποίουν πόρνας οὐδὲ Σθενεβοίας,
οὐδ' οἶδ' οὐδεὶς ἥντιν' ἐρῶσαν πώποτ' ἐποίησα γυναῖκα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1045 Μὰ Δί', οὐδὲ γὰρ ἦν τῆς Ἀφροδίτης οὐδέν σοι.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Μηδέ γ' ἐπείη.
Ἀλλ' ἐπί τοι σοὶ καὶ τοῖς σοῖσιν πολλὴ πολλοῦ 'πικαθῆτο,
ὥστε γε καὐτόν σε κατ' οὖν ἔβαλεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Δία τοῦτό γέ τοι δή.
Ἃ γὰρ ἐς τὰς ἀλλοτρίας ἐποίεις, αὐτὸς τούτοισιν ἐπλήγης.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ. [βοιαι;

Καὶ τί βλάπτουσ', ὦ σχέτλι' ἀνδρῶν, τὴν πόλιν ἁμαὶ Σθενέ-

hastam et lanceas et galeas cum albis cristis, et cassidas et ocreas, et animos septemplicem clypeum gestantis Ajacis.

EURIPIDES.

Sane procedit hoc malum : enecabit me galeas usque commemorans.

BACCHUS.

Tu vero quanam ratione eos tam fortes esse docuisti? Dic, Æschyle, neque adeo saevi ferociter te jactans.

ÆSCHYLUS.

Tragœdiam faciens Marte refertam.

BACCHUS.

Quamnam?

ÆSCHYLUS.

Septem ad Thebas, quam nemo spectavit, quin cuperet bellator fieri.

BACCHUS.

Atqui male hoc abs te factum est : nam Thebanos audaciores reddidisti ad movendum bellum : ideoque vapula.

ÆSCHYLUS.

At vobis licebat bellicis rebus operam dare; sed eo non vos convertistis. Deinde edita tragœdia *Persis*, itidem eos docui cupidos esse vincendi hostes perpetuo, adornavique opus pulcerrimum.

BACCHUS.

Utique gavisus sum, auditis quae nuntiabantur de Dario mortuo, quumque statim chorus, manibus sic complosis, exclamaret *Iauœ*.

ÆSCHYLUS.

Hæc nempe tractare decet poetas. Namque considera inde ab initio, quam utiles fuerint præstantiores illi poetæ. Orpheus enim initiationes docuit, et a cædibus abstinere : Musæus autem remedia morborum et vaticinia : Hesiodus vero agriculturam, fructuum tempora et sementis : at ille divinus Homerus unde gloriam et decus adeptus est, nisi ex eo quod utilia docuerat, acies ordinare, virtutes bellicas, armis viros instruere?

BACCHUS.

Attamen Pantaclem edocere non potuit ineptissumum illum: nuper enim quum pompam duceret, impositam capiti suo galeam primum subligavit, deinde cristam ei adligare tandem cogitavit.

ÆSCHYLUS.

Sed alios edocuit multos et fortes, quorum unus Lamachus heros. Ab hoc autem Homero exempla expressit mens mea, et multas virtutes effinxit Patroclorum, Teucrorum fortium ut leones, quibus excitarem unumquemque civem, ut se his adæquaret, siquando tubæ signum audiret. At hercle Phædras non faciebam impudicas nec Sthenebœas : nec indicare possit quisquam, quam ego unquam in carminibus feminam amantem finxerim.

EURIPIDES.

Non hercle : nam nihil Veneris tibi inerat.

ÆSCHYLUS.

Nec opto ut insit : tibi autem tuisque plurima Venus semper insedit, ut et te ipsum pessumdederit.

BACCHUS.

Ita est per Jovem : nam quae alienarum mulierum commentus es flagitia, iisdem imperitus pœnas luisti.

EURIPIDES.

Et quid civitati nocent, o importune, meæ Sthenebœæ?

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1050 Ὅτι γενναίας καὶ γενναίων ἀνδρῶν ἀλόχους ἀνέπεισας
κώνεια πιεῖν, αἰσχυνθείσας διὰ τοὺς σοὺς Βελλεροφόντας.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πότερον δ' οὐκ ὄντα λόγον τοῦτον περὶ τῆς Φαίδρας ξυνέθηκα;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ὄντ'· ἀλλ' ἀποκρύπτειν χρὴ τὸ πονηρὸν τόν γε [ποιητήν,
καὶ μὴ παράγειν μηδὲ διδάσκειν. Τοῖς μὲν γὰρ παιδαρίοισιν
1055 ἐστὶ διδάσκαλος ὅστις φράζει, τοῖς ἡβῶσιν δὲ ποιηταί.
Πάνυ δὴ δεῖ χρηστὰ λέγειν ἡμᾶς.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἣν οὖν σὺ λέγῃς Λυκαβηττοὺς
καὶ Παρνήθων ἡμῖν μεγέθη, τοῦτ' ἐστὶ τὸ χρηστὰ διδάσκειν,
ὃν χρὴ φράζειν ἀνθρωπείως;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἀλλ', ὦ κακόδαιμον, ἀνάγκη
μεγάλων γνωμῶν καὶ διανοιῶν ἴσα καὶ τὰ ῥήματα τίκτειν.
1060 Κἄλλως εἰκὸς τοὺς ἡμιθέους τοῖς ῥήμασι μείζοσι χρῆσθαι·
καὶ γὰρ τοῖς ἱματίοις ἡμῶν χρῶνται πολὺ σεμνοτέροισιν.
Ἁμοῦ χρηστῶς καταδείξαντος διελυμήνω σύ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δράσας;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Πρῶτον μὲν τοὺς βασιλεύοντας ῥάκι' ἀμπισχών, ἵν' ἐλεινοὶ
τοῖς ἀνθρώποις φαίνοιντ' εἶναι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τοῦτ' οὖν ἔβλαψα τί δράσας;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1065 Οὔκουν ἐθέλει γε τριηραρχεῖν πλουτῶν οὐδεὶς διὰ ταῦτα,
ἀλλὰ ῥακίοις περιειλλόμενος κλάει καὶ φησὶ πένεσθαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὴν Δήμητρα, χιτῶνά γ' ἔχων οὔλων ἐρίων ὑπένερθε·
κἂν ταῦτα λέγων ἐξαπατήσῃ, παρὰ τοὺς ἰχθῦς ἀνέκυψεν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Εἶτ' αὖ λαλιὰν ἐπιτηδεῦσαι καὶ στωμυλίαν ἐδίδαξας,
1070 ἣ 'ξεκένωσεν τάς τε παλαίστρας καὶ τὰς πυγὰς ἐνέτριψε
τῶν μειρακίων στωμυλλομένων, καὶ τοὺς παράλους ἀνέπεισεν
ἀνταγορεύειν τοῖς ἄρχουσιν. Καίτοι τότε γ', ἡνίκ' ἐγὼ 'ζων,
οὐκ ἠπίσταντ' ἀλλ' ἢ μᾶζαν καλέσαι καὶ ῥυππαπαῖ εἰπεῖν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω, καὶ προσπαρδεῖν γ' εἰς τὸ στόμα τῷ θαλάμακι,
1075 καὶ μινθῶσαι τὸν ξύσσιτον, κἀκβὰς τινὰ λωποδυτῆσαι·
νῦν δ' ἀντιλέγειν κοὐκέτ' ἐλαύνειν,
καὶ πλεῖν δευρὶ καὖθις ἐκεῖσε.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ποίων δὲ κακῶν οὐκ αἴτιός ἐστ';
οὐ προαγωγοὺς κατέδειξ' οὗτος,
1080 καὶ τικτούσας ἐν τοῖς ἱεροῖς,
καὶ μιγνυμένας τοῖσιν ἀδελφοῖς,
καὶ φασκούσας οὐ ζῆν τὸ ζῆν;
κᾆτ' ἐκ τούτων ἡ πόλις ἡμῶν
ὑπογραμματέων ἀνεμεστώθη,
1085 καὶ βωμολόχων δημοπιθήκων,

ÆSCHYLUS.

Quia ingenuas feminas ingenuorum virorum uxores adduxti, ut cicutam biberent, quod puderet eas propter tuos Bellerophontas.

EURIPIDES.

An vero historiam de Phædra composui aliter atque exstabat?

ÆSCHYLUS.

Immo hercle, ut exstabat. Sed, quod malum est, oportet poetam celare, et non producere, nec in scenam edere. Nam uti puerulos magister docet, ita adultos poetæ. Omnino autem decet nos utilia memorare.

EURIPIDES.

Si ergo tu Lycabettos memores nobis et Parnethum altitudines, hoccine est utilia docere? quem oportebat humano more loqui.

ÆSCHYLUS.

Sed, o perdite, necesse est magnarum sententiarum et cogitationum similia etiam verba producere. Alias par est etiam semideos grandioribus verbis uti: nam et vestibus multo splendidioribus utuntur, quam nos. Quæ quum ego pulcre instituissem, tu fœdasti.

EURIPIDES.

Quo facto?

ÆSCHYLUS.

Primo quum reges pannis induisti, ut miserabiles hominibus viderentur esse.

EURIPIDES.

Ergone in hac re nocui? quo facto?

ÆSCHYLUS.

Idcirco jam nemo dives vult triremem instruere suo sumtu: verum pannis sese involvens unusquisque flet, et pauperem se esse ait.

BACCHUS.

Et quidem, ita me Ceres amet, subtus habens tunicam e molli lana textam: qui vero hæc dicens fefellerit, eum in foro piscatorio emergere videas.

ÆSCHYLUS.

Deinde loquacitatem excolere et argutias docuisti, quæ res et palæstras evacuavit, et culos contrivit adolescentulorum nugas garrientium, et nautis persuasit, ut refragarentur magistris. At tum, quando ego vivebam, nihil aliud sciebant, quam offam poscere et *Rhyppapæ* clamare.

BACCHUS.

Ita hercle, et oppedere etiam in os inferiori remigi, et concacare commensalem, et nave egressi veste aliquem spoliare: nunc autem obloquuntur, et non amplius agunt remos, et huc illuc navigant.

ÆSCHYLUS.

Quorum vero scelerum non est auctor? nonne lenas ostendit iste, et parientes in fanis mulieres, et concubitu fratrum mistas, et quæ dicant, *vitam non esse vitam?* Hinc etiam civitas nostra scribis impleta est, et scurris, qui, simiarum

ἐξαπατώντων τὸν δῆμον ἀεί·
λαμπάδα δ' οὐδεὶς οἷός τε φέρειν
ὑπ' ἀγυμνασίας ἔτι νυνί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὰ Δί' οὐ δῆθ', ὥστ' ἐπαφαυάνθην
1090 Παναθηναίοισι γελῶν, ὅτε δὴ
βραδὺς ἄνθρωπός τις ἔθει κύψας
λευκὸς, πίων, ὑπολειπόμενος,
καὶ δεινὰ ποιῶν· κᾆθ' οἱ Κεραμῆς
ἐν ταῖσι πύλαις παίουσ' αὐτοῦ
1095 γαστέρα, πλευρὰς, λαγόνας, πυγήν·
ὁ δὲ τυπτόμενος ταῖσι πλατείαις
ὑποπερδόμενος
φυσῶν τὴν λαμπάδ' ἔφευγε.

ΧΟΡΟΣ.

Μέγα τὸ πρᾶγμα, πολὺ τὸ νεῖκος, ἁδρὸς ὁ πόλεμος ἔρχεται. Στρ.
1100 Χαλεπὸν οὖν ἔργον διαιρεῖν,
ὅταν ὁ μὲν τείνῃ βιαίως,
ὁ δ' ἐπαναστρέφειν δύνηται κἀπερείδεσθαι τορῶς.
Ἀλλὰ μὴ 'ν ταὐτῷ καθῆσθον·
εἰσβολαὶ γάρ εἰσι πολλαὶ χἄτεραι σοφισμάτων.
1105 Ὅ τι περ οὖν ἔχετον ἐρίζειν,
λέγετον, ἔπιτον, ἀναδέρεσθον,
τά τε παλαιὰ καὶ τὰ καινὰ,
κἀποκινδυνεύετον λεπτόν τι καὶ σοφὸν λέγειν.
Εἰ δὲ τοῦτο καταφοβεῖσθον, μή τις ἀμαθία προσῇ Ἀντ.
1110 τοῖς θεωμένοισιν, ὡς τὰ
λεπτὰ μὴ γνῶναι λεγόντοιν,
μηδὲν ὀρρωδεῖτε τοῦθ'· ὡς οὐχ ἔθ' οὕτω ταῦτ' ἔχει.
Ἐστρατευμένοι γάρ εἰσι,
βιβλίον τ' ἔχων ἕκαστος μανθάνει τὰ δεξιά·
1115 αἱ φύσεις τ' ἄλλως κράτισται,
νῦν δὲ καὶ παρηκόνηνται.
Μηδὲν οὖν δείσητον, ἀλλὰ
πάντ' ἐπέξιτον, θεατῶν γ' οὕνεχ', ὡς ὄντων σοφῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ μὴν ἐπ' αὐτοὺς τοὺς προλόγους σοι τρέψομαι,
1120 ὅπως τὸ πρῶτον τῆς τραγῳδίας μέρος
πρώτιστον αὐτοῦ βασανιῶ τοῦ δεξιοῦ.
Ἀσαφὴς γὰρ ἦν ἐν τῇ φράσει τῶν πραγμάτων.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ ποῖον αὐτοῦ βασανιεῖς;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πολλοὺς πάνυ.
Πρῶτον δέ μοι τὸν ἐξ Ὀρεστείας λέγε.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1125 Ἄγε δὴ σιώπα πᾶς ἀνήρ. Λέγ', Αἰσχύλε.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἑρμῆ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη,
σωτὴρ γενοῦ μοι σύμμαχός τ' αἰτουμένῳ.
Ἥκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τούτων ἔχεις ψέγειν τι;

more, populum fraudibus decipiunt semper: lampadem vero nemo scit ferre jam amplius exercitationis neglectu.

BACCHUS.

Nemo hercle: ita ut risu pene emortuus sim in Panathenæis, quum tardus quidam homo curreret incurvus, albus, obesus, longo intervallo relictus, et misere se torquens: deinde Ceramicenses in portis stantes percutiebant ei ventrem, latera, ilia, nates: ille vero percussus palmis, subinde pedendo, exstincta lampade, currebat.

CHORUS

Magnum negotium, vehemens concertatio, grave bellum instat. Itaque operosum erit discernere, ubi alter contenderit valide, alter vero refutare possit et obniti scite. Sed nolite in eodem consistere: sunt enim viæ et aliæ multæ argutiarum. Quicquid igitur habetis ad disceptandum, hoc dicite, percurrite, et revelate, tam vetera quam recentia; et audete aliquid subtile et scitum atque argutum eloqui. Si vero id veremini, ne inscitia quadam laborent spectatores, ita ut, si quæ subtilia dicatis, intellegere nequeant, ne timete: quoniam hoc non amplius ita se habet. Nam exercitati sunt, et librum quisque habens discit sapientiam: præterea ingenio maxume pollent, quod nunc ipsis acutius etiam est. Nihil itaque timete, sed omnia percurrite, spectatorum, utpote sapientum, gratia.

EURIPIDES.

Igitur ad ipsos prologos me tibi convertam, ut, quod primum est in tragœdia, primo examinem sciti illius poetæ: erat enim obscurus in rebus enuntiandis.

BACCHUS.

Et quemnam illius prologum examinabis?

EURIPIDES.

Multos admodum. Primum recita mihi illum ex Orestea.

BACCHUS.

Silete jam omnes. Recita, Æschyle.

ÆSCHYLUS.

Mercuri terrestris, qui paterna inspectas imperia, servator mihi sis et adjutor roganti: venio enim in hanc terram et revertor.

BACCHUS.

Estne in istis quidpiam quod carpere velis?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Πλεῖν ἢ δώδεκα.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
1130 Ἀλλ' οὐδὲ πάντα ταῦτά γ' ἔστ' ἀλλ' ἢ τρία.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἔχει δ' ἕκαστον εἴκοσίν γ' ἁμαρτίας.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Αἰσχύλε, παραινῶ σοι σιωπᾶν· εἰ δὲ μὴ,
πρὸς τρισὶν ἰαμβείοισι προσοφείλων φανεῖ.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ἐγὼ σιωπῶ τῷδ';
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἐὰν πείθῃ γ' ἐμοί.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
1135 Εὐθὺς γὰρ ἡμάρτηκεν οὐράνιόν γ' ὅσον.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ὁρᾷς ὅτι ληρεῖς;
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Ἀλλ' ὀλίγον γέ μοι μέλει.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Πῶς φῄς μ' ἁμαρτεῖν;
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Αὖθις ἐξ ἀρχῆς λέγε.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ἑρμῆ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Οὔκουν Ὀρέστης τοῦτ' ἐπὶ τῷ τύμβῳ λέγει
1140 τῷ τοῦ πατρὸς τεθνεῶτος;
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Οὐκ ἄλλως λέγω.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Πότερ' οὖν τὸν Ἑρμῆν, ὡς ὁ πατὴρ ἀπώλετο
αὐτοῦ βιαίως ἐκ γυναικείας χερὸς
δόλοις λαθραίοις, ταῦτ' ἐποπτεύειν ἔφη;
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Οὐ δῆτ' ἐκεῖνος, ἀλλὰ τὸν Ἐριούνιον
1145 Ἑρμῆν χθόνιον προσεῖπε, κἀδήλου λέγων
ὁτιὴ πατρῷον τοῦτο κέκτηται γέρας.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἔτι μεῖζον ἐξήμαρτες ἢ 'γὼ 'βουλόμην·
εἰ γὰρ πατρῷον τὸ χθόνιον ἔχει γέρας, —
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οὕτω γ' ἂν εἴη πρὸς πατρὸς τυμβωρύχος.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
1150 Διόνυσε, πίνεις οἶνον οὐκ ἀνθοσμίαν.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Λέγ' ἕτερον αὐτῷ· σὺ δ' ἐπιτήρει τὸ βλάβος.
ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Σωτὴρ γενοῦ μοι σύμμαχός τ' αἰτουμένῳ.
ἥκω γὰρ ἐς γῆν τήνδε καὶ κατέρχομαι.
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Δὶς ταυτὸν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Αἰσχύλος.
ΔΙΟΝΥΣΟΣ
1155 Πῶς δίς;

EURIPIDES.
Plus quam duodecim.
BACCHUS.
At vero omnia ista non sunt plura, quam tres versus.
EURIPIDES.
Sed unusquisque eorum habet viginti peccata.
BACCHUS.
Æschyle, auctor tibi sum ut taceas: sin minus, præter hoc tres iambos, reus eris plurium.
ÆSCHYLUS.
Egone ut coram hoc taceam?
BACCHUS.
Si me audis.
EURIPIDES.
Quippe initio statim peccavit immane quantum.
ÆSCHYLUS.
Viden' ut nugaris?
BACCHUS.
Nil curo.
ÆSCHYLUS.
Quomodo dicis me peccasse?
EURIPIDES.
Repete denuo.
ÆSCHYLUS.
Mercuri terrestris, qui paterna inspectas imperia.
EURIPIDES.
Annon Orestes hoc dicit in tumulo patris mortui?
ÆSCHYLUS.
Haud aliter dico.
EURIPIDES.
Anne ergo Mercurium inspectasse dicit, ut pater interierit suus per vim manu muliebri, clandestinis dolis?
BACCHUS.
Non est ille dolosus, sed Eriunium Mercurium vocavit *terrestrem*, quod et addito declaravit verbo, quia *paternum* istud munus obtinet.
EURIPIDES.
Majus adhuc, quam volebam, peccatum commisisti. Si enim quod *terrestris* sit, *paternum* hoc habet munus, —
BACCHUS.
Hoc pacto esset inde a patre tumulorum suffossor.
ÆSCHYLUS.
Bacche, non uteris vino fragrante.
BACCHUS.
Recita ei alium: tu vero vitium observa.
ÆSCHYLUS.
Servator mihi sis et adjutor roganti: venio enim in terram hanc et revertor.
EURIPIDES.
Bis idem nobis dixit sapiens Æschylus.
BACCHUS.
Quomodo bis?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σκόπει τὸ ῥῆμ'· ἐγὼ δέ σοι φράσω.
Ἥκω γὰρ ἐς γῆν, φησὶ, καὶ κατέρχομαι·
ἥκω δὲ ταυτόν ἐστι τῷ κατέρχομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Δί', ὥσπερ γ' εἴ τις εἴποι γείτονι,
χρῆσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει, κάρδοπον.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1160 Οὐ δῆτα τοῦτό γ', ὦ κατεστωμυλμένε
ἄνθρωπε, ταὔτ' ἔστ', ἀλλ' ἄριστ' ἐπῶν ἔχον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πῶς δή; δίδαξον γάρ με καθ' ὅ τι δὴ λέγεις.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἐλθεῖν μὲν εἰς γῆν ἔσθ' ὅτῳ μετῇ πάτρας·
χωρὶς γὰρ ἄλλης συμφορᾶς ἐλήλυθεν·
1165 φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὖ νὴ τὸν Ἀπόλλω. Τί σὺ λέγεις, Εὐριπίδη;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὔ φημι τὸν Ὀρέστην κατελθεῖν οἴκαδε·
λάθρα γὰρ ἦλθεν, οὐ πιθὼν τοὺς κυρίους.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὖ νὴ τὸν Ἑρμῆν· ὅ τι λέγεις δ' οὐ μανθάνω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1170 Πέραινε τοίνυν ἕτερον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι πέραινε σὺ,
Αἰσχύλ', ἀνύσας· σὺ δ' εἰς τὸ κακὸν ἀπόβλεπε.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ τῷδε κηρύσσω πατρὶ
κλύειν, ἀκοῦσαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τοῦθ' ἕτερον αὖθις λέγει,
κλύειν, ἀκοῦσαι, ταυτὸν ὂν σαφέστατα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1175 Τεθνηκόσιν γὰρ ἔλεγεν, ὦ μοχθηρὲ σὺ,
οἷς οὐδὲ τρὶς λέγοντες ἐξικνούμεθα.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Σὺ δὲ πῶς ἐποίεις τοὺς προλόγους;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐγὼ φράσω.
Κἄν που δὶς εἴπω ταυτὸν, ἢ στοιβὴν ἴδῃς
ἐνοῦσαν ἔξω τοῦ λόγου, κατάπτυσον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1180 Ἴθι δὴ λέγ'· οὐ γάρ μοὐστὶν ἀλλ' ἀκουστέα
τῶν σῶν προλόγων τῆς ὀρθότητος τῶν ἐπῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνὴρ —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ', ἀλλὰ κακοδαίμων φύσει,
ὅντινά γε, πρὶν φῦναι μὲν, Ἀπόλλων ἔφη
1185 ἀποκτενεῖν τὸν πατέρα, πρὶν καὶ γεγονέναι,
πῶς οὗτος ἦν τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνήρ;

EURIPIDES.

Considera orationem : ego autem tibi declarabo. *Venio enim in terram hanc*, inquit, *et revertor*. Idem est autem *venio* quod *revertor*.

BACCHUS.

Ita hercle, tanquam si quis vicino suo dicat, *Commoda mihi mactram, aut*, si vis, *magidem*.

ÆSCHYLUS.

Non utique istud, o garrule homo, idem est : sed versus est omnium optumus.

BACCHUS.

Quomodo ergo? doce me qua ratione istuc dicas.

ÆSCHYLUS.

Venire quidem *in terram* cuicunque licet, qui patria particeps est; hic enim calamitatis expers venit : at exsul et *venit* et *revertitur*.

BACCHUS.

Bene, ita me Apollo amet. Quid tu dicis, Euripide?

EURIPIDES.

Nego Orestem domum *reversum fuisse* : clam enim venit, non impetrata venia ab iis, penes quos imperium erat.

BACCHUS.

Bene, ita me Mercurius amet : at quod dicis non intellego.

EURIPIDES.

Recita igitur alium.

BACCHUS.

Age tu recita, Æschyle, ocius : tu vero ad vitium respice.

ÆSCHYLUS.

Tumuli in vertice hoc renuntio patri, ut audiat et auscultet.

EURIPIDES.

Idem alterum rursus dicit. Nam *audire* et *auscultare* idem est planissume.

BACCHUS.

Mortuis enim loquebatur, o improbe, quibus ne ter quidem dicentes sufficimus.

ÆSCHYLUS.

Tu vero quemnam ad modum faciebas prologos?

EURIPIDES.

Edisseram : et si alicubi bis idem dixero, aut si farturam videris inesse, quæ nihil ad rem pertineat, me despue.

BACCHUS.

Agedum fare : omnino enim auscultandum est mihi, quam recte se habeant tuorum prologorum versus.

EURIPIDES.

Erat Œdipus ab initio beatus homo —

ÆSCHYLUS.

Non hercle, non inquam : sed ipsa natura miser, utpote quem, prius quam satus esset, Apollo prædixit patrem suum occisurum, et prius quam natus esset. Quomodo is *erat ab initio beatus homo?*

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
εἶτ' ἐγένετ' αὖθις ἀθλιώτατος βροτῶν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ', οὐ μὲν οὖν ἐπαύσατο.
Πῶς γάρ; ὅτε δὴ πρῶτον μὲν αὐτὸν γενόμενον
1190 χειμῶνος ὄντος ἐξέθεσαν ἐν ὀστράκῳ,
ἵνα μὴ 'κτραφεὶς γένοιτο τοῦ πατρὸς φονεύς·
εἶθ' ὡς Πόλυβον ἤρρησεν οἰδῶν τὼ πόδε·
ἔπειτα γραῦν ἔγημεν αὐτὸς ὢν νέος,
καὶ πρός γε τούτοις τὴν ἑαυτοῦ μητέρα·
1195 εἶτ' ἐξετύφλωσεν αὑτόν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Εὐδαίμων ἄρ' ἦν,
εἰ κἀστρατήγησέν γε μετ' Ἐρασινίδου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ληρεῖς· ἐγὼ δὲ τοὺς προλόγους καλῶς ποιῶ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Καὶ μὴν μὰ τὸν Δί' οὐ κατ' ἔπος γε σου κνίσω
τὸ ῥῆμ' ἕκαστον, ἀλλὰ σὺν τοῖσιν θεοῖς
1200 ἀπὸ ληκυθίου σου τοὺς προλόγους διαφθερῶ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Ἀπὸ ληκυθίου σὺ τοὺς ἐμούς;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ἑνὸς μόνου.
Ποιεῖς γὰρ οὕτως ὥστ' ἐναρμόττειν ἅπαν,
καὶ κῳδάριον καὶ ληκύθιον καὶ θυλάκιον
ἐν τοῖς ἰαμβείοισι. Δείξω δ' αὐτίκα.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
1205 Ἰδού, σὺ δείξεις;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Φημί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Καὶ δὴ χρὴ λέγειν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Αἴγυπτος, ὡς ὁ πλεῖστος ἔσπαρται λόγος,
ξὺν παισὶ πεντήκοντα ναυτίλῳ πλάτῃ
Ἄργος κατασχὼν —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Τουτὶ τί ἦν τὸ ληκύθιον; οὐ κλαύσεται;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
1210 Λέγ' ἕτερον αὐτῷ πρόλογον, ἵνα καὶ γνῶ πάλιν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
Διόνυσος, ὃς θύρσοισι καὶ νεβρῶν δοραῖς
καθαπτὸς ἐν πεύκαισι Παρνασὸν κάτα
πηδᾷ χορεύων —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.
Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.
Οἴμοι πεπλήγμεθ' αὖθις ὑπὸ τῆς ληκύθου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.
1215 Ἀλλ' οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα· πρὸς γὰρ τουτονὶ
τὸν πρόλογον οὐχ ἕξει προσάψαι λήκυθον.

EURIPIDES.
deinde factus est miserrimus mortalium.

ÆSCHYLUS.
Non hercle, non inquam : nam non desiit idem esse qui ante. Quo enim pacto? quando ipsum recens jam editum hiberno tempore in testa exposuerunt, ne educatus patris fieret interfector : deinde cum magno suo malo pervenit ad Polybum tumentibus pedibus : postea vetulam juvenis ipse duxit uxorem, et ad hæc suam ipsius matrem; denique se ipsum excœcavit.

BACCHUS.
Beatus fuisset, si cum Erasinide etiam classis præfectus fuisset.

EURIPIDES.
Deliras : ego vero prologos recte facio.

ÆSCHYLUS.
At jam hercle non vellicabo versuum singula verba : sed, diis propitiis, a lecythulo prologos tuos disperdam.

EURIPIDES.
A lecythulo tu meos?

ÆSCHYLUS.
Unico tantum. Nam sic facis versus, ut tuis iambis adaptari possint omnia, et pellicula, et lecythulus, et culeolus. Id autem ostendam illico.

EURIPIDES.
Ecce vero! tu id ostendes?

ÆSCHYLUS.
Aio.

BACCHUS.
Recitare jam oportet.

EURIPIDES.
Ægyptus, ut fama maxume pervulgata est, cum filiis quinquaginta navi Argos appellens—

ÆSCHYLUS.
Lecythulum deperdidit.

EURIPIDES.
Quid rei erat hic lecythulus? non plorabit?

BACCHUS.
Recita ei alium prologum, ut rursus cognoscam.

EURIPIDES.
Bacchus, qui thyrsis et hinnulorum pellibus instructus inter tædas super Parnassum saltat choreas agens —

ÆSCHYLUS.
Lecythulum deperdidit.

BACCHUS.
Heu! rursus percussi sumus a lecytho.

EURIPIDES.
Sed non amplius molestus erit : nam ad istum prologum non poterit applicare lecythum. *Beatus*

Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·
ἢ γὰρ πεφυκὼς ἐσθλὸς οὐκ ἔχει βίον,
ἢ δυσγενὴς ὢν —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1220 Εὐριπίδη, —

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί ἔστιν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

ὑφέσθαι μοι δοκεῖ·
τὸ ληκύθιον γὰρ τοῦτο πνευσεῖται πολύ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὐδ' ἂν μὰ τὴν Δήμητρα φροντίσαιμί γε·
νυνὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦτό γ' ἐκκεκόψεται.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι δὴ λέγ' ἕτερον κἀπέχου τῆς ληκύθου.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1225 Σιδώνιόν ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπὼν
Ἀγήνορος παῖς —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, ἀποπρίω τὴν λήκυθον,
ἵνα μὴ διακναίσῃ τοὺς προλόγους ἡμῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τὸ τί;
ἐγὼ πρίωμαι τῷδ';

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐὰν πείθῃ γ' ἐμοί.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1230 Οὐ δῆτ', ἐπεὶ πολλοὺς προλόγους ἕξω λέγειν
ἵν' οὗτος οὐχ ἕξει προσάψαι λήκυθον.
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πῖσαν μολὼν
θοαῖσιν ἵπποις —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁρᾷς, προσῆψεν αὖθις αὖ τὴν λήκυθον.
1235 Ἀλλ', ὦγάθ', ἔτι καὶ νῦν ἀπόδου πάσῃ τέχνῃ·
λήψει γὰρ ὀβολοῦ πάνυ καλήν τε κἀγαθήν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὔπω γ'· ἔτι γάρ εἰσί μοι συχνοί.
Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔασον εἰπεῖν πρῶθ' ὅλον με τὸν στίχον.
1240 Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν,
θύων ἀπαρχὰς —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ληκύθιον ἀπώλεσεν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μεταξὺ θύων; καὶ τίς αὔθ' ὑφείλετο;

haud est ullus ab omni parte: vel enim summo natus genere opibus caret, vel ignobilis —

ÆSCHYLUS.

Lecythulum deperdidit.

BACCHUS.

Euripide, —

EURIPIDES.

Quid est?

BACCHUS.

vela tibi submittenda sunt, ut mihi videtur: nam lecythulus iste validum emittet ventum.

EURIPIDES.

Nihil moror, ita me Ceres amet: nunc enim ei excutietur ille.

BACCHUS.

Age recita alium, et cave a lecytho.

EURIPIDES.

Cadmus, relicta quondam urbe Sidonia, Agenoris filius —

ÆSCHYLUS.

Lecythulum deperdidit.

BACCHUS.

O bone, lecythum eme, ne nobis corrumpat prologos.

EURIPIDES.

Quid ita? egone ab hoc emam?

BACCHUS.

Si me audis.

EURIPIDES.

Minume vero. Nam multos prologos potero dicere, ubi iste non poterit aptare lecythum. *Pisam profectus Tantalo natus Pelops velocibus equis —*

ÆSCHYLUS.

Lecythulum deperdidit.

BACCHUS.

Viden'? rursus aptavit lecythum. Sed, o bone, adhuc nunc vende eum quovis pacto: emes enim obolo pulcrum omnino et bonum.

EURIPIDES.

Nondum hercle: sunt enim adhuc multi mihi. *Œneus aliquando ex arvis —*

ÆSCHYLUS.

Lecythulum deperdidit.

EURIPIDES.

Sine recitem prius totum versum. *Œneus aliquando ex arvis copiosa collecta segete, e primitiis sacra faciens —*

ÆSCHYLUS.

Lecythulum deperdidit.

BACCHUS.

Inter ipsa sacra? et quis illum ei abstulit?

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔασον, ὦ τᾶν· πρὸς τοδὶ γὰρ εἰπάτω.
Ζεὺς, ὡς λέλεκται τῆς ἀληθείας ὕπο, —

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1245 Ἀπολεῖ σ'· ἐρεῖ γὰρ, ληκύθιον ἀπώλεσεν.
Τὸ ληκύθιον γὰρ τοῦτ' ἐπὶ τοῖς προλόγοισί σου
ὥσπερ τὰ σῦκ' ἐπὶ τοῖσιν ὀφθαλμοῖς ἔφυ.
Ἀλλ' ἐς τὰ μέλη πρὸς τῶν θεῶν αὐτοῦ τραποῦ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ μὴν ἔχω γ' ὡς αὐτὸν ἀποδείξω κακὸν
1250 μελοποιὸν ὄντα καὶ ποιοῦντα ταὔτ' ἀεί.

ΧΟΡΟΣ.

Τί ποτε πρᾶγμα γενήσεται;
φροντίζειν γὰρ ἔγωγ' ἔχω,
τίν' ἄρα μέμψιν ἐποίσει
ἀνδρὶ τῷ πολὺ πλεῖστα δὴ
1255 καὶ κάλλιστα μέλη ποιή-
σαντι τῶν ἔτι νυνί.
Θαυμάζω γὰρ ἔγωγ' ὅπη
μέμψεταί ποτε τοῦτον
τὸν βακχεῖον ἄνακτα,
1260 καὶ δέδοιχ' ὑπὲρ αὐτοῦ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Πάνυ γε μέλη θαυμαστά· δείξει δὴ τάχα.
Εἰς ἓν γὰρ αὐτοῦ πάντα τὰ μέλη ξυντεμῶ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Καὶ μὴν λογιοῦμαι ταῦτα τῶν ψήφων λαβών.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Φθιῶτ' Ἀχιλλεῦ, τί ποτ' ἀνδροδάϊκτον ἀκούων,
1265 ἰὴ, κόπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν;
Ἑρμᾶν μὲν πρόγονον τίομεν γένος οἱ περὶ λίμναν.
Ἰὴ, κόπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Δύο σοὶ κόπω, Αἰσχύλε, τούτω.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1270 Κύδιστ' Ἀχαιῶν Ἀτρέως πολυκοίρανε μάνθανέ μου παῖ.
Ἰὴ, κόπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τρίτος, Αἰσχύλε, σοὶ κόπος οὗτος.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Εὐφαμεῖτε· μελισσονόμοι δόμον Ἀρτέμιδος πέλας οἴγειν.
1275 Ἰὴ, κόπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν.
Κύριός εἰμι θροεῖν ὅδιον κράτος αἴσιον ἀνδρῶν.
Ἰὴ, κόπον οὐ πελάθεις ἐπ' ἀρωγάν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν κόπων ὅσον.
Ἐγὼ μὲν οὖν εἰς τὸ βαλανεῖον βούλομαι·
1280 ὑπὸ τῶν κόπων γὰρ τὼ νεφρὼ βουβωνιῶ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μὴ, πρίν γ' ἂν ἀκούσῃς χἀτέραν στάσιν μελῶν
ἐκ τῶν κιθαρῳδικῶν νόμων εἰργασμένην.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι δὴ πέραινε, καὶ κόπον μὴ προστίθει.

EURIPIDES.

Mitte istum, o bone : ad hunc enim dicat. *Jupiter, ut ab ipsa Veritate dicitur,* —

BACCHUS.

Perdet te : dicet enim : *Lecythulum deperdidit.* Quippe lecythulus iste prologis tuis, tanquam ficus oculis, adhæret. Sed, obsecro per deos, ad cantica ejus te converte.

EURIPIDES.

Equidem possum demonstrare, ipsum esse malum canticorum auctorem, atque eadem subinde repetere.

CHORUS.

Quid tandem fiet? nam ego sane sollicitus cogito, quamnam reprehensionem conferet in virum, qui multo plurima jam et pulcerrima carmina fecit, præ omnibus istis qui nunc sunt poetæ. Miror sane, quomodo reprehensurus hunc sit Baccheum regem : et ei timeo.

EURIPIDES.

Admiranda scilicet carmina! res ipsa mox indicabit. Nam in unum omnia ejus carmina concidam.

BACCHUS.

Et ista ego, sumtis calculis, computabo.

EURIPIDES.

Achilles Phthiota, cur, audito homines obtruncante, Ie! labore, non festinas in auxilium? Mercurium generis auctorem honoramus, paludis adcolæ. Ie! labore, non festinas in auxilium.

BACCHUS.

Duo isti jam sunt *labores* tibi, Æschyle.

EURIPIDES.

Inclutissume Achæorum, Atrei multis imperans gnate, percipe a me. Ie! labore, non festinas in auxilium.

BACCHUS.

Tertius, Æschyle, tibi *labor* iste.

EURIPIDES.

Favete linguis : Melissarum præsides jam in eo sunt, ut Dianæ domum aperiant. Ie! labore, non festinas in auxilium. Penes me est celebrare fausta in expeditione auspicia virorum. Ie! labore, non festinas in auxilium.

BACCHUS.

O Jupiter rex! res *laborum* quanta illa est! Equidem in balneum ire volo : præ *laboribus* enim renes mihi intumuere.

EURIPIDES.

Ne, quæso, prius quam et aliud audieris statarium canticum, e citharœdicis modis concinnatum.

BACCHUS.

Age expedi, et *laborem* ne adde.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1285 Ὅπως Ἀχαιῶν δίθρονον κράτος, Ἑλλάδος ἥβας,
φλαττοθραττοφλαττόθρατ,
Σφίγγα δυσαμεριᾶν πρύτανιν κύνα, πέμπει,
φλαττοθραττοφλαττόθρατ,
σὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι θούριος ὄρνις,
1290 φλαττοθραττοφλαττόθρατ,
κυρεῖν παρασχὼν ἰταμαῖς κυσὶν ἀεροφοίτοις,
φλαττοθραττοφλαττόθρατ,
τὸ συγκλινές τ' ἐπ' Αἴαντι,
1295 φλαττοθραττοφλαττόθρατ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί τὸ φλαττόθρατ τοῦτ' ἐστίν; ἐκ Μαραθῶνος, ἢ
πόθεν συνέλεξας ἱμονιοστρόφου μέλη;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν ἐς τὸ καλὸν ἐκ τοῦ καλοῦ
ἤνεγκον αὔθ', ἵνα μὴ τὸν αὐτὸν Φρυνίχῳ
1300 λειμῶνα Μουσῶν ἱερὸν ὀφθείην δρέπων·
οὗτος δ' ἀπὸ πάντων μὲν φέρει πορνιδίων,
σκολίων Μελήτου, Καρικῶν αὐλημάτων,
θρήνων, χορείων. Τάχα δὲ δηλωθήσεται.
Ἐνεγκάτω τις τὸ λύριον. Καίτοι τί δεῖ
1305 λύρας ἐπὶ τοῦτον; ποῦ 'στιν ἡ τοῖς ὀστράκοις
αὕτη κροτοῦσα; δεῦρο Μοῦσ' Εὐριπίδου,
πρὸς ἥνπερ ἐπιτήδεια τάδ' ἔστ' ᾄδειν μέλη.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αὕτη ποθ' ἡ Μοῦσ' οὐκ ἐλεσβίαζεν, οὔ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἀλκυόνες, αἳ παρ' ἀενάοις θαλάσσης
1310 κύμασι στωμύλλετε,
τέγγουσαι νοτίαις πτερῶν
ῥανίσι χρόα δροσιζόμεναι·
αἵ θ' ὑπωρόφιοι κατὰ γωνίας
εἰειειειειειλίσσετε δακτύλοις φάλαγγες
1315 ἱστότονα πηνίσματα,
κερκίδος ἀοιδοῦ μελέτας,
ἵν' ὁ φίλαυλος ἔπαλλε δελ-
φὶς πρῴραις κυανεμβόλοις
μαντεῖα καὶ σταδίους.
1320 Οἰνάνθας γάνος ἀμπέλου,
βότρυος ἕλικα παυσίπονον.
Περίβαλλ', ὦ τέκνον, ὠλένας.
Ὁρᾷς τὸν πόδα τοῦτον;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁρῶ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τί δαί; τοῦτον ὁρᾷς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὁρῶ.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

1325 Τοιαυτὶ μέντοι σὺ ποιῶν
τολμᾷς τἀμὰ μέλη ψέγειν,
ἀνὰ τὸ δωδεκαμήχανον
Κυρήνης μελοποιῶν;

EURIPIDES.

Quomodo Achivorum geminum imperium, Hellenicæ pubis, Phlattothrattophlattothrat, Sphingem infortuniorum rectorem canem, mittit, Phlattothrattophlattothrat, cum hasta et manu vindice impetuosus ales, Phlattothrattophlattothrat, incidere faciens in audaces canes aera pervagantes, Phlattothrattophlattothrat, et quod adversus Ajacem inclinat, Phlattothrattophlattothrat.

BACCHUS.

Quid rei est istud *Phlattothrat?* estne ex Marathone? aut unde collegisti restionis carmina?

ÆSCHYLUS.

At ego ex bono in aliud bonum traduxi hæc, ne idem cum Phrynicho Musarum sacrum pratum viderer carpere. Sed hic quæ canit, ea sumit ab omnibus meretriculis, scoliis Meleti, Caricis tibiarum modis, lessis, choricis cantilenis; quod et illico palam fiet. Ferat huc aliquis lyram. Sed quid lyra opus ad sistum? ubi est muliercula testulis crepitantibus ludens? adesdum Euripidis Musa, ad quam cantare ista decet carmina.

BACCHUS.

Nunquam hæc Musa Lesbias imitata est.

ÆSCHYLUS.

Alcedones, quæ apud perennes maris fluctus cantillatis, tingentes humidis alarum guttis corpus, rore humectatæ: et vos, quæ sub tectis in angulis habitantes araneæ eeeeeevolvitis digitis extenta jugo fila, pectinis arguti curas; ubi tibiarum amans delphin exsultabat, proris cæruleis, oracula et stadia: florentis vitis lætitiam, uvæ capreolum curas solventem. Circumda mihi brachia, nate. Viden' hunc pedem?

BACCHUS.

Video.

ÆSCHYLUS.

Quid vero? an hunc vides?

BACCHUS.

Video, inquam.

ÆSCHYLUS.

Hujuscemodi quum tu facias, audes mea carmina reprehendere, qui duodecim figuras Cyrenæ

Τὰ μὲν μέλη σου ταῦτα· βούλομαι δ' ἔτι
1330 τὸν τῶν μονῳδιῶν διεξελθεῖν τρόπον
Ὦ Νυκτὸς κελαινοφαὴς
ὄρφνα, τίνα μοι
δύστανον ὄνειρον
πέμπεις ἐξ ἀφανοῦς,
Ἀΐδα πρόπολον,
ψυχὰν ἄψυχον ἔχοντα,
1335 Νυκτὸς παῖδα μελαίνας,
φρικώδη δεινὰν ὄψιν,
μελανονεκυείμονα,
φόνια φόνια δερκόμενον,
μεγάλους ὄνυχας ἔχοντα
Ἀλλά μοι ἀμφίπολοι λύχνον ἅψατε
κάλπισί τ' ἐκ ποταμῶν δρόσον ἄρατε, θέρμετε δ' ὕδωρ,
1340 ὡς ἂν θεῖον ὄνειρον ἀποκλύσω.
Ἰὼ πόντιε δαῖμον,
τοῦτ' ἐκεῖν'· ἰὼ ξύνοικοι
τάδε τέρατα θεάσασθε.
Τὸν ἀλεκτρυόνα μου συναρπάσασα
φρούδη Γλύκη.
Νύμφαι ὀρεσσίγονοι,
1345 ὦ Μανία, ξύλλαβε.
Ἐγὼ δ' ἁ τάλαινα προσέχουσ' ἔτυχον
ἐμαυτῆς ἔργοισι,
λίνου μεστὸν ἄτρακτον
εἱειειειειλίσσουσα χεροῖν,
κλωστῆρα ποιοῦσ', ὅπως
1350 κνεφαῖος εἰς ἀγορὰν
φέρουσ' ἀποδοίμαν· [μαῖς
ὁ δ' ἀνέπτατ' ἀνέπτατ' ἐς αἰθέρα κουφοτάταις πτερύγων ἀκ-
ἐμοὶ δ' ἄχε' ἄχεα κατέλιπε,
δάκρυα δάκρυά τ' ἀπ' ὀμμάτων
1355 ἔβαλον ἔβαλον ἁ τλάμων.
Ἀλλ', ὦ Κρῆτες, Ἴδας τέκνα,
τὰ τόξα λαβόντες ἐπαμύνατε,
τὰ κῶλά τ' ἀμπάλλετε, κυκλούμενοι τὴν οἰκίαν
Ἅμα δὲ Δίκτυννα παῖς
Ἄρτεμις καλὰ
1360 τὰς κυνίσκας ἔχουσ' ἐλθέτω διὰ δόμων πανταχῇ.
Σὺ δ', ὦ Διός, διπύρους ἀνέχουσα
λαμπάδας ὀξυτάταιν χεροῖν, Ἑκάτα, παράφηνον
ἐς Γλύκης, ὅπως ἂν
εἰσελθοῦσα φωράσω.

imitaris modulando? Hæc quidem sunt tua carmina: volo autem adhuc monœdiarum tuarum percurrere rationem. *O Noctis atra caligo, quodnam mihi triste insomnium mittis e tenebris, Orci ministrum, animam inanimem habentem, nigræ Noctis filium, horribili specie, pulla veste indutum, truculenta tuentem, magnos ungues habentem? Sed mihi, o famulæ, lucernam accendite, et in urceis e fluviis rorem adferte, et aquam calefacite, ut divinum insomnium lustrem. Io marine dive, hoc illud est: Io contubernales, ista prodigia spectate. Rapto meo gallo evasit Glyca. Nymphæ montigenæ! o Mania, comprehende eam. At ego misera tum forte intenta eram operi meo, fusum oppletum lino eeeeeevolvens manibus, glomerem faciens, ut primo mane in forum ferrem et venderem. At ille subvolabat in ætherem levissimo alarum motu, mihique dolores reliquit; lacrimasque oculis fundebam misera. Sed, o Cretenses, Idæ filii, sumtis sagittis, succurrite, cruraque leviter movete, et cingite domum. Simulque Dictynna virgo, Diana formosa, canes habens secum, perlustret domum quaquaversum. Tu vero, Jove nata Hecata, geminam protendens facem velocissimis manibus, præluceas mihi in domum Glycæ, ut ingressa detegam furtum.*

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Παύσασθον ἤδη τῶν μελῶν.

BACCHUS.

Missa jam facite carmina.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Κἄμοιγ' ἅλις.
1365 Ἐπὶ τὸν σταθμὸν γὰρ αὐτὸν ἀγαγεῖν βούλομαι,
ὅπερ ἐξελέγξει τὴν ποίησιν νῷν μόνον·
τὸ γὰρ βάρος νῷν βασανιεῖ τῶν ῥημάτων.

ÆSCHYLUS.

Et mihi satis. Nam ad stateram volo hunc ducere, quod solum ostendet utriusque nostrûm poesin, qualis sit: explorabit enim pondera verborum.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴτε δεῦρό νυν, εἴπερ γε δεῖ καὶ τοῦτό με
ἀνδρῶν ποιητῶν τυροπωλῆσαι τέχνην.

BACCHUS.

Adeste huc, siquidem hoc etiam mihi faciundum est, ut poetarum artem ad libram tanquam caseum vendam.

ΧΟΡΟΣ.

1370 Ἐπίπονοί γ' οἱ δεξιοί. Στρ.
Τόδε γὰρ ἕτερον αὖ τέρας
νεοχμὸν, ἀτοπίας πλέων,
ὃ τίς ἂν ἐπενόησεν ἄλλος;
μὰ τὸν, ἐγὼ μὲν οὐδ' ἂν εἴ τις
1375 ἔλεγέ μοι τῶν ἐπιτυχόντων,
ἐπιθόμην, ἀλλ' ᾠόμην ἂν
αὐτὸν αὐτὰ ληρεῖν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἴθι νυν παρίστασθον παρὰ τὼ πλάστιγγ', —

ΑΙΣΧΥΛΟΣ καὶ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἰδού.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

καὶ λαβομένω τὸ ῥῆμ' ἑκάτερος εἴπατον,
1380 καὶ μὴ μεθῆσθον, πρὶν ἂν ἐγὼ σφῷν κοκκύσω.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ καὶ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐχόμεθα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τοὔπος νῦν λέγετον εἰς τὸν σταθμόν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Σπερχειὲ ποταμὲ βουνόμοι τ' ἐπιστροφαί.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Κόκκυ, μεθεῖτε· καὶ πολύ γε κατωτέρω
1385 χωρεῖ τὸ τοῦδε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Καὶ τί ποτ' ἐστὶ ταἴτιον;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ὅτι εἰσέθηκε ποταμὸν, ἐριοπωλικῶς
ὑγρὸν ποιήσας τοὔπος ὥσπερ τἄρια,
σὺ δ' εἰσέθηκας τοὔπος ἐπτερωμένον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἀλλ' ἕτερον εἰπάτω τι κἀντιστησάτω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1390 Λάβεσθε τοίνυν αὖθις.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ καὶ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἦν ἰδού.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Λέγε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Οὐκ ἔστι Πειθοῦς ἱρὸν ἄλλο πλὴν λόγος.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Μόνος θεῶν γὰρ θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μεθεῖτε μεθεῖτε· καὶ τὸ τοῦδέ γ' αὖ ῥέπει·
θάνατον γὰρ εἰσέθηκε βαρύτατον κακῶν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1395 Ἐγὼ δὲ πειθώ γ', ἔπος ἄριστ' εἰρημένον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πειθὼ δὲ κοῦφόν ἐστι καὶ νοῦν οὐκ ἔχον.
Ἀλλ' ἕτερον αὖ ζήτει τι τῶν βαρυστάθμων
ὅ τι σοι καθέλξει, καρτερόν τε καὶ μέγα.

CHORUS.

Industrii sunt sapientes. Nam istuc aliud est monstrum novum, mirabilitatis plenum, cujusmodi quis alius excogitasset? Edepol ego, si quis id mihi dixisset quispiam e vulgo, ne credidissem unquam : sed putassem eum nugas agere.

BACCHUS.

Agite jam, accedite ad lances,

ÆSCHYLUS et EURIPIDES.

En adsum.

BACCHUS.

easque prehendentes versum uterque recitet, nec dimittatis, prius quam ego vobis coccyzavero.

ÆSCHYLUS et EURIPIDES.

Prehendimus.

BACCHUS.

Versum jam recitate in stateram.

EURIPIDES.

Utinam Argoa nunquam pervolasset navis.

ÆSCHYLUS.

Sperchie fluvie, et boum pascua.

BACCHUS.

Cucu. Dimittite. Multo sane inferius vergit hujusce versus.

EURIPIDES.

Quamobrem tandem?

BACCHUS.

Quia imposuit fluvium, illorum more, qui lanas vendunt, madefaciens versum, tanquam lanam : tu vero versum alatum imposuisti.

EURIPIDES.

Sed alium quempiam recitet contraque appendat.

BACCHUS.

Prehendite igitur rursus.

ÆSCHYLUS et EURIPIDES.

En prehendo.

BACCHUS.

Recita.

EURIPIDES.

Non est Suadæ templum aliud quam oratio.

ÆSCHYLUS.

Sola enim ex diis Mors dona non appetit.

BACCHUS.

Dimittite, dimittite : hujus versus rursus vergit deorsum : Mortem enim indidit gravissimum malorum omnium.

EURIPIDES.

At ego Suadam, versum egregium plane.

BACCHUS.

Sed Suada res levis est, et mente caret. At tu alium quære ex illis, qui sunt majoris ponderis, qui tibi lancem impellat deorsum, robustum quempiam et magnum.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Φέρε ποῦ τοιοῦτο δῆτά μοὐστί; ποῦ;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Φράσω·

1400 Βέβληκ' Ἀχιλλεὺς δύο κύβω καὶ τέτταρα.

Λέγοιτ' ἄν, ὡς αὕτη 'στὶ λοιπὴ σφῷν στάσις.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Σιδηροβριθές τ' ἔλαβε δεξιᾷ ξύλον.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἐφ' ἅρματος γὰρ ἅρμα καὶ νεκρῷ νεκρός.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐξηπάτηκεν αὖ σε καὶ νῦν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τῷ τρόπῳ;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1405 Δύ' ἅρματ' εἰσήνεγκε καὶ νεκρὼ δύο,

οὓς οὐκ ἂν ἄραιντ' οὐδ' ἑκατὸν Αἰγύπτιοι.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Καὶ μηκέτ' ἔμοιγε κατ' ἔπος, ἀλλ' ἐς τὸν σταθμὸν

αὐτὸς, τὰ παιδί', ἡ γυνὴ, Κηφισοφῶν,

ἐμβὰς καθήσθω συλλαβὼν τὰ βιβλία·

1410 ἐγὼ δὲ δύ' ἔπη τῶν ἐμῶν ἐρῶ μόνον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἄνδρες φίλοι, κἀγὼ μὲν αὐτοὺς οὐ κρινῶ.

Οὐ γὰρ δι' ἔχθρας οὐδετέρῳ γενήσομαι.

Τὸν μὲν γὰρ ἡγοῦμαι σοφὸν, τῷ δ' ἥδομαι.

ΠΛΟΥΤΩΝ.

Οὐδὲν ἄρα πράξεις ὧνπερ ἦλθες οὕνεκα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1415 Ἐὰν δὲ κρίνω;

ΠΛΟΥΤΩΝ.

Τὸν ἕτερον λαβὼν ἄπει,

ὁπότερον ἂν κρίνῃς, ἵν' ἔλθῃς μὴ μάτην.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὐδαιμονοίης. Φέρε, πύθεσθέ μου ταδί.

Ἐγὼ κατῆλθον ἐπὶ ποιητήν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τοῦ χάριν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἵν' ἡ πόλις σωθεῖσα τοὺς χοροὺς ἄγῃ.

1420 Ὁπότερος οὖν ἂν τῇ πόλει παραινέσειν

μέλλῃ τι χρηστὸν, τοῦτον ἄξειν μοι δοκῶ,

Πρῶτον μὲν οὖν περὶ Ἀλκιβιάδου τίν' ἔχετον

γνώμην ἑκάτερος; ἡ πόλις γὰρ δυστοκεῖ.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἔχει δὲ περὶ αὐτοῦ τίνα γνώμην;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τίνα;

1425 ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δὲ, βούλεται δ' ἔχειν.

Ἀλλ' ὅ τι νοεῖτον, εἴπατον τούτου πέρι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μισῶ πολίτην, ὅστις ὠφελεῖν πάτραν

βραδὺς φανεῖται, μεγάλα δὲ βλάπτειν ταχὺς,

καὶ πόριμον αὑτῷ, τῇ πόλει δ' ἀμήχανον.

EURIPIDES.

Age ergo ubi est mihi talis? ubi?

BACCHUS.

Dicam : *Jecit Achilles duo puncta et quatuor.* Recitate : nam hæc ultima est appensio.

EURIPIDES.

Instar ferri grave dextra comprendit lignum.

ÆSCHYLUS.

Super curru currus, super cadavere cadaver.

BACCHUS.

Circumvenit te nunc etiam.

EURIPIDES.

Quidum?

BACCHUS.

Duos currus indidit et cadavera duo, ita ut ne centum quidem Ægyptii pondus tollerent.

ÆSCHYLUS.

Nec mecum amplius singulis versibus certet : sed in stateram ipsemet, liberi, uxor, Cephisophon, ingressus sedeat, adsumtis etiam libris ego vero duos tantum meorum recitabo.

BACCHUS.

Amici sunt isti viri, nec litem eorum discernam : nam neutrum illorum volo mihi infensum reddere. Alterum enim sapientem judico, altero delector.

PLUTO.

Nihil igitur eorum efficies, quorum causa venisti.

BACCHUS.

Si vero sententiam pronuntiavero, quid tum?

PLUTO.

Altero adsumto abibis, utrumlibet prætuleris, ne fustra huc veneris.

BACCHUS.

Dii te ament. Agite vos auscultate mihi : ego poetam huc veni quæsitum.

EURIPIDES.

Qua gratia?

BACCHUS.

Ut sospitata civitas choros instituat. Uter itaque vestrûm civitati suaserit quidpiam utile, hunc abducere constitui. Primum ergo de Alcibiade qualem fovetis uterque sententiam? civitas enim male habet.

EURIPIDES.

Quid autem de illo sentit?

BACCHUS.

Quid sentiat? et desiderat eum, et odit, et cupit habere. Sed quid sentiatis de illo, dicite.

EURIPIDES.

Odi civem, qui ad juvandam patriam tardus est, ad lædendam vero promtissumus, quique se ex difficultatibus celeriter expedit, civitati autem prospicere nequit.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1430 Εὖ γ', ὦ Πόσειδον· σὺ δὲ τίνα γνώμην ἔχεις;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

[Οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν.]
Μάλιστα μὲν λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν,
ἢν δ' ἐκτρέφῃ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, δυσκρίτως γ' ἔχω·
ὁ μὲν σοφῶς γὰρ εἶπεν, ὁ δ' ἕτερος σαφῶς.
1435 Ἀλλ' ἔτι μίαν γνώμην ἑκάτερος εἴπατον
περὶ τῆς πόλεως ἥντιν' ἔχετον σωτηρίαν.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

[Εἴ τις πτερώσας Κλεόκριτον Κινησίᾳ,
αἴροιεν αὖραι πελαγίαν ὑπὲρ πλάκα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Γέλοιον ἂν φαίνοιτο· νοῦν δ' ἔχει τίνα;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

1440 Εἰ ναυμαχοῖεν, κᾆτ' ἔχοντες ὀξίδας
ῥαίνοιεν ἐς τὰ βλέφαρα τῶν ἐναντίων.]
Ἐγὼ μὲν οἶδα, καὶ θέλω φράζειν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Λέγε.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὅταν τὰ νῦν ἄπιστα πίσθ' ἡγώμεθα,
τὰ δ' ὄντα πίστ' ἄπιστα.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πῶς; οὐ μανθάνω.
1445 Ἀμαθέστερόν πως εἰπὲ καὶ σαφέστερον.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Εἰ τῶν πολιτῶν οἷσι νῦν πιστεύομεν,
τούτοις ἀπιστήσαιμεν, οἷς δ' οὐ χρώμεθα,
τούτοισι χρησαίμεσθα, σωθείημεν ἄν.
[Εἰ νῦν γε δυστυχοῦμεν ἐν τούτοισι, πῶς
1450 τἀναντία πράξαντες οὐ σῳζοίμεθ' ἄν;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὖ γ', ὦ Παλάμηδες, ὦ σοφωτάτη φύσις.
Ταυτὶ πότερ' αὐτὸς εὗρες ἢ Κηφισοφῶν;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ἐγὼ μόνος· τὰς δ' ὀξίδας Κηφισοφῶν.]

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί δαὶ λέγεις σύ;

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τὴν πόλιν νῦν μοι φράσον
1455 πρῶτον, τίσι χρῆται· πότερα τοῖς χρηστοῖς;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Πόθεν;
μισεῖ κάκιστα.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τοῖς πονηροῖς δ' ἥδεται;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Οὐ δῆτ' ἐκείνη γ', ἀλλὰ χρῆται πρὸς βίαν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Πῶς οὖν τις ἂν σώσειε τοιαύτην πόλιν,
ᾗ μήτε χλαῖνα μήτε σισύρα συμφέρει;

BACCHUS.

Euge, o Neptune! tu vero quam habes sententiam?

ÆSCHYLUS.

[Non oportet leonis catulum in urbe educare.] Primum ne leo in urbe nutriatur; si vero aliquis educatus fuerit, moribus ejus obsecundandum.

BACCHUS.

Nescio, ita me Jupiter amet, utram in partem sententiam feram : alter enim sapienter dixit; alter perspicue. Sed adhuc unam uterque sententiam dicite, quam rationem habetis servandæ civitatis.

EURIPIDES.

[Si quis pro alis Cleocrito applicet Cinesiam, et auræ utrumque tollant super maris æquor.

BACCHUS.

Ridiculum quidem videretur. Sed quid sibi vult hoc commentum?

EURIPIDES.

In prælio navali acetabula manibus tenentes, acetum inspergerent oculis hostium.] Sed aliud quid novi et dicere volo.

BACCHUS.

Dic.

EURIPIDES.

Si illa, quæ nunc infida sunt, pro fidis habeamus : et illa, quæ fida sunt, pro infidis.

BACCHUS.

Quomodo? non intellego. Rudius aliquanto dic et planius.

EURIPIDES.

Si civibus, quibus nunc fidimus, illis diffidamus : et quibus non utimur, istis utamur, forte sospitaremur. [Si enim nunc illorum opera infelices sumus, quomodo contraria istis agentes, salvi non essemus?

BACCHUS.

Bene sane, o Palamedes! o ingenium lepidissumum! num ipsus hæc invenisti, an Cephisophon?

EURIPIDES.

Ego solus : sed acetabula Cephisophon.]

BACCHUS.

Quid autem dicis tu?

ÆSCHYLUS.

Civitatem primumdum dic mihi, qualibus viris utatur. Num probis?

BACCHUS.

Qui? odit eos pessume.

ÆSCHYLUS.

Malis autem delectatur?

BACCHUS.

Non sane illa quidem : sed necessitate coacta iis utitur.

ÆSCHYLUS.

Quomodo ergo aliquis ejusmodi urbem servaverit, cui nec laneum, nec pelliceum stragulum convenit?

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1460 Εὕρισκε νὴ Δί', εἴπερ ἀναδύσει πάλιν.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Ἐκεῖ φράσαιμ' ἄν· ἐνθαδὶ δ' οὐ βούλομαι.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Μὴ δῆτα σύ γ', ἀλλ' ἐνθένδ' ἀνίει τἀγαθά.

ΑΙΣΧΥΛΟΣ.

Τὴν γῆν ὅταν νομίσωσι τὴν τῶν πολεμίων
εἶναι σφετέραν, τὴν δὲ σφετέραν τῶν πολεμίων,
1465 πόρον δὲ τὰς ναῦς, ἀπορίαν δὲ τὸν πόρον.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὖ, πλήν γ' ὁ δικαστὴς αὐτὰ καταπίνει μόνος.

ΠΛΟΥΤΩΝ.

Κρίνοις ἄν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Αὕτη σφῷν κρίσις γενήσεται.
Αἱρήσομαι γὰρ ὅνπερ ἡ ψυχὴ θέλει.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Μεμνημένος νυν τῶν θεῶν, οὓς ὤμοσας,
1470 ἦ μὴν ἀπάξειν μ' οἴκαδ', αἱροῦ τοὺς φίλους.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἡ γλῶττ' ὀμώμοχ', Αἰσχύλον δ' αἱρήσομαι.

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Τί δέδρακας, ὦ μιαρώτατ' ἀνθρώπων;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Ἐγώ;
ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον. Τιὴ γὰρ οὔ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Αἴσχιστον ἔργον προσβλέπεις μ' εἰργασμένος;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

1475 Τί δ' αἰσχρὸν, ἢν μὴ τοῖς θεωμένοις δοκῇ;

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ.

Ὦ σχέτλιε, περιόψει με δὴ τεθνηκότα;

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τίς οἶδεν εἰ τὸ ζῆν μέν ἐστι κατθανεῖν,
τὸ πνεῖν δὲ δειπνεῖν, τὸ δὲ καθεύδειν κώδιον;

ΠΛΟΥΤΩΝ.

Χωρεῖτε τοίνυν, ὦ Διόνυσ', εἴσω.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Τί δαί;

ΠΛΟΥΤΩΝ.

1480 Ἵνα ξενίσω σφὼ πρὶν ἀποπλεῖν.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Εὖ τοι λέγεις
νὴ τὸν Δί'· οὐ γὰρ ἄχθομαι τῷ πράγματι.

ΧΟΡΟΣ.

Μακάριός γ' ἀνὴρ ἔχων — Ἀντ. α'.
ξύνεσιν ἠκριβωμένην.
Πάρα δὲ πολλοῖσιν μαθεῖν.
1485 Ὅδε γὰρ εὖ φρονεῖν δοκήσας
πάλιν ἄπεισιν οἴκαδ' αὖ,
ἐπ' ἀγαθῷ μὲν τοῖς πολίταις,
ἐπ' ἀγαθῷ δὲ τοῖς ἑαυτοῦ
ξυγγενέσι τε καὶ φίλοισι,

BACCHUS.

Quæso reperi aliquid, si forte e malis emergere denuo possit.

ÆSCHYLUS.

Illic dicam : hic autem nolo.

BACCHUS.

Minume. Sed hinc mitte sursum bona.

ÆSCHYLUS.

Quando terram hostium putaverint suam esse; suam vero, hostium : et quæstum esse naves, inopiam vero esse qui nunc habetur quæstus.

BACCHUS.

Bene quidem : sed judex hæc deglutit solus.

PLUTO.

Fer sententiam.

BACCHUS.

Hoc erit judicium vostrum. Eligam enim eum quem cupit animus meus.

EURIPIDES.

Memor itaque deorum, per quos abducturus me jurasti domum, elige amicos tuos.

BACCHUS.

Lingua juravit : Æschylum vero eligam.

EURIPIDES.

Quid fecisti, impurissume hominum?

BACCHUS.

Egone? judicavi vicisse Æschylum. Nam quid ni?

EURIPIDES.

Adhucne me adspicis, in quem turpissumum admisisti flagitium?

BACCHUS.

Quid turpe, si spectatoribus non ita videtur?

EURIPIDES.

Improbe, patierisne ut mortuus maneam?

BACCHUS.

Quis scit an *vivere* sit *mori*, *spirare* vero *cœnare; et dormire*, *vellus?*

PLUTO.

Itote ergo intro, Bacche.

BACCHUS.

Quam ob rem?

PLUTO.

Ut hospitali epulo vos excipiam, priusquam abeatis.

BACCHUS.

Recte hercle autumas : hæc enim res mihi molesta non est.

CHORUS.

Beatus vir est, qui perfectam habet sapientiam : quod multis ex argumentis discere est. Etenim iste, quia sapere visus est, rursus redibit domum, bono civium, et bono suorum cognatorum et amicorum,

ΓΥΝΗ Α.

30 Ὥρα βαδίζειν, ὡς ὁ κῆρυξ ἀρτίως
ἡμῶν προσιόντων δεύτερον κεκόκκυκεν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἐγὼ δέ γ' ὑμᾶς προσδοκῶσ' ἐγρηγόρη
τὴν νύκτα πᾶσαν. Ἀλλὰ φέρε, τὴν γείτονα
τήνδ' ἐκκαλέσωμαι, τρυγονῶσα τὴν θύραν.
35 Δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρ' αὐτῆς λαθεῖν.

ΓΥΝΗ Β.

Ἤκουσά τοι
ὑποδουμένη τὸ κνῦμά σου τῶν δακτύλων,
ἅτ' οὐ καταδαρθοῦσ'· ὁ γὰρ ἀνήρ, ὦ φιλτάτη,
Σαλαμίνιος γάρ ἐστιν ᾧ ξύνειμ' ἐγώ,
τὴν νύχθ' ὅλην ἤλαυνέ μ' ἐν τοῖς στρώμασιν,
40 ὥστ' ἄρτι τουτὶ θοἰμάτιον αὐτοῦ λαβεῖν.

ΓΥΝΗ Α.

Καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Κλειναρέτην καὶ Σωστράτην
παριοῦσαν ἤδη τήνδε καὶ Φιλαινέτην.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὔκουν ἐπείξεσθ'; ὡς Γλύκη κατώμοσεν
τὴν ὑστάτην ἥκουσαν οἴνου τρεῖς χόας
45 ἡμῶν ἀποτίσειν κἀρεβίνθων χοίνικα.

ΓΥΝΗ Α.

Τὴν Σμικυθίωνος δ' οὐχ ὁρᾷς Μελιστίχην
σπεύδουσαν ἐν ταῖς ἐμβάσιν; καί μοι δοκεῖ
κατὰ σχολὴν παρὰ τἀνδρὸς ἐξελθεῖν μόνη.

ΓΥΝΗ Β.

Τὴν τοῦ καπήλου δ' οὐχ ὁρᾷς Γευσιστράτην,
50 ἔχουσαν ἐν τῇ δεξιᾷ τὴν λαμπάδα,
καὶ τὴν Φιλοδωρήτου τε καὶ Χαιρητάδου;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ὁρῶ προσιούσας χἀτέρας πολλὰς πάνυ
γυναῖκας, ὅ τι πέρ ἐστ' ὄφελος ἐν τῇ πόλει.

ΓΥΝΗ Γ.

Καὶ πάνυ ταλαιπώρως ἔγωγ', ὦ φιλτάτη,
55 ἐκδρᾶσα παρέδυν. Ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν νύχθ' ὅλην
ἔβηττε, τριχίδων ἑσπέρας ἐμπλήμενος.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Κάθησθε τοίνυν, ὡς ἂν ἀνέρωμαι τάδε
ὑμᾶς, ἐπειδὴ συλλελεγμένας ὁρῶ,
ὅσα Σκίροις ἔδοξεν εἰ δεδράκατε.

ΓΥΝΗ Δ.

60 Ἔγωγε. Πρῶτον μέν γ' ἔχω τὰς μασχάλας
λόχμης δασυτέρας, καθάπερ ἦν ξυγκείμενον·
ἔπειθ' ὁπόθ' ἁνὴρ εἰς ἀγορὰν οἴχοιτό μου,
ἀλειψαμένη τὸ σῶμ' ὅλον δι' ἡμέρας
ἐχλιαινόμην ἑστῶσα πρὸς τὸν ἥλιον.

ΓΥΝΗ Ε.

65 Κἄγωγε· τὸ ξυρὸν δέ γ' ἐκ τῆς οἰκίας
ἔρριψα πρῶτον, ἵνα δασυνθείην ὅλη
καὶ μηδὲν εἴην ἔτι γυναικὶ προσφερής.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἔχετε δὲ τοὺς πώγωνας, οὓς εἴρητ' ἔχειν
πάσαισιν ἡμῖν, ὁπότε συλλεγοίμεθα;

MULIER I.

Nunc eundi tempus est : praeco enim modo prodeuntibus nobis domo altera vice cantavit.

PRAXAGORA.

At ego vos opperiens noctem perpetem vigilavi. Verum age, hanc vicinam e proximo evocem, leniter scalpens januam. Cauto enim opus est, ne quid vir ejus persentiscat.

MULIER II.

Audivi sane, dum mihi induco calceos, scalptionem digitorum tuorum, quippe quæ non dormiebam; siquidem vir, o mea tu, (Salaminius autem est quicum nupta sum ego) tota me nocte usque et usque agitavit in stragulis. Itaque adeo illius vestem nunc demum capere potui.

MULIER I.

Atat video prodeuntem Clinaretam, et Sostratam, et una cum iis vicinam hanc Philænetam.

PRAXAGORA.

Ecquid festinabitis vos? sancte enim dejeravit Glyce, quæ nostrûm postrema venerit, eam tribus vini congiis et cicerum chœnice multatum iri.

MULIER I.

En, Smicythionis non vides Melistichen in virilibus calceis festinantem? Ea quidem sola mihi videtur a viro exisse otiose.

MULIER II.

Quid? nonne vides cauponis uxorem Geusistratam dextra lampadem tenentem, unaque Philodoreti et Chæretadæ sponsam?

PRAXAGORA.

Sed et alias bene multas video horsum tendentes, mulierum quæ sunt in urbe excellentissimas quasque.

MULIER III.

Ego quidem, o dilecta, diu multumque fui sollicita, donec e domo furtim elabi potuerim. Vir enim meus totam noctem misere tussiit, trichiis here in cœna offertus.

PRAXAGORA.

Sedete igitur, ut vos, quando huc omnes convenisse video, de iis interrogem, quæ in Sciris decreta sunt, quo sciam ea feceritis nec ne.

MULIER IV.

Ego sane : nam primum omnium alas habeo hirsutiores fruticeto, itidem ut convenerat. Tum vero, si quando vir meus ad forum se conferret, totum corpus perungebam, et sic stans in sole toto die excoquebar.

MULIER V.

Ego quoque : novaculam enim domo ejeci extemplo, tota ut pilosa fierem, neque quicquam mihi cum muliere simile esset.

PRAXAGORA.

Habetis vero barbas, quibuscum ut conveniremus, nobis omnibus edictum fuerat?

ΓΥΝΗ Δ.

70 Νὴ τὴν Ἑκάτην, καλόν γ' ἔγωγε τουτονί.

ΓΥΝΗ Ε.

Κἄγωγ' Ἐπικράτους οὐκ ὀλίγῳ καλλίονα.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ὑμεῖς δὲ τί φατέ;

ΓΥΝΗ Δ.

Φασί· κατανεύουσι γάρ.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Καὶ μὴν τά γ' ἄλλ' ὑμῖν ὁρῶ πεπραγμένα.
Λακωνικὰς γὰρ ἔχετε καὶ βακτηρίας
75 καὶ θαἰμάτια τἀνδρεῖα, καθάπερ εἴπομεν.

ΓΥΝΗ Ζ.

Ἔγωγέ τοι τὸ σκύταλον ἐξηνεγκάμην
τὸ τοῦ Λαμίου τουτὶ καθεύδοντος λάθρα.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τοῦτ' ἔστ' ἐκείνων τῶν σκυτάλων ὧν πέρδεται.

ΓΥΝΗ Ζ.

Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρ' ἐπιτήδειός γ' ἂν ἦν
80 τὴν τοῦ Πανόπτου διφθέραν ἐνημμένος
εἴπερ τις ἄλλος βουκολεῖν τὸ δήμιον.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' ἄγεθ' ὅπως καὶ τἀπὶ τούτοις δράσομεν,
ἕως ἔτ' ἐστὶν ἄστρα κατὰ τὸν οὐρανόν·
ἡκκλησία δ', εἰς ἣν παρεσκευάσμεθα
85 ἡμεῖς βαδίζειν, ἐξ ἕω γενήσεται.

ΓΥΝΗ Α.

Νὴ τὸν Δί', ὥστε δεῖ σε καταλαβεῖν ἕδρας
ὑπὸ τῷ λίθῳ τῶν πρυτάνεων καταντικρύ.

ΓΥΝΗ Η.

Ταυτί γέ τοι νὴ τὸν Δί' ἐφερόμην, ἵνα
πληρουμένης ξαίνοιμι τῆς ἐκκλησίας.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

90 Πληρουμένης, τάλαινα;

ΓΥΝΗ Η.

Νὴ τὴν Ἄρτεμιν,
ἔγωγε. Τί γὰρ ἂν χεῖρον ἀκροῴμην ἅμα
ξαίνουσα; γυμνὰ δ' ἐστί μου τὰ παιδία.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἰδού γέ σε ξαίνουσαν, ἣν τοῦ σώματος
οὐδὲν παραφῆναι τοῖς καθημένοις ἔδει.
95 Οὐκοῦν καλά γ' ἂν πάθοιμεν, εἰ πλήρης τύχοι
ὁ δῆμος ὤν, κἄπειθ' ὑπερβαίνουσά τις
ἀναβαλλομένη δείξειε τὸν Φορμίσιον.
Ἢν δ' ἐγκαθεζώμεσθα πρότεραι, λήσομεν
ξυστειλάμεναι θαἰμάτια· τὸν πώγωνά τε
100 ὅταν καθῶμεν, ὃν περιδησόμεσθ' ἐκεῖ,
τίς οὐκ ἂν ἡμᾶς ἄνδρας ἡγήσαιθ' ὁρῶν;
Ἀγύρριος γοῦν τὸν Προνόμου πώγων' ἔχων
λέληθε· καίτοι πρότερον ἦν οὗτος γυνή·
νυνὶ δ', ὁρᾷς, πράττει τὰ μέγιστ' ἐν τῇ πόλει.
105 Τούτου γέ τοι νὴ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν
τόλμημα τολμῶμεν τοσοῦτον οὕνεκα,
ἤν πως παραλαβεῖν τῆς πόλεως τὰ πράγματα

MULIER IV.

Ego quidem, per Hecaten, pulcram hancce habeo.

MULIER V.

Ego itidem unam, Epicratis barba non paulo pulcriorem.

PRAXAGORA.

Vos autem quid autumatis?

MULIER IV.

Habere se autumant : dictis enim adnuunt.

PRAXAGORA.

Et quidem cetera vobis, ut video, factitata sunt : Laconicos enim calceos habetis et scipiones, vestesque viriles, prout a nobis præceptum fuerat.

MULIER VI.

Ego quidem hunc Lamiæ dormientis baculum domo etiam mecum extuli.

PRAXAGORA.

Hic sane unus ex iis baculis est, quorum pressa pondere pedit Lamia.

MULIER VI.

Aptus esset, per Jovem Servatorem, hic homo, si Panoptæ renonem indueret, carnificem quibus vellet modis ludificari.

PRAXAGORA.

At agite, quæso, dum adhuc astra in cœlo apparent, ut faciamus tandem, quæ nunc facienda sunt : conventus enim, ad quem nos accinximus, statim ab aurora inchoabitur.

MULIER I.

Sane ecastor : itaque capere te sedem oportet ex adverso tribunalis, in quo prytanes sedent.

MULIER VII.

Hæc quidem mecum attuli, ut congregata concione carminare possim.

PRAXAGORA.

Congregata? misera.

MULIER VII.

Ita sane, per Dianam. Qui enim minus bene rhetores audiam, si carminem? nudi autem mihi sunt pueri domi.

PRAXAGORA.

Ecce vero carminantem! quam quidem nullum corporis membrum oportebat ostendere spectatoribus. Res vero bella et nimis jocosa nobis accideret, si frequenti in populi cœtu transcendens subsellia nostrûm quæpiam, rejecta veste ostenderet Phormisium. Sin priores sederimus, collectis vestibus, latebimus. Quum vero barbas demiserimus, quas illic ori nostro circumligabimus, quis, amabo, nos videns non reputaverit viros? Agyrrhius enim Pronomi barbam habens, cunctos fefellit : atqui prius mulier erat : nunc autem, ut vides, summum in republica locum tenet. Quocirca, per diem crastinum obsecro, tam magnum audeamus facinus, si qua ratione urbis administrationem capere possimus, quo boni quidpiam in eam con-

δυνώμεθ', ὥστ' ἀγαθόν τι πρᾶξαι τὴν πόλιν·
νῦν μὲν γὰρ οὔτε θέομεν οὔτ' ἐλαύνομεν.

ΓΥΝΗ Η.

110 Καὶ πῶς γυναικῶν θηλύφρων ξυνουσία
δημηγορήσει;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πολὺ μὲν οὖν ἄριστά που.
Λέγουσι γὰρ καὶ τῶν νεανίσκων ὅσοι
πλεῖστα σποδοῦνται, δεινοτάτους εἶναι λέγειν·
ἡμῖν δ' ὑπάρχει τοῦτο κατὰ τύχην τινά.

ΓΥΝΗ Η.

115 Οὐκ οἶδα· δεινὸν δ' ἐστὶν ἡ μὴ 'μπειρία.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὐκοῦν ἐπίτηδες ξυνελέγημεν ἐνθάδε,
ὅπως προμελετήσαιμεν ἀκεῖ δεῖ λέγειν.
Οὐκ ἂν φθάνοις τὸ γένειον ἂν περιδουμένη,
ἄλλαι θ' ὅσαι λαλεῖν μεμελετήκασί που;

ΓΥΝΗ Θ.

120 Τίς δ', ὦ μέλ', ἡμῶν οὐ λαλεῖν ἐπίσταται;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἴθι δὴ σὺ περιδοῦ καὶ ταχέως ἀνὴρ γενοῦ·
ἐγὼ δὲ θεῖσα τοὺς στεφάνους περιδήσομαι
χαὐτὴ μεθ' ὑμῶν, ἤν τί μοι δόξῃ λέγειν.

ΓΥΝΗ Β.

Δεῦρ', ὦ γλυκυτάτη Πραξαγόρα, σκέψαι, τάλαν,
125 ὡς καὶ καταγέλαστον τὸ πρᾶγμα φαίνεται.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πῶς καταγέλαστον;

ΓΥΝΗ Β.

Ὥσπερ εἴ τις σηπίαις
πώγωνα περιδήσειεν ἐσταθευμέναις.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ὁ περιστίαρχος, περιφέρειν χρὴ τὴν γαλῆν,
πάριθ' ἐς τὸ πρόσθεν. Ἀρίφραδες, παῦσαι λαλῶν.
130 Κάθιζε παριών. Τίς ἀγορεύειν βούλεται;

ΓΥΝΗ Θ.

Ἐγώ.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Περίθου δὴ τὸν στέφανον τύχἀγαθῇ.

ΓΥΝΗ Θ.

Ἰδού.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Λέγοις ἄν.

ΓΥΝΗ Θ.

Εἶτα πρὶν πιεῖν λέγω;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἰδοὺ πιεῖν.

ΓΥΝΗ Θ.

Τί γάρ, ὦ μέλ', ἐστεφανωσάμην;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἄπιθ' ἐκποδών· τοιαῦτ' ἂν ἡμᾶς εἰργάσω
135 χἀκεῖ.

ΓΥΝΗ Θ.

Τί δ'; οὐ πίνουσι κἀν τἠκκλησίᾳ;

feramus. Nunc enim nec velis nec remis rates provehimus.

MULIER VII.

At quæso tandem, quonam fiet modo, ut mulierum conventus concionari possit?

PRAXAGORA.

Sane vero nihil facilius. Quippe vulgo dictitant, eos ex adolescentibus, qui plurimum subigantur, dicendi peritissimos esse: id autem nobis per fortem fortunam suppetit.

MULIER VII.

Nescio ego. Periculosa autem res est inexperientia.

PRAXAGORA.

Inde est quod huc data opera convenimus, ut ante meditemur quæ nobis illic dicenda erunt: age autem, nonne ocius barbam tibi circumligabis, tuque et ceteræ omnes, quæ in dicendo exercitæ sunt?

MULIER VIII.

Quænam autem, o stulta, nostrûm loqui nescit?

PRAXAGORA.

Age igitur, barbam tu tibi præliga, citoque vir fias. Ego autem, positis in medio coronis, barbam et ipsa mihi circumligabo, sicut vos facietis, si forte quid dicere mihi videbitur necesse.

MULIER II.

Age, o dulcissima Praxagora, adspice sodes, quam ridicula res videatur.

PRAXAGORA.

Qui autem ridicula?

MULIER II.

Veluti si sepiis assatis barbam quis circumligaret.

PRAXAGORA.

Heus lustrator, mustelam circumfer: prodi in medium. Ariphrades, linguam comprime, transi et sedem cape. Quænam concionari vult?

MULIER VIII.

Ego.

PRAXAGORA.

Impone igitur capiti coronam, quod faustum et felix sit.

MULIER VIII.

Ecce.

PRAXAGORA.

Verba facito.

MULIER VIII.

Itane antequam biberim dicam?

PRAXAGORA.

Ecce vero *biberim!*

MULIER VIII.

Quid igitur, o inepta, opus fuerat coronam sumere?

PRAXAGORA.

Apage te hinc. Talia fortasse nobis fecisses illic.

MULIER VIII.

Sed enim nonne et viri in concione bibunt?

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἰδού γέ σοι πίνουσι.

ΓΥΝΗ Θ.

Νὴ τὴν Ἄρτεμιν,
καὶ ταῦτά γ' εὔζωρον. Τὰ γοῦν βουλεύματα
αὐτῶν ὅσ' ἂν πράξωσιν ἐνθυμουμένοις
ὥσπερ μεθυόντων ἐστὶ παραπεπληγμένα.
140 Καὶ νὴ Δία σπένδουσί γ'· ἢ τίνος χάριν
τοσαῦτ' ἂν ηὔχοντ', εἴπερ οἶνος μὴ παρῆν;
καὶ λοιδοροῦνταί γ' ὥσπερ ἐμπεπωκότες,
καὶ τὸν παροινοῦντ' ἐκφέρουσ' οἱ τοξόται.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Σὺ μὲν βάδιζε καὶ κάθησ'· οὐδὲν γὰρ εἶ.

ΓΥΝΗ Θ.

145 Νὴ τὸν Δί', ἦ μοι μὴ γενειᾶν κρεῖττον ἦν·
δίψῃ γάρ, ὡς ἔοικ', ἀφαυανθήσομαι.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἔσθ' ἥτις ἑτέρα βούλεται λέγειν;

ΓΥΝΗ Ι.

Ἐγώ.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἴθι δὴ στεφανοῦ· καὶ γὰρ τὸ χρῆμ' ἐργάζεται.
Ἄγε νυν ὅπως ἀνδριστὶ καὶ καλῶς ἐρεῖς,
150 διερεισαμένη τὸ σχῆμα τῇ βακτηρίᾳ.

ΓΥΝΗ Ι.

Ἐβουλόμην μὲν ἕτερον ἂν τῶν ἠθάδων
λέγειν τὰ βέλτισθ', ἵν' ἐκαθήμην ἥσυχος·
νῦν δ' οὐκ ἐάσω, κατά γε τὴν ἐμήν, μίαν
ἐν τοῖς καπηλείοισι λάκκους ἐμποιεῖν
155 ὕδατος. Ἐμοὶ μὲν οὐ δοκεῖ μὰ τὼ θεώ —

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ τὼ θεώ; τάλαινα, ποῦ τὸν νοῦν ἔχεις;

ΓΥΝΗ Ι.

Τί δ' ἔστιν; οὐ γὰρ δὴ πιεῖν γ' ᾔτησά σε.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀνὴρ ὢν τὼ θεὼ κατώμοσας,
καίτοι τά γ' ἄλλ' εἰποῦσα δεξιώτατα.

ΓΥΝΗ Ι.

160 Ὦ νὴ τὸν Ἀπόλλω.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Παῦε τοίνυν, ὡς ἐγὼ
ἐκκλησιάσουσ' οὐκ ἂν προβαίην τὸν πόδα
τὸν ἕτερον, εἰ μὴ ταῦτ' ἀκριβωθήσεται.

ΓΥΝΗ Ι.

Φέρε τὸν στέφανον· ἐγὼ γὰρ αὖ λέξω πάλιν·
οἶμαι γὰρ ἤδη μεμελετηκέναι καλῶς.
165 Ἐμοὶ γάρ, ὦ γυναῖκες αἱ καθήμεναι —

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Γυναῖκας αὖ, δύστηνε, τοὺς ἄνδρας λέγεις;

ΓΥΝΗ Ι.

Δι' Ἐπίγονόν γ' ἐκεινονί· βλέψασα γὰρ
ἐκεῖσε πρὸς γυναῖκας ᾠόμην λέγειν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἄπερρε καὶ σὺ καὶ κάθησ' ἐντευθενί.

PRAXAGORA.

En iterum *bibunt!*

MULIER VIII.

Sane, per Dianam, et quidem meracius. Unde et decreta quæcunque faciunt, inspicientibus et attente considerantibus videntur esse dementia, velut ebriorum hominum commenta. Quin etiam, per Jovem, libant : sin minus, cujus rei gratia ita diis supplicarent, vinum nisi adesset? præterea conviciantur inter sese, quasi bene appoti; temulentosque, qui se gerant indecore, efferunt e cœtu lictores.

PRAXAGORA.

Abi, abi sis et sede : mulier enim nihili es.

MULIER VIII.

Ecastor næ mihi satius erat barbam non sumere : siti enim, opinor, nunc miseræ mihi dissilient viscera.

PRAXAGORA.

Estne vestrûm alia quæ velit dicere?

MULIER IX.

Ego.

PRAXAGORA.

Age ergo coronare : res quippe nunc agitur : daque operam ut viriliter et probe dicas, baculo decore innixa.

MULIER IX.

Profecto optassem quempiam eorum, qui dicendo assueti sunt, ea dicere, quæ optima sint, ut sederem otiosus : at nunc ne unam cauponam sivero, quantum quidem mea sententia valuerit, in diversorio suo lacus aquæ facere. Mihi quidem non placet, per Cererem et Proserpinam —

PRAXAGORA.

Per Cererem et Proserpinam? o misera, ubinam tibi mens est?

MULIER IX.

Quid vero est? nondum enim a te petii bibere.

PRAXAGORA.

Non sane : sed, quum vir sis, per Cererem et Proserpinam jurasti : quanquam cetera lepidissime locuta es.

MULIER IX.

O per Apollinem!

PRAXAGORA.

Desine, quæso : frustra enim concioni inter fuerim, nihilque promoverim, nisi mos loquendi accurate observatus fuerit.

MULIER IX.

Cedo coronam : nam rursus concionabor. Videor enim mihi satis apte quippiam meditata. *Mihi enim, o mulieres, quæ hic sedetis —*

PRAXAGORA.

Mulieres rursus, o misella tu, compellas, quæ viros compellare debes.

MULIER IX.

Erroris causa est Epigonus iste. Quippe eo respiciens, coram mulieribus dicere me putabam.

PRAXAGORA.

Facesse hinc tu quoque, et posthac sede : ego.

170 Αὐτὴ γὰρ ὑμῶν ἕνεκά μοι λέξειν δοκῶ,
τονδὶ λαβοῦσα· τοῖς θεοῖς μὲν εὔχομαι
τυχεῖν κατορθώσασα τὰ βεβουλευμένα.
Ἐμοὶ δ' ἴσον μὲν τῆσδε τῆς χώρας μέτα
ὅσονπερ ὑμῖν· ἄχθομαι δὲ καὶ φέρω
175 τὰ τῆς πόλεως ἅπαντα βαρέως πράγματα.
Ὁρῶ γὰρ αὐτὴν προστάταισι χρωμένην
ἀεὶ πονηροῖς· κἄν τις ἡμέραν μίαν
χρηστὸς γένηται, δέκα πονηρὸς γίγνεται.
Ἐπέτρεψας ἑτέρῳ· πλείον' ἔτι δράσει κακά.
180 Χαλεπὸν μὲν οὖν ἄνδρας δυσαρέστους νουθετεῖν,
οἳ τοὺς φιλεῖν μὲν βουλομένους δεδοίκατε,
τοὺς δ' οὐκ ἐθέλοντας ἀντιβολεῖθ' ἑκάστοτε.
Ἐκκλησίαισιν ἦν ὅτ' οὐκ ἐχρώμεθα
οὐδὲν τὸ παράπαν· ἀλλὰ τόν γ' Ἀγύρριον
185 πονηρὸν ἡγούμεσθα· νῦν δὲ χρωμένων
ὁ μὲν λαβὼν ἀργύριον ὑπερεπῄνεσεν,
ὁ δ' οὐ λαβὼν εἶναι θανάτου φήσ' ἀξίους
τοὺς μισθοφορεῖν ζητοῦντας ἐν τἠκκλησίᾳ.

ΓΥΝΗ Α.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, εὖ γε ταυταγὶ λέγεις.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

190 Τάλαιν', Ἀφροδίτην ὠνόμασας. Χαρίεντά γ' ἂν
ἔδρασας, εἰ τοῦτ' εἶπας ἐν τἠκκλησίᾳ.

ΓΥΝΗ Α.

Ἀλλ' οὐκ ἂν εἶπον.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μηδ' ἐθίζου νῦν λέγειν.
Τὸ συμμαχικὸν αὖ τοῦθ', ὅτ' ἐσκοπούμεθα,
εἰ μὴ γένοιτ', ἀπολεῖν ἔφασκον τὴν πόλιν·
195 ὅτε δὴ δ' ἐγένετ', ἤχθοντο, τῶν δὲ ῥητόρων
ὁ τοῦτ' ἀναπείσας εὐθὺς ἀποδρὰς ᾤχετο.
Ναῦς δεῖ καθέλκειν· τῷ πένητι μὲν δοκεῖ,
τοῖς πλουσίοις δὲ καὶ γεωργοῖς οὐ δοκεῖ.
Κορινθίοις ἤχθεσθε, κἀκεῖνοί γέ σοι·
200 νῦν δ' εἰσὶ χρηστοί, καὶ σὺ νῦν χρηστὸς γενοῦ.
Ἀργεῖος ἀμαθής, ἀλλ' Ἱερώνυμος σοφός·
σωτηρία παρέκυψεν, ἀλλ' ὀρίζεται·
* * * *
Θρασύβουλος αὐτὸς οὐχὶ παρακαλούμενος.

ΓΥΝΗ Α.

Ὡς ξυνετὸς ἀνήρ.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Νῦν καλῶς ἐπῄνεσας.
205 Ὑμεῖς γάρ ἐστ', ὦ δῆμε, τούτων αἴτιοι.
Τὰ δημόσια γὰρ μισθοφοροῦντες χρήματα
ἰδίᾳ σκοπεῖσθ' ἕκαστος ὅ τι τις κερδανεῖ·
τὸ δὲ κοινὸν ὥσπερ Αἴσιμος κυλίνδεται.
Ἢν οὖν ἐμοὶ πείθησθε, σωθήσεσθ' ἔτι.
210 Ταῖς γὰρ γυναιξὶ φημὶ χρῆναι τὴν πόλιν
ἡμᾶς παραδοῦναι. Καὶ γὰρ ἐν ταῖς οἰκίαις
ταύταις ἐπιτρόποις καὶ ταμίαισι χρώμεθα.

ΓΥΝΗ Β.

Εὖ γ', εὖ γε νὴ Δί', εὖ γε· λέγε, λέγ', ὦγαθέ.

enim ipsa, ut videor, sumta hac corona, vestrûm omnium causa concionabor, deos primum precata, ut, quæ constituimus, ad felicem exitum perducam. *Æque ad me attinet hujus regionis cura, atque ad vos. Doleo autem et fero iniquo animo omnia urbis nostræ incommoda : quippe illam video præfectis utentem perpetuo malis : eorumque si quispiam vel diem unum bonus sit, totos decem dies malus est. Alii fortassis commiseris rempublicam? plura etiam mala faciet. Difficile autem viros morosos monere; vos, inquam, o cives, qui reformidatis eos, qui vos amare volunt : iis autem, qui amare nolunt, supplicatis perpetuo. Fuit tempus, quum conciliis nullo modo uteremur, sed Agyrrhium pravum hominem censebamus : nunc autem, quum iis utamur, alius quidem accipiens pecuniam, id mirum in modum laudat; qui vero non accipit, eos morte dignos deputat, qui in conciliis mercedem ferre student.*

MULIER I.

Per Venerem, hæc belle dicis.

PRAXAGORA.

Misera, *Venerem* nominasti. Lepida vero et jocosa nobis faceres, in concione si id diceres.

MULIER I.

At non dicerem.

PRAXAGORA.

Ne igitur nunc assuesce dicere. *Præterea confœderationem hanc quum considerabamus, deque ea deliberabamus, vulgo dictitabant perituram civitatem, si minus illa fieret : postquam inita est, indigne ferre cœperunt : rhetorum autem ille, qui eam suaserat, extemplo fugiens abiit. Naves in mare deduci, satis placet inopi : divitibus autem et agricolis non placet. Corinthiis succensetis, illi autem tibi; nunc enim boni et commodi sunt : iis tu iisdem commodus esto. Argeus rudis est, Hieronymus autem sapiens. Salus leviter caput exseruit, at illam respuitis : * * * nec ipse Thrasybulus advocatus.*

MULIER I.

Eugepæ, quam prudens vir!

PRAXAGORA.

Nunc, ut decet, laudasti. *Vos enim, o popule, horum omnium causa estis, qui pecuniam publicam in mercedem vestram fertis, ac privatim singuli spectatis, quod quisque lucrabitur; commune autem, quemadmodum Æsimus, volvitur. Atqui si mihi auscultaveritis, adhuc servabimini. Mulieribus enim aio oportere vos urbem nostram tradere : etenim illis domi procuratricibus et dispensatricibus utimur.*

MULIER II.

Bene, bene, per Jovem, bene. Perge, perge, o bone.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ὡς δ' εἰσὶν ἡμῶν τοὺς τρόπους βελτίονες
215 ἐγὼ διδάξω. Πρῶτα μὲν γὰρ τἄρια
βάπτουσι θερμῷ κατὰ τὸν ἀρχαῖον νόμον
ἁπαξάπασαι, κοὐχὶ μεταπειρωμένας
ἴδοις ἂν αὐτάς. Ἡ δ' Ἀθηναίων πόλις,
εἰ τοῦτο χρηστῶς εἶχεν, οὐκ ἂν ἐσώζετο,
220 εἰ μή τι καινὸν ἄλλο περιειργάζετο;
Καθήμεναι φρύγουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τὰ Θεσμοφόρι' ἄγουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
πέττουσι τοὺς πλακοῦντας ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τοὺς ἄνδρας ἐπιτρίβουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
225 μοιχοὺς ἔχουσιν ἔνδον ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
αὑταῖς παροψωνοῦσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ·
τὸν οἶνον εὔζωρον φιλοῦσ' ὥσπερ πρὸ τοῦ·
βινούμεναι χαίρουσιν ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ.
Ταύταισιν οὖν, ὦνδρες, παραδόντες τὴν πόλιν
230 μὴ περιλαλῶμεν, μηδὲ πυνθανώμεθα
τί ποτ' ἄρα δρᾶν μέλλουσιν, ἀλλ' ἁπλῷ τρόπῳ
ἐῶμεν ἄρχειν, σκεψάμενοι ταυτὶ μόνα,
ὡς τοὺς στρατιώτας πρῶτον οὖσαι μητέρες
σώζειν ἐπιθυμήσουσιν· εἶτα σιτία
235 τίς τῆς τεκούσης θᾶττον ἐπιπέμψειεν ἄν;
χρήματα πορίζειν εὐπορώτατον γυνή,
ἄρχουσά τ' οὐκ ἂν ἐξαπατηθείη ποτέ·
αὐταὶ γάρ εἰσιν ἐξαπατᾶν εἰθισμέναι.
Τὰ δ' ἄλλ' ἐάσω· ταῦτα δ' ἢν πείθησθέ μοι,
240 εὐδαιμονοῦντες τὸν βίον διάξετε.

ΓΥΝΗ Α.

Εὖ γ', ὦ γλυκυτάτη Πραξαγόρα, καὶ δεξιῶς.
Πόθεν, ὦ τάλαινα, ταῦτ' ἔμαθες οὕτω καλῶς;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἐν ταῖς φυγαῖς μετὰ τἀνδρὸς ᾤκησ' ἐν πυκνί,
ἐκεῖ τ' ἀκούουσ' ἐξέμαθον τῶν ῥητόρων.

ΓΥΝΗ Α.

245 Οὐκ ἐτὸς ἄρ', ὦ μέλ', ἦσθα δεινὴ καὶ σοφή·
καί σε στρατηγὸν αἱ γυναῖκες αὐτόθεν
αἱρούμεθ', ἢν ταῦθ' ἁπινοεῖς κατεργάσῃ.
Ἀτὰρ ἢν Κέφαλός σοι λοιδορῆται προσφθαρείς,
πῶς ἀντερεῖς πρὸς αὐτὸν ἐν τἠκκλησίᾳ;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

250 Φήσω παραφρονεῖν αὐτόν.

ΓΥΝΗ Α.

Ἀλλὰ τοῦτό γε
ἴσασι πάντες.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλὰ καὶ μελαγχολᾶν.

ΓΥΝΗ Α.

Καὶ τοῦτ' ἴσασιν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλὰ καὶ τὰ τρυβλία
κακῶς κεραμεύειν, τὴν δὲ πόλιν εὖ καὶ καλῶς.

PRAXAGORA.

Ut autem melius quam nos moratæ sunt, ego docebo. Primum enim cunctæ lavant lanas aqua calida pro more veteri : neque temere novi quid tentantes ipsas videas. Atheniensium vero civitas, si hoc bene teneret, nonne servaretur, nisi quid aliud novi curiose frustraque actitaret? Sedentes illæ frigunt obsonia, sicut et prius : capite ferunt, sicut et prius : Thesmophoria agunt, sicut et prius : placentas coquunt, sicut et prius : viros suos male habent, sicut et prius; adulteros domi habent, sicut et prius : sibi solis per fraudem obsonantur, sicut et prius : vinum meracum amant, sicut et prius : subagitatæ gaudent, sicut et prius His igitur, o viri, urbem tradentes, non est, quod frustra argutemur; neque rogitemus, quid illæ acturæ sint : sed omnimodo sinamus illas imperare, hoc unum considerantes quod videlicet matres quum sint, milites servare cupient. Dein cibaria quisnam melius submittat, quam quæ peperit? ad parandas divitias solertissimum est muliebre ingenium; et mulier si imperet, haud unquam facile decipiatur : quippe illæ decipere assuetæ sunt. Cetera quidem omittam : in his autem si mihi fidem habueritis, felices vitam omnem degetis.

MULIER I.

Bene, o jucundissima Praxagora, et ingeniose. Unde quæso hæc, o bona, didicisti tam callide?

PRAXAGORA.

Fugarum tempore cum viro habitavi in pnyce : tum sæpius ibi audiens rhetorum conciones, et ipsa concionari didici.

MULIER I.

Non temere igitur, o bona, dicendi perita es et sapiens; et te ducem mulieres abhinc eligimus, si hæc, quæ cogitas, facies. Verum si Cephalus irruens convicietur tibi, quo modo ei in concione contradices?

PRAXAGORA.

Eum dicam delirare.

MULIER I.

At hoc norunt omnes.

PRAXAGORA.

Sed et atra bile percitum esse.

MULIER I.

Hoc itidem sciunt omnes.

PRAXAGORA.

Præterea et acetabula male fingere, rempublicam autem bene et pulcre.

ΓΥΝΗ Α.

Τί δ', ἢν Νεοκλείδης ὁ γλάμων σε λοιδορῇ;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

255 Τούτῳ μὲν εἶπον ἐς κυνὸς πυγὴν ὁρᾶν.

ΓΥΝΗ Α.

Τί δ', ἢν ὑποκρούωσίν σε;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Προσκινήσομαι,
ἅτ' οὐκ ἄπειρος οὖσα πολλῶν κρουμάτων.

ΓΥΝΗ Α.

Ἐκεῖνο μόνον ἄσκεπτον, ἢν σ' οἱ τοξόται
ἕλκωσιν, ὅ τι δράσεις ποτ'.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἐξαγκωνιῶ
260 ὡδί· μέση γὰρ οὐδέποτε ληφθήσομαι.

ΓΥΝΗ Α.

Ἡμεῖς δέ γ', ἢν αἴρωσ', ἐᾶν κελεύσομεν.

ΓΥΝΗ Β.

Ταυτὶ μὲν ἡμῖν ἐντεθύμηται καλῶς,
ἐκεῖνο δ' οὐ πεφροντίκαμεν, ὅτῳ τρόπῳ
τὰς χεῖρας αἴρειν μνημονεύσομεν τότε.
265 Εἰθισμέναι γάρ ἐσμεν αἴρειν τὼ σκέλη.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Χαλεπὸν τὸ πρᾶγμ'· ὅμως δὲ χειροτονητέον
ἐξωμισάσαις τὸν ἕτερον βραχίονα.
Ἄγε νυν ἀναστέλλεσθ' ἄνω τὰ χιτώνια·
ὑποδεῖσθε δ' ὡς τάχιστα τὰς Λακωνικάς,
270 ὥσπερ τὸν ἄνδρα θεᾶσθ', ὅτ' εἰς ἐκκλησίαν
μέλλει βαδίζειν ἢ θύραζ' ἑκάστοτε.
Ἔπειτ' ἐπειδὰν ταῦτα πάντ' ἔχῃ καλῶς,
περιδεῖσθε τοὺς πώγωνας. Ἡνίκ' ἂν δέ γε
τούτους ἀκριβώσητε περιηρμοσμέναι,
275 καὶ θαἰμάτια τἀνδρεῖά γ' ἅπερ ἐκλέψατε
ἐπαναβάλεσθε, κᾆτα ταῖς βακτηρίαις
ἐπερειδόμεναι βαδίζετ', ᾄδουσαι μέλος
πρεσβυτικόν τι, τὸν τρόπον μιμούμεναι
τὸν τῶν ἀγροίκων.

ΓΥΝΗ Β.

Εὖ λέγεις· ἡμεῖς δέ γε
280 προΐωμεν αὐτῶν. Καὶ γὰρ ἑτέρας οἴομαι
ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὴν πύκν' ἥξειν ἄντικρυς
γυναῖκας.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλὰ σπεύσαθ', ὡς εἴωθ' ἐκεῖ
τοῖς μὴ παροῦσιν ὀρθρίοις ἐς τὴν πύκνα
ὑπαποτρέχειν ἔχουσι μηδὲ πάτταλον.

ΧΟΡΟΣ.

285 Ὥρα προβαίνειν, ὦνδρες, ἡμῖν ἐστι· τοῦτο γὰρ χρὴ
μεμνημένας ἀεὶ λέγειν, ὡς μή ποτ' ἐξολίσθῃ
ἡμᾶς. Ὁ κίνδυνος γὰρ οὐχὶ μικρός, ἢν ἁλῶμεν
ἐνδυόμεναι κατὰ σκότον τόλμημα τηλικοῦτον.
Χωρῶμεν εἰς ἐκκλησίαν, ὦνδρες· ἠπείλησε γὰρ Στρ.
290 ὁ θεσμοθέτης, ὃς ἂν
μὴ πρῴ πάνυ τοῦ κνέφους

MULIER I.

Quid si Neoclides lippus probra tibi ingerat?

PRAXAGORA.

Huic ego dicam, ut in canis culum inspiciat.

MULIER I.

Quid, si te pulsent?

PRAXAGORA.

Ego contra movebor, utpote quæ non imperita sim plurimarum pulsationum.

MULIER I.

Hoc unum a nobis provisum non est: si te lictores trahant, quid tandem facies?

PRAXAGORA.

Subnixis sic alis reluctabor: neque enim media prehendar.

MULIER I.

Nos autem, si te sublimem rapiant, amittere jubebimus.

MULIER II.

Hæc quidem nobis pulcre cogitata sunt: illud vero non prævidimus, quonam modo manus tollere tunc meminerimus: quippe non manus, sed pedes tollere adsuetæ sumus.

PRAXAGORA.

Res ista difficilis est: tamen extendendæ manus ab humero nudantibus alterum brachium. Nunc autem agite, vestes succingite, induamini citissime Laconicos calceos, quemadmodum virum videtis, quum in concionem, aut foras singulis diebus iturus est. Tum vero, quum ea se bene habuerint, barbas vobis adligate. Quum vero bene compositæ illas scite aptaveritis vobis, tunc etiam virorum pallia, quæ subduxistis, ceteris superinjicite, et baculis innixæ incedite, canticum aliquod senile canentes, morem rusticorum imitatæ.

MULIER II.

Bene autumas: nos autem præeamus illis. Nam et alias puto ex agris in Pnycem venturas e adversum mulieres.

PRAXAGORA.

Verum festinate. Quippe mos est, ut qui neque a mane in Pnyce non adfuerunt, abeant ne minimum quidem lucri referentes.

CHORUS.

Progediendi tempus est, o viri; id enim nos memores dicere perpetuo oportet, ne forte nobis excidat: neque enim mediocre periculum nobis adsit, si deprehendamur aggressæ tale facinus in tenebris.

Eamus in concionem, o viri; nam interminatus est Thesmotheta ei, qui non primo mane, offusis etiamnum tenebris super terram, venerit pulvere

ἥκῃ κεκονιμένος,
στέργων σκοροδάλμῃ,
βλέπων ὑπότριμμα, μὴ
δώσειν τὸ τριώβολον.
Ἀλλ', ὦ Χαριτιμίδη
καὶ Σμίκυθε καὶ Δράκης,
ἕπου κατεπείγων,
σαυτῷ προσέχων ὅπως
295 μηδὲν παραχορδιεῖς
ὧν δεῖ σ' ἀποδεῖξαι·
ὅπως δὲ τὸ σύμβολον
λαβόντες ἔπειτα πλη-
σίον καθεδούμεθ', ὡς
ἂν χειροτονῶμεν
ἅπανθ' ὁπόσ' ἂν δέῃ
τὰς ἡμετέρας φίλας.
Καίτοι τί λέγω; φίλους
γὰρ χρῆν μ' ὀνομάζειν.

conspersus præ festinatione, alliata muria contentus, acerba tuens, ei inquam, non daturum se tres obolos. Sed, o Charitimida, tuque Smicythe, et Drace, sequere festinabunde, operam dans, ut nihil aberres ab iis, quæ te illic effecta dare necesse est. Ceterum symbolo accepto prope invicem sedeamus, ut ea decernamus omnia, quæ amicarum nostrarum in rem bene conducant. At vero quid loquor? *amicorum* enim dicere debueram.

Ἀντ.
300 Ὅρα δ' ὅπως ὠθήσομεν τούσδε τοὺς ἐξ ἄστεως
ἥκοντας, ὅσοι πρὸ τοῦ
μέν, ἡνίκ' ἔδει λαβεῖν
ἐλθόντ' ὀβολὸν μόνον,
καθῆντο λαλοῦντες
ἐν τοῖς στεφανώμασιν·
νυνὶ δ' ἐνοχλοῦσ' ἄγαν.
Ἀλλ' οὐχὶ, Μυρωνίδης
ὅτ' ἦρχεν ὁ γεννάδας,
οὐδεὶς ἂν ἐτόλμα
305 τὰ τῆς πόλεως διοι-
κεῖν ἀργύριον λαβών·
ἀλλ' ἧκεν ἕκαστος
ἐν ἀσκιδίῳ φέρων
πιεῖν ἅμα τ' ἄρτον ἂν
καὶ πρὸς δύο κρομμύω
καὶ τρεῖς ἂν ἐλάας.
Νυνὶ δὲ τριώβολον
ζητοῦσι λαβεῖν ὅταν
πράττωσί τι κοινὸν ὥσ-
310 περ πηλοφοροῦντες.

Vide autem ut propellamus istos, qui ex Astu veniunt; qui quidem antehac, quum unicum obolum acciperent ad concionem venientes, sedebant confabulantes, cum coronis convivalibus : nunc autem præ turba molesti sunt. At enim quum archon erat generosus ille Myronides, nemo ausus fuisset e reipublicæ administratione mercedem ferre : sed veniebat unusquisque in sacculo habens potum simul panemque et duas cepas, tresque olivas circiter. Nunc autem triobolum accipere postulant, quum aliquid publicæ rei faciunt, quasi viles operarii, qui lutum ferunt.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τί τὸ πρᾶγμα; ποῖ ποθ' ἡ γυνὴ φρούδη 'στί μοι;
ἐπεὶ πρὸς ἕω νῦν γ' ἔστιν, ἡ δ' οὐ φαίνεται.
Ἐγὼ δὲ κατάκειμαι πάλαι χεζητιῶν,
τὰς ἐμβάδας ζητῶν λαβεῖν ἐν τῷ σκότῳ
315 καὶ θοἰμάτιον· ὅτε δὴ δ' ἐκεῖνο ψηλαφῶν
οὐκ ἐδυνάμην εὑρεῖν, ὁ δ' ἤδη τὴν θύραν
ἐπεῖχε κρούων ὁ κοπρεαῖος, λαμβάνω
τουτὶ τὸ τῆς γυναικὸς ἡμιδιπλοΐδιον,
καὶ τὰς ἐκείνης Περσικὰς ὑφέλκομαι.
320 Ἀλλ' ἐν καθαρῷ ποῦ ποῦ τις ἂν χέσας τύχοι;
ἢ πανταχοῦ τοι νυκτός ἐστιν ἐν καλῷ;
οὐ γάρ με νῦν χέζοντά γ' οὐδεὶς ὄψεται.
Οἴμοι κακοδαίμων, ὅτι γέρων ὢν ἠγόμην
γυναῖκ'· ὅσας εἴμ' ἄξιος πληγὰς λαβεῖν.

BLEPYRUS.

Quid hoc rei est? quonam mihi uxor evanuit? nam circa auroram dies est; illa autem non apparet. At ego jaceo jamdiu cacaturiens, soleas quæritans in tenebris et pallium : postquam autem illud manibus studiose tentando non potui invenire, jam vero januam aderat pultans Stercoreus, hoc ego uxoris meæ amiculum capio, ejusque Persicas induo. Sed ubinam locus est secretus? ubinam commode cacaverim? noctu ubicunque decet cacare? neque enim me quisquam nunc cacantem viderit. Hei misero mihi, quod, senex quum essem, duxerim uxorem! quot ego verberibus plecti dignus sum! Neutiquam enim

325 Οὐ γάρ ποθ' ὑγιὲς οὐδὲν ἐξελήλυθεν
δράσουσ'. Ὅμως δ' οὖν ἐστιν ἀποπατητέον.

ΑΝΗΡ.

Τίς ἐστιν; οὐ δήπου Βλέπυρος ὁ γειτνιῶν;
νὴ τὸν Δί' αὐτὸς δῆτ' ἐκεῖνος. Εἰπέ μοι,
τί τοῦτό σοι τὸ πυρρόν ἐστιν; οὔ τί που
330 Κινησίας σου κατατετίληκέν ποθεν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐκ, ἀλλὰ τῆς γυναικὸς ἐξελήλυθα
τὸ κροκωτίδιον ἀμπισχόμενος, οὐνδύεται.

ΑΝΗΡ.

Τὸ δ' ἱμάτιόν σου ποῦ 'στιν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐκ ἔχω φράσαι·
ζητῶν γὰρ αὔτ' οὐχ εὗρον ἐν τοῖς στρώμασιν.

ΑΝΗΡ.

335 Εἶτ' οὐδὲ τὴν γυναῖκ' ἐκέλευσάς σοι φράσαι;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Μὰ τὸν Δί'· οὐ γὰρ ἔνδον οὖσα τυγχάνει,
ἀλλ' ἐκτετρύπηκεν λαθοῦσά μ' ἔνδοθεν·
ὃ καὶ δέδοικα μή τι δρᾷ νεώτερον.

ΑΝΗΡ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, ταὐτὰ τοίνυν ἄντικρυς
340 ἐμοὶ πέπονθας. Καὶ γὰρ ᾗ ξύνειμ' ἐγὼ
φρούδη 'στ', ἔχουσα θοἰμάτιον οὑγὼ 'φόρουν.
Κοὐ τοῦτο λυπεῖ μ', ἀλλὰ καὶ τὰς ἐμβάδας.
Οὔκουν λαβεῖν γ' αὐτὰς ἐδυνάμην οὐδαμοῦ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Μὰ τὸν Διόνυσον, οὐδ' ἐγὼ γὰρ τὰς ἐμὰς
345 Λακωνικὰς, ἀλλ' ὡς ἔτυχον χεζητιῶν,
ἐς τὼ κοθόρνω τὼ πόδ' ἐνθεὶς ἵεμαι,
ἵνα μὴ 'γχέσαιμ' ἐς τὴν σισύραν· φανὴ γὰρ ἦν.

ΑΝΗΡ.

Τί δῆτ' ἂν εἴη; μῶν ἐπ' ἄριστον γυνὴ
κέκληκεν αὐτὴν τῶν φίλων;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Γνώμην γ' ἐμήν.
350 Οὔκουν πονηρά γ' ἐστὶν ὅ τι κἄμ' εἰδέναι.

ΑΝΗΡ.

Ἀλλὰ σὺ μὲν ἱμονιάν τιν' ἀποπατεῖς· ἐμοὶ δ'
ὥρα βαδίζειν ἐστὶν εἰς ἐκκλησίαν,
ἤνπερ λάβω θοἰμάτιον, ὅπερ ἦν μοι μόνον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κἄγωγ', ἐπειδὰν ἀποπατήσω· νῦν δέ μου
355 ἀχράς τις ἐγκλείσασ' ἔχει τὰ σιτία.

ΑΝΗΡ.

Μῶν ἣν Θρασύβουλος εἶπε τοῖς Λακωνικοῖς;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νὴ τὸν Διόνυσον, ἐνέχεται γοῦν μοι σφόδρα.
Ἀτὰρ τί δράσω; καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτό με
μόνον τὸ λυποῦν ἐστιν, ἀλλ' ὅταν φάγω,
360 ὅποι βαδιεῖταί μοι τὸ λοιπὸν ἡ κόπρος.
Νῦν μὲν γὰρ οὗτος βεβαλάνωκε τὴν θύραν,
ὅστις ποτ' ἔστ' ἄνθρωπος, ἀχραδούσιος.

boni quidpiam actura exiit. Verum utut hæc sunt, interim cacandum est tamen.

VIR QUIDAM.

Quis illic est? nonne Blepyrus vicinus? Per Jovem ille ipsus est. Dic mihi, quid sibi vult hoc rubrum quo contegeris? an te Cinesias alicunde concacavit?

BLEPYRUS.

Minume: sed cum uxoris meæ crocotula, quam illa induere solet, domo exii.

VIR.

Pallium vero tuum ubinam est?

BLEPYRUS.

Dicere nequeo; in stragulis enim diu quæsitum non reperi.

VIR.

Quid postea? tu non uxori imperasti ut diceret?

BLEPYRUS.

Non per Jovem: quippe intus non est: sed clam me evasit domo. Quamobrem metuo ne quid novi designet.

VIR.

Per Neptunum, eadem tibi prorsus eveniunt, quæ mihi. Uxor etenim mea disparuit, sumto pallio quod ego ferre soleo. Neque hoc me modo male habet: sed et calceos ipsos abstulit: nullibi enim eos reperire potui.

BLEPYRUS.

Per Bacchum, nec ego meos Laconicos: sed sicut eram cacaturiens, pedibus in cothurnos immissis huc festinavi, ut ne cacarem in læna, quippe quæ recens lota et nitida est.

VIR.

Quid, quæso, illud sit? num ad prandium eam amicarum quæpiam vocavit?

BLEPYRUS.

Mea quidem sententia: non enim malis morata est moribus, quod quidem sciam.

VIR.

At tu funem cacas. Mihi vero tempus est abeundi in concionem, si modo cepero pallium, quod mihi unicum est.

BLEPYRUS.

Ego itidem, ubi cacavero: nunc autem pirum quoddam silvestre occludens mihi podicem retinet cibos.

VIR.

Num pirum illud est, quod Laconicis dixit Thrasybulus?

BLEPYRUS.

Per Bacchum, tenaciter mihi adhæresçit. At enim quid agam? nec enim solum me angit hoc præsens malum: sed quando edero, quonam mihi abibit dehinc stercus? Nunc enim hic, quicunque tandem ille sit Achradusius vir, ostium obseravit.

Τίς ἂν οὖν ἰατρόν μοι μετέλθοι καὶ τίνα;
τίς τῶν καταπρώκτων δεινός ἐστι τὴν τέχνην;
365 ἆρ' οἶδ' Ἀμύνων; ἀλλ' ἴσως ἀρνήσεται.
Ἀντισθένη τις καλεσάτω πάσῃ τέχνῃ.
Οὗτος γὰρ ἁνὴρ ἕνεκά γε στεναγμάτων
οἶδεν τί πρωκτὸς βούλεται χεζητιῶν.
Ὦ πότνι' Εἰλείθυια, μή με περιίδῃς
370 διαρραγέντα μηδὲ βεβαλανωμένον,
ἵνα μὴ γένωμαι σκωραμὶς κωμῳδική.

ΧΡΕΜΗΣ.

Οὗτος, τί ποιεῖς; οὔ τί που χέζεις;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἐγώ;
οὐ δῆτ' ἔτι γε μὰ τὸν Δί', ἀλλ' ἀνίσταμαι.

ΧΡΕΜΗΣ.

Τὸ τῆς γυναικὸς δ' ἀμπέχει χιτώνιον;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

375 Ἐν τῷ σκότῳ γὰρ τοῦτ' ἔτυχον ἔνδον λαβών.
Ἀτὰρ πόθεν ἥκεις ἐτεόν;

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἐξ ἐκκλησίας.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἤδη λέλυται γάρ;

ΧΡΕΜΗΣ.

Νὴ Δί', ὄρθριον μὲν οὖν.
Καὶ δῆτα πολὺν ἡ μίλτος, ὦ Ζεῦ φίλτατε,
γέλων παρέσχεν, ἣν προσέρραινον κύκλῳ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

380 Τὸ τριώβολον δῆτ' ἔλαβες;

ΧΡΕΜΗΣ.

Εἰ γὰρ ὤφελον.
Ἀλλ' ὕστερος νῦν ἦλθον, ὥστ' αἰσχύνομαι,
* * * * * *
μὰ τὸν Δί' οὐδὲν ἄλλο γ' ἢ τὸν θύλακον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ δ' αἴτιον τί;

ΧΡΕΜΗΣ.

Πλεῖστος ἀνθρώπων ὄχλος,
ὅσος οὐδεπώποτ' ἦλθ' ἀθρόος ἐς τὴν πύκνα.
385 Καὶ δῆτα πάντας σκυτοτόμοις ᾐκάζομεν
ὁρῶντες αὐτούς. Οὐ γὰρ ἀλλ' ὑπερφυῶς
ὡς λευκοπληθὴς ἦν ἰδεῖν ἡκκλησία·
ὥστ' οὐκ ἔλαβον οὔτ' αὐτὸς οὔτ' ἄλλοι συχνοί.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδ' ἄρ' ἂν ἐγὼ λάβοιμι νῦν ἐλθών;

ΧΡΕΜΗΣ.

Πόθεν;
390 οὐδ' εἰ μὰ Δία τότ' ἦλθες, ὅτε τὸ δεύτερον
ἀλεκτρυὼν ἐφθέγγετ'.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οἴμοι δείλαιος.
Ἀντίλοχ', ἀποίμωξόν με τοῦ τριωβόλου
τὸν ζῶντα μᾶλλον. Τἀμὰ γὰρ διοίχεται.
Ἀτὰρ τί τὸ πρᾶγμ' ἦν, ὅτι τοσοῦτον χρῆμ' ὄχλου
395 οὕτως ἐν ὥρᾳ ξυνελέγη;

Quis igitur medicum mihi arcessat, et quem? quis eorum, qui clunibus operam dant, artis est peritissumus? calletne eam Amynon? at fortasse negabit. Antisthenem quispiam huc evocet omni modo : hic enim homo, ut facile conjicias, si ingemiscentem audias, novit quid sibi velit culus cacaturiens. O veneranda Lucina, ne me siris disrumpi obserato podice, ut ne fiam lasanum comicum.

CHREMES.

Heus tu, quid facis? num cacas?

BLEPYRUS.

Egone? non equidem hercle amplius; sed resurgo.

CHREMES.

Uxoris tu amiculum induisti?

BLEPYRUS.

Quippe illud temere in tenebris intus cepi. At unde agis te, quæso?

CHREMES.

E concione.

BLEPYRUS.

Jamne ergo dimissa est?

CHREMES.

Ita hercle, et quidem diluculo. Et pro Jupiter! plurimum risum præbuit rubrica, quam undique sparserant.

BLEPYRUS.

Triobolum certe accepisti?

CHREMES.

Utinam vero! sed tardior veni; unde hercle me piget pudetque : * * nihil hercle præter inanem hunc saccum [reporto].

BLEPYRUS.

Quæ vero fuit causa?

CHREMES.

Plurima hominum turba, quanta nunquam venit simul in pnycem. Et sane quum illos intueremur, cunctos pro sutoribus coriariis habuimus. Quippe mirum in modum alba videbatur illa multitudo, quæ concionem replebat. Itaque non accepi triobolum, neque plurimi alii.

BLEPYRUS.

Nec igitur ego acciperem, si nunc irem?

CHREMES.

Quidum? non pol, etiamsi eo profectus fuisses, quum secunda vice cecinit gallus.

BLEPYRUS.

Væ misero mihi! *Antiloche, me viventem lugeas magis quam triobolum : nullus enim sum ego.* Verum quæ res fuit, cur tanta turba mature adeo convenerit?

ΧΡΕΜΗΣ.

Τί δ' ἄλλο γ' ἢ
ἔδοξε τοῖς πρυτάνεσι περὶ σωτηρίας
γνώμας καθεῖναι τῆς πόλεως; κᾆτ' εὐθέως
πρῶτος Νεοκλείδης ὁ γλάμων παρείρπυσεν.
Κἄπειθ' ὁ δῆμος ἀναβοᾷ πόσον δοκεῖς,
400 οὐ δεινὰ τολμᾶν τουτονὶ δημηγορεῖν,
καὶ ταῦτα περὶ σωτηρίας προκειμένου,
ὃς αὐτὸς αὑτῷ βλεφαρίδ' οὐχ ἐσώσατο;
ὁ δ' ἀναβοήσας καὶ περιβλέψας ἔφη·
τί δαί μ' ἐχρῆν δρᾶν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Σκόροδ' ὁμοῦ τρίψαντ' ὀπῷ
405 τιθύμαλλον ἐμβαλόντα τοῦ Λακωνικοῦ
σαυτοῦ παραλείφειν τὰ βλέφαρα τῆς ἑσπέρας,
ἔγωγ' ἂν εἶπον, εἰ παρὼν ἐτύγχανον.

ΧΡΕΜΗΣ.

Μετὰ τοῦτον Εὐαίων ὁ δεξιώτατος
παρῆλθε γυμνός, ὡς ἐδόκει τοῖς πλείοσιν·
410 αὐτός γε μέντοὔφασκεν ἱμάτιον ἔχειν,
κἄπειτ' ἔλεξε δημοτικωτάτους λόγους·
ὁρᾶτε μέν με δεόμενον σωτηρίας
τετραστατήρου καὐτόν· ἀλλ' ὅμως ἐρῶ
ὡς τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας σώσετε.
415 Ἢν γὰρ παρέχωσι τοῖς δεομένοις οἱ κναφῆς
χλαίνας, ἐπειδὰν πρῶτον ἥλιος τραπῇ,
πλευρῖτις ἡμῶν οὐδέν' ἂν λάβοι ποτέ.
Ὅσοις δὲ κλίνη μή 'στι μηδὲ στρώματα,
ἰέναι καθευδήσοντας ἀπονενιμμένους
420 ἐς τῶν σκυλοδεψῶν· ἢν δ' ἀποκλείῃ τῇ θύρᾳ
χειμῶνος ὄντος, τρεῖς σισύρας ὀφειλέτω.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νὴ τὸν Διόνυσον, χρηστά γ'· εἰ δ' ἐκεῖνά γε
προσέθηκεν, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν ἄν,
τοὺς ἀλφιταμοιβοὺς τοῖς ἀπόροις τρεῖς χοίνικας
425 δεῖπνον παρέχειν ἅπασιν, ἢ κλάειν μακρά,
ἵνα τοῦτ' ἀπέλαυσαν Ναυσικύδους τἀγαθόν.

ΧΡΕΜΗΣ.

Μετὰ τοῦτο τοίνυν εὐπρεπὴς νεανίας
λευκός τις ἀνεπήδησ', ὅμοιος Νικίᾳ,
δημηγορήσων, κἀπεχείρησεν λέγειν
430 ὡς χρὴ παραδοῦναι ταῖς γυναιξὶ τὴν πόλιν.
Εἶτ' ἐθορύβησαν κἀνέκραγον ὡς εὖ λέγοι,
τὸ σκυτοτομικὸν πλῆθος· οἱ δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν
ἀνεβορβόρυξαν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νοῦν γὰρ εἶχον νὴ Δία.

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἀλλ' ἦσαν ἥττους· ὁ δὲ κατεῖχε τῇ βοῇ,
435 τὰς μὲν γυναῖκας πόλλ' ἀγαθὰ λέγων, σὲ δὲ
πολλὰ κακά.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ τί εἶπε;

CHREMES.

Quid aliud, quam quod prytanibus visum est de salute reipublicæ sententias rogare? tum statim primus Neoclides lippus prodiit: dein populus exclamat, quam putas valide? *Nonne indignum est audere hunc concionari, quum præsertim de salute reipublicæ agatur, qui sibi palpebrarum pilos non potuerit salvare?* Ille autem reclamans et circumspectans ait: *Quid enim me facere oportuit?*

BLEPYRUS.

Allia simul terentem cum silphio Laconicumque miscentem tithymallum, tibi inungere vesperi supercilia, ei dixissem ego, si adfuissem.

CHREMES.

Post hunc Euæon, ille ingeniosissimus, processit nudus, ut quidem plerisque videbatur: ipse vero aiebat se pallium habere. Deinde orationem habuit maxume popularem. *Videtis quidem,* inquit, *me ipsum quoque salutis egentem quatuor staterum: nihilominus dicam, quomodo rempublicam et cives servetis. Si enim indigentibus lænas præbeant fullones, statim incipiente bruma, laterum dolor neminem nostrûm capiat unquam. Quibuscunque autem lectus non est, nec stragulæ vestes, eant illi apprime loti dormitum apud pellionum aliquem: is vero eos si excludat janua hiemis tempore, tribus scorteis penulis mulctetur.*

BLEPYRUS.

Per Bacchum, satis commoda. Si et hæc adjecisset, nemo, opinor, contra decrevisset: ut farinæ venditores scilicet indigentibus tres chœnices in cœnam præberent omnibus: sin minus, plurimum plorarent, ut id fructus et commodi plebs a Nausicyde ferat.

CHREMES.

Posthæc autem formosus juvenis quidam, candido vultu, prosiluit, Niciæ similis, ut concionem haberet, et occepit dicere: *Oportere rempublicam mulieribus mandari.* Tum tumultuari cœpit sutoria multitudo et clamare, *bene ipsum et apte dicere:* at ii, qui ex agris venerant, acriter reclamarunt.

BLEPYRUS.

Mentem enim habebant, per Jovem.

CHREMES.

Verum inferiores erant numero: ille autem magis magisque vociferabatur, de mulieribus quidem bona plurima dicens, de te vero mala plurima.

BLEPYRUS.

Quid autem dixit?

ΧΡΕΜΗΣ.

Πρῶτον μέν σ' ἔφη
εἶναι πανοῦργον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ σέ;

ΧΡΕΜΗΣ.

Μή πω τοῦτ' ἔρῃ.
Κἄπειτα κλέπτην.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἐμὲ μόνον;

ΧΡΕΜΗΣ.

Καὶ νὴ Δία
καὶ συκοφάντην.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἐμὲ μόνον;

ΧΡΕΜΗΣ.

Καὶ νὴ Δία
440 τωνδὶ τὸ πλῆθος.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τίς δὲ τοῦτ' ἄλλως λέγει;

ΧΡΕΜΗΣ.

Γυναῖκα δ' εἶναι πρᾶγμ' ἔφη νουβυστικὸν
καὶ χρηματοποιόν· κοὔτε τἀπόρρητ' ἔφη
ἐκ Θεσμοφόροιν ἑκάστοτ' αὐτὰς ἐκφέρειν,
σὲ δὲ κἀμὲ βουλεύοντε τοῦτο δρᾶν ἀεί.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

445 Καὶ νὴ τὸν Ἑρμῆν τοῦτό γ' οὐκ ἐψεύσατο.

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἔπειτα συμβάλλειν πρὸς ἀλλήλας ἔφη
ἱμάτια, χρυσί', ἀργύριον, ἐκπώματα,
μόνας μόναις οὐ μαρτύρων γ' ἐναντίον·
καὶ ταῦτ' ἀποφέρειν πάντα κοὐκ ἀποστερεῖν·
450 ἡμῶν δὲ τοὺς πολλοὺς ἔφασκε τοῦτο δρᾶν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, μαρτύρων γ' ἐναντίον.

ΧΡΕΜΗΣ.

Οὐ συκοφαντεῖν, οὐ διώκειν, οὐδὲ τὸν
δῆμον καταλύειν, ἀλλὰ πολλὰ κἀγαθά,
ἕτερά τε πλεῖστα τὰς γυναῖκας εὐλόγει.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

455 Τί δῆτ' ἔδοξεν;

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἐπιτρέπειν γε τὴν πόλιν
ταύταις· ἐδόκει γὰρ τοῦτο μόνον ἐν τῇ πόλει
οὔπω γεγενῆσθαι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ δέδοκται;

ΧΡΕΜΗΣ.

Φήμ' ἐγώ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἅπαντά τ' αὐταῖς ἐστι προστεταγμένα
ἃ τοῖσιν ἀστοῖς ἔμελεν;

ΧΡΕΜΗΣ.

Οὕτω ταῦτ' ἔχει.

CHREMES.

Primumdum dixit te versipellem esse et fraudulentum.

BLEPYRUS.

Et te?

CHREMES.

Ne adhuc me istud roges. Dein furem.

BLEPYRUS.

Me solum?

CHREMES.

Immo hercle et sycophantam.

BLEPYRUS.

Me solum?

CHREMES.

Immo hercle vero horuncce omnem multitudinem.

BLEPYRUS.

Hoc quidem quis infitias iverit?

CHREMES.

At feminam dicebat rem esse sapientia plenam, et parandis divitiis aptam: nec illas arcana ex Thesmophoriis identidem efferre: te vero et me ex curia, quidquid senatus decresset, efferre dicebat.

BLEPYRUS.

Et sane, per Mercurium, id mentitus non est.

CHREMES.

Deinde mutuas inter se dare vestes, aurum, argentum, pocula, idque solas solis, non coram testibus, et ea omnia reddere, neque invicem fraudare; quod nostrûm plurimos facere prædicabat.

BLEPYRUS.

Sane, per Neptunum, et quidem coram testibus.

CHREMES.

Tum mulieres neminem criminari, aut in jus vocare, neque popularem statum evertere: sed multa et bona aliaque quam plurima de mulieribus bene dicebat.

BLEPYRUS.

Quid tandem decretum est?

CHREMES.

Committi rempublicam illis: id enim unum videri quod in urbe nostra nondum factum sit.

BLEPYRUS.

Ac decretum est?

CHREMES.

Ita dico.

BLEPYRUS.

Eaque omnia illis committuntur, quæ viris antehac curæ erant?

CHREMES

Ita se hæc habent.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

460 Οὐδ' εἰς δικαστήριον ἄρ' εἶμ', ἀλλ' ἡ γυνή;

ΧΡΕΜΗΣ.

Οὐδ' ἔτι σὺ θρέψεις οὓς ἔχεις, ἀλλ' ἡ γυνή.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδὲ στένειν τὸν ὄρθρον ἔτι πρᾶγμ' ἆρά μοι;

ΧΡΕΜΗΣ.

Μὰ Δί', ἀλλὰ ταῖς γυναιξὶ ταῦτ' ἤδη μέλει·
σὺ δ' ἀστενακτὶ περδόμενος οἴκοι μενεῖς.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

465 Ἐκεῖνο δεινὸν τοῖσιν ἡλίκοισι νῷν,
μὴ παραλαβοῦσαι τῆς πόλεως τὰς ἡνίας
ἔπειτ' ἀναγκάζωσι πρὸς βίαν —

ΧΡΕΜΗΣ.

Τί δρᾶν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

βινεῖν ἑαυτάς.

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἢν δὲ μὴ δυνώμεθα;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἄριστον οὐ δώσουσι.

ΧΡΕΜΗΣ.

Σὺ δέ γε νὴ Δία
470 δρᾶ ταῦθ', ἵν' ἀριστᾷς τε καὶ βινῇς ἅμα.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ πρὸς βίαν δεινότατον.

ΧΡΕΜΗΣ.

Ἀλλ' εἰ τῇ πόλει
τοῦτο ξυνοίσει, ταῦτα χρὴ πάντ' ἄνδρα δρᾶν.
Λόγος γέ τοί τις ἔστι τῶν γεραιτέρων,
ὅσ' ἂν ἀνόητ' ἢ μῶρα βουλευσώμεθα,
475 ἅπαντ' ἐπὶ τὸ βέλτιον ἡμῖν ξυμφέρειν.
Καὶ ξυμφέροι γ', ὦ πότνια Παλλὰς καὶ θεοί.
Ἀλλ' εἶμι· σὺ δ' ὑγίαινε.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ σύ γ', ὦ Χρέμης.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔμβα, χώρει.
Ἆρ' ἔστι τῶν ἀνδρῶν τις ἡμῖν ὅστις ἐπακολουθεῖ;
480 στρέφου, σκόπει,
φύλαττε σαυτὴν ἀσφαλῶς, πολλοὶ γὰρ οἱ πανοῦργοι,
μή πού τις ἐκ τοὔπισθεν ὢν τὸ σχῆμα καταφυλάξῃ·
ἀλλ' ὡς μάλιστα τοῖν ποδοῖν ἐπικτυπῶν βάδιζε. Στρ.
Ἡμῖν δ' ἂν αἰσχύνην φέροι
485 πάσαισι παρὰ τοῖς ἀνδράσιν τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐλεγχθέν.
Πρὸς ταῦτα συστέλλου σεαυ-
τὴν, καὶ περισκοπουμένη
* * τἀκεῖσε καὶ
τὰκ δεξιᾶς, μὴ ξυμφορὰ γενήσεται τὸ πρᾶγμα.
Ἀλλ' ἐγκονῶμεν· τοῦ τόπου γὰρ ἐγγύς ἐσμεν ἤδη
490 ὅθενπερ εἰς ἐκκλησίαν ὡρμώμεθ', ἡνίκ' ᾖμεν·
τὴν δ' οἰκίαν ἔξεσθ' ὁρᾶν ὅθενπερ ἡ στρατηγὸς
ἔσθ' ἡ τὸ πρᾶγμ' εὑροῦσ' ὃ νῦν ἔδοξε τοῖς πολίταις.
Ὥστ' εἰκὸς ἡμᾶς μὴ βραδύνειν ἔστ' ἐπαναμενούσας, Ἀντ.

BLEPYRUS.

Neque ego amplius in foro jus dicam, sed uxor?

CHREMES.

Neque tu, quos habes liberos, ales in posterum, sed uxor.

BLEPYRUS.

Neque suspirare diluculo amplius opus erit mihi?

CHREMES.

Non, per Jovem; sed mulieribus ea curæ sunt: tu autem securus sine gemitu pedens domi manebis.

BLEPYRUS.

Hoc unum timendum est nobis æqualibus, ne scilicet illæ, ubi reipublicæ habenas susceperint, tum nos vi cogant —

CHREMES.

Nam quam rem?

BLEPYRUS.

subagitare ipsas.

CHREMES.

Si vero non possumus?

BLEPYRUS.

Prandium non dabunt.

CHREMES.

Tu vero istuc hercle age, ut prandeas et futuas simul.

BLEPYRUS.

Nihil tam odiosum est, quam invitum aliquid facere.

CHREMES.

Verum si reipublicæ istud conducit, id viros omnes facere oportet. Nam et quoddam seniorum dictum circumfertur, nempe: *Quaecunque stulta et fatua decreverimus, ea omnia nobis in melius converti.* Atque utinam ita contingat, et convertantur quidem, o veneranda Pallas et dii ceteri. Verum abeo: tu autem vale.

BLEPYRUS.

Et tu, o Chreme.

CHORUS.

Incede, progredere: an est quisquam virorum, qui nos sequatur? converte te et adspice: custodi te caute, multi enim sunt hic fraudulenti et versipelles, ne quis a tergo habitum nostrum observet: sed pedibus quam pote plurimum sonans incede. Nobis enim dedecus afferat omnibus ea res, si a viris deprensa fuerit. Quamobrem succinge te, circumquaque observans, et illuc, et huc ad dextram, ne hæc res infortunio nobis sit. Sed festinemus: namque prope illum jam sumus locum, unde in concionem perreximus, quum eo ivimus. Quin conspicitur jam domus, ex qua est dux illa, egregium commenta facinus, quod comprobarunt cives. Itaque non est, ut amplius cunctemur op-

πώγωνας ἐξηρτημένας,
495 μή καί τις ἡμᾶς ὄψεται χἡμῶν ἴσως κατείπῃ.
'Αλλ' εἶα δεῦρ' ἐπὶ σκιᾶς
ἐλθοῦσα πρὸς τὸ τειχίον,
παραβλέπουσα θατέρῳ,
πάλιν μετασκεύαζε σαυτὴν αὖθις ἧπερ ἦσθα,
500 καὶ μὴ βράδυν'· ὡς τήνδε καὶ δὴ τὴν στρατηγὸν ἡμῶν
χωροῦσαν ἐξ ἐκκλησίας ὁρῶμεν. 'Αλλ' ἐπείγου
ἅπασα καὶ μίσει σάκον πρὸς ταῖν γνάθοιν ἔχουσα·
χαὖται γὰρ ἥκουσιν πάλαι τὸ σχῆμα τοῦτ' ἔχουσαι.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ταυτὶ μὲν, ὦ γυναῖκες, ἡμῖν εὐτυχῶς
505 τὰ πράγματ' ἐκβέβηκεν ἁβουλεύσαμεν.
'Αλλ' ὡς τάχιστα, πρίν τιν' ἀνθρώπων ἰδεῖν,
ῥιπτεῖτε χλαίνας, ἐμβὰς ἐκποδὼν ἴτω,
χάλα συναπτοὺς ἡνίας Λακωνικάς,
βακτηρίας ἄφεσθε· καὶ μέντοι σὺ μὲν
510 ταύτας κατευτρέπιζ'· ἐγὼ δὲ βούλομαι
εἴσω παρερπύσασα, πρὶν τὸν ἄνδρα με
ἰδεῖν, καταθέσθαι θοἰμάτιον αὐτοῦ πάλιν
ὅθενπερ ἔλαβον τἄλλα θ' ἁξηνεγκάμην.

ΧΟΡΟΣ.

Κατάκειται δὴ πάνθ' ἅπερ εἶπας· σὸν δ' ἔργον τἄλλα διδάσκειν,
515 ὅ τι σοι δρῶσαι ξύμφορον ἡμεῖς δόξομεν ὀρθῶς ὑπακούειν.
Οὐδεμιᾷ γὰρ δεινοτέρᾳ σου ξυμμίξασ' οἶδα γυναικί.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Περιμείνατέ νυν, ἵνα τῆς ἀρχῆς, ἣν ἄρτι κεχειροτόνημαι,
ξυμβούλοισιν πάσαις ὑμῖν χρήσωμαι. Καὶ γὰρ ἐκεῖ μοι
ἐν τῷ θορύβῳ καὶ τοῖς δεινοῖς ἀνδρειόταται γεγένησθε.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

520 Αὕτη, πόθεν ἥκεις, Πραξαγόρα;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τί δ', ὦ μέλε,
σοὶ τοῦθ';

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ὅ τί μοι τοῦτ' ἐστίν; ὡς εὐηθικῶς.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὔ τοι παρὰ τοῦ μοιχοῦ γε φήσεις.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐχ ἴσως
ἑνός γε.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Καὶ μὴν βασανίσαι τουτί γέ σοι
ἔξεστι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πῶς;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Εἰ τῆς κεφαλῆς ὄζω μύρου.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

525 Τί δ'; οὐχὶ βινεῖται γυνὴ κἄνευ μύρου;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὐ δὴ τάλαιν' ἔγωγε.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πῶς οὖν ὄρθριον
ᾤχου σιωπῇ θοἰμάτιον λαβοῦσά μου;

perientes, barbasque mento aptatas habentes, ne quis forte nos videat, et dictis aperte accuset. Sed age huc in umbra accedens ad parietem, limis respiciens, rursus habitum muta, et compone te ad eundem modum, quo antea culta eras; et ne cuncteris: quippe jam ducem nostrûm omnium e concione venientem videmus. Sed festina omnis, et tædeat te barbam amplius habere, præsertim quum illæ adveniant vestem solitam jam pridem indutæ.

PRAXAGORA.

Hæ nobis res, o mulieres, prospere cesserunt, de quibus deliberavimus. Sed quam citissime antequam nos vir quispiam videat, projicite pænulas: facessat hinc virilis calceus, Laconicorum laxate colligata lora, baculos dimittite. Ac tu quidem istas mulieres compone: ego vero volo intro subrepens, priusquam vir me videat, pallium ejus reponere eo, unde sumsi, ut et alia, quæ domo extuli.

CHORUS.

Omnia quæ dixti, jam composita sunt: tuum autem est deinceps docere, quidnam agentes conducibile tibi videbimur recte auscultare. Nunquam enim cum ulla muliere, quæ te peritior acriorque esset, scio me congressam fuisse.

PRAXAGORA.

Opperimini nunc, ut ejus imperi, quod mihi modo mandatum est, vobis consiliariis utar; siquidem illic in medio tumultu et rebus asperis fortissimas vos experta sum.

BLEPYRUS.

Heus tu, unde venis, Praxagora?

PRAXAGORA.

Quid id tua, o bone, interest?

BLEPYRUS.

Quid mea intersit? quam inepte hoc rogas!

PRAXAGORA.

Saltem de mœcho aliquo non mihi narrabis.

BLEPYRUS.

Non de uno forte.

PRAXAGORA.

Atqui istud tibi explorare licet.

BLEPYRUS.

Quo modo?

PRAXAGORA.

Si capite unguentum redoleo.

BLEPYRUS.

Quid vero? non subagitatur etiam mulier absque unguento?

PRAXAGORA.

Non ecastor ego.

BLEPYRUS.

Cur igitur et quonam abiisti diluculo, subducto mihi pallio?

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Γυνή μέ τις νύκτωρ ἑταίρα καὶ φίλη
μετεπέμψατ᾽ ὠδίνουσα.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κᾆτ᾽ οὐχ ἦν ἐμοὶ
530 φράσασαν ἰέναι;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τῆς λεχοῦς δ᾽ οὐ φροντίσαι,
οὕτως ἐχούσης, ὦνερ;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Εἰποῦσάν γέ μοι.
Ἀλλ᾽ ἔστιν ἐνταῦθά τι κακόν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ τὼ θεώ,
ἀλλ᾽ ὥσπερ εἶχον ᾠχόμην· ἐδεῖτο δὲ
ἥπερ μεθῆκέ μ᾽ ἐξιέναι πάσῃ τέχνῃ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

535 Εἶτ᾽ οὐ τὸ σαυτῆς ἱμάτιον ἐχρῆν σ᾽ ἔχειν;
ἀλλ᾽ ἔμ᾽ ἀποδύσασ᾽, ἐπιβαλοῦσα τοὔγκυκλον,
ᾤχου καταλιποῦσ᾽ ὡσπερεὶ προκείμενον,
μόνον οὐ στεφανώσασ᾽ οὐδ᾽ ἐπιθεῖσα λήκυθον.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ψῦχος γὰρ ἦν, ἐγὼ δὲ λεπτὴ κἀσθενής·
540 ἔπειθ᾽ ἵν᾽ ἀλεαίνοιμι, τοῦτ᾽ ἠμπισχόμην·
σὲ δ᾽ ἐν ἀλέᾳ κατακείμενον καὶ στρώμασιν
κατέλιπον, ὦνερ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Αἱ δὲ δὴ Λακωνικαὶ
ᾤχοντο μετὰ σοῦ κατὰ τί χἠ βακτηρία;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἵνα θοἰμάτιον σώσαιμι, μεθυπεδησάμην
545 μιμουμένη σε καὶ κτυποῦσα τοῖν ποδοῖν
καὶ τοὺς λίθους παίουσα τῇ βακτηρίᾳ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οἶσθ᾽ οὖν ἀπολωλεκυῖα πυρῶν ἑκτέα,
ὃν χρῆν ἔμ᾽ ἐξ ἐκκλησίας εἰληφέναι;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὴ φροντίσῃς· ἄρρεν γὰρ ἔτεκε παιδίον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

550 Ἡκκλησία;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ Δί᾽, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἣν ἐγᾠχόμην.
Ἀτὰρ γεγένηται;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ναὶ μὰ Δί᾽. Οὐχ ᾔδησθά με
φράσαντά σοι χθές;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἄρτι γ᾽ ἀναμιμνήσκομαι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδ᾽ ἄρα τὰ δόξαντ᾽ οἶσθα;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ Δί᾽ ἐγὼ μὲν οὔ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κάθησο τοίνυν σηπίας μασωμένη.
555 Ὑμῖν δέ φασι παραδεδόσθαι τὴν πόλιν.

PRAXAGORA.

Mulier quædam socia et amica nocte me arcessivit parturiens.

BLEPYRUS.

Itane non poteras, priusquam eo ires, rem mihi dicere?

PRAXAGORA.

Et mulieri præsto non adesse, cui tam prope instabat partus, mi vir?

BLEPYRUS.

Saltem mihi dixisses. Sed subest hic aliquid mali.

PRAXAGORA.

Non, per Cererem et Proserpinam. Sed sicut tum eram, abii. Rogabat enim ea, quæ me arcessebat, ut quam citissime possem, ad sese irem.

BLEPYRUS.

Itane vero non oportebat te vestimenta tua sumere? sed postquam me meis exueras, injecto mihi tuo amiculo, abiisti, relinquens me tanquam mortuum, nisi quod non coronasti me, nec lecythum adposuisti.

PRAXAGORA.

Frigus enim erat; ego autem gracilis et paulo infirmior; ideoque ut calefierem, ista indui: te vero in calore jacentem et stragulis reliqui, mi vir.

BLEPYRUS.

Laconicæ autem meæ tecum abierunt, et baculus meus simul, ad quam rem?

PRAXAGORA.

Ut pallium tuerer, meos cum tuis calceos mutavi, te imitans, et pedibus sonans, et lapides feriens baculo.

BLEPYRUS.

Scin' igitur amisisse te tritici sextarium, quem ego accepissem, si concioni interfuissem?

PRAXAGORA.

Ne sollicitus sis: nam marem peperit puerum.

BLEPYRUS.

Concio?

PRAXAGORA.

Non ecastor: sed mulier illa ad quam ivi. Verum, amabo, habitane est concio?

BLEPYRUS.

Ita hercle. Non memineras me tibi heri dixisse?

PRAXAGORA.

At enim nunc reminiscor.

BLEPYRUS.

Nec igitur quæ illic decreta sunt nosti?

PRAXAGORA

Pol horum nihil novi.

BLEPYRUS.

Sede igitur sepias esitans. Vobis enim rempublicam mandatam esse dicunt.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τί δρᾶν; ὑφαίνειν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἄρχειν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τίνων;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἁπαξαπάντων τῶν κατὰ πόλιν πραγμάτων.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, μακαρία γὰρ ἡ πόλις
ἔσται τὸ λοιπόν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κατὰ τί;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πολλῶν οὕνεκα.

560 Οὐ γὰρ ἔτι τοῖς τολμῶσιν αὐτὴν αἰσχρὰ δρᾶν
ἔσται τὸ λοιπὸν, οὐδαμοῦ δὲ μαρτυρεῖν,
οὐ συκοφαντεῖν —

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Μηδαμῶς πρὸς τῶν θεῶν
τουτὶ ποιήσῃς μηδ' ἀφέλῃ μου τὸν βίον.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, τὴν γυναῖκ' ἔα λέγειν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

565 μὴ λωποδυτῆσαι, μὴ φθονεῖν τοῖς πλησίον,
μὴ γυμνὸν εἶναι, μὴ πένητα μηδένα,
μὴ λοιδορεῖσθαι, μὴ 'νεχυραζόμενον φέρειν.

ΧΟΡΟΣ.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, μεγάλα γ', εἰ μὴ ψεύσεται.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' ἀποφανῶ τοῦθ', ὥστε σέ γέ μοι μαρτυρεῖν,
570 καὶ τοῦτον αὐτὸν μηδὲν ἀντειπεῖν ἐμοί.

ΧΟΡΟΣ.

Νῦν δὴ δεῖ σε πυκνὴν φρένα καὶ φιλόδημον ἐγείρειν
φροντίδ' ἐπισταμένην ταῖς σαῖσι φίλαισιν ἀμύνειν.
Κοινῇ γὰρ ἐπ' εὐτυχίαισιν
ἔρχεται γνώμης ἐπίνοια, πολίτην
575 δῆμον ἐπαγλαϊοῦσα
μυρίαισιν ὠφελίαισι βίου, δηλοῦσ' ὅ τί περ δύναται.
Καιρὸς δέ· δεῖται γάρ τι σοφοῦ τινὸς ἐξευρήματος ἡ πόλις ἡμῶν.
Ἀλλὰ πέραινε μόνον
μήτε δεδραμένα μήτ' εἰρημένα πω πρότερον·
580 μισοῦσι γὰρ ἢν τὰ παλαιὰ πολλάκις θεῶνται.
Ἀλλ' οὐ μέλλειν, ἀλλ' ἅπτεσθαι καὶ δὴ χρὴ ταῖς διανοίαις,
ὡς τὸ ταχύνειν χαρίτων μετέχει πλεῖστον παρὰ τοῖσι θεαταῖς.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Καὶ μὴν ὅτι μὲν χρηστὰ διδάξω πιστεύω· τοὺς δὲ θεατὰς,
εἰ καινοτομεῖν ἐθελήσουσιν καὶ μὴ τοῖς ἤθεσι λίαν
585 τοῖς ἀρχαίοις ἐνδιατρίβειν, τοῦτ' ἔσθ' ὃ μάλιστα δέδοικα.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ καινοτομεῖν μὴ δείσῃς· τοῦτο γὰρ ἡμῖν
δρᾶν ἀντ' ἄλλης ἀρχῆς ἐστιν, τῶν δ' ἀρχαίων ἀμελῆσαι.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μή νυν πρότερον μηδεὶς ὑμῶν ἀντείπῃ μηδ' ὑποκρούσῃ,

PRAXAGORA.

Quid ut faciamus? texamus?

BLEPYRUS.

Non hercle; sed ut administretis—

PRAXAGORA.

Quænam?

BLEPYRUS.

Res omnes, quæ ad civitatem attinent.

PRAXAGORA.

Per Venerem, beata erit civitas in posterum.

BLEPYRUS.

Quamobrem?

PRAXAGORA.

Multis de causis. Non enim audacibus viris licebit turpia in eam et indigna patrare deinceps, neque ullo modo testimonium falsum dicere, neque criminari —

BLEPYRUS.

Neutiquam, per deos obsecro, istuc feceris, neque mihi victum meum auferas.

CHORUS.

O mi homo, sinito uxorem dicere.

PRAXAGORA.

non despoliatorem esse, non invidere vicinis; neminem nudum, neminem pauperem esse, non conviciari, non pignora a debitoribus auferre.

CHORUS.

Per Neptunum, magna pollicetur, nisi mentiatur.

PRAXAGORA.

At id ego effectum dabo, ita ut vera dixisse mihi tute sis testis, et hic ipse nihil contradicere possit.

CHORUS.

Nunc demum illud est, quum te prudentem animum et populi amantem cogitationem excitare oportet, scientem mulieribus tibi amicis succurrere. In communem enim felicitatem jam advenit mentis sollertia, quæ civilem populum adornet infinitis prosperitatibus vitæ, et demonstret, quid possit. Opportunum vero est : indiget quippe sapienti quopiam commento respublica nostra. At perfice modo res, quæ nec factæ unquam, neque commemoratæ fuerint antea. Oderunt enim nostri homines, si vetera sæpius spectent. Sed non cunctandum : quin potius commentationes ejus rei aggrediendæ sunt. Nam cito quidpiam agere valde gratiosum est apud spectatores.

PRAXAGORA.

Atqui commoda me suasuram esse confido : sed de spectatoribus vehementer timeo, si velint novi quidpiam sequi, et non potius consuetis et antiquis adhærere : hoc me male habet.

BLEPYRUS.

De novarum quidem rerum studio ne metuas : has enim sectari, nobis pro alio quovis imperio est, ut et veterum rituum neglegentes esse.

PRAXAGORA.

Ne igitur quispiam vestrûm mihi contradicat, neque me prius interpellet, quam commentationem

πρὶν ἐπίστασθαι τὴν ἐπίνοιαν καὶ τοῦ φράζοντος ἀκοῦσαι.
590 Κοινωνεῖν γὰρ πάντας φήσω χρῆναι πάντων μετέχοντας,
κἀκ ταὐτοῦ ζῆν καὶ μὴ τὸν μὲν πλουτεῖν, τὸν δ' ἄθλιον εἶναι,
μηδὲ γεωργεῖν τὸν μὲν πολλήν, τῷ δ' εἶναι μηδὲ ταφῆναι·
μηδ' ἀνδραπόδοις τὸν μὲν χρῆσθαι πολλοῖς, τὸν δ' οὐδ' ἀκολού-
ἀλλ' ἕνα ποιῶ κοινὸν πᾶσιν βίοτον καὶ τοῦτον ὅμοιον. [θῳ·

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

595 Πῶς οὖν ἔσται κοινὸς ἅπασιν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Κατέδει πέλεθον πρότερός μου.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ τῶν πελέθων κοινωνοῦμεν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ Δί' ἀλλ' ἔφθης μ' ὑποκρούσας.
Τοῦτο γὰρ ἤμελλον ἐγὼ λέξειν· τὴν γῆν πρώτιστα ποιήσω
κοινὴν πάντων καὶ τἀργύριον καὶ τἄλλ' ὁπόσ' ἐστὶν ἑκάστῳ.
Εἶτ' ἀπὸ τούτων κοινῶν ὄντων ἡμεῖς βοσκήσομεν ὑμᾶς
600 ταμιευόμεναι καὶ φειδόμεναι καὶ τὴν γνώμην προσέχουσαι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πῶς οὖν ὅστις μὴ κέκτηται γῆν ἡμῶν, ἀργύριον δὲ
καὶ Δαρεικούς, ἀφανῆ πλοῦτον;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τοῦτ' ἐς τὸ μέσον καταθήσει,
καὶ μὴ καταθεὶς ψευδορκήσει.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κἀκτήσατο γὰρ διὰ τοῦτο.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' οὐδέν τοι χρήσιμον ἔσται πάντως αὐτῷ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Κατὰ δὴ τί;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

605 Οὐδεὶς οὐδὲν πενίᾳ δράσει· πάντα γὰρ ἕξουσιν ἅπαντες,
ἄρτους, τεμάχη, μάζας, χλαίνας, οἶνον, στεφάνους, ἐρεβίνθους.
Ὥστε τί κέρδος μὴ καταθεῖναι; σὺ γὰρ ἐξευρὼν ἀπόδειξον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὔκουν καὶ νῦν οὗτοι μᾶλλον κλέπτουσ', οἷς ταῦτα πάρεστι;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ. [τέροισιν·

Πρότερόν γ', ὦταῖρ', ὅτε τοῖσι νόμοις διεχρώμεθα τοῖς προ-
610 νῦν δ', ἔσται γὰρ βίος ἐκ κοινοῦ, τί τὸ κέρδος μὴ καταθεῖναι;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἢν μείραχ' ἰδὼν ἐπιθυμήσῃ καὶ βούληται σκαλαθῦραι,
ἕξει τούτων ἀφελὼν δοῦναι· τῶν ἐκ κοινοῦ δὲ μεθέξει
ξυγκαταδαρθών.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' ἐξέσται προῖκ' αὐτῷ ξυγκαταδαρθεῖν.
Καὶ ταύτας γὰρ κοινὰς ποιῶ τοῖς ἀνδράσι συγκατακεῖσθαι
615 καὶ παιδοποιεῖν τῷ βουλομένῳ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πῶς οὖν, εἰ πάντες ἴασιν
ἐπὶ τὴν ὡραιοτάτην αὐτῶν καὶ ζητήσουσιν ἐρείδειν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Αἱ φαυλότεραι καὶ σιμότεραι παρὰ τὰς σεμνὰς καθεδοῦνται·
κᾆτ' ἢν ταύτης ἐπιθυμήσῃ, τὴν αἰσχρὰν πρῶθ' ὑποκρούσει.

meam noverit, et me audierit loquentem. Quippe dicam omnes oportere omnibus uti communiter, omniumque rerum participes esse, et ex iisdem bonis vivere; non autem hunc divitem, illum vero miserum esse; neque hunc magnum agrum colere, illi vero ne satis quidem terræ esse sepeliendo cadaveri; neque servis hunc compluribus uti, illum autem ne pedissequum quidem habere. Sed unum omnibus communem victum faciam, eumque similem.

BLEPYRUS.

Quomodo igitur omnibus communis erit?

PRAXAGORA.

Comedes stercus prior me.

BLEPYRUS.

Et stercoris etiam participes erimus?

PRAXAGORA.

Non ecastor mea hæc est sententia: sed me interpellasti. Hocce enim dictura eram: nempe agros primo faciam omnibus communes, et pecunias, et alia quæ uniuscujusque sunt. Dein ex illis omnibus, factis communibus, vos omnes alemus, dispensantes et parcentes, et animum attendentes.

BLEPYRUS.

At quomodo qui agros non possidet, pecunias vero et Daricos, opes occultas?

PRAXAGORA.

Hæc in medium deponet, et qui non deposuerit, pejerabit.

BLEPYRUS.

Quippe et pejerando quæsivit.

PRAXAGORA.

Sed ei prorsus non conducet.

BLEPYRUS.

Quamobrem?

PRAXAGORA.

Nemo enim quicquam paupertatis causa faciet: quippe omnes omnia habebunt, panes, salsamenta, placentas, lænas, vinum, corollas, cicer. Quocirca quid lucri esset non deponenti omnia in commune? tu, si quid excogites, fac palam.

BLEPYRUS.

Nonne et nunc ii plurimum furantur, quibus hæc omnia suppetunt?

PRAXAGORA.

Antea quidem, o amice, quum prioribus legibus utebamur: nunc autem, erit enim ex communi victus omnibus, quidnam emolumenti erit non deponenti?

BLEPYRUS.

Si puellam conspicatus, eam cupiat, velitque clam molere, habebit quod det, ex his bonis sumens: communium autem participabit, cum ea dormiens.

PRAXAGORA.

At enim ei licebit gratiis una dormire. Namque faciam, ut illæ communes cum viris cubent, et cuilibet volenti liberos pariant.

BLEPYRUS.

Quomodo autem, si omnes iverint ad formosissimam illarum, et postulabunt eam subagitare?

PRAXAGORA.

Fœdiores et simæ juxta lepidiores sedebunt: tum si quis harum aliquam cupiet, deformem prius inibit.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Καὶ πῶς ἡμᾶς τοὺς πρεσβύτας, ἢν ταῖς αἰσχραῖσι συνῶμεν,
620 οὐκ ἐπιλείψει τὸ πέος πρότερον πρὶν ἐκεῖσ' οἷ φῂς ἀφικέσθαι;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὐχὶ μαχοῦνται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Περὶ τοῦ;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Θάρρει, μὴ δείσῃς, οὐχὶ μαχοῦνται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Περὶ τοῦ;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τοῦ μὴ ξυγκαταδαρθεῖν. Καὶ σοὶ τοιοῦτον ὑπάρχει.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ μὲν ὑμέτερον γνώμην τιν' ἔχει· προβεβούλευται γὰρ [ὅπως ἂν
μηδεμιᾶς ᾖ τρύπημα κενόν· τὸ δὲ τῶν ἀνδρῶν τί ποιήσει;
625 φεύξονται γὰρ τοὺς αἰσχίους, ἐπὶ τοὺς δὲ καλοὺς βαδιοῦνται.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλὰ φυλάξουσ' οἱ φαυλότεροι τοὺς καλλίους ἀπιόντας
ἀπὸ τοῦ δείπνου καὶ τηρήσουσ' ἐπὶ τοῖσιν δημοσίοισιν
* * *· κοὐκ ἐξέσται παρὰ τοῖσι καλοῖς καταδαρθεῖν
ταῖσι γυναιξὶν πρὶν τοῖς αἰσχροῖς καὶ τοῖς μικροῖς χαρίσωνται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

630 Ἡ Λυσικράτους ἄρα νυνὶ ῥὶς ἴσα τοῖσι καλοῖσι φρονήσει.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω· καὶ δημοτική γ' ἡ γνώμη καὶ καταχήνη
τῶν σεμνοτέρων ἔσται πολλὴ καὶ τῶν σφραγῖδας ἐχόντων,
ὅταν ἐμβάδ' ἔχων εἴπῃ, πρότερος παραχώρει, κᾆτ' ἐπιτήρει,
ὅταν ἤδη 'γὼ διαπραξάμενος παραδῶ σοι δευτεριάζειν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

635 Πῶς οὖν οὕτω ζώντων ἡμῶν τοὺς αὑτοῦ παῖδας ἕκαστος
ἔσται δυνατὸς διαγιγνώσκειν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τί δὲ δεῖ; πατέρας γὰρ ἅπαντας
τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν εἶναι τοῖσι χρόνοισιν νομιοῦσιν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐκοῦν ἄγξουσ' εὖ καὶ χρηστῶς ἑξῆς τὸν πάντα γέροντα
διὰ τὴν ἄγνοιαν, ἐπεὶ καὶ νῦν γιγνώσκοντες πατέρ' ὄντα
640 ἄγχουσι. Τί δῆθ', ὅταν ἀγνὼς ᾖ, πῶς οὐ τότε κἀπιχεσοῦνται;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' ὁ παρεστὼς οὐκ ἐπιτρέψει· τότε δ' αὐτοῖς οὐκ ἔμελ' [οὐδὲν
τῶν ἀλλοτρίων, ὅστις τύπτοι· νῦν δ' ἢν πληγέντος ἀκούσῃ,
μὴ αὐτὸν ἐκεῖνον τύπτῃ δεδιὼς, τοῖς δρῶσιν τοῦτο μαχεῖται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς· εἰ δὲ προσελθὼν Ἐπίκουρος,
645 ἢ Λευκολόφας, πάππαν με καλοῖ, τοῦτ' ἤδη δεινὸν ἀκοῦσαι.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πολὺ μέντοι δεινότερον τούτου τοῦ πράγματός ἐστι —

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ ποῖον;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

εἴ σε φιλήσειεν Ἀρίστυλλος, φάσκων αὑτοῦ πατέρ' εἶναι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οἰμώζοι γ' ἂν καὶ κωκύοι.

BLEPYRUS.

At quomodo nos seniculos, si cum turpioribus simus, non ante nos deficiet penis, quam eo perveniatur, quo nobis eundum dicis?

PRAXAGORA.

Non pugnas ciebunt formosæ.

BLEPYRUS.

Qua de re?

PRAXAGORA.

Bono animo es, ne formida, non pugnabunt.

BLEPYRUS.

Qua de re, inquam?

PRAXAGORA.

Ne vobiscum congrediantur. In tuam rem tale quid constitutum est.

BLEPYRUS.

Quod ad vos pertinet, solerter hoc excogitatum est: quippe ita cautum et consultum est, ne cujus feminæ foramen vacuum sit. Viri autem quid facient? nam fugient illæ viros deformes, et ad formosos se conferent.

PRAXAGORA.

At fœdi observabunt formosos, quum abibunt a cœna, et cavebunt eos in foro et aliis locis publicis: neque licebit feminis cum formosis viris cubare, priusquam deformibus et pumilis copiam sui fecerint.

BLEPYRUS.

Nunc igitur Lysicratis nasus æque ac formosi juvenes superbiet.

PRAXAGORA.

Sane, ita me Apollo amet. Hoc quidem decretum oppido populare est, et mera irrisio superborum, eorumque qui anulos gerunt, quum embadas gestans eis dicet: *Heus tu, prius quidem cede, et coram opperire dum ego, peracta re, tibi secundas partes exigendas dabo.*

BLEPYRUS.

Quomodo igitur, nobis sic viventibus, unusquisque liberos suos dignoscere potis erit?

PRAXAGORA.

Quid opus est? quippe suos patres existimabunt eos omnes esse qui ætate provectiores erunt.

BLEPYRUS.

Itaque bene et naviter in posterum senem omnem præfocabunt præ ignorantia, quandoquidem et nunc patrem cognoscentes strangulant tamen. Quid? quum ignotus erit parens, quomodo non tunc eum ultro concacabunt?

PRAXAGORA.

Sed qui forte illic aderit, non permittet. Olim quidem non erat eis cura patrum alienorum, quicunque illos verberaret: at nunc si quis seniorem percussum audierit, timens ne parentem ipsum suum is pulset, talia facientibus adversabitur.

BLEPYRUS.

Hæc quidem omnia non insulse dicis: verum si Epicurus accedens aut Leucolophas patrem me vocitet, id mihi grave sit audire.

PRAXAGORA.

At longe istoc gravius est —

BLEPYRUS.

Quidnam?

PRAXAGORA.

si te Aristyllus osculetur, te suum patrem esse dictitans.

BLEPYRUS.

Fleret sane et ejularet.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Σὺ δέ γ' ὄζοις ἂν καλαμίνθης.

Ἀλλ' οὗτος μὲν πρότερον γέγονεν, πρὶν τὸ ψήφισμα γενέσθαι,

650 ὥστ' οὐχὶ δέος μή σε φιλήσῃ.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Δεινὸν μέντἂν ἐπεπόνθη.

Τὴν γῆν δὲ τίς ἔσθ' ὁ γεωργήσων;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οἱ δοῦλοι. Σοὶ δὲ μελήσει,

ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον, λιπαρῷ χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Περὶ δ' ἱματίων τίς πόρος ἔσται; καὶ γὰρ τοῦτ' ἔστιν ἐρέσθαι.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τὰ μὲν ὄνθ' ὑμῖν πρῶτον ὑπάρξει, τὰ δὲ λοίφ' ἡμεῖς ὑφανοῦ-[μεν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

655 Ἓν ἔτι ζητῶ· πῶς, ἤν τις ὄφλῃ παρὰ τοῖς ἄρχουσι δίκην τῳ, πόθεν ἐκτίσει ταύτην; οὐ γὰρ τῶν κοινῶν γ' ἐστὶ δίκαιον.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' οὐδὲ δίκαι πρῶτον ἔσονται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τουτὶ δὲ πόσους ἐπιτρίψει;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Κἀγὼ ταύτῃ γνώμην ἐθέμην. Τοῦ γάρ, τάλαν, οὕνεκ' ἔσονται;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πολλῶν ἕνεκεν νὴ τὸν Ἀπόλλω· πρῶτον δ' ἑνὸς οὕνεκα δήπου,

660 ἤν τις ὀφείλων ἐξαρνῆται.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πόθεν οὖν ἐδάνεισ' ὁ δανείσας

ἐν τῷ κοινῷ πάντων ὄντων; κλέπτων δήπου 'στ' ἐπίδηλος.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νὴ τὴν Δήμητρ' εὖ γε διδάσκεις. Τουτὶ τοίνυν φρασάτω μοι, τῆς αἰκίας οἱ τύπτοντες πόθεν ἐκτίσουσιν, ἐπειδὰν εὐωχηθέντες ὑβρίζωσιν; τοῦτο γὰρ οἶμαί σ' ἀπορήσειν.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

665 Ἀπὸ τῆς μάζης ἧς σιτεῖται· ταύτης γὰρ ὅταν τις ἀφαιρῇ, οὐχ ὑβριεῖται φαύλως οὕτως αὖθις τῇ γαστρὶ κολασθείς.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδ' αὖ κλέπτης οὐδεὶς ἔσται;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Πῶς γὰρ κλέψει μετὸν αὐτῷ;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδ' ἀποδύσουσ' ἄρα τῶν νυκτῶν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Οὐχ, ἢν οἴκοι γε καθεύδῃς,

οὐδ' ἤν γε θύραζ', ὥσπερ πρότερον. Βίοτος γὰρ πᾶσιν ὑπάρξει.

670 Ἢν δ' ἀποδύῃ γ', αὐτὸς δώσει. Τί γὰρ αὐτῷ πράγμα μάχεσθαι; ἕτερον γὰρ ἰὼν ἐκ τοῦ κοινοῦ κρεῖττον ἐκείνου κομιεῖται.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Οὐδὲ κυβεύσουσ' ἄρ' ἄνθρωποι;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Περὶ τοῦ γὰρ τοῦτο ποιήσει;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὴν δὲ δίαιταν τίνα ποιήσεις;

PRAXAGORA.

At tu oleres calaminthani. Verum ille natus est, antequam decretum hoc fieret: quamobrem frustra metuas, ne te osculetur.

BLEPYRUS.

Id sane graviter ferrem. Terram autem quis colet?

PRAXAGORA.

Servi. Tibi autem curæ erit, quum jam decempedalis erit umbra solarii, uncto et lauto ire ad cœnam.

BLEPYRUS.

De vestibus autem, quæ ratio earum parandarum erit? id enim ex te sciscitari lubet.

PRAXAGORA.

Quæ quidem vobis nunc sunt, iis utemini: in posterum autem vobis alias texemus.

BLEPYRUS.

Unum adhuc a te quæsitum volo. Si quis multam alicui debeat, a magistratibus damnatus, unde nam hanc solvet? non enim æquum est e publica pecunia.

PRAXAGORA.

Sed enim primo ne lites quidem erunt.

BLEPYRUS.

Hoc vero quam multos homines pessumdabit!

PRAXAGORA.

Hoc quoque ego decretum feci. Nam cujus rei causa, o miser, lites essent?

BLEPYRUS.

Plurimarum sane, per Apollinem: primum enim hujusce, si quis aliquid cuipiam debens neget.

PRAXAGORA.

At fœnori qui pecuniam daret, unde eam sumeret, rebus omnibus in commune depositis? manifestarius fur esset scilicet.

BLEPYRUS.

Per Cererem, bene doces. Hoc igitur dicito mihi: qui alios verberabunt, unde injurias persolvent, quum bene appoti obvios male mulcaverint? de hoc enim hæsituram te arbitror.

PRAXAGORA.

A maza, quam ipsus edit: hanc enim quum quis ei detraxerit, non facile deinceps injuriam faciet, sic ventre multatus.

BLEPYRUS.

Nec etiam fur erit ullus?

PRAXAGORA.

Qui enim furabitur, qui omnium sit particeps?

BLEPYRUS.

Neque obvios nocte spoliabunt?

PRAXAGORA.

Non pol, si domi domias; nequidem si foris, ut antea. Victus enim omnibus suppetet. Si quis autem alium spoliare velit, is ultro vestimenta sua dabit: quid enim ei opus esset repugnare? quippe meliora prioribus illis ex communi accipiet.

BLEPYRUS.

Neque etiam alea ludent homines?

PRAXAGORA.

Nam cujus lucri gratia id quis faceret?

BLEPYRUS.

Quam vero vitæ rationem institues?

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Κοινὴν πᾶσιν. Τὸ γὰρ ἄστυ
μίαν οἴκησίν φημι ποιήσειν συρρήξασ' εἰς ἓν ἅπαντα,
5 ὥστε βαδίζειν εἰς ἀλλήλων.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ δὲ δεῖπνον ποῦ παραθήσεις;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τὰ δικαστήρια καὶ τὰς στοιὰς ἀνδρῶνας πάντα ποιήσω.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Τὸ δὲ βῆμα τί σοι χρήσιμον ἔσται;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Τοὺς κρατῆρας καταθήσω
καὶ τὰς ὑδρίας, καὶ ῥαψῳδεῖν ἔσται τοῖς παιδαρίοισιν
τοὺς ἀνδρείους ἐν τῷ πολέμῳ, κεἴ τις δειλὸς γεγένηται,
80 ἵνα μὴ δειπνῶσ' αἰσχυνόμενοι.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Νὴ τὸν Ἀπόλλω χαρίεν γε.
Τὰ δὲ κληρωτήρια ποῖ τρέψεις;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Εἰς τὴν ἀγορὰν καταθήσω·
κᾆτα στήσασα παρ' Ἁρμοδίῳ κληρώσω πάντας, ἕως ἂν
εἰδὼς ὁ λαχὼν ἀπίῃ χαίρων ἐν ὁποίῳ γράμματι δειπνεῖ·
καὶ κηρύξει τοὺς ἐκ τοῦ βῆτ' ἐπὶ τὴν στοιὰν ἀκολουθεῖν
685 τὴν βασίλειον δειπνήσοντας· τὸ δὲ θῆτ' ἐς τὴν παρὰ ταύτην,
τοὺς δ' ἐκ τοῦ κάππ' ἐς τὴν στοιὰν χωρεῖν τὴν ἀλφιτόπωλιν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἵνα κάπτωσιν;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἵν' ἐκεῖ δειπνῶσιν.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ὅτῳ δὲ τὸ γράμμα
μὴ 'ξελκυσθῇ καθ' ὃ δειπνήσει, τούτους ἀπελῶσιν ἅπαντες.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Ἀλλ' οὐκ ἔσται τοῦτο παρ' ἡμῖν.
690 Πᾶσι γὰρ ἄφθονα πάντα παρέξομεν·
ὥστε μεθυσθεὶς αὐτῷ στεφάνῳ
πᾶς τις ἄπεισιν τὴν δᾷδα λαβών.
Αἱ δὲ γυναῖκες κατὰ τὰς διόδους
προσπίπτουσαι τοῖς ἀπὸ δείπνου
695 τάδε λέξουσιν· δεῦρο παρ' ἡμᾶς·
ἐνθάδε μεῖραξ ἔσθ' ὡραία.
Παρ' ἐμοὶ δ', ἑτέρα
φήσει τις ἄνωθ' ἐξ ὑπερῴου,
καὶ καλλίστη καὶ λευκοτάτη·
700 πρότερον μέντοι δεῖ σε καθεύδειν
αὐτῆς παρ' ἐμοί.
Τοῖς εὐπρεπέσιν δ' ἀκολουθοῦντες
καὶ μειρακίοις οἱ φαυλότεροι
τοιάδ' ἐροῦσιν· ποῖ θεῖς οὗτος;
πάντως οὐδὲν δράσεις ἐλθών·
705 τοῖς γὰρ σιμοῖς καὶ τοῖς αἰσχροῖς
ἐψήφισται προτέροις βινεῖν,
ὑμᾶς δὲ τέως θρῖα λαβόντας
διφόρου συκῆς

PRAXAGORA.

Communem omnibus. Urbem enim me facturam dico instar unius habitationis, omnia in unum committendo, ita ut alter in alterius ædes facile ingrediatur.

BLEPYRUS.

Cœnam autem ubi adpones?

PRAXAGORA.

Fora judicialia et porticus virorum cœnacula faciam.

BLEPYRUS.

Tribunal autem ad quid utile erit?

PRAXAGORA.

Super illud imponam crateras et aquales: et stantes in eo pueri bellica laude clarorum virorum fortia canent facta, timidorumque, si qui fuerint, probra, ut pudore suffusi a cœna abstineant.

BLEPYRUS.

Per Apollinem, rem festivam narras. Vascula autem, in quæ sortes conjiciuntur, ubinam repones?

PRAXAGORA.

In foro ea ponam; tum juxta statuam Harmodii constitutos sorte omnes ducam, donec sortitus gaudens abeat, sciens in qua litera cœnaturus sit: et præco eos proclamabit, qui ex litera *Beta* erunt, ut in porticum Basilicam sequantur cœnaturi; eos autem qui ex *Theta* erunt, in proximam; eos vero, qui ex *Kappa* erunt, in porticum ut eant, ubi frumentum venale.

BLEPYRUS.

Frumento ut se ingurgitent?

PRAXAGORA.

Non ecastor: sed ut ibi cœnent.

BLEPYRUS.

Cui autem litera educta non fuerit, secundum quam cœnet, eos expellent omnes.

PRAXAGORA.

At id apud nos non erit: quippe omnia omnibus copiosa præbebimus, ita ut unusquisque cum corolla facem sumens e convivio abeat ebrius: porro mulieres in biviis occursantes iis, qui a cœna redibunt, hæc dicent: *Huc ad nos deflecte: hic apud nos formosa puella est. Apud me quoque,* alia inquiet, desuper ex cœnaculo, *et quidem pulcerrima et candidissima: prius tamen oportet te mecum quam cum ea cubare.* Formosos autem et adulescentulos secuti deformiores talia dicent: *Heus tu, quo curris? prorsus nihil ages, quum illuc veneris: nam lege sancitum est, ut lepidas simi et turpes priores futuant, vos autem interea folia biferæ fici capientes in*

ἐν τοῖς προθύροισι δέφεσθαι.
710 Φέρε νυν, φράσον μοι, ταῦτ' ἀρέσκει σφῷν;

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Πάνυ.

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Βαδιστέον τἄρ' ἐστὶν εἰς ἀγορὰν ἐμοὶ,
ἵν' ἀποδέχωμαι τὰ προσιόντα χρήματα,
λαβοῦσα κηρύκαιναν εὔφωνόν τινα.
Ἐμὲ γὰρ ἀνάγκη ταῦτα δρᾶν ᾑρημένην
715 ἄρχειν, καταστῆσαί τε τὰ ξυσσίτια,
ὅπως ἂν εὐωχῆσθε πρῶτον τήμερον.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἤδη γὰρ εὐωχησόμεσθα;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Φήμ' ἐγώ.
Ἔπειτα τὰς πόρνας καταπαῦσαι βούλομαι
ἁπαξαπάσας.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

Ἵνα τί;

ΠΡΑΞΑΓΟΡΑ.

Δῆλον τουτογί·
720 ἵνα τῶν νέων ἔχωσιν αὗται τὰς ἀκμάς.
Καὶ τάς γε δούλας οὐχὶ δεῖ κοσμουμένας
τὴν τῶν ἐλευθέρων ὑφαρπάζειν Κύπριν,
ἀλλὰ παρὰ τοῖς δούλοισι κοιμᾶσθαι μόνον
κατωνάκην τὸν χοῖρον ἀποτετιλμένας.

ΒΛΕΠΥΡΟΣ.

725 Φέρε νυν ἐγώ σοι παρακολουθῶ πλησίον,
ἵν' ἀποβλέπωμαι καὶ λέγωσί μοι ταδί·
τὸν τῆς στρατηγοῦ τοῦτον οὐ θαυμάζετε;

(ΧΟΡΟΥ.)

ΑΝΗΡ Α.

Ἐγὼ δ', ἵν' εἰς ἀγοράν γε τὰ σκεύη φέρω,
προχειριοῦμαι κἀξετάσω τὴν οὐσίαν.
730 Χώρει σὺ δεῦρο κιναχύρα καλὴ καλῶς
τῶν χρημάτων θύραζε πρώτη τῶν ἐμῶν,
ὅπως ἂν ἐντετριμμένη κανηφορῇς,
πολλοὺς κάτω δὴ θυλάκους στρέψασ' ἐμούς.
Ποῦ 'σθ' ἡ διφροφόρος; ἡ χύτρα δεῦρ' ἔξιθι,
735 νὴ Δία μέλαινά γ', οὐδ' ἂν εἰ τὸ φάρμακον
ἕψουσ' ἔτυχες ᾧ Λυσικράτης μελαίνεται.
Ἵστω παρ' αὐτὴν, δεῦρ' ἴθ' ἡ κομμώτρια·
φέρε δεῦρο ταύτην τὴν ὑδρίαν, ὑδριαφόρε,
ἐνταῦθα· σὺ δὲ δεῦρ' ἡ κιθαρῳδὸς ἔξιθι,
740 πολλάκις ἀναστήσασά μ' εἰς ἐκκλησίαν
ἀωρὶ νύκτωρ διὰ τὸν ὄρθριον νόμον.
Ὁ τὴν σκάφην λαβὼν προΐτω, τὰ κηρία
κόμιζε, τοὺς θαλλοὺς καθίστη πλησίον,
καὶ τὼ τρίποδ' ἐξένεγκε καὶ τὴν λήκυθον·
745 τὰ χυτρίδι' ἤδη καὶ τὸν ὄχλον ἀφίετε.

ΑΝΗΡ Β.

Ἐγὼ καταθήσω τἀμά; κακοδαίμων ἄρα
ἀνὴρ ἔσομαι καὶ νοῦν ὀλίγον κεκτημένος.
Μὰ τὸν Ποσειδῶ οὐδέποτέ γ', ἀλλὰ βασανιῶ

vestibulis masturbemini. Age nunc dicite mihi, placentne haec vobis?

BLEPYRUS.

Admodum.

PRAXAGORA.

Itaque in forum mihi eundum est, ut accipiam bona in commune deponenda, adsumta præconia quapiam maxime vocali. Hæc enim me facere necesse est, quæ dux reipublicæ electa fui: opus est præterea, ut convivales cœtus constituam, ut celebretis primum hodie convivium.

BLEPYRUS.

Jam enim convivabimur?

PRAXAGORA.

Ita dico. Tum vero meretrices coercere volo omnes, earumque quæstui finem imponere.

BLEPYRUS.

Quamobrem?

PRAXAGORA.

Manifesta res est: ut decerpant hæ nostræ flores adulescentulorum. Nec famulas ornatas oportet ingenuarum Venerem intercipere, sed cum servilis tantum cubare, cunno, ut catonaca, depilato.

BLEPYRUS.

Age ergo, tecum ibo comes juxta latus, ut obviorum convertam in me oculos, et mihi dicant: *Nonne suspicitis hunc præfectæ nostræ maritum?*

(CHORI partes.)

VIR I.

Ego quidem ut in forum supellectilem feram parabo, et substantiam omnem recensebo. Heus tu, cinachyra, huc bella belle prodi foras, rerum mearum prima, ut cerussata canistrigeræ vicem obeas, tu quæ multos jam meos saccos evertisti. Ubinam est sellifera? olla huc exi: sane hercle nigra es: nec posses nigrior esse, tametsi pigmentum coxisses, quo Lysicrates canos tingit. Sta juxta ipsam; huc ades, o ornatrix: huc hydriam feras, hydriaphore: tu autem huc prodi, o citharistria, quæ me sæpius excitasti, ut in concionem irem, nocte intempesta, modum orthrium canens. Prodeat quispiam alveolum capiens; favos effer, oleagineos ramos huc prope statue, effer itidem duos tripodas et ampullam: ollulas jam, aliaque viliora vasa omittite.

VIR II.

Egone mea ut deponam? utique hercle infelix essem, et exigua mente præditus. Nunquam id faciam, ita me Neptunus amabit; sed ejusmodi

πρώτιστον αὐτὰ πολλάκις καὶ σκέψομαι.
760 Οὐ γὰρ τὸν ἐμὸν ἱδρῶτα καὶ φειδωλίαν
οὐδὲν πρὸς ἔπος οὕτως ἀνοήτως ἐκβαλῶ,
πρὶν ἂν ἐκπύθωμαι πᾶν τὸ πρᾶγμ' ὅπως ἔχει.
Οὗτος, τί τὰ σκευάρια ταυτὶ βούλεται;
πότερον μετοικιζόμενος ἐξενήνοχας
765 αὔτ', ἢ φέρεις ἐνέχυρα θήσων;

ΑΝΗΡ Α.

Οὐδαμῶς.

ΑΝΗΡ Β.

Τί δῆτ' ἐπὶ στοίχου 'στὶν οὕτως; οὔ τι μὴ
Ἱέρωνι τῷ κήρυκι πομπὴν πέμπετε;

ΑΝΗΡ Α.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀποφέρειν αὐτὰ μέλλω τῇ πόλει
εἰς τὴν ἀγορὰν κατὰ τοὺς δεδογμένους νόμους.

ΑΝΗΡ Β.

780 Μέλλεις ἀποφέρειν;

ΑΝΗΡ Α.

Πάνυ γε.

ΑΝΗΡ Β.

Κακοδαίμων ἄρ' εἶ
νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα.

ΑΝΗΡ Α.

Πῶς;

ΑΝΗΡ Β.

Πῶς; ῥᾳδίως.

ΑΝΗΡ Α.

Τί δ'; οὐχὶ πειθαρχεῖν με τοῖς νόμοισι δεῖ;

ΑΝΗΡ Β.

Ποίοισιν, ὦ δύστηνε;

ΑΝΗΡ Α.

Τοῖς δεδογμένοις.

ΑΝΗΡ Β.

Δεδογμένοισιν; ὡς ἀνόητος ἦσθ' ἄρα.

ΑΝΗΡ Α.

765 Ἀνόητος;

ΑΝΗΡ Β.

Οὐ γάρ; ἠλιθιώτατος μὲν οὖν
ἁπαξαπάντων.

ΑΝΗΡ Α.

Ὅτι τὸ ταττόμενον ποιῶ;

ΑΝΗΡ Β.

Τὸ ταττόμενον γὰρ δεῖ ποιεῖν τὸν σώφρονα;

ΑΝΗΡ Α.

Μάλιστα πάντων.

ΑΝΗΡ Β.

Τὸν μὲν οὖν ἀβέλτερον.

ΑΝΗΡ Α.

Σὺ δ' οὐ καταθεῖναι διανοεῖ;

ΑΝΗΡ Β.

Φυλάξομαι,
770 πρὶν ἄν γ' ἴδω τὸ πλῆθος ὅ τι βουλεύεται.

ΑΝΗΡ Α.

Τί γὰρ ἄλλο γ' ἢ φέρειν παρεσκευασμένοι
τὰ χρήματ' εἰσίν;

decreta primum examinabo sæpius, et attente considerabo. Neque enim meum sudorem, et quod ægre comparsi miser, nullius emolumenti causa sic imprudenter amittam, priusquam didicerim, qui se res omnis habeat. Eho tu, quid sibi vult hæc supellex? num aliam in domum migras, qui hæc omnia extulisti, aut pignori ea oppositurus fers?

VIR I.

Minume.

VIR II.

Cur igitur ordine sic stant omnia illa? an præconi Hieroni pompam ducitis?

VIR I.

Minume hercle; sed ea reipublicæ delaturus sum in forum, secundum sancitas leges.

VIR II.

Delaturus es?

VIR I.

Omnino.

VIR II.

Infelix igitur es, per Jovem Servatorem.

VIR I.

Quomodo?

VIR II.

Quomodo? facile dictu est.

VIR I.

Quid? nonne legibus me parere oportet?

VIR II.

Quibus, o miser?

VIR I.

Iis quæ sancitæ sunt.

VIR II.

Quæ sancitæ sunt? o quam insanus es!

VIR I.

Insanus?

VIR II.

Quidni enim? immo hercle omnino omnium es stultissumus.

VIR I.

Quia facio, quod decretum est?

VIR II.

An quod decretum est virum probum exsequi oportet?

VIR I.

Maxume omnium.

VIR II.

Virum stolidum scilicet.

VIR I.

Tu vero deponere tua in commune non paras?

VIR II.

Id ego cavebo, priusquam viderim, quid consili capiat populus.

VIR I.

Quid enim aliud, quam parati omnes sunt ferre bona sua?

ΑΝΗΡ Β.

Ἀλλ' ἰδὼν ἐπειθόμην.

ΑΝΗΡ Α.

Λέγουσι γοῦν ἐν ταῖς ὁδοῖς.

ΑΝΗΡ Β.

Λέξουσι γάρ.

ΑΝΗΡ Α.

Καί φασιν οἴσειν ἀράμενοι.

ΑΝΗΡ Β.

Φήσουσι γάρ

ΑΝΗΡ Α.

775 Ἀπολεῖς ἀπιστῶν πάντ'.

ΑΝΗΡ Β.

Ἀπιστήσουσι γάρ.

ΑΝΗΡ Α.

Ὁ Ζεύς σέ γ' ἐπιτρίψειεν.

ΑΝΗΡ Β.

Ἐπιτρίψουσι γάρ.
Οἴσειν δοκεῖς τιν' ὅστις αὐτῶν νοῦν ἔχει;
Οὐ γὰρ πάτριον τοῦτ' ἐστὶν, ἀλλὰ λαμβάνειν
ἡμᾶς μόνον δεῖ νὴ Δί. Καὶ γὰρ οἱ θεοί·
780 γνώσει δ' ἀπὸ τῶν χειρῶν γε τῶν ἀγαλμάτων·
ὅταν γὰρ εὐχώμεσθα διδόναι τἀγαθὰ,
ἕστηκεν ἐκτείνοντα τὴν χεῖρ' ὑπτίαν,
οὐχ ὥς τι δώσοντ', ἀλλ' ὅπως τι λήψεται.

ΑΝΗΡ Α.

Ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, ἔα με τῶν προὔργου τι δρᾶν.
785 Ταυτὶ γάρ ἐστι συνδετέα. Ποῦ μοὔσθ' ἱμάς;

ΑΝΗΡ Β.

Ὄντως γὰρ οἴσεις;

ΑΝΗΡ Α.

Ναὶ μὰ Δία, καὶ δὴ μὲν οὖν
τωδὶ ξυνάπτω τὼ τρίποδε.

ΑΝΗΡ Β.

Τῆς μωρίας,
τὸ μηδὲ περιμείναντα τοὺς ἄλλους ὅ τι
δράσουσιν, εἶτα τηνικαῦτ' ἤδη —

ΑΝΗΡ Α.

Τί δρᾶν;

ΑΝΗΡ Β.

790 ἐπαναμένειν, ἔπειτα διατρίβειν ἔτι.

ΑΝΗΡ Α.

Ἵνα δὴ τί;

ΑΝΗΡ Β.

Σεισμὸς εἰ γένοιτο πολλάκις,
ἢ πῦρ ἀπότροπον, ἢ διάξειεν γαλῆ,
παύσαιντ' ἂν εἰσφέροντες, ὠμβρόντητε σύ.

ΑΝΗΡ Α.

Χαρίεντα γοῦν πάθοιμ' ἂν, εἰ μὴ 'χοιμ' ὅποι
795 ταῦτα καταθείην.

ΑΝΗΡ Β.

Μὴ γὰρ οὐ λάβοις ὅποι.
Θάρρει, καταθήσεις, κἂν ἔνης ἔλθῃς.

VIR II.

At id si vidissem, tum demum crederem.

VIR I.

Enimvero id per vias prædicant.

VIR II.

Prædicabunt scilicet.

VIR I.

Et sublatis in humerum sarcinis se deferre dicunt.

VIR II.

Dicent scilicet.

VIR I.

Enecas me, omnibus his fidem nullam habens.

VIR II.

Fidem nullam habebunt scilicet.

VIR I.

Jupiter te male perdat.

VIR II.

Male perdent scilicet. Putas civem aliquem sua delaturum, qui saltem vel pauxillum mentis habeat? neque enim e more nostro istuc est: sed nos capere tantum oportet, ita me Jupiter amet. Quippe ita et dii solent: id autem ex illorum manibus nosces: simulacra etenim, quum fundimus preces, ut bona nobis largiantur, stant manu supina porrecta, non quasi quicquam datura, sed ut aliquid accipiant.

VIR I.

O perditissime, sinito me quod facto est opus facere: hæc enim colliganda mihi sunt. Quo mihi abiit lorum?

VIR II.

Reverane hæc feres?

VIR I.

Sane hercle; adeoque jam duos hos tripodas una simul colligo.

VIR II.

O quæ dementia! non opperiri te, quid alii facturi sint, ac tum demum —

VIR I.

Quid tum demum facere?

VIR II.

adhuc opperiri, postilla vero cunctari etiamnum.

VIR I.

Quamobrem tandem?

VIR II.

Si terræ motus creber fiat, aut mali quis ignis ominis emicet, aut mustela transiliat, desinant profecto omnes bona sua in forum deferre, o stupide.

VIR I.

Lepide hercle mecum ageretur, si, dum opperirer, interim non haberem ubi istæc deponerem.

VIR II.

At enim potius timeas, ut alicunde capere possis. Sed habeto bonum animum, depones, etiamsi ad ultimum mensis diem veneris.

ΑΝΗΡ Α.

Τιή;

ΑΝΗΡ Β.

Ἐγῷδα τούτους χειροτονοῦντας μὲν ταχὺ,
ἅττ' ἂν δὲ δόξῃ, ταῦτα πάλιν ἀρνουμένους.

ΑΝΗΡ Α.

Οἴσουσιν, ὦ τᾶν.

ΑΝΗΡ Β.

Ἢν δὲ μὴ κομίσωσι, τί;

ΑΝΗΡ Α.

800 Ἀμέλει κομιοῦσιν.

ΑΝΗΡ Β.

Ἢν δὲ μὴ κομίσωσι, τί;

ΑΝΗΡ Α.

Μαχούμεθ' αὐτοῖς.

ΑΝΗΡ Β.

Ἢν δὲ κρείττους ὦσι, τί;

ΑΝΗΡ Α.

Ἄπειμ' ἐάσας.

ΑΝΗΡ Β.

Ἢν δὲ πωλῶσ' αὐτὰ, τί;

ΑΝΗΡ Α.

Διαρραγείης.

ΑΝΗΡ Β.

Ἢν διαρραγῶ δὲ, τί;

ΑΝΗΡ Α.

Καλῶς ποιήσεις.

ΑΝΗΡ Β.

Σὺ δ' ἐπιθυμήσεις φέρειν;

ΑΝΗΡ Α.

805 Ἔγωγε· καὶ γὰρ τοὺς ἐμαυτοῦ γείτονας
ὁρῶ φέροντας.

ΑΝΗΡ Β.

Πάνυ γ' ἂν οὖν Ἀντισθένης
αὔτ' εἰσενέγκοι· πολὺ γὰρ ἐμμελέστερον
πρότερον χέσαι πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας.

ΑΝΗΡ Α.

Οἴμωζε.

ΑΝΗΡ Β.

Καλλίμαχος δ' ὁ χοροδιδάσκαλος
810 αὐτοῖσιν εἰσοίσει τί;

ΑΝΗΡ Α.

Πλείω Καλλίου.

ΑΝΗΡ Β.

Ἄνθρωπος οὗτος ἀποβαλεῖ τὴν οὐσίαν.

ΑΝΗΡ Α.

Δεινά γε λέγεις.

ΑΝΗΡ Β.

Τί δεινόν; ὥσπερ οὐχ ὁρῶν
ἀεὶ τοιαῦτα γιγνόμενα ψηφίσματα.
Οὐκ οἶσθ' ἐκεῖν' οὔδοξε, τὸ περὶ τῶν ἁλῶν;

ΑΝΗΡ Α.

815 Ἔγωγε.

VIR I.

Quidum?

VIR II.

Ego nostros homines novi, qui in decernendo præpropери sunt, ac rursum negant facturos se, quæ decreta fuerint.

VIR I.

Sua comportabunt, o amice.

VIR II.

Si vero non ferant, quid tum?

VIR I.

Securus esto, ferent.

VIR II.

Si vero non ferant, quid tum?

VIR I.

Cum ipsis pugnabimus.

VIR II.

Si vero superiores erunt, quid tum?

VIR I.

Abibo, supellectile relicta.

VIR II.

Si vero ea divendant, quid tum?

VIR I.

Disrumparis.

VIR II.

Si vero disrumpar, quid tum?

VIR I.

Bene facies.

VIR II.

Tu vero ferre etiamnum cupies?

VIR I.

Ego sane: namque vicinos meos video sua comportantes.

VIR II.

Nimirum Antisthenes sua deferet! Multo sane lepidius ei videretur plus quam triginta dies prius cacare.

VIR I.

Plora.

VIR II.

Callimachus autem chori magister quid in commune deferet?

VIR I.

Plura quam Callias.

VIR II.

Profecto hic homo rem suam perdet.

VIR I.

Molesta loqueris.

VIR II.

Quid molesta? quasi non videam quotidie ejusmodi decreta fieri. Non illud meministi, quod de sale factum est?

VIR I.

Memini quidem.

ΑΝΗΡ Β.

Τοὺς χαλκοῦς δ' ἐκείνους ἡνίκα
ἐψηφισάμεθ', οὐκ οἶσθα;

ΑΝΗΡ Α.

Καὶ κακόν γέ μοι
τὸ κόμμ' ἐγένετ' ἐκεῖνο. Πωλῶν γὰρ βότρυς
μεστὴν ἀπῆρα τὴν γνάθον χαλκῶν ἔχων,
κἄπειτ' ἐχώρουν εἰς ἀγορὰν ἐπ' ἄλφιτα.
Ἔπειθ' ὑπέχοντος ἄρτι μου τὸν θύλακον, (820)
ἀνέκραγ' ὁ κῆρυξ, μὴ δέχεσθαι μηδένα
χαλκὸν τὸ λοιπόν· ἀργύρῳ γὰρ χρώμεθα.

ΑΝΗΡ Β.

Τὸ δ' ἔναγχος οὐχ ἅπαντες ἡμεῖς ὤμνυμεν
τάλαντ' ἔσεσθαι πεντακόσια τῇ πόλει
τῆς τετταρακοστῆς, ἣν ἐπόρισ' Εὐριπίδης; (825)
κεὐθὺς κατεχρύσου πᾶς ἀνὴρ Εὐριπίδην·
ὅτε δὴ δ' ἀνασκοπουμένοις ἐφαίνετο
ὁ Διὸς Κόρινθος καὶ τὸ πρᾶγμ' οὐκ ἤρκεσεν,
πάλιν κατεπίττου πᾶς ἀνὴρ Εὐριπίδην.

ΑΝΗΡ Α.

Οὐ ταυτόν, ὦ τᾶν. Τότε μὲν ἡμεῖς ἤρχομεν, (830)
νῦν δ' αἱ γυναῖκες.

ΑΝΗΡ Β.

Ἃς ἐγὼ φυλάξομαι
νὴ τὸν Ποσειδῶ μὴ κατουρήσωσί μου.

ΑΝΗΡ Α.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι ληρεῖς. Φέρε σὺ τἀνάφορον ὁ παῖς.

ΚΗΡΥΞ.

Ὦ πάντες ἀστοί, νῦν γὰρ οὕτω ταῦτ' ἔχει,
χωρεῖτ', ἐπείγεσθ' εὐθὺ τῆς στρατηγίδος, (835)
ὅπως ἂν ὑμῖν ἡ τύχη κληρουμένοις
φράσῃ καθ' ἕκαστον ἄνδρ' ὅποι δειπνήσετε·
ὡς αἱ τράπεζαί γ' εἰσὶν ἐπινενησμέναι
ἀγαθῶν ἁπάντων καὶ παρεσκευασμέναι,
κλῖναί τε σισυρῶν καὶ δαπίδων νενασμέναι. (840)
Κρατῆρας ἐγκιρνᾶσιν, αἱ μυροπώλιδες
ἑστᾶσ' ἐφεξῆς· τὰ τεμάχη ῥιπίζεται,
λαγῷ' ἀναπηγνύασι, πόπανα πέττεται,
στέφανοι πλέκονται, φρύγεται τραγήματα
χύτρας ἔτνους ἕψουσιν αἱ νεώταται· (845)
Σμοῖος δ' ἐν αὐταῖς ἱππικὴν στολὴν ἔχων
τὰ τῶν γυναικῶν διακαθαίρει τρύβλια.
Γέρων δὲ χωρεῖ χλανίδα καὶ κονίποδα
ἔχων, καχάζων μεθ' ἑτέρου νεανίου·
ἐμβὰς δὲ κεῖται καὶ τρίβων ἐρριμμένος. (850)
Πρὸς ταῦτα χωρεῖθ', ὡς ὁ τὴν μᾶζαν φέρων
ἕστηκεν· ἀλλὰ τὰς γνάθους διοίγνυτε.

ΑΝΗΡ Β.

Οὐκοῦν βαδιοῦμαι δῆτα. Τί γὰρ ἕστηκ' ἔχων
ἐνταῦθ', ἐπειδὴ ταῦτα τῇ πόλει δοκεῖ;

ΑΝΗΡ Α.

Καὶ ποῖ βαδιεῖ σὺ μὴ καταθεὶς τὴν οὐσίαν; (855)

ΑΝΗΡ Β.

Ἐπὶ δεῖπνον.

VIR II.

Et alterum, quando scivimus de æreis illis nummis? meministine?

VIR I.

Immo damno mihi fuit recens illa cusa moneta. Nam, venditis uvis, abivi plenam habens æreis drachmis maxillam : dein in forum ad emendam farinam profectus sum : ibi quum sacculum jam ei recipiendæ sustinerem, proclamavit præco : *Neminem accipere debere æreos nummos in posterum; argento enim utimur*.

VIR II.

Quid? nonne nuper omnes dejerabamus, quingenta mox reipublicæ talenta fore ex tributo quadragesimæ, quam excogitarat Euripides? ibique continuo nullus non Euripidem laudibus evehebat. At postquam attentius considerantibus res ipsa visa est, quod dici solet, *Jovis Corinthus*, neque ad necessaria suffecit, denuo nullus non Euripidi convicia dicebat.

VIR I.

At res, o bone, non in eodem sunt statu. Nam tunc nos viri rempublicam administrabamus; nunc autem mulieres.

VIR II.

Quæ ne me commeiant, ita me Neptunus amet, cavebo sedulo.

VIR I.

Nescio quid nugeris. Cape tibi lignum bajulatorium, puer.

PRÆCO.

O cives omnes adeste; nunc enim ita res est: venite, festinate recta ad præfectam nostram, ut vobis sortes ducentibus Fortuna sigillatim indicet, ubinam cœnaturi sitis, quia mensæ oneratæ et refertæ sunt bonis omnibus, et paratæ sunt, lectulique lodicibus et tapetibus aggesti sunt: crateras miscent, unguentariæ mulieres stant ex ordine: piscium tomi assantur, leporinæ carnes verubus figuntur, placentæ pinsuntur, corollæ plectuntur, bellaria friguntur : juvenculæ ollas fresæ fabæ coquunt : Smœus autem inter illas, equestri indutus pallio, mulierum patinas detergit. Geron vero venit cum molli læna et delicatis calceis, una cum alio adolescentulo cachinnans; embas et pallium ibi projectum temere jacet. Proinde venite, quandoquidem is qui mazam fert jam stat exspectans: agite ergo, maxillas diducite.

VIR II.

Utique ergo ibo : quid enim hic moror? quandoquidem ita reipublicæ visum est.

VIR I.

Et quo ibis tu, qui bona non deposuisti?

VIR II.

Ad cœnam.

ΑΝΗΡ Α.

Οὐ δῆτ', ἤν γ' ἐκείναις νοῦς ἐνῇ,
πρὶν ἂν ἀπενέγκῃς.

ΑΝΗΡ Β.

Ἀλλ' ἀποίσω.

ΑΝΗΡ Α.

Πηνίκα;

ΑΝΗΡ Β.

Οὐ τοὐμὸν, ὦ τᾶν, ἐμποδὼν ἔσται.

ΑΝΗΡ Α.

Τί δή;

ΑΝΗΡ Β.

Ἑτέρους ἀποίσειν φήμ' ἔθ' ὑστέρους ἐμοῦ.

ΑΝΗΡ Α.

860 Βαδιεῖ δὲ δειπνήσων ὅμως;

ΑΝΗΡ Β.

Τί γὰρ πάθω;
τὰ δυνατὰ γὰρ δεῖ τῇ πόλει ξυλλαμβάνειν
τοὺς εὖ φρονοῦντας.

ΑΝΗΡ Α.

Ἢν δὲ κωλύσωσι, τί;

ΑΝΗΡ Β.

Ὁμόσ' εἶμι κύψας.

ΑΝΗΡ Α.

Ἢν δὲ μαστιγῶσι, τί;

ΑΝΗΡ Β.

Καλούμεθ' αὐτάς.

ΑΝΗΡ Α.

Ἢν δὲ καταγελῶσι, τί;

ΑΝΗΡ Β.

865 Ἐπὶ ταῖς θύραις ἑστὼς —

ΑΝΗΡ Α.

Τί δράσεις; εἰπέ μοι.

ΑΝΗΡ Β.

τῶν εἰσφερόντων ἁρπάσομαι τὰ σιτία.

ΑΝΗΡ Α.

Βάδιζε τοίνυν ὕστερος· σὺ δ', ὦ Σίκων
καὶ Παρμένων, αἴρεσθε τὴν παμπησίαν.

ΑΝΗΡ Β.

Φέρε νυν ἐγώ σοι ξυμφέρω.

ΑΝΗΡ Α.

Μὴ, μηδαμῶς.

870 Δέδοικα γὰρ μὴ καὶ παρὰ τῇ στρατηγίδι,
ὅταν κατατιθῶ, προσποιῇ τῶν χρημάτων.

ΑΝΗΡ Β.

Νὴ τὸν Δία δεῖ γοῦν μηχανήματός τινος,
ὅπως τὰ μὲν ὄντα χρήμαθ' ἕξω, τοῖσδε δὲ
τῶν ματτομένων κοινῇ μεθέξω πως ἐγώ.
875 Ὀρθῶς ἔμοιγε φαίνεται· βαδιστέον
ὁμόσ' ἐστὶ δειπνήσοντα κοὐ μελλητέον.

ΓΡΑΥΣ Α.

Τί ποθ' ἄνδρες οὐχ ἥκουσιν; ὥρα δ' ἦν πάλαι·
ἐγὼ δὲ καταπεπλασμένη ψιμυθίῳ
ἕστηκα καὶ κροκωτὸν ἠμφιεσμένη,

VIR I.

Non sane, si mulieribus illis cor inest, priusquam bona adferas.

VIR II.

At enim adferam.

VIR I.

Quando?

VIR II.

Officium meum, o amice, moræ non erit.

VIR I.

Quidum?

VIR II.

Quippe dico alios etiam me posteriores adlaturos.

VIR I.

Ibis interim tu cœnaturus tamen?

VIR II.

Quid enim agam? quippe decet sapientes reipublicæ pro virili opitulari.

VIR I.

Si autem te impediant, quid tum?

VIR II.

Contra ibo demisso capite.

VIR I.

Si autem te verberent, quid tum?

VIR II.

Eas in jus vocabo.

VIR I.

Si autem te irrideant, quid tum?

VIR II.

Ad fores stans —

VIR I.

Quid facies, cedo?

VIR II.

cibos rapiam ex inferentium manibus.

VIR I.

Abi igitur illuc posterior. At tu, o Sico, tuque, o Parmeno, tollite hanc meam omnem substantiam.

VIR II.

Age sis una cum iis ferendo operam tibi præstabo.

VIR I.

Tu? haudquaquam. Vereor enim, ne etiam apud præfectam nostram, quando deposuero mea, ea tibi vindices.

VIR II.

Ergo hercle fabrica mihi opus est aliqua, ut quæ mea sunt mihi habeam, eorum autem, quæ in commune pinsuntur, particeps quoquo modo fiam. Recte mihi videtur: eundum est strenue, ut cœnem, neque cunctandum est.

ANUS I.

Quid tandem viri non veniunt? jamdudum tempus est. Ego autem fuco oblita sto et crocotam

880 ἀργὸς, μινυρομένη τι πρὸς ἐμαυτὴν μέλος,
παίζουσ', ὅπως ἂν περιλάβοιμ' αὐτῶν τινὰ
παριόντα. Μοῦσαι, δεῦρ' ἴτ' ἐπὶ τοὐμὸν στόμα,
μελύδριον εὑροῦσαί τι τῶν Ἰωνικῶν.

induta, otiosa, cantillans apud me canticum, ludibunda, ut quempiam illorum praetereuntem complectar. O Musæ, in os meum descendite, molliculam cantiunculam ad Ionicos modos commentæ.

NEANIΣ.

Νῦν μέν με παρακύψασα προὔφθης, ὦ σαπρά.
885 Ὤου δ' ἐρήμας οὐ παρούσης ἐνθάδε
ἐμοῦ τρυγήσειν καὶ προσάξεσθαί τινα
ᾄδουσ'· ἐγὼ δ', ἢν τοῦτο δρᾷς, ἀντᾴσομαι.
Κεἰ γὰρ δι' ὄχλου τοῦτ' ἐστὶ τοῖς θεωμένοις,
ὅμως ἔχει τερπνόν τι καὶ κωμῳδικόν.

PUELLA.

Nunc quidem prior me e fenestra prospexisti, o putrida. Nempe rebaris, me non præsente, desertas vineas te vindemiaturam, et cantando quempiam allecturam. Ego autem, si id facies, contra canam. Etsi enim spectatoribus tritum id nimis et fastidiosum quandoque est, tamen jucundi aliquid habet et comici.

ΓΡΑΥΣ Α.

890 Τούτῳ διαλέγου κἀποχώρησον· σὺ δὲ,
φιλοττάριον αὐλητὰ, τοὺς αὐλοὺς λαβὼν
ἄξιον ἐμοῦ καὶ σοῦ προσαύλησον μέλος.
Εἴ τις ἀγαθὸν βούλεται πα-
θεῖν τι, παρ' ἐμοὶ χρὴ καθεύδειν.
895 Οὐ γὰρ ἐν νέαις τὸ σοφὸν ἔν-
εστιν, ἀλλ' ἐν ταῖς πεπείροις·
οὐδέ τις στέργειν ἂν ἐθέλοι
μᾶλλον ἢ 'γὼ τὸν φίλον
ᾧπερ ξυνείην·
ἀλλ' ἐφ' ἕτερον ἂν πέτοιτο.

ANUS I.

Huncce adloquere, et cum eo abscede hinc: tu vero, amicellule tibicen, tibiis sumtis, dignum te ac me canticum accine. Si quis lepide sibi vult esse, is apud me dormiat. Neque enim noviciis puellis inest solertia, sed iis solis quæ maturiores sunt: neque ulla magis contenta esse velit, quam ego amico, quicum rem habuerim, sed ad alium quempiam illico avolet.

NEANIΣ.

900 Μὴ φθόνει ταῖς νέαισι.
Τὸ τρυφερὸν γὰρ ἐμπέφυκε
τοῖς ἁπαλοῖσι μηροῖς,
κἀπὶ τοῖς μήλοις ἐπαν-
θεῖ· σὺ δ', ὦ γραῦ, παραλέλεξαι κἀντέτριψαι,
905 τῷ θανάτῳ μέλημα.

PUELLA.

Ne puellis invideas: quippe voluptas inest delicatis earum cruribus, et efflorescit in illarum papillis: tu vero, o anus, collocata es et uncta; Orci delicium.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἐκπέσοι σου τὸ τρῆμα,
τό τ' ἐπίκλιντρον ἀποβάλοιο,
βουλομένη σποδεῖσθαι,
κἀπὶ τῆς κλίνης ὄφιν
910 εὕροις καὶ προσελκύσαιο
βουλομένη φιλῆσαι.

ANUS I.

Excidat tibi foramen, et sellam amittas, quum voles subagitarier, et in lecto serpentem reperias, et ad te attrahas, volens osculari.

NEANIΣ.

Αἰαῖ, τί ποτε πείσομαι;
οὐχ ἥκει μοὐταῖρος·
μόνη δ' αὐτοῦ λείπομ'· ἡ
γάρ μοι μήτηρ ἄλλῃ βέβηκε
καὶ τἄλλ' οὐδέν με ταῦτα δεῖ λέγειν.
915 Ἀλλ', ὦ μαῖ', ἱκετεύομαι,
κάλει τὸν Ὀρθαγόραν, ὅπως
σαυτῆς κατόναι', ἀντιβολῶ σε.

PUELLA.

Eheu, eheu! quid agam tandem? non venit mihi amicus: sola autem hic relinquor. Nam mater mea alio abiit; et si quid superest, pro nihilo a me haberi decet. Sed, o nutrix, precor, arcesse huc Orthagoram, ita tua ætate fruaris, tibi supplico.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἤδη τὸν ἀπ' Ἰωνίας
τρόπον τάλαινα κνησιᾷς·
920 δοκεῖς δέ μοι καὶ λάβδα κατὰ τοὺς Λεσβίους.
Ἀλλ' οὐκ ἄν ποθ' ὑφαρπάσαιο
τἀμὰ παίγνια· τὴν δ' ἐμὴν
ὥραν οὐκ ἀπολεῖς οὐδ' ἀπολήψει.

ANUS I.

Jam, o misella, more Ionico pruris: videris autem et *Labda* secundum Lesbios. Sed meas mihi nunquam præripies delicias: meam autem horam nec frustra abire facies, neque adeo intercipies.

ΝΕΑΝΙΣ.

Ἆδ' ὁπόσα βούλει καὶ παράκυφθ' ὥσπερ γαλῆ·
925 οὐδεὶς γὰρ ὡς σὲ πρότερον εἴσεισ' ἀντ' ἐμοῦ.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὔκουν ἐπ' ἐκφοράν γε.

ΝΕΑΝΙΣ.

Καινόν γ', ὦ σαπρά.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὐ δῆτα.

ΝΕΑΝΙΣ.

Τί γὰρ ἂν γραῒ καινά τις λέγοι;

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὐ τοὐμὸν ὀδυνήσει σε γῆρας.

ΝΕΑΝΙΣ Α.

Ἀλλὰ τί;
ἤγχουσα μᾶλλον καὶ τὸ σὸν ψιμύθιον;

ΓΡΑΥΣ Α.

930 Τί μοι διαλέγει;

ΝΕΑΝΙΣ.

Σὺ δὲ τί διακύπτεις;

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἐγώ;
ᾄδω πρὸς ἐμαυτὴν Ἐπιγένει τὠμῷ φίλῳ.

ΝΕΑΝΙΣ.

Σοὶ γὰρ φίλος τίς ἐστιν ἄλλος ἢ Γέρης;

ΓΡΑΥΣ Α.

Δείξει γε καὶ σοί. Τάχα γὰρ εἶσιν ὡς ἐμέ.
Ὁδὶ γὰρ αὐτός ἐστιν.

ΝΕΑΝΙΣ.

Οὐ σοῦ γ', ὤλεθρε,
935 δεόμενος οὐδέν.

ΓΡΑΥΣ Α.

Νὴ Δί', ὦ φθίνυλλα σύ.

ΝΕΑΝΙΣ.

Δείξει τάχ' αὐτὸς, ὡς ἔγωγ' ἀπέρχομαι.

ΓΡΑΥΣ Α.

Κἄγωγ', ἵνα γνῷς ὡς πολὺ σοῦ μεῖζον φρονῶ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Εἴθ' ἐξῆν παρὰ τῇ νέᾳ καθεύδειν,
καὶ μὴ 'δει πρότερον διασποδῆσαι
940 ἀνάσιμον ἢ πρεσβυτέραν·
οὐ γὰρ ἀνασχετὸν τοῦτό γ' ἐλευθέρῳ.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οἰμώζων ἄρα νὴ Δία σποδήσεις.
Οὐ γὰρ τἀπὶ Χαριξένης τάδ' ἐστίν.
Κατὰ τὸν νόμον ταῦτα ποιεῖν
945 ἔστι δίκαιον, εἰ δημοκρατούμεθα.
Ἀλλ' εἶμι τηρήσουσ' ὅ τι καὶ δράσει ποτέ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Εἴθ', ὦ θεοὶ, λάβοιμι τὴν καλὴν μόνην,
ἐφ' ἣν πεπωκὼς ἔρχομαι πάλαι ποθῶν.

ΝΕΑΝΙΣ.

Ἐξηπάτησα τὸ κατάρατον γρᾴδιον·
950 φρούδη γάρ ἐστιν οἰομένη μ' ἔνδον μενεῖν.

PUELLA.

Canta quantumvis, et prospice e fenestra, velut mustela: nemo enim ad te prius ingredietur, quam ad me.

ANUS I.

Anne ut efferat?

PUELLA.

Mirum quod siet, o marcida.

ANUS I.

Minime vero.

PUELLA.

Quid enim vetulæ novi aliquis dicat?

ANUS I.

Non tibi molestum erit meum senium.

PUELLA.

Quid igitur? an magis anchusa, et tua cerussa?

ANUS I.

Quid mecum loqueris?

PUELLA.

Quid vero per fenestram prospicis?

ANUS I.

Ego? canto apud me Epigeni meo amico.

PUELLA.

Tibi vero amicus est quispiam præter Gerem?

ANUS I.

Ipsus tibi ostendet: actutum enim ad me veniet. Sed eccum adest.

PUELLA.

Tui quidem, o pernicies, nihil egens.

ANUS I.

Ita me Jupiter amet, ut mei eget, o pestifera!

PUELLA.

Id statim ipsus ostendet: nam ego hinc recedo.

ANUS I.

Et ego pariter, ut noris me multo magis sapere.

ADOLESCENS.

Utinam liceret cum puella dormire, nec oporteret ante subagitare resimum et anile: neque enim istuc tolerabile est viro libero.

ANUS II.

Itaque, per Jovem, magno tuo malo futues: neque enim sub Charixena hæc aguntur. Secundum legem æquum est ista fieri, siquidem in populari statu vivimus. Sed secedam, et aucupabo eum, quid tandem faciet.

ADOLESCENS.

Utinam, o dii, formosam illam solam deprehendam, ad quam appotus venio, jampridem desiderans.

PUELLA.

Decepi scelestam illam aniculam: quippe abiit, putans videlicet me intus mansuram.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἀλλ' οὑτοσὶ γὰρ αὐτὸς οὗ μεμνήμεθα.
Δεῦρο δὴ δεῦρο δὴ,
φίλον ἐμὸν, δεῦρό μοι
πρόσελθε καὶ ξύνευνος
τὴν εὐφρόνην ὅπως ἔσει.
Πάνυ γάρ τις ἔρως με δονεῖ
955 τῶνδε τῶν σῶν βοστρύχων.
Ἄτοπος δ' ἔγκειταί μοί τις πόθος,
ὅς με διακναίσας ἔχει.
Μέθες, ἱκνοῦμαί σ', Ἔρως,
καὶ ποίησον τόνδ' ἐς εὐνὴν
τὴν ἐμὴν ἱκέσθαι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

960 Δεῦρο δὴ δεῦρο δὴ,
καὶ σύ μοι καταδραμοῦ-
σα τὴν θύραν ἄνοιξον
τήνδ'· εἰ δὲ μὴ, καταπεσὼν κείσομαι.
Φίλον, ἀλλ' ἐν τῷ σῷ
βούλομαι κόλπῳ
πληκτίζεσθαι μετὰ τῆς σῆς πυγῆς.
965 Κύπρι, τί μ' ἐκμαίνεις ἐπὶ ταύτῃ;
Μέθες, ἱκνοῦμαί σ', Ἔρως,
καὶ ποίησον τήνδ' ἐς εὐνὴν
τὴν ἐμὴν ἱκέσθαι.
Καὶ ταῦτα μέν μοι μετρίως πρὸς τὴν ἐμὴν ἀνάγκην Στρ.
970 εἰρημέν' ἐστίν. Σὺ δέ μοι, φίλτατον, ὦ ἱκετεύω,
ἄνοιξον, ἀσπάζου με·
διά τοι σὲ πόνους ἔχω.
Ὦ χρυσοδαίδαλτον ἐμὸν μέλημα, Κύπριδος ἔρνος, Ἀντ.
μέλιττα Μούσης, Χαρίτων θρέμμα, Τρυφῆς πρόσωπον,
975 ἄνοιξον, ἀσπάζου με·
διά τοι σὲ πόνους ἔχω.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὗτος, τί κόπτεις; μῶν ἐμὲ ζητεῖς;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Πόθεν;

ΓΡΑΥΣ Α.

Καὶ τὴν θύραν γ' ἤραττες.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀποθάνοιμ' ἄρα.

ΓΡΑΥΣ Α.

Τοῦ δαὶ δεόμενος δᾷδ' ἔχων ἐλήλυθας;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀναφλύστιον ζητῶν τιν' ἄνθρωπον.

ΓΡΑΥΣ Α.

Τίνα;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

980 Οὐ τὸν Σεβῖνον, ὃν σὺ προσδοκᾷς ἴσως.

ΓΡΑΥΣ Α.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, ἤν τε βούλῃ γ' ἤν τε μή.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ νυνὶ τὰς ὑπερεξηκοντέτεις
εἰσάγομεν, ἀλλ' εἰσαῦθις ἀναβεβλήμεθα.
Τὰς ἐντὸς εἴκοσιν γὰρ ἐκδικάζομεν.

ANUS I.

Verumenimvero hic ipsus est, cujus modo me minimus. Huc quidem veni, huc ades, quod mihi amicum est : huc ad me accede, et tota nocte mecum concumbe. Quippe me mirum in modum amor tuorum capillorum agitat : insana autem me incessit cupido, quæ me vellicat. Concede, quæso te, Amor, et facito ut iste in lectum meum veniat.

ADOLESCENS.

Huc tandem, o huc ad me descendens ostium hoc aperi : sin minus, fusus hic jacebo mortuus. O amicula, in tuo sinu volo lascivire cum tuis natibus. Venus, quid me hujus desiderio in furorem agis? Concede, quæso te, Amor, et facito ut ista in lectum meum veniat. Hactenus quidem pro mea necessitate satis dictum fuit : tu vero mihi, o mea voluptas, oro te, aperi ostium, et amplectere me : quippe propter te labores perpetior. O ludicrum meum aureolum, Veneris germen, Musæ apicula, Gratiarum alumna, Mollitiei facies, aperi, amplectere me; quippe propter te labores perpetior.

ANUS I.

Heus tu : quid pultas ostium, mene quæritas?

ADOLESCENS.

Haudquaquam.

ANUS I.

Ostium tamen pultabas.

ADOLESCENS.

Emoriar igitur.

ANUS I.

Cujusnam vero rei indigens huc venisti cum face?

ADOLESCENS.

Anaphlystium hominem quemdam quærens.

ANUS I.

Quemnam?

ADOLESCENS.

Non Sebinum illum, quem tu forte exspectas.

ANUS I.

Ita sane, per Venerem, velis nolis.

ADOLESCENS.

At quæ supra sexaginta annos sunt, eas nunc non inducimus, sed in aliud rejecimus tempus : quippe eas, quæ intra viginti annos sunt, judicamus.

ΓΡΑΥΣ Α.

985 Ἐπὶ τῆς προτέρας ἀρχῆς γε ταῦτ' ἦν, ὦ γλύκων·
νυνὶ δὲ πρῶτον εἰσάγειν ἡμᾶς δοκεῖ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τῷ βουλομένῳ γε, κατὰ τὸν ἐν πεττοῖς νόμον.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἀλλ' οὐδὲ δειπνεῖς κατὰ τὸν ἐν πεττοῖς νόμον.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οὐκ οἶδ' ὅ τι λέγεις· τηνδεδί μοι κρουστέον.

ΓΡΑΥΣ Α.

990 Ὅταν γε κρούσῃς τὴν ἐμὴν πρῶτον θύραν.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ νυνὶ κρησέραν αἰτούμεθα.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οἶδ' ὅτι φιλοῦμαι· νῦν δε θαυμάζεις ὅτι
θύρασί μ' εὗρες· ἀλλὰ πρόσαγε τὸ στόμα.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ', ὦ μέλ', ὀρρωδῶ τὸν ἐραστήν σου.

ΓΡΑΥΣ Α.

Τίνα;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

995 Τὸν τῶν γραφέων ἄριστον.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὗτος δ' ἔστι τίς;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ὃς τοῖς νεκροῖσι ζωγραφεῖ τὰς ληκύθους.
Ἀλλ' ἄπιθ', ὅπως μή σ' ἐπὶ θύραισιν ὄψεται.

ΓΡΑΥΣ Α.

Οἶδ' οἶδ' ὅ τι βούλει.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Καὶ γὰρ ἐγώ σε νὴ Δία.

ΓΡΑΥΣ Α.

Μὰ τὴν Ἀφροδίτην, ἥ μ' ἔλαχε κληρουμένη,
1000 μὴ 'γώ σ' ἀφήσω.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Παραφρονεῖς, ὦ γράδιον.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ληρεῖς· ἐγὼ δ' ἄξω σ' ἐπὶ τἀμὰ στρώματα.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τί δῆτα κρεάγρας τοῖς κάδοις ὠνοίμεθ' ἄν,
ἐξὸν καθέντα γράδιον τοιουτονὶ
ἐκ τῶν φρεάτων τοὺς κάδους ξυλλαμβάνειν;

ΓΡΑΥΣ Α.

1005 Μὴ σκῶπτέ μ', ὦ τάλαν, ἀλλ' ἕπου δεῦρ' ὡς ἐμέ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη μοὐστίν, εἰ μὴ τῶν ἐτῶν
τὴν πεντακοσιοστὴν κατέθηκας τῇ πόλει.

ΓΡΑΥΣ Α.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, δεῖ γε μέντοι σ' ὡς ἐγὼ
τοῖς τηλικούτοις ξυγκαθεύδουσ' ἥδομαι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

1010 Ἐγὼ δὲ ταῖς γε τηλικαύταις ἄχθομαι,
κοὐκ ἂν πιθοίμην οὐδέποτ'.

ANUS I.

Ista quidem in priori reipublicæ statu obtinebant, o dulcissime; nunc autem lege decretum est uti nos primum inducamur.

ADOLESCENS.

A volente quidem, juxta legem latrunculorum ludo præscriptam.

ANUS I.

At enim non cœnas juxta legem latrunculorum ludo præscriptam.

ADOLESCENS.

Nescio quid dicas. Hæc mihi pultanda est.

ANUS I.

Quum videlicet prius meam pultaveris januam.

ADOLESCENS.

Sed nunc pollinarium cribrum non petimus.

ANUS I.

Scio ego me abs te amari: nunc autem stupes, quod me foris reperisti: verum admove mihi os.

ADOLESCENS.

At enim, o misella, amatorem tuum formido.

ANUS I.

Quemnam?

ADOLESCENS.

Pictorem illum scitissimum.

ANUS I.

Ille autem quisnam est?

ADOLESCENS.

Qui mortuis ampullas pingit: quamobrem abi intro, ne te pro foribus conspicetur.

ANUS I.

Novi, novi quid velis.

ADOLESCENS.

Etenim hercle ego te quoque novi.

ANUS I.

At Venerem obtestor, cui sorte obtigi, haud te amittam.

ADOLESCENS.

Deliras, o anicula.

ANUS I.

Nugaris tu: ego enim te ad lectum meum ducam.

ADOLESCENS.

Quid, quæso, opus sit uncos extrahendis cadis emere, quum, hujuscemodi vetulam demittendo, liceat e puteis cados educere?

ANUS I.

Ne cavilleris me, o miser; sed huc domum sequere.

ADOLESCENS.

At enim mihi necesse non est, nisi quingentesimam annorum tuorum reipublicæ solvisti.

ANUS I.

Per Venerem nihilominus obsequere, nam mirifice gaudeo, ubi cum tuis æqualibus dormio.

ADOLESCENS.

Ego vero mirifice gravor, siquando cum tuis æqualibus mihi dormiendum sit; neque ad id faciendum unquam adduci potero.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἀλλὰ νὴ Δία
ἀναγκάσει τουτί σε.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τοῦτο δ' ἔστι τί;

ΓΡΑΥΣ Α.

Ψήφισμα, καθ' ὅ σε δεῖ βαδίζειν ὡς ἐμέ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Λέγ' αὐτὸ τί ποτε κἄστι.

ΓΡΑΥΣ Α.

Καὶ δή σοι λέγω.
1015 Ἔδοξε ταῖς γυναιξὶν, ἢν ἀνὴρ νέος
νέας ἐπιθυμῇ, μὴ σποδεῖν αὐτὴν πρὶν ἂν
τὴν γραῦν προκρούσῃ πρῶτον· ἢν δὲ μὴ θέλῃ
πρότερον προκρούειν, ἀλλ' ἐπιθυμῇ τῆς νέας,
ταῖς πρεσβυτέραις γυναιξὶν ἔστω τὸν νέον
1020 ἕλκειν ἀνατὶ λαβομένας τοῦ παττάλου.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οἴμοι· Προκρούστης τήμερον γενήσομαι.

ΓΡΑΥΣ Α.

Τοῖς γὰρ νόμοις τοῖς ἡμετέροισι πειστέον.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τί δ', ἢν ἀφαιρῆταί μ' ἀνὴρ τῶν δημοτῶν
ἢ τῶν φίλων ἐλθών τις;

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἀλλ' οὐ κύριος
1025 ὑπὲρ μέδιμνόν ἐστ' ἀνὴρ οὐδεὶς ἔτι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἐξωμοσία δ' οὐκ ἔστιν;

ΓΡΑΥΣ Α.

Οὐ γὰρ δεῖ στροφῆς.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ' ἔμπορος εἶναι σκήψομαι.

ΓΡΑΥΣ Β.

Κλάων γε συ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τί δῆτα χρὴ δρᾶν;

ΓΡΑΥΣ Α.

Δεῦρ' ἀκολουθεῖν ὡς ἐμέ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Καὶ ταῦτ' ἀνάγκη μοὔστί;

ΓΡΑΥΣ Α.

Διομήδειά γε.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

1030 Ὑποστόρεσαί νυν πρῶτα τῆς ὀριγάνου,
καὶ κλήμαθ' ὑπόθου συγκλάσασα τέτταρα,
καὶ ταινίωσαι, καὶ παράθου τὰς ληκύθους,
ὕδατός τε κατάθου τοὔστρακον πρὸ τῆς θύρας.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ἦ μὴν ἔτ' ὠνήσει σὺ καὶ στεφάνην ἐμοί.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

1035 Νὴ τὸν Δί', ἤνπερ ᾖ γέ που τῶν κηρίνων.
Οἶμαι γὰρ ἔνδον διαπεσεῖσθαί σ' αὐτίκα.

ANUS I.

Sed, per Jovem, hoc te coget.

ADOLESCENS.

Hoc autem, quid est?

ANUS I.

Decretum, juxta quod tibi ad me veniendum est.

ADOLESCENS.

Recita ipsum, quodnam tandem est.

ANUS I.

En tibi recito : *Censuerunt mulieres, si vir juvenis puellam habere cupiat, eam non esse subagitare, quam aniculam prius permoluerit : sin nolit hanc prius permolere, at expetat juvenculam, liceat provectioribus ætate mulieribus juvenem illum trahere impune, mentula prehensum.*

ADOLESCENS.

Hei mihi! *Procrustes* hodie fiam.

ANUS I.

Nostris scilicet legibus parendum est.

ADOLESCENS.

Quid si me eripiat ex popularibus aut ex amicis veniens quispiam?

ANUS I.

At rei, quæ supra medimnum sit, nulli nunc viro competit auctoritas.

ADOLESCENS.

Ejuratio vero nulla est?

ANUS I.

Non enim tergiversatione opus est.

ADOLESCENS.

At enim mercatorem me esse causabor.

ANUS II.

At enim plorabis.

ADOLESCENS.

Quid igitur oportet facere?

ANUS I.

Hac ad me sequi.

ADOLESCENS.

Et hæc mihi faciendi necessitas est?

ANUS I.

Et Diomedea quidem.

ADOLESCENS.

Substerne igitur primum aliquantulum origani, amputatosque palmites quatuor suppone, et vittis caput cinge, et adpone ampullas, et lustralis aquæ urceum pro foribus statue.

ANUS I.

Immo etiam coronam adhuc emes mihi.

ADOLESCENS.

Ita, per Jovem; si modo sit ex cereis : arbitror enim te, statim atque intro ingressa fueris, morituram.

ΝΕΑΝΙΣ.

Ποῖ τοῦτον ἕλκεις σύ;

ΓΡΑΥΣ Α.

Τὸν ἐμαυτῆς εἰσάγω.

ΝΕΑΝΙΣ.

Οὐ σωφρονοῦσά γ'. Οὐ γὰρ ἡλικίαν ἔχει
παρὰ σοὶ καθεύδειν τηλικοῦτος ὤν, ἐπεὶ
1040 μήτηρ ἂν αὐτῷ μᾶλλον εἴης ἢ γυνή.
Ὥστ' εἰ καταστήσεσθε τοῦτον τὸν νόμον,
τὴν γῆν ἅπασαν Οἰδιπόδων ἐμπλήσετε.

ΓΡΑΥΣ Α.

Ὦ παμβδελυρά, φθονοῦσα τόνδε τὸν λόγον
ἐξεῦρες· ἀλλ' ἐγώ σε τιμωρήσομαι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

1045 Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, κεχάρισαί γέ μοι,
ὦ γλυκύτατον, τὴν γραῦν ἀπαλλάξασά μου·
ὥστ' ἀντὶ τούτων τῶν ἀγαθῶν εἰς ἑσπέραν
μεγάλην ἀποδώσω καὶ παχεῖάν σοι χάριν.

ΓΡΑΥΣ Β.

Αὕτη σὺ, ποῖ παραβᾶσα τόνδε τὸν νόμον
1050 ἕλκεις, παρ' ἐμοὶ τῶν γραμμάτων εἰρηκότων
πρότερον καθεύδειν αὐτόν;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οἴμοι δείλαιος.
Πόθεν ἐξέκυψας, ὦ κάκιστ' ἀπολουμένη;
τοῦτο γὰρ ἐκείνου τὸ κακὸν ἐξωλέστερον.

ΓΡΑΥΣ Β.

Βάδιζε δεῦρο.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Μηδαμῶς με περιίδῃς
1055 ἑλκόμενον ὑπὸ τῆσδ', ἀντιβολῶ σ'.

ΓΡΑΥΣ Β.

Ἀλλ' οὐκ ἐγὼ,
ἀλλ' ὁ νόμος ἕλκει σ'.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οὐκ ἐμέ γ', ἀλλ' ἔμπουσά τις
ἐξ αἵματος φλύκταιναν ἠμφιεσμένη.

ΓΡΑΥΣ Β.

Ἕπου, μαλακίων, δεῦρ' ἀνύσας καὶ μὴ λάλει.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἴθι νυν ἔασον εἰς ἄφοδον πρώτιστά με
1060 ἐλθόντα θαρρῆσαι πρὸς ἐμαυτόν· εἰ δὲ μὴ,
αὐτοῦ τι δρῶντα πυρρὸν ὄψει μ' αὐτίκα
ὑπὸ τοῦ δέους.

ΓΡΑΥΣ Β.

Θάρρει, βάδιζ'· ἔνδον χεσεῖ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Δέδοικα κἀγὼ μὴ πλέον ἤπερ βούλομαι.
Ἀλλ' ἐγγυητάς σοι καταστήσω δύο
1065 ἀξιόχρεως.

ΓΡΑΥΣ Β.

Μή μοι καθίστη.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Ποῖ σὺ, ποῖ
χωρεῖς μετὰ ταύτης;

PUELLA.

Quo hunc trahis tu?

ANUS I.

Eum, qui meus est, domum induco.

PUELLA.

At non sapienter id facis: non enim ætatem habet, ut tecum dormiat, qui tantilla ætate est: quandoquidem mater ei potius, quam uxor esses. Proinde si legem hanc constituatis, totum orbem Œdipis replebitis.

ANUS I.

O tervenefica, præ invidia hunc sermonem commentata venis. At ego te ulciscar.

ADOLESCENS.

Per Jovem Servatorem, gratum mihi fecisti, o mel meum, hanc anum a me amovens. Quare pro his meritis ad vesperum gratiam tibi magnam et crassam referam.

ANUS II.

Heus, heus tu, quonam huncce trahis, contra legem, qua cautum est scilicet, ut is prius mecum dormiat?

ADOLESCENS.

Væ mihi misero! Undenam emersisti, o perdita? nam hoc quidem malum illo altero perniciosius.

ANUS II.

Huc ambula.

ADOLESCENS.

Haudquaquam, obsecro, patiare ab istac me trahi.

ANUS II.

At non ego te traho, verum lex ipsa.

ADOLESCENS.

Non me lex quidem trahit, sed Empusa, cui saniosis pustulis totum corpus tumet.

ANUS II.

Hac, o mollicelle, sequere propere, et ne obloquitor.

ADOLESCENS.

Age ergo, sinito saltem ire me cacatum, ut animum interea recipiam; sin minus, hic tu me actutum præ metu rubrum quid facientem videbis.

ANUS II.

Bono animo es, ambula; intus cacabis.

ADOLESCENS.

Quin metuo, ne plus etiam, quam volo. Sed sponsores tibi duos dabo idoneos.

ANUS II.

Nullos volo.

ANUS III.

Heus, heus, quo tu cum ista ambulas?

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οὐχ ἔγωγ', ἀλλ' ἕλκομαι.
Ἀτὰρ ἥτις εἶ γε, πόλλ' ἀγαθὰ γένοιτό σοι,
ὅτι μ' οὐ περιεῖδες ἐπιτριβέντ'. Ὦ Ἡράκλεις,
ὦ Πᾶνες, ὦ Κορύβαντες, ὦ Διοσκόρω,
1070 τοῦτ' αὖ πολὺ τούτου τὸ κακὸν ἐξωλέστερον.
Ἀτὰρ τί τὸ πρᾶγμ' ἐστ', ἀντιβολῶ, τουτί ποτε;
πότερον πίθηκος ἀνάπλεως ψιμυθίου,
ἢ γραῦς ἀνεστηκυῖα παρὰ τῶν πλειόνων;

ΓΡΑΥΣ Γ.

Μὴ σκῶπτέ μ', ἀλλὰ δεῦρ' ἕπου.

ΓΡΑΥΣ Β.

Δευρὶ μὲν οὖν.

ΓΡΑΥΣ Γ.

1075 Ὡς οὐχ ἀφήσω οὐδέποτέ σ'.

ΓΡΑΥΣ Β.

Οὐδὲ μὴν ἐγώ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Διασπάσεσθέ μ', ὦ κακῶς ἀπολούμεναι.

ΓΡΑΥΣ Β.

Ἐμοὶ γὰρ ἀκολουθεῖν σ' ἔδει κατὰ τὸν νόμον.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Οὔκ, ἢν ἑτέρα γε γραῦς ἔτ' αἰσχίων φανῇ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἢν οὖν ὑφ' ὑμῶν πρῶτον ἀπόλωμαι κακῶς,
1080 φέρε, πῶς ἐπ' ἐκείνην τὴν καλὴν ἀφίξομαι;

ΓΡΑΥΣ Γ.

Αὐτὸς σκόπει σύ· τάδε δέ σοι ποιητέον.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ποτέρας προτέρας οὖν κατελάσας ἀπαλλαγῶ;

ΓΡΑΥΣ Β.

Οὐκ οἶσθα; βαδιεῖ δεῦρ'.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀφέτω νύν μ' αὑτηί.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Δευρὶ μὲν οὖν ἴθ' ὡς ἔμ'.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἢν ἡδί μ' ἀφῇ.

ΓΡΑΥΣ Β.

1085 Ἀλλ' οὐκ ἀφήσω μὰ Δία σ'.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Οὐδὲ μὴν ἐγώ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Χαλεπαί γ' ἂν ἦστε γενόμεναι πορθμῆς.

ΓΡΑΥΣ Β.

Τιή;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἕλκοντε τοὺς πλωτῆρας ἂν ἀπεκναίετε.

ΓΡΑΥΣ Β.

Σιγῇ βάδιζε δεῦρο.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Μὰ Δί' ἀλλ' ὡς ἐμέ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τουτὶ τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ Καννωνοῦ σαφῶς

ADOLESCENS.

Non ambulo, sed trahor. Verum, quæcunque sis, dii tibi multa bona dederint, quæ me male haberi haud pateris. At at, o Hercules, o Panes, o Corybantes, o Castores, quanto hoc malum illo altero etiam perniciosius est! At quid hoc tandem, obsecro, negoti est? an cerussæ plena simia, vel annis spectrum huc ex Orco reversum?

ANUS III.

Ne me irrideas; sed hac sequere.

ANUS II.

Hac quidem ad me.

ANUS III.

Nunquam enim te amittam.

ANUS II.

Neque ipsa quoque.

ADOLESCENS.

Distrahetis me, o male perituræ.

ANUS II.

Certe enim ex lege oportuit te mihi morigerari.

ANUS III.

Minume, si quæ alia deformior anus intervenerit.

ADOLESCENS.

At vero si a vobis, o vetulæ, absumtus fuero, qui tandem postea ad formosam illam accedam?

ANUS III.

Tu quidem ipse dispicias: interim tibi hoc faciundum, quod volo.

ADOLESCENS.

Utra vero vestrarum subagitata defungar?

ANUS II.

Nescis? huc veni.

ADOLESCENS.

Hæc igitur me dimittat.

ANUS III.

Immo huc ad me veni.

ADOLESCENS.

Sane quidem, si me ista dimittat.

ANUS II.

At ecastor ego te haud dimisero.

ANUS III.

Neque pol ego.

ADOLESCENS.

Molestæ vero portitores essetis.

ANUS II.

Quid ita?

ADOLESCENS.

Quia vectores hinc illinc trahentes deartuaretis.

ANUS II.

Huc tacitus veni.

ANUS III.

Non, per Jovem, sed ad me.

ADOLESCENS.

Plane res est secundum Cannoni decretum: ri.

1090 ψήφισμα, βινεῖν δεῖ με διαλελημμένον.
Πῶς οὖν δικωπεῖν ἀμφοτέρας δυνήσομαι;

ΓΡΑΥΣ Β.

Καλῶς, ἐπειδὰν καταφάγῃς βολβῶν χύτραν.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Οἴμοι κακοδαίμων, ἐγγὺς ἤδη τῆς θύρας
ἑλκόμενός εἰμ'.

ΓΡΑΥΣ Γ.

'Αλλ' οὐδὲν ἔσται σοι πλέον·
1095 ξυνεισπεσοῦμαι γὰρ μετὰ σοῦ.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Μὴ πρὸς θεῶν.
'Ενὶ γὰρ ξυνέχεσθαι κρεῖττον ἢ δυοῖν κακοῖν.

ΓΡΑΥΣ Γ.

Νὴ τὴν 'Εκάτην, ἐάν τε βούλῃ γ' ἤν τε μή.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ὦ τρισκακοδαίμων, εἰ γυναῖκα δεῖ σαπρὰν
βινεῖν ὅλην τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν,
1100 κἄπειτ' ἐπειδὰν τῆσδ' ἀπαλλαγῶ, πάλιν
Φρύνην ἔχουσαν λήκυθον πρὸς ταῖς γνάθοις.
Ἆρ' οὐ κακοδαίμων εἰμί; βαρυδαίμων μὲν οὖν
νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρ' ἀνὴρ καὶ δυστυχής,
ὅστις τοιούτοις θηρίοις συνείρξομαι.
1105 Ὅμως δ' ἐάν τι πολλὰ πολλάκις πάθω
ὑπὸ ταῖνδε ταῖν κασαλβάδοιν, δεῦρ' εἰσπλέων,
θάψαι μ' ἐπ' αὐτῷ τῷ στόματι τῆς εἰσβολῆς·
καὶ τὴν ἄνωθεν ἐπιπολῆς τοῦ σήματος
ζῶσαν καταπιττώσαντας, εἶτα τὼ πόδε
1110 μολυβδοχοήσαντας κύκλῳ περὶ τὰ σφυρά,
ἄνω 'πιθεῖναι πρόφασιν ἀντὶ ληκύθου.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Ὦ μακάριος μὲν δῆμος, εὐδαίμων δ' ἐγώ,
αὐτή τέ μοι δέσποινα μακαριωτάτη,
ὑμεῖς θ' ὅσαι παρέστατ' ἐπὶ ταῖσιν θύραις,
1115 οἱ γείτονές τε πάντες οἵ τε δημόται,
ἐγώ τε πρὸς τούτοισιν ἡ διάκονος,
ἥτις μεμύρωμαι τὴν κεφαλὴν μυρώμασιν
ἀγαθοῖσιν, ὦ Ζεῦ· πολὺ δ' ὑπερπέπαικεν αὖ
τούτων ἁπάντων τὰ Θάσι' ἀμφορείδια.
1120 'Εν τῇ κεφαλῇ γὰρ ἐμμένει πολὺν χρόνον·
τὰ δ' ἄλλ' ἀπανθήσαντα πάντ' ἀπέπτατο·
ὥστ' ἐστὶ πολὺ βέλτιστα, πολὺ δῆτ', ὦ θεοί.
Κέρασον ἄκρατον, εὐφρανεῖ τὴν νύχθ' ὅλην
ἐκλεγομένας ὅ τι ἂν μάλιστ' ὀσμὴν ἔχῃ.
1125 'Αλλ', ὦ γυναῖκες, φράσατέ μοι τὸν δεσπότην,
τὸν ἄνδρ', ὅπου 'στι, τῆς ἐμῆς κεκτημένης.

ΧΟΡΟΣ.

Αὐτοῦ μένουσ' ἡμῖν γ' ἂν ἐξευρεῖν δοκεῖς.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Μάλισθ'· ὁδὶ γὰρ ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἔρχεται.
Ὦ δέσποτ', ὦ μακάριε καὶ τρισόλβιε.

ΔΕΣΠΟΤΗΣ.

1130 'Εγώ;

delicet diremtum me futuere oportet. Sed qui tandem fieri poterit, ut ambas, quasi remos duos, agitem?

ANUS II.

Facile istuc, si ollam bulborum comederis.

ADOLESCENS.

Væ misero mihi! propius jam ad ostium trahor.

ANUS III.

Sed nihil promovebis : una enim tecum intro me conjiciam.

ADOLESCENS.

Ne faxis, per deos : uno enim malo premi melius est quam duobus.

ANUS III.

Per Hecaten, velis nolis, a te non divellar.

ADOLESCENS.

O me ter miserum, siquidem diem integrum et noctem integram putrida anus subigenda est : tum postquam hac defunctus fuero, denuo Phryne altera repetenda erit, quæ ampullam ad maxillas habet. Annon igitur ego infelix sum? certe iratis diis natus, per Jovem Servatorem, et infortunatus, qui cum hujusmodi belluis natabo. Tamen mementote, si quid mihi acciderit, sæpius coacto ab hisce impuratis scortis intro navigare, sepelire me in ipso aditus ostio; superstitemque, cui immortuus fuero, illam in summo tumulo, postquam eam fervida pice obleveritis, pedesque ejus plumbo malleolis circumfuso muniveritis, superimponere loco ampullæ.

FAMULA.

Felicem vero Atticum populum; me quoque non minus felicem; heram vero meam longe omnium felicissumam! Vos quoque felices estis, quæ juxta fores nostras adestis, vicinique omnes et populares nostri : felix cum illis ego quoque ancilla, quæ caput perunxi unguentis, pro Jupiter! ut bonis! sed ista omnia longe longeque superant amphorulæ vino Thasio plenæ : hujus enim odor in capite diutius remanet : illa autem marcescentia cito evanuerunt. Proinde multo, at quam multo, o dii! meliores sunt amphorulæ. Infunde ergo merum : tota nocte lætiores reddet mulieres, illud eligentes, quod maxume odoratum sit. Sed, o mulieres, dicite mihi herum meum, maritum dominæ meæ, ubi sit.

CHORUS.

Istic si maneas, nobis videris eum repertura.

FAMULA.

Sane vero; nam eccum ad cœnam venit. O here, o fortunate, et terbeate!

HERUS.

Egone?

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Σὺ μέντοι νὴ Δί' ὥς γ' οὐδεὶς ἀνήρ.
Τίς γὰρ γένοιτ' ἂν μᾶλλον ὀλβιώτερος,
ὅστις πολιτῶν πλεῖον ἢ τρισμυρίων
ὄντων τὸ πλῆθος οὐ δεδείπνηκας μόνος;

ΧΟΡΟΣ.

Εὐδαιμονικόν γ' ἄνθρωπον εἴρηκας σαφῶς.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

1135 Ποῖ ποῖ βαδίζεις;

ΔΕΣΠΟΤΗΣ.

Ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἔρχομαι.

ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ.

Νὴ τὴν Ἀφροδίτην, πολύ γ' ἁπάντων ὕστατος.
Ὅμως δ' ἐκέλευε συλλαβοῦσάν μ' ἡ γυνὴ
ἄγειν σε καὶ τασδὶ μετὰ σοῦ τὰς μείρακας.
Οἶνος δὲ Χῖός ἐστι περιλελειμμένος
1140 καὶ τἄλλ' ἀγαθά. Πρὸς ταῦτα μὴ βραδύνετε,
καὶ τῶν θεατῶν εἴ τις εὔνους τυγχάνει,
καὶ τῶν κριτῶν εἰ μή τις ἑτέρωσε βλέπει,
ἴτω μεθ' ἡμῶν· πάντα γὰρ παρέξομεν.
Οὔκουν ἅπασι δῆτα γενναίως ἐρεῖς
1145 καὶ μὴ παραλείψεις μηδέν', ἀλλ' ἐλευθέρως
καλεῖν γέροντα, μειράκιον, παιδίσκον; ὡς
τὸ δεῖπνον αὐτοῖς ἔστ' ἐπεσκευασμένον
ἁπαξάπασιν, ἢν ἀπίωσιν οἴκαδε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ δεῖπνον ἤδη 'πείξομαι,
1150 ἔχω δέ τοι καὶ δᾷδα ταυτηνὶ καλῶς.
Τί δῆτα διατρίβεις ἔχων, ἀλλ' οὐκ ἄγεις
τασδὶ λαβών; ἐν ὅσῳ δὲ καταβαίνεις, ἐγὼ
ἐπᾴσομαι μέλος τι μελλοδειπνικόν.
Σμικρὸν δ' ὑποθέσθαι τοῖς κριταῖσι βούλομαι·
1155 τοῖς σοφοῖς μέν, τῶν σοφῶν μεμνημένοις κρίνειν ἐμέ·
τοῖς γελῶσι δ' ἡδέως, διὰ τὸν γέλων κρίνειν ἐμέ·
σχεδὸν ἅπαντας οὖν κελεύω δηλαδὴ κρίνειν ἐμέ.
Μηδὲ τὸν κλῆρον γενέσθαι μηδὲν ἡμῖν αἴτιον,
ὅτι προείληχ'· ἀλλ' ἅπαντα ταῦτα χρὴ μεμνημένους
1160 μὴ 'πιορκεῖν, ἀλλὰ κρίνειν τοὺς χοροὺς ὀρθῶς ἀεί,
μηδὲ ταῖς κακαῖς ἑταίραις τὸν τρόπον προσεικέναι,
αἳ μόνον μνήμην ἔχουσι τῶν τελευταίων ἀεί.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Ὢ ὢ ὥρα δή,
ὦ φίλαι γυναῖκες, εἴπερ μέλλομεν τὸ χρῆμα δρᾶν,
1165 ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὑπανακινεῖν. Κρητικῶς οὖν τὼ πόδε
καὶ σὺ κίνει.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Τοῦτο δρῶ.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ.

Καὶ τάσδε νῦν λαγαρὰς
τοῖν σκελίσκοιν τὸν ῥυθμόν. Τάχα γὰρ ἔπεισι
λεπαδοτεμαχοσελαχογαλεο-
1170 κρανιολειψανοδριμυποτριμματο-
σιλφιοπρασομελιτοκατακεχυμενο-
κιχλεπικοσσυφοφαττοπεριστερα-

FAMULA.

Sane ecastor tu quidem, ut nemo alius. Te enim quis alius exsistat magis beatior, qui, quum plures triginta millibus civium in urbe sint, solus tamen ex illis impransus es.

CHORUS.

Prorsus felicem hominem narras.

FAMULA.

Quo tandem? quo abis?

HERUS.

Ad cœnam.

FAMULA.

Sane, per Venerem', longe omnium postremus. Tamen jussit me hera ut te adsumerem, et una tecum has puellas ducerem. Vini autem Chii copia magna relicta est, et multæ aliæ res bonæ. Itaque ne cessetis. Tum si quis spectatorum nobis favet, et judicum si quis non aliud, quam jus, respicit, veniat nobiscum: nam iis omnia præbebimus. Itaque quod dico, naviter dices omnibus, et cave quemquam omiseris; sed libere voca senes, adulescentes, pueros; nam ipsis cœna parata est omnino omnibus, si nempe quisque domum suam abierit.

CHORUS.

Ipsa autem jam ad cœnam festinabo, hanc facem opportune manu gestans. At tu, quæso, quid ita cunctare, neque tecum ducis has puellas? Dum autem ipse descendas, ego canticum accinam aliquod cœnaturis aptum.

Nunc judices pauxillum monere volo, ut qui inter illos sapientes sunt, de me judicent, eorum memores, quæ sapienter dicta a me audierunt: tum ut qui lubenter rident, ii de me judicent, memores quam festive et ridicule multa protulerim. Itaque, ni fallor, fere omnes de me ferre sententiam jubeo. Neque nobis obsit, quod ductis sortibus primi prodierimus; sed eos horum omnium memores condecet, servata jurisjurandi fide, de choris semper ex merito judicare, neque improbarum meretricum morem imitari, quæ semper postrema tantum benefacta in memoria habent.

SEMICHORUS.

O, o, nunc tempus est, amicæ mulieres, si rem agere volumus, subsultim ad cœnam ire: Cretico igitur rhythmo move et tu pedes.

SEMICHORUS.

Hoc facio.

SEMICHORUS.

Et has quoque leves agili crure ad rhythmum moveri. Nam mox adponentur ostrea, salsamenta, cartilaginosi pisces, mustelli, reliquiæ calvariarum cum acri intrito, laserpitium cum melle interfuso,

λεκτρυονοπτεγκεφαλοκιγκλοπε-
λειολαγῳοσιραιοβαφητραγανοπτερύγων.
5 Σὺ δὲ ταῦτ' ἀκροασάμενος
ταχὺ καὶ ταχέως λαβὲ τρυβλίον.
Εἶτα κόνισαι λαβὼν
λέκιθον, ἵν' ἐπιδειπνῇς.

ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ

'Αλλὰ λαιμάττουσί που.

ΧΟΡΟΣ.

Αἴρεσθ' ἄνω, ἰαὶ, εὐαί.
0 Δειπνήσομεν, εὐοῖ, εὐαὶ,
εὐαὶ, ὡς ἐπὶ νίκῃ·
εὐαὶ εὐαὶ εὐαὶ εὐαί.

turdi, merulæ, palumbi, columbæ, gallinaceorum tosta capitula, cincli, liviæ, leporinæ carnes cum intinctu defruti, cum alis. Tu itaque, his auditis, propere et celeriter patellam sume: dein festina sumta pulte, ut cœnes.

SEMICHORUS.

Sed jam vorant alii.

CHORUS.

In altum tollimini crure agili, iæ, euæ: cœnabimus, euœ, euæ, euæ, parta victoria lætæ; euæ, euæ, euæ, euæ!

ΠΛΟΥΤΟΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΚΑΡΙΩΝ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΑΓΡΟΙΚΩΝ.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
ΠΕΝΙΑ.
ΓΥΝΗ ΧΡΕΜΥΛΟΥ.
ΔΙΚΑΙΟΣ ΑΝΗΡ.
ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.
ΓΡΑΥΣ.
ΝΕΑΝΙΑΣ.
ΕΡΜΗΣ.
ΙΕΡΕΥΣ ΔΙΟΣ.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς ἀργαλέον πρᾶγμ' ἐστὶν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ,
δοῦλον γενέσθαι παραφρονοῦντος δεσπότου.
Ἢν γὰρ τὰ βέλτισθ' ὁ θεράπων λέξας τύχῃ,
δόξῃ δὲ μὴ δρᾶν ταῦτα τῷ κεκτημένῳ,
5 μετέχειν ἀνάγκη τὸν θεράποντα τῶν κακῶν.
Τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἐᾷ τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.
Καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα. Τῷ δὲ Λοξίᾳ,
ὃς θεσπιῳδεῖ τρίποδος ἐκ χρυσηλάτου,
10 μέμψιν δικαίαν μέμφομαι ταύτην, ὅτι
ἰατρὸς ὢν καὶ μάντις, ὥς φασιν, σοφὸς,
μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην,
ὅστις ἀκολουθεῖ κατόπιν ἀνθρώπου τυφλοῦ,
τοὐναντίον δρῶν ἢ προσῆκ' αὐτῷ ποιεῖν.
15 Οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα·
οὗτος δ' ἀκολουθεῖ, κἀμὲ προσβιάζεται,
καὶ ταῦτ' ἀποκρινόμενος τὸ παράπαν οὐδὲ γρῦ.
Ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἔσθ' ὅπως σιγήσομαι,
ἢν μὴ φράσῃς ὅ τι τῷδ' ἀκολουθοῦμέν ποτε,
20 ὦ δέσποτ', ἀλλά σοι παρέξω πράγματα.
Οὐ γάρ με τυπτήσεις στέφανον ἔχοντά γε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μὰ Δί', ἀλλ' ἀφελὼν τὸν στέφανον, ἢν λυπῇς τί με,
ἵνα μᾶλλον ἀλγῇς.

ΚΑΡΙΩΝ.

Λῆρος· οὐ γὰρ παύσομαι
πρὶν ἂν φράσῃς μοι τίς ποτ' ἐστὶν οὑτοσί·
25 εὔνους γὰρ ὢν σοι πυνθάνομαι πάνυ σφόδρα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὔ σε κρύψω· τῶν ἐμῶν γὰρ οἰκετῶν

PLUTUS

DRAMATIS PERSONÆ.

CARIO.
CHREMYLUS.
PLUTUS.
CHORUS RUSTICORUM.
BLEPSIDEMUS.
PAUPERTAS.
UXOR CHREMYLI.
VIR JUSTUS.
SYCOPHANTA.
ANUS.
ADOLESCENS.
MERCURIUS.
SACERDOS JOVIS.

CARIO.

O Jupiter diique, quam molesta res est servum esse desipientis domini! Si enim optuma quæque servus dixerit, secus autem facere hero videatur, servo evenire aliquid mali necesse est. Nam qui natura corporis sui dominus est, eum in illud jus habere non sinit Fortuna, sed illum qui id emerit. Atque hæc quidem ita se habent. Sed Loxiam, qui vaticinatur e tripode aureo, accuso hac justa accusatione, quod, medicus quum sit et vates, ut aiunt, sapiens, atra bili percitum dimisit herum meum; qui pone sequitur hominem cæcum, contra faciens atque eum conveniebat facere. Nam nos, qui videmus, cœcos ducimus: iste autem sequitur, ac me insuper sequi cogit, nihil prorsus mihi respondens. Quapropter non potest fieri ut taceam, nisi dixeris, cur hunc sequamur tandem, here; sed facessam tibi negotium: non enim me verberabis, qui coronam habeo.

CHREMYLUS.

Immo hercle, detracta prius corona, si mihi molestus eris, ut magis dolorem sentias.

CARIO.

Nugæ! non enim quiescam, priusquam dicas mihi, quis tandem sit iste. Animo namque prorsus benevolo hoc sciscitor.

CHREMYLUS.

At te non celabo: meorum enim vernarum fide-

πιστότατον ἡγοῦμαί σε καὶ κλεπτίστατον.
Ἐγὼ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος ὢν ἀνὴρ
κακῶς ἔπραττον καὶ πένης ἦν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οἶδά τοι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

30 Ἕτεροι δ' ἐπλούτουν, ἱερόσυλοι, ῥήτορες
καὶ συκοφάνται καὶ πονηροί.

ΚΑΡΙΩΝ.

Πείθομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐπερησόμενος οὖν ᾠχόμην ὡς τὸν θεόν,
τὸν ἐμὸν μὲν αὐτοῦ τοῦ ταλαιπώρου σχεδὸν
ἤδη νομίζων ἐκτετοξεῦσθαι βίον,
35 τὸν δ' υἱόν, ὅσπερ ὢν μόνος μοι τυγχάνει,
πευσόμενος εἰ χρὴ μεταβαλόντα τοὺς τρόπους
εἶναι πανοῦργον, ἄδικον, ὑγιὲς μηδὲ ἕν,
ὡς τῷ βίῳ τοῦτ' αὐτὸ νομίσας συμφέρειν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Τί δῆτα Φοῖβος ἔλακεν ἐκ τῶν στεμμάτων;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

40 Πεύσει. Σαφῶς γὰρ ὁ θεὸς εἶπέ μοι τοδί·
ὅτῳ ξυναντήσαιμι πρῶτον ἐξιών,
ἐκέλευσε τούτου μὴ μεθίεσθαί μ' ἔτι,
πείθειν δ' ἐμαυτῷ ξυνακολουθεῖν οἴκαδε.

ΚΑΡΙΩΝ.

Καὶ τῷ ξυναντᾷς δῆτα πρώτῳ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τουτῳί.

ΚΑΡΙΩΝ.

45 Εἶτ' οὐ ξυνίῃς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ θεοῦ,
φράζουσαν ὦ σκαιότατέ σοι σαφέστατα
ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τῷ τοῦτο κρίνεις;

ΚΑΡΙΩΝ.

Δῆλον ὁτιὴ καὶ τυφλῷ
γνῶναι δοκεῖ τοῦθ', ὡς σφόδρ' ἐστὶ συμφέρον
50 τὸ μηδὲν ἀσκεῖν ὑγιὲς ἐν τῷ νῦν χρόνῳ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς εἰς τοῦτο ῥέπει,
ἀλλ' εἰς ἕτερόν τι μεῖζον. Ἢν δ' ἡμῖν φράσῃ
ὅστις ποτ' ἐστὶν οὑτοσὶ καὶ τοῦ χάριν
καὶ τοῦ δεόμενος ἦλθε μετὰ νῷν ἐνθαδί,
55 πυθοίμεθ' ἂν τὸν χρησμὸν ἡμῶν ὅ τι νοεῖ.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἄγε δή, σὺ πρότερον σαυτὸν ὅστις εἶ φράσον,
ἢ τἀπὶ τούτοις δρῶ. Λέγειν χρὴ ταχὺ πάνυ.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἐγὼ μὲν οἰμώζειν λέγω σοι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μανθάνεις
ὅς φησιν εἶναι;

lissumum te duco et callidissumum. Ego, qui vir sum pius et justus, iniqua utebar fortuna, et pauper eram.

CARIO.

Novi equidem.

CHREMYLUS.

Alii autem ditescebant, sacrilegi, causidici et sycophantæ, et scelesti.

CARIO.

Credo.

CHREMYLUS.

Scitatum igitur profectus sum ad deum, meam quidem hominis miseri vitam fere jam existumans ad finem vergere: de filio autem, qui mihi unicus est, interrogaturus, an eum oporteat mutatis moribus fieri improbum, injustum, omnis honestatis expertem, utpote qui vitæ id putarem conducere.

CARIO.

Quid ergo Phœbus profatus est e sertis?

CHREMYLUS.

Audies. Clare namque deus dixit mihi hocce: *cui occurrerem primum egressus, ab eo me* jussit *non amplius discedere, eique persuadere, ut me sequatur domum.*

CARIO.

Cui ergo primo occurristi?

CHREMYLUS.

Huic.

CARIO.

Itane non intellegis mentem dei, hominum ineptissume, quæ tibi dicit clarissume, filium tuum ut educes vernaculo more?

CHREMYLUS.

Quonam argumento istuc judicas?

CARIO.

Nimirum vel cœcus cognoscere sibi hoc videatur, *valde esse conducibile nihil boni conari hoc tempore.*

CHREMYLUS.

Non potest fieri ut oraculum illo vergat, sed ad majus aliud quidam. Quod si nobis dixerit iste, quinam sit, et qua gratia, et cujus rei indigens venerit nobiscum huc, intelligeremus quænam sit mens oraculi nostri.

CARIO.

Agedum tutemet te indica, quinam sis, priusquam faciam quæ deinceps consecutura sunt. Dicere oportet quam citissume.

PLUTUS.

Equidem ejulare te jubeo.

CARIO.

Intellegis quem se dicat esse?

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σοὶ λέγει τοῦτ', οὐκ ἐμοί.
60 Σκαιῶς γὰρ αὐτοῦ καὶ χαλεπῶς ἐκπυνθάνει.
Ἀλλ' εἴ τι χαίρεις ἀνδρὸς εὐόρκου τρόποις,
ἐμοὶ φράσον.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Κλάειν ἔγωγέ σοι λέγω.

ΚΑΡΙΩΝ.

Δέχου τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρα χαιρήσεις ἔτι.

ΚΑΡΙΩΝ.

65 Εἰ μὴ φράσεις γὰρ, ἀπό σ' ὀλῶ κακὸν κακῶς.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ὦ τᾶν, ἀπαλλάχθητον ἀπ' ἐμοῦ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πώμαλα.

ΚΑΡΙΩΝ.

καὶ μὴν ὃ λέγω βέλτιστόν ἐστ', ὦ δέσποτα·
ἀπολῶ τὸν ἄνθρωπον κάκιστα τουτονί.
Ἀναθεὶς γὰρ ἐπὶ κρημνόν τιν' αὐτὸν καταλιπὼν
70 ἄπειμ', ἵν' ἐκτραχηλισθῇ πεσών.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' αἶρε ταχέως.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Μηδαμῶς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔκουν ἐρεῖς;

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἀλλ' ἢν πύθησθέ μ' ὅστις εἴμ, εὖ οἶδ' ὅτι
κακόν τί μ' ἐργάσεσθε κοὐκ ἀφήσετον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Νὴ τοὺς θεοὺς ἡμεῖς γ', ἐὰν βούλῃ γε σύ.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

75 Μέθεσθέ νύν μου πρῶτον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἦν, μεθίεμεν.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἀκούετον δή. Δεῖ γὰρ ὡς ἔοικέ με
λέγειν ἃ κρύπτειν ἦ παρεσκευασμένος.
Ἐγὼ γάρ εἰμι Πλοῦτος.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὦ μιαρώτατε
ἀνδρῶν ἁπάντων, εἶτ' ἐσίγας Πλοῦτος ὤν;

ΚΑΡΙΩΝ.

80 Σὺ Πλοῦτος, οὕτως ἀθλίως διακείμενος;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὦ Φοῖβ' Ἄπολλον καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες
καὶ Ζεῦ, τί φῄς; ἐκεῖνος ὄντως εἶ σύ;

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ναί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐκεῖνος αὐτός;

CHREMYLUS.

Tibi hoc dicit, non mihi. Nam rustice et duriter eum interrogas. At tu, si tibi placent hominis candidi mores, dic mihi.

PLUTUS.

Plorare equidem tibi dico.

CARIO.

Amplectere virum et omen oblatum a deo.

CHREMYLUS.

Haud impune, ita mihi Ceres propitia sit, id feres amplius.

CARIO.

Nisi enim declares qui sis, male te malum perdam.

PLUTUS.

O boni, discedite a me.

CHREMYLUS.

Haudquaquam.

CARIO.

Equidem optumum est quod dico, here: perdam hominem hunc pessume. Statuam enim eum in loco aliquo prærupto; post ibi relicto homine abibo, ut inde delapsus cervices frangat.

CHREMYLUS.

Tolle vero sublimem ocius.

PLUTUS.

Nequaquam.

CHREMYLUS.

Dicesne igitur?

PLUTUS.

Sed si audiatis me, qui sim, sat scio, aliquid mali facietis mihi, nec me dimittetis.

CHREMYLUS.

Nos quidem hercle, si modo velis ipse.

PLUTUS.

Amittite nunc me primum.

CHREMYLUS.

Ecce amittimus.

PLUTUS.

Audite jam. Necesse est enim, ut videtur, me dicere, quæ celare constitueram. Ego enim sum Plutus.

CHREMYLUS.

O impurissume hominum omnium! itane vero tacebas, Plutus quum esses?

CARIO.

Tu Plutus, tam ærumnoso statu?

CHREMYLUS.

O Phœbe Apollo, et dii et dæmones et Jupiter. quid ais? illene revera es tu?

PLUTUS.

Ille inquam.

CHREMYLUS.

Is ipsusne es?

ΠΛΟΥΤΟΣ.
Αὐτότατος.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Πόθεν οὖν, φράσον,
αὐχμῶν βαδίζεις;
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ἐκ Πατροκλέους ἔρχομαι,
85 ὃς οὐκ ἐλούσατ' ἐξ ὅτουπερ ἐγένετο.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Τουτὶ δὲ τὸ κακὸν πῶς ἔπαθες; κάτειπέ μοι.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ὁ Ζεύς με ταῦτ' ἔδρασεν ἀνθρώποις φθονῶν.
Ἐγὼ γὰρ ὢν μειράκιον ἠπείλησ' ὅτι
ὡς τοὺς δικαίους καὶ σοφοὺς καὶ κοσμίους
90 μόνους βαδιοίμην· ὁ δέ μ' ἐποίησεν τυφλόν,
ἵνα μὴ διαγιγνώσκοιμι τούτων μηδένα.
Οὕτως ἐκεῖνος τοῖσι χρηστοῖσι φθονεῖ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Καὶ μὴν διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶται μόνους
καὶ τοὺς δικαίους.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ὁμολογῶ σοι.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Φέρε, τί οὖν;
95 εἰ πάλιν ἀναβλέψειας ὥσπερ καὶ πρὸ τοῦ,
φεύγοις ἂν ἤδη τοὺς πονηρούς;
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Φήμ' ἐγώ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ὡς τοὺς δικαίους δ' ἂν βαδίζοις;
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Πάνυ μὲν οὖν·
πολλοῦ γὰρ αὐτοὺς οὐχ ἑόρακά πω χρόνου.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Καὶ θαῦμά γ' οὐδέν· οὐδ' ἐγὼ γὰρ ὁ βλέπων.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
100 Ἀφετόν με νῦν. Ἴστον γὰρ ἤδη τἀπ' ἐμοῦ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Μὰ Δί', ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἑξόμεσθά σου.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Οὐκ ἠγόρευον ὅτι παρέξειν πράγματα
ἐμέλλετόν μοι;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Καὶ σύ γ', ἀντιβολῶ, πιθοῦ,
Καὶ μή μ' ἀπολίπῃς· οὐ γὰρ εὑρήσεις ἐμοῦ
105 ζητῶν ἔτ' ἄνδρα τοὺς τρόπους βελτίονα.
Μὰ τὸν Δί'· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐγώ.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ταυτὶ λέγουσι πάντες· ἡνίκ' ἂν δέ μου
τύχωσ' ἀληθῶς καὶ γένωνται πλούσιοι,
ἀτεχνῶς ὑπερβάλλουσι τῇ μοχθηρίᾳ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
110 Ἔχει μὲν οὕτως, εἰσὶ δ' οὐ πάντες κακοί.

PLUTUS.
Ipsissimus.
CHREMYLUS.
Unde igitur, dic mihi, squalidus incedis?

PLUTUS.
E Patroclis domo venio, qui non lavit postquam natus est.
CHREMYLUS.
Cœcitatem autem hanc dic mihi, undenam te afflictet?
PLUTUS.
Jupiter ita me male habuit, hominibus invidens. Ego enim quum essem adhuc adolescentulus, minatus eram, me ad justos et sapientes et modestos solos iturum : ille autem me fecit cœcum, ut ne dignoscerem illorum quemquam : adeo ille probis invidet.
CHREMYLUS.
Atqui a probis honore adficitur solis et a justis.

PLUTUS.
Adsentior tibi.
CHREMYLUS.
Age, quid ergo? si rursus cerneres, ut antidhac, fugitaresne tum malos?

PLUTUS.
Ita aio.
CHREMYLUS.
Iresne vero ad bonos?
PLUTUS.
Maxume quidem : multo enim eos non vidi tempore.
CHREMYLUS.
Et nihil mirum sane : nec enim ego, qui cerno.
PLUTUS.
Dimittite nunc me. Jam enim me et mea omnia cognoscitis.
CHREMYLUS.
Non hercle : sed multo magis te retinebimus.
PLUTUS.
Nonne dicebam fore ut molestias exhibeatis mihi?
CHREMYLUS.
At tu sine, quæso, ut hoc tibi persuadeam, et ne deseras me. Non enim invenies me ipso, etiamsi quæras, hominem melius moratum. Non inquam, Jovem testor : nec enim est alius, præterquam ego.
PLUTUS.
Hæc dicunt omnes : quando autem me adepti sunt revera, et evaserunt divites, plane supra modum fiunt mali.
CHREMYLUS.
Ita quidem obtinet : sunt tamen non omnes mali.

ΠΛΟΥΤΟΣ.
Μὰ Δί', ἀλλ' ἁπαξάπαντες.
ΚΑΡΙΩΝ.
Οἰμώξει μακρά.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Σοὶ δ' ὡς ἂν εἰδῇς ὅσα, παρ' ἡμῖν ἢν μένῃς,
γενήσετ' ἀγαθὰ, πρόσεχε τὸν νοῦν, ἵνα πύθῃ.
Οἶμαι γὰρ, οἶμαι, σὺν θεῷ δ' εἰρήσεται,
115 ταύτης ἀπαλλάξειν σε τῆς ὀφθαλμίας,
βλέψαι ποιήσας.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Μηδαμῶς τοῦτ' ἐργάσῃ.
Οὐ βούλομαι γὰρ πάλιν ἀναβλέψαι.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Τί φῄς;
ΚΑΡΙΩΝ.
Ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν ἄθλιος φύσει.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ὁ Ζεὺς μὲν οὖν οἶδ' ὡς τὰ τούτων μῶρ' ἔμ' εἰ
120 πύθοιτ' ἂν ἐπιτρίψειε.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Νῦν δ' οὐ τοῦτο δρᾷ,
ὅστις σε προσπταίοντα περινοστεῖν ἐᾷ;
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Οὐκ οἶδ'· ἐγὼ δ' ἐκεῖνον ὀρρωδῶ πάνυ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ἄληθες, ὦ δειλότατε πάντων δαιμόνων;
οἴει γὰρ εἶναι τὴν Διὸς τυραννίδα,
125 καὶ τοὺς κεραυνοὺς ἀξίους τριωβόλου,
ἐὰν ἀναβλέψῃς σὺ κἂν μικρὸν χρόνον;
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ἆ, μὴ λέγ', ὦ πονηρὲ, ταῦτ'.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ἔχ' ἥσυχος.
Ἐγὼ γὰρ ἀποδείξω σε τοῦ Διὸς πολὺ
μεῖζον δυνάμενον.
ΠΛΟΥΤΟΣ.
Ἐμὲ σύ;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Νὴ τὸν οὐρανόν.
130 Αὐτίκα γὰρ ἄρχει διὰ τίν' ὁ Ζεὺς τῶν θεῶν;
ΚΑΡΙΩΝ.
Διὰ τἀργύριον· πλεῖστον γάρ ἐστ' αὐτῷ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Φέρε,
τίς οὖν ὁ παρέχων ἐστὶν αὐτῷ τοῦθ';
ΚΑΡΙΩΝ.
Ὁδί.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Θύουσι δ' αὐτῷ διὰ τίν'; οὐ διὰ τουτονί;
ΚΑΡΙΩΝ.
Καὶ νὴ Δί' εὔχονταί γε πλουτεῖν ἄντικρυς.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
135 Οὔκουν ὅδ' ἐστὶν αἴτιος, καὶ ῥᾳδίως
παύσει' ἂν, εἰ βούλοιτο, ταῦθ';

PLUTUS.
Non hercle omnes modo, sed ad unum omnes simul.
CARIO.
Flebis largiter.
CHREMYLUS.
At tu ut scias, quanta, si apud nos maneas, eventura sint bona, advorte animum, ut intelligas. Arbitror enim, modo deus adnuat, me ista te liberaturum cœcitate, restituto tibi visu.

PLUTUS.
Minume istuc feceris; nolo enim rursus visum recipere.
CHREMYLUS.
Quid ais?
CARIO.
Homo iste ingenio natus est ad miseriam.
PLUTUS.
Jupiter enim, sat scio, quum primum stulta horum facta animadvertet, penitus me perdet.
CHREMYLUS.
Nunc vero nonne hoc facit, qui te passim offendentem errare sinit?
PLUTUS.
Nescio: at ego illum formido maxume.
CHREMYLUS.
Itane? o timidissume omnium deorum! Putasne vero fore Jovis tyrannidem et fulmina trioboli, si visum recipias tu vel in modicum tempus?

PLUTUS.
Vah! ne dixeris ista, miser.
CHREMYLUS.
Quiesce: ego enim ostendam te Jove multo plus posse.

PLUTUS.
Mene tu?
CHREMYLUS.
Per cœlum juro. Et primum quidem per quemnam imperat Jupiter diis?
CARIO.
Per argentum: plurimum enim est ei.
CHREMYLUS.
Age, quis itaque est, qui hoc ei præbet?

CARIO.
Hicce.
CHREMYLUS.
Per quem vero sacrificant illi? nonne per hunc?
CARIO.
Et quidem hercle precantur palam, ut ditescant.
CHREMYLUS.
Nonne igitur hicce causa est, et facile finem imponat, si velit, his rebus?

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ὁτιὴ τί δή;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὅτι οὐδ' ἂν εἷς θύσειεν ἀνθρώπων ἔτι,
οὐ βοῦν ἄν, οὐχὶ ψαιστόν, οὐχ ἄλλ' οὐδὲν,
μὴ βουλομένου σοῦ.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Πῶς;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὅπως; οὐκ ἔσθ' ὅπως
140 ὠνήσεται δήπουθεν, ἢν σὺ μὴ παρὼν
αὐτὸς διδῷς τἀργύριον, ὥστε τοῦ Διὸς
τὴν δύναμιν, ἢν λυπῇ τι, καταλύσεις μόνος.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Τί λέγεις; δι' ἐμὲ θύουσιν αὐτῷ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Φήμ' ἐγώ.
Καὶ νὴ Δί' εἴ τί γ' ἔστι λαμπρὸν καὶ καλὸν
145 ἢ χάριεν ἀνθρώποισι, διὰ σὲ γίγνεται.
Ἅπαντα τῷ πλουτεῖν γάρ ἐσθ' ὑπήκοα.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔγωγέ τοι διὰ μικρὸν ἀργυρίδιον
δοῦλος γεγένημαι, διὰ τὸ μὴ πλουτεῖν ἴσως.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ τάς γ' ἑταίρας φασὶ τὰς Κορινθίας,
150 ὅταν μὲν αὐτάς τις πένης πειρῶν τύχῃ,
οὐδὲ προσέχειν τὸν νοῦν, ἐὰν δὲ πλούσιος,
τὸν πρωκτὸν αὐτὰς εὐθὺς ὡς τοῦτον τρέπειν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Καὶ τούς γε παῖδας φασὶ ταὐτὸ τοῦτο δρᾶν,
οὐ τῶν ἐραστῶν, ἀλλὰ τἀργυρίου χάριν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

155 Οὐ τούς γε χρηστούς, ἀλλὰ τοὺς πόρνους· ἐπεὶ
αἰτοῦσιν οὐκ ἀργύριον οἱ χρηστοί.

ΚΑΡΙΩΝ.

Τί δαί;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὁ μὲν ἵππον ἀγαθόν, ὁ δὲ κύνας θηρευτικάς.

ΚΑΡΙΩΝ.

Αἰσχυνόμενοι γὰρ ἀργύριον αἰτεῖν ἴσως
ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

160 Τέχναι δὲ πᾶσαι διὰ σὲ καὶ σοφίσματα,
ἐν τοῖσιν ἀνθρώποισίν ἐσθ' εὑρημένα.
Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν σκυτοτομεῖ καθήμενος,
ἕτερος δὲ χαλκεύει τις, ὁ δὲ τεκταίνεται·
ὁ δὲ χρυσοχοεῖ γε, χρυσίον παρὰ σοῦ λαβών,
165 ὁ δὲ λωποδυτεῖ γε νὴ Δί', ὁ δὲ τοιχωρυχεῖ,
ὁ δὲ γναφεύει γ', ὁ δέ γε πλύνει κῴδια,
ὁ δὲ βυρσοδεψεῖ γ', ὁ δέ γε πωλεῖ κρόμμυα,
ὁ δ' ἁλούς γε μοιχὸς διὰ σέ που παρατίλλεται.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Οἴμοι τάλας, ταυτί μ' ἐλάνθανεν πάλαι.

PLUTUS.

Quid ita?

CHREMYLUS.

Quia haud quisquam hominum sacruficaret amplius nec bovem, nec libum, nec aliud quicquam, te nolente.

PLUTUS.

Quomodo?

CHREMYLUS.

Quomodo? nullo modo fiet, ut emat scilicet, nisi tu præsens ipse des argentum : itaque Jovis potentiam, si tibi molestus fuerit, tolles solus.

PLUTUS.

Quid autumas? per me sacruficant ei?

CHREMYLUS.

Aio ego. Atque hercle si quid est præclarum et pulcrum, aut venustum hominibus, id per te fit : omnia enim divitiis parent.

CARIO.

Sane equidem propter pauxillum argenti servus sum factus, quod non æque essem dives.

CHREMYLUS.

Et meretriculas aiunt Corinthias, siquando eas pauper quispiam attentaverit, ne animum quidem advortere; si vero dives, clunem eas extemplo illi obvortere.

CARIO.

Quin et pueros aiunt idem istuc factitare, non amatorum, sed pecuniæ gratia.

CHREMYLUS.

Non probos vero, sed meritorios : quoniam non flagitant pecuniam probi.

CARIO.

Quid ergo?

CHREMYLUS.

Alius equum generosum, alius canes venaticos.

CARIO.

Namque dum pudet eos forte pecuniam petere, verbo involvunt malitiam.

CHREMYLUS.

Artes item omnes propter te, et commenta quæ vis callida inter homines sunt inventa. Alius enim eorum corium secat in sutrina sedens; alius ferrum cudit, alius fabricatur e ligno; alius aurum fundit, quod a te accepit; alius edepol obvios in viis expilat; alius parietes perfodit; alius fullonicam exercet, alius lavat pelles; alius coria macerat, alius vendit cepas; alius hercle deprehensus in adulterio propter te vulsuram patitur.

PLUTUS.

Hei me miserum! hæc me dudum latuerant.

ΚΑΡΙΩΝ.

170 Μέγας δὲ βασιλεὺς οὐχὶ διὰ τοῦτον κομᾷ;
ἐκκλησία δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται;
τί δέ; τὰς τριήρεις οὐ σὺ πληροῖς; εἰπέ μοι.
Τὸ δ' ἐν Κορίνθῳ ξενικὸν οὐχ οὗτος τρέφει;
ὁ Πάμφιλος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον κλαύσεται;
175 ὁ βελονοπώλης δ' οὐχὶ μετὰ τοῦ Παμφίλου;
Ἀγύρριος δ' οὐχὶ διὰ τοῦτον πέρδεται;
Φιλέψιος δ' οὐχ ἕνεκα σοῦ μύθους λέγει;
ἡ ξυμμαχία δ' οὐ διὰ σὲ τοῖς Αἰγυπτίοις;
ἐρᾷ δὲ Λαῒς οὐ διὰ σὲ Φιλωνίδου;
180 ὁ Τιμοθέου δὲ πύργος —

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐμπέσοι γέ σοι.
Τὰ δὲ πράγματ' οὐχὶ διὰ σὲ πάντα πράττεται;
μονώτατος γὰρ εἶ σὺ πάντων αἴτιος,
καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθ' ὅτι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Κρατοῦσι γοῦν κἀν τοῖς πολέμοις ἑκάστοτε
185 ἐφ' οἷς ἂν οὗτος ἐπικαθέζηται μόνον.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἐγὼ τοσαῦτα δυνατός εἰμ' εἷς ὢν ποιεῖν;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ ναὶ μὰ Δία τούτων γε πολλῷ πλείονα·
ὥστ' οὐδὲ μεστὸς σοῦ γέγον' οὐδεὶς πώποτε.
Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐστὶ πάντων πλησμονή·
190 ἔρωτος,

ΚΑΡΙΩΝ.

ἄρτων,

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

μουσικῆς,

ΚΑΡΙΩΝ.

τραγημάτων,

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

τιμῆς,

ΚΑΡΙΩΝ.

πλακούντων,

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

ἀνδραγαθίας,

ΚΑΡΙΩΝ.

ἰσχάδων,

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

φιλοτιμίας,

ΚΑΡΙΩΝ.

μάζης,

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

στρατηγίας,

ΚΑΡΙΩΝ.

φακῆς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σοῦ δ' ἐγένετ' οὐδεὶς μεστὸς οὐδεπώποτε
Ἀλλ' ἢν τάλαντά τις λάβῃ τριακαίδεκα,
195 πολὺ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν ἑκκαίδεκα·
κἂν ταῦτ' ἀνύσηται, τετταράκοντα βούλεται,
ἤ φησιν οὐ βιωτὸν αὐτῷ τὸν βίον.

CARIO.

Magnus vero rex nonne propter hunc superbit? concio nonne propter hunc agitur? quid? triremes nonne tu imples? dic mihi. Conductum vero in Corintho exercitum nonne hic alit? Pamphilus nonne propter hunc plorabit? nonne acuum venditor una cum Pamphilo? non Agyrrhius propter hunc pedit? nonne Philepsius tui causa fabulas narrat? nonne propter te auxilia sunt Ægyptiis? nonne propter te Philonidem amat Lais? Timothei autem turris —

CHREMYLUS.

Ea quidem te obruat. Nonne omnia negotia propter te geruntur? solus enim omnino tu es omnium causa, et malorum et bonorum: hoc probe scias ita esse.

CARIO.

Itaque et in bellis superiores identidem sunt, super quibus iste sessitaverit modo.

PLUTUS.

Egone tanta possum solus efficere?

CHREMYLUS.

Et istis hercle multo plura. Ideo nec plenus tui quisquam est factus unquam. Nam aliarum rerum est omnium satietas: amoris,

CARIO.

panum,

CHREMYLUS.

musicæ,

CARIO.

bellariorum,

CHREMYLUS.

honoris,

CARIO.

placentarum,

CHREMYLUS.

virtutis,

CARIO.

ficuum,

CHREMYLUS

ambitionis,

CARIO.

pultis,

CHREMYLUS.

imperi,

CARIO.

lentis.

CHREMYLUS.

Tui autem plenus nemo unquam fuit. Sed si quis talenta lucratus fuerit tredecim, multo magis cupit sedecim lucrarier: quæ si confecerit, quadraginta volt, aut sibi vitalem vitam esse negat.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Εὖ τοι λέγειν ἔμοιγε φαίνεσθον πάνυ·
πλὴν ἓν μόνον δέδοικα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Φράζε τοῦ πέρι.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

200 Ὅπως ἐγὼ τὴν δύναμιν ἣν ὑμεῖς φατὲ
ἔχειν με, ταύτης δεσπότης γενήσομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Νὴ τὸν Δί'· ἀλλὰ καὶ λέγουσι πάντες ὡς
δειλότατόν ἐσθ' ὁ πλοῦτος.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἥκιστ', ἀλλά με
τοιχωρύχος τις διέβαλ'. Εἰσδὺς γάρ ποτε
205 οὐκ εἶχεν εἰς τὴν οἰκίαν οὐδὲν λαβεῖν,
εὑρὼν ἁπαξάπαντα κατακεκλῃμένα·
εἶτ' ὠνόμασέ μου τὴν πρόνοιαν δειλίαν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μή νῦν μελέτω σοι μηδέν· ὡς, ἐὰν γένῃ
ἀνὴρ πρόθυμος αὐτὸς εἰς τὰ πράγματα,
210 βλέποντ' ἀποδείξω σ' ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Πῶς οὖν δυνήσει τοῦτο δρᾶσαι θνητὸς ὤν;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔχω τιν' ἀγαθὴν ἐλπίδ' ἐξ ὧν εἶπέ μοι
ὁ Φοῖβος αὐτὸς Πυθικὴν σείσας δάφνην.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Κἀκεῖνος οὖν σύνοιδε ταῦτα;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Φήμ' ἐγώ.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

215 Ὁρᾶτε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μὴ φρόντιζε μηδέν, ὦγαθέ.
Ἐγὼ γάρ, εὖ τοῦτ' ἴσθι, κἂν δῇ μ' ἀποθανεῖν,
αὐτὸς διαπράξω ταῦτα.

ΚΑΡΙΩΝ.

Κἂν βούλῃ γ', ἐγώ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πολλοὶ δ' ἔσονται χἄτεροι νῷν ξύμμαχοι,
ὅσοις δικαίοις οὖσιν οὐκ ἦν ἄλφιτα.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

220 Παπαῖ, πονηρούς γ' εἶπας ἡμῖν συμμάχους.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔκ, ἤν γε πλουτήσωσιν ἐξ ἀρχῆς πάλιν.
Ἀλλ' ἴθι σὺ μὲν ταχέως δραμὼν —

ΚΑΡΙΩΝ.

Τί δρῶ; λέγε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

τοὺς ξυγγεώργους κάλεσον, εὑρήσεις δ' ἴσως
ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐτοὺς ταλαιπωρουμένους,
225 ὅπως ἂν ἴσον ἕκαστος ἐνταυθὶ παρὼν
ἡμῖν μετάσχῃ τοῦδε τοῦ Πλούτου μέρος.

PLUTUS.

Recte quidem mihi videmini dicere omnino: sed de uno tantum sollicitus sum.

CHREMYLUS.

Qua de re? memora.

PLUTUS.

Quo pacto ego potentiæ, quam vos dicitis habere me, hujus compos fiam.

CHREMYLUS.

Enimvero hercle haud temerarium est, quod dicant omnes, rem plenam timoris esse divitias.

PLUTUS.

Minume vero: sed me calumniatus est parietum perfossor quispiam. Quum enim aliquando irrepsisset in domum, nihil potuit illinc auferre, occlusis omnibus repertis: tum providentiam meam nominavit *timiditatem*.

CHREMYLUS.

Ne jam tibi curæ sit quicquam: nam si eris promto et parato animo ad res agendas, faxo, ut cernas acutius Lynceo.

PLUTUS.

Quomodo igitur poteris hoc efficere, mortalis quum sis?

CHREMYLUS.

Spem aliquam bonam foveo ex illis, quæ mihi dixit Phœbus ipse, Pythicam quatiens laurum.

PLUTUS.

Ergone ille etiam horum est conscius?

CHREMYLUS.

Ita inquam.

PLUTUS.

Videte.

CHREMYLUS.

Liquido es et tranquillo animo, o bone: ego enim, scias hoc velim, tametsi me necesse sit mortem oppetere, ipse hæc efficiam.

CARIO.

Et, si voles, ego etiam.

CHREMYLUS.

Multi autem erunt et alii nobis adjutores, quibus, utpote justis viris, non est unde vitam sustentent.

PLUTUS.

Papæ! miseros utique prædicas nobis adjutores.

CHREMYLUS.

Non, si modo ditescant denuo. Sed tu curriculo currens —

CARIO.

Quid faciam? dic.

CHREMYLUS.

socios nostros agricolas arcesse (forte autem invenies in agris eos cum ærumnis conflictantes) ut quilibet huc veniens, æqualem nobiscum accipiat hujus Pluti partem.

ΚΑΡΙΩΝ.

Καὶ δὴ βαδίζω. Τουτοδὶ κρεάδιον
τῶν ἔνδοθέν τις εἰσενεγκάτω λαβών.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐμοὶ μελήσει τοῦτό γ'· ἀλλ' ἀνύσας τρέχε.
230 Σὺ δ', ὦ κράτιστε Πλοῦτε πάντων δαιμόνων,
εἴσω μετ' ἐμοῦ δεῦρ' εἴσιθ'· ἡ γὰρ οἰκία
αὕτη 'στὶν ἣν δεῖ χρημάτων σε τήμερον
μεστὴν ποιῆσαι καὶ δικαίως κἀδίκως.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Ἀλλ' ἄχθομαι μὲν εἰσιὼν νὴ τοὺς θεοὺς
235 εἰς οἰκίαν ἑκάστοτ' ἀλλοτρίαν πάνυ·
ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ' οὐδὲν αὐτοῦ πώποτε.
Ἢν μὲν γὰρ ὡς φειδωλὸν εἰσελθὼν τύχω,
εὐθὺς κατώρυξέν με κατὰ τῆς γῆς κάτω·
κἄν τις προσέλθῃ χρηστὸς ἄνθρωπος φίλος
240 αἰτῶν λαβεῖν τι μικρὸν ἀργυρίδιον,
ἔξαρνός ἐστι μηδ' ἰδεῖν με πώποτε.
Ἢν δ' ὡς παραπλῆγ' ἄνθρωπον εἰσελθὼν τύχω,
πόρναισι καὶ κύβοισι παραβεβλημένος
γυμνὸς θύραζ' ἐξέπεσον ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

245 Μετρίου γὰρ ἀνδρὸς οὐκ ἐπέτυχες πώποτε.
Ἐγὼ δὲ τούτου τοῦ τρόπου πώς εἰμ' ἀεί.
Χαίρω τε γὰρ φειδόμενος ὡς οὐδεὶς ἀνὴρ
πάλιν τ' ἀναλῶν, ἡνίκ' ἂν τούτου δέῃ.
Ἀλλ' εἰσίωμεν, ὡς ἰδεῖν σε βούλομαι
250 καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν τὸν μόνον,
ὃν ἐγὼ φιλῶ μάλιστα μετὰ σέ.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Πείθομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί γὰρ ἄν τις οὐχὶ πρὸς σὲ τἀληθῆ λέγοι;

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὦ πολλὰ δὴ τῷ δεσπότῃ ταυτὸν θύμον φαγόντες,
ἄνδρες φίλοι καὶ δημόται καὶ τοῦ πονεῖν ἐρασταί,
255 ἴτ' ἐγκονεῖτε, σπεύδεθ', ὡς ὁ καιρὸς οὐχὶ μέλλειν,
ἀλλ' ἔστ' ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀκμῆς, ᾗ δεῖ παρόντ' ἀμύνειν.

ΧΟΡΟΣ.

Οὔκουν ὁρᾷς ὁρμωμένους ἡμᾶς πάλαι προθύμως,
ὡς εἰκός ἐστιν ἀσθενεῖς γέροντας ἄνδρας ἤδη;
σὺ δ' ἀξιοῖς ἴσως με θεῖν, πρὶν ταῦτα καὶ φράσαι μοι
260 ὅτου χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὔκουν πάλαι δήπου λέγω; σὺ δ' αὐτὸς οὐκ ἀκούεις.
Ὁ δεσπότης γάρ φησιν ὑμᾶς ἡδέως ἅπαντας
ψυχροῦ βίου καὶ δυσκόλου ζήσειν ἀπαλλαγέντας.

ΧΟΡΟΣ.

Ἔστιν δὲ δὴ τί καὶ πόθεν τὸ πρᾶγμα τοῦθ' ὅ φησιν;

ΚΑΡΙΩΝ.

265 Ἔχων ἀφῖκται δεῦρο πρεσβύτην τιν', ὦ πονηροί,
ῥυπῶντα, κυφόν, ἄθλιον, ῥυσόν, μαδῶντα, νωδόν·
οἶμαι δὲ νὴ τὸν οὐρανὸν καὶ ψωλὸν αὐτὸν εἶναι.

CARIO.

Jam eo : sed carnis hoc frustum aliquis e domo capiat, et intro ferat.

CHREMYLUS.

Mihi erit hoc curæ : sed perge currere. Tu vero, Plute, deorum omnium præstantissume, intro mecum huc ingredere : domus enim hæc est, quam te divitiis oportet hodie implere, qua jure qua injuria.

PLUTUS.

At ægre admodum fero, deos testor, quod mihi identidem in domum alienam ingrediundum sit. Quippe nihil inde boni mihi obtigit unquam. Si enim ad parcum forte ingressus fuero, continuo me defodit in ima terra : tum si quis accedat probus homo et amicus rogatum, ut sibi commodet pauxillum pecuniæ, negat se vidisse me unquam. Sin ad insanum et prodigum hominem intravero, scortis et aleis objectus, nudus domo excido, cis brevissumum tempus.

CHREMYLUS.

Non enim in hominem moderatum incidisti unquam, qualis fere sum ego semper ; nam et parcimonia delector, ut nemo alius ; et rursus, siquando usus veniat, sumtibus. Sed ingrediamur : nam volo ut te videat uxor mea, et gnatus unicus, quem ego post te amo maxume.

PLUTUS.

Credo.

CHREMYLUS.

Cur enim tibi quispiam veritatem non dicat?

CARIO.

O qui sæpe jam cum hero meo commune allium edistis, amici viri et populares, laborisque amantes, ite, properate, festinate : nam tempus non est cunctandi, sed est in ipso articulo, quo oportet vos opem ferre.

CHORUS.

Nonne vides nos jamdudum properantes alacriter, ut par est viros imbecillos et jam senes? at tu forte æquum censes me currere, priusquam istuc dicas mihi, qua gratia herus tuus arcessiverit nos.

CARIO.

Nonne jamdudum tibi dico? ipse vero non audis. Herus etenim meus dicit vos jucunde omnes victuros, frigida ista et dura vivendi ratione solutos.

CHORUS.

Quænam vero res est illa, aut unde, quam ille narrat?

CARIO.

Advenit huc habens secum senem quemdam, o miseri, squalidum, incurvum, ærumnosum, rugosum, calvum, edentulum, et hercle etiam arbitror verpum eum esse.

ΧΟΡΟΣ.

Ὦ χρυσὸν ἀγγείλας ἐπῶν, πῶς φῄς; πάλιν φράσον μοι.
Δηλοῖς γὰρ αὐτὸν σωρὸν ἥκειν χρημάτων ἔχοντα.

ΚΑΡΙΩΝ.

270 Πρεσβυτικῶν μὲν οὖν κακῶν ἔγωγ' ἔχοντα σωρόν.

ΧΟΡΟΣ.

Μῶν ἀξιοῖς φενακίσας ἡμᾶς ἀπαλλαγῆναι
ἀζήμιος, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ βακτηρίαν ἔχοντος;

ΚΑΡΙΩΝ

Πάντως γὰρ ἄνθρωπον φύσει τοιοῦτον ἐς τὰ πάντα
ἡγεῖσθέ μ' εἶναι κοὐδὲν ἂν νομίζεθ' ὑγιὲς εἰπεῖν;

ΧΟΡΟΣ.

275 Ὡς σεμνὸς οὑπίτριπτος· αἱ κνῆμαι δέ σου βοῶσιν
ἰοὺ ἰού, τὰς χοίνικας καὶ τὰς πέδας ποθοῦσαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἐν τῇ σορῷ νυνὶ λαχὸν τὸ γράμμα σου δικάζειν,
σὺ δ' οὐ βαδίζεις; ὁ δὲ Χάρων τὸ ξύμβολον δίδωσιν.

ΧΟΡΟΣ.

Διαρραγείης. Ὡς μόθων εἶ καὶ φύσει κόβαλος,
280 ὅστις φενακίζεις, φράσαι δ' οὔπω τέτληκας ἡμῖν
ὅτου χάριν μ' ὁ δεσπότης ὁ σὸς κέκληκε δεῦρο·
οἳ πολλὰ μοχθήσαντες, οὐκ οὔσης σχολῆς, προθύμως
δεῦρ' ἤλθομεν, πολλῶν θύμων ῥίζας διεκπερῶντες.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀλλ' οὐκέτ' ἂν κρύψαιμι. Τὸν Πλοῦτον γάρ, ὦνδρες, ἥκει
285 ἄγων ὁ δεσπότης, ὃς ὑμᾶς πλουσίους ποιήσει.

ΧΟΡΟΣ.

Ὄντως γὰρ ἔστι πλουσίοις ἡμῖν ἅπασιν εἶναι;

ΚΑΡΙΩΝ.

Νὴ τοὺς θεούς, Μίδαις μὲν οὖν, ἢν ὦτ' ὄνου λάβητε.

ΧΟΡΟΣ.

Ὡς ἥδομαι καὶ τέρπομαι καὶ βούλομαι χορεῦσαι
ὑφ' ἡδονῆς, εἴπερ λέγεις ὄντως σὺ ταῦτ' ἀληθῆ.

ΚΑΡΙΩΝ.

290 Καὶ μὴν ἐγὼ βουλήσομαι θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα
μιμούμενος καὶ τοῖν ποδοῖν ὡδὶ παρενσαλεύων
ὑμᾶς ἄγειν. Ἀλλ' εἶα τέκεα θαμίν' ἐπαναβοῶντες
βληχώμενοί τε προβατίων
αἰγῶν τε κιναβρώντων μέλη,
295 ἕπεσθ' ἀπεψωλημένοι· τράγοι δ' ἀκρατιεῖσθε.

ΧΟΡΟΣ.

Ἡμεῖς δέ γ' αὖ ζητήσομεν θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα
βληχώμενοι, σὲ τουτονὶ πινῶντα καταλαβόντες,
πήραν ἔχοντα λάχανά τ' ἄγρια δροσερά, κραιπαλῶντα,
ἡγούμενον τοῖς προβατίοις,
300 εἰκῇ δὲ καταδαρθόντα που,
μέγαν λαβόντες ἡμμένον σφηκίσκον ἐκτυφλῶσαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἐγὼ δὲ τὴν Κίρκην γε τὴν τὰ φάρμακ' ἀνακυκῶσαν,
ἣ τοὺς ἑταίρους τοῦ Φιλωνίδου ποτ' ἐν Κορίνθῳ
ἔπεισεν ὡς ὄντας κάπρους
305 μεμαγμένον σκῶρ ἐσθίειν, αὐτὴ δ' ἔματτεν αὐτοῖς,
μιμήσομαι πάντας τρόπους·
ὑμεῖς δὲ γρυλίζοντες ὑπὸ φιληδίας
ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.

CHORUS.

O qui aureum nuntium adportas, quid ais? ite radum ista mihi : significas enim eum cum acervo pecuniarum advenire.

CARIO.

Immo dico, cum acervo senilium malorum.

CHORUS.

Num putas, si nos deluseris, id te impune laturum, me præsertim baculum habente?

CARIO.

Prorsusne vero hominem ingenio me putatis adeo versuto esse, nec unquam arbitramini me sani quicquam dicere?

CHORUS.

Quam severus est perditissimus ille! at tibiæ tuæ clamant, *Iu, iu*, chœnices et compedes desiderantes.

CARIO.

Quum jam sorte ducta litera jus in loculo dicturus sis, quid ire cessas? Charon vero tibi symbolum dat.

CHORUS.

Disrumparis! ut molestus es et ingenio versipelli, qui deludis nos, et nondum dicere sustinuisti, cujus rei causa nos herus tuus vocaverit huc; qui multis laboribus exerciti, quamvis non esset otium, strenue huc advenimus, per multas alliorum radices transeuntes.

CARIO.

Sed non celabo amplius : venit enim, o amici, Plutum adducens herus : qui vos divites faciet.

CHORUS.

An revera divitibus esse nobis licet omnibus?

CARIO.

Ita hercle : et quidem Midas faciet, si aures asininas sumatis.

CHORUS.

Ut lætor, ut delector, ut cupio tripudiare præ gaudio! siquidem tu hæc re ipsa vera prædicas.

CARIO.

At ego volo, *threttanelo*, Cyclopem imitans, et hoc modo pedibus impellens, vos agere. Sed eia filioli clamitantes, et cum balatu edentes oviculorum caprarumque olentium carmina, sequimini arrectis veretris, et instar hircorum lascivite.

CHORUS.

Nos autem conabimur, *threttanelo*, Cyclopem te ubi balantes invenerimus sordibus inquinatum, peram habentem et olera agrestia, rorantia, vino gravem, ducentem oviculas, temere alicubi somno oppressum, excœcare, sumta ingenti et præusta sude.

CARIO.

At ego Circam illam, quæ medicamina miscet, quæ sodalibus Philonidis aliquando Corinthi persuasit, ut tanquam porci subactam merdam comederent, quam ipsa subegerat illis, imitabor omnibus modis : vos autem præ gaudio grunnientes, sequimini matrem porcelli.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκοῦν σε τὴν Κίρκην γε τὴν τὰ φάρμαχ' ἀνακυχῶσαν
310 καὶ μαγγανεύουσαν μολύνουσάν τε τοὺς ἑταίρους,
λαβόντες ὑπὸ φιληδίας
τὸν Λαρτίου μιμούμενοι τῶν ὄρχεων κρεμῶμεν,
μινθώσομέν θ' ὥσπερ τράγου
τὴν ῥῖνα· σὺ δ' Ἀρίστυλλος ὑποχάσκων ἐρεῖς·
315 ἕπεσθε μητρὶ χοῖροι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀλλ' εἶα νῦν τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες ἤδη
ὑμεῖς ἐπ' ἄλλ' εἶδος τρέπεσθ',
ἐγὼ δ' ἰὼν ἤδη λάθρα
βουλήσομαι τοῦ δεσπότου
320 λαβών τιν' ἄρτον καὶ κρέας
μασώμενος τὸ λοιπὸν οὕτω τῷ κόπῳ ξυνεῖναι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Χαίρειν μὲν ὑμᾶς ἐστιν, ὦνδρες δημόται,
ἀρχαῖον ἤδη προσαγορεύειν καὶ σαπρόν·
ἀσπάζομαι δ', ὁτιὴ προθύμως ἥκετε
325 καὶ συντεταμένως κοὐ κατεβλακευμένως.
Ὅπως δέ μοι καὶ τἄλλα συμπαραστάται
ἔσεσθε καὶ σωτῆρες ὄντως τοῦ θεοῦ.

ΧΟΡΟΣ.

Θάρρει· βλέπειν γὰρ ἄντικρυς δόξεις μ' Ἄρη.
Δεινὸν γάρ, εἰ τριωβόλου μὲν οὕνεκα
330 ὠστιζόμεσθ' ἑκάστοτ' ἐν τἠκκλησίᾳ,
αὐτὸν δὲ τὸν Πλοῦτον παρείην τῳ λαβεῖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ μὴν ὁρῶ καὶ Βλεψίδημον τουτονὶ
προσιόντα· δῆλος δ' ἐστὶν ὅτι τοῦ πράγματος
ἀκήκοέν τι τῇ βαδίσει καὶ τῷ τάχει.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

335 Τί ἂν οὖν τὸ πρᾶγμ' εἴη; πόθεν καὶ τίνι τρόπῳ
Χρεμύλος πεπλούτηκ' ἐξαπίνης; οὐ πείθομαι.
Καίτοι λόγος γ' ἦν νὴ τὸν Ἡρακλέα πολὺς
ἐπὶ τοῖσι κουρείοισι τῶν καθημένων,
ὡς ἐξαπίνης ἀνὴρ γεγένηται πλούσιος.
340 Ἔστιν δέ μοι τοῦτ' αὐτὸ θαυμάσιον, ὅπως
χρηστόν τι πράττων τοὺς φίλους μεταπέμπεται.
Οὔκουν ἐπιχώριόν γε πρᾶγμ' ἐργάζεται.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲν ἀποκρύψας ἐρῶ νὴ τοὺς θεούς.
Ὦ Βλεψίδημ', ἄμεινον ἢ χθὲς πράττομεν,
345 ὥστε μετέχειν ἔξεστιν· εἶ γὰρ τῶν φίλων.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Γέγονας δ' ἀληθῶς, ὡς λέγουσι, πλούσιος;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ', ἢν θεὸς θέλῃ.
Ἔνι γάρ τις ἔνι κίνδυνος ἐν τῷ πράγματι.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ποῖός τις;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οἷος —

CHORUS.

Nos itaque te Circam, miscentem medicamina, et offuciis sublinentem atque contaminantem socios, comprehendentes, prae gaudio Laertis filium imitantes, a testiculis suspendemus; stercoreque tibi oblinemus, tanquam hirco, nares: tu vero, ut Aristyllus, ore hiante lambens, dices: *Sequimini matrem porcelli*.

CARIO.

Sed ohe! omissis jam cavillationibus, ad aliud cantici genus convertimini: ego autem domum ingressus, clam hero meo, volo sumere nonnihil panis et carnis; atque ubi manducavero, sic postea opus obire.

CHREMYLUS.

Si salvos vos esse jubeam, o populares, ea jam antiqua est et obsoleta compellatio: itaque amanter vos complector, quod venistis promte et contente, nec socorditer. Facite autem ut etiam in ceteris rebus mihi adjutores adsitis, simulque veri hujus dei servatores.

CHORUS.

Confide: namque videbor tibi prorsus martium quiddam intueri. Esset enim absurdum, si propter tres quidem obolos identidem in concione alii alios trudimus et impellimus, ipsum autem Plutum paterer a quoquam mihi eripi.

CHREMYLUS.

Atqui video etiam Blepsidemum hunce accedentem. Satis apparet ex incessu ejus et festinatione, eum aliquid harum rerum inaudivisse.

BLEPSIDEMUS.

Quid hoc rei sit? unde et quomodo Chremylus dives factus sit repente? non credo. Tametsi mehercle sermones multi ferebantur hominum in tonstrinis desidentium, eum repente factum esse divitem. Est autem cum hoc ipsum mirandum, tum quod, prospera utens fortuna, amicos arcessit. Non sane facit hoc pro recepto hic more.

CHREMYLUS.

Sed nihil celando, ita me dii ament, dicam. O Blepsideme, melius quam heri nobiscum nunc agitur: adeoque participem te fieri bonorum nihil prohibet; es enim unus ex amicis.

BLEPSIDEMUS.

Verene es factus, uti prædicant, dives?

CHREMYLUS.

Fiam equidem actutum, si deus volet: inest enim, inest periculum quidpiam in hoc negotio.

BLEPSIDEMUS.

Quale?

CHREMYLUS.

Quale —

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Λέγ' ἀνύσας ὅ τι φῄς ποτε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

350 Ἢν μὲν κατορθώσωμεν, εὖ πράττειν ἀεί·
ἢν δὲ σφαλῶμεν, ἐπιτετρίφθαι τὸ παράπαν.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Τουτὶ πονηρὸν φαίνεται τὸ φορτίον,
καί μ' οὐκ ἀρέσκει. Τό τε γὰρ ἐξαίφνης ἄγαν
οὕτως ὑπερπλουτεῖν τό τ' αὖ δεδοικέναι
355 πρὸς ἀνδρὸς οὐδὲν ὑγιές ἐστ' εἰργασμένου.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πῶς οὐδὲν ὑγιές;

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Εἴ τι κεκλοφὼς νὴ Δία
ἐκεῖθεν ἥκεις ἀργύριον ἢ χρυσίον
παρὰ τοῦ θεοῦ, κᾆπειτ' ἴσως σοι μεταμέλει.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἄπολλον ἀποτρόπαιε, μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

360 Παῦσαι φλυαρῶν, ὦγάθ'· οἶδα γὰρ σαφῶς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σὺ μηδὲν εἰς ἔμ' ὑπονόει τοιουτονί.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Φεῦ·
ὡς οὐδὲν ἀτεχνῶς ὑγιές ἐστιν οὐδενός,
ἀλλ' εἰσὶ τοῦ κέρδους ἅπαντες ἥττονες.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔ τοι μὰ τὴν Δήμητρ' ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

365 Ὡς πολὺ μεθέστηχ' ὧν πρότερον εἶχεν τρόπων.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μελαγχολᾷς, ὤνθρωπε, νὴ τὸν οὐρανόν.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲ τὸ βλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει,
ἀλλ' ἐστὶν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σὺ μὲν οἶδ' ὃ κρώζεις· ὡς ἐμοῦ τι κεκλοφότος
370 ζητεῖς μεταλαβεῖν.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Μεταλαβεῖν ζητῶ; τίνος;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὸ δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ' ἑτέρως ἔχον.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Μῶν οὐ κέκλοφας, ἀλλ' ἥρπακας;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Κακοδαιμονᾷς.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἀλλ' οὐδὲ μὴν ἀπεστέρηκάς γ' οὐδένα;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐ δῆτ' ἔγωγ'.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ὦ Ἡράκλεις, φέρε, ποῖ τις ἂν
375 τράποιτο; τἀληθὲς γὰρ οὐκ ἐθέλεις φράσαι.

BLEPSIDEMUS.

Dic cito, quod dicere vis.

CHREMYLUS.

Ut, si rem istam ex sententia geramus, simus perpetuo fortunati : sin aliquid fuerit offensum, ut funditus pereamus.

BLEPSIDEMUS.

Mala merce mihi videris onustus; nec mihi istuc placet. Nam subito sic ditari nimis. et rursus in metu esse, hominis est qui nihil boni patravit.

CHREMYLUS.

Quemadmodum nihil boni?

BLEPSIDEMUS.

Si nimirum quidpiam furatus inde venis, aut argentum aut aurum ab Apolline, et nunc forte facti te pœnitet.

CHREMYLUS.

Pro averrunce Apollo! haud equidem hercle.

BLEPSIDEMUS.

Desine nugari, o bone; novi enim clare.

CHREMYLUS.

Noli tu quicquam tale de me suspicari.

BLEPSIDEMUS.

Heu! quam nihil omnino sani est apud quemquam! verum omnes ad unum serviunt lucro.

CHREMYLUS.

Per Cererem, haud sana mente mihi esse videris.

BLEPSIDEMUS.

Quam multum recessit a pristinis moribus!

CHREMYLUS.

Mi homo, te certe atra bilis agitat.

BLEPSIDEMUS.

At neque voltu est satis composito et quieto; sed et is indicio est eum aliquid mali perpetrasse.

CHREMYLUS.

Tu quidem quid blateres, novi : nempe, quasi ego quidpiam furatus fuerim, cupis particeps fieri.

BLEPSIDEMUS.

Particeps fieri cupio? cujusnam?

CHREMYLUS.

At non ita se res hæc habet : sed aliter longe.

BLEPSIDEMUS.

Num vi aliquid, non furto, abstulisti?

CHREMYLUS.

Larvæ te et intemperiæ agitant.

BLEPSIDEMUS.

At vero nec cuiquam damnum fecisti?

CHREMYLUS.

Non certe ego.

BLEPSIDEMUS.

O Hercules! age, quonam igitur quis se vertat? nam verum non vis fateri.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Κατηγορεῖς γὰρ πρὶν μαθεῖν τὸ πρᾶγμά μου.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Ὦ τᾶν, ἐγώ τοι τοῦτ' ἀπὸ σμικροῦ πάνυ
ἐθέλω διαπρᾶξαι πρὶν πυθέσθαι τὴν πόλιν,
τὸ στόμ' ἐπιβύσας κέρμασιν τῶν ῥητόρων.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
380 Καὶ μὴν φίλως γ' ἄν μοι δοκεῖς νὴ τοὺς θεοὺς
τρεῖς μνᾶς ἀναλώσας λογίσασθαι δώδεκα.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Ὁρῶ τιν' ἐπὶ τοῦ βήματος καθεδούμενον,
ἱκετηρίαν ἔχοντα μετὰ τῶν παιδίων
καὶ τῆς γυναικὸς, κοὐ διοίσοντ' ἄντικρυς
385 τῶν Ἡρακλειδῶν οὐδ' ὁτιοῦν τῶν Παμφίλου.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Οὔκ, ὦ κακόδαιμον, ἀλλὰ τοὺς χρηστοὺς μόνους
ἔγωγε καὶ τοὺς δεξιοὺς καὶ σώφρονας
ἀπαρτὶ πλουτῆσαι ποιήσω.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τί σὺ λέγεις;
οὕτω πάνυ πολλὰ κέκλοφας;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Οἴμοι τῶν κακῶν,
390 ἀπολεῖς.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Σὺ μὲν οὖν σεαυτὸν, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖς.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Οὐ δῆτ', ἐπεὶ τὸν Πλοῦτον, ὦ μοχθηρὲ σὺ,
ἔχω.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Σὺ Πλοῦτον; ποῖον;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Αὐτὸν τὸν θεόν.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Καὶ ποῦ 'στιν;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ἔνδον.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Ποῦ;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Παρ' ἐμοί.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Παρὰ σοί;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Πάνυ.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Οὐκ ἐς κόρακας; Πλοῦτος παρὰ σοί;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Νὴ τοὺς θεούς.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
395 Λέγεις ἀληθῆ;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Φημί.

CHREMYLUS.
Accusas enim, prius quam rem cognoveris.
BLEPSIDEMUS.
O amice, hoc tibi negotium exiguo admodum sumtu volo expedire, priusquam audiant ista cives, os oratorum nummis obturans.
CHREMYLUS.
Et quidem hercle, ut mihi videris, tribus hanc in rem impensis minis, familiariter mihi duodecim imputares.
BLEPSIDEMUS.
Video nonneminem qui ad tribunal sedebit, et supplex olivæ ramum protendet, cum liberis et uxore; qui prosus non differet quicquam ab Heraclidis Pamphili.
CHREMYLUS.
Apage istæc, insane: solos enim probos, et lepidos, et modestos mox divites reddam.
BLEPSIDEMUS.
Quid ais? adeone multa furatus est?
CHREMYLUS.
Vah! tu istis commemorandis malis me perdes.
BLEPSIDEMUS.
Tu quidem te ipsum, ut mihi videris.
CHREMYLUS.
Non equidem; quoniam Plutum, o stulte, habeo.
BLEPSIDEMUS.
Tu Plutum? quemnam?
CHREMYLUS.
Ipsum deum.
BLEPSIDEMUS.
Et ubinam est?
CHREMYLUS.
Intus.
BLEPSIDEMUS.
Ubi?
CHREMYLUS.
Apud me.
BLEPSIDEMUS.
Apud te?
CHREMYLUS.
Omnino.
BLEPSIDEMUS.
Nonne in malam rem abibis? Plutus apud te?
CHREMYLUS.
Ita inquam, per deos adjuro.
BLEPSIDEMUS.
Verane dicis?
CHREMYLUS.
Aio.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Πρὸς τῆς Ἑστίας;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Νὴ τὸν Ποσειδῶ.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τὸν θαλάττιον λέγεις;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Εἰ δ' ἔστιν ἕτερός τις Ποσειδῶν, τὸν ἕτερον.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Εἶτ' οὐ διαπέμπεις καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς φίλους;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Οὐκ ἔστι πω τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τί φῄς;
400 οὐ τῷ μεταδοῦναι;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Μὰ Δία. Δεῖ γὰρ πρῶτα —
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τί;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
βλέψαι ποιῆσαι νὼ —
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τίνα βλέψαι; φράσον.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
τὸν Πλοῦτον ὥσπερ πρότερον ἑνί γέ τῳ τρόπῳ.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Τυφλὸς γὰρ ὄντως ἐστί;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Νὴ τὸν οὐρανόν.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Οὐκ ἐτὸς ἄρ' ὡς ἔμ' ἦλθεν οὐδεπώποτε.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
405 Ἀλλ' ἢν θεοὶ θέλωσι, νῦν ἀφίξεται.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Οὔκουν ἰατρὸν εἰσαγαγεῖν ἐχρῆν τινά;
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Τίς δῆτ' ἰατρός ἐστι νῦν ἐν τῇ πόλει;
οὔτε γὰρ ὁ μισθὸς οὐδὲν ἔστ' οὔθ' ἡ τέχνη.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Σκοπῶμεν.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ἀλλ' οὐκ ἔστιν.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
410 Μὰ Δί', ἀλλ' ὅπερ πάλαι παρεσκευαζόμην
ἐγὼ, κατακλίνειν αὐτὸν εἰς Ἀσκληπιοῦ
κράτιστόν ἐστι.
ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.
Πολὺ μὲν οὖν νὴ τοὺς θεούς.
Μή νυν διάτριβ', ἀλλ' ἄνυε πράττων ἕν γέ τι.
ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Καὶ μὴν βαδίζω.

BLEPSIDEMUS.
Per Vestam? obsecro.
CHREMYLUS.
Testor Neptunum.
BLEPSIDEMUS.
Marinumne dicis?
CHREMYLUS.
Si alius est quispiam Neptunus, alium etiam illum.
BLEPSIDEMUS.
Itane ad nos amicos tuos non transmittes eum?
CHREMYLUS.
Res nondum in eo est.
BLEPSIDEMUS.
Quid ais? non in eo, ut nos participes facias?
CHREMYLUS.
Non hercle: oportet enim prius —
BLEPSIDEMUS.
Quid?
CHREMYLUS.
curare nos ut videat —
BLEPSIDEMUS.
Quisnam videat? effare.
CHREMYLUS.
Plutus, ut antehac, quovis tandem pacto.
BLEPSIDEMUS.
Estne enim revera cœcus?
CHREMYLUS.
Ita: cœlum testor.
BLEPSIDEMUS.
Non temere ergo factum, quod ad me nunquam venerit.
CHREMYLUS.
At jam porro veniet, si dii voluerint.
BLEPSIDEMUS.
Annon medicum oportuit introducere aliquem?
CHREMYLUS.
Quis vero medicus est nunc in urbe? Nam et merces nihili est, et ars.
BLEPSIDEMUS.
Videamus tamen.
CHREMYLUS.
At nullus est.
BLEPSIDEMUS.
Neque mihi videtur.
CHREMYLUS.
Non hercle. Verum, quod dudum meditabar ego, optumum est, si illum in Æsculapi fano incubare faciamus.
BLEPSIDEMUS.
Multo quidem certe, ita me dii ament. Ne igitur cunctare; sed da operam, ut perficias aliquid.
CHREMYLUS.
Atqui jam vado.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Σπεῦδέ νυν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τοῦτ' αὐτὸ δρῶ.

ΠΕΝΙΑ.

415 Ὦ θερμὸν ἔργον κἀνόσιον καὶ παράνομον
τολμῶντε δρᾶν ἀνθρωπαρίω κακοδαίμονε,
ποῖ ποῖ; τί φεύγετ'; οὐ μενεῖτον;

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἡράκλεις.

ΠΕΝΙΑ.

Ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς ἐξολῶ κακοὺς κακῶς·
τόλμημα γὰρ τολμᾶτον οὐκ ἀνασχετὸν,
420 ἀλλ' οἷον οὐδεὶς ἄλλος οὐδεπώποτε
οὔτε θεὸς οὔτ' ἄνθρωπος· ὥστ' ἀπολώλατον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἴσως Ἐρινύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας·
βλέπει γέ τοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

425 Ἀλλ' οὐκ ἔχει γὰρ δᾷδας.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Οὐκοῦν κλαύσεται.

ΠΕΝΙΑ.

Οἴεσθε δ' εἶναι τίνα με;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πανδοκεύτριαν,
ἢ λεκιθόπωλιν. Οὐ γὰρ ἂν τοσουτονὶ
ἐνέκραγες ἡμῖν οὐδὲν ἠδικημένη.

ΠΕΝΙΑ.

Ἄληθες; οὐ γὰρ δεινότατα δεδράκατον,
430 ζητοῦντες ἐκ πάσης με χώρας ἐκβαλεῖν;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔκουν ὑπόλοιπον τὸ βάραθρόν σοι γίγνεται;
Ἀλλ' ἥτις εἶ λέγειν σ' ἐχρῆν αὐτίκα μάλα.

ΠΕΝΙΑ.

Ἣ σφὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην
ἀνθ' ὧν ἐμὲ ζητεῖτον ἐνθένδ' ἀφανίσαι.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

435 Ἆρ' ἐστὶν ἡ καπηλὶς ἡκ τῶν γειτόνων,
ἣ ταῖς κοτύλαις ἀεί με διαλυμαίνεται;

ΠΕΝΙΑ.

Πενία μὲν οὖν, ἣ σφῷν ξυνοικῶ πόλλ' ἔτη.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἄναξ Ἄπολλον καὶ θεοὶ, ποῖ τις φύγῃ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὗτος, τί δρᾷς; ὦ δειλότατον σὺ θηρίον,
440 οὐ παραμενεῖς;

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ἥκιστα πάντων.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐ μενεῖς;
ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν;

BLEPSIDEMUS.

Festina igitur.

CHREMYLUS.

Hoc ipsum facio.

PAUPERTAS.

O qui facinus audax et impium et nefarium facere sustinetis, homunculi miseri! quo? quo? quid fugitis? nonne resistetis?

BLEPSIDEMUS.

Hercules, te invoco.

PAUPERTAS.

Ego enim vos perdam malos male: facinus enim audetis non tolerabile, sed quale nemo alius unquam est ausus neque deus, neque homo: adeoque periistis.

CHREMYLUS.

Tu vero, quænam es? pallida namque mihi videris esse.

BLEPSIDEMUS.

Fortasse Erinnys est ex tragœdia: et quidem furibundum quid et tragicum intuetur.

CHREMYLUS.

At vero faces non habet.

BLEPSIDEMUS.

Plorabit igitur.

PAUPERTAS.

Quam vero putatis me esse?

CHREMYLUS.

Cauponam, aut pultis venditricem: non enim tanto clamore nos adorta esses, nulla provocata injuria.

PAUPERTAS.

Itane? annon vero gravissima perpetrastis, qui me cogitatis ex omnibus locis ejicere?

CHREMYLUS.

Nonne superest tibi barathrum? Sed quænam sis, quidni statim dicis?

PAUPERTAS.

Quæ efficiam hodie, ut detis pœnas, pro eo quod me quæritis hinc penitus exstirpare.

BLEPSIDEMUS.

Numquid est caupona ista ex vicinia, quæ iniqua cotylarum suarum mensura semper me fraudatur?

PAUPERTAS.

Equidem Paupertas ego sum, quæ vobiscum habito a multis annis.

BLEPSIDEMUS.

O rex Apollo, diique, quo quis fugiat?

CHREMYLUS.

Heus tu, quid agis? o timidissimum animal! nonne manebis?

BLEPSIDEMUS.

Minume omnium.

CHREMYLUS.

Non manebis? sed viri duo feminam fugimus unam?

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Πενία γάρ ἐστιν, ὦ πονήρ', ἧς οὐδαμοῦ
οὐδὲν πέφυκε ζῷον ἐξωλέστερον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Στῆθ', ἀντιβολῶ σε, στῆθι.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

445 Καὶ μὴν λέγω, δεινότατον ἔργον παρὰ πολὺ
ἔργων ἁπάντων ἐργασόμεθ', εἰ τὸν θεὸν
ἔρημον ἀπολιπόντε ποι φευξούμεθα
τηνδὶ δεδιότε, μηδὲ διαμαχούμεθα.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ποίοις ὅπλοισιν ἢ δυνάμει πεποιθότες;
450 ποῖον γὰρ οὐ θώρακα, ποίαν δ' ἀσπίδα
οὐκ ἐνέχυρον τίθησιν ἡ μιαρωτάτη;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Θάρρει· μόνος γὰρ ὁ θεὸς οὗτος οἶδ' ὅτι
τροπαῖον ἂν στήσαιτο τῶν ταύτης τρόπων.

ΠΕΝΙΑ.

Γρύζειν δὲ καὶ τολμᾶτον, ὦ καθάρματε,
455 ἐπ' αὐτοφώρῳ δεινὰ δρῶντ' εἰλημμένω;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σὺ δ', ὦ κάκιστ' ἀπολουμένη, τί λοιδορεῖ
ἡμῖν προσελθοῦσ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικουμένη;

ΠΕΝΙΑ.

Οὐδὲν γάρ, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, νομίζετε
ἀδικεῖν με τὸν Πλοῦτον ποιεῖν πειρωμένω
460 βλέψαι πάλιν;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί οὖν ἀδικοῦμεν τοῦτό σε,
εἰ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἐκπορίζομεν
ἀγαθόν;

ΠΕΝΙΑ.

Τί δ' ἂν ὑμεῖς ἀγαθὸν ἐξεύροιθ';

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὅ τι;
σὲ πρῶτον ἐκβαλόντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

ΠΕΝΙΑ.

Ἔμ' ἐκβαλόντες; καὶ τί ἂν νομίζετον
465 κακὸν ἐργάσασθαι μεῖζον ἀνθρώπους;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὅ τι;
εἰ τοῦτο δρᾶν μέλλοντες ἐπιλαθοίμεθα.

ΠΕΝΙΑ.

Καὶ μὴν περὶ τούτου σφῷν ἐθέλω δοῦναι λόγον
τὸ πρῶτον αὐτοῦ· κἂν μὲν ἀποφήνω μόνην
ἀγαθῶν ἁπάντων οὖσαν αἰτίαν ἐμὲ
470 ὑμῖν δι' ἐμέ τε ζῶντας ὑμᾶς· εἰ δὲ μή,
ποιεῖτον ἤδη τοῦθ' ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ταυτὶ σὺ τολμᾷς, ὦ μιαρωτάτη, λέγειν;

ΠΕΝΙΑ.

Καὶ σύ γε διδάσκου· πάνυ γὰρ οἶμαι ῥᾳδίως

BLEPSIDEMUS.

Paupertas enim est, o miser, qua nusquam ulla nata est belua pestilentior.

CHREMYLUS.

Sta, obsecro, sta.

BLEPSIDEMUS.

Non ego certe.

CHREMYLUS.

Atqui, tibi dico, scelus multo pessumum omnium scelerum admittimus, si deum solum relinquentes aliquorsum fugerimus, hujusce metu, neque depugnaverimus.

BLEPSIDEMUS.

Quibus armis, aut qua potentia freti? quam enim loricam, quem clypeum impurissuma hæc pignori non opponit?

CHREMYLUS.

Bono animo es: scio enim deum illum solum facile hanc cum suis moribus profligaturum.

PAUPERTAS.

Etiamne vos mutire audetis, o piacula, quum manifeste in flagitio pessumo deprehensi sitis?

CHREMYLUS.

Tu vero, perditissuma, quid conviciis incessis nos, ne tantillum quidem injuriæ passa?

PAUPERTAS.

Nullane, quæso, putatis vos me injuria adficere, qui Plutum facere conamini oculatum denuo?

CHREMYLUS.

Quid vero? injuriine in te sumus, si universis hominibus bona præbemus?

PAUPERTAS.

At quid vos boni excogitare possitis?

CHREMYLUS.

Quid? primumdum si te ejiciamus e Græcia.

PAUPERTAS.

Si me ejiciatis? et quonam putatis vos malo majore mactaturos homines?

CHREMYLUS.

Quonam? si nimirum hujus incepti obliviscamur.

PAUPERTAS.

Atqui primum ipsa volo vobis de hac re rationem reddere. Et si ostendero solam me vobis omnium esse bonorum causam, meoque beneficio vos vivere, recte est: sin minus, facite jam quodcunque vobis videbitur.

CHREMYLUS.

Hoccine tu audes, impurissuma, dicere?

PAUPERTAS.

Patere modo te doceri: nam perquam facile ar-

ἅπανθ' ἁμαρτάνοντά σ' ἀποδείξειν ἐγὼ,
475 εἰ τοὺς δικαίους φῂς ποιήσειν πλουσίους.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ὦ τύμπανα καὶ κύφωνες οὐκ ἀρήξετε;

ΠΕΝΙΑ.

Οὐ δεῖ σχετλιάζειν καὶ βοᾶν πρὶν ἂν μάθῃς.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Καὶ τίς δύναιτ' ἂν μὴ βοᾶν ἰοὺ ἰοὺ
τοιαῦτ' ἀκούων;

ΠΕΝΙΑ.

Ὅστις ἐστὶν εὖ φρονῶν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

480 Τί δῆτά σοι τίμημ' ἐπιγράψω τῇ δίκῃ,
ἐὰν ἁλῷς;

ΠΕΝΙΑ.

Ὅ τι σοι δοκεῖ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καλῶς λέγεις.

ΠΕΝΙΑ.

Τὸ γὰρ αὐτ', ἐὰν ἡττᾶσθε, καὶ σφὼ δεῖ παθεῖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἱκανοὺς νομίζεις δῆτα θανάτους εἴκοσιν;

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ταύτῃ γε· νῷν δὲ δύ' ἀποχρήσουσιν μόνω.

ΠΕΝΙΑ.

485 Οὐκ ἂν φθάνοιτον τοῦτο πράττοντ'· ἢ τί γὰρ
ἔχοι τις ἂν δίκαιον ἀντειπεῖν ἔτι;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἤδη χρῆν τι λέγειν ὑμᾶς σοφὸν ᾧ νικήσετε τηνδὶ
ἐν τοῖσι λόγοις ἀντιλέγοντες· μαλακὸν δ' ἐνδώσετε μηδέν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Φανερὸν μὲν ἔγωγ' οἶμαι γνῶναι τοῦτ' εἶναι πᾶσιν ὁμοίως,
490 ὅτι τοὺς χρηστοὺς τῶν ἀνθρώπων εὖ πράττειν ἐστὶ δίκαιον,
τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους τούτων τἀναντία δήπου.
Τοῦτ' οὖν ἡμεῖς ἐπιθυμοῦντες μόλις εὕρομεν ὥστε γενέσθαι
βούλευμα καλὸν καὶ γενναῖον καὶ χρήσιμον εἰς ἅπαν ἔργον.
Ἢν γὰρ ὁ Πλοῦτος νυνὶ βλέψῃ καὶ μὴ τυφλὸς ὢν περινοστῇ,
495 ὡς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνθρώπων βαδιεῖται κοὐκ ἀπολείψει,
τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀθέους φευξεῖται· κᾆτα ποιήσει
πάντας χρηστοὺς καὶ πλουτοῦντας δήπου τά τε θεῖα σέβοντας.
Καίτοι τούτου τοῖς ἀνθρώποις τίς ἂν ἐξεύροι ποτ' ἄμεινον;

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Οὔτις· ἐγώ σοι τούτου μάρτυς· μηδὲν ταύτην γ' ἀνερώτα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

500 Ὡς μὲν γὰρ νῦν ἡμῖν ὁ βίος τοῖς ἀνθρώποις διάκειται,
τίς ἂν οὐχ ἡγοῖτ' εἶναι μανίαν, κακοδαιμονίαν τ' ἔτι μᾶλλον;
πολλοὶ μὲν γὰρ τῶν ἀνθρώπων ὄντες πλουτοῦσι πονηροὶ,
ἀδίκως αὐτὰ ξυλλεξάμενοι· πολλοὶ δ' ὄντες πάνυ χρηστοὶ
πράττουσι κακῶς καὶ πεινῶσιν μετὰ σοῦ τε τὰ πλεῖστα σύνει-
[σιν.
505 Οὐκοῦν εἶναί φημ', εἰ παύσαι ταύτην βλέψας ποθ' ὁ Πλοῦτος,
ὁδὸν ἥν τις ἰὼν τοῖς ἀνθρώποις ἀγάθ' ἂν μείζω πορίσειεν.

ΠΕΝΙΑ.

Ἀλλ' ὦ πάντων ῥᾷστ' ἀνθρώπων ἀναπεισθέντ' οὐχ ὑγιαίνειν

bitror me ostensuram, te tota via errare, si justos te ais ditaturum.

CHREMYLUS.

O fustes et nervi, nonne opem feretis?

PAUPERTAS.

Ne quiritare, neve exclama, priusquam rem intellegas.

BLEPSIDEMUS.

Ecquis vero possit non exclamare *hei, hei*, talia audiens?

PAUPERTAS.

Qui mente est integra.

CHREMYLUS.

Quam ergo multam tibi irrogabo, si causa ceciderīs?

PAUPERTAS.

Quaecunque tibi videbitur.

CHREMYLUS.

Recte autumas.

PAUPERTAS.

Idem enim, si vincamini, vobis patiendum erit.

CHREMYLUS.

Putasne sufficere mortes viginti?

BLEPSIDEMUS.

Huic quidem : at nobis duae sufficient solae.

PAUPERTAS.

Effugere non poteritis, quin hoc patiamini : aut quid possit habere aliquis, quod mihi jure opponat?

CHORUS.

Sed jam oportet vos argutum quidpiam proferre, quo vincatis hancce, adlatis rationibus ei contradicentes : nihil vero molliter et remisse agatis.

CHREMYLUS.

Ego me arbitror cognovisse, istuc omnibus ex aequo esse in promtu, nimirum justum esse, ut bonis hominibus bene sit; malis autem et impiis, contra. Hoc quum nos cuperemus, vix tandem invenimus, quo id effectum daremus, consilium pulcrum et generosum, et per omnia utile. Si enim Plutus nunc cernat, neque coecus obambulet, ad bonos homines ibit, et eos non deseret : malos autem et impios fugitabit : atque sic deinde efficiet, ut omnes fiant boni et divites, rerumque divinarum observantes. Atqui quod hominibus melius sit istoc ipso, quis invenire possit?

BLEPSIDEMUS.

Nemo. Ego tibi hujus rei testis ero : ne hanc interroges.

CHREMYLUS.

Ut enim nunc humana vita comparata est, quis non putabit insaniam esse, vel potius furorem? Plurimi enim hominum, licet sint mali, opibus abundant, quas injuste collegerunt : plurimi autem, quamvis probi admodum, inopia et fame laborant, et tecum maxumam aetatis partem degunt. Aio itaque, si Plutus visu recuperato hanc perdiderit, esse aliam viam, quam qui ingrediatur, majora bona hominibus praebeat.

PAUPERTAS.

At o qui omnium facillume hominum adducti

δύο πρεσβύτα, ξυνθιασώτα τοῦ ληρεῖν καὶ παραπαίειν,
εἰ τοῦτο γένοιθ' ὃ ποθεῖθ' ὑμεῖς, οὔ φημ' ἂν λυσιτελεῖν σφῷν.
510 Εἰ γὰρ ὁ Πλοῦτος βλέψειε πάλιν διανείμειέν τ' ἴσον αὑτὸν,
οὔτε τέχνην ἂν τῶν ἀνθρώπων οὔτ' ἂν σοφίαν μελετῴη
οὐδείς· ἀμφοῖν δ' ὑμῖν τούτοιν ἀφανισθέντοιν ἐθελήσει
τίς χαλκεύειν ἢ ναυπηγεῖν ἢ ῥάπτειν ἢ τροχοποιεῖν
ἢ σκυτοτομεῖν ἢ πλινθουργεῖν ἢ πλύνειν ἢ σκυλοδεψεῖν
515 ἢ γῆς ἀρότροις ῥήξας δάπεδον καρπὸν Δηοῦς θερίσασθαι,
ἢν ἐξῇ ζῆν ἀργοῖς ὑμῖν τούτων πάντων ἀμελοῦσιν;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Λῆρον ληρεῖς. Ταῦτα γὰρ ἡμῖν πάνθ' ὅσα νυνὶ κατέλεξας
οἱ θεράποντες μοχθήσουσιν.

ΠΕΝΙΑ.

Πόθεν οὖν ἕξεις θεράποντας;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὠνησόμεθ' ἀργυρίου δήπου.

ΠΕΝΙΑ.

Τίς δ' ἔσται πρῶτον ὁ πωλῶν,
520 ὅταν ἀργύριον κἀκεῖνος ἔχῃ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Κερδαίνειν βουλόμενός τις
ἔμπορος ἥκων ἐκ Θετταλίας παρὰ πλείστων ἀνδραποδιστῶν.

ΠΕΝΙΑ.

Ἀλλ' οὐδ' ἔσται πρῶτον ἁπάντων οὐδεὶς οὐδ' ἀνδραποδιστὴς
κατὰ τὸν λόγον ὃν σὺ λέγεις δήπου. Τίς γὰρ πλουτῶν ἐθελήσει
κινδυνεύων περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αὑτοῦ τοῦτο ποιῆσαι; [θεῖν
525 ὥστ' αὐτὸς ἀροῦν ἐπαναγκασθεὶς καὶ σκάπτειν τἄλλα τε μοχ-
ὀδυνηρότερον τρίψεις βίοτον πολὺ τοῦ νῦν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐς κεφαλὴν σοί.

ΠΕΝΙΑ.

Ἔτι δ' οὐχ ἕξεις οὔτ' ἐν κλίνῃ καταδαρθεῖν· οὐ γὰρ ἔσονται·
οὔτ' ἐν δάπισιν· τίς γὰρ ὑφαίνειν ἐθελήσει χρυσίου ὄντος;
οὔτε μύροισιν μυρίσαι στακτοῖς, ὁπόταν νύμφην ἀγάγησθον·
530 οὔθ' ἱματίων βαπτῶν δαπάναις κοσμῆσαι ποικιλομόρφων.
Καίτοι τί πλέον πλουτεῖν ἔσται τούτων πάντων ἀποροῦντα;
Παρ' ἐμοῦ δ' ἔστιν ταῦτ' εὔπορα πάνθ' ὑμῖν ὧν δεῖσθον· ἐγὼ γὰρ
τὸν χειροτέχνην ὥσπερ δέσποιν' ἐπαναγκάζουσα κάθημαι
διὰ τὴν χρείαν καὶ τὴν πενίαν ζητεῖν ὁπόθεν βίον ἕξει.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

535 Σὺ γὰρ ἂν πορίσαι τί δύναι' ἀγαθὸν, πλὴν φῴδων ἐκ βαλανείου
καὶ παιδαρίων ὑποπεινώντων καὶ γραϊδίων κολοσυρτόν;
φθειρῶν τ' ἀριθμὸν καὶ κωνώπων καὶ ψυλλῶν οὐδὲ λέγω σοι
ὑπὸ τοῦ πλήθους, αἳ βομβοῦσαι περὶ τὴν κεφαλὴν ἀνιῶσιν,
ἐπεγείρουσαι καὶ φράζουσαι, πεινήσεις, ἀλλ' ἐπανίστω.
540 Πρὸς δέ γε τούτοις ἀνθ' ἱματίου μὲν ἔχειν ῥάκος· ἀντὶ δὲ κλίνης
στιβάδα σχοίνων κόρεων μεστὴν, ἣ τοὺς εὕδοντας ἐγείρει·
καὶ φορμὸν ἔχειν ἀντὶ τάπητος σαπρόν· ἀντὶ δὲ προσκεφαλαίου,
λίθον εὐμεγέθη πρὸς τῇ κεφαλῇ· σιτεῖσθαι δ' ἀντὶ μὲν ἄρτων
μαλάχης πτόρθους, ἀντὶ δὲ μάζης φυλλεῖ' ἰσχνῶν ῥαφανίδων,
545 ἀντὶ δὲ θράνου στάμνου κεφαλὴν κατεαγότος, ἀντὶ δὲ μάκτρας
φιδάκνης πλευρὰν ἐρρωγυῖαν καὶ ταύτην. Ἆρά γε πολλῶν
ἀγαθῶν πᾶσιν τοῖς ἀνθρώποις ἀποφαίνω σ' αἴτιον οὖσαν;

estis, ut insaniretis, duo vetuli, in delirando et allucinando socii, si hoc fiat quod vos cupitis, nego id vobis profuturum esse. Si enim Plutus de integro cernat, distribuatque æqualiter sese, nec artem ullam, nec scientiam quisquam hominum colet. Ambabus autem istis per vos sublatis, quis volet ferrum cudere, aut naves compingere, aut vestes consuere, aut rotas facere, aut coria secare, aut lateres coquere, aut vestimenta polire, aut coria macerare, aut, aratris proscisso terræ solo, Cereris fruges metere, si otiosis vivere licebit vobis, ista omnia neglegentibus?

CHREMYLUS.

Nugaris. Nam ista omnia nobis, quæcunque modo enumerasti, famuli perficient.

PAUPERTAS.

Unde igitur habebis famulos?

CHREMYLUS.

Ememus scilicet pecunia.

PAUPERTAS.

At primo quis erit, qui vendat, quando pecuniam et ille habebit?

CHREMYLUS.

Lucri cupidus mercator quispiam e Thessalia veniens, a plurimis plagiariis.

PAUPERTAS.

At primo nec plagiarius erit ullus, juxta illam nempe quam dicis rationem. Quis enim dives volet istuc faciens discrimen adire vitæ? Itaque ipse arare coactus et fodere et alia opera facere, multo ærumnosius teres ætatem, quam nunc.

CHREMYLUS.

In caput tuum vertat!

PAUPERTAS.

Præterea non poteris aut in sponda dormire; non enim erit: aut in tapetibus; quis enim texere volet, cui aurum suppetat? neque unguentis inungere poteritis sponsam, quando eam ducetis domum, nec eam ornare sumtuosis vestibus ostro perfusis et acu pictis. Atqui ditescere quid proderit istis omnibus egentes? apud me autem ea omnia in promtu sunt, quibus indigetis. Ego enim tanquam domina adsideo, cogens opificem, ut propter egestatem et penuriam quærat, unde victum habeat.

CHREMYLUS.

Tune vero præbere quicquam boni possis, præter pustulas e balneo, et puerulorum esurientium anicularumque turbas? pediculorum vero numerum et culicum et pulicum nec dixerim tibi præ multitudine: qui molesto circa caput stridore expergefaciunt, canentes, *Esuries, sed surge.* Præterea ut habeant pro veste pannos, pro lecto stramentum e juncis, culicibus plenum, quod dormientes excitat: et stoream ut habeant pro tapete putridam, pro pulvino lapidem prægrandem sub capite: et ut pro pane comedant malvæ germina; pro pulte folia exilium raphanorum: utque habeant pro scamno fracti urcei operculum, et pro mactra dolioli latus, idque etiam rimosum. Numquid multorum bonorum te omnibus hominibus ostendo esse causam?

ΠΕΝΙΑ.

Σὺ μὲν οὐ τὸν ἐμὸν βίον εἴρηκας, τὸν τῶν πτωχῶν δ' ὑπεκρούσω.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐκοῦν δήπου τῆς πτωχείας πενίαν φαμὲν εἶναι ἀδελφήν.

ΠΕΝΙΑ.

550 Ὑμεῖς γ' οἵπερ καὶ Θρασυβούλῳ Διονύσιον εἶναι ὅμοιον.
Ἀλλ' οὐχ οὑμὸς τοῦτο πέπονθεν βίος οὐ μὰ Δί', οὐδέ γε μέλλει.
Πτωχοῦ μὲν γὰρ βίος, ὃν σὺ λέγεις, ζῆν ἐστιν μηδὲν ἔχοντα·
τοῦ δὲ πένητος ζῆν φειδόμενον καὶ τοῖς ἔργοις προσέχοντα,
περιγίγνεσθαι δ' αὐτῷ μηδὲν, μὴ μέντοι μηδ' ἐπιλείπειν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

555 Ὡς μακαρίτην, ὦ Δάματερ, τὸν βίον αὐτοῦ κατέλεξας,
εἰ φεισάμενος καὶ μοχθήσας καταλείψει μηδὲ ταφῆναι.

ΠΕΝΙΑ.

Σκώπτειν πειρᾷ καὶ κωμῳδεῖν τοῦ σπουδάζειν ἀμελήσας,
οὐ γιγνώσκων ὅτι τοῦ Πλούτου παρέχω βελτίονας ἄνδρας
καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἰδέαν. Παρὰ τῷ μὲν γὰρ ποδαγρῶντες
560 καὶ γαστρώδεις καὶ παχύκνημοι καὶ πίονές εἰσιν ἀσελγῶς,
παρ' ἐμοὶ δ' ἰσχνοὶ καὶ σφηκώδεις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιαροί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀπὸ τοῦ λιμοῦ γὰρ ἴσως αὐτοῖς τὸ σφηκῶδες σὺ πορίζεις.

ΠΕΝΙΑ.

Περὶ σωφροσύνης ἤδη τοίνυν περανῶ σφῷν κἀναδιδάξω
ὅτι κοσμιότης οἰκεῖ μετ' ἐμοῦ, τοῦ Πλούτου δ' ἐστὶν ὑβρίζειν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

565 Πάνυ γοῦν κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν.

[ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Νὴ τὸν Δί' εἰ δεῖ λαθεῖν αὐτὸν, πῶς οὐχὶ κόσμιόν ἐστιν;]

ΠΕΝΙΑ.

Σκέψαι τοίνυν ἐν ταῖς πόλεσιν τοὺς ῥήτορας, ὡς ὁπόταν μὲν
ὦσι πένητες, περὶ τὸν δῆμον καὶ τὴν πόλιν εἰσὶ δίκαιοι,
πλουτήσαντες δ' ἀπὸ τῶν κοινῶν παραχρῆμ' ἄδικοι γεγένηνται,
570 ἐπιβουλεύουσί τε τῷ πλήθει καὶ τῷ δήμῳ πολεμοῦσιν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὐ ψεύδει τούτων γ' οὐδὲν, καίπερ σφόδρα βάσκανος οὖσα.
Ἀτὰρ οὐχ ἧττόν γ' οὐδὲν κλαύσει, μηδὲν ταύτῃ γε κομήσῃς,
ὁτιὴ ζητεῖς τοῦτ' ἀναπείθειν ἡμᾶς, ὡς ἔστιν ἀμείνων
πενία πλούτου.

ΠΕΝΙΑ.

Καὶ σύ γ' ἐλέγξαι μ' οὔπω δύνασαι περὶ τούτου,
575 ἀλλὰ φλυαρεῖς καὶ πτερυγίζεις.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ πῶς φεύγουσί σ' ἅπαντες;

ΠΕΝΙΑ.

Ὅτι βελτίους αὐτοὺς ποιῶ. Σκέψασθαι δ' ἔστι μάλιστα [τα
ἀπὸ τῶν παίδων· τοὺς γὰρ πατέρας φεύγουσι, φρονοῦντας ἄρισ-
αὐτοῖς. Οὕτω διαγιγνώσκειν χαλεπὸν πρᾶγμ' ἐστὶ δίκαιον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὸν Δία φήσεις ἆρ' οὐκ ὀρθῶς διαγιγνώσκειν τὸ κράτιστον·
580 κἀκεῖνος γὰρ τὸν πλοῦτον ἔχει.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Ταύτην δ' ἡμῖν ἀποπέμπει.

ΠΕΝΙΑ.

Ἀλλ' ὦ Κρονικαῖς λήμαις ὄντως λημῶντες τὰς φρένας ἄμφω,

PAUPERTAS.

Tu quidem meam vitam non memorasti : illam autem mendicorum exagitasti.

CHREMYLUS.

Atqui mendicitatis paupertatem dicimus esse sororem.

PAUPERTAS.

Vos quidem, qui etiam Thrasybulo Dionysium similem esse dicitis. Verum mea vita nihil tale experta est; nihil hercle, neque experietur. Mendici enim vita, quam tu dicis, est, vivere nihil habentem : pauperis autem, vivere parce, laboribus addictum; nihil quidem ei superesse, verum etiam nihil deesse.

CHREMYLUS.

Pro Ceres! quam beatæ memoriæ vitam ejus narras! si parcendo et laborando tantum non relinquat, unde sepeliri possit.

PAUPERTAS.

Deridere incipis et cavillari, posthabitis seriis, ignorans me homines meliores reddere, quam Plutus, et ingenio et specie. Nam apud hunc podagrosi, ventriosi, et crassi suras, pinguesque sunt supra modum : apud me autem tenues et graciles, hostibusque formidabiles.

CHREMYLUS.

Forsan enim a fame hanc ipsis gracilitatem præstas.

PAUPERTAS.

De temperantia jam disseram vobis, et demonstrabo mecum esse modestiam, Pluti autem esse, injurias inferre.

CHREMYLUS.

Sane itaque furari modestum est, et parietes perfodere.

BLEPSIDEMUS.

Ita hercle : si quidem latere hæc facientem oportet, quidni modestum est?]

PAUPERTAS.

Adspice modo oratores in urbibus, ut se, quamdiu sunt pauperes, populo et reipublicæ justos præstant, at e publicis pecuniis ditati, mox injusti fiunt, et insidiantur plebi, popularisque status fiunt hostes.

CHREMYLUS.

At non mentiris horum quicquam, licet valde sis maledica. Verumtamen nihilominus plorabis, neu propterea superbias, quoniam studes nobis persuadere meliorem esse paupertatem divitiis.

PAUPERTAS.

Tu vero refutare me nondum potes in ista re, sed nugaris, et frustra strepis.

CHREMYLUS.

Qui fit ergo, ut te omnes fugitent?

PAUPERTAS.

Quia meliores eos reddo. Contemplari licet hoc maxume in pueris : etenim illi patres fugitant, qui bene cupiunt ipsis : adeo difficile est dignoscere id quod justum est.

CHREMYLUS.

Dices itaque Jovem non satis dignoscere quod sit optumum : nam et ille divitias habet.

BLEPSIDEMUS.

Hanc autem ad nos ablegat.

PAUPERTAS.

At o qui mentem lippientem habetis Saturniis

ὁ Ζεὺς δήπου πένεται, καὶ τοῦτ' ἤδη φανερῶς σε διδάξω.
Εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα,
ἵνα τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἀεὶ δι' ἔτους πέμπτου ξυναγείρει,
586 ἀνεκήρυττεν τῶν ἀσκητῶν τοὺς νικῶντας στεφανώσας
κοτινῷ στεφάνῳ; καίτοι χρυσῷ μᾶλλον ἐχρῆν, εἴπερ ἐπλούτει.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐκοῦν τούτῳ δήπου δηλοῖ τιμῶν τὸν πλοῦτον ἐκεῖνος.
Φειδόμενος γὰρ καὶ βουλόμενος τούτου μηδὲν δαπανᾶσθαι,
λήροις ἀναδῶν τοὺς νικῶντας τὸν πλοῦτον ἐᾷ παρ' ἑαυτῷ.

ΠΕΝΙΑ.

590 Πολὺ τῆς πενίας πρᾶγμ' αἴσχιον ζητεῖς αὐτῷ περιάψαι,
εἰ πλούσιος ὢν ἀνελεύθερός ἐσθ' οὑτωσὶ καὶ φιλοκερδής.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλὰ σέ γ' ὁ Ζεὺς ἐξολέσειεν κοτινῷ στεφάνῳ στεφανώσας.

ΠΕΝΙΑ.

Τὸ γὰρ ἀντιλέγειν τολμᾶν ὑμᾶς ὡς οὐ πάντ' ἔστ' ἀγάθ' ὑμῖν
διὰ τὴν Πενίαν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Παρὰ τῆς Ἑκάτης ἔξεστιν τοῦτο πυθέσθαι,
595 εἴτε τὸ πλουτεῖν εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον· φησὶ γὰρ αὕτη [πειν,
τοὺς μὲν ἔχοντας καὶ πλουτοῦντας δεῖπνον κατὰ μῆν' ἀποπέμ-
τοὺς δὲ πένητας τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζειν πρὶν καταθεῖναι.
Ἀλλὰ φθείρου καὶ μὴ γρύξῃς
ἔτι μηδ' ὁτιοῦν.
600 Οὐ γὰρ πείσεις, οὐδ' ἢν πείσῃς.

ΠΕΝΙΑ.

Ὦ πόλις Ἄργους, κλύεθ' οἷα λέγει.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Παύσωνα κάλει τὸν ξύσσιτον.

ΠΕΝΙΑ.

Τί πάθω τλήμων;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔρρ' ἐς κόρακας θᾶττον ἀφ' ἡμῶν.

ΠΕΝΙΑ.

605 Εἶμι δὲ ποῖ γῆς;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐς τὸν κύφων'· ἀλλ' οὐ μέλλειν
χρή σ', ἀλλ' ἀνύειν.

ΠΕΝΙΑ.

Ἦ μὴν ὑμεῖς γ' ἔτι μ' ἐνταυθὶ
μεταπέμψεσθον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

610 Τότε νοστήσεις· νῦν δὲ φθείρου.
Κρεῖττον γάρ μοι πλουτεῖν ἐστίν,
σὲ δ' ἐᾶν κλάειν μακρὰ τὴν κεφαλήν.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Νὴ Δί' ἔγωγ' οὖν ἐθέλω πλουτῶν
εὐωχεῖσθαι μετὰ τῶν παίδων
615 τῆς τε γυναικός, καὶ λουσάμενος
λιπαρὸς χωρῶν ἐκ βαλανείου
τῶν χειροτεχνῶν
καὶ τῆς Πενίας καταπαρδεῖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Αὕτη μὲν ἡμῖν ἡπίτριπτος οἴχεται.

gramiis, Jupiter inops est utique; idque jam clare te docebo. Si enim dives esset, quomodo instituens ipse Olympiacum certamen, ubi Græcos universos quinto quoque anno congregat, proclamaret victores athletas, coronatos oleastri ramo? atqui auro potius oportebat, si esset dives.

CHREMYLUS.

Hoc ipso ergo ostendit ille, se magni facere divitias. Dum enim parcit et nihil earum volt erogari, dumque rebus nihili victores coronat, divitias sibi servat.

PAUPERTAS.

Rem ei multo turpiorem, quam est inopia, studes adfingere, si, dives quum sit, adeo est sordidus et lucri cupidus.

CHREMYLUS.

Sed te Jupiter perdat oleastro prius redimitam.

PAUPERTAS.

Vosne mihi ausos contradicere, quasi non omnia vobis bona eveniant propter paupertatem!

CHREMYLUS.

Ex Hecata hoc quærere licet, an ditescere, an vero esurire sit melius. Dicit enim eos, qui abundant opibus, cœnam sibi singulis mensibus adpositum venire, eam vero pauperes homines rapere, priusquam apposita sit. Sed perieris, et ne mutias quicquam amplius. Non enim persuadebis, tametsi persuadeas.

PAUPERTAS.

O cives Argivi, audite qualia dicat.

CHREMYLUS.

Pausonem invoca commensalem tuum.

PAUPERTAS.

Quid agam misera?

CHREMYLUS.

In maxumam malam crucem abi ocius a nobis.

PAUPERTAS.

Quorsum autem eam?

CHREMYLUS.

In nervum ito : ne cessa, sed propera.

PAUPERTAS.

Atqui vos me aliquando huc arcessetis.

CHREMYLUS.

Tum redibis : nunc vero te aufer. Melius est enim ut ego ditescam : tuo autem capiti male sit.

BLEPSIDEMUS.

Equidem hercle volo dives factus convivari cum liberis meis et uxore; et lotus atque nitidus procedens e balneo, opificibus et Paupertati oppedere.

CHREMYLUS.

Nobis quidem abiit perdita ista : ego vero et tu

620 Ἐγὼ δὲ καὶ σύ γ' ὡς τάχιστα τὸν θεὸν
ἐγκατακλινοῦντ' ἄγωμεν εἰς Ἀσκληπιοῦ.

ΒΛΕΨΙΔΗΜΟΣ.

Καὶ μὴ διατρίβωμέν γε, μὴ πάλιν τις αὖ
ἐλθὼν διακωλύσῃ τι τῶν προὔργου ποιεῖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Παῖ Καρίων, τὰ στρώματ' ἐκφέρειν σ' ἐχρῆν,
625 αὐτόν τ' ἄγειν τὸν Πλοῦτον, ὡς νομίζεται,
καὶ τἄλλ' ὅσ' ἐστὶν ἔνδον ηὐτρεπισμένα.

(ΧΟΡΟΥ.)

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὦ πλεῖστα Θησείοις μεμυστιλημένοι
γέροντες ἄνδρες ἐπ' ὀλιγίστοις ἀλφίτοις,
ὡς εὐτυχεῖθ', ὡς μακαρίως πεπράγατε,
630 ἄλλοι θ' ὅσοις μέτεστι τοῦ χρηστοῦ τρόπου.

ΧΟΡΟΣ.

Τί δ' ἔστιν ὦ βέλτιστε τῶν σαυτοῦ φίλων;
φαίνει γὰρ ἥκειν ἄγγελος χρηστοῦ τινος.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὁ δεσπότης πέπραγεν εὐτυχέστατα,
μᾶλλον δ' ὁ Πλοῦτος αὐτός· ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ
635 ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας,
Ἀσκληπιοῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχών.

ΧΟΡΟΣ.

Λέγεις μοι χαράν, λέγεις μοι βοάν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Πάρεστι χαίρειν, ἤν τε βούλησθ' ἤν τε μή.

ΧΟΡΟΣ.

Ἀναβοάσομαι τὸν εὔπαιδα καὶ
640 μέγα βροτοῖσι φέγγος Ἀσκληπιόν.

ΓΥΝΗ.

Τίς ἡ βοή ποτ' ἐστίν; ἆρ' ἀγγέλλεται
χρηστόν τι; τοῦτο γὰρ ποθοῦσ' ἐγὼ πάλαι
ἔνδον κάθημαι περιμένουσα τουτονί.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ταχέως ταχέως φέρ' οἶνον, ὦ δέσποιν', ἵνα
645 καὐτὴ πίῃς· φιλεῖς δὲ δρῶσ' αὐτὸ σφόδρα·
ὡς ἀγαθὰ συλλήβδην ἅπαντά σοι φέρω.

ΓΥΝΗ.

Καὶ ποῦ 'στιν;

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἐν τοῖς λεγομένοις εἴσει τάχα.

ΓΥΝΗ.

Πέραινε τοίνυν ὅ τι λέγεις ἀνύσας ποτέ.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἄκουε τοίνυν, ὡς ἐγὼ τὰ πράγματα
650 ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν σοι πάντ' ἐρῶ.

ΓΥΝΗ.

Μὴ δῆτ' ἔμοιγ' ἐς τὴν κεφαλήν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μὴ τἀγαθὰ
ἃ νῦν γεγένηται;

ΓΥΝΗ.

Μὴ μὲν οὖν τὰ πράγματα.

---

deum quam citissume ducamus in Æsculapi fanum, ut illic incubet.

BLEPSIDEMUS.

Ne vero cessemus, ne rursus aliquis accedens impedimento sit, quo minus faciamus, quod ad rem pertineat.

CHREMYLUS.

Heus Cario famule, stragula efferre oportet, ipsumque deum ducere, ut moris est, ceteraque simul, quæ intus parata sunt.

(CHORI partes.)

CARIO.

O qui sæpe Theseis tenuiter epulati estis, senes, pane admodum modico, quam nunc estis fortunati, quam beata est sors vestra, ceterorumque omnium, qui probis sunt moribus!

CHORUS.

Quid est, optume tuorum sodalium? videris enim advenire nuntius alicujus boni.

CARIO.

Herus meus factus est fortunatissumus, vel potius ipse Plutus: nam ex cœco factus est oculatissumus, habetque nitentes pupillas, Æsculapio usus medico propitio.

CHORUS.

Nuntias mihi quod gaudeam, nuntias mihi quod exclamem.

CARIO.

Licet jam lætari, velitis nolitis.

CHORUS.

Alta voce laudabo optumi patris filium, et ingens illud mortalibus jubar, Æsculapium.

MULIER.

Quisnam iste clamor est? nuntiaturne aliquid boni? hoc enim cupiens ego dudum intus desideo, hunc opperiens.

CARIO.

Cito, cito affer vinum, hera, ut et ipsa bibas: lubens enim oppido hoc facis. Nam omnia bona uno quasi fasce comprehensa tibi fero.

MULIER.

Ubi ergo sunt?

CARIO.

Ex illis quæ dicam cognosces illico.

MULIER.

Age igitur expedi quidquid dicis tandem.

CARIO.

Ausculta igitur: nam ego rem omnem a calce usque in caput tibi demensam dabo.

MULIER.

Ne quæso in caput mihi.

CARIO.

Annon bona ea, quæ modo evenerunt?

MULIER.

Non res ipsas inquam.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς γὰρ τάχιστ' ἀφικόμεθα πρὸς τὸν θεὸν
ἄγοντες ἄνδρα τότε μὲν ἀθλιώτατον,
655 νῦν δ' εἴ τιν' ἄλλον μακάριον κεὐδαίμονα,
πρῶτον μὲν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἤγομεν,
ἔπειτ' ἐλοῦμεν.

ΓΥΝΗ.

Νὴ Δί' εὐδαίμων ἄρ' ἦν
ἀνὴρ γέρων ψυχρᾷ θαλάττῃ λούμενος.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔπειτα πρὸς τὸ τέμενος ἦμεν τοῦ θεοῦ.
660 Ἐπεὶ δὲ βωμῷ πόπανα καὶ προθύματα
καθωσιώθη, πέλανος Ἡφαίστου φλογὶ,
κατεκλίναμεν τὸν Πλοῦτον, ὥσπερ εἰκὸς ἦν·
ἡμῶν δ' ἕκαστος στιβάδα παρεκαττύετο.

ΓΥΝΗ.

Ἦσαν δέ τινες κἄλλοι δεόμενοι τοῦ θεοῦ;

ΚΑΡΙΩΝ.

665 Εἷς μέν γε Νεοκλείδης, ὅς ἐστι μὲν τυφλὸς,
κλέπτων δὲ τοὺς βλέποντας ὑπερηκόντικεν·
ἕτεροί τε πολλοὶ παντοδαπὰ νοσήματα
ἔχοντες· ὡς δὲ τοὺς λύχνους ἀποσβέσας
ἡμῖν παρήγγειλεν καθεύδειν τοῦ θεοῦ
670 ὁ πρόπολος, εἰπὼν, ἤν τις αἴσθηται ψόφου,
σιγᾶν, ἅπαντες κοσμίως κατεκείμεθα.
Κἀγὼ καθεύδειν οὐκ ἐδυνάμην, ἀλλά με
ἀθάρης χύτρα τις ἐξέπληττε κειμένη
ὀλίγον ἄπωθεν τῆς κεφαλῆς του γρᾳδίου,
675 ἐφ' ἣν ἐπεθύμουν δαιμονίως ἐφερπύσαι.
Ἔπειτ' ἀναβλέψας ὁρῶ τὸν ἱερέα
τοὺς φθοῖς ἀφαρπάζοντα καὶ τὰς ἰσχάδας
ἀπὸ τῆς τραπέζης τῆς ἱερᾶς. Μετὰ τοῦτο δὲ
περιῆλθε τοὺς βωμοὺς ἅπαντας ἐν κύκλῳ,
680 εἴ που πόπανον εἴη τι καταλελειμμένον·
ἔπειτα ταῦθ' ἥγιζεν εἰς σάκταν τινά.
Κἀγὼ νομίσας πολλὴν ὁσίαν τοῦ πράγματος
ἐπὶ τὴν χύτραν τὴν τῆς ἀθάρης ἀνίσταμαι.

ΓΥΝΗ.

Ταλάντατ' ἀνδρῶν, οὐκ ἐδεδοίκεις τὸν θεόν;

ΚΑΡΙΩΝ.

685 Νὴ τοὺς θεοὺς ἔγωγε μὴ φθάσειέ με
ἐπὶ τὴν χύτραν ἐλθὼν ἔχων τὰ στέμματα·
ὁ γὰρ ἱερεὺς αὐτοῦ με προὐδιδάξατο.
Τὸ γρᾴδιον δ' ὡς ᾐσθάνετό μου τὸν ψόφον,
τὴν χεῖρ' ὑφῄρει· κᾆτα συρίξας ἐγὼ
690 ὀδὰξ ἐλαβόμην, ὡς παρείας ὢν ὄφις.
Ἡ δ' εὐθέως τὴν χεῖρα πάλιν ἀνέσπασε,
κατέκειτο δ' αὑτὴν ἐντυλίξασ' ἡσυχῇ,
ὑπὸ τοῦ δέους βδέουσα δριμύτερον γαλῆς.
Κἀγὼ τότ' ἤδη τῆς ἀθάρης πολλὴν ἔφλων·
695 ἔπειτ' ἐπειδὴ μεστὸς ἦν, ἀνεπαυόμην.

ΓΥΝΗ.

Ὁ δὲ θεὸς ὑμῖν οὐ προσῄειν;

CARIO.

Etenim quum extemplo pervenimus ad deum, virum ducentes tunc quidem miserrumum, at nunc felicem ac beatum, si quisquam alius, primum quidem ipsum ad mare deduximus, deinde abluimus.

MULIER.

Edepol næ ille beatus erat: homo senex, frigido lotus mari.

CARIO.

Deinde ad delubrum dei concessimus. Postquam autem in ara placentæ et liba consecrata fuere flamma Vulcani, reclinavimus Plutum, uti par erat: nostrum autem unusquisque torum sibi consarcinavit.

MULIER.

Aderantne alii etiam, opem dei desiderantes?

CARIO.

Unus quidem Neoclides, qui cœcus quidem est, at furando facile videntes superat, aliique multi omnis generis morbis impliciti. Postquam autem lucernis exstinctis nos jussit dormire dei minister, edixitque, ut, si quis sonitum sentiret, taceret, omnes placide decubuimus. Ego autem dormire non poteram, sed me pultis olla quædam percellebat, posita non procul a capite aniculæ cujusdam, ad quam misere cupiebam adrepere. Deinde suspiciens video sacerdotem liba rapere et caricas de sacra mensa. Postilla circumibat aras omnes ordine, sicubi aliquod panificium esset relictum: deinde hæc sacro ritu condebat in sacculum aliquem. Ego autem existumans jam omnino fas esse talia facere, ad ollam illam pultis erigor.

MULIER.

Scelestissume hominum! non verebaris deum?

CARIO.

Immo equidem hercle, ne prius ad ollam accederet cum suis corollis: nam sacerdos ejus mihi documento fuerat. Anicula vero, quum jam strepitum meum sentiret, manum in eo erat ut removeret: tum ego, sibilo edito, mordicus ollam adripui, non secus ac si pareas anguis fuissem: illa vero extemplo manum retraxit, jacuitque quiete, stragulis involuta, præ metu visiens acerbius mustela. At ego tunc bonam partem pultis absorbui: post impletus requievi.

MULIER.

Deus vero ad vos non accedebat?

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὐδέπω.
Μετὰ τοῦτο δ' ἤδη καὶ γέλοιον δῆτά τι
ἐποίησα· προσιόντος γὰρ αὐτοῦ μέγα πάνυ
ἀπέπαρδον· ἡ γαστὴρ γὰρ ἐπεφύσητό μου.

ΓΥΝΗ.

700 Ἦ πού σε διὰ τοῦτ' εὐθὺς ἐβδελύττετο.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὒχ, ἀλλ' Ἰασὼ μέν τις ἀκολουθοῦσ' ἅμα
ὑπηρυθρίασε χἠ Πανάκει' ἀπεστράφη
τὴν ῥῖν' ἐπιλαβοῦσ'· οὐ λιβανωτὸν γὰρ βδέω.

ΓΥΝΗ.

Αὐτὸς δ' ἐκεῖνος;

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὐ μὰ Δί' οὐδ' ἐφρόντισεν.

ΓΥΝΗ.

705 Λέγεις ἄγροικον ἄρα σύ γ' εἶναι τὸν θεόν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἀλλὰ σκατοφάγον.

ΓΥΝΗ.

Αἶ τάλαν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μετὰ ταῦτ' ἐγὼ μὲν εὐθὺς ἐνεκαλυψάμην
δείσας, ἐκεῖνος δ' ἐν κύκλῳ τὰ νοσήματα
σκοπῶν περιῄει πάντα κοσμίως πάνυ.
710 Ἔπειτα παῖς αὐτῷ λίθινον θυείδιον
παρέθηκε καὶ δοίδυκα καὶ κιβώτιον.

ΓΥΝΗ.

Λίθινον;

ΚΑΡΙΩΝ.

Μὰ Δί' οὐ δῆτ', οὐχὶ τό γε κιβώτιον.

ΓΥΝΗ.

Σὺ δὲ πῶς ἑώρας, ὦ κάκιστ' ἀπολούμενε,
ὃς ἐγκεκαλύφθαι φῄς;

ΚΑΡΙΩΝ.

Διὰ τοῦ τριβωνίου·
715 ὀπὰς γὰρ εἶχεν οὐκ ὀλίγας μὰ τὸν Δία.
Πρῶτον δὲ πάντων τῷ Νεοκλείδῃ φάρμακον
καταπλαστὸν ἐνεχείρησε τρίβειν, ἐμβαλὼν
σκορόδων κεφαλὰς τρεῖς Τηνίων. Ἔπειτ' ἔφλα
ἐν τῇ θυείᾳ συμπαραμιγνύων ὀπὸν
720 καὶ σχῖνον· εἶτ' ὄξει διέμενος Σφηττίῳ,
κατέπλασεν αὐτοῦ τὰ βλέφαρ' ἐκστρέψας, ἵνα
ὀδυνῷτο μᾶλλον. Ὁ δὲ κεκραγὼς καὶ βοῶν
ἔφευγ' ἀνᾴξας· ὁ δὲ θεὸς γελάσας ἔφη·
ἐνταῦθα νῦν κάθησο καταπεπλασμένος,
725 ἵν' ὑπομνύμενον παύσω σε τῆς ἐκκλησίας.

ΓΥΝΗ.

Ὡς φιλόπολίς τίς ἐσθ' ὁ δαίμων καὶ σοφός.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μετὰ τοῦτο τῷ Πλούτωνι παρεκαθέζετο,
καὶ πρῶτα μὲν δὴ τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο,
ἔπειτα καθαρὸν ἡμιτύβιον λαβὼν
730 τὰ βλέφαρα περιέψησεν· ἡ Πανάκεια δὲ

CARIO.

Nondum. Posthæc etiam ridiculum quiddam feci : nam accedente ipso vehementer admodum pepedi : nam venter meus inflatus erat.

MULIER.

Mirum ni illi nauseam statim moveris.

CARIO.

Minume : verum Iaso quædam, quæ ipsum sequebatur, erubuit; et Panacea sese avertit, naribus compressis : nam thus ego non pedo.

MULIER.

Ipse autem deus?

CARIO.

Ne id quidem hercle curavit.

MULIER.

Utique inurbanum hunc deum esse dicis.

CARIO.

Neutiquam hercle : sed merdivorum.

MULIER.

Hem scelus!

CARIO.

Post illa me ipse etiam extemplo cooperui timens : ille autem ivit circum circa, morbos inspiciens omnes recte admodum atque ordine : deinde puer ei lapideum mortariolum adposuit, et pistillum, et capsulam.

MULIER.

Lapideam?

CARIO.

Non hercle inquam, non ipsam capsulam.

MULIER.

At vero quo modo videbas, o terveneſice, qui te coopertum fuisse dicis?

CARIO.

Per palliolum : pol enim foramina habebat non pauca. Primo itaque Neoclidi medicamentum ad illinendum cœpit terere, injectis alliorum Teniorum tribus capitibus : deinde contudit illa in mortario, admiscens gummi et scillam : his deinde aceto perfusis Sphettio, oblevit ei palpebras extrorsum versas, ut cruciaretur magis. At ille vociferans atque clamans fugit exsiliens : ipse autem deus ridens dixit : *Hic jam sede perlitus, ut mea opera desinas interesse concioni, possisque eam ejurare.*

MULIER.

Quam amans reipublicæ est ille deus et sapiens!

CARIO.

Posthinc Pluto adsedit; et primo quidem caput attrectavit : deinde puro sudario sumto, palpebras circumabstersit : Panacea vero obvelavit ei caput

κατεπέτασ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν φοινικίδι
καὶ πᾶν τὸ πρόσωπον· εἶθ' ὁ θεὸς ἐπόππυσεν.
Ἐξῃξάτην οὖν δύο δράκοντ' ἐκ τοῦ νεὼ
ὑπερφυεῖς τὸ μέγεθος.

ΓΥΝΗ.

Ὦ φίλοι θεοί.

ΚΑΡΙΩΝ.

735 Τούτω δ' ὑπὸ τὴν φοινικίδ' ὑποδύνθ' ἡσυχῇ
τὰ βλέφαρα περιέλειχον, ὥς γ' ἐμοὐδόκει·
καὶ πρίν σε κοτύλας ἐκπιεῖν οἴνου δέκα,
ὁ Πλοῦτος, ὦ δέσποιν', ἀνεστήκει βλέπων·
ἐγὼ δὲ τὼ χεῖρ' ἀνεκρότησ' ὑφ' ἡδονῆς,
740 τὸν δεσπότην τ' ἤγειρον· ὁ θεὸς δ' εὐθέως
ἠφάνισεν αὑτὸν οἵ τ' ὄφεις ἐς τὸν νεών.
Οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ πῶς δοκεῖς
τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο καὶ τὴν νύχθ' ὅλην
ἐγρηγόρεσαν, ἕως διέλαμψεν ἡμέρα.
745 Ἐγὼ δ' ἐπῄνουν τὸν θεὸν πάνυ σφόδρα,
ὅτι βλέπειν ἐποίησε τὸν Πλοῦτον ταχὺ,
τὸν δὲ Νεοκλείδην μᾶλλον ἐποίησεν τυφλόν.

ΓΥΝΗ.

Ὅσην ἔχεις τὴν δύναμιν, ὦναξ δέσποτα.
Ἀτὰρ φράσον μοι, ποῦ 'σθ' ὁ Πλοῦτος;

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔρχεται.

750 Ἀλλ' ἦν περὶ αὐτὸν ὄχλος ὑπερφυὴς ὅσος.
Οἱ γὰρ δίκαιοι πρότερον ὄντες καὶ βίον
ἔχοντες ὀλίγον αὐτὸν ἠσπάζοντο καὶ
ἐδεξιοῦνθ' ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἡδονῆς·
ὅσοι δ' ἐπλούτουν οὐσίαν τ' εἶχον συχνὴν
755 οὐκ ἐκ δικαίου τὸν βίον κεκτημένοι,
ὀφρῦς συνῆγον ἐσκυθρώπαζόν θ' ἅμα.
Οἱ δ' ἠκολούθουν κατόπιν ἐστεφανωμένοι,
γελῶντες, εὐφημοῦντες· ἐκτυπεῖτο δὲ
ἐμβὰς γερόντων εὐρύθμοις προβήμασιν.
760 Ἀλλ' εἶ' ἁπαξάπαντες ἐξ ἑνὸς λόγου
ὀρχεῖσθε καὶ σκιρτᾶτε καὶ χορεύετε·
οὐδεὶς γὰρ ὑμῖν εἰσιοῦσιν ἀγγελεῖ
ὡς ἄλφιτ' οὐκ ἔνεστιν ἐν τῷ θυλάκῳ.

ΓΥΝΗ.

Νὴ τὴν Ἑκάτην, κἀγὼ δ' ἀναδῆσαι βούλομαι
765 εὐαγγέλιά σε κριβανωτῶν ὁρμαθῷ,
τοιαῦτ' ἀπαγγείλαντα.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μή νυν μέλλ' ἔτι,
ὡς ἄνδρες ἐγγύς εἰσιν ἤδη τῶν θυρῶν.

ΓΥΝΗ.

Φέρε νυν ἰοῦσ' εἴσω κομίσω καταχύσματα
ὥσπερ νεωνήτοισιν ὀφθαλμοῖς ἐγώ.

ΚΑΡΙΩΝ.

770 Ἐγὼ δ' ἀπαντῆσαί γ' ἐκείνοις βούλομαι.

(ΧΟΡΟΥ.)

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Καὶ προσκυνῶ γε πρῶτα μὲν τὸν Ἥλιον,

---

purpureo involucro, et faciem totam : deinde deus sibilavit, atque prosiluerunt illico e delubro serpentes duo immani magnitudine.

MULIER.

Dii boni!

CARIO.

Isti autem tacite purpureum involucrum subeuntes, palpebras circumlambebant, ut mihi quidem videbatur; et priusquam tu heminas vini decem ebiberes, Plutus, hera mea, surrexit videns. Ego autem manibus plausi præ gaudio, herumque excitavi. At deus statim se abscondit ipsique serpentes in delubrum. Qui autem juxta ipsum cubabant, quantopere existumas? Plutum amplexi sunt, et tota nocte vigilarunt, usquedum illuxit. Ego autem laudabam deum maximopere, quod cito Plutum fecisset videntem, Neoclidem vero magis fecisset cœcum.

MULIER.

Quantam habes potentiam, o rex domine! Sed dic mihi, ubi est Plutus?

CARIO.

Venit. Verum circa eum erat immensa hominum turba. Qui enim prius justi fuerant, victumque habuerant modicum, ipsum amplexabantur, salutabantque omnes gaudio perfusi: quicunque autem fuerant divites, opesque multas habuerant, et victum sibi injusta ratione acquisiverant, supercilia contrahebant, voltumque præ se ferebant tetricum. Illi autem pone sequebantur, sertis redimiti, ridentes, bona verba dicentes : personabat autem calceus senum, in numerum compositis gressibus euntium. Sed eia omnes pariter uno ordine saltate, tripudiate, choreas ducite : nemo enim vobis domum ingressis nuntiabit, farinam non inesse in sacco.

MULIER.

Equidem, ita mihi Hecate propitia sit, volo coronare te, ob lætum nuntium, panum clibanitiorum serie, qui talia nuntiaveris.

CARIO.

Ne ergo cunctare amplius : jam enim viri adsunt prope ostium.

MULIER.

Age vero domum ingressa, afferam bellaria, tanquam in recens emtos oculos effundenda.

CARIO.

Ego autem obviam procedere illis volo.

(CHORI partes.)

PLUTUS.

Et quidem primum saluto Solem, deinde almæ

ἔπειτα σεμνῆς Παλλάδος κλεινὸν πέδον,
χώραν τε πᾶσαν Κέκροπος, ἥ μ' ἐδέξατο.
Αἰσχύνομαι δὲ τὰς ἐμαυτοῦ συμφοράς,
775 οἵοις ἄρ' ἀνθρώποις ξυνὼν ἐλάνθανον,
τοὺς ἀξίους δὲ τῆς ἐμῆς ὁμιλίας
ἔφευγον, εἰδὼς οὐδέν· ὢ τλήμων ἐγώ.
Ὡς οὔτ' ἐκεῖν' ἄρ' οὔτε ταῦτ' ὀρθῶς ἔδρων·
ἀλλ' αὐτὰ πάντα πάλιν ἀναστρέψας ἐγὼ
780 δείξω τὸ λοιπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι
ἄκων ἐμαυτὸν τοῖς πονηροῖς ἐνεδίδουν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Βάλλ' ἐς κόρακας· ὡς χαλεπόν εἰσιν οἱ φίλοι
οἱ φαινόμενοι παραχρῆμ' ὅταν πράττῃ τις εὖ.
Νύττουσι γὰρ καὶ φλῶσι τἀντικνήμια,
785 ἐνδεικνύμενος ἕκαστος εὔνοιάν τινα.
Ἐμὲ γὰρ τίς οὐ προσεῖπε; ποῖος οὐχ ὄχλος
περιεστεφάνωσεν ἐν ἀγορᾷ πρεσβυτικός;

ΓΥΝΗ.

Ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετε.
Φέρε νυν, νόμος γάρ ἐστι, τὰ καταχύσματα
790 ταυτὶ καταχέω σου λαβοῦσα.

ΠΛΟΥΤΟΣ.

Μηδαμῶς.
Ἐμοῦ γὰρ εἰσιόντος εἰς τὴν οἰκίαν
πρώτιστα καὶ βλέψαντος οὐδὲν ἐκφέρειν
πρεπῶδές ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰσφέρειν.

ΓΥΝΗ.

Εἶτ' οὐχὶ δέξει δῆτα τὰ καταχύσματα;

ΠΛΟΥΤΟΣ.

795 Ἔνδον γε παρὰ τὴν ἑστίαν, ὥσπερ νόμος·
ἔπειτα καὶ τὸν φόρτον ἐκφύγοιμεν ἄν.
Οὐ γὰρ πρεπῶδές ἐστι τῷ διδασκάλῳ
ἰσχάδια καὶ τρωγάλια τοῖς θεωμένοις
προβαλόντ', ἐπὶ τούτοις εἶτ' ἀναγκάζειν γελᾶν.

ΓΥΝΗ.

800 Εὖ πάνυ λέγεις· ὡς Δεξίνικος οὑτοσὶ
ἀνίσταθ' ὡς ἁρπασόμενος τὰς ἰσχάδας.

(ΧΟΡΟΥ.)

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς ἡδὺ πράττειν, ὦνδρες, ἔστ' εὐδαιμόνως,
καὶ ταῦτα μηδὲν ἐξενεγκόντ' οἴκοθεν.
Ἡμῖν γὰρ ἀγαθῶν σωρὸς ἐς τὴν οἰκίαν
805 ἐπεισπέπαικεν οὐδὲν ἠδικηκόσιν.
[Οὕτω τὸ πλουτεῖν ἐστιν ἡδὺ πρᾶγμα δή.]
Ἡ μὲν σιπύη μεστὴ 'στι λευκῶν ἀλφίτων,
οἱ δ' ἀμφορῆς οἴνου μέλανος ἀνθοσμίου.
Ἅπαντα δ' ἡμῖν ἀργυρίου καὶ χρυσίου
τὰ σκευάρια πλήρη 'στίν, ὥστε θαυμάσαι.
810 Τὸ φρέαρ δ' ἐλαίου μεστόν· αἱ δὲ λήκυθοι
μύρου γέμουσι, τὸ δ' ὑπερῷον ἰσχάδων.
Ὀξὶς δὲ πᾶσα καὶ λοπάδιον καὶ χύτρα
χαλκῆ γέγονε· τοὺς δὲ πινακίσκους τοὺς σαπροὺς
τοὺς ἰχθυηροὺς ἀργυροῦς πάρεσθ' ὁρᾶν.
815 Ὁ δ' ἰπνὸς γέγον' ἡμῖν ἐξαπίνης ἐλεφάντινος.

Palladis inclytum solum, universamque Cecropis regionem, quæ me excepit. Pudet autem me miseriæ meæ. Mene cum istiusmodi hominibus inscium convixisse! illos autem, qui digni erant meo consortio, fugitabam, omnium rerum ignarus, ego miser. Quam male utrumque feci! sed omnibus in contrarium conversis, ostendam deinceps cunctis hominibus, quam invitus me ipsum improbis tradiderim.

CHREMYLUS.

Facesse in malam rem. Quam molesti sunt amici, qui statim apparent protinus, quum quis prospera utitur fortuna! Etenim fodicant, et tibias fricant, declarantes unusquisque benevolentiam quamdam. Nam quis me non salutavit? quænam me in foro non circumdedit senilis turba?

MULIER.

Carissume vir, et tu et tu salvete. Age nunc, moris enim est, bellaria ista sumam et te iis perfundam.

PLUTUS.

Nequaquam. Me enim primum, postquam visum recepi, domum ingrediente, nihil efferre decet, sed potius inferre.

MULIER.

Itane non accipies bellaria hæc?

PLUTUS.

Intus quidem apud focum, uti mos est. Præter ea irrisionem quoque sic vitabimus. Non enim decet poetam caricas et bellaria spectatoribus projicere, et istis eos ad risum compellere.

MULIER.

Recte prorsus autumas. Nam ecce Dexinicus iste jam surrexit, tanquam arrepturus caricas.

(CHORI partes.)

CARIO.

Quam suave est, o viri, rem feliciter gerere, præsertim si nihil domo extuleris. Nobis enim bonorum acervus in domum irruit, sine ullo cujusvis intertrimento. [Adeo suavis res est esse divitem.] Panarium quidem plenum est alba farina; amphoræ autem vino rubro fragranti: argento et auro omnia nobis vasa efferta sunt, adeo ut mirari subeat: puteus oleo plenus: ampullæ unguentis refertæ; cœnaculum caricis. Acetabula omnia, et patellæ, et ollæ æreæ jam sunt: scutellas vero putidas, piscarias illas, argenteas jam videre est: muscipula autem nobis repente facta est eburnea.

Στατῆρσι δ' οἱ θεράποντες ἀρτιάζομεν
χρυσοῖς, ἀποψώμεσθα δ' οὐ λίθοις ἔτι,
ἀλλὰ σκοροδίοις ὑπὸ τρυφῆς ἑκάστοτε.
Καὶ νῦν ὁ δεσπότης μὲν ἔνδον βουθυτεῖ
820 ὗν καὶ τράγον καὶ κριὸν ἐστεφανωμένος,
ἐμὲ δ' ἐξέπεμψεν ὁ καπνός. Οὐχ οἷός τε γὰρ
ἔνδον μένειν ἦν· ἔδακνε γάρ τὰ βλέφαρά μου.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἕπου μετ' ἐμοῦ παιδάριον, ἵνα πρὸς τὸν θεὸν
ἴωμεν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔα, τίς ἔσθ' ὁ προσιὼν οὑτοσί;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

825 Ἀνὴρ πρότερον μὲν ἄθλιος, νῦν δ' εὐτυχής.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Δῆλον ὅτι τῶν χρηστῶν τις, ὡς ἔοικας, εἶ.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Μάλιστ'.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔπειτα τοῦ δέει;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Πρὸς τὸν θεὸν
ἥκω· μεγάλων γάρ μοὐστὶν ἀγαθῶν αἴτιος.
Ἐγὼ γὰρ ἱκανὴν οὐσίαν παρὰ τοῦ πατρὸς
830 λαβὼν ἐπήρκουν τοῖς δεομένοις τῶν φίλων,
εἶναι νομίζων χρήσιμον πρὸς τὸν βίον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἦ πού σε ταχέως ἐπέλιπεν τὰ χρήματα.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Κομιδῆ μὲν οὖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐκοῦν μετὰ ταῦτ' ἦσθ' ἄθλιος.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Κομιδῆ μὲν οὖν. Κἀγὼ μὲν ᾤμην οὓς τέως
835 εὐηργέτησα δεομένους ἕξειν φίλους
ὄντως βεβαίους, εἰ δεηθείην πότε·
οἱ δ' ἐξετρέποντο κοὐκ ἐδόκουν ὁρᾶν μ' ἔτι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ κατεγέλων δ', εὖ οἶδ' ὅτι.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Κομιδῆ μὲν οὖν.
Αὐχμὸς γὰρ ὢν τῶν σκευαρίων μ' ἀπώλεσεν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

840 Ἀλλ' οὐχὶ νῦν.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Ἀνθ' ὧν ἐγὼ πρὸς τὸν θεὸν
προσευξόμενος ἥκω δικαίως ἐνθάδε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὸ τριβώνιον δὲ τί δύναται πρὸς τὸν θεόν,
ὃ φέρει μετὰ σοῦ τὸ παιδάριον τουτί; φράσον.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Καὶ τοῦτ' ἀναθήσων ἔρχομαι πρὸς τὸν θεόν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

845 Μῶν ἐνεμυήθης δῆτ' ἐν αὐτῷ τὰ μεγάλα;

At nos famuli ludimus par impar stateribus aureis, nates autem detergimus, non lapillis amplius, sed alliis, præ luxuria, semper. Et nunc herus quidem meus intus immolat suem et arietem coronatus : me autem exire compulit fumus; nec enim poteram intus manere : nam palpebras mihi mordebat.

JUSTUS.

Sequere me, puer, ut ad deum eamus.

CHREMYLUS.

Eia quis iste est, qui huc accedit?

JUSTUS.

Homo prius quidem miser, nunc autem fortunatus.

CHREMYLUS.

Apparet e numero bonorum te esse.

JUSTUS.

Maxume.

CHREMYLUS.

Quid itaque vis tibi?

JUSTUS.

Ad deum istum venio : nam is mihi magnorum bonorum auctor est. Ego enim quum facultates satis amplas a patre mihi relictas accepissem, subveniebam inopibus amicis, existumans hoc in vita esse utile.

CHREMYLUS.

Mirum, ni te cito defecerit pecunia.

JUSTUS.

Omnino.

CHREMYLUS.

Itaque postea miser eras.

JUSTUS.

Omnino. Et ego quidem arbitrabar, quibus antea benefecissem indigentibus, eos me habiturum amicos vere firmos, siquando egerem : illi autem me aversabantur, et me videre se dissimulabant.

CHREMYLUS.

Etiam deridebant te, sat scio.

JUSTUS.

Omnino. Squalor enim meæ supellectilis me perdidit.

CHREMYLUS.

Sed jam non amplius.

JUSTUS.

Eapropter ad deum merito huc veni, ut eum adorem.

CHREMYLUS.

Sed quid detritum pallium facit ad deum, quod fert puer hic, qui te comitatur? dic mihi.

JUSTUS.

Et hoc dedicaturus ad deum venio.

CHREMYLUS.

Num in hoc pallio initiatus es majoribus mysteriis?

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Οὐκ, ἀλλ' ἐνερρίγων τ' ἔτη τριακαίδεκα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὰ δ' ἐμβάδια;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Καὶ ταῦτα συνεχειμάζετο.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ ταῦτ' ἀναθήσων ἔφερες οὖν;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Νὴ τὸν Δία.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Χαρίεντά γ' ἥκεις δῶρα τῷ θεῷ φέρων.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

850 Οἴμοι κακοδαίμων, ὡς ἀπόλωλα δείλαιος,
καὶ τρὶς κακοδαίμων καὶ τετράκις καὶ πεντάκις
καὶ δωδεκάκις καὶ μυριάκις· ἰοὺ ἰού.
Οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἄπολλον ἀποτρόπαιε καὶ θεοὶ φίλοι,
855 τί ποτ' ἐστὶν ὅ τι πέπονθεν ἄνθρωπος κακόν;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐ γὰρ σχέτλια πέπονθα νυνὶ πράγματα,
ἀπολωλεκὼς ἅπαντα τἀκ τῆς οἰκίας
διὰ τὸν θεὸν τοῦτον, τὸν ἐσόμενον τυφλὸν
πάλιν αὖθις, ἤνπερ μὴ 'λλίπωσιν αἱ δίκαι;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

860 Ἐγὼ σχεδὸν τὸ πρᾶγμα γιγνώσκειν δοκῶ·
προσέρχεται γάρ τις κακῶς πράττων ἀνήρ,
ἔοικε δ' εἶναι τοῦ πονηροῦ κόμματος.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Νὴ Δία, καλῶς τοίνυν ποιῶν ἀπόλλυται.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ποῦ ποῦ 'σθ' ὁ μόνος ἅπαντας ἡμᾶς πλουσίους
865 ὑποσχόμενος οὗτος ποιήσειν εὐθέως,
εἰ πάλιν ἀναβλέψειεν ἐξ ἀρχῆς; ὁ δὲ
πολὺ μᾶλλον ἐνίους ἐστὶν ἐξολωλεκώς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ,

Καὶ τίνα δέδρακε δῆτα τοῦτ';

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἐμὲ τουτονί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἦ τῶν πονηρῶν ἦσθα καὶ τοιχωρύχων;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

870 Μὰ Δί', οὐ μὲν οὖν ἔσθ' ὑγιὲς ὑμῶν οὐδενὸς,
κοὐκ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἔχετέ μου τὰ χρήματα.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς σοβαρὸς, ὦ Δάματερ, εἰσελήλυθεν
ὁ συκοφάντης. Δῆλον ὅτι βουλιμιᾷ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Σὺ μὲν εἰς ἀγορὰν ἰὼν ταχέως οὐκ ἂν φθάνοις;
875 ἐπὶ τοῦ τροχοῦ γὰρ δεῖ σ' ἐκεῖ στρεβλούμενον
εἰπεῖν ἃ πεπανούργηκας.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οἰμώξἄρα σύ.

JUSTUS.

Non : verum in eo alsi annos tredecim.

CHREMYLUS.

Calcei vero?

JUSTUS.

Et isti una hibernum frigus tolerarunt.

CHREMYLUS.

Ergo istos etiam dedicandos attulisti?

JUSTUS.

Ita hercle.

CHREMYLUS.

Lepida sane dona deo ferens venisti.

SYCOPHANTA.

Hei infortunatus ego! quam penitus perii miser! o terque quaterque infortunatus et quinquies, et duodecies, et decies-millies. Iu, iu! ita multiplici obrutus sum infortunio.

CHREMYLUS.

Apollo averrunce et dii servatores! quid est quod huic homini evenit mali?

SYCOPHANTA.

Annon vero intoleranda mihi nunc evenerunt mala? qui amisi omnia, quæ domi habebam, per deum hunc, qui futurus est cœcus de integro, si modo jura non deficiant.

JUSTUS.

Ego propemodum rem cognoscere me arbitror: accedit enim aliquis oppressus calamitate: videtur autem esse homo pravæ notæ.

CHREMYLUS.

Ita hercle. Recte ergo ei fit, quod perit.

SYCOPHANTA.

Ubi, ubi est iste, qui solus nos omnes opulentos extemplo se facturum pollicitus fuerat, si modo visum rursus reciperet? at ille multo potius perdidit nonnullos.

CHREMYLUS.

Et quemnam sic male adfecit?

SYCOPHANTA.

Me ipsum.

CHREMYLUS.

Num unus ex improbis eras et parietum perfossoribus?

SYCOPHANTA.

Nihil hercle sani vobis ambobus inest : nec fieri potest, quin meam habeatis pecuniam.

CARIO.

Pro magna Ceres! quam se ferocem intulit hic sycophanta! apparet eum fame urgeri.

SYCOPHANTA.

Tu quidem mox cito ad forum ibis : ibi enim tormentis cogeris in rota confiteri tua scelera.

CARIO.

At tu ejula.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Νὴ τὸν Δία τὸν σωτῆρα, πολλοῦ γ' ἄξιος
ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν ὁ θεὸς οὗτος, εἰ
τοὺς συκοφάντας ἐξολεῖ κακοὺς κακῶς.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

880 Οἴμοι τάλας· μῶν καὶ σὺ μετέχων καταγελᾷς;
ἐπεὶ πόθεν θοἰμάτιον εἴληφας τοδί;
ἐχθὲς δ' ἔχοντ' εἶδόν σ' ἐγὼ τριβώνιον.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Οὐδὲν προτιμῶ σου. Φορῶ γὰρ πριάμενος
τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδήμου δραχμῆς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

885 Ἀλλ' οὐκ ἔνεστι συκοφάντου δήγματος.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἆρ' οὐχ ὕβρις ταῦτ' ἐστὶ πολλή; σκώπτετον,
ὅ τι δὲ ποιεῖτον ἐνθάδ' οὐκ εἰρήκατον.
Οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ γὰρ ἐνθάδ' ἐστὸν οὐδενί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μὰ τὸν Δί' οὔκουν τῷ γε σῷ, σάφ' ἴσθ' ὅτι.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

890 Ἀπὸ τῶν ἐμῶν γὰρ ναὶ μὰ Δία δειπνήσετον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὡς δὴ 'π' ἀληθείᾳ σὺ μετὰ τοῦ μάρτυρος
διαρραγείης, μηδενός γ' ἐμπλήμενος.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἀρνεῖσθον; ἔνδον ἐστὶν, ὦ μιαρωτάτω,
πολὺ χρῆμα τεμαχῶν καὶ κρεῶν ὠπτημένων.
895 ὑ ὖ ὑ ὖ ὑ ὖ ὑ ὖ ὑ ὖ ὑ ὖ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Κακόδαιμον, ὀσφραίνει τι;

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Τοῦ ψύχους γ' ἴσως,
ἐπεὶ τοιοῦτόν γ' ἀμπέχεται τριβώνιον.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ταῦτ' οὖν ἀνασχέτ' ἐστὶν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ,
τούτους ὑβρίζειν εἰς ἔμ'; οἴμ' ὡς ἄχθομαι
900 ὅτι χρηστὸς ὢν καὶ φιλόπολις πάσχω κακῶς.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σὺ φιλόπολις καὶ χρηστός;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ὡς οὐδείς γ' ἀνήρ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ μὴν ἐπερωτηθεὶς ἀπόκριναί μοι, —

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τὸ τί;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Γεωργὸς εἶ;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Μελαγχολᾶν μ' οὕτως οἴει;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' ἔμπορος;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ναὶ, σκήπτομαί γ', ὅταν τύχω.

JUSTUS.

Ita me Jupiter servator amet, ut magni faciendus est Græcis omnibus deus ille, quod sycophantas perditurus est malos male.

SYCOPHANTA.

Hei miser ego! num tu etiam hujus furti particeps, me derides? nam alioqui unde accepisti vestimentum hocce? heri autem te vidi detrito amictum pallio.

JUSTUS.

Nihil te moror: gesto enim emtum drachma ab Eudemo anulum huncce.

CHREMYLUS.

Sed nullum reperias contra sycophantæ morsum.

SYCOPHANTA.

Quid est, nisi hoc insignis contumelia est? irridetis; at quid hic agatis, nondum dixistis. Etenim nulli bono hic estis.

CHREMYLUS.

Non tuo hercle: scias hoc velim.

SYCOPHANTA.

De meo enim edepol cœnabitis.

CHREMYLUS.

Ut hoc verum est, ita tu cum tuo teste disrumparis, nullo cibo repletus.

SYCOPHANTA.

Negatis? intus est, o impurissumi, magna vis piscium in frusta concisorum, et carnium assarum. Uhu, uhu, uhu, uhu, uhu, uhu.

CHREMYLUS.

Odorarisne aliquid, scelus?

JUSTUS.

Frigus fortasse, quia tam detrito amictus est pallio.

SYCOPHANTA.

Hæccine toleranda sunt, o Jupiter diique ceteri! mene ab istis sic ludibrio haberi! heu, quam crucior, quod vir bonus et patriæ amans hæc mala suffero!

CHREMYLUS.

Tune patriæ amans et vir bonus?

SYCOPHANTA.

Ut nemo alius.

CHREMYLUS.

Atqui responde mihi quod te interrogabo.

SYCOPHANTA.

Quidnam?

CHREMYLUS.

Esne agricola?

SYCOPHANTA.

Tu me adeo insanire putas?

CHREMYLUS.

Sed mercator?

SYCOPHANTA.

Sane eum me esse simulo, siquando usus venit.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

905 Τί δαί; τέχνην τιν' ἔμαθες;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐ μὰ τὸν Δία.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πῶς οὖν διέζης ἢ πόθεν μηδὲν ποιῶν;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τῶν τῆς πόλεώς εἰμ' ἐπιμελητὴς πραγμάτων
καὶ τῶν ἰδίων πάντων.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Σύ; τί μαθών;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Βούλομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πῶς οὖν ἂν εἴης χρηστός, ὦ τοιχωρύχε,
910 εἴ σοι προσῆκον μηδὲν εἶτ' ἀπεχθάνει;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐ γὰρ προσήκει τὴν ἐμαυτοῦ μοι πόλιν
εὐεργετεῖν, ὦ κέπφε, καθ' ὅσον ἂν σθένω;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Εὐεργετεῖν οὖν ἐστι τὸ πολυπραγμονεῖν;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Τὸ μὲν οὖν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις
915 καὶ μὴ 'πιτρέπειν ἐάν τις ἐξαμαρτάνῃ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔκουν δικαστὰς ἐξεπίτηδες ἡ πόλις
ἄρχειν καθίστησιν;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Κατηγορεῖ δὲ τίς;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὁ βουλόμενος.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐκοῦν ἐκεῖνός εἰμ' ἐγώ.
Ὥστ' εἰς ἔμ' ἥκει τῆς πόλεως τὰ πράγματα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

920 Νὴ Δία, πονηρόν τἄρα προστάτην ἔχει.
Ἐκεῖνο δ' οὐ βούλοι' ἄν, ἡσυχίαν ἔχων
ζῆν ἀργός;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἀλλὰ προβατίου βίον λέγεις,
εἰ μὴ φανεῖται διατριβή τις τῷ βίῳ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐδ' ἂν μεταμάθοις;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οὐδ' ἂν εἰ δοίης γέ μοι
925 τὸν Πλοῦτον αὐτὸν καὶ τὸ Βάττου σίλφιον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Κατάθου ταχέως θοἰμάτιον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὗτος, σοὶ λέγει.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔπειθ' ὑπόλυσαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Πάντα ταῦτα σοὶ λέγει.

CHREMYLUS.

Quid ergo? num artem aliquam addidicisti?

SYCOPHANTA.

Non hercle.

CHREMYLUS.

Quomodo igitur victitabas, aut unde, quum nihil ageres?

SYCOPHANTA.

Publica negotia procuro et privata omnia.

CHREMYLUS.

Tune? qua impulsus causa?

SYCOPHANTA.

Sic lubet.

CHREMYLUS.

Quomodo igitur tu sis vir bonus, o parietum perfossor, si in iis, quæ nihil ad te attinent, odium tibi concilias?

SYCOPHANTA.

Itane vero ad me non attinet de mea mihi patria me bene mereri pro meis viribus, o fatue?

CHREMYLUS.

Bene mereri de patria estne aliena curare?

SYCOPHANTA.

Est sane legibus succurrere, quæ positæ fuerint, et non permittere, si quis peccet.

CHREMYLUS.

Annon vero data opera civitas judices constituit, qui his præsint?

SYCOPHANTA.

At quis nomina defert?

CHREMYLUS.

Qui volt.

SYCOPHANTA.

Atqui is ego sum : proinde in me recidunt civitatis negotia.

CHREMYLUS.

Improbum igitur hercle præsidem habet. At nonne malles tranquillitate perfruens in otio vivere?

SYCOPHANTA.

At tu pecudis vitam commemoras, si nullum erit studium, in quo ætatem teras.

CHREMYLUS.

Nec meliora te doceri sineres?

SYCOPHANTA.

Non, si mihi dares Plutum ipsum et Batti silphium.

CHREMYLUS.

Depone ocius vestem.

CARIO.

Heus tu, tibi dicit.

CHREMYLUS.

Deinde calceos exue.

CARIO.

Omnia hæc tibi dicit.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Καὶ μὴν προσελθέτω πρὸς ἔμ' ὑμῶν ἐνθαδὶ
ὁ βουλόμενος.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὐκοῦν ἐκεῖνός εἰμ' ἐγώ.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

930 Οἴμοι τάλας, ἀποδύομαι μεθ' ἡμέραν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Σὺ γὰρ ἀξιοῖς τἀλλότρια πράττων ἐσθίειν.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ὁρᾷς ἃ ποιεῖ; ταῦτ' ἐγὼ μαρτύρομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οἴχεται φεύγων ὃν ἦγες μάρτυρα.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Οἴμοι περιείλημμαι μόνος.

ΚΑΡΙΩΝ.

Νυνὶ βοᾷς;

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

935 Οἴμοι μάλ' αὖθις.

ΚΑΡΙΩΝ.

Δός σύ μοι τὸ τριβώνιον,
ἵν' ἀμφιέσω τὸν συκοφάντην τουτονί.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Μὴ δῆθ'· ἱερὸν γάρ ἐστι τοῦ Πλούτου πάλαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔπειτα ποῦ κάλλιον ἀνατεθήσεται
ἢ περὶ πονηρὸν ἄνδρα καὶ τοιχωρύχον;
940 Πλοῦτον δὲ κοσμεῖν ἱματίοις σεμνοῖς πρέπει.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Τοῖς δ' ἐμβαδίοις τί χρήσεταί τις; εἰπέ μοι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Καὶ ταῦτα πρὸς τὸ μέτωπον αὐτίκα δὴ μάλα
ὥσπερ κοτίνῳ προσπατταλεύσω τουτῳί.

ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ.

Ἄπειμι· γιγνώσκω γὰρ ἥττων ὢν πολὺ
945 ὑμῶν· ἐὰν δὲ σύζυγον λάβω τινὰ
καὶ σύκινον, τοῦτον τὸν ἰσχυρὸν θεὸν
ἐγὼ ποιήσω τήμερον δοῦναι δίκην,
ὁτιὴ καταλύει περιφανῶς εἷς ὢν μόνος
τὴν δημοκρατίαν, οὔτε τὴν βουλὴν πιθὼν
950 τὴν τῶν πολιτῶν οὔτε τὴν ἐκκλησίαν.

ΔΙΚΑΙΟΣ.

Καὶ μὴν ἐπειδὴ τὴν πανοπλίαν τὴν ἐμὴν
ἔχων βαδίζεις, εἰς τὸ βαλανεῖον τρέχε·
ἔπειτ' ἐκεῖ κορυφαῖος ἑστηκὼς θέρου.
Κἀγὼ γὰρ εἶχον τὴν στάσιν ταύτην ποτέ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

955 Ἀλλ' ὁ βαλανεὺς ἕλξει θύραζ' αὐτὸν λαβὼν
τῶν ὀρχιπέδων· ἰδὼν γὰρ αὐτὸν γνώσεται
ὅτι ἔστ' ἐκείνου τοῦ πονηροῦ κόμματος.
Νὼ δ' εἰσίωμεν, ἵνα προσεύξῃ τὸν θεόν.

(ΧΟΡΟΥ.)

ΓΡΑΥΣ.

Ἆρ', ὦ φίλοι γέροντες, ἐπὶ τὴν οἰκίαν

SYCOPHANTA.

Quin age, accedat aliquis vestrûm huc ad me, si quis volt.

CARIO.

Atqui is sum ego.

SYCOPHANTA.

Hei miser! interdiu vestibus spolior.

CARIO.

Tu enim vis, aliena negotia curans, cibum habere.

SYCOPHANTA.

Viden' tu quæ facit? horum te testem voco.

CHREMYLUS.

Sed in pedes se conjecit, quem adduxti testem.

SYCOPHANTA.

Væ mihi? solus ab istis circumclusus sum.

CARIO.

Nunc clamitas?

SYCOPHANTA.

Væ iterum mihi!

CARIO.

Da tu mihi detritum istud pallium, quo amiciam sycophantam huncce.

JUSTUS.

Minume vero: nam Pluto consecratum est dudum.

CARIO.

Ubinam ergo melius dedicabitur, quam si homini nequam et parietum perfossori injiciatur? At Plutum ornari decoris vestimentis par est.

JUSTUS.

Calceis autem istis quid faciemus? dic mihi.

CARIO.

Et istos actutum ad frontem, tanquam ad oleastrum, clavis adfigam huic.

SYCOPHANTA.

Abibo: nam sentio me multo inferiorem esse vobis. Si vero socium mihi adscivero quempiam, tametsi ficulneum, potens iste deus ut mihi pœnas det, faxo hodie; quandoquidem solus et unus tollit manifesto popularem statum, re nec in senatu, nec apud populum deliberata.

JUSTUS.

Tu vero, quoniam armatura mea instructus incedis, age in balneum curre: deinde ibi primam stationem obtinens te calefacias: nam et ego eandem olim tenui.

CHREMYLUS.

Sed balneator protrahet eum foras prehensum testiculis: nam, ubi eum viderit, animadvertet ipsum esse ex sequioris notæ hominibus. At nos ingrediamur, ut adores deum.

(CHORI partes.)

ANUS.

Anne, optumi senes, ad domum novi istius

960 ἀφίγμεθ' ὄντως τοῦ νέου τούτου θεοῦ,
ἢ τῆς ὁδοῦ τὸ παράπαν ἡμαρτήκαμεν;

ΧΟΡΟΣ.

Ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὰς τὰς θύρας ἀφιγμένη,
ὦ μειρακίσκη· πυνθάνει γὰρ ὡρικῶς.

ΓΡΑΥΣ.

Φέρε νυν ἐγὼ τῶν ἔνδοθεν καλέσω τινά.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

965 Μὴ δῆτ'· ἐγὼ γὰρ αὐτὸς ἐξελήλυθα.
Ἀλλ' ὅ τι μάλιστ' ἐλήλυθας λέγειν σ' ἐχρῆν.

ΓΡΑΥΣ.

Πέπονθα δεινὰ καὶ παράνομ', ὦ φίλτατε·
ἀφ' οὗ γὰρ ὁ θεὸς οὗτος ἤρξατο βλέπειν,
ἀβίωτον εἶναί μοι πεποίηκε τὸν βίον.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

970 Τί δ' ἔστιν; ἦ που καὶ σὺ συκοφάντρια
ἐν ταῖς γυναιξὶν ἦσθα;

ΓΡΑΥΣ.

Μὰ Δί' ἐγὼ μὲν οὔ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλ' οὐ λαχοῦσ' ἔπινες ἐν τῷ γράμματι;

ΓΡΑΥΣ.

Σκώπτεις· ἐγὼ δὲ κατακέκνισμαι δειλάκρα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὔκουν ἐρεῖς ἀνύσασα τὸν κνισμὸν τίνα;

ΓΡΑΥΣ.

975 Ἄκουέ νυν. Ἦν μοί τι μειράκιον φίλον,
πενιχρὸν μέν, ἄλλως δ' εὐπρόσωπον καὶ καλὸν
καὶ χρηστόν· εἰ γάρ του δεηθείην ἐγώ,
ἅπαντ' ἐποίει κοσμίως μοι καὶ καλῶς·
ἐγὼ δ' ἐκείνῳ ταὐτὰ πάνθ' ὑπηρέτουν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

980 Τί δ' ἦν ὅ τι σου μάλιστ' ἐδεῖθ' ἑκάστοτε;

ΓΡΑΥΣ.

Οὐ πολλά· καὶ γὰρ ἐκνομίως μ' ᾐσχύνετο.
Ἀλλ' ἀργυρίου δραχμὰς ἂν ᾔτησ' εἴκοσιν
εἰς ἱμάτιον, ὀκτὼ δ' ἂν εἰς ὑποδήματα·
καὶ ταῖς ἀδελφαῖς ἀγοράσαι χιτώνιον
985 ἐκέλευσεν ἄν, τῇ μητρί θ' ἱματίδιον·
πυρῶν τ' ἂν ἐδεήθη μεδίμνων τεττάρων.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐ πολλὰ τοίνυν μὰ τὸν Ἀπόλλω ταῦτά γε
εἴρηκας, ἀλλὰ δῆλον ὅτι σ' ᾐσχύνετο.

ΓΡΑΥΣ.

Καὶ ταῦτα τοίνυν οὐχ ἕνεκεν μισητίας
990 αἰτεῖν μ' ἔφασκεν, ἀλλὰ φιλίας οὕνεκα,
ἵνα τοὐμὸν ἱμάτιον φορῶν μεμνῆτό μου.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Λέγεις ἐρῶντ' ἄνθρωπον ἐκνομιώτατα.

ΓΡΑΥΣ.

Ἀλλ' οὐχὶ νῦν ὁ βδελυρὸς ἔτι τὸν νοῦν ἔχει
τὸν αὐτόν, ἀλλὰ πολὺ μεθέστηκεν πάνυ.
995 Ἐμοῦ γὰρ αὐτῷ τὸν πλακοῦντα τουτονὶ
καὶ τἄλλα τἀπὶ τοῦ πίνακος τραγήματα

dei vere pervenimus, aut tota via aberravimus?

CHORUS.

At scito ad ipsum te pervenisse ostium, adolescentula : nam lepide sciscitaris.

ANUS.

Age ergo, familiarium quempiam evocabo foras.

CHREMYLUS.

Ne faxis : ego enim ipse egressus sum. Sed quamobrem maxume veneris, dicere te par est.

ANUS.

Perpetior gravia et nefaria, o amice : nam ex quo deus iste cœpit videre, haud vitalem reddidit vitam mihi.

CHREMYLUS.

Quid vero est? num tu etiam sycophantria inter mulieres eras?

ANUS.

Haud ecastor ego.

CHREMYLUS.

Aut literam non sortita es, quæ tibi jus daret gratiis bibendi?

ANUS.

Irrides : ego vero perii. Ita uror misera.

CHREMYLUS.

Annon itaque properabis dicere, quid te tam male urat?

ANUS.

Ausculta. Erat mihi adulescentulus, quem amabam, pauper quidem, sed venusto voltu, et pulcer et probus. Nam si qua re mihi forte opus esset, omnia faciebat mihi decenter et scite; ego vero vicissim in iisdem omnibus operam ei dabam.

CHREMYLUS.

Quid autem erat, quod a te peteret maxume?

ANUS.

Non multa : etenim me impendio reverebatur. Sed viginti drachmas petebat quandoque ad vestem emendam; octo autem ad calceos : et tunicam sororibus emere me jubebat, matrique pallam, frumentique petebat modios quatuor.

CHREMYLUS.

Haud multa sane, ita me Apollo amet, ista sunt, quæ commemorasti : sed apparet illum te reveritum esse.

ANUS.

Et hæc quidem non ex avaritia petere se a me dicebat, verum amicitiæ gratia, ut meam gestans vestem, mei recordaretur.

CHREMYLUS.

Hominem narras supra modum tui amantem.

ANUS.

Sed nunc scelestus non eodem amplius erga me est animo : verum prorsus est immutatus. Quam enim placentam istam, ceteraque ei bellaria, quæ

ἑκόντα πεμψάσης ὑπειπούσης θ' ὅτι
εἰς ἑσπέραν ἥξοιμι —

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί σ' ἔδρασ'; εἰπέ μοι.

ΓΡΑΥΣ.

ἄμητα προσαπέπεμψεν ἡμῖν τουτονί,
1000 ἐφ' ᾧ τ' ἐκεῖσε μηδέποτέ μ' ἐλθεῖν ἔτι,
καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις εἶπεν ἀποπέμπων ὅτι
πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Δῆλον ὅτι τοὺς τρόπους τις οὐ μοχθηρὸς ἦν.
Ἔπειτα πλουτῶν οὐκέθ' ἥδεται φακῇ·
1005 πρὸ τοῦ δ' ὑπὸ τῆς πενίας ἅπαντ' ἐπήσθιεν.

ΓΡΑΥΣ.

Καὶ μὴν πρὸ τοῦ γ' ὁσημέραι νὴ τὼ θεὼ
ἐπὶ τὴν θύραν ἐβάδιζεν ἀεὶ τὴν ἐμήν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἐπ' ἐκφοράν;

ΓΡΑΥΣ.

Μὰ Δί', ἀλλὰ τῆς φωνῆς μόνον
ἐρῶν ἀκοῦσαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τοῦ λαβεῖν μὲν οὖν χάριν.

ΓΡΑΥΣ.

1010 Καὶ νὴ Δί' εἰ λυπουμένην αἴσθοιτό με,
νηττάριον ἂν καὶ φάττιον ὑπεκορίζετο.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἔπειτ' ἴσως ᾔτησ' ἂν εἰς ὑποδήματα.

ΓΡΑΥΣ.

Μυστηρίοις δὲ τοῖς μεγάλοις ὀχουμένην
ἐπὶ τῆς ἁμάξης ὅτε προσέβλεψέν μέ τις,
1015 ἐτυπτόμην διὰ τοῦθ' ὅλην τὴν ἡμέραν.
Οὕτω σφόδρα ζηλότυπος ὁ νεανίσκος ἦν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Μόνος γὰρ ἥδεθ', ὡς ἔοικεν, ἐσθίων.

ΓΡΑΥΣ.

Καὶ τάς γε χεῖρας παγκάλους ἔχειν μ' ἔφη.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ὁπότε προτείνοιέν γε δαρχμὰς εἴκοσιν.

ΓΡΑΥΣ.

1020 Ὄζειν τε τῆς χρόας ἔφασκεν ἡδύ με, —

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Εἰ Θάσιον ἐνέχεις, εἰκότως γε νὴ Δία.

ΓΡΑΥΣ.

τὸ βλέμμα θ' ὡς ἔχοιμι μαλακὸν καὶ καλόν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐ σκαιὸς ἦν ἄνθρωπος, ἀλλ' ἠπίστατο
γραὸς καπρώσης τἀφόδια κατεσθίειν.

ΓΡΑΥΣ.

1025 Ταῦτ' οὖν ὁ θεός, ὦ φίλ' ἄνερ, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ,
φάσκων βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις ἀεί.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί γὰρ ποιήσῃ; φράζε, καὶ πεπράξεται.

huic lanci imposita sunt, misissem, et subindicassem me ad vesperam venturam —

CHREMYLUS.

Quid fecit? dic mihi.

ANUS.

placentulam istam nobis insuper remisit, ea lege, ut ne amplius illuc venirem, addito etiam hoc dicterio : *Olim fuere fortes Milesii.*

CHREMYLUS.

Apparet moribus fuisse non improbis. Nam dives factus, non amplius capitur lenticula : antehac autem præ inopia omnia devorabat.

ANUS.

Atqui antehac quotidie, ita me amet Ceres et Proserpina, ad ostium meum accedebat semper.

CHREMYLUS.

Efferendi causa?

ANUS.

Non ecastor, sed tantum vocis meæ audiendi cupidus.

CHREMYLUS.

Quin immo accipiendi gratia.

ANUS.

Tum pol, siquando tristem me esse sentiret, *anaticulam* me et *palumbulam* blande vocabat.

CHREMYLUS.

Deinde forte nummos petebat ad calceos.

ANUS.

Majoribus autem Eleusiniis quia vectam me carpento forte quis adspexisset, ob id toto die vapulavi : tanta æmulatio incesserat illum adulescentulum.

CHREMYLUS.

Nam lubenter, uti videtur, comedebat solus.

ANUS.

Quin et manus me perpulcras habere solebat dicere.

CHREMYLUS.

Quum scilicet porrigerent viginti drachmas.

ANUS.

Cutemque meam suave dicebat olere, —

CHREMYLUS.

Merito hercle, siquando nimirum Thasium infunderes.

ANUS.

adspectumque me habere mollem et pulcrum.

CHREMYLUS.

Non inficetus erat homo, sed sciebat vetulæ subantis viatica comedere.

ANUS.

Hæc itaque deus iste, o amice, non recte facit, qui profitetur se injuria lacessitis præsto futurum semper.

CHREMYLUS.

Quid igitur faciat? dic, et effectum dabitur.

[illegible]

CHREMYLUS.

Recte sane autumat. Si enim ipsum vel unica scintilla attigerit, tanquam vetustum olee ramum eum comburet.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

1055 Βούλει διὰ χρόνου πρός με παῖσαι;

ΓΡΑΥΣ.

Ποῖ, τάλαν;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Αὐτοῦ, λαβοῦσα κάρυα.

ΓΡΑΥΣ.

Παιδιὰν τίνα;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Πόσους ἔχεις ὀδόντας.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἀλλὰ γνώσομαι
κἄγωγ'· ἔχει γὰρ τρεῖς ἴσως ἢ τέτταρας.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀπότισον· ἕνα γὰρ γόμφιον μόνον φορεῖ.

ΓΡΑΥΣ.

1060 Ταλάντατ' ἀνδρῶν, οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς,
πλυνόν με ποιῶν ἐν τοσούτοις ἀνδράσιν.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ὄναιο μέντἄν, εἴ τις ἐκπλύνειέ σε.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Οὐ δῆτ', ἐπεὶ νῦν μὲν καπηλικῶς ἔχει,
εἰ δ' ἐκπλυνεῖται τοῦτο τὸ ψιμύθιον,
1065 ὄψει κατάδηλα τοῦ προσώπου τὰ ῥάκη.

ΓΡΑΥΣ.

Γέρων ἀνὴρ ὢν οὐχ ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Πειρᾷ μὲν οὖν ἴσως σε καὶ τῶν τιτθίων
ἐφάπτεταί σου λανθάνειν δοκῶν ἐμέ.

ΓΡΑΥΣ.

Μὰ τὴν Ἀφροδίτην, οὐχ ἐμοῦ γ', ὦ βδελυρὲ σύ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

1070 Μὰ τὴν Ἑκάτην, οὐ δῆτα· μαινοίμην γὰρ ἄν.
Ἀλλ', ὦ νεανίσκ', οὐκ ἐῶ τὴν μείρακα
μισεῖν σε ταύτην.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἀλλ' ἔγωγ' ὑπερφιλῶ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ μὴν κατηγορεῖ γέ σου, —

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Τί κατηγορεῖ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Εἶναί σ' ὑβριστήν φησι καὶ λέγειν ὅτι
1075 πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Ἐγὼ περὶ ταύτης οὐ μαχοῦμαί σοι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὸ τί;

ΝΕΑΝΙΑΣ.

Αἰσχυνόμενος τὴν ἡλικίαν τὴν σήν, ἐπεὶ
οὐκ ἄν ποτ' ἄλλῳ τοῦτό γ' ἐπέτρεπον ποιεῖν·
νῦν δ' ἄπιθι χαίρων συλλαβὼν τὴν μείρακα.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

1080 Οἶδ' οἶδα τὸν νοῦν· οὐκέτ' ἀξιοῖς ἴσως
εἶναι μετ' αὐτῆς.

ADOLESCENS.

Vin' aliquantisper mecum ludere?

ANUS.

Ubinam, miser?

ADOLESCENS.

Illico hic, sumtis nucibus.

ANUS.

Quemnam ludum?

ADOLESCENS.

Quot habes dentes.

CHREMYLUS.

At cognoscam ego etiam: habet enim tres fortasse, aut quatuor.

ADOLESCENS.

Solve: nam unicum tantum molarem habet.

ANUS.

Homo miserrume! non mihi videris esse sanæ mentis, qui coram tot viris me conviciis perfundis.

ADOLESCENS.

Equidem tibi prodesset, si quis te calida perfunderet.

CHREMYLUS.

Non sane, quia nunc mangonice sese habet: sin abluatur ista cerussa, videbis manifesto faciei rugas.

ANUS.

Quum sis homo senex, deliras, uti video.

ADOLESCENS.

Fortasse attentat te, et papillas contrectat tuas, existumans hæc se clam me facere.

ANUS.

Non meas quidem, non inquam, sceleste, ita me Venus amet.

CHREMYLUS.

Non sane, ita mihi Hecate propitia sit: nam utique insanirem. Verum tamen, o adulescens, non sinam adulescentulam ut odio habeas istam.

ADOLESCENS.

Ego vero eam efflictim amo.

CHREMYLUS.

Atqui te accusat.

ADOLESCENS.

Qua de re accusat?

CHREMYLUS.

Ait te petulantem esse et dicere, *Olim fortes fuisse Milesios.*

ADOLESCENS.

Ego de hac tecum non contendam.

CHREMYLUS.

Quid ita?

ADOLESCENS.

Reverentia ætatis tuæ: nam nunquam alteri concessissem ut istuc faceret. Nunc vero lætus abi adsumta adulescentula.

CHREMYLUS.

Novi mentem tuam, novi: non amplius forte vis esse cum illa.

ΓΡΑΥΣ.
Ὁ δ' ἐπιτρέψων ἐστὶ τίς;

ΝΕΑΝΙΑΣ.
Οὐκ ἂν διαλεχθείην διεσπλεκωμένῃ
ὑπὸ μυρίων ἐτῶν τε καὶ τρισχιλίων.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Ὅμως δ' ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίους
1085 πίνειν, ξυνεκποτέ' ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα.

ΝΕΑΝΙΑΣ.
Ἀλλ' ἔστι κομιδῇ τρὺξ παλαιὰ καὶ σαπρά.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Οὐκοῦν τρύγοιπος ταῦτα πάντ' ἰάσεται.

ΝΕΑΝΙΑΣ.
Ἀλλ' εἴσιθ' εἴσω· τῷ θεῷ γὰρ βούλομαι
ἐλθὼν ἀναθεῖναι τοὺς στεφάνους τούσδ' οὓς ἔχω.

ΓΡΑΥΣ.
1090 Ἐγὼ δέ γ' αὐτῷ καὶ φράσαι τι βούλομαι.

ΝΕΑΝΙΑΣ.
Ἐγὼ δέ γ' οὐκ εἴσειμι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
Θάρρει, μὴ φοβοῦ.
Οὐ γὰρ βιάσεται.

ΝΕΑΝΙΑΣ.
Πάνυ καλῶς τοίνυν λέγεις.
Ἱκανὸν γὰρ αὐτὴν πρότερον ὑπεπίττουν χρόνον.

ΓΡΑΥΣ.
Βάδιζ'· ἐγὼ δέ σου κατόπιν εἰσέρχομαι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.
1095 Ὡς εὐτόνως, ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ γράδιον
ὥσπερ λεπὰς τῷ μειρακίῳ προσίσχεται.

(ΧΟΡΟΥ.)

ΚΑΡΙΩΝ.
Τίς ἔσθ' ὁ κόπτων τὴν θύραν; τουτὶ τί ἦν;
οὐδεὶς ἔοικεν· ἀλλὰ δῆτα τὸ θύριον
φθεγγόμενον ἄλλως κλαυσιᾷ.

ΕΡΜΗΣ.
Σέ τοι λέγω,
1100 ὦ Καρίων, ἀνάμεινον.

ΚΑΡΙΩΝ.
Οὗτος, εἰπέ μοι,
σὺ τὴν θύραν ἔκοπτες οὑτωσὶ σφόδρα;

ΕΡΜΗΣ.
Μὰ Δί', ἀλλ' ἔμελλον· εἶτ' ἀνέῳξάς με φθάσας.
Ἀλλ' ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχύ,
ἔπειτα τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία,
1105 ἔπειτα τοὺς θεράποντας, εἶτα τὴν κύνα,
ἔπειτα σαυτὸν, εἶτα τὴν ὗν.

ΚΑΡΙΩΝ.
Εἰπέ μοι,
τί δ' ἔστιν;

ΕΡΜΗΣ.
Ὁ Ζεὺς, ὦ πονηρὲ, βούλεται
ἐς ταυτὸν ὑμᾶς συγκυκήσας τρυβλίον
ἁπαξάπαντας εἰς τὸ βάραθρον ἐμβαλεῖν.

ANUS.
Quis autem est permissurus?

ADOLESCENS.
Non sollicitarem sane anum subagitatam inde a tredecies mille annis.

CHREMYLUS.
At tamen quoniam vinum non dedignatus es bibere, etiam fæx tibi exhaurienda erit.

ADOLESCENS.
Sed hæc fæx est nimis vetus et putris.

CHREMYLUS.
Ergo colum istis omnibus medebitur.

ADOLESCENS.
Sed abi intro : deo enim volo ingressus dedicare coronas hasce, quas habeo.

ANUS.
Ego vero ei etiam aliquid dicere volo.

ADOLESCENS.
At ego jam non intrabo.

CHREMYLUS.
Bono animo es : nihil formida : non enim tibi vim inferet.

ADOLESCENS.
Recte omnino mones : nam satis multo tempore eam sublevi.

ANUS.
I præ : ego autem pone te ingrediar.

CHREMYLUS.
Quam pertinaciter, o supreme Jupiter, hæc anicula, velut ostreum, adulescenti adhærescit!

(CHORI partes.)

CARIO.
Quis est, qui pultat fores? quid hoc est? nemo, ut videtur, pultat : sed nimirum ostiolum sic temere sonitu edito gemit.

MERCURIUS.
Tibi, tibi inquam dico, Cario, resiste.

CARIO.
Eho, dic mihi, tune fores pultabas tam improbe?

MERCURIUS.
Non hercle, sed jam pultaturus eram : deinde occupasti aperire. Sed curriculo curre et evoca huc herum, deinde uxorem ejus et liberos, deinde et famulos, deinde canem, deinde te ipsum, deinde porcum.

CARIO.
Dic mihi, quid est?

MERCURIUS.
Jupiter, o miserrume, volt in eodem vos commistos catino universos in barathrum injicere.

ΚΑΡΙΩΝ.

1110 Ἡ γλῶττα τῷ κήρυκι τούτων γίγνεται.
Ἀτὰρ διὰ τί δὴ ταῦτ' ἐπιβουλεύει ποιεῖν
ἡμᾶς;

ΕΡΜΗΣ.

Ὅτιὴ δεινότατα πάντων πραγμάτων
εἴργασθ'. Ἀφ' οὗ γὰρ ἤρξατ' ἐξ ἀρχῆς βλέπειν
ὁ Πλοῦτος, οὐδεὶς οὐ λιβανωτὸν, οὐ δάφνην,
1115 οὐ ψαιστὸν, οὐχ ἱερεῖον, οὐκ ἄλλ' οὐδεὲν
ἡμῖν ἔτι θύει τοῖς θεοῖς.

ΚΑΡΙΩΝ.

Μὰ Δί', οὐδέ γε
θύσει. Κακῶς γὰρ ἐπεμελεῖσθ' ἡμῶν τότε.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μοι θεῶν ἧττον μέλει,
ἐγὼ δ' ἀπόλωλα κἀπιτέτριμμαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Σωφρονεῖς.

ΕΡΜΗΣ.

1120 Πρότερον γὰρ εἶχον μὲν παρὰ ταῖς καπηλίσιν
πάντ' ἀγάθ' ἕωθεν εὐθὺς, οἰνοῦτταν, μέλι,
ἰσχάδας, ὅσ' εἰκός ἐστιν Ἑρμῆν ἐσθίειν·
νυνὶ δὲ πεινῶν ἀναβάδην ἀναπαύομαι.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὔκουν δικαίως, ὅστις ἐποίεις ζημίαν
1125 ἐνίοτε τοιαῦτ' ἀγάθ' ἔχων;

ΕΡΜΗΣ.

Οἴμοι τάλας,
οἴμοι πλακοῦντος τοῦ 'ν τετράδι πεπεμμένου.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ποθεῖς τὸν οὐ παρόντα καὶ μάτην καλεῖς.

ΕΡΜΗΣ.

Οἴμοι δὲ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀσκωλίαζ' ἐνταῦθα πρὸς τὴν αἰθρίαν.

ΕΡΜΗΣ.

1130 Σπλάγχνων τε θερμῶν ὧν ἐγὼ κατήσθιον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὀδύνη σε περὶ τὰ σπλάγχν' ἔοικέ τις στρέφειν.

ΕΡΜΗΣ.

Οἴμοι δὲ κύλικος ἴσον ἴσῳ κεκραμένης.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ταύτην ἐπιπιὼν ἀποτρέχων οὐκ ἂν φθάνοις;

ΕΡΜΗΣ.

Ἆρ' ὠφελήσαις ἄν τι τὸν σαυτοῦ φίλον;

ΚΑΡΙΩΝ.

1135 Εἴ του δέει γ' ὧν δυνατός εἰμί σ' ὠφελεῖν.

ΕΡΜΗΣ.

Εἴ μοι πορίσας ἄρτον τιν' εὖ πεπεμμένον
δοίης καταφαγεῖν καὶ κρέας νεανικὸν
ὧν θύεθ' ὑμεῖς ἔνδον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀλλ' οὐκ ἐκφορά.

CARIO.

Istiusmodi rerum nuntio lingua fit. Sed cur tandem hæc facere cogitat nobis?

MERCURIUS.

Quia facinus gravissumum patrastis. Ex quo enim denuo cœpit videre Plutus, nemo nec thus, nec laurum, nec libum, nec victimam, nec aliud quicquam nobis diis sacruficat.

CARIO.

Non hercle; neque sacruficabit. Male enim nostri curam gerebatis tunc.

MERCURIUS.

De ceteris quidem diis minus anxie laboro: at ego perii et interii.

CARIO.

Recte sapis.

MERCURIUS.

Antea enim apud caupones mane statim habebam omnis generis lautitias, offam vino subactam, mel, caricas, quæcunque par est Mercurium edere: nunc autem esuriens, sursum porrectis pedibus, requiesco.

CARIO.

Nonne vero merito, ut qui damno caupones mactabas subinde, quum tamen istiusmodi bona ab illis haberes?

MERCURIUS.

Heu miser ego! heu placentam quarto cujusvis mensis die pistam!

CARIO.

Absentem desideras et frustra vocas.

MERCURIUS.

Eheu pernam, quam ego comedebam!

CARIO.

Uni tu pernæ innixus hic sub dio salta.

MERCURIUS.

Et intestina calida, quæ ego comedebam!

CARIO.

Intestinorum tormina te videntur vexare.

MERCURIUS.

Eheu calicem æquali portione vini et aquæ temperatum!

CARIO.

Hoc insuper epoto, quamprimum hinc facesse.

MERCURIUS.

Numquid me amicum tuum ope tua juvares?

CARIO.

Si ejusmodi re tibi opus est, in qua tibi prodesse possim.

MERCURIUS.

Si mihi panem bene pistum præbens, comedere dares, et magnum frustum carnis victimarum earum, quibus intus sacruficatis.

CARIO.

At illa efferri nefas est.

ΕΡΜΗΣ.

Καὶ μὴν ὁπότε τι σκευάριον τοῦ δεσπότου
1140 ὑφέλοι', ἐγώ σ' ἂν λανθάνειν ἐποίουν ἀεί.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἐφ' ᾧ τε μετέχειν χαὐτὸς, ὦ τοιχωρύχε.
Ἧκεν γὰρ ἄν σοι ναστὸς εὖ πεπεμμένος.

ΕΡΜΗΣ.

Ἔπειτα τοῦτόν γ' αὐτὸς ἂν κατήσθιες.

ΚΑΡΙΩΝ.

Οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοὶ,
1145 ὁπότε τι ληφθείην πανουργήσας ἐγώ.

ΕΡΜΗΣ.

Μὴ μνησικακήσῃς, εἰ σὺ Φυλὴν κατέλαβες.
Ἀλλὰ ξύνοικον πρὸς θεῶν δέξασθέ με.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἔπειτ' ἀπολιπὼν τοὺς θεοὺς ἐνθάδε μενεῖς;

ΕΡΜΗΣ.

Τὰ γὰρ παρ' ὑμῖν ἐστι βελτίω πολύ.

ΚΑΡΙΩΝ.

1150 Τί δέ; ταὐτομολεῖν ἀστεῖον εἶναί σοι δοκεῖ;

ΕΡΜΗΣ.

Πατρὶς γάρ ἐστι πᾶσ' ἵν' ἂν πράττῃ τις εὖ.

ΚΑΡΙΩΝ.

Τί δῆτ' ἂν εἴης ὄφελος ἡμῖν ἐνθάδ' ὤν;

ΕΡΜΗΣ.

Παρὰ τὴν θύραν στροφαῖον ἱδρύσασθέ με.

ΚΑΡΙΩΝ.

Στροφαῖον; ἀλλ' οὐκ ἔργον ἔστ' οὐδὲν στροφῶν.

ΕΡΜΗΣ.

1155 Ἀλλ' ἐμπολαῖον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀλλὰ πλουτοῦμεν· τί οὖν
Ἑρμῆν παλιγκάπηλον ἡμᾶς δεῖ τρέφειν;

ΕΡΜΗΣ.

Ἀλλὰ δόλιον τοίνυν.

ΚΑΡΙΩΝ.

Δόλιον; ἥκιστά γε·
οὐ γὰρ δόλου νῦν ἔργον, ἀλλ' ἁπλῶν τρόπων.

ΕΡΜΗΣ.

Ἀλλ' ἡγεμόνιον.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ἀλλ' ὁ θεὸς ἤδη βλέπει,
1160 ὥσθ' ἡγεμόνος οὐδὲν δεησόμεσθ' ἔτι.

ΕΡΜΗΣ.

Ἐναγώνιος τοίνυν ἔσομαι. Καὶ τί ἔτ' ἐρεῖς;
Πλούτῳ γάρ ἐστι τοῦτο συμφορώτατον,
ποιεῖν ἀγῶνας μουσικοὺς καὶ γυμνικούς.

ΚΑΡΙΩΝ.

Ὡς ἀγαθόν ἐστ' ἐπωνυμίας πολλὰς ἔχειν·
1165 οὗτος γὰρ ἐξεύρηκεν αὐτῷ βιότιον.
Οὐκ ἐτὸς ἅπαντες οἱ δικάζοντες θαμὰ
σπεύδουσιν ἐν πολλοῖς γεγράφθαι γράμμασιν.

ΕΡΜΗΣ.

Οὐκοῦν ἐπὶ τούτοις εἰσίω;

MERCURIUS.

Atqui quando aliquod vasculum heri tui surripiebas, semper ego faciebam, ut latere posses.

CARIO.

Ea quidem conditione, ut ipse particeps fieres, o parietum perfossor: nam obvenire tibi solebat grandis placenta bene pista.

MERCURIUS.

Quam deinde solus comedere solebas.

CARIO.

Non enim partem æquam plagarum mecum accipiebas, siquando deprehenderer flagitio aliquo commisso.

MERCURIUS.

Ne memineris veterum malorum, si Phylen occupasti. Sed, per deos obsecro, contubernalem me recipite.

CARIO.

Itane, diis relictis, hic manebis?

MERCURIUS.

Vestra enim conditio est melior multo.

CARIO.

Quid vero? num transfugere tibi lepidum videtur?

MERCURIUS.

Patria enim est omnis regio ubi homini bene est.

CARIO.

Quem, quæso, usum nobis præstabis, si hic fueris?

MERCURIUS.

Ianuæ vertundæ me præsidem facitote.

CARIO.

Vertundæ? atqui nihil opus est versutiis.

MERCURIUS.

At negotiationum.

CARIO.

At nunc ditescimus. Quid ergo Mercurium cauponarium alere nobis opus est?

MERCURIUS.

Itaque doli artificem.

CARIO.

Doli? minume. Non enim opus est jam dolo, sed simplicibus moribus.

MERCURIUS.

At viæ ducem.

CARIO.

Sed deus jam videt: adeoque duce non amplius indigebimus.

MERCURIUS.

Itaque certaminum præses ero: et quid adhuc dices? Pluto enim convenientissumum est instituere certamina musica et gymnica.

CARIO.

Quam bonum est cognomina multa habere! iste enim hac ratione invenit sibi victum. Non temere omnes judices omni sæpe studio contendunt, ut multis tribunalium literis inscribantur.

MERCURIUS.

Itaque hac conditione ingrediar?

ΚΑΡΙΩΝ.

Καὶ πλῦνέ γε
αὐτὸς προσελθὼν πρὸς τὸ φρέαρ τὰς κοιλίας,
1170 ἵν' εὐθέως διακονικὸς εἶναι δοκῇς.

ΙΕΡΕΥΣ.

Τίς ἂν φράσειε ποῦ 'στι Χρεμύλος μοι σαφῶς;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τί δ' ἔστιν, ὦ βέλτιστε;

ΙΕΡΕΥΣ.

Τί γὰρ ἄλλ' ἢ κακῶς;
ἀφ' οὗ γὰρ ὁ Πλοῦτος οὗτος ἤρξατο βλέπειν,
ἀπόλωλ' ὑπὸ λιμοῦ. Καταφαγεῖν γὰρ οὐκ ἔχω,
1175 καὶ ταῦτα τοῦ σωτῆρος ἱερεὺς ὢν Διός.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἡ δ' αἰτία τίς ἐστιν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν;

ΙΕΡΕΥΣ.

Θύειν ἔτ' οὐδεὶς ἀξιοῖ.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τίνος οὕνεκα;

ΙΕΡΕΥΣ.

Ὅτι πάντες εἰσὶ πλούσιοι· καίτοι τότε,
ὅτ' εἶχον οὐδέν, ὁ μὲν ἂν ἥκων ἔμπορος
1180 ἔθυσεν ἱερεῖόν τι σωθείς, ὁ δέ τις ἂν
δίκην ἀποφυγών· ὁ δ' ἂν ἐκαλλιερεῖτό τις,
κἀμέ γ' ἐκάλει τὸν ἱερέα· νῦν δ' οὐδὲ εἷς
θύει τὸ παράπαν οὐδέν, οὐδ' εἰσέρχεται,
πλὴν ἀποπατησόμενοί γε πλεῖν ἢ μύριοι.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

1185 Οὔκουν τὰ νομιζόμενα σὺ τούτων λαμβάνεις;

ΙΕΡΕΥΣ.

Τὸν οὖν Δία τὸν σωτῆρα καὐτός μοι δοκῶ
χαίρειν ἐάσας ἐνθάδ' αὐτοῦ καταμενεῖν.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Θάρρει· καλῶς ἔσται γάρ, ἢν θεὸς θέλῃ.
Ὁ Ζεὺς ὁ σωτὴρ γὰρ πάρεστιν ἐνθάδε,
1190 αὐτόματος ἥκων.

ΙΕΡΕΥΣ.

Πάντ' ἀγαθὰ τοίνυν λέγεις.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Ἱδρυσόμεθ' οὖν αὐτίκα μάλ', ἀλλὰ περίμενε,
τὸν Πλοῦτον, οὗπερ πρότερον ἦν ἱδρυμένος,
τὸν ὀπισθόδομον ἀεὶ φυλάττων τῆς θεοῦ.
Ἀλλ' ἐκδότω τις δεῦρο δᾷδας ἡμμένας,
1195 ἵν' ἔχων προηγῇ τῷ θεῷ σύ.

ΙΕΡΕΥΣ.

Πάνυ μὲν οὖν
δρᾶν ταῦτα χρή.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὸν Πλοῦτον ἔξω τις κάλει.

ΓΡΑΥΣ.

Ἐγὼ δὲ τί ποιῶ;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Τὰς χύτρας, αἷς τὸν θεὸν
ἱδρυσόμεθα, λαβοῦσ' ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φέρε
σεμνῶς· ἔχουσα δ' ἦλθες αὐτὴ ποικίλα.

CARIO.

Et quidem elue ipse ad puteum accedens exta victimarum, ut statim officiosum te mihi probes.

SACERDOS.

Quis possit mihi certo indicare, ubi sit Chremylus?

CHREMYLUS.

Quid est, vir optume?

SACERDOS.

Quid, nisi male? Ex quo enim Plutus iste cœpit videre, pereo fame : nam quod comedam, non habeo, tametsi sum sacerdos Jovis servatoris.

CHREMYLUS.

Quænam vero, amabo, causa est hujus rei?

SACERDOS.

Nemo dignatur amplius sacruficare.

CHREMYLUS.

Quam ob rem?

SACERDOS.

Quia omnes sunt divites. At tunc, quum nihil habebant, mercator salvus revorsus domum mactabat victimam aliquam : alius item quispiam, quod judicio absolutus fuisset : alius vero litabat, et me invitabat sacerdotem : nunc nemo sacruficat prorsus quicquam, neque in fanum intrat, nisi cacatum plus quam decies milleni.

CHREMYLUS.

Nonne ergo ex his, quæ tibi rite obveniunt, sumis?

SACERDOS.

Igitur ipse etiam mihi videor, Jove servatore deserto, hic mansurus.

CHREMYLUS.

Bono animo es : nam deo volente, bene erit. Jupiter enim servator hic adest, sponte adveniens.

SACERDOS.

Omnia bona itaque nuntias.

CHREMYLUS.

Dedicabimus ergo actutum, manta modo, Plutum in eo loco, ubi antehac erat, ærarium deæ perpetuo custodiens. Sed efferat aliquis huc faces incensas, ut tu eas gestans præcedas ante deum.

SACERDOS.

Omnino quidem hæc fieri oportet.

CHREMYLUS.

Plutum aliquis evocet foras.

ANUS.

Ego vero quid faciam?

CHREMYLUS.

Ollas, quibus deum dedicabimus, cape, et in capite fer modeste, siquidem venisti varia veste induta.

ΓΡΑΥΣ.

1200 Ὧν δ' οὕνεκ' ἦλθον;

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Πάντα σοι πεπράξεται.
Ἥξει γὰρ ὁ νεανίσκος ὥς σ' εἰς ἑσπέραν.

ΓΡΑΥΣ.

Ἀλλ' εἴ γε μέντοι νὴ Δί' ἐγγυᾷ σύ μοι
ἥξειν ἐκεῖνον ὡς ἔμ', οἴσω τὰς χύτρας.

ΧΡΕΜΥΛΟΣ.

Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία
1205 αὗται ποιοῦσι· ταῖς μὲν ἄλλαις γὰρ χύτραι
ἡ γραῦς ἔπεστ' ἀνωτάτω, ταύτης δὲ νῦν
τῆς γραὸς ἐπιπολῆς ἔπεισιν αἱ χύτραι.

ΧΟΡΟΣ.

Οὐκ ἔτι τοίνυν εἰκὸς μέλλειν οὐδ' ἡμᾶς, ἀλλ' ἀναχωρεῖν
εἰς τοὔπισθεν· δεῖ γὰρ κατόπιν τούτων ᾄδοντας ἕπεσθαι.

ANUS.

At illa, quorum causa veneram?

CHREMYLUS.

Omnia confient. Veniet enim ad te adolescentulus ad vesperam.

ANUS.

At tu quidem si pro illo spondeas venturum eum ad me, ita ecastor portabo ollas.

CHREMYLUS.

Profecto ollis istis contra atque aliis evenit: nam ceteris quidem ollis anus in summo est; huic autem nunc anui in superficie sunt ollae.

CHORUS.

Haud amplius itaque decet nos cunctari, sed recedere retrorsum: nos enim cantantes oportet istos a tergo sequi.

DE ARISTOPHANIS

FABULARUM

NUMERO ET NOMINIBUS.

Aristophanes quot et quas fabulas scripserit ab nemine dum quæsitum vidi. Quæ quum multorum errorum caussa exstiterit, nos, ut via quadam et ordine procederemus nec fundamento destituta esset disputatio nostra, ab hac dubitatione solvenda initium facere decrevimus. Et de nominibus quidem comœdiarum, qualem Æschyli dramatum indicem ab veteri grammatico compositum habemus, nihil est ad nostra tempora proditum : sed de numero fabularum tria supersunt testimonia grammaticorum, quæ quum inter se discrepare videantur, paullo diligentius considerata et scribarum liberata peccatis plane consentire cognoscentur. Eorum unum Suidæ est, qui quo loco de vita et scriptis Aristophanis agit, δράματα δὲ αὐτοῦ, inquit, νδ'· ἅπερ δὲ πεπράχαμεν Ἀριστοφάνους δράματα, ταῦτα, et tum fabulas undecim superstites enumerat secundum litterarum ordinem : reliqua duo grammaticorum sunt quorum excerpta ab Aldo Manutio primum edita ego Acharnensium editioni præfixi. Eorum alter ita scribit p. XVIII, 8 : ἔγραψε δὲ δράματα μδ', ὧν ἀντιλέγεται τέσσαρα ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα, Ποίησις, Ναυαγὸς, Νῆσοι, Νίοβις (corrige Νίοβος), ἃ τινὲς ἔφασαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου. Ab hoc dissentire videtur alius p. X, 20 : Ἔπειτα υἱῷ ἐδίδου τὰ δράματα ὄντα τὸν ἀριθμὸν νδ'. ὧν νόθα δ'.

Apparet igitur inter duo tantum numeros datam eligendi potestatem esse, aliis quadraginta quattuor comici fabulas fuisse perhibentibus, aliis quattuor et quinquaginta. Quorum utrum verum habeam si quæris, optio est non ambigua. Nam quum apud Suidam in bono codice Parisino libroque Leidensi non νδ', sed μδ' sit perscriptum, cum eoque alter de duobus consentiat grammaticis, minorem numerum potiorem haberi oportebit, etiam si aliæ rationes non accedant, quæ in promptu nobis sunt gravissimæ. Quas enim vel superstites habemus poetæ fabulas vel deperditas ex scriptis veterum cognovimus, eæ, si quis rationem recte ineat, neque aut testibus incredibilia dicentibus obsequatur aut corrupta pro sanis habeat, hunc ipsum quem modo dicebamus numerum explere reperiuntur. Quam rem indice fabularum infra posito declarare placuit.

I. Δαιταλῆς.
II. Βαβυλώνιοι.
III. Ἀχαρνῆς.
IV. Ἱππῆς.
V. Νεφέλαι πρότεραι.
VI. Προαγών.
VII. Σφῆκες.
VIII. Εἰρήνη προτέρα.
IX. Ἀμφιάρεως.
X. Ὄρνιθες.
XI. Λυσιστράτη.
XII. Θεσμοφοριάζουσαι πρότεραι.
XIII. Πλοῦτος πρότερος.
XIV. Βάτραχοι.
XV. Ἐκκλησιάζουσαι.
XVI. Πλοῦτος δεύτερος.
XVII. Αἰολοσίκων πρότερος.
XVIII. Αἰολοσίκων δεύτερος.
XIX. Κώκαλος.
XX. Ἀνάγυρος.
XXI. Γεωργοί.
XXII. Γῆρας.
XXIII. Γηρυτάδης.
XXIV. Δαίδαλος.
XXV. Δαναΐδες.
XXVI. Δράματα ἢ Κένταυρος.
XXVII. Δράματα ἢ Νίοβος.
XXVIII. Εἰρήνη δευτέρα.
XXIX. Ἥρωες.
XXX. Θεσμοφοριάζουσαι δεύτεραι.
XXXI. Λήμνιαι.
XXXII. Ναυαγὸς sive Δὶς ναυαγός.
XXXIII. Νεφέλαι δεύτεραι.
XXXIV. Νῆσοι.
XXXV. Ὁλκάδες.
XXXVI. Πελαργοί.
XXXVII. Ποίησις.
XXXVIII. Πολύϊδος.
XXXIX. Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι.
XL. Ταγηνισταί.
XLI. Τελμησῆς.
XLII. Τριφάλης.
XLIII. Φοίνισσαι.
XLIV. Ὧραι.

Digessi autem hunc indicem ita ut primo loco ponerem quarum fabularum tempora indubitatis veterum testimoniis comperta habemus, tum enumerarem ceteras, quæ quibus annis commissæ fuerint vel prorsus ignoratur vel non satis accurate definiri potest : de quibus infra locus erit dicendi. Nunc enim hoc potissimum nobis est agendum, ut et fabulas quasdam Aristophaneis adhuc annumeratas jure ab nobis exclusas, neque illud non recte factum esse ostendamus, quod repetitas quarundam editiones pro novis numeravimus fabulis, Ranis autem, quam ipsam quoque bis actam esse constat, semel tantum locum concessimus.

Ac de duabus quidem fabulis, Βοηθοῖς et Αὐτολύκῳ, jam ab aliis dubitatum video. Βοηθούς enim apud Priscianum semel Aristomeni tributam (vol. II. p. 250. ed. Krehl.), bis Aristophani (p. 91. 232.), non hujus, sed Aristomenis fabulam esse, satis aliunde notam, pridem perspexit Valesius in annotatione ad Harpocrationem, p. 337 ed. Gronov. Autolycus autem unius fide nititur Erotiani in lexico Hippocratico, s. v. ἄμβην, p. 88. ed. Franz. : Ἀριστοφάνης δὲ ὁ κωμικὸς ἐν Αὐτολύκῳ φησὶν ἐπὶ καινοτέρας ἰδέας, ἀσέβιον ὁ μοχθηρὸς ἔτριβες πόσῳ πολλῶν λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας. τοῦτ' ἔστι τὰ περὶ τοὺς ἄμβωνας χείλη. Sed hunc quidem non librarii, sed ipsius esse errorem Erotiani videri, notissimam Eupolidis fabulam memoriæ errore Aristophani tribuentis, ab Coddæo animadversum est : cui ita assentior, ut erroris culpam non in Erotianum, sed in antiquiorem conferam grammaticum, quum Aristophanem etiam ab Apollonio Citiensi nominari videam, cujus hæc sunt verba in libro inedito περὶ ἄρθρων : « ὁ βάκχιος (corrige Βακχεῖος) τὴν ἐπὶ τοῦ μοχλοειδοῦς ξύλου λεγομένην ἄμβην οὕτως περὶ τῶν ἱπποκρατείων λέξεων ἐξηγεῖται. ἐν ταῖς λέξεσιν ἀναγέγραπται ὡς ὅτι ἄμβωνας καλοῦσιν τοὺς τῶν ὀρῶν λόφους καὶ καθόλου τὰς προσαναβάσεις. καὶ διὰ τούτων φησὶν πάλιν, ἀναγέγραπται δὲ καὶ ὡς ὁ δημόκριτος εἴη καλῶν τῆς ἴτυος τὴν τῷ κοίλῳ περικειμένην (hoc est quod Galenus loco statim afferendo dicit τὴν ἐντὸς ἐστραμμένην κοιλότητα) ὀφρὺν ἄμβην. ἔχειν δὲ παρ' αὐτῷ καὶ οὕτως. ἀναγέγραπται δὲ ὁμοίως ἄμβων τῆς λοπάδος τὸ περικείμενον χεῖλος. ἀριστοφάνης ὀπόλλων (sic) λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείψας (sic). » Emendationem fragmenti non mirandum est male processisse aliis, quippe præter Erotianum solius usis ope Galeni, qui in commentario ad Hippocratis librum περὶ ἄρθρων (vol. V. p. 584. ed. Basil. XII. p. 301. ed. Charter.) ne poetæ quidem nomen recordatus esse videtur, ita scribens : τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ ὀφρὺς οἷον (vulgo οἴη) κατὰ τῶν λοπάδων

πέρας τὸ ἄνω γίγνεται πρὸς τὴν ἐντὸς ἐστραμμένην κοιλότητα. καί τι, τῶν κωμικῶν ἐπεῖπεν ἐπισκώπτων τινὰ καὶ (vulgo τινὰ δὲ) τῶν λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείχειν (vulgo περιέχειν). Hæc longe aliter scripta affert Henr. Stephanus in Thesauro vol. IV, p. 375, qui positis prioribus Galeni verbis addi ab eo ait comicum quendam ἐπισκώπτοντα ἐπειπεῖν, τινὰ πολλῶν ἤδη τῶν λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλεῖξαι. quæ cave ne ex libro manuscripto deprompta esse existimes: interpolata enim sunt ex loco Ælii Dionysii apud Eustathium p. 1636, 50, quo Stephanus ipse paullo post utitur p. 378: φησὶ γοῦν Αἴλιος Διονύσιος, ἄμβωνες, λόφοι ὀρῶν καὶ ἴτυς πᾶσα καὶ οἷον ὀφρὺς καὶ ὑπεροχή. καὶ χείλη δὲ λοπάδων. οἷον, πολλῶν ἤδη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας. quem auctorem haud dubie secutus est Etymol. M. p. 81, 9: ἄμβων: κυρίως τὸ χεῖλος τῆς λοπάδος, παρὰ τὸ ἐν ἀναβάσει εἶναι. οἷον, πολλῶν ἤδη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας. Eadem Etymol. Gud. p. 43, 33; nisi quod ibi παραλείχουσι scriptum. His inter se comparatis, quæ vera sit fragmenti scriptura probabiliter conjicere licet. Videtur enim parasitus aliquis, fortasse de Calliæ grege, vitæ suæ prædicare felicitatem, miseram autem dicere alterius, extremis versus verbis βίον ὡς μοχθηρὸν ἔτριβες. cui hic ἐπισκώπτων, ut ait Galenus, respondet:

πῶς ὦ πολλῶν ἤδη λοπάδων τοὺς ἄμβωνας περιλείξας;

Interpres Erotiani etiam ista ἐπὶ καινοτέρας ἰδέας ad comici fragmentum retulit: sed hæc quidem aperte sunt grammatici verba ad insolentiorem vocabuli usum animum advertentis.

Non melior Autolyco Erechthei comœdiæ est conditio, quam solus hominum novit Eustathius p. 1720, 23: ἰστέον δὲ ὅτι ὁ παντελῶς ὀλίγος ἰχθὺς ἀπιχθυς ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἐδήλου τὸν μὴ ἐσθιόμενον. καὶ φέρουσιν ἐκεῖνοι χρῆσιν εἰς τοῦτο ἐκ τοῦ κωμικοῦ. ἐν μέντοι τῷ περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους φέρεται ὅτι ἀπίχθυες κατά τινας οἱ μὴ ἐσθίοντες ἰχθῦς. καὶ φέρει ἐκεῖνος καὶ Ἀριστοφάνους χρῆσιν ἐξ Ἐρεχθέως ταύτην, τοὐνθένδεν ἀπίχθυς βαρβάρους οἰκεῖν δοκῶ. Quibus si adhibeas quæ grammaticus in Bekkeri anecdotis, p. 425, 3, tradidit, ἀπιχθύς: τοὺς οὐκ (nam ita codex: Bekkerus ἀπίχθυς: τοὺς μὴ) ἐσθιομένους ἰχθῦς. Ἀριστοφάνης Ὥραις, non difficilis Eustathii erroris explicatio est. Apparet enim Aristophanem parvos et contemtos pisciculos ἀπιχθῦς dixisse in Ὥραις fabula, ad eamque spectat quam Eustathius ab quibusdam afferri ait χρῆσιν ἐκ τοῦ κωμικοῦ. quo exposito ad aliam significationem vocabuli transit, quam non jam Aristophanis, cujus nomen si scripsit, fortasse calami lapsu scripsit, sed Euripidis, ut opinor, ex Erechtheo verbis declarat:

τοὐνθένδ' ἀπίχθυς βαρβάρους οἰκεῖν δοκῶ.

cui conjecturæ quum numeri versus tragici conveniant, tum apprime favent quæ ex illa Euripidis tragœdia servavit Clemens Alexandrinus, Stromat. VI, 2, p. 739. ed. Potter., de Sellis, ut animadvertit Valckenarius, dicta, quos Homerus ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας vocat:

ἐν ἀστρώτῳ πέδῳ
εὕδουσι, πηγαῖς δ' οὐχ ὑγραίνουσιν πόδας.

Minus accurate igitur Pollux VI, 41, ἄπιχθυς παρὰ Ἀριστοφάνει cum ἀπόσιτος comparavit et ὁ ἰχθύων ἄγευστος interpretatus est, quo sensu Euripides, non Aristophanes dixit. Ceterum non metuendum videtur ne quis in Eustathii verbis de alius nescio cujus comici Erechtheo, quam ex didascalia marmorea Oderici novimus, cogitet: quæ non magis quam aliæ, quas monumentum istud enumerat, fabulæ, in grammaticorum manus venisse videtur, et si vel maxime venisset, nostram non labefactaret de Euripide conjecturam.

Sequitur Γλαῦκος fabula nimis quam levi munita auctoritate unius Pollucis, grammatici minime accurati, qui III, 43, verbi διαπαρθενεύειν usum explicans, Ἀριστοφάνης, inquit, Γλαύκῳ, Καλύψας | καλύμματος τριβωνίῳ διαπαρθένευσα. Qui nisi in nomine fabulæ erravit, erravit autem hoc modo non raro, Aristophanem pro Eubulo, cujus hoc nomine fabula exstitit, videtur nominasse. Aristophani tamen si quis credulus tribuere perget, ei ego auctor sim ut eadem opera Metrophontis, Andromedæ et Terei suscipiat patrocinium, quarum testes jam producam. Antiatticista in Bekkeri Anecd. p. 88, 24: Διδοῦσιν: οἱ διδόασιν. Ἀριστοφάνης Μητροφῶντι. Ibidem p. 106, 24: Λείψας: ἀντὶ τοῦ λιπών. Ἀριστοφάνης Ἀνδρομέδᾳ. denique alius grammaticus p. 383, 16: Ἁλμυρίδες: τόπος τις περὶ τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἀττικῆς. Ἀριστοφάνης Τηρεῖ·

ἔδει δέ γε [σε] βληθεῖσαν εἰς Ἁλμυρίδας
. . . τηδὶ μὴ παρέχειν σε πράγματα.

Atque ista quidem διδοῦσιν et λείψας ad Aristophanem auctorem referenda esse propter ipsam harum formarum pravitatem parum est credibile. De Tereo autem quæ afferuntur, si incorruptum est, ut videtur, nec, quod Dobraeo placuit, ex Γήρᾳ depravatum nomen fabulæ, non esse ab Aristophane scripta liquet: sed cui sint tribuenda eo magis in medio relinqui oportet, quod tres ab Athenæo memorantur comici qui hoc nomine fabulas ediderint, Anaxandrides, Cantharus, Philetærus.

Non plus negotii facit Delia apud Athenæum VIII, p. 373 a: — κνιστοῖς λαχάνοις· οὕτως δ' εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Δηλίᾳ τὰ συγκοπτὰ λάχανα «Κνίστ' ἢ στέμφυλα.» etenim ipsum Deliæ nomen indicio est novæ comœdiæ fabulam designari, sive ea Antiphanis sive alius fuit.

Νῖκαι, notissima Platonis comici fabula, Aristophani tribuitur apud scholiastam ad Lysistr. v. 288: τὸ σιμὸν ἀντὶ τοῦ πρόσαντες. καὶ ἐν Βαβυλωνίοις «Μέσην ἔρειδε πρὸς τὸ σιμὸν καὶ πλατύ.» ἐν Νίκαις «Τουτὶ προσαναβῆναι τὸ σιμὸν δεῖ.» quæ totidem litteris prostant apud Suidam in σιμός. Corrige cum Elmsleio ad Acharn. v. 385, καὶ Πλάτων ἐν Νίκαις «Τουτὶ—δεῖ.»

Στρατείας fabulam miro errore finxit Basilius in scholiis ad Gregorium Nazianzenum, quod Bastius edidit in præfatione ad Gregorium Corinth. p. LIII: στιβάς, στρωμνή, χαμαικοίτιον, ὡς Εἰρηναῖος ὁ ἀττικιστὴς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν στρατείαις ὁ κωμικὸς καὶ ἐν Δραπέτισι Κρατῖνος. Antiquioris grammatici, ex quo hæc deprompta sunt, hæc fuit sententia, στιβάδος etiam in militia, ἐν στρατείαις, usum fuisse. Respexit enim ad Pacis v. 347: πολλὰ γὰρ ἀνεσχόμην πράγματά τε καὶ στιβάδας, ἃς ἔλαχε Φορμίων.

Supersunt Πυθαγοριστής, Κιθαρῳδός et Φιλωνίδης, quarum illa apud Athenæum, IV. p. 161 e, pridem auctori suo Aristophonti restituta est ab Menagio, hæ vero nonnisi immemorabilibus criticorum hallucinationibus huc relatæ sunt. Denique, ne quid præteriisse videar, veterum quorundam grammaticorum verbo perstringam opinionem, qui Philyllii Πόλεις et Platonis Σκευάς non horum, sed Aristophanis fabulas esse conjecerunt, quarum rerum memoriam servavit Athen. III, p. 86 e: Φιλύλλιος δ' ἢ Εὔνικος ἢ Ἀριστοφάνης ἐν Πόλεσι. idem IV, p. 140 a: Ἀριστοφάνης ἢ Φιλύλλιος ἐν ταῖς Πόλεσι. XIV, p. 628 e: Ἀριστοφάνης ἢ Πλάτων ἐν ταῖς Σκευαῖς, ὥς Χαμαιλέων φησίν, εἴρηκεν οὕτως—. Sed hi quidem et fluctuatione inter diversos poetas auctoritatem suam elevant, nec satis idoneas suarum opinionum caussas habuisse videntur. Ab aliis quidem grammaticis minus quam illi scrupulosis Πόλεις ad Philyllium, Σκευαί ad Platonem referuntur sine ulla dubitationis significatione.

ΔΑΙΤΑΛΗΣ.

Ad nomen hujus fabulæ declarandum hi pertinent loci grammaticorum. Suidas : Δαιταλεῖς: δαιτυμόνες καὶ θιασῶται καὶ συμπόται, καὶ οἷον συνδαιταλεῖς. οὕτως Ἀριστοφάνης. Etymolog. M. p. 251, 40 : Δαιταλεύς: ὁ εὐωχητής· ἀφ' οὗ δρᾶμα Ἀριστοφάνους ὠνόμασται Δαιταλεῖς. quæ augenda sunt verbis ἐπειδὴ ἐν ἱερῷ Ἡρακλέους δειπνοῦντες ἐγίνοντο χορός, in locum plane alienum dejectis p. 286, 23. Eadem paullo uberiora præbet Orion p. 49, 8 : Δαιταλεύς: δαὶς δαιτὸς δαιτεύς. καὶ μέλανος μελανεύς. λέοντος λεοντεύς. καὶ πλεονασμῷ τῆς αλ δαιτεὺς δαιταλεύς. καὶ Δαιταλεῖς δρᾶμα Ἀριστοφάνους, ἐπειδὴ ἐν ἱερῷ Ἡρακλέους δειπνοῦντες καὶ ἀναστάντες χοροὶ (corr. χορὸς ex Etym. M.) ἐγένοντο. Qui hoc dicere videtur, chorum ex epulonibus constitisse in templo Herculis convivatis. Fortasse igitur ad hanc fabulam referendum quod scholiasta Vesparum v. 60. narrat : οὔθ' Ἡρακλῆς τὸ δεῖπνον ἐξαπατώμενος: ἐν τοῖς πρὸ τούτου δεδιδαγμένοις δράμασιν εἰς τὴν Ἡρακλέους ἀπληστίαν πολλὰ προείρηται : nisi hoc scholiastæ commentum est ex verbis poetæ confictum.

Fuit hæc prima omnium poetæ fabula, quod ipse innuit in Nubibus v. 528 :

ἐξ ὅτου γὰρ ἐνθάδ' ὑπ' ἀνδρῶν, οἷς ἡδὺ καὶ λέγειν,
ὁ σώφρων τε χὠ καταπύγων ἄριστ' ἠκουσάτην,
κἀγὼ, παρθένος γὰρ ἔτ' ἦ κοὐκ ἐξῆν πώ μοι τεκεῖν,
ἐξέθηκα, παῖς δ' ἑτέρα τις λαβοῦσ' ἀνείλετο,
ὑμεῖς δ' ἐξεθρέψατε γενναίως κἀπαιδεύσατε,
ἐκ τούτου μοι πιστὰ παρ' ὑμῖν γνώμης ἐσθ' ὅρκια.

ad quem locum scholiastæ hæc annotarunt: σώφρων τε χὠ: πρῶτον δρᾶμα γράψας ὁ ποιητὴς ἐξέθηκε τοὺς Δαιταλεῖς, ἐν ᾧ σώφρον μειράκιον εἰσάγει καὶ ἕτερον ἄχρηστον, εὐδοκίμησε δὲ σφόδρα ἐν τούτῳ τῷ δράματι. ἄριστ' ἠκουσάτην: ἀντὶ τοῦ ηὐδοκίμησαν. οὐ γὰρ τότε ἐνίκησεν, ἐπεὶ δεύτερος ἐκρίθη ἐν τῷ δράματι. διόπερ ἐστὶ μὲν αὐτὸ πρῶτον τῶν δραμάτων, ὑπὸ δὲ αἰδοῦς οὐ δι' ἑαυτοῦ ἐπεδείξατο αὐτό. παρθένος: οὔπω ἐπέτρεπον ἐμαυτῷ λέγειν διὰ τὴν αἰδῶ. οὐ γὰρ διὰ ἑαυτοῦ ἐξ ἀρχῆς καθῆκε τὰ δράματα ὁ ποιητὴς εὐλαβὴς ὤν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἱππέων ἤρξατο διὰ ἑαυτοῦ εἰσιέναι. παῖς δ' ἑτέρα: Φιλωνίδης καὶ Καλλίστρατος. οὐ γὰρ δι' ἑαυτοῦ ἐδίδαξε τοὺς Δαιταλεῖς, πρῶτον αὐτοῦ δρᾶμα. Hic quod Philonidem et Callistratum conjunctos nominat minus accurate facit. Etenim ad primam fabulam transtulit quod de primis fabulis traditum est ab vitæ scriptore § 22 : εὐλαβὴς δὲ σφόδρα γενόμενος τὴν ἀρχὴν, ἄλλως τε εὐφυὴς τὰ μὲν πρῶτα διὰ Καλλιστράτου καὶ Φιλωνίδου καθίει δράματα.—ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς ἠγωνίσατο. Quæritur igitur Philonidesne an Callistratus Dætalenses egerit : quæ, si satis vera narravit vitæ scriptor, non tam difficilis expeditu res est quam quibusdam visum fuit. Nam quum in Equitibus, ad quam spectant verba ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸς ἠγωνίσατο, primum ipse in scenam prodierit poeta, de tribus autem quæ Equites antecesserunt fabulis, Dætalensibus, Babyloniis, Acharnensibus, postremas duas ab Callistrato actas esse liquido sciamus, Dætalenses Philonidem docuisse sequitur, fallique grammaticum § 15 : ἐδίδαξε δὲ πρῶτον ἐπὶ ἄρχοντος Φιλοτίμου (Διοτίμου Scaliger ad Euseb. p. 128.) διὰ Καλλιστράτου. Qui fortasse Babylonios in mente habuit. Diotimus autem archon fuit eponymus Olymp. LXXXVIII. 1.

Argumentum fabulæ præcipue in ostendendis vitiis et incommodis pravæ juvenum Atheniensium educationis versatum esse videtur. Quam rem poeta ita instituit ut senem patrem introduceret cum filiis duobus, altero novitiæ, altero pristinæ addicto disciplinæ, cujus laudes eximiis versibus celebravit in Nubibus inde ab v. 961. Ex ea fabulæ parte insignem locum servavit Galenus in præfatione lexici Hippocratici, ubi exposito quid γλῶσσαν dicere grammatici soleant, ita pergit p. 404. ed. Franz. (vol. V. p. 706. ed. Basil.)

I [1].

Νομίζω δέ σοι τὰ ὑπὸ Ἀριστοφάνους ἀρκέσειν τὰ ἐκ τῶν Δαιταλέων ὡδέ πως ἔχοντα·

Πρὸς ταῦτα σὺ λέξον Ὁμηρείους γλώττας, τί καλοῦσι κόρυμβα.

προβάλλει γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ δράματι ὁ ἐκ τοῦ δήμου τῶν Δαιταλέων πρεσβύτης τῷ ἀκολάστῳ υἱεῖ πρῶτον μὲν τὰ κόρυμβα τί ποτ' ἐστὶν ἐξηγήσασθαι, μετὰ δὲ τοῦτο « τί καλοῦσ' ἀμενηνὰ κάρηνα. » κἀκεῖνος μέντοι ἀντιπροβάλλει τῶν ἐν τοῖς Σόλωνος ἄξοσι γλωττῶν εἰς δίκας διαφερούσας ὡδί πως·

Ὁ μὲν οὖν σὸς, ἐμὸς δ' οὗτος ἀδελφὸς φρασάτω τί καλοῦσιν ἰδυίους.

εἶτ' ἐφεξῆς προβάλλει τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὀπυίειν. ἐξ ὧν δῆλον ὡς ἡ γλῶττα παλαιόν ἐστιν ὄνομα τῆς συνηθείας ἐκπεπτωκός· ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς ἕκαστος τῶν περὶ λόγους ἐχόντων ἠξίου ποιεῖν ὀνόματα καινὰ δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Ἀντιφῶν ἱκανῶς, ὅς γε ὅπως αὐτὰ ποιητέον ἐκδιδάσκει, δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀριστοφάνης ἐν ταὐτῷ δράματι διὰ τῶνδε·

ἀλλ' εἶ σορέλλη (1) καὶ μύρον καὶ ταινίαι.

(1) Diogenianus Proverb. II, 58, 193 : Ἄλλη τορέλλη: σκῶμμα γερόντων. ἐκ τοῦ τορὸς γίνεται. Corrige ἀλλ' εἶ τορέλλη. [*At tu es torella:* cavilla senum. Ducitur a τορός, *acutus.*] Hesychius : Τορελλεῖ: ἐπιφώνημα θρηνητικὸν σὺν αὐλῷ Θρᾳκικόν. [*Torella:* exclamatio Thracum querula cum tibiæ cantu.] Idem : Σορέλλη: σκῶμμά τι ἐπιχωριάζον εἰς τοὺς γέροντας ἀπὸ τῆς σοροῦ. οὕτως Ἀριστοφάνης. [*Sorella:* vernacula quædam cavillatio in senes, ducta a σορῷ, *capulo.* Sic Aristophanes.]

DÆTALENSES.

I.

Puto autem tibi Aristophanis exempla ex Dætalensibus abunde satisfactura, quæ fere ad hunc modum habent :

Ad hæc tu dic, Homericæ glossæ quid vocant corymba?

In illa enim fabula senex e tribu Dætalensium protervo filio quæstiones proponit, primum quid sint *corymba,* ut explicet : postea vero, quid vocent (illæ glossæ) *amenena carena.* At ille vicissim proponit glossas ad jus pertinentes ex tabulis Solonis, hoc fere modo :

Tuus igitur filius, meus autem hic frater, dicat quid vocent *idyios.*

Deinceps proponit quidnam sit *opyiein.* Ex quibus manifestum est, glossam significare antiquum nomen, quod ex consuetudine abierit. Præterea unumquemque eorum, qui in litterarum studiis versabantur, putasse sibi licere, ut nova vocabula conderet, satis indicat Antiphon, qui quidem quomodo ea facienda sint, edocet; indicat etiam hic idem Aristophanes in eadem fabula, his verbis :

Sed es *sorella* [capularis] et unguentum et fasciæ.

εἶτα ὁ πρεσβύτης ἐπισκώπτων·

ἰδοὺ σορέλλη· τοῦτο παρὰ Λυσιστράτου (1).

πάλιν δὲ αὐτοῦ τοῦ ἀκολάστου υἱέος εἰπόντος,

ἦ μὴν ἴσως σὺ καταπλιγήσει τῷ χρόνῳ,

καὶ τοῦθ' υἱοῦ ὁ πρεσβύτης ἐπισκώπτων ἐρεῖ·

τὸ καταπλαγήσει τοῦτο παρὰ τῶν ῥητόρων.

εἶτ' αὖθις ἐκείνου φάντος,

ἀποβήσεταί σοι ταῦτα ποῖ τὰ ῥήματα,

πάλιν ὁ πρεσβύτης καὶ τοῦτο σκώπτει·

παρ' Ἀλκιβιάδου τοῦτο τἀποβήσεται.

καὶ μέν γε καὶ ὁ υἱὸς οὐδέπω παυόμενος οὐδὲ αἰδούμενος τὸν γέροντά φησι·

τί ὑποτεκμαίρει καὶ κακῶς ἄνδρας λέγεις
καλοκἀγαθίαν ἀσκοῦντας;

εἶτα ὁ πρεσβύτης·

οἴμ', ὦ Θρασύμαχε,
τίς τοῦτο τῶν ξυνηγόρων γηρύεται;

II [2].

Ad eandem fabulæ partem alia quædam fragmenta satis probabili conjectura referre licet. Ex quo genere imprimis est versus ab Athenæo servatus XV, p. 694 a:

Ἆσον δή μοι σκόλιόν τι λαβὼν Ἀλκαίου κἀνακρέοντος.

quæ senis esse ad filium verba videntur, quemadmodum in Nubibus, v. 1356, Phidippidem Simonidis aut Æschyli versus inter cœnam canere jubet Strepsiades.

III [3].

Athenæus XII, p. 527 c: Διαβόητοι δ' εἰσὶ περὶ τρυφὴν Σικελιῶταί τε καὶ Συρακόσιοι, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης φησὶν ἐν Δαιταλεῦσιν·

Ἀλλ' οὐ γὰρ ἔμαθε ταῦτ' ἐμοῦ πέμποντος, ἀλλὰ μᾶλλον
πίνειν, ἔπειτ' ᾄδειν κακῶς, Συρακοσίαν τράπεζαν,
Συβαρίτιδάς τ' εὐωχίας καὶ Χῖον ἐκ Λακαινᾶν.

IV [4].

Juveni molli et inerti vitæ dedito conveniunt hæc ab Athenæo relata, IV, p. 184 e: Ἐμφανίζει δὲ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Δαιταλεῦσι τὴν περὶ τὸ πρᾶγμα τοῦτο (h. e. τὴν αὐλητικὴν σπουδὴν, ὅταν λέγῃ·

Ὅστις αὐλοῖς καὶ λύραισι κατατέτριμμαι χρώμενος,
εἶτά με σκάπτειν κελεύεις;

Quod σκάπτειν dicit, non sensu verbi proprio intelligendum, sed ad pervulgatum apud Græcos proverbium spectare, videtur σκάπτειν οὐκ ἐπίσταμαι, de quo dictum ab interpretibus Avium v. 1432, τί γὰρ πάθω; σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι, et ab Valckenario in scholiis in N. T. vol. I, p. 522. Ad ejus similitudinem compositum quod in Vespis dixit, v. 959: ξύγγνωθι· κιθαρίζειν γὰρ οὐκ ἐπίσταται, quæ cum Avium versu commiscuisse videtur Suidas, qui in v. ἐπίστω ex Aristophane versum attulit σύγγνωθί μοι· σκάπτειν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι: ita enim recte Brunckius vulgatum σκώπτειν corrigit.

V [5].

Athenæus IX, p. 368 e, ubi de κωλαῖς agit: Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσι·

Καὶ δελφακίων ἁπαλῶν κωλαῖ καὶ χναυμάτια πτερόεντα.

πτερόεντα χναυμάτια Henr. Stephanus in Thesauro, vol. iv, p. 543, recte interpretari videtur aviculas delicatius apparatas.

VI [6].

Athenæus XIV, p. 646 b: Χαρίσιος. τούτου μνημονεύει Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσιν·

Ἐγὼ δ' ἰὼν
πέμψω πλακοῦντ' εἰς ἑσπέραν χαρίσιον.

(1) Lysistratus Cholargensis est, cujus nequitia in Acharnensibus notatur, v. 821, ubi Χολαργέων ὄνειδος audit, et in Vespis. Commemoratur etiam in Equitibus v. 1272.

Cui senex irridens respondet:

Ecce *sorella*! hoc est ab Lysistrato.

Rursus autem quum protervus filius dixisset,

At fortasse tu percelleris tempore,

etiam hoc filii dictum senex irridens, ait:

Hoc *percelleris* a rhetoribus est.

Tum rursus cum ille dixisset,

Evadent aliquo hæc verba:

rursus senex in hæc etiam sic illudit:

Ab Alcibiade est hoc *evadent.*

Atque filius quidem nondum etiam desinens, neque reverens senis, dicit:

Quid conjectas et male viris dicis qui exercent pro-
[bitatem?

Post quæ senex:

Væ mihi, o Thrasymache,
quis hoc patronorum dicit?

II.

Cane mihi scolion quoddam, seligens ex Alcæi car-
[minibus aut Anacreontis.

III.

Famosi vero etiam luxuriæ caussa sunt Siculi et Syracusii; quod etiam Aristophanes ait in Dætalensibus:

Sed enim non hæc didicit me eum mittente, sed potius
bibere, deinde male canere, Syracusanas mensas,
et Sybaritica epula, et Chium (vinum) ex Lacænis.

IV.

Significat etiam Aristophanes, in Dætalensibus, studium in ea re positum, cum ait:

Qui adhuc tibiis atque lyris utens vitam trivi,
me tu nunc terram fodere jubes?

V.

De pernis, Aristophanes in Dætalensibus:

Et porcellorum tenerorum pernæ, et alatæ cupe-
[diæ.

VI.

Charisius. Hujus meminit Aristophanes in Dætalensibus:

Ego vero profectus
placentam sub vesperam mittam charisium.

VII [7].

Athenæus XV, p. 690 e : Ψάγδης (μέμνηται) Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσι·

Φέρ' ἴδω τί σοι δῶ τῶν μύρων; ψάγδαν φιλεῖς;

Paullo post, p. 691 c, σάγδαν ex hoc loco memorat, ut in multis nominibus peregrinis ambigua inter ψ, ζ et σ scriptura est.

VIII [8].

Pollux X. 119, 120 : Εἴρηται δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐν Δαιταλεῦσι καὶ ἄγγη μυρηρὰ (meliores codices ἄγγη μυροφορικὰ), λέγοιτο δ' ἂν καὶ λήκυθος μυρηρά· σὺ δ' ἂν εἴποις καὶ μυροφόρον.—καὶ τὸ μὲν εἰς τὰς ληκύθους καθιέμενον ἐπὶ γεύματι τοῦ μύρου σπαθίδα καὶ σπάθην κλητέον, Ἀριστοφάνους μὲν εἰπόντος ἐν Δαιταλεῦσι·

Τῆς μυρηρᾶς ληκύθου
πρὶν κατελάσας τὴν σπαθίδα γεύσασθαι μύρου.

Codex Kuhnii καθελεύσας. Brunckius κατελάσαι. Pollux VII, 177 : σπαθίδα δὲ τὴν καθιεμένην εἰς τὸ μύρον Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Δαιταλεῦσι. Photius p. 529, 6 : Σπαθίδα: τὴν τῶν μυρεψῶν σπάθην. οὕτως Ἀριστοφάνης.

IX [9].

Athenæus XV, p. 667 f : Ἕτερον δ' ἐστὶν εἶδος παιδιᾶς τῆς ἐν λεκάνῃ. αὕτη δ' ὕδατος πληροῦται, ἐπινεῖ τε ἐπ' αὐτῆς ὀξύβαφα κενά, ἐφ' ἃ βάλλοντες τὰς λάταγας ἐκ καρχησίων ἐπειρῶντο καταδύειν. ἀνῃρεῖτο δὲ τὰ κοτταβεῖα ὁ πλείω καταδύσας.—(sequuntur comicorum loci duo de ὀξυβάφοις.) τὸ δ' ἆθλον Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν « Ἔγνωκ' ἐγὼ δὲ χαλκίον (τοῦτ' ἐστι κοτταβεῖον) | ἱστάναι καὶ μυρρίνας. » Versus, nisi aliquid excidit, trochaici sunt habendi et fortasse ex ea fabulæ parte sumpti unde est fragmentum IV.

X [10].

Athenæus III, p. 127 c : Χόνδρον δὲ εἴρηκε τὸ ῥόφημα Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσιν οὕτως·

Ἢ χόνδρον ἕψων, εἶτα μυῖαν ἐμβαλὼν
ἐδίδου ῥοφεῖν ἄν.

Vulgo ἑψῶν. Verba e prologo sumpta esse suspicatur Dobræus.

XI [11].

Athenæus IX, p. 400 a, ex Tryphone : Τὸν δὲ λαγών ἐπ' αἰτιατικῆς—Ἀριστοφάνης—ἐν Δαιταλεῦσιν·

Ἀπόλωλα· τίλλων τὸν λαγὼν ὀφθήσομαι.

XII [12].

Pollux X, 109 : Καὶ μὴν καὶ ἐπίχυσις χαλκίου ἕν τῶν τοῦ μαγείρου σκευῶν. Ἀριστοφάνης δὲ αὐτὸ εἴρηκεν ἐν Δαιταλεῦσιν·

Οὐχ, ἀλλὰ ταῦτά γ' ἐπίχυσις τοῦ χαλκίου.

Idem X, 92 : τὸ δὲ ὄνομα ἡ ἐπίχυσις εἴρηται ἐν Ἀριστοφάνους Δαιταλεῦσι.

XIII [13].

Photius p. 606, 20 : Τροπίας οἶνος: ὁ τετραμμένος καὶ ἐξεστηκώς. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν·

Ταχύ νυν πέτου καὶ μὴ τροπίαν οἶνον φέρε.

XIV [14].

Scholiasta Aristoph. Equit. v. 577., schol. Platonis p. 334. ed. Bekker., schol. Diogenis in *Notices et Extraits*, vol. X, p. 226, Photius et Suidas, Στλεγγίς : ἡ ξύστρα —ἐν Δαιταλεῦσιν

Οὐδ' ἔστιν αὐτῇ στλεγγὶς οὐδὲ λήκυθος.

VII.

Psagdæ (meminit) Aristophanes in Dætalensibus :

Age, videam quod tibi dem unguentum :
psagdamne amas?

VIII.

Dictaque sunt ab eodem (Aristophane) in Dætalensibus vasa unguentaria (vel vasa unguentifera). Dicitur etiam lecythus unguentaria : tu vero etiam unguentiferam vocabis. — Et instrumentum in lecythos, ad unguentum degustandum immissum, rudiculam, vel spatham vocare oportet, secundum Aristophanem dicentem in Dætalensibus :

Ex unguentaria lecytho,
Priusquam rudiculam immiserit, degustare un-
[guentum.

Idem : *Spathida* vero nominavit in unguentum demissam ligulam Aristophanes in Dætalensibus. Photius : *Spathida* : unguentariorum spatham. Ita Aristophanes.

IX.

—Est vero aliud ludicri genus, quod in pelvi exercetur. Pelvis aqua repletur, et aquæ innatant vacua acetabula, in quæ ex carchesiis [*poculorum id nomen est*] conjicientes latagas, demergere illa conabantur. Et cottabea reportabat is qui plurima demerserat. Certamen memorat Arist. in Dætalensibus : « Decrevi ego abenum (id est, cottabeum) statuere et myrti ramulos. »

X.

Chondrum vero (sive alicam) Aristophanes dixit sorbitionem ex alica paratam, sic in Dætalensibus :

Aut chondrum postquam coxisset, muscam dein
Et sic sorbendum daret. [injiceret,

XI.

Τὸν λαγών, *leporem*, in accusativo casu dixit Aristophanes in Dætalensibus :

Perii : vellicans leporem conspiciar.

XII.

Porro etiam ἐπίχυσις, *infundibulum* æneum; unum e coquinariis vasis. Aristophanes vero id in Dætalensibus dixit :

Non ; sed hoc est infundibulum aheni.

Nomen vero ἐπίχυσις, *infundibulum*, in Dætalensibus Aristophanis dictum est.

XIII.

Vinum quasi *versum*, vappescens, vappa. Aristophanes in Dætalensibus :

Cito igitur avola, neu vapidum vinum affer.

XIV.

Στλεγγίς, *strigil*, in Dætalensibus :

Non est isti strigilis, nec lecythus.

XV [15].

Suidas : Ἀναλίσκειν καὶ ἀναλοῦν αἰτιατικῇ ἑκάτερα —Δαιταλεῦσιν·

Εἰς τὰς τριήρεις δεῖ μ' ἀναλοῦν ταῦτα καὶ τὰ τείχη.

Addit Suidas : ἐν δὲ τῷ παρεληλυθότι καὶ διὰ τοῦ α καὶ διὰ τοῦ η ἀδιαφόρως, οἷον ἀνήλισκον καὶ ἀνάλισκον. καὶ αὖθις·

Εἰς οἷ' ἀνάλουν οἱ πρὸ τοῦ τὰ χρήματα.

Hæc quoque Aristophani tribuit Porsonus : recte fortasse, quanquàm ejusdem hæc esse poetæ non sequitur ex illo αὖθις.

XVI [16].

Harpocratio in ναυτοδίκαι : Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν, « Ἐθέλω βάψας (βλάψας codex Vratis.) πρὸς ναυτοδίκας ξένην ἐξαίφνης. » Suidas : Βάψας τὴν κώπην· ἔπλευσας (corr. πλεύσας cum Dobræo)· ἐλθὼν πρὸς τοὺς ναυτοδίκας, οἳ τὰ τῆς ξενίας ἐδίκαζον. ἢ ἀπὸ τῶν φαρμακοποιούντων· λέγουσι γὰρ τὸ βάψας ποιήσω μέλαν. Hesychius, Βάψας : δεύσας, πλεύσας. ἢ τὴν κώπην βάψας. Aristophanis autem hæc fortasse fuerunt :

Ἐθέλω βάψας πρὸς ναυτοδίκας πλεῖν ἐξαίφνης...

XVII [17.]

Harpocratio in ἐπίπεμπτον : Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν·

Ἣν μὴ μεταλάβῃ τοὐπίπεμπτον, κλαέτω.

Photius p. 597, 1 : τοὐπίπεμπτον : οἱ γὰρ μὴ μεταλαβόντες τὸ έ μέρος τῶν ψήφων ἄτιμοι ἦσαν. οὕτως Ἀριστοφάνης. Eadem Etymol. M. p. 763, 22.

XVIII [18].

Harpocratio in Κιγκλίς : Αἱ τῶν δικαστηρίων θύραι κιγκλίδες ἐκαλοῦντο. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν·

Ὁ δ' ἡλιαστὴς εἷρπε πρὸς τὴν κιγκλίδα.

XIX [19].

Pollux X, 158 : Ἔτι δὲ (προσθετέον) καὶ γύργαθον καὶ θωμὸν, Ἀριστοφάνους ἐν Δαιταλεῦσιν εἰπόντος·

Εἰ μὴ δικῶν τε γύργαθος ψηφισμάτων τε θωμός.

γύργαθος ex hac fabula affertur ab Polluce VII, 176. Minus accurate Athenæi epitome, I. p. 4 d : γυργάθους ψηφισμάτων Ἀριστοφάνης φησίν. Corrigendus autem in his locis omnibus accentus reponendo oxytono γυργαθός ex præcepto Herodiani apud Arcadium, p. 49, 19.

XX [20].

Photius et Suidas : Σεῖσαι : τὸ συκοφαντῆσαι— —Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν·

Ἔσειον, ᾔτουν χρήματ', ἠπείλουν, ἐσυκοφάντουν πάλιν.

XXI [21].

Athenæus III, p. 119 c, de forma masculina ὁ τάριχος disputans, ex hac fabula apposuit :

Οὐκ αἰσχυνοῦμαι τὸν τάριχον τουτονὶ
πλύνων ἅπασιν ὅσα σύνοιδ' αὐτῷ κακά.

Ad sententiam verborum quod attinet, Casaubonus non τάριχον qui proprie dicitur intelligit, sed hominem nequam, quemadmodum, quod Wakefieldus comparavit, Angli *a pickled fellow* dicunt.

XXII [22].

Suidas in Αἰγέα : Αἰγέα καὶ Ἐρεχθέα καὶ πάντων τῶν τοιούτων ἐκτείνεται τὸ τελευταῖον ἄλφα. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσι·

Τὸν Ἐρεχθέα μοι καὶ τὸν Αἰγέα κάλει.

XXIII [23].

Scholiasta Theocriti II, 12 : Σκύλακες : διὰ τὸ σκύλακας ἐκφέρεσθαι δεῖπνα τῇ Ἑκάτῃ. Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσι·

Τί δαί; κυνίδιον λευκὸν ἐπρίω τῇ θεῷ
εἰς τὰς τριόδους.

XV.

Ἀναλίσκειν et ἀναλοῦν, *consumere, impendere*. Utrumque gaudet accusativo. Aristoph. in Dæt. :

In triremes oportet me impendere hæc, et in muros.

In præterito et per α et per η sine discrimine scribitur, ut ἀνήλισκον et ἀνάλισκον. Et rursus :

In qualia antiqui impendebant opes suas.

XVI.

Harpocratio : Aristophanes in Dætalensibus : Volo tincto [mari immisso] remo ad nautodicas [vehi]. —Suidas : Tincto (mari immisso) remo navigasti, et ad judices nauticos accessisti, qui peregrinis jus dicebant. Vel a pharmacopœis ducta est translatio, quippe qui dicere solent, ubi tinxero faciam nigrum. — Hesych. : Postquam navigavit vel remum intinxit.

Navi deducta constituo illico ad nautodicas navigare.

XVII.

Aristophanes in Dætalensibus :

Suffragiorum quintam nisi tulerit, plorato.

Phot. p. 597, 1 : τοὐπίπεμπτον. Nam qui quintam suffragiorum partem non tulissent, infames erant. Sic Aristophanes.

XVIII.

Tribunalium fores κιγκλίδες vocabantur. Arist. Dætal. :

Heliasta ivit ad cancellos fori.

XIX.

(Insuper) et *gyrgathus* et *cumulus* secundum Aristophanem dicentem in Dætalensibus :

Nisi forte caussarum cista et calculorum cumulus.

XX.

Σεῖσαι. [Proprie, *quatere, concutere*. Item,] calumniis vexare : (per metaphoram ductam ab illis, qui fructus arboreos quatiunt). Aristophanes Dætalensibus :

Calumniabantur, petebant pecuniam, minabantur, [sycophantasque
rursus agebant.

XXI.

Non pudebit me huncce impurum
abluere omnibus, quas ei inesse scio, pravitatibus.

XXII.

Αἰγέα et Ἐρεχθέα et omnia hujusmodi nomina producunt ultimum α. Aristophanes Dætalensibus :

Erechtheum mihi et Ægeum voca.

XXIII.

Catuli : quoniam catulos Hecatæ epulas offerebant. Aristophanes in Dætalensibus :

Quid igitur ? catellum album emisti, deæ
in triviis sacrificandum.

XXIV [24].

Pollux IX, 88 : Καὶ κατακεκερματίσθαι μὲν ἐπὶ λόγου Πλάτων, ἐπὶ δὲ ἀργυρίου Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσιν·

Οὐδ' ἀργύριόν ἐστιν κεκερματισμένον.

Sine nomine fabulæ affertur VII, 170.

XXV [25].

Athenæus VII, p. 299, ubi de nominativo ἔγχελυς agit ex hac fabula posuit exemplum καὶ λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς. Schol. Theocriti XI, 10 : Κικίννοις : τοῖς μαλλίοις, τῇ κόμῃ, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς κέχρηται, Ὥσπερ ἔγχελυς (alii codd. ἐγχέλεις) χρυσοῦς ἔχων κικίννους (vulgo κικίνους et supra κικίνοις). Aristophanis igitur versus fuit; quod non fugit Hemsterhusium :

καὶ λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς, χρυσοῦς ἔχων κικίννους.

Eupolidis versum τὸ σῶμ' ἔχουσι λεῖον ὥσπερ ἔγχελυς memorat grammaticus in Mingarelli catalogo codicum Nanianor. Græc. p. 492.

XXVI [26].

Athenæus IV, p. 169 c : Τὴν χύτραν δ' Ἀριστοφάνης κακκάβην εἴρηκεν—ἐν Δαιταλεῦσι·

Κἀγειν ἐκεῖθεν κακκάβην.

Vide ad Dædali fr. X. et Σκηνὰς καταλαμβ. fr. VII.

XXVII [27].

Photius p. 313, 14 : Ὀαὶ τῶν ἱματίων : Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν « Ὅτε τὰς ὀὰς ἴσας ἐποιήσατο. » Eustathius p. 1828, 54 : ἐν δὲ ἀνωνύμῳ ῥητορικῷ λεξικῷ γράφεται καὶ ὅτι ὀξυτόνως καὶ συνεσταλμένως ὀαὶ ἱματίων. φέρει δὲ καὶ χρῆσιν τοῦ κωμικοῦ τὸ « Ὅτε τὰς ὀὰς ἐποιήσατο. »

XXVIII [28].

Phrynichus p. 91 : Ἀκεστής λέγουσιν οἱ παλαιοί, οὐχ ἠπητής. ἔστι μὲν ἠπήσασθαι ἅπαξ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Δαιταλεῦσι, παίζοντι τὰς Ἡσιόδου ὑποθήκας;

Καὶ κόσκινον ἠπήσασθαι.

Aristophanis verba attulit Thomas Mag. p. 27. Est versus heroici exitus, cujus in vicinia fortasse lectum fuit oraculum Atheniensibus aliquando editum, Αἰετὸς ἐν νεφέλῃσι γενήσεαι ἤματα πάντα, de quo scholiasta Equit. v. 1010 : τούτου δὲ τοῦ χρησμοῦ οὐ μόνον ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐν Ὄρνισι καὶ Δαιταλεῦσι μέμνηται.

XXIX [29].

Eustathius, p. 1579, 30, de prosodia nominum in οια et εια agens : καὶ ἡ ἀναιδεία δέ φησι (Αἴλιος Διονύσιος) καὶ ἡ προνοία, ὧν πάντων ἐκτείνεται μὲν ἡ τελευταία, ἡ δὲ πρὸ αὐτῆς ὀξύνεται. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν « ὦ προνοία καὶ ἀναιδεία. » Patet his verbis non fuisse in alio quam anapæstis metro locum. In eo autem non potuit ὦ προνοία dici, et mira est providentiæ cum impudentia conjunctio. Scribendum igitur :

Ὦ παρανοία καὶ ἀναιδεία.

pariterque in grammatici verbis καὶ ἡ παρανοία.

XXX [30].

Harpocratio in Ἀλίπεδον : Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσι διὰ ψιλοῦ « Ἐν ἀλιπέδῳ. »

XXXI [31].

Grammaticus Bekkeri p. 427, 3 : Ἀποβροχθίσαι : τὸ καταπιεῖν. ὡς ἡμεῖς, Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν ἐχρήσατο.

XXXII [32].

Pollux X, 172 : Θυλακίσκον, ὡς ἐν Δαιταλεῦσιν Ἀριστοφάνης.

XXXIII [33].

Antiatticista Bekkeri p. 104, 28 : Κλινάρια : οὐ μόνον κλινίδια. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν. κλινάριον ex hac fabula Pollux X. 32.

XXIV.

Et κατακεκερματίσθαι, id est, *in minutias redigi*, de oratione dixit Plato; de argento vero Aristophanes in Dætalensibus :

Neque argentum in minutias commutatum est.

XXV.

Athen. : lævis ut anguilla. — Schol. Theocr. : *Cincinnis* : lanulis, coma, sicuti comicus usus est :

Et lævis sicut anguilla, aureos habens cincinnos.

XXVI.

Ollam vero (quam χύτραν vulgo vocamus) Aristoph. cacabum (κακκάβην) dixit in Dætal. :

Et illinc cacabum admovere.

XXVII.

Limbi vestium Aristophanes in Dætalensibus :

Quando limbos æquales concinnaverat.

In anonymo lexico rhetorico scribitur etiam ὀαὶ ἱματίων, *limbi vestimentorum*, cum acuto et per correptionem proferri. In usum autem vocis hæc comici exhibent : ὅτε τὰς ὀὰς ἐποιήσατο, « quando limbos concinnaverat. »

XXVIII.

Veteres dicunt ἀκεστής, non ἠπητής, *sartor*. ἠπήσασθαι semel tantum reperitur apud Aristophanem in Dætalensibus, qui, illudens Hesiodi præcepta, dicit :

Et cribrum sarcire.

XXIX.

Ἀναιδεία, *impudentia*, dicit (Ælius Dionysius) et προνοία, *providentia*, quorum omnium ultima quidem producitur, penultima vero acuto notatur. Aristophanes in Dætalensibus : ὦ προνοία καὶ ἀναιδεία, « o providentia et impudentia ! »

XXX.

Aristophanes in Dætalensibus cum spiritu leni hæc scripsit, ἐν ἀλιπέδῳ, *in maritimo solo*.

XXXI.

Ἀποβροχθίσαι, i. e. τὸ καταπιεῖν, *deglutire*, ut nos, Aristophanes in Dætalensibus usurpavit.

XXXII.

Marsupium, ut in Dætalensibus Aristophanes.

XXXIII.

Κλινάρια, *lectuli*, non tantum κλινίδια. Aristophanes in Dætalensibus.

XXXIV [34].

Pollux VII, 153 : Ἀριστοφάνης δ' ἐν Δαιταλεῦσι καὶ λυρωνίαν που λέγει.

XXXV [35.]

Photius p. 291, 16. Νεβλάρεται : περαίνει. ἄσημος φωνὴ ἐπὶ τοῦ περαίνειν. Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν. Νεβλάρεται scripsit Alberti in annotatione ad Hesychii glossam νεβλάραι : περαίνειν.

XXXVI [36.]

Photius p. 350, 10 : Ὄρτυγας : συστέλλοντες οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι τὸ υ. καὶ τὸν ὀρτυγοκόμον βραχέως. δηλοῖ Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν.

XXXVII [37].

Suidas, Ῥαγδαίους:—ἔστι τὸ ὄνομα—καὶ ἐν Δαιταλεῦσιν Ἀριστοφάνους.

XXXVIII [38].

Athenæus IV, p. 183 e : Μνημονεύει δὲ τοῦ τριγώνου (instrumenti musici) τούτου—Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσι.

XXXIX [39].

Pollux VII, 168 : Τῷ δὲ λοῦσθαι καὶ τὸ ψυχρολουτρεῖν ἂν προσήκοι, εἰρημένου τοῦ ἐψυχρολουτρήσομεν ἐν Δαιταλεῦσιν Ἀριστοφάνους.

XL [40].

Scholiasta ad Acharn. v. 271 : ὡρικὴν ὑληφόρον: ἀντὶ τοῦ ὡραίαν καὶ ἀκμαίαν—ὡρικὸν δὲ μειράκιον καὶ κόρη, ὡς ἐν (καὶ ὡρικῶς ἐν Dobræus) Δαιταλεῦσιν αὐτός.

XLI [41].

Harpocratio : Θῆτες:—ὅτι δὲ οὐκ ἐστρατεύοντο εἴρηκε καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Δαιταλεῦσιν.

XLII [42 a].

Scholiasta ad Vespar. v. 819: Εἶχον δὲ καὶ οἱ ἥρωες πανοπλίαν. καὶ δῆλον ἐκ τῶν Δαιταλέων.

XLII [42 b].

Schol. Luciani, Alex. c. 4 : Ὁ Ἀριστόδημος μιαρὸς καὶ καταπύγων εἰς ὑπερβολήν. ἀφ' οὗ καὶ ὁ πρωκτὸς Ἀριστόδημος καλεῖται. Κρατῖνος Πανόπταις—ὡσαύτως καὶ Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΙ.

Proxima Dætalensibus fuit ætate, sed indole multum diversa Babylonii fabula, quæ multorum invidiam conflavit Aristophani. Animosior enim, ut videtur, quem Dætalenses experta erat, populi favore factus, in Babyloniis non solum magistratus quosdam acriter exagitavit, sed etiam Cleonem, cujus tum summa fuit, exstincto Pericle, in civitate potentia, tanto impetu est aggressus, ut litem illatam sibi viderit, quam non multum abfuit quin amitteret. De qua re disertum est ipsius testimonium Acharnensibus v. 355 (377. Kust.) :

> αὐτός τ' ἐμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἅπαθον
> ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν.
> εἰσελκύσας γάρ μ' εἰς τὸ βουλευτήριον
> διέβαλλε καὶ ψευδῆ κατεγλώττιζέ μου
> κἀκυκλοβόρει κἄπλυνεν, ὥστ' ὀλίγου πάνυ
> ἀπωλόμην μολυνοπραγμονούμενος.

Quibus si adhibeas versus 476—480, quod caput causæ fuerit cognosces:

> ἐγὼ δὲ λέξω δεινὰ μὲν, δίκαια δέ·
> οὐ γάρ με νῦν γε διαβαλεῖ Κλέων ὅτι
> ξένων παρόντων τὴν πόλιν κακῶς λέγω.
> αὐτοὶ γάρ ἐσμεν οὑπὶ Ληναίῳ τ' ἀγὼν,
> κοὔπω ξένοι πάρεισιν.

Rem totam uberius exposuerunt scholiastæ : Διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν : τοὺς Βαβυλωνίους. τούτους γὰρ πρὸ τῶν Ἀχαρνέων Ἀριστοφάνης ἐδίδαξεν, ἐν οἷς πολλοὺς κακῶς εἶπεν. ἐκωμῴδησε γὰρ τάς τε κληρωτὰς καὶ χειροτονητὰς ἀρχὰς καὶ Κλέωνα παρόντων τῶν ξένων. εἶπε γὰρ δρᾶμα τοὺς Βαβυλωνίους τῇ τῶν Διονυσίων ἑορτῇ, ἥτις ἐν τῷ ἔαρι ἐπιτελεῖται, ἐν ᾧ ἔφερον τοὺς φόρους οἱ σύμμαχοι. καὶ διὰ τοῦτο ὀργισθεὶς ὁ Κλέων ἐγράψατο αὐτὸν ἀδικίας εἰς τοὺς πολίτας, ὡς εἰς ὕβριν τοῦ δήμου ταῦτα πεποιηκότα. καὶ

XXXIV.

Sed Aristophanes in Dætalensibus alicubi et λυρωνίαν, i. e. *lyræ emtionem*, dicit.

XXXV.

Νεβλάρεται *perficit*, vox obscura, pro περαίνειν, *perficere*. Aristophanes in Dætalensibus.

XXXVI.

In ὄρτυγας corripientes Attici dicunt υ, et τὸν ὀρτυγοκόμον, *coturnicum altorem*, correpte. Quod arguit Aristophanes in Dætalensibus.

XXXVII.

Exstat etiam nomen hoc.... et in Dætalensibus Aristophanis.

XXXVIII.

Meminit vero *trianguli* hujus.... Aristophanes in Dætalensibus.

XXXIX.

Τῷ λοῦσθαι, *lavandi* autem verbo, et ψυχρολουτρεῖν, *frigida lavare*, conveniret, cum *frigida lavimus* in Dætalensibus dixerit Aristophanes.

XL.

***Maturam lignigeram* : pro ὡραίαν καὶ ἀκμαίαν, *maturam et vigentem*. Item ὡρικὸν μειράκιον, *maturum adolescentulum*, et ὡρικῶς, *mature*, in Dætalensibus ipse.**

LXI.

. *Mercenarii* : quod nec militabant; dixit et Aristophanes in Dætalensibus.

XLII a.

Habebant quoque heroes integram armaturam; quod et patet e Dætalensibus.

XLIII b.

Arisfodemus impurus erat et effuse cinædus, unde et podex Aristodemus vocatur. Cratinus in Panoptis. Itidem Aristophanes in Dætalensibus.

ξενίας δὲ αὐτὸν ἐγράψατο καὶ εἰς ἀγῶνα ἐνέβαλεν. et ad v. 502 : διὰ τὸ ἐν τοῖς Βαβυλωνίοις πολλῶν παρόντων ξένων εἰρηκέναι κατὰ πολλῶν τὸν Ἀριστοφάνην — κατηγορήθη ὑπὸ τοῦ Κλέωνος. Eo spectant etiam versus in parabasi inde ab 630, monente Berglero, in quibus διαβαλλόμενον se dicit ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐν Ἀθηναίοις ταχυβούλοις, et, ut videtur, Vesparum locus v. 1285: ἡνίκα Κλέων μ' ὑπετάραττεν ἐπικείμενος | καί με κακίαις ἔκνισε. ubi scholiasta, ex codice Veneto suppletus: ἄδηλον πότερον τῆς Καλλιστράτου (qui Babylonios egerat) εἰς τὴν βουλὴν εἰσαγωγῆς καὶ νῦν μιμνήσκεται, ὅτι αὐτὸν Κλέων εἰσήγαγεν, ἢ ἑτέρας κατ' αὐτὸν (corrige αὐτοῦ) γενομένης Ἀριστοφάνους, εἰ καὶ μὴ εἰσαγωγῆς, ἀλλὰ ἀπειλῆς τινος, ὅπερ καὶ μᾶλλον ἐμφαίνεται. ἐκεῖνά τε γὰρ ἀναπολεῖν ἀρχαιότερα ἔσται, νῦν τε ὡς περὶ αὐτοῦ (scribe αὑτοῦ) λέγει. Sed quod idem ad v. 1282 de psephismate (credo, propter Babylonios) ab Cleone lato tradit (ἐψηφίσατο γὰρ ὁ Κλέων μηκέτι δεῖν κωμῳδίας ἐπὶ τῷ θεάτρῳ εἰσάγεσθαι, ὅτι δὴ ξένων παρόντων πολίτας ἐσκωπτον), simile Antimachi esse psephismati arbitror, quod narrat scholiasta ad Acharn. v. 1149, ab verbo ἐδόκει exorsus, quo uti solent qui per insomnium sibi visa narrant. De peregrinitatis accusatione, qua poetam ab Cleone petitum esse refert scholiasta Acharnensium, copiosior est apud vitæ scriptorem narratio: διήχθρευσε δὲ αὐτῷ (τῷ Κλέωνι) ὁ Ἀριστοφάνης, ἐπειδὴ ξενίας γραφὴν κατ' αὐτοῦ ἔθετο, καὶ ὅτι ἐν δράματι αὐτοῦ Βαβυλωνίοις διέβαλε τῶν Ἀθηναίων τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς παρόντων ξένων. ὡς ξένον δὲ αὐτὸν ἔλεγε παρόσον οἱ μὲν αὐτόν φασι Ῥόδιον ἀπὸ Λίνδου, οἱ δὲ Αἰγινήτην, στοχαζόμενοι ἐκ τοῦ πλεῖστον χρόνον τὰς διατριβὰς αὐτόθι ποιεῖσθαι· ἢ καὶ ὅτι ἐκέκτητο ἐκεῖσε. κατὰ τινὰς δὲ, ὡς ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Φίλιππος Αἰγινήτης. ἀπολυθῆναι δὲ αὐτὸν εἰπόντα ἀστείως ἐκ τοῦ Ὁμήρου (Odyss. α, 215.) ταῦτα·

Μήτηρ μέν τ' ἐμέ φησι τοῦ ἔμμεναι, αὐτὰρ ἔγωγε
οὐκ οἶδ'· οὐ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.

δεύτερον δὲ καὶ τρίτον συκοφαντηθεὶς ἀπέφυγε καὶ οὕτω φανερὸς κατασταθεὶς πολίτης κατεκράτησε τοῦ Κλέωνος· ὅθεν φησὶν «Αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν — ἐπίσταμαι δὴ» καὶ τὰ ἑξῆς. Integra hæc adscripsi, in quibus ficta veris admista esse arbitror. Nam si ξενίας γραφῇ Aristophani unquam intendit Cleo, haud paullo aliter quam grammatico visum depellenda fuit. Homeri enim dicto non ineptum in familiari sermone locum fuisse video; sed coram thesmothetis, quibus cognoscenda hæc caussa fuit, non est poetarum versibus ludi solitum, sed argumentorum vi et documentis idoneis res disceptari debuit, nisi in summum discrimen reus se ipse vellet adducere. Quamobrem totum hoc in fabulis numero, quales plurimas invenerunt Græci, quid ingeniose aut facete excogitatum esset multo magis spectantes, quam quid rerum veritati accommodatum. Cujusmodi est quod Sophoclem, quum rem familiarem male administrare videretur, ab filio in judicium vocatum, recitato Œdipo Coloneo, judicum sententiis liberatum esse narrarunt plurimi, sed uno omnes, opinor, auctore usi; qui, quisquis fuit, bene perspectum habuit quid ad movendos animos comparatum esset, sed nec γραφὴ παρανοίας qualis fuerit cogitavit, et judices finxit, si verum volumus fateri, stultissimos. Ceterum de Aristophanis patria, ut hoc addam, inter grammaticos certe adeo nihil constitit, ut fuerit qui Naucratitam ex Ægypto oriundum faceret, Heliodorus Atheniensis in libris περὶ ἀκροπόλεως, apud Athenæum, VI, p. 229 e, cujus opinionem sequitur schol. Nub. 271.

Aliud et disertum de Babyloniorum tempore Photii testimonium est in lexico, p. 499, 1; ex quo præterea cognoscimus fabulam ab Callistrato actam esse : τοὺς δὲ Βαβυλωνίους ἐδίδαξε διὰ Καλλιστράτου Ἀριστοφάνης ἔτεσι πρὸ τοῦ Εὐκλείδου κε' ἐπὶ Εὐκλέους. Eadem Suidas in v. Σαμίων ὁ δῆμος. Communis utrique corruptela καὶ pro κέ, sublata ab Bouherio in dissertat. de Græc. et Latin. Liter. p. 573, et Dobræo, Adversar. vol. I, p. 608. Minus accurate κδ' corrigit Clintonus in Fastis, vol. I, p. 67, et vol. II, p. 239. Vitium auxit Michael Apostolius, Proverb. XVII, 25. p. 210; ubi scriptum ἔτεσι πρὸ τοῦ Εὐκλείδου καὶ Ἐπικλέους κ'. Eucles autem archon fuit olymp. 88, 2, Euclides 94, 2. Annis igitur primo et extremo numeratis, fiunt viginti quinque, primo non numerato, viginti quattuor. Ita quum et κε' et κδ' scribi posse appareat, tamen κε' est præferendum. Sollemnis enim hic error librariorum κε' in καί corrumpentium.

Nomen fabulæ ab choro inditum fuit, quem ex servis molitoribus compositum fuisse Hesychii loco edoceri videmur ad fragm. I apposito, eodemque spectare videntur duo alii loci, alter Hesychii, Βαβυλώνιοι : οἱ βάρβαροι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, alter Suidæ, a quo Βαβυλώνιοι παῖδες memorantur s. v. Βαβυλωνία κάμινος. Fragmenta autem huc referimus quinque.

I [43].

Plutarchus, in vita Periclis, cap. 26, p. 166 d, exposito quam varia fortuna bellum Samium gestum esset, ita pergit: Οἱ δὲ Σάμιοι τοὺς αἰχμαλώτους τῶν Ἀθηναίων ἀνθυβρίζοντες ἔστιζον εἰς τὸ μέτωπον γλαῦκας· καὶ γὰρ ἐκείνους οἱ Ἀθηναῖοι σάμαιναν.—πρὸς ταῦτα τὰ στίγματα λέγουσι καὶ τὸ Ἀριστοφάνειον ᾐνίχθαι·

Σαμίων ὁ δῆμός ἐστιν· ὡς πολυγράμματος.

Hesychius : Σαμίων ὁ δῆμος : φησί τι περὶ τῶν Ἀριστοφάνους (φησί τις παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Salmasius), τοὺς ἐκ τοῦ μύλωνος (scr. μυλῶνος) ἰδὼν Βαβυλωνίους «Σαμίων ὁ δῆμός ἐστιν ὡς πολυγράμματος,» καταπληττόμενος τὴν ὄψιν αὐτῶν καὶ ἐπαπορῶν. Photius p. 498, 15, et Suidas in v. Σαμίων: Σαμίων ὁ δῆμος ὡς πολυγράμματος : (ἤτοι μαστιγίας, ἐπὶ τῶν περιδείλων, addit Michael Apostolius l. l.) Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις, ἐπισκώπτων τοὺς ἐστιγμένους. οἱ γὰρ Σάμιοι καταπονηθέντες ὑπὸ τῶν τυράννων, σπάνει

BABYLONII.

I.

Plutarchus : Samii autem captivos Atheniensium, repensa contumelia, inustis in fronte noctuis notarunt : nam et illos Athenienses *samæna* notaverant. — Ad hæc stigmata aiunt hunc Aristophaneum versum alludere :

Samiorum populus est : quam multiliteratus !

[i. e. stigmate notatus.]

Hesychius: *Samiorum populus:* dicit apud Aristophanem aliquis pistrinarios adspiciens Babylonios : « Samiorum populus est multiliteratus; » eorum adspectu obstupefactus et addubitans.

Photius et Suidas : *Samiorum populus quam multiliteratus !* (scilicet, mastigia, de pertimidis, Apostolius), Aristophanes in Babyloniis, eos deridens notis compunctos. Samii enim a tyrannis exhausti, propter civium inopiam, jus civitatis, pro quinque stateribus, servis

τῶν πολιτευομένων ἐπέγραψαν τοῖς δούλοις ἐκ πέντε στατήρων τὴν ἰσοπολιτείαν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Σαμίων πολιτείᾳ.

II [44].

Hesychius : Ἰστριανά. Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις τὰ μέτωπα τῶν οἰκετῶν Ἰστριανά φησιν, ἐπεὶ ἐστιγμένοι εἰσίν. οἱ γὰρ παρὰ τῷ Ἴστρῳ οἰκοῦντες στίζονται καὶ ποικίλαις ἐσθήσεσι χρῶνται. Διονύσιος δέ φησιν, ἐπεὶ πρότερός τις Ἰστριανὸς λέγεται, ὁ λευκός, κατὰ ἀντίφρασιν εἰρῆσθαι ὡς καθαρὰ καὶ λευκὰ τὰ μέτωπα, τοὐναντίον δὲ νοεῖσθαι ἐστιγμένα.

III [45].

Photius p. 546, 5 : Στοῖχος : στίχος.—Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις·

Ἦ που κατὰ στοίχους κεκράξονταί τι βαρβαριστί.

Ad hunc locum pertinere videtur Hesychii glossa : κατὰ στίχους : κατὰ τάξεις. Scribe κατὰ στοίχους.

IV [46].

Photius p. 538, 20 : Στιγών : ὁ στιγματίας. Βαβυλωνίοις. Hesychius : Στιγών : μαστιγίας. Vera scriptura στίγων est. Photii codex accentum ab correctore habet. Eustathius, p. 1542, 48 : Οὕτω δὲ καὶ ὁ γράψας ὅτι στίγων καὶ πέδων δοῦλος ὁ στιγματίας καὶ πεδήτης παρὰ Ἀριστοφάνει. Ab eodem, p. 725, 32, memoratur στίγων εἴτουν στιγματίας.

V [47].

Scholiasta ad Lysistr. v. 282 : Ἀσπίδας : ὅτι τὰς τάξεις ἀσπίδας ἔλεγον. καὶ αὐτὸς πάλιν Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις·

Ἵστασθ' ἐφεξῆς πάντες ἐπὶ τρεῖς ἀσπίδας.

Versum attulit Suidas.

VI [48].

Præcipuas quasdam Dionysi in hac fabula partes fuisse ex Athenæi loco colligimus, XI, p. 494 d : Κἀν τοῖς Βαβυλωνίοις οὖν τοῖς Ἀριστοφάνους ἀκουσόμεθα ποτήριον τὸ ὀξύβαφον, ὅταν ὁ Διόνυσος λέγῃ περὶ τῶν Ἀθήνησι δημαγωγῶν ὡς αὐτὸν ᾔτουν ἐπὶ τὴν δίκην ἀπελθόντα ὀξυβάφω δύο. οὐ γὰρ ἄλλο τι ἡγητέον εἶναι ἢ ὅτι ἐκπώματα ᾔτουν.

VII [49].

Dionysi fortasse ex concione redeuntis verba sunt quæ Athenæus III, p. 86 f, servavit : Τὰς δὲ κόγχας ἔστιν εὑρεῖν λεγομένας καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις·

Ἀνέχασκον εἷς ἕκαστος ἐμφερέστατα
ὀπτωμέναις κόγχαισιν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων.

VIII [50].

Scholiasta Avium v. 1556 : Πείσανδρος : καὶ δωροδοκῆσαί φησιν αὐτὸν Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις διὰ τούτων·

Ἣ δῶρ' αἰτοῦντες ἀρχὴν πολέμου πορίσειαν
μετὰ Πεισάνδρου.

Huc spectat scholiasta Lysistr., v. 491 : Πείσανδρος : —κωμῳδοῦσι δὲ αὐτὸν καὶ ὡς δωροδόκον, ὡς ἐν Βαβυλωνίοις Ἀριστοφάνης.

IX [51].

Harpocratio : Ἐπιβάτης : — οὕτως ἐκάλουν τῶν ἐν ταῖς τριήρεσι στρατευομένων τοὺς μὴ κωπηλατοῦντας, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὸ μάχεσθαι ἐπιτηδείους. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις·

Εὖ γ' ἐξεκολύμβησ' οὑπιβάτης, ὡς ἐξοίσων ἐπίγυιον.

X [52].

Ammonius. p. 149 : Χόλικες αἱ τῶν βοῶν κοιλίαι. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις·

Ἦ βοιδαρίων τις ἀπέκτεινε ζεῦγος χολίκων ἐπιθυμῶν.

---

concesserunt, ut refert Aristoteles in Samiorum republica.

II.

Aristophanes in Babyloniis frontes famulorum *Istrianas* dicit, propterea quod stigmati sunt. Nam incolæ Istri notis se compungunt, atque variegatis vestibus utuntur. Dionysius vero dicit, cum prior Istrianus quidam dicatur candidus, per antiphrasim dici, « quam puræ et candidæ frontes, » contra vero intelligi *stigmatæ*.

III.

Στοῖχος : idem ac στίχος, *ordo*. Aristophanus in Babyloniis :

Nimirum per ordines aliquid barbare clamabunt.

IV.

Photius : Στιγών idem ac στιγματίας, *stigmatias*, in Babyloniis. — Hesych. : Στιγών, *mastigia*. — Eustath. : Sic et qui scripsit στίγων et πέδων eumdem esse ac servum stigmatiam et compedibus vinctum, apud Aristophanem.

V.

Clipeos : nota ordines vocari clipeos, et ipsum iterum Aristophanem in Babyloniis dixisse :

State deinceps omnes in tres clipeos.

[scilicet, in tres ordines alii alios pone instructi.]

VI.

Atque etiam in Aristophanis Babyloniis poculum intelligemus *oxybaphum*, ubi Bacchus de demagogis Atheniensibus loquens, *petiisse illos*, ait, *a se, ad judicium abeunte, duo oxybapha*. Nec enim aliud esse quod petiverint existimandum est, nisi pocula.

VII.

Conchæ et feminino et masculino genere dictæ reperiuntur. Aristophanes Babyloniis :

Hiabat eorum unusquisque, prorsus ut
conchæ tostæ super carbonibus.

VIII.

Pisander : et dona accepisse eum dicit Aristophanes in Babyloniis his verbis :

Vel dona petentes imperium belli præstitissent
cum Pisandro.

Comici autem traducunt eum tanquam et donis corruptum, uti Aristophanes in Babyloniis.

IX.

Epibatæ : sic vocabant inter militantes in triremibus eos qui non remigabant, sed ad pugnam solum idonei erant. Aristophanes Babyloniis :

Euge enatavit epibata, quasi elaturus rudentem.

X.

Χόλικες : sunt boum ventriculi : Aristophanes in Babyloniis :

Aut parvulorum boum par quispiam occidit, ventri-
[culorum cupidus.

XI [53].

Pollux X, 85: Οἱ κότυλοι ὅτι καὶ ἀργυροῖ ἐγίγνοντο ἱκανὸς μηνῦσαι Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις εἰπών·

α. Δεῖ διακοσίων δραχμῶν.
β. πόθεν οὖν γένοιντ' ἄν; α. τὸν κότυλον τοῦτον φέρε.

Athenæus, XI, p. 478 c: Καὶ Πλάτων ἐν Διὶ κακουμένῳ « Τὸν κότυλον φέρει » φησὶ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις.

XII [54].

Pollux X, 173: Ἀλλὰ μὴν τῷ στεγαστῆρι ὀρόφῳ προσήκοιεν ἂν καὶ οἱ στρωτῆρες καὶ τὰ καλυμμάτια. ἄμφω δὲ ἐν Ἀριστοφάνους Βαβυλωνίοις·

Πόσους ἔχει στρωτῆρας ἀνδρῶν (vulgo ἀνδρῶν) οὑτοσί;
καὶ αὖ πάλιν·

Ὡς οὐ καλυμματίοις τὸν οἶκον ἤρεφε.

Harpocratio: Στρωτήρ: — τὰ ἐπάνω τῶν δουροδόκων (δοκῶν Suidas) τιθέμενα στρωτῆρας ἔλεγον, ὥς φησι Δίδυμος. ἔστι τοὔνομα καὶ ἐν Βαβυλωνίοις Ἀριστοφάνους.

XIII [55].

Scholiasta ad Lysistrat. v. 288; et Suidas in v. σιμός: Τὸ σιμόν: ἀντὶ τοῦ πρόσαντες. καὶ ἐν Βαβυλωνίοις·

Μέσην ἔρειδε πρὸς τὸ σιμόν.

De hoc loco dictum supra p. 446, col. 2, l. 35. Grammaticus in Bachmanni Anecdotis, p. 364, 22: Σιμόν: ἄναντες. οὕτως Ἀριστοφάνης.

XIV [56].

Etymolog. M. p. 311, 1: Ἐγκινούμενος: Βαβυλωνίοις Ἀριστοφάνης·

Ἀνήρ τις ἡμῖν ἐστιν ἐγκινούμενος.

ῥητορική. ταράττων καὶ ἐμποδίζων.

XV [57].

Photius, p. 295, 8: Νεολαίαν: τὴν νεότητα τετρασυλλάβως οἱ Ἀττικοί. Βαβυλωνίοις·

Ὦ Ζεῦ, τὸ χρῆμα τῆς νεολαίας ὡς καλόν.

Codex νεολέαν et νεολέας. Τετρασυλλάβως dicit, quia etiam trisyllaba exstitit forma νολαία, quam Euripidi restitui Alcest. v. 103.

XVI [58].

Priscianus, XVIII, p. 1181, Putsch. (vol. II, p. 202, ed. Krehl.): « Aristophanes in Babyloniis:

Ἐννεύει με φεύγειν οἴκαδε.

Nos quoque similiter, *annuit me fugere domum.* »

XVII [59].

Pollux, X, 38: Εἴποις δ' ἄν, οἶμαι, καὶ χνοῦν—ἐπὶ τῶν μαλακῶν, Ἀριστοφάνους εἰπόντος μὲν ἐν Βαβυλωνίοις·

Εἰς ἄχυρα καὶ χνοῦν.

Grammaticus in Bachmanni Anecdotis, I, p. 418, 24: Χνοῦν: τὸ λεπτὸν τοῦ ἀχύρου. Ἀριστοφάνης. Εὐριπίδης δὲ θηλυκῶς τὴν χνοῦν.

XVIII [60].

Photius p. 490, 19: Ῥόθιον: τὸ μετὰ ψόφου κῦμα, ἢ ῥεῦμα. σημαίνει καὶ τὴν εἰρεσίαν. καὶ ῥοθιάζειν τὸ ἐρέσσειν εὐτόνως. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις·

Κατάγου ῥοθιάζων,

φησί· καὶ πάλιν·

Ναῦς δτ' ἂν ἐκ πιτύλων ῥοθιάζῃ σώφρονι κόσμῳ.

Affert hæc verba Suidas in v. ῥοθιάζουσιν.

XI.

Cotylos etiam argenteos fuisse idoneus est qui arguat Aristophanes in Babyloniis dicens:

a. Opus est ducentis drachmis.
b. Unde igitur parari possint? a. Cotylum huncce [affer.

Athenæus: Et Plato in Jove afflicto « Et cotylum affert, » ait, atque Aristophanes in Babyloniis.

XII.

Veruntamen contabulationi tectoriæ quoque convenirent στρωτῆρες, *transversariæ trabeculæ* et *tegulæ;* utraque vero in Aristoph. Babyl.:

Quot habet in tecto transversarias trabeculas viro- [rum hocce habitaculum?

et rursum:

Ut non tegulis domum contexit.

Harpocratio: Στρωτήρ. — Quæ trabibus superimponuntur, ea στρωτῆρας vocabant, ut ait Didymus. Quod nomen reperitur et in Aristophanis Babyloniis.

XIII.

Τὸ σιμόν: pro πρόσαντες, *acclive;* et in Babyloniis:

Mediam calca (viam) ad locum acclivem (pergens).

Gramm. Bachm.: Σιμόν: pro ἄναντες, *acclive.*

XIV.

Ἐγκινούμενος: Aristophanes in Babyloniis.

Vir quidam nobis adest molestans.

Rhetorica: obturbans et impediens.

XV.

Νεολαίαν: *juventutem,* quatuor syllabis dicunt Attici. In Babyloniis:

O Jupiter, juventutis res quam pulchra!

XVII.

Χνοῦν vero, *lanuginem,* dicas, puto, de mollioribus, secundum Aristophanem dicentem in Babyloniis:

In paleas et lanuginem.

Χνοῦν· gluma paleæ. Aristophanes. Euripides vero femineo genere χνοῦν dicit.

XVIII.

Photius: ῥόθιον: fluctus seu unda cum strepitu resonans. Vox ea significat etiam *remigationem*, et ῥοθιάζειν est *enixe remigare.* Aristophanes in Babyloniis:

Appelle navem cum strepenti remorum impetu,

dicit; et iterum:

Quando navis cum strepitu remorum, ad numeros [aquam verberantium, mare secat.

XIX [61].

Hesychius : Ἐς τὸν λιμένα : εἰς τὸν λιμένα. Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις. παρὰ τὴν παροιμίαν, Ἀττικὸς (ἀττικῶς codex) ἐς λιμένα. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι συντόνως ἤλαυνον καταπλέοντες, διὰ τὸ θεωρεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς γῆς. Photius p. 22, 7 : Ἐς τὸν λιμένα: ὅτ' ἂν γὰρ ὁρῶνται ἀπὸ τῆς πόλεως, σφοδρότερον ἐρέσσουσιν. ὅθεν παροιμία κατὰ τὸ ἐλλιπὲς, Ἀττικὸς ἐς τὸν λιμένα. λείπει γὰρ ἰσχυρός. Similia tradiderunt parœmiographi, Zenobius, II, 10, et Diogenianus, I, 66.

XX [62].

Scholiasta Platonis, p. 381, ed. Bekker. : Τὴν αὑτοῦ σκιὰν δέδοικεν : ἐπὶ τῶν σφόδρα δειλοτάτων. μέμνηται ταύτης Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις.

XXI [63].

Zenobius, Proverb. II, 22 : Ἀνθ' Ἑρμίωνος : εἴρηται ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν σωζόντων τοὺς ἱκέτας, ἐπειδὴ ἐν Ἑρμιόνῃ τῆς Πελοποννήσου ἱερὸν ἦν Κόρης καὶ Δήμητρος ἀσφάλειαν παρέχον τοῖς καταφεύγουσι. μέμνηται ταύτης Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις.

XXII [64].

Aristoteles, Rhetoric. III, 2, 15 : Ἔστι δὲ ὁ ὑποκορισμὸς, ὃς ἔλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν, ὥσπερ καὶ Ἀριστοφάνης σκώπτει ἐν τοῖς Βαβυλωνίοις ἀντὶ μὲν χρυσίου χρυσιδάριον, ἀντὶ δ' ἱματίου ἱματιδάριον, ἀντὶ δὲ λοιδορίας λοιδορημάτιον, καὶ νοσημάτιον. εὐλαβεῖσθαι δὲ δεῖ καὶ παρατηρεῖν ἐν ἀμφοῖν τὸ μέτριον. Ejusdem generis est βιβλιδάριον, quod ex Aristophane attulit Pollux VII, 210.

XXIII [65].

Antiatticista Bekkeri p. 80, 14 : Ἁλικόν : ἀντὶ τοῦ ἁλμυρόν. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις.

XXIV [66 a].

Pollux, IV, 186 : Τοὺς δὲ ἀεὶ ῥιγοῦντας οἱ παλαιοὶ ῥιγοσιβίους ἔλεγον, οὓς οἱ νῦν δυσρίγους. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Βαβυλωνίοις δύσριγος εἴρηκε.

XXV [66 b].

Etymol. M. p. 414 : Ζώτειον (cod. Leid. ap. Koen. ad Gregor. Cor. p. 568 : Ζώντιον. ζώτειον apud Gregorium,) προπαροξυτόνως ὁ μύλων (scr. μυλών)· παρὰ τὰς ζειάς (ζεάς Leid. recte) αἳ καὶ ζειαὶ (corrig. ζεαὶ ex Leid.) καλοῦνται· ὅπου αἱ ζειαὶ ἐκόπτοντο, οἱονεὶ ζεόντειον (ζεόντιον καὶ ζώντιον Leid. omisso οἱονεί). οἱ δὲ τόπου ὄνομα, ὅπου ἐκολάζοντο οἱ οἰκέται. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις ζώστειον, ὡς Ὧρος ὁ Μιλήσιος εἴρηκεν.

XXVI [67].

Mœris, p. 190 : Θωμὸν Ἀττικῶς, ὡς Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις. Vide Dætalensium fragm. XIX.

XXVII [68].

Stephanus Byzant. in Λακεδαίμων: — καὶ λακωνίζω καὶ λακωνιστής. λέγεται καὶ λακεδαιμονιάζω, ὡς Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις. Hac forma haud dubie in anapæstico vel dactylico versu poeta usus est.

XXVIII [69].

Photius, p. 288, 24 : Ναυλοχεῖν : ναῦς λοχᾶν καὶ ἐνεδρεύειν. — καὶ ναυλόχιον ὁ τοιοῦτος τόπος, ᾧ λιμένες ἔνεισιν. « Ναυλόχιον ἐν τῷ μέσῳ » Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις. Pollux IX, 28 : καὶ ὅρμος δὲ καὶ κρηπὶς, νεώρια, νεώσοικοι, καὶ ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Βαβυλωνίοις, ναυλόχιον.

XXIX [70].

Photius, p. 347, 27 : Ὁρκωμοτεῖν : τὸ ὀμνύναι. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις.

XIX.

Ἐς τὸν λιμένα : pro εἰς τ.λ., *in portum :* Aristophanes in Babyloniis; a proverbio, *Atticus in portum.* Athenienses enim enixe appellentes impetu ferebantur, ut ab iis in litore adstantibus conspicerentur. — Phot. : *In portum.* Cum enim ex urbe conspiciuntur, contentius remigant. Unde proverbium per ellipsim enuntiatum, *Atticus in portum ;* quippe quod deest ἰσχυρός, *strenuus.*

XX.

Suam ipsius umbram timet : de quam maxime timidis. Meminit hujus proverbii Aristophanes in Babyloniis.

XXI.

Pro Hermione. Proverbium dicitur de iis qui supplices tuentur, quoniam in Hermiona Peloponnesi civitate templum erat Proserpinæ ac Cereri sacrum, asylum præbens eo confugientibus. Meminit hujus Aristophanes in Babyloniis.

XXII.

Is est hypocorismus qui malumve bonumve quidquam minuat, sicut et Aristophanes joculatur in Babyloniis [dicens] pro χρυσίῳ, *numo*, χρυσιδάριον, *numulum*, pro ἱματίῳ, *veste*, ἱματιδάριον, *vesticulam*, pro λοιδορίᾳ, λοιδορημάτιον, *conviciolum*, et νοσημάτιον, quasi *morbusculum.* Sed cavere oportet et servare in utroque modum.

XXIII.

Ἁλικόν, *maritimum*, pro ἁλμυρόν, *salsum*, Aristoph. in Babyloniis.

XXIV a.

Qui vero semper rigent, eos veteres ῥιγοσιβίους, *rigore viventes*, nominaverunt, quos nunc δυσρίγους, *male-rigidos*, vocant. Sed et Aristophanes in Babyloniis, δύσριγος, *male-rigidus*, dixit.

XXV b.

Ζώτειον, cum accentu acuto in antepenultima, est ὁ μυλών, *pistrinum*, a ζειαῖς, *spelta* seu *zea*, quæ et ζεαί dicuntur ; locus scilicet quo αἱ ζεαί terebantur. Sunt vero qui loci nomen esse dicunt, ubi castigabantur servi. — Aristophanes in Babyloniis ζώστειον, ut Horus Milesius dixit.

XXVI.

Acervum, attice, ut Aristophanes in Babyloniis.

XXVII.

— et *laconizo* et *laconista.* Dicitur quoque et *Lacedæmoniazo*, ut Aristophanes in Babyloniis.

XXVIII.

Ναυλοχεῖν : est ναῦν λοχᾶν, i. e. navem in statione et in insidiis habere. — et ναυλόχιον. *navale*, est locus cui insunt portus. « Navale in medio, » Aristophanes in Babyloniis. — Pollux : Statio, crepido, navalia, navium tecta. Et ut Aristoph.. in Babyloniis, « Navium statio. »

XXIX.

« Ὁρκωμοτεῖν : idem ac τὸ ὀμνύναι, *jurare.* » Aristophanes in Babyloniis.

XXX [71].

Pollux, X, 152: Καὶ πόδα δὲ βαλαντίου ὁ αὐτὸς εἴρηκεν ἐν Βαβυλωνίοις.

XXXI [72].

Antiatticista Bekkeri, p. 116, 32: Ὠτοκάταξιν· τὸν συντετριμμένον τὸ οὖς. Ἀριστοφάνης Βαβυλωνίοις.

XXXII [73].

Scholiasta Pacis, v. 347, in codice Veneto: Ὁ δὲ Φορμίων οὗτος Ἀθηναῖος τῷ γένει, υἱὸς Ἀσωπίου, ὃς καθαρῶς στρατηγήσας πένης ἐγένετο. — αὐτοῦ μέμνηται ὁ κωμικὸς ἐν Ἱππεῦσι (v. 565.) καὶ Νεφέλαις καὶ Βαβυλωνίοις, Εὔπολις Ἀστρατεύτοις. Nubes memoriæ errore nominat, ut opinor. Haud dubie Lysistratæ locum in mente habuit v. 804.

Ex Babyloniis aliquid attulit Crates, [cujus hæc sunt verba: Ἀλλ' οὖν γε ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσιν ἢ Βαβυλωνίοις ἢ ἐν τῇ ἑτέρᾳ Εἰρήνῃ.] Quod quale fuerit nescimus.

Ad hanc fabulam fortasse referendum fragm. 555.

ΠΡΟΑΓΩΝ.

Proagonem fabulam quo consilio scripserit Aristophanes et quo anno ediderit satis probabiliter constituere, posse videmur. De quibus rebus quæ dicenda habeo cum alia sunt quæstione conjuncta, quæ est de histrionibus primarum partium auctoribus, quorum opera fabulas suas docere Aristophanes solitus est, nisi si quam ipse docuit, quod in Equitibus fecit, aut Araroti filio commisit. Eos fuisse duos, Callistratum et qui ipse aliquot fabulas composuit, Philonidem, vulgaris est opinio, ab grammaticis quibusdam accepta, et paucis, quæ innotuerunt didascaliis, corroborata, quarum nulla est quin ab alterutro fabulam actam esse tradat. Neque hoc solum sciunt, sed etiam qua lege comœdias inter ambos distribuere consueverit poeta compertum habent ex grammatico in excerptis de comœdia, §. 15: ἐδίδαξε δὲ πρῶτον ἐπὶ ἄρχοντος Διοτίμου διὰ Καλλιστράτου (1). τὰς μὲν γὰρ πολιτικὰς τούτῳ φασὶν αὐτὸν διδόναι, τὰ δὲ κατ' Εὐριπίδου καὶ Σωκράτους Φιλωνίδῃ. cui contrarium dicit scriptor vitæ Aristophanis, §. 22: ὑποκριταὶ Ἀριστοφάνους Καλλίστρατος καὶ Φιλωνίδης, δι' ὧν ἐδίδασκε τὰ δράματα ἑαυτοῦ, διὰ μὲν Φιλωνίδου τὰ δημοτικά, διὰ δὲ Καλλιστράτου τὰ ἰδιωτικά: siquidem δημοτικὰ δράματα nihil differunt ab πολιτικοῖς, et ἰδιωτικά aperte eadem sunt quibus designandis alter grammaticus Euripidis Socratisque exempla adhibet. Quem dissensum Clintonus in Fastis Hellenicis, vol. I, p. 67, ita tollit ut apud vitæ scriptorem Philonidis Callistratique nomina sedem mutare jubeat, emendatione, ut mihi videtur, valde verisimili, quum utrumque grammaticum ex eodem fonte doctrinam suam hausisse satis sit credibile. At est tamen quod etiam prioris grammatici sententiæ adversetur. Etenim Vespas, δρᾶμα, si quod aliud, πολιτικόν, non quod exspectes per Callistratum, sed « διὰ Φιλωνίδου » docuisse Aristophanem ex didascalia discimus. Id igitur Meinekius noster in Quæstionibus scenicis II, p. 39, correctione non lenissima in « διὰ Καλλιστράτου » convertit. Repugnat huic Suevernius in commentatione de Avibus, p. 59. qui, etsi grammaticorum opinionem aliquid veri continere non negat, tamen alias potius rationes, quam fictum illud fabularum discrimen, Aristophanem secutum esse conjicit. De quo eo magis assentior viro præstantissimo, quo graviore documento grammaticorum decretum convellere mihi licet. Tertium enim jam in medium producam histrionem, de quo nihil illi inaudiverunt magistri, qui ex paucis, quæ ipsis ad manus essent, didascaliis conjecturam fecisse videntur. Est is Apollodorus, cujus memoriam Pacis didascalia in codice Veneto custodivit: ἐνίκησε δὲ τῷ δράματι ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου ἐν ἄστει. πρῶτος Εὔπολις Κόλαξι. δεύτερος Ἀριστοφάνης Εἰρήνῃ. τρίτος Λεύκων Φράτορσι. τὸ δὲ δρᾶμα ὑπεκρίνατο Ἀπολλόδωρος —. Quo argumento etsi grammaticorum fidem magnopere deminuimus, non prætereundum tamen mihi est aliam insuper Meinekio, quum Vesparum didascaliam mutatum iret, corrigendi caussam fuisse, quæ adeo non inepta est, ut etiam gravissima possit videri. Quamobrem operæ pretium erit didascaliam illam qualis sit considerare. Ea in editione Aldina hoc modo est perscripta: ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμυνίου διὰ Φιλωνίδου ἐν τῇ πόλει Ὀλυμπίων ἦν β' εἰς Λήναια. καὶ ἐνίκα πρῶτος Φιλωνίδης προάγων (1) Γλαύκων Πρέσβεσι τρίτος. non multo melius Brunckius ex codice Parisino edidit ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμυνίου, διὰ Φιλωνίδου ἐν τῇ πόλει Ὀλυμπίων ἦν β', εἰς Λήναια. καὶ ἐνίκα πρῶτος Φιλονίδης . . . . . προάγων Γλευκεῖς Πρεσβεῖς τεῖς . . . . . longe emendatius in libro Ravennate, ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμυνίου διὰ Φιλωνίδου ἐν τῇ πόλει ὀλυμπιάδι β' ἦν εἰς Λήναια. καὶ ἐνίκα πρῶτος [sic] Φιλωνίδης Προαγῶνι. Λεύκων Πρέσβεσι γ'. Manifestus tamen etiam in hac scriptura error est, Vespas ἐν τῇ πόλει actam esse. Quod, si linguam spectas, dictum est imperite: debuit enim ἐν ἄστει, qui constans est et inviolatus loquendi usus: si de sensu quæris, plane absurdum esse patet. Nam quæ εἰς Λήναια commissa esse dicitur fabula, hoc est mense Gamelione, non potest ἐν ἄστει acta esse, quo Dionysia urbana significari solent, quibus celebrandis Elaphebolio mensis constitutus fuit. Præterea hoc modo olympiadis commemoratio sensu cassa est: ut satis appareat non de urbe, sed de numero olympiadis hic agi. Itaque præclara jure habetur Kanngiesseri emendatio, in libro de theatro Attico proposita p. 270, ἐν τῇ πθ' ὀλυμπιάδι, cui tamen ipse nonnihil laudis detraxit eo quod ex β' ἦν fecit ἔτει β', correctione admodum infelici, quam nolim Bœckhii tulisse assensum. Quod enim per se satis est perspicuum,

(1) Διὰ Καλλιστράτου. Hoc falsum est si vera dixerunt grammatici, quorum verba in argumento Dætalensium exhibuimus, p. 447, col. 2.

(1) « Aristophaniæ fabulæ, quæ Προαγών, mentio et apud Athenæum, ut adnotavit Casaub. noster. III. Athen. 6. et ejus mentionem credo etiam fieri in fine ὑποθέσεως Σφηκῶν, ibique pro προάγων legendum Προαγῶνι. Certe locus corruptus videtur. » *Jungermann*, ad Pollucis X, 44.

XXX.

Et *crumenæ basim* idem dixit in Babyloniis.

XXXI.

Ὠτοκάταξιν: *Contusum aure.* Aristoph. in Babyloniis.

XXXII.

Phormio ille genere Atheniensis, filius Asopii, qui integre exercitibus præfuit, pauper erat. Ejus meminit comicus in *Equitibus, in Nubibusque* et *Babyloniis*; Eupolis in *Astrateutis.*

non aliud illo β' ἦν significari quam δεύτερος ἦν, hoc est Vespas secundo præmio dignam ab judicibus esse habitam, id aliarum didascaliarum comparatio ita confirmat, ut frustra laboret qui contra nitatur. Sic in Acharnensibus πρῶτος ἦν, in Ranis et Avibus δεύτερος ἦν, et quæ alibi similia leguntur. Quamobrem hæc unice vera habenda est Ravennatis scripturæ correctio, ἐδιδάχθη ἐπὶ ἄρχοντος Ἀμεινίου διὰ Φιλωνίδου, ἐν τῆι πθηι ὀλυμπιάδι. β' ἦν. εἰς Λήναια. Neque enim ulla est anni addendi necessitas, qui archontis nomine satis clare est designatus. Ita Euripidis Medea in didascalia dicitur acta esse ἐπὶ Πυθοδώρου ἄρχοντος κατὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν ἑβδόμην ὀλυμπιάδα. Ceterum vix opus est moneri olympiadum notationem non ex monumentis publicis petitam, sed ab grammaticis demum in didascalias esse illatam.

Venio nunc ad Meinekii dubitationem, quæ tota est in eo posita, quod non credibile videatur Philonidem in eadem commissione et histrionis et poetæ partes suscepisse. De quo plane consentio cum viro amicissimo. Nam quid hoc aliud est quam Philonidem quodammodo secum ipsum decertasse? Quod apparet quam sit rationi parum consentaneum. Sed ex eo minime sequitur Philonidis histrionis partes in Callistratum esse contra librorum fidem transferendas. Neque hac mutatione alia tollitur dubitatio, quam Philonidis poetæ Προαγών fabula habet. Nam tres tantum comœdias scripsisse Philonides ab Suida traditur, Ἀπήνην, Κοθόρνους, Φιλέταιρον: Proagonem neque hic nec quisquam grammaticorum novit. Quod argumentum ut non maximi momenti esse scio, ita non negligendum esse patet. Et cur tandem Callistratum advocemus, ubi recta verborum interpretatione omnis difficultas ita evanescit, ut non modo Callistrato, sed ne littera quidem opus sit mutata? Hoc enim dicit didascaliæ scriptor, primum fuisse Philonidem Proagone, secundum Philonidem Vespis, tertium Leuconem Legatis. Quo nihil aliud indicatur, quam duabus fabulis, Proagone et Vespis, quas Philonides egerit, prima præmia reportasse Aristophanem. Qui quod non ipse nominatur sed primarum partium actor, ne cui mirum videatur. Solet enim in didascaliis protagonista perinde atque poeta haberi; veluti in Avibus: ἐδιδάχθη ἐπὶ Χαβρίου διὰ Καλλιστράτου ἐν ἄστει, ὃς ἦν δεύτερος τοῖς Ὄρνισι. πρῶτος Ἀμειψίας Κωμασταῖς. τρίτος Φρύνιχος Μονοτρόπῳ. et in Ranis: ἐδιδάχθη ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Ἀντιγένη διὰ Φιλωνίδου ἐπὶ Ληναίῳ. Φιλωνίδης ἐπεγράφη καὶ ἐνίκα. Φρύνιχος δεύτερος Μούσαις. Πλάτων τρίτος Κλεοφῶντι. ubi alii libri sensu eodem διὰ Φιλωνίδου εἰς Λήναια. πρῶτος ἦν. Quæ res hanc habet rationem, quod tabulis publicis, non poetæ tantum, sed etiam primarum actoris nomen inscribi solitum est. Neque hoc peritiori cuiquam offensioni erit, quod in Vesparum didascalia Philonides pro tot numeratur poetis quot vicit fabulis. Nam hoc quoque recte est factum et de more antiquo, cujus exemplum afferre mihi licet non chartarum dubia fide traditum, sed lapidi incisum, ex monumento didascalico Fourmonti, quod nuper Bœckhius edidit in Corp. Inscriptionum, vol. I, p. 353: Ἐπὶ Διοτίμου (olymp. CVI, 3.) Σιμύλος πρῶτος... σίᾳ. ὑπεκρίνετο Ἀριστόμαχος. Διόδωρος δεύτερος Νεκρῷ. ὑπεκρίνετο Ἀριστόμαχος. Διόδωρος τρίτος Μαινομένῳ. ὑπεκρίνετο Κηφίσιος.

De argumento fabulæ etsi exiguum est quod scimus, tamen ipsum quoque didascaliæ interpretationi nostræ favet. Ab scholiasta enim Vesparum, v. 61, Proagonem Euripidi exagitando scriptam fuisse traditur: quem quo consilio introduxerit poeta ex nomine fabulæ non difficile est conjicere. Scribit autem scholiasta ita: ἀνασελγαινόμενος (corr. ἐνασελγαινόμενος): κατακωμῳδούμενος, ὑβριζόμενος. κατ' αὐτοῦ γὰρ καθῆκε τὰς Θεσμοφοριαζούσας. φησὶν οὖν, οὐ δεύτερον ταυτολογήσω περὶ αὐτοῦ, ὡς οἱ ἄλλοι. οὐ μόνον δὲ ἐν τούτῳ τῷ δράματι εἰσῆκται οὕτως Εὐριπίδης, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ Προαγῶνι καὶ ἐν Ἀχαρνεῦσι. Apparet hunc grammaticum quid contra Euripidem scripserit Aristophanes aliquanto melius cognitum habuisse quam quibus scripserit temporibus. Stultum quid enim est ad Thesmophoriazusas in Vespis respici, quæ fabula duodecim ante illam annis edita est (1). Jam si in Proagone, quod suspicari licet, primæ fuerunt partes Euripidis, non solum grammaticum, cujus verba supra attulimus p. 457 de Euripidis persona, per Philonidem solita repræsentari, vera dixisse, sed etiam didascaliam recte nos esse interpretatos intelligitur.

Nomen fabulæ ab aliis Προαγών, ab aliis Προάγων scribitur: quæ est in multis vocabulis synthesin inter et parathesin fluctuatio. Ego Προαγών antiquius habui habuitque Henricus Stephanus in Thesauro.

I [74].

Colorem tragicum habet fragmentum ab Photio servatum, p. 534, 1, et Suida. Σταθερόν: — τινὲς καὶ ἐπὶ τοῦ στασίμου, ὡς Αἰσχύλος ἐν Ψυχαγωγοῖς « Σταθεροῦ χεύματος.» καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶνι (Προάγωνι Photius):

Σταθερὰ δὲ κάλυξ νεαρᾶς ἥβης.

σημαίνει καὶ τὸ μόνιμον.

II [75].

Athenæus, ubi de usu vocabulorum χορδή et ῥύγχος agit, III, p. 95 d.: Ἀριστοφάνης Προαγῶνι·

Ἐγευσάμην χορδῆς ὁ δύστηνος τέκνων·
πῶς εἰσίδω ῥύγχος πέριξ κεκαυμένον;

Videtur hæc parodia loci Euripidei esse, quem vereor ut servatum habeamus, etsi in superstitibus tragœdiis plura sunt verborum τέκνα et εἰσιδεῖν conjunctorum exempla.

III [76].

Athenæus III, p. 80 a.: Ἄλλοι δέ φασιν ὅτι μὴ δεῖ σῦκα

(1) Similes sunt scholiastarum errores de Cratini Πυτίνῃ ad Equit. 523: de pugna ad Arginussas ad Nub. 6.

PROAGON.

I.

Σταθερόν: quidam etiam sumunt pro στασίμῳ, *stabili, firmo*, ut Æschylus in Psychagogis « Stabilis fluenti [seu libaminis.] » Et Aristophanes in Proagone:

Stabilis autem calyx novæ pubertatis.

Significat et id quod permanet in eodem statu.

II.

Aristophanes in Proagone:

Gustavi lactes miser ego natis;
quo pacto rostrum hoc ambustum adspiciam?

III.

Alii vero aiunt meridie ficos non debere comedi, quia

προσφέρεσθαι μεσημβρίας· νοσώδη γὰρ εἶναι τότε, ὡς καὶ Φερεκράτης ἐν Κραπατάλοις εἴρηκεν. Ἀριστοφάνης δ' ἐν Προαγῶνι·

Κάμνοντα δ' αὐτὸν τοῦ θέρους ἰδών ποτε
ἔτρωγ', ἵνα κάμνοι, σῦκα τῆς μεσημβρίας.

IV [77].

Athenæus IX, p. 380 d.: Παραφέρειν — Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶνι·

Τί οὐκ ἐκέλευσας παραφέρειν τὰ ποτήρια;

V [78].

Athenæus X, p. 422 e.: Δεδειπνάναι — Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶνι·

Ὥρα βαδίζειν μοὐστὶ πρὸς τὸν δεσπότην·
ἤδη γὰρ αὐτοὺς οἴομαι δεδειπνάναι.

VI [79].

Athenæus XI, p. 478 f.: Ἀθηναῖοι δὲ μέτρον τι καλοῦσι κοτύλην.—Ἀριστοφάνης Προαγῶνι·

Ὁ δ' ἀλφίτων γε πριάμενος τρεῖς χοίνικας
κοτύλης δεούσας οἴκαδ' ἀπολογίζεται.

VII [80].

Pollux X, 44: Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου ἀποπάτου τὰ λάσανα ὀνομαστέον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τιθεμένου καὶ ἀναιρουμένου, μαρτυρεῖ Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶνι εἰπών·

Οἴμοι τάλας, τί μου στρέφει τὴν γαστέρα;
βάλλ' ἐς κόρακας. πόθεν ἂν λάσανα γένοιτό μοι;

VIII [81].

Scholiasta Platonis, p. 322, ed. Bekker.: Παροιμία, ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπὶ τῶν τὰς πρώτας μαθήσεις ὑπερβαινόντων, ἁπτομένων δὲ τῶν μειζόνων καὶ ἤδη τῶν τελειοτέρων. κέχρηται δὲ αὐτῇ Ἀριστοφάνης ἐν Προαγῶσι (sic).

IX [82].

Grammaticus in Bekkeri Anecdotis, p. 411, 17: Ἀντλιαντλητῆρα: —Ἀριστοφάνης δὲ Προαγῶνι καὶ Ἐπίλυκος Κωραλίσκῳ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἀντλίον κεκλήκασιν.

ΑΜΦΙΑΡΕΩΣ.

Acta hæc fabula est archonte Chabria olymp. XCI, 2. Scriptor argumenti Avium, ἐπὶ Χαβρίου τὸ δρᾶμα καθῆκεν εἰς ἄστυ διὰ Καλλιστράτου, εἰς δὲ Λήναια τὸν Ἀμφιάραον ἐδίδαξε διὰ Φιλωνίδου.

Argumentum huic fabulæ ex fragmentis colligitur præbuisse ægrotantis hominis cujusdam δεισιδαιμονίαν. Qualem superstitionem quum in Nicia fuisse ex Thucydidis, Plutarchi, aliorumque narrationibus sciamus, huic deridendo hanc comœdiam scriptam fuisse suspicatus est Suevernius in commentatione de Avibus, p. 58, 59. ingeniosa conjectura, quæ tamen ex fragmentis quæ supersunt confirmari non magis quam refutari potest. Neque enim quidquam in illis est quin ad alium superstitiosum et meticulosum quemvis eodem quo ad Niciam jure referri possit. Aliud sententiæ suæ præsidium Suevernius inde petit, quod Amphiaraus eodem quo Aves tempore edita est. Quod argumentum rursus alia nititur Suevernii conjectura de Avibus fabula, quam hoc consilio scriptam esse opinatur, ut expeditionis Siculæ, quæ Niciæ parum placuerat, perversitas ante oculos poneretur.

I [83].

Iasus partes quasdam in hac fabula fuisse ex annotatione Scholiastæ ad Pluti v. 701 apparet: προσῆκε τῷ Ἀσκληπιῷ ἡ Ἰασώ, παρὰ τὴν ἴασιν ὠνομασμένη. ἀλλὰ καὶ θυγατέρα τοῦ Ἀμφιαράου αὐτὴν εἶπεν ἐν ἐκείνοις·

Ἀλλ' ὦ θύγατερ ἔλεξ' Ἰασοῖ πρευμενής.

---

tunc morbos efficiant; quemadmodum etiam Pherecrates in Crapatalis dixit. Pariter vero Aristophanes in Proagone:

Ægrotantem illum æstate cum vidisset aliquando,
ut ægrotaret etiam ipse, meridie ficos comedit.

IV.

Παραφέρειν: *apponere*. Aristophanes in Proagone:

Cur non jussisti apponi pocula?

V.

Δεδειπνάναι: i. e. *pransum esse*. Aristophanes in Proagone:

Tempus est, ad herum ut me conferam;
nam illos puto jam δεδειπνάναι.

I. e. pransos esse.

VI.

Athenienses vero mensuram quamdam cotylam dicunt. Aristophanes Proagone:

Hic cum emit farinæ tres chœnices
minus una cotyla, domum [petens] computat.

VII.

Non autem de immota tantum sella, qua excrementa egeruntur, λάσανα dicendum esse; sed etiam de mobili et exemtili testatur Aristophanes in Proagone dicens:

Væ misero mihi! quid mihi torquet ventrem?
abi in malam crucem; unde foricæ erit copia?

VIII.

Proverbium, *in dolio figlinam*, de iis qui, prætermissis doctrinarum rudimentis, ad majores et jam perfectiores accedunt. Eo usus est Aristophanes in Proagonibus.

IX.

Aristophanes autem in Proagone et Epilycus in Coralisco hoc idem ipsum ἀντλίον, *sc. haustrum*, appellant.

AMPHIARAUS.

I.

Affinis erat Æsculapio Iaso ab ἴασει, *sanatione*, nominata. Sed et filiam Amphiarai eam dixit [Aristophanes] in his:

At, o filia, dixi Iaso benignus.

Hesychius: Ἰασώ: παρὰ τὸ ἰᾶσθαι. φησὶ δὲ Ἀριστοφάνης καὶ Ἀμφιάρεω (ἀμφιαρώου codex) θυγατέρα εἶναι Ἰασώ.

II [84].

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως, p. 39, 15: Τύλη, ὅπερ σύνηθες Ἀττικοῖς κνέφαλλον καλεῖν, ὁμωνύμως τῷ περιεχομένῳ τὴν περιέχουσαν. Ἀριστοφάνης (codex ἀριστοφάνει) Ἀμφιάρεῳ·

Καὶ νὴ Δί' ἐκ τοῦ δωματίου γε νῷν φέρε
κνέφαλλον ἅμα καὶ προσκεφάλαιον τῶν λινῶν.

Pollux X, 40: Ἐν δὲ Ἀμφιαράῳ Ἀριστοφάνους «Κνέφαλον ἅμα καὶ προσκεφάλαιον τῶν λινῶν.» δηλονότι ὡς καὶ σκυτίνων καὶ ἐρεῶν γιγνομένων.

III [85].

Scholiasta Ranar. v. 246: Φλέω λοχμῶδες φυτόν. —μέμνηται αὐτοῦ καὶ ἐν Ἀμφιαράῳ·

Πόθεν ἂν λάβοιμι βύσμα τῷ πρωκτῷ φλέων;

IV [86].

Scholiasta Nubium v. 663: Ἀλεκτρυόνα κατὰ ταυτόν: οὐκ ἂν ἄλλως λέγοιτο τοῦτο, εἰ μὴ ἐν ἔθει ἦν τότε καὶ τὴν θήλειαν ἀλεκτρυόνα λέγειν· σαφὲς δὲ γίνεται ἐν Ἀμφιαράῳ·

α. Γύναι τί τὸ ψοφῆσάν ἐσθ'; β. ἀλεκτρυὼν
τὴν κύλικα καταβέβληκεν. α. οἰμώζουσά γε.

Senis hæc verba esse suspicor cum uxore colloquentis: vide ad Fragm. XII.

V [87].

Athenæus IV, p. 158 c.: Ἀριστοφάνης — ἐν Ἀμφιαράῳ·

Ὅστις φακῆν ἥδιστον ὄψων λοιδορεῖς.

VI [88].

Pollux VII, 181: Ἐρείκειν—. Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Ἀμφιαράῳ φησίν·

Ἔπειτ' ἔρειξον ἐπιβαλοῦσ' ὁμοῦ πίσους.

VII [89].

Pollux X, 92: Καὶ σπυρίδα δὲ ὀψωναδόκον πλεκτὴν σχοῖνον ἐν Ἀμφιάρεῳ Ἀριστοφάνης ἔφη· ἐν δὲ Ἀχαρνεῦσι σπυρίδιον, ὃ καὶ πλέκος εἴρηκε παρατραγῳδῶν.

VIII [90].

Photius (p. 596, 14.) et Suidas: Τοῦ: καὶ ἐπὶ θηλυκοῦ τάττεται ὥσπερ τὸ τινός. Ἀριστοφάνης Ἀμφιάρεῳ (Ἀμφιαράῳ Photius)

Ταυτὶ τὰ κρέ' αὐτῷ παρὰ γυναικός του φέρω.

IX [91].

Suidas: Ἀχηνία: ἀπορία, πενία. Ἀριστοφάνης Ἀμφιαράῳ·

Νόσῳ βιασθεὶς ἢ φίλων ἀχηνίᾳ.

Grammaticus Bekkeri, I, p. 474, 7: Ἀχηνία: ἀπορία, πενία. Ἀριστοφάνης οὕτως εἴρηκεν.

X [92].

Suidas, Φρυνώνδας: τῶν ἐπὶ πονηρίᾳ διαβεβοημένων, ὃς ξένος ὢν κατὰ τὰ Πελοποννησιακὰ διέτριβεν Ἀθήνησι. Ἀριστοφάνης Ἀμφιάρεῳ·

Ὦ μιαρὲ καὶ Φρυνῶνδα καὶ πονηρὲ σύ.

ἐκ τούτου τοὺς πονηροὺς Φρυνώνδας καλοῦσι. **Scholiasta ad Æschin. c. Ctesiphont. p. 766. ed. Reisk. (260. Bekker.)**: Φρυνώνδας: οὗτος ἐπὶ πονηρίᾳ διαβεβοημένος ὑπῆρξεν.

Hesychius: Ἰασώ, Iaso, venit ab ἰᾶσθαι, *sanare*. Prodit autem Aristophanes et Amphiarai filiam esse Iaso.

II.

Herodianus: De singulari dictione, p. 39, 15: τύλη, *culcita*, quod consuetum est Atticis vocare κνέφαλλον, *tomentum*, continentem eodem ac contentum verbo signantes. Aristophanes in Amphiarao:

Et per Jovem e cubiculo certe nobis ambobus affer
culcitam una et pulvinar linea.

Verum in Aristophanis Amphiarao: « Culcitam una cum cervicali ex linis, » tanquam scilicet iis corio et lana constantibus.

III.

Φλέω, fruticosam plantam [*arundinem ampelodesmon*]; cujus meminit et in Amphiarao:

Unde capiam obturamentum podici phleum?

IV.

Gallum itidem: ceteroquin hoc non dixisset, nisi tunc mos obtinuisset ἀλεκτρυόνα, *gallum*, et *gallinam* dicere. Quod patet ex hoc loco Amphiarai:

a. Mulier, quid rei est quod strepuit? b. Gallus
poculum dejecit. a. Ploraturus certe.

V.

Aristophanes in Amphiarao:

Tu qui lenticulam, obsoniorum suavissimum, vituperas.

VI.

Ἐρείκειν, *confringere*: **Aristophanes enim in Amphiarao ait:**

Postea confringe injectura simul pisa.

VII.

Et obsoniorum sportam πλεκτὴν σχοῖνον, ***plexum juncum***, **in Amphiarao dixit Aristophanes; in Acharnensibus autem** σπυρίδιον, ***sportulam***, **quod et** πλέκος, ***textum***, **tragice alludens vocavit.**

VIII.

Τοῦ. Hoc et genere feminino adhibetur; ut et τινός. **Aristophanes Amphiarao:**

Has carnes illi a muliere quadam fero.

IX.

Ἀχηνία, *penuria, paupertas*. **Aristophanes Amphiarao:**

Morbo coactus, vel amicorum penuria.

Gramm. Bekk.: Ἀχηνία: **inopia, indigentia. Aristophanes in Amphiarao sic dixit.**

X.

Phrynondas: **Hic improbitatis nomine infamis fuit, et peregrinus cum esset, belli Peloponnesiaci tempore Athenis vixit. Aristophanes Amphiarao:**

O sceleste, et Phrynonda, et improbe tu.

Ab hoc improbos vocant Phrynondas.

ὅθεν Ἀριστοφάνης πού φησιν « Ὦ μιαρὲ καὶ Φρυνῶνδα καὶ πονηρέ. »

Schol. Luciani Alex. c. 4 : Ὁ Φρυνώνδας ἐπὶ πονηρίᾳ βοᾶται Εὐπόλιδι ἐν Ἀστρατεύτοις, Δήμοις, Ἀριστοφάνει δὲ Προαγῶνι, Ἀμφιαράῳ, Θεσμοφοριαζούσαις (861).

XI [93].

Harpocratio : Λαμπτρεῖς : — Λαμπτραὶ δῆμος τῆς Ἐρεχθηΐδος—. δύο δέ εἰσι Λαμπτραί, αἱ μὲν παράλιαι, αἱ δὲ καθύπερθεν. Ἀριστοφήνης Ἀμφιάρεῳ·

Λαμπτρεὺς ἔγωγε τῶν κάτω.

XII [94].

Ælianus de N. A., XII, 9 : Κινεῖ δὲ (ὁ κίγκλος) καὶ τὰ οὐραῖα πτερά —. μέμνηται δὲ καὶ τοῦ ὄρνιθος τοῦδε Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Ἀμφιαράῳ λέγων·

Ὀσφὺν δ' ἐξ ἄκρων διακίγκλισον ἠΰτε κίγκλου
ἀνδρὸς πρεσβύτου· τελέει δ' ἀγαθὴν ἐπαοιδήν.

Videntur hi versus responsum esse ab Amphiarao mulieri redditum, quam alloquitur senex fragm. IV. Ceterum conf. Γήρως fragm. XIV.

XIII [95].

Pollux X, 180 : Κίσται — καὶ οἱ τῶν φαρμακοπωλῶν ἂν καλοῖντο, ὡς ἐν Ἀμφιάρεῳ Ἀριστοφάνης·

Καὶ τοὺς μὲν ὄφεις οὓς ἐπιπέμπεις
ἐν κίστῃ που κατασήμηναι
καὶ παῦσαι φαρμακοπωλῶν.

« Capanei hæc verba esse conjicio, qui in dramate hoc satyrico Amphiaraum augurem ludificatur. » Bentleius in epistola ad Hemsterhusium, p. 110.

XIV [96].

Hephæstio, de metro choriambico, p. 53, ed. Gaisford. : Παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει ἐν Ἀμφιάρεῳ·

Οἶδα μὲν ἀρχαῖόν τι δρῶν κοὐχὶ λέληθ' ἐμαυτόν.

XV [97].

Ex eadem fabulæ parte versus sumptus est duabus ab initio syllabis defectus apud scholiastam Pacis, v. 473 : Μορμόνος :—οὕτως δὲ ἔλεγον τὸ ἐκφόβητρον [sic], καὶ τὰ προσωπεῖα τὰ αἰσχρὰ μορμολυκεῖα, ἀφ' οὗ τραγικὰ καὶ κωμικά. καὶ ἐν Ἀμφιαράῳ·

Ἀφ' οὗ κωμῳδικὸν μορμολυκεῖον ἔγνων.

XVI [98].

Antiatticista Bekkeri, p. 81, 24 : Ἀκραιφνὲς ὕδωρ : Ἀριστοφάνης Ἀμφιαράῳ. Phrynichus ibidem, p. 23, 4 : Ἀκραιφνὲς ὕδωρ : τὸ ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν ἑτέρας ἐπιρροῆς.

XVII [99].

Pollux II, 176 : Τὸ δὲ ἐπεγείρειν τὸ αἰδοῖον ταῖν χεροῖν καὶ ἀνακνᾶν ἀναφλᾶν Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ λέγει.

XVIII [100].

Antiattacista Bekkeri, p. 82, 5 : Ἀνθρωπίζεται Ἀριστοφάνης Ἀμφιαράῳ. Pollux II : 5 : Ἀνθρωπίζεται φησὶν Ἀριστοφάνης.

XIX [101].

Etymolog. M., p. 112, 52 : Τὸ δὲ παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Ἀμφιαράῳ διὰ τοῦ ε ἠντεβόλησε δύο κλίσεις ὑπέστη.

XX [102].

Erotianus in lexico Hippocratico, p. 244, ed. Franz. : Λεβηρίδος : ὑμενώδους ἀποσύρματος, ὅπερ ἐστὶ τὸ τῶν

Schol. ad Æschin. contra Ctesiph. :*Phrynondas :* hic ob nequitiam famosus fuit. Unde Aristophanes alicubi ait : « O scelest, et Phrynonda et improbe. »

Phrynondas ob improbitatem infamatur ab Eupolide in Astrateutis et Demis, atque ab Aristophane in Proagone, Amphiarao et Thesmophoriazusis.

XI.

Λαμπρεῖς : — Λαμπραί, populus Erechtheidis tribus. Sunt autem Lampræ binæ; una, maritima; altera in editiore sita loco. Aristophanes in Amphiarao :

Lamprensis ego sum unus ex inferioribus,
[sc. maritimis.]

XII.

Hæc (cinclus) etiam semper pennas caudæ movet. — Mentionem hujus avis Aristophanes etiam in Amphiarao facit, his versibus :

Et lumbis ceveto tuis, ceu debilis illa cinclus
Parte senex : hoc incantatio quædam creditur esse [potens.

XIII.

Κίσται, *cistæ*, etiam pharmacopolarum esse dicentur, ut Aristophanes in Amphiarao :

Et serpentes, quos immittis,
In cista aliqua obsignato,
Et desine pharmaca vendere.

XIV.

Verum apud Aristophanem in Amphiarao :

Novi quidem aliquid vetus agere, nec memet ignoro.

XV.

Μορμόνος : ita vocabant terriculum, atque turpes istos vultus seu personas, dicta *mormolycia*, unde venerunt personæ tragicæ et comicæ. Atque in Amphiarao :

A quo tempore comicam larvam novi.

XVI.

Limpida aqua : Aristophanes in Amphiarao. — Non mixta atque alieno influxu pura.

XVII.

Verenda vero manibus provocare, ἀναφλᾶν, quod et ἀνακνᾶν Aristophanes in Amphiarao vocat.

XVIII.

Homo fit. Aristophanes in Amphiarao.—Pollux : *homo fit,* ait Aristophanes.

XIX.

Verum apud Aristophanem in Amphiarao per ε verbum ἠντεβόλησε duas conjugationes passum est.

XX.

Λεβηρίδος, *membranacearum exuviarum,* quæ dicun-

ὄφεων λεγόμενον γῆρας ὡς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ καὶ Στράττις ἐν Φοινίσσαις. Hesychius : Γυμνότερος λεβηρίδος : Ἀριστοφάνης φησὶ, τυφλότερος λεβηρίδος. ἔστι δὲ λεβηρὶς τὸ τοῦ ὄφεως γῆρας. διὰ τὸ λέπος (vulgo λεπτόν. Codex λέ. : Conf. Photium p. 611, 23.) εἶναι. κενὸν δὲ τελέως ἐστὶ τοῦτο καὶ τυφλόν. τὰς γὰρ ὀπὰς μόνας ἔχει τῶν ὀφθαλμῶν. τάττουσι δὲ τὴν λέξιν ἐπὶ τέττιγος καὶ συνόλως ἐπὶ τῶν ἀποδυομένων τὸ γῆρας. τριχῇ δὲ ἀναγράφουσι τὴν παροιμίαν, καὶ οἱ μὲν, τυφλότερος λεβηρίδος, οἱ δὲ κενότερος, οἱ δὲ γυμνότερος. Similia tradunt Zenobius, II, 95, p. 52, et Suidas in v. γυμνότερος.

XXI [103].

Harpocratio : Ῥόπτρον : — τὸν τῆς θύρας κρίκον — ὡς καὶ ἄλλοι, Ἀριστοφάνης Ἀμφιάρεῳ.

XXII [104].

Scholiasta Platonis ad Theagem, p. 383 ed. Bekker. : Παροιμία ἱερὸν συμβουλὴ ἐπὶ τῶν καθαρῶς καὶ ἀδόλως συμβουλευόντων.— ἄλλοι δέ φασιν ἔπαινον φέρειν τῆς συμβουλῆς τὴν παροιμίαν· εἶναι γὰρ αὐτὴν θείαν καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον. μέμνηται δ' αὐτῆς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀμφιαράῳ.

ΠΛΟΥΤΟΣ Α.

De duplice Pluti editione optime expositum est ab Francisco Rittero in dissertatione Bonnæ a. 1828 edita. Fuit autem hæc fabula primum in scenam producta olympiadis XCII anno quarto, archonte Diocle. Scholiasta Pluti v. 173 : ἐν δευτέρῳ (Πλούτῳ)— ὃς ἔσχατος ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτοῦ εἰκοστῷ ἔτει ὕστερον. Ἔσχατον dicit quia postrema hæc fabula fuit quam suo nomine inscriptam docuit poeta : vide grammaticorum locos infra indicatos [in Æolosiconis argumento.]

I [105].

Scholiasta Ranarum, v. 1125 : Οἱ Κεραμῆς : οἱ τὸν Κεραμεικὸν οἰκοῦντες. δῆμος δὴ Ἀθηναίων. ἐκεῖ γὰρ ὁ ἀγὼν ἤγετο. καὶ ἐν Πλούτῳ πρώτῳ·

Τῶν λαμπαδηφόρων τε πλεῖστον αἰτίαν πλατειῶν
τοῖς ὑστάτοις.

τοῦτο δέ φησιν Εὐφρόνιος, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ Κεραμεικῷ ἀγῶνος τῆς λαμπάδος καὶ τοὺς ὑστάτους τρέχοντας ὑπὸ τῶν ἀγοραίων τύπτεσθαι πλατείαις ὑπὸ τῶν νεανίσκων χερσί. καὶ λέγονται αἱ τοιαῦται Κεραμεικαὶ πληγαί. — Non improbabilis Ritteri conjectura, est p. 53, Chremyli hæc verba fuisse Penia quot malorum caussa esset enumerantis.

II [106].

« Suidas : Ἀναπηρίαν. οὕτως Ἀριστοφάνης Πλούτῳ. — Sed Pollux II, 61 : Κρατῖνος δ' ἐν Πλούτῳ καὶ ἀναπηρίαν. » Dobræus ad Pluti v. 115, p. 12. (Apud Suidam codd. Paris. duo πλούτωνι. Idem a pr. manu habet codex Bruxell., a correctore νεφέλαις.) « Sed ecce Antiatt. Bekkeri, p. 78 : Ἀναπειρίαν : Ἀριστοφάνης Πλούτῳ. Phrynichus ibid. p. 9 : Ἀναπηρία. διὰ τοῦ η τὴν τρίτην, οὐ διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὡς οἱ ἀμαθεῖς. τὸ μὲν οὖν ἀνάπηρος πολυθρύλληται, τὸ δὲ ἀναπηρία σπάνιον. Quare non intercedam, quo minus cum Brunckio et Porsono, Adv. p. 281, ad Aristophanem referamus, sive uterque poeta voce usus est, sive erravit in auctoris nomine Pollux, ut facit non raro. »

III [107].

« Suidas : Ἦν δ' ἐγώ : παρὰ Πλουτάρχῳ καὶ Ἀριστοφάνει. sed ms. C. C. C. apud Porsonum pro παρὰ Π. καὶ A. habet ἀριστ. πλούτῳ. Nusquam occurrit hæc locutio in Pluto. » Dobræus in Addendis p. (97).

IV [108 a].

Antiatticista Bekkeri, p. 113, 11 : Ῥυφῆσαι : διὰ τοῦ υ. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ.

---

tur serpentium senectus, ut ait Aristophanes in Amphiarao et Strattis in Phœnissis. — Hesychius : *Nudior leberide*, [sc. serpentis spoliis] : Aristophanes dicit, *cæcior leberide*. Λεβηρίς autem est serpentis senectus, quod sit a λέπος, squama. Hoc autem vacuum plane est et cæcum, (λεβηρίς). Nam tantum foramina oculorum habet. Hanc autem dictionem adhibent de cicada atque universe de ceteris animalibus quæ senectutem exuunt. Triplici autem modo proverbium scribunt, alii quidem, cæcior leberide, alii vero vacuor, alii et nudior leberide.

XXI.

Lysias... annulum januæ ῥόπτρον vocat, perinde atque alii, Aristophanes Amphiarao.

XXII.

Proverbium *res sacra consilium*, de iis usurpatur, qui sincere et sine dolo deliberant. — Alii vero dicunt huic proverbio laudationem consilii inesse; quippe quod divinum sit consilium et hominibus utilissimum. Meminit autem autem ejus et Aristophanes in Amphiarao.

PLUTUS A.

I.

Figuli : qui Ceramicum inhabitabant. Tribus autem Athenarum. Ibi enim certamen habebatur. Et in priori Pluto :

Lampadephororumque maximam esse caussam palmarum impactarum
ultimis.

Id autem dicit Euphronius, scilicet a certamine lampadis in Ceramico edito, atque eo quod ultimos currentes e forensibus adolescentuli palmis ferirent, tales plagas et dictas fuisse Ceramicas.

II.

Ἀναπηρίαν, *membrorum mutilationem :* sic Aristophanes in Pluto. — Pollux : Cratinus vero in Pluto, *mutilationem*. — Antiatt.: Ἀναπειρίαν, *mutilationem* ; Aristophanes in Pluto. — Phryn. : Ἀναπηρία per η tertiam scribe, non per ει diphthongum, ut οἱ ἀμαθεῖς, *ignari*. Vox quidem ἀνάπηρος usitata, ἀναπηρία vero rarum.

III.

Suidas : *Dixi autem ego ;* apud Plutarch. et Aristophan.

IV a.

Ῥυφῆσαι, *sorbuisse,* per υ. Aristophanes in Pluto.

V [108 b].

Antiatticista, p. 88, 7: Γραΐζειν: ὅταν τὸ συναγόμενον ἐν ταῖς χύτραις καὶ ἐπαφρίζον ἐκχέωσιν. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ. Γραῦς, spumam significans, legitur in fabula superstite, v. 1207.

VI [108 c].

Antiatticista p. 95, 29: Ἐμπαίζειν: ἐπὶ τοῦ καταγελᾶν. Ἀριστοφάνης Πλούτῳ.

ΑΙΟΛΟΣΙΚΩΝ.

Æolosiconis duas exstitisse editiones ex Athenæi loco infra allato, fragm. XIV, intelligitur. De argumento et conformatione fabulæ insignis est Platonii locus, p. VI, qui de mediæ comœdiæ indole agens ita scribit: — ἐπέλιπον οἱ χορηγοί. οὐ γὰρ ἔτι προθυμίαν εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς χορηγοὺς τοὺς τὰς δαπάνας τοῖς χορευταῖς παρέχοντας χειροτονεῖν. τὸν γοῦν Αἰολοσίκωνα Ἀριστοφάνης ἐδίδαξεν, ὃς οὐκ ἔχει τὰ χορικὰ μέλη. τῶν γὰρ χορηγῶν μὴ χειροτονουμένων καὶ τῶν χορευτῶν οὐκ ἐχόντων τὰς τροφὰς, ὑπεξῃρέθη τῆς κωμῳδίας τὰ χορικὰ μέλη, καὶ τῶν ὑποθέσεων ὁ τρόπος μετεβλήθη. σκοποῦ γὰρ ὄντος τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας τοῦ σκώπτειν δήμους καὶ δικαστὰς καὶ στρατηγοὺς, παρεὶς ὁ Ἀριστοφάνης τοῦ συνήθως ἀποσκῶψαι διὰ τὸν πολὺν φόβον, Αἴολον τὸ δρᾶμα τὸ γραφὲν τοῖς τραγῳδοῖς ὡς κακῶς ἔχον διασύρει. τοιοῦτος οὖν ἐστιν ὁ τῆς μέσης κωμῳδίας τύπος οἷός ἐστιν ὁ Αἰολοσίκων Ἀριστοφάνους, καὶ οἱ Ὀδυσσεῖς Κρατίνου, καὶ πλεῖστα τῶν παλαιῶν δραμάτων, οὔτε χορικὰ οὔτε παραβάσεις ἔχοντα. Araroti filio fabulam hanc docendam tradidisse dicitur Aristophanes in argumento Pluti: τελευταίαν δὲ διδάξας τὴν κωμῳδίαν ταύτην (Plutum alteram) ἐπὶ τῷ ἰδίῳ ὀνόματι, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ συστῆσαι Ἀραρότα δι' αὐτῆς τοῖς θεαταῖς βουλόμενος, τὰ ὑπόλοιπα δύο δι' ἐκείνου καθῆκε, Κώκαλον καὶ Αἰολοσίκωνα. Unde scholiasta Platonis, p. 331, Ararotem dicit ἰδίοις τε καὶ τοῦ πατρὸς δράμασι διηγωνισμένον. Quod autem argumenti scriptor Κώκαλον καὶ Αἰολοσίκωνα scribit, si forte Cocalum Æolosicone priorem habuit, in errore est versatus, ut videtur. Nam Æolosiconem mediæ comœdiæ fabulam fuisse ex Platonii verbis supra positis intelligitur: Cocalum autem ad novam comœdiam pertinuisse infra ostendetur [in Cocali argumento].

Ad hanc fabulam spectat Libanii locus, epist. CCCCXX, p. 215: φρονεῖ μὲν μεῖζον Ἀλκιβιάδου, ποιεῖ δὲ τὰ Σίκωνος. ὅ τι δὲ οὗτος ἔδρα τὸν Ἀριστοφάνην ἐροῦ. Quod vidit Toupius ad Theocritum apud Warton. vol. II, p. 333, et in Emendat. I, p. 17. Siconis nomen notum est servile fuisse: vide exempla apud Athenæum, Sotionis VIII, p. 336 a, et Eubuli, I, p. 23 a. Primarium hoc nomine coquum memorat Sopater in Καταψευδομένῳ, ibid. IX, p. 378 a; cujus primas in Aristophanea fabula partes fuisse conjecit Grauertus in commentatione de media Græcorum comœdia, in Niebuhrii Museo, a. 1828, p. 60 et 499. Idem compositi nominis formam Αἰολοσίκων similibus exemplis illustravit p. 61. Propter accentum memoratur ab Arcadio, p. 12, 21.

I [109].

Athenæus III, p. 95 e: Ἀκροκωλίων δὲ μέμνηται Ἀριστοφάνης Αἰολοσίκωνι·

> Καὶ μὴν τὸ δεῖν', ἀκροκώλιά δέ σοι τέτταρα
> ἥψησα τακερά.

II [110].

Suidas: Ἀγοράσαι λέγουσι, τὸ δ' ἀγορᾶν βάρβαρον. παραδειγμάτων δὲ μεστὰ πάντα, εἰλήφθω δ' ὅμως Ἀριστοφάνους ἐξ Αἰολοσίκωνος·

> Ἀλλ' ἄνυσον· οὐ μέλλειν ἐχρῆν· ὡς ἀγοράσω
> ἁπαξάπανθ' ὅσ' ἂν κελεύῃς, ὦ γύναι.

III [111].

Pollux IX, 63: Ἔστι δὲ καὶ τὸ διώβολον ἐν Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνους· «Ὅπερ λοιπὸν μόνον ἦν ἐν τῇ γνάθῳ διώβολον γένηταί μοι.»

IV [112].

Pollux X, 104: Τυροκνῆστις ἐστιν — ἐν Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι·

> Δοίδυξ, θυεία, τυροκνῆστις, ἐσχάρα.

V [113].

Pollux I, 79: — κοιτών· εἰ γὰρ καὶ Μένανδρος αὐτὸ βαρβαρικὸν οἴεται, ἀλλ' Ἀριστοφάνης τὰ τοιαῦτα πιστότερος αὐτοῦ ἐν Αἰολοσίκωνι·

> Κοιτὼν ἁπάσαις εἷς, πύελος δὲ μί' ἀρκέσει.

IV b.

Γραΐζειν dicitur cum quod confertum est in ollis et despumans effundunt. Aristoph. in Pluto.

V c.

Ἐμπαίζειν, *irridere*. Aristoph. in Pluto.

ÆOLOSICON.

I.

Trunculorum vero meminit Aristoph. in Æolosicone:

> Atqui, malum! nonne tibi trunculos quatuor
> elixavi teneros?

II.

Ἀγοράσαι, *emere*, vulgo dicitur; ἀγορᾶν vero barbarum est. Exempla passim sunt obvia, quorum unum ex Aristoph. Æolosicone depromatru:

> Sed rem expedi; non oportet cunctari. Emam enim
> omnia, quotquot jubeas, mulier.

III.

Est vero diobolum in Æolosicone Aristophanis: «Quod mihi solum in maxilla relictum est, fuat diobolum.»

IV.

Τυροκνῆστις, q. d. *caseiseca*, est Aristophanis in Æolosicone:

> Cochlear, mortarium, caseiseca, focus.

V.

Κοιτών, *cubiculum;* quamvis Menander hoc barbarum putet, sed Aristophanes, in his fide dignior eo auctor, in Æolosicone inquit:

> Cubiculum omnibus unum, unusque scyphus sufficiet.

VI [114].

Pollux X, 116, ubi de vocabulo λυχνοῦχος agit: Ἐν δὲ τῷ Ἀριστοφάνους Αἰολοσίκωνι·

Καὶ διαστίλβονθ' ὁρῶμεν
ὥσπερ ἐν καινῷ λυχνούχῳ
πάντα τῆς ἐξωμίδος.

VII [115].

Pollux X, 118: Ὅταν δ' εἴπῃ ἐν τῷ Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνης «δυοῖν λυχνιδίοιν,» δῆλον ὅτι λυχνία εἴρηκεν, ἀλλ' οὐ λύχνους μικρούς.

VIII [116].

Hephæstio De metris, cap. 9, p. 51, ed. Gaisf., hoc apposuit dimetrorum choriambicorum exemplum ἐξ Αἰολοσίκωνος Ἀριστοφάνους·

Οὐκ ἐτὸς, ὦ γυναῖκες,
πᾶσι κακοῖσιν ἡμᾶς
φλῶσιν ἑκάστοθ' ἄνδρες·
δεινὰ γὰρ ἔργα δρῶσαι
λαμβανόμεσθ' ὑπ' αὐτῶν.

Ad hanc fabulam fortasse referendi quos ex Aristophane versus attulit Athenæus, I, p. 48 c, exscriptos ab Eustathio, p. 1570, 5:

Ὅστις ἐν ἡδυόσμοις
στρώμασι παννυχίζων
τὴν δέσποιναν ἐρείδεις.

IX [117].

Pollux X, 25: Ἡ δὲ ὀπὴ εἴρηται ἐν Αἰολοσίκωνι Ἀριστοφάνους·

Καὶ δι' ὀπῆς κἀπὶ τέγους.

X [118].

Athenæus VII, p. 276 c: Τῶν δὲ παρόντων γραμματικῶν τις ἀποβλέψας εἰς τὴν τοῦ δείπνου παρασκευὴν, ἔφη, Εἶτα πῶς δειπνήσομεν τοσαῦτα δεῖπνα; ἴσως διὰ νυκτός, ὡς ὁ χαρίεις Ἀριστοφάνης ἐν Αἰολοσίκωνι εἶπεν, οὕτως λέγων οἱονεὶ δι' ὅλης νυκτός. Non potest demonstrari plura in his esse Aristophanis verba, quam duo illa διὰ νυκτός.

XI [119].

Pollux IX, 89: Ἐν—τῷ Αἰολοσίκωνι τὸ μὴ ἔχειν κέρματα ἀκερματίαν ὠνόμασεν.

XII [120].

Pollux X, 24: Παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει ἐν Αἰολοσίκωνι καὶ κλειδίον.

XIII [121].

Scholiasta Pacis, v. 740: Ἀριστοφάνης ὡς γαστρίμαργον τὸν Ἡρακλέα κωμῳδεῖ καὶ ἐν Ὄρνισι καὶ ἐν Αἰολοσίκωνι, καὶ ἐν τοῖς Σφηξὶ περὶ τούτων φησὶ, τοῦ τε Ἡρακλέους καὶ τοῦ δούλου.

XIV [122].

Æolosiconis editionem alteram memorat Athenæus ubi de γηθύοις agit, VIII, p. 372. a: Ἀριστοφάνης Αἰολοσίκωνι δευτέρῳ·

Τῶν δὲ γηθύων
ῥίζας ἐχούσας σκοροδομίμητον φύσιν.

In Æolosicone dubitatur an lecti fuerint versus:

Ἧκω Θεαρίωνος ἀρτοπώλιον
λιπὼν, ἵν' ἐστὶ κριβάνων ἑδώλια.

Cf. Gerytadæ fragm. II.

VI.

In Aristophanis Æolosicone,

Et pellucentia videmus
tanquam in nova laterna
omnia exomidis.

VII.

Verum cum Aristophanes in Æolosicone dicit, «Duobus lychnidiis,» nimirum candelabra intelligit, et non parvas lucernulas.

VIII.

Ex Æolosicone Aristophanis:

Non temere igitur, o feminæ,
omnibus malis nos
conterunt subinde viri:
gravia enim facinora facientes
deprehendimur ab illis.

Tu qui in suave fragrantibus
stragulis pernoctans
dominam premis.

IX.

Ὀπή vero pro *janua* dictum est in Æolosicone Aristophanis:

Et per januam (*vel* fenestram), et super tectum.

X.

Tum Grammaticorum, qui aderant, aliquis respiciens cœnæ adparatum: At tantam, inquit, dapum vim quo tandem pacto cœnabimus? Per noctem, puto, quemadmodum festivus Aristophanes in Æolosicone ait, sic dicens: «quasi per totam noctem.»

XI.

In Æolosicone quidem, minutia carere, ἀκερματίαν nominavit.

XII.

Κλειδίον vero, *clavicula*, in Aristophanis Æolosicone.

XIII.

Aristophanes Herculem tanquam helluonem traducit et in Avibus et in Æolosicone, et in Vespis horum meminit, Herculisque et servi.

XIV.

Aristophanes, Æolosicone posteriore:

Gethyorum
radices, allii fere naturam habentes.

Veni, Thearionis pistoria taberna
relicta, ubi sunt clibanorum sedes.

XV [123.]

Ad hanc fabulam fortasse referendus Herodiani locus corruptus περὶ μονήρους λέξεως, p. 7, 11 : ἀλλὰ καὶ ἡ νέα νῆ εἰρημένον—παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν δινσῖλλωνι καὶ ἐπιθυμήσειε νέος νῆς ἀμφιπόλοιο. Quæ ita videntur esse corrigenda : ἐν Αἰολοσίκωνι·

Καί κ' ἐπιθυμήσειε νέος νῆς ἀμφιπόλοιο.

Quibus verbis in ficto aliquo oraculo, qualia in Equitibus aliisque fabulis prostant, locus esse potuit.

ΚΩΚΑΛΟΣ.

Cocalo fabula novæ comœdiarum formæ jacta esse fundamenta ab vitæ scriptore traditum est §. 20 : πρῶτος δὲ καὶ τῆς νέας κωμῳδίας τὸν τρόπον ἐπέδειξεν ἐν τῷ Κωκάλῳ, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν λαβόμενοι Μένανδρός τε καὶ Φιλήμων ἐδραματούργησαν. Consentit alius grammaticus, § 16 : ἐγένετο δὲ καὶ αἴτιος ζήλου τοῖς νέοις κωμικοῖς, λέγω δὲ Φιλήμονι καὶ Μενάνδρῳ. ψηφίσματος γὰρ γενομένου χορηγοῦ (χορηγικοῦ Meinekius Quæst. scen. I. p. 35.) ὥστε μὴ ὀνομαστὶ κωμῳδεῖν τινα, καὶ τῶν χορηγῶν οὐκ ἀντεχόντων πρὸς τὸ χορηγεῖν, καὶ παντάπασιν ἐκλελοιπυίας τῆς ὕλης τῶν κωμῳδιῶν διὰ τούτων αὐτῶν, αἴτιον γὰρ κωμῳδίας τὸ σκώπτειν τινὰς, ἔγραψε (adduntur vulgo κωμῳδίας τινὰς, quæ ex superioribus sunt repetita) Κώκαλον, ἐν ᾧ εἰσάγει φθορὰν καὶ ἀναγνωρισμὸν καὶ τἄλλα πάντα ἃ ἐζήλωσε Μένανδρος. Ex quibus probabile fit postremam hanc fuisse poetæ fabularum. Eam non suo, sed Ararotis nomine docuit : vide locum grammatici supra memoratum [in argum. Æolos.]. Quo factum est ut Arorati tribueretur ab Clemente Alexandrino Stromat. VI, p. 752 : τὸν μέντοι Κώκαλον τὸν ποιηθέντα Ἀραρότι τῷ Ἀριστοφάνους υἱεῖ Φιλήμων ὁ κωμικὸς ὑπαλλάξας ἐν Ὑποβολιμαίῳ ἐκωμῴδησεν. Ita enim Casaubonus ad Athenæum, III, 9, p. 168, vulgatam scripturam correxit ἀραρότως τῷ Ἀριστοφάνει ποιεῖ Φιλήμων.

De Cocalo, Siciliæ rege, fabulosas veterum narrationes collegit Grauertus in Museo Rhenano, a. 1828, p. 507.

I [124].

Erotianus, p. 388 ed. Franz. : Φῷδες : ἔστι μὲν ἡ λέξις Δωρικὴ, καλοῦσι δὲ φῷδας τὰ ἐκ τοῦ πυρὸς γινόμενα, μάλιστα δὲ ὅταν ἐκ ψύχους ἐν τῷ πυρὶ καθίσωσι, στρογγύλα ἐπιφλογίσματα.—καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Κωκάλῳ (codex unus κολάκῳ) φησί·

α. Παρέσο κατέτριβεν ἱμάτια. β. κἄπειτα πῶς
φῷδας τοσαύτας εἶχε τὸν χειμῶν' ὅλον;

II [125].

Athenæus IV, p. 156 b : Καὶ ὁ καλὸς δ' Ἀριστοφάνης ἐν Κωκάλῳ ἔφη·

Ἀλλ' ἐστὶν, ὦ πάτερ, κομιδῇ μεσημβρία,
ἡνίκα γε τοὺς νεωτέρους δειπνεῖν χρεών.

Vulgo ἡνίκα καὶ τοὺς. Brunckius ὁπηνίκα τούς.

III [126].

Harpocratio : Πώμαλα : ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. — πολὺ δέ ἐστιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ κωμῳδίᾳ. Ἀριστοφάνης :

α. Λοιδορία τις ἐγένεθ' ὑμῖν; β. πώμαλα·
οὐδ' εἶπον οὐδέν.

Suidas : Πώμαλα : κεῖται — παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Κωκάλῳ. δεῖ δὲ ἀναγινώσκειν ὑφ' ἓν πώμαλα.

IV [127].

Photius, p. 658, 14 : Ὧδε : οὐ μόνον τὸ οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνθάδε ὡς ἡμεῖς.—Ἀριστοφάνης Κωκάλῳ·

Ἐκδότω δέ τις
καὶ ψηφολογεῖον ὧδε καὶ δίφρω δύο.

Eadem Suidas in v. ὧδε.

V [128].

Athenæus XI, p. 478 d : Κοτύλη. Ἀριστοφάνης Κωκάλῳ.

Ἄλλαι
ὑποπρεσβύτεραι γρᾶες Θασίου μέλανος μεστὸν * *
κεραμευομέναις κοτύλαις μεγάλαις [ἔγχεον ἐς] σφέτερον δέμας οὐδένα κόσμον.
[ἔρωτι βιαζόμεναι μέλανος οἴνου ἀκράτου.]

XV.

De singulari dictione, p. 7, 11 : Sed et ἡ νέα, *nova, juvenis*, dictum est νῆ... apud Aristophanem in Æolosicone :

Et appeteret juvenis juvenem famulam.

COCALUS.

I.

Vox est dorica; vocant autem φῷδας inflammationes rotundas ex igne contractas, præsertim si quis e frigore ad ignem sederit. Et Aristophanes in Cocalo dicit :

a. Ades (1) (?) contrivit vestimenta. b. Dehinc quî
tot papulas habuit per totam hiemem?

II.

Et festivus Aristophanes in Cocalo ait :

At, pater, meridies jam prorsus est,
quo tempore cœnare juniores debent.

(1) Sic latinus interpres. ρεγενοῦ. Forte leg. παρὰ Apud Hesychium πάρεσο· πα- σοί.

III.

Πώμαλα, pro οὐδαμῶς, *minime, nequaquam*. — Est vero frequens in antiqua comœdia. Aristoph. Cocalo :

a. Jurgium vos inter quoddam fuit? b. minime;
nil cuiquam dixi.

Suidas : Πώμαλα exstat apud Aristophanem in Cocalo; legendum autem est per hyphen [*unica voce*] πώμαλα.

IV.

Ὧδε· non tantum sonat οὕτως, *sic*, sed etiam ἐνθάδε, *hic*, ut nos dicimus. Aristophanes in Cocalo :

Præbeat autem aliquis
hic et lusorium alveolum, et sellas duo.

V.

Cotyle. Aristophanes in Cocalo :

Aliæ [num...
paullo seniores vetulæ Thasii nigri (dolium) plefigulinis cotylis magnis (infundebant) suum in
ventrem nulla modestia.
[Coactæ amore vini nigri meri.]

VI [129].

Pollux VII, 162 : Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ τέγος οὐ μόνον οἱ νῦν κέραμον ὀνομάζουσιν, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης ἂν ἐοίκοι καλεῖν εἰπὼν ἐν Κωκάλῳ·

Κοφίνους δὲ λίθων ἐκέλευες
ἡμᾶς ἐπὶ τὸν κέραμον.

VII [130].

Macrobius Saturnal. V, 18 : « *Apud quos* (Græcos) *proprie in aquæ significationem ponebatur Achelous. neque id frustra. nam caussa quoque ejus rei cum cura relata est. Sed priusquam caussam proponam, illud antiquo poeta teste monstrabo, hunc morem loquendi pervugatum fuisse ut Acheloum pro quavis aqua dicerent. Aristophanes vetus comicus in comœdia Cocalo sic ait*, ἤμουν ἄγριον βάρος. ἤτειρεν γάρ τοί μ' οἶνος οὐ μιγεὶς πόμ' Ἀχελώῳ. *gravabar, inquit, vino, cui aqua non fuisset admixta, id est mero.* » Versus videntur esse glyconei sic fortasse corrigendi :

Ἤμουν ἄγριον βάρος·
κἄτειρε γὰρ οἶνος οὐ
μιγεὶς Ἀχελώῳ.

VIII [131].

Zenobius VI, 47 : Χρυσὸς ὁ Κολοφώνιος : μέμνηται ταύτης Ἀριστοφάνης ἐν Κωκάλῳ. εἴρηται δὲ παρόσον οἱ Κολοφώνιοι τὸν κάλλιστον χρυσὸν ἐργάζεσθαι νομίζονται.

IX [132].

Hesychius : Ἰπνός (vulgo ἱπνὸς) : — Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Κωκάλῳ καὶ τὸν κοπρῶνα οὕτως εἶπεν. Codex κολάκῳ καὶ τὸ κοπρόνα. Pollux V, 91 : Τὸν δὲ κοπρῶνα καὶ ἰπνὸν Ἀριστοφάνης καλεῖ.

X [133].

Stephanus Byzant. in v. Κόρινθος, — καὶ κορινθιάζομαι τὸ ἑταιρεῖν ἀπὸ τῶν ἐν Κορίνθῳ ἑταιρῶν. ἢ τὸ μαστροπεύειν. Ἀριστοφάνης ἐν Κωκάλῳ.

XI [134].

Ad Cocalum Brunckius probabiliter retulit locum Gellii, XIX, 13, repetitum a Frontone, p. 346, ed. Mai. Rom. « νάνους *enim Græci vocaverunt brevi atque humili corpore homines, paulum supra terram exstantes, idque ita dixerunt adhibita quadam ratione etymologiæ cum sententia vocabuli competente, et, si memoria, inquit* (Apollinaris), *mihi non labat, scriptum hoc est in comœdia Aristophanis, cui nomen est* δαιταλεῖς. » Fluctuant libri inter δαιταλεῖς, δαιταλεῖς, δαιταλεῖς, δαιταλεῖς· ναννοφυεῖς in Pace dixit v. 786.

ΑΝΑΓΥΡΟΣ.

Anagyro fabulæ nomen non ab demo, qui Ἀναγυράσιος dictus fuit, sed ab heroe videtur esse impositum, de quo multa collecta sunt in Thesauro Stephani, p. 487—490. ed. Lond. Quod perspectum se habuisse ostendit Elmsleius annotatione ad Acharn. v. 177; nec fugit Hemsterhusium ad Polluc. IX, 72.

I [135].

Etymolog. M., p. 207, 53, in v. βουκέφαλος (Gudian. P. 113, 47.) : Ὅτι δὲ τῶν Θετταλικῶν ἵππων τινὲς ἐκαλοῦντο βουκέφαλοι δηλοῖ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ·

Μὴ κλᾶ'· ἐγώ σοι βουκέφαλον ὠνήσομαι.

καὶ πάλιν·

Ψήχει ἠρέμα τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατίαν.

II [136].

Photius, p. 346, 16, et Suidas in v. ὀρθοπλήξ : Ὀρθοπλὴξ ἵππος : ὀρθὸς ἐπαιρόμενος καὶ πλήσσων. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ·

Ὡς δὲ ὀρθοπλήξ· πέφυκε γὰρ δυσγάργαλις.

Phrynichus Bekkeri, p. 37, 1 : Δυσγάργαλος ἵππος : ἐπὶ τῶν ψήχεσθαι δυσανασχετούντων τίθεται.

VI.

Tectum ipsum vero non modo nunc κέραμον nominant; sed et Aristophanes sic vocare videtur, in Cocalo dicens :

Cophinos vero lapidum jubebas
nos in κέραμον [*in opus figlinum*].

VII.

Gravabar immani pondere,
etenim terebat vinum non
mixtum Acheloo (*aquæ*).

VIII.

Zenobius : *Aurum Colophonium:* meminit hujus Aristophanes in *Cocalo*. Dictum vero ea de caussa quod Colophonii pulcherrimum aurum conficere perhibentur.

IX.

Ἴπνος : Aristophanes autem in Cocalo sic et *sterquilinium* vocat.—Pollux V, 91 : *sterquilinium* vero et ἴπνος Aristophanes vocat.

X.

Et verbum κορινθιάζομαι, hoc est, *scortor*, ab scortis Corinthi; vel *prostituo*, Aristophanes in Cocalo.

ANAGYRUS.

I.

Quosdam Thessalios equos appellatos fuisse bucephalos ostendit Aristophanes in Anagyro :

Ne plora; ego tibi bucephalum emam.

Et rursus :

Destringit leviter bucephalum et coppatiam.

II.

Ὀρθοπλὴξ ἵππος, equus qui se arrectum tollit feritque calcibus. Aristophanes in Anagyro :

Ut vero arrectus verberat! natura enim est strigilis impatiens.

Δυσγάργαλος dicitur de equis qui se strigili perfricari ægre ferunt.

III [137].

Pollux X, 54 : Καὶ τὸν πνιγέα ἐπὶ ἵππου Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ (ἀνάγμῳ liber Falckenburgii) λέγει. Aristophanis verba sine nomine auctoris apposita sunt in Etymolog. M., p. 677, 40, ubi πνιγέα per φιμόν explicatur.

Περίθες σεαυτῷ τὸν πνιγέα.

IV [138].

Pollux X, 55, Τὴν δὲ ψήκτραν—Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ εἴρηκεν.

V [139].

Pollux X, 65 : Στόμια δὲ πριονωτὰ ἔφη ἐν Ἀναγύρῳ Ἀριστοφάνης.

VI [140].

Athenæus VIII, p. 385 f : Τὸ δὲ ἐν Ἀναγύρῳ Ἀριστοφάνους·

Εἰ μὴ παραμυθεῖ μ' ὀψαρίοις ἑκάστοτε,

ἀντὶ τοῦ προσοψήμασιν ἀκούομεν.

VII [141].

Athenæus XIV, p. 650 e : Τῶν γὰρ ἀπυρήνων (ῥοῶν) Ἀριστοφάνης ἐν Γεωργοῖς μνημονεύει. καὶ ἐν Ἀναγύρῳ «Πλὴν ἀλεύρου καὶ ῥόας.» καὶ ἐν Γηρυτάδῃ.

VIII [142].

Photius, p. 311, 15, et Suidas : Ξυννένοφε : ἐπινεφῆ καὶ συννεφῆ καὶ συννέφελά ἐστιν. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ·

Καὶ ξυννένοφε καὶ χειμέρια βροντᾷ μάλ' εὖ.

IX [143].

Photius, p. 315, 22, et Suidas : Ὁδοῦ παρούσης τὴν ἀτραπὸν ζητεῖς : τὸ λεγόμενον. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ·

Ὅρμου παρόντος τὴν ἀτραπὸν κατερρύην.

X [144].

Pollux IX, 64 : Ἐν δὲ τῷ Ἀναγύρῳ τὰ τρία ἡμιωβόλια τριημιωβόλιον εἴρηκεν·

Ἐν τῷ στόματι τριημιωβόλιον ἔχων.

XI [145].

Pollux IX, 70-72 : Σύμβολον βραχὺ νομισμάτιον—. διελέγχουσι (Aristophanes et Archippus) δὲ αὐτὸ σμικρόν τι δύνασθαι, Ἀριστοφάνης μὲν ἐν Ἀναγύρῳ λέγων·

α. Τοῦτ' αὐτὸ πράττω, δύ' ὀβολὼ καὶ σύμβολον
ὑπὸ τὠπικλίντρῳ. β. μῶν τις αὔτ' ἀνείλετο;

XII [146].

Athenæus IV, p. 133 b : Ἤσθιον δὲ καὶ τέττιγας καὶ κερκώπας ἀναστομώσεως χάριν. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ·

Πρὸς θεῶν, ἔραμαι τέττιγα φαγεῖν
καὶ κερκώπην θηρευσαμένη
καλάμῳ λεπτῷ.

XIII [147].

Athenæus VII, p. 301 a : Ἑψητὸς ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων. Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ·

Οὐχ ἑψητῶν λοπάς ἐστιν.

XIV [148].

Scholiasta Avium, v. 1292 : Ὁ Πέρδιξ ὄνομα καπήλου. χωλὸς δὲ ἦν οὗτος. μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν Ἀναγύρῳ·

Καὶ μὴν χθές γ' ἦν Πέρδιξ χωλός.

III.

Πνιγέα enim etiam de equo, in Anagyro dixit Aristophanes :

Circumda tibi capistrum.

IV.

Ψήκτραν, *strigilem*, vero in Anagyro dixit Aristophanes.

V.

Frena porro *dentata* dicit in Anagyro Aristophanes.

VI.

In his verbis Aristophanis in Anagyro :

Nisi me quavis occasione ὀψαρίοις demulceas,

ὀψάρια pro obsoniis dicta intelligimus.

VII.

Apyrenorum (malorum granatorum punicorum) Aristophanes meminit in Georgis et in Anagyro « Præter farinam et malum punicum. » Item in Gerytade.

VIII.

Ξυννένοφε· significat, cælum obnubilum, nebulosum est, et nubibus obductum. Aristophanes in Anagyro :

Et cælum est nubilum, et Jupiter magno cum fra-
[gore hiberna tonitrua edit.

IX.

Via suppetente tramitem quæris; proverbium. Aristophanes in Anagyro :

Portus cum adsit, in semitam deflexi.

X.

Sed in Anagyro tres semiobolos τριημιωβόλιον dixit :

In ore habens tresemiobolum.

XI.

Symbolum tenue quoddam numisma. — Redarguunt (Aristophanes et Archippus) id parvi admodum fuisse pretii : Aristoph. quidem in Anagyro dicens :

a. Id ipsum facio, duo oboli et symbolum
est sub lectulo. b. Num quis illud abstulit?

XII.

Sed et cicadas et cercopas comedebant excitandæ adpetentiæ gratia. Aristoph., Anagyro :

Per Deos, amo cicadam comedere
et cercopam, venata
tenui arundine.

XIII.

Ἑψητός, *elixus*, dicitur de parvis pisciculis. Aristophanes in Anagyro :

Nec adest hepsetorum patina.

XIV.

Perdix nomen cauponis, qui claudus erat. Ejus autem meminit quoque in Anagyro :

Et profecto heri Perdix erat claudus.

XV [149].

Suidas, in v. ἀπλήγιος et grammaticus Bekkeri, p. 425, 20 : Ἀ π λ η γ ί ς : ἱματίδιον σύμμετρον. Ἀναγύρῳ Ἀριστοφάνης·

Ἐκ δὲ τῆς ἐμῆς χλανίδος τρεῖς ἀπληγίδας ποιῶν.

XVI [150].

Photius, p. 387, 7, et Suidas : Π α ρ α λ ο ῦ μ α ι : παροιμιακῶς· εἰώθεισαν γὰρ πρότερον ἐν τοῖς βαλανείοις οἱ πλούσιοι παραλούειν τοὺς πένητας. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ·

Ἀλλὰ πάντας χρὴ παραλοῦσθαι καὶ τοὺς σπόγγους ἐᾶν.

οἷον συνεισιέναι τοῖς πλουσίοις, ὥστε μηδὲ σπόγγους φέρειν, ἀλλὰ τοῖς ἐκείνων χρῆσθαι. [Ex Tagenistis παραλοῦται attulit Pollux, VII, 168, σπόγγους. Scribendum σφόγγους.] Eustathius, p. 1604, 18 : Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν πάλαι χρηστῶν λεκτῶν παρέφθαρται, ὧν ἐστι καὶ τὸ ἰδιωτικῶς λεγόμενον σπαρτζίον, σπαρτίον ὀφεῖλον λέγεσθαι κατὰ τὴν ἀνέκαθεν χρείαν. εὑρέθη γάρ ποτε τοῖς λουομένοις ἀντὶ σπόγγων πλέγμα τι ἀπὸ σπάρτων ὡς εἰκός. καὶ λέγεται Ἀριστοφάνης παραδηλοῦν αὐτὸ ἐν δράματι καλουμένῳ Ἀναγύρῳ.

XVII [151].

Suidas : Ἀ μ φ ι α ν α κ τ ί ζ ε ι ν : ᾄδειν τὸν Τερπάνδρου νόμον τὸν καλούμενον ὄρθιον—. ἔστι δὲ καὶ ἐν Εὐναίᾳ καὶ ἐν Ἀναγύρῳ.

XVIII [152].

Pollux VII, 64 : Ἀ ν α χ ύ ρ ω τ ο ν δὲ τὸν πηλὸν Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ λέγει.

XIX [153].

Suidas : Ἀ ρ γ ε ῖ ο ι φ ῶ ρ ε ς : ἐπὶ τῶν προδήλως πονηρῶν. οἱ γὰρ Ἀργεῖοι ἐπὶ κλοπῇ κωμῳδοῦνται. Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ.

XX [154].

Pollux X, 76 : Ἔξεστι δὲ αὐτὸ (vasculum vomituris porrigendum) καὶ λεβήτιον καλέσαι, καὶ σκάφην εἶπεν ἐν τῷ Ἀναγύρῳ Ἀριστοφάνης.

XXI [155].

Pollux X, 114 : Τὸ ὑπόθημα τοῦ ὅλμου ὑφόλμιον, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ λέγει.

ΓΕΩΡΓΟΙ.

Γεωργοὺς fabulam ut consilio et argumento Paci simillimam fuisse ex fragmentis colligitur, ita tempore proximam fuisse credibile est : de quo ab Suevernio dictum in commentatione de Γήρᾳ, p. 29.

I [156].

Plutarchus in vita Niciæ, c. 8, p. 528 a, exposita Pyli expugnatione, quam ab Nicia, qui præfectus Atheniensium copiis fuerat, desperatam perfecerat suffectus illi Cleo, ita pergit : καὶ τοῦτο τῷ Νικίᾳ μεγάλην ἤνεγκεν ἀδοξίαν. οὐ γὰρ ἀσπίδος ῥῖψις, ἀλλ' αἰσχιόν τι καὶ χεῖρον ἐδόκει τὸ δειλίᾳ τὴν στρατηγίαν ἀποβαλεῖν ἑκουσίως καὶ προέσθαι τῷ ἐχθρῷ τηλικούτου κατορθώματος ἀφορμὰς αὑτὸν ἀποχειροτονήσαντα τῆς ἀρχῆς. σκώπτει δ' αὐτὸν εἰς ταῦτα πάλιν Ἀριστοφάνης ἐν μὲν Ὄρνισιν (v. 638.), οὕτω πως λέγων·

Καὶ μὴν μὰ τὸν Δί' οὐχὶ νυστάζειν γέ που
ὥρα 'στὶν ἡμῖν οὐδὲ μελλονικιᾶν.

ἐν δὲ Γεωργοῖς ταῦτα γράφων·

α. Ἐθέλω γεωργεῖν. β. εἶτα τίς σε κωλύει;
α. ὑμεῖς· ἐπεὶ δίδωμι χιλίας δραχμάς,
ἐάν με τῶν ἀρχῶν ἀφῆτε. β. δεχόμεθα·
δισχίλιαι γάρ εἰσι σὺν ταῖς Νικίου.

XV.

Ἀπληγίς, vestis modica. Aristoph. Anagyro :

Ex mea vero læna tres alias vestes simplices faciens.

XVI.

Παραλοῦμαι, *juxta* vel *una lavor*. Hoc proverbialiter dicitur. Solebant enim olim pauperes una cum divitibus in balneis lavare. Aristophanes Anagyro :

Sed omnes oportet una lavare et spongias relin- [quere.

Id est, [pauperes oportet] una cum divitibus [in balneum] intrare, nec spongias secum afferre, sed illorum spongiis uti.—Eustathius, p. 1604, 18 : multa et alia ex iis quæ olim probe usurpabantur, verba corrupta sunt, quorum in numero id vulgo dictum σπαρτζίον, quod σπαρτίον dicendum est juxta veterum morem. Etenim qui olim lavabant pro spongiis invenerunt contextum quemdam, ut verisimile est, e spartis confectum. Quod et Aristophanes ostendere dicitur in fabula quæ Anagyrus vocatur.

XVII.

Ἀμφιανακτίζειν· canere Terpandri carmen, ὄρθιον, *rectum*, vocatum. — Legitur etiam hæc vox in Eunæa et Anagyro.

XVIII.

Lutum vero ἀναχύρωτον (non aceratum) Aristophanes Anagyro dicit.

XIX.

Argivi fures : de palam improbis. Argivi enim ob furta a comicis exagitantur. Aristophanes Anagyro.

XX.

Licet vero item *lebetium lebetem* vocare; *scaphamque* in Anagyro dixit Aristophanes.

XXI.

Ὑφόλμιον, quod mortario subjicitur, basis, quemadmodum Aristophanes in Anagyro vocat.

GEORGI.

I.

Et id Niciæ magnum intulit dedecus. Neque enim clipei visa est abjectio, sed turpius quiddam et fœdius, quod provinciam timiditate ultro projecisset, atque inimico præbuisset, abdicato sponte imperio, tantæ rei perpetrandæ occasiones. Qua de re Aristophanes eum rursus in Avibus mordet hisce fere verbis :

Atqui per Jovem dormiendi non adhuc
tempus nobis est, neque cessandi Niciæ more.

In Georgis autem hæc scribens :

a. Rusticari volo. b. Quis autem te impedit?
a. Vos. Offero sed mille drachmas,
si me ab imperiis dimiseritis. b. Accipimus;
bis mille enim sunt cum Niciæ drachmis.

De Avium loco falli videtur Plutarchus. Quo enim tempore illa fabula acta est, de Sicula expeditione, quam dissuaserat Nicias, spectatores potius cogitare debuerunt quam de rebus diu ante ad Pylum gestis.

II [157.]

Scholiasta Equitum, v. 959 : Μολγὸν γενέσθαι δεῖ σε μέχρι τοῦ μυρρίνου :—Σύμμαχος· ἔοικε χρησμός τις εἶναι. ἐν γὰρ τοῖς Γεωργοῖς οὕτως ἔχει·

Ὅτῳ δοκεῖ σοι δεῖν μάλιστα τῇ πόλει;
ἐμοὶ μὲν ἐπὶ τὸν μολγὸν εἶναι οὐκ ἀκήκοας;

V. 2. « Lege ἐμοὶ μὲν ἐπὶ τὸν μολγόν· οὐκ ἀκήκοας; ejecto εἶναι, quod leviter corruptum est ex ἰέναι. » PORSON. Adversar., p. 279. Ad hanc fabulam Brunckius probabiliter retulit versum ab Polluce allatum X, 187 : — οὐδὲν κωλύει καὶ μολγὸν εἰπεῖν, ὅς ἐστι κατὰ τὴν τῶν Ταραντίνων γλῶτταν βόειος ἀσκός·—καὶ Ἀριστοφάνης δὲ χρησμόν τινα παίζει·

Μή μοι Ἀθηναίους αἰνεῖν· μολγοὶ γὰρ ἔσονται·

τὸ ἄπληστον αὐτῶν ὑπαινιττόμενος.

III [158].

Athenæus III, p. III b : Ὁ δὲ ὀβελίας ἄρτος κέκληται ἤτοι ὅτι ὀβολοῦ πιπράσκεται, ὡς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἢ ὅτι ἐν ὀβελίσκοις ὠπτᾶτο. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς·

Εἶτ' ἄρτον ὀπτῶν τυγχάνει τις ὀβελίαν.

IV [159].

Athenæus XI, p. 460 d : — Τὸ κυλικεῖον τοδί· εἴρηται γὰρ οὕτως ἡ τῶν ποτηρίων σκευοθήκη παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Γεωργοῖς·

Ὥσπερ κυλικείου τοὐθόνιον προπέπταται.

V [160].

Etymolog. M., p. 234, 35 : Γλιχόμενος : καρτερῶν ἢ ἐπιθυμῶν. Ἀριστοφάνης ἐν Γεωργοῖς·

Τί δῆτα τούτων τῶν κακῶν ὦ παῖ γλίχει;

VI [161].

Priscianus XVIII, vol. II, p. 269 ed. Krehl. (1212 Putsch.) : Φαίη λέγων. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς « Εἴγε κιλικίας αἷμα ἐξολοίμην φαίη λέγων. » *Inveniuntur et nostri abundantia utentes ut, loquere dicens et stude properans et similia.*

VII [162].

Hephæstio de pæonicis tetrametris agens, p. 73 : Ἐκ τῶν Ἀριστοφάνους Γεωργῶν·

Ὦ πόλι φίλη Κέκροπος, αὐτοφυὲς Ἀττική,
χαῖρε λιπαρὸν δάπεδον, οὖθαρ ἀγαθῆς χθονός.

et paullo post, ἐν τοῖς Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης ἐποίησε τὸν τέταρτον παίωνα ἀντὶ τοῦ πρώτου·

Ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ πλάτανον εὖ διαφυτεύσομεν.

VIII [163].

Stobæus, περὶ εἰρήνης, LV, 2; vol. II, p. 401 ed. Gaisford. : Ἀριστοφάνους Γεωργῶν·

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ ζευγάριον βοεικὸν, εἰ
γάρ ποτ' ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κἀποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύσαι
τῆς τρυγὸς ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι.

Prima verba ad similitudinem loci Euripidei, quem ex Cresphonte ibidem apposuit Stobæus, composita sunt :

Εἰρήνη βαθύπλουτε καὶ
καλλίστα μακάρων θεῶν.

II.

« Molgum [*utrem bovinum* (1) ?] oportet te esse usque ad myrtum [*caput* vel *pudendum*]. » Symmachus : Videtur oraculum quoddam esse. Nam in Georgis sic habet :

Cuinam videtur tibi oportere potissimum in urbe?
mihi quidem ad molgum; nonne audivisti?

Pollux : Nihil obstat etiam quin molgum dicas; quod Tarentinorum lingua bovillum utrem significat... Et Aristophanes ficto oraculo ludit :

Ne mihi Athenienses laudate; utres enim erunt;

innuens inexplebilem eorum cupiditatem.

III.

Obelias panis nomen sortitus est, sive quod obolo veneat, sicut Alexandriæ, sive quod in veruculis torreatur. Aristoph. in Georgis :

Dein forte quidam panem coquit obeliam.

IV.

Τὸ κυλικεῖον τοδί· — Sic enim nominatur potoriorum vasorum armarium. Velut apud Aristoph. in Georgis :

Tanquam velum armario poculorum obductum est.

(1) An *depeculatorem?* an *emulgentem?*

V.

Γλιχόμενος· *obdurans* vel *appetens*. Aristoph. in Georg.

Quid tandem hæc mala, o fili, appetis?

VI.

Loqueretur dicens. Aristophanes in Georgis : siquidem siliciæ (?) sanguinem disperderem, loqueretur dicens.

VII.

Ex Aristophanis Georgis :

O urbs amica Cecropi, germane Attica,
Salve pingue solum, uber bonæ terræ.

In Georgis Aristophanes dedit pæonem quartum primi loco :

In foro autem iterum platanum bene plantabimus.

VIII.

Aristophanes Georgis :

Mater opum benigna
Alma pax, et qui trahitis plaustra boves gemelli,
O mihi si liceret
Vivere a bello vacuum, cumque meo redirem
Emeritus labore
Post humum fossam, tenui membra liquore loto
Solvere fæce vinum,
Et simul vesci raphano, tritieeoque pane. H. GR.

Pax profundas divitias habens et
pulcherrima beatorum deorum.

IX [164].

Athenæus III, p. 75 a : Λακωνικοῦ δὲ σύκου μνημονεύει ἐν Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης ταδὶ λέγων·

Συκᾶς φυτεύω πάντα πλὴν Λακωνικῆς·
τοῦτο γὰρ τὸ σῦκον ἐχθρόν ἐστι καὶ τυραννικόν·
οὐ γὰρ ἦν ἂν μικρὸν, εἰ μὴ μισόδημον ἦν σφόδρα.

X [165].

Athenæus XIV, p. 650 e : Τῶν γὰρ ἀπυρήνων (ῥοῶν) Ἀριστοφάνης ἐν Γεωργοῖς μνημονεύει. Vide Anagyri fragm. VII, et Gerytadæ frag. XXXI.

XI [166].

Harpocratio, Κωδία : τὴν τῆς μήκωνος κεφαλὴν οὕτω καλοῦσιν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς·

Ἀγαθήν γε κωδίαν.

XII [167].

Etymolog. M., p. 326, 20 : Ἐλαΐζειν : τὰς ἐλαίας ἐργάζεσθαι. Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης.

XIII [168].

Etymolog. M., p. 635, 38 : Ὄρχατος :—καὶ Ἀριστοφάνης τὸ μεταξὺ τῶν φυτῶν μετόρχιον (μετόρχμιον scholiasta Theocriti I, 48.) ἐκάλεσεν ἐν τοῖς Γεωργοῖς.

XIV [169].

Pollux IX, 69 : Χαλκίον—ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Γεωργοῖς σαφῶς ἐπὶ λουτροῦ εἰρημένον·

Ἐξ ἄστεως νῦν εἰς ἀγρὸν χωρῶμεν· ὡς πάλαι δεῖ
ἡμᾶς ἐκεῖ τῷ χαλκίῳ λελουμένους σχολάζειν.

XV [170].

Zenobius, Proverb. II, 27, p. 34 : Αὐτῷ μελητέον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν οἶκον : μέμνηται αὐτῆς Ἀριστοφάνης ἐν Γεωργοῖς καὶ Πλάτων ὁ κωμικός. ἦν δε οὗτος ὁ οἶκος μέγας εἰς ὑποδοχὴν μισθουμένων. In αὐτῷ μελητέον, quæ ego non intelligo, alii viderint an αὐτομολητέον lateat, quod in fine trimetri opinor collocatum fuisse.

XVI [171].

Plato in Euthydemo, p. 294 d : Εἶεν, ἦν δ' ἐγὼ, Εὐθύδημε· τὸ γὰρ λεγόμενον, καλὰ δὴ πάντα λέγεις. ad hunc locum scholiasta, p. 97 ed. Ruhnk. (369. Bekker.): Καλὰ δὴ πάντ' ἄγεις : ἀντὶ τοῦ ἀγγέλλεις. ἐπὶ τῶν αἴσια ἀπαγγελλόντων. πολλάκις δὲ λέγεται καὶ κατ' εἰρωνείαν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς καὶ Πλάτων Εὐθυδήμῳ. In lemmate Bekkerus posuit καλὰ δὴ πάντα λέγεις. Sed vera scriptura est καλὰ δὴ παταγεῖς. Ita enim hoc proverbium recte scriptum apud Hesychium, Photium, Suidam. Vide Hesychii interpretes, vol. II, p. 117.

XVII [172].

Pollux VII, 201 : Πορνεύτριαν ἐν τοῖς Γεωργοῖς Ἀριστοφάνης ἔφη.

XVIII [173].

Harpocratio : Σηράγγιον : Λυσίας ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. χωρίον τι τοῦ Πειραιῶς οὕτως ἐκαλεῖτο. μνημονεύει δ' αὐτοῦ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Γεωργοῖς.

XIX [174].

Photius, p. 543, 7 : Στρέψα : πόλις τῆς Θρᾴκης. καὶ οἱ πολῖται Στρεψαῖοι. Στρεψαίους : Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς. In Crameri Anecd., vol. II, p. 53, 14 : Στρεψαῖος ὁ Ἑρμῆς παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει, παρὰ τὸ διεστράφθαι τὰς ὄψεις.

XX [175].

Pollux X, 69 : Τραπεζοφέρον—εὗρον—ἐν τοῖς Ἀριστο-

IX.

Laconicæ vero fici meminit Aristophanes, in Georgis, hæc dicens :

Ficuum arborum omne ego genus seram, Laconica [excepta,
Hæc enim ficus inimica est, et tyrannica :
Nec enim pusilla foret, nisi plebis odio admodum [teneretur.

X.

Apyrenorum (*malorum granatorum*) Aristophanes in Georgis meminit.

XI.

Κωδία, caput papaveris vocatur. Aristophanes in Georgis:

Bonum certe papaveris caput.

XII.

Ἐλαΐζειν : oleas colere.

XIII.

Ὄρχατος· — Inter plantas intervallum Aristophanes vocavit μετόρχιον in Georgis.

XIV.

Ahenum—in Aristophanis Georgis manifeste de lotione dictum :

Ex urbe jam nunc rus petentes eamus; namque [oportet dudum
nos ibi in aheno lavantes otiari.

XV.

Ipsi curandum est, *sed ad domum*. Meminit hujus Aristophanes in Georgis, et Plato Comicus. Hæc domus vero erat magna in perfugium mercede conducentium.

XVI.

« Esto, aiebam ego, Euthydeme; nam, ut proverbialiter dicitur, bona certe omnia dicis. » —Ad hunc locum scholiasta, p. 97, ed. Ruhnk. (369 Bekker.) : « Bona certe omnia agis [vel crepas, παταγεῖς] », pro renuntias. De his qui fausta nuntiant. Sæpe vero etiam per ironiam hoc dicitur, ut apud Aristophanem in Georgis et Platonem in Euthydemo.

XVII.

Πορνεύτριαν, *meretricem*, in Georgis dixit Aristophanes.

XVIII.

Σηράγγιον, Lysias in ea adversus Androtionem. Est quidam Piræei locus hoc nomine; cujus etiam meminit Aristophanes in Georgis.

XIX.

Strepsa : urbs Thraciæ. Cives ejus Strepsæi vocantur. Στρεψαίους, Strepsæos, habet Aristophanes in Georgis. Mercurius *strepsæus* dicitur apud Aristophanem, eo quod *distortis* (διεστράφθαι) seu obliquis sit oculis.

XX.

Mensæ-gerulum inveni in Aristophanis Georgis, dictum

ςίνους Γεωργοῖς—ἐπὶ τοῦ τὴν τράπεζαν φέροντος ᾗ ἐπῆσαν τοῖς ἄρχουσιν αἱ μυρρίναι.

XXI [176].

Scholiasta Platonis, p. 330, Bekker. : Μέλητος φαῦλος τραγῳδίας ποιητής.—ἐν δὲ Γεωργοῖς (Ἀριστοφάνης) ὡς Καλλίαν περαίνοντος αὐτοῦ μέμνηται. Calliam dicit Hipponici filium, Atheniensium opulentissimum.

XXII [177 a].

Scholiasta Avium, v. 1698 : Γοργίαι τε καὶ Φίλιπποι : ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Γοργίας οὗτοι ῥήτορες λάλοι εἰσίν. — τοῦ δὲ Φιλίππου καὶ ἐν Γεωργοῖς μνημονεύει Ἀριστοφάνης.

XXIII [177 b].

Suidas: Ἀτρέα καὶ καθόλου τὰς ἀπὸ τῶν εἰς ευς συμφώνῳ παραληγομένων αἰτιατικὰς μηκύνουσι, τὰς δὲ καθαρὰς τοῦ ευς συναιροῦσι, Χοᾶ καὶ Μηλιᾶ καὶ Σουνιᾶ. Ἴωνες δὲ συστέλλουσι τὰς προτέρας, Ἀτρέα καὶ Πηλέα βραχέως λέγοντες. Διὸ καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς οὐκ ἀναγκαῖον ἐκτείνειν, εἰ μὴ μέτρον ἀναγκάζει. Καὶ τὰς ἀπὸ τῶν εἰς ης ὁμοίως. Τὸ γὰρ συστέλλειν Ἰακόν. Ἀριστοφάνης Γεωργοῖς, καχέτας καὶ μεγακλέας καὶ μαλακούς. Quinque postrema verba ex totidem codicibus supplevit Gaisfordus. Nomina in ης quum dicit, contracta dicit, velut Ἡρακλῆς, Καλλικλῆς, Περικλῆς, Θεμιστοκλῆς. Duo hujusmodi nomina latent in verbis corruptis καχέτας et μαλακούς.

XXIV [177 c].

Suidas: Τοῖς Ἱπποκράτους υἱέσιν— : οὗτοι ὡς ὑώδεις τινὲς καὶ ἀπαίδευτοι ἐκωμῳδοῦντο. καὶ τάχ' ἂν ἦσαν προκέφαλοί τινες, ὡς ἐν Γεωργοῖς φησὶ καὶ ἐν Τριφάλητι.

ΓΗΡΑΣ.

De hujus fabulæ argumento et dispositione eximiam commentationem Suevernius edidit Berolini a. 1827. Ex qua nos pro consilio nostro tantum afferemus quantum non in sola conjectura positum est, sed ex fragmentis, quæ pauca supersunt, non fallaci ratione videtur colligi posse. Ac primo quidem illud verissime dixisse arbitror Suevernium, chorum ex senibus fuisse compositum, qui senectutem, tanquam serpentes cutem, quæ ipsa quoque γῆρας dici ab Græcis solet, abjecisse fingerentur, simili invento atque in Equitibus Demum recoctum, hoc est inveteratis malis suis liberatum, prodire videmus. Quo peracto senes multa edidisse videntur juvenilis documenta petulantiæ et lasciviæ, cujus indicia quædam in fragmentis supersunt. Ex quibus probabile fit idem fere hujus fabulæ atque Equitum consilium fuisse, ut non ostenderentur tantum populi Atheniensis vitia, sed etiam tollendorum eorum ratio lepido invento monstraretur. Nec tempore multum ab Equitibus remota fuisse videtur : ut revera fortasse nona poetæ fabula fuerit, quod Suevernius statuit p. 24; quanquam eo usus documento quod elevavimus annotatione ad fragm. VIII.

I [178].

Athenæus III, p. 109 f : Κριβανίτην. τούτου μνημονεύει Ἀριστοφάνης ἐν Γήρᾳ· ποιεῖ δὲ λέγουσαν ἀρτόπωλιν διηρπασμένων αὐτῆς τῶν ἄρτων ὑπὸ τῶν τὸ γῆρας ἀποβαλόντων (codices ἀποβαλλόντων)·

α. Τουτὶ τί ἦν τὸ πρᾶγμα; β. θερμούς, ὦ τέκνον.
α. ἀλλ' ἦ παραφρονεῖς; β. κριβανίτας, ὦ τέκνον.

II [179].

Athenæus VII, p. 287. d : Βεμβράδες. — Ἀριστοφάνης Γήρᾳ·

Ταῖς πολιόχρωσι βεμβράσιν τεθραμμένη.

III [180].

Pollux VI, 69: Ὁ δ' Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γήρᾳ λέγει·

Ὀξωτά, σιλφιωτά, βολβός, τεύτλιον,
περίκομμα, θρῖον, ἐγκέφαλος, ὀρίγανον.

Codex Falckenburgii ὑποτρίκομμα. Hoc est ὑπότριμμα. Diogenes Laertius IV, 18. de Polemone, ἦν οὖν ἀστεῖός

---

de eo qui mensam gerit, in qua erant principibus myrti.

XXI.

Meletus, nequam quidam tragicus poeta. — In Georgis autem Aristophanes illius, ut qui Calliam subigeret, meminit.

XXII a.

Gorgiæque et Philippi : qui quidem Philippus et Gorgias oratores sunt loquaces. — Philippum autem etiam in Georgis memorat Aristophanes.

XXIII b.

Ἀτρέα. [Attici] omnes accusativos nominum in ευς desinentium, et consonantem in penultima habentium, producunt; accusativos vero puros a nominibus in ευς deductos contrahunt : ut Χοᾶ, Μηλιᾶ, Σουνιᾶ. Iones autem accusativos priores corripiunt, Ἀτρέα et Πηλέα breviter pronuntiantes. Quamobrem et apud tragicos eos producere necesse non est, nisi metrum cogat. Eadem ratio est accusativorum qui a nominibus in ης deducuntur. Eos enim Iones corripiunt. Aristoph. in Georgis : ... Megacles et molles.

XXIV c.

Filiis Hippocratis, ut suillis moribus præditi et indocti, a comicis perstringebantur. Et forte erant prominente capite, ut in Georgis ait Aristophanes.

GERAS, SEU SENECTUS.

I.

Cribaniten. Hujus meminit Aristophanes in Senectute, ubi mulierem panes vendentem inducit, quæ de subreptis sibi panibus ab his qui senectutem exuerant conqueritur :

A. Quid hoc rei erat? B. Calidos, o fili.
A. At deliras-ne tu? B. Cribanitas, o fili.

II.

Bembrades. — Aristoph. Senect. :

Bembradibus, quibus canus color, nutrita.

III.

Aristoph. vero in Senect. dicit :

Aceto condita, laserata, bulbus, beta,
minutal, thrium, cerebrum, et origanum.

Diog. L. : Erat igitur urbanus et generosus, idque fu-

τις καὶ γενναῖος, παρῃτημένος ἃ φησιν Ἀριστοφάνης περὶ Εὐριπίδου ὀξωτὰ καὶ σιλφιωτά· ἅπερ, ὡς αὐτός φησι,

Καταπυγοσύνη ταῦτ' ἐστὶ πρὸς κρέας μέγα.

IV [181].

Pollux IV, 180 : Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γήρᾳ φησίν·

Ὀφθαλμιάσας πέρυσιν εἶτ' ἴσχον κακῶς,
ἔπειθ' ὑπαλειφόμενος παρ' ἰατρῷ.

V [182].

Pollux IX, 39 : Καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῶν οἰκοδομημάτων οἰκίαι καὶ συνοικίαι καὶ οἰκίας περίδρομος, ὡς ἐν τῷ Γήρᾳ Ἀριστοφάνης·

Ἐπὶ τοῦ περιδρόμου στᾶσα τῆς συνοικίας.

Conf. VII, 125.

VI [183].

Pollux X, 74 : Ἐν δὲ τῷ Γήρᾳ ἔφη·

Ὑδρίαν δανείζειν πεντέχουν ἢ μείζονα.

ὥστε οὐ μόνον ὕδατος, ἀλλὰ καὶ οἴνου ἂν εἴη ἀγγεῖον ἡ ὑδρία.

VII [184].

Pollux X, 104 : Ἀριστοφάνους γοῦν ἐν Ἱππεῦσιν ὁ μάγειρος λέγει «μαχαιρίδων τε πληγάς,» ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Γήρᾳ ὁ αὐτὸς ποιητὴς εἴρηκε·

Κοπίδι τῶν μαγειρικῶν.

VIII [185].

Grammaticus Bekkeri, I, p. 430, 15 : Ἀπολογίσασθαι καὶ ἀπολογίζειν τὸ ἐπεξελθεῖν ἕκαστα. Ἀριστοφάνης [ἐν τῷ θ] Γήρᾳ·

Ἐγὼ δ' ἀπολογίζειν τε χᾆτ' ἐπ' ἀνθράκων.

IX [186].

Grammaticus Bekkeri I, p. 449, 14 : Ἀρχηγέται : ἡγεμόνες οἱ ἐπώνυμοι τῶν φυλῶν. Ἀριστοφάνης Γήρᾳ·

Ὁ δὲ μεθύων ἤμει παρὰ τοὺς ἀρχηγέτας.

X [187].

Phrynichus, p. 367 ed. Lobeck. : Διονύσιον (immo Διονυσεῖον) : ἀπαίδευτον οὕτω λέγειν, δέον βραχύνειν τὴν σι συλλαβήν· οἱ γὰρ ἐκτείνοντες παρὰ τὴν τῶν Ἀττικῶν διάλεκτον λέγουσι. χρὴ οὖν Ἀριστοφάνει ἀκολουθοῦντας λέγειν. ἐν γὰρ τῷ Γήρᾳ φησί·

α. Τίς ἂν φράσειε ποῦ 'στι τὸ Διονύσιον;
β. ὅπου τὰ μορμολυκεῖα προσκρεμάννυται.

Etymolog. M., p. 590, 52 : Μορμολυκεῖον προπερισπᾶται. ἔστι προσωπεῖον ἐπίφοβον. Ἀριστοφάνης Γήρᾳ.

XI [188].

Priscianus, XVIII, vol. II, p. 226, ed. Krehl (1191, Putsch.) : *Attici* ὀλίγας ἡμέρας *pro* ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. *Similiter nos. Aristophanes* Γήρᾳ «Σὺ δ' οὐχ ἡγῇ μ' οὖν ἔτι ὀλίγας ἡμέρας.»

XII [189].

Scholiasta Equitum, v. 577 : Στλεγγὶς γὰρ ἡ ξύστρα, καὶ στλεγγιζόμενος, ἀποξυόμενος· καὶ ἀλλαχοῦ Γήρᾳ·

Εἰ παιδαρίοις ἀκολουθεῖν δεῖ σφαῖραν καὶ στλεγγίδ' [ἔχοντα.

XIII [190].

Athenæus IV, p. 133 a : Ἐχρῶντο γὰρ οἱ παλαιοὶ καὶ

---

giebat quod de Euripide scribit Aristophanes, *acetata et laserata ;* quæ, ut ipse ait,

Cinædorum deliciæ sunt, si comparentur cum carne [magna.

IV.

Aristophanes in Senectute dicit :

Anno præterito oculis laborans, deinde pejus habui, [bui,
postremo medico inunctus.

V.

Et ædificiorum multitudo, habitationes et cohabitationes, et domus ambitus, ut Aristophanes in Senectute :

In ambitu cohabitationis stans.

VI.

In Senectute dicit :

Urnam mutuo dare, quinque chus capientem, [aut majorem.

Ita ut non tantum aquæ, sed etiam vini vas esset hydria.

VII.

Apud Aristophanem sane in equitibus coquus dicit, «cultrorum coquinariorum ictibus,» sicut et in Senectute idem poeta dicit :

Cultro e genere coquinariorum.

VIII.

Ἀπολογίσασθαι et ἀπολογίζειν significat *singula recensere.* Aristophanes in Senectute :

Ego vero recensere, et dein in carbonibus (?).

IX.

Archegetæ : duces a quibus nomen tribus ducebant. Aristophanes in Senectute :

Ille vero ebrius apud Archegetas vomebat.

X.

Διονυσεῖον : indoctum ita loqui, cum syllaba σι corripienda sit. Nam qui eam producunt contra Atticam dialectum loquuntur. Oportet igitur loqui Aristophani obsequentes; quippe qui in Senectute dicit :

A. Quis dicat ubi sit Dionysium (*Bacchi templum*)?
B. Ubi larvæ appenduntur.

Μορμολυκεῖον : in penultima circumflexo pingitur. Est autem illud persona terribilis. Aristophanes in Senectute.

XI.

Attici dicunt ὀλίγας ἡμέρας, *aliquot dies,* pro ἐν ὀλίγαις ἡμέραις, *in aliquot diebus.* Aristophanes in Senect. : Tu autem jam non me igitur ducis aliquot dies.

XII.

Στλεγγίς est *strigilis,* et στλεγγιζόμενος est *destrictus.* Alias etiam in Senectute :

Si puerulos sequi oporteat sphæram et strigilem [habentem.

XIII.

Usi enim sunt veteres cibis etiam adpetentiam irritan-

ταῖς εἰς ἀναστόμωσιν βρώμασιν, ὥσπερ ταῖς ἁλμάσιν ἐλάαις, ἃς κολυμβάδας καλοῦσιν. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Γήρᾳ φησίν·

Ὦ πρεσβῦτα πότερα φιλεῖς τὰς δρυπετεῖς ἑταίρας,
ἢ καὶ τὰς ὑποπαρθένους ἁλμάδας ὡς ἐλάας
στιφράς;

XIV [191].

Ælianus de N. A., XII, 9 : Κίγκλος — .μέμνηται δὲ τοῦ ὄρνιθος τοῦδε Ἀριστοφάνης — ἐν τῷ Γήρᾳ·

Λόρδου κιγκλοβάταν ῥυθμόν.

Cf. Amphiarai fragm. XII.

XV [192].

Scholiasta Nicandri, Theriacor. v. 295 : Βαιὸν δὲ πλόον νῦν τὴν ὁδὸν τὴν πεζὴν, τὴν πορείαν. — καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γήρᾳ γυναῖκα ποιήσας ἐπὶ ζεύγους ὄνων ὀχουμένην παράγει τινὰ ἐρῶντα αὐτῆς, ἢ καὶ ἐρεθίζουσά φησι πρὸς αὐτόν·

Ἀποπλευστέον ἐπὶ τὸν νυμφίον, ᾧ γαμοῦμαι
τήμερον.

XVI [193].

Photius, p. 256, 7 : Μελιτέα (codex. μελιτέας) κάπρον : Ἀριστοφάνης ἐν Γήρᾳ λέγει ἀντὶ τοῦ Εὐκράτης, ἐπεὶ δασύς ἐστι. καὶ γὰρ ἄρκτον αὐτὸν ἔλεγον· ἢ ὅτι μυλῶνας (codex μυλῶνα) εἶχεν, ἐν οἷς ἐτρέφοντο σῦς. — Hesychius : Μελιτεὺς κάπρος : τῶν γὰρ δήμων (ita codex : temere Musurus τὸν γὰρ δῆμον) Μελιτεύς ἐστι. καὶ σῦν αὐτὸν (σὺν αὐτῷ codex) ἄντικρυς ἐκάλουν, ἴσως μὲν διὰ δασύτητα, ἐπεὶ καὶ ἄρκτον αὐτόν φασι πολλαχοῦ, ἴσως δὲ καὶ ὅτι μύλωνας ἐκέκτητο, ἐν οἷς σῦς ἔτρεφεν. De Eucrate ab Suevernio dictum p. 12.

XVII [194].

Pollux X, 61 : Κληρωτήριον· εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου ἔοικεν εἰρῆσθαι τοὔνομα ἐν τῷ Γήρᾳ Ἀριστοφάνους, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου ἂν ἐναρμόσειεν.

XVIII [195].

Harpocratio : Σκάφιον : — ὅτι δὲ τὸ σκάφιον εἶδος κουρᾶς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Γήρᾳ. Conf. fragm. 502.

XIX [196].

Harpocratio, Τῆτες : ἀντὶ τοῦ τούτῳ τῷ ἔτει. — Ἀριστοφάνης Γήρᾳ.

XX [197].

Antiatticista Bekkeri, p. 102, 15 : Καταλαλεῖν : Ἀριστοφάνης Γήρᾳ. καταλαλεῖν ex Aristophane sine nomine fabulæ attulit Pollux II, 125. καταλαλῶν est in Ranis v. 760. Videndum igitur ne grammaticus Γῆρας pro Ranis nominaverit. Manifestior in hoc genere Pollucis error videtur esse X, 173, qui ex Γήρᾳ attulit verba πτωχικοῦ βακτηρίου, quæ in Acharnensibus leguntur v. 423. Denique Suevernius, p. 12, 13, ad hanc fabulam retulit versum de Cleone bis ab Plutarcho (in vita Niciæ c. 2, et Moral. p. 807 a.) sine poetæ indicio allatum, γεροντταγωγῶν κἀναμισθαρνεῖν διδούς. In quo nihil est quod eum Aristophani potius quam Eupolidi aut alii ejusdem ætatis poetæ tribui jubeat. Recte vero Suevernius reprehendit Kusterum aliosque, qui verba illa ex Equitum versu 1104, γεροντταγωγεῖν κἀναπαιδεύειν πόλιν, ab Plutarcho detorta esse crediderunt.

ΓΗΡΥΤΑΔΗΣ.

Gerytadem fabulam totam in deridendis æqualibus poetis versatam esse et aliquam cum Ranis, quibus haud dubie tempore posterior fuit, similitudinem habuisse probabile est. Nomen ab γηρύειν factum, quemadmodum Χαιρητάδης ab χαίρειν.

I [198].

Athenæus XII, p. 551 a : Καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Γηρυτάδῃ λεπτοὺς τούσδε καταλέγει, οὓς καὶ πρέσβεις ὑπὸ τῶν

---

ibus; verbi caussa, olivis muria conditis, quas colymbaas vocant. Aristoph. nempe, in Senect., ait :

leus senex, utrum amas caducas meretrices,
n fere adhuc virgines, quæ, velut muria conditæ
ompacto sunt corpore? [olivæ,

XIV.

Cinclus. — Mentionem hujus avis facit Aristoph. in Senect. :

Cernui cincliobaten rhythmum.

XV.

Parvam vero navigationem nunc viam terrestrem et iter unt. — Et Aristophanes in Senectute cum feminam asinorum bigis vectam confinxisset, ejus amantem eamdam inducit, quem illa lacessendi caussa dicit :

Solvendum ad sponsum, cui nubam
hodie.

XVI.

Melitensem aprum. Aristophanes in Senectute per c verba Eucratem designat, quod hispidus erat; etenim n ursum vocabant; vel quod pistrina possidebat, in bus sues alebantur.

XVII.

Κληρωτήριον : q. d. *sortilegium*, nam etsi de loco dictum nomen videtur in Senecta Aristophanis; attamen etiam de vasculo [seu urna sortiendi] dici poterit.

XVIII.

Σκαφίον, *scaphium, cymba*, tonsuræ genus esse declarat et Aristophanes in Senectute.

XIX.

Τῆτες, id est, hoc anno. — Aristoph. in Senect.

XX

Καταλαλεῖν· *obloqui*. — Aristoph. in Senect.

GERYTADES.

I.

Commemorat vero etiam Aristophanes, in Gerytade, macilentos hos, quos ait legatos missos esse a poetis in

ποιητῶν φησιν εἰς Ἅδου πέμπεσθαι πρὸς τοὺς ἐκεῖ ποιητάς, λέγων οὑτωσί·

α. Καὶ τίς νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας
ἔτλη κατελθεῖν; β. ἕν' ἀφ' ἑκάστης τῆς τέχνης
εἱλόμεθα κοινῇ, γενομένης ἐκκλησίας,
οὓς ᾖσμεν ὄντας ᾀδοφοίτας καὶ θαμὰ
ἐκεῖσε φιλοχωροῦντας. α. εἰσὶ γάρ τινες
ἄνδρες παρ' ὑμῖν ᾀδοφοῖται; β. νὴ Δία
μάλιστά γ', ὥσπερ Θρᾳκοφοῖται. πάντ' ἔχεις.
α. καὶ τίνες ἂν εἶεν; β. πρῶτα μὲν Σαννυρίων
ἀπὸ τῶν τρυγῳδῶν, ἀπὸ δὲ τῶν τραγικῶν χορῶν
Μέλητος, ἀπὸ δὲ τῶν κυκλίων Κινησίας.

εἶθ' ἑξῆς φησιν·

Ὡς σφόδρ' ἐπὶ λεπτῶν ἐλπίδων ὠχεῖσθ' ἄρα·
τούτους γάρ, ἣν πολλῷ ξυνέλθῃ, ξυλλαβὼν
ὁ τῆς διαρροίας ποταμὸς οἰχήσεται.

V. 1. Parodia exordii Hecubæ.

II [199].

Athenæus III, p. 112 e : Θεαρίων ὁ ἀρτοποιός, οὗ μνημονεύει Πλάτων ἐν Γοργίᾳ — καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ καὶ Αἰολοσίκωνι διὰ τούτων·

Ἥκω Θεαρίωνος ἀρτοπώλιον
λιπών, ἵν' ἐστὶ κριβάνων ἑδώλια.

III [200].

Athenæus III, p. 95 f : Ἀκροκωλίων δὲ μέμνηται Ἀριστοφάνης — ἐν Γηρυτάδῃ·

Ἀκροκώλι', ἄρτοι, κάραβοι.

IV [201].

Athenæus IV, p. 158 c, de vocabulo φακῇ agens : Ὁ χαρίεις τε Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ ἔφη·

Πτισάνην διδάσκεις αὐτὸν ἕψειν ἢ φακῆν.

V [202].

Athenæus III, p. 99 f : Χορτασθῆναι — Ἀριστοφάνης δ' ἐν Γηρυτάδῃ·

Θεράπευε καὶ χόρταζε τῶν μονῳδιῶν.

VI [203.]

Athenæus VII, p. 307 e : Ὅτι δὲ εἶδος κεστρέων αἱ νήστεις — Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ·

Ἆρ' ἔνδον ἀνδρῶν κεστρέων ἀποικία;
ὡς μὲν γὰρ εἰσι νήστιδες γιγνώσκετε.

Hesychius : Κεστρεῖς (νήστεις addit Photius p. 158, 22) : τοὺς κεχηνότας καὶ πεινῶντας κεστρεῖς λέγουσι. καὶ τοὺς Ἀθηναίους οὕτως ἔλεγον καὶ προσηγόρευον· τὸ γὰρ ζῶον αὐτὸ λαίμαργόν τέ ἐστι καὶ ἄπληστον.

VII [204].

Athenæus VIII, p. 365 b : Σύνδειπνον εἴρηκεν ἐπὶ συμποσίου — καὶ Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ·

Ἐν τοῖσι συνδείπνοις ἐπαινῶν Αἰσχύλον.

VIII [205].

Scholiasta Vesparum, v. 1303 : Σθένελος δὲ ὁ τραγικὸς

Orcum ad poetas illic versantes. Verba ejus hæc sunt :

A. Et quis ad mortuorum latebras et tenebrarum [portas
ausus est descendere? B. Unum de quaque arte
communi consilio seleginius, concione convocata;
quos noveramus esse orcum-frequentantes, et sæpe
illuc itare amantes. A. Sunt ergo aliqui
apud vos homines orcum-frequentantes? B. Per [Jovem,
utique : quemadmodum sunt qui in Thraciam eunt [redeuntque. Omnia tenes.
A. Et quinam hi fuerint? B. Primum quidem [Sannyrio,
ex comicis poetis; tum ex tragicis choris
Melitus; ex dithyrambicis, Cinesias.

Tum deinde ait :

Sane quam tenui igitur spe vos nitebamini :
hos enim, quum vi ingruerit diarrhœæ flumen,
secum abreptos auferet.

II.

Hic est ille Thearion, operis pistorii artifex, cujus Plato meminit in Gorgia et Aristophanes in Gerytade, et Æolosicone, his verbis :

Adsum, Thearionis pistoria taberna
relicta, sedes ubi clibanorum sunt.

III.

Trunculorum vero meminit Aristoph. — In Gerytade :

Trunculi, panes, carabi.

IV.

Et festivus Aristophanes in Gerytade ait :

Ptisanam doces eum elixare aut lenticulam.

V.

Χορτασθῆναι, *pasci* — Aristoph. vero in Gerytade :

Obsequium nobis præsta, et lyræ tuæ cantibus nos [pasce.

VI.

Esse vero *nestias* species mugilum — Aristoph. in Gerytade testatur :

Estne intus hominum mugilum colonia?
nam nestias (*famelicos*) quidem esse videtis.

Hesychius : Κεστρεῖς, *mugiles*, vocantur homines hiantes et famelici, et sic Athenienses nominabantur et compellabantur. Namque illud animal est vorax et insatiabile.

VII.

Vocabulo σύνδειπνον, pro convivio, usus est — et Aristophanes in Gerytade :

In conviviis laudans Æschylum.

VIII.

Sthenelus autem actor tragicus erat, qui cum rem male

ὑποκριτής, ὃς διὰ πενίαν τὴν τραγικὴν σκευὴν ἀπέδοτο κακῶς πράττων. οὗτος ἐλαύνων περὶ τοῖς τείχεσιν ἐνδεικνύμενος διεχλεύαζε. περὶ τούτου γέγραπται ἐν Γηρυτάδῃ·

α. Καὶ πῶς ἐγὼ Σθενέλου φάγοιμ' ἂν ῥήματα;
β. εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ λεπτοὺς ἅλας.

Pollux VI, 65 : Λεπτοὶ ἅλες, εἰς οὓς τις ἐμβάπτει, ὡς Ἀριστοφάνης « Εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ λεπτοὺς ἅλας. » Athenæus IX, p. 367 b : Ἁλῶν δὲ καὶ ὄξους μέμνηται ὁ καλὸς Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς περὶ Σθενέλου τοῦ τραγικοῦ λέγων « Καὶ πῶς ἐγὼ Σθενέλου φάγοιμ' ἂν ῥῆμα; εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ λευκοὺς ἅλας. »

IX [206].

Pollux X, 59 : Κρατῖνος — μάλθην ἔφη. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν τῷ Γηρυτάδῃ·

Τὴν μάλθαν ἐκ τῶν γραμματείων ἤσθιον.

X [207].

Pollux VI, 111 : Οὐ μὴν εἴποι ἄν τις τὸ κοτταβίζειν ἐφ' οὗ νῦν, ἀλλὰ ἐμεῖν, ἢ ἀποβλύζειν, πλὴν εἴ τις παίζων βούλοιτο οὕτως ὑποπτεύειν τὸ ἐν τῷ Γηρυτάδῃ ὑπ' Ἀριστοφάνους εἰρημένον « Τότε μέν σου κατεκοττάβιζον, νυνὶ δὲ κατεμοῦσι, τάχα δ' εὖ οἶδ' ὅτι καὶ καταχέσονται. » Quæ ita digerenda videntur :

Τότε μέν γε σοῦ κατεκοττάβιζον **
νυνὶ δὲ καὶ κατεμοῦσι, τάχα δ' εὖ οἶδ' ὅτι
καὶ καταχέσονται.

XI [208].

Pollux X, 91 : Κανίσκια — Ἀριστοφάνης — ἐν Γηρυτάδῃ « Ἄλλος δ' εἰσέφερε πλεκτῷ κανισκίῳ ἄρτων περίλοιπα θρύμματα. » Idem, VIII, 176 : Καὶ τὸ κανοῦν δὲ πλέγμα τι καὶ τὸ κανίσκιον. ἐν γὰρ τῷ Γηρυτάδῃ φησὶν Ἀριστοφάνης « Πλεκτῷ κανισκίῳ. »

XII [209].

Athenæus XI, p. 485 a : ΛΕΠΑΣΤΗ. οἱ μὲν ὀξύνουσι τὴν τελευταίαν, ὡς καλή, οἱ δὲ παροξύνουσιν, ὡς μεγάλη. τοῦτο δὲ τὸ ποτήριον ὠνομάσθη ἀπὸ τῶν εἰς τὰς μέθας καὶ τὰς ἀσωτίας πολλὰ ἀναλισκόντων, οὓς λαφύκτας καλοῦμεν. κύλικες δ' ἦσαν μεγάλαι. Ἀριστοφάνης — ἐν Γηρυτάδῃ·

Ἦν δὲ
τὸ πρᾶγμ' ἑορτή. περιέφερε δ' ἡμῖν κύκλῳ λεπαστὴν
ταχὺ προσφέρων παῖς ἐνέχεέν τε σφόδρα κυανοβενθῆ.

τὸ βάθος παρίστησιν ὁ κωμικὸς τοῦ ποτηρίου.

Partem hujus loci attulit Pollux X, 75 : Ὅτι ἡ λεπαστὴ οὐκ ἔκπωμα μόνον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ οἰνοχόη σαφὲς Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γηρυτάδῃ ποιεῖ « Περίφερε δὴ κύκλῳ λεπαστήν. » Codex Jungermanni περιφέρει δὲ κύκλῳ λεπάστην ἡμῖν ταχὺ προσφέρων παῖς ἐνέχει.

XIII [210].

Pollux IX, 46 : Τὸ δὲ καλούμενον ὡρολόγιον ἤπου πόλον ἄν τις εἴποι, φήσαντος Ἀριστοφάνους ἐν Γηρυτάδῃ·

Πόλος τόδ' ἐστί· κᾆτα πόστην ἥλιος τέτραπται;

XIV [211].

Erotianus, p. 148, ed. Franz. : Ἐκλαπήσεται : ἀντὶ τοῦ ἐκγλυφήσεται καὶ ἐκγεννηθήσεται. ὡς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ φησί·

Φήμαις οὖν ἐγὼ βροτῶν ἅπαντας ἐκλαπῆναι.

---

gereret, ob paupertatem tragicam suam supellectilem vendidit. Hic equitans circa muros monstratus irrisit. De eo sic scriptum est in Gerytade :

A. At ego quomodo Stheneli verba devorarem?
B. Si in acetum intingeres aut candidum salem.

Pollux, VI, 65 : Λεπτοὶ ἅλες, *minutum sal*, in quod intingitur; ut Aristophanes, « In acetum intingens aut in tenues [*tritos*] sales. » — Athen. IX, p. 367, b : Salis autem et aceti meminit festivus Aristophanes in eis quæ de Sthenelo dicit : « At ego quo devorarem pacto Stheneli verbum? In acetum si intingeres aut in candidum salem »

IX.

Cratinus — *malthen* vocat. Sed Aristoph. in Gerytade :

Maltham e pugillaribus comedebam.

X.

Cottabizare vero non dicendum est de eo, quod nunc dicunt; sed vomere, et inundare, nisi quis ludens sic æstimare velit id quod ab Aristophane in Gerytade dictum est :

Tunc quidem in te cottabizabant...
nunc vero evomunt, forsan autem, ut videtur,
et effundent.

XI.

Caniscia... Aristophanes... in Gerytade :
« Alius vero inferebat plicato in calatho relicta panum fragmenta. »

Idem, VII, 176 : Τὸ κανοῦν complicatum quoddam est opus et *caniscium*. Nam in Gerytade Aristophanes dicit : « complicato caniscio [corbe]. »

XII.

Alii acuunt ultimam, λεπαστή, ut καλή; alii penacute scribunt, ut μεγάλη. Nominatum est autem hoc poculum ab his qui in ebrietatem et luxuriam multos sumtus faciunt, quos *laphyctas* vocamus. Erant autem calices magni. Aristoph. in Gerytade :

Erat autem festus quidam dies : circumferebat cir-
[cumcirca lepastam
puer, strenue nobis offerens, infundebatque cali-
[ginosa admodum profunditate.

Quibus verbis commonstrat comicus poculi profunditatem.

Pollux X, 75 : quod autem *lepaste*, non poculum modo, sed etiam vini fusionum vas sit, manifeste Aristophanes in Gerytade tradit : « Circumfer igitur lepasten. »

XIII.

Quod autem horologium vocant, fortassis et polum aliquis dixerit, secundum Aristoph. in Gerytade :

Polus hoc est; quotam [horam] tandem sol conversus
[est?

XIV.

Ἐκλαπήσεται : pro exsculpetur et enascetur : ut Aristophanes in Gerytade dicit :

Fama igitur ego mortalium omnes exculptos (?)
[fuisse...

XV [212].

Harpocratio: Βωμολοχεύεσθαι : — Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ·

Χαριεντίζει καὶ καταπαίζεις ἡμῶν καὶ βωμολοχεύει.

Propter verbum χαριεντίζει hunc versum, omisso fabulæ nomine, attulerunt Etymol. M., Suidas, et, quem vix nominari operæ pretium est, Zonaras, in v. χαριεντιζόμενοι, scholiasta Platonis, p. 403, ed. Bekker., grammaticus Nanianus, p. 497. Apud Harpocrationem est χαριεντίζῃ. Ceteri χαριεντίζεις.

XVI [213].

Athenæus VI, p. 261 f: Ψωμοκόλακος δὲ μνημονεύει Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ οὕτως·

Ψίθυρός τε καλοῦ καὶ ψωμοκόλαξ.

XVII [214].

Hesychius: Αὐτοὶ θύομεν: ἀντὶ τοῦ αὐτοὶ πίνομεν, ἐνηλλαγμένως, παρόσον οἱ καλούμενοι εἰς ἑστίασιν λέγουσι, καὶ αὐτοὶ θύομεν. ἐπὶ γὰρ τῶν καλουμένων ὑπό τινων λέγεται. Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ.

XVIII [215].

Sophocles, Electra, v. 28: Ὦ δύσθεον μίσημα, σοὶ μόνῃ πατὴρ | τέθνηκεν; Ad hunc locum scholiasta: Καὶ ταῦτα Ἀριστοφάνης παρῴδηκεν ἐν Γηρυτάδῃ.

XIX [216].

Etymolog. M., p. 420, 1: Ἤειν, ᾔεις, ᾔει. ζήτει εἰς τὸ ἀπῄειν· ἐκ τοῦ εἶα μέσου παρακειμένου Ἀττικῇ ἐκτάσει ᾖα ᾔειν ᾔεις ᾔει, καὶ πληθυντικῶς ᾖμεν. Ἀριστοφάνης — ἐν Γηρυτάδῃ·

Ἦσαν εὐθὺ τοῦ Διονυσίου.

ἀντὶ τοῦ ἐπορεύοντο.

XX [217].

Pollux X, 160: Ἀσκοθύλακος, ὡς ἐν τῷ Ἀριστοφάνους Γηρυτάδῃ.

XXI [218].

Erotianus, p. 114, 116: Γαργαλισμοῦ: γάργαλος καὶ γαργάλη λέγεται ἐρεθισμός, ἀπὸ τῶν πασχητιουσῶν γυναικῶν εἰλημμένης τῆς λέξεως, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ καὶ Δίφιλος ἐν Δαναΐσι.

XXII [219].

Harpocratio: Ἑρμάν: ὕφαλος πέτρα. Ἀντιφῶν ἐν τῇ πρὸς Καλλίου ἔνδειξιν ἀπολογίᾳ. ἔστι τοὔνομα καὶ παρὰ Ἀνακρέοντι καὶ ἐν Γηρυτάδῃ Ἀριστοφάνους. Photius, p. 13, 1: Ἑρμάν: ὕφαλος πέτρα. Ἀντιφῶν καὶ Ἀνακρέων καὶ Ἀριστοφάνης.

XXIII [220].

Pollux VII, 149: Τὰ δὲ καρπεῖα ἐν τῷ Γηρυτάδῃ Ἀριστοφάνης εἶπε.

XXIV [221].

Pollux IV, 181: instrumenta medicorum enumerans, Εἴποις δ' ἂν καὶ δεσμὰ καὶ κατάπλασμα ἐν Γηρυτάδῃ.

XXV [222].

Antiatticista Bekkeri, p. 107, 32: Μέτοχος: Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ.

XXVI [223].

Pollux VII, 117: Οἰκοδόμος. Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Γηρυτάδῃ εἴρηκε τοὺς οἰκοδόμους.

XXVII [224].

Pollux X, 170: Ἀριστοφάνης ἐν Γηρυτάδῃ περίθετον. Brunckius κεφαλὴ περίθετος comparat ex Thesmoph. v. 258.

XV.

Scurram agere — Aristoph. in Gerytade:

Carinas, et illudis nobis, quin scurriliter loqueris.

XVI.

Vocabulo *psomocolax* (id est, buccæ-caussa-adsentator) usus est Aristoph. in Gerytade:

Et susurro vocabaris, et psomocolax.

XVII.

Αὐτοὶ θύομεν, *ipsi sacrificamus*, pro ipsi bibimus, quod vicissim dictum, ut pote qui ad convivium vocantur dicunt, et ipsi sacrificamus. Namque id de iis qui a quibusdam invitantur, dicitur. Aristophanes in Gerytade.

XVIII.

O Diis mihique invisa, soline tibi pater mortuus [est?

Et hæc Aristophanes parodia irrisit in Gerytade.

XIX.

Ibam, ibas, ibat. Quære sub ἀπῄειν, abibam. Ex εἶα, perfecto medio, per ectasin atticam [*extensionem, productionem*] venit ᾖα, ᾔειν, ᾔεις, ᾔει, et in plurali numero ᾖμεν. Aristophanes in Gerytade:

Ibant recta ad Dionysii (*templum*).

Pro ἐπορεύοντο, *vadebant*.

XX.

Marsupium, ut in Gerytade Aristophanis.

XXI.

Γαργαλισμοῦ: idem ac γάργαλος et γαργάλη, i. e, *titillatio, irritatio, pruritus*, vox sumta a mulieribus quæ tentiginem patiuntur, ut ea usi sunt Aristophanesque in Gerytade et Diphilus in Danaïdibus.

XXII.

Ἑρμάς, saxum sub mari latens. Antiphon in Apologia adversus Calliæ delationem. Exstat idem vocabulum apud Anacreontem et in Γηρυτάδῃ Aristophanis.

XXIII.

Sed καρπεῖα, *fructificationes*, in Gerytade dixit Aristophanes.

XXIV.

Huc etiam numerabis fasciam, et emplastrum in Gerytade.

XXV.

Μέτοχος: *particeps*, Aristophanes in Gerytade.

XXVI.

Οἰκοδόμος: Aristophanes enim in Gerytade, οἰκοδόμους, *ædificatores*, dixit.

XXVII.

Περίθετον, *appositititium*, secundum Aristophanem in Gerytade.

XXVIII [225].

Athenæus VII, p. 321 a: Σκόμβρος. Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ.

XXIX [226].

Pollux VII, 7: Καὶ ὁμότεχνοι δὲ καὶ σύντεχνοι. Ἀριστοφάνης γὰρ ἐν Γηρυτάδῃ τούτῳ κέχρηται.

XXX [227].

Pollux X, 169: Ἐν δὲ τῷ Γηρυτάδῃ ὁ Ἀριστοφάνης λέγει φορμῷ σχοινίνῳ. Eadem verba sine fabulæ nomine posuit VII, 175.

XXXI [228].

Athenæus XIV, p. 650 e: Τῶν γὰρ ἀπυρήνων (ῥοῶν) Ἀριστοφάνης—μνημονεύει— καὶ ἐν Γηρυτάδῃ. Conf. Γεωργῶν fragm. X.

XXXII [229].

Scholiasta Platonis Clarkianus apud Gaisfordum in Lection. Platon., p. 173. (373. ed. Bekker.): ubi de Agathone agitur:

. . . . .
τραγωιδ
ἐπὶ μαλαχιαι
ταδηι ἦν δ' οὗτος
παῖς ἀθηναῖος. . .

Recte Gaisfordum Γηρυτάδῃ restituere opinor. Grammatici verba hæc fere fuisse credibile est: ποιητὴς τραγῳδίας, ὃς διεβάλλετο ἐπὶ μαλακίᾳ, ὡς Ἀριστοφάνης Γηρυτάδῃ.

XXXIII [230 a].

Athenæus XIII, p. 592 c: Μνημονεύει αὐτῆς (τῆς Ναΐδος) καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Γηρυτάδῃ. μήποτε δὲ κἀν τῷ Πλούτῳ (v. 179), ἐν ᾧ λέγει « Ἐρᾷ δὲ Λαῒς οὐ διὰ σὲ Φιλωνίδου; » γραπτέον Ναῒς καὶ οὐ Λαΐς.

XXXIII [230 b].

Aristoph. Ran. 439: Ἀλλ' ἴσθ' ἐπ' αὐτὴν τὴν θύραν ἀφιγμένος. Scholiasta, τὸ ὅμοιον καὶ ἐν Γηρυτάδῃ.

XXXIV [231 a].

Ad hanc fabulam fortasse pertinent versus duo ab Dione Prusæo, LII, p. 553 ed. Morel. (vol. II, p. 273, Reisk.) servati, qui de Sophoclis Philocteta disputans ita scribit: Τά τε μέλη οὐκ ἔχει πολὺ τὸ γνωμικὸν οὐδὲ τὴν πρὸς ἀρετὴν παράκλησιν, ὥσπερ τὰ τοῦ Εὐριπίδου, ἡδονὴν δὲ θαυμαστὴν καὶ μεγαλοπρέπειαν, ὥστε μὴ εἰκῆ τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ τὸν Ἀριστοφάνην εἰρηκέναι·

Ὁ δ' αὖ Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι κεχρισμένου
ὥσπερ καδίσκου περιέλειχε τὸ στόμα.

XXXIV [231 b].

Vita Euripidis ex cod. Paris. edita ab Rossignolio (*Journal des Savants, Avril* 1832): Ἔσκωπτε δὲ τὰς γυναῖκας διὰ ποιημάτων δι' αἰτίαν τοιαύτην· εἶχεν οἰκογενὲς μειράκιον ὀνόματι κηφισοφῶντα (κισιφῶντα MS.). πρὸς τοῦτον ἐφώρασε τὴν οἰκείαν γυναῖκα ἀτακτοῦσαν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀπέτρεπεν ἁμαρτάνειν· ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθε, κατέλιπεν αὐτῷ τὴν γυναῖκα βουλομένου αὐτὴν ἔχειν τοῦ Κηφισοφῶντος (κισιφῶντος MS.). λέγει οὖν καὶ ὁ Ἀριστοφάνης·

Κηφισοφῶν ἄριστε καὶ μελάντατε,
σὺ δὴ συνέζης ἐς τὰ πόλλ' Εὐριπίδῃ
καὶ συνεποίεις, ὥς φασι, τὴν μελῳδίαν.

Conjecturam valde incertam de loco corrupto scholiastæ Pluti v. 550, cui Gerytadæ nomen restituit, protulit Hemsterhusius in annotatione, p. 166, 167. Quod satis habemus verbo tetigisse.

XXVIII.

Scomber, Aristophanes, Gerytade.

XXIX.

Et ὁμότεχνοι, *ejusdem artis artifices*, et σύντεχνοι, *coartifices*. Aristophanes enim in Gerytade hoc utitur.

XXX.

In Gerytade vero Aristophanes inquit, « Cophino viminee. »

XXXI.

Apyrenorum enim (malorum) Aristophanes meminit et in Gerytade.

XXXII.

tragœd
ob mollitiem...
...tade erat autem ille
puer Atheniensis...

Tragicus poeta, qui male audiebat ob mollitiem, ut ait Aristophanes in Gerytade.

XXXIII a.

Meminit ejusdem Naidis Aristophanes in Gerytade. An igitur fortasse in Pluto etiam, ubi ait, « Nonne propter te amat Lais Philonidam? » Nais scriptum oportuit, non Lais. —

XXXIII b.

Aristoph. Ran. 439: Sed tu scito ad januam ipsam devenisse te. — Scholiasta: idem et in Gerytade.

XXXIV a.

Carmina vero [Sophoclis] non multas habent sententias, neque multum ad virtutem exhortationis, sicut Euripidis; voluptatem autem admirandam et magnificentiam, ut non temere de eo dixerit Aristophanes:

Is iterum Sophoclis melle tincti,
sicuti parvi cadi, os circumlambebat.

XXXIV b.

Mulieres in carminibus talem ob caussam dictis lacessebat. Habebat scilicet vernaculum adolescentulum, nomine Cephisophontem, quocum uxorem suam improbe se gerentem deprehendit. Primum igitur a flagitio illum avertere conatus est: cum vero eum persuadere non potuisset, uxorem Cephisophonti, qui eam habere volebat, concessit. Quare ait Aristophanes:

Cephisophon optime et nigerrime,
tu quidem convivebas admodum cum Euripide
et una modulabaris, ut aiunt, carmina.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ.

Clemens Alexandr. Stromat. VI, p. 752 ed. Potter. : Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Δαιδάλῳ τὰ ἀλλήλων ὑφαιροῦνται.

I [232].

Hesychius : Δαιδάλεια : Ἀριστοφάνης τὸν ἀπὸ Δαιδάλου κατασκευασθέντα ἀνδριάντα, ὡς διὰ τὸ ἀποδιδράσκειν δεδεμένον.

II [233].

Suidas : Εὐρύβατος : πονηρός—καὶ Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ ὑποθέμενος τὸν Δία εἰς πολλὰ ἑαυτὸν μεταβάλλοντα καὶ πλουτοῦντα καὶ πανουργοῦντα·

Εἰ δή τις ὑμῶν εἶδεν Εὐρύβατον Δία.

De Eurybato ex alio loco Comici Schol. Luciani Alex. c. 4 : Ὁ δὲ Εὐρύβατος ὡς πονηρὸς καὶ πανοῦργος, πρὸς δὲ καὶ προδότης εἰσάγεται Ἀριστοφάνει τῷ κωμικῷ καὶ Δημοσθένει τῷ ῥήτορι.

III [234].

Erotianus, p. 50 : Ἀνεκάς : ἀντὶ τοῦ ἀνωτάτω. σύγκειται γὰρ ἐκ τοῦ ἄνω καὶ τοῦ ἑκάς, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Δαιδάλῳ φησίν·

Ὁ μηχανοποιός, ὁπότε βούλει τὸν τροχὸν
ἐᾶν ἀνεκάς, λέγε, χαῖρε φέγγος ἡλίου.

IV [235].

Athenaeus VII, p. 316 b : Τὸ δὲ πώλυπον λέγειν Αἰολικόν· Ἀττικοὶ γὰρ πουλύπουν λέγουσιν. Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ·

Καὶ ταῦτ' ἔχοντα πουλύπους καὶ σηπίας.

καὶ πάλιν «Τὸν πουλύπουν μοι ἔθηκε.» καὶ πάλιν·

Πληγαὶ λέγονται πουλύπου πιλουμένου.

V [236].

Athenaeus IX, p. 367 d, et p. 368 c, ubi de vocabulo παροψίς agit : Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ·

Πάσαις γυναιξὶν ἐξ ἑνός γέ του τρόπου
ὥσπερ παροψὶς μοιχὸς ἐσκευασμένος.

VI [237].

Athenaeus IX, p. 374 c : Καὶ Θεόπομπος δ'—ἐπὶ τῆς θηλείας ἔταξε τὸν ἀλεκτρυόνα—καὶ Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ·

Ὠὸν μέγιστον τέτοκεν, ὡς ἀλεκτρυών.

καὶ πάλιν·

Πολλαὶ τῶν ἀλεκτρυόνων βίᾳ
ὑπηνέμια τίκτουσιν ᾠὰ πολλάκις.

VII [238.]

Photius, p. 338, 15 : Ὄνου σκιά :—Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ·

α. Περὶ τοῦ γὰρ ὑμῖν ὁ πόλεμος
νῦν ἐστι; β. περὶ ὄνου σκιᾶς.

VIII [239].

Hesychius : Δορυφόνον : τὸν δολοφονοῦντα. Ἀριστοφάνης Δαιδάλῳ.

IX [240].

Pollux VII, 100 : Κογχυλίας λίθος ἐν Ἀριστοφάνους Δαιδάλῳ.

DÆDALUS.

Plato autem Comicus et Aristophanes in Dædalo sua sibi invicem surripiunt.

I.

Dædalea : Aristophanes [dicit] statuam a Dædalo fabricatam, tanquam, quod aufugeret, revinctam.

II.

Eurybatus : homo malus. — Et Aristophanes Dædalo introducens Jovem in varias formas se mutantem, et divitem, et callide alios decipientem :

Si quis vestrum vidit Eurybatum Jovem.

Eurybatus autem, ut improbus et vafer, atque proditor insuper, ab Aristophane comico et Demosthene oratore traducitur.

III.

Ἀνεκάς : pro ἀνωτάτω, *altissime ;* quippe quod compositum est ex ἄνω [*supra*] et ἑκάς [*longe, procul*], ut et Aristophanes in Dædalo dicit :

Tu mechanice, si quando volueris rotam
demittere ex altissimo, dic, Salve, jubar solis.

IV.

At πώλυπον dicere Æolicum est : nam Attici πουλύπουν dicunt. Aristoph., Dædalo :

Et hæc habentem, πουλύπους, *polypos* et sepias.

et rursus : «Polypum mihi adposuit.» et iterum :

Ictus dicuntur πουλύπου, *polypi* tusi.

V.

Aristophanes Dædalo :

Cunctis mulieribus ex eadem quadam ingenii indole.
ut paropsis, sic mœchus paratus est.

VI.

Et Theopompus ....ἀλεκτρυόνα de *gallina* dixit, — et Aristophanes Dædalo :

Ovum peperit maximum, sicut ἀλεκτρυών, *gallina*.

rursusque :

Multæ gallinarum (τῶν ἀλεκτρυόνων) invitæ
sæpe pariunt ova ventosa et irrita.

VII.

Asini umbra : — Aristophanes in Dædalo :

A. Quanam enim de re bellum
nunc geritis? B. De asini umbra.

VIII.

Δορυφόνον, eum qui dolo occidit. Aristophanes in Dædalo.

IX.

Conchylias, gemma, in Dædalo Aristophanis.

X [241].

Pollux VII, 117 : Ἀρχιτέκτων εἴρηται παρὰ Πλάτωνι. βιαία γὰρ ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ τεκτόναρχος Μοῦσα. τὸ δὲ ἀρχιτεκτονεῖν Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Δαιδάλῳ. Verbo ἀρχιτεκτονεῖν utitur in Pace v. 305. Quamobrem videndum ne Pollux Δαιδάλῳ pro Εἰρήνῃ scripserit, quum Sophoclis locus ante oculos versaretur. Alio modo peccatum videtur apud Phrynichum, p. 427 : Κάκκαβον : διὰ τοῦ η κακκάβην λέγε. τὸ γὰρ διὰ τοῦ ο ἀμαθές. καὶ γὰρ Ἀριστοφάνης ἐν Δαιδάλῳ χρῆται διὰ τοῦ η. Quæ ad Dætalensium fragmentum XXVI, recte referri videntur ab Jungermanno ad Pollucem, X, 106.

ΔΑΝΑΙΔΕΣ.

I [242].

Pollux II, 76 : Καὶ ὀσμύλια ἰχθύων τι γένος, ἡ ὑπὸ πολλῶν ὄζαινα καλουμένη. πολύποδος δέ ἐστιν εἶδος ἔχον μεταξὺ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν πλεκτανῶν αὐλὸν δυσῶδες πνεῦμα ἀφιέντα·

Τραπόμενον ἐς τοὔψον λαβεῖν
ὀσμύλια καὶ μαινίδια καὶ σηπίδια,

ὥς φησιν Ἀριστοφάνης. Versum alterum propter σηπίδια ex Danaidibus attulit Athenæus VII, p. 324 b; unde ὀσμύλια pro ὀσμυλίδια correctum. Photius p. 352, 25 : Ὀσμύλια : ἰχθύδια εὐτελῆ. Ὀσμύλια καὶ μαινίδια καὶ σηπίδια, φησὶν Ἀριστοφάνης.

II [243].

Athenæus X, p. 422 e : Δεδειπνάναι—Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσιν·

Ἤδη παροινεῖς ἐς με πρὶν δεδειπνάναι.

III [244].

Pollux X, 130 : Τάχα δὲ καὶ σώρακος, εἰ καὶ παρὰ τοῖς κωμῳδοποιοῖς οὕτως ὠνομάσθη τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾧ τὰ σκεύη τῶν ὑποκριτῶν. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Δαναΐσιν ἔφη·

Κακῶν τοσούτων ξυνελέγη μοι σώρακος.

IV [245].

Scholiasta Pacis, v. 922, Pluti v. 1199, et Suidas in v. χύτραις : Ὁπότε μέλλοιεν βωμοὺς καθιδρύειν ἢ ἀγάλματα θεῶν, ἕψοντες ὄσπρια ἀπήρχοντο τούτων τοῖς ἀφιδρυμένοις χαριστήρια ἀπονέμοντες τῆς πρώτης διαίτης, ὡς οὗτος εἶπεν ἐν Δαναΐσι·

Μαρτύρομαι δὲ Ζηνὸς ἑρκείου χύτρας,
μεθ' ὧν ὁ βωμὸς οὗτος ἱδρύθη ποτέ.

V [246].

Photius, p. 596, 14. et Suidas : Τοῦ - ἐπὶ οὐδετέρου Ἀριστοφάνης Δαναΐσιν·

Ἀλλ' εἴσιθ', ὡς τὸ πρᾶγμα λέξαι βούλομαι
τουτί· προσόζειν γάρ κακοῦ τού μοι δοκεῖ.

VI [247].

Scholiasta Venetus Homeri Iliad. ξ, 200, p. 392 b, 20: Ἀριστοφάνης Δαναΐσι «δακτύλιον χαλκοῦν φέρων ἀπείρονα» ἔφη. ἔστι δὲ ὁ ἀπείρων δακτύλιος καὶ ὁ ἀσυγκόλλητος καὶ πέρας μὴ δεικνὺς ἀρχήν τε καὶ τέλος. οἱ γὰρ σφενδόνας ἔχοντες, εἰς ἃς οἱ λίθοι ἐντίθενται ἢ σφραγῖδες, οὐκ εἰσὶν ἀπείρονες· οὐ γάρ ἐστιν ὁμοιομερής. Eadem fere habet schol. Ambrosianus Odyss. α, 98, qui in Aristophanis verbis φέρειν præbet. Grammaticus Bekkeri, p. 420, 18 : Ἀπείρονα δακτύλιον : τὸν μὴ συνάπτοντα αὐτὸν αὐτῷ. ἐλέγετο δὲ ἀπείρων καὶ ἄπειρος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ τὸ περιφερὲς ἁπλῶς σχῆμα.

X.

Ἀρχιτέκτων, *architecton*, apud Platonem dictum est. *Musa* enim *tectonarchus*, apud Sophoclem in Dædalo, durum est. Sed ἀρχιτεκτονεῖν, *architectum esse*, dixit Aristophanes in Dædalo. — Phrynich. : Κάκκαβον, *cacabum*, *ollam*, per η dic κακκάβην; nam per ο est indoctum. Aristophanes enim in Dædalo hac voce per η utitur.

DANAIDES.

I.

Osmylia vero piscis genus est, quem plerique *ozænam* vocant. Est vero polypi species, habens inter caput et flagella, seu cirros, fistulam tetrum emittentem odorem :

Conversum ad obsonium capere
osmylia, mænidia et sepiolas.

ut ait Aristophanes.
Photius : *Osmylia :* pisciculi viles. Osmylia, mænidia et sepidia dixit Aristophanes.

II.

Δεδειπνάναι, *cœnasse*. Aristoph. in Danaidibus :

Jam velut temulentus insultas mihi, priusquam [cœnasti.

III.

Fortassis et σώρακος, *fiscina :* apud comicos vero sic nominatum est vas, in quo actorum instrumenta reponuntur. Aristophanes autem in Danaidibus inquit :

Malorum tantorum collecta est mihi fiscina.

IV.

Quum aras aut deorum simulacra condituri essent, legumina elixabant, et pro primitiis hæc offerebant illis [*aris deorumque signis*] dedicatis pro primo victu eis gratias agentes, ut hic [Aristophanes] in Danaidibus :

Testor autem Jovis Hercei ollas,
quibuscum ara ista olim statuta fuit.

V.

Τοῦ, de neutro Aristophanes dixit in Danaidibus :

Sed ingredere, quia dicere volo
hanc rem : subolere enim aliquid mali mihi vi-[detur.

VI.

Aristophanes in Danaidibus, « annulum æneum gerens infinitum » dicit. Est autem infinitus annulus ille qui, non conglutinatus, nullum terminum, principium scilicet et finem, ostendit. Nam qui palas habent, in quibus lapilli aut sigillum inseruntur, non sunt infiniti, quippe qui non similibus partibus constant. — Grammat. Bekk. : *infinitum* annulum : qui non ipse sibi connectitur et coaptatur. Dicebatur autem ἀπείρων et ἄπειρος apud Atticos, et forma tantum erat circularis.

VII [248].

Athenæus IX, p. 400 a : Τρύφων δέ φησι, τὸν λαγὼν ἐπ' αἰτιατικῆς ἐν Δαναΐσιν Ἀριστοφάνης ὀξυτόνως καὶ μετὰ τοῦ ν λέγει·

Λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγὼν ξυναρπάσειεν ἡμῶν.

VIII 249.

Athenæus II, p. 57 a : Καλλίας δ' ἐπὶ τῆς ῥαφανῖδος εἴρηκε τὸν ῥάφανον. περὶ γοῦν τῆς ἀρχαιότητος τῆς κωμῳδίας διεξιὼν φησιν·

Ἔτνος, πῦρ, γογγυλίδες, ῥάφανοι, δρυπεπεῖς, ἐλατῆρες.

ὅτι δ' οὕτω τὰς ῥαφανῖδας εἴρηκε δῆλον Ἀριστοφάνης ποιεῖ περὶ τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος ἐν Δαναΐσι γράφων καὶ αὐτὸς καὶ λέγων·

Ὁ χορὸς δ' ὠρχεῖτ' ἂν ἐναψάμενος δάπιδας καὶ στρωματόδεσμα,
διαμασχαλίσας αὑτὸν σχελίσιν καὶ φύσκαις καὶ ῥαφανῖσιν.

IX [250].

Suidas in ἀταλαίπωρον et grammaticus Bekkeri, p. 457, 29 : Ἀταλαιπώρως : ῥᾳθύμως, ὀλιγώρως. Ἀριστοφάνης Δαναΐσιν·

Οὕτως αὐτοῖς ἀταλαιπώρως ἡ ποίησις διέκειτο.

Affertur etiam ab Etymol. M., p. 162, 40, (Gudian. p. 88, 31.), ubi διάκειται scriptum. Ego ut διέκειτο præferam superioris fragmenti comparatione moveor. Videntur enim hæc omnia ad priscæ comœdiæ simplicitatem describendam pertinere. Quo in loco si forte etiam de tragœdia sermo fuit, non sine magna veri specie huc referri poterunt quæ tanquam Æschyli apud Aristophanem verba attulit Athenæus I, p. 21 e.

X [251].

Suidas : Αὔλειος : ἡ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ πρώτη θύρα τῆς οἰκίας — Ἀριστοφάνης Δαναΐσι·

Πρὸς τὸν στροφέα τῆς αὐλείας σχίνου κεφαλὴν κατορύττειν.

κεφαλήν, Kusterus. Vulgo κεφαλῆς. σχίνου, Meinekius, Quæst. Menandr., p. 37. Vulgo ἐχίνου. Eandem emendationem fecit Dobræus in Adversar., vol. II, p. 252, et σχῖνον sive σκίλλαν in re magica usui fuisse ostendit Theophrasti aliorumque testimoniis. Ἐχίνου vocabulum ex alio hujus fabulæ loco sumptum affert Harpocratio : Ἐχῖνος : ἔστι μὲν ἄγγος τι εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο. Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Τιμόθεον μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ καὶ Ἀριστοφάνης Δαναΐσιν (Δαναΐσιν omittit codex Vratislaviensis et Photius, p. 46, 6). ἦν δὲ καὶ πόλις Ἐχῖνος, ἧς μνημονεύει Δημοσθένης ἐν πέμπτῳ Φιλιππικῶν. Vasculi ἐχίνου dicti etiam in Vespis mentionem fecit Aristophanes, v. 1436.

XI [252].

Athenæus XIV, p. 645. e : Ἐγκρίδες. πεμμάτιον ἑψόμενον ἐν ἐλαίῳ καὶ μετὰ τοῦτο μελιτούμενον.—Ἀριστοφάνης δ' ἐν Δαναΐσι καὶ ποιητήν (πωλητὴν Schweighæuserus) φησιν αὐτῶν (ita codex Venetus : alii αὐτὸν vel αὐτὸν) εἶναι, ἐν τούτοις « Μήτ' ἄρα μ' εἶναι | ἐγκριδοπώλην. » Codex Venetus μήτ' ἄρμα εἶναι. Vulgo μήθ' ἅρμα εἶναι. Recepi Jacobsii correctionem p. 342 propositam. Porsonus in Miscellan., p. 247, μήθ' ἁρμονιῶν. Pollux VII, 199, de verbis cum πωλεῖν compositis exempla afferens : ἐν δ' Ἀριστοφάνους Δαναΐσι συρμαιοπῶλαι καὶ ἐγκριδοπῶλαι.

XII [253].

Athenæus III, p. 114 c : Αἰγύπτιοι δὲ τὸν ὑποξίζοντα ἄρτον κυλλάστιν καλοῦσι. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσι·

Καὶ τὸν κυλλάστιν φθέγγου καὶ τὸν Πετόσιριν.

XIII [254].

Pollux X, 39 : Εἴποις δ' ἂν οἶμαι καὶ χνοῦν καὶ μνοῦν ἐκ τῶν μαλακῶν, Ἀριστοφάνους εἰπόντος μὲν ἐν Βαβυλωνίοις « Εἰς ἄχυρα καὶ χνοῦν, » ἐν δὲ Δαναΐσι « Τῶν χειρῶν ἔργα μνοῦς ἐστιν. »

VII.

Tryphon vero scribit : In accusativo casu τὸν λαγών dixit Aristophanes in Danaidibus, ultima acuta, et ν litera in fine adjecta :

Solvens (sive clam) fortasse λαγὼν [leporem] nostrum corripuerit.

VIII.

Callias vero, de raphanide sive radicula loquens, raphanum dixit. Nam ubi de antiquitate comœdiæ exposuit, dicit :

E faba fresa puls, ignem, rapæ, raphani, druppæ, latæ placentæ.

Sic dixisse autem eum radiculas, manifestum facit Aristophanes, qui, de simili antiquo more verba faciens in Danaidibus, ait :

Chorus saltabat, indutus tapetibus et stragulis,
sub alis gestans longa carnium frusta, hillas, radiculas.

IX.

Segniter, negligenter. Aristoph. Danaidibus :

Tam negligenter poesis ab ipsis tractabatur.

X.

Janua domus viæ proxima — Aristoph. Danaidibus :

Ad cardinem januæ atriensis bulbi caput defodere.

XI.

Encrides : pistorium opus in oleo coctum, et deinde mellitum.... Aristophanes vero, in Danaidibus, etiam poetam illarum [institorem] esse ait his verbis : « Nec me igitur esse encridum venditorem. » — Pollux : In Danaidibus Aristophanis, συρμαιοπῶλαι, *rhaphanorum venditores*, et ἐγκριδοπῶλαι, *encridum venditores.*

XII.

Ægyptii subacidum panem *cyllastin* vocant ; cujus meminit Aristoph. in Danaidibus :

Et cyllastin loquere et Petosirin.

XIII.

Dicas autem, puto χνοῦν, *lanuginem* et μνοῦν, *plumulam*, de mollioribus, secundum Aristophanem dicentem in Babyloniis quidem : « In paleas et lanuginem ; » in Danaidibus vero : « Manuum labores, plumulæ sunt. »

XIV [255].

Suidas in ἀργύρειος et grammaticus Bekkeri, p. 442, 11 : Ἀργύριον καὶ τὸ λεπτὸν νόμισμα καλοῦσιν, ὡς Ἀριστοφάνης Δαναΐσιν.

XV [256].

Pollux X, 127 : Προσωπὶς καὶ, ὡς ἐν Δαναΐσιν Ἀριστοφάνης, προσωπίδιον.

XVI [257].

Scholiasta Lysistratæ, v. 1239 : Κλειταγόρα ποιήτρια ἦν Λακωνική, ἧς μέμνηται καὶ ἐν Δαναΐσιν Ἀριστοφάνης. Eadem Suidas in Κλειταγόρα.

XVII [258].

Scholiasta Pluti, v. 210 : Ὀξύτερον τοῦ Λυγκέως : Λυγκεὺς, ὡς αὐτὸς ἐν Δαναΐσι φησὶν, υἱὸς Αἰγύπτου. ἐροῦμεν δ' ἐκεῖ τὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπεὶ δοκεῖ παρ' ἱστορίαν λέγειν. τοσοῦτον δὲ ὀξυωπέστατος ἦν, cet. « παρ' ἱστορίαν] Hæc quorsum pertineant ægre perspici potest, nisi in Danaidibus Aristophanem statuas, comica forte jocandi libertate, utrosque Lynceos, hunc Ægypti, illum Apharei filium confudisse, alterique, quod alterius erat, acumen visus incredibile tribuisse. Suidas, Λυγκέως ὀξυωπέστερον βλέπεις : οὗτος ἐγένετο ἀδελφὸς Ἴδα, ὡς δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσιν, υἱὸς Αἰγύπτου. » Hemsterh.

XVIII [259 a].

Pollux X, 26 : Καὶ μὴν καὶ βαλανῶσαι τὴν θύραν ἐκεῖνοι (οἱ κωμῳδοὶ) λέγουσι, καὶ « Οὐδεὶς βεβαλάνωκε τὴν θύραν » ἐν ταῖς Δαναΐσιν ἔφη Ἀριστοφάνης. Tantam hæc habent cum Ecclesiazusarum v. 382 similitudinem, νῦν μὲν γὰρ οὗτος βεβαλάνωκε τὴν θύραν, ut dubitare liceat an Pollux alteram pro altera fabulam nominaverit.

XVIII [259 b].

Ad hanc fabulam referendum videtur Δαναώτατος, de quo Apollon. De pronom., p. 341 : ἕνεκα γελοίου ἡ κωμῳδία σχήματά τινα ἔπλασεν, ὥστε οὐ κριτήριον τῆς λέξεως τὸ αὐτότερος, ἐπεὶ καὶ Δαναώτατος ὑπερτίθεται παρὰ Ἀριστοφάνει, τῶν κυρίων οὐ συγκρινομένων.

ΔΡΑΜΑΤΑ.

Duplex hujus fabulæ editio exstitit, altera Δράματα ἢ Κένταυρος, altera Δράματα ἢ Νίοβος inscripta. Fragmenta igitur ita disposuimus, ut primum exhiberemus quæ ex Centauro et ex Niobo ab grammaticis essent allata, postrema autem faceremus quæ ex Δράμασιν, altero nomine fabulæ non addito, citata invenissemus. Ad nomen autem hujus fabulæ fortasse spectat locus Etymolog. M., p. 286, 19 : Δρᾶμα : ποίημα, πρᾶγμα, παρὰ τὸ δρῶ τὸ ἐνεργῶ, ἀφ' οὗ καὶ δρᾶσαι τὸ πρᾶξαι, ὁ παθητικὸς παρακείμενος δέδραμαι, ἐξ αὐτοῦ δρᾶμα. λέγεται δὲ δράματα καὶ τὰ ὑπὸ τῶν θεατρικῶν μιμηλῶς γινόμενα ὡς ἐν ὑποκρίσει, ὥς φησιν Ἀριστοφάνης [ἐπειδὴ ἐν ἱερῷ Ἡρακλέους δειπνοῦντες ἐγίνοντο χορός]. καὶ τὰ ἐκ συσκευῆς δὲ καὶ κακουργίας δρώμενα κατά τινος ὑπό τινων δράματα. ubi quæ seclusi huc male sunt illata de explicatione vocis δαιταλεῖς, quam supra p. 447, col. 1, ex Orione cit. Priorem Etymologi verborum partem usque ad ὡς ἐν ὑποκρίσει repetiit Suidas in v. δρᾶμα.

ΔΡΑΜΑΤΑ Η ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ.

I [260].

Photius, p. 451, 13 : Πρόδικον δίκην : τὴν ἐπὶ φίλων καὶ διαιτητῶν. Ἀριστοφάνης Κενταύρῳ·

> Ἐγὼ γὰρ, εἴ τι σ' ἠδίκηκ', ἐθέλω δίκην
> δοῦναι πρόδικον ἐν τῶν φίλων τῶν σῶν ἑνί.

Ita Porsonus. Codex εἴ τις ἡ δίκη θέλω—ἐν τῶν (vel τῷ) φίλων—ἐνι. Suidas : Πρόδικον : δικαστὴν ἐπὶ φίλων καὶ διαιτητήν. Ἀριστοφάνης Κενταύρῳ, ἐγὼ γὰρ εἴ τις ἠδίκηκε θέλω δίκην δοῦναι πρόδικον ἐνὶ τῶν φίλων τῶν σῶν.

II [261].

Pollux III, 74, in codice Falckenburgiano : Ἀριστοφάνης μέντοι κατὰ τὴν πολλῶν συνήθειαν τὸν δεσπότην αὐτὸν κέκληκεν εἰπὼν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ·

> Ἀνοιγέτω τις δώματ'· αὐτὸς ἔρχεται.

XIV.

Ἀργύριον vero, *argentum* et nummum minutiorem vocant, ut Aristophanes Danaidibus.

XV.

Προσωπίς, *larva*, *persona*, et, ut in Danaidibus Aristophanes, προσωπίδιον, *larvula*.

XVI.

Clitagora, poetria Laconica : cujus meminit Aristophanes et in Danaidibus.

XVII.

Acutius Lynceo : Lynceus, ut ipse [Aristophanes] ait in Danaidibus, Ægypti filius erat. At ibi quæ ad illum spectant memorabimus; nam [Aristophanes] præter historiam dicere videtur. Tantum autem erat acutum cernens, etc. — Suidas : Lynceo cernis acutius. Hic fuit Idæ frater; vel, ut Aristophanes in Danaidibus ait, Ægypti filius.

XVIII a.

Tum et januam obserare illi [comici] dicunt; et « Nemo obseravit januam » in Danaidibus dicit Aristophanes.

XVIII b.

Comœdia ridendi caussa formas quasdam confinxit, ut nullum sit judicium de voce αὐτότερος [*ipsior*], quum Δαναώτατος [*Danaissimus*] in superlativo gradu apud Aristophanem reperiatur, quanquam nomina propria comparativum non habeant.

DRAMATA.

DRAMATA AUT CENTAURUS.

I.

Judicium ab amicis et arbitris habitum. Aristophanes in Centauro :

> Ego enim si quam tibi injuriam fecero, volo judicium
> dari uni amicorum tuorum.

Suidas : ... Si quis injuriam fecerit, ejus caussam ab arbitro, qui unus sit amicorum tuorum, disceptari volo.

II.

Aristophanes certe, e multorum more, dominum vocat *ipsum*, sic locutus in Dramatis seu Centauro :

> Aperiat aliquis ædes : ipse procedit.

III [262].

Pollux X, 185: Τοῖς δὲ σκεύεσιν εἰ βούλοιτό τις προσαριθμεῖν καὶ κάδον πίττινον, ἔξεστιν, Ἀριστοφάνους ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ εἰπόντος·

Ἀλλ' ἐς κάδον λαβών τιν' οὔρει πίττινον.

IV [263].

Pollux X, 79: Τὸν δὲ πυθμένα καὶ πύνδακα—. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ « Ἐκκρουσαμένους τοὺς πύνδακας » εἴρηκε.

V [264].

Pollux IX, 53: Ἡ μὲν γὰρ Ἀντιφῶντος ταλάντωσις τὸ βάρος δηλοῖ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ « Λίθος δεκατάλαντος. »

VI [265].

Pollux IX, 36: Κωμήτας τοὺς γείτονας καὶ κωμήτιδας ὠνόμαζον. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν μὲν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ ἔφη « Ἐν κωμήτισι (κωμήτισιν?) καπήλοις (τ' addit Salmasius) ἐπίχαρτον. »

VII [266].

Hesychius: Οὐ γὰρ ἄκανθαι: παροιμία. Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις « Οὐδ' ἴσως ἀντέλεγες τούτῳ τῷ δειπνίῳ· οὐ γὰρ ἄκανθαι. » καὶ ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ·

Χωρεῖ δ' ἄκλητος ἀεὶ δειπνήσων· οὐ γὰρ ἄκανθαι.

VIII [267].

Pollux VII, 24: Τῶν δὲ περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ (vulgo Κενταύροις)·

Πτίττω, βράττω, μάττω, δεύω, πέττω, καταλῶ.

IX [268].

Hesychius: Κύλλου πήρα: ζητοῦσι διὰ τί τὸ πορνεῖον Κύλλου πήραν Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ·

Τὸ δὲ πορνεῖον Κύλλου πήρα.

ἔστι γὰρ χωρίον Ἀθήνησιν ἐπηρεφὲς καὶ κρήνη. ἀντὶ δὲ τοῦ πέραν πήραν ἔφη. Photius p. 185, 21: Κυλλοῦ πήραν: ἡ Πήρα χωρίον πρὸς τῷ Ὑμηττῷ, ἐν ᾧ ἱερὸν Ἀφροδίτης καὶ κρήνη, ἐξ ἧς αἱ πιοῦσαι εὐτοκοῦσι καὶ αἱ ἄγονοι γόνιμαι γίνονται. Κρατῖνος δὲ ἐν Μαλθακοῖς καλιὰν (καλλίαν Suidas) αὐτήν φησιν (καλιὰν—φησιν codex ab correctore habet), οἱ δὲ κολλοπήραν (κυλλοπήραν Suidas. Post κολλοπήραν in codice Photii deest dimidiatus versus). τάττεται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν τὴν φύσιν βιαζομένων ἐξ ἐπιτεχνήσεως. Hesychius: Κίλλεια: εἶδός τι λαχάνου. ἢ ἄκανθαι τῶν ἐχίνων. ἢ πηγὴ ἢ κρήνη. ἢ ὄρος τῆς Ἀττικῆς, χωρίον δασύ, ὅπερ διαφόρως προσαγορεύουσιν, οἱ μὲν Κάλλιον, οἱ δὲ Κυλίαν, ἄλλοι Κυλύπεραν. Proverbior. Append. Vatic. II, 38, p. 287: Κυλλοῦ πήραν: κυλλοὺς Ἀττικοὶ καὶ ἐπὶ τῶν ποδῶν καὶ ἐπὶ τῶν χειρῶν ὁμοίως λέγουσιν. οἱ δὲ Κύλλου φασὶ βαρυτόνως ἐπὶ τῶν τὴν φύσιν βιαζομένων ἐξ ἐπιτεχνήσεως. ἔτι δὲ τόπος ἐν Ἀττικῇ Κύλλου πήρα, ἐν ᾗ καὶ κρήνη. πίνουσι δὲ ἐξ αὐτῆς αἱ στερίφαι καὶ συλλαμβάνουσιν. Herodianus περὶ μονήρους λέξεως, p. 11, 16: Κάλλος: τὰ εἰς ος λήγοντα δισύλλαβα βαρύτονα ἔχοντα δισσὸν τὸ λ οὐ θέλει εἶναι οὐδέτερα. ὕλλος (corrige Κύλλος) τὸ κύριον, οὗ μέμνηται καὶ Ἀριστοφάνης καὶ Κρατῖνος ἐν Μαλθακοῖς.

X [269].

Athenaeus XIV, p. 629 c: Τὴν δ' ἀπόκινον καλουμένην ὄρχησιν, ἧς μνημονεύει Κρατῖνος ἐν Νεμέσει καὶ Κηφισόδωρος ἐν Ἀμαζόσιν Ἀριστοφάνης τ' ἐν Κενταύρῳ καὶ ἄλλοι πλείονες, ὕστερον μακτρισμὸν ὠνόμασαν.

III.

Vasculis quoque, si libuerit, adjicies cadum piceum, secundum Aristophanem in Dramatis aut Centauro dicentem:

Sed in cadum piceum aliquem arreptum meiito.

IV.

Πυθμένα vero, *fundum*, alii et πύνδακα vocant.—Aristophanes nempe in Dramatis, aut Centauro «quum excussissent fundos» dixit.

V.

Antiphontis enim ταλάντωσις pondus significat. Et Aristophanes in Dramatis, aut Centauro: «Lapis decem talenta ponderans.»

VI.

Κωμήτας, *pagi incolas*, vocabant τοὺς γείτονας, *vicinos*, et κωμήτιδας, *vicinas*. Aristophanes certe in fabula Dramatis aut Centauro inquit: « In vicinis cauponariis delusum. » *vel* « in vicinis cauponibusque amabilem. »

VII.

Non enim spinæ: proverbium. Aristophanes [in Mulieribus] Scenas occupantibus, «Neque forsan huic cœnæ contradicebas: non enim spinæ.» et in Dramatis vel Centauro:

Venit autem invocatus semper cœnaturus: non [enim spinæ.

VIII.

Quæ vero panis tractationem spectant, plurima in Aristophanis Dramatis aut Centauro invenire licet:

Oblino, ebullio, subigo, rigo, macero, molo.

IX.

Cylli pera: quærunt propter quid lupanar Cylli peram dixerit Aristophanes in Dramatis seu Centauro:

Lupanar vero Cylli pera.

Est enim obtectus Athenis locus et fons. Pro πέραν autem dixit πήραν.— Photius: *Cylli peram:* Pera locus ad Hymettum, in quo erat fanum Veneris et fons, ex quo feminæ quæ biberint facile pariunt, et steriles fiunt fecundæ. Cratinus autem hunc locum καλιάν [nidum] vocat in Malthacis, alii vero *colloperam*. Proverbium autem est, quod dicitur de iis qui ex artificio naturæ vim inferunt. —Hesychius: Κίλλεια: oleris quoddam genus, vel spinæ echinorum, vel scatebra fonsve; aut mons Atticæ, locus densus, quem diverse vocant, hi quidem Callium, illi vero Cyliam, alii autem Cylyperam.—*Proverb. Append. Vat.* II, 38, p. 287: Κυλλοῦ πήραν· κυλλούς, *curvos, mancos*, Attici tum de pedibus, tum de manibus pariter dicunt. Illi vero Κύλλου ultima gravi prolatum adhibent de iis qui ex artificio naturæ vim afferunt. Item est locus in Attica Cylli pera, in quo etiam fons, ex quo infecundæ quæ biberint, jam concipiunt. — Herodianus De singulari dictione, p. 11, 16: Κάλλος: verba disyllaba barytona in ος desinentia, quæ duplex λ habent, neutrius esse generis non solent. ὕλλος (Κύλλος) nomen proprium, cujus meminerunt Aristophanes et Cratinus in Malthacis.

X.

Quæ vero *apocinus* vocatur saltatio, cujus meminit Cratinus in Nemesi, et Cephisodorus in Amazonibus, Aristophanesque in Centauro, et alii plures, eamdem postea mactrismum nominarunt.

XI [270].

Pollux X, 171 : Σκεῦος δὲ καὶ ἡ κλῖμαξ, καὶ οἱ ἀναβασμοὶ τῆς κλίμακος κλιμακτῆρες, ὡς ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ.

ΔΡΑΜΑΤΑ Η ΝΙΟΒΟΣ.

Hanc fabulam spuriam judicasse veteres criticos ex grammatici testimonio cognoscitur quod p. 445, col. 1, apposuimus, correcta vitiosa scriptura Νίοβις, quæ nihilo verior est quam quod et librarii plus uno in loco posuerunt et critici multi probarunt, Νιόβη.

XII [271].

Νιόβου nomen ab Νιόβη finxit poeta, quemadmodum ab Ἀφροδίτη deducto Ἀφρόδιτος usus est. De quo ita scribit Macrobius Saturnal. III, 8 : « *Apud Calvum Acterianus affirmat legendum :*

Pollentemque deum Venerem,

non deam. Signum etiam ejus est Cypri barbatum, corpore et (vulgo *sed*) *veste muliebri cum sceptro ac statura virili, et putant eandem marem ac feminam esse. Aristophanes eam* Ἀφρόδιτον *appellat.* » Servius ad Virgil. Æneid. II, 632 : «*Est etiam in Cypro simulacrum barbatæ Veneris, corpore et veste muliebri, cum sceptro et natura virili, quod* Ἀφρόδιτον *vocatur.*» Hesychius : Ἀφρόδιτος : Θεόφραστος μὲν τὸν Ἑρμαφρόδιτόν φησιν, ὁ δὲ τὰ περὶ Ἀμαθοῦντα γεγραφὼς Παίων εἰς (vulgo Παιάνισον. Kusterus Παίων ὡς, Valesius Παίων ἴσον) ἄνδρα τὴν θεὸν ἐσχηματίσθαι ἐν Κύπρῳ λέγει. Grammaticus Bekkeri, p. 472, 24 : Ἀφρόδιτος : ὁ Ἑρμαφρόδιτος. παραπλήσιοι δὲ τούτῳ ἄλλοι δαίμονες, Ὀρθάνης, Πρίαπος.

XIII [272].

Niobæ liberorum mentionem in hac fabula injectam esse intelligitur ex scholiastæ annotatione ad Euripidis Phœniss. v. 159, p. 46 ed Matth. : Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν Νιοβιδῶν αὐτὸς Εὐριπίδης ἐν Κρεσφόντῃ φησί·

Καὶ δὶς ἕπτ' αὐτῆς τέκνα
Νιόβης θανόντα Λοξίου τοξεύμασιν.

ὁμοίως καὶ Αἰσχύλος ἐν Νιόβῃ καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβῳ ὁμοίως ζ' αὐτὰς λέγουσιν, εἶναι δὲ ἑπτὰ καὶ τοὺς ἄρρενας. Legebatur δράματι Νιόβης, quod correxit Porsonus in Adversariis, p. 280; nisi quod Νιόβῃ dedit.

XIV [273].

Athenæus VII, p. 301 b : Πληθυντικῶς δὲ λέγουσιν ἑψητοὺς κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Νιόβῳ·

Οὐδὲν μὰ Δί' ἐρῶ λοπάδος ἑψητῶν.

XV [274].

Athenæus XV, p. 1561 ed. nostræ, ex codice Veneto : Ὅτι δὲ λυχνοῦχοι οἱ νῦν καλούμενοι φανοὶ ὠνομάζοντο Ἀριστοφάνης ἐν Αἰολοσίκωνι (fragm. VI) παρίστησι—. ἐνδὲ τῷ δευτέρῳ νιουω (ἐν δὲ τῷ Νιόβῳ correxi supra p. 506 [ed. Oxon.] προειπὼν λυχνοῦχον οιμοι [sic] κακοδαίμων φησὶν λυχνουχος [sic] ἡμῖνοἴχεται. εἶτ' ἐπιφέρει καὶ πως επιρρασας [sic] τὸν λυχνοῦχον [οἴχεται εἶτ' ἐπιφέρει καὶ] ἔλαθες. ἐνδὲ τῖος. ρ. ησ (corrige ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς) καὶ λυχνίδιον αὐτὸν καλεῖ διὰ τούτων ἀλλ' ὥσπερ ὁ λύχνος ὁμοιότατα καθεύδετ' ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου. Priora nunc mihi intacta relinquenda sunt : cum postremis autem Pollucis locus componendus X, 119 : Ὅταν δ' εἴπῃ ἐν τῷ Αἰολοσίκωνι (fragm. VII) Ἀριστοφάνης « Δυοῖν λυχνιδίοιν, » δῆλον ὅτι λυχνία εἴρηκεν, ἀλλ' οὐ μικροὺς λύχνους. — σαφέστερον δὲ ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῳ·

Ἀλλ' ὥσπερ λύχνος
ὁμοιότατα καθεύδετ' ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου.

XVI [275].

Pollux X, 185 : Οὗ μέντοι οἱ κεραμεῖς τὰς πλίνθους ἔπλαττον πλινθεῖον καλεῖ τόπον ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβῳ Ἀριστοφάνης, περὶ τοῦ Κυκλοβόρου τοῦ ποταμοῦ λέγων·

Ὁ δ' ἐς τὸ πλινθεῖον γενόμενος ἐξέτρεψε.

XI.

Instrumentum quoque scala est, et gradus scalæ, qui κλιμακτῆρες dicuntur, ut Aristophanes inquit in Dramatis, aut Centauro.

DRAMATA AUT NIOBUS.

XII.

Hesychius : Aphroditus : eo nomine Theophrastus Hermaphroditum appellat, Pæon vero, qui res Amathusiacas scripsit, deam [Venerem] viri formam induisse in Cypro tradit. — Grammaticus Bekkeri : Aphroditus : Hermaphroditus, cujus alia numina sunt similia, scilicet Orthanes, Priapus.

XIII.

De Niobidarum numero Euripides ipse in Cresphonta hæc tradit :

Et bis septem ipsius liberos
Niobes mortuos Loxiæ (Apollinis) jaculis.

Similiter et Æschylus in Niobe et Aristophanes in Dramatis seu Niobo septem natas totidemque natos fuisse memorant.

XIV.

Plerumque vero plurali numero efferunt : hepseti. Sic Aristophanes in Dramatibus sive Niobo :

Nihil, per Jovem, dicam de hepsetorum patina.

[sive]

Nihil magis amo, quam hepsetorum patinam.

XV.

Lychnuchos autem nominatos olim esse quos hodie *phanos* (nempe, laternas) vocamus, docet Aristophanes in Æolosicone.... In secundo Niobo vero, postquam prædixit : « Lychnuchum! » Ait : heu me miserum! lychnium nobis periit! tum rursus pergit, [confirmans lychnuchum periisse : Et cur oblitus es lychnuchum? Periit]. In sequentibus vero etiam lychnidion eumdem vocat, ubi ait : sed, sicuti lychnus, ita prorsus recumbitis, in lychnidio. — Pollux : Verum cum Aristophanes in Æolosicone, « Duobus lychnidiis : » nimirum candelabra intelligit, et non parvas lucernulas.... Manifestius tamen in Aristophanis Dramatibus aut Niobo :

Sed, sicuti lychnus,
ita prorsus recumbitis, in lychnidio.

XVI.

Ubi vero figuli lateres formabant, πλινθεῖον in Dramatis aut Niobo vocavit Aristophanes, de Cycloboro [vorticoso] flumine loquens :

Hic vero in lateritiam officinam divertit.

XVII [276].

Pollux X, 166 : Καττὺς δερμάτιον ἐντιθέμενον τῇ σμινύῃ, ὅταν ὁ στέλεχος ἀραιὸς ᾖ, καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῳ.

ΔΡΑΜΑΤΑ.

XVIII [277].

Scholiasta Ranarum, v. 810 : Μειαγωγήσουσι τὴν τραγῳδίαν : μεῖον λέγουσι τοὺς ὑπὲρ τῶν υἱῶν εἰς τὰ Ἀπατούρια δὶς ὑπὸ τῶν πατέρων εἰσφερομένους διὰ τὸ ἐπιφωνεῖν τοὺς φράτορας ἐπὶ τοῦ σταθμοῦ τοῦ ἱερείου μεῖον μεῖον. ὅτι δὲ ἵσταντο Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι (vulgo δράματι, cujus correctionem Kusterus monstravit) δεδήλωκε. τοῦτο δὲ κέκληται κουρεῖον ἀπὸ τῶν κούρων ὑπὲρ ὧν ἐθύετο, μεῖον δὲ διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. καὶ ἐπιζήμιόν τι τοῖς ἧττον εἰσάγουσιν ἀπεδέδοτο (vulgo ἀπεδέδοκτο), καθάπερ αὐτός φησιν Ἀριστοφάνης·

Ἀλλ' εὔχομαι 'γωγ' ἑλκύσαι σε τὸν σταθμὸν,
ἵνα μή με προσπράττωσι γραῦν οἱ φράτορες.

V. 2. Scribendum φράτερες [sic]. De quo dixi ad Equit. 225.

XIX [278].

Photius p. 534, 11 : Σταθμούς : Ἀριστοφάνης Δράμασιν·

Αὐτοῖς σταθμοῖς ἐξέβαλε τὰς σιαγόνας·

οἷον τοῖς φλειοῖς (corr. ταῖς φλιαῖς).

XX [279].

Athenæus XI, p. 496 a : Πέταχνον· ποτήριον ἐκπέταλον. —μνημονεύει αὐτοῦ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι λέγων·

Πάντες δ' ἔνδον πεταχνοῦνται.

Photius, p. 426, 10 : Πεταχνοῦνται : ἐξυπτιοῦνται, τρυφῶσιν.

XXI [280].

Hesychius : Βύρσαν : πόλιν Ἀθηνῶν Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι παίζων ἔφη.

XXII [281].

Antiatticista Bekkeri, p. 105, 21 : Κιχορία : τὸ ἄγριον λάχανον. Ἀριστοφάνης Δράμασιν. Eadem, omisso Δράμασιν, Photius, p. 166, 22.

XXIII [282].

Scholiasta Platonis, p. 331 Bekker. : Χαιρεφῶντα — Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι κλέπτην (λέγει).

ΗΡΩΕΣ.

Heroibus fabulæ ab choro nomen factum ad eumque referendum videtur versus trochaici initium ab Chœrobosco servatum in Bekkeri Anecdotis, p. 1197 : Φησὶν Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου ἐν τῇ περὶ τῆς εὐθείας τῶν πληθυντικῶν διδασκαλίᾳ ὡς ἡ οἱ ἥρωες εὐθεῖα τῶν πληθυντικῶν εὕρηται κατὰ κρᾶσιν παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Ὄρνισιν, οἷον·

I [283].

Οἱ γὰρ ἥρως ἐγγύς εἰσιν,

ἀντὶ τοῦ οἱ ἥρωες. Ita in Equitibus, v. 244, Demosthenes, ubi equites appropinquare videt, ἄνδρες ἐγγύς, inquit. Quod autem ex Ὄρνισιν illa afferuntur, aut memoriæ lapsui debetur ex Avium versuum 1472 et 1477 recordatione orto, ἔνθα τοῖς ἥρωσιν ἄνθρωποι ξυναριστῶσι, et εἰ γὰρ ἐντύχοι τις ἥρῳ τῶν βροτῶν νύκτωρ Ὀρέστῃ, aut vetus est librarii error, repetitus etiam ab Lascari, Gramm. III, 2 : Οἱ ἥρωες καὶ κράσει ἥρως, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Ὄρνισι, οἱ γὰρ ἥρως ἐγγύς εἰσιν. τῷ δὲ ἅπαξ ῥηθέντι διὰ τὸ μέτρον οὐ χρηστέον. Brevius Phrynichus, p. 158 ed. Lobeck : Οἱ

XVII.

Καττύς, pellicula ligoni apposita, si manubrium vetustate attritum foret; nomenque est in Aristophanis Dramatibus aut Niobo.

DRAMATA.

XVIII.

'*Tanquam victimam* μεῖον *tragœdiam ducent.* Μεῖον vocant oves quas patres pro filiis in Apaturia conferebant, quod quidem nomen μεῖον ductum est ex eo quod tribules ad victimæ ponderationem acclamabant, μεῖον, μεῖον [*minus, minus*]. Illos autem ponderasse in Dramatis arguit Aristophanes. Hoc quidem vocatum est κουρεῖον a κούρων, *pueris*, pro quibus sacrificabatur, μεῖον vero ob dictam caussam. Atque multa quædam iis irrogabatur, qui minus conferebant, ut ipse tradit Aristophanes his verbis:

At exopto equidem te justum traxisse pondus,
ne quid insuper a me exigant vetula tribules.

XIX.

Σταθμούς, *postes :* Aristophanes in Dramatis :

Ipsis cum postibus ejecit malas.

Quasi pro τοῖς σταθμοῖς dixisset ταῖς φλιαῖς, *postibus*, *antis*.

XX.

Petachnon : poculum patulum. — Meminit ejusdem Aristophanes in Dramatis, ubi ait :

Omnes intus petachnis dant operam.

Photius : Πεταχνοῦνται : Supinantur, luxuriantur.

XXI.

Byrsam : urbem Athenas illudens Aristophanes in Dramatis vocavit.

XXII.

Cichoria : agreste olus.

XXIII.

Chærephontem... Aristophanes in Dramatis furem vocat.

HEROES.

I.

Bekkeri Anecd., p. 1197: Herodianus, in universali doctrina recti casus pluralium, docet nominativum pluralem οἱ ἥρωες per crasin contractum reperiri apud Aristophanem, ut :

Heros (heroes) prope sunt.

pro οἱ ἥρωες. — Lascar., Gramm. III, 2 : Οἱ ἥρωες et per crasin ἥρως, ut apud Aristophanem in Avibus, οἱ γὰρ ἥρως ἐγγύς εἰσιν, *nam* heros *prope adsunt*. Hoc autem verbo, sic semel dicto metri caussa, non est utendum.— Phryn., p. 158 : οἱ ἥρως non dicitur, sed ἥρωες tribus sylla-

ἥρως οὐ λέγουσιν, ἀλλ' οἱ ἥρωες τρισυλλάβως, ἐπὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς δισυλλάβως τοὺς ἥρως. ἅπαξ βιασθεὶς Ἀριστοφάνης ὑπὸ τοῦ μέτρου οἱ ἥρως εἶπε. τῷ δ' ἠναγκασμένῳ οὐ χρηστέον. Quæ hinc sumpsit Thomas M. p. 424, 425. Accusativi ἥρων exemplum, fortasse ipsum quoque ex hac fabula, attulit scholiasta Homeri Iliad. ν, 428: ἥρων τινὲς Ἀττικῶς· « ἀλλ' εἰς ἥρων τι παρήμαρτον » Ἀριστοφάνης.

II [284].

Stephanus Byz. v. Ἄργος: Λέγεται καὶ Ἀργόλας. Ἀριστοφάνης Ἥρωσιν·

Οὐχ ἠγόρευον; οὗτός ἐστ' οὐχ Ἀργόλας
μὰ Δί' οὐδέ γ' Ἕλλην, ὅσον ἔμοιγε φαίνεται.

V. 1, ἐστ' οὐχ Brunckius. Vulgo ἐστί γ' οὐχ. V. 2, οὐδέ γ' Seidlerus, p. 11. Vulgo οὐδ'.

III [285].

Suidas: Ἀμφορεαφόρους: τοὺς μισθίους, τοὺς τὰ κεράμια φέροντας. καὶ ἀμφορεαφόρος ὁ κεράμια μισθοῦ φέρων.— Ἀριστοφάνης Ἥρωσι·

Τρέχ' ἐς τὸν οἶνον ἀμφορέα κενὸν λαβὼν
τῶν ἔνδοθεν καὶ βύσμα καὶ γευστήριον,
κἄπειτα μίσθου σαυτὸν ἀμφορεαφορεῖν.

V. 1: Vulgo εἰς. V. 2. Legebatur τὸν ἔνδοθεν καὶ γεῦμα. Correctum ex Polluce X, 75: καὶ τὸ παρ' Ἀριστοφάνει γευστήριον « τρέχ' ἐς τὸν οἶνον ἀμφορέα κοινὸν (καινὸν conjicit Hemsterhusius) λαβὼν τῶν ἔνδοθεν καὶ βύσμα καὶ γευστήριον. » Idem X, 172: Καὶ βύσμα δ' ἂν εἴη τῶν χρησίμων, τοῦ Ἀριστοφάνους εἰπόντος « Βύσμα καὶ γευστήριον. » et VI, 99: Καὶ γευστηρίου μὲν Ἀριστοφάνης μέμνηται.

IV [286].

Pollux X, 112: Καὶ παυσικάπη, ἣν καὶ καρδοπεῖον ὠνόμαζον, ὡς ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης·

Ἢ καρδοπείῳ περιπαγῇ τὸν αὐχένα.

V [287].

Scholiasta Pacis, v. 14: Εἰώθασι γὰρ ἅμα τῷ μάττειν ἐσθίειν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν παυσικάπην (codd. πασικάπην et infra παυικάπη vel πασικάπη) ἐπενόησαν, τροχοειδές τι, δι' οὗ τὸν τράχηλον εἶρον πρὸς τὸ μὴ δύνασθαι τὴν χεῖρα προσάγειν. μέμνηται δὲ ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης·

Παύσειν ἔοιχ' ἡ παυσικάπη κάπτοντά σε.

VI [288].

Pollux X, 173: Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσιν·

Ἴθι δὴ λαβὼν τὸν ῥόμβον ἀνακωδώνισον.

VII [289].

Scholiasta Thesmophoriaz., v. 21, in codice Ravennate: Οἷόν τέ πού 'στιν αἱ σοφαὶ ξυνουσίαι: διὰ τούτου φαίνεται ὑπονοῶν Εὐριπίδου εἶναι τὸ « Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. » ἔστι δὲ Σοφοκλέους ἐξ Αἴαντος Λοκροῦ. ἐνταῦθα μέντοι ὑπονοεῖ μόνον, ἐν δὲ τοῖς Ἥρωσιν ἄντικρυς ἀποφαίνεται. καὶ Ἀντισθένης καὶ Πλάτων (in Theage, p. 125 d, de republ. VIII p. 568 a) Εὐριπίδου αὐτὸ ἡγοῦνται, οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅ τι παθόντες. ἔοικε δὲ ἤτοι πεπλανημένος ἢ συνεξαπατῆσαι τοὺς ἄλλους, ὥσπερ ὑπονοοῦσί τινες συμπτώσεις τῷ τε Σοφοκλεῖ καὶ τῷ Εὐριπίδῃ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ἄλλων τινῶν. τὸ μέντοι δρᾶμα ἐν ᾧ Εὐριπίδης ταῦτα εἶπεν οὐ σώζεται. Aristides, II, p. 288, 2: Οὐδέ γε Εὐριπίδου φήσομεν οἶμαι τὸ ἰαμβεῖον τὸ « Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ, » οὐδ' εἴ τις οὕτω τῶν σοφῶν εἴρηκεν· ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος Σοφο-

---

bis. In accusativo autem τοὺς ἥρως duabus syllabis. Aristophanes metro adactus semel οἱ ἥρως dixit. Verum verbo coacto non est utendum. — Schol. Hom. N, 428: ἥρων nonnulli Attice: « At in heron (heroem) aliquid peccavi. » Aristophanes.

II.

Argos: dicitur enim etiam Argolas. Aristophanes Heroibus:

Non loquebar? hic est sane non Argolas
per Jovem nec Græcus, ut mihi saltem videtur.

III.

Ἀμφορεαφόρους: mercenarios qui testas ferunt; et ἀμφορεαφόρος, qui amphoras, sive testas, mercede fert. Aristophanes Heroibus:

Curre ad vinum (*v. infr.*), amphoram vacuam sumens,
ex iis quæ intus sunt, et obturamentum, et poculum, quo vinum degustatur,
et deinde operam tuam loca amphoris ferendis.

Pollux et γευστήριον, *gustatorium pocillum*, apud Aristophanem: « Curre in forum vinarium, (*seu* ad cellam vinariam) amphoram communem (seu novam) sumens ex interioribus, et *geusterium* [degustandi pocillum]. »
Tum et obturamentum quoque utensilium fuerit, Aristophane dicente, « Obturamentum et *geusterium*. »
Sed *geusterii* meminit Aristophanes.

IV.

Tum et *pausicapa* instrumentum, molentium collo, ne farinam devorent, adjunctum]: quod et *cardopeum* nominabant: ut Aristophanes in Heroibus:

Aut illi cardopeum collo circumadaptetur.

V.

Solent enim [servi] inter pinsendum comedere, ex quo et *pausicapam* excogitaverunt, instrumentum quoddam rotæ simile, cui cervicem inserebant, ut servi manum ori admovere non possent. Cujus in Heroibus meminit Aristophanes:

Id factura videtur pausicapa, ut mandere desinas.

VI.

Aristoph. in Heroibus:

Abi igitur, et trocho sumto, fac ut resonet.

VII.

« Qualis forte res sit sapientes conversationes. » Ex hoc videtur conjecisse hæc verba « Sapientes [fiunt] tyranni sapientium commercio » esse Euripidis. At sunt e Sophoclis Ajace Locro desumta. Hic tamen tantum conjicit, sed in Heroïbus id aperte declarat. Antisthenesque et Plato id Euripidis esse putant, nec quid caussæ sibi habuerint dicere possum. Videtur autem aut Aristophanem alucinatum esse, aut cum illo alios deceptos fuisse, ut quidam suspicantur, eo quod Euripides atque Sophocles eodem inciderint, quod et in aliis rebus evenit. Fabula autem, in qua hæc dixit Euripides, non exstat. — Aristides: Neque certe Euripidis, puto, dicemus esse iambum, « Tyranni sapientium commercio sapientes evadunt; » neque

κλέους, Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. Themistius, p. 72 c: Εὐριπίδης μὲν γὰρ ἢ ὅστις δήποτέ ἐστιν ὁ ποιήσας, Σ. τ. τ. σ. σ. οὐκ ἦν οἶμαί που πυκνῆς διανοίας. Vide Brunckium ad Ajacis Locr. fr. II.

VIII [290].

Pollux VII, 167: Καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ λουτροῦ λούτριον, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσι·

Μήτε ποδάνιπτρον θύραζ' ἐκχεῖτε μήτε λούτριον.

Μήτε ποδάνιπτρον Seidlerus, p. 12, comparato Polluce, X, 78: Καλεῖται μέντοι καὶ ποδανιπτήρ—τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ ὕδωρ νίπτρον, ἢ λούτριον, ἢ ποδάνιπτρον, ὡς ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης λέγει.

IX [291].

Diogenes Laert. VIII, 34, de præceptis Pythagoricis agens: Τὰ δὲ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι, ὑπὲρ τοῦ ἐθίζεσθαι μὴ ἀκολάστως ἐσθίειν, ἢ ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τινός. Ἀριστοφάνης δὲ τῶν ἡρώων φησὶν εἶναι τὰ πίπτοντα, λέγων ἐν τοῖς Ἥρωσι « Μὴ γεύεσθ' ἅττ' ἂν καταπέσῃ τῆς τραπέζης ἐντός. » ἀλεκτρυόνος μὴ ἅπτεσθαι λευκοῦ. Suidas in Πυθαγόρα τὰ σύμβολα, vol. III, p. 245: Τὰ πίπτοντα ἀπὸ τῆς τραπέζης μὴ ἀναιρεῖσθαι παρεκελεύετο Πυθαγόρας, ἢ διὰ τὸ μὴ ἐθίζεσθαι ἀκολάστως ἐσθίειν, ἢ ὅτι ἐπὶ τελετῇ τινός. Ἀριστοφάνης γὰρ τῶν ἡρώων εἶναί φησι τὰ πίπτοντα, μήτε δὲ τὰ ἐντὸς τῆς τραπέζης πίπτοντα ἀναιρεῖσθαι, μήτε, λευκὸν ἀλεκτρυόνα ἐσθίειν. Ex his Seidlerus, p. 11, tetrametrum eruit:

Μηδὲ γεύεσθ' ἅττ' ἂν ἐντὸς τῆς τραπέζης καταπέσῃ.

X [292].

Scholiasta Avium, v. 799: Διιτρέφης: — ὅτι δὲ ἦν νεόπλουτος οὗτος ἐνεφαίνετο καὶ ἐν τοῖς Ἥρωσι·

Κἀπὸ τῆς Διιτρέφους τραπέζης·

εἰ μὴ ἐν εἰρωνείᾳ.

XI [293].

Pollux VII, 133: Ἀριστοφάνης δ' ἐν τοῖς Ἥρωσι δοκεῖ τὸ κόμιστρον κατὰ τὸ νῦν ἔθος εἰρηκέναι φοράν, ὅταν εἴπῃ « Ὀβολῶν δ' ἴσως (ἦν addit Dobræus) τεττάρων καὶ τῆς φορᾶς. »

XII [294].

Draco Straton., p. 73, 14, et Etymol. M., p. 673, 1: Τὸ δὲ πίω ἐκτείνει—Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσι « Πῶς πίομαι; »

XIII [295].

Pollux VII, 15: Ἐμπόλω Διοσκούρω (vel Διοσκόρω) ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης.

Pollux VII, 16: Εἶπε δὲ καὶ ἀνδραποδώνης ἐν τοῖς Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης.

Pollux VII, 21: Ἐν δὲ Ἀριστοφάνους Ἥρωσιν ἀρτοποιία.

XIV [296].

Pollux X, 61: Τὸν γὰρ ἧλον καὶ ἡλίσκον ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης κέκληκε. Photius, p. 67, 4: Ἡλίσκον: τὸν μικρὸν ἧλον. Ἀριστοφάνης.

XV [297].

Harpocratio: Πυελίδα: τὸ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενον σφραγιδοφυλάκιον. Λυσίας ἐν τῷ κατ' Εὐφήμου καὶ Ἀριστοφάνης Ἥρωσιν. Eadem Photius, p. 472, 18, qui simpliciter Λυσίας καὶ Ἀριστοφάνης.

XVI [298].

Athenæus IX, p. 409 c: Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ἥρωσι χερνίβιον εἴρηκεν.

---

si quis sapientum quidem sic dixerit: namque hic versus e Sophoclis Ajace, sed Locro, desumtus est. — Themistius: Nec sane Euripides, aut quisquis tandem auctor hujus versus fuit: « Sapiunt tyranni dum sophos jungunt sibi, » satis solide mihi sensisse videtur.

VIII.

Et lavacri aqua est λούτριον, lotio, ut Aristophanes in Heroibus:

Neque lotoriam pedum aquam nec lotionem foras [effundite.

Attamen vocatur etiam pelluvium. — Aqua vero ex eo vel νίπτρον, vel λούτριον, vel ποδάνιπτρον, ut in Heroibus dicit Aristophanes.

IX.

Quæ vero de mensa ceciderint, non tollenda, ut assuescantur nonnisi moderate edere, sive quod id sit in cujuspiam mortem. Porro Aristophanes heroum ait ea esse quæ cadunt, dicens in Heroibus: « Ne gustato quidem ea quæ intra mensam deciderint. » Gallo plumis albis abstinendum. — Suidas: Quæ de mensa deciderint, tolli vetuit Pythagoras, sive ne homines assuescerent avide se cibis ingurgitare, sive quod id sit in alicujus exitum. Aristophanes enim ea, quæ de mensa decidunt, Heroum esse dicit; ac ne ea quidem tollenda quæ intra mensam decidant. neque albo gallo gallinaceo vescendum esse.

X.

Diitrephes: recens autem hunc ditatum fuisse ostendebatur, et in Heroibus:

Et e Diitrephis mensa.

Nisi ironice dictum fuerit.

XI.

Sed Aristophanes in Heroibus videtur, τὸ κόμιστρον, *portatoriam mercedem*, more præsenti φοράν, *portationem*, vocasse, quum dixerit: « Obolorum autem forte quatuor, et portationis. »

XII.

Verbum πίω, *bibo*, producit — Aristophanes in Heroibus: « Quomodo bibam? »

XIII.

Ἐμπόλω Διοσκούρω, *mercatores duo Dioscuri* [Castor et Pollux], in Heroibus Aristophanes.

Tum et ἀνδραποδώνης, *mancipiorum venditor, mango*, dixit in Heroibus Aristophanes.

Sed in Aristophanis Heroibus, ἀρτοποιία, *panis confectio*.

XIV.

Τὸν enim ἧλον, *clavum*, et ἡλίσκον, *clavulum*, in Heroibus dixit Aristophanes. — Photius. Ἡλίσκον: parvum clavum. Aristophanes.

XV.

Πυελίδα, quod nostro tempore σφραγιδοφυλάκιον, *annuli pala* seu *scrinium* vocatur: Lysias oratione contra Euphemum, et Aristophanes Heroibus.

XVI.

Aristophanes vero, in Heroibus, χερνίβιον, *malluvium pelvis*, dixit.

XVII [299].

Scholiasta Sophoclis Œdip. Col., v. 793: Δοκεῖ γὰρ ὁ Ἀπόλλων παρὰ Διὸς λαμβάνειν τοὺς χρησμοὺς, ὡς καὶ ἐν Ἰφικλείᾳ φησὶ, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἱερείαις—καὶ Ἀριστοφάνης Ἥρωσιν.

ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ

ΔΕΥΤΕΡΑΙ.

I [300 a].

Scholiasta Ravennas Thesmophor., v. 299: Καλλιγενείᾳ: δαίμων περὶ τὴν Δήμητραν, ἣν προλογίζουσαν ἐν ταῖς ἑτέραις Θεσμοφοριαζούσαις ἐποίησεν. Photius, p. 127, 9: Καλλιγένειαν: Ἀπολλόδωρος μὲν τὴν γῆν, οἱ δὲ Διὸς καὶ Δήμητρος θυγατέρα· Ἀριστοφάνης δὲ ὁ κωμικὸς τροφόν.

I [300 b].

Bekkeri Anecd., p. 410, 14: Ἀντίθετον: τὸ σχῆμα τῆς φράσεως, ὡς ἡμεῖς, Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις·

Καὶ κατ' Ἀγάθων' ἀντίθετον ἐξευρημένον.

Conf. fr. 494.

II [301].

Athenæi epitome I, p. 29 a: Ὅτι Ἀριστοφάνους τὰς δευτέρας Θεσμοφοριασάσας Δημήτριος ὁ Τροιζήνιος Θεσμοφοριασάσας ἐπιγράφει. ἐν ταύτῃ ὁ κωμικὸς μέμνηται Πεπαρηθίου οἴνου·

Οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἐάσω Πράμνιον,
οὐ Χῖον, οὐχὶ Θάσιον, οὐ Πεπαρήθιον,
οὐδ' ἄλλον ὅστις ἐπεγερεῖ τὸν ἔμβολον.

V. 3. ἔμβολον] Hesychius: Ἔμβολον: Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις τὸ αἰδοῖον. Etiam ἀνθοσμίου mentio facta fuit in hac fabula. Erotianus, p. 284 ed Franz.: Οἶνος ἀνθοσμίας: ὁ εὐώδης καὶ ἡδύς· ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Βατράχοις (v. 1161) καὶ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις.

III [302].

Athenæus III, p. 104 e: Περισπούδαστος δὲ ἦν πολλοῖς ἡ τοῦ καράβου βρῶσις, ὡς ἔστι δεῖξαι διὰ πολλῶν τῆς κωμῳδίας μερῶν. ἀρκέσει δὲ τὰ νῦν Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις οὕτως λέγων·

α. Ἰχθῦς ἐώνηταί τις ἢ σηπίδιον
ἢ τῶν πλατειῶν καρίδων ἢ πουλύπους,
ἢ νῆστις ὀπτᾶτ', ἢ γαλεὸς, ἢ τευθίδες;
β. μὰ τὸν Δί' οὐ δῆτ'. α. οὐδὲ βατίς; β. οὔ φημ' ἐγώ.
α. οὐ χόριον οὐδὲ πυὸς, οὐδ' ἧπαρ κάπρου,
οὐδὲ σχαδόνες, οὐδ' ἠτριαῖον δέλφακος,
οὐδ' ἐγχέλειον, οὐδὲ κάραβον μέγαν
γυναιξὶ κοπιώσαισιν ἐπεχουρήσατε;

ἠτριαῖον] Etymolog. M., p. 439, 42 · Ἀριστοφάνης ἠτριαῖον, λέγει ἐν Θεσμοφοριαζούσαις. ἠτριαῖον δέλφακος memoratur a Polluce VI, 152. Conf. ad fr. 421.

IV [303].

Athenæus XV, p. 690 a d: Παρὰ πολλοῖς τῶν κωμῳδιοποιῶν ὀνομάζεταί τι μύρον βάκκαρις. — Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις·

Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', οἷον ἐνέπνευσ' ὁ μιαρὸς
φάσκωλος εὐθὺς λυόμενός μοι τοῦ μύρου
καὶ βακχάριδος.

XVII.

Videtur enim Apollo a Jove oracula accipere, ut ait in Iphicleia, Æschylus in Sacerdotibus, et Aristophanes in Heroibus.

THESMOPHORIAZUSÆ,

POSTERIORES.

I a.

Calligenia: **numen quoddam, quod cum Cerere versatur, quam prologum dicentem in alteris Thesmophoriazusis fecit.—Photius:** ***Calligeniam:*** **Apollodorus quidem terram, alii autem Jovis et Cereris filiam; Aristophanes vero nutricem esse dicit.**

I b.

Antitheton **[seu Antithesis]: figura dictionis, ut nos dicimus. Aristophanes in Thesmophoriazusis:**

Et antitheton secundum Agathonem inventum.

II.

Aristophanis posteriores Thesmophoriazusas Demetrius Trœzenius Θεσμοφοριασάσας **inscribit. In ea fabula Comicus vini meminit Peparethii:**

**Ut Pramnium vinum bibas numquam sinam;
neque Chium Thasium, neque Peparethium,
aut aliud ullum, exporrigat quod mentulam.**

Hesychius: Ἔμβολον, **rostrum; pudendum, Aristophanes in Thesmophoriazusis. — Erotianus: Vinum** ἀνθοσμίας **[flores redolens], bene olens et suave; ut ait Aristophanes in Ranis et in Thesmophoriazusis.**

III.

Est autem a multis studiose in cibum quæsitus carabus; quod multis comicorum testimoniis probari posset: sed sufficiet in præsentia Aristophanes, qui in Thesmophoriazusis habet:

**a. Piscis aliquis emtus est, aut sepiola,
aut lata quæpiam squilla, aut polypus?
aut mugil assatur, aut galeus, aut loligines?
b. Per Jovem, nihil horum. a. Ne batis quidem? b. [Non inquam.
a. Non chorium (placenta quædam), non colostrum,
nec favi? nec porcelli sumine, [non jecur apri?
nec anguillulâ, nec magno carabo
fessas labore mulieres adjuvistis?**

Etymolog. M.: Aristophanes ἠτριαῖον ***(sumen)*****, dicit in Thesmophoriazusis.**

IV.

Apud multos autem comicorum nominatur unguentum quoddam ***baccaris*****—Aristophanes in Thesmophoriazusis:**

**O venerande Jupiter! ut oboluit perditus
ille sacculus, simul ac solutus est, unguentum mihi
et baccarin!**

V. 2. ψάσκωλος] Pollux X, 137 : Ἵνα δὲ ἀποτίθενται αἱ ἐσθῆτες—καὶ φάσκωλοι, ὡς ἐν Θεσμοφοριαζούσαις. Harpocratio : Φασκώλιον : ἱματίων φορεῖον. φάσκωλον δὲ πήρα τις οὕτως ἐκαλεῖτο παρ' αὐτοῖς.—Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις. V. 3. βακχάριδος] Erotianus, p. 106 : Βάκχαρις : εἶδος βοτάνης καὶ μύρου, οὗ καὶ Ἀριστοφάνης μέμνηται.

V [304].

Pollux IX, 36 : Ἄμφοδα ἔστιν εὑρεῖν κεκλημένα παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Θεσμοφοριαζούσαις·

Ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τεθεῖσθαι τοὔνομα.

Etymolog. M., p. 92, 27 : Λέγει δὲ Εὐριπίδης ὁ τραγικὸς ἐτυμολόγος (ἐτυμολογῶν, Valckenarius in Diatribe, p. 62) τὸ Ἀμφίων ὅτι Ἀμφίων ἐκλήθη (παρὰ τὸ addit codex apud Valckenarium) παρὰ τὴν ἄμφοδον, ἤγουν παρὰ τὴν ὁδὸν, γεννηθῆναι. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης κωμικευόμενος λέγει ὅτι οὐκοῦν Ἄμφοδος ὤφειλε κληθῆναι.

VI [305].

Pollux X, 152 :— καὶ σακίον, ὅταν φῇ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις·

Σακίον, ἐν οἷσπερ τἀργύριον ταμιεύεται.

VII [306].

Scholiasta Nubium, v. 623 : Ἱερομνήμονας ἔπεμπον εἰς Πυλαίαν καὶ Πυλαγόρας. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις·

Ἀγαθὰ μεγάλα τῇ πόλει
ἥκειν φέροντάς φασι τοὺς Πυλαγόρας
καὶ τὸν ἱερομνήμονα.

Harpocratio in Πύλαι : — Πυλαγόραι. μνημονεύουσι δὲ καὶ τούτων πολλοὶ, ὥσπερ καὶ — Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς δευτέραις Θεσμοφοριαζούσαις.

VIII [307].

Scholiasta Ranarum, v. 3 : Νὴ τὸν Δί' ὅ τι βούλει γε πλὴν πιέζομαι : ἴδιον αὐτοῦ τὸ εἰς ταῦτα ὀλισθαίνειν, ὡς καὶ ἐν Θεσμοφοριαζούσαις θεράπων φησίν·

Ὡς διά γε τοῦτο τοὔπος οὐ δύναμαι φέρειν
σκεύη τοσαῦτα καὶ τὸν ὦμον θλίβομαι.

IX [308].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 382, 8 : Ἀλφάνει : εὑρίσκει. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις·

Οἴμοι κακοδαίμων τῆς τόθ' ἡμέρας, ὅτε
εἰπέν μ' ὁ κῆρυξ, οὗτος ἀλφάνει.

X [309].

Pollux VII, 95 : Οὐδ' ἂν εἴη φαῦλον τούτοις ὑποθεῖναι λέξιν ἐκ Θεσμοφοριαζουσῶν Ἀριστοφάνους, ἐπεὶ πολλὰ εἴδη ἐν αὐτῇ περιέχει γυναικείων φορημάτων, ἃ καὶ τοῖς περικόσμοις ἐναρμόσεις, ταῦτα·

α. Ξυρὸν, κάτοπτρον, ψαλίδα, κηρωτὴν, λίτρον,
προκόμιον, ὀχθοίβους, μίτρας, ἀναδήματα,
ἔγχουσαν, ὄλεθρον τὸν βαθὺν, ψιμύθιον,
μύρον, κίσηριν, στρόφον, ὀπισθοσφενδόνην,
κάλυμμα, φῦκος, περιδέραι', ὑπογράμματα,
τρυφοκαλάσιριν, ἐλλέβορον, κεκρύφαλον,
ζῶμ', ἀμπέχονον, τρύφημα, παρυφὲς, ξυστίδα,

Pollux : Φάσκωλος· ubi vestes reponuntur. — et φάσκωλοι, ut in Thesmophoriazusis.—Harpocratio : Φασκώλιον, *vidulus*, quo vestes geruntur. Φάσκωλον vero pera quædam sic vocabatur apud illos.— Aristophanes in Thesmophoriazusis.—Erotianus : Βάκχαρις, *baccaris* : genus herbæ et unguenti, cujus et Aristophanes meminit.

V.

[Ταῦτα, hæc, sc. plateæ] ἄμφοδα, *bivia*, nominata esse invenies apud Aristophanem in Thesmophoriazusis :

Bivium huic oportebat indere nomen.

Etymolog. M. : Dicit autem Euripides tragicus nominis etymologiam tradens, Amphionem sic dictum fuisse, quod παρὰ τὴν ἄμφοδον, *in ambivio*, scilicet in itinere, natus fuisset. Aristophanes vero comice dixit eum igitur Amphodum vocandum fuisse.

VI.

Et σακίον, *sacculus*, quum in Thesmophoriazusis dicat :

Sacculus, in quo argentum reponitur.

VII.

Hieromnemones et Pylagoras ad Pylæam mittebant. Aristophanes in Thesmophoriazusis :

Magna bona urbi
venisse ferentes dicunt Pylagoras
et hieromnemonem.

Harpocratio : Pylagoræ : atque horum multi auctores meminerunt, quos inter — Aristophanes in secundis Thesmophoriazusis.

VIII.

« Per Jovem, quidquid tibi lubeat, nisi istud, *premor* : » proprium est illius et familiare in hæc recidere, ut etiam in Thesmophoriazusis famulus ait :

Nam propter id verbum [πιέζομαι, *premor*] non [possum gerere
tot vasa, et humero tritus sum.

IX.

Ἀλφάνει, *invenit*. Aristophanes Thesmophoriazusis :

Heu me infelicem propter illam diem, quando
dixit de me præco, hic invenit.

X.

Nec forsitan absurdum fuerit hisce Aristophanis locum ex Thesmophoriazusis subjungere, quoniam multæ in eo muliebris mundi species continentur, quæ et ornamentis adnumerari possunt, ut :

a. Novaculam, speculum, forfices, cerotam, nitrum,
antias, limbos, mitras, redimicula,
anchusam, perniciem altam, cerusam,
unguentum, pumicem, strophium, opisthosphendonen (i. e. posticam fundam, seu posticum [capitis apicem),
tegmentum, fucum, monilia, oculorum infucationes,
tryphocalasirin, elleborum, reticulum,
cingulum, amictum, delicias, fimbriam, xystidem [subtilem et talarem vestem],

χιτῶνα, βάραθρον, ἔγκυκλον, κομμώτριον·
τα μέγιστα δ' οὐχ εἴρηκα τούτων. β. εἶτα τί;
α. διόπας, διάλιθον, πλάστρα, μαλάχιον, βότρυν,
χλίδωνα, περόνας, ἀμφιδέας, ὅρμους, πέδας,
σφραγῖδας, ἀλύσεις, δακτυλίους, καταπλάσματα,
πομφόλυγας, ἀποδέσμους, ὀλίσβους, σάρδια,
ὑποδερίδας, ἑλικτῆρας.

V. 1. Photius p. 227, 23: Λίτρον: οὐ νίτρον Ἀττικοί. οὕτως Ἀριστοφάνης. V. 3. ὄλεθρον] Hesychius: Ὄλεθρος βαθύς: ἔνιοι ἐπὶ κόσμου γυναικείου. ἀπώλεια. V. 4. στρόφον ex Pollucis codicibus correxi. Vulgo στρόφιον et hic et apud Clementem. ὀπισθοσφενδόνην] De hoc vestium genere dixit Reisk. ad Constant. Porphyr., vol. II, p. 511. V. 6. Hesychius: Τρυφοκαλάσιρις: ἔνδυμα γυναικεῖον. Idem, Καλάσιρις: χιτὼν πλατύσημος ἢ ἡνιοχικὸς καὶ ἱππικὸς χιτών. ἔνιοι δὲ λινοῦν καὶ ποδήρη χιτῶνα ἰσχνόν. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις. V. 10. Photius, p. 244, 2: Μαλάχιον: κόσμος χρυσοῦς γυναικεῖος. οὕτως Ἀριστοφάνης. βότρυν] Hesychius: Βοτροιδία (Βοτρύδια): ἐνωταρίων εἶδος. οἱ δὲ βότρυς. ἡ Θεσμοφοριάζουσιν (Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις). V. 11. χλίδωνα] Theodosius in annotatione mea ad scholia Aristophanis, vol. III, p. 418: Τὰ εἰς δων λήγοντα βαρύτονα δισύλλαβα διὰ τοῦ ω κλίνονται — χλίδων ωνος· σημαίνει δὲ τὸν περὶ τοὺς βραχίονας κείμενον κόσμον. Ἀμφιδέας] Harpocratio: Ἀμφιδέαι: εἰσὶ περισκελίδες τινές. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις. V. 12. Pollux X, 167: Ἡ δὲ ἅλυσις οὐ μόνον ἐπὶ τοῦ δεσμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ γυναικείου κόσμου ὠνόμασται παρὰ Ἀριστοφάνει «Σφραγῖδας, ἁλύσεις.» V. 13. Mœris, p. 301: Πομφόλυγας: τὰ δερμάτια ἃ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αἱ γυναῖκες ἔχουσιν. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις.

Attulit hunc locum etiam Clemens Alexandr., Pædag., p. 245, ed. Potter: Πάνυ γοῦν ἐπιψόγως πάντα τὸν γυναικεῖον καταλεγόμενος κόσμον Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις ὑποδείκνυσι. παραθήσομαι δὲ αὐτὰς τοῦ κωμικοῦ τὰς λέξεις, διελεγχούσας ἀκριβῶς τὸ φορτικὸν ὑμῶν τῆς ἀπειραγαθίας· Μίτρας, ἀναδήματα, νίτρον καὶ σιδήριον, κίσηριν...

XI [310].

Scholiasta Pluti, v. 159: Περιπέττουσι: διὰ τὸ τῷ προσθέτῳ κοσμεῖσθαι κόσμῳ. ὁ αὐτὸς Θεσμοφόροις·

Ὅσ' ἦν περίεργ' αὐταῖσι τῶν φορημάτων
ὅσαις τε περιπέττουσιν αὑτὰς προσθέτοις.

XII [311].

Aspasius ad Aristotelis Ethic., p. 58 a, ed. Aldin: — βαυκίδων, ὅ ἐστιν εἶδος ὑποδημάτων Ἰωνικῶν, οἷς αἱ Ἰάδες χρῶνται, οὗ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις μέμνηται.

XIII [312].

Pollux VII, 66: Ἄντικρυς δὲ τὸ νῦν καλούμενον ὑπὸ τῶν γυναικῶν στηθόδεσμον ἀπόδεσμον ἐκάλουν. εὕροις δ' ἂν ὀνομαζόμενον ἀπόδεσμον ἐν Θεσμοφιαζούσαις Ἀριστοφάνους·

Τὴν πτέρυγα παραλύσασα τοῦ χιτωνίου
καὶ τῶν ἀποδέσμων, οἷς ἐνῆν τὰ τιτθία.

XIV [313].

Athenæus III, p. 117 b: Παρέλιπεν ὁ τένθης Ἀρχέστρατος συγκαταλέξαι ἡμῖν καὶ τὸ παρὰ Κράτητι τῷ κωμῳδιοποιῷ ἐν Σαμίοις λεγόμενον ἐλεφάντινον τάριχος—. ὅτι δὲ διαβόητον ἦν τὸ τοῦ Κράτητος ἐλεφάντινον τάριχος μαρτυρεῖ Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις διὰ τούτων·

Ἦ μέγα τι βρῶμ' ἐστὶν ἡ τρυγῳδοποιομουσική,

---

tunicam, barathrum, circularem vestem, cala- [mistrum.
quorum vero non maxima dixi. b. Postea quid?
a. Inaures, gemmatum, plastra (inaures?), mala- [chium botryn,
chlidona, fibulas, periscelides, torques, pedicas,
sigilla, catenas, annulos, illinimenta,
ampullas, fascias, olisbos [mentulas coriaceas],
monilia, inaures. [sardia,

V. 1. Photius: Λίτρον· non νίτρον, *nitrum* dicunt Attici. Sic Aristophanes. — V. 3. Hesychius: Ὄλεθρος βαθύς. Quidam de mundo muliebri intelligunt. Significat perniciem, exitium. — V. 6. Τρυφοκαλάσιρις· indumentum muliebre. — Καλάσιρις· tunica laticlavia vel aurigaria, et tunica equestris. Sunt qui tenuem tunicam lineam et talarem interpretantur. Aristophanes in Thesmophoriazusis. — V. 10. Photius: Μαλάχιον· mundus aureus muliebris. Sic Aristophanes. Hesychius: Βοτροιδία (βοτρύδια)· species quædam inaurium. Alii vero βότρυς, *racemus*. Aristophanes in Thesmophoriazusis. — V. 11. Theodosius: Verba barytona disyllaba in δων desinentia per ω declinantur, χλίδων, — ωνος· ea vox autem ornatum circa brachia convolutum designat: Aristophanes in Thesmophoriazusis. — Harpocratio: Ἀμφιδέαι· sunt periscelides quædam. Aristophanes in Thesmophoriazusis. — V. 12. Pollux: Ἡ ἅλυσις, *catena*, non tantum designat vinculum, sed etiam sic mundus muliebris nominatur apud Aristophanem: « Σφραγῖδας, ἁλύσεις, *sigilla, catenas.* » — V. 13. Mœris: Πομφόλυγας· pelliculas, quas mulieres in capitibus habent [imponunt]. Aristophanes in Thesmophoriazusis.

Clemens Alexandr. Pædag.: Omni scilicet vituperatione muliebrem mundum recensens Aristophanes in Thesmophoriazusis præmonstrat. Apponam autem ipsa Comici verba, quæ quam intolerabilis sit nostra boni insolentia apprime coarguunt; fascias scilicet, redimicula, nitrum et ferramentum, pumicem, etc.

XI.

Obvolvunt: propterea quod adscititio mundo se exornant. Idem in Thesmophoris:

Tot erant supervacanea eis gestamina, [mentis.
quot sunt quæ se ipsæ adscititiis obvolvunt orna-

XII.

Baucidum: sunt ionicorum calceamentorum species, quibus Ioniæ mulieres utuntur, cujus et Aristophanes in Thesmophoriazusis meminit.

XIII.

Contrario autem nunc quod a mulieribus fascia pectoralis nominatur, id veteres ἀπόδεσμον vocabant. Invenies autem ἀπόδεσμον nominatum in Aristophanis Thesmophoriazusis:

Postquam illa alam resolvit tuniculæ
et fasciarum, quibus inerant mammillæ.

XIV.

Prætermisit lurco Archestratus simul commemorare nobis etiam illud apud comicum Cratinum, in Samiis, elephantinum dictum salsamentum. — Famosum vero fuisse illud Cratetis elephantinum salsamentum, testatur Aristophanes in Thesmophoriazusis, his verbis:

Profecto magnus aliquis cibus est, vindemialis [poesis,

ἡνίκα Κράτητί τε τάριχος ἐλεφάντινον
λαμπρὸν ἐκόμιζεν ἀπόνως παραβεβλημένον,
ἄλλα τε τοιαῦθ' ἕτερα μυρί' ἐκιχλίζετο.

XV [314].

Hephæstio, cap. 13, de metro pæonico, p. 73. Gaisf.:— ἐν δὲ ταῖς δευτέραις (libri προτέραις) Θεσμοφοριαζούσαις καὶ κρητικοὺς πολλάκις ἐν μέσοις τοῖς τετραμέτροις παρέλαβε·

Μήτε Μούσας ἀνακαλεῖν ἑλικοβοστρύχους
μήτε Χάριτας βοᾶν ἐς χορὸν Ὀλυμπίας·
ἐνθάδε γάρ εἰσιν, ὥς φησιν ὁ διδάσκαλος.

XVI [315].

Scholiasta Vesparum, v. 1033: Ἠπίαλος τὸ τοῦ πυρετοῦ κρύος. Ἀριστοφάνης Νεφέλαις καὶ Θεσμοφοριαζούσαις·

Ἅμα δ' ἠπίαλος πυρετοῦ πρόδρομος.

XVII [316].

Pollux IX, 69: Ἐγὼ δὲ ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις Ἀριστοφάνους εἰρημένον «Τὸ χαλκίον θερμαίνεται» οὕτω πως ἤκουον, ὡς εἰς πότον εὐτρεπιζομένων τῶν γυναικῶν. ταυτὸν δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς Εὐπόλιδος Δήμοις ἐστὶν εἰρημένον.

XVIII [317].

Zonaras, vol. I, p. 196: Τὸ δ' ἀναβὰς τὸν ἵππον οὐ (οὐ delet Piersonus) πάνυ δόκιμον. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις «Ἀναβῆναι τὴν γυναῖκα βούλομαι.»

XIX [318].

Scholiasta Platonis, p. 370, ed. Bekker: Ἀγὼν πρόφασιν οὐ δέχεται, ἐπὶ τῶν φύσει ῥαθύμων καὶ ἀμελῶν, ἤτοι ἐπὶ τῶν μὴ προσιεμένων τοὺς λόγους τῶν προφασιζομένων. μέμνηται δὲ αὐτῆς — καὶ Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις β'.

XX [319].

Photius, p. 235, 6, et Suidas: Λύκος ἔχανεν: παροιμία. λέγουσι δὲ τὸν λύκον, ἐπειδὰν ἁρπάσαι τι βούληται, κεχηνότα παραγίνεσθαι ἐπ' αὐτό. ὅταν οὖν μὴ λάβῃ ὃ προαιρεῖται, κατὰ κενοῦ αὐτὸν χανεῖν φασιν. ἐπὶ (οὖν addit Suidas) τῶν συνελπιζόντων χρηματιεῖσθαι, διαμαρτανόντων δὲ λέγουσιν. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις β'.

XXI [320].

Hesychius: Βαρβός: μύστρον. ἐν Θεσμοφοριαζούσαις.

XXII [321].

Antiatticista Bekkeri, 78, 24: Ἀμεινόνως: Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις. p. 88, 28: Διαλέξασθαι: Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις. Idem, p. 96, 25: Ἐπανορθώσασθαι: Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις: quod ex Lysistratæ v. 528 sumptum esse suspicor.

XXIII [322].

Photius, p. 204, 10, et Suidas: Λακωνίζειν: παιδικοῖς χρῆσθαι. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις β'.

XXIV [323].

Athenæus XIV: p. 619 a: Καὶ τῶν πτισσουσῶν ἄλλη τις (ᾠδή), ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Θεσμοφοριαζούσαις καὶ Νικοχάρης ἐν Ἡρακλεῖ χορηγῷ.

---

quumque Crateti salsamentum elephantinum
splendidum invexit, sine labore adpositum,
aliaque talia porro sexcenta cachinnatus est.

XV.

At in posterioribus Thesmophoriazusis sæpe creticos etiam in mediis tetrametris recepit:

Neque Musas invocare convolutis decoratas cincinnis,
neque Charites vocare ad Olympicum chorum;
hic enim adsunt, ut ait magister.

XVI.

Ἠπίαλος est febris algor. Aristophanes in Nubibus et Thesmophoriazusis:

Simul ac algor febris præcursor.

XVII.

Ego vero illud in Thesmophoriozusis Aristophanis dictum: « Ahenum calescit, » de mulieribus potum præparantibus intellexi, idemque in Eupolidis Demis dictum est.

XVIII.

« Ascendens equum » non (?) omnino probatum. Aristophanes in Thesmophoriazusis « Ascendere uxorem volo. »

XIX.

Certamen prætextum non admittit: quod dicitur de iis qui sunt natura desides et negligentes; sive de iis qui non sermones admittunt eorum qui caussando se excusant. Hujus proverbii meminit et Aristophanes in posterioribus Thesmophoriazusis.

XX.

Lupus hiavit: proverbium. Lupum enim dicunt, quum aliquid rapere vult, inhiantem ad id accedere. Quum autem non adeptus est quod appetebat, eum frustra hiasse dicunt. Hoc igitur de illis dicunt qui se magnum quæstum facturos sperabant, sed sua spe frustrati sunt. Aristophanes in alteris Thesmophoriazusis.

XXI.

Barbos seu *barbus:* species quædam cochlearis, sive panis excavatus ad hauriendum jus vel pulmentum. In Thesmophoriazusis.

XXII.

Melius; Aristophanes in Thesmophoriazusis. — *Colloquium habuisse*; Aristophanes in Thesmophoriazusis. — *Se restituisse.* Aristophanes in Thesmophoriazusis.

XXIII.

Laconizare: significat puerorum amoribus addictum esse: ut apud Aristophanem in Thesmophoriazusis posterioribus.

XXIV.

Item alia (mulierum) pinsentium (cantilena), ut Aristophanes in Thesmophoriazusis, et Nicochares in Hercule Chorago.

ΛΗΜΝΙΑΙ.

Lemnias fortasse Hypsipylæ Euripidis exagitandæ scripsit Aristophanes.

I [324].

Ammonius, p. 138, Valcken.: Τύραννον οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ βασιλέως ἔτασσον.—Ἀριστοφάνης ἐν Λημνίαις·

Ἐνταῦθ' ἐτυράννευέν ποθ' Ὑψιπύλης πατὴρ
Θόας, βράδιστος τῶν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν.

Euripidis versus Iphig. Taur. 31 comparavit Boissonadius:

Οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὠκὺν πόδα τιθεὶς ἴσον πτεροῖς
ἐς τοὔνομ' ἦλθε τῆς ποδωκείας χάριν.

II [325].

Athenæus IX, p. 366 c: Πρὸς ταῦτα ἀπαντήσας ὁ Ζωΐλος ἔφη, Ἀριστοφάνης, ὦ οὗτος, ἐν Λημνίαις τὸ ταχερὸν ἔταξεν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ λέγων οὕτως·

Λῆμνος κυάμους τρέφουσα ταχεροὺς καὶ καλούς.

III [326].

Pollux VII, 166: Εἰκότως δ' ἂν βαλανείῳ προσάγοιτο καὶ τὸ ἐν ταῖς Λημνίαις ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένον·

Ἀλλ' ἀρτίως κατέλιπον αὐτὴν σμωμένην
ἐν τῇ πυέλῳ.

IV [327].

Scholiasta Aristophanis Acharn., v. 3, et Suidas in ψαμμακοσιογάργαρα: Καὶ τὰ γάργαρα δὲ ἐπὶ πλήθους ἐτίθετο, ὡς ἐν Λημνίαις·

Ἀνδρῶν ἐπακτῶν πᾶσ' ἐγάργαιρ' ἑστία.

V [328].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 423, 32: Ἀπεχρήσαντο: διεχρήσαντο, ἀπέκτειναν. Λημνίαις Ἀριστοφάνης·

Τοὺς ἄνδρας ἀπεχρήσαντο τοὺς παιδοσπόρους.

Omisso nomine fabulæ, versum attulit Etymolog. M., p. 124, 27, et verba τοὺς ἄνδρας ἀπεχρήσαντο Pollux IX, 153.

VI [329].

Suidas in v. χρή: Λέγουσι δέ ποτε καὶ χρῆσθαι ἀντὶ τοῦ δεῖ. Φερεκράτης Λήροις·

Τὸ δ' ὄνομά μοι κάτειπε τί σε χρῆσθαι καλεῖν.

Ἀριστοφάνης Λημνίαις·

Ἡ καρδία τε τίς; ἀλλὰ πῶς χρῆσθαι ποιεῖν;

VII [330].

Photius, p. 290, 16: Νεαλής: ἐκτείνεται τὸ α. Ἀριστοφάνης Λημνίαις·

Ἕως νεαλής ἐστιν αὐτὴν τὴν ἀκμήν.

VIII [331].

Pollux X, 25: Ἀπὸ τῶν μοχλῶν τὸ «Μόχλωσον τὴν θύραν» ἐν Λημνίαις Ἀριστοφάνους.

IX [332].

Suidas: Ὦ (ᾧ Junius, Adag. IV, 13.) νῦν θερμοὶ βωμοί: ἐπὶ τῶν διὰ χρόνου σπουδῆς τυγχανόντων. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Λημνίαις·

Τὴν κρατίστην δαίμον', ἧς νῦν θερμὸς ἔσθ' ὁ βωμός.

δηλοῖ δὲ ὅτι ἀεί τινες παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ξένοι θεοὶ ἐτιμῶντο.

LEMNIÆ.

I.

Tyrannum veteres de rege loquentes adhibebant.—Aristophanes in Lemniis:

Hic regnabat olim Hypsipylæ pater
Thoas, hominum cursu tardissimus.

In qua terra imperat barbaris barbarus
Thoas, qui celerem pedem ponens æque alitibus,
inde hoc nomen habet propter pedum celeritatem.

II.

Ad hæc respondens Zoilus, ait: Heus tu! vocabulum ταχερόν, de eo quod tenerum et delicatum est, Aristophanes posuit in Lemniis, ubi ait:

Lemnus fabas alens ταχεροὺς (teneras) et bonas.

III.

Fortassis et balneo conveniet ejusdem (Aristophanis) dictum in Lemniis:

Sed modo ipsam reliquerunt smegmate detersam
in solio *seu* labro.

IV.

Et τὰ γάργαρα de multitudine adhibebatur, ut in (fabula) Lemniis:

Viris adscititiis tota domus referta erat.

V.

Interfecerunt, occiderunt. Aristophanes Lemniis:

Viros interfecerunt liberorum satores.

ex Poll.: Viros interfecerunt.

VI.

Suid. in v. Χρή: Interdum vero et χρῆσθαι dicunt pro δεῖ, i. e. oportet. Pherecrates Leris seu Nugis:

Nomen vero mihi declara, quo te oporteat vocare.

Aristophanes Lemniis:

Cor vero quodnam est (*quæ mens est, qualis animus*)? Et quomodo oportet facere?

VII.

In νεαλής α producitur. Aristophanes in Lemniis:

Dum adolescens est vigore ipso ætatis.

VIII.

A μοχλοῖς, *vectibus* (Gall. *verroux*) dicitur, «Μόχλωσον, *obsera* (Gall. *verrouille*) fores,» in Lemniis Aristophanis.

IX.

O nunc calentes aræ. De iis quorum sero ratio habetur. Aristophanes vero in Lemniis dicit:

Optimam divam, cujus nunc calens est ara.

Significat autem semper apud Athenienses deos aliquos peregrinos cultos fuisse.

Phrynichus Bekkeri, p. 29, 33 : Βωμὸς θερμός : λέγεται μὲν ἐπὶ τῶν θερμῶς εὐδοκιμούντων ἔν τινι, μετεῖληπται δὲ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, ὧν διὰ τὸ θρησκεύεσθαι περιττῶς θερμοί εἰσιν οἱ βωμοί. Δαίμονα autem dicit Bendin, hoc est Dianam. Photius, p. 251, 7 : Μεγάλην θεόν : Ἀριστοφάνης ἐν Λημνίαις. ἴσως τελβαιναιν· Θρᾴκιος γάρ. quae emendate scripta praebet Hesychius : Μεγάλη θεός : Ἀριστοφάνης ἔφη τὴν Βενδῖν (Βένδιν Musurus : βένδην codex). Θρᾳκία γὰρ ἡ θεός.

X [333].

Athenaeus VII, p. 302 d. : Ἐπαινεῖται δὲ τοῦ θύννου τὰ ὑπογάστρια —. Ἀριστοφάνης Λημνίαις·

Οὐκ ἔγχελυν Βοιωτίαν, οὐ γλαῦκον, οὐχὶ θύννου ὑπογάστριον.

XI [334].

Athenaeus VII, p. 311 d. : Καὶ Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ἱππεῦσι (v. 360) μνημονεύει ὡς διαφόρων γινομένων τῶν περὶ τὴν Μίλητον λαβράκων, ὅταν οὕτως λέγῃ « Ἀλλ' οὐ λάβρακας καταφαγὼν Μιλησίους κλονήσεις. » ἐν δὲ Λημνίαις·

Οὐ κρανίον λάβρακος, οὐχὶ κάραβον πρίασθαι·

ὡς διαφόρου ὄντος τοῦ τῶν λαβράκων ἐγκεφάλου, καθάπερ καὶ τοῦ τῶν γλαύκων.

XII [335].

Pollux IX, 126 : Τὸ δὲ ῥῆμα τὸ πεντελιθίζειν ἐστὶν ἐν τοῖς Ἑρμίππου Θεοῖς· τὸ δὲ ὄνομα πεντέλιθα ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Λημνίαις·

Πεντελίθοισί θ' ὁμοῦ λεκάνης παραθραύμασι.

γυναικῶν δὲ μᾶλλόν ἐστιν ἡ παιδιά.

XIII [336].

Etymolog. M. p. 283, 45. (Gudian. p. 159, 49) : Δορίαλλος : λέγεται καὶ δόριλλος. Ἀριστοφάνης·

Αἱ (Αἱ δὲ Bentleius) γυναῖκες τὸν δορίαλλον φράγνυνται.

ἔστι δὲ τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, ἐφ' ὕβρει τραγῳδοποιοῦ Δορίλλου· ἢ παρὰ τὸ δείρειν τὸ τυπτόμενον, ἢ τὸ τιλλόμενον τὰς τρίχας καὶ οἱονεὶ ἐκδερόμενον. οὕτω γὰρ πάλαι ἔψιλουν, ὡς δηλοῖ Ἀριστοφάνης (Ranar. v. 516)· Ἡβυλλιῶσαι κἄρτι παρατετιλμέναι. » Gudianum : Δορύαλος : τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον. Ἀριστοφάνης, αἱ γυναῖκες τὸν δορύαλον φράγονται, παρὰ τὸ δέρειν —. Hesychius : Δορυαλλός τὸ τῶν γυναικῶν μόριον. ἀπὸ τοῦ δέρειν, ἢ ἐφ' ὕβρει τοῦ τραγῳδοποιοῦ Δορύλλου, οὗ μέμνηται ἐν Λημνίαις. Cf. Schol. Ran. v. 519, Suid. v. Δόριλλος. — Δόριλλος inter nomina in ιλλος est apud Arcadium, p. 54, 14. Δώριλλος apud Theognostum in Crameri Anecd., vol. 2, p. 62, 13. Pro φράγνυνται scribendum φάργνυνται forma Attica, de qua dixi ad Acharn. 95.

XIV [337].

Harpocratio : Ἀρκτεῦσαι : — ὅτι δὲ αἱ ἀρκτευόμεναι παρθένοι ἄρκτοι καλοῦνται Εὐριπίδης ἐν Ὑψιπύλῃ, Ἀριστοφάνης Λημνίαις καὶ Λυσιστράτῃ (v. 645.)

XV [338].

Harpocratio : Μέταυλος : — ἔστιν ἡ ῥυπαρὰ λεγομένη αὐλή, οὗ ὄρνιθες ἦσαν. Ἀριστοφάνης Λημνίαις καὶ Μένανδρος Θαΐδι.

XVI [339].

Pollux VII, 139 : Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Λημνίαις εἴρηκε καὶ ναυφύλαξ.

XVII [340].

Pollux VII, 152 : Καὶ ὁ μὲν πρὸ ὥρας πεπαινόμενος καρπὸς πρῷμος ἐν Λημνίαις Ἀριστοφάνους· καὶ πρῷα δὲ καρπία ὁ αὐτὸς (Vesp. 264.) εἴρηκε. σῦκα δὲ τῶν διφόρων ἐν

Phryn. : *Ara fervens* : dicitur de iis qui in re aliqua fervide approbantur ; quod proverbium sumtum est a templis quorum aræ sedulo cultu fervent. — Photius : *Magnam deam* : Aristophanes in Lemniis. Fortasse τελβαιναιν : Thracius enim. — Hesychius : *Magna dea* : sic Aristophanes vocavit Bendin. Thracia enim est dea.

X.

Laudantur vero in hoc pisce (thynno) abdomina. — Aristophanes, in Lemniis :

Non anguillam Bœoticam, non glaucum, non [thynni abdomen.

XI.

Sed et Aristophanes, in Equitibus, luporum, qui circa Miletum nascuntur, mentionem facit, ut bonitate præstantium, cum ait : «Sed non lupos devorans Milesios turbabis. » In Lemniis vero dicit :

Non caput lupi, non locustam emere;

tanquam in pretio sit lupi cerebrum, veluti et glauci.

XII.

Verbum autem πεντελιθίζειν, *quinque ludere lapillis*, in Hermippi Diis exstat : sed nomen πεντέλιθα, *quinque lapillorum lusus*, reperitur in Aristophanis Lemniis :

Et quinque una cum lapillis catini fragmentis (sc. [lapillorum seu astragalorum loco adhibitis).

Magis autem mulierum lusus est.

XIII.

Δορίαλλος dicitur etiam δόριλλος. Aristophanes :

Mulieres τὸν δορίαλλον (secundum pudenda) obse-[piuntur *seu* obturantur.

Δορίαλλος autem est muliebre pudendum, quod verbum in contumeliam Dorilli tragici poetæ confictum est, vel ductum a verbo δείρειν, *excoriare* partem tunsam aut depilatam, ita ut tanquam ἐκδερόμενον, *excoriata* sit. Nam sic partem, qua feminæ erant, olim glabrare solebant, ut arguit Aristophanes : Pubescentes et modo depilatæ. — Gudianum : Δορύαλος : muliebre pudendum. Aristophanes, « Mulieres τὸν δορύαλον [secundum pudendum] obsepiuntur, muniuntur ; » a verbo δέρειν, *excoriare*. — Hesychius : Δορυαλλός, mulierum partes genitales ; vox a verbo δέρειν, *excoriare*, ducta, vel in contemtum Dorylli, tragici poetæ habita, cujus meminit Aristophanes in Lemniis.

XIV.

Ursæ consecrare. Sed et ipsas puellas consecratas ἄρκτους, *ursas*, appellari Euripides in fabula Hypsipyle; Aristophanes in Lemniis ac Lysistrata [testantur].

XV.

Μέταυλος : est mansio vel locus sordidior, pro volucribus et gallinis. Aristophanes in Lemniis, et Menander in Thaide.

XVI.

Aristophanes autem in Lemniis etiam ναυφύλαξ, *navis custos*, dixit.

XVII.

Et ante tempus maturus fructus, πρῷμος, *præcox*, in Aristophanis Lemniis nominatur; et πρῷα καρπία, *fructus præmaturos*, idem dixit; itemque ficus ex eorum

Κραπατάλοις Φερεκράτης. Τὰ δὲ φυτευτήρια τῶν σύκων συκίδας Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς Λημνίαις.

XVIII [341].

Scholiasta Lysistratæ, v. 308 : Τὸν φανόν : φανὸν μὲν πᾶν τὸ φαῖνον ἐκάλουν· ἐκ δὲ τῶν ἀμπελίνων τὰς λαμπάδας κατεσκεύαζον εἰς ἔξαψιν, ὡς καὶ ἐν Λημνίαις φησί.

ΝΑΥΑΓΟΣ.

[342].

Spuria hæc fabula judicata fuit ab criticis veteribus : vide locum grammatici p. 445 allatum. Δὶς ναυαγός dici videtur apud Pollucem X, 33 : Καλεῖται δὲ τὸ κλινίδιον καὶ κλιντήριον, ὡς ἐν Διοναυάγῳ Ἀριστοφάνης ἔφη « Τί με, ὦ πονηρὲ, ἐξορίζεις ὥσπερ κλιντήριον. » Codex Vossianus δὶς ναυάγῳ.

ΝΗΣΟΙ.

De hujus quoque fabulæ auctore ab veteribus criticis dubitatum fuit : vide locum grammatici modo memoratum et Pollucem, cujus verba ad fragm. VIII attulimus. Nomen autem huic comœdiæ ab choro impositum esse suspicor, quemadmodum Eupolis in Πόλεσιν urbes personatas introduxit.

I [343].

Scholiasta Avium, v. 297 : Εἴσοδος δὲ λέγεται ᾗ ὁ χορὸς εἴσεισιν ἐν τῇ σκηνῇ. καὶ ἐν ταῖς Νήσοις·

α. Τί σὺ λέγεις; εἰσὶν δὲ ποῦ;
β. αἱδὶ κατ' αὐτὴν ἣν βλέπεις τὴν εἴσοδον.

II [344].

Stobæus, LV, 7, vol. II, p. 405 : Ἀριστοφάνους Νήσων·

Ὦ μῶρε, μῶρε, ταῦτα πάντ' ἐν τῇδ' ἔνι,
οἰκεῖν μὲν ἐν ἀγρῷ τοῦτον ἐν τῷ γηδίῳ
ἀπαλλαγέντα τῶν κατ' ἀγορὰν πραγμάτων,
κεκτημένον ζευγάριον οἰκεῖον βοοῖν,
ἔπειτ' ἀκούειν προβατίων βληχωμένων,
τρυγός τε φωνὴν εἰς λεκάνην ὠθουμένης,
ὄψῳ δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις,
καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθύδια
τριταῖα πολυτίμητα βεβασανισμένα
ἐπ' ἰχθυοπώλου χειρὶ παρανομωτάτῃ.

Νήσων] Codex Parisinus optimus νησσῶν : ut dubitari possit utrum Νήσων an Φοινισσῶν corrigi oporteat. V. 5, προβατίων Grotius. Vulgo προβάτων. V. 6, τρυγός codices, αἰγός Trincavellus. V. 7, ὄψῳ Salmasius, Exerc. Plin. p. 316. Vulgo ὄψων. δέ Gaisfordi editio haud dubie ex codicibus. Priores τε. σπινιδίοις Salmasius. Libri πηνιδίοις. V. 10. ὑπ' Gaisfordus. ἐν Boissonadius.

III [345].

Pollux, VI, 45 : Καὶ θλαστὰς δὲ ἐλαίας ἐν Νήσοις ἂν εὕροις Ἀριστοφάνους. Athenæi epitome II, p. 56 b. : Μνημονεύει τῶν θλαστῶν ἐλαῶν Ἀριστοφάνης « Θλαστὰς ποιεῖν ἐλάας. » πάλιν·

Οὐ ταυτόν ἐστιν ἁλμάδες καὶ στέμφυλα.

καὶ μετ' ὀλίγα·

Θλαστὰς γὰρ εἶναι κρεῖττόν ἐστιν ἁλμάδος.

IV [346].

Suidas : Ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε : κωλάριόν τι παροιμιῶδες ὑπὸ τῶν παιδίων λεγόμενον, ὅταν ἐπινέφῃ ψύχους ὄντος. Ἀριστοφάνης Νήσοις·

Λέξεις ἄρα
ὥσπερ τὰ παιδί', ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε.

---

genere qui bis anno fructificant, Pherecrates in Crapatalis. — Atque ficuum vocat surculos συκίδας, in Lemniis Aristophanes.

XVIII.

Τὸν φανόν, *lampadem viteam*. Quidquid luceat quidem φαινόν vocabant, at ex vitibus lampades ad incensionem conficiebant, ut ait in Lemniis.

NAVAGUS seu NAUFRAGUS.

Κλινίδιον, *lectulus*, etiam κλιντήριον vocatur, ut in Dionavago ait Aristophanes : « Quid me, o pessime, ablegas, tanquam lectulum [inutilem] ? »

NESI seu INSULÆ.

I.

Εἴσοδος autem dicitur via qua chorus in scenam ingreditur. Et sic in Nesis, sive Insulis :

a. Quid tu dicis? Ubi vero sunt?
b. Illæ in hoc ipso quem vides introitu.

II.

Aristophanes Insulis :

O stulte, stulte : paci hæc insunt omnia :
Habitare villam, colere rus villæ adsitum,
Procul abstinere se fori negotiis,
Validos duos habere aratores boves,
Audire pecudum dulce balantum gregem,
Sonumque in pelvim decidentis fæculæ,
Obsonio uti turdis, fringillis quoque,
Non exspectantem de fori fastidio
Triduanos pisces, quos propolæ perfidi
Admetiatur falsilibripens manus. H. Gr.

III.

Oleas autem *contusas* in Insulis Aristophanicis invenies.

Meminit vero contusarum olivarum Aristophanes (in Insulis). « Tusas parare olivas. » Rursusque :

Non sunt eadem, conditæ muria olivæ, et tusæ.

Et paulo post :

Tusas esse præstat, quam conditas muria.

IV.

Emerge, sol gratissime. Est versiculus proverbialis, qui pueris dici solet, cum in frigore cælum nubibus est obductum. Aristophanes Insulis :

Dices igitur,
Ut pueri : Emerge, sol gratissime.

Eustathius, p. 881, 42 : Κωλάριον οὖν τι παροιμιῶδες Αἴλιος Διονύσιός φησιν ὑπὸ παίδων λέγεσθαι, δηλοῦν ἐξέχειν, ὅ ἐστιν ἐπιτεταλκέναι, τὸν ἥλιον. Ἀριστοφάνης, Λέξεις — ἥλιε. ἤγουν ἀνάτειλον.

V [347].

Scholiasta Avium, v. 439 : Ἔοικε δὲ Παναίτιον κωμῳδεῖν, ὃν καὶ ἐν Νήσοις·

Καταλιπὼν Παναίτιον
πίθηκον.

ἔνθα καὶ μαγείρου πατρὸς αὐτὸν λέγει· πίθηκον δὲ αὐτὸν εἶπε διὰ τὸ πανοῦργον. Iisdem fere verbis utitur Suidas in Διαθήκην διαθώμεθα.

VI [348].

Etymolog. M., p. 338, 52 : Ἔνδημος : ὁ μὴ ἀποδημῶν· ἐπίδημος δὲ ὁ ἐπιδημῶν ξένος. καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει ἐν Νήσοις·

Ἀλλ' οὐ τυγχάνει
ἐπίδημος ὤν.

λέγεται δὲ περὶ τοῦ Ποσειδῶνος ὅτι οὐκ ἐπιδημεῖ Ἰσθμοῖ, κυρίως εἰρημένον. οὐχ οὕτω γὰρ Ἴσθμιος ὁ θεὸς ὡς διὰ παντὸς ἐκεῖ διατρίβειν.

VII [349].

Photius p. 311, 15, et Suidas : Ξυννένοφε : ἐπινεφῆ καὶ συννεφῆ καὶ συννέφελά ἐστιν. Ἀριστοφάνης — ἐν Νήσοις·

Ὡς ἐς τὴν γῆν κύψασα κάτω καὶ ξυννενοφυῖα βαδίζει.

ἀντὶ τοῦ σκυθρωπάζουσα. Hesychius : Ξυννενοφυῖαν : σκυθρωπήν. Conf. Anagyri fragm. VIII.

VIII [350].

Pollux IX, 89 : Ὡς δ' ἐπὶ τῶν κερμάτων οἱ ἀρχαῖοι Ἀττικοὶ ἥκιστα τῷ ἑνικῷ ἐχρῶντο, οὕτως δ' ἐπὶ τῷ ἀργυρίῳ τῷ πληθυντικῷ. τἀργύρια γὰρ ἐπὶ τοῦ ἀργυρίου σπανίως ἄν τις εὕροι παρ' αὐτοῖς· ἐγὼ δ' εὗρον ἐν ταῖς Νήσοις Ἀριστοφάνους, εἰ μὴ ὑποπτεύεται τὸ δρᾶμα ὡς Ἀριστοφάνους οὐ γνήσιον. Idem VII, 104 : Εἴρηται δὲ καὶ ἀργύρια ἐν Ἀριστοφάνους Νήσοις.

IX [351].

Etymolog. M., p. 333, 33 : Ἔλυμος : σπέρμα τι ὃ ἕψοντες (vulgo ἑψῶντες) οἱ Λάκωνες ἤσθιον. Ἀριστοφάνης Νήσοις. παρὰ τὸ ἕλος ἔλυμος. χαίρει γὰρ ἐν ὑγροῖς τόποις καὶ ἐν ἕλεσι φύεσθαι.

X [352].

Pollux X, 47 : Θρᾶνοι, θρανία, θρανίδια ἐν Νήσοις Ἀριστοφάνους.

XI [453].

Hesychius : Θύρσος : αὐλητὴς ἦν, γυναῖκα ἔχων ἑταίραν. Θύρσου κυνῆ (θυρσουκύνη codex) : Ἀριστοφάνης ἐν Νήσοις (νήσ... codex), οὐ τοῦ αὐλητοῦ μνημονεύων, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ φύλλα εἰπεῖν καὶ κλάδους. Θύρσοι : κλάδοι, λαμπάδες, λύχνα.

ΟΛΚΑΔΕΣ.

Holcades ex antiquioribus poetæ fabulis fuit. Scriptor argumenti Pacis in codice Veneto : Τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς κωμῳδίας ἐστὶ τοῦτο· συμβουλεύει Ἀθηναίοις σπείσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. οὐ τοῦτο δὲ

Eustathius : Versiculum igitur quemdam Ælius Dionysius dicit a pueris recitari, qui ostendit ἐξέχειν, *eminere*, significare *exoriri solem*. Aristophanes : Dices — sol, emine, scilicet, exorire.

V.

Videtur autem Panætium traducere, quem etiam in Insulis his verbis irridet :

Cum reliquisset Panætium
simium.

Hic etiam eum patre coquo natum dicit, simium autem ob vafritiam.

VI.

Ἔνδημος : est qui non peregrinatur; ἐπίδημος vero est hospes peregrinans vel advena. Aristophanes in Insulis :

Sed non forte
est peregrinus.

Id autem dicitur de Neptuno, scilicet eum Isthmo non peregrinari, quod proprie dictum est. Non sic enim vocatur Isthmius deus, ut qui semper ibi versatur.

VII.

Cælum obnubilum est, nubibus obductum et condensatum. Aristophanes in Insulis :

Ut demisso in terram capite et nubilo vultu incedit.

Pro vultu est tetrico. — Hesych : *obnubilam* : i. e. tetricam.

VIII.

Ut vero apud veteres Atticos κέρματα, *minuta æra*, minime singulariter dicta sunt; sic et τἀργύρια, *argenta*, pluraliter, pro τῷ ἀργυρίῳ, *argento*, rarius apud illos aliquis inveniat : ego autem inveni in Insulis Aristophanis, nisi hæc, ceu non Aristophanis propria, suspecta est. — Id. Sed et ἀργύρια, *argenta*, in Aristophanis Insulis dictum est.

IX.

Elymus : semen quoddam, quod elixum Lacones comedebant. Aristophanes in Insulis. Ἔλυμος venit ab ἕλος, *palude*. Gaudet enim in locis humidis et paludibus nasci.

X.

Θρᾶνοι, *sedes*, θρανία, *scamna*, θρανίδια, *scabella*, in Insulis Aristophanis.

XI.

Thyrsus : tibicen ille erat, qui uxorem habebat meretricem. *Thyrsi galea*, Aristophanes in Insulis, qui sic non tibicinis meminit, sed pro foliis et ramis dixit. Thyrsi sunt rami, lampades, lychni.

HOLCADES SEU ONERARIA NAVIGIA.

Comœdiæ vero argumentum hoc est : nempe id Atheniensibus consiliatur, ut fœdus cum Lacedæmoniis ceterisque Græcis ineant. Hanc autem fabulam non tantum docuit Aristophanes, sed etiam Acharnenses, Equitesque

χρόνον ὑπὲρ εἰρήνης Ἀριστοφάνης τὸ δρᾶμα τέθεικεν (καθεῖκεν?), ἀλλὰ καὶ τοὺς Ἀχαρνεῖς καὶ τοὺς Ἱππέας καὶ Ὁλκάδας, καὶ πανταχοῦ τοῦτο ἐσπούδακε, τὸν δὲ Κλέωνα κωμῳδῶν τὸν ἀντιλέγοντα καὶ Λάμαχον τὸν φιλοπόλεμον ἀεὶ διαβάλλων. Scholia in Holcades memorantur ab scholiasta Avium et Lysistratæ : vide fr. XIX, XX.

I [354].

Scholiasta Nubium, v. 699 : Τήμερα : ὡς ἐν Ὁλκάσιν·

Ἰὼ Λακεδαῖμον, τί ἄρα πείσει τήμερα;

Suidas : Τήμερος : ὁ σημερινὸς, καὶ ἔστι τεταγμένον ἐπὶ σώματος. τὸ δὲ τήμερον ἐπὶ χρόνου λέγεται καὶ ἐν Εἰρήνῃ « ἰὼ Λακεδαίμων, τί ἄρα ποιήσει τήμερα. » ἀντὶ τοῦ σημερινή. Quod Εἰρήνην nominat, fortasse in mente habuit illius fabulæ v. 243, ὡς ἀπολεῖσθε τήμερον. Recte Ὁλκάδας nominat etiam scholiasta Homeri Iliad. γ, 132 : Τὰ μέντοι παρὰ τὸ φρήν συντιθέμενα ἐφύλαξε τὸν τόνον, Λυκόφρον, δαΐφρον. ὅθεν σημειῶδες ἐκεῖνο κατὰ κλητικὴν « ἰὼ Λακεδαῖδον » Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν.

II [355].

Photius p. 11, 22 : Ἐρανίσας : Δημοσθένης· ἀντὶ τοῦ ἔρανον αἰτήσας. ἐρανιστὴς μέντοι κυρίως ἐστὶν ὁ τοῦ ἐράνου μετέχων· καὶ τὴν φορὰν, ἣν ἑκάστου μηνὸς ἔδει καταβάλλειν, εἰσφέρων. ἐρανιστάς : ὡς ἡμεῖς καλοῦσιν. Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν (ὀλκάσιν codex)

Πρῴην ἐρανιστὰς ἑστιῶν ἤψησ' ἔτνος.

Quæ transcripsi : Zonaras I, p. 862.

III [356].

Photius, p. 57, 8 : Ἦα : δισυλλάβως, τὸ ἐπορευόμην, σὺν τῷ ι γράφεται. — Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν·

Ἐπεὶ δ' ἐγενόμην οἷπερ ᾖ' ἐπὶ ξύλα

Eadem Suidas in ᾖα et grammaticus Coislinianus apud Montefalc., p. 234. Ex eadem parte fabulæ fortasse sumptum fragmentum est quod Eustathius affert p. 217, 31 : Οὕτω δὲ γράφουσι καὶ τὸ ζμῆγμα καὶ τὴν ζμινύην, ἣν καὶ αὐτὸς (Ælium Dionysium dicit) ἀξινάριον λέγει, φέρων καὶ χρῆσιν ἐξ Ἀριστοφάνους ταύτην· Ἀλλ' ἱμάντα μοι | δὸς καὶ ζμινύην· ἐγὼ γὰρ εἶμ' ἐπὶ ξύλα.

IV [357].

Pollux X, 144 : Ἀριστοφάνης ἔφη ἐν Ὁλκάσι·

Λόγχαι δ' ἐκαυλίζοντο καὶ ξυστὴ χάμαξ.

V [358].

Eustathius, p. 1423, 4 : Ἐκ δὲ τοῦ οἴκου καὶ οἰκίσκος παρὰ Ἀριστοφάνει, περδικοτροφεῖον, οἷον·

Τί δὲ τὸν ὀρνίθειον οἰκίσκον φέρεις;

Ex Holcadibus hæc esse sumpta ab Polluce edocemur, X, 159 : Καὶ οἰκίσκον δὲ ὀρνίθιον (scr. ὀρνίθειον) καὶ οἰκίσκον περδικικὸν Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν ἔφη.

VI [359].

Athenæus III, p. 91 c : Ἀριστοτέλης δέ φησι τῶν ἐχίνων πλείω γένη εἶναι, ἓν μὲν τὸ ἐσθιόμενον, ἐν ᾧ τὰ καλούμενά ἐστιν ᾠὰ, ἄλλα δὲ δύο, τό τε τῶν σπατάγγων καὶ τὸ τῶν καλουμένων βρυσῶν. μνημονεύει δὲ καὶ τῶν σπατάγγων ὁ Σώφρων καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν οὕτως·

Δάπτοντα, μιστύλλοντα, διαλείχοντά μου
τὸν κάτω σπατάγγην.

V. 2. Photius, p. 529, 23 : Σπατάγγαι : ἰχθύες τινές· οἱ δὲ τοὺς μεγάλους ἐχίνους, οὕτως Ἀριστοφάνης.

---

et Holcades, idque studio ubique persecutus est, Cleonem contradicentem comice traducens, atque Lamachum belli amantem usque exagitans.

I.

Τήμερα : *hodie;* ut in Holcadibus :

Io, Lacedæmon, quid igitur patieris hodie?

Suidas : Τήμερος, idem ac σημερινός, *hodiernus*, ponitur quum verba fiunt de corpore; τήμερον vero, i. e. *hodie*, de tempore dicitur, ut in (Aristophanis) Pace : « Io Lacedæmon, quid igitur facies [?] hodie ? » τήμερα ibi pro σημερινή. — Schol. Hom. : Attamen voce φρήν composita accentum retinent, ut Λυκόφρον, δαΐφρον; unde istud in vocandi casu notandum est : « ἰὼ Λακεδαῖμον, Io Lacedæmon. » Aristophanes in Holcadibus.

II.

Ἐρανίσας : Demosthenes, pro Qui collationem rogavit. Attamen ἐρανιστής, *collator*, proprie dicitur de eo qui τοῦ ἐράνου, *collationis*, est particeps, et pecuniam solvit, quam pro virili parte singulis mensibus conferre debet. Ἐρανιστάς : uti nos, vocant. Aristophanes in Holcadibus :

Nuper ἐρανιστὰς, *collatores*, convivio excipiens pul-
[mentum coxit.

III.

Ἦα, duabus syllabis constans sonansque *vadebam*, cum ι scribitur. Aristophanes in Holcadibus :

Postquam vero perveni quo lignatum ᾖα, *iveram*.

Eustathius : Sic autem scribunt ζμῆγμα, *lomentum*, *smegma*, et ζμινύην, *dolabram*, quam ἀξινάριον, *securiculam*, vocat, cujus usus hoc ex Aristophane testimonium adfert :—Sed mihi lorum Da et ζμινύην, *asciam*; ego enim lignatum vado.

IV.

Aristophanes in Holcadibus inquit :

Hastilia in caulem parabantur (i. e. exacuebantur
[ut in cavam cuspidem ferream immitterentur)
politusque contus.]

V.

Verum ex τῷ οἴκῳ, *domo*, venit etiam οἰκίσκος, *domuncula*, quod apud Aristophanem significat loculum ubi aluntur perdices, ut :

Quid vero aviariam domunculam [*caveam*] portas?

Pollux : Et vero domunculam aviariam et domusculam perdicalem (*caveam*) Aristophanes in Holcadibus dixit.

VI.

Aristoteles vero ait echinorum plura genera esse : unum eorum qui comeduntur, in quibus insunt quæ ova vocantur ; tum duo alia, eorum qui *spatangi*, et qui *brysi* vocantur. Spatangorum Sophron meminit. Itemque Aristophanes in Onerariis navibus, his verbis :

Perfodientem, discindentem, perlingentem meum
inferiorem spatangem.

Photius : Spatangæ, pisces quidam : alii vero grandes echinos dicunt, ut Aristophanes.

VII [360].

Grammaticus Bekkeri, p. 474, 31 : Ἀχῶρα : τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ πίτυρα. Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν « Ἀδαχεῖ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀχῶρα ἐκλέγεται ἐκ τοῦ γενείου τὰς πολιὰς τοῦ Διός. » ἀρσενικῶς δὲ λέγεται ὁ ἀχώρ. Photius, p. 8, 1 : Ἀδαξῆσαι : τὸ κνῆσαι, οὐκ ἐν τῷ ο ὀδαξῆσαι, καὶ ἀδαχεῖν
θ
τὸ κνήθειν « Ἀδαχεῖ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀχῶρα ἐκλέγει τ' ἀεί » Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν. Eadem grammaticus Bekkeri tradit, p. 340, 28, et Suidas, nisi quod hic ἐν ταῖς Ὁλκάσιν omittit et apud utrumque ἀχῶρα scriptum est. Etymolog. M., p. 182, 17 : Ἀχῶρα : ἀρσενικῶς, τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ γενείῳ πίτυρα. Ἀριστοφάνης « Ἀδεχῇ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀχῶρ' ἐκλέγετ' ἀεὶ ἐκ τοῦ γενείου. Vera igitur versus scriptura est:

Ἀδαχεῖ γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄχορ' ἐκλέγει τ' ἀεί.

Ἄχορα enim, quod Suidæ et Etymologo ex codicibus restituit Gaisfordus, restituique jamToupius jusserat, non ἀχῶρα dixisse veteres diserto constat Herodiani testimonio apud Arcad., p. 20, 20.

Ex simili aliquo loco sumptus versus est qui sine fabulæ nomine ab Suida affertur et grammatico Bekkeri, p. 468, 19 : Ἀφαιρεῖν κροκύδας : ἐπὶ τῶν πάντα ποιούντων ἕνεκεν κολακείας. ἄλλοι τε χρῶνται καὶ Ἀριστοφάνης·

Εἴ τίς σε κολακεύει παρὼν καὶ τὰς κροκύδας ἀφαιρῶν.

Phrynichus Bekkeri, p. 4, 27 : Ἀφαιρεῖν κροκύδας : λίαν ἠττίκισται, καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν πάντα ποιούντων διὰ κολακείαν, ὥστε καὶ παρεπομένους ἀφαιρεῖν κροκύδας τῆς ἐσθῆτος ἢ κάρφος τι τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ γενείου. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἀφαίρει (ἀφαιρεῖν?) τρίχας φησὶν ἐπί τινος κολακεύειν ἐπιχειροῦντος.

VIII [361].

Scholiasta Acharnens., v. 122 : Στράτων : καὶ οὗτος κωμῳδεῖται ὡς λωβώμενος τὸ γένειον καὶ λειαίνων τὸ σῶμα, ὡς Κλεισθένης, ὥς φησιν αὐτὸς Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσι « Παῖδες ἀγένειοι, Στράτων. »

IX [362].

Scholiasta Acharnens., v. 710, exscriptus ab Suida: Εὐάθλους δέκα : οὗτος ὁ Εὔαθλος ῥήτωρ πονηρός. Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν·

Ἔστι τις πονηρὸς ἡμῖν τοξότης συνήγορος
* * ὥσπερ Εὔαθλος παρ' ὑμῖν τοῖς νέοις.

ἦν δὲ καὶ εὐρύπρωκτος καὶ λάλος, εἴη δ' ἂν καὶ ἀγεννής. διὸ καὶ τοξότην αὐτὸν καλεῖ, οἷον ὑπηρέτην.

X [363].

Athenæus III, p. 111, a : Τῆς δὲ κολλύρας καλουμένου ἄρτου (μνημονεύει) Ἀριστοφάνης—ἐν Ὁλκάσι :

Καὶ κολλύραν τοῖσι περῶσιν διὰ τοὐν Μαραθῶνι τροπαίον.

XI [364].

Galenus περὶ τροφῶν δυνάμεως, vol. IV, p. 316, ed. Basil., VI, p. 329, ed. Charter. : Περὶ ἀράκων. τὴν ὑστάτην συλλαβὴν τοῦ τῶν ἀράκων ὀνόματος διὰ τοῦ κ γεγραμμένην εὑρίσκομεν ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Ὁλκάσιν, ἔνθα φησίν·

Ἀράκους, πυρούς, πτισάνην, χόνδρον, ζειάς, αἴρας, σεμίδαλιν.

παραπλήσιον δ' ἐστὶ τὸ σπέρμα τῷ τῶν λαθύρων, καί τινές γ' οὐχ ἕτερον εἶναι γένος ἐκείνων νομίζουσιν αὐτό.

XII [365].

Athenæus III, p. 118 d : Μνημονεύει δὲ τῶν μύλλων καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσι·

Σκόμβροι, κολίαι, λέβιοι, μύλλοι, σαπέρδαι, θυννίδες.

λέβιοι] Immo λέβιαι.

VII.

Ἀχῶρα : est in capite et in mento furfur. Aristophanes in Holcadibus : « Scabit enim ejus furfurem et ex mento Jovis canos legit. » Masculine dicitur ὁ ἀχώρ. — Photius: Ἀδαξῆσαι : significat κνῆσαι, *scalpsisse*, non ὀδαξῆσαι cum o, et ἀδαχεῖν est *scabere*. « Scabit enim illius furfurem legitque semper. » Aristophanes in Holcadibus. — Etymolog. M. : Ἀχῶρα : masculo genere, est furfur in capite et mento. Aristophanes : « Scabit enim illius furfurem legitque semper ex mento. » Aristophanes. — Suid. : *Evellere floccos:* dicitur de iis qui nihil non faciunt ut adulentur. Alii hac locutione utuntur et Aristophanes in his :

Si quis te adulatur præsens et floccos evellens.

Phryn. : *Evellere floccos :* quam maxime atticum est, diciturque de iis qui adulandi causa nihil intentatum relinquunt; ita ut adsectantes floccos vestis vel festucam e capite mentove legentes evellant. Aristophanes vero « evellere pilos » de quodam dicit qui palpare conatur.

VIII.

Strato : hic etiam comœdia exagitatur tanquam mento dehonestatus corpusque lævigans, perinde ac Clisthenes, ut ait ipse Aristophanes in Holcadibus : « Pueri imberbes, Strato. »

IX.

Evathlos decem : Evathlus erat orator improbus. Aristophanes Holcadibus :

Est nobis improbus sagittarius patronus
* * ut Evathlus apud nos juniores.

Idem autem et latum culum habebat, eratque garrulus et ignobilis. Ideo et sagittarium eum vocat; quod idem est ac si diceret ministrum.

X.

Panis vero, qui *collyra* vocatur, meminit Aristophanes in Holcadibus :

Et collyram mare trajecturis, propter Marathonicum tropæum.

XI.

Postremam nominis Aracorum syllabam scriptam per κ in Aristophanis Holcadibus invenimus, ubi inquit :

Aracos, triticum, ptisanam, alicam, zeiam, lolium, similaginem.

Semen hoc cicerculæ semini est assimile, fueruntque nonnulli, qui putarunt ipsum non esse generis a cicercula diversi.

XII.

Meminit autem myllorum etiam Aristophanes in Holcadibus :

Scombri, coliæ, lebii, mylli, saperdæ, thynnides.

XIII [366].

Athenaeus VII, p. 329 b : Ἀριστοφάνης δ' ἐν Ὁλκάσιν·

Ὦ κακοδαίμων ὅστις ἐν ἅλμῃ πρῶτον τριχίδων ἀπεβάφθη.

τοὺς γὰρ εἰς τὸ ἀπανθρακίζειν ἐπιτηδείους ἰχθῦς εἰς ἅλμην ἀπέβαπτον, ἣν καὶ Θασίαν ἐκαλοῦν ἅλμην, ὡς καὶ ἐν Σφηξὶν ὁ αὐτός φησι ποιητής·

Καὶ γὰρ πρότερον δὶς ἀνθρακίδων ἅλμην πιών.

Antiatticista Bekkeri, p. 23 : Ἁλμαία : Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν « ἁλμαίαν πιών. » Phrynichus ibidem, p. 22, 28 : Ἁλμαίαν : τὴν ἅλμην, ὡς Ἀθηνᾶ Ἀθηναία, πύλη πυλαία, ὥρα ὡραία.

XIV [367].

Photius, p. 517, 13 : Σκαφίδας : οὐ σκάφας, τὰ σκεύη

Σκαφίδας, μάκτρας, Μοσσυνικὰ μαζονομεῖα.

Ἀριστοφάνης. Pro μάκτρας codex μίξας. Correctum ex Polluce X, 102 : Καὶ σκαφίδα δὲ τὴν σκάφην ταύτην ἐν ταῖς Ὁλκάσι λέγει συντάξας οὕτω « σκαφίδας, μάκτρας. » Idem μαζονομεῖα memorat X, 84 : τὰ μαζονομεῖα Ἀριστοφάνους εἰπόντος ἐν Ὁλκάσι. De quo plura collegerunt Hesychii interpretes, vol. II, p. 523. Ex eodem versu fortasse sunt verba ὕρχας οἴνου apud Pollucem, X, 73 : Ἐν δὲ τοῖς ἀγγείοις τάττοιτο ἂν καὶ ἃς εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν ὕρχας οἴνου. » Idem VI, 14 : Εἰ δὲ καὶ Ἀριστοφάνης ὠνόμασεν ὕρχας οἴνου, δηλοῖ τὸ προσεοικὸς τῷ βίκῳ κεράμιον. ἔστι δὲ Αἰολικὸν τοὔνομα. In Vespis, v. 676, nunc legitur ὕρχας, οἶνον.

XV [368].

Eustathius, p. 1534, 47 : Κώρυκον δὲ τὸν θύλακον λέγει. —οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ κωρυκίδα τὸ τοιοῦτον σκεῦος καλοῦσι, παράγοντες καὶ Ἀριστοφάνους χρῆσιν ταύτην·

Σπυρὶς οὐ μικρὰ καὶ κωρυκίς, ἣ καὶ τοὺς μάττοντας ἐγείρει.

Ex Holcadibus hæc esse petita ex Pollucis verbis colligitur X, 172 : Εἴποις ἂν—καὶ κωρυκίδα, ὡς ἐν ταῖς Ὁλκάσιν Ἀριστοφάνους.

XVI [369].

Hesychius : Ἀπεσφακέλισεν : ἐσάπη. Ἀριστοφάνης Ὁλκάσιν. οἱ δὲ ἰατροὶ τὴν ἐκ σήψεως (codex ὄψεως) μελανίαν. ἢ ἀντὶ τοῦ προσεσπάσθη. ἢ αἰφνιδίως ἀπέθανεν. Suidas : Ἀπεσφακέλισεν : οἱ μὲν γραμματικοὶ ἐσάπη, ἀπεσφενδόνησε. σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἀπεκάκισεν. ἔτι τὸ ἐξαίφνης ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἀντὶ τοῦ ἀπεσπάσθη. Grammaticus Bekkeri, p. 422, 25 : Ἀπεσφακέλισεν : οἱ μὲν ἰατροὶ ἐσάπη. λέγεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπεσφενδόνησεν. ἔτι τὸ ἐξαίφνης ἀπέθανεν. ὁ δὲ Ἀριστοφάνης καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπεσπάσθη. Zonaras, vol. I, p. 270 : Ἀπεσφακέλισεν : αἰφνίδιον ἀπέθανεν. οἱ μὲν γραμματικοὶ ἐσάπη φασίν. Ἀριστοφάνης ἀντὶ τοῦ ὤκλασεν. οἱ δὲ ἰατροὶ τὴν ἐκ σήψεως μελανίαν λέγουσιν. Etymolog. M., p. 120, 13, interpretatur προσεσπάσθη, ἢ αἰφνιδίως ἀπέθανεν. οἱ δὲ ἰατροὶ ἀντὶ τοῦ ἐσάπη.

XVII [370].

Pollux IX, 60 : Καὶ τὸ δραχμῆς ἄξιον δραχμιαῖον, ὡς ἐν Ἀριστοφάνους Ὁλκάσιν. Conf. Babyl. fragm. IX.

XVIII [371].

Harpocratio, Ἐπίγειον :—τὰ πρυμνήσια ἐπίγεια ἔλεγον. κέχρηνται τῷ ὀνόματι καὶ οἱ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιηταί. Ἀριστοφάνης Ὁλκάσι.

XIX [372].

Pollux X, 173 : Φαίης δ' ἂν κατ' Ἀριστοφάνην λέγοντα ἐν Ὁλκάσι καὶ παττάλους ἐκκρούειν (ἐγκρούειν Hemsterh.) καὶ

XIII.

Aristophanes in Holcadibus :

O infelix qui in muria ante trichides mersus est.

Nam pisces idoneos qui super prunis torrerentur, in muriam prius intingebant, quam etiam Thasiam adpellabant. Sic vero idem poeta etiam in Vespis ait :

Prius enim bis anthracidum muriam ebibit.

Antiatt. Bekk. : Ἁλμαία, muria ; Aristophanes in Holcadibus : « Muria epota. » Phrynichus : Ἁλμαίαν pro τὴν ἅλμην, ut Ἀθηνᾶ pro Ἀθηναία, πύλη pro πυλαία, ὥρα pro ὡραία.

XIV.

Photius : Σκαφίδας *scaphulas*, non scaphas, vasa :

Scaphulas, mactras, Mossynica ad mazam (polentam) distribuendam utensilia.

Aristophanes.— Pollux : Σκαφίδα, *scaphulam*, quoque eamdem σκάφην, *scapham*, vocat in Holcadibus, sic conjungens : « scaphulas et mactras. »

Mazæ-distribuendæ lances Aristophane dicente in Holcadibus.

Inter vasa quoque referantur, quas Aristophanes in Holcadibus *hyrchas* vini (vas testaceum ansatum) vocavit.

Si vero et Aristophanes *hyrchas* vini dixit, significat dictio hæc vas fictile simile βίκῳ. Est autem hoc nomen Æolicum.

XV.

Κώρυκον, saccum dicit. — Veteres vero tale vas appellant *corycidem*, hæc verba Aristophanis in testimonium afferentes :

Sporta non mediocris atque *corycis*, quæ tangentes excitat.

Et *corcycidem* dices pro crumena, ut Aristophanes in Holcadibus.

XVI.

Hesychius : Ἀπεσφακέλισεν· *putrefactus est :* Aristophanes in Holcadibus. Medici vero [ἀποσφακέλισιν] vocant e putredine nigredinem. Vel est pro Attractus est, vel pro Subito mortuus est. — Suidas : Ἀπεσφακέλισεν· Grammatici quidem vertunt ἐσάπη, *putrefactus est*, et ἀπεσφενδόνησε, *funda emisit.* Significat etiam *ignaviter se gessit*, *ignavum se præstitit.* Præterea, *repente mortuus est*, *ex improviso obiit.* Aristophanes vero sumsit pro ἀπεσπάσθη, *avulsus est.* — Zonaras : Ἀπεσφάκελισεν· Aristophanes sumsit pro ὤκλασεν, *in genua procubuit.*

XVII.

Et quod drachmæ pretium valet, δραχμιαῖον, ut in Aristophanis Holcadibus.

XVIII.

Τὰ πρυμνήσια, id est, rudentes quibus puppis a terra religatur, ἐπίγεια vocabant.... Aristophanes in Holcadibus.

XIX.

Pollux : Secundum Aristophanem vero in Holcadibus dices, et paxillos expellere (seu pangere), et clavam sub-

σκύταλον ὑποσίδηρον καὶ σμινύδας καὶ ἀγκαλίδας. σκύταλον fortasse in σκυτάλιον mutandum. Scholiasta Avium, v. 1283: Τοῦ δὲ σκυτάλιον τὸ α ἐκτείνεται, ὡς ἐν Ὁλκάσιν, ἔνθα καὶ τὸ Νικοφῶντος ἐξ Ἀφροδίτης Γονῶν παρετέθη « Οὐκ ἐς κόρακας τὼ χεῖρ' ἀποίσεις ἐκποδὼν | ἀπὸ τοῦ σκυταλίου (fortasse τε addendum) καὶ τῆς διφθέρας. » οὕτω Σύμμαχος. Σμινύδας Dobræus in σμινύας vel σμινύδια mutat. Pollux VII, 148: Τὴν δὲ σμινύην σμινύδιον Ἀριστοφάνης καλεῖ.

XX [373].

Scholiasta Lysistratæ, v. 723: Τροχιλία δέ ἐστιν ὁ τροχὸς τοῦ ξύλου τοῦ φρέατος, δι' οὗ ἱμῶσι. δεδήλωται δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν Ὁλκάσι.

XXI [374].

Stephanus Byzant.: Φᾶσις: πόλις τῆς Αἴας.—τὸ ἐθνικὸν Φασιάτης καὶ Φασιατικὸς καὶ Φασιανός, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσι.

XXII [375].

Pollux I, 83: Λέγοιτο δ' ἂν ταχεῖα ναῦς καὶ ταχυναυτοῦσα καὶ δρομάδες ὁλκάδες, ὡς Ἀριστοφάνης.

ΠΕΛΑΡΓΟΙ.

Πελαργῶν fabulæ argumentum Suevernius in commentatione de Avibus, p. 83, probabiliter conjecit cum narrationibus veterum de ciconiarum in parentes pietate conjunctum fuisse: de quibus vide scholiastæ annotationem ad Avium v. 1354.

I [376].

Scholiasta Platonis Clarkianus apud Bekkerum, p. 330: Μέλητος δὲ τραγῳδίας φαῦλος ποιητής, Θρᾷξ γένος, ὡς Ἀριστοφάνης Βατράχοις (v. 1309), Πελαργοῖς Λαΐου υἱὸν αὐτὸν λέγων, ἐπεὶ ᾧ ἔτει οἱ Πελαργοὶ ἐδιδάσκοντο, καὶ ὁ Μέλητος Οἰδιπόδειαν ἔθηκεν (καθῆκεν Meinekius) ὡς Ἀριστοτέλης Διδασκαλίαις. ἐν δὲ Γεωργοῖς ὡς Καλλίαν περαίνοντος αὐτοῦ μέμνηται. Laii filium cur dixerit Aristophanes explicuit Meinekius, Quæst. scen. II, p. 18, comparato Athenæi loco, XIII, p. 602 f.: Ἄλλοι δέ φασι τῶν τοιούτων ἐρώτων (παιδικῶν) κατάρξασθαι Λάϊον ξενωθέντα παρὰ Πέλοπι καὶ ἐρασθέντα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Χρυσίππου [κ.τ.λ.].

II [377].

Scholiasta Vesparum, v. 1231: Ἀδμήτου λόγου: καὶ τοῦτο ἀρχὴ σκολίου. ἑξῆς δέ ἐστι « τῶν δειλῶν ἀπέχου γνοὺς ὅτι δειλῶν ὀλίγη χάρις. » καὶ ἐν Πελαργοῖς·

Ὁ μὲν ᾖδεν Ἀδμήτου λόγον πρὸς μυρρίνην,
ὁ δ' αὐτὸν ἠνάγκαζεν Ἁρμοδίου μέλος.

III [378].

Herodianus Piersoni, p. 462, exscriptus ab Thoma Mag., p. 791: Σημεῖον λέγοντες, σημειοῦσθαι οὐ λέγομεν, ἀλλ' ἀποσημαίνεσθαι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Πελαργοῖς·

Ἀπεσημηνάμην
τὰς τῶν κακούργων οἰκίας.

IV [379].

Athenæus IX, p. 387 f: Ἀτταγᾶς. Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς·

Ἀτταγᾶς ἥδιστον ἕψειν ἐν ἐπινικίοις κρέας.

V [380].

Athenæus IX. p. 368 e: Κωλῆν—Ἀριστοφάνης—ἐν Πελαργοῖς·

Κεφαλάς τ' ἀρνῶν, κωλᾶς ἐρίφων.

---

ferream, bidentes, et sarmentorum fasciculos. — Scholiasta: In σκυτάλιον α producitur, ut in Holcadibus, ubi et verba Nicophontis e Veneris Fetibus adposita sunt: « Non, ad corvos [*abi in crucem*], ambas manus auferes e medio a bacillo et pelle. » Ita Symmachus.—Pollux: Aristophanes σμινύην, *ligonem*, vocat σμινύδιον.

XX.

Τροχιλία est rota [*trochlea*] lignea putei, qua hauriunt. Hoc elucidatum est et in Holcadibus.

XXI.

Phasis: urbs Ææ... gentile Phasiata, Phasiaticus et *Phasianus*, ut Aristophanes in Holcadibus.

XXII.

Dicetur vero navis velox, velociter incedens; et *naves cursoriæ*, juxta Aristophanem.

PELARGI SEU CICONIÆ.

I.

Meletus vero nequam tragicus poeta, genere Thrax, ut ait Aristophanes in Ranis, eumque in Pelargis Laii filium dicit, propterea quod anno, quo Pelargorum fabula docebatur, Meletus et Œdipodiam edidit, ut Aristoteles in Didascaliis tradit. Meleti vero, ut qui Calliam subagitaret, in Georgis meminit Aristophanes. — Athenæus: Alii contra dicunt amorum talium [*puerorum*] initium a Laio esse repetendum; quem hospitio exceptum a Pelope, amore captum filii illius Chrysippi, hunc rapuisse aiunt.

II.

Admeti sermonem: hoc est scolii exordium; quæ autem sequuntur hæc sunt: « A timidis abstine, non ignarus parvam timidorum esse gratiam. » Et in Pelargis:

Hic quidem Admeti sermonem canebat ad myrtum;
ille vero eum Harmodii melodiam (cantare) cogebat.

III.

Herodianus: etsi σημεῖον, *signum*, dicentes, σημειοῦσθαι, *signare*, non dicimus, sed ἀποσημαίνεσθαι, *designare, indicare*, ut Aristophanes in Pelargiis:

Designavi
maleficorum domus.

IV.

Attagen. Aristophanes, in Ciconiis:

Attagen, suavissimæ carnis, in triumphalibus epulis coquendus.

V.

Pernam, Aristophanes in Pelargis:

Agnorumque capita, et hædorum pernas.

VI [381].

Pollux X, 174: Καὶ χαλκώματα ἐν μέρει τῶν σκευῶν— εἰπόντος —Ἀριστοφάνους ἐν Πελαργοῖς « Χαλκώματα, προσκεφάλαια. » Idem VII, 105: Χαλκώματα δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Πελαργοῖς καὶ Σφηξὶν (v. 1214) εἴρηκε.

VII [382].

Athenæus VI, p. 247 a: Ἐπισίτιοι καλοῦνται οἱ ἐπὶ τροφαῖς ὑπουργοῦντες,— Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς·

> Ἢν γὰρ ἕν' ἄνδρ' ἄδικον σὺ διώκῃς,
> ἀντιμαρτυροῦσι
> δώδεκα τοῖς ἑτέροις ἐπισίτιοι.

VIII [383].

Mœris, p. 92: Βαλανεὺς παρὰ Πλάτωνι καὶ Ἀριστοφάνει ἐν Πελαργοῖς. Hujus vocabuli tum in superstitibus fabulis plura sunt exempla, tum in perditæ fragmento apud Pollucem X, 63: Ἀρύταινα—Ἀριστοφάνους εἰπόντος·

> Βαλανεὺς δ' ὠθεῖ ταῖς ἀρυταίναις.

IX [384].

Antiatticista Bekkeri, p. 111, 7. Ὀβολίας ἄρτους: τοὺς ὀβολοῦ πωλουμένους. Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς. Conf. Γεωργῶν fragm. III.

X [385].

Harpocratio: Οἰκίσκῳ:—ἐκάλουν δὲ οἱ Ἀττικοὶ τὸ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενον ὀρνιθοτροφεῖον οἰκίσκον. Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς, Μεταγένης Αὔραις. Photius, p. 319, 4: Οἰκίσκος: περδικοτροφεῖον. Ἀριστοφάνης Πελαργοῖς. et paullo post Οἰκίσκῳ: — ἐκάλουν δὲ — οἰκίσκον, omittens quæ his subjungit Harpocratio. Vocabulum οἰκίσκος est in Holcadum fr. V.

XI [386].

Scholiasta Pluti, v. 84: Πατροκλέους: εἰς ἣν τῶν τὸν Λακωνικὸν βίον ζηλούντων Ἀθηναίων, πλούσιος μὲν σφόδρα, ἄλλως δὲ κακόβιός τις καὶ φιλοχρήματος καὶ σκνιφὸς κωμῳδεῖται, ὡς ἐν Πελαργοῖς εἴρηται περὶ τούτου, ὅστις ἕνεκεν τῆς φειδωλίας οὐδένα προσίεσθαι εἴα φυλακῆς ἕνεκα τῶν χρημάτων καὶ γλίσχρου βίου. Similiter Suidas: Πατροκλῆς: ὄνομα κύριον. καὶ παροιμία, ἐκ Πατροκλέους, ἐπὶ τῶν ῥυπώντων καὶ αὐχμηρῶν. Πατροκλῆς γὰρ ἐγένετο Ἀθηναῖος πλούσιος σφόδρα, ἄλλως — σκνιπὸς, ὅστις ἕνεκεν — οὐδένα οἱ εἴα προσίεσθαι φυλακῆς—βίου.

XII [387].

Scholiasta Pluti, v. 665: Νεοκλείδης—εἴρηται δὲ καὶ ἐν Πελαργοῖς περὶ αὐτοῦ ὅτι ῥήτωρ καὶ συκοφάντης.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

[388.]

Ποίησις in fabulis spuriis ab quibusdam Archippo tributis numeratur ab grammatico supra memorato p. 445. Ex Antiphanis Ποιήσει longum fragmentum attulit Athenæus VI, p. 222; ubi Casaubonus Aristophanis nomen restituebat. Aristophanis Ποίησιν citat Priscianus XVIII, p. 1198, Putsch. (vol. II. p. 202. ed. Krehl): « *Attici* παρὰ σὲ *pro* παρὰ σοί, *quomodo et nos apud te. Aristophanes* Ποιηχει (Ποιήσει Brunckius) Γυναῖκα δὲ ζητοῦντες ἕνα δ' οἶκον νυνὶ ἐᾷς ἵνα εἶ παρά σε. » Quæ in codice Monacensi ita scripta sunt ΓΥΝΑΙΚΑ ΔΕ Ζ ΗΤΟΙΝΤΕϹ ΕΝΑ ΔΕΘΙΚΟΜΝΝΗΝ ΕΑϹΙΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ ϹΕ. Veram scripturam alius codex servavit:

> Γυναῖκα δὲ ζητοῦντες ἐνθάδ' ἥκομεν,
> ἥν φασιν εἶναι παρὰ σέ.

VI.

Et χαλκώματα, *æramenta*, in vasculorum numero recensebis... Aristophane in Pelargis dicente, « χαλκώματα, *ænea vasa* et pulvinaria. »— Et χαλκώματα, *ænea vasa*, Aristophanes in Pelargis et Vespis dixit.

VII.

Ἐπισίτιοι enim proprie dicuntur qui victus caussa operam suam locant. Aristophanes in Pelargis:

> Nam si ex sceleratis unum tu facias reum,
> contra te stabunt testes
> duodecim, ceteris auctorati dape (ἐπισίτιοι).

VIII.

Mœris: Βαλανεύς, *balneator*, reperitur apud Platonem et Aristophanem in Pelargis.
Pollux: Ἀρύταινα, *haustrum*, Aristophane dicente:

> Balneator proturbat haustris.

IX.

Obolias panes, sunt qui obolo veneunt. Aristophanes in Pelargis.

X.

Οἰκίσκῳ, hoc est, parva domo.... Attici enim οἰκίσκον vocabant quod nos ὀρνιθοτροφεῖον, *aviarium*, vocamus. Aristophanes Pelargis.—Photius: Οἰκίσκος, *domuncula*, cavea, qua perdices aluntur. Aristophanes in Pelargis.

XI.

Patroclis: unus erat ex Atheniensibus vitæ Laconicæ studiosis; admodum quidem dives, alias vero malæ vitæ homo et avarus et sordide tenax, comœdia exagitatur, ut in Pelargis, ubi traducitur utpote qui propter suam parcimoniam neminem ad se sineret accedere, ob pecuniæ custodiam et sordidam vitæ tenacitatem. — Suidas: *Patrocles*: nomen proprium; et proverbium, Ex Patroclis domo, dicitur de hominibus sordidis et squalore obsitis. Patrocles enim Atheniensis valde dives quidem fuit, at homo... tenax, qui neminem ad se accedere sineret, propter avaritiam.

XII.

Neoclides. — Traditur etiam in Pelargis orator et delator fuisse.

POESIS.

Mulierem autem quærentes huc venimus, quam apud te esse dicunt.

ΠΟΛΥΙΔΟΣ.

Etymolog. ms. Parisinum apud Valckenarium Diatr. Eurip., p. 200, et Etymolog. Gudian., p. 474, 24, quæ emendata pono : Πολύϊδος. οὕτω καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Ἀρχιβίου, καὶ ἔστι, φησί, πολυΐδμων μάντις ὤν. οὕτω δὲ καὶ τὸ δρᾶμα ἐπιγράφεται παρὰ Ἀριστοφάνει. μαρτυρεῖ δὲ Φιλόξενος. καὶ Σοφοκλῆς δὲ Μάντεσι συνέστειλεν «Ὁρῶ πρὸ χειρῶν Πολυΐδου τοῦ μάντεως.» Καὶ πάλιν «Οὐκ ἔστιν εἰ μὴ Πολυΐδῳ τῷ Κοιράνου.» Ex parte tantum hæc leguntur in Etymol. M., p. 681, 22. Πολύϊδος, non Πολύειδος, usitata Atticis, opinor, forma fuit. Vana videtur Valckenarii de Euripide suspicio.

I [389].

Stobæus, LXVIII, 17, vol. III, p. 25 · Ἀριστοφάνης ἐν Πολυΐδῳ·

Ἰδοὺ δίδωμι τήνδ' ἐγὼ γυναῖκά σοι
Φαίδραν· ἐπὶ πῦρ δὲ πῦρ ἔοιχ' ἥξειν ἄγων.

«Proverbium est πῦρ ἐπὶ πῦρ: vide Not. ad Nicet. Eugen., p. 451, Boeckh. ad Min., p. 145. Clemens Alex., *Quis dives*, p. 5: τὸ δὴ τοῦ λόγου πῦρ ἐπὶ πῦρ μετοχετεύοντες τύφῳ τῦφον ἐπαντλοῦντες. ubi Segaar. Ovidius, Am. III, 2, 34: *In flammam flammas, in mare fundis aquas.* Florus, IV, 6: *Quum solus gravis paci, gravis reipublicæ esset Antonius, quasi ignis incendio Lepidus accessit.*» Boissonadius, p. 287.

II [390].

Stobæus, CXVIII, 16, vol. III, p. 451 : Ἀριστοφάνους Πολυΐδου·

Τὸ γὰρ φοβεῖσθαι τὸν θάνατον λῆρος πολύς·
πᾶσιν γὰρ ἡμῖν τοῦτ' ὀφείλεται παθεῖν.

III [391].

Suidas, Ἀνάριστος, μᾶλλον δὲ ἀναρίστητος. Ἀριστοφάνης Πολυείδῳ·

Τρέχω διὰ τῆς ἀγορᾶς ἀναρίστητος ὤν.

IV [392].

Pollux IX, 31 : Ἀριστοφάνης ἐν Πολυείδῳ·

Ἐλλιμενίζεις ἢ δεκατεύεις.

V [393].

Photius, p. 13, 19, Suidas, Etymolog. M., p. 373, 19, et Michael Apostolius, IX, 9, p. 195 : Ἔρημον ἐμβλέπειν : ἀκίνητον καὶ νωθρόν. οἷον ὅταν εἰς ἐρημίαν ἢ πέλαγος μέγα καὶ ἀχανὲς βλέπωμεν (ἐμβλέπωμεν Suidas). Ἀριστοφάνης Πολυΐδῳ (Πολυείδῳ Suidas et Etymolog.).

VI [394].

Etymolog. M., p. 451, 51 : Θησειότριψ : ὁ ἐν τῷ Θησείῳ διατρίψας. Ἀριστοφάνης Πολυΐδῳ. καὶ θησομύζειν δὲ ἐν τῷ αὐτῷ λέγεται. De Θησείῳ, in quod servi confugere solebant alium dominum nacturi, dixit Ullrichius in appendice ad Platonicos dialogos, p. 232. Conf. Ὡρῶν fragm. II.

VII [395].

Mœris, p. 286 : Οὐκ ἀπήρκει : ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀπέχρη. Ἀριστοφάνης Πολυείδῳ.

VIII [396].

Pollux IX, 130 : Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Πολυείδῳ καὶ προσεμφερῆς εἶπε.

Ex Polyido Pollux, X, 45, memoriæ errore attulit Thesmophoriazusarum versum 633 : Σκάφιον Ξένυλλ' ᾔτησεν οὐ γὰρ ἦν ἀμίς (1). Fortasse aliud vocabuli σκάφιον exemplum in Polyido inventum fuit.

(1) *Scaphium* (matulam muliebrem) Xenylla petiit : *amis* (matula virilis) enim non præsto erat. Edit.

ΣΚΗΝΑΣ ΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΟΥΣΑΙ.

Mulieres σκηνὰς καταλαμβανούσας quas dixisse comicus videatur Casaubonus explicare studuit in Animadv. ad Athenæum, IX, 20, p. 301 : «Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι (inquit) *dicuntur quæ in foro et viis publicis locum occupant ubi sua umbracula destituant. Ita soliti facere mercatores, quoties celebrabatur aliqua panegyris. Vetus Theocriti interpres* [XV, 16] : ἐν ταῖς πανηγύρεσι σκηνὰς ἐποίουν οἱ πωλοῦντες. *Sic autem loquitur idem poeta in Pace* [v. 880] εἰς Ἴσθμια | σκηνὴν ἐμαυτοῦ τῷ πέει καταλαμβάνω. *Videtur Aristophanes descripsisse eo*

POLYIDUS.

I.

Aristophanes, in Polyido :

En ego tibi hancce trado uxorem
pulchram : ignem vero igni additurus venire videor.

II.

Aristophanes, in Polyido :

Mortem timere maxima est amentia;
Nam fati lex est quidquid est genitum mori.

III.

Ἀνάριστος, *impransus,* potius vero ἀναρίστητος dicitur. Aristophanes Polyido :

Per forum curro impransus.

IV.

Aristophanes in Polyido :

Portitorem agis, aut decimatorem.

V.

Desertum intueri : i. e. immobiliter et segniter adspicere, tanquam si solitudinem vel mare vastum et immensum contemplemur. Aristophanes in Polyido.

VI.

Θησειότριψ : is qui in Theseio [Thesei templo] versatur. Aristophanes in Polyido. Θησομύζειν [in Theseio mussitare,] apud eumdem dicitur.

VII.

Οὐκ ἀπήρκει, pro οὐκ ἀπέχρη, *non sufficiebat.* Aristophanes in Polyido.

VIII

Aristophanes autem in Polyido etiam προσεμφερῆς, *adsimilis,* dixit.

dramate mulierum tentoria sua commodis locis figere cupientium jurgia et ἀκροχειρισμούς.» Casaubono assentiri videtur Valckenarius ad Adoniazusas, p. 309. Diversa est Kuhnii ad Pollucem, VII, 157, et Hemsterhusii ad X, 106, sententia, qui de occupatis theatri sedibus cogitarunt. Nec diffitendum est plura esse in fragmentis quæ de theatro potius quam de foro actum esse probabile reddant. Fortasse ad hanc fabulam spectat scholion Thesmophor. v. 658, in codice Ravennate: τὴν πύκνα πᾶσαν καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὰς διόδους: τὰς σκηνὰς διὰ μέσου εἴρηκε, καὶ γὰρ πρὸς τῇ σκηνῇ πυκναὶ ἦσαν, ὡς καὶ αὐτὸς Ἀριστοφάνης μέμνηται τούτου. Conf. Pacis v. 731.

I [397].

Scholiasta Platonis Clarkianus, p. 330, ed. Bekker.: Ἀριστοφάνης — ἐκωμῳδεῖτο ἐπὶ τῷ σκώπτειν μὲν Εὐριπίδην, μιμεῖσθαι δ' αὐτόν. Κρατῖνος·

Τίς δὲ σύ; κομψός τις ἔροιτο θεατής·
ὑπολεπτόλογος, γνωμιδιώκτης, εὐριπιδαριστοφανίζων.

καὶ αὐτὸς δ' ἐξομολογεῖται Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

Χρῶμαι γὰρ αὐτοῦ (φησὶ) τοῦ στόματος τῷ στρογγύλῳ,
τοὺς νοῦς δ' ἀγοραίους ἧττον ἢ 'κεῖνος ποιῶ.

Priora Aristophanis verba attulit Plutarchus, Moral., p. 30 d: — ὁ μὲν ἀπανθίζεται τὴν ἱστορίαν, ὁ δὲ ἐμφύεται τῷ κάλλει καὶ τῇ κατασκευῇ τῶν ὀνομάτων, καθάπερ ὁ Ἀριστοφάνης περὶ τοῦ Εὐριπίδου φησὶ «Χρῶμαι γὰρ αὐτοῦ τοῦ στόματος τῷ στρογγύλῳ.» V. 2. νοῦς δ' ἀγοραίους] Bekkeri Anecd., p. 339, 10: Ἀγοραῖος νοῦς: ὁ πάνυ εὐτελὴς καὶ συρφετώδης οὐδὲ πεφροντισμένος· οἱ γὰρ ἀγοραῖοι ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἀπαίδευτοι. οὕτως Εὐριπίδης.

II [398].

Photius, p. 340, 22: Ὀξυρεγμεῖν: ὅταν μεθ' ἡμέραν ἐποξίσῃ ἡ τροφή. Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις τὴν ὀξυθυμίαν οὕτως ἔφη·

Καὶ μὴν ἄκουσον, ὦ γύναι, θυμοῦ δίχα
καὶ κρῖνον αὐτὴ μὴ μετ' ὀξυρεγμίας.

III [399].

Pollux X, 67: Προσθετέον δὲ — καὶ τὴν ἐν Ἀριστοφάνους Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

Λήκυθον
τὴν ἑπτακότυλον, τὴν χυτραίαν, τὴν καλήν,
ἣν ἐφερόμην, ἵν' ἔχοιμι συνθεάτριαν.

εἴρηται γὰρ νῦν ἐπὶ ἐκπώματος.

IV [400].

Athenæus VII, p. 287 a: Σπεύσιππος δὲ καὶ οἱ ἄλλοι Ἀττικοὶ βόακας. Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

Ἀλλ' ἔχουσα γαστέρα
μεστὴν βοάκων ἀπεβάδιζον οἴκαδε.

V [401].

Pollux VII, 157, ubi de armorum generibus exponit: Ἀριστοφάνης δ' ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ἔφη·

Καὶ τῶν πλατυλόγχων διβολίαν ἀκοντίων.

Idem X, 144, propter vocabulum πλατυλόγχων hunc versum afferens, diversam præbet scripturam:

Καὶ τῶν πλατυλόγχων, ὡς ὁρᾷς, ἀκοντίων.

VI [402].

Pollux VII, 202: Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

Τὴν πόρδαλιν καλοῦσι τὴν κασαλβάδα

ἔφη.

MULIERES SCENAS OCCUPANTES.

I.

Aristophanes comœdia irridebatur, ut qui quum cavillaretur Euripidem, eum tamen imitaretur. Cratinus:

Quis tu autem? comtus interroget aliquis spectator;
Subtilior [*sum*] argutiarum amator, sententiarum
[venator, euripidaristophanizans.

[*Euripidem Aristophanemque imitans*].
Et ipse id confitetur in Mulieribus scenas occupantibus:

Ejus enim (ait) oris rotunditate utor,
At ingenia minus quam ille forensia reddo.

— Plutarchus: alius historiam decerpit, alius elegantiæ et apparatui verborum inhæret, quomodo Aristophanes de Euripide ait: «Ejus enim oris rotunditate utor.» — Bekk. Anecdot.: *Ingenium forense:* i. e. prorsus humile, sordidum et incultum: nam forenses homines sunt ignari et rudes. Sic Euripides.

II.

Acidum eructare: quum interdiu cibus acescat. Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus sic iracundiam vocat:

Et certe, o mulier, absque ira audi,
atque ipsa nulla cum acerbitate dijudica.

III.

Superaddere autem oportet — et in Aristophanis Scenas occupantibus:

Lecythum
septem cotylas continentem, ollarem, pulchram,
quam gestabam, ut una mecum eam spectatricem
[haberem.

Nunc vero de poculo dictum est.

IV.

At Speusippus, aliique Attici, *boacas* dicunt. Aristophanes, in Mulieribus scenas occupantibus:

Sed postquam habui ventrem
boacibus expletum, domum reversa sum.

V.

Sed Aristophanes in Mulieribus occupantibus scenas;

Latis-instructorum-cuspidibus duplicem-aciem
[jaculorum.
Et latas-cuspides-habentium, ut vides, jaculorum.

VI.

Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus:

Scortum vocant pardalim,

dixit.

VII [403].

Athenæus IV, p. 169 c: Τὴν χύτραν δ' Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις κακκάβην εἴρηκεν οὕτως·

Τὴν κακκάβην γὰρ χᾶε τοῦ διδασκάλου.

Pollux X, 106: Καὶ κακκάβην τὴν λοπάδα ἐρεῖς εἰπόντος Ἀριστοφάνους ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις « Τὴν κακκάβην γὰρ καετοῦ διδασκάλου. » Ubi Jungermannus κάε τοῦ. Vocabulo κακκάβη utitur Δαιταλέων fragm. XXVI, Dædali fr. X.

VIII [404].

Pollux X, 114: Ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ἔφη « Ὥσπερ κόσκινον αἰρόπινον τέτρηται. » Cribrum αἰρόπινον dicit quo frumentum ab lolio purgatur. Vide Stephani Thesaur. in ea v.

IX [405].

Pollux X, 147: — τάχα δὲ καὶ μοχλίον, εἰ καὶ τοῖς τοιχωρύχοις τοῦτο προστιθέασιν οἱ κωμῳδοποιοί. καὶ μοχλίσκον δὲ τὸ τοιοῦτον Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ὠνόμασεν εἰπὼν « Τοῖχον μοχλίσκῳ καταβαλεῖν. »

X [406].

Scholiasta Equitum, v. 422: Κοχώνη τόπος ὑπὸ τὸ αἰδοῖον, καὶ τῶν μηρῶν καὶ τῆς κοτύλης καὶ τῶν ἰσχίων. μέμνηται δὲ τῆς κοχώνης καὶ ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις « Ἀλλὰ συσπάσαι δεῖ τὰς κοχώνας. » Nisi τὰ κοχώνα dixit, cui etiam in Equitibus, v. 426, 487, alterum illud ab librariis suffectum fuit.

XI [407].

Hesychius: Οὐ γὰρ ἄκανθαι: παροιμία. Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις·

Οὐδ' ἴσως ἀντέλεγες τούτῳ τῷ δειπνίῳ· οὐ γὰρ ἄκανθαι.

De proverbio vide Δραμάτων fragm. VII.

XII [408].

Pollux X, 28: Τὸ κόρημα· καλεῖται δὲ οὕτω καὶ τὸ σκεῦος καὶ τὸ κάθαρμα τὸ κορούμενον. τὸ δὲ ῥῆμα κορεῖν ἂν λέγοις. καὶ τὸ μὲν σκεῦος καὶ ῥῆμα ὑπὸ Εὐπόλιδος εἴρηται ἐν τοῖς Κόλαξι « Τουτὶ λαβὼν τὸ κόρημα τὴν αὐλὴν κόρει. » τὸ δὲ κορούμενον ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις Ἀριστοφάνους, ὥσπερ ἐν Καλλιππίδῃ (Στράττιδος addit Meinekius, Quæst. scen. II, p. 66). « Ἐπὶ τοῦ κορήματος καθέζομαι χαμαί. »

XIII [409].

Photius, p. 404, 20: Πεζίδα: τὴν ὤαν τοῦ ἱματίου. Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις.

XIV [410].

Pollux X, 172: Τὴν δὲ πήραν πηρίδιον εἴποις ἄν, ὡς ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις Ἀριστοφάνης.

XV [411].

Hesychius: Τριτοστάτης: Ἀριστοφάνης ἐν Σκηναῖς. Corrige Τριτοστάτις. Pollux IV, 106: Καὶ τὴν γυναῖκα δὲ τριτοστάτιν Ἀριστοφάνης καλεῖ.

XVI [412].

Harpocratio: Δήμαρχος: — ὅτι δὲ ἠνεχυρίαζον οἱ δήμαρχοι δηλοῖ Ἀριστοφάνης ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις.

ΤΑΓΗΝΙΣΤΑΙ.

De Tagenistarum argumento perquam verisimilis est Suevernii conjectura in commentatione de Avibus, p. 42, prolata, qui Calliam Hipponici filium ejusque parasitos, ex quibus chorum constitisse credibile est, hac fabula exagitatos esse suspicatur. Eodem consilio Eupolis Κόλα-

---

VII.

Ollam vero (quam χύτραν vulgo vocamus) Aristophanes *cacabum* (κακκάβην) dixit in Mulieribus scenas occupantibus:

Cacabum fervefac præceptoris.

Poll.: Patinam vocabis κακκάβην, *cacabum*, Aristophane dicente in Mulieribus scenas occupantibus: « Cacabum enim fervefac magistri. »

VIII.

Aristophanes vero in Mulieribus scenas occupantibus ait: « Instar cribri perforatum est. »

IX.

Fortassis et μοχλίον, *vectis*: etsi etiam murorum perfossoribus hunc comici attribuunt: tale vero instrumentum μοχλίσκον, *parvum vectem*, in Mulieribus scenas occupantibus nominavit Aristophanes dicendo: « Murum parvo vecte confodere. »

X.

Κοχώνη: locus sub pudendum, est quoque femorum sinus in quo caput femoris vertitur et coxendicis. Hujus vocis meminit Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus: « Sed oportet contrahere τὰς κοχώνας. »

XI.

Non enim spinæ: proverbium. Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus:

Neque fortasse huic cœnæ obloquebaris; non enim [spinæ.

XII.

Τὸ κόρημα: sic vero tam instrumentum quam purgatæ sordes dicuntur. Ipsum vero verbum, κορεῖν, *scopare*, dices. Ipsum vero instrumentum, et verbum ab Eupolide dictum est in Adulatoribus: « Cape has scopas, et aulam scopa. » Κόρημα autem id quod scopis purgatum est (gall. *balayures*) in Mulieribus scenas occupantibus dicitur apud Aristóphanem; sicuti in Callipide: « In ipsis sordibus humi decumbo ».

XIII.

Πεζίδα: limbum vestis. Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus.

XIV.

Τὴν πήραν vero, *peram*, πηρίδιον, *perulam*, vocabis, ut Aristophanes Mulieribus scenas occupantibus.

XV.

Hesychius: *Ternarius*, Aristoph. in Scenis. — Pollux: Aristophanes mulierem etiam τριτοστάτιν, *ternariam* (in choro) vocat.

XVI.

Δήμαρχος, populo præpositus. Eosdem Demarchos pignora abstulisse docet Aristophanes in Mulieribus scenas occupantibus.

κας comœdiam celebratissimam scripsit, cum Aristophanis Pace et Leuconis Phratoribus olympiadis undenonagesimæ anno tertio in certamen commissam, de qua optime disputatum est ab Meinekio in Quæst. scen. I, p. 55. Cum nomine autem ταγηνιστῶν apte ab Suevernio comparati sunt οἱ περὶ τάγηνον καὶ μετ' ἄριστον φίλοι, quos dixit Eupolis apud Plutarchum, Moral. p. 54 b.

I [413].

Athenæus X, p. 418 d: Ἔλεγον δὲ καὶ Θετταλικὴν ἔνθεσιν τὴν μεγάλην. Ἕρμιππος Μοίραις·

Ὁ Ζεὺς δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος
μύων ξυνέπλαττε Θετταλικὴν τὴν ἔνθεσιν.

ταῦτα δὲ καπανικὰ εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς·

Τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θετταλῶν;
τὰ Θετταλικὰ μὲν πολὺ καπανικώτερα.

οἷον τὰ ἁμαξιαῖα. Θετταλοὶ γὰρ τὰς ἀπήνας καπάνας ἔλεγον. Epitomes auctor ita scribit: Ἀριστοφάνης δὲ τὰ Λυδῶν δεῖπνά φησι καὶ τὰ Θετταλῶν, καὶ τὰ Θετταλικὰ μὲν πολὺ καπανικώτερα. οἷον—ἔλεγον. Consentit Eustathius, p. 857, 28: Θετταλοὶ γάρ, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρεται, τὰς ἀπήνας καπάνας ἔλεγον, ὅθεν καὶ καπανικὰ παρ' αὐτοῖς τὰ ἁμαξιαῖα, ὡς δηλοῖ, φησίν, Ἀριστοφάνης ἐν τῷ Λυδῶν δεῖπνα καὶ Θετταλῶν, ὧν τὰ Θετταλικὰ πολὺ καπανικώτερα. Hesychius: Καπανικώτερα: ἀπὸ τῆς φάτνης, χορταστικώτερα. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ μείζονα (μείζονος codex). καπάνας γὰρ ἀπήνας λέγουσιν.

II [414].

Athenæus XV, p. 677 b: Ἰσθμιακόν. οὕτως τοῦτον καλούμενον στέφανον Ἀριστοφάνης μνήμης ἠξίωσεν ἐν Ταγηνισταῖς λέγων οὕτως·

Τί οὖν ποιῶμεν; χλανίδ' ἐχρῆν λευκὴν λαβεῖν·
εἶτ' ἰσθμιακὰ λαβόντες ὥσπερ οἱ χοροὶ
ᾄδωμεν εἰς τὸν δεσπότην ἐγκώμιον.

III [415].

Photius, p. 13, 2: Ἐρείδειν: τὸ ἐσθίειν σφοδρῶς· ἢ ἄλλο τι ἐνεργεῖν συντόνως. Ταγηνισταῖς·

Ἐρείδετον, κἀγὼ κατόπιν σφῷν ἕψομαι.

IV [416].

Suidas: Ἀπασκαρίζειν: Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς·

Ἀπασκαρίζειν ὡσπερεὶ πέρκην χαμαί.

V [417].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 439, 22: Ἀποχρώντως: αὐτάρκως, ἱκανῶς. Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς·

Ἀλλὰ στεφάνωσαι· καὶ γὰρ ἡλικίαν ἔχεις
ἀποχρῶσαν ἤδη.

VI [418].

Scholiasta Nubium, v. 360, et Suidas in Πρόδικος, Προδίκῳ: — μνημονεύει δ' αὐτοῦ — καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς·

Τὸν ἄνδρα τόνδ' ἢ βιβλίον διέφθορεν,
ἢ Πρόδικος ἢ τῶν ἀδολεσχῶν εἷς γέ τις.

VII [419].

Harpocratio Ἀπολαχεῖν: ἀντὶ ἁπλοῦ τοῦ λαχεῖν. — Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς·

Οὐ μὴν ὅ γε σὸς ἀδελφὸς οὗ
ἀπελάγχανεν.

TAGENISTÆ (1).

I.

Pariter Thessalicam dicebant bucceam, quæ ingens esset. Hermippus in Parcis:

Jupiter vero, hæc nihil prorsus curans,
premens oculos, bucceam finxit Thessalicam.

Et hæc frusta Aristophanes, in Tagenistis, capanica vocavit:

Quid hæc ad Lydorum cœnas et Thessalorum?
Cœnæ quidem Thessalicæ sunt multo καπανικώτερα.

quasi diceret, quæ currum onerare possint. Currum enim Thessali καπάναν vocant. — Athenæi Epitom.: Aristophanes Lydorum cœnas dicit et Thessalorum, atque Thessalicas multo καπανικώτερα. — Eustathius: Thessali enim, ut apud Athenæum fertur, currus vocabant καπάνας, unde et καπανικά apud illos significant τὰ ἁμαξιαῖα, *curru vectabilia, plaustralia*, ut arguit, ait, Aristophanes quum dicit, Lydorum cœnas et Thessalorum, quarum Thessalicæ sunt multo καπανικώτερα, i. e. quæ magis currum onerare possint. — Hesychius: Καπανικώτερα: a præsepibus, sonat pabulariora, saginariora. Quidam vero autumant esse pro majora. Nam currus, vehicula, vocant ἀπήνας.

II.

Isthmiacum. Sic nominatam hanc coronam Aristophanes in Tagenistis commemorare dignatus est, ubi ait:

Quid ergo faciamus? Lænam oportebat albam sumere:
deinde isthmiaca sumentes, veluti chori,
canamus laudes heri.

III.

Ἐρείδειν: *avide comedere*, aut quidvis aliud contente agere. [Aristophanes] in Tagenistis:

Urgete ambo; ego vero vos utrosque a tergo sequar.

IV.

Subsultare. Aristophanes, Tagenistis:

Subsultare, ut perca humi.

V.

Ἀποχρώντως, *sufficienter*, *satis*. Aristophanes Tagenistis:

Sed caput corona; ætas enim tua
satis matura est.

VI.

Prodico. Ejus meminit et Aristophanes Tagenistis:

Virum istum aut liber corrupit,
aut Prodicus, aut nugatorum quispiam.

VII.

Ἀπολαχεῖν, pro simplici λαχεῖν, *sortito accepisse*... Aristophanes Tagenistis:

Nec tamen frater tuus ubi (*seu* quod)
sortiebatur.

(1) Q. d. sartaginatores.

Grammaticus Bekkeri p. 430, 9: Ἀπολαχεῖν: ἀντὶ τοῦ λαχεῖν. οὕτω Λυσίας καὶ Ἀριστοφάνης καὶ Ἀντιφῶν.

VIII [420].

Athenæus III, p. 110, f: Κολλάβους δ' ἄρτους ὁ Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς·

Λαμβάνετε κόλλαβον ἕκαστος.

καὶ πάλιν « ἢ δέλφακος—κολλάβων χλιερῶν (fr. IX). »

IX [421].

Athenæus III, p. 96 c: Γλώσσης δὲ μέμνηται Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς διὰ τούτων·

Ἅλις ἀφύης μοι. παρατέταμαι γὰρ τὰ λιπαρὰ κά- [πτων.
ἀλλὰ φέρεθ' ἡπάτιον, ἢ καπριδίου νέου
κόλλοπά τιν'· εἰ δὲ μή, πλευρόν, ἢ γλῶτταν, ἢ
σπληνός, ἢ νῆστιν, ἢ δέλφακος ὀπωρινῆς
ἠτριαίαν φέρετε δεῦρο μετὰ κολλάβων
χλιαρῶν.

Partes hujus loci afferuntur ab Athenæo III, p. 107 f; 110 f; IX, p. 374 f; scholiasta Equitum v. 642, Acharn. v. 640; Suida in ἅλις, ἀφύα, θωπεύει et παρατέταμαι; Etymolog. M. p. 439, 44, Photio in νῆστις, Eustathio p. 1752, 16. V. 4. σπληνὸς] Photius, p. 299, 5: Νῆστιν: τὸ ἔντερον ἢ σπλῆνα ἢ γλῶτταν. Ἀριστοφάνης.

X [422].

Athenæus VII, p. 285 e: Ἀφύδια δ' Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς·

Μηδὲ τὰ Φαληρικὰ τὰ μικρὰ τάδ' ἀφύδια.

XI [423].

Pollux X, 88: Καὶ χυλίχνας δὲ ἀγγεῖον ὀψοφόρον ἐν Ταγηνισταῖς δόξειεν ἂν Ἀριστοφάνης λέγειν εἰπών·

Τὸ δ' ἔτνος ἐν ταῖς χυλίχναις τουτὶ θερμὸν καὶ τοῦτο [παφλάζον.

XII [424].

Athenæus IV, p. 171 b: Ὀψώνην δ' εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς διὰ τούτων·

Ὡς οὑψώνης διατρίβειν
ἡμῶν τὸ ἄριστον ἔοικε.

XIII [425].

Pollux X, 151: Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ (τοῦ βαλαντίου) κύστιν ὑείαν ἐν Ταγηνισταῖς·

Ὁ δὲ λύων κύστιν ὑείαν
κἀξαιρῶν τοὺς Δαρεικούς.

XIV [426].

Scholiasta Ranarum, v. 295: Ἔνιοι δὲ (τὴν ἔμπουσαν) τὴν αὐτὴν τῇ Ἑκάτῃ, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς·

Χθονία θ' Ἑκάτη
σπείρας ὄφεων ἑλελιζομένη.

εἶτα ἐπιφέρει « τί καλεῖς (Ἑκάτην inserit Th. Bergkius) τὴν ἔμπουσαν;

XV [427.]

Athenæus IX, p. 410 b: Χειρόμακτρον δὲ καλεῖται ᾧ τὰς χεῖρας ἀπεμάττοντο ὠμολίνῳ.—Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς·

Φέρε παῖ ταχέως κατὰ χειρὸς ὕδωρ
παράπεμπε τὸ χειρόμακτρον.

Grammat. Bekk.: Ἀπολαχεῖν: pro λαχεῖν, *sortiri*. Sic usurpant Lysias, Aristophanes et Antiphon.

VIII.

Collabos panes Aristophanes nominavit, in Tagenistis:

Sumite collabum quisque.

Et rursus: Aut porcelli... (sumen... adferte cum) collabis tepidis.

IX.

Linguæ meminit Aristophanes, in Tagenistis, his verbis:

Satis est apuæ: horum enim pinguium esu disten- [tus sum.
Sed adferte quod ista expellat, hepar, aut juvenis
cervicem; sin minus, costam, aut linguam, aut [apri
lienem, aut lactes, aut porcelli autumnalis
sumen huc adferte, cum panicellis
tepidis.

V. 4. Photius: Νῆστιν: intestinum, vel lienem, vel linguam. Aristophanes.

X.

Aphydia vero dixit Aristophanes, in Tagenistis:

Neque minuta hæc Phalerica aphydia.

XI.

Porro χυλίχνας, *culignas*, quoque obsoniorum vasculum vocare videtur Aristophanes in Tagenistis dicens:

Jus vero in scutellis hoc calidum, et ebulliens.

XII.

Aristophanes vero eum qui obsonia emebat ὀψώνην dixit in Tagenistis his verbis:

Ut obsonator remorari
Nobis prandium videtur!

XIII.

De eadem (crumena) dixit [Aristophanes] vesicam suillam in Tagenistis:

Hic vero solvens vesicam suillam
eximensque Daricos.

XIV.

Nonnulli vero [empusam] tradunt eamdem esse atque Hecaten, ut Aristophanes in Tagenistis:

Infernaque Hecate
spiras serpentum contorquens.

Et subinde addit: « Quid vocas empusam? »

XV.

Χειρόμακτρον, *mantile*, vero vocatur pannus e crudo lino, quo manus abstergebant.—Aristophanes, in Tagenistis:

Adfer, puer, lavandis manibus (κατὰ χειρὸς) aquam,
et fac mantile adsit.

XVI [428].

Athenæus X, p. 422 f: Καὶ ἠρίσταμεν δ' εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς·

Ὑποπεπώκαμεν *, ὦνδρες, καὶ καλῶς ἠρίσταμεν.

XVII [429].

Pollux X, 173: Καὶ ἐν Ταγηνισταῖς « Νεβρίδα καὶ λίθους πωρίνους καὶ κηρύκιον. » Dobræus:

Νεβρίδα, λίθους τοὺς πωρίνους, κηρύκιον.

XVIII [430].

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως, p. 8, 33: Τισαμενός, Δεξαμενός, Ἀκεσαμενός, Κλαυσαμενός· καλεῖται δὲ ἐν Μαλακοῖς· Ἀγχομενὸς « γενναῖα βοιώτιος ἐν Ἀγχομενοῦ « Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς. Anchomenum alibi non vidi memoratum. Verba poetæ corrupta.

XIX [431].

Herodianus Piersoni, p. 465: Ἀπέδραν ἐγὼ τὸ πρῶτον πρόσωπον, οὐχὶ ἀπέδρων. καὶ ἀπέδραμεν ἡμεῖς τὸ πληθυντικόν. καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Ταγηνισταῖς « Δεῦρο δ' ἂν οὐκ ἀπέδραμεν. »

XX [432].

Galenus in commentario ad Hippocratis Aphorismos, vol. V, p. 322, ed. Basil., vol. IX, part. II, p. 315, ed. Charter.: Ἀμφιδέξιον Εὐριπίδης εἴρηκε σίδηρον τὸν ἑκατέρωθεν μὲν τέμνοντα, περιδέξιον δὲ τὸν Ἀστεροπαῖον Ὅμηρος τὸν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν ὁμοίως χρώμενον, ὡς εἰ καὶ ἀμφοτεροδέξιον εἰρήκει. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀμφαρίστερον Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐν Ταγηνισταῖς ἄνθρωπον ἀμφοτέρωθεν ἀριστερόν. Phrynichus in Bekkeri Anecd., p. 3, 20: Ἀμφαρίστερος: ἐναντίον τοῦτο τῷ περιδέξιος. σκωπτικὸν πάνυ τὸ ὄνομα.

XXI [433].

Pollux X, 47: Βάθρα, βαθράδια, ὡς ἐν Ταγηνισταῖς.

XXII [434].

Proverbio Διὸς Κόρινθος in Tagenistis usum esse Aristophanem tradit scholiasta Platonis p. 368.

XXIII [435].

Pollux X, 101: Καὶ μὴν ἐσχάραν εἴποις ἂν τὸ ἀνθράκιον τοῦτο καὶ ἐσχάριον, Ἀριστοφάνους ἐν Ταγηνισταῖς εἰπόντος ἐσχάρια, καί που καὶ ἐσχαρίδα.

XXIV [436].

Pollux VII, 149: Τὸ δὲ εὐκαρπεῖν ἐν Ταγηνισταῖς καρπεύειν.

Idem VII, 168: Καὶ παραλοῦται δ' Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς.

XXV [437].

Scholiasta Platonis, p. 383: Ἐκιρνῶντο ἐν ταῖς συνουσίαις κρατῆρες τρεῖς, καὶ τὸν μὲν πρῶτον Διὸς Ὀλυμπίου καὶ θεῶν Ὀλυμπίων ἔλεγον, τὸν δὲ δεύτερον ἡρώων, τὸν δὲ τρίτον σωτῆρος,— ἔλεγον δὲ αὐτὸν καὶ τέλειον, ὡς Εὐριπίδης Ἀνδρομέδᾳ καὶ Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς.

XXVI [438].

Harpocratio: Κύπασσις: — οἱ γλωσσογράφοι χιτῶνος εἶδός φασιν αὐτὸν εἶναι τὸν κύπασσιν, οἱ μὲν γυναικείου, οἱ δὲ ἀνδρείου. μέμνηται δ' αὐτοῦ — καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Ταγηνισταῖς.

XXVII [439].

Etymolog. M., p. 551, 23 (Gudian. 358, 22, ubi κωνίσαι) Κωνῆσαι: κυρίως τὸ κέραμον πισσῶσαι. κωνᾶν γὰρ τὸ

XVI.

Et ἠρίσταμεν, *pransi sumus*, dixit Aristophanes, in Tagenistis:

Adpoti sumus, o viri, et bene pransi.

XVII.

Et in Tagenistis:

Nebrida, lapides tofaceos, caduceum.

XVIII.

De singulari dictione: Tisamenus, Dexamenus, Acesamenus, Clausamenus, qui nominatur in Malacis; Anchomenus: « gnaviter Bœotius in Anchomeni [domo]. » Aristophanes in Tagenistis.

XIX.

Ἀπέδραν ἐγώ, *aufugi ego*, prima persona; non ἀπέδρων dicitur; atque ἀπέδραμεν ἡμεῖς, *nos aufugimus*, pluraliter; Aristophanes etiam in Tagenistis: « Huc non aufugissemus. »

XX.

Euripides ancipitem et utrinque scindentem gladium *amphidexium* appellavit; *peridexium* vero Asteropæum Homerus, quod ambabus manibus similiter uteretur quasi *amphoterodexium* dixisset. Eodem modo Aristophanes in Tagenistis hominem *ampharisterum* nuncupavit utrimque sinistrum. — Phrynichus: Ἀμφαρίστερος, *ambisinister*, opponitur τῷ περιδέξιος, *ambidexter*. Verbum cavillis inserviens.

XXI.

Βάθρα, *scalæ*, *gradus* (gall. *marchepied*) seu *scamna*; βαθράδια, *scabella*, ut in Tagenistis.

XXII.

Jovis Corinthus.

XXIII.

Ἀνθράκιον vero hoc vocabis ἐσχάραν et ἐσχάριον, *focum* et *foculum*, seu *cratem* et *craticulam* (gall. *réchaud* ou *gril*), secundum Aristophanem dicentem in Tagenistis, ἐσχάρια, *foculos* seu *craticulas*, et alicubi ἐσχαρίδα.

XXIV.

Εὐκαρπεῖν, vero i. e. felici fructuum proventu frui, καρπεύειν dixit (Aristoph.) in Tagenistis.

Et παραλοῦται, *juxta* seu *una lavandes*, q. d. *collotores*, dixit idem in Tagenistis.

XXV.

In conviviis tres miscebantur crateres, quorum dicebant primum Jovis Olympii deorumque Olympiorum, secundum heroum, tertiumque servatoris, atque eumdem et τέλειον, *perfectum*, vocabant, ut Euripides in Andromeda et Aristophanes in Tagenistis.

XXVI.

Glossographi *cypassin* speciem esse tunicæ volunt, quidam muliebris, alii virilis. Ejusdem meminit... et Aristophanes in Tagenistis.

XXVII.

Κωνῆσαι: proprie significat vas fictile pice illinere;

στρέφειν. καὶ τοὺς βέμβικας κώνους λέγουσι. καὶ Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Ταγηνισταῖς τὸ περιενεγκεῖν κωνῆσαι λέγει.

XXVIII [440].

Pollux X, 93: Ἐν δὲ Ταγηνισταῖς ὠνόμασταί τι καὶ μελιτήριον ἄγγος.

XXIX [441].

Pollux X, 119: Ὅτι μὲν καὶ μυρίδιον εἴρηκε τὸ μύρον Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς ἰστέον.

XXX [442].

Photius p. 383, 21, et Suidas, Παραιξορουσον (sic sine accentu Photii codex, Suidas παραιξοροῦσιν): Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς. ἀπέδωκαν δὲ οἱ μὲν παιδιᾶς εἶδός τι, Εὐφρόνιος δὲ παροιμιωδῶς λέγεσθαι ἐπὶ τῶν παρακελευομένων ταχέως ἥκειν ἢ ἀπαλλάττεσθαι.

XXXI [443].

Photius, Σπινός: διὰ τοῦ ἑνὸς ν λέγουσιν. Ἀριστοφάνης Ταγηνισταῖς.

XXXII [444].

Athenæus VI, p. 269 e, ubi priscæ vitæ descriptiones ex aliis comicis attulit, ita pergit: Τί δεῖ πρὸς τούτοις ἔτι παρατίθεσθαι τὰ ἐκ Ταγηνιστῶν τοῦ χαρίεντος Ἀριστοφάνους;

XXXIII [445 a].

Stobæus, in capite περὶ συγκρίσεως ζωῆς καὶ θανάτου, CXXI, 18, vol. III, p. 477: Ἀριστοφάνους Ταγηνισταῖς·

Καὶ μὴν πόθεν Πλούτων γ' ἂν ὠνομάζετο,
εἰ μὴ τὰ βέλτιστ' ἔλαχεν; ἐν δέ σοι φράσω,
ὅσῳ τὰ κάτω κρείττω 'στὶν ὧν ὁ Ζεὺς ἔχει.
ὅταν γὰρ ἱστῇς, τοῦ ταλάντου τὸ ῥέπον
κάτω βαδίζει, τὸ δὲ κενὸν πρὸς τὸν Δία.

XXXIII [445 b].

Scholiasta Pacis v. 1165, de vocabulo φήληξ, καὶ ἐν Ταγηνισταῖς δὲ τῇ λέξει κέχρηται.

ΤΕΛΜΗΣΗΣ.

Telmesenses, gens Cariæ, prodigiorum somniorumque interpretationibus clarissimi, multis celebrati sunt veterum scriptorum locis, quos diligenter collegerunt Jungermannus ad Pollucem, X, 72, et Davisius ad Ciceronem De divinatione, I, 41. Antiqua nominis scriptura Τελμησῆς est vel Τελμησσῆς, ab librariis in Τελμισεῖς vel Τελμισσεῖς corrumpi solita. Apud scriptores Romanos plerumque *Telmessenses* scribitur: vide Tzschuckium ad Pomponium Melam, II, 1, p. 481; III, 1, p. 454.

I [446].

Aristides, vol. I, p. 277, 6, Jebb.: Ἡ κωμῳδία γε τὸ λοιπόν ἐστιν, ἔλεγον δὲ ἀναφέρων εἰς τοὺς Τελμισσέας (τελμισέας antiquus codex Laurentianus) τοῦ Ἀριστοφάνους ὡς ἐκεῖ λόγῳ τις ἠγωνίζετο, ἔργῳ δὲ οὔ. Quæ nihilo clariora redduntur versibus ab scholiasta Platonis servatis, p. 335: Ἐν δὲ τοῖς Ἀριστοφάνους Τελμισσεῦσι τὸ τέως ἀντὶ τοῦ πρότερον κεῖται·

Οὐ γὰρ τίθεμεν τὸν ἀγῶνα τόνδε τὸν τρόπον
ὥσπερ τέως ἦν, ἀλλὰ καινῶν πραγμάτων.

II [447].

Athenæi epitome, II, p. 49 c: Ἀριστοφάνης·

α. Τράπεζαν ἡμῖν φέρε
τρεῖς πόδας ἔχουσαν, τέτταρας δὲ μὴ 'χέτω.
β. καὶ πόθεν ἐγὼ τρίπουν τράπεζαν λήψομαι;

Ex Athenæo attulit Eustathius, p. 1398, 17. Idem p. 867, 25: πέπαικται τὸ Οἴμοι πῶς ἂν εὕροιμι τρίπουν τράπεζαν; Versum tertium ex Τελμησεῦσιν affert Pollux X, 80. Idem VI, 83: Καὶ τρίποδες—. καὶ ἔστι τοὔνομα — καὶ ἐν Τελμισεῦσιν Ἀριστοφάνους.

κωνᾶν enim est *versare;* atque turbines κώνους vocant; et Aristophanes in Tagenistis *circumtulisse* dicit κωνῆσαι.

XXVIII.

In Tagenistis vero quoddam vas etiam μελιτήριον, *mellarium,* est nominatum.

XXIX.

Μύρον, *unguentum*, Aristophanem in Tagenistis μυρίδιον, *unguentulum,* vocasse sciendum est.

XXX.

Παραιξορουσον: Aristophanes Tagenistis. Quidam voce hac genus quoddam lusus significari aiunt: Euphronius vero proverbialiter hoc dici tradit de iis, qui aliquos celeriter venire aut discedere jubent.

XXXI.

Σπινός· *fringilla,* per unum ν dicunt. Aristophanes in Tagenistis.

XXXII.

Jam quid post hæc opus est festivi Aristophanis ex Tagenistis versus adponere...?

XXXIII a.

Aristophanes Tagenistis:

Unde etenim, quæso, diceretur Dispiter,
Nisi opimus opibus esset? hinc etiam accipe
Quanto infera superent superi divitias Jovis:
Nam si instituas examen, quod plenum est libræ
Vergit deorsum, vacua pars spectat Jovem.

XXXIII b.

Φήληκα· *grossum,* et in Tagenistis hac voce utitur.

TELMESENSES.

I.

Comœdia ceterum est, dicebam autem referens ad Aristophanis Telmissenses, quomodo ibi quidam sermone, non actu certaret. — Schol. Plat.: In Aristophanis Telmissensibus τέως, *usque*, pro πρότερον, *prius*, invenitur:

Non enim edimus certamen hoc modo
quo prius edebatur, sed est novarum rerum.

II.

Aristophanes:

a. Mensam (τράπεζαν, *quadrupedam*) nobis adfer,
quæ tres habeat pedes: non autem, quæ quatuor.
b. At tripodem trapezam unde sumam ego?

Eust.: Luditur in verbis, « Hei mihi! qui inveniam tripodem mensam? » — Poll.: Et tripodes —. et est nomen et in Telmisensibus Aristophanis.

III [448].

Pollux X, 72 : Ἀριστοφάνης ἐν Τελμησεῦσι (alii libri τελμισσεῦσι) λέγει·

Οἴνου τε Χίου στάμνον ἥκειν καὶ μύρον.

IV [449].

Pollux X, 82 : Ἀριστοφάνης δ' ἔοικε διαιρεῖν τινας ἀπύρους καὶ ἐμπύρους πινακίσκους, ὡς ὅταν φῇ ἐν Τελμησεῦσι (codices aliquot τελμισσεῦσι)·

Πινακίσκον ἄπυρον ἰχθυηρόν.

V [450].

Stephanus Byzant. : Τελμισσός : πόλις Καρίας, ὡς δὲ Φίλων καὶ Στράβων, Λυκίας. ἔστι γὰρ ἀμφοτέρων ὅριον μετὰ Δαίδαλα. ὁ πολίτης Τελμισσεύς. Καὶ δρᾶμα Ἀριστοφάνους Τελμισσεῖς. λέγεται καὶ τετρασυλλάβως Τελεμισσεῖς, ὡς αὐτὸς ἐν αὐτῷ·

Ὡς ἄν τις ἂν οὖν ᾖ τι ποιήσας ὡς Τελεμισσεῖς.

καὶ πάλιν·

Φέρε δὴ τοίνυν ταῦθ' ὅταν ἔλθῃ, τί ποιεῖν χρή μ' ὦ Τε-[λεμισσεῖς;

ἔστι δὲ τὸ μέτρον ἀναπαιστικὸν τετράμετρον καταληκτικὸν, οὗ πρὸ τῆς τελευταίας συλλαβῆς ἀνάπαιστος τάττεται, σπανιώτατα δὲ σπονδεῖος.

VI [451].

Hesychius : Μετάλλειον μύρον : Ἀριστοφάνης·

Μεταπέμπου νῦν ταῦτα σπουδῇ καὶ μύρον, εὕρημα [Μετάλλου.

Μέταλλος γάρ τις Σικελιώτης τὴν τοῦ Μεταλλείου μύρου κατασκευὴν εὗρε. μνημονεύει δὲ καὶ Φερεκράτης ἐν τῇ Πετάλῃ. Ab aliis Μέγαλλος vocatur, de quo dicetur ad locum Athenæi XV, p. 690 f : Τὸ Μεγάλλιον· ὠνομάσθη γὰρ καὶ τοῦτο ἀπὸ Μεγάλλου τοῦ Σικελιώτου. οἱ δ' Ἀθηναῖόν φασιν εἶναι τὸν Μέγαλλον. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Ἀριστοφάνης ἐν Τελμισσεῦσι καὶ Φερεκράτης ἐν Πετάλῃ. In Aristophanis versu eam scripturam diserte testatur Etymolog. M., p. 587, 7 : Μετάλλειον : οὕτω μύρον ἐλέγετο ἀπό τινος Μετάλλου Σικελιώτου, εὑρόντος αὐτοῦ τὴν κατασκευήν· ὃ καὶ διὰ τοῦ γ γράφει Ἀριστοφάνης Τελμισεῦσιν. Ὧρος.

VII [452].

Athenæus VII, p. 308 f, ubi de κορακίνοις agit, ex Τελμισσεῦσιν affert verba Μελανοπτερύγων κορακίνων.

VIII [453].

Grammaticus Bekkeri, p. 386, 6 : Ἀλφιτόχρωτος κεφαλῆς : τῆς πολιᾶς. Τελμισσεῦσιν Ἀριστοφάνης. Hesychius : Ἀλφιτόχρως : λευκή, πολιά. Eustathius, p. 868, 37 : Ἀλφιτόχρως κεφαλὴ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ πολιά. Idem p. 976, 53 : Οἱ κωμικοὶ ἀστεϊζόμενοι ἀλφιτόχρωτας καὶ τοιαῦτά τινα σκώπτουσι τοὺς πολιούς.

IX [454].

Hesychius, Πύλαι : Ἀριστοφάνης Τελμησεῦσιν (codex τελμινσεῦσιν) ἀπὸ (ἐπὶ Heinsius) τῶν θυτῶν λέγει. ἐκεῖνοι γὰρ ἐπισκέπτονται τὰς ἐκτροπὰς τοῦ ἥπατος καὶ τὰς φλέβας. Dobræus : « Primum lege ἐπὶ τῶν cum Heinsio. Deinde delendum videtur Πύλαι, ut ad præcedens Πυλαγόροι (ita enim MS.) referantur. Postremo non Πυλαγόρους, sed πυλαωρούς dixisse comicum suspicor. »

III.

Aristophanes in Telmissensibus inquit :

Vini Chii stamnum (*amphoram*) venisse et un-[guentum.

IV.

Aristophanes vero videtur discernere lances quasdam ignis inexpertes et expertes (gall. : *plats qui vont ou ne vont pas sur le feu*) : ut quum in Telmissensibus inquit :

Patellam ignis expertem et piscibus idoneam.

V.

Telmissus, urbs Cariæ; ut vere Philo et Strabo, Lyciæ. Utriusque enim est limes post Dædala. Civis Telmisseus. Inscribitur etiam quædam Aristoph. fabula Τελμισσεῖς, i. e. Telmissenses. Dicitur et quatuor syllabis Τελεμισσεῖς, ut idem in eadem :

Quasi quis igitur quum fecerit sicut Telemisses.

Et rursus :

Agedum igitur hæc quando venerint, quid me facere [oportet, o Telemisses.

Est vero metrum anapæsticum tetrametrum catalecticum, cujus ante ultimam syllabam anapæstus ponitur, rarissime spondeus.

VI.

Metalleum unguentum, Aristophanes :

Nunc celeriter hæc arcesse atque unguentum, in-[ventum Metalli.

Metallus enim erat Siceliota quidam, qui Metallei unguenti confectionem invenit. Cujus meminit etiam Pherecrates in Petala. — Athenæus : Megallium : nam et hoc unguentum nomen invenit a Megallo Siculo : alii vero Atheniensem aiunt fuisse Megallum. Meminit illius Aristophanes in Telmissensibus, et Pherecrates in Petala. — Etymol. M. : *Metalleum :* sic vocabatur quoddam unguentum, a nomine cujusdam Metalli Siceliotæ, qui ejus confectionem invenerat. Quod per γ scribit Aristophanes in Telmissensibus. Horus.

VII.

Nigris pinnis coracinorum.

VIII.

Grammat. Bekk. : *Capitis farinæ colorem habentis :* i. e. canitiei. In Telmissensibus Aristophanis. — Hesychius : quod est farinarii coloris; scilicet, album, canum caput. — Eustathius : farinarii coloris caput juxta veteres est canities. — Idem comici festive canos cavillantur eos ἀλφιτόχρωτας, *farinæ colorem habentes,* similiaque vocantes.

IX.

Πύλαι, *portæ*. Aristophanes in Telmessensibus a (*seu* de) sacrificis dicit. Illi [forte πυλαωροί, seu πυλωροί, i. e. portæ-inspectores] enim jecoris deflexus (seu conversiones, anfractus) et venas inspiciunt (1).

(1) Sic nos gall. dicimus *la veine-porte du foie*. Forsitan in loco perditæ fabulæ ab Hesychio excerpto, Aristophanes comice sacrificos vocabat πυλωρούς, sc. *jecoris portarum*, i. e. *venarum*, *inspectores*, alludens ad πυλωρούς et πυλαγόρους Thermopylarum. Ed.

X [455].

Harpocratio : Σιπύα : — σιτηρὸν ἀγγεῖόν ἐστιν ἡ σιπύα. ἔστι δὲ πολλάκις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις κωμικοῖς. Εὔπολις Χρυσῷ γένει, Ἀριστοφάνης Τελμισεῦσιν.

XI [456].

Etymolog. M. p. 142, 143 : Ἀρίστυλλος : ὄνομα παρ' Ἀριστοφάνει. εἴρηται δὲ ὑποκοριστικῶς ὁ Ἀριστοκλῆς. ὡς γὰρ παρὰ τὸ Ἡρακλῆς Ἥρυλλος καὶ παρὰ τὸ Θρασυκλῆς Θράσυλλος καὶ παρὰ τὸ Βαθυκλῆς Βάθυλλος ὄνομα κύριον, ὁ ἐρώμενος Ἀνακρέοντος, οὕτω καὶ παρὰ τὸ Ἀριστοκλῆς Ἀρίστυλλος. οὕτως Ἡρωδιανὸς εἰς τὴν Ἀπολλωνίου εἰσαγωγὴν ἢ περὶ παθῶν. Διογένης (διογενιανὸς codex Augustanus) ἀντὶ τοῦ ἄριστος. Καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Τελμισοῖς.

XII [457].

Scholiasta Platonis Clarkianus, p. 331 : Ἀριστοφάνης δ' ἐν Τελμισσεῦσιν εἰς συκοφάντην ἀποσκώπτει τὸν Χαιρεφῶντα.

ΤΡΙΦΑΛΗΣ.

De Triphalete ingeniosissima est Suevernii disputatio in commentatione de Nubibus, p. 62 — 65, proposita, et additamentis quibusdam aucta in appendice ad commentationem de Γήρᾳ, p. 44. Triphaletis nomine Suevernius Alcibiadem indicari suspicatus est, Hesychii potissimum loco confisus : Ἐπὶ Φαληνίου (codex ἐπιφαλινίου) : τὸν Ἀλκιβιάδην φησὶν ὁ Ἀρίσταρχος ἐπὶ Φαληνίου (codex φαλινίου) γεγενῆσθαι, σκώπτων παρὰ (περὶ codex) τὸν Φάλητα (σφάλητα codex). ἐπ' ἀναισχυντίᾳ γὰρ ὁ Φάλης (φαλὴς codex). Probat in his Suevernius Reiskii emendationem φησὶν ὁ Ἀριστοφάνης corrigentis, probaverantque, quamvis de Triphalete nihil suspicati, Toupius in Addendis ad Theocritum, p. 409, et Brunckius, vol. III, p. 172 : sed intactum relinquit quod temeraria mutatione posuit Musurus ἐπαναισχυντία : recte codex apud Schowium ἐπασχητία, unde consequens est ut ὁ Φάλης aut in ὁ Ἀλκιβιάδης mutetur, aut, quod multo verisimilius duco, deleatur. Quod autem Suevernius inventi sui laudem cum Toupio communicat, et sibi facit injuriam et Toupio, qui cum de Phalete exposuisset, ita pergit : «*Atque hinc titulus comœdiæ Aristophanis* Τριφάλης, *quæ vox dici videtur de eo qui æquo membrosior est, sive, ut ille ait, pulchre pensilibus peculiatus. Haud nescio quidem Suidam vocem* Τριφάλητα (1) *de proprio viri nomine accepisse. Sed hominem istum, qui mihi probe perspectus est, non moror.*» Hominem istum non Triphaletem dicit Toupius, sed Suidam, quem probe perspectum sibi esse gloriatur, quod amplis annotationum voluminibus ejus lexicon illustravit.

Paullo diversa est, quam Suevernium non tetigisse video, I. G. Schneideri sententia, qui, in annotationibus ad Aristotelis Politica, vol. II, p. 510, Τριφάλητα dæmonem fuisse arbitratur, quales sunt Κονίσαλος et Ὀρθάνης, ab eoque etiam Varronem satiræ cuidam nomen fecisse Triphallo περὶ ἀρρενότητος : in quam rem plura collegerunt editores Britanni Thesauri Stephaniani, p. CCXCI, quorum verba infra posui (2).

Tempus fabulæ Suevernius, p. 65, probabiliter constituit olympiadem nonagesimam mediam : cui optime congruit Theramenis commemoratio fragm. IX, qui quadringentorum virorum imperii eo tempore particeps fuit.

I [458].

Scholiasta Platonis, p. 380 : Ὁμοῦ σημαίνει τὸ ἐγγύς.— Ἀριστοφάνης Τριφάλητι· ἡ γὰρ τὸν Τριφάλητα τίκτουσά φησι·

> Λάβεσθε· καὶ γάρ ἐσθ' ὁμοῦ.

Ad hanc Triphaletis matrem Suevernius in commentatione de Γήρᾳ, p. 44, magna cum veri specie refert versum ab Polluce sine fabulæ indicio allatum II, 6 : Τὸ δὲ κύημα καὶ κύος Ἀριστοφάνης κέκληκεν·

> Ἥτις κύουσ' ἐφάνη κύος τοσουτονί.

II [459].

Hesychius : Ἰλάων : ἥρως, Ποσειδῶνος υἱός, ἀφ' οὗ Ἀρι-

(1) Τριφάλης, Τριφάλητος : ὄνομα κύριον παρὰ Ἀριστοφάνει.

(2) « Varro ab ipso fortasse Aristophane titulum accipiens, unam e suis satyris Menippeis inscripsit, Triphallus περὶ ἀρρενότητος, e qua fragmentum recitat Nonius c. II, n. 484 (p. 558, ed. Gothofred. in Stephani fragm. vet. poet. Latin., p. 356), et Charisius, I, p. 61, Putsch. Cf. Priap. Carm. 82, v. 9, et A. Gell., II, 19. Ad Aristophanis fabulam respexisse videtur Lucianus Fugit., c. 32 (vol. III, p. 383) : Ὑποδ. Ἔστι τί ὤγαθὲ Τρικάρανος βιβλίον. Ἑρμ. Οὐδὲν ἄτοπον, ἐπεὶ καὶ Τριφάλης τῶν κωμικῶν εἰς, scil. λόγος, aut pro εἰς lege ἐστί cum Solano.»

X.

Σιπύα, est arca panaria, cujus comici veteres frequenter meminere. Eupolis in Aureo genere; Aristophanes Telmisensibus.

XI.

Arystillus : nomen apud Aristophanem. Ita vero diminutive vocatur Aristocles. Ut enim ab Heracles (Hercules) venit Heryllus, a Thrasycles Thrasyllus, a Bathucles Bathyllus, nomen proprium, quo Anacreontis amator vocatur, ita et ab Aristocles Aristyllus formatur. Hæc docet Herodianus ad Apollonii introductionem sive de vocum passionibus. Diogenes sumit ἀρίστυλλος pro ἄριστος; et Aristophanes in Telmisis.

XII.

Aristophanes vero in Telmissensibus ut sycophantam Chærephontem lacessit.

TRIPHALES.

I.

Ὁμοῦ, *simul*, significat ἐγγύς, *prope*.— Aristophanes in Triphalete; etenim quæ parit Triphaletem dicit :

> Sumite; et enim prope adest.

Pollux : κύημα [*fetum* sive *partum*], et κύος vocavit Ar. :

> Quam concepisse apparuit fetum tam immanem.

II.

Hilaon, heros, Neptuni filius; a quo Aristophanes

στοφάνης ἐν Τριφάλητι Ἰλάονας ἔφη τοὺς Φάλητας, μεταφέρων ὡς ὑπερβάλλοντας τῷ μεγέθει, ὡς εἰ ἔλεγε Τιτυούς, ἤ τινας τοιούτους, ἄλλοι δὲ θεὸν πριαπώδη φασίν.

III [460].

Athenæus XII, p. 525 a : — καὶ Ἀριστοφάνης Τριφάλητι παρακωμῳδῶν πολλοὺς τῶν Ἰώνων·

Ἔπειθ' ὅσοι παρῆσαν ἐπίσημοι ξένοι
ἐπηκολούθουν κἠντιβόλουν προσκείμενοι
ὅπως ἔχων τὸν παῖδα πωλήσει 'ς Χίον,
ἕτερος δ' ὅπως ἐς Κλαζομενάς, ἕτερος δ' ὅπως
ἐς Ἔφεσον, οἱ δ' ἐς Ἄβυδον. ἦν δὲ πάνθ' ὁδῷ
ἐκεῖνα.

IV [461].

Scholiasta Vesparum, v. 1339, in codice Veneto : Φιαλεῖς : τῷ ἔργῳ ἐπιβαλεῖς. Ὅμηρος « Αὐτὸς γὰρ ἐπίηλε τάδε ἔργα. » — ἐν δὲ Τριφάλησιν Ἀριστοφάνης « Κοὐδὲν ἄνδρα εἰς ἄτοπον οὐδ' ἀνεπιηλαι μέν. » Metrum facile restitui potest, Κοὐδέν' ἄνδρ' εἰς ἄτοπον οὐδ' ἂν ἐπιήλαμεν, sed sensum verborum non perspicio.

V [462].

Pollux IX, 90 : Ἐν δὲ τῷ Τριφάλητι Ἀριστοφάνης καὶ ἀργυρίδιον εἴρηκεν·

Ἤτουν τι τὰς γυναῖκας ἀργυρίδιον.

VI [463].

Pollux X, 121 : Οὗ δὲ ἔγκεινται αἱ ἀλάβαστοι, ταῦτα τὰ σκεύη ἀλαβαστοθήκας τῶν ἄλλων λεγόντων Ἀριστοφάνης ἐν Τριφάλητι ἀλαβαστροθήκας ἔφη·

Ἀλαβαστροθήκας τρεῖς ἔχουσαν ἐκ μιᾶς.

VII [464].

Pollux X, 151 : Καὶ μιξάμενοι δ' ἂν εἴποιμεν σκεύη, βαλάντια, καὶ βαλαντίδια — καὶ θυλάκιον δὲ καὶ θυλακίσκον. Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Τριφάλητι τοῦτο ὑποδηλοῖ ὅταν φῇ·

Ἔπειτ' ἐπὶ τοὔψον ἧκε τὴν σπυρίδα λαβὼν
καὶ θυλακίσκον καὶ τὸ μέγα βαλάντιον.

VIII [465].

Pollux X, 162 : Ἡ δὲ καυσία πῖλος Μακεδονικὸς παρὰ Μενάνδρῳ, ὡς τιάρα Περσικός. καὶ κυρβασίαν δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Τριφάλητι εἴρηκε·

Καὶ τὴν κυνῆν ἔχειν με κυρβασίαν ἐρεῖς.

κυνῆν Salmasius. Libri κοινήν.

IX [466].

Photius, p. 613, 4, et Suidas : Τῶν τριῶν κακῶν ἕν : Λεγόμενόν τι ἐστί. — ταῦτα δὲ εἶναι λέγουσιν ἃ Θηραμένης ὥρισε προστιμήματα. Πολύζηλος Δημοτυνδάρεῳ « Τριῶν κακῶν γοῦν ἦν ἑλέσθ' αὐτῷ τι πᾶσ' ἀνάγκη, | ἢ ξύλον ἐφέλκειν, ἢ πιεῖν κώνειον, ἢ προδόντα | τὴν ναῦν ὅπως τάχιστα τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι. | ταῦτ' ἐστὶ τρία Θηραμένους, ἅ σοὶ φυλακτέ' ἐστίν. » Ἀριστοφάνης Τριφάλητι·

Ἐγὼ γὰρ ἀπὸ Θηραμένους δέδοικα τὰ τρία ταυτί.

Hesychius : Τῶν τριῶν ἕν : Θηραμένης ἐψηφίσατο τρεῖς τιμωρίας κατὰ τῶν παράνομόν τι δρώντων.

X [467].

Stephanus Byzant. in v. Ἰβηρία δύο in particula operis

---

in Triphalete Hilaones vocat Phaletes translative, tanquam magnitudine eximios, quasi diceret Tityos similesque. Alii vero eum priapeium quemdam deum esse dicunt.

III.

Et Aristophanes, in Triphalete, multas Ionicas civitates perstringens ait :

Deinde qui aderant illustres hospites,
prosecuti sunt eum, et impense rogarunt,
ut puerum secum sumens venderet Chium;
alius, ut Clazomenas; alius, ut
Ephesum; alius rursus Abydum. Erant autem omnia in via
ista loca.

IV.

Φιαλεῖς : *opus aggrediere* : Homerus : « ipse enim hæc opera immisit *seu* conflavit. » Aristophanes vero in Triphaletibus.....

V.

Sed in Triphalete Aristophanis etiam ἀργύριον, *argentulum*, dictum est :

Postulabam a mulieribus aliquid argentuli.

VI.

Vascula autem, in quibus ἀλάβαστοι, *alabastri*, reponuntur, ceteri ἀλαβαστοθήκας, *alabastothecas*, dicunt, Aristophanes dixit ἀλαβαστροθήκας, *alabastrothecas*, in Triphalete:

Tres ex una alabastrothecas habentem.

VII.

Confundentes autem simul vascula, βαλάντια, *crumenas*, dixerimus βαλαντίδια, *crumenulas* ; θυλάκιον vero, *sacculum*, θυλακίσκον, *parvum sacculum*. Hoc enim Aristophanes in Triphalete innuit, dicendo :

Postquam in forum obsoniorum pervenit, sumta sporta,
Sacculo, et crumena majore.

VIII.

Causia autem, pileus Macedonicus apud Menandrum; ut et tiaras Persicus. Et cyrbasiam quoque in Triphalete dixit Aristophanes :

Atque galeam me habere cyrbasiam dices.

IX.

Trium malorum unum : est quoddam dictum.—Hæc autem esse dicunt ea mala, quæ Theramenes statuit maleficorum pœnas. Polyzelus Demotyndareo : « Trium igitur malorum unum ei omnino necesse erat eligere, aut lignum attrahere [i. e. *triremem agere*], aut cicutam bibere, aut prodita navi, quam celerrime malis [*sc.* vita] liberari. Hæc sunt tria Theramenis mala, quæ sunt tibi cavenda. » Aristophanes Triphalete :

Ego enim timeo hæc tria a Theramene constituta mala.

Hesychius : *Trium unum* : Theramenes tres pœnas statuit in eos qui leges transgressi essent.

X.

Gens Iberes dicitur ut Pieres, Byzeres. Dionysius :

integri, quam servavit Constantinus Porphyrog. de administrando imperio, cap. XXIII, p. 77, ed. Bandur. : Τὸ ἔθνος Ἴβηρες, ὡς Πίερες, Βύζηρες. Διονύσιος (v. 282) :

Ἀγχοῦ στηλάων μεγαθύμων ἔθνος Ἰβήρων.

καὶ Ἀριστοφάνης Τριφάλητι·

Μανθάνοντες τοὺς Ἴβηρας τοὺς Ἀριστάρχου πάλαι·

καί·

Τοὺς Ἴβηρας οὓς χορηγεῖς μοι βοηθῆσαι δρόμῳ.

De Aristarcho, qui inter quadringentos viros fuit et Œnoen, Atheniensium castellum, Bœotiis tradidit, v. Thucyd. VIII, 90, 98 (ubi cum sagittariis barbaris Œnoën profectus esse dicitur), et Xenoph. Hist. Gr. I, 7, 28.

XI [468].

Hesychius: Ἑρμῆς τρικέφαλος: Ἀριστοφάνης ἐν Τριφάλητι τοῦτο ἔφη, παίζων κωμικῶς παρόσον τετρακέφαλος Ἑρμῆς ἐν τῇ τριόδῳ (παρὰ addit Alberti : τοῦ Κεραμεικοῦ corrigit Kusterus) τῇ Κεραμεικῷ ἵδρυτο.

XII [469 a].

Harpocratio: Διὰ μέσου τεῖχος:—τριῶν ὄντων τειχῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης φησὶν ἐν Τριφάλητι, τοῦ τε βορείου καὶ τοῦ νοτίου καὶ τοῦ Φαληρικοῦ, διὰ μέσου τούτων ἐλέγετο τὸ νότιον, οὗ μνημονεύει καὶ Πλάτων ἐν Γοργίᾳ (p. 456 a).

XII [469 b].

Ἱπποκράτους υἱεῖς. Vide Γεωργῶν fr. XXII c.

[469 c].

Ad hanc fabulam fortasse referendus Dionis Chrys. locus, vol. II, p. 31 : Ἀλλ' ὅμως ὁ κωμικὸς καὶ τοῦτον ἐκέλευσε κατακαίειν ἐπὶ φαλήτων συκίνων ἑκκαίδεκα.

ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ.

Phœnissas probabile est non alio esse consilio ab Aristophane scriptas, quam ut Euripideum hoc nomine drama deridendum spectatoribus propinaret. Cujus rei duo de sex quæ nostram ætatem attigerunt fragmentis indicia præbent. Par Strattidis Phœnissarum ratio fuit. De utroque ante nos monuit Valckenarius in præfatione ad Phœnissas, p. VI.

I [470].

Pollux X, 119 : Ἀριστοφάνους δ' ἐν ταῖς Φοινίσσαις εἰπόντος·

Στίλβη θ', ἣ κατὰ νύκτα μοι
φλόγ' ἀνασειράζεις ἐπὶ τῷ .
λυχνείῳ·

οὐκ ἀφανὲς ὅτι καὶ ἡ στίλβη λύχνου τι εἶδος.—Ridet autem his versibus parodi Euripideæ locum v. 236 :

Οἴνα θ', ἃ καθαμέριον
στάζεις τὸν πολύκαρπον οἰ-
νάνθας ἱεῖσα βότρυν.

II [471].

Athenæus IV, p. 154 e: Ὅτι δὲ ἀρχαῖον ἦν τὸ περὶ τοὺς μονομάχους Ἀριστοφάνης εἴρηκεν ἐν Φοινίσσαις οὕτως·

Ἐς Οἰδίπου δὲ παῖδε, διπτύχω κόρω,
Ἄρης κατέσκηψ' ἔς τε μονομάχου πάλης
ἀγῶνα νῦν ἑστᾶσιν.

Euripidis versus 1378–1381 comparavit Valckenarius :

ἐπεὶ δὲ χαλκοῖς σῶμ' ἐκοσμήσανθ' ὅπλοις
οἱ τοῦ γέροντος Οἰδίπου νεανίαι,

Prope columnas magnanimorum habitat gens Ibe-[rum.

Et Aristophanes in Triphalete :

Rescientes Iberes, qui olim cum Aristarcho erant.

Et :

Iberes, quos sumtu præstas mihi cursu auxiliaturos.

XI.

Mercurius triceps : hoc Aristophanes dixit in Triphalete, comice alludens ad Mercurium quadricipitem qui in trivio Ceramici positus erat.

XII a.

Medius murus.. Quum tres in Attica muri essent, ut etiam Aristophanes ait in Triphalete, Borealis, Australis, et Phalericus, medius inter hos dicebatur Australis, cujus et Plato meminit in Gorgia.

XII b.

Hippocratis filii.

Attamen comicus et hunc in sedecim phallis ficulnis comburere jussit.

PHŒNISSÆ.

I.

Et Aristophane dicente in Phœnissis :

Stilbe, quæ mihi per noctem
lumen retrahis super
candelabro.

Unde liquet στίλβην quamdam lychni speciem fuisse (1).
Euripides :

Vitisque, quæ quotidianum (*potum*)
exstillas, fecundum vitis
florentis producens botrum.

II.

Antiquum autem fuisse singularium certaminum morem Aristophanes declarat, quum in Phœnissis ait :

Œdipi vero filios, geminos juvenes,
Mars invasit; qui quidem singularis pugnæ
Certamen nunc instituunt.

Euripides :

Postquam enim æneis corpus instruxerunt armis
senis Œdipi adolescentes,

(1) Videtur esse στίλβη quod apud nos vocatur *un réflecteur.* Unde fortasse Hesychius στίλβην explicat per ἔσοπτρον, *speculum,* quod apud veteres lamellis perpolitis, ut nostri *réverbères,* conficiebatur. Ed.

ἔστησαν ἐλθόντ' ἐς μέσον μεταίχμιον
ὡς εἰς ἀγῶνα μονομάχου τ' ἀλκὴν δορός.

III [472].

Pollux X, 17 : Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνάφορον κατὰ τὴν τῶν πολλῶν χρῆσιν εἴη ἂν ταυτὸν τοῦτο (τὸ σκευοφόριον) εἰρημένον ἐν Ἀριστοφάνους Φοινίσσαις·

Καὶ τὸν ἱμάντα μου
ἔχουσα καὶ τἀνάφορον.

IV [473].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 370, 2 (apud Bachmannum I, p. 60) : Ἀκαλήφη: ἡ κνίδη καὶ ἡ χερσαία καὶ ἡ θαλαττία, ἥτις ἐστὶ κογχυλίδιόν τι. Ἀριστοφάνης Φοινίσσαις·

Εἰκὸς δήπου πρῶτον ἁπάντων
ἴφυα φῦναι
καὶ τὰς κραναὰς ἀκαλήφας.

Athenæus III, p. 90 a : Τὰς δὲ κνίδας ὁ Εὔπολις ἐν Αὐτολύκῳ ἀκαλήφας ὀνομάζει, ἔτι δὲ Ἀριστοφάνης ἐν Φοινίσσαις οὕτως « ἔχε τὸν πρῶτον πάντων ἴφυα φῦναι εἶθ' ἑξῆς τὰς κραναὰς ἀκαλήφας. » Ejusdem epitome II, p. 62 d : Ἀκαλήφη. λέγεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς οὕτως καὶ τὸ βοτανῶδες καὶ κνησμοῦ αἴτιον. Ἀριστοφάνης Φοινίσσαις « πρῶτον πάντων ἴφυα φῦναι εἶθ' ἑξῆς τὰς κραναὰς ἀκαλήφας. » Ἀκαλῆφαι ex hoc loco memorantur in scholio Vesparum, v. 879 : τὴν ἀκαλήφην: τὴν λεγομένην κνίδην, ἣν προσφέροντες τῷ σώματι κνηστιᾶν αὐτὸ ποιοῦμεν. ἄλλως. μεταφορικῶς τὸ τραχὺ καὶ δηκτικόν, ἣν καὶ ἀκαλήφην λέγεσθαί φησι Κράτης Φοινίσσαις. ἔστι δὲ καὶ θαλάττιος ἰχθὺς οὕτω λεγόμενος ἀκαλήφη.

V [474].

Pollux X, 155 : Γαλεάγρα —. Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Φοινίσσαις κέχρηται τῷ ὀνόματι.

VI [475].

Pollux VII, 199 : Ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Φοινίσσαις θεατροπώλης ὁ θέαν ἀπομισθῶν.

Athenæus XV, p. 1560 ed. nostræ, ex codice Veneto : Μνημονεύει δὲ γραβίων κο. . . . ἐν Φοινίσσαις. Dubitatur utrum Aristophanis an Strattidis nomen supplendum sit.

ΩΡΑΙ.

I [476].

Athenæus IX, p. 372 b : Χειμῶνος δὲ ὥρᾳ ποτὲ κολοκυντῶν ἡμῖν περιενεχθεισῶν πάντες ἐθαύμαζον (ἐθαυμάζομεν ?) νεαρὰς εἶναι νομίζοντες, καὶ ὑπεμιμνησκόμεθα ὧν ἐν Ὥραις ὁ χαρίεις Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐπαινῶν τὰς καλὰς Ἀθήνας ἐν τούτοις·

α. Ὄψει δὲ χειμῶνος μέσου σικυούς, βότρυς, ὀπώραν,
στεφάνους ἴων * * * κονιορτὸν ἐκτυφλοῦντα.
αὐτὸς δ' ἀνὴρ πωλεῖ κίχλας, ἀπίους, σχαδόνας, ἐλάας,
πυόν, χόρια, χελιδόνια, τέττιγας, ἐμβρύεια.
ὑρισοὺς δ' ἴδοις ἂν νιφομένους σύκων ὁμοῦ τε μύρτων·
ἔπειτα κολοκύντας ὁμοῦ ταῖς γογγυλίσιν ἀροῦσιν.
ὥστ' οὐκ ἔτ' οὐδεὶς οἶδ' ὁπηνίκ' ἐστὶ τοὐνιαυτοῦ.
β. μέγιστον ἀγαθὸν εἶπες, εἴπερ ἔστι δι' ἐνιαυτοῦ

---

steterunt venientes ambo in locum medium inter [acies,
ut in certamen (*conventuri*) singularisque robur [hastæ.

III.

Sed secundum multorum usum idem σκευοφόριον, *instrumentum quo vasa geruntur,* fuerit ἀνάφορον quoque dictum in Aristophanis Phœnissis :

Et lorum meum
habens, et instrumentum gestatorium

IV.

Ἀκαλήφη, *urtica*, tam terrestris, quam marina, quæ est exigua quædam concha. Aristophanes in Phœnissis :

Par est profecto primum omnium
iphya nasci,
et asperas urticas.

Ex Athenæo : Urticas vero Eupolis, in Autolyco, ἀκαλήφας nominat : atque etiam Aristophanes in Phœnissis, his verbis : « sic habeto, primum omnium iphyn natum esse, et proxime deinde asperas urticas...

Ex ejusd. Epit. : Urtica. Attici ἀκαλήφην vocant [et testaceum animalculum, cui marina urtica nomen,] et herbam illam, cujus contactu uritur cutis. Aristophanes Phœnissis : primum omnium iphya nasci, dein proxime asperas urticas.—Scholiasta : τὴν ἀκαλήφην : quæ dicitur κνίδη, *urtica* quam corpori admoventes, κνηστιᾶν, *prurire,* facimus. Aliter translative asperitatem et mordacitatem, quod etiam ἀκαλήφην, *urticam,* dici tradit Crates in Phœnissis. Est quoque marinus piscis sic ἀκαλήφη dictus.

V.

Γαλεάγρα, *decipula;* quo nomine Aristophanes in Phœnissis utitur.

VI.

In Phœnissis Aristophanis, θεατροπώλης, *theatri-venditor,* est qui spectacula elocat.

Ex Athenæo : meminit vero grabiorum etiam co..... in Phœnissis.

HORÆ.

I.

Quum vero hyberno tunc tempore cucurbitæ nobis circumferrentur, mirabantur cuncti, recentes esse existimantes; et recordabamur eorum quæ festivus Aristophanes in Horis ait, pulchras Athenas laudans his verbis :

a. Videbis media hyeme cucumeres, uvas, poma,
violarum coronas,.... pulverem excæcantem:
idemque homo vendit turdos, pyra, favos, olivas,
colostrum, choria, chelidonias ficus, cicadas, [vulvas (*seu* carnes fetuum):
et sportas videas nive conspersas, quæ semel sint [ficis et myrti baccis refertæ :
deinde cucurbitas ferent simul cum rapis :
ut jam nemo amplius sciat, qua parte vivat anni.
b. Maximum hoc bonum est, si licet toto anno id [ipsum

ὅτου τις ἐπιθυμεῖ λαβεῖν. α. κακὸν μὲν οὖν μέγιστον.
εἰ μὴ γὰρ ἦν, οὐκ ἂν ἐπεθύμουν οὐδ' ἂν ἐδαπανῶντο.
ἐγὼ δὲ τοῦτ' ὀλίγον χρόνον φήσας ἀφειλόμην ἄν.
β. κἄγωγε ταῖς ἄλλαις πόλεσι δρῶ ταῦτα πλὴν Ἀθηνῶν·
τούτοις δ' ὑπάρχει ταῦτ', ἐπειδὴ τοὺς θεοὺς σέβουσιν.
α. ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς, ὡς σὺ φῄς. β. τιὴ τί;
α. Αἴγυπτον αὐτῶν τὴν πόλιν πεποίηκας ἀντ' Ἀθηνῶν.

Ad hunc locum spectaht Athenæi verba XIV, p. 653 f: Ὅτι δὲ ἐν ταῖς Ἀθήναις διηνεκεῖς ἦσαν αἱ ὀπῶραι πᾶσαι μαρτυρεῖ Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις, ubi epitome ἐν Εἰρήνῃ, quem errorem repetiit Eustathius, ita scribens, p. 1573, 20: Ἀριστοφάνης δὲ ἐν Εἰρήνῃ σεμνύνων καὶ αὐτὸς τὰς Ἀθήνας μαρτυρεῖ ὡς διηνεκεῖς ἐκεῖ αἱ ὀπῶραι.

II [477].

Pollux VII, 13: Ὃ δὲ οἱ νῦν φασι τοὺς οἰκέτας πρᾶσιν αἰτεῖν ἔστιν εὑρεῖν ἐν ταῖς Ἀριστοφάνους Ὥραις·

Ἐμοὶ
κράτιστόν ἐστιν ἐς τὸ Θησεῖον δραμεῖν,
ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν μένειν.

De Θησείῳ dictum ad Polyidi fragm. VI. Θήσειον scribi jubent grammatici, quos in Thesauro Stephani indicavi.

III [478].

Scholiasta Avium v. 874: Φρυγίλῳ Σαβαζίῳ: ἐπεὶ Φρυγῶν ὁ θεός. καὶ ἐν Ὥραις·

Τὸν Φρύγα, τὸν αὐλητῆρα, τὸν Σαβάζιον.

Cicero De legibus II, 15: «*Novos vero deos et in his colendis nocturnas pervigilationes sic Aristophanes, facetissimus poeta veteris comœdiæ, vexat, ut apud eum Sabazius et quidam alii dii peregrini judicati e civitate ejiciantur.*»

IV [479].

Ammonius, p. 41: Διέφθορε:—Ἀριστοφάνης Ὥραις·

Διέφθορας τὸν ὅρκον ἡμῶν.

Nomen fabulæ omisit Eustathius, qui hæc verba attulit p. 191, 28.
Idem Ammonius in v. ὑπάγειν, p. 140:—οἱ δὲ βοηθοῦντες τῇ λέξει φασὶν ὅτι ὑπάγειν λέγομεν ἀντὶ τοῦ προάγειν — ὥς φησι καὶ Ἀριστοφάνης·

Ἐγὼ δ' ὑπερῶ τὸν ὅρκον.

ἀντὶ τοῦ προερῶ.

V [480].

Grammaticus Bekkeri, p. 425, 3: Ἀπιχθύς: τοὺς οὐκ ἐσθιομένους ἰχθῦς. Ἀριστοφάνης Ὥραις. ἀπίχθυς ex Aristophane afferunt Pollux et Eustathius.

VI [481].

Hesychius, Ἀρᾶς ἱερόν: ἱερὸν Ἀρᾶς Ἀθήνησιν. Ἀριστοφάνης Ὥραις. ἔνιοι δὲ τὴν βλάβην λέγειν αὐτὸν ἐνόμισαν.

VII [482].

Pollux X, 160: Ἀσκοπήρα, ὡς ἐν ταῖς Ὥραις Ἀριστοφάνους.

VIII [483].

Hesychius: Δικαστικόν: Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις τριώβολόν φησιν εἶναι. οὐ μέντοι ἕστηκεν, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδετο.

IX [484].

Hesychius: Ζεῦγος τρικάρθενον: Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ καὶ Σοφοκλῆς Σισύφῳ «Χαρίτων τριζύγων.» Ἀριστοφάνης

---

quod quisque cupit, habere. a. Immo malum [maximum.
nam, si non essent ista, nemo cuperet, nec tan- [tos sumtus essent facturi.
At ego hæc horæ momento locutus auferre possem.
b. Idque ego facio aliis civitatibus, exceptis Athenis:
hi vero hæc habent, quoniam deos reverentur.
a. Nacti hæc sunt igitur quia vos colunt, ut tu ais. [b. Quomodo?
a. Ægyptum effecisti civitatem eorum pro Athenis.

— Athenis autem perpetuo omne genus autumnalium fructuum præsto fuisse, testis est Aristophanes in Horis. Eust.: Aristophanes autem in Pace et ipse Athenas prædicans, autumnales fructus ibi perpetuos esse testatur.

II.

Quod autem nunc dicunt, famulos venditionem petere, in Aristophanis Horis invenire licet:

Mihi
optimum videtur in Thesei templum confugere,
ibidemque, usque dum venditionem inveniamus, [permanere.

III.

Frigillæ Sabaziæ: quoniam est *phrygilus* [frigilla] Phrygiorum deus; eumque in Horis dicit:

Phrygem, tibicinem, Sabazium.

IV.

Διέφθορε, *perdidit.* — Aristophanes in Horis:

Corrupisti nostrum jusjurandum.

Qui autem vocem tuentur, ii dicunt nos usurpare ὑπάγειν, *subducere*, pro προάγειν, *producere*, ut ait Aristophanes:

Ego vero subdicam jusjurandum.

pro προερῶ, *prædicam*.

V.

Ἀπίχθυς: qui pisces non comedit. Aristophanes in Horis.

VI.

Imprecationis templum: erat Imprecationis templum Athenis. Aristophanes in Horis. Sunt autem qui eum *noxam* dixisse putarunt.

VII.

Ascopera, [q. d. *utri-pera*] ut in Horis Aristophanis.

VIII.

Δικαστικόν [merces judicialis]: hoc Aristophanes in Horis triobolum esse dicit. Attamen illud non idem constitit, sed alias aliter præstabatur.

IX.

Jugum trium-virginum: Euripides in Erechtheo et Sophocles in Sisypho dixerunt «Charitum trijugarum.»

Ὥραις καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν τριῶν τὸ ζεῦγος ἔθηκε « Ζεῦγος τριδούλων. » παραδέδοται δὲ ὅτι καὶ τριζύγοις ἅρμασί τινες ἐχρήσαντο καὶ ὅτι τάσσουσι τὸ ζεῦγος ἐπὶ γ' καὶ δ'.

X [485].

Pollux VII, 187 : Χοιροπῶλαι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις.

XI [486 a].

Scholiasta Platonis Clarkianus, p. 331 : Χαιρεφῶντα Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις νυκτὸς παῖδα καλεῖ.

XI [486 b].

Scholiasta Vespar., v. 1178, ex codice Veneto suppletus : Θεογένης : ὅτι Θεογένης οὗτός ἐστιν ὁ Ἀχαρνεύς, ὃν καὶ ἐπὶ τῷ μεγάλα ἀποπαρδεῖν (ἀποδάτειν cod. Venetus) κωμῳδοῦσιν. δῆλον δὲ ἐν ταῖς Ὥραις.

FRAGMENTA

INCERTARUM FABULARUM.

I [487].

Scriptor vitæ Aristophanis, p. XVII : — (Ἀριστοφάνης) μετήλλαξε τὸν βίον παῖδας καταλιπὼν τρεῖς, Φίλιππον ὁμώνυμον τῷ πάππῳ καὶ Νικόστρατον καὶ Ἀραρότα. — τινὲς δὲ δύο φασί, Φίλιππον καὶ Ἀραρότα, ὧν καὶ αὐτὸς ἐμνήσθη.

Τὴν γυναῖκα δὲ
αἰσχύνομαι τώ τ' οὐ φρονοῦντε παιδίω.

Ἴσως αὐτοὺς λέγων.

II [488].

Athenæi epitome II, p. 53 a : Ἀμυγδαλᾶς Ἀρίσταρχος καὶ τὸν καρπὸν καὶ τὸ δένδρον ὁμοίως προφέρεται κατ' ὀξεῖαν τάσιν. Φιλόξενος δ' ἀμφότερον περισπᾷ. — Ἀριστοφάνης·

Ἄγε νυν τὰς ἀμυγδαλᾶς λαβὼν
τασδὶ κάταξον τῇ κεφαλῇ σαυτοῦ λίθῳ.

III [489].

Athenæus VII, p. 310 f : Λέγεται δὲ ὅτι καὶ συνέσει τῶν ἄλλων ἰχθύων διαφέρει (ὁ λάβραξ), ἐπινοητικὸς ὢν τοῦ διασώζειν ἑαυτόν. διὸ καὶ ὁ κωμῳδιοποιὸς Ἀριστοφάνης ἔφη·

Λάβραξ ὁ πάντων ἰχθύων σοφώτατος.

IV [490].

Athenæus X, p. 444 d : Καλῶς ἄρα καὶ Ἀριστοφάνης Ἀφροδίτης γάλα τὸν οἶνον ἔφη εἰπών·

Ἡδύς γε πίνειν οἶνος Ἀφροδίτης γάλα.

V [491].

Athenæus X, p. 446 d : Πίομαι δὲ ἄνευ τοῦ υ λεκτέον, ἐκτείνοντας δὲ τὸ ι. — Ἀριστοφάνης Ἱππεῦσι (v. 1289). « Κοὔποτ' ἐκ ταὐτοῦ μεθ' ἡμῶν πίεται ποτηρίου. » καὶ ἐν ἄλλοις·

Πικρότατον οἶνον τήμερον πίει τάχα.

[ὡς ἀπὸ τοῦ πιοῦμαι].

VI [492].

Athenæus XI, p. 485 a : Ἀφ' ἧς (λεπαστῆς) ἔστι λάψαι, τουτέστιν ἀθρόως πιεῖν. — φασὶ γάρ που ὁ αὐτὸς (Ἀριστοφάνης)·

Τὸ δ' αἷμα λέλαφας τοὐμὸν ὦναξ δέσποτα.

οἷον ἄθρουν μ' ἐξέπιες. Hesychius, Λέλαφας : πέπωκας.

Aristophanes in Horis abusive de tribus jugum dixit. « Jugum trium-servorum. » Traditur autem nonnullos trijugibus curribus usos fuisse, atque ζεῦγος, *jugum*, de tribus et quatuor poni.

X.

Porcorum venditores, ut Aristophanes in Horis.

XI a.

Chærephontem Aristophanes in Horis *noctis filium* vocat.

XI b.

Theogenes : hic ille est Acharnensis comice exagitatus, utpote qui adfatim pederet. Quod patet ex Horis.

FRAGMENTA

INCERTARUM FABULARUM.

I.

Aristophanes vitam cum morte commutavit, tribus filiis relictis, Philippo, qui avo cognominis erat, Nicostrato et Ararote. Sunt qui dicunt illos duo tantum fuisse, Philippum scilicet et Ararotem, quorum et ipse meminit :

Uxoris vero
me pudet, duorumque insipientium filiolorum.

Sic forte eos indicans.

II.

Ἀμυγδαλᾶς Aristarchus vero et fructum et arborem pariter acuto accentu effert. Philoxenus autem utrumque circumflectit. — Aristophanes :

Age igitur, has sume ἀμυγδαλᾶς, *amygdalas*,
et confringe in tuum caput lapide.

III.

Dicunt vero etiam intelligentia hunc [labracem, seu lupum piscem] præstare ceteris piscibus; ingeniosum certe ad se servandum. Quare comicus Aristophanes ait :

Lupus, piscium omnium prudentissimus.

IV.

Quare commode Aristophanes vinum Veneris lac adpellavit, ubi ait :

Suave certe potu vinum, Veneris lac.

V.

Dicendum vero est πίομαι (bibam), absque ypsilo ; sed producta vocali iota. — Aristoph. Equit. : « Nunquam ex eodem nobiscum potabit poculo. Et alibi :

Amarissimum vinum hodie forte bibes.

[Tanquam a πιοῦμαι].

VI.

Ex qua (*lepaste*) possis λάπτειν, id est, adfatim bibere. — Dicit enim alicubi idem (Aristophanes) :

Sanguinem meum uno haustu omnem ebibisti, o rex here!

Tanquam me totum simul ebibisti. — Hesychius : λέλαφας, *bibisti*.

VII [493].

Athenæus XIV, p. 652 f : Ὄντως γὰρ κατὰ τὸν Ἀριστοφάνην·

Οὐδὲν γὰρ ὄντως γλυκύτερον τῶν ἰσχάδων.

VIII [494].

Athenæus XV, p. 701 b : Ἵνα κἀγὼ κατὰ τὸν καλὸν Ἀγάθωνα ἀναφωνήσω τάδε τὰ τοῦ ἡδίστου Ἀριστοφάνους·

Ἐκφέρετε πεύκας κατ' Ἀγάθωνα φωσφόρους.

Conf. fr. 300 b.

IX [495].

Chœroboscus apud Bekkerum, p. 1247 : Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ εὐθεῖα τῶν δυϊκῶν τὼ πρέσβη παρὰ τοῖς ῥήτορσι βαρυτόνως ἀναγινώσκεται ὡς ἀπὸ τοῦ πρέσβυς πρέσβεος πρέσβεε πρέσβη, παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει περισπωμένως « Ἥκετον πρεσβῆ δύο, » ὡς ἀπὸ εὐθείας ὀξυτόνου, οἷον ὡς ἀπὸ τοῦ ὁ πρεσβεὺς τοῦ πρεσβέος τὼ πρεσβέε τὼ πρεσβῆ. Versum integrum servavit, sed omisso poetæ nomine, Joannes Alexandrinus, p. 14, 24 : Τὰ δύο εε εἰς η συναιροῦσιν Ἀθηναῖοι —·

Καὶ πρός γε τούτοις ἥκετον πρέσβη δύο.

X [496].

Galenus ad Hippocr. περὶ ἀγμῶν, vol. XII, p. 161, ed. Chart. : Καὶ παρὰ τοῖς κωμικοῖς δὲ τὰ προτεινόμενα τοῦ σώματος ὡς εἰς ἐμβολὴν παρεσκευάσθαι λέγεται, καθότι καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐδήλωσεν εἰπών·

Χωρεῖ 'πὶ γραμμὴν λορδὸς ὡς εἰς ἐμβολήν.

Vulgo ὡς ἐμβολῇ.

XI [497].

Clemens Alexandrinus Stromat., VI, p 745 : Εὕροις δ' ἂν καὶ Θεόγνιδος (v. 457) εἰπόντος·

Οὔτοι χρήσιμόν ἐστι νέα γυνὴ ἀνδρὶ γέροντι·
οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται ὡς ἄκατος,

Ἀριστοφάνη τὸν κωμικὸν γράφοντα·

Αἰσχρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.

XII [498].

Clemens Alexandrinus Stromat. VI, p. 751 : Ἀριστοφάνους γράφοντος·

Βέβαιον ἕξεις τὸν βίον δίκαιος ὢν
χωρίς τε θορύβου καὶ φόβου ζήσεις καλῶς,

ὁ Ἐπίκουρος λέγει «Δικαιοσύνης καρπὸς μέγιστος ἀταραξία.»

XIII [499].

Scholiasta Platonis, p. 371 : Ἄττα : τοῦτο ψιλούμενον μὲν τινά σημαίνει, δασυνόμενον δὲ ἅτινα.—ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ περιττοῦ προστίθεται. — Ἀριστοφάνης Νεφέλαις (v. 630) « Ὅστις σκαλαθυρμάτι' ἄττα μικρὰ μανθάνων. » Ἐρατοσθένης δὲ χρονικῶς αὐτό φησι παραλαμβάνεσθαι·

Πυθοῦ χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται·

καὶ πάλιν·

Ὁπηνίκ' ἄτθ' ὑμεῖς κοπιᾶτ' ὀρχούμενοι.

Harpocratio, Ἄττα :—Ἀριστοφάνης δὲ ἐπὶ χρόνου « Πύθου χελιδὼν πηνίκ' ἄττα φαίνεται. » Cum Harpocratione plane consentit Eustathius, p. 148, extr. Corrupte Etymolog. M. p. 167, 46 : — ὁ κωμικὸς δὲ χρονικὸν αὐτὸ παραλαμβάνει, Πήθου χελιδὼν τηνίκ' ἄττα γίνεται : λέγει ὁπότε χελιδὼν γίνεται. Mira vero sunt quæ Photius tradit, p. 473, 12, repetita ab Suida : Πύθου χελιδόνος : παροιμία ἀπό τινος

VII.

Re vera enim, ut ait Aristophanes :

Re vera enim nihil dulcius quam caricæ.

VIII.

Quo et ego cum pulchro Agathone exclamare illud possim, quod suavissimus Aristophanes ait :

Efferte piceas, secundum Agathonem, luciferas!

IX.

Id autem scire oportet, nempe rectum casum dualium τὼ πρέσβη [*duo senes* sive *legati*] apud oratores cum accentu gravi legi, ut ductum a πρέσβυς, πρέσβεος, πρέσβεε, πρέσβη. Verum apud Aristophanem cum circumflexo reperitur : « Venerunt πρεσβῆ [*senes*] duo, » tanquam a nominativo acuto formatum, quasi a πρεσβεύς, τοῦ πρεσβέος, τὼ πρεσβέε, τὼ πρεσβῆ.—Joan. Alexandrinus : Duo εε in η contrahunt Athenienses :

Et his insuper quidem venerunt senes [*seu* legati] [duo.

X.

De fracturis : Item apud comicos porrecta membra dicuntur ad ἐμβολήν, id est ad impetum faciendum parata : quod Aristophanes ostendit, quum inquit :

Recta accedit incurvus, quasi ad impetum facien- [dum paratus.

XI.

Invenias et quæ dixit Theognis :

Non juvenis vetulo conjux est apta marito,
Quæ, cymba ut clavi, haud audiet imperio;

Aristophanem comicum scribentem :

Turpe feminæ juveni maritus senex.

XII.

Scribente Aristophane :

Stabili frueris sorte, sis justus modo,
Vivesque bene, expers et tumultus et metus.

dicit Epicurus : « Justitiæ fructus maximus est vacuitas perturbationis. »

XIII.

Ἄττα : hoc verbum cum spiritu leni significat τινά, *quædam;* at cum aspero, ἅτινα, *quæcumque*. — Sed non nunquam supervacuo additur. Aristophanes in Nubibus : « Qui subtilitates quasdam parvas discens. » Eratosthenes vero hanc vocem cum temporis notitia usurpari dicit in hisce locis :

Sciscitare ecquando hirundo appareat.

Et rursus :

Quum vos laboretis saltantes.

Harpocratio : Ἄττα : Aristophanes hanc vocem de tempore notando dicit : « Percontare ecquando hirundo appareat. » — Photius et Suidas : Percontare Chelidonem [*hirundinem*]. Proverbium a quodam Chelidone theo-

Χελιδόνος θεολόγου ἀνδρὸς καὶ τερατοσκόπου καὶ περὶ τελετῶν διειλεγμένου, ὡς Μνασέας ὁ Πατρεὺς (Παταρεὺς Suidas) ἐν τῷ Περίπλῳ. οἱ δὲ ὅτι θρηνητικὸν τὸ ζῷον, οἱ δὲ ὅτι τὸ ἔαρ σημαίνει. Similiter Hesychius: Πύθου χελιδόνος: παροιμιῶδες, διότι ὀδυρτικὸν τὸ ζῷον (Hæc etiam Proverb. App. Vatic. III, 41, p. 304). θρηνεῖ γὰρ ἡ χελιδὼν καὶ ἀηδών. τὸ δὲ ἀληθὲς ἀπὸ Χελιδόνος τινὸς θεολόγου ἢ τερατοσκόπου. Chelidonem χρησμολόγον veterem memorat Herodian. περὶ μονήρους λέξεως, p. 9, 7, Suidas in χελιδόνας.

XIV [500].

Pollux II, 18: Ἀριστοφάνης δὲ κυαμίζειν τὰς ἀκμαζούσας (παρθένους) ἔφη·

Ἄλλαι δὲ κυαμίζουσιν αὐτῶν * *
πρὸς ἄνδρας εἰσὶν ἐκπετήσιμοι σχεδόν.

XV [501].

Pollux II, 34: Ἀριστοφάνης·

Λούσησθε καὶ κτενίσησθε πρὸς τὸν ἥλιον.

XVI [502].

Pollux II, 39: Παρὰ δὲ Ἀριστοφάνει (ἡ κεφαλὴ) σκάφιον·

Ἵνα μὴ καταγῇς τὸ σκάφιον πληγεὶς ξύλῳ.

XVII [503].

Pollux II, 189: Ἡ μέντοι κωμῳδία ἢ τὴν ἀλετρίδα μυλακρίδα καλεῖ ἢ ζῷόν τι ἐν τῷ μύλωνι·

Ἵνα ξυνῶσιν ὥπερ ἥδεσθον βίῳ,
σκώληκας ἐσθίοντε καὶ μυλακρίδας.

XVIII [504].

Pollux II, 233: Ἀριστοφάνης δὲ εἴρηκεν·

Ὡς οὐχ ἕτερον ἄνδρα σάρκινον.

XIX [505].

Pollux VI, 24: Ἔστι δὲ τὸ ἀκρατίσασθαι καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει·

Τί τὸ κακόν; ἀλλ' ἢ κοκκύμηλ' ἠκρατίσω;

Phrynichus Bekkeri, p. 23, 15: Ἀκρατίσασθαι: τὸ μικρὸν ἐμφαγεῖν πρὸ τοῦ ἀρίστου. Ἀριστοφάνης «Ἀκρατιοῦμαι μικρόν.»

XX [506].

Pollux VI, 80: Εἴποις δ' ἂν καὶ κοκκίσαι ῥοιὰν κατὰ Ἀριστοφάνην·

Ὀξυγλύκειάν τἄρα κοκκιεῖς ῥόαν.

τουτὶ δὲ τὸ ἰαμβεῖον Ἀριστοφάνης οὐκ ἴδιον ὂν εἴρηκεν, ἀλλ' ὡς Αἰσχύλου.

XXI [507].

Pollux VII, 26: — καὶ ζωμεῦσαι. καὶ Ἀριστοφάνης·

Τὴν χύτραν,
ἐν ᾗ τὰ κρεάδι' ἧψες ἐζωμευμένα.

XXII [508].

Pollux VII, 64: Καὶ κροκὺς δὲ μέρος ἐσθῆτος.—Ἀριστοφάνης δέ·

Ἀνήσεις κροκύδα μαστιγουμένην.

Vulgo ἂν ἔσω. Correctum ex codice Falckenburgiano. ἀνήσω Brunckius p. 282. «Corrigo ἀνήσω κροκύδα μαστιγουμένη, de serva interpretatus, quæ virgis cæsa dicitur ridicule floccos emittere, veluti lana cæsa virgis mollitur et floccos explicat.» SCHNEIDER, in indice in scriptores R. R. p. 362.

---

logo et hariolo, qui et de initiis disseruit, ut Mnaseas Patrensis ait in Periplo. Alii quidem hoc proverbium dicunt adhiberi propterea quod animal illud est querulum, alii vero quod veris est prænuntium. — Hesychius: Percontare Chelidonem [hirundinem]: proverbialiter dictum, quoniam illud animal est querulum uti et luscinia. At vere sumtum est a Chelidone quodam theologo vel hariolo.

XIV.

Aristophanes vero de grandioribus (virginibus) usus est verbo κυαμίζειν, *fabaceas esse*, quo maturitatem ætatis significare volebat, dicens:

Aliæ vero earum ut fabæ maturescunt...
in viros, ut ita dicam, sunt alatæ.

XV.

Aristophanes:

Ad solem vos lavate et pectite.

XVI.

Apud Aristophanem vero: (caput) scaphium dicitur:

Ne scaphium [caput] tibi disrumpatur fuste per-[cussum.

XVII.

Comici autem ἀλετρίδα, *blattam pistrinariam*, vocant μυλακρίδα, i. e. *pistrini-locustam* [gall. *blatte* ou *charençon*], vel animal quoddam in pistrino natum:

Ubi consideant eo quo utrique delectentur victu, vermes comedentes, et mylacrides.

XVIII.

Aristophanes autem dixit:

Ut non alium virum carneum.

XIX.

Ἀκρατίσασθαι, pro *merum bibere*, vel *jentare*, apud veteres usitatum fuit et Aristophanem:

Quid hoc malum; an pruna jentasti?

Phrynich. Bekk.: Ἀκρατίσασθαι: est paulum ante prandium manducare. Aristophanes: «Paululum edam.»

XX.

Insuper et κοκκίσαι ῥοιάν, *mali punici grana decerpere*, dices secundum Aristophanem;

Dulce-acidi mali punici grana decerpes.

Iambo non ut proprio, sed ceu Æschyli usus est Aristophanes.

XXI.

Et ζωμεῦσαι, *jus apparare*. Et Aristophanes:

Ollam,
In qua carnes elixabas jurulentas.

XXII.

Sed et *crocys*, vestis pars. — Aristophanes vero:

Emittes crocyda flagellatam.

XXIII [509].

Pollux VII, 67 : Τὸ γυναικεῖον ζώνιον — στρόφιον ὠνόμαζον, ὡς Ἀριστοφάνης·

Ἀλλὰ τὸ στρόφιον λυθὲν
τὰ κάρυά μοὐξέπιπτεν.

XXIV [510].

Pollux VII, 108 : Πρὸ δὲ τῶν καμίνων τοῖς χαλκεῦσιν ἔθος ἦν γελοῖά τινα καταρτᾶν ἢ ἐπιπλάττειν ἐπὶ φθόνου ἀποτροπῇ. ἐκαλεῖτο δὲ βασκάνια, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης ἔφη·

Πλὴν εἴ τις πρίαιτο δεόμενος
βασκάνιον ἐπὶ κάμινον ἀνδρὸς χαλκέως.

XXV [511].

Pollux VII, 162 : Λεπρᾶν | κεράμιον ὀξηρὸν ἀντὶ τοῦ μυδᾶν Ἀριστοφάνης λέγει. Idem VII, 161 : κεράμιον ὀξηρὸν ex Aristophane memorat.

XXVI [512].

Pollux VIII, 17 : Ἔνιοι δὲ οἴονται καὶ ἀνάγκην σκεῦος εἶναι δικαστικὸν εἰπόντος Ἀριστοφάνους·

Οὐκ εἶ λαβὼν θύραζε τὰ ψηφίσματα
καὶ τὴν ἀνάγκην ἐς κόρακας ἐντευθενί;

XXVII [513].

Pollux X, 32 : Παραπέτασμα—πολύχρουν, ἐφ' οὗ Ἀριστοφάνης ἂν εἴποι·

Τὸ παραπέτασμα τὸ Κύπριον τὸ ποικίλον.

XXVIII [514].

Suidas, Αὑαίνεται : ξηραίνεται. — ἡ πρώτη δασύνεται. καὶ Ἀριστοφάνης·

Ἐνταῦθα δὴ παιδάριον ἐξαυαίνεται.

καὶ ἑτέρωθι·

Ὥστ' ἔγωγ' ηὑαινόμην
θεώμενος.

XXIX [515].

Photius p. 266, 16, et Suidas: Μηλῶσαι : τὸ καθεῖναί τι εἰς βάθος. καὶ τὴν φάρυγγα μηλῶσαι τὸ διαχρῖσαι (διαχρῆσαι Photius) τῷ δακτύλῳ. Ἀριστοφάνης·

Τὴν φάρυγα μηλῶν δύο δραχμὰς ἕξει μόνας.

In poetæ verbis τὴν Photius, τὸν Suidas, uterque autem φάρυγγα μηλῶσαι, quod in φάρυγα μηλῶν cum Persono mutavi.

XXX [516].

Photius, p. 460, 3, et Suidas: Πρόσισχε : τὸ πρόσεχε. —οὕτως δὲ καὶ ὑπίσχομαι τὸ ὑπισχνοῦμαι οἵ τε τραγικοὶ καὶ Ἀριστοφάνης·

Τὸ πρᾶγμα τοῦτο συλλαβεῖν ὑπίσχομαι.

XXXI [517].

Pollux IV, 114 : Ἀριστοφάνης πού φησι·

Φθέγξαι σὺ τὴν φωνὴν ἀναστοιχήσας ἄνω.

(ἀνατειχήσας codex Falckenburg. : unde Lederlinus ἀνατειχίσας.) ὁ δ' αὐτὸς καὶ «φθέγμα κεκράτηκε» (?).

XXXII [518].

Phrynichus Bekkeri, p. 57, 14 : Οὐκοῦν :—παροξυνόμενον—ποτὲ δὲ καθ' ὑπέρθεσιν, οὔκουν ἐάσεις, οὐκ ἐάσεις οὖν. καὶ παρ' Ἀριστοφάνει·

Οὔκουν μ' ἐάσεις ἀναμετρήσασθαι τάδε;

ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐάσεις οὖν με.

XXIII.

Zonam porro muliebrem dictam et στρόφιον, *strophium*, [fasciam pectoralem] vocaverunt, vel cingulum : ut Aristophanes,

Sed cingulo soluto,
nuces mihi exciderunt.

XXIV.

Ante caminos vero fabri solebant ridicula quædam suspendere, aut affingere, ad invidiam averruncandam : quæ *bascania* (fascina) appellabantur, ut et Aristophanes inquit :

Præterquam quis emat indigens
bascanium ad caminum fabri.

XXV.

Λεπρᾶν fictile acetabulum, pro μυδᾶν, *madefieri, mucescere*, dixit Aristophanes. κεράμιον ὀξηρόν, acetarium.

XXVI.

Suntque nonnulli qui ἀνάγκην, *necessitatem* [i. e. clepsydram] vas forense putant esse : secundum illud Aristophanis :

None ibis foras, calculos sumens
et ἀνάγκην, hinc ad corvos [in malam crucem]?

XXVII.

Cortina multicolor, de qua dixerit Aristophanes :

Cortina Cypria variegata.

XXVIII.

Αὑαίνεται : *arefit, siccatur;* cujus vocis prima syllaba aspiratur. Et Aristophanes :

Puer quidem hic tabescit.

Et alibi :

Quamobrem ego tabescebam
cernens.

XXIX.

Μηλῶσαι, aliquid in profundum demittere. (μήλην, i. e. *specillum*, aliquo immittere; vel partes profundiores specillo immisso explorare.) Et φάρυγγα μηλῶσαι, guttur digito perungere. Aristophanes :

Guttur digito immisso specillo perungens, duas
[tantum drachmas habebit.

XXX.

Πρόσισχε : idem, quod πρόσεχε, *adhære, appelle.*—Sic etiam ὑπίσχομαι pro ὑπισχνοῦμαι, *polliceor*, non solum tragici dixerunt, sed etiam Aristophanes :

Rem hanc me suscepturum esse polliceor.

XXXI.

Aristophanes alicubi dicit :

Eloquere tu vocem alte resolvens.

XXXII.

Οὐκοῦν. : cum accentu in penultima.. aliquando autem per trajectionem adhibetur, ut *non-igitur sines*, pro *non sines igitur;* et apud Aristophanem :

Non igitur me sines hæc dimetiri?

Pro non sines igitur me.

XXXIII [519].

Grammaticus Bekkeri, p. 400, 9, et Favorinus in Aldi Hortis Adonidis, p. 16 a : Ἀνέχειν :—λέγεται ἀνέχειν καὶ τὸ κωλύειν.— καὶ Ἀριστοφάνης·

Σὺ δ' οὐκ ἀνεῖχες αὐτὸν ὥσπερ εἰκὸς ἦν.

XXXIV [520].

Grammaticus Bekkeri, p. 434, 5 : Ἀπόρρητα πάντα τὰ ἀπειρημένα καὶ ἀπηγορευμένα ἐν τοῖς νόμοις λέγουσιν. Ἀριστοφάνης·

Οὕτως τι τἀπόρρητα δρᾶν ἔστι μέλει.

Fortasse ἔστιν μέλον vel, quod Bernhardyus conjecit, ἔστ' ἐπιμελές. Aliam conjecturam, ἐπιμέλει, in diario nescio quo propositam vidi. Apud Suidam in ἀπόρρητα scriptum in editione Mediolanensi οὐτό, τ' εἰπόρρητα δρᾶν ἔτι μέλλει.

XXXV [521].

Etymolog. M. p. 61, 17 : Ἄλεισον : λέγεται ἀρσενικῶς, οἷον·

Γίγνωσκε τὸν ἄλεισόν τε καὶ τὰ γράμματα.

Ἀριστοφάνης. ἔστι δὲ εἶδος ποτηρίου. Vulgo γίνωσκε τὸν ἄλεισον καί. Correxit Porsonus in Adversar. p. 282.

XXXVI [522].

Etymolog. M., p. 270, 45 : Διασαυλούμενος : ἁβρυνόμενος καὶ διαθρυπτόμενος, παρὰ τὸν σαῦλον τὸν τρυφερὸν καὶ γαῦρον.—

Ὁρῶ γὰρ ὡς ὄμφακα διασαυλούμενον.

Ἀριστοφάνης. Sine Aristophanis nomine versum attulit Zonaras, vol. 1, p. 539, ubi σαυλούμενον scriptum. Hesychius : Διασαυλούμενον : διακινούμενον καὶ ἐναβρυνόμενον ἢ διασειόμενον.

XXXVII [523].

Etymolog. M., p. 280, 28 : Διώκετον : ὅτι οἱ Ἀττικοὶ καὶ ἐν τοῖς τρισὶ προσώποις τῶν δυϊκῶν τοῖς δυϊκοῖς χρῶνται, ὡς Ἀριστοφάνης·

Καταντιβολεῖτον αὐτὸν ὑποπεπτωκότες,
ἐκβαίνετον τὸν πατέρα τοῖς ὀρχήμασι.

Duo diversa fragmenta esse videbantur Brunckio. Ἐκβαίνετον, quod suspectum fuit Hemsterhusio, in ἐκμαίνετον mutat L. Dindorfius in Thesauro Stephani, vol. III, p. 3706.

XXXVIII [524].

Etymolog. M., p. 298, 53 : Εἵλη : σημαίνει τὴν θερμασίαν ἐκ τοῦ ἕλη πλεονασμῷ τοῦ ι, ὡς παρὰ Ἀριστοφάνει·

Καὶ τῶν πρὸς εἵλην ἰχθύων ὠπτημένων.

XXXIX [525].

Etymolog. M. p., 470, 34 : Ἰκτῖνα :— Πλάτων δὲ προπαροξυτόνως λέγει, ὡς παρὰ Ἀριστοφάνει·

Ἴκτινα παντόφθαλμον ἅρπαγα τρέφων.

Attulit hunc versum Chœroboscus apud Bekkerum in annotatione ad locum Etymolog., p. 901. Scribendum ἁρπαγῆς τρέφων.

XL [526].

Etymolog. M., p. 526, 20 : Κόλλοπες :—ἐλέγετο δὲ καὶ τὸ νωτιαῖον δέρμα διὰ τὸ τὴν κόλλαν ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι. ὅθεν Ἀριστοφάνης τὴν σκληρότητα Αἰσχύλου ἐνδεικνύμενος ἔφη·

Οἶμαι γὰρ αὐτὸν κόλλοπι
ἐοικέναι.

XLI [527].

Etymolog. M., p. 682, 51 : Ποῖ κῆχος :— καὶ Ἀριστοφάνης·

α. Ποῖ κῆχος; β. εὐθὺ Σικελίας.

XXXIII.

Ἀνέχειν significat etiam κωλύειν, *inhibere, impedire.*— Et Aristophanes :

Tu autem non inhibebas eum, ut par erat.

XXXIV.

Ἀπόρρητα dicunt omnia legibus interdicta et prohibita. Aristophanes :

Sic nonnihil vetitorum carmine (1) facere licet (?)

XXXV.

Ἄλεισον, *poculum,* dicitur masculo genere, ut :

Agnosce τὸν ἄλεισον (*poculumque*) et litteras.

Aristophanes. Est autem genus poculi.

XXXVI.

Διασαυλούμενος : *effeminatus, mollitie enervatus*, a σαῦλος, *luxurioso et superbo :*

Video enim ut acerbam uvam luxuriantem.

Aristophanes.

XXXVII.

Διώκετον, *ambo persequemini :* propterea quod Attici etiam in tribus personis dualium dualibus utuntur, ut Aristophanes :

Supplicate eum ad genua ambo provoluti,
Educite uterque patrem saltationibus.

XXXVIII.

Εἵλη : significat *æstum,* quod formatum est ex ἕλη per pleonasmum litteræ *iota*, uti apud Aristophanem

Et piscium ad æstum assatorum.

XXXIX.

Ἰκτῖνα, *milvium :* — hanc vocem cum accentu in antepenultima Plato pronuntiat, ut apud Aristophanem :

Milvium omni-oculatum rapacem alens.

XL.

Κόλλοπες : — sic etiam vocabatur tergi cutis vel tergus, quod ex eo colla conficiebatur. Inde Aristophanes Æschyli duritiem notans ait :

Puto enim illum tergori
similem esse.

XLI.

Ποῖ κῆχος, *quo terrarum* — Et Aristophanes :

A. Quo terrarum? B. Recta in Siciliam.

(1) In hoc loco, mire salebroso, in quo nihil non audiendum, duximus μέλει a μέλος. Sic omnia satis liquide fluere videntur. Edit.

XLII [528].

Eustathius, p. 73, extr.: Κατὰ δὲ Ἡρωδιανὸν καὶ τάριχος ἑκατέρως λέγεται. τὸ τάριχος γὰρ καὶ ὁ τάριχος.—Ἀριστοφάνης·

Ἐπὶ τῷ ταρίχει τὸν γέλωτα κατέδομαι.

ὁ αὐτὸς « Τάριχον τοῦτον πλύνω. » Postrema ita corrige, τάριχον τουτονὶ πλύνων, quæ ex Δαιταλέων fragm. XXI sumpta sunt.

XLIII [529].

Eustathius, p. 959, 41: Τὸ δὲ σῶς εὕρηται, φασί, καὶ θηλυκῶς. Ἀριστοφάνης·

Οὕτω παρ' (γὰρ Dobræus) ἡμῖν ἡ πόλις μάλιστα σῶς [ἂν εἴη.

λέγουσι δὲ καὶ σᾶ τὰ σῶα οἱ παλαιοί, παρ' οἷς καὶ σᾶ ἡ σώα. —Ἀριστοφάνης·

Ἡ μᾶζα γὰρ σᾶ καὶ τὰ κρέα χὼ κάραβος.

Excerpsit hæc etiam Philemo in v. σῶος.

XLIV [530].

Eustathius, p. 1166, 51, ex Ælio Dionysio: Χιτώνιον— λεπτὸν ἔνδυμα γυναικεῖον πολυτελὲς—Ἀριστοφάνης·

Ἐνδὺς τὸ γυναικεῖον τοδὶ χιτώνιον.

XLV [531].

Eustathius, p. 1387, 4: Ἐν δὲ τοῖς ῥητορικοῖς λεξικοῖς φέρεται καὶ ταῦτα· ἐκ τοῦ ἀθρόος γίνεται ἄθρους.— καὶ Ἀριστοφάνης·

Ἑστῶτας ὥσπερ τοὺς ὀρεωκόμους ἄθρους.

XLVI [532].

Eustathius, p. 1415, 62: Ὁ δὲ φαρμακὸς ἤτοι τὸ κάθαρμα.—Ἀριστοφάνης·

Πόθεν δ' ἐγώ σοι συγγενὴς ὦ φαρμακέ;

LXVII [533].

Eustathius, p. 1419, 52: Καὶ δικαστήριον ἱστοροῦσιν Ἀθήνησιν ἐπώνυμον τῆς Παλλάδος. Ἀριστοφάνης·

Ἄκων κτενῶ σε τέκνον·

ὁ δ' ὑπεκρίνετο·

ἐπὶ Παλλαδίῳ τἄρ' ὦ πάτερ δώσεις δίκην.

ἐδίκαζον δὲ κατὰ Παυσανίαν ἐκεῖ ἀκουσίους φόνους οἱ ἐφέται.

XLVIII [534].

Eustathius, p. 1442, 2: Ὅτι τὸ ἀντίον ηὖδα ταυτόν ἐστι τῷ ἀντικρὺ καὶ ἄντην πρὸς ἅπερ ἤκουσέ τις ἐκ τοῦ προλαλήσαντος. καὶ ἔστι πως ὅμοιον τῷ ὑπαντὰξ, οὗ μέμνηται Αἴλιος Διονύσιος λέγων ὡς δηλοῖ τὸ ἐξ ἐναντίας, φέρων εἰς χρῆσιν ἐξ Ἀριστοφάνους τὸ

Ἔφευγε, κἀγὼ τῆς ὑπαντὰξ εἰχόμην.

XLIX [535].

Eustathius, p. 1467, 35: Ἑκάτης ἀγάλματα αἱ κύνες. ταύτῃ γάρ φασι θύονται· ἣν καὶ κυνοπρόσωπον διαπλάττουσιν· Ἀριστοφάνης·

Καὶ κύων ἀκράχολος
Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου γενήσομαι.

Grammaticus Bekkeri, p. 327, 13: Ἀγάλματα Ἑκάτης: αἱ κύνες. θύονται γὰρ αὐτῇ. Idem p. 336, 31: Ἄγαλμα Ἑκάτης: τὴν κύνα οὕτως εἴρηκεν Ἀριστοφάνης διὰ τὸ

XLII.

Juxta vero Herodiani sententiam τάριχος, *salsamentum*, utroque genere dicitur. Etenim τὸ τάριχος et ὁ τάριχος. — Aristophanes:

Super salsamento risum comedam.

Idem: « Hoc salsamentum abluo. »

XLIII.

Σῶς autem, aiunt, sequioris etiam sexus reperitur. — Aristophanes:

Sic apud nos respublica potissimum σῶς, *salva*, foret.

Dicunt quoque σᾶ pro τὰ σῶα, *salva*, veteres, apud quos σᾶ etiam est ἡ σώα, *hæc quæ salva* est. Aristophanes:

Polenta enim σᾶ, *salva* [est], carnesque et carabus.

XLIV.

Χιτώνιον: tenue vestimentum muliebre sumtuosum. Aristophanes:

Induens muliebrem hancce tuniculam.

XLV.

Verum in rhetoricis lexicis et hæc feruntur: ex ἀθρόος fit ἄθρους. — Et Aristophanes:

Stantes sicuti muliones confertos.

XLVI.

Φαρμακός, *veneficus*, sive κάθαρμα, *piaculum*. Aristophanes:

Unde vero ego tibi consanguineus, o piaculum?

XLVII.

Et tribunal Athenis Palladi cognomine fuisse tradunt. Aristophanes:

Invitus occidam te, fili.

Ille vero respondebat:

Ad palladium [*Palladis tribunal*] igitur, pater, pœ[nam lues.

Juxta vero Pausaniam ephetæ de cædibus non voluntariis cognoscebant.

XLVIII.

Nota ἀντίον ηὖδα, *contra locutus est*, idem esse ac ἀντικρύ et ἄντην, *coram* et ex adverso *vicissim* respondere ad ea quæ alter ex altero prælocuto audiit, et hoc fere est simile adverbio ὑπαντάξ, *e contrario, ex adverso*, cujus meminit Ælius Dionysius, qui dicit ὑπαντάξ idem sonare atque ἐξ ἐναντίας, *ex adversa parte*, in hujus locutionis testimonium hunc ex Aristophane afferens locum:

Aufugiebat, ego vero ex adverso adhærebam.

XLIX.

Hecates signa sunt canes, quippe qui, ut aiunt, huic mactantur; eamque cum canina facie effingunt. Aristophanes:

Et canis iracunda,
Hecates simulacrum luciferæ, fiam.

Grammat. Bekk.: *signa Hecates*: canes; nam ei sacrificantur.— Idem: *simulacrum Hecates;* canem sic designavit Aristophanes, quoniam Hecatæ canes offerantur,

ἐκφέρεσθαι τῇ Ἑκάτῃ κύνας, ἢ ὅτι καὶ αὐτὴν κυνοκέφαλον πλάττουσιν. Ridet autem Euripidis versum ab Plutarcho servatum de Iside et Osiri, p. 379 d.:

Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔσει.

Indicavit Porsonus ad Hecubam v. 1255.

L [536].

Eustathius, p. 1535, 20, postquam de formis vocabulorum ἄρκος et ἀπαρκίας, pro ἄρκτος et ἀπαρκτίας ab quibusdam usurpatis, exposuit, ita pergit: εἰ δὲ τοῦ ἄρκτου ὑπεξαιρεθέντος τοῦ τ, ὡς εἴρηται, οὐ γέγονε σημασίας ἐναλλαγή, οὐ μὴν οὐδὲ γελοιασμός, ἀλλ' ὁ κωμικὸς τὸ κάππα ἐξελὼν γέλωτα ἐκίνησε εἰπὼν οὕτω·

Ψελλόν ἐστι καὶ καλεῖ
τὴν ἄρκτον ἄρτον, τὴν δὲ Τυρὼ τροφαλίδα,
τὸ δ' ἄστυ σῦκα.

ταῦτα δὲ τί δηλοῖ περιττόν ἐστι φράσαι. ἀρκεῖ δὲ μόνον ἐπισημήνασθαι ὡς οὐ ψελλὰ τὰ εἰρημένα κυρίως, εἰ μή τις πᾶν παιδίον μὴ σαφῶς διαλεγόμενον ψελλίζεσθαι λέγει, ὁποῖόν τι καὶ Αἰσχύλος (Prometh. v. 841) φαίνεται δηλοῦν ἐν τῷ «Ψελλόν τι καὶ δυσεύρετον.»

LI [537].

Eustathius, p. 1788, 20: Ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ ὤνου παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ ὠνή.—εἰ δὲ ἀπ' αὐτῆς παρῆκται καὶ ἡ παρὰ τῷ κωμικῷ ὄνωνις, ἧς χρῆσις φέρεται παρὰ τοῖς τεχνικοῖς τὸ

Εἶτα δὴ
ἐς (add. τὴν) πόλιν ἄξεις τήνδε τὴν ὀνώνιδα;

οὐκ ἔστι βεβαίως ἀπισχυρίσασθαι. ὄνομα δὲ βοτάνης ἡ ὄνωνις, δι' ἧς ἐπ' ἀλογίᾳ ἴσως ὁ κωμικός τινα σκώπτει καὶ ῥαθυμίᾳ, ὡς τοῦ ὄνου καὶ νωθροῦ ὄντος, καθὰ καὶ ἡ Ἰλιὰς οἶδε, καὶ παροιμιάζοντος τό τε ἀπ' ὄνου πεσεῖν τινα (Nubium v. 1255) καὶ τοὺς ὄνου πόκους, οὓς ὁ κωμικὸς (Ranar. v. 186) εἰς πόκας παρῴδησε.

LII [538].

Theognostus in Bekkeri Anecdotis, p. 1403: Ὀζέσω: τὸ ὄζω ἐνίοτε καὶ περισπωμένως λέγεται, ἐξ οὗ καὶ ὁ μέλλων ὀζέσω, ἀλλὰ καὶ ὀζήσω διὰ τοῦ η, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης·

Λίθος τις ὤζησεν τεθυμιαμένος.

LIII [539].

Scholiasta Equitum, v. 137: Ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς χειμάρρους ὁ Κυκλοβόρος ὑπὸ Ἀθηναίων χωσθείς. τὴν κακοφωνίαν οὖν τοῦ Κλέωνος εἴκασε τῷ ἤχῳ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἀλλαχοῦ·

Ὤμην δ' ἔγωγε τὸν Κυκλοβόρον κατιέναι.

LIV [540].

Scholiasta Equitum v. 254: Εὐκράτης ἔφευγεν εὐθὺ τῶν κυρηβίων: ἔνθα αἱ κάγχρυς φρύγονται. κάγχρυς δέ εἰσιν αἱ λελεπισμέναι κριθαὶ ἀφ' ὧν ἡ πτισάνη. σκώπτει δὲ καὶ τὸν Εὐκράτην ὡς τοιαύτην τέχνην ἔχοντα. ἐν ἄλλοις γοῦν φανερωτέρως φησὶ «Καὶ σὺ κυρηβιοπῶλα Εὔκρατες στύπαξ.» Idem ad. v. 129: στυππειοπώλης: ὁ τὰ στυππεῖα πωλῶν, τουτέστι καννάβινα, λινᾶ. δηλοῖ δὲ τὸν Εὐκράτη καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ πολιτείαν, ὃς στύπαξ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ στυππιοπώλης εἶναι, ὡς καὶ ἐν ἑτέροις. De Eucrate conf. Γῆρας fragm. XVI.

LV [541].

Scholiasta Euripidis Medeæ, v. 46: Ἐκ τρόχων: βαρυτόνως ὡς νόμων. Ἀριστοφάνης·

Ἐβάδιζέ μοι τὸ μειράκιον ἐξ ἀποτρόχων.

ὡς ἀπὸ γυμνασίας οὖν ἐλθόντας τοὺς παῖδας. Vulgo βαδίζει. Correxit Elmsleius ad Medeam p. 85.

---

aut ipsa cum canino capite effingitur. — Euripid. versus: Hecates luciferæ simulacrum canis eris.

L.

Quod sic voce ἄρκτῳ [urso] littera τ exemta, sicuti dictum est, nihil in significatione immutaretur, neque jocus quidem fieret, attamen comicus, κάππα ademto, risum movit sic locutus:

Blæsus [puerulus] est, et vocat
τὴν ἄρκτον [*ursam*] ἄρτον [*panem*], Tyro [a τυρῷ, *caseo*], caseum,
τὸ ἄστυ [*astu*, *urbem Athenas*] σῦκα [*ficus*].

Hæc autem quid significent supervacaneum est dicere. Satis est id tantum indicare, ea videlicet quæ proprie dicta sunt non blæsa esse, nisi quis omnem puerulum, non dilucide loquentem, balbutire dicat, quale est id quod et Æschylus declarare videtur his in verbis: «Blæsum aliquid et difficile inventu.»

LI.

Ex homerico ὤνῳ, *pretio emtionis*, apud seriores ἡ ὠνή venit. — An vero ex hac voce deducta fuerit apud Comicum ὄνωνις, *ononis*, cujus usus apud technicos sic profertur:

Eia vero
in urbem ages hancce *ononem?*

non est certo asseverare. Nomen autem herbæ est *ononis*, per quam forte ob stultitiam segnitiemque aliquem Comicus cavillatur, quandoquidem asinus natura tardus, ut et Ilias agnovit, atque ex eo proverbialiter dicunt aliquem ab asino decidere, et asini lanam aut vellus, quæ Comicus parodia usus εἰς πόκας dixit [i. e. asini tonsuram].

LII.

Ὀζέσω, *olebo:* verbum ὄζω, *oleo*, aliquando cum accentu circumflexo dicitur, unde et futurum ὀζέσω, atque etiam ὀζήσω per η, veluti ait Aristophanes:

Lapis quidam suffitus redoluit.

LIII.

Cycloborus erat Atticæ torrens, ab Atheniensibus exaggeratus. Inconditam igitur Cleonis vocem fluminis sonitui assimilavit; et alibi:

Putabam equidem Cycloborum descendere.

LIV.

« Eucrates effugit recta sub glumas: » scilicet quo κάγχρυς torrentur. κάγχρυς autem sunt hordeum decorticatum, ex quo fit ptisana. Eucratem vero, tanquam hanc artem exercentem, cavillatur. Alias nempe disertius dicit: « Et tu, Eucrates, furfurum restiumque stupearum venditor.»—Idem: στυππειοπώλης, qui stupas vendit, i. e. cannabinas et lineas merces. Arguit autem Eucratem, et quæ fuerit sub eo reipublicæ administrationem, qui quidem *styppax* vocabatur, quod stuparum erat mercator, ut aliis in locis declaratur.

LV.

Ex τρόχων, *a cursibus;* cum gravi accentu, sicut in νόμων. Aristophanes:

Vadebat mihi adolescentulus ex decursibus.

Pueros igitur tanquam ab exercitatione reversos.

LVI [542].

Scholiasta Ravennas [illegible]

[illegible] Εὐριπίδης.

Eustathius [illegible]

LVII [543].

Scholiasta Paris. [illegible]

LVIII [544].

Grammaticus Bekkeri [illegible] Ἀριστοφάνης·

Ἀλοᾶν χρὴ τὰς γνάθους.

LIX [545].

Grammaticus Bekkeri, p. 350, 26: Ἀνερρίπτεται κύβος· ἀντὶ τοῦ κινδυνεύεται. Ἀριστοφάνης·

Φράζε τοίνυν, ὡς ἐγὼ σοι πᾶς ἀνέρριμμαι κύβος.

Omisso poetæ nomine versum affert Suidas in ἀνέρριπται.

LX [546].

Pollux VI, 49: Ἀριστοφάνης·

Τὴν σαπέρδην [illegible] χρή,
καὶ [illegible] κἀπ' ἐκπλῦναι
καὶ [illegible].

LXI [547].

Pollux VI, 56: Καὶ πέμματα δὲ εἶεν ζωμὸς ἄρτυμα.— Ἀριστοφάνης δὲ φησιν·

Χορδαί, φύσκαι, πέμματα, ζωμοί,
χόλικες.

LXII [548].

Pollux VI, 62: Καὶ Ἀριστοφάνης δὲ τῶν πολφῶν μέμνηται·

Πόλφους δ' οὐχ ἧψον ὁμοῦ βολβοῖς.

Εἴη δ' ἂν ἴσως ἔτνους εἶδος καὶ τὰ χίδρα (vulgo χῖδρα), γίγνεται δὲ ἐκ πυρῶν νέων, ἃ χίδρα Ἀριστοφάνης καλεῖ. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ παιπάλημα ῥόφημα τι ὠνόμασεν·

Ἵν' ἐκπλάττη τὸ παιπάλημα καὶ μὴ βήττων καταπίῃ.

Ἴσως δ' ἂν εἴη ἐκ παιπάλης, ὃ ἐστι τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου. Eodem modo Hesychius et Photius interpretantur.

LXIII [549].

Pollux IX, 154:—Ἀριστοφάνους εἰπόντος

Ἐμβαλοῦντες καὶ πλάττοντες.

LXIV [550].

Athenæi epitome II, p. 67 d: Μνημονεύει δέ που (Ἀριστοφάνης) καὶ τοῦ ἐκ Κλεωνῶν ὄξους ὡς διαφόρου·

Ἐν δὲ Κλεωναῖς ὀξίδες εἰσί.

LVI.

Contradictionum: putidos illius sermones traducit; et alibi:

Intricatus vellere et intortus quoad artem Euripides.

Eustathius: Συνεληνοδιάσεις, *vellere crispos et intricatos*, vocabant veteres eos qui sunt in loquendo prolixiores et male loquaces, cavillatione sumta a velleribus quorum lana est contorta, indeque ferme inextricabilis.

LVII.

Annumerabimus, sortiri: καῦσον perinde ac τὸν κλῆρον, *sortem*, dicunt; atque in aliis locis: « Quota est sors? »

LVIII.

Ἀλοῶν, *triturans*, pro περιάγων, *circumagens*, ut boves triturantes. Sic Aristophanes:

Circumagere oportet malas.

LIX.

Jacta est alea: quasi periclitatur, *vel* res in periculum est adducta. Aristophanes:

Dic igitur me tibi omnem aleam esse jactam.

i. e. Dic me tui caussa omnem aleam jecisse et in summum capitis discrimen adductum esse.

LX.

Aristophanes:

Saperdam desquamare oportet,
abluere, eluere
et perluere.

LXI.

Pastæ vero pulmentum ex farina sunt.—Aristophanes autem dicit:

Intestina, lucanicæ, *pastæ*, pulmenta,
viscera.

LXII.

Polphorum (1) vero et Aristophanes meminit,

Polphos autem non coquebant una cum bulbis.

Fortassis autem et *chidra* pultis species essent. Fiebant vero ex frumento novo, quod Aristophanes χιδρίαν vocat. Hic idem sorbillum quoddam appellavit *palematium*, pollen:

Ut *palematium* admiretur, et non tussiens sorbeat.

Fortassis autem ex παιπάλῃ conficiebatur, quod farinæ est tenuissimum.

LXIII.

Aristophane dicente:

Conjicientes et fingentes.

LXIV.

Meminit vero etiam alicubi (Aristophanes) aceti e Cleonis, ut præstantis:

Cleonis sunt acetabula. [Sive, Adest Cleonæum acetum.]

(1) Pollux ibidem πολφούς explicat per μηρύματα ἐκ σταιτός, quod Casaubonus ad Athen. IV, p. 158 b, animadv. t. II, p. 555, Schweigh. ita interpretatur: «*Farinæ subactæ massam, in fila deductam et productam.*» Id nostri *vermicelli* naturam referre videtur. EDIT.

LXV [551].

Athenæus IV, p. 173 d : Ἀχαιὸς δ' ὁ Ἐρετριεὺς ἐν Ἀλκμαίωνι τῷ σατυρικῷ καρυκοποιοὺς καλεῖ τοὺς Δελφοὺς διὰ τούτων·

Καρυκοποιοὺς προσϐλέπων βδελύττομαι,

πρόσον τὰ ἱερεῖα τέμνοντες δῆλον ὡς ἐμαγείρευον αὐτὰ καὶ ἐκαρύκευον. εἰς ταῦτα δὲ ἀποϐλέπων καὶ Ἀριστοφάνης ἔφη·

Ἀλλ' ὦ Δελφῶν πλείστας ἀκονῶν
Φοῖϐε μαχαίρας
καὶ προδιδάσκων τοὺς σοὺς προπόλους.

Ex Athenæo attulit hos versus Eustathius p. 1560, 16.

LXVI [552].

Sextus Empiricus adversus grammaticos, I, 10, p. 264: Πολλαὶ γάρ, φασὶν (οἱ γραμματικοί), εἰσὶ συνήθειαι, καὶ ἄλλη μὲν Ἀθηναίων, ἄλλη δὲ Λακεδαιμονίων. καὶ πάλιν Ἀθηναίων διαφέρουσα μὲν ἡ παλαιά, ἐξηλλαγμένη δὲ ἡ νῦν. καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ μὲν τῶν κατὰ τὴν ἀγροικίαν, ἡ αὐτὴ δὲ τῶν ἐν ἄστει διατριϐόντων. παρ' ὃ καὶ ὁ κωμικὸς λέγει Ἀριστοφάνης·

Διάλεκτον ἔχοντα μέσην πόλεως
οὔτ' ἀστείαν ὑποθηλυτέραν
οὔτ' ἀνελεύθερον ὑπαγροικοτέραν.

LXVII [553].

Clemens Alexandr. Stromat. VI, p. 749 : Ἡροδότου ἐν τῷ περὶ Γλαύκου τοῦ Σπαρτιάτου λόγῳ (VI, 86) φήσαντος τὴν Πυθίαν εἰπεῖν τό τε ῥηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον γενέσθαι Ἀριστοφάνης ἔφη·

Δύναται γὰρ ἴσον τῷ δρᾶν τὸ νοεῖν.

LXVIII [554].

Pollux VII, 143 : Τῶν δὲ τοῖς κηπουροῖς ὑπηρετούντων ἐστὶ καὶ τὸ κηλώνειον. οὐ μόνον γὰρ Ἡρόδοτος (VI, 119) μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης·

Ὥστ' ἀνακύπτων καὶ κατακύπτων τοῦ σχήματος οὕνεκα
κηλωνείου τοῖς κηπουροῖς. [τοῦδε

Basilii imitationem in epistolarum anthologia, p. 11, indicavit Hemsterhusius in Anecdotis, I, p. 173: οὐκ ἐῶν ἀνανεύειν καὶ κατανεύειν ὥσπερ τὰ κηλώνεια τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀναγιγνωσκόντων.

LXIX [555].

Pollux VII, 195 : Ἴδιον δ' ἂν εἴη (τὸ κοτυλίζειν) τῶν τὸν οἶνον πιπρασκόντων. καὶ Φερεκράτης μὲν εἴρηκε « Μηδὲν κοτυλίζειν, ἀλλὰ καταπλάττειν χύδην. » Ἀριστοφάνης δέ·

Κιρνάντες γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν κοτυλίζετε τοῖσι πένησιν.

Fortasse ex Babyloniis.

LXX [556].

Athenæi epitome II, p. 50 e, ubi de μιμαικύλοις agitur, Ἀριστοφάνης·

Ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτομάτοισιν τὰ μιμαίκυλα φύεται
[πολλά.

LXXI [557].

Hephæstio, p. 48, ed. Gaisf. : Τὸ προκελευσματικὸν ὑπ' ἐνίων καλούμενον, οἷον τὸ τετράμετρον τοῦτο τὸ Ἀριστοφάνειον·

Τίς ὄρεα βαθύκομα τάδ' ἐπέσυτο βροτῶν;

LXXII [558].

Suidas, Χιάζειν : Πραξιδάμας Δημόκριτον τὸν Χῖον καὶ Θεοξενίδην τὸν Σίφνιον πρώτους ἐπὶ χρώματος τάξαι τὴν ἰδίαν

LXV.

Achæus vero Eretriensis, in Alcmæone, satyrica fabula, καρυκοποιοὺς (condimentorum artifices) vocat Delphenses, quum ait :

Καρυκοποιοὺς istos adspiciens abominor.

Quatenus scilicet victimas præcidebant, easque coquebant et condiebant. Quod respiciens etiam Aristophanes dixit :

At o Delphensium plurimos acuens,
Phœbe, cultros,
et ante docens tuos ministros.

LXVI.

Multæ enim, inquiunt [grammatici], sunt consuetudines. Et alia quidem Atheniensium, alia vero Lacedæmoniorum. Et rursus Atheniensium differens quidem erat vetus; mutata autem est quæ nunc obtinet. Nec est eadem eorum qui ruri degunt, et eorum qui versantur in civitate. Dicit itaque Aristophanes comicus:

Qui urbis loquelam habebat mediam,
neque ut urbanam paullo effeminatiorem,
neque, ut illiberalem, subagrestiorem.

LXVII.

Quum Herodotus dixisset Pythiam in oraculo de Glauco respondisse, tentavisse (2) deum idem esse ac rem fecisse, Aristophanes dixit :

Cogitare enim idem ac facere pollet.

LXVIII.

Ceterum ex iis quæ hortulanis inserviunt, etiam tolleno est, cujus non Herodotus modo, sed et Aristophanes meminit :

Veluti et emergens et demergens juxta formam et
hujusce tollenonis hortulanorum. [habitum

Basilius : non sinens attolli et demitti oculos legentium, perinde ac tollenones.

LXIX.

Verum (*cotylizare*) vini venditoribus sit proprium. Pherecrates quidem dixit : « Nihil *cotylizare*, sed fusim infundere *seu* confertim vendere. » At Aristophanes :

Commiscentes enim urbem nostram, pauperibus
[eam cotylizatis.

[sc. per cotylas sive heminas divenditis].

LXX.

Ubi de arbutis agitur, Aristophanes :

In montibus sponte arbuta nascuntur multa.

LXXI.

Quod a nonnullis dicitur proceleusmaticum, quale est hoc Aristophaneum tetrametrum seu octonarium :

Quis mortalium in hos montes alte-comosos irrupit?

LXXII.

Χιάζειν, *chiassare*, Chios imitari. Praxidamas Democritum Chium et Theoxenidem Siphnium [ait] primos suam

(2) Apud Clementem pro τό τε ῥηθῆναι legendum est τό τε πειρηθῆναι, quod et apud Herodotum invenitur. ED.

ποίησιν, ὡς Σωκράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδόθεον, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει τεταγμένον. ὑποτείνει δέ τις αὐτὸν βωμολοχεῦσαι·

Αὐτὸς δείξας ἐν θ' ἁρμονίαις χιάζων ἢ σιφνιάζων.

In Suidæ verbis vulgo Ἰσοκράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδοθέαν, quæ emendavit Meinekius ad Euphorionem, p. 175. In poetæ verbis θ' particulam addidit Toupius Emend. vol. II, p. 378.

LXXIII [559].

Erotianus, p. 204 : Κενέβρεια : τὰ νεκριμαῖα κρέα οὕτω καλοῦνται, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης « Οὐκ ἔσθ' ὃ κενέβρειον ὅταν θύῃς τι, καλεῖ με. » Scholiasta Avium, v. 538 : Κενεβρείων : τὰ θνησιμαῖα κρέα οὕτως ἐκάλουν. « Οὐκ ἔσται (ἔσθ' ὦ codex Venetus) κενέβριον ὅταν θύσῃ. » Fortasse igitur scribendum:

Οὐκ ἔσται, κενέβρειον ὅταν θύσῃ τι, καλεῖν με.

LXXIV [560].

Grammaticus Bekkeri, p. 343, 21 : Ἀδικομήχανος : Ἀριστοφάνης·

Τί γὰρ ἐπὶ κακότροπον ἐμόλετον βίον
ἀδικομηχάνῳ τέχνῃ;

LXXV [561].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 415, 29 : Ἀπ' ἀκροφυσίων λόγους ἐνδεικνύναι : οἱονεὶ καινοὺς καὶ νεοποιήτους. Ἀριστοφάνης·

Ῥήματά τε κομψὰ καὶ παίγνι' ἐπιδεικνύναι
πάντ' ἀπ' ἀκροφυσίων κἀπὸ κιναβευμάτων.

Photius, p. 166, 3 : Κιναβευμάτων : πονηρευμάτων. Hesychius : Κιναβεύματα : πανουργεύματα.

LXXVI [562].

Antiatticista, p. 86, 3 : Βῆ : προβάτων βληχή. Ἀριστοφάνης·

Θύτην μέλλει καὶ κελεύει βῆ λέγειν.

Hesychius, Βῆ λέγει (codex βήλγει) : βληχᾶται. ἢ θύει. Fortasse igitur scribendum,

Θύειν με μέλλει καὶ κελεύει βῆ λέγειν.

LXXVII [563].

Athenæi epitome I, p. 30 b : Γίνεται δὲ ἐν Ἰκάρῳ, φησὶν Ἐπαρχίδης, ὁ Πράμνιος. ἔστι δὲ οὗτος γένος τι οἴνου. καὶ ἔστιν οὗτος οὔτε γλυκὺς οὔτε παχὺς, ἀλλ' αὐστηρὸς καὶ σκληρὸς καὶ δύναμιν ἔχων διαφέρουσαν, οἵῳ Ἀριστοφάνης οὐχ ἥδεσθαι Ἀθηναίους φησὶ λέγων τὸν Ἀθηναίων δῆμον οὔτε ποιηταῖς ἥδεσθαι σκληροῖς καὶ ἀστεμφέσιν οὔτε Πραμνίοις σκληροῖσιν οἴνοις συνάγουσι τὰς ὀφρῦς τε καὶ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἀνθοσμίᾳ καὶ πέπονι νεκταροσταγεῖ.

LXXVIII [564].

Athenæi epitome XI, p. 1127 ed. nostræ : Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τὸ ἑταιρικὸν συνευωχούμενον φιλοτήσιον. Ἀριστοφάνης « Ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά 'στιν ἡ 'πὶ τὸ δεῖπνον· ὡς ἤδη καλεῖ μ' ὁ χορὸς ὁ φιλοτήσιος. » Libri χρόος. Casaubonus χορὸς aut χρόνος. Ἑπτάπους σκιά fortasse ex hoc loco sumptum explicuit Hesychius.

LXXIX [565].

Aristides, vol. I, p. 87, 19 : Ὃ δὲ φησιν Ἀριστοφάνης περὶ Αἰσχύλου σκότον εἶναι τεθνηκότος, τοῦτ' ἄξιον καὶ περὶ τούτου (Ἀλεξάνδρου τοῦ Κοτυαέως) νῦν εἰπεῖν εἰς παιδείας λόγον. Fortasse in Gerytade.

LXXX [566].

Plutarchus qui dicitur in vita decem oratorum, p. 836 e : Ἰσοκράτης Θεοδώρου μὲν ἦν παῖς τοῦ ἀρχιερέως—θεράποντας

---

poesim ad colorem composuisse [*adulteravisse*, *infucasse*], ut [tradit] Socrates in opere ad Idotheum, utique apud Aristophanem taxatum est. At suggerit quidam eum scurrilibus jocis usum fuisse, sic locutum :

Quum ipse ostenderit se in harmoniis Chios
Siphniosve imitari.

LXXIII.

Κενέβρεια : hoc nomine morticinæ carnes dicuntur, ut et Aristophanes ait : «Non erit cur me vocet, quum sacrificet aliquid morticinum (1). » — Schol. Av. : Κενεβρείων : sic morticinas carnes vocabant.

LXXIV.

Ἀδικομήχανος, *injusta-machinans* vel *ordiens* : Aristophanes :

Quid enim ad male-moratam ambo devenistis vitam
arte injuriam-machinanti ?

LXXV.

Ab extremis-follibus verba ostentare, id est, nova et recens elaborata. Aristophanes :

Et verba comta ludicraque ostentare, [educta].
omnia ab extremis - follibus et artificiis [recens

Photius : Κιναβευμάτων : *flagitiorum*. — Hesychius : Κιναβεύματα, *vaframenta*.

LXXVI.

Be : ovium balatus. Aristophanes :

Immolatorem debet ... et jubet be dicere.

[*Immo juxta Dindorfianam emendationem*] :

Sacrificare me parat atque jubet be dicere.

LXXVII.

Paratur autem, ut ait Eparchides, in Icaro Pramnium. Est autem hoc vini genus, neque dulce, neque crassum, sed austerum et durum, et insigniter vehemens; quali non delectari Athenienses ait Aristophanes, dicens : « Populo Atheniensi nec poetas placere duros atque asperos, nec Pramnia vina dura, quæ et supercilia et alvum contrahant; sed odoratum vinum, miteque et nectaristillum. »

LXXVIII.

Sed et sodalitium hominum una epulantium, *philotesium* vocabatur. Aristophanes : « Septem pedes metitur umbra, cœnæ hora : quare jam me vocat philotesius chorus. »

LXXIX.

Quod autem ait Aristophanes de Æschylo, tenebras eum esse mortui, id etiam de hoc (Alexandro Cotyensi) nunc dicere par est, quod ad institutionis rationem spectat.

LXXX.

Isocrates Theodori filius fuit, summi sacerdotis, qui famulos habebat, tibiarum opifices, atque inde multum

(1) In hoc loco, misere luxato, ex quo, ut se habet, vix sensum quemquam elicias, Dindorfii emendationem secuti sumus. Fortassis partim ex Heringæ conjectura, quam tuetur lectio ἔσθ' ὦ cod. Ven., sic versus sit refingendus : Οὐκ ἔσθ' ὦ κενέβρειον· ὅταν θύῃς, τί καλεῖς με; i. e. : Non edo morticinam; quum sacrifices, cur me vocas? sc. tu qui sacrificii epulonibus tantum morticinas oblationes apponis. ED.

αὐλοποιοὺς κεκτημένου καὶ εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων—ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους καὶ Στράττιδος.

LXXXI [567].

Hesychius: Ἄανθα: εἶδος ἐνωτίου παρὰ Ἀλκμᾶνι ἢ (καὶ Alberti) Ἀριστοφάνει.

LXXXII [568].

Zenobius Proverb. I, 1: Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα: — εἴρηται δὲ ἡ παροιμία καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν (Abydenos dicit) συκοφαντεῖσθαι τοὺς ξένους. ἔνθεν Ἀριστοφάνης τὸν συκοφάντην Ἀβυδηνοκώμην εἶπεν. Corrige Ἀβυδοκόμην, collato Hesychio, I, p. 26, et Bekkeri Anecdotis, p. 215, 6; 322, 31.

LXXXIII [569].

Suidas in ἀγκύρισμα: Ἔστι δὲ ἀγκύρισμα καὶ σκεῦος ἀγρευτικὸν σύκων. Ἀριστοφάνης. Error grammatici, qui ἀγκύρισμα cum ἄγκυρα commiscuit, ab Kustero notatus est, comparato Hesychio: Ἄγκυρα: ἐν ᾗ τὰ σῦκα λαμβάνουσιν.

LXXXIV [570].

Pollux II, 108: Ἀριστοφάνης δὲ ἄγλωττον τὸν εἰπεῖν ἀδύνατον ἔφη.

LXXXV [571].

Pollux III, 48: Ἀριστοφάνης δὲ ἄγυνον τὸν ἀγύνην.

LXXXVI [572].

Photius, p. 7, 20: Ἀγῶνα: τὴν συναγωγήν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

LXXXVII [573].

Eustathius, p. 1854, 12: Ἦν δὲ καὶ ἄδδιξ μέτρον τι, φασί, τετραχοίνικον. Ἀριστοφάνης «Ἀλφίτων μελάνων ἄδδιχα.» Photius, p. 8, 6, et grammaticus Bekkeri, p. 342, 26: Ἄδδιξ: μέτρον τετραχοίνικον (Etymolog. M. p. 16, 53; 17, 46): οὕτως Ἀριστοφάνης.

LXXXVIII [574].

Photius, p. 9, 21: Ἀδηφάγοι: ἀγωνισταὶ ἵπποι οὕτως ἐκαλοῦντο, ὡς Ἀριστοφάνης καὶ Φερεκράτης.

LXXXIX [575].

Grammaticus Bekkeri, p. 346, 1: Ἀδώνιος Φερεκράτης εἶπεν ἀντὶ τοῦ Ἀδώνιδος. λέγει δὲ τὴν αἰτιατικὴν τὸν Ἀδώνιον. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων καὶ Κρατῖνος, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης καὶ ἕτεροι. λέγουσι δὲ καὶ Ἄδωνιν αὐτὸν πολλάκις.

XC [576].

Grammaticus Bekkeri, p. 348, 2: Ἀείταν: τὸν ἑταῖρον. Ἀριστοφάνης δὲ τὸν ἐρώμενον. Scribe ἀΐταν.

XCI [577].

Phrynichus Bekkeri, p. 6, 2: Ἀκύμων θάλασσα: Εὐριπίδης ἐπὶ τοῦ μὴ γεννᾶν τέθεικεν, ὡσανεὶ ἀγόνου. ὡσαύτως καὶ Ἀριστοφάνης.

XCII [578].

Grammaticus Bekkeri, p. 382, 17: Ἀλειφόβιον (codex ἀλειφοίβιον): τὸν περὶ παλαίστραν ἀναστρεφόμενον καὶ ὑπηρετοῦντα. οὕτως Ἀριστοφάνης.

XCIII [579].

Pollux II, 150: Ἀριστοφάνης δὲ «ἀμεταχειρίστων τῶν κοινῶν» εἶπεν.

XCIV [580].

Photius, p. 72, 21: Ἤποθεν: ἀμόθεν. οὕτως Ἀριστοφάνης. Recte Ruhnkenius ad Timæum corrigit errorem grammatici reposito Ἀμόθεν: πόθεν, ut apud Suidam est, quanquam omissa Aristophanis mentione.

XCV [581].

Etymolog. M., p. 96, 22: Ἀναζυγῶσαι: — τὸ θύρας

---

rei faciebat,..... itaque tibiarum gratia eum traduxere Aristophanes atque Strattis comici.

LXXXI.

Ἄανθα: inauris species apud Alcmanem vel Aristophanem.

LXXXII.

Abydena bellaria.—Dicitur et inde proverbium, quod ab iis [sc. Abydenis] solent hospites calumniis appeti. Hinc Aristophanes sycophantam nominat Ἀβυδηνοκώμην [et rectius Ἀβυδοκόμην, *Abydocomam.* i. q. ὁ ἐπὶ τῷ συκοφαντεῖν κομῶν, τοιοῦτοι γὰρ οἱ Ἀβυδηνοί, Bekker. *Anecd.*, i. e., qui ob sycophantiam gloriatur; nam tales mirum in modum erant Abydeni].

LXXXIII.

Est etiam ἀγκύρισμα instrumentum quoddam, quo ficus capiuntur. Aristophanes.

LXXXIV.

Aristophanes autem dicit ἄγλωττον, *elinguem*, eum qui loqui non potest.

LXXXV.

Aristophanes porro ἀγύνην, *cœlibem*, ἄγυνον (vocavit).

LXXXVI.

Ἀγῶνα, *certamen*: pro συναγωγήν, *conventum.* Sic Aristophanes.

LXXXVII.

Erat autem *addix* et mensura quædam, aiunt, quatuor chœnicum capax: Aristophanes: «Farinæ hordaceæ nigræ *addicem.*» — Gramm. Bekk.: *Addix*: mensura quatuor chœnicum. Sic Aristophanes.

LXXXVIII.

Adephagi, edaces, voraces: equi certatores sic vocabantur, ut apud Aristophanem et Pherecratem.

LXXXIX.

Ἀδώνιος Pherecrates dixit pro Ἀδώνιδος. Dicit autem accusandi casu Ἀδώνιον. Sic et Plato et Cratinus, sed etiam Aristophanes atque alii. At quoque eum sæpe numero Ἄδωνιν dicunt.

XC.

Ἀείταν: *sodalem;* Aristophanes vero *amasium* dicit.

XCI.

Infecundum mare: Euripides sic *non gignere* significavit, quasi sterilem esse. Quemadmodum et Aristophanes.

XCII.

Ἀλειφόβιον, quasi *unctione viventem:* is qui in palæstra versatur atque subservit: sic Aristophanes.

XCIII.

Aristophanes vero, « non manibus contactis communibus bonis [*vel* manibus ad rempublicam non admotis], » dixit.

XCIV.

Ἀμόθεν· pro ποθέν, *alicunde.*

XCV.

Etym. M.: *Disjunxisse:* pro ostia aperuisse dixit

ἀναπετάσαι. Ἀριστοφάνης. Favorinus in Aldi Hortis Adonidis, p. 15 b: Ἀναζυγῶσαι: τὸ τὰς θύρας ἀναπετάσαι. Ἀριστοφάνης « Τὴν θύραν ἀναζυγώσας. » Pollux X, 26: Παρὰ δὲ τοῖς κωμῳδοῖς τὸ ἀναζυγῶσαι ταυτὸν τῷ ἀνοῖξαι σημαίνει.

XCVI [582].

Scholiasta Euripidis Orest., v. 14, p. 283, ed. Matth.: Ἀναμετρήσασθαι: « ἀνεμέτρει τὸ χωρίον » παρὰ Ἀριστοφάνει, ἀντὶ τοῦ διεμέτρει.

XCVII [583].

Suidas: Ἀνασηκῶσαι: ἀνταποδοῦναι, ἢ ἀναλαβεῖν, ὥσπερ οἱ ἱστάντες. οἷον ἐξισῶσαι τῷ λείποντι ἢ πλεονάζοντι. οὕτως Ἀριστοφάνης.

XCVIII [584].

Grammaticus Bekkeri, p. 401, 18: Ἀνεψιάδαι Ἀριστοφάνης καὶ ἀνεψιαδοῦς Φερεκράτης καὶ Ἕρμιππος ἀνεψιαδοῦν—.

XCIX [585].

Pollux II, 228: Ἀνοητία, ἄνοια, ἐπίνοια, πρόνοια,—καὶ ἀνοησία, ὡς Ἀριστοφάνης. Aristophanem ἀνοησία contra Atticorum consuetudinem, quæ ἀνοητία postulat, dixisse nec mihi videtur credibile nec Lobeckio visum est ad Phrynich., p. 506. Quamobrem ἀνοητία priore loco delendum, altero in ἀνοητία cum codice Jungermanni mutandum est. Phrynichus Bekkeri, p. 21, 20: Ἀνοητία: ὡς νουθετία, μοιχοληπτία, φιλοποτία, λυχνοκαυτία, ἀθλοθετία, ἀκρατία. Pollux, III, 140: Ἀθλοθεσία, ἢ ὡς Ἀριστοφάνης, ἀθλοθετία.

C [586].

Suidas: Ἀπόμακτρα σκυτάλων ἀπεσκοτημένα δ' ἐσκιοτραφημένα. Eadem grammaticus Bekkeri, p. 431, 26, præmisso lemmate Ἀπόμακτρα, et ἐσκιοτροφημένα præbens. Vera loci scriptura hæc est: Ἀπόμακτρα: σκύταλα. ἀπεσκοτωμένα δὲ, ἐσκιαγραφημένα. Poetæ enim verba fuerunt ἀπόμακτρ' ἀπεσκοτωμένα, quorum interpretationes ex scholiasta de more exscripsit Suidas, cujus alia est de eodem loco annotatio perinepta: Ἐσκιοτροφημένα: Ἀριστοφάνης. ἀπόμακτρα σκυτάλων ἐσκιοτροφημένα. Prudentius idem alio loco: Ἀπεσκοτωμένα: ἐσκιαγραφημένα, κεχρωσμένα. τὰς γὰρ χρίσεις σκότη (σκότους Hesychius) καλοῦσι ζωγράφοι. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CI [587].

Pollux VII, 22: Καὶ ἀρτοστροφεῖν δὲ Ἀριστοφάνης λέγει.

CII [588].

Phrynichus Bekkeri p. 10, 9: Ἀσπάλαθος: ἀκανθῶδες φυτόν. Κλέανδρος θηλυκῶς, Ἀριστοφάνης ἀρσενικῶς.

CIII [589].

Phrynichus Bekkeri, p. 13, 19: Αὔεσθαι πῦρ καὶ ἐναύεσθαι: Ἀριστοφάνης αὐόμενος, Κρατῖνος ἐναύεσθαι.

CIV [590].

Hesychius: Ἀφορμή: ἡ νῦν ἐνθήκη λεγομένη. Ἀριστοφάνης « Μέλλει δὲ πέμπειν τοὺς εἰς ἀφορμήν. » ἡ πρόφασις, ἡ αἰτία.

CV [591].

Phrynichus Bekkeri, p. 13, 28: Ἀψευδοῦντες: Ἀριστοφάνης.

CVI [592].

Grammaticus Bekkeri, p. 476, 10: Ἀωρὶ, ἀωρία: τὸ παρὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν καὶ τὴν ὥραν.—Ἀριστοφάνης δὲ ἔφη καὶ « ἀωρὶ θανάτῳ ἀπέθανεν. »

CVII [593].

Scholiasta Theocriti, I, 132: Ἡ βάτος θηλυκῶς λέγεται· ὁμοίως ἐνταῦθα καὶ ἡ νάρκισσος. παρὰ δὲ τῷ Ἀριστοφάνει ἀρσενικῶς λέγεται.

Aristophanes. — Favorinus: Ἀναζυγῶσαι, *disjunxisse*, est ostia aperuisse. Aristophanes: « Postquam ostium aperuit. » — Pollux: Apud comicos ἀναζυγῶσαι, *disjunxisse*, idem atque ἀνοῖξαι, *aperuisse*, sonat.

XCVI.

Ἀναμετρήσασθαι, *remensum esse:* « remetiebatur locum » apud Aristophanem, pro διεμέτρει, *dimetiebatur*.

XCVII.

Ἀνασηκῶσαι, *rependisse*, i. e. par pari referre, redhostire. [Translatio ducta est ab illis] qui aliquid ponderant. Idem est ac si dicas, æquare aliquam rem alteri, sive ei aliquid desit, sive supersit. Sic Aristophanes.

XCVIII.

Ἀνεψιάδαι, *consobrini*, Aristophanes; quod dixit Pherecrates ἀνεψιαδοῦς et Hermippus ἀνεψιαδοῦν.

XCXIX.

Ἀνοητία, ἄνοια, *amentia*, *desipientia;* ἐπίνοια, *solertia;* πρόνοια, *providentia*, — et ἀνοησία, immo, ἀνοητία, *insipientia*, ut ait Aristophanes. — Pollux: Ἀθλοθεσία, *brabiorum constitutio*, vel ἀθλοθετία, ut apud Aristophanem.

C.

Suidas: Ἀπόμακτρα: Hostoria (sive ligna quibus mensuræ æquantur). ἀπεσκοτωμένα vero significat ἐσκιαγραφημένα, *adumbrata*. Idem: Ἀπεσκοτωμένα eodem sensu ac ἐσκιαγραφημένα, *adumbrata*, κεχρωσμένα. *colorata*. Nam pictores χρίσεις [an χρώσεις?], *tincturas*, *colores*, vocant σκότη, *umbras*, pictores. Sic Aristophanes.

CI.

Et ἀρτοστροφεῖν, *panem in orbem versare*, dixit Aristophanes.

CII.

Aspalathus: spinosa planta. Cleandrus feminine, Aristophanes masculine ea voce utitur.

CIII.

Αὔεσθαι πῦρ, *accendere ignem*, et ἐναύεσθαι, *incendere*. Aristophanes dixit αὐόμενος, *accensus*, Cratinus, ἐναύεσθαι, *incendi*.

CIV.

Ἀφορμή: quæ nunc dicitur ἐνθήκη, merces quæ navibus imponuntur. Aristophanes: « Missurus autem est eos ad onerarias merces. » Est quoque vel *prætextus*, vel *caussa*.

CV.

Ἀψευδοῦντες, *non mentientes:* Aristophanes.

CVI.

Ἀωρὶ, ἀωρία: quod præter occasionem et opportunitatem accidit. — Aristophanes autem etiam dixit: « intempestive morte mortuus est. »

CVII.

Βάτος, *rubus;* feminine dicitur; perinde atque hic ἡ νάρκισσος; sed apud Aristophanem masculine usurpatur.

CVIII [594].

Pollux IV, 63 : Καὶ τὰ ῥήματα λυρίζειν, κιθαρίζειν, ψάλλειν, καὶ, ὡς Ἀριστοφάνης, βαρβιτίζειν.

CIX [595].

Etymolog. M., p. 194, 31 : Βέλεκοι : ὄσπρια. « Καὶ τῶν βελέκκων (scr. βελέκων) » Ἀριστοφάνης. Suidas, Βέλεκος : ὄσπριον. ἔοικε δὲ τοῖς λαθύροις. Hesychius : Βέλλεκυς : ὀσπριόν τι ἐμφερὲς λαθύρῳ, μέγεθος ἐρεβίνθου ἔχον.

CX [596].

Pollux VII, 210 : Παρὰ Ἀριστοφάνει βιβλιδάριον. Conf. fr. 64.

CXI [597].

Pollux II, 56 : Ἀριστοφάνης δὲ καὶ βλέπος ἐκάλεσε καὶ βλέπησιν. βλέπος est in Nubibus, v. 1176.

CXII [598].

Pollux VII, 187 : Ἀριστοφάνης καὶ βοηλατεῖν καὶ ὀνηλατεῖν εἶπε.

CXIII [599].

Thomas M. : Βοῦς —λέγεται ἐπ' εὐθείας τῶν πληθυντικῶν βόες, εἰ καὶ Ἀριστοφάνης ἅπαξ βοῦς εἶπε.

CXIV [600].

Pollux VII, 141 : Καὶ βωλοκοπεῖν δὲ Ἀριστοφάνης εἴρηκε.

CXV [601].

Phrynichus Bekkeri, p. 31, 27 : Γαλῆν καταπέπωκεν (codex καταπέπτωκεν) : Ἀριστοφάνης· ἐπί τινος νέου μὴ δυναμένου φθέγξασθαι· χρήσαιο δ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐπὶ παντὸς (τοῦ μὴ addit Bekkerus) φθεγγομένου.

CXVI [602].

Etymolog. M. p. 229, 40 : Γεισίποδες : παρὰ τὸ εἶναι βάσεις τῶν θεμελίων, καὶ γεισῶσαι καὶ γείσωσις τὸ τῆς γῆς ἔκθεμα. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ τὰς ᾤας τοῦ ἱματίου γεῖσα εἶπε. Postrema, Ἀριστοφάνης — εἶπε habet Grammaticus Bekkeri p. 231, 2, ubi γείσας scriptum.

CXVII [603].

Pollux II, 13 : Γερόντειαι παλαῖστραι παρὰ Ἀριστοφάνει.

CXVIII [604].

Hesychius : Δαφνοπώλην τὸν Ἀπόλλω λέγουσιν, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXIX [605].

Phrynichus Bekkeri, p. 35, 30 : Διετησίως· ἀντὶ τοῦ διέτως, οἷον καθ' ἕκαστον ἔτος. Θουκυδίδης καὶ Ἀριστοφάνης.

CXX [606].

Hesychius : Δράκαιναν : τὴν μάστιγα, τὴν ὑστριχίδα ὁ Ἀριστοφάνης.

CXXI [607].

Scholiasta Dionysii Thracis in Bekkeri Anecdotis, p. 942, 22 : Τὸ δυάκις καὶ τριάκις παρὰ Ἀριστοφάνει.

CXXII [608].

Pollux X, 27 : Ἀριστοφάνης (Lysistr., v. 265.) « Προπύλαια πακτοῦν. » καὶ πάλιν, ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας.

CXXIII [609].

Pollux II, 199 : Τὰ δὲ ὑπὲρ τοὺς δακτύλους κρούματα πταίσματα· Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ἐπιπταίσματα αὐτὰ καλεῖ.

CXXIV [610].

Pollux VI, 79 : Τὰ δὲ ἐπιδορπίσματα Ἀριστοφάνης ἐπιφορήματα καλεῖ.

CVIII.

Et verba, λυρίζειν, *lyra canere*, κιθαρίζειν, *cithara ludere*, ψάλλειν, *psallere*, et, ut Aristophanes dixit, βαρβιτίζειν, *barbitum pulsare*.

CIX.

Βέλεκοι : legumina. « Et *belecorum* » Aristophanes. — Suidas : Βέλεκος : legumen; cicerculis vero est simile. — Hesychius : Βέλλεκυς : legumen quoddam, cicerculae simile, atque ciceris magnitudinem habens.

CX.

Et apud Aristophanem, βιβλιδάριον, *libellus, codicillus*.

CXI.

Aristophanes vero βλέπος, *adspectum*, vocavit et βλέπησιν, *adspectionem*.

CXII.

Sed Aristophanes et βοηλατεῖν, *boves agere*, et ὀνηλατεῖν, *asinos agere*, dixit.

CXIII.

Βοῦς, *bos :* recto casu pluraliter dicitur βόες, *boves*, etsi Aristophanes semel βοῦς dixit.

CXIV.

Et βωλοκοπεῖν, *glebas frangere, occare*, dixit Aristophanes.

CXV.

Felem deglutivit : Aristophanes adhibuit de quodam juvene qui loqui non posset. Tu vero et ipse hac locutione utaris de quolibet qui non eloquatur.

CXVI.

Γεισίποδες : sic dicti quia fundamentorum [immo sugrundiorum] sunt fulcrum. Atque γεισῶσαι et γείσωσις sunt tecti prominentia (1). Aristophanes autem γεῖσα, *limbos* vestimenti, nominavit.

CXVII.

Seniles palæstræ, apud Aristophanem.

CXVIII.

Daphnopolam [lauri-venditorem] Apollinem dicunt, ut Aristophanes.

CXIX.

Διετησίως : pro διέτως, quasi *singulis annis*. Thucydides et Aristophanes.

CXX.

Δράκαιναν : flagellum, scuticam suillam.

CXXI.

Adverbia δυάκις, *bis*, et τριάκις, *ter*, apud Aristophanem leguntur.

CXXII.

Aristophanes : Προπύλαια πακτοῦν, *vestibula pangere, claudere :* et rursum ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας, *compingere fores*.

CXXIII.

Plagæ autem quæ [pedis] digitis contingunt, πταίσματα, *offensiones* dicuntur. Quæ Aristophanes ἐπιπταίσματα, *impulsiones, offensiones*, vocat.

CXXIV.

Mensas vero secundas, Aristophanes ἐπιφορήματα, *bellaria*, vocat.

(1) Legimus γείσωσις τὸ τῆς στέγης ἔκθετον, cum G. Dindorfio, in Steph. Thes., vol. II, p. 545 D, e Lex. Rhet., p. 231, 7. Edit.

CXXV [611].

Pollux II, 42 : Ἑτερεγκεφαλᾶν, ὡς Ἀριστοφάνης, τὸ παραφρονεῖν.

CXXVI [612].

Hesychius : Ἐτνήρυσις : ἔπαιξεν Ἀριστοφάνης ἀντὶ τοῦ φάναι τὴν σανίδα (ἀμίδα Nækius in Museo Rhen. a. 1832, fasc. III, p. 497.) τὴν ἐτνήρυσιν εἰπών, παρὰ τὸ ἔτνος.

CXXVII [613].

Photius, p. 30, 6 : Εὔειλος (codex εὔηλος) : εὐήλιος. Ἀριστοφάνης.

CXXVIII [614].

Suidas : Εὐθετῆσαι : κοσμῆσαι, συνθεῖναι· οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXXIX [615].

Pollux IX, 162 : Τὸ παρ' Ἀριστοφάνει εὐκόπως.

CXXX [616].

Pollux VI, 161 : Ἡμιφωσώνιον. Ἀριστοφάνης.

CXXXI [617].

Pollux I, 12 : Τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγάλμασι χειροτέχνας οὐκ ἀγαλματοποιοὺς μόνον οὐδὲ ἀγαλματουργοὺς, ἀλλὰ καὶ θεοποιοὺς καὶ θεοπλάστας, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXXXII [618].

Pollux VII, 150 : Ἀριστοφάνης δὲ γυναῖκα θερίστριαν καὶ φρυγανίστριαν εἶπε.

CXXXIII [619].

Pollux VII, 100 : Τοὺς δὲ μεταλλέας θυλακοφορεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη.

CXXXIV [620].

Phrynichus Bekkeri, p. 43, 44 : Ἰξοί : ἐπὶ τῶν γλίσχρων καὶ φειδωλῶν, καὶ ἔοικε παρὰ τὸν ἰξὸν γεγενῆσθαι τοὔνομα, ὅτι καὶ ὁ ἰξὸς γλίσχρος ἐστί· λέγει δ' Ἀριστοφάνης οὕτως « Ἰξορυποκόνδυλοι. » ὅπερ σημαίνει καὶ αὐτὸ τοὺς γλίσχρους καὶ διὰ τὴν φειδωλίαν μήτε λουομένους μήτε νιζομένους.

CXXXV [621].

Hesychius : Ἱπποκλείδης : οὕτω κακοσχόλως (κακοσχόλη codex) τὸ τῆς γυναικὸς μόριον Ἀριστοφάνης εἶπεν. Photius p. 111, 25 : Ἱπποκλείδην : τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, παρὰ τὸ ἱππεύειν.

CXXXVI [622]

Pollux IV, 67 : Καλαμίνην σύριγγα εἴρηκεν Ἀριστοφάνης. Idem X, 153 : Καλαμίνους αὐλοὺς Ἀριστοφάνης ἔφη.

CXXXVII [623].

Pollux VII, 166 : Ἀριστοφάνης καὶ κάμινον βαλανείου φησί.

CXXXVIII [624].

Photius, p. 129, 15 : Κάνδυτος : σκευασία ὀψοποιικὴ μετὰ γάλακτος καὶ στέατος καὶ μέλιτος, ἔνιοι δὲ διὰ κρέως καὶ ἄρτου καὶ τυροῦ· οὕτως Ἀριστοφάνης. Scribe κάνδυλος, de quo dictum ad Hesychii locum, vol. II, p. 135.

CXXXIX [625].

Pollux II, 41 : Τὸ δὲ ὑπὸ μέθης καρηβαρεῖν καρηβαρίζειν Ἀριστοφάνης.

CXL [626].

Scholiasta Vesparum, v. 288 : Ἔλεγον δὲ καὶ τὸ βλάψαι (θάψαι Lobeckius in Orphicis, p. 632.) καταχυτρίσαι,

---

CXXV.

Ἑτερεγκεφαλᾶν, *capite alienari*, juxta Aristophanem, pro desipere.

CXXVI.

Ἐτνήρυσις, *trulla pultaria*. Lusit Aristophanes, quum pro τὴν σανίδα, *tabulam* [immo ἀμίδα, *matulam*] τὴν ἐτνήρυσιν, *trullam pultariam*, dixerit, ab ἔτνει, *pulte*.

CXXVII.

Εὔειλος : pro εὐήλιος, bene soli expositus, apricus, serenus. Aristophanes.

CXXVIII.

Εὐθετῆσαι : bene ordinare et disponere. Sic Aristophanes.

CXXIX.

Et illud apud Aristophanem, εὐκόπως, *facile*.

CXXX.

Et *hemiphosonium* [semilenteum vel semisudarium], Aristophanes.

CXXXI.

Imaginum vero fictores, non ἀγαλματοποιούς modo et ἀγαλματουργούς, *signorum* seu *statuarum-fictores* [sculptores, statuarios] dicunt, sed etiam θεοποιούς, *deorum fabros*, et θεοπλάστας, *deorum fictores*, juxta Aristophanem.

CXXXII.

Aristophanes autem mulierem θερίστριαν, q. d. *messatricem*, sive quæ metit, et φρυγανίστριαν, *sarmentatricem*, seu sarmentorum collectricem, dixit.

CXXXIII.

Metalli vero fossores Aristophanes θυλακοφορεῖν, *culeis amiciri*, dixit.

CXXXIV.

Ἰξοί, *viscosi* : dicitur de tenacibus et parcis. Hoc nomen ab ἰξῷ, *visco*, ductum videtur, quod viscum est tenax. Aristophanes vero sic ait : « Viscosi digitis-sordidi. » Quod per se ipsum declarat eos esse tenaces atque ob parcimoniam se neque lavare neque abluere.

CXXXV.

Ἱπποκλείδης, *Hippoclides* : sic male feriatus muliebre pudendum Aristophanes vocavit. — Photius : Ἱπποκλείδην, *Hippoclidam* : muliebre pudendum, ab ἱππεύειν, *equitare*.

CXXXVI.

Aristophanes, *arundineam syringem* dixit. — Idem *Tibias arundineas* vocavit Aristophanes.

CXXXVII.

Aristophanes et balnei caminum dicit.

CXXXVIII.

Κάνδυτος, *candytus* [immo *candylus*] : confectio edulis lacte, adipe et melli constans. Nonnulli vero eam carne, pane et caseo constare autumant. Sic Aristophanes.

CXXXIX.

Καρηβαρεῖν, ebrietate vero *capite gravari*, καρηβαρεῖν Aristophanes vocat.

CXL.

Dicebant autem etiam pro βλάψαι, *lædere*, καταχυ-

ὡς ἑτέρωθι Ἀριστοφάνης. Similiter Etymolog. M., p. 313, 12. Suidas in ἐγχυτρίστριαι, scholiasta Platonis, p. 336.

CXLI [627].

Pollux II, 57 : Καχύποπτος, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXLII [628].

Harpocratio : Κελέοντες : — κυρίως εἰσὶν οἱ ἱστόποδες, ὡς καὶ παρ' Ἀριστοφάνει δῆλον τῷ κωμικῷ.

CXLIII [629].

Photius, p. 168, 12 : Κλέος : τὴν φαύλην δόξαν Ἀριστοφάνης.

CXLIV [630].

Photius, p. 173, 7 : Κνημία : τὰ ἐν τοῖς θρόνοις καὶ τροχοῖς διερείσματα, καὶ πληγαὶ ἐν κνήμαις, καὶ τὸ κνημιοπαχὲς (κνημοπαχὲς?) ξύλον, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXLV [631].

Phrynichus Bekkeri, p. 47, 7 : Κοινοθυλακεῖν : τὸ ἐν ὁδῷ κοινωνεῖν σιτίων καὶ τραπέζης καὶ καταγωγῆς καὶ τῶν τοιῶνδε. Ἀριστοφάνης.

CXLVI [632].

Harpocratio : Κρᾶστις : Δείναρχος ἐν τῷ πρὸς Λυσικράτην. κρᾶστίς ἐστιν ἡ πόα, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης. Apud alios grammaticos κράστις scribitur.

CXLVII [633].

Pollux VI, 91 : Μέμνηται δὲ Ἀριστοφάνης καὶ κρεοστάθμης.

CXLVIII [634].

Pollux VI, 47 : Κυδώνια μῆλα, ὡς Ἀριστοφάνης. « Papillis tributum hoc epitheton Acharn., 1199. » Brunck. p. 280.

CXLIX [635].

Photius, p. 198, 11 : Κωπαῖοι : σφῆκες. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CL [636].

Photius, p. 211, 21 : Λεγωνῆσαι : ἀντὶ τοῦ παῖσαι, οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLI [637].

Pollux VI, 86 : Ἀριστοφάνης λεκανίσκην.

CLII [638].

Pollux VII, 196 : Λιβανωτοπωλεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη.

CLIII [639].

Phrynichus, p. 321, ed. Lobeck. : Κοχλιάριον : τοῦτο λίστρον Ἀριστοφάνης ὁ κωμῳδοποιὸς λέγει. καὶ σὺ δὲ οὕτω λέγε. Phrynichus Bekkeri, p. 51, 9 : Λίστριον : τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν καλούμενον κοχλιάριον. Ὅμηρος (Odyss. χ, 455.) μὲν λίστρον τὸν ξυστῆρα, οὐ ὑποκοριστικὸν λίστριον, οἷον ξυστηρίδιον. ἔοικεν οὖν τὸ πρῶτον τοιοῦτο κατεσκευάσθαι ὅμοιον πτύῳ στρογγύλῳ.

CLIV [640].

Suidas : Λογάρια : οἱ λόγοι. Ἀριστοφάνης.

CLV [641].

Phrynichus Bekkeri, p. 50, 51 : Λογγάζειν : τὸ διαδιδράσκειν τὸ ἔργον, προφασιζόμενόν τινα πρόφασιν. καὶ τοῦτο Ἀριστοφάνης τίθησιν ἐπὶ ἵππων προσποιούμενος (προσποιουμένων?) χωλεύσιν.

CLVI [642].

Photius, p. 231, 11 : Λουτρίδες : δύο κόραι περὶ τὸ

τρίσαι, *in olla condere et conficere* seu *perdere* [ut expositum in olla infantem], ut alibi Aristophanes.

CXLI.

Male suspectans, de malo suspectos habens alios, ut Aristophanes.

CXLII.

Proprie autem κελέοντες sunt οἱ ἱστόποδες, *pedes textorii* ἱστοῦ, ut ex Aristophane comico patet.

CXLIII.

Κλέος : malam gloriam Aristophanes vocat.

CXLIV.

Κνημία· sellarum et rotarum fulcra; et plagæ in cruribus, atque cruris crassitudini compar lignum, ut ait Aristophanes.

CXLV.

Κοινοθυλακεῖν, *sacculos communicare,* vel communes habere : i. e. in itinere victu, mensa, diversorio ceterisque id genus communiter uti. Aristophanes.

CXLVI.

Κρᾶστις : Dinarchus in Lysicratem. Κρᾶστις est herba, ut et Aristophanes accipit.

CXLVII.

Et Aristophanes quoque meminit κρεοστάθμης, i. e. libræ, qua carnes ponderantur.

CXLVIII.

Mala Cydonia, secundum Aristophanem.

CXLIX.

Κωπαῖοι, *vespæ*. Sic vocat Aristophanes.

CL.

Λεγωνῆσαι : pro παῖσαι, *percussisse*. Sic Aristophanes.

CLI.

Aristophanes autem, *lecaniscam*, i. e., catinum, gabatam.

CLII.

Λιβανωτοπωλεῖν, *tus vendere*, dixit Aristophanes.

CLIII.

Κοχλιάριον : *cochleare;* hoc λίστρον Aristophanes comicus nominat. Et tu sic loquere. — Phrynichus Bekk. : Λίστριον, quod a multis κοχλιάριον, *cochleare,* vocatur. Homerus quidem λίστρον appellat τὸν ξυστῆρα, *radulam*, *scopas*, cujus diminutivum est λίστριον, sicuti ξυστηρίδιον. Videtur igitur primum conformatum fuisse quemadmodum vannum rotundam.

CLIV.

Λογάρια, *oratiunculæ :* pro λόγοι, *orationes.* Aristophanes.

CLV.

Λογγάζειν : *effugere laborem*, aliquid caussando, vel prætextu utendo. Et id Aristophanes dicit de equis eos fingens claudicare [*seu* de equis se claudicare simulantibus?]

CLVI.

Λουτρίδες, *lavatrices :* duo virgines circa Minervæ

XLII [528].

Eustathius, p. 73, extr.: Κατὰ δὲ Ἡρωδιανὸν καὶ τάριχος ἑκατέρως λέγεται. τὸ τάριχος γὰρ καὶ ὁ τάριχος.—Ἀριστοφάνης·

Ἐπὶ τῷ ταρίχει τὸν γέλωτα κατέδομαι.

ὁ αὐτὸς « Τάριχον τοῦτον πλύνω. » Postrema ita corrige, τάριχον τουτονὶ πλύνων, quæ ex Δαιταλέων fragm. XXI sumpta sunt.

XLIII [529].

Eustathius, p. 959, 41: Τὸ δὲ σῶς εὕρηται, φασί, καὶ θηλυκῶς. Ἀριστοφάνης·

Οὕτω παρ' (γὰρ Dobræus) ἡμῖν ἡ πόλις μάλιστα σῶς [ἂν εἴη.

λέγουσι δὲ καὶ σᾶ τὰ σῶα οἱ παλαιοί, παρ' οἷς καὶ σᾶ ἡ σώα. —Ἀριστοφάνης·

Ἡ μᾶζα γὰρ σᾶ καὶ τὰ κρέα χὼ κάραβος.

Excerpsit hæc etiam Philemo in v. σῷος.

XLIV [530].

Eustathius, p. 1166, 51, ex Ælio Dionysio: Χιτώνιον— λεπτὸν ἔνδυμα γυναικεῖον πολυτελὲς—Ἀριστοφάνης·

Ἐνδὺς τὸ γυναικεῖον τοδὶ χιτώνιον.

XLV [531].

Eustathius, p. 1387, 4: Ἐν δὲ τοῖς ῥητορικοῖς λεξικοῖς φέρεται καὶ ταῦτα· ἐκ τοῦ ἀθρόος γίνεται ἄθρους. — καὶ Ἀριστοφάνης·

Ἑστῶτας ὥσπερ τοὺς ὀρεωκόμους ἄθρους.

XLVI [532].

Eustathius, p. 1415, 62: Ὁ δὲ φαρμακὸς ἤτοι τὸ κάθαρμα.—Ἀριστοφάνης·

Πόθεν δ' ἐγώ σοι συγγενὴς ὦ φαρμακέ;

LXVII [533].

Eustathius, p. 1419, 52: Καὶ δικαστήριον ἱστοροῦσιν Ἀθήνησιν ἐπώνυμον τῆς Παλλάδος. Ἀριστοφάνης·

Ἄκων κτενῶ σε τέκνον·

ὁ δ' ὑπεκρίνετο·

ἐπὶ Παλλαδίῳ τἄρ' ὦ πάτερ δώσεις δίκην.

ἐδίκαζον δὲ κατὰ Παυσανίαν ἐκεῖ ἀκουσίους φόνους οἱ ἐφέται.

XLVIII [534].

Eustathius, p. 1442, 2: Ὅτι τὸ ἀντίον ηὔδα ταυτόν ἐστι τῷ ἀντικρὺ καὶ ἄντην πρὸς ἅπερ ἤκουσέ τις ἐκ τοῦ προλαλήσαντος. καὶ ἔστι πως ὅμοιον τῷ ὑπαντάξ, οὗ μέμνηται Αἴλιος Διονύσιος λέγων ὡς δηλοῖ τὸ ἐξ ἐναντίας, φέρων εἰς χρῆσιν ἐξ Ἀριστοφάνους τὸ

Ἔφευγε, κἀγὼ τῆς ὑπαντὰξ εἰχόμην.

XLIX [535].

Eustathius, p. 1467, 35: Ἑκάτης ἀγάλματα αἱ κύνες. ταύτῃ γάρ φασι θύονται· ἣν καὶ κυνοπρόσωπον διαπλάττουσιν· Ἀριστοφάνης·

Καὶ κύων ἀκράχολος
Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου γενήσομαι.

Grammaticus Bekkeri, p. 327, 13: Ἀγάλματα Ἑκάτης: αἱ κύνες. θύονται γὰρ αὐτῇ. Idem p. 336, 31: Ἄγαλμα Ἑκάτης: τὴν κύνα οὕτως εἴρηκεν Ἀριστοφάνης διὰ τὸ

XLII.

Juxta vero Herodiani sententiam τάριχος, *salsamentum*, utroque genere dicitur. Etenim τὸ τάριχος et ὁ τάριχος. — Aristophanes:

Super salsamento risum comedam.

Idem: « Hoc salsamentum abluo. »

XLIII.

Σῶς autem, aiunt, sequioris etiam sexus reperitur. — Aristophanes:

Sic apud nos respublica potissimum σῶς, *salva*, foret.

Dicunt quoque σᾶ pro τὰ σῶα, *salva*, veteres, apud quos σᾶ etiam est ἡ σώα, *hæc quæ salva* est. Aristophanes:

Polenta enim σᾶ, *salva* [est], carnesque et carabus.

XLIV.

Χιτώνιον: tenue vestimentum muliebre sumtuosum. Aristophanes:

Induens muliebrem hancce tuniculam.

XLV.

Verum in rhetoricis lexicis et hæc feruntur: ex ἀθρόος fit ἄθρους. — Et Aristophanes:

Stantes sicuti muliones confertos.

XLVI.

Φαρμακός, *veneficus*, sive κάθαρμα, *piaculum*. Aristophanes:

Unde vero ego tibi consanguineus, o piaculum?

XLVII.

Et tribunal Athenis Palladi cognomine fuisse tradunt. Aristophanes:

Invitus occidam te, fili.

Ille vero respondebat:

Ad palladium [*Palladis tribunal*] igitur, pater, pœ- [nam lues.

Juxta vero Pausaniam ephetæ de cædibus non voluntariis cognoscebant.

XLVIII.

Nota ἀντίον ηὔδα, *contra locutus est*, idem esse ac ἀντικρύ et ἄντην, *coram* et ex adverso *vicissim* respondere ad ea quæ alter ex altero prælocuto audiit, et hoc fere est simile adverbio ὑπαντάξ, *e contrario, ex adverso*, cujus meminit Ælius Dionysius, qui dicit ὑπαντάξ idem sonare atque ἐξ ἐναντίας, *ex adversa parte*, in hujus locutionis testimonium hunc ex Aristophane afferens locum:

Aufugiebat, ego vero ex adverso adhærebam.

XLIX.

Hecates signa sunt canes, quippe qui, ut aiunt, huic mactantur; eamque cum canina facie effingunt. Aristophanes:

Et canis iracunda,
Hecates simulacrum luciferæ, fiam.

Grammat. Bekk.: *signa Hecates:* canes; nam ei sacrificantur.— Idem: *simulacrum Hecates;* canem sic designavit Aristophanes, quoniam Hecatæ canes offerantur,

ἐκφέρεσθαι τῇ Ἑκάτῃ κύνας, ἢ ὅτι καὶ αὐτὴν κυνοκέφαλον πλάττουσιν. Ridet autem Euripidis versum ab Plutarcho servatum de Iside et Osiri, p. 379 d.:

Ἑκάτης ἄγαλμα φωσφόρου κύων ἔσει.

Indicavit Porsonus ad Hecubam v. 1255.

L [536].

Eustathius, p. 1535, 20, postquam de formis vocabulorum ἄρκος et ἀπαρκίας, pro ἄρκτος et ἀπαρκτίας ab quibusdam usurpatis, exposuit, ita pergit: εἰ δὲ τοῦ ἄρκτου ὑπεξαιρεθέντος τοῦ τ, ὡς εἴρηται, οὐ γέγονε σημασίας ἐναλλαγή, οὐ μὴν οὐδὲ γελοιασμός, ἀλλ' ὁ κωμικὸς τὸ κάππα ἐξελὼν γέλωτα ἐκίνησε εἰπὼν οὕτω·

Ψελλόν ἐστι καὶ καλεῖ
τὴν ἄρκτον ἄρτον, τὴν δὲ Τυρὼ τροφαλίδα,
τὸ δ' ἄστυ σῦκα.

ταῦτα δὲ τί δηλοῖ περιττόν ἐστι φράσαι. ἀρκεῖ δὲ μόνον ἐπισημήνασθαι ὡς οὐ ψελλὰ τὰ εἰρημένα κυρίως, εἰ μή τις πᾶν παιδίον μὴ σαφῶς διαλεγόμενον ψελλίζεσθαι λέγει, ὁποῖόν τι καὶ Αἰσχύλος (Prometh. v. 841) φαίνεται δηλοῦν ἐν τῷ «Ψελλόν τι καὶ δυσεύρετον.»

LI [537].

Eustathius, p. 1788, 20: Ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ ὤνου παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ ὠνή.—εἰ δὲ ἀπ' αὐτῆς παρῆκται καὶ ἡ παρὰ τῷ κωμικῷ ὄνωνις, ἧς χρῆσις φέρεται παρὰ τοῖς τεχνικοῖς τὸ

Εἶτα δὴ
ἐς (add. τὴν) πόλιν ἄξεις τήνδε τὴν ὀνώνιδα;

οὐκ ἔστι βεβαίως ἀπισχυρίσασθαι. ὄνομα δὲ βοτάνης ἡ ὄνωνις, δι' ἧς ἐπ' ἀλογίᾳ ἴσως ὁ κωμικός τινα σκώπτει καὶ ῥᾳθυμίᾳ, ὡς τοῦ ὄνου καὶ νωθροῦ ὄντος, καθὰ καὶ ἡ Ἰλιὰς οἶδε, καὶ παροιμιάζοντος τό τε ἀπ' ὄνου πεσεῖν τινα (Nubium v. 1255) καὶ τοὺς ὄνου πόκους, οὓς ὁ κωμικὸς (Ranar. v. 186) εἰς πόκας παρῴδησε.

LII [538].

Theognostus in Bekkeri Anecdotis, p. 1403: Ὀζέσω: τὸ ὄζω ἐνίοτε καὶ περισπωμένως λέγεται, ἐξ οὗ καὶ ὁ μέλλων ὀζέσω, ἀλλὰ καὶ ὀζήσω διὰ τοῦ η, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης·

Λίθος τις ὤζησεν τεθυμιαμένος.

LIII [539].

Scholiasta Equitum, v. 137: Ποταμὸς τῆς Ἀττικῆς χειμάρρους ὁ Κυκλοβόρος ὑπὸ Ἀθηναίων χωσθείς. τὴν κακοφωνίαν οὖν τοῦ Κλέωνος εἴκασε τῷ ἤχῳ τοῦ ποταμοῦ. καὶ ἀλλαχοῦ·

Ὤμην δ' ἔγωγε τὸν Κυκλοβόρον κατιέναι.

LIV [540].

Scholiasta Equitum v. 254: Εὐκράτης ἔφευγεν εὐθὺ τῶν κυρηβίων: ἔνθα αἱ κάγχρυς φρύγονται. κάγχρυς δέ εἰσιν αἱ λελεπισμέναι κριθαὶ ἀφ' ὧν ἡ πτισάνη. σκώπτει δὲ καὶ τὸν Εὐκράτην ὡς τοιαύτην τέχνην ἔχοντα. ἐν ἄλλοις γοῦν φανερωτέρως φησὶ «Καὶ σὺ κυρηβιοπῶλα Εὔκρατες στύπαξ.» Idem ad. v. 129: στυππειοπώλης: ὁ τὰ στυππεῖα πωλῶν, τουτέστι καννάβινα, λινᾶ. δηλοῖ δὲ τὸν Εὐκράτη καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ πολιτείαν, ὃς στύππαξ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ στυππιοπώλης εἶναι, ὡς καὶ ἐν ἑτέροις. De Eucrate conf. Γήρως fragm. XVI.

LV [541].

Scholiasta Euripidis Medeæ, v. 46: Ἐκ τρόχων: βαρυτόνως ὡς νόμων. Ἀριστοφάνης·

Ἐβάδιζέ μοι τὸ μειράκιον ἐξ ἀποτρόχων.

ὡς ἀπὸ γυμνασίας οὖν ἐλθόντας τοὺς παῖδας. Vulgo βαδίζει. Correxit Elmsleius ad Medeam p. 85.

---

aut ipsa cum canino capite effingitur. — Euripid. versus: Hecates luciferæ simulacrum canis eris.

L.

Quod sic voce ἄρκτῳ [urso] littera τ exemta, sicuti dictum est, nihil in significatione immutaretur, neque jocus quidem fieret, attamen comicus, κάππα ademto, risum movit sic locutus:

Blæsus [puerulus] est, et vocat
τὴν ἄρκτον [*ursam*] ἄρτον [*panem*], Tyro [a τυρῷ, *caseo*], caseum,
τὸ ἄστυ [*astu*, *urbem Athenas*] σῦκα [*ficus*].

Hæc autem quid significent supervacaneum est dicere. Satis est id tantum indicare, ea videlicet quæ proprie dicta sunt non blæsa esse, nisi quis omnem puerulum, non dilucide loquentem, balbutire dicat, quale est id quod et Æschylus declarare videtur his in verbis: «Blæsum aliquid et difficile inventu.»

LI.

Ex homerico ὤνῳ, *pretio emtionis*, apud seriores ἡ ὠνή venit. — An vero ex hac voce deducta fuerit apud Comicum ὄνωνις, *ononis*, cujus usus apud technicos sic profertur:

Eia vero
in urbem ages hancce *ononem?*

non est certo asseverare. Nomen autem herbæ est *ononis*, per quam forte ob stultitiam segnitiemque aliquem Comicus cavillatur, quandoquidem asinus natura tardus, ut et Ilias agnovit, atque ex eo proverbialiter dicunt aliquem ab asino decidere, et asini lanam aut vellus, quæ Comicus parodia usus εἰς πόκας dixit [i. e. asini tonsuram].

LII.

Ὀζέσω, *olebo:* verbum ὄζω, *oleo*, aliquando cum accentu circumflexo dicitur, unde et futurum ὀζέσω, atque etiam ὀζήσω per η, veluti ait Aristophanes:

Lapis quidam suffitus redoluit.

LIII.

Cycloborus erat Atticæ torrens, ab Atheniensibus exaggeratus. Inconditam igitur Cleonis vocem fluminis sonitui assimilavit; et alibi:

Putabam equidem Cycloborum descendere.

LIV.

«Eucrates effugit recta sub glumas:» scilicet quo κάγχρυς torrentur. κάγχρυς autem sunt hordeum decorticatum, ex quo fit ptisana. Eucratem vero, tanquam hanc artem exercentem, cavillatur. Alias nempe disertius dicit: «Et tu, Eucrates, furfurum restiumque stupearum venditor.»—Idem: στυππειοπώλης, qui stupas vendit, i. e. cannabinas et lineas merces. Arguit autem Eucratem, et quæ fuerit sub eo reipublicæ administrationem, qui quidem *styppax* vocabatur, quod stuparum erat mercator, ut aliis in locis declaratur.

LV.

Ex τρόχων, *a cursibus;* cum gravi accentu, sicut in νόμων. Aristophanes:

Vadebat mihi adolescentulus ex decursibus.

Pueros igitur tanquam ab exercitatione reversos.

LVI [542].

Scholiasta Ranarum, v. 787: Τῶν ἀντιλογιῶν: παρίστησιν αὐτοῦ τὸ περὶ τοὺς λόγους σαπρόν. καὶ ἐν ἄλλοις·

Στρεψίμαλλος τὴν τέχνην Εὐριπίδης.

Eustathius, p. 1638, 17: Στρεψιμάλλους ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τοὺς περιλαλοῦντας καὶ κακοσχόλως φράζοντας, λαβόντες τὸ σκῶμμα ἀπὸ ἐρίων συνεστραμμένους μαλλοὺς ἐχόντων καὶ οὕτω δυσλύτων.

LVII [543].

Scholiasta Pacis, v. 1081: Διακαυνιάσαι:—καῦνον τὸν κλῆρόν φασι. καὶ ἐν ἄλλοις «Πόσος ἐσθ' ὁ καῦνος;

LVIII [544].

Grammaticus Bekkeri p. 384, 3: Ἀλοῶν: ἀντὶ τοῦ περιάγων, ὡς οἱ ἀλοῶντες βόες. οὕτως Ἀριστοφάνης·

Ἀλοᾶν χρὴ τὰς γνάθους.

LIX [545].

Grammaticus Bekkeri, p. 398, 26: Ἀνέρριπται κύβος: οἷον ἀποκεκινδύνευται. Ἀριστοφάνης·

Φράζε τοίνυν, ὡς ἐγώ σοι πᾶς ἀνέρριμμαι κύβος.

Omisso poetæ nomine versum attulit Suidas in ἀνέρριπτον.

LX [546].

Pollux VI, 49: Ἀριστοφάνης·

Τὸν σαπέρδην ἀποτῖλαι χρὴ
καὶ καταπλῦναι κᾆτ' ἐκπλῦναι
καὶ διαπλῦναι.

LXI [547].

Pollux VI, 56: Καὶ πάσται δέ εἰσι ζωμὸς ἀλφίτων.—Ἀριστοφάνης δέ φησι·

Χορδαί, φῦσκαι, πάσται, ζωμοί,
χόλικες.

LXII [548].

Pollux VI, 62: Καὶ Ἀριστοφάνης δὲ τῶν πολφῶν μνημονεύει·

Πολφοὺς δ' οὐχ ἧψον ὁμοῦ βολβοῖς.

Εἴη δ' ἂν ἔτνους ἰδέα καὶ τὰ χῖδρα (vulgo χίδρα). γίγνεται δὲ ἐκ πυροῦ χλωροῦ, ὃν χιδρίαν Ἀριστοφάνης καλεῖ. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ παλημάτιον ῥόφημά τι ὠνόμασεν·

Ἵν' ἐπαγλαΐσῃ τὸ παλημάτιον καὶ μὴ βήττων καταπίνῃ.

Ἴσως δ' ἂν εἴη ἐκ παιπάλης, ὅ ἐστι τὸ λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου. Eodem modo Hesychius et Photius interpretantur.

LXIII [549].

Pollux IX, 154:—Ἀριστοφάνους εἰπόντος·

Εἰκοβολοῦντες καὶ πλάττοντες.

LXIV [550].

Athenæi epitome II, p. 67 d: Μνημονεύει δέ που (Ἀριστοφάνης) καὶ τοῦ ἐκ Κλεωνῶν ὄξους ὡς διαφόρου·

Ἐν δὲ Κλεωναῖς ὀξίδες εἰσί.

LVI.

Contradictionum: putidos illius sermones traducit; et alibi:

Intricatus vellere et intortus quoad artem Euripides.

Eustathius: Στρεψιμάλλους, *vellere crispos et intricatos*, vocabant veteres eos qui sunt in loquendo prolixiores et male feriatos, cavillatione sumta a velleribus quorum lana est contorta, indeque ferme inextricabilis.

LVII.

Διακαυνιάσαι, *sortiri*: καῦνον perinde ac τὸν κλῆρον, *sortem*, dicunt; atque in aliis locis: «Quota est sors?»

LVIII.

Ἀλοῶν, *triturans*, pro περιάγων, *circumagens*, ut boves triturantes. Sic Aristophanes:

Circumagere oportet malas.

LIX.

Jacta est alea: quasi periclitatur, *vel* res in periculum est adducta. Aristophanes:

Dic igitur me tibi omnem aleam esse jactam.

i. e. Dic me tui caussa omnem aleam jecisse et in summum capitis discrimen adductum esse.

LX.

Aristophanes:

Saperdam desquamare oportet,
abluere, eluere
et perluere.

LXI.

Pastæ vero pulmentum ex farina sunt.—Aristophanes autem dicit:

Intestina, lucanicæ, *pastæ*, pulmenta,
viscera.

LXII.

Polphorum (1) vero et Aristophanes meminit,

Polphos autem non coquebant una cum bulbis.

Fortassis autem et *chidra* pultis species essent. Fiebant vero ex frumento novo, quod Aristophanes χιδρίαν vocat. Hic idem sorbillum quoddam appellavit *palematium*, pollen:

Ut *palematium* admiretur, et non tussiens sorbeat.

Fortassis autem ex παιπάλῃ conficiebatur, quod farinæ est tenuissimum.

LXIII.

Aristophane dicente:

Conjicientes et fingentes.

LXIV.

Meminit vero etiam alicubi (Aristophanes) aceti e Cleonis, ut præstantis:

Cleonis sunt acetabula. [Sive, Adest Cleonæum acetum.]

(1) Pollux ibidem πολφούς explicat per μηρύματα ἐκ σταιτός, quod Casaubonus ad Athen. IV, p. 158 b, animadv. t. II, p. 555, Schweigh. ita interpretatur: «*Farinæ subactæ massam, in fila deductam et productam.*» Id nostri *vermicelli* naturam referre videtur. Edit.

LXV [551].

Athenæus IV, p. 173 d : Ἀχαιὸς δ' ὁ Ἐρετριεὺς ἐν Ἀλκμαίωνι τῷ σατυρικῷ καρυκοποιοὺς καλεῖ τοὺς Δελφοὺς διὰ τούτων·

Καρυκοποιοὺς προσβλέπων βδελύττομαι,

παρόσον τὰ ἱερεῖα τέμνοντες δῆλον ὡς ἐμαγείρευον αὐτὰ καὶ ἐκαρύκευον. εἰς ταῦτα δὲ ἀποβλέπων καὶ Ἀριστοφάνης ἔφη·

Ἀλλ' ὦ Δελφῶν πλείστας ἀκονῶν
Φοῖβε μαχαίρας
καὶ προδιδάσκων τοὺς σοὺς προπόλους.

Ex Athenæo attulit hos versus Eustathius p. 1560, 16.

LXVI [552].

Sextus Empiricus adversus grammaticos, I, 10, p. 264 : Πολλαὶ γάρ, φασὶν (οἱ γραμματικοί), εἰσὶ συνήθειαι, καὶ ἄλλη μὲν Ἀθηναίων, ἄλλη δὲ Λακεδαιμονίων. καὶ πάλιν Ἀθηναίων διαφέρουσα μὲν ἡ παλαιά, ἐξηλλαγμένη δὲ ἡ νῦν. καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ μὲν τῶν κατὰ τὴν ἀγροικίαν, ἡ αὐτὴ δὲ τῶν ἐν ἄστει διατριβόντων. παρ' ὃ καὶ ὁ κωμικὸς λέγει Ἀριστοφάνης·

Διάλεκτον ἔχοντα μέσην πόλεως
οὔτ' ἀστείαν ὑποθηλυτέραν
οὔτ' ἀνελεύθερον ὑπαγροικοτέραν.

LXVII [553].

Clemens Alexandr. Stromat. VI, p. 749 : Ἡροδότου ἐν τῷ περὶ Γλαύκου τοῦ Σπαρτιάτου λόγῳ (VI, 86) φήσαντος τὴν Πυθίαν εἰπεῖν τό τε ῥηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον γενέσθαι Ἀριστοφάνης ἔφη·

Δύναται γὰρ ἴσον τῷ δρᾶν τὸ νοεῖν.

LXVIII [554].

Pollux VII, 143 : Τῶν δὲ τοῖς κηπουροῖς ὑπηρετούντων ἐστὶ καὶ τὸ κηλώνειον. οὐ μόνον γὰρ Ἡρόδοτος (VI, 119) μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης·

Ὥστ' ἀνακύπτων καὶ κατακύπτων τοῦ σχήματος οὕνεκα
κηλωνείου τοῖς κηπουροῖς. [τοῦδε

Basilii imitationem in epistolarum anthologia, p. 11, indicavit Hemsterhusius in Anecdotis, I, p. 173 : οὐκ ἐῶν ἀνανεύειν καὶ κατανεύειν ὥσπερ τὰ κηλώνεια τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀναγιγνωσκόντων.

LXIX [555].

Pollux VII, 195 : Ἴδιον δ' ἂν εἴη (τὸ κοτυλίζειν) τῶν τὸν οἶνον πιπρασκόντων. καὶ Φερεκράτης μὲν εἴρηκε « Μηδὲν κοτυλίζειν, ἀλλὰ καταπλάττειν χύδην. » Ἀριστοφάνης δέ·

Κιρνάντες γὰρ τὴν πόλιν ἡμῶν κοτυλίζετε τοῖσι πένησιν.

Fortasse ex Babyloniis.

LXX [556].

Athenæi epitome II, p. 50 e, ubi de μιμαικύλοις agitur, Ἀριστοφάνης·

Ἐν τοῖς ὄρεσιν αὐτομάτοισιν τὰ μιμαίκυλα φύεται
[πολλά.

LXXI [557].

Hephæstio, p. 48, ed. Gaisf. : Τὸ προκελευσματικὸν ὑπ' ἐνίων καλούμενον, οἷον τὸ τετράμετρον τοῦτο τὸ Ἀριστοφάνειον·

Τίς ὄρεα βαθύκομα τάδ' ἐπέσυτο βροτῶν;

LXXII [558].

Suidas, Χιάζειν : Πραξιδάμας Δημόκριτον τὸν Χῖον καὶ Θεοξενίδην τὸν Σίφνιον πρώτους ἐπὶ χρώματος τάξαι τὴν ἰδίαν

LXV.

Achæus vero Eretriensis, in Alcmæone, satyrica fabula, καρυκοποιοὺς (condimentorum artifices) vocat Delphenses, quum ait :

Καρυκοποιοὺς istos adspiciens abominor.

Quatenus scilicet victimas præcidebant, easque coquebant et condiebant. Quod respiciens etiam Aristophanes dixit :

At o Delphensium plurimos acuens,
Phœbe, cultros,
et ante docens tuos ministros.

LXVI.

Multæ enim, inquiunt [grammatici], sunt consuetudines. Et alia quidem Atheniensium, alia vero Lacedæmoniorum. Et rursus Atheniensium differens quidem erat vetus; mutata autem est quæ nunc obtinet. Nec est eadem eorum qui ruri degunt, et eorum qui versantur in civitate. Dicit itaque Aristophanes comicus :

Qui urbis loquelam habebat mediam,
neque ut urbanam paullo effeminatiorem,
neque, ut illiberalem, subagrestiorem.

LXVII.

Quum Herodotus dixisset Pythiam in oraculo de Glauco respondisse, tentavisse (2) deum idem esse ac rem fecisse, Aristophanes dixit :

Cogitare enim idem ac facere pollet.

LXVIII.

Ceterum ex iis quæ hortulanis inserviunt, etiam tolleno est, cujus non Herodotus modo, sed et Aristophanes meminit :

Veluti et emergens et demergens juxta formam et
hujusce tollenonis hortulanorum. [habitum

Basilius : non sinens attolli et demitti oculos legentium, perinde ac tollenones.

LXIX.

Verum (*cotylizare*) vini venditoribus sit proprium. Pherecrates quidem dixit : « Nihil *cotylizare*, sed fusim infundere *seu* confertim vendere. » At Aristophanes :

Commiscentes enim urbem nostram, pauperibus
[eam cotylizatis.

[sc. per cotylas sive heminas divenditis].

LXX.

Ubi de arbutis agitur, Aristophanes :

In montibus sponte arbuta nascuntur multa.

LXXI.

Quod a nonnullis dicitur proceleusmaticum, quale est hoc Aristophaneum tetrametrum seu octonarium :

Quis mortalium in hos montes alte-comosos irrupit?

LXXII.

Χιάζειν, *chiassare*, Chios imitari. Praxidamas Democritum Chium et Theoxenidem Siphnium [ait] primos suam

(2) Apud Clementem pro τό τε ῥηθῆναι legendum est τό τε πειρηθῆναι, quod et apud Herodotum invenitur. ED.

ποίησιν, ὡς Σωκράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδόθεον, ὡς παρ' Ἀριστοφάνει τεταγμένον. ὑποτείνει δέ τις αὐτὸν βωμολοχεῦσαι·

Αὐτὸς δείξας ἐν θ' ἁρμονίαις χιάζων ἢ σιφνιάζων.

In Suidæ verbis vulgo Ἰσοκράτης ἐν τοῖς πρὸς Εἰδοθέαν, quæ emendavit Meinekius ad Euphorionem, p. 175. In poetæ verbis θ' particulam addidit Toupius Emend. vol. II, p. 378.

LXXIII [559].

Erotianus, p. 204 : Κενέβρεια : τὰ νεκριμαῖα κρέα οὕτω καλοῦνται, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης « Οὐκ ἔσθ' ὃ κενέβρειον ὅταν θύης τι, καλεῖ με. » Scholiasta Avium, v. 538 : Κενεβρείων : τὰ θνησιμαῖα κρέα οὕτως ἐκάλουν. « Οὐκ ἔσται (ἔσθ' ὦ codex Venetus) κενέβριον ὅταν θύσῃ. » Fortasse igitur scribendum :

Οὐκ ἔσται, κενέβρειον ὅταν θύσῃ τι, καλεῖν με.

LXXIV [560].

Grammaticus Bekkeri, p. 343, 21 : Ἀδικομήχανος : Ἀριστοφάνης·

Τί γὰρ ἐπὶ κακότροπον ἐμόλετον βίον
ἀδικομηχάνῳ τέχνῃ;

LXXV [561].

Suidas et grammaticus Bekkeri, p. 415, 29 : Ἀπ' ἀκροφυσίων λόγους ἐνδεικνύναι : οἱονεὶ καινοὺς καὶ νεοποιήτους. Ἀριστοφάνης·

Ῥήματά τε κομψὰ καὶ παίγνι' ἐπιδεικνύναι
πάντ' ἀπ' ἀκροφυσίων κἀπὸ κιναβευμάτων.

Photius, p. 166, 3 : Κιναβευμάτων : πονηρευμάτων. Hesychius : Κιναβεύματα : πανουργεύματα.

LXXVI [562].

Antiatticista, p. 86, 3 : Βῆ : προβάτων βληχή. Ἀριστοφάνης·

Θύτην μέλλει καὶ κελεύει βῆ λέγειν.

Hesychius, Βῆ λέγει (codex βήλγει) : βληχᾶται. ἢ θύει. Fortasse igitur scribendum,

Θύειν με μέλλει καὶ κελεύει βῆ λέγειν.

LXXVII [563].

Athenæi epitome I, p. 30 b : Γίνεται δὲ ἐν Ἰκάρῳ, φησὶν Ἐπαρχίδης, ὁ Πράμνιος. ἔστι δὲ οὗτος γένος τι οἴνου. καὶ ἔστιν οὗτος οὔτε γλυκὺς οὔτε παχὺς, ἀλλ' αὐστηρὸς καὶ σκληρὸς καὶ δύναμιν ἔχων διαφέρουσαν, οἵῳ Ἀριστοφάνης οὐχ ἥδεσθαι Ἀθηναίους φησὶ λέγων τὸν Ἀθηναίων δῆμον οὔτε ποιηταῖς ἥδεσθαι σκληροῖς καὶ ἀστεμφέσιν οὔτε Πραμνίοις σκληροῖσιν οἴνοις συνάγουσι τὰς ὀφρῦς τε καὶ τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἀνθοσμίᾳ καὶ πέπονι νεκταροσταγεῖ.

LXXVIII [564].

Athenæi epitome XI, p. 1127 ed. nostræ : Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τὸ ἑταιρικὸν συνευωχούμενον φιλοτήσιον. Ἀριστοφάνης « Ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά 'στιν ἡ 'πὶ τὸ δεῖπνον· ὡς ἤδη καλεῖ μ' ὁ χορὸς ὁ φιλοτήσιος. » Libri χρόος. Casaubonus χορὸς aut χρόνος. Ἑπτάπους σκιά fortasse ex hoc loco sumptum explicuit Hesychius.

LXXIX [565].

Aristides, vol. I, p. 87, 19 : Ὃ δὲ φησιν Ἀριστοφάνης περὶ Αἰσχύλου σκότον εἶναι τεθνηκότος, τοῦτ' ἄξιον καὶ περὶ τούτου (Ἀλεξάνδρου τοῦ Κοτυαέως) νῦν εἰπεῖν εἰς παιδείας λόγον. Fortasse in Gerytade.

LXXX [566].

Plutarchus qui dicitur in vita decem oratorum, p. 836 e: Ἰσοκράτης Θεοδώρου μὲν ἦν παῖς τοῦ ἀρχιερέως—θεράποντας

---

poesim ad colorem composuisse [*adulteravisse, infucasse*], ut [tradit] Socrates in opere ad Idotheum, utique apud Aristophanem taxatum est. At suggerit quidam eum scurrilibus jocis usum fuisse, sic locutum :

Quum ipse ostenderit se in harmoniis Chios
Siphniosve imitari.

LXXIII.

Κενέβρεια : hoc nomine morticinæ carnes dicuntur, ut et Aristophanes ait : «Non erit cur me vocet, quum sacrificet aliquid morticinum (1). » — Schol. Av. : Κενεβρείων : sic morticinas carnes vocabant.

LXXIV.

Ἀδικομήχανος, *injusta-machinans* vel *ordiens:* Aristophanes :

Quid enim ad male-moratam ambo devenistis vitam
arte injuriam-machinanti ?

LXXV.

Ab extremis-follibus verba ostentare, id est, nova et recens elaborata. Aristophanes :

Et verba comta ludicraque ostentare, [educta].
omnia ab extremis - follibus et artificiis [recens

Photius : Κιναβευμάτων : *flagitiorum.* — Hesychius : Κιναβεύματα, *vaframenta.*

LXXVI.

Be : ovium balatus. Aristophanes :

Immolatorem debet ... et jubet be dicere.

[*Immo juxta Dindorfianam emendationem*] :

Sacrificare me parat atque jubet be dicere.

LXXVII.

Paratur autem, ut ait Eparchides, in Icaro Pramnium. Est autem hoc vini genus, neque dulce, neque crassum, sed austerum et durum, et insigniter vehemens; quali non delectari Athenienses ait Aristophanes, dicens : « Populo Atheniensi nec poetas placere duros atque asperos, nec Pramnia vina dura, quæ et supercilia et alvum contrahant; sed odoratum vinum, miteque et nectaristillum. »

LXXVIII.

Sed et sodalitium hominum una epulantium, *philotesium* vocabatur. Aristophanes : « Septem pedes metitur umbra, cœnæ hora : quare jam me vocat philotesius chorus. »

LXXIX.

Quod autem ait Aristophanes de Æschylo, tenebras eum esse mortui, id etiam de hoc (Alexandro Cotyensi) nunc dicere par est, quod ad institutionis rationem spectat.

LXXX.

Isocrates Theodori filius fuit, summi sacerdotis, qui famulos habebat, tibiarum opifices, atque inde multum

(1) In hoc loco, misere luxato, ex quo, ut se habet, vix sensum quemquam elicias, Dindorfii emendationem secuti sumus. Fortassis partim ex Heringæ conjectura, quam tuetur lectio ἔσθ' ὦ cod. Ven., sic versus sit refingendus : Οὐκ ἔσθω κενέβρειον' ὅταν θύῃς, τί καλεῖς με; i. e. : Non edo morticinam; quum sacrificas, cur me vocas? sc. tu qui sacrificii epulonibus tantum morticinas oblationes apponis. ED.

αὐλοποιοὺς κεκτημένου καὶ εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων—ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους καὶ Στράττιδος.

LXXXI [567].

Hesychius : Ἄανθα : εἶδος ἐνωτίου παρὰ Ἀλκμᾶνι ἢ (καὶ Alberti) Ἀριστοφάνει.

LXXXII [568].

Zenobius Proverb. I, 1 : Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα : — εἴρηται δὲ ἡ παροιμία καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν (Abydenos dicit) συκοφαντεῖσθαι τοὺς ξένους. ἔνθεν Ἀριστοφάνης τὸν συκοφάντην Ἀβυδηνοκώμην εἶπεν. Corrige Ἀβυδοκόμην, collato Hesychio, I, p. 26, et Bekkeri Anecdotis, p. 215, 8; 322, 31.

LXXXIII [569].

Suidas in ἀγκύρισμα : Ἔστι δὲ ἀγκύρισμα καὶ σκεῦος ἀγρευτικὸν σύκων. Ἀριστοφάνης. Error grammatici, qui ἀγκύρισμα cum ἄγκυρα commiscuit, ab Kustero notatus est, comparato Hesychio : Ἄγκυρα : ἐν ᾗ τὰ σῦκα λαμβάνουσιν.

LXXXIV [570].

Pollux II, 108 : Ἀριστοφάνης δὲ ἄγλωττον τὸν εἰπεῖν ἀδύνατον ἔφη.

LXXXV [571].

Pollux III, 48 : Ἀριστοφάνης δὲ ἄγυνον τὸν ἀγύνην.

LXXXVI [572].

Photius, p. 7, 20 : Ἀγῶνα : τὴν συναγωγήν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

LXXXVII [573].

Eustathius, p.1854, 12 : Ἦν δὲ καὶ ἄδδιξ μέτρον τι, φασί, τετραχοίνικον. Ἀριστοφάνης « Ἀλφίτων μελάνων ἄδδιχα. » Photius, p. 8, 6, et grammaticus Bekkeri, p. 342, 26 : Ἄδδιξ : μέτρον τετραχοίνικον (Etymolog. M. p. 16, 53; 17, 46) : οὕτως Ἀριστοφάνης.

LXXXVIII [574].

Photius, p. 9, 21 : Ἀδηφάγοι : ἀγωνισταὶ ἵπποι οὕτως ἐκαλοῦντο, ὡς Ἀριστοφάνης καὶ Φερεκράτης.

LXXXIX [575].

Grammaticus Bekkeri, p. 346, 1 : Ἀδώνιος Φερεκράτης εἶπεν ἀντὶ τοῦ Ἀδώνιδος. λέγει δὲ τὴν αἰτιατικὴν τὸν Ἀδώνιον. οὕτω δὲ καὶ Πλάτων καὶ Κρατῖνος, ἀλλὰ καὶ Ἀριστοφάνης καὶ ἕτεροι. λέγουσι δὲ καὶ Ἄδωνιν αὐτὸν πολλάκις.

XC [576].

Grammaticus Bekkeri, p. 348, 2 : Ἀείταν : τὸν ἑταῖρον. Ἀριστοφάνης δὲ τὸν ἐρώμενον. Scribe ἀΐταν.

XCI [577].

Phrynichus Bekkeri, p. 6, 2 : Ἀκύμων θάλασσα : Εὐριπίδης ἐπὶ τοῦ μὴ γεννᾶν τέθεικεν, ὡσανεὶ ἀγόνου. ὡσαύτως καὶ Ἀριστοφάνης.

XCII [578].

Grammaticus Bekkeri, p. 382, 17 : Ἀλειφόβιον (codex ἀλειφοίβιον) : τὸν περὶ παλαίστραν ἀναστρεφόμενον καὶ ὑπηρετοῦντα. οὕτως Ἀριστοφάνης.

XCIII [579].

Pollux II, 150 : Ἀριστοφάνης δὲ « ἀμεταχειρίστων τῶν κοινῶν » εἶπεν.

XCIV [580].

Photius, p. 72, 21 : Ἤποθεν : ἀμόθεν. οὕτως Ἀριστοφάνης. Recte Ruhnkenius ad Timæum corrigit errorem grammatici reposito Ἀμόθεν : πόθεν, ut apud Suidam est, quanquam omissa Aristophanis mentione.

XCV [581].

Etymolog. M., p. 96, 22 : Ἀναζυγῶσαι : — τὸ θύρας

---

rei faciebat,.... itaque tibiarum gratia eum traduxere Aristophanes atque Strattis comici.

LXXXI.

Ἄανθα : inauris species apud Alcmanem vel Aristophanem.

LXXXII.

Abydena bellaria.—Dicitur et inde proverbium, quod ab iis [sc. Abydenis] solent hospites calumniis appeti. Hinc Aristophanes sycophantam nominat Ἀβυδηνοκώμην [et rectius Ἀβυδοκόμην, *Abydocomam*. i. q. ὁ ἐπὶ τῷ συκοφαντεῖν κομῶν, τοιοῦτοι γὰρ οἱ Ἀβυδηνοί, Bekker. *Anecd.*, i. e., qui ob sycophantiam gloriatur; nam tales mirum in modum erant Abydeni].

LXXXIII.

Est etiam ἀγκύρισμα instrumentum quoddam, quo ficus capiuntur. Aristophanes.

LXXXIV.

Aristophanes autem dicit ἄγλωττον, *elinguem*, eum qui loqui non potest.

LXXXV.

Aristophanes porro ἀγύνην, *cælibem*, ἄγυνον (vocavit).

LXXXVI.

Ἀγῶνα, *certamen* : pro συναγωγήν, *conventum*. Sic Aristophanes.

LXXXVII.

Erat autem *addix* et mensura quædam, aiunt, quatuor chœnicum capax : Aristophanes : « Farinæ hordaceæ nigræ *addicem*. » — Gramm. Bekk. : *Addix* : mensura quatuor chœnicum. Sic Aristophanes.

LXXXVIII.

Adephagi, edaces, voraces : equi certatores sic vocabantur, ut apud Aristophanem et Pherecratem.

LXXXIX.

Ἀδώνιος Pherecrates dixit pro Ἀδώνιδος. Dicit autem accusandi casu Ἀδώνιον. Sic et Plato et Cratinus, sed etiam Aristophanes atque alii. At quoque eum sæpe numero Ἄδωνιν dicunt.

XC.

Ἀείταν : *sodalem;* Aristophanes vero *amasium* dicit.

XCI.

Infecundum mare: Euripides sic *non gignere* significavit, quasi sterilem esse. Quemadmodum et Aristophanes.

XCII.

Ἀλειφόβιον, quasi *unctione viventem :* is qui in palæstra versatur atque subservit : sic Aristophanes.

XCIII.

Aristophanes vero, « non manibus contactis communibus bonis [*vel* manibus ad rempublicam non admotis], » dixit.

XCIV.

Ἀμόθεν· pro ποθέν, *alicunde*.

XCV.

Etym. M. : *Disjunxisse :* pro ostia aperuisse dixit

ἀναπετάσαι Ἀριστοφάνης. Favorinus in Aldi Hortis Adonidis, p. 15 b: Ἀναζυγῶσαι: τὸ τὰς θύρας ἀναπετάσαι. Ἀριστοφάνης « Τὴν θύραν ἀναζυγώσας. » Pollux X, 26: Παρὰ δὲ τοῖς κωμῳδοῖς τὸ ἀναζυγῶσαι ταυτὸν τῷ ἀνοῖξαι σημαίνει.

XCVI [582].

Scholiasta Euripidis Orest., v. 14, p. 283, ed. Matth.: Ἀναμετρήσασθαι: « ἀνεμέτρει τὸ χωρίον » παρὰ Ἀριστοφάνει, ἀντὶ τοῦ διεμέτρει.

XCVII [583].

Suidas: Ἀνασηκῶσαι: ἀνταποδοῦναι, ἢ ἀναλαβεῖν, ὥσπερ οἱ ἱστάντες. οἷον ἐξισῶσαι τῷ λείποντι ἢ πλεονάζοντι. οὕτως Ἀριστοφάνης.

XCVIII [584].

Grammaticus Bekkeri, p. 401, 18: Ἀνεψιάδαι Ἀριστοφάνης καὶ ἀνεψιαδοῦς Φερεκράτης καὶ Ἕρμιππος ἀνεψιαδοῦν—.

XCIX [585].

Pollux II, 228: Ἀνοητία, ἄνοια, ἐπίνοια, πρόνοια,—καὶ ἀνοησία, ὡς Ἀριστοφάνης. Aristophanem ἀνοησία contra Atticorum consuetudinem, quæ ἀνοητία postulat, dixisse nec mihi videtur credibile nec Lobeckio visum est ad Phrynich., p. 506. Quamobrem ἀνοητία priore loco delendum, altero in ἀνοητία cum codice Jungermanni mutandum est. Phrynichus Bekkeri, p. 21, 20: Ἀνοητία: ὡς νουθετία, μοιχολητπτία, φιλοποτία, λυχνοκαυτία, ἀθλοθετία, ἀκρατία. Pollux, III, 140: Ἀθλοθεσία, ἢ ὡς Ἀριστοφάνης, ἀθλοθετία.

C [586].

Suidas: Ἀπόμακτρα σκυτάλων ἀπεσκοτημένα δ' ἐσκιοτραφημένα. Eadem grammaticus Bekkeri, p. 431, 26, præmisso lemmate Ἀπόμακτρα, et ἐσκιοτροφημένα præbens. Vera loci scriptura hæc est: Ἀπόμακτρα: σκύταλα. ἀπεσκοτωμένα δὲ, ἐσκιαγραφημένα. Poetæ enim verba fuerunt ἀπόμακτρ' ἀπεσκοτωμένα, quorum interpretationes ex scholiasta de more exscripsit Suidas, cujus alia est de eodem loco annotatio perinepta: Ἐσκιοτροφημένα: Ἀριστοφάνης. ἀπόμακτρα σκυτάλων ἐσκιοτροφημένα. Prudentius idem alio loco: Ἀπεσκοτωμένα: ἐσκιαγραφημένα, κεχρωσμένα. τὰς γὰρ χρίσεις σκότη (σκότους Hesychius) καλοῦσι ζωγράφοι. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CI [587].

Pollux VII, 22: Καὶ ἀρτοστροφεῖν δὲ Ἀριστοφάνης λέγει.

CII [588].

Phrynichus Bekkeri p. 10, 9: Ἀσπάλαθος: ἀκανθῶδες φυτόν. Κλέανδρος θηλυκῶς, Ἀριστοφάνης ἀρσενικῶς.

CIII [589].

Phrynichus Bekkeri, p. 13, 19: Αὔεσθαι πῦρ καὶ ἐναύεσθαι: Ἀριστοφάνης αὐόμενος, Κρατῖνος ἐναύεσθαι.

CIV [590].

Hesychius: Ἀφορμή: ἡ νῦν ἐνθήκη λεγομένη. Ἀριστοφάνης « Μέλλει δὲ πέμπειν τοὺς εἰς ἀφορμήν. » ἢ πρόφασις, ἢ αἰτία.

CV [591].

Phrynichus Bekkeri, p. 13, 28: Ἀψευδοῦντες: Ἀριστοφάνης.

CVI [592].

Grammaticus Bekkeri, p. 476, 10: Ἀωρὶ, ἀωρία: τὸ παρὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν καὶ τὴν ὥραν.—Ἀριστοφάνης δὲ ἔφη καὶ « ἀωρὶ θανάτῳ ἀπέθανεν. »

CVII [593].

Scholiasta Theocriti, I, 132: Ἡ βάτος θηλυκῶς λέγεται· ὁμοίως ἐνταῦθα καὶ ἡ νάρκισσος. παρὰ δὲ τῷ Ἀριστοφάνει ἀρσενικῶς λέγεται.

Aristophanes. — Favorinus: Ἀναζυγῶσαι, *disjunxisse*, est ostia aperuisse. Aristophanes: « Postquam ostium aperuit. » — Pollux: Apud comicos ἀναζυγῶσαι, *disjunxisse*, idem atque ἀνοῖξαι, *aperuisse*, sonat.

XCVI.

Ἀναμετρήσασθαι, *remensum esse:* « remetiebatur locum » apud Aristophanem, pro διεμέτρει, *dimetiebatur.*

XCVII.

Ἀνασηκῶσαι, *rependisse*, i. e. par pari referre, redhostire. [Translatio ducta est ab illis] qui aliquid ponderant. Idem est ac si dicas, æquare aliquam rem alteri, sive ei aliquid desit, sive supersit. Sic Aristophanes.

XCVIII.

Ἀνεψιάδαι, *consobrini*, Aristophanes; quod dixit Pherecrates ἀνεψιαδοῦς et Hermippus ἀνεψιαδοῦν.

XCXIX.

Ἀνοητία, ἄνοια, *amentia*, *desipientia;* ἐπίνοια, *solertia;* πρόνοια, *providentia*, — et ἀνοησία, immo, ἀνοησία, *insipientia*, ut ait Aristophanes. — Pollux: Ἀθλοθεσία, *brabiorum constitutio*, vel ἀθλοθετία, ut apud Aristophanem.

C.

Suidas: Ἀπόμακτρα: Hostoria (sive ligna quibus mensuræ æquantur). ἀπεσκοτωμένα vero significat ἐσκιαγραφημένα, *adumbrata.* Idem: Ἀπεσκοτωμένα eodem sensu ac ἐσκιαγραφημένα, *adumbrata*, κεχρωσμένα. *colorata.* Nam pictores χρίσεις [an χρώσεις?], *tincturas, colores*, vocant σκότη, *umbras*, pictores. Sic Aristophanes.

CI.

Et ἀρτοστροφεῖν, *panem in orbem versare*, dixit Aristophanes.

CII.

Aspalathus: spinosa planta. Cleandrus feminine, Aristophanes masculine ea voce utitur.

CIII.

Αὔεσθαι πῦρ, *accendere ignem*, et ἐναύεσθαι, *incendere.* Aristophanes dixit αὐόμενος, *accensus*, Cratinus, ἐναύεσθαι, *incendi.*

CIV.

Ἀφορμή: quæ nunc dicitur ἐνθήκη, merces quæ navibus imponuntur. Aristophanes: « Missurus autem est eos ad onerarias merces. » Est quoque vel *prætextus*, vel *causa.*

CV.

Ἀψευδοῦντες, *non mentientes:* Aristophanes.

CVI.

Ἀωρὶ, ἀωρία: quod præter occasionem et opportunitatem accidit. — Aristophanes autem etiam dixit: « intempestive morte mortuus est. »

CVII.

Βάτος, *rubus;* feminine dicitur; perinde atque hic ἡ νάρκισσος; sed apud Aristophanem masculine usurpatur.

CVIII [594].

Pollux IV, 63 : Καὶ τὰ ῥήματα λυρίζειν, κιθαρίζειν, ψάλλειν, καὶ, ὡς Ἀριστοφάνης, βαρβιτίζειν.

CIX [595].

Etymolog. M., p. 194, 31 : Βέλεκοι : ὄσπρια. « Καὶ τῶν βελέκκων (scr. βελέκων) » Ἀριστοφάνης. Suidas, Βέλεκος : ὄσπριον. ἔοικε δὲ τοῖς λαθύροις. Hesychius : Βέλλεκυς : ὄσπριόν τι ἐμφερὲς λαθύρῳ, μέγεθος ἐρεβίνθου ἔχον.

CX [596].

Pollux VII, 210 : Παρὰ Ἀριστοφάνει βιβλιδάριον. Conf. fr. 64.

CXI [597].

Pollux II, 56 : Ἀριστοφάνης δὲ καὶ βλέπος ἐκάλεσε καὶ βλέπησιν. βλέπος est in Nubibus, v. 1176.

CXII [598].

Pollux VII, 187 : Ἀριστοφάνης καὶ βοηλατεῖν καὶ ὀνηλατεῖν εἶπε.

CXIII [599].

Thomas M. : Βοῦς —λέγεται ἐπ' εὐθείας τῶν πληθυντικῶν βόες, εἰ καὶ Ἀριστοφάνης ἅπαξ βοῦς εἶπε.

CXIV [600].

Pollux VII, 141 : Καὶ βωλοκοπεῖν δὲ Ἀριστοφάνης εἴρηκε.

CXV [601].

Phrynichus Bekkeri, p. 31, 27 : Γαλῆν καταπέπωκεν (codex καταπέπτωκεν) : Ἀριστοφάνης· ἐπί τινος νέου μὴ δυναμένου φθέγξασθαι· χρήσαιο δ' ἂν καὶ αὐτὸς ἐπὶ παντὸς (τοῦ μὴ addit Bekkerus) φθεγγομένου.

CXVI [602].

Etymolog. M. p. 229, 40 : Γεισίποδες : παρὰ τὸ εἶναι βάσεις τῶν θεμελίων, καὶ γεισῶσαι καὶ γείσωσις τὸ τῆς γῆς ἔκθεμα. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ τὰς ὤας τοῦ ἱματίου γεῖσα εἶπε. Postrema, Ἀριστοφάνης —εἶπε habet Grammaticus Bekkeri p. 231, 2, ubi γείσας scriptum.

CXVII [603].

Pollux II, 13 : Γερόντειαι παλαῖστραι παρὰ Ἀριστοφάνει.

CXVIII [604].

Hesychius : Δαφνοπώλην τὸν Ἀπόλλω λέγουσιν, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXIX [605].

Phrynichus Bekkeri, p. 35, 30 : Διετησίως· ἀντὶ τοῦ διέτως, οἷον καθ' ἕκαστον ἔτος. Θουκυδίδης καὶ Ἀριστοφάνης.

CXX [606].

Hesychius : Δράκαιναν : τὴν μάστιγα, τὴν ὑστριχίδα ὁ Ἀριστοφάνης.

CXXI [607].

Scholiasta Dionysii Thracis in Bekkeri Anecdotis, p. 942, 22 : Τὸ δυάκις καὶ τριάκις παρὰ Ἀριστοφάνει.

CXXII [608].

Pollux X, 27 : Ἀριστοφάνης (Lysistr., v. 265.) « Προπύλαια πακτοῦν. » καὶ πάλιν, ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας.

CXXIII [609].

Pollux II, 199 : Τὰ δὲ ὑπὲρ τοὺς δακτύλους κρούματα πταίσματα· Ἀριστοφάνης δὲ καὶ ἐπιπταίσματα αὐτὰ καλεῖ.

CXXIV [610].

Pollux VI, 79 : Τὰ δὲ ἐπιδορπίσματα Ἀριστοφάνης ἐπιφορήματα καλεῖ.

CVIII.

Et verba, λυρίζειν, *lyra canere*, κιθαρίζειν, *cithara ludere*, ψάλλειν, *psallere*, et, ut Aristophanes dixit, βαρβιτίζειν, *barbitum pulsare*.

CIX.

Βέλεκοι : legumina. « Et *belecorum* » Aristophanes. — Suidas : Βέλεκος : legumen; cicerculis vero est simile. — Hesychius : Βέλλεκυς : legumen quoddam, cicerculae simile, atque ciceris magnitudinem habens.

CX.

Et apud Aristophanem, βιβλιδάριον, *libellus, codicillus*.

CXI.

Aristophanes vero βλέπος, *adspectum*, vocavit et βλέπησιν, *adspectionem*.

CXII.

Sed Aristophanes et βοηλατεῖν, *boves agere*, et ὀνηλατεῖν, *asinos agere*, dixit.

CXIII.

Βοῦς, *bos* : recto casu pluraliter dicitur βόες, *boves*, etsi Aristophanes semel βοῦς dixit.

CXIV.

Et βωλοκοπεῖν, *glebas frangere, occare*, dixit Aristophanes.

CXV.

Felem deglutivit : Aristophanes adhibuit de quodam juvene qui loqui non posset. Tu vero et ipse hac locutione utaris de quolibet qui non eloquatur.

CXVI.

Γεισίποδες : sic dicti quia fundamentorum [immo suggrundiorum] sunt fulcrum. Atque γεισῶσαι et γείσωσις sunt tecti prominentia (1). Aristophanes autem γεῖσα, *limbos* vestimenti, nominavit.

CXVII.

Seniles palæstræ, apud Aristophanem.

CXVIII.

Daphnopolam [lauri-venditorem] Apollinem dicunt, ut Aristophanes.

CXIX.

Διετησίως : pro διέτως, quasi *singulis annis*. Thucydides et Aristophanes.

CXX.

Δράκαιναν : flagellum, scuticam suillam.

CXXI.

Adverbia δυάκις, *bis*, et τριάκις, *ter*, apud Aristophanem leguntur.

CXXII.

Aristophanes : Προπύλαια πακτοῦν, *vestibula pangere, claudere* : et rursum ἐπιπακτοῦν τὰς θύρας, *compingere fores*.

CXXIII.

Plagæ autem quæ [pedis] digitis contingunt, πταίσματα, *offensiones* dicuntur. Quæ Aristophanes ἐπιπταίσματα, *impulsiones, offensiones*, vocat.

CXXIV.

Mensas vero secundas, Aristophanes ἐπιφορήματα, *bellaria*, vocat.

(1) Legimus γείσωσις τὸ τῆς στέγης ἔκθετον, cum G. Dindorfio, in Steph. Thes., vol. II, p. 545 D, e Lex. Rhet., p. 231, 7. EDIT.

CXXV [611].

Pollux II, 42 : Ἑτερεγκεφαλᾶν, ὡς Ἀριστοφάνης, τὸ παραφρονεῖν.

CXXVI [612].

Hesychius : Ἐτνήρυσις : ἔπαιξεν Ἀριστοφάνης ἀντὶ τοῦ φάναι τὴν σανίδα (ἀμίδα Nækius in Museo Rhen. a. 1832, fasc. III, p. 497.) τὴν ἐτνήρυσιν εἰπών, παρὰ τὸ ἔτνος.

CXXVII [613].

Photius, p. 30, 6 : Εὔειλος (codex εὔηλος) : εὐήλιος. Ἀριστοφάνης.

CXXVIII [614].

Suidas : Εὐθετῆσαι : κοσμῆσαι, συνθεῖναι· οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXXIX [615].

Pollux IX, 162 : Τὸ παρ' Ἀριστοφάνει εὐκόπως.

CXXX [616].

Pollux VI, 161 : Ἡμιφωσώνιον. Ἀριστοφάνης.

CXXXI [617].

Pollux I, 12 : Τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγάλμασι χειροτέχνας οὐκ ἀγαλματοποιοὺς μόνον οὐδὲ ἀγαλματουργούς, ἀλλὰ καὶ θεοποιοὺς καὶ θεοπλάστας, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXXXII [618].

Pollux VII, 150 : Ἀριστοφάνης δὲ γυναῖκα θερίστριαν καὶ φρυγανίστριαν εἶπε.

CXXXIII [619].

Pollux VII, 100 : Τοὺς δὲ μεταλλέας θυλακοφορεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη.

CXXXIV [620].

Phrynichus Bekkeri, p. 43, 44 : Ἰξοί : ἐπὶ τῶν γλίσχρων καὶ φειδωλῶν, καὶ ἔοικε παρὰ τὸν ἰξὸν γεγενῆσθαι τοὔνομα, ὅτι καὶ ὁ ἰξὸς γλίσχρος ἐστί· λέγει δ' Ἀριστοφάνης οὕτως « Ἰξορυποκόνδυλοι. » ὅπερ σημαίνει καὶ αὐτὸ τοὺς γλίσχρους καὶ διὰ τὴν φειδωλίαν μήτε λουομένους μήτε νιζομένους.

CXXXV [621].

Hesychius : Ἱπποκλείδης : οὕτω κακοσχόλως (κακοσχόλη codex) τὸ τῆς γυναικὸς μόριον Ἀριστοφάνης εἶπεν. Photius p. 111, 25 : Ἱπποκλείδην : τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον, παρὰ τὸ ἱππεύειν.

CXXXVI [622]

Pollux IV, 67 : Καλαμίνην σύριγγα εἴρηκεν Ἀριστοφάνης. Idem X, 153 : Καλαμίνους αὐλοὺς Ἀριστοφάνης ἔφη.

CXXXVII [623].

Pollux VII, 166 : Ἀριστοφάνης καὶ κάμινον βαλανείου φησί.

CXXXVIII [624].

Photius, p. 129, 15 : Κάνδυτος : σκευασία ὀψοποιικὴ μετὰ γάλακτος καὶ στέατος καὶ μέλιτος, ἔνιοι δὲ διὰ κρέως καὶ ἄρτου καὶ τυροῦ· οὕτως Ἀριστοφάνης. Scribe κάνδυλος, de quo dictum ad Hesychii locum, vol. II, p. 135.

CXXXIX [625].

Pollux II, 41 : Τὸ δὲ ὑπὸ μέθης καρηβαρεῖν καρηβαριᾶν Ἀριστοφάνης.

CXL [626].

Scholiasta Vesparum, v. 288 : Ἔλεγον δὲ καὶ τὸ βλάψαι (θάψαι Lobeckius in Orphicis, p. 632.) καταχυτρίσαι,

---

CXXV.

Ἑτερεγκεφαλᾶν, *capite alienari*, juxta Aristophanem, pro desipere.

CXXVI.

Ἐτνήρυσις, *trulla pultaria*. Lusit Aristophanes, quum pro τὴν σανίδα, *tabulam* [immo ἀμίδα, *matulam*] τὴν ἐτνήρυσιν, *trullam pultariam*, dixerit, ab ἔτνει, *pulte*.

CXXVII.

Εὔειλος : pro εὐήλιος, bene soli expositus, apricus, serenus. Aristophanes.

CXXVIII.

Εὐθετῆσαι : bene ordinare et disponere. Sic Aristophanes.

CXXIX.

Et illud apud Aristophanem, εὐκόπως, *facile*.

CXXX.

Et *hemiphosonium* [semilenteum vel semisudarium], Aristophanes.

CXXXI.

Imaginum vero fictores, non ἀγαλματοποιούς modo et ἀγαλματουργούς, *signorum* seu *statuarum-fictores* [sculptores, statuarios] dicunt, sed etiam θεοποιούς, *deorum fabros*, et θεοπλάστας, *deorum fictores*, juxta Aristophanem.

CXXXII.

Aristophanes autem mulierem θερίστριαν, q. d. *messatricem*, sive quæ metit, et φρυγανίστριαν, *sarmentatricem*, seu sarmentorum collectricem, dixit.

CXXXIII.

Metalli vero fossores Aristophanes θυλακοφορεῖν, *culeis amiciri*, dixit.

CXXXIV.

Ἰξοί, *viscosi* : dicitur de tenacibus et parcis. Hoc nomen ab ἰξῷ, *visco*, ductum videtur, quod viscum est tenax. Aristophanes vero sic ait : « Viscosi digitis-sordidi. » Quod per se ipsum declarat eos esse tenaces atque ob parcimoniam se neque lavare neque abluere.

CXXXV.

Ἱπποκλείδης, *Hippoclides* : sic male feriatus muliebre pudendum Aristophanes vocavit.— Photius : Ἱπποκλείδην, *Hippoclidam* : muliebre pudendum, ab ἱππεύειν, *equitare*.

CXXXVI.

Aristophanes, *arundineam syringem* dixit. — Idem *Tibias arundineas* vocavit Aristophanes.

CXXXVII.

Aristophanes et balnei caminum dicit.

CXXXVIII.

Κάνδυτος, *candytus* [immo *candylus*] : confectio edulis lacte, adipe et melli constans. Nonnulli vero eam carne, pane et caseo constare autumant. Sic Aristophanes.

CXXXIX.

Καρηβαρεῖν, ebrietate vero *capite gravari*, καρηβαριᾶν Aristophanes vocat.

CXL.

Dicebant autem etiam pro βλάψαι, *lædere*, καταχυ-

ὡς ἑτέρωθι Ἀριστοφάνης. Similiter Etymolog. M., p. 313, 12. Suidas in ἐγχυτρίστριαι, scholiasta Platonis, p. 336.

CXLI [627].

Pollux II, 57 : Καχύποπτος, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXLII [628].

Harpocratio : Κελέοντες : — κυρίως εἰσὶν οἱ ἱστόποδες, ὡς καὶ παρ' Ἀριστοφάνει δῆλον τῷ κωμικῷ.

CXLIII [629].

Photius, p. 168, 12 : Κλέος : τὴν φαύλην δόξαν Ἀριστοφάνης.

CXLIV [630].

Photius, p. 173, 7 : Κνημία : τὰ ἐν τοῖς θρόνοις καὶ τροχοῖς διερείσματα, καὶ πληγαὶ ἐν κνήμαις, καὶ τὸ κνημιοπαχὲς (κνημοπαχὲς?) ξύλον, ὡς Ἀριστοφάνης.

CXLV [631].

Phrynichus Bekkeri, p. 47, 7 : Κοινοθυλακεῖν : τὸ ἐν ὁδῷ κοινωνεῖν σιτίων καὶ τραπέζης καὶ καταγωγῆς καὶ τῶν τοιῶνδε. Ἀριστοφάνης.

CXLVI [632].

Harpocratio : Κρᾶστις : Δείναρχος ἐν τῷ πρὸς Λυσικράτην. κρᾶστίς ἐστιν ἡ πόα, ὡς καὶ Ἀριστοφάνης. Apud alios grammaticos κράστις scribitur.

CXLVII [633].

Pollux VI, 91 : Μέμνηται δὲ Ἀριστοφάνης καὶ κρεοστάθμης.

CXLVIII [634].

Pollux VI, 47 : Κυδώνια μῆλα, ὡς Ἀριστοφάνης. «Papillis tributum hoc epitheton Acharn., 1199.» BRUNCK. p. 280.

CXLIX [635].

Photius, p. 198, 11 : Κωπαῖοι : σφῆκες. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CL [636].

Photius, p. 211, 21 : Λεγωνῆσαι : ἀντὶ τοῦ παῖσαι, οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLI [637].

Pollux VI, 86 : Ἀριστοφάνης λεκανίσκην.

CLII [638].

Pollux VII, 196 : Λιβανωτοπωλεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη.

CLIII [639].

Phrynichus, p. 321, ed. Lobeck. : Κοχλιάριον : τοῦτο λίστρον Ἀριστοφάνης ὁ κωμῳδοποιὸς λέγει. καὶ σὺ δὲ οὕτω λέγε. Phrynichus Bekkeri, p. 51, 9 : Λίστριον : τὸ ὑπὸ τῶν πολλῶν καλούμενον κοχλιάριον. Ὅμηρος (Odyss. χ, 455.) μὲν λίστρον τὸν ξυστῆρα, οὗ ὑποκοριστικὸν λίστριον, οἷον ξυστηρίδιον. ἔοικεν οὖν τὸ πρῶτον τοιοῦτο κατεσκευάσθαι ὅμοιον πτύῳ στρογγύλῳ.

CLIV [640].

Suidas : Λογάρια : οἱ λόγοι. Ἀριστοφάνης.

CLV [641].

Phrynichus Bekkeri, p. 50, 51 : Λογγάζειν : τὸ διαδιδράσκειν τὸ ἔργον, προφασιζόμενόν τινα πρόφασιν. καὶ τοῦτο Ἀριστοφάνης τίθησιν ἐπὶ ἵππων προσποιούμενος (προσποιουμένων?) χωλεύειν.

CLVI [642].

Photius, p. 231, 11 : Λουτρίδες : δύο κόραι περὶ τὸ

τρίσαι, *in olla condere et conficere* seu *perdere* [ut expositum in olla infantem], ut alibi Aristophanes.

CXLI.

Male suspectans, de malo suspectos habens alios, ut Aristophanes.

CXLII.

Proprie autem κελέοντες sunt οἱ ἱστόποδες, *pedes textorii* ἱστοῦ, ut ex Aristophane comico patet.

CXLIII.

Κλέος : malam gloriam Aristophanes vocat.

CXLIV.

Κνημία· sellarum et rotarum fulcra; et plagæ in cruribus, atque cruris crassitudini compar lignum, ut ait Aristophanes.

CXLV.

Κοινοθυλακεῖν, *sacculos communicare*, vel communes habere : i. e. in itinere victu, mensa, diversorio ceterisque id genus communiter uti. Aristophanes.

CXLVI.

Κρᾶστις : Dinarchus in Lysicratem. Κρᾶστις est herba, ut et Aristophanes accipit.

CXLVII.

Et Aristophanes quoque meminit κρεοστάθμης, i. e. libræ, qua carnes ponderantur.

CXLVIII.

Mala Cydonia, secundum Aristophanem.

CXLIX.

Κωπαῖοι, *vespæ*. Sic vocat Aristophanes.

CL.

Λεγωνῆσαι : pro παῖσαι, *percussisse*. Sic Aristophanes.

CLI.

Aristophanes autem, *lecaniscam*, i. e., catinum, gabatam.

CLII.

Λιβανωτοπωλεῖν, *tus vendere*, dixit Aristophanes.

CLIII.

Κοχλιάριον : *cochleare;* hoc λίστρον Aristophanes comicus nominat. Et tu sic loquere. — Phrynichus Bekk. : Λίστριον, quod a multis κοχλιάριον, *cochleare*, vocatur. Homerus quidem λίστρον appellat τὸν ξυστῆρα, *radulam*, *scopas*, cujus diminutivum est λίστριον, sicuti ξυστηρίδιον. Videtur igitur primum conformatum fuisse quemadmodum vannum rotundam.

CLIV.

Λογάρια, *oratiunculæ :* pro λόγοι, *orationes*. Aristophanes.

CLV.

Λογγάζειν : *effugere laborem*, aliquid caussando, vel prætextu utendo. Et id Aristophanes dicit de equis eos fingens claudicare [*seu* de equis se claudicare simulantibus?]

CLVI.

Λουτρίδες, *lavatrices :* duo virgines circa Minervæ

ἕδος τῆς Ἀθηνᾶς. ἐκαλοῦντο δὲ αὗται καὶ πλυντρίδες. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLVII [643].

Pollux VII, 157: Καὶ λοφοπωλεῖν Ἀριστοφάνης εἴρηκε.

CLVIII [644].

Photius, p. 240, 5: Μαγίδες: μᾶζαι. καὶ τὰ τῇ Ἑκάτῃ συντελούμενα δεῖπνα. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLVIX [645].

Photius, p. 241, 8: Μάθος: λέγουσι τὴν μάθησιν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLX [646].

Photius, p. 244, 13: Μαλθακόν: ἀντὶ τοῦ ἀγαθόν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLXI [647].

Photius, p. 246, 4: Μάνην: τὴν μανίαν. λέγουσι δὲ καὶ μάναν. Ἀριστοφάνης.

CLXII [648].

Hesychius: Μεσαύχενες: Ἀριστοφάνης φησὶ μεσαύχενας νέκυας ἀσώτους· διὰ τοῦ (codex τὸ) μ γραπτέον μεσαύχενες, ὅτι μέσον αὐχένα αὐτοῦ πεζεῖ παρεβάλλοντο τὸ σχοινίον. τραγῳδεῖ δὲ τὰ ἐν τῷ Φιλοξένου Σύρῳ. ἔνιοι δὲ διὰ τοῦ δ γράφουσι (codex γρ) δεσαύχενες καὶ οὐ καλῶς. Quæ Dobræus in indice Photii, p. 736, et in Adversar. vol. II, p. 259, ita corrigit, — μεσαύχενας νέκυας· τοὺς ἀσκούς. διὰ τοῦ μ — ὅτι μέσον τὸν αὐχένα αὐτῶν περιεβάλλοντο σχοινίον. παρῳδεῖ δὲ—. Hesychius post μέσαυλον: Μεσαύχενες: οἱ ἀπὸ μέσου τοῦ αὐχένος δεσμευόμενοι. Photius, p. 259, 13: Μεσχύχενες: οἱ ἀσκοί· ἢ δεσαύχενες. Ita enim Dobræus codicis scripturam corrigit οἱ ἀσκοτηδες [sic] αὐχένες. Aliam ejusdem loci lectionem secutus videtur Pollux II, 155: Βυσαύχενας τοὺς ἀσκοὺς Ἀριστοφάνης κέκληκεν. Μεσαύχενας autem νέκυας Dobræus Philoxeni phrasin esse putat de suspensis per collum cadaveribus, quam ad utres per jocum transtulisse Aristophanem.

CLXIII [649].

Pollux IX, 25: Ὁ μὲν μεγάλης πόλεως πολίτης μεγαλοπολίτης ἂν λέγοιτο, ὁ δὲ μικρᾶς μικροπολίτης. ὅθεν καὶ Ἀριστοφάνει εἴρηται τὸ μικροπολιτικόν.

CLXIV [550].

Photius, p. 280, 3: Μύξαν: αὐτὸν τὸν μυκτῆρα καλοῦσιν, οὐχὶ τὸ ὑγρόν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLXV [651].

Pollux VII, 177: Μυροπωλεῖν Ἀριστοφάνης ἔφη.

CLXVI [652].

Pollux VII, 139: Ναῦται· οἷς προσήκει καὶ αἱ παρ' Ἀριστοφάνει ναύτριαι.

CLXVII [653].

Pollux II, 20: Ἀριστοφάνης δὲ νεανιεύεσθαι τὸ τολμᾶν ἔφη, — ἀνδρίζεσθαι δὲ εἶπεν ἀνδροῦσθαι, καὶ ἀνδριζόμενοι Ὑπερείδης.

CLXVIII [654].

Pollux VII, 138: Νεῖν δ' ἐξ ὑπτίας μάθημα κολυμβητῶν Ἀριστοφάνης εἶπε καὶ Πλάτων.

CLXIX [655].

Stephanus Byzant.: Νώνακρις: πόλις Ἀρκαδίας.—τὸ ἐθνικὸν—καὶ Νωνακριεὺς λέγεται παρὰ Ἀριστοφάνει.

CLXX [656].

Pollux II, 180: Καὶ νωτοπλῆγα τὸν μαστιγίαν Ἀριστοφάνης ἐκάλεσε. Nisi Aristophanem pro Pherecrate nominavit, cujus ex Crapatalis Suidas in νωτοπλῆγα versum attulit: Καὶ νωτοπλῆγα μὴ ταχέως διακονεῖν.

---

templum versantes. Illæ autem et πλυντρίδες, *lotrices*, vocabantur. Sic Aristophanes.

CLVII.

Et καὶ λοφοπωλεῖν, et *cristas vendere*, dixit Aristophanes.

CLVIII.

Μαγίδες, *mazæ*. Sunt quoque epulæ Hecatæ consecratæ. Sic Aristophanes.

CLIX.

Μάθος: dicunt τὴν μάθησιν, *disciplinam*, *doctrinam*. Sic Aristophanes.

CLX.

Μαλθακόν, *molle*: pro ἀγαθόν, *bonum*. Sic Aristophanes.

CLXI.

Μάνην: pro τὴν μανίαν, *furorem*. Dicunt autem et μάναν. Aristophanes.

CLXII.

Μεσαύχενες: Aristophanes asotos (1) vocat cadavera medio collo religata. μεσαύχενες per μ scribendum est, quod eorum collum fune circumdabatur. Exagitat autem tragice quæ in Philoxeni Syro scripta sunt. Nonnulli per δ scribunt δεσαύχενες; sed non recte.—Idem: Μεσαύχενες: *medio collo religati*.—Photius: Μεσαύχενες: *utres*; vel δεσαύχενες. — Pollux: Βυσαύχενας, *utres*, Aristophanes vocavit.

(1) Seu *utres*, ex Dobræi emendatione. Edit.

CLXIII.

Magnæ quidem civitatis civis, μεγαλοπολίτης dicatur: *parvæ vero*, μικροπολίτης. Unde et ab Aristophane, τὸ μικροπολιτικόν, *parvæ civitati conveniens*, dictum est.

CLXIV.

Μύξαν, *mucum*: nasum ipsum vocant, non humorem. Sic Aristophanes.

CLXV.

Μυροπωλεῖν, *unguentum vendere*, dixit Aristophanes.

CLXVI.

Ναῦται, *nautæ* sunt, quibus et ναύτριαι, *nautriæ* mulieres, apud Aristophanem adnumerandæ sunt.

CLXVII.

Aristophanes vero νεανιεύεσθαι pro *audacem esse* dixit. *Viriliter* autem *agere*, Aristophanes ἀνδροῦσθαι appellavit, et ἀνδριζόμενοι, *viriliter agentes*, Hyperides.

CLXVIII.

Natare supinum urinatorum de disciplina esse dixit Aristophanes et Plato.

CLXIX.

Nonacris, urbs Arcadiæ... Gentile, Nonacrites... et *Nonacrieus* dicitur apud Aristophanem.

CLXX.

Et νωτοπλῆγα, *dorso flagellatum*, *mastigiam*, Aristophanes vocavit. Ex Suida: « Et verberonem non celeriter ministrare. »

CLXXI [657].

Pollux VII, 30: Ἔξαινε δὲ τῶν ἐρίων Ἀριστοφάνης ἔφη.

CLXXII [658].

Photius, p. 308, 23: Ξειρης (sic): φυτὸν ἀρωματικόν. Ἀριστοφάνης. Hesychius: Ξειρίς: ἀρωματικόν τι φυτόν. ubi vide annotationes.

CLXXIII [659].

Photius, p. 330, 12.—τὸ ἱερὸν Ὀλυμπίειον (codex ὀλύμπιον) πεντασυλλάβως ὡς Ἀσκληπίειον (— ιεῖον codex) Ἀριστοφάνης.

CLXXIV [660].

Photius, p. 291, 15, et Suidas: Ὀνυχίζεται: ἀκριβολογεῖται. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CLXXV [661].

Photius, p. 349, 3: Ὀρογυίας λέγουσιν, οὐχὶ ὀργυιάς. Ἀριστοφάνης.

CLXXVI [662].

Photius, p. 356, 8: Οὐδαμᾷ: οὐδέποτε. Ἀριστοφάνης. Scribendum οὐδαμά.

CLXXVII [663].

Phrynichus Bekkeri, p. 18, 23: Αἱ τῶν γυναικῶν παγίδες: τοὺς κόσμους καὶ τὰς ἐσθῆτας, αἷς χρῶνται αἱ γυναῖκες καλλωπιζόμεναι, παγίδας εἶπεν Ἀριστοφάνης.

CLXXVIII [664].

Pollux VI, 163: Καὶ Ἀριστοφάνης, Πάγκυφος ἐλαία. Scribe ἐλάα. Hesychius: Ἀστὴ ἐλαία: ἡ ἐν ἀκροπόλει ἡ καλουμένη πάγκυφος διὰ χθαμαλότητα. Pollux IX, 17: Ἡ δὲ κωμῳδία καὶ ἀστῆς ἐλαίας εἴρηκε τῆς ἐν πόλει.

CLXXIX [665].

Stephanus Byzant.: Παμβωτάδης (Παμβωτάδαι Meursius): δῆμος Ἀττικῆς, Ἐρεχθηΐδος φυλῆς. ὁ δημότης Παμβωτάδης. τὰ τοπικὰ ἐκ Παμβωτάδων, εἰς Παμβωτάδων, ἐν Παμβωτάδων. Ἀριστοφάνης. Scribe Παμβωταδῶν.

CLXXX [666].

Photius, p. 377, 25: Πανός: δέσμη κληματίδων. οἱ δὲ νεώτεροι Ἀττικοὶ φανόν. Ἀριστοφάνης.

CLXXXI [667].

Pollux, X, 156: Πέτευρον δὲ, οὗ τὰς ἐνοικιδίας ὄρνιθας ἐγκαθεύδειν συμβέβηκεν. Ἀριστοφάνης λέγει. Photius, p. 426, 12: Πέτευρον: πᾶν τὸ μακρὸν καὶ ὑπόπλατυ καὶ μετέωρον ξύλον. Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ε. Nam etiam πέταυρον dictum est.

CLXXXII [668].

Pollux IV, 163: Ἀριστοφάνης δὲ ἔφη καὶ πλεισταχόθεν.

CLXXXIII [669].

Pollux VII, 12: Ὁ δὲ τοῖς πιπράσκουσι προξενῶν προπράτωρ, ὡς Δείναρχος καὶ Ἰσαῖος· προπώλην δὲ Ἀριστοφάνης αὐτὸν εἶπε καὶ προπωλοῦντα Πλάτων.

CLXXXIV [670].

Photius, p. 463, 21: Προσχίσματα: εἶδος ὑποδήματος. Ἀριστοφάνης.

CLXXXV [671].

Pollux IV, 18: Καὶ πυξίον καὶ πυξίδιον παρὰ Ἀριστοφάνει. Idem X, 59, 60: Τῷ δὲ παιδὶ δέοι ἂν προσεῖναι—πυξίον· εἴρηται μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ ζωγράφου τοὔνομα ἐν Ἀναξανδρίδου Ζωγράφοις — « Πυξίον λαβὼν κάθου. » οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ

CLXXI.

Sed ἔξαινε τῶν ἐρίων (1), *lanas divisit*, inquit Aristophanes.

CLXXII.

Ξείρης, *xires*: planta aromatica (2). Aristophanes.

CLXXIII.

Templum olympieium, quinque syllabis, uti *Asclepieium*, Aristophanes dixit.

CLXXIV.

Ὀνυχίζεται: ad *unguem exigit*, i. e. exacte subtiliterque expendit. Sic Aristophanes.

CLXXV.

Ὀρογυίας, *orogyias*, non ὀργυιάς, *orgyias*, dicunt. Aristophanes.

CLXXVI.

Οὐδαμᾶ: ut οὐδέποτε, *nunquam*, Aristophanes.

CLXXVII.

Mulierum tendiculæ, decipulæ. Mundum vestesque, quibus utuntur mulieres quum se formosiores præstant, παγίδας, *tendiculas*, vocavit Aristophanes.

CLXXVIII.

Et Aristophanes, *tota-gibbosa olea*. — Hesychius: *Urbana olea*: hæc quæ in arce dicitur πάγκυφος, *tota-gibbosa*, *prorsus-curva*, ob humilitatem. — Pollux: Comœdia quoque *urbanam oleam* vocat eam, quæ in urbe est.

CLXXIX.

Pambodates, populus Atticus, Erechtheidis tribus. Popularis, Pambotades. Localia, ex Pambotadis, ad Pambotadas, in Pambotadis. Aristophanes.

CLXXX.

Πανός: fasciculus sarmentorum. Attici recentiores dicunt φανόν, *facem*. Aristophanes.

CLXXXI.

Πέτευρον vero, asserem, cui domesticæ aves indormire solent, Aristophanes vocavit.—Photius: Πέτευρον: omne longum, sat latum et sublime lignum. Aristophanes per ε hanc vocem dixit.

CLXXXII.

Aristophanes autem, et πλεισταχόθεν, *plurimis e locis* vel *sæpe numero* dixit.

CLXXXIII.

Qui vero vendentibus sese interponit, ut vendendi copiam faciat, is προπράτωρ, q. d. *prævenditor*, i. e. *proxeneta*, *pararius* (gall. *courtier*), secundum Dinarchum et Isæum dicitur: hunc autem Aristophanes προπώλην, *propolam*, vocavit, et προπωλοῦντα, *prævendentem*, Plato.

CLXXXIV.

Προσχίσματα: species calceamenti.

CLXXXV

Et πυξίον et πυξίδιον, *tabella scriptoria*, *pugillares*, apud Aristophanem... Puero vero adesse debent... tabella. Hoc quidem nomen etiam de pictore dictum est, in Anaxandridæ Pictoribus... « Tabellam prehendens sede. »

(1) Fortasse περὶ τῶν ἐρίων, *de lanis*. Edit.
(2) Iris fœtidissima. Linn. Schneid. Lex. Edit.

εἰς ταύτην αὐτὸ τὴν χρῆσιν τὴν ἐπὶ τῷ γράφειν ὑφ' ἡμῶν ἄγεσθαι, ἐπεὶ καὶ Ἀριστοφάνης οὕτω κέχρηται..

CLXXXVI [672].

Photius, p. 478, 1 : Πυτίνη : πλεκτὴ λάγυνος. Ἀριστοφάνης.

CLXXXVII [673].

Photius, p. 486, 24 : Ῥήτορα : καὶ τὴν γυναῖκα· Ἀριστοφάνης.

CLXXXVIII [674].

Grammaticus Bachmanni, I, p. 360, 26 : Σαικωνίσαι: κινηθῆναι. Ἀριστοφάνης. Eadem habet Photius, p. 496, 7.

CLXXXIX [675].

Photius, p. 503, 19, et grammaticus Bachmanni, I. p. 362, 31 : Σεῖν : τὸ λεγόμενον τοῖς παιδίοις ὑπὸ τῶν τροφῶν, ὅταν αὐτὰ βούλωνται οὐρῆσαι. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXC [676].

Hesychius : Σέριφος: Ἀριστοφάνης τὴν Λακεδαίμονα Σέριφον. Photius, p. 506, 24 : Σέριφον: τὴν Λακεδαίμονα, διὰ τὸ σκληρῶς ζῆν. καὶ χρησμὸς αὐτοῖς ἐξέπεσεν.

CXCI [677].

Photius, p. 518, 2: Σκελετεύεσθαι : ξηραίνεσθαι, Ἀριστοφάνης.

CXCII [678].

Photius, p. 520, 12, et grammaticus Bachmanni, I, p. 366, 10 : Σκιμβάζειν: χωλεύειν καὶ ἀσκωλίζειν. τὸ αὐτὸ τοῦτο. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXCIII [679].

Photius, p. 524, 5: Σκοπὴν καὶ σκοπιᾶν λέγουσι. καὶ σκοπᾶν Ἀριστοφάνης.

CXCIV [680].

Schol. Lucani, vol. II, p. 913 : Γέρρα : —καὶ Ἀριστοφάνης ὡς ἐπὶ φυλακῆς τινος καὶ μοχλοῦ τροπικῶς παρέλαβε τὴν λέξιν. Quæ minus emendate leguntur in Lexico MS. Lucianeo ap. Osann., Auctar. Lex., p. 47.

CXCV [681].

Photius, p. 532, 16 : Σπυρθίζειν : τὸ ἀνασκιρτᾶν, ἀπὸ τῶν ὄνων. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXCVI [682].

Pollux, III, 146 : Ἀριστοφάνης δὲ καὶ σταδιοδρόμης εἴρηκε. Deteriores libri σταδιοδρόμος.

CXCVII [683].

Photius, p. 535, 5 : Στάσις : οὐχ ἡ φιλονεικία, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ στασιάζοντες. καλοῦσι δὲ καὶ τὰ κεφυκότα σπέρματα. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CXCVIII [684].

Pollux VII, 32 : Στήμονα δὲ ἐξεσμένον τὸν ἰσχνὸν καὶ λεῖον Ἀριστοφάνης λέγει.

CXCIX [685].

Pollux VII, 190: Στρογγυλοναύτας Ἀριστοφάνης λέγει.

CC [686].

Etymolog. M., p. 747, 3, Photius, p. 570, 3 et grammaticus Bachmanni, vol. I, p. 332, 8 : Τάρρωμα : τὴν κωπηλασίαν. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CCI [687].

Photius, p. 572, 4, et grammaticus Bachmanni, p. 382, 20 : Τάχας : τοὺς καταστοχασμούς, παρὰ τὸ τάχα. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CCII [688].

Etymolog. M., p. 754, 34, et Photius, p. 580, 21 : Τετραχίζειν : οἷον ἐπὶ τετάρτῳ μέρει τι ποιεῖν. οὕτως Ἀριστοφάνης. Eadem, omisso Aristophane, habet Hesychius, vol. II, p. 1373.

Nihil porro obstat quin etiam ad nostrum scribendi usum conferatur, quum et Aristophanes sic eo utatur.

CLXXXVI.

Πυτίνη : lagena vimine inducta, vel intexta.

CLXXXVII.

Ῥήτορα, *oratorem*, et de femina Aristophanes dixit.

CLXXXVIII.

Σαικωνίσαι : *commotum fuisse*. Aristophanes.

CLXXXIX.

Σεῖν : vox puerulis a nutricibus dicta, quum eos jubent mingere.

CXC.

Seriphus. Aristophanes Lacedæmonem vocat Seriphum. — Photius : *Seriphum :* Lacedæmonem, ob duram vivendi rationem. Et illis oraculum excidit.

CXCI.

Σκελετεύεσθαι, *desiccari, aridum fieri*. Aristophanes.

CXCII.

Σκιμβάζειν : significat χωλεύειν et ἀσκωλίζειν, *claudicare* et *super utrem saltare*. Hoc idem pollet. Sic Aristophanes.

CXCIII.

Σκοπήν, *speculam*, et σκοπιᾶν, *speculari* dicunt; et σκοπᾶν Aristophanes.

CXCIV.

Γέρρα, *gerras*, et Aristophanes hanc vocem tropice tanquam de custodia quadam et repagulo loquendo usurpavit.

CXCV.

Σπυρθίζειν : *exsilire, exsultare*, ab asinis sumtum. Sic Aristophanes.

CXCVI.

Aristophanes vero, et σταδιοδρόμης, *stadii cursor*, dixit.

CXCVII.

Στάσις : non tantum est *contentio*, sed etiam ii ipsi qui factiose contendunt et insurgunt. Quo etiam nomine semina germinata vocant. Sic Aristophanes.

CXCVIII.

Στήμονα : *filum* vero *politum*, pro tenue et planum, Aristophanes dicit.

CXCIX.

Στρογγυλοναύτας, i. e. navis rotundæ seu onerariæ nautas, dixit Aristophanes.

CC.

Τάρρωμα : *remigationem*. Sic Aristophanes.

CCI.

Τάχας : *conjectationes*, ab adverbio τάχα, *forte*. Sic Aristophanes.

CCII.

Τετραχίζειν : in quatuor partes aliquid dividere. Sic Aristophanes.

CCIII [689].

Photius, p. 588, 13: Τίζειν: τί λέγειν. οὕτως Ἀριστοφάνης. Fortasse ad Avium versum 23 pertinet, ἡ δ' (nam ita corrigendum) ἡ κορώνη τῆς ὁδοῦ τι λέγει πέρι; satis aliunde notum est cognatum verbum τιτίζειν.

CCIV [690].

Photius, p. 589, 1: Τικτικόν: τὸ ταῖς τικτούσαις διδόμενον φάρμακον. Ἀριστοφάνης.

CCV [691].

Photius, p. 598, 4: Τραγῳδεῖν: χορεύειν. Ἀριστοφάνης.

CCVI [692].

Etymolog. M., p. 726, 52: Στειλειά: τὸ τρῆμα τοῦ πελέκεως, δι' οὗ τὸ στελεὸν ἐνείρεται, ἣν τρήμην Ἀττικοὶ λέγουσιν. Ἀριστοφάνης « Τρήμας ἔχει. »

CCVII [693].

Pollux, VI, 165: Τρίκλυστος δὲ Ἀριστοφάνης λέγει.

CCVIII [694].

Photius, p. 607, 23: Τροχίμαλλον: σωρὸς λίθου. οὕτως Ἀριστοφάνης.

CCIX [695].

Etymolog. M., p. 782, 10: Ὑπόγραμμα: τὸ Ἁρματίου ὑπόμνημα, ᾧ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφουσι. καὶ ὑπογεγραμμένη, ἐστιβισμένη. Ἀριστοφάνης.

CCX [696].

Etymolog. M., p. 782, 22, Photius, p. 627, 19, et Suidas: Ὑποζυγιώδης ἄνθρωπος: ὁ μὴ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως καὶ προθυμίας τι πράττων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἑτέρων κελεύσεως, ὥσπερ καὶ τὰ ὑποζύγια. (hæc etiam Phrynichus Bekkeri, p. 67, 12.) εἴποις δ' ἂν καὶ ὑποζυγιῶδες πρᾶγμα. Ἀριστοφάνης.

CCXI [697].

Photius, p. 670, 20: Ὕλην: τὸ καθίζον τοῦ οἴνου ἢ τοῦ ὕδατος. οὕτως Ἀριστοφάνης. Recte Lobeckius ad Phrynich., p. 73, corrigit ἰλύν.

CCXII [698].

Pollux VII, 7: Τοὺς μέντοι μὴ ἀκριβεῖς τεχνίτας φαυλουργοὺς κατὰ Ἀριστοφάνην λέγε.

CCXIII [699].

Etymolog. M. p. 789, 52, et Photius p. 643, 22: Φαύστιγγες: οἱ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐν ταῖς κνήμαις σπῖλοι (σπίλοι Photius). οὕτως Ἀριστοφάνης. Recte Piersonus ad Mœr., p. 397, φαύσιγγες corrigit ex aliorum grammaticorum locis.

CCXIV [700].

Pollux VI, 167: Ἀριστοφάνης δὲ, φιλοκηδῆ λόγον.

CCXV [701].

Photius, p. 654, 4: Φλεήσιον: τὸ Φλιάσιον πεδίον. Ἀριστοφάνης. Consentit Etymolog. M., p. 796, 4, sed omittit nomen Aristophanis.

CCXVI [702].

Etymolog. M., p. 796, 46: Φνεί: δεῖ γινώσκειν ὅτι οὐδέποτε λέξις Ἑλληνικὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ φ καὶ ν· τὸ γὰρ Φναίτης ὄνομα παρ' Αἰγυπτίοις βάρβαρον. τὸ δὲ φνεί ἐπιτετηδευμένον ἐστὶ παρὰ Ἀριστοφάνει μίμημα ὀρνέων φωνῆς. λέγουσι δέ τινες ὅτι τὸ φνεί οὐκ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ φ ν· οὐκ ἔστι γὰρ φνεί ἡ λέξις, ἀλλὰ τοφνεί, τοῦ το μὴ ὄντος ἄρθρου, ἀλλὰ μέρους τῆς λέξεως. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ μὴ εὑρίσκεσθαι αὐτὸ χωρὶς τοῦ το παρά τισι. Χοιροβοσκός. Corrupte Photius, p. 651, 8: Φλιει (sic): μιμητικὸς ἦχος τῶν γαμψωνύχων. Ἀριστοφάνης. Τὸ φνη (sic) ex Aristophane affert Theognostus in Crameri Anecd., vol. II, p. 55, 23.

CCXVII [703].

Phrynichus Bekkeri, p. 71, 13: Φορτηγεῖν: φόρτον ἄγειν. καὶ φορτηγοὺς Ἀριστοφάνης.

CCIII.

Τίζειν: aliquid dicere. Sic Aristophanes.

CCIV.

Τικτικόν: remedium quod parientibus adhibetur.

CCV.

Τραγῳδεῖν: choros agitare, ducere, Aristophanes.

CCVI.

Στειλειά: foramen securis, in quo στελεόν, *manubrium*, inseritur; quod τρήμην dicunt Attici. Aristophanes: « Τρήμας, *foramina*, habet. »

CCVII.

Τρίκλυστος, *ter inundatus*, vel *bene lotus*, *elotus*, dixit Aristophanes.

CCVIII.

Τροχίμαλλον: lapidum congeries. Sic Aristophanes.

CCIX.

Ὑπόγραμμα, *hypogramma*: Harmatii præscriptum, quo oculos pingunt. Et ὑπογεγραμμένη est ea quæ oculos stibio pictos habet. Aristophanes.

CCX.

Ὑποζυγιώδης ἄνθρωπος, *jumento similis homo* seu *subjugalis*: qui non ex animi sui sententia et sponte sua aliquid facit; sed aliorum jussu, quemadmodum jumenta. Dicere possis et *rem subjugalem*. Aristophanes.

CCXI.

Ὕλην, *materiam*: vini aut aquæ sedimentum. Sic Aristophanes.

CCXII.

Et indiligentes artifices, φαυλουργούς, *opera-viles*, juxta Aristophanem vocato.

CCXIII.

Φαύστιγγες: maculæ sunt ab igne in tibiis inustæ, pustulæ, papulæ. Sic Aristophanes.

CCXIV.

Aristophanes vero, φιλοκηδῆ λόγον, *affinium-studiosum sermonem*, dixit.

CCXV.

Φλεήσιον: *Phliasius ager*. Aristophanes.

CCXVI.

Φνεί, *phni*: non nesciendum est nunquam græcam vocem per litteras φ et ν incipere; namque Φναίτης, *Phnætes*, nomen est apud Ægyptios barbarum. At vocabulum φνεί est apud Aristophanem ad avium vocis imitationem confictum. Quidam vero dicunt τὸ φνεί non φν in initio habere; non enim est φνεί vocabulum, sed τοφνεί, in quo το non est articulus, sed pars dictionis. Quod patet ex eo quod hæc vox apud quempiam absque το non inveniatur. Chœroboscus. — Photius: Φλιει: sonus animalia recurvis armata unguibus imitans. Aristophanes

CCXVII.

Φορτηγεῖν: *onus ferre*, et φορτηγούς, *oneris latores*.

CCXVIII [704].

Pollux VII, 60 : Τὸν δὲ χορταῖον (χιτῶνα) τοὺς προπώλας φορεῖν ὡς ἀγοραῖον Ἀριστοφάνης ἔφη.

CCXIX [705].

Mœris, p. 419 : Ψίλαξ : Ἀριστοφάνης. ψιλὸς καὶ λεῖος. Ἕλληνες. Hesychius : Ψίλακα : ψιλὸν, λεῖον.

CCXX [706].

Photius, p. 655, 12 : Ψο : ἐπὶ τοῦ σαπροῦ καὶ μὴ συναρέσκοντος· ἔστι δὲ ἀποκομματικοῦ λεξειδίου· ψόθον γὰρ καλοῦσιν. Ἀριστοφάνης. Πλέω γράσου καὶ ψοθοίου καὶ ῥύπου γε καὶ ψόθου· Αἰσχύλος Θεωροῖς. « Lege Πλέω γράσου τε καὶ ψόθου· οἷον, καὶ ῥύπου· Αἰσχύλος Θεωροῖς. et intellige quasi statim post ψο sequeretur Αἰσχύλος. » DOBRÆUS in indice, p. 735.

CCXXI [707].

Pollux VI, 125 : Σκληρότερον γὰρ ὁ ἀστεμφὴς—καὶ κωμικώτερον ὁ Ἀριστοφάνους θυμάγροικος. Vulgatum δημάγροικος correctum ex codicibus. Vocabulo ἀστεμφής utitur fragm. LXXVII.

CCXXII [708].

Pollux X, 123 : Τὸ παρ' Ἀριστοφάνει χείμαστρον. Idem VII, 61 : Τὸ μέντοι χειμερινὸν ἱμάτιον χείμαστρον ἂν λέγοις.

CCXXIII [709].

Scholiasta Pindari, Pyth. II, 125 : Φοίνισσαν ἐμπολάν : οἷον ἐπὶ κέρδει καὶ πράσει· οἱ γὰρ Φοίνικες παλιγκάπηλοι. καὶ Σοφοκλῆς « Ὠνὴν ἔθου καὶ πρᾶσιν ὡς Φοίνιξ ἀνὴρ, | Σιδώνιος κάπηλος. » καὶ ὁ κωμικός·

Εὐθὺς δὲ Φοῖνιξ γίγνομαι·
τῇ μὲν δίδωμι χειρὶ, τῇ δὲ λαμβάνω.

CCXXIV [710].

Photius, p. 351, 16 : Ὀρχήστρα : πρῶτον ἐκλήθη ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἶτα καὶ τοῦ θεάτρου τὸ κάτω ἡμικύκλιον, οὗ καὶ οἱ χοροὶ ᾖδον καὶ ὠρχοῦντο· εἰς τὴν ὀρχήστραν· ἔτι γὰρ τὴν θέαν ᾤκειτ' ἐκεῖ, φησὶν ὁ κωμικός. Dobræus in adversar. vol. I, p. 604 : « Leg. ᾠκεῖτ'. Dixit sc. comicus οἰκεῖν θέαν, alludens ad locutionem οἰκεῖν οἶκον. »

CCXXV [711].

Photius, p. 570, 13, exscriptus ab Apostolio, Proverb. XVIII, 14, p. 223 : Ταντάλου τάλαντα : πλούσιος ὁ Φρὺξ Τάνταλος διαβεβόητο, Πλουτοῦς καὶ Διὸς λεγόμενος· κέχρηται δὲ τῇ παροιμίᾳ καὶ Ἀνακρέων ἐν γ'. γέγονε δὲ παρὰ τὸ ὄνομα τάλαντα, ὡς καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ εἴρηται·

Τὰ Ταντάλου τάλαντα ταντολίζεται.

Τὰ in initio versus addidit Porsonus. Similia tradit Suidas vol. III, p. 433, nisi quod verba Τὰ Ταντάλου τάλαντα ταντολίζεται in lemmate habet, in fine autem ὡς καὶ παρὰ τῶν κωμικῶν εἴρηται, omisso illo trimetro.

CCXXVI [712].

Photius, p. 609, 2, et Suidas, Τρύχνον : τὴν πόαν θηλυκῶς λέγουσι τὴν τρύχνον, οὐ τὸν τρύχνον. σὺν τῷ σ δὲ στρύχνον οὐδαμοῦ εὗρον. καὶ παρὰ τὴν παροιμίαν τὴν, ἁπαλώτερος τρύχνου, παρῳδῶν ὁ κωμικός φησιν·

Ἤδη γάρ εἰμι μουσικώτερος τρύχνου.

CCXXVII [713].

Photius, p. 404, 24 : Πεζῇ : τὸ τοῖς ποσὶν ἐλθεῖν λέγουσι. καὶ πεζῇ φράσαι τὸ ἄνευ μελῶν.

Παῦσαι μελῳδοῦσ', ἀλλὰ πεζῇ μοι φράσον,

ὁ κωμικός. τὰς ἑταίρας τὰς μὴ μουσικὰς, ἀλλ' ἄνευ ὀργάνων καὶ ψιλὰς πεζὰς καλοῦσιν.

CCXXVIII [714].

Suidas : Ἀσπάζεσθαι : αἰτιατικῇ. καὶ τὸ προσαγορεύειν,

CCXVIII.

Chortæam [villosam]| (tunicam) veluti forensem propolas ferre tradit Aristophanes.

CCXIX.

Ψίλαξ : Aristophanes, quod ψιλὸς καὶ λεῖος, *glaber et levis*, dicunt Hellenes.

CCXX.

Ψο, *pso* : de re fœda et displicenti dicitur : venit autem e vocula abscissionem passa; nam ψόθον, *immunditiem*, vocant. Aristophanes. Plenum [seu plena] fœtore, sordibusque et immunditie [immo rectius ex Dobræana emendatione : Plenum fœtoreque et immunditie; tanquam et sordibus. Æschylus in Theoris.]

CCXXI.

Durius est enim ὁ ἀστεμφής, *immotus et inflexibilis*; et illud Aristophanis, θυμάγροικος, *agreste-iracundus*, nimio plus est comicum.

CCXXII.

Χείμαστρον, *vestis hiemalis*, apud Aristophanem. — Idem : Attamen vestem hiemalem dicas χείμαστρον.

CCXXIII.

Phœnissam negotiationem : i. e. ob lucrum et venditionem. Phœnices enim sunt cauponarii et dardanarii. Atque Sophocles : « Emtionem venditionemque fecisti, sicuti Phœnicius vir, Sidonius institor. » Et Comicus :

Statim vero Phœnicius fio;
una quidem do manu, altera autem accipio.

CCXXIV.

Ὀρχήστρα, *orchestra* : primum vocata fuit quæ in foro posita erat, deinde illud inferius hemicyclium, ubi chori canebant et saltabant : « Ad orchestram; adhuc enim ibi spectaculum habitabatis, » ait Comicus.

CCXXV.

Tantali talenta. Ob divitias Tantalus Phrygius celebratus est, utpote qui deæ Plutus et Jovis filius ferebatur. Hoc proverbio usus est Anacreon in tertio libro; venit autem a nomine τάλαντα, *talenta*, ut et apud Comicum dictum est :

Tantali talenta tantalizat, i. e. accumulat, possidet.

CCXXVI.

Τρύχνον, *trychnum*, herbam, genere femineo dicunt τὴν τρύχνον, *hanc trychnum*, non autem masculino, τὸν τρύχνον, *hunc trychnum*. Sed cum σ στρύχνον, *strychnum*, nusquam inveni. A proverbio, *mollior trychno*, Comicus per parodiam jocans dixit :

Jam enim sum magis musicus quam trychnus.

CCXXVII.

Πεζῇ, *pedibus venire* dicunt, et πεζῇ φράσαι, *pedestre loqui*, i. e. absque melodia, sive soluta oratione.

Tu desine metrice loqui, et pedestri utere mecum,

ait Comicus. Meretrices musicæ rudes, atque non instrumentis instructas et assa voce canentes, eas pedestres dicunt.

CCXXVIII.

Ἀσπάζεσθαι, *salutare* : accusativo jungitur. Non so-

ὡς ἡμεῖς καὶ τὸ χαίρειν τινὶ ἁπλῶς καὶ φιλοφρονεῖσθαι. καὶ ἀσπαζόμεσθα σὺν τῷ σ·

Ἀσπαζόμεσθ' ἐρετμία καὶ σκαλμίδια,

φησὶν ὁ κωμικός. καὶ πάντα τὰ ὅμοια διττῶς λέγουσιν. Postrema breviora habet grammaticus Bekkeri, p. 453, 10: « ἀσπαζόμεθα καὶ σὺν τῷ σ, ἀσπαζόμεσθ' ἐρετμά. »

CCXXIX [715].

Scholiasta Euripidis, Orest. v. 163, p. 312, ed. Matth.: —Ἃ γὰρ μὴ δύναται γράφεσθαι, ταῦτα δι' ἑτέρων προσώπων δηλοῦται· οἷόν τι καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ οἰκέτου στενάξαντος ἕτερός φησιν « Ἀκούεις ὡς στένει; »

CCXXX [716].

Etymolog. M., p. 192, 17: Βαυκίδες: ὑποδήματα Ἰωνικὰ πολυτελῆ. καὶ βαυκισμὸς ὄρχησις. καὶ βαυκίζεσθαι τὸ θρύπτεσθαι καὶ βαῦ τὸ κατακοιμίζειν. « Κατεβαυκάλισέ με » φησὶν ὁ κωμικός.

CCXXXI [717].

Eustathius, p. 228, extr.: Ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς στρουθοῦ καὶ στρουθίζειν τὸ εὐτελῶς πως ᾄδειν δηλοῖ καὶ ὁ κωμικός. Idem, p. 1411, 15: Τὸ μέντοι στρουθίζειν, ὅ φησιν ὁ κωμικός, ἐκ τῆς Ὁμηρικῆς παρῆκται στρουθοῦ. Photius, p. 544. 5: Στρουθίζων: τρίζων.

CCXXXII [718].

Eustathius, p. 725, 32, ubi de vocabulis cum τρὶς compositis agit: Φέρει δὲ καὶ (τῶν τις παλαιῶν) ἀπὸ χρήσεως τοῦ κωμικοῦ τὸ παλίμβολος τρίπρατος καὶ πολλάκις ἀπημπολημένος.

CCXXXIII [719].

Stephanus Byzant.: Βρέττος: πόλις Τυρρηνῶν, ἀπὸ Βρέττου τοῦ Ἡρακλέους καὶ Βαλητίας τῆς Βαλήτου. οἱ οἰκοῦντες Βρέττιοι. καὶ ἡ χώρα Βρεττία καὶ ἡ γλῶσσα. Ἀριστοφάνης·

Μέλαινα δεινὴ γλῶσσα Βρεττία παρῆν.

Etymolog. M., p. 213, 8: Βρεττία: μέλαινα πίσσα· καὶ βάρβαρος, ἀπὸ τοῦ Βρετίωνος ἐθνικοῦ. Ubi Βρεττίων ἔθνους corrigendum esse docet Hesychii locus: Βρεττία: μέλαινα, ἡ βάρβαρος. ἀπὸ τοῦ Βρετταίων ἔθνους.

CCXXXIV [720].

Eustathius, p. 911, 63: Καὶ ἰτέας δέ τινας ἀσπίδας Αἴλιος Διονύσιος ἱστορεῖ, φέρων καὶ χρῆσιν ἐξ Ἀριστοφάνους ταύτην·

Ἀνὴρ πεδήτης ἰτέαν ἐνημμένος.

CCXXXV [721].

Eustathius, p. 1291, 45: Ἀρίσταρχος δὲ ὀξύνει (τὸ δοχμή), ὡς δηλοῖ καὶ ὁ κωμικὸς ἐν τῷ

Οὗτοι δ' ἀφεστήκασι πλεῖν ἢ δύο δοχμά.

CCXXXVI [722].

Grammaticus in cod. Veneto Harpocrationis apud Bekker. ad p. 36, 14: Ἀργὸς ἐπί τε ἀρσενικοῦ καὶ θηλυκοῦ ἀττικῶς· καὶ ὁ κωμικός·

Ἀργοὶ κάθηνταί μοι γυναῖκες τέτταρες.

CCXXXVII [723].

Moschopulus apud Ritschel. ad Thomam M., p. 274, 16: Πόθεν—ποτὲ δὲ σημαίνει τὸ οὐδαμῶς, ὡς τὸ Ἀριστοφάνους·

Σὺ δ' ὁμέστιος θεοῖς πόθεν;

CCXXXVIII [724].

Priscian. XVIII, p. 1190, (vol. II, p. 222.): Attici μεθ' ἡμέραν ponunt per se et νύκτωρ καὶ ἡμέραν. Ἀριστοφάνης·

Οὔτε νύκτωρ παύεται
οὔθ' ἡμέραν.

---

lum significat, salutare aliquem, ut apud nos; sed etiam, gaudere aliqua re, et in ea acquiescere; itemque, amice aliquem excipere. Et ἀσπαζόμεσθα cum σ:

Gaudemus remis et parvis scalmis,

Comicus inquit. Et omnia similia duobus modis efferuntur.

CCXXIX.

Quæ scribi non possunt, hæc per alias personas declarantur; sicuti apud Comicum famulo ejulante, alter dicit: « Audisne ut ingemit? »

CCXXX.

Βαυκίδες, *baucides:* calceamenta ionica sumtuosa; et βαυκισμός, *baucismus*, est saltatio; atque βαυκίζεσθαι significat deliciis diffluere, luxuriari, necnon βαῦ cantu *consopire:* « Canendo βαῦ me consopivit, » ait Comicus.

CCXXXI.

A στρουθοῦ, *passere,* formari et στρουθίζειν, *inscite quodammodo canere,* arguit quoque Comicus. — Attamen verbum στρουθίζειν, quod usurpat Comicus, ab Homerico στρουθῷ derivatum est. — Photius: Στρουθίζων, *stridens.*

CCXXXII.

Affert autem et e veteribus aliquis e Comici usu: « Furcifer ter venditus, sæpiusque venundatus. »

CCXXXIII.

Brettus: urbs Tyrrhenorum, sic dicta a Bretto, Herculis filio et Baletiæ, Baleti filiæ. Incolæ, Brettii, et regio Brettia, et lingua. Aristophanes:

Nigra gravis lingua Brettia aderat.

Etym. M.: *Brettia:* pix nigra; quæ vox significat etiam *barbaram,* a Brettiorum gente.

CCXXXIV.

Et ἰτέας vero quosdam esse clypeos tradit Ælius Dionysius, hunc afferens ex Aristophane locum:

Vir impeditus, ἰτέαν [secundum clypeum] adstrictus.

CCXXXV.

Aristarchus autem vocem δοχμή, *palma,* acuto notat, quod declarat et Comicus hocce loco:

Hi vero distant plus quam duas [seu duabus] δοχμά [*palmas* [sive palmis].

CCXXXVI.

Ἀργός, *piger, deses,* de masculo et femineo Attice dicitur; et Comicus:

Desides apud me sedent quatuor mulieres.

CCXXXVII.

Πόθεν vero aliquando significat οὐδαμῶς, *nequaquam,* uti in hoc Aristophaneo loco:

Tu autem unde [sc. nequaquam] diis contubernalis [fuisti?

CCXXXVIII.

Attici μεθ' ἡμέραν per se [absolute] ponunt, atque νύκτωρ καὶ ἡμέραν, *noctu et interdiu;* veluti in hoc Aristophanis loco:

Neque noctu cessat
neque interdiu.

CCXXXIX [725].

Grammaticus in cod. Veneto Harpocrationis apud Bekk. ad p. 35, 31 : Ἀναβιών ἀντὶ τοῦ ἀναβιώσας. Πλάτων Σκευαῖς « ἀναβιὼν ἐκ τῆς νόσου. » καὶ Ἀριστοφάνης.

CCXL [726].

Pollux, II. 200 : Διαβάται Δημοσθένης. καὶ διαβάτην Ἀριστοφάνης. Quod non pro διαβήτην dictum esse, sed *trajectorem* significare ostendi ad H. Stephani Thes. s. v. Διαβάτης.

CCXLI [727].

Etymol. M. p. 250, 8 : Δαυλίαν κορώνην, ἀντὶ τοῦ ἀηδόνα, Ἀριστοφάνης διὰ τὸν μῦθον. ἔνιοι τὴν δασεῖαν.

CCXLII [728].

Chœroboscus MS. in Museo philol. Cantabrig. IV, p. 115 : Λιποτάξιον (διὰ τοῦ ι) παρ' Ἀριστοφάνει. Nisi legendum Ἀντιφάνει, quem hoc vocabulo usum esse constat ex Athenæo, VII, p. 304.

CCXLIII [729].

Regulæ prosod. ap. Hermann. De em. rat. gr. Gr., p. 436 : Τὰ εἰς αψ λήγοντα ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν φαμὲν συστέλλειν τὸ α, λαῖλαψ. ἐν δὲ τοῖς μονοσυλλάβοις τὸ δράψ ἐκτείνεται κείμενον παρ' Ἀριστοφάνει, καὶ τὸ λάψ παρὰ Ταραντίνοις. ἡ δὲ γράψ καὶ φάψ θηλυκῷ γένει συστέλλεται.

FRAGMENTA DUBIA.

I.

Athenæus XV, p. 700 c. : Φερεκράτης δ' ἐν Κραπατάλοις τὴν νῦν λυχνίαν καλουμένην λυχνεῖον κέκληκε, — Ἀριστοφάνης δ' Ἱππεῦσι·

> Τῶν δ' ἀκοντίων
> συνδοῦντες ὀρθὰ τρία λυχνείῳ χρώμεθα.

Eadem ex epitome, omisso dramatis nomine, tradit Eustathius, p. 1571, 17. Non leguntur hæc in Equitibus. Recte igitur Porsonus Ἀντιφάνης corrigere videtur, cujus hoc nomine fabulam memorat Athenæus, XI, p. 503.

II.

Gregorius Corinth., p. 69, 71, ed. Schæfer : Οἱ Ἀττικοὶ τὸ ἀνύειν ἀνύτειν φασὶν, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Ὄρνισι « Μάτην ἄρα τὴν ὁδὸν ἀνύτομεν. »

III.

Photius, p. 342, 8 : Ὁ πίττομαι : οὐ πείθομαι. καὶ τοῦτο Βοιώτιον. Ἀριστοφάνης Ἐκκλησιαζούσαις. Nihil Bœotici in Ecclesiazusis est.

IV.

Etymolog. M., p. 783, 17 : Ὑπόξυλος : ὁ κίβδηλος, ὡς ὑπόχαλκος. οὕτως Ἀριστοφάνης. Corrige Μένανδρος ex Photio, p. 629, 23. Menandri ex Perinthia versum, quem scholiasta Hermogenis servavit, vide apud Meinekium, p. 142. Vocabulum ὑπόξυλος ab Polluce III, 56, τοῖς νέοις κωμικοῖς tribuitur.

V.

Etymolog. M., p. 539, 38 : Κροαίνω : τὸ κτυπῶ καὶ ἠχῶ. Ἀριστοφάνης τὸ τοῖς ποσὶ σκιρτᾶν καὶ κροτεῖν. Verbum Homericum est κροαίνειν. Aristophanem dicere videtur grammaticum.

VI.

Hesychius : Οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς : Ἀριστοφάνης.

VII.

Etymolog. M. p. 214, 44 : Βρόταχος : τὸν βάτραχον Ἴωνες, καὶ Ἀριστοφάνης, καὶ παρὰ Ξενοφάνει. βάτραχος, καὶ καθ' ὑπερβιβασμὸν βρατάχος [sic] καὶ βρόταχος.

VIII.

Photius, p. 255, 5 : Μελαναίων : τοῦ πλοίου τὸ πεπιττωμένον, τὸ ἔναλον. Ἀριστοφάνης. Dobræus : « Vide an legendum μελαινάων νηῶν : τῶν πλοίων τῶν πεπιττωμένων, ut sit Aristophanis grammatici expositio phraseos Homericæ. »

CCXXXIX.

Ἀναβιών pro ἀναβιώσας, *qui revixit*. Plato in Scevis : « Postquam revixit e morbo. » Aristophanes quoque.

CCXL.

Διαβάτας, *trajectores*, Demosthenes, et διαβάτην, *trajectorem*, Aristophanes dixit.

CCXLI.

Dauliam cornicem, pro lusciniam; Aristophanes propter fabulam dixit. Sunt qui δασεῖαν [*densam*, *hispidam*, legunt].

CCXLII.

Λιποτάξιον, *ordinis in acie desertorem*, per ι apud Aristophanem scribitur.

CCXLIII.

Verba in αψ desinentia, quæ non unam habeant syllabam, α corripere dicimus, ut λαῖλαψ, *turbo*. Inter monosyllaba vero δράψ producitur, quod apud Aristophanem exstat, sicuti λάψ apud Tarentinos. Vox autem γράψ et φάψ, *palumbus*, femineo genere, corripitur.

FRAGMENTA DUBIA.

I.

Phecrecrates vero in Crapatalis, quam nunc λυχνίαν vocamus (candelabrum), λύχνειον nominavit. Aristophanes vero in Equitibus :

> Jaculis
> colligatis rectis tribus, pro lychno utimur.

II.

Attici ἀνύειν dicunt ἀνύτειν, *absolvere*, ut Aristophanes in Avibus : « Frustra igitur viam emensi sumus. »

III.

Ὁ πίττομαι, idem ac οὐ πείθομαι, *non persuadeor*, *non credo*. Idque Bœoticum. Aristophanes in Concionatricibus.

IV.

Ὑπόξυλος, q. d. *subligneus*, sc. intus subtusve ligneus : significat ὁ κίβδηλος, *non sincerus*, *adulteratus*, tanquam ὑπόχαλκος, *subæratus*. Sic Aristophanes.

V.

Κροαίνω : *verbero* et *resono*. Aristophani est pedibus tripudire et pulsare.

VI.

« Non cujusque viri est ad Corinthum navigatio. » Aristophanes.

VII.

Βρόταχος, *rana* : sic dicunt βάτραχον Iones, et Aristophanes; necnon apud Xenophanem legitur. Βάτραχος etiam per trajectionem dicitur βράταχος et βρόταχος.

VIII.

Μελαναίων, *nigrantium* : pars navigii pice illita et mari immersa. Aristophanes.

INDEX NOMINUM(*).

A

(*) Nominum tantummodo indicem dedimus, Brunckianum quidem, ubi res ferebat, auctum vel emendatum. Rerum enim notatio non poterat adjungi sine expositione aliqua, ex scholiastis utplurimum petenda : quare, ne bis eadem offerenda essent lectoribus nostris, rerum omnium et a Comico et ab scholiastis memoratarum indicem locupletissimum scholiastarum adjicere volumini decrevimus.

Z

H

Θ

I

K

Φ

X

Ψ

Ω

MENANDRI

ET

PHILEMONIS

FRAGMENTA.

PRÆFATIO.

Firminus Didot, vir literatissimus, quum Collectionem scriptorum Græcorum, quam nuper instituit, ut aliis perditorum operum fragmentis, ita Menandreis quoque gemmis ornare vellet, eas ex Meinekii libro excerpendi vertendique curam mihi demandavit. Quam rem quomodo peregerim, dicam.

Meinekius non solum, quod tituli simplicitas et nomen viri promittebat, *Menandri et Philemonis reliquias edidit* Clerico numerosiores, docta circumspectione et felici sagacitate emendatas, eleganterque illustratas : sed immiscuit etiam alios doctrinæ et ingenii critici fructus præstantissimos, quos tum vel genitos vel in memoriam redeuntes noluit a fragmentis illis divellere; quandoquidem dives liberalitas doni et promissi lances non exæquat. Ita factum est ut cum magno antiquitatis studiorum incremento multa in illo libro nitide eruta cernantur, quæ non proxime ad poetas nostros pertineant et hos solummodo quærentem nonnihil morentur. His igitur omissis nos repetivimus quæcumque ad ipsa duumvirorum verba vel emendanda vel interpretanda repperimus utiliter dicta, hoc quidem temperamento, ut, sicubi manuscriptus codex emendationem docti alicujus confirmaret, vel in levissimis ea, tanquam iotacismi, vitiis tollendis versaretur, nos correctæ scripturæ mentionem non faceremus; neque item explicationis, quandocumque translatio latina sententiam satis patefaceret. Ex iis vero subsidiis, quibus uti Meinekio nondum licuit, velut Stobæo, Suida, Parœmiographis Gaisfordii, Anecdotis Crameri et Boissonadii, Walzii Rhetoribus, Athenæo Dindorfii, non pauca nobis contigit addere vel emendare, emendandi quidem tum demum sumentibus licentiam, quando res videbatur evidentissima. Manuscriptos quoque codices in desperatis locis consuluimus, sed illi plerumque in depravationem conjurarunt : nihilominus aliqua etiam hinc utilitas. Singulares sive μονοστίχους sententias noluimus augere, Boissonadianis addendis jam fortasse nimis seduli : nam hi versus, tum Comparationes Menandri et Philistionis (Philemonis), et vetus et nova, deinde multa ab Antonio, aliqua etiam a Stobæo servata, peculiari scriptione tractanda erant, ut, quantum fieri posset, antiqua ab recentibus secernerentur, antequam in Menandri et Philemonis reliquiarum collectionem ingruerent. Nova fragmenta

quæ nobis se obtulerunt, asteriscis notavimus (1). In ceteris tacite correximus plurimos vel calami vel memoriæ lapsus, quales in ejusmodi opere tessellato vel cautissimis accidunt. Denique, nisi finem voluminis dudum inchoati nimis fervide ursissent typothetæ, multo plura addidissem latinas harum fabularum imitationes spectantia; sed satis habere debebam si errores in hac operis parte commissi tollerentur et pauca accederent inprimis apta.

Verum translationem quoque postulabat hujus Collectionis ratio. Flagitium committere nobis visi essemus, nisi repeteremus admirabiles numeros Hugonis Grotii, præsertim quum jam rarissima sint *Excerptorum* exempla. Sed multa sunt quæ magnus ille vir vel non noverat vel nolebat suis versibus reddere. Quid igitur? Ne prosa oratio cum ligata indecore misceretur, penitus quidem desperans me tantum fastigium ullo posse labore assequi, extemporali audacia quid valerem tentavi, melius aliqua positurus, si paullo longius voluissem recedere ab ipsis verbis poetarum Græcorum. Nonnulla recepi ab Henrico Stephano versa, quæ littera *S* significantur; littera *B*, quæ in dubiis locis a Bentleio sumsi. In Grotianis multa leniter refingi poterant, quæ vel Græcis Meinekii non satis responderent, vel læderent prosodiam comicam; graviores mutationes notavi additis literis *corr*. Sunt tamen quæ sciens Grotio reliquerim, ne nævum curando vicinarum partium venustati detraherem. Singulares sententiæ mixtos offerunt Grotii et Stephani versus : permultas uterque verterat, sed Grotiani numeri plerumque immodice præstabant Stephanianis. Asterisci monstrant nostros. Glossemata denique a grammaticis annotata, uti par erat, non transtulimus, nisi si addito fabulæ nomine afferebantur, ad dispiciendum argumentum nonnunquam utilia. In fine accedit nominum et rerum index novus.

FR. DÜBNER.

(1) Inter Philemonis fragmenta nescio an recipi debebant etiam hi versus in Appendice Florent. Stobæi, p. 11, 12 : Τίωνος (Gaisf. : F. Φιλιστίωνος).

Ἐκ τῶν λόγων μὴ κρῖνε, Κλειτοφῶν, σοφὸν	Ex verbis ne tu quenquam, Clitipho, virum
ἢ χρηστὸν ἄνδρα· τὸν βίον ἐξέταζ' ἀεί.	sapientem aut frugi perhibeas : vitam inspice.
Πολλοὶ γὰρ εὖ λέγουσιν ἀδικίας χάριν,	Nam ob improbitatem multis sermones probi
τὰ δ' ἔργ' ἔχουσι φαῦλα, κοὐ φρονοῦσιν εὖ.	sunt mire, at opera prava et mens pravissima.

V. 3 voc. εὖ a Gaisfordio additum. In eadem Appendice versus Φιλήτου, p. 31, 17, nos fefellerunt : habentur in Menandreis fragm. inc. 20, ex Comparatione Menandri et Phil. petiti; sed jam ob lemma Appendicis Philemoni tribuendi sunt. V. 1 omittitur τόν, v. 3 confirmatur Meinekii conjectura περιπίσῃ.—Joannes Alexandrinus Τον. παραγγ. p. 36, 32 : « Οἴκει » παρὰ Μενάνδρῳ ἀντὶ τοῦ οἴκοι.

MENANDRI FRAGMENTA.

ΑΔΕΛΦΟΙ.

Hanc fabulam Terentius latine expressit, ita tamen, ut alienæ partem quandam ei insereret. Quem *contaminandi* morem, etiam Andriæ et Eunucho transferendis a Terentio adhibitum, satis illustravit G. H. Grauert, in *Analectis historicis et philologicis* (Monast. 1833), p. 116—207. In Adelphos igitur quid assumserit poeta Latinus, indicat ipse in Prol. 6 sqq. :

Synapothnescontes Diphili comœdia est;
eam Commorientes Plautus fecit fabulam.
In Græca adulescens est, qui lenoni eripit
meretricem in prima fabula: eum Plautus locum
reliquit integrum; eum hic locum sumsit sibi
in Adelphos; verbum de verbo expressum extulit.

Sunt autem hæ duæ priores scenæ actus secundi, non raptionem illam psaltriæ comprehendentes, quæ abesse non poterat a Græca fabula, quamque ipse Demea narrat fratri I, 2, 8 sqq.; sed jurgium cum lenone suam in via abstrahere volente. Hoc jurgio, quod e Diphilo immisit Terentius, impediri potius quam juvari decursum fabulæ apparet : sed idem nonnihil facit ad Æschini juvenis ingenium φιλάδελφον magis cognoscendum. At est Donati locus, qui dubitationem injicere possit. Leno, cujus e manibus Æschinus psaltriam istam eripuit, ingenti clamore sublato (II, 1, 45) inter alia hæc dicit :

Homini misero plus quingentos colaphos infregit
[mihi!

ad quem locum Donatus : *Secundum illud Menandri*: [1] Α ι γ ο ς τ η κ ο ι ω ν τ ο ι γ ο ε ρ κ α τ ο τ ω ν γ ρ ω ν ο ν ο ι κ ε τ η ν λ α 6 ω ν. Quæ verba, misere corrupta nec sine meliorum librorum ope sananda, videri possint indicare, hanc raptionem a Menandro in scena fuisse repræsentatam : sed nihil impedit quin ex narratione rei sumta esse statuamus. *Dominum atque omnem familiam mulcavit usque ad mortem*, inquit Demea apud Terentium.

Jam fabulæ Latinæ ordinem sequentes fragmenta recensebimus. Teste Suetonio in Vita Terentii « Adelphorum (hujus poetæ) principium Varro præfert principio Menandri. » Quod, nobis judicibus, non injuria ad secundæ scenæ initium referatur, de quo v. Donati adnotationem infra appositam. In eadem prima scena v. 18 Micio hæc dicit :

Quod fortunatum isti putant,
uxorem nunquam habui.

Ubi Donatus : *Dicit autem Romanis ita videri, quos spectatores habet. Menander :*

[2] Ὦ μακάριόν μ' ἐπεὶ γυναῖκ' οὐ λαμβάνω.

Ita Grauertus. Editur με γυναῖκα. Bentleius ὅτιή γ. Deinde v. 31 :

Pudore et liberalitate liberos
retinere satius esse credo quam metu,

et v. 47 :

Ille quem beneficio adjungas ex animo facit,
studet par referre; præsens absensque idem erit.
Hoc patrium est; potius consuefacere filium
sua sponte recte facere, quam alieno metu.

Græca Menandri, ni fallor, servavit Stobæus Serm. LXXXIII, 12 :

[3] Οὐ λυποῦντα δεῖ
παιδάριον ὀρθοῦν, ἀλλὰ καὶ πείθοντά τι.

Et ibid. 5 :

[4] Υἱῷ προθύμως τἀξιούμενον ποιῶν
κηδεμόν' ἀληθῶς, οὐκ ἔφεδρον ἕξεις βίου.

Neutro loco apud Stobæum fabulæ nomen additum est. V. 1 codd. λυπ. μάλα δεῖ. Postremos duos Grauertus referre malit ad V, 4, 20 :

Illum ut vivat optant, meam autem mortem ex-
[spectant scilicet.

Ad Demeæ verba I, 2, 1 : *Ehem, opportune! te ipsum quærito*, hæc Donatus: *Melius quam Menander, quum hic illum ad jurgium promtiorem quam ad resalutandum faciat.*

Ex eadem scena sumti esse videntur versus apud Stobæum Serm. XLIV, 3 :

[5] Οὐ παντελῶς δεῖ τοῖς πονηροῖς ἐπιτρέπειν,
ἀλλ' ἀντιτάττεσθ'· εἰ δὲ μή, τἄνω κάτω
ἡμῶν ὁ βίος λήσει μεταστραφεὶς ὅλος.

ADELPHI.

2.

O me felicem, uxorem qui nunquam habuerim!

3.

Blandiloquentia
plus sæpe emendes natum, quam malo ac metu. *G.*

4.

Fili animo morem qui gerit, habet is pater
vitæ adjutorem, non subsessorem, suæ. *G.*

5.

Non usquequaque hominibus cedendum est malis,
sed obnitendum sæpe, ni totam undique
sursum deorsum volumus vitam vortier. *G.*

Ad hæc Terentii II, 4, 10: *Tam ob parvolam rem pæne e patria? turpe dictu!* Donatus scribit : *Menander mori illum voluisse fingit, Terentius fugere.*

Quæ apud Eustathium ad Iliad. p. 191 med. leguntur : Παραφέρουσι καὶ χρῆσιν ὁμοίαν ἐκ Μενάνδρου·

[6] Εἰ δ' ἔστιν οὗτος τὴν κόρην διεφθορώς,

et ap. Ammon. p. 58, diserte ex Adelphis citantem (omisso pron. οὗτος), his videtur expressisse Terentius III, 1, 9 :

E re nata melius fieri haud potuit, quam factum [est, hera,
quando vitium oblatum est, quod ad illum attinet [potissimum.

Vel etiam his III, 2, 10 :

Cui miseræ indigne per vim vitium obtulerat.

Ex eadem vel simili scena hunc etiam versum petitum arbitror ap. Stobæum VIII, 8 :

[7] Τί πολλὰ τηρεῖν πολλὰ δεῖ δεδοικότα;

quæ a Micionis ingenio non abhorrent.

Quæ Geta dicit, *Nam hercle alius nemo respicit nos,* III, 2, 55, pluribus fortasse elata erant apud Menandrum. Nam ex hoc loco petiti esse videntur versus apud Stobæum Serm. X, 24 :

[8] Ἔργον εὑρεῖν συγγενῆ
πένητός ἐστιν· οὐδὲ εἷς γὰρ ὁμολογεῖ
αὐτῷ προσήκειν τὸν βοηθείας τινὸς
δεόμενον· αἰτεῖσθαι γὰρ ἅμα τι προσδοκᾷ.

Donatus ad Terentii III, 2, 53 : *Apud Menandrum Sostratæ frater inducitur :* qui Terentio est amicus familiaris mariti Sostratæ.

Micioni apud Menandrum Lampriæ nomen fuisse colligas e fr. ap. Stobæum Serm. XCVI, 11 :

[9] Πρὸς ἅπαντα δειλὸν ὁ πένης ἐστὶ γάρ,
καὶ πάντας αὑτοῦ καταφρονεῖν ὑπολαμβάνει·
ὁ γὰρ μετρίως πράττων περισκελέστερον
ἅπαντα τἀνιαρά, Λαμπρία, φέρει.

Deest fabulæ nomen ap. Stob. Ad Adelphos referendos esse hos versus persuadet locus Terentii IV, 3, 14, ubi Hegio ad Micionem hæc dicit :

Omnes, quibus res sunt minus secundæ, magis sunt, nescio quomodo,
suspiciosi : ad contumeliam omnia accipiunt magis,
propter suam impotentiam se semper credunt ludier.

* Ad versum IV, 5, 59 :

Quid credebas? dormienti hæc tibi confecturos [deos?

hoc scholium est in codice Bembino : *Menandri u..sus est in illo loco que* .....[10] « γυμνατεραν ... τταλον abcd, h... » Quod jam non magis expediri potest quam fr. 1.

Ad epulas V, 1 et 2 memoratas referri possunt hæc Athenæi X, p. 431, C : Κατασείειν δὲ ἔλεγον ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς πότοις προπινόντων, τὴν μεταφορὰν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν τοὺς καρποὺς κατασειόντων. M. Ἀδελφοῖς·

[11] Ὀκτώ τις ὑποχεῖν ἀνεβόα καὶ δώδεκα
κυάθους, ἕως κατέσεισε φιλοτιμούμενος.

Jacobsius conjecit φιλοτιμουμένους, Schweighæuserus φιλοτιμούμενον.

Micio Terentii V, 3, 17 : *Nam vetus verbum hoc est,* inquit, *communia esse amicorum inter se omnia.* Schol. Platonis p. 319 : [12] « Κοινὰ τὰ τῶν φίλων », ἐπὶ τῶν εὐμεταδότων ... καὶ M. ἐν Ἀδελφοῖς β'. (β' omittunt duo codd. Bekkeri.) Suidas : Κοινὰ τὰ τῶν φίλων· ... κέχρηται τῇ παροιμίᾳ M. Ἀδελφοῖς. Fortasse apud Menandrum erat,

Κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

Demea apud Terent. V, 4, 12 :

Ego ille agrestis, sævus, tristis, parcus, truculen-[tus, tenax,
duxi uxorem!

Apprime convenit Menandri illud ap. Photium Lex. p. 387 : Σκυθρός, αὐθέκαστος, αὐστηρός. Μένανδρος·.

[13] Ἐγὼ δ' ἀγροῖκος, ἐργάτης, σκυθρός, πικρός,
φειδωλός.

Ad V, 8, 15 Donatus : *Apud Menandrum senex de nuptiis non gravatur; ergo Terentius* εὑρητικῶς. De quo loco legenda est disputatio Lessingii, Operum vol. 25, p. 371 sqq.

Incertissimi loci est sententia ab Justino Mart. De monarch. p. 41, E, servata : Ὁ αὐτὸς ἐν Ἀδελφοῖς :

[14] Θεός ἐστι τοῖς χρηστοῖς ἀεὶ
ὁ νοῦς γάρ, ὡς ἔοικεν, ὦ σοφώτατοι.

Ita Bentleius : edebatur οἱ σοφ.

Possint his alia adjungi fragmenta, quæ non sine aliqua probabilitatis specie ad Adelphos retuleris. Sed horum ratio quum non adeo certa sit, ut nihil dubitationis relinquatur, ea inter Incerta exhibebuntur. Hoc solum memoramus ex Stobæi Serm. XXXII, 2 :

6.

Si est hicce abs quo est oblatum vitium virgini.

7.

Quid multa cauto, multa quum timeas, opus? *G.*

8.

Vix cognatum pauperi
reperire est : omnes a sese alienum putant
hunc qui non facile se opibus sustentat suis,
quia semper metuunt aliquid postularier. *G.*

9.

Mens timida semper pauperi est : atque omnibus
se suspicatur esse despicatui.
Nam cui tenuiculæ res sunt, is molestias
vitæ quascumque, Lampria, fert ægrius.
G. corr.

11.

Unus clamabat, Infunde octo et duodecim
cyathos; convivas dum deponat moliens.

14.

Numen est etenim bonis
quibusque mens, opinor, sapientissimi.

[15] Ὃς δ' οὔτ' ἐρυθριᾶν οἶδεν οὔτε δεδιέναι
τὰ πρῶτα πάσης τῆς ἀναιδείας ἔχει,

quod in ed. Trinc. Menandro videtur tribui, in Gesneriana Diphilo. Grauertus ad notum illud, *Erubuit, salva res est,* IV, 5, 9, referendum esse arbitratur. Nisi potius ex illis est, I, 2, 4 sqq.:

Quem neque pudet
quidquam, nec metuit quidquam, neque legem putat
tenere se ullam.

Ceterum inter Latinos præter Terentium Pomponius quoque docuerat *Adelphos*, sed sine dubio aliunde quam ex Menandro petitos.

[ΑΛΑΙ ΑΡΑΦΗΝΙΔΕΣ.]

Stephanus Byz. s. v.: Ἁλαὶ Ἀραφηνίδες, καὶ Ἁλαὶ Αἰξωνίδες, δῆμοι, ὁ μὲν τῆς Αἰγηΐδος, ὁ δ' Αἰξωνεὺς τῆς Κεκροπίας φυλῆς. ... δασύνεται δὲ τὸ Ἁλαί, ὡς καὶ ἐν τῷ δράματι Μενάνδρου, ἀπὸ τοῦ ἐν Ἀραφηνίσιν Ἁλαῖς διακεῖσθαι τὰ πράγματα. In demo igitur Attico tribus Ægeidis, qui vocabatur Halæ Araphenides, argumentum Menander posuerat fabulæ alicujus. Elmsleius ad Aristoph. Acharn. 177 ejus titulum scribit Ἁλαιεῖς.

ΑΛΙΕΙΣ.

Fabula hæc ab aliis singulari numero Ἁλιεύς, ab aliis plurali Ἁλιεῖς effertur, ita tamen ut major eorum sit numerus et auctoritas, qui pluralem præbent. Pomponii fabula *Piscatores* inscripta ex Menandro non videtur ducta. Alciphronem ex hac similibusque fabulis epistolas piscatorias derivasse suspicatur Jacobsius.

Athenæus XII, p. 549, C.: Μνημονεύει δ' αὐτοῦ (Dionysii Heracleotæ tyranni) καὶ Μένανδρος, ἥκιστά γ' ὢν λοίδορος, ἐν τοῖς Ἁλιεῦσι, τὸν μῦθον ὑποστησάμενος ὑπέρ τινων φυγάδων ἐξ Ἡρακλείας·

[1] Παχὺς γὰρ ὗς ἔκειτ' ἐπὶ στόμα.

Καὶ πάλιν·

[2] Ἐτρύφησεν ὥστε μὴ πολὺν τρυφᾶν χρόνον.

Καὶ ἔτι·

[3] Ἴδιον ἐπιθυμῶν μόνος μοι θάνατος οὗτος φαίνεται
εὐθάνατος, ἔχοντα πολλὰς χολλάδας κεῖσθαι παχὺν,
ὕπτιον, μόλις λαλοῦντα, καὶ τὸ πνεῦμ' ἔχοντ' ἄνω,
ἐσθίοντα καὶ λέγοντα· σήπομ' ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

Induxerat igitur Menander exules Heracleotas de incredibili Dionysii tyranni edacitate querentes. Postremi versus quatuor non possunt quin ipsius sint Dionysii verba, ab uno exulum prolata. (Ante versum 1 tertii fr. quædam excidisse videntur, quorum finis erat ἴδιον ἐπιθυμῶν, fortasse exulis verba quibus sequentia a Dionysio jactari significaret.) V. 4 vulgo χολάδας. V. Phrynich. Bekkeri p. 72.

Militi gloriatori Menandrum in Piscatoribus partes tribuisse suspiceris ex hoc loco ap. Athen. XI, p. 484, C: Λαβρώνια, ἐκπώματος Περσικοῦ εἶδος, ἀπὸ τῆς ἐν τῷ πίνειν λαβρότητος ὠνομασμένον· πλατὺ δ' ἐστὶ τῇ κατασκευῇ καὶ μέγα, ἔχει δὲ καὶ ὦτα μεγάλα. Μ. Ἁλιεῖ·

[4] Εὐποροῦμεν οὐδὲ μετρίως· ἐκ Κυΐνδων χρυσίον,
Περσικαὶ στολαὶ δ' ἐκεῖναι, πορφυραῖ, τορεύματα
ἔνδον ἔστ', ἄνδρες, ποτηρίδια, τορεύματα,
κάκτυπωμάτων πρόσωπα, τραγέλαφοι, λαβρώνια.

V. 1 ante Bentl. legebatur εὐπορουμένου δέ. Deinde libri corrupte ἐκ χυλίνδων χρ. Quinda sive Κυΐνδα Ciliciæ fuere castellum, ubi Macedones thesauros ad belli sumtus necessarios deponebant; quos Eumenes abstulit, postquam ab Antigono defecerat. Ostendere videtur hæc scriptura, etiam a Dindorfio recepta, militem gloriatorem, qui illi expeditioni interfuerit. V. 2 Heindorfius filius conjecit, στολαὶ δὲ κεῖνται. Deinde Bentl. πορφυρᾶ τε στρώματα. Fortasse scripsit poeta: πορφυροῖ τε καυνάκαι, ob testimonium Pollucis VII, 11: « Καυνάκας δέ τινας πορφυροῦς » ἐπὶ στρωμάτων ὠνόμασε Μ. Conf. Aristoph. Vesp. 1137. V. 3 Bentleius, ποτ. δὲ καὶ τορ. Jacobsius, ποτήρι' Ἰνδικά τε τορεύματα. Ex versu 4 Athen. XI, p. 500, E, memorat λαβρώνιοι. Conf. Photium p. 145.

Stobæi Serm. LXI, 1: Μενάνδρου Ἁλιέως·

[5] Ὁ πρῶτος εὑρὼν διατροφὴν πτωχῷ τέχνην
πολλοὺς ἐποίησεν ἀθλίους· ἁπλοῦν γὰρ ἦν
τὸν μὴ δυνάμενον ζῆν ἀλύπως ἀποθανεῖν.

Ib. LXXVII, 6 (Ἁλιεύς):

[6] Χαλεπόν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον.

15.

Qui nec timere scit, neque erubescere,
hic impudentiæ attigit fastigium. *G.*

PISCATORES.

1.

Pinguis enim porcus in os jacebat.

2.

Nepotem ita egit, agere ut non posset diu. *G.*

3.

Mortis e generibus proprium si sit capiendum mihi,
optimum hoc ego deputem, jacere tentis ilibus
pinguem, vix loquentem, resupinum ac sublimi anhelitu,
esitantem ac mihi dicentem, Diffluo voluptatibus.
G. corr.

4.

Abundamus, neque mediocriter: ex Quindis aurum, Persicæque stolæ illæ sunt; purpuræ, vasa cælata intus sunt, viri; pocula, vasa cælata, et sculpturarum effigies, hircicervi, labronia [*Persici poculi genus, latum et magnum magnisque ansis.* Athen.].

5.

Qui primus reperit artem altricem pauperis,
multos effecit miseros: simplicius fuit,
hunc cui difficilis vita est mature mori. *G.*

6.

Filia molestum incommodumque peculium est. *G.*

Ib. XCI, 5 (Ἁλιεῖ):

[7] Δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.

Justinus De monarch. p. 49, B: Ἐν Μισουμένῳ δὲ πάλιν ἀποφαίνων τῶν εἰς θεοὺς παραλαμβανομένων τὰς γνώμας, μᾶλλον δὲ ἐλέγχων ὡς οὐκ ὄντας ὁ αὐτὸς Μένανδρος ... ἐν Ἁλιεῦσι·

Τὸ γὰρ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ κρίνω θεόν.

* Ex hoc igitur loco apparet erratum esse in lemmate Stobæi Serm. LVI, 3, ubi inscribitur Μενάνδρου Ἀδελφῶν versibus qui cum Adelphorum fabula conciliari nulla vi possunt. Confusa ibi sunt ΑΛ et ΑΔ. Huc igitur ex Adelphis transtulimus hos versus :

[8] Χαῖρ' ὦ φίλη γῆ, διὰ χρόνου πολλοῦ σ' ἰδὼν
ἀσπάζομαι· τουτὶ γὰρ οὐ πᾶσαν ποιῶ
τὴν γῆν, ὅταν δὲ τοὐμὸν ἐσίδω χωρίον.
Τὸ γὰρ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ κρίνω θεόν.

Grammat. Seguer. in Bekkeri Anecd. p. 402: Ἀνηγάγοντο, ἀνήχθησαν... M. Ἁλιεῦσιν·

[9] Ὡς δὲ τὴν ἄκραν
κάμπτοντες ἡμᾶς εἶδον, ἐμβάντες ταχὺ
ἀνηγάγοντο.

Legendum videtur κάμπτοντας.

Suidas : Ἀντάλλαγον καλοῦσι τὸν ἀντὶ ἑτέρου ἠλλαγμένον. M. Ἁλιεῖ·

[10] Ἐκλελάκτικεν
ὁ χρηστὸς ἡμῖν μοιχὸς, ἀλλ' ἀντάλλαγος.

Suidas et Photius p. 471 : Φηλοῦν, ἀπατᾶν. M. Ἁλιεῖ·

[11] Δύ' οἰκίας
φηλοῦν γερόντων, ὡς λέγεις, ἀβελτέρων.

Schol. Aristoph. Pac. 1165, φηλῶν, Photius φίλων (i. e. φήλων, ut unus cod. apud Suidam).

Athen. VII, p. 303, C : Μνημονεύει δὲ τοῦ θύννου καὶ [Μένανδρος] Ἁλιεῦσιν·

[12] Καὶ θάλαττα βορβορώδης, ἣ τρέφει θύννον μέγαν.

Καὶ post θάλασσα repetitum delevit Bentleius.

Pollux X, 145: Εὐριπίδης μὲν ἐν Παλαμήδει λέγει κώπην χρυσόκολλον, M. δὲ ἐν Ἁλιεῦσι·

[13] Καὶ χρυσολαβὲς καλὸν πάνυ
ἐγχειρίδιον.

Pollux X, 132, piscatorum instrumenta enumerans : M. ἔφη ἐν Ἁλιεῖ· [14] «Ἀμφιβλήστρῳ περιβάλλεται.»

Photius p. 51: Ἡδυλισμὸς, εἶδός τι κολακείας· καὶ M. ἐν Ἁλιεῖ κέχρηται τῷ [15] «Ἡδυλίζειν». Repetit Eustath. ad 1417, 21.

Photius p. 151 : [16] «Λαμπήνη», εἶδος ἅρματος, ἁμάξης. Οὕτω Μένανδρος. Pollux X, 52 : Ἡ λαμπήνη ... καὶ ἐν τοῖς Μενάνδρου Ἁλιεῦσιν.

ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΗ Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ.

Hæc genuina est hujus fabulæ inscriptio, servata illa apud Suidam et Apostolium IV, 22, aliis eam simpliciter Ἀνατιθεμένην, aliis Μεσσηνίαν vocantibus. Fortasse primarias fabulæ partes tribuerat poeta Messeniæ cuidam, quæ quum amatori nuptiarum spem fecisset, postea nescio quibus commota rationibus sententiam mutarit. Vide ἀνατιθεμένην, de qua voce dictum infra ad Aphrodisiorum fr. 2. Meminit ejus Demetrius De elocutione § 153: [1] Ἡ δὲ τοιαύτη ἀνακολουθία καλεῖται γρῖφος, ὥσπερ ὁ παρὰ Σώφρονι ῥητορεύων Βουλίας· οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀκόλουθον λέγει· καὶ παρὰ Μενάνδρῳ δὲ ὁ πρόλογος τῆς Μεσσηνίας.

Grammat. Seguer. ap. Bekk. Anecd. p. 411 : Ἀντλιαντλητῆρα. M. Μεσσηνίᾳ·

[2] α. Οἱ δ' ἁρπάσαντες τοὺς κάδους τοὺς στρογγύλους
ὕδρευον ἀνδρειότατα κηπ[ουροὶ] πάλιν.
β. Ἤντλουν λέγειν δεῖ, καὶ κάδους οὐ δεῖ λέγειν,
ἀλλ' ἀντλιαντλητῆρας.

Ælianus N. A. XIII, 4 : Καὶ ὁ M. ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ φησὶ λέγων·

7.

Pecunia homines gratiosos efficit. *G.*

8.

O grata tellus, longo te post tempore
visam saluto : non honos hic cuilibet
humo fit, sed agrum quoties intueor meum.
Id quod me nutrit numinis veneror loco. *G.*

9.

Nos promontorium
flectentes ut conspiciunt, naves ilico
solvunt ingressi.

10.

Deseruit nos bonus ille adulter, sed vicarius (alius venit). *B.*

11.

Fallere duas domos
senum, quibus, ut ais tu, mentis nil inest.

12.

Et mare lutosum, quod alit thynnum nobilem.

13.

Et aureo cum manubrio
perpulchrum pugionem.

14.

Reti clauditur.

15.

Adulari.

16.

Lectica.

DICTA RETRACTANS vel MESSENIA.

1.

(Talis oratio ambagiosa et secum non cohærens appellatur *griphus* : qualis est apud Menandrum prologus Messeniæ.)

2.

A. Tornatos ilico hortulani ut ceperant
cados, iterum *aquabantur* perquam strenue.
B. At *hauriebant* dici oportet; neu *cados*
dicas, sed *haustra*.

[3] Τίθημ' ἔχειν χολήν σε καλλιωνύμου πλείω.

De eadem re Plinius H. N. XXXII, 24: *Callionymi fel cicatrices sanat, et carnes oculorum supervacuas consumit. Nulli hoc piscium copiosius, ut existimavit Menander quoque in Comœdiis.*

Pollux I, 101: Τράπεζα μαγειρική, ἣν οἱ νεώτεροι ἐπικόπανον· ἔστι δὲ τοὔνομα παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μεσσηνίᾳ·

[4] Ἡγεῖταί μ' ὅλως ἐπικόπανόν τι.

Ita Hemsterh. Vulgo ἡγεῖται μὲν ὅλως.

Suidas: [5] «Ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ,» παροιμία ἐπὶ τῶν ἀληθῶν μέν, οὐ πιστευομένων δέ. Μέμνηται τῆς παροιμίας Μ. ἐν Ἀνατιθεμένῃ. Et ap. parœmiographos.

Idem: «Ἀράβιος ἄγγελος» Μ. ἐν Ἀνατιθεμένῃ ἢ Μεσσηνίᾳ· παρὰ τὴν παροιμίαν, Ἀράβιος αὐλητής. Hesychius: Ἀράβιος ἄγγελος, παρὰ τὸ Ἀράβιος αὐλητὴς παραλαμβανομένη (παροιμία) ἐπὶ τῶν ἀπαύστως διαλεγομένων. * Proverb. Coislin. 40: Ἀράβιος αὐλητής, τίθεται ἐπὶ τῶν ἀπαυστὶ λεγόντων..... Ἀπὸ τούτου ἐλήφθη ἡ παροιμία, ἣν μεταλλάξας Μένανδρος, «Ἀράβιον (φησὶν) ἐξεύρηκα σύμβουλον», καί,

[6] Ἀράβιον ἐγὼ κεκίνηκ' ἄγγελον.

Posterior versus diserte ex hac fabula affertur Apostolii IV, 22, ubi (ut ap. Suid.) αὐλόν pro ἄγγελον.

Idem: [7] «Ἴσσα,» ἐπίφθεγμα ἐπὶ τῶν ζ λαχόντων (τῶν ἀπολαχόντων Photius Lex. p. 87: fort. ἐπὶ τῶν ζημίαν λαχόντων), καὶ ὅλως δυστυχούντων. Ἔστι καὶ ἐν Μεσσανίᾳ (sic) Μενάνδρου καὶ ἑτέρωθι. Fuit igitur ἴσσα malevolorum hominum exclamatio, qui alienis malis gauderent. Conf. Antiattic. p. 100.

Idem: Μετοίκιον. [8] Μ. δέ φησι πρὸς ταῖς ιβ' δραχμαῖς καὶ τριώβολον τούτους (τοὺς μετοίκους) τελεῖν, ἴσως τῷ τελώνῃ. Harpocrat. p. 119: Μ. ἐν Ἀνατιθεμένῃ καὶ ἐν Διδύμαις πρὸς ταῖς δώδεκα δραχμαῖς κτλ. Eadem Photius Lex. p. 194.

Idem: Ψύλλα καὶ ψύλλαι, θηλυκῶς. Παρὰ δὲ Ἡροδότῳ Ψύλλοι, ἔθνος Λιβύης, καὶ τὸ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ τοῦ Μενάνδρου [9] ὄνομα κύριον. Eadem Photius habet p. 477.

ΑΝΔΡΙΑ.

Terentius in Prologo Andriæ v. 9 sqq.:

Menander fecit Andriam et Perinthiam:
qui utramvis recte norit, ambas noverit;
non ita dissimili sunt argumento, et tamen
dissimili oratione sunt factæ et stilo.
Quæ convenere in Andriam ex Perinthia
fatetur transtulisse atque usum pro suis.

Ad versum 10 Donatus hæc notavit: *Prima scena Perinthiæ pæne iisdem verbis, quibus Andria, scripta est; cetera dissimilia sunt, exceptis duobus locis, altero ad versus XI, altero ad versus XX* (edd. vett. XII), *qui in utraque fabula positi sunt.* Ad v. 13: *Conscius sibi est* (Terentius), *primam scenam de Perinthia esse translatam, ubi senex ita cum uxore loquitur, ut apud Terentium cum liberto: at in Andria Menandri solus senex est.*

Stobæi Serm. LXIV, 15:

[1] Τὸ δ' ἐρᾶν ἐπισκοτεῖ
ἅπασιν, ὡς ἔοικε, καὶ τοῖς εὐλόγως
καὶ τοῖς κακῶς ἔχουσι.

V. 3 ap. Stob. καλῶς ἔχ., quod Clericus correxit. Qui versus ad illa Terentii pertinere videntur, I, 3, 12 sq.:

Audireque eorum est operæ pretium audaciam:
nam inceptio est amentium, haud amantium.

Photius p. 216: Νεοττός· ἡ τοῦ ᾠοῦ λέκιθος καὶ τὸ πυῤῥόν. Μ. Ἀνδρίᾳ·

[2] Καὶ τεττάρων ᾠῶν μετὰ τοῦτο, φιλτάτη,
τὸν νεοττόν.

Fortasse τὸ νεοττίον, versum incipiendo a voc. ᾠῶν. Hæc dubitari non potest quin sint referenda ad præcepta obstetricis, apud Terentium III, 2, 3 sqq.:

Nunc primum fac istæc lavet: post deinde
quod jussi ei dari bibere, et quantum imperavi,
date.

Donatus hæc servavit fragmenta: ad I, 2, 33: *Nihil me fallis*: [3] «Νινῦ (sic) καὶ οὐδὲν λέληθάς με ἄν.» Sed paullo post iterum in veteribus editionibus, Οὐδέν με λανθάνοις ἄν. — Ad II, 4, 3 sqq.:

Venit meditatus alicunde ex solo loco,
orationem sperat invenisse se.

Menander:

3.

Pono te habere majus callionymo
fel.

4.

Me quidem plane mensam coquinariam quandam existimat (adeo scilicet me verberibus lacerat). *B.*

5.

Veriora rebus ad Sagram gestis.

6.

(Arabium inveni consiliarium.)
Ego Arabium movi nuntium.

7.

Issa [*acclamari solitum infelicibus*].

8.

(M. dicit præter duodecim denarios etiam triobolum pendere inquilinos, fortasse publicano.)

9.

Psyllus [*nomen proprium*].

ANDRIA.

1.

Amor offundit omnibus
nebulas, et his qui rectam sectantur viam,
et iis qui pravam. *G. corr.*

2.

Ovorum posthac dederis, mea tu, quattuor
vitellum.

Ib. XCI, 5 (Ἁλιεῦ):

[7] Δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.

Justinus De monarch. p. 49, B: Ἐν Μισουμένῳ δὲ πάλιν ἀποφαίνων τῶν εἰς θεοὺς παραλαμβανομένων τὰς γνώμας, μᾶλλον δὲ ἐλέγχων ὡς οὐκ ὄντας ὁ αὐτὸς Μένανδρος ... ἐν Ἁλιεῦσι·

Τὸ γὰρ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ κρίνω θεόν.

* Ex hoc igitur loco apparet erratum esse in lemmate Stobæi Serm. LVI, 3, ubi inscribitur Μενάνδρου Ἀδελφῶν versibus qui cum Adelphorum fabula conciliari nulla vi possunt. Confusa ibi sunt ΑΛ et ΑΔ. Huc igitur ex Adelphis transtulimus hos versus:

[8] Χαῖρ' ὦ φίλη γῆ, διὰ χρόνου πολλοῦ σ' ἰδὼν
ἀσπάζομαι· τουτὶ γὰρ οὐ πᾶσαν ποιῶ
τὴν γῆν, ὅταν δὲ τοὐμὸν ἐσίδω χωρίον.
Τὸ γὰρ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ κρίνω θεόν.

Grammat. Seguer. in Bekkeri Anecd. p. 402: Ἀνηγάγοντο, ἀνήχθησαν... M. Ἁλιεῦσιν·

[9] Ὡς δὲ τὴν ἄκραν
κάμπτοντες ἡμᾶς εἶδον, ἐμβάντες ταχὺ
ἀνηγάγοντο.

Legendum videtur κάμπτοντας.

Suidas: Ἀντάλλαγον καλοῦσι τὸν ἀντὶ ἑτέρου ἠλλαγμένον. M. Ἁλιεῖ·

[10] Ἐχλελάκτικεν
ὁ χρηστὸς ἡμῖν μοιχὸς, ἀλλ' ἀντάλλαγος.

Suidas et Photius p. 471: Φηλοῦν, ἀπατᾶν. M. Ἁλιεῖ·

[11] Δύ' οἰκίας
φηλοῦν γερόντων, ὡς λέγεις, ἀβελτέρων.

Schol. Aristoph. Pac. 1165, φηλῶν, Photius φίλων (i. e. φήλων, ut unus cod. apud Suidam).

Athen. VII, p. 303, C: Μνημονεύει δὲ τοῦ θύννου καὶ [Μένανδρος] Ἁλιεῦσιν·

[12] Καὶ θάλαττα βορβορώδης, ἣ τρέφει θύννον μέγαν.

Καὶ post θάλασσα repetitum delevit Bentleius.

Pollux X, 145: Εὐριπίδης μὲν ἐν Παλαμήδει λέγει κώπην χρυσόκολλον, M. δὲ ἐν Ἁλιεῦσι·

[13] Καὶ χρυσολαβὲς καλὸν πάνυ
ἐγχειρίδιον.

Pollux X, 132, piscatorum instrumenta enumerans: M. ἔφη ἐν Ἁλιεῖ· [14] «Ἀμφιβλήστρῳ περιβάλλεται.»

Photius p. 51: Ἡδυλισμὸς, εἶδός τι κολακείας· καὶ M. ἐν Ἁλιεῖ κέχρηται τῷ [15] «Ἡδυλίζειν». Repetit Eustath. ad 1417, 21.

Photius p. 151: [16] «Λαμπήνη», εἶδος ἅρματος, ἀμάξης. Οὕτω Μένανδρος. Pollux X, 52: Ἡ λαμπήνη ... καὶ ἐν τοῖς Μενάνδρου Ἁλιεῦσιν.

ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΗ Η ΜΕΣΣΗΝΙΑ.

Hæc genuina est hujus fabulæ inscriptio, servata illa apud Suidam et Apostolium IV, 22, aliis eam simpliciter Ἀνατιθεμένην, aliis Μεσσηνίαν vocantibus. Fortasse primarias fabulæ partes tribuerat poeta Messeniæ cuidam, quæ quum amatori nuptiarum spem fecisset, postea nescio quibus commota rationibus sententiam mutarit. Vide ἀνατιθεμένην, de qua voce dictum infra ad Aphrodisiorum fr. 2. Meminit ejus Demetrius De elocutione § 153: [1] Ἡ δὲ τοιαύτη ἀνακολουθία καλεῖται γρῖφος, ὥσπερ ὁ παρὰ Σώφρονι ῥητορεύων Βουλίας· οὐδὲν γὰρ αὐτῷ ἀκόλουθον λέγει· καὶ παρὰ Μενάνδρῳ δὲ ὁ πρόλογος τῆς Μεσσηνίας.

Grammat. Seguer. ap. Bekk. Anecd. p. 411: Ἀντλιαντλητῆρα. M. Μεσσηνίᾳ·

[2] α. Οἱ δ' ἁρπάσαντες τοὺς κάδους τοὺς στρογγύλους
ὕδρευον ἀνδρειότατα κηπ[ουροὶ] πάλιν.
β. Ἤντλουν λέγειν δεῖ, καὶ κάδους οὐ δεῖ λέγειν,
ἀλλ' ἀντλιαντλητῆρας.

Ælianus N. A. XIII, 4: Καὶ ὁ M. ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ φησὶ λέγων·

7.

Pecunia homines gratiosos efficit. *G.*

8.

O grata tellus, longo te post tempore
visam saluto: non honos hic cuilibet
humo fit, sed agrum quoties intueor meum.
Id quod me nutrit numinis veneror loco. *G.*

9.

Nos promontorium
flectentes ut conspiciunt, naves ilico
solvunt ingressi.

10.

Deseruit nos bonus ille adulter, sed vicarius (alius venit). *B.*

11.

Fallere duas domos
senum, quibus, ut ais tu, mentis nil inest.

12.

Et mare lutosum, quod alit thynnum nobilem.

13.

Et aureo cum manubrio
perpulchrum pugionem.

14.

Reti clauditur.

15.

Adulari.

16.

Lectica.

DICTA RETRACTANS VEL MESSENIA.

1.

(Talis oratio ambagiosa et secum non cohærens appellatur *griphus*: qualis est apud Menandrum prologus Messeniæ.)

2.

A. Tornatos ilico hortulani ut ceperant
cados, iterum *aquabantur* perquam strenue.
B. At *hauriebant* dici oportet; neu *cados*
dicas, sed *haustra*.

[3] Τέθημ' ἔχειν χολήν σε καλλιωνύμου πλείω.

De eadem re Plinius H. N. XXXII, 24: *Callionymi fel cicatrices sanat, et carnes oculorum supervacuas consumit. Nulli hoc piscium copiosius, ut existimavit Menander quoque in Comœdiis.*

Pollux I, 101: Τράπεζα μαγειρικὴ, ἣν οἱ νεώτεροι ἐπικόπανον· ἔστι δὲ τοὔνομα παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μεσσηνίᾳ·

[4] Ἡγεῖταί μ' ὅλως ἐπικόπανόν τι.

Ita Hemsterh. Vulgo ἡγεῖται μὲν ὅλως.

Suidas: [5] «Ἀληθέστερα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ,» παροιμία ἐπὶ τῶν ἀληθῶν μὲν, οὐ πιστευομένων δέ. Μέμνηται τῆς παροιμίας M. ἐν Ἀνατιθεμένῃ. Et ap. parœmiographos.

Idem: «Ἀράβιος ἄγγελος» M. ἐν Ἀνατιθεμένῃ ἢ Μεσσηνίᾳ· παρὰ τὴν παροιμίαν, Ἀράβιος αὐλητής. Hesychius: Ἀράβιος ἄγγελος, παρὰ τὸ Ἀράβιος αὐλητής. * Proverb. (παροιμία) ἐπὶ τῶν ἀπαύστως διαλεγομένων. * Proverb. Coislin. 40: Ἀράβιος αὐλητής, τίθεται ἐπὶ τῶν ἀπαυστὶ λεγόντων..... Ἀπὸ τούτου ἐλήφθη ἡ παροιμία, ἣν μεταλλάξας Μένανδρος, «Ἀράβιον (φησὶν) ἐξεύρηκα σύμβουλον», καὶ,

[6] Ἀράβιον ἐγὼ κεκίνηκ' ἄγγελον.

Posterior versus diserte ex hac fabula affertur Apostolii IV, 22, ubi (ut ap. Suid.) αὐλόν pro ἄγγελον.

Idem: [7] «Ἴσσα,» ἐπίφθεγμα ἐπὶ τῶν ζ λαχόντων (τῶν ἀπολαχόντων Photius Lex. p. 87: fort. ἐπὶ τῶν ζημίαν λαχόντων), καὶ ὅλως δυστυχούντων. Ἔστι καὶ ἐν Μεσσανίᾳ (sic) Μενάνδρου καὶ ἑτέρωθι. Fuit igitur ἴσσα malevolorum hominum exclamatio, qui alienis malis gauderent. Conf. Antiattic. p. 100.

Idem: Μετοίκιον. [8] M. δέ φησι πρὸς ταῖς ιβ' δραχμαῖς καὶ τριώβολον τούτους (τοὺς μετοίκους) τελεῖν, ἴσως τῷ τελώνῃ. Harpocrat. p. 119: M. ἐν Ἀνατιθεμένῃ καὶ ἐν Διδύμαις πρὸς ταῖς δώδεκα δραχμαῖς κτλ. Eadem Photius Lex. p. 194.

Idem: Ψύλλα καὶ ψύλλαι, θηλυκῶς. Παρὰ δὲ Ἡροδότῳ Ψύλλοι, ἔθνος Λιβύης, καὶ τὸ ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ τοῦ Μενάνδρου [9] ὄνομα κύριον. Eadem Photius habet p. 477.

ΑΝΔΡΙΑ.

Terentius in Prologo Andriæ v. 9 sqq.:

Menander fecit Andriam et Perinthiam:
qui utramvis recte norit, ambas noverit;
non ita dissimili sunt argumento, et tamen
dissimili oratione sunt factæ et stilo.
Quæ convenere in Andriam ex Perinthia
fatetur transtulisse atque usum pro suis.

Ad versum 10 Donatus hæc notavit: [illegible] *Perinthiæ pæne iisdem verbis, quibus [illegible] est; cetera dissimilia sunt, [illegible] ad versus XI, altero ad versum [illegible] in utraque fabula [illegible] sibi est* (Terentius), *primam [illegible] translatam, ubi senex ita cum [illegible] apud Terentium cum liberto [illegible] solus senex est.*

Stobæi Serm. LXIV, 15:

[1] [illegible]
ἔπαισεν, ὡς ἔοικε, [illegible]
καὶ τοῖς κακοῖς ἔχουσι [illegible]

V. 3 ap. Stob. καλῶς ἔχ[illegible] quod [illegible] sus ad illa Terentii pertinere [illegible]

Audireque eorum est [illegible]
nam inceptio est [illegible]

Photius p. 216: [illegible] βόν. M. Ἀνδρίᾳ·

[2] Καὶ [illegible]
τὸν νεοττόν.

Fortasse τὸ νεοττόν, [illegible] Hæc dubitari non potest quin ad [illegible] obstetricis, apud Terentium [illegible]

Nunc primum fac [illegible]
quod jussi ei dari [illegible]
date.

Donatus hæc [illegible] *me fallis*: [3] [illegible] paullo post iterum [illegible] θάνοις ἄν. — Ad 11, [illegible]

Venit meditatus [illegible] orationem [illegible]

Menander:

3.

Pono te habere majus callionymo fel.

4.

Me quidem plane mensam coquinariam quandam existimat (adeo scilicet me verberibus lacerat). *B.*

5.

Veriora rebus ad Sagram gestis.

6.

(Arabium inveni consiliarium.)
Ego Arabium movi nuntium.

7.

Issa [*acclamari solitum infelicibus*].

(M. dicit [illegible] pendere [illegible]

Psyllos [illegible]

[illegible]

[illegible] um,

[illegible] G.

[illegible] us
[illegible] credo, merum:
[illegible] us quattuor.

[4] Εὑρετικὸν εἶναί φασι τὴν ἐρημίαν
οἱ τὰς ὀφρῦς αἴροντες.

V. 1 recte ita Bentl. et Brunck. pro εὑρετικήν.—* Ad III, 1, 15: *Juno Lucina,* Donatus: *Obstetriciam* [sic enim corrigendæ sunt voces corruptæ *hoc extra etiam hanc*] *potestatem Junoni attribuit: quamquam illam Menander* Dianam *appellet.* Et Eugraphius : *Hanc quidem tamen potius Dianam esse dixerunt : nam ita Menander ipsam vocat quum dicit* Ἄρτεμιν, ex pleniore Donato. — Ad III, 2, 3 : *Nunc primum fac istæc lavet,* [5] « Λούσατ' αὐτὴν αὐτίκα. » Sic Bentl. Donati edd. δδιστα. Casaub. τάχιστα. Grauert. ὡς τάχιστα. — Ad III, 3, 11 : *Ne me obsecra,* ubi Donatus : Τῷ ἐληνισμὸν μηλιτανεκε *mnmacor.* Quod ita refinxit Pithœus vel Lindenbrogius, [6] « Μὴ λιτάνευε, μὴ μάχου. »—Ad III, 4, 3 : *Quidnam audio?* ubi Donatus etiam *audiam* legi narrat; sic enim Menandrum : [7] « Τί δήποτ' ἀκούσω; »
Ad III, 5, 5 :

Posthac incolumem sat scio fore me, nunc si hoc
[devito malum,

Donatus e Menandro affert : « ἂν θεὸς φεύγει οὐκ ἂν απολυμπτε (sic) », quorum verborum sensum esse: *tam difficile est hinc evadere, ut qui hinc evaserit, videatur immortalis futurus.* Lege partim cum Casaubono :

[8] Ἐνθένδ' ἀποφυγὼν οὐκ ἂν ἀπολοίμην ποτέ.

Ad IV, 3, 11 :

Ex ara hinc sume verbenas tibi, atque eas substerne,

hæc adscripta leguntur « χοκεξιας σὺ μυῤῥίνας χχεδιετεινε. » Respexit ad hunc Menandri locum Servius ad Virg. Æn. XII, 120 : *Abusive verbenas jam vocamus omnes herbas sacratas, ut est laurus, oliva et myrtus. Terentius : Ex ara hinc sume verbenas tibi; nam myrtum fuisse Menander testatur, de quo Terentius transvertit.* Bentl. : [9] Ἀπὸ δεξιᾶς σὺ μυῤῥίνης κλάδους λάβε. Præfero tamen Jacobsii rationem : Ἀφ' ἑστίας σὺ μυῤῥίνας δέχου, Δύστηνε. — Ibidem Donatus : « *Ex ara, scilicet Apollinis, quem* Δήλιον *Menander vocat.* Ubi vett. edd. et Mss. duo *cassion.*—Ad IV, 4, 55 :

Paullum interesse censes, ex animo omnia,
ut fert natura, facias, an de industria?

Donatus : *Hæc sententia a Terentio* ἐρωτηματικῶς *prolata est, quam Menander* ἐπιδεικτικῶς *posuit.* — Verba Menandri exciderunt in ejus nota ad IV, 5, 6. — Ad V, 4, 16, *Sic, Crito, hic est,* hoc affert Menandri : [10] « Οὕτως οὗτός ἐστιν. Sic Buttmannus. Edd. Donati αὐτός ἐ.

Probabiliter ad Andriam refertur versus proverbialis inter Sententias singulares 190 :

[11] Ζῶμεν γὰρ οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.

Ob locum IV, 6, 10 :

Ut quimus, aiunt, quando ut volumus non licet.

Denique non prætermittendum quod Nonius grammaticus refert, p. 152, 22 : « Cæcilius Andria :

Conducit navem putidam. »

Qui si non erravit, vix dubium esse potest quin Cæcilius, qui tot Menandri fabulas transtulit, Andriam quoque ab eodem poeta fuerit mutuatus. Fragmentum ipsum Terentianæ Andriæ patrem navi fracta ad Andrum insulam ejectum in mentem revocat, I, 3, 17; V, 4, 20.

ΑΝΔΡΟΓΥΝΟΣ Η ΚΡΗΣ.

Hanc fabulæ inscriptionem unus servavit Athen. VI, p. 243, B : [1] Μνημονεύει δ' αὐτοῦ (Chærephontem dicit) M. καὶ ἐν Ἀνδρογύνῳ ἢ Κρητί. Eadem fabula significatur apud schol. Aristoph. Lys. 378 : [2] Περὶ γαμηλίων λουτρῶν Μένανδρος ἐν Κρήτῃ φησί, καὶ ἐν Ὑποβολιμαίῳ, ubi Κρητί legendum. A ceteris scriptoribus simpliciter vocatur Ἀνδρόγυνος. Stobæi Serm. XLIV, 5 :

[3] Τὸ γὰρ σύνηθες οὐδαμοῦ παροπτέον.

Ejusdem Serm. CVIII, 38 :

[4] Τὰ προσπεσόντα προσδοκᾶν ἅπαντα δεῖ
ἄνθρωπον ὄντα· παραμένει γὰρ οὐδὲ ἕν.

Suidas v. Λαμία : M. Ἀνδρογύνῳ·

[5] Πλήξας γὰρ ἔφθειρ' ἐκ παρατάξεώς ποθεν
τὰς ἐν Λαμίᾳ πάσας.

Ap. Photium p. 150 male πλήσας γὰρ ἔφερεν. Πλήσας etiam plurimi codd. Suidæ.
Idem v. Φίλιος Ζεύς, ὁ τὰ περὶ τὰς φιλίας ἐπισκοπῶν. M. Ἀνδρογύνῳ·

[6] Μαρτύρομαι τὸν φίλιον, ὦ Κράτων, Δία.

Male ap. Phot. p. 472, μαρτύρωμαι τὸν φίλον.
Schol. Platon. p. 367 : Μυσῶν ἔσχατος ἐπὶ τῶν εὐτελεστάτων, ... M. Ἀνδρογύνῳ· [7] « Μυσῶν ἔσχατος πολέμιος. » Conf. Append. Vat. I, 64.
Latinam fabulam cognominem Cæcilius scripsit.

4.

Inveniundo aptam esse aiunt solitudinem
superciliis subductis philosophi.

6.

Ne precare, ne pugna.

ANDROGYNUS VEL CRETENSIS.

1. 2.

(Memorantur in hac fabula Chærephon parasitus et lavacra nuptialia.)

3.

Magni æstimandum semper est assuescere. *G.*

4.

Casus quoscumque par est opperirier
mortalem natum : nam nihil est statarium. *G.*

5.

Percussas enim perdidit ex acie alicunde omnes quæ in Lamia erant. *B.*

6.

Crato, ego amicitiæ præsidem testor Jovem. *G.*

7.

Hostis Mysorum ultimus,

ΑΝΕΨΙΟΙ.

Stobaei Serm. LXIV, 17 :

[1] Φύσει γάρ ἐστ' Ἔρως
τοῦ νουθετοῦντος κωφόν· ἅμα δ' οὐ ῥᾴδιον
νεότητα νικᾶν ἐστι καὶ θεὸν λόγῳ.

V. 2 codd. duo τοῦ νομοθετ.
Ejusd. Serm. LXXVII, 4 et 5 :

[2] Εὐδαιμονία τοῦτ' ἔστιν υἱὸς νοῦν ἔχων·
ἀλλὰ θυγάτηρ κτῆμ' ἐστὶν ἐργῶδες πατρί.

V. 1 vulgo εὐδαιμονίας. Tacite correxit Stephanus. In Paris. cod. hi versus male ut duo fragmenta leguntur.
* Ejusd. Serm. LVI, 7, ex Ἀνεψιοῖς :

[3] Τὰ κακῶς τρέφοντα χωρί' ἀνδρείους ποιεῖ.

Athen. XV, p. 700, B: Ἄλλοι δ' ἔφασκον, φανὸν λέγεσθαι ... τὴν λαμπάδα· οἱ δέ, τὴν ἔκ τινων ξύλων τετμημένων δέσμην. M. Ἀνεψιοῖς·

[4] Ὁ φανός ἐστι μεστὸς ὕδατος οὑτοσί·
δεῖ τ' οὐχὶ σείειν ἀλλ' ἀποσείειν αὐτόθεν.

Et mox, E : Πανὸς δ' ὀνομάζεται τὸ διακεκομμένον ξύλον, καὶ συνδεδεμένον· τούτῳ δ' ἐχρῶντο λαμπάδι· M. Ἀνεψιοῖς·

[5] Εἰσιὼν
πανόν, λύχνον, λυχνοῦχον, ὅ,τι πάρεστι φῶς
μόνον, πολὺ ποιεῖ.

Ad prioris fr. v. 1 respexere Phot. p. 466, et Eustath. p. 1571, 3. V. 2 ante Bentleium legebatur ἀλλὰ ποδιεῖν αὐτόν.

ΑΠΙΣΤΟΣ.

Suidas : Ἅβρα, οὔτε ἁπλῶς θεράπαινα, οὔτε ἡ εὔμορφος θεράπαινα λέγεται, ἀλλ' οἰκότριψ γυναικὸς κόρη καὶ ἔντιμος, εἴτε οἰκογενὴς εἴτε μή. M. Ἀπίστῳ·

Ὤμην, εἰ τὸ χρυσίον λάβοι
ὁ γέρων, θεράπαιναν εὐθὺς ἠγορασμένην
ἅβραν ἔσεσθαι.

Respexisse videtur ad hanc Menandri fabulam Alciphron Epist. II, 4, 50 : Πάντα μετέωρα νῦν ἐστι βουλόμενα ἰδεῖν Μένανδρον, καὶ ἀκοῦσαι φιλαργύρων, καὶ ἐρώντων, καὶ δεισιδαιμόνων, καὶ ἀπίστων.

ΑΡΡΗΦΟΡΟΣ Η ΑΥΛΗΤΡΙΣ.

Athen. XIII, p. 559, E : M. δ' ἐν Ἀρρηφόρῳ ἢ Αὐλητρίδι·

[1] α'. Οὐ γαμεῖς ἂν νοῦν ἔχῃς,
τοῦτον καταλιπὼν τὸν βίον· γεγάμηκα γὰρ
αὐτός· διὰ τοῦτό σοι παραινῶ μὴ γαμεῖν.
β'. Δεδογμένον τὸ πρᾶγμ'· ἀνερρίφθω κύβος.
5 α'. Πέραινε. Σωθείης δὲ νῦν· ἀληθινὸν
εἰς πέλαγος αὑτὸν ἐμβαλεῖς γὰρ πραγμάτων,
οὐ Λιβυκόν, οὐδ' Αἰγαῖον, [οὐδ' Αἰγύπτιον,]
οὗ τῶν τριάκοντ' οὐχ ἀπόλλυται τρία
πλοιάρια· γήμας δ' οὐδὲ εἷς σέσωσθ' ὅλως.

Versu 1 libri ἐὰν vel ἐάνγε νοῦν. Correxit Dindorf. V. 5 Jacobsius distinguit : σωθείης δέ. Νῦν ἀληθινόν... V. 7 verba uncinis inclusa addidit Grotius. Scaliger οὐδ' Ἰωνικόν.
Idem X, p. 442, D : M. δ' ἐν Ἀρρηφόρῳ ἢ Αὐλητρίδι·

[2] Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους
ποιεῖ τὸ Βυζάντιον· ὅλην ἐπίνομεν
τὴν νύκτα διὰ σέ, καὶ σφόδρ' ἄκρατόν μοι δοκῶ·
ἀνίσταμαι γοῦν τέσσαρας κεφαλὰς ἔχων.

Ex Athenæo profecere Eustath. ad Hom. p. 1504, 63, Ælian. Var. Hist. III, 14, et Nicetas Acomin. Hist. p. 251.

CONSOBRINI.

1.

Ingenio suo
Amor ad consilia surdus : tum vero haud facul
ratione superare et juventutem et deum. *G.*

2.

Felicitas est filius prudens patri;
onerosa contra filiæ possessio. *S.*

3.

Fortes progenerant asperi victus loca. *G.*

4.

Hæc fax aquosis tota madet humoribus :
quassanda non est, abicienda est protinus. *G. corr.*

5.

Ingrediens (quidam) phanum, lychnum, lychnuchum (afferendum clamat); quod unicum adest lumen, multum facit (tot vocabulis). *B.*

INCREDULUS.

Putabam, si senex
argentum acciperet, emtam ancillam protinus
fore delicatam.

ARREPHORUS vel TIBICINA.

1.

A. Si es sanus, duxis uxorem cave,
vita quam nactu's derelicta : duxi ego :
eo ne ducas etiam atque etiam suadeo.
B. Decretum est, constitutum est : jacta est alea.
A. Perge igitur : verum ex animo ut sis salvus precor.
Nam te in negotiorum conicies mare,
non Libycum, non Ægæum, non Ægyptium,
ubi de triginta tres vix pereunt navibus :
at de conjugio ne unus enavit quidem. *G.*

2.

Mercatores illud Byzantium
facit ebriosos omnes : perpotavimus
tui causa noctem totam, et nimi', credo, merum :
etenim nunc surgo capita gestans quattuor.

Stephanus Byz. in fragmento Δωδώνη, p. 746 : Μέμνηται αὐτῆς (proverbii τὸ Δωδωναῖον χαλκίον) M. ἐν Ἀῤῥηφόρῳ·

[3] Ἐὰν δὲ κινήσῃ μόνον τὴν Μυρτίλην
ταύτην τις, ἢ τίτθην καλῇ, πέρας οὐ ποιεῖ
λαλιᾶς· τὸ Δωδωναῖον ἄν τις χαλκίον,
ὃ λέγουσιν ἠχεῖν, ἂν παράψηθ' ὁ παριὼν,
τὴν ἡμέραν ὅλην, καταπαύσαι θᾶττον ἢ
ταύτην λαλοῦσαν· νύκτα γὰρ προσλαμβάνει.

Ad eundem locum respiciunt Suidas v. Δωδωναῖος et Zenob. VI, 5. Versum 2 Bentl. sic emendavit : vulgabatur ἣν τίτθην καλεῖ. πέρας ποιεῖ, et v. 3, ἄν τι (ubi cod. olim inspectus nobis monstravit τις), et 5, καταπαῦσαι.

Stobæus Serm. LX, 5 (Αὐλητρίδος) :

[4] Τὰ πατρῷα μὲν ποιεῖ καιρός ποτε
ἀλλότρια, σώζει δ' αὐτά που τὰ σώματα·
βίου δ' ἔνεστι μί' ἀσφάλει' ἐν ταῖς τέχναις.

V. 1 Grotius Τὰ γὰρ π. edidit. In v. 2 sententia postulare videtur δουλοῖ vel simile quid in locum verbi σώζει. Jacobsius conjicit :

Τὰ μὲν πατρῷα μεταποιεῖ καιρός ποτε,
ἀλλοτριώσει τ' αὐτά που τὰ σώματα.

Athen. X, p. 446, D : M. Αὐλητρίσι (sic)·

[5] α'. Ἐλλέβορον ἤδη πώποτ' ἔπιες, Σωσία;
β'. Ἅπασι. α'. Πάλιν οὖν πῖθι· μαίνει γὰρ κακῶς.

Ita locum multis modis tentatum ex Porsoni conjectura edidit G. Dindorf. Libri hoc fere præbent, βάλλ' ἐς χόρον ἤδη π. ἐπ. σωσίλα πᾶσι νῦν (vel πάλι νυν) π. μένει γ. κ. Geelius : Ἅπαξ. Πάλιν νῦν. Illud jam conjecerat Heringa.

Justinus De monarch. p. 40, B : Καὶ ἐν Αὐλητρίσι (sic) Μένανδρος·

[6] Πάντ' ἔστι τῷ καλῷ λόγῳ
ἱερόν· ὁ νοῦς γάρ ἐστιν ὁ λαλήσων θεός.

Fortasse πάντῃ 'στὶ τῷ.

Etymol. Gudian. p. 234 : Ζωπυρεῖν, κυρίως τὸ τοὺς ἄνθρακας φυσᾶν, ὡς τὸ, « Τρισκατάρατε, ἀναζωπύρει τοὺς ἄνθρακας », M. ἐν Ἀῤῥηφόρῳ. Corrige :

[7] Ὦ τρισκατάρατε, ζωπύρει τοὺς ἄνθρακας.

Pollux X, 176 : Καὶ ὁλκεῖον, ἀγγεῖον ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν, ὡς ἐπιτοπολὺ χαλκοῦν, ὡς ἐν Ἀῤῥηφόρῳ Μενάνδρου·

[8] Ἢ χαλκοῦν μέγα
ὁλκεῖον.

Edebatur ὅλκιον.

ΑΣΠΙΣ.

Schol. Aristoph. Acharn. 283 : Τῷ δὲ συντριβείῃ (leg. συντρίβειν) καὶ M. κέχρηται ἐν Λευκαδίᾳ καὶ ἐν Ἀσπίδι·

[1] Ἔχων τὴν ἀσπίδα
ἔκειτο συντετριμμένην.

Ex eadem fabulæ parte haud scio an petitus sit hic locus ap. Suidam, Zonar. p. 1841, et Harpocr. p. 179 : Χάραξ, χαράκωμα, περίφραγμα, ὃ περιεβάλλοντό τινες ἐν στρατοπέδῳ ἐπὶ σωτηρίᾳ, ὡς Δημοσθένης, καὶ Μένανδρος·

[2] Πολλοὶ γὰρ ἐκλελοιπότες
τὸν χάρακα τὰς κώμας ἐπόρθουν.

Stobæi Serm. LIII, 5 :

[3] Στρατιώτην, Σμικρίνη, σωτηρίας
ἔστ' ἔργον εὑρεῖν πρόφασιν, ὀλέθρου δ' εὔπορον.

Quæ patris admonitio videtur ad filium castra sequi gestientem. Ad hanc emendationem Bentleii, Σμικρίνη, jam proxime accedit scriptura optimi codicis, σμικρὴν ἡ. Legebatur σμικρόν.

Stobæus Serm. XXIII, 4 :

[4] Ὁ βούλεται γὰρ μόνον ὁρῶν καὶ προσδοκῶν
ἀλόγιστός ἐστι τῆς ἀληθείας κριτής.

Ejusd. Serm. XLIX, ψόγος τυραννίδος, 8 :

3.

Digitulo tantum hanc si quis moveat Myrtilen
aut vocet nutricem, garriendi non facit
finem : Dodonæ qui suspensus est lebes,
dictus sonare, in transitu si tetigeris,
diem totam, citius hunc compescas Myrtila
loquente : noctem quippe solet adsumere.

4.

Dies avita sæpe quæ fuerant bona
aliena fecit, corpori parcens : tamen
præsidia vitæ solida in arte sunt sita. *G.*

5.

A. Heus tu, bibistin' umquam helleborum, Sosia?
B. Bibi. *B.* Bibes ergo iterum : nam insanis male.

6.

Rectæ rationi omnis locus
pro templo est : mens est quippe qui loquitur deus. *G.*

7.

Carbones ilico excita, trifurcifer.

8.

Vel æneum magnum vas.

CLYPEUS.

1.

Clypeum confractum tenens
jacebat.

2.

Vallo namque excesserant
multi, direptum vicos.

3.

Militi causam salutis, Smicrina,
reperire difficile, exiti facillimum. *G.*

4.

Nam quia quod optat, nilque præterea videt,
nimis est ineptus veritatis arbiter. *G.*

[5] Ὦ τρισάθλιοι,
τί πλέον ἔχουσι τῶν ἄλλων; βίον
ὡς οἰκτρὸν ἐξαντλοῦσιν οἱ τὰ φρούρια
τηροῦντες, οἱ τὰς ἀκροπόλεις κεκτημένοι,
5 εἰ πάντας ὑπονοοῦσιν οὕτω ῥᾳδίως
ἐγχειρίδιον ἔχοντας αὐτοῖς προσιέναι·
οἵαν δίκην διδόασιν.

V. 2 Bentl. conjecit τί δῆτα πλέον, aut, τί πλέον ἔχουσι δημοτῶν ἄλλων, quod placet. V. 5 Porsonus οὗτοι.

Constant. Porphyr. De admin. imp. XXIII, p. 54: [6] « Ἑλληνὶς οὐκ Ἰβηρίς, » M. Ἀσπίδι. Quæ sumta ex Stephano Byz. v. Ἰβηρία.

Erotian. Gloss. Hippocr. p. 144: [7] « Ἔμυξεν, » ἐστέναξεν, M. ἐν Ἀσπίδι.

Pollux X, 137: [8] « Κανδύταλις, » οὗ μέμνηται M. ἐν Ἀσπίδι.

ΑΥΤΟΝ ΠΕΝΘΩΝ.

Harpocrat. p. 165: Καὶ παρ' ἄλλοις ἐπὶ ταύτης τῆς ἐννοίας τὸ [1] « στεφανοῦν » (pro τιμᾶν), ὡς παρὰ Θεοπόμπῳ καὶ Μενάνδρῳ ἐν Αὑτοπενθοῦντι. Corrige Αὑτὸν πενθοῦντι.

Stobæi Serm. XCIII, 21:

[2] Τυφλὸν ὁ πλοῦτος, καὶ τυφλοὺς
τοὺς ἐμβλέποντας εἰς ἑαυτὸν δεικνύει.

Ita Bentl. pro τυφλοὺς ἐμβλέποντες εἰς αὐτόν.

ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ.

Hoc festi nomine recte citatur hæc fabula in Stobæi libris Serm. LXIV, 2:

[1] Ἀλλ' ὅταν ἐρῶντα νοῦν ἔχειν τις ἀξιοῖ,
παρὰ τίνι τἀνόητον οὗτος ὄψεται;

V. 2 vulgo τἀνώνητον. Correxit Grotius. Cod. Par. τἀνόνητον. Cod. recentior τἀνόητά γ'.

Suidas: Ἀναθέσθαι, τὸ μεταθέσθαι, ἀπὸ τῶν πεττευόντων καὶ τὰς κεκινημένας ἤδη ψήφους διορθούντων.... M. ἐν Ἀφροδισίῳ (sic)·

[2] Ἐκφυγοῦσα δ' ἣν εἶχεν νόσον
οὐκ ἔσχε τοὺς ῥηθέντας ἀναθέσθαι λόγους.

Jacobsius: De puella videtur agi, quæ in morbi delirio dicenda tacenda locuta, dicta postea revocare (ἀναθέσθαι) non posset.

Idem v. Ἀλήθεια: Καὶ ἀληθείας πληθυντικῶς λέγουσι. M. Ἀφροδισίῳ·

[3] Εἰ τὰς ἀληθείας ἁπλῶς τίς σοι λέγει.

Eadem fere Lex. Seguer. p. 376.

ΒΟΙΩΤΙΑ.

Stobæi Serm. XLII, 1:

[1] Οὐ δεῖ διαβολῆς καταφρονεῖν, οὐδ' ἂν σφόδρ' ᾖ
ψευδής· ἐπίσταντ' αὐξάνειν αὐτήν τινες,
δι' οὓς φυλάττεσθαι τὰ τοιαῦτ' ὀρθῶς ἔχει.

Ejusd. Serm. CVIII, 42:

[2] Πολλὰ δύσκολα
εὕροις ἂν ἐν τοῖς πᾶσιν, ἀλλ' εἰ πλείονα
τὰ συμφέροντ' ἔνεστι, τοῦτο δεῖ σκοπεῖν.

Ejusd. Serm. XCI, 19:

[3] Πλοῦτος δὲ πολλῶν ἐπικάλυμμ' ἐστὶν κακῶν.

Erotian. Gloss. Hipp. p. 178: Ἡμιεκτέα, τὸ ἥμισυ τοῦ ἑκτέου (leg. ἑκτέως)· ἑκτεὺς δὲ λέγεται Ἀττικὸν μέτρον, ἔχον χοίνικας ὀκτώ, ὥς φησι M. ἐν Βοιωτίᾳ·

5.

Reges o miserrimi!
nam quid præcipuum tandem habent? atque interim
quam vitam ducunt anxiam, custodiis
septi undequaque et munimentis arcium?
nam qui tam facile suspicantur singulos
ad sese armatos pugione accedere,
supplicia pendunt quanta! *G.*

6.

Græca, non Iberis.

7.

Suspiravit.

8.

Candytalis [*vasis genus Persicum*].

SE LUGENS.

1.

Coronare [*significans, honore afficere*].

2.

Cæca res pecunia est;
quique aciem in se defigunt, hos cæcos facit. *G.*

VENERALIA.

1.

Amantem si quis mente credit præditum,
ubi ille rerum inveniet, quæso, amentiam? *G.*

2.

Depulso quem ægrotaverat
morbo, sermones habitos nequiit reddere. *G.*

3.

Si *veritates* simpliciter dicit tibi.

BŒOTIA.

1.

Habenda non est insuper calumnia
quantumvis falsa; nam sunt qui augere assolent:
quapropter ista præcavere, negotium est. *G.*

2.

Multa reperias
molesta in rebus omnibus: sed id vide,
majorem an partem efficiant quæ insunt commoda. *G.*

3.

Multis divitiæ sunt vitiis obtentui. *G.*

[4] Οὐκ ἔστιν ἑκτεὺς τοῦτο, μὰ τὸν Ἀσκληπιόν.

Ante Bentl. τουτί legebatur.

Photius Lexico : Περίνησα, περιβόλαια περιφερῆ καὶ νησοειδῆ, ὅμοια ταῖς ὑπὸ Ῥωμαίων καλουμέναις χλαίναις (fort. λαίναις). M. Βοιωτίῳ·

[5] Πεντεκτενῆ μὲν καὶ περίνησα πορφυρᾶ.

Sic Bentl. Edebatur πεντεκτένους.
Bœotiam docuit etiam Plautus.

ΓΕΩΡΓΟΣ.

Obiter hujus fabulæ meminit Quintilianus XI, 3 : *Quum mihi comœdi quoque pessime facere videantur, qui, etiamsi juvenem agant, quum tamen in expositione aut senis sermo, ut in Hydriæ prologo, aut mulieris, ut in Georgo, incidit, tremula vel effeminata voce pronuntiant.* Respicit etiam Fronto in Anal. Brunckii II, p. 346; ubi quod cum Περικειρομένῃ conjungitur Γεωργὸς, facit ut ex eo fabularum genere hanc fuisse putem, in quibus quid amantium ζηλοτυπία efficere posset doceretur. Quodsi primarias fabulæ partes Gorgiæ tributas fuisse ponas, egregie nostram sententiam Luciani loco confirmatam reperies, Dial. meretr. VIII, p. 299, ubi Ampelis Chrysidi de amatoris injuria questæ, Φιλήματα, inquit, καὶ δάκρυα καὶ ὅρκοι, καὶ τὸ πολλάκις ἥκειν ἀρχομένου ἔρωτος σημεῖον καὶ φυομένου ἔτι· τὸ δὲ πῦρ ὅλον ἐκ τῆς ζηλοτυπίας ἐστὶν, ὥστε εἰ καὶ σὲ, ὡς φὴς, ὁ Γοργίας ῥαπίζει, καὶ ζηλοτυπεῖ, χρηστὰ ἔλπιζε, καὶ εὔχου ἀεὶ τὰ αὐτὰ ποιεῖν. Nam istorum dialogorum auctorem non solum argumenta Menandrearum fabularum passim expressisse constat, sed etiam nomina, quibus poeta usus fuerat, assumsisse.

Stobæi Serm. CV, 28 :

[1] Ὁ δ' ἠδικηκὼς ὅστις ἔσθ' οὗτός ποτε
τὴν ὑμετέραν πενίαν, κακοδαίμων ἔσθ', ὅτι
τοῦτ' ἠδίκηκεν, οὗ τυχὸν μεταλήψεται·
εἰ καὶ σφόδρ' εὐπορεῖ γὰρ, ἀβεβαίως τρυφᾷ.
Τὸ τῆς τύχης γὰρ ῥεῦμα μεταπίπτει ταχύ.

V. 2 cod. Voss. et Arsenius ἡμετέραν. Postremus versus est etiam ap. Etym. M. p. 685, 38, et in Schol. Soph. Œd. T. 1191 et Hom. Il. Δ, 396.

Ejusd. Serm. XCVI, 5 :

[2] Εὐκαταφρόνητόν ἐστι, Γοργία, πένης,
κἂν πάνυ λέγῃ δίκαια· τούτου γὰρ λέγειν
ἕνεκα μόνου νομίζεθ' οὗτος τοῦ λαβεῖν,
καὶ συκοφάντης εὐθὺς ὁ τὸ τριβώνιον
ἔχων καλεῖται, κἂν ἀδικούμενος τύχῃ.

Ex eadem fabulæ parte petitus videtur hic locus in ejusdem Serm. V, 1 :

[3] Οὗτος κράτιστός ἐστ' ἀνὴρ, ὦ Γοργία,
ὅστις ἀδικεῖσθαι πλεῖστ' ἐπίσταται βροτῶν.

Ipsius γεωργοῦ verba esse videntur apud eundem Serm. LVII, 5 :

[4] Ἀγρὸν εὐσεβέστερον γεωργεῖν οὐδένα
οἶμαι. Φέρει γὰρ ὅσα θεοῖς ἄνθη καλὰ,
κιττὸν, δάφνην· κριθὰς δ' ἐὰν σπείρω, πάνυ
δίκαιος ὢν ἀπέδωχ' ὅσας ἂν καταβάλω.

V. 4 codd. δικαίως ἀπέδωκ', ὅσα ἂν κ., Bentl. δίκαιος ἀποδίδωσ'. Ad hunc locum respiciunt Pollux I, 227 : Ἡ. δίκαιον γήδιον καλεῖ ὃ μηδὲν πλέον τοῦ σπέρματος ἐκφέρει, et Quintilianus XII, 10 : *Quos ego existimo, si quod in his finibus* (Atticam dicit) *uberius invenerint solum, fertilioremve segetem, negaturos Atticam esse, quod plus quam acceperit seminis reddat, quia hanc ejus terræ fidem Menander eludit.*

Apud Schol. Hermogenis περὶ ἰδεῶν 2, vol. 5, p. 525 seq. :

[5] Ἐμβεβρόντησαι γελοῖον, ὃς κόρης ἐλευθέρας
εἰς ἔρωθ' ἥκων σιωπᾷς καὶ μάτην ποιουμένους
περιορᾷς γάμους σεαυτῷ.

Zonar. Lex. p. 1030 : Θέρμη καὶ θέρμα. ... Μένανδρος

[6] Βουβὼν ἐπήρθη τῷ γέροντι, θέρμα τε
ἐπέλαβεν αὐτόν.

Ad quem locum respexere alii quoque grammatici non pauci. Ex hac fabula citat Etym. M. p. 206, 57.

4.

Non est hic hecteus, non, per Æsculapium.
[*Hecteus est octo chœnicum mensura.*]

5.

Pectinibus quinque textæ et tinctæ purpura
lænæ.

AGRICOLA.

1.

Male feriatus sit necesse est quisquis est
qui vestram fuit in paupertatem injurius;
fortunæ insultans, ipsi quæ forte imminet :
nam quamvis opulens, rebus incertis tumet.
Fretum fortunæ reciprocos æstus habet. *G.*

2.

Gorgia, homo pauper res est fastidibilis :
namque, ut loquatur ea quæ sunt justissima,
tamen loqui censetur quæsti gratia :
tritis lacernis qui advenit, statim audiet
calumniator, ipse sit læsus licet. *G.*

3.

O Gorgia, ille vir virorum est optimus
qui melius aliis callet ferre injurias. *G.*

4.

Meo agro pium magi' nemo est, credo, qui colat :
nam flores profert quiqui sunt grati deis,
laurumque et hederam : quod si insevero hordeum,
quantum deposui reddit integerrime. *G. corr.*

5.

Mentis es motæ et ridiculus, qui quum ingenuam [virginem
cœperis adamare, tacitus istas pateris nuptias
irritas tibi parari. *G.*

6.

Tumor inguinum seni coortu'st, et calor
incessit.

Chœroboscus apud Bekker. Anecd. Gr. p. 1380, et Cramer. Anecd. vol. 4, p. 363, 24 : Ἔχομεν τὴν χρῆσιν τοῦ ἦν ἐγώ παρὰ Ἀριστοφάνει ... καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν τῷ Γεωργῷ·

[7] Ἦν δ' οὐ πονηρὸς οὐδ' ἐδόκουν.

Schol. Aristoph. Plut. 652 : Ὅτι ἐπὶ κακῷ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πράγματα, ἰδοὺ διεσάφησεν· καὶ M. δὲ ἐν Γεωργῷ· [8] « Ἐν πράγμασιν, ἐν μάχαις. »

Denique probabili conjectura a Toupio ad Menandri Georgum relatum est fragmentum ap. Plutarch. De curios. p. 519, A : Ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς ἐκεῖνος γεωργὸς οὐδὲ τὸν αὐτομάτως ἐρχόμενον ἐκ πόλεως προσδέχεται, λέγων·

[9] Εἶτά μοι σκάπτων ἐρεῖ
ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις· ταῦτα γὰρ
πολυπραγμονῶν νῦν ὁ κατάρατος περιπατεῖ.

V. 3 ita Toup. pro νῦν πολυπρ. Jacobs. : « Herum puta servi reditum exspectare. Jam, ait, ille carnifex circumvagatur de pacis conditionibus aliisque hujus generis rebus satagens. At quum redierit, agrum illi fodiendum committam, et tum mihi illa narrabit : i. e. gravioribus illum laboribus onerans efficiam ut a talibus nugis abstineat. »

ΓΛΥΚΕΡΑ.

Priscianus lib. XVII, p. 1192 : *Attici* ὀμοῦμαί σοι τοὺς θεούς. ... *Menander* Γλυκέρᾳ·

Τί κλάεις; ὀμνύω σοι τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, φιλτάτη,
ὀμωμοκὼς καὶ πρότερον ἤδη πολλάκις.

Ita hæc verba digessit Bentl. Prisciani editor :

Γλυκέρα, τί κλάεις; ὀμνύω σοι τὸν Δία κτλ.

Nam ut certum est Glyceram amasiam Menandri non in una tantum fabula partes habuisse, ita dubitari debet an fabulam ejus nomine inscripserit.

ΔΑΚΤΥΛΙΟΣ.

Ammonius p. 217 : Παιδίσκη καὶ παῖς διαφέρει· παιδίσκη μὲν γὰρ ἡ ἐλευθέρα παρ' Ἀττικοῖς, παῖς δὲ ἡ δούλη. M. ἐν Δακτυλίῳ·

[1] Ἐπὶ τοῦδ' αὖθις οὑτοσὶ κακοδαίμων ἔφη,
ὡς οὐκ ἂν ἐκδοίη θυγατέρ' ἂν ἄσμενος,
καὶ ταῦτα πεντήκοντα παιδίσκας ἔχων.

V. 1 Bentl. ἐπὶ τοῦδε δ' αὖθ' οὕτως ὁ κ. ἔφη. Fort. : Ἔπειτα δ' αὖθις τοῦθ' ὁ κακ. ἔφη. Codex regius 2669, ἐπὶ τοῦδάντις ... ἔφυ. V. 2 vulgo editur ὃς οὐκ ἂν ἐκδείη θυγατέρος μένος. Exhibui Pauwii conjecturam, nisi quod ἄσμενος reliqui, pro quo ille ἀσμένως.

Athen. VI, p. 247, F : Καλεῖται οἰκόσιτος ὁ μὴ μισθοῦ ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν. M. Δακτυλίῳ·

[2] Οἰκόσιτον νυμφίον
οὐδὲν δεόμενον προικὸς ἐξευρήκαμεν.

Suidas s. v. Ὑπηνέμια : Καὶ M. Δακτυλίῳ· [3] « Ἀνεμιαῖον ἐγένετο ; » τὸ δίχα σπέρματος ἄῤῥενος. Eadem Photius Lex. p. 458, ubi ἐγίνετο.

Harpocrat. : [4] « Αὐτολήκυθοι » ... ἀντὶ τοῦ πένητας, μηδὲν ἄλλο κεκτημένους ἢ ληκύθους. ... Τὸ ὄνομα καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἔν τε Ἡνιόχῳ καὶ Δακτυλίῳ. Eadem Suidas hac v. Apud utrumque plura habes de dubia vocis significatione.

ΔΑΡΔΑΝΟΣ.

Schol. Aristoph. Av. 1562 : Ἔστι δὲ καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Δαρδάνῳ·

[1] Καὶ λαιμὰ βακχεύει λαβὼν τὰ χρήματα.

Sic Bentleius. Vulgo λαῖμα.

Erotian. Lex. Hipp. 172 : [2] « Ἡδύσμασι, » τοῖς χλωροῖς καὶ ξηροῖς ἀρτύμασιν· Ἀττικὴ δὲ ἡ λέξις, ὡς καὶ ... M. ἐν Δαρδάνῳ.

Priscian. VI, p. 702 : *Menander quoque in Dardano* [3] « Δρία παῖ, » *pro* Δρίαν (vocativo).

De alio fragm. vide in Xenologo.

7.

Neque eram malus ego, neque videbar.

8.

In negotiis, in pugnis.

9.

(Nam verus ille agricola neque exspectat sponte ex urbe discedentem servum, talia dicens) :

Tum fodiens exponet mihi,
qua conditione pax sit facta : istæc enim
aliena curans furcifer nunc ambulat.

GLYCERA.

O mea Glycerium, quid fles? en testor Jovem
Olympium et Minervam, quos iam antidhac,
amica, tibi ego sum testatus plurimum.

ANNULUS.

1.

Dein hunc locutu'st in modum miserrimus,
ut collocare gnatam in matrimonium
gravetur, quinquaginta quum habeat filias. *G. corr.*

2.

Maritum succo viventem suo,
nihil indigentem dotis ecce invenimus. *G.*

3.

Natum est subventaneum. *G.*

4.

Pauperes.

DARDANUS.

1.

Et proterve bacchatur, ubi pecunias accepit. *B.*

2.

Condimenta.

3.

Dria puer!

ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΩΝ.

Nobilissimæ hujus fabulæ, quam Cæcilius apud Porphyrium Eusebii Præpar. evang. X, 2, p. 273, totam ex Antiphanis *Œnista* expressam fuisse sibi persuasit, meminit Alciphro Epist. II, 4, 50: Πάντα μετέωρα νῦν ἐστι βουλόμενα ἰδεῖν Μένανδρον, καὶ ἀκοῦσαι φιλαργύρων καὶ δεισιδαιμόνων καὶ ἀπίστων κτλ.

Schol. Platon. p. 371 sq.: [1] « Καὶ τυφλῷ δῆλον. » ... Μέμνηται ταύτης καὶ Μ. Δεισιδαίμονι.

Photius Lex. p. 240: [2] « Ὀλόλους, » τοὺς δεισιδαίμονας ἐκάλουν οἱ οἰωνιζόμενοι. Μ. Δεισιδαίμονι.

Primarias partes poetam Phidiæ tribuisse docet insigne fragm. apud Clem. Alex. Strom. VII, p. 303, 7 Sylb., quod non dubito quin recte ad hanc fabulam retulerim:

[3] Εἰ μέν τι κακὸν ἀληθὲς εἶχες, Φειδία,
ζητεῖν ἀληθὲς φάρμακον τούτου σ' ἔδει·
νῦν δ' οὐκ ἔχεις· τὸ φάρμακον εὕρηκας κενὸν
πρὸς τὸ κενόν· οἰήθητι δ' ὠφελεῖν τί σε.
5 Περιμαξάτωσάν σ' αἱ γυναῖκες ἐν κύκλῳ
καὶ περιθειωσάτωσαν, ἀπὸ κρουνῶν τριῶν
ὕδατι περίῤῥαν', ἐμβαλὼν ἅλας, φακούς.

V. 1, 2 correxit Grotius. Edebatur εἶχες φιλιάζειν ἀλ. Versum 3 ita præbere videtur codex Paris. si fides editioni Lipsiensi. Vulgo κενὸν εὑρ. τὸ φ.—V. 6 sic Bentl. emendavit nisi quod etiam pronomen σὲ addidit. Vulgo περιτέθωσαν. Fortasse tamen quis malit περιθειωσάτωσαν.

Theodoretus Therap. vol. IV, p. 852: Ὁ Μ. δ' ἐν Δεισιδαίμονι παραπλησίως τοὺς τὰ τοιαῦτα παρατηροῦντας γελᾷ λέγων ὡδί.

[4] α'. Ἀγαθόν τί μοι γένοιτο, πολύτιμοι θεοί·
ὑποδούμενος τῆς δεξιᾶς γὰρ ἐμβάδος
τὸν ἱμάντα διέῤῥηξ'. β'. Εἰκότως, ὦ φλήναφε·
σαπρὸς γὰρ ἦν, σὺ δὲ σμικρολόγος οὐ θέλων
καινὰς πρίασθαι.

Eundem locum servavit Clemens Alex. Strom. VII, p. 302. V. 1 edd. Theodoreti et cod. Paris. Clem. γένοιτ' ὦ πολύτιμοι θεοί. V. 2 et 3 vulgo ὑποδούμενος τὸν ἱμάντα τῆς δ. ἐμβ. διέῤῥηξα. Nullo usu est Cram. Anecd. vol. 4, p. 251. V. 4 οὐ θέλων Grotius pro οὐκ ἐθέλων. Præterea scribendum videtur: σὺ δὲ μικρολόγος ἄρ' οὐ θέλων, vel simili modo.

Stobæi Serm. IX, 11:

[5] Οὐ δεῖ γὰρ ἀδικεῖν τοὺς ἱκέτας, ἄλλως τε καὶ
ὅταν μετ' εὐνοίας τινὸς, οὐ πονηρίᾳ
πταίσωσιν· αἰσχρὸν τοῦτό τἄρ' ἐστιν πάνυ.

V. 2 Bentl. πονηρίᾳ pro cod. scriptura πονηρᾶς. V. 3 Gaisford. τἄρ', codd. γάρ.

Probabiliter Clericus ad eandem fabulam hunc locum retulit, apud Porphyr. De abstinentia IV, § 15, p. 347: Τὸ μέντοι τῶν ἰχθύων ἀπέχεσθαι ἄχρι τῶν Μενάνδρου χρόνων τοῦ κωμικοῦ διέμεινε· λέγει γάρ·

[6] Παράδειγμα τοὺς Σύρους λάβε·
ὅταν φάγωσ' ἰχθῦν ἐκεῖνοι, διά τινα
αὑτῶν ἀκρασίαν τοὺς πόδας καὶ γαστέρα
οἰδοῦσιν, ἔλαβον σακκίον, εἶτ' εἰς τὴν ὁδὸν
ἐκάθισαν αὑτοὺς ἐπὶ κόπρου, καὶ τὴν θεὸν
ἐξιλάσαντο τῷ τεταπεινῶσθαι σφόδρα.

Syros religione prohibitos a piscibus vulgo abstinuisse satis constat. V. 3 vett. editt. et cod. καὶ τὴν γαστ. Ad sententiam compares Martialis illud, IV, 43: *Juro per Syrios tibi tumores*. V. 4 vett. editt. et cod. οἰδοῦσιν, εἶτ' ἔλαβον σακκίον, εἶτ'. De re conf. Plut. De superstit. p. 168, D. V. 5 αὑτοὺς Toupius. Vulgo αὐτοί. V. 6 τῷ recte Clericus. Vulg. τοῦ τακ. Et Heringa τεταπεινῶσθαι pro vulg. ταπεινῶσαι.

Ceterum non dubitandum, quin multa ex hac fabula Plutarchus in suum de Superstitione libellum derivaverit.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ.

Tituli rationem haud scio an non satis recte interpretatus sit Schol. Aristoph. Equit. 647: Δημιουργοὺς, inquit, ἐκάλουν καὶ τὰς νῦν καλουμένας παρανυμφίδας, τουτ' ἔστι τὰς παρεστώσας τῇ νύμφῃ γυναῖκας, ὅθεν ἐστὶ καὶ Μενάνδρου Δημιουργός. Quæ Suidas excerpsit. Rectius Pollux III, 41, δημιουργὸν vocari monet τὴν τὰ πέμματα μάττουσαν ἐν τοῖς γάμοις, Quæ libos subigit in nuptiis. Rem optime declarat Menandri locus ap. Athen. IV, p. 172, C: Ὅτι δὲ ἐκεχώριστο τὰ τῆς ὑπουργίας, πεμμάτων μὲν προνοουσῶν τῶν δημιουργῶν, ὀψαρτυτικῆς δὲ τῶν μαγείρων, Ἀντιφάνης διεσάφησεν ... καὶ Μ. Δημιουργῷ·

[1] α'. Τί τοῦτο, παῖ; διακονικῶς γὰρ, νὴ Δία,

SUPERSTITIOSUS.

1.

Etiam cæco apparet.

2.

Ololi [*vocabantur superstitiosi*].

3.

O Phidia, vero si laborares malo,
nimirum vero opus esset et medicamine:
nunc id quum non sit, inane medicamentum habes
ad morbum inanem: tu tibi crede id profore.
Ergo te abstergant undequaque mulieres,
et lustrent sulphure; inde tribu' de fontibus,
aqua perfundant, sale permixta et lentibus.

G. corr.

4.

A. Bene hoc mihi proveniat, o sancti dei,
quod inter calceandum dextri calcei
vinclum diruptum est. *B.* Par erat, nugacissime:
quod fuerit detritum; et tu præparcus nimis
qui non novum emeres. *G.*

5.

Supplicibus namque injurium esse non decet,
præsertim si bona cum mente, haud malitia
peccaverint: turpissima etenim res foret.

6.

Sint tibi exemplo Syri:
qui si quem piscem forte manducaverint,
illecti ingluvie, venter continuo ac pedes
illis tumescunt: tum saccum induti in via
prosternunt sese provoluti in stercore,
ut divam placent nimio contemtu sui. *G.*

LIBIFICA.

1.

A. Quid hoc, puella, quod ministerialiter

προελήλυθας. β'. Ναί· πλάττομεν γὰρ πέμματα,
τὴν νύκτα δ' ἠγρυπνήκαμεν· καὶ νῦν ἔτι
ἀποίητα πάμπολλ' ἐστὶν ἡμῖν.

Stobæi Serm. CIII, 7:

[2] Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει·
χρῆται γὰρ οὗτος εἰς ἃ δεῖ ταύτῃ καλῶς.

Idem fragm. duobus senariis auctum e Menagyrta Menandri laudatur a Stobæo XCIV, 7, per errorem. Primum versum citat etiam Plutarch. De aud. poet. p. 34, C: ambobus usus est Democritus qui vocatur in Galei Opusc. mythol. p. 16.

Pollux X, 102: M. δ' ἐν Δημιουργῷ [3] «ληνὸν» εἴρηκε τὴν κάρδοπον.

Antiattic. p. 83: [4] «Βίος,» ἐπὶ συνουσίας (leg. περιουσίας vel οὐσίας), Ἡρόδοτος, Μ. Δημιουργῷ.

ΔΙΔΥΜΑΙ.

Diogenes Laert. VI, 93: Μέμνηται αὐτοῦ (Cratetem dicit) καὶ Μ. ἐν Διδύμοις (sic) οὕτως·

[1] Συμπεριπατήσεις γὰρ τρίβων' ἔχουσ' ἐμοί,
ὥσπερ Κράτητι τῷ Κυνικῷ ποθ' ἡ γυνή.

Καὶ θυγατέρ' ἐξέδωκε μαθηταῖς αὐτοῦ, ὡς ὁ αὐτὸς ἔφη, ἐκείνοις

ἐπὶ πείρᾳ δοὺς τριάκονθ' ἡμέρας.

Harpocr. p. 119: [2] M. ἐν Διδύμαις πρὸς ταῖς δώδεκα δραχμαῖς καὶ τριώβολόν φησι τούτους (τοὺς μετοίκους) τελεῖν.

Idem p. 151: [3] Ἐκωμῳδοῦντο οἱ Ποτάμιοι ὡς ῥᾳδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράπτους, ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Μ. ἐν ταῖς Διδύμαις.

Athen. IX, p. 373, D: M. Διδύμαις· [4] «Ὄρνεις φέρων ἐλήλυθα·» καὶ ἑξῆς· «Ὄρνιθας ἀποστέλλει.»

ΔΙΣ ΕΞΑΠΑΤΩΝ.

Ad hanc fabulam respexit Martialis Epigr. XIV, 214: ubi de pueris comœdis:

Non erit in turba quisquam Μισούμενος ista,
sed poterit quivis esse Δὶς ἐξαπατῶν.

Fulgentius Mythol. III, 1, p. 199: *Bellerophonta posuerunt, quasi* βουληφοροῦντα .... *nam et Menander similiter in Disexapaton* (Meursius *Disexapatonte*) *comœdia ita ait:*

[1] Βουληφόρως
τὴν ἡμετέραν, ὦ Δημέα, προκατέλαβες
ὅρασιν,

id est, Consiliarie nostram, Demea, præoccupavisti visionem. Versuum reliquias sic digessit Bentl.

Suidas: v. Ἀπόστα: Οὐ μόνον ἀπόστηθι λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπόστα. ... Μ. Δὶς ἐξαπατῶντι·

[2] Ἐμοὶ παράστα, τὴν θύραν κόψας ἐγὼ
καλῶ τιν' αὐτῶν.

Eadem Lexic. Seguer. p. 436, sed male καλῶς τίν' αὐτόν.

Idem: Ζακόρος, νεωκόρος. Μ. Δὶς ἐξαπατῶντι·

[3] Οὐ Μεγάβυζος ἦν
ὅστις γένοιτο ζακόρος.

Eadem Photius Lex. p. 41.

Plutarch. Cons. ad Apoll. p. 119, E: Προσμαρτυρήσας τῷ καλῶς ὑπὸ Μενάνδρου ῥηθέντι τούτῳ·

[4] Ὃν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.

Idem versus legitur ap. Schol. ad Odyss. XV, 246, ap. Eustath. p. 1781, 2, et Stob. Serm. CXX, 8, cujus auctoritate ad Disexapatonta relatus est; Clement. Al. Strom. VI, p. 265 Sylb. Latine eum reddidit Plautus Bacch. IV, 7, 18: *Quem di diligunt, adolescens moritur.*

ΔΥΣΚΟΛΟΣ.

Quale fuerit hujus fabulæ argumentum, suspicari licet e Juliani verbis Misopog. p. 342: Οὕτω μὲν οὖν ἐγὼ ἐν

---

incedis adeo? *B*. Nempe opera ad pistoria
tota evigilata nox est, atque etiam tamen
infecta restant multa. *G.*

2.

Felix qui mentem cum divitiis possidet:
nam solus novit divitiis recte frui. *G.*

3.

Mactra.

4.

Victus.

SORORES GEMINÆ.

1.

Mecum ambulabis trito palliolo obsita,
ut Cynicus ductitavit uxorem Crates.
[Idem elocavit gnatam, lege hac addita,]
periclum ut ejus fieret triginta dies. *G.*

2.

(M. dicit præter duodecim drachmas triobolum quoque pendere inquilinos.)

3.

(M. et alii in comœdiis carpunt Potamios ut facile recipientes eos qui præter legem in civium numerum irrepere conarentur.)

4.

Gallinas veni ferens. — Gallinas mittit.

BIS DECIPIENS.

2.

Asta tu mihi; nam foribus pulsatis ego
aliquem evocabo illorum.

3.

Non erat Megabyzus qui fieret æditus.

4.

Flore in juvenili moritur quem di diligunt. *G.*

MOROSUS.

(Sic igitur ego in Celtis, velut Morosus Menandri, mihi ipse labores apposui. — Intonsus et barba prolixa

Κελτοῖς, κατὰ τὸν τοῦ Μενάνδρου Δύσκολον, αὐτὸς ἐμαυτῷ πόνους προσετίθουν· et ibid. p. 349, C : Πόλει γὰρ προσιὼν ἐλευθέρᾳ, τὸν αὐχμὸν τῶν τριχῶν οὐκ ἀνεχομένη, ὥσπερ οἱ κουρέων ἀποροῦντες, ἀκάθαρτος [leg. ἄκαρτος] καὶ βαθυγένειος εἰσέδραμον· ἐνόμισας ἂν Σμικρίνην ὁρᾶν ἢ Θρασυλέοντα, δύσκολον πρεσβύτην ἢ στρατιώτην ἀνόητον. In his verba δύσκολον πρεσβύτην ad Σμικρίνην, illa vero στρατιώτην ἀνόητον ad Θρασυλέοντα referenda sunt. Quod si recte statuimus, colligere licet, Smicrinen primas fabulæ partes tenuisse. Rem conficere videtur Alciphro Epist. III, 43: Ἐν τούτῳ δι' ἱλαρότητος καὶ εὐφροσύνης διακειμένου τοῦ συμποσίου ἐπέστη ποθὲν Σμικρίνης ὁ δύστροπος καὶ δύσκολος. Est autem δύσκολος *homo morosus et fastidiosus, cui nihil placet, nisi quod ipse facit, immo ne hoc quidem*, ut bene explicat Casaub. Ad nostram fabulam respexit etiam Agathias in Brunckii Anal. III, p. 39 :

Ἀλλ' ἔμπης τελέθει Μισούμενος, αὐτὰρ ἔγωγε
Δύσκολος, οὐχ ὁρόων τὴν Περικειρομένην.

Plauti quoque Dyscolos commemoratur.

Stob. XVI, 13 :

[1] Περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀβεβαίου πράγματος·
εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
εἰς πάντα τὸν χρόνον, φύλαττε, μηδενὶ
ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ὢν δὲ κύριος·
5 εἰ δ' οὐ σεαυτοῦ, τῆς Τύχης δὲ πάντ' ἔχεις,
τί ἂν φθονοίης, ὦ πάτερ, τούτων τινί;
Αὐτὴ γὰρ ἄλλῳ τυχὸν ἀναξίῳ τινὶ
παρελομένη σου πάντα προσθήσει πάλιν.
Διόπερ ἐγώ σέ φημι δεῖν, ὅσον χρόνον
10 εἶ κύριος, χρῆσθαί σε γενναίως, πάτερ,
αὐτόν, ἐπικουρεῖν πᾶσιν, εὐπόρους ποιεῖν
οὓς ἂν δύνῃ πλείστους διὰ σαυτοῦ· τοῦτο γὰρ
ἀθάνατόν ἐστι, κἂν ποτε πταίσας τύχῃς,
ἐκεῖθεν ἔσται ταὐτὸ τοῦτό σοι πάλιν·
15 πολλῷ δὲ κρεῖττόν ἐστιν ἐμφανὴς φίλος
ἢ πλοῦτος ἀφανής, ὃν σὺ κατορύξας ἔχεις.

Verba filii ad patrem, ipsum fortasse δύσκολον. V. 5 Bentl. εἰ δ' οὐδὲν αὐτοῦ.

Athen. IV, p. 146, E : M. δ' ἐν Μέθῃ τοῦ μεγίστου δείπνου δαπάνημα τάλαντον τίθησι ... καὶ ἐν Δυσκόλῳ δέ φησιν οὕτως·

[2] Ὡς θύουσι δ' οἱ τοιχωρύχοι,
κοίτας φέροντες σταμνία τ', οὐχὶ τῶν θεῶν
ἕνεκ', ἀλλ' ἑαυτῶν· ὁ λιβανωτὸς εὐσεβὲς
καὶ τὸ πόπανον· τοῦτ' ἔλαβεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πῦρ
5 ἅπαν ἐπιτεθέν· οἱ δὲ τὴν ὀσφῦν ἄκραν
καὶ τὴν χολὴν ὀστᾶ τ' ἄβρωτα τοῖς θεοῖς
ἐπιθέντες, αὐτοὶ τἄλλα καταπίνουσ' ἀεί.

V. 2 ante Brunck. legebatur σταμνί' οὐχί. V. 3—5 citat Porphyr. De abstin. II, p. 131; sequentibus utuntur Clemens Alex. Strom. VII, p. 304 Sylb. et Etymol. M. p. 468, 28. V. 7 ἀεὶ addidi e conj. Bentleii.

Athenæus IX, p. 383, F : Καὶ μαγείρων μὲν ἅλις, ἄνδρες δαιταλεῖς, μή καί τις αὐτῶν τὰ ἐκ Δυσκόλου Μενάνδρου βρενθυόμενος λαρυγγίσῃ τάδε·

[3] Οὐδὲ εἷς
μάγειρον ἀδικήσας ἀθῷος διέφυγεν·
ἱεροπρεπής πως ἐστὶν ἡμῖν ἡ τέχνη.

Stobæi Serm. XXIX, 45, 46 :

[4] Οὐδενὸς χρὴ πράγματος
τὸν εὖ ποιοῦνθ' ὅλως ἀπογνῶναί ποτε.
Ἁλωτὰ γίνετ' ἐπιμελείᾳ καὶ πόνῳ
ἅπαντα.

V. 2 ita Grotius. Vulgo ποιοῦνθ'. Verba ἁλωτὰ κτλ. in codd. separata a præcedentibus.

Prologi partem servavit Harpocrat. p. 179: Φυλὴ δῆμός ἐστι τῆς Οἰνηΐδος. M. Δυσκόλῳ·

[5] Τῆς Ἀττικῆς νομίζετ' εἶναι τὸν τόπον
Φυλήν· τὸ Νυμφαῖον δ', ὅθεν προέρχομαι,
Φυλασίων.

---

urbem ingressus sum; putares videre Smicrinen aut Thrasyleontem, morosum senem aut militem insanum. — In hac convivii hilaritate advenit alicunde Smicrines difficilis et morosus.)

1.

Divitias mihi commemoras, rem fluxa fide :
quas si perennaturas es certus tibi,
non intercedo quominus custodias,
nec quicquam partiaris; dominus ipse sis.
Si non es dominus, quæque habes sibi vindicat
Fortuna, cur ista aliis invideas, pater?
Namque illa, ut levis est, jam tuis pecuniis
indigniorem forte munerabitur.
Quare, me si audis, dum te pro domino geris,
mi pater, uteris illis liberaliter,
opem feres pauperibus, et quantos potes
amicos opulentabis ex opibus tuis.
Laus hæc perpetua : et si quid eveniat secus,
idem exspectabis quod tute ante feceris.
In aperto amicus melior est possessio,
quam fossa sub humum copia argenti latens. *G.*

2.

Ut sacrificant vecticularii!
cistas et urnas inferunt, non hercule
deûm, sed sua pro gratia. Thus res pia est
libumque : namque id omne dîs impenditur
flammis impositum : ceterum isti fel merum,
lumbique extrema, et ingustabilia ossua
deis ponentes relicuum ipsi devorant. *G.*

3.

Nemo coquum
injuria qui affecit, impune abstulit :
tantam habet ars istæc nostra sanctimoniam. *G.*

4.

Quem laborum non piget,
nihil arbitrari is debet insperabile.
Laboriosæ diligentiæ assequi
nihil est negatum. *G.*

5.

Terræ Atticæ putate hæc esse nunc locum
Phylen; Nymphæumque, unde ad vos progressu' sum,
Phylasiorum esse.

Ita Dobræus e cod. Cantabrigiensi. Primum versum citat Schol. Aristoph. Acharn. 1022.

Ammon. p. 101 : Ὁ οὖν ἐναλλάσσων (scil. εὐθύς et εὐθύ) ἁμαρτάνει, καθὰ Μ. ἐν Δυσκόλῳ·

[6] Τί φῂς ἰδὼν ἔνθεν γε πᾶς δ' ἐλευθερῶν
ἀπῆλθες εὐθὺς ὡς ταχύ.

Recte, opinor, Eleutherarum nomen hic latere vidit Valckenarius, quod Ἐλευθερῶν secundum senarium apte ordiatur. Præterea scripsit, ... ἐνθένδε πῶς γ' Ἐλ. ἀπῆλθεν... ; In verbis γε πᾶς *Getæ* nomen latere puto.

Idem p. 99: Εὑρεῖν καὶ εὑρέσθαι διαφέρει· εὑρεῖν μὲν γάρ, τὸ καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ, εὑρέσθαι δέ, οἱονεὶ τὸ ἐκπορίσασθαι. Μ. Δυσκόλῳ·

[7] Εὑρηκὼς κἀγὼ τούτου τέχνην.

Vett. edd. εὑρηκός. Fortasse, εὕρηκα κἀγὼ τουτουὶ τέχνην.

Schol. Aristoph. Lys. 2: Πανὶ ὠργίαζον αἱ γυναῖκες μετὰ κραυγῆς. Καὶ Μ. ἐν Δυσκόλῳ·

[8] Σιωπῇ φασι τούτῳ τῷ θεῷ
οὐ δεῖν προσιέναι.

Scholiastes φησί. Φασὶ cod. G. Suidæ in Πανικῷ δείματι. Idem δεῖν, Schol. δεῖ.

Etymol. Gud. p. 23, 25 : Μ. ἐν Δυσκόλῳ διαστέλλει τὴν διαφοράν (inter αἰτεῖν et αἰτεῖσθαι)·

[9] Οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος.

Editur αἰτῶν et λέπαδες. Idem versus ab aliis grammaticis ex Hymnide citatur, ubi vide.

* Ob hoc fragmentum et nomen Smicrinæ ad Dyscolum videri potest respexisse grammaticus apud Cramerum, Anecd. vol. 4, p. 273, 11 : Γίνεται τὰ ὑποκοριστικὰ ἢ διὰ γέλωτος..., ἢ δι' ἀναγκαιότητα... ὡς ἐὰν ὁ αἰτῇ τις Σμικρίνῃ, ἵνα μὴ μεγάλην ποιήσῃ τὴν χάριν· ᾧ κέχρηνται οἱ κωμικοί, ὡς ἔχει τὸ παρὰ Μενάνδρῳ [10] « λεβήτιον. »

ΕΑΥΤΟΝ ΤΙΜΩΡΟΥΜΕΝΟΣ.

Nomen fabulæ explicat Galenus vol. XII, p. 316, D. Expressit eam Terentius fabula cognomine. In qua quæ I, 1, 10, Chremes Menedemo dicit,

Nam proh deum atque hominum fidem, quid vis [tibi?
quid quæris? annos sexaginta natus es,
aut plus eo, ut conjicio,

ad verbum fere translata ex hoc Menandri ap. schol. Platonis p. 380 :

[1] Πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, δαιμονᾷς, γεγονὼς ἔτη
τοσαῦθ'; ὁμοῦ γάρ ἐστιν ἑξήκοντά σοι.

V. 1 ita Porsonus. Pro δαιμονᾷς vulgabatur δαίμων δύο. Mox apud Terentium I, 1, 78, Menedemus :

Ancillæ tot me vestient? sumtus domi
tantos ego solus faciam?

Ad quæ non dubitandum videtur quin recte Canterus Menandri verba retulerit apud Athen. VI, p. 231, A : [2] « Λουτρόν, θεραπαίνας, ἀργυρώματα. »

Tum II, 3, 51, hæc habes :

Subtemen nebat; præterea una ancillula
erat : ea texebat una, pannis obsita,
neglecta immunda illuvie,

ubi scholiastes in codice Bembino :

[3] Ἐξ ἱσταρίου δ' ἐχρέματο φιλοπόνως πάνυ·
καὶ θεραπαινὶς ἦν μία,
αὕτη συνύφαινε ῥυπαρῶς διακειμένη.

Apographum Victorianum versu 1 γάρ pro δ'.

* Idem scholiastes ad II, 4, 4 :

Nam mihi, quale ingenium haberes, fuit indicio [oratio,

hoc Menandri affert :

[4] Χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.

Nisi quod præcedit, ...ΛΑΝΔΡΟϹ, ἀνδρός potius est quam nomen comici. Conf. Sent. 26.

* Idem ad III, 1, 31 :

Vehemens in utramque partem, Menedeme, es [nimis,

etc., hæc scribit : *Græce*, [5] « Πᾶς πατὴρ μωρός. »

Stobæi Serm. XXXIX, 11 :

[6] Οἴκοι μένειν χρὴ καὶ μένειν ἐλεύθερον,
ἢ μηκέτ' εἶναι τὸν καλῶς εὐδαίμονα.

Quæ Chremetis verba esse suspicari licet, Cliniæ patriam relinquendi consilium vituperantis. Conf. Clem. Alex. VI, p. 739. V. 1 est etiam ap. Diog. Laert. VII, 35, et Stobæum Serm. LIII, 1.

Athen. XIV, p. 651, A : Μένανδρος ἐν Αὑτὸν τιμωρουμένῳ ῥοίδια αὐτὰς (sc. τὰς ῥοάς) ὠνόμασε διὰ τούτων·

[7] Μετ' ἄριστον γὰρ ὡς ἀμυγδαλᾶς ἐγὼ
παρέθηκα, καὶ τῶν ῥοιδίων ἐτρώγομεν.

Variis modis hæc sanare studuerunt docti. Si ex de-

6.

Quid? si tu vidisses quam celeriter hinc sese recta Eleutheras conjecerit! VALCK.

7.

Inveni et ego hujus artem.

8.

Cum silentio dicunt hunc deum (Panem) accedi non debere.

9.

Non ignem poscens, neque etiam ollam ut commo- [dem.

10.

(Diminutivorum usus fit etiam ob necessitatem, veluti si quis a Smicrine aliquid petat, ne gratiam exaggeret; cujusmodi est apud Menandrum illud *lebetium*.)

SE PUNIENS.

1.

Næ tu (Minervam adjuro) insanis, qui sies
tot annos natus! prope jam sexaginta habes.

2.

Lavacrum, ancillas, supellectilem argenteam.

4.

Ex sermone ingenium noscitur.

5.

Omnis pater ineptit.

6.

Vere beatus qui sit, in patria sua
debet manere et liber, aut potius mori. *G.*

7.

Post prandium etenim simul amygdalas ego
apposui, deque punicis gustavimus. *G.*

scriptione illius cœnæ, in qua Bacchis « omnes sollicitos habuit », Terent. III, 1, 46 sqq., sunt petita, ut certe videntur, etiam hinc agnoscitur vitium in μετ' ἄριστον.

Photius Lex. p. 57 : Ἦν, δασέως ὅταν ἠθικῶς (fort. αἰτιατικῶς)· οἱ δὲ παλαιοὶ ἐν Μενάνδρου Αὑτὸν τιμωρουμένῳ (hic aliquid excidisse videtur)· τὸ δὲ ψιλὸν ἀντὶ τοῦ ἰδού· [8] « Ἀλλ' ἦν χιτών σοι, » ubi ἤν scribendum.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Stobæi Serm. CIV, 7 :

[1] Οὐχ ὅθεν ἂν ᾤμην ἠτύχηκα· πάντα δὲ
τὰ μηδὲ προσδοκώμεν' ἔκστασιν φέρει.

Ita hunc locum restituit Porsonus. Codd. οὐχ ὅθεν ἂν ᾤμην ἡ τύχη καὶ πάντα δέ. Partem fragmenti inde a verbis πάντα δὲ iterum habet Stob. CXI, 11, ubi μὴ πρ.

Photius Lex. p. 146 : Παροιμία·

[2] Οὐδ' ἄρ' ὁ Κωρυκαῖος ἠκροάζετο.

Οἱ δὲ κωμικοὶ Κωρυκαῖόν τινα θεὸν εἰσάγουσιν. Μ. Ἐγχειριδίῳ. Ap. Suidam τοῦδ' ἄρ'. Zenob. IV, 75 : Κωρυκαῖος ἠκροάζετο· ταύτης Μ. μέμνηται ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ ... Ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν δοκούντων μὲν λάθρα πράττεσθαι, εἰς γνῶσιν δὲ ἐρχομένων.

Athen. X, p. 446, E : Πῖε (πίε) δὲ, δισυλλαβῶς, Μ. Ἐγχειριδίῳ·

[3] α'. Πίε. β'. Πιεῖν ἀναγκάσω
τὴν ἱερόσυλον πρῶτα.

Vulgo deest πίε.

Meminere nostræ fabulæ etiam Schol. Plat. p. 359, ubi agitur de proverbio [4] « πάντ' ἄνω κάτω, » et Schol. Aristoph. Vesp. 191 : [5] « Περὶ ὄνου σκιᾶς » ... Μ. ἐν τῷ Ἐγχ., quæ eadem fere leguntur ap. Zenob. VI, 28.

ΕΜΠΙΠΡΑΜΕΝΗ.

Athen. XIII, p. 559, E : Μ. ἐν Ἐμπιπραμένῃ·

[1] Ἐξώλης ἀπόλοιθ', ὅστις ποτὲ
ὁ πρῶτος ἦν γήμας, ἔπειθ' ὁ δεύτερος,
εἶθ' ὁ τρίτος, εἶθ' ὁ τέταρτος, εἶθ' ὁ μεταγενής.

Versu 3 Zedelius ὁ Μεταγένης.

Stobæi Serm. XLIII, 15 :

[2] Τρία γάρ ἐστι, δέσποτα,
δι' ὧν ἅπαντα γίνετ', ἢ κατὰ τοὺς νόμους,
ἢ ταῖς ἀνάγκαις, ἢ τὸ τρίτον ἔθει τινί.

Ejusd. Serm. XXII, 28 :

[3] Ἐφ' ᾧ φρονεῖς μέγιστον, ἀπολεῖ τοῦτό σε,
τὸ δοκεῖν τιν' εἶναι· καὶ γὰρ ἄλλους μυρίους.

Athenæus VIII, p. 365, C : Ἔλεγον δὲ συνάγειν τὸ μετ' ἀλλήλων πίνειν, καὶ συναγώγιον τὸ συμπόσιον. Μ. Ἐμπιπραμένῃ·

[4] Καὶ νῦν ὑπὲρ τούτων συνάγουσι κατὰ μόνας.

Εἶθ' ἑξῆς ἔφη·

Ἐπλήρωσέν τε τὸ συναγώγιον·

μήποτε δὲ τοῦτ' ἐστι τὸ ἀπὸ συμβολῶν καλούμενον.

Stobæi Serm. LXXV, 6 :

[5] Ὡς ἀγαθόν ἐστι πρᾶγμα τὸ γενέσθαι τινὸς
πατέρα.

ΕΠΑΓΓΕΛΛΟΜΕΝΟΣ.

Stobæi Serm. XXII, 29 :

[1] Τὸ σὸν ταπεινὸν ἂν σὺ σεμνύνῃς, καλὸν
ἔξω φανεῖται, φίλ' ἄνερ· ἂν δ' αὐτὸς ποιῇς
ταπεινὸν αὐτὸ καὶ τιθῇς ἐν μηδενὶ,
οἰκεῖος οὗτος κατάγελως νομίζεται.

V. 1 recepimus conjecturam viri docti in Ephem. Hal. 1828, n. 148 prolatam, pro vulg. σεμνύνῃ.

Ejusdem Serm. LI, 27 :

[2] Τὰ γὰρ τολμηρὰ τῶν ὄχλων ἔχει

8.

Sed en tunicam tibi.

PUGIO.

1.

Non unde metui, id patior : quidquid evenit
inexspectatum, mentem id homini expectorat. *G.*

2.

Non sane Corycæus audivit deus.

3.

A. Bibe. *B.* Cogam ut bibat
sacrilegam primum.

4.

Omnia sus deque.

5.

De asini umbra.

INCENSA.

1.

Pereat male qui uxorem ducere
instituit primus, tum secundus qui fuit,
tum tertius, tum quartus, tum qui postumus. *G.*

2.

Tria sunt, here,
ex quis geruntur cuncta : nempe ex legibus,
aut ex necessitate, aut consuetudine. *G.*

3.

Ut ante multos, te quoque hæc perdet lues,
quantumvis blanda, quod tibi nimium places. *G.*

4.

Horum privatim convivant nunc gratia.
. . . . Implevit convivium.

5.

Quam vero lepida res est alicuius dicier
parentem ! *G.*

SPONSOR.

1.

Gravitatem humilitati si concilias tuæ,
splendebit apud omnes, amice : at ipse tu
si deprimisque et facis eam nulli preti,
tum temet ipse deridere videberis.

2.

Nempe vulgi temeritas

ἐν τοῖς λογισμοῖς μὲν ἐπιδείξεις δυσκόλους,
ἐν τῷ δὲ πράττειν, ἂν λάβῃ τὸν καιρὸν εὖ,
ἀπροσδόκητον τὴν τέχνην ἐξηύρατο.

V. 2 cod. Paris. μὲν τὰς ἐπιδ., in quibus Gaisfordus μέν delere maluit.

Ejusd. Serm. XXXV, 5 :

[3] Τοῖς ἀναιδέσιν βοηθεῖ γὰρ λόγοις τοῦθ' ἓν μόνον,
ἂν βραχεῖς αὐτοὺς ποιῇ τις, τόν τε καιρὸν εὖ λάβῃ.

Suidas : [4] « Εἰς τὸ δέον » ... καὶ M. ἐν Ἀπαγγελλομένῳ· μέμνηται δὲ καὶ ἑτέρωθι. Corr. Ἐπαγγελλομένῳ.

ΕΠΙΚΛΗΡΟΣ.

Duplicem hujus fabulæ recensionem fuisse Athenæi XI, p. 373, C, et Harpocrationis p. 133, testimonio constat. Cum aliis fabulis commemorat eam Quintil. Inst. X, 1 : *Nec nihil profecto viderunt, qui orationes, quæ Charisii nomine eduntur, a Menandro scriptas putant: sed mihi longe magis orator in opere suo probari videtur, nisi forte aut illa mala judicia, quæ Epitrepontes, Epicleri, Locri habent, aut meditationes in Psophodee et Nomotheta et Hypobolimæo non omnibus oratoriis numeris sunt absolutæ.*

Stobæi Serm. CXXI, 11 :

[1] Ὥσπερ τῶν χορῶν
οὐ πάντες ᾄδουσ', ἀλλ' ἄφωνοι δύο τινὲς
ἢ τρεῖς παρεστήκασι πάντων ἔσχατοι
εἰς τὸν ἀριθμόν· καὶ τοῦθ' ὁμοίως πως ἔχει·
χώραν κατέχουσι, ζῶσι δ' οἷς ἔστιν βίος.

Ejusd. Serm. LXXVI, 4 :

[2] Ἡ δεῖ ζῆν μόνον
ἢ πατέρα παίδων ἀποθανεῖν γεννωμένων·
οὕτω τὸ μετὰ ταῦτ' ἔστι τοῦ βίου πικρόν.

* Ejusd. Serm. CXXI, 19 :

[3] Τί δ' ἂν ἔχοι νεκρὸς
ἀγαθὸν, ὅπου γ' οἱ ζῶντες ἔχομεν οὐδὲ ἕν ;

Athen. IX, p. 373, C : M. δ' ἐν Ἐπικλήρῳ πρώτῃ σαφῶς τὸ ἐπὶ τῆς συνηθείας φησὶν ἐμφανίζων οὕτως·

. [4] Ἀλεκτρυών τις ἐκεκράγει μέγα·
οὐ σοβήσετ' ἔξω (φησί) τὰς ὄρνιθας ἀφ' ἡμῶν ;

καὶ πάλιν·

Αὕτη ποτ' ἐξεσόβησε τὰς ὄρνεις μόλις.

Theo Soph. Progymn. V, p. 49 Camer. (vol. 1, p. 200 sq. Walz) : Ἔστι δὲ καὶ ἀνάπαλιν προθέντα γνωμικὸν λόγον διηγήσασθαι, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ μύθου παρεσημειωσάμεθα· οἷον καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν τῇ χρηστῇ Ἐπικλήρῳ·

[5] Ἆρ' ἐστὶ πάντων ἀγρυπνία λαλίστατον ;
ἐμὲ γοῦν ἀναστήσασα δευρὶ προάγεται
λαλεῖν ἀπ' ἀρχῆς πάντα τὸν ἐμαυτοῦ βίον.

Ad primum versum respexit Plutarch. De garrul. p. 513, E : eoque iterum utitur Theo 1, 1, p. 45 (— 196). Ἆρα positum pro ἆρ' οὐ. V. 3 Victorius λαλεῖν. Vulgo λαβεῖν.

* Hæc ex initio fabulæ ducta esse, ideo a Menandro ficta, ut rerum quæ scire deberent spectatores narrandarum esset occasio, et per se probabile est et apparet ex imitatione Turpilii comici, apud Priscianum De metris Terentii p. 412 ed. Krehl., ubi initia fere fabularum commemorantur :

St. Quæso edepol, quo ante lucem te subito rapis, here, cum uno puero? PH. Nequeo esse intus, [Stephanio.
St. Quid ita? PH. Ut solent, curæ me somno seforasque noctis excitant silentio. [gregant,

Servum addidisse Turpilius videtur, et apud Menandrum una persona loqui. Epiclerum docuit etiam Cæcilius.

Antiattic. p. 81 : Ἀνάβα, κατάβα, διάβα, ἀπόστα. M. Ἐπικλήρῳ·

[6] Ὅρα σὺ καὶ φρόντιζε κἀπόστα βραχύ.

Harpocrat. p. 133 : [7] « Τὸ ὄρον » παρὰ Μενάνδρῳ ἐν δευτέρᾳ Ἐπικλήρῳ σημαίνει ξύλον τι, ᾧ τὴν πεπατημένην σταφυλὴν πιέζουσιν.

Priscian. XVIII, p. 1198 : *Attici* πεπίστευμαί σοι *et* ὑπὸ σοῦ. M. Ἐπικλήρῳ· [8] « Οὔπω σοι πεπίστευμαι. » *Nos quoque : credor tibi et credor a te.*

---

in moliendo turbidas curas habet :
at inter actus, si bona est occasio,
rectam rationem inexspectatam invenerit. *G.*

3.

Unum est quo valere possit impudens oratio,
si brevis sit, atque articulum recte capiet tempo- [ris. *G.*

4.

In id quod necesse erat [*scil.*, impensum].

DOTATA.

1.

Tanquam in choro
non cantant omnes, astant sed cantantibus
silere jussi duo, tres, extremo ordine,
nihil nisi numeri : ita se et ista res habet,
locum implent alii, vivunt quis vita obtigit. *G.*

2.

Aut orbo et cœlibi
vivendum, aut sobole enata moriendum patri :
adeo est acerbum quicquid est vitæ super. *G.*

3.

Verum quid habeat mortuus
boni, quum non habeamus ne vivi quidem ?

4.

Gallus aliquis vehementer glocitavit. Non expelletis foras (inquit) gallinas a nobis ?

Vix ægreque hæc gallinas aliquando expulit.

5.

Certe vigilia nulla est res loquacior :
namque hæc me expergefactum huc produxit loci,
ut ordine omnem vitam narrarem meam. *G.*

6.

Vide et meditare tu, et recede paullulum.

7.

Lignum quo uvam conculcatam exprimunt.

8.

Nondum tibi credor.

ΕΠΙΤΡΕΠΟΝΤΕΣ.

Argumentum hujus fabulæ non dissimile fuisse illi, quod in Hecyra, Apollodori vestigia secutus, tractavit Terentius, prodidit Sidon. Apoll. Epist. IV, 12, p. 257: *Nuper ego filiusque communis Terentianæ Hecyræ sales ruminabamus; studenti assidebam, naturæ meminens et professionis oblitus: quoque absolutius rhythmos comicos sequeretur, ipse etiam fabulam similis argumenti, i. e. Epitrepontem Menandri, in manibus habebam.* Ubi *Epitrepontes* Casaubonus. Ad tituli rationem perspiciendam facit Harpocrat. p. 72: Τοῖς οἰκείοις ἐπιτρέπειν, ἀντὶ τοῦ διαιτητὰς αὐτοὺς αἱρεῖσθαι· ὅθεν καὶ Μενάνδρου δρᾶμα Ἐπιτρέποντες, et Schol. Aristoph. Acharn. 1114: Ἐπιτρέψαι ὥστε κρῖναι. Καὶ Μ. Ἐπιτροπεῖ (sic)·

[1] Ἐπιτρεπτέον τινὶ
ἔστι περὶ τούτων.

Nisi forte diversa hæc fuit fabula. Ob litigantium judicia aliasque virtutes oratorias commendatur nostra hæc a Quintiliano X, 1. Atque omnino præstantissimis eam poetæ nostri fabulis adnumeratam fuisse colligas ex Alciphrone Epist. II, 1, 14, et Apollon. De syntaxi III, p. 297 ed. Bekk. Coqui dicacis partes in ea fuisse diserte tradit Athenæus XIV, p. 659, B: Μάλιστα δὲ εἰσάγονται μαγειροὶ σκωπτικοί τινες, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Ἐπιτρέπουσιν. Commemorare eam videtur Scholiastes Ambros. ad Odyss. H, 225: Κομιδῇ γὰρ σμικρολόγος φαίνεται (Ὀδυσσεὺς) προτάσσων τῶν φιλτάτων τὴν κτῆσιν. Ὡς παρὰ Μενάνδρῳ, σμικρύνησιν ἐπιτρέπουσιν. Ubi legendum suspicor ὡς παρὰ Μενάνδρῳ Σμικρίνης ἐν Ἐπιτρέπουσιν. Smicrines igitur, pervulgatum in nova Græcorum comœdia nomen senis perparci, in hac fabula inducebatur divitias præponens amicis maxime necessariis.

* Confirmari videtur hæc conjectura loco Scholiastæ Aristotelis p. 23, 29: Τῷ Ἐπικούρῳ συνήκμασεν ὁ Μένανδρος. Οὗτοι δὲ οἱ Ἐπικούρειοι καὶ μέχρι τῶν οὐρανίων ἴστων τὴν πρόνοιαν, ἵνα μὴ πράγματα σχῇ τὸ θεῖον περιεργαζόμενον τὰ τῇδε. Μέμνηται δὲ τῆς δόξης καὶ Μ. ἐν τοῖς Ἐπιτρέπουσιν, ἡνίκα φησὶν,

[2] Οἶμ' οὐ τοσαύτην τοὺς θεοὺς ἄγειν σχολὴν
ὡς * ἀγαθόν τε καὶ κακὸν καθ' ἡμέραν
νέμειν ἑκάστῳ, Σμικρίνη.

Editur v. 1 οἶμαι τοσαύτην πρὸς θ., v. 2 ὡς ἀγαθ., v. 3 ἑκάστω σμικρὸν ἦν.

Stobæi Serm. XXX, 7:

[3] Ἀργὸς δ' ὑγιαίνων τοῦ πυρέττοντος πολὺ
ἔστ' ἀθλιώτερος, διπλάσια γοῦν ἐσθίει μάτην.

Latine vertit Ausonius Epigr. CXVII:

Sanus piger febriente multo est nequior,
potat duplum, dapesque duplices devorat

Utitur Simocatta Epist. LXI, p. 316. V. 2 conjicias ἐστ' ἀθλ., διπλάσια γοῦν μάτην Ἔσθει. Cod. Stobæi omittit ἐστ'.

Ejusd. LXXXIX, 5:

[4] Ἐλευθέρῳ τὸ καταγελᾶσθαι μὲν πολὺ
αἴσχιστόν ἐστι, τὸ δ' ὀδυνᾶσθ' ἀνθρώπινον.

Ita Heringa. Cod. omittit μέν, deinde præbet αἰσχρόν ἐστι.

Suidas: Ματρυλεῖον, τόπον τινά φασιν εἶναι, ἐν ᾧ γρᾶες διατρίβουσαι ἐδέχοντο τοὺς βουλομένους καταμεθυσθῆναι. Μ. Ἐπιτρέπουσιν·

[5] Οὐχ οἰμώξεται
καταφθαρεὶς ἐν ματρυλείῳ τὸν βίον;

Athenæus III, p. 119, E: Ἀττικοὶ δὲ οὐδετέρως λέγουσι (sc. τὸ τάριχος)· .... καὶ ἐπὶ αἰτιατικῆς Μ. Ἐπιτρέπουσιν

[6] Ἐπέπασα
ἐπὶ τὸ τάριχος ἅλας, ἐὰν οὕτω τύχῃ.

Conf. Eustath. p. 73 extr., Lexicon Hermanni p. 325. Vulgo ἄν. Correxit vir doctus in *Edinburgh Review* vol. 3, p. 191. Hermannus ἐπιπάσω, quod verum videtur.

Priscian. XVIII, p. 1168: Ἀρτίως καὶ ἄρτι *et præteritum paullo et præsens significat apud* Græcos... Μ. ἐν Ἐπιτρέπουσιν: [7] « Εἴσειμι πρὸς σὲ, κείνην λέγεις, ἄρτι γὰρ νοῶ. *Romani quoque adverbium* modo in *eadem utriusque temporis significatione ponunt.* Ita Putschius. Aldus vero εἴσειμι πρός σε, κείνην δέ γ' εἰς ἄρτι κατανοῶ. Deesse quædam videntur.

Schol. Eurip. Phœn. 1161: Τύφεσθαι τὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς συγκεχύσθαι. Μ. ἐν Ἐπιτρέπουσιν·

[8] Ἐξετύφην μὲν οὖν
κλαίουσα.

Erotian. Gloss. Hippocr. p. 170: [9] « Ἐχῖνος, » χύτρας εἶδος μεγαλοστόμου καὶ μεγάλης. Μέμνηται τῆς λέξεως ... Μ. ἐν Ἐπιτρέπουσιν.

ARBITRUM CAPIENTES.

1.

Ad arbitrum
super his eundum est.

2.

Non tantum opinor agere divos otium,
ut bona quæ fiant in diem et mala singulis
tribuant, mi Smicrine.

4.

Illiberale est contumeliam pati:
dolorem ferre natura hominum nos jubet. *G.*

5.

Non plorabit perditam
agens vitam in lupanari vetulario? *G.*

6.

Sal inspergam in salsamina,
si res ita feret.

7.

Ingredior ad te. Illam dicis, modo enim intelligo.

8.

Tota elangui
plorando. *G.*

9.

Echinus [*ollæ magnæ genus*].

ΕΥΝΟΥΧΟΣ.

Persius Sat. V, 151 sqq. :

Dave, cito, hoc credas jubeo, finire dolores
præteritos meditor. Crudum Chærestratus unguem
abrodens ait hæc. *An siccis dedecus obstem*
cognatis? an rem patriam rumore sinistro
limen ad obscurum frangam? dum Chrysidis udas
ebrius ante fores exstincta cum face canto.
Euge, puer, sapias : dîs depellentibus agnam
percute! *Sed censen' plorabit, Dave, relicta?*
Nugaris : solea, puer, objurgabere rubra.
Ne trepidare velis, atque arctos rodere casses.
Nunc ferus ac violens : at si volet, Haud mora, [dicas.
Quidnam igitur faciam? nec nunc quum accersat, [*et ultro*
Supplicet, accedam? Si totus et integer illinc
exieras, nec nunc.

Ad quem locum vetus glossator : *Hunc locum e Menandri Eunucho traxit, in quo Davum servum Chærestratus adolescens alloquitur, tanquam amore Chrysidis derelictus, idemque tamen ab ea revocatus ad illam redit. Apud Terentium personæ immutatæ sunt.* Recte; nam Davo Menandri apud Terentium Parmenonis, Chærestrato Phædriæ, Chrysidi Thaidis nomen impositum est. Postremis illis apud Persium : *Quidnam igitur faciam, etc.* Terentius suam fabulam incepit :

> Quid igitur faciam? non eam? ne nunc quidem,
> quum accersor ultro?

Sic Probus distinxerat, teste Donato, qui addit : « Jungunt (verba *non eam ne nunc quidem*) qui secundum Menandri exemplum legunt.» Idem : « *Quid igitur faciam?* Menander : [1] Εἶτα τί ποιήσω; »

Terentii locum, non Menandri ipsius expressit Horatius Serm. II, 3, 260 sqq. In fragmentis referendis sequimur ordinem Terentianæ fabulæ.

Primæ scenæ v. 31 :

> Si sapis,
> neque præterquam quas ipse amor molestias
> habet, addas, et illas, quas habet, recte feras.

Menandrea habes apud Stob. Serm. CVIII, 46 :

> [2] Μὴ θεομάχει, μηδὲ προσάγου τῷ πράγματι
> χειμῶνας ἑτέρους, τοὺς δ' ἀναγκαίους φέρε.

V. 1 codd. καὶ μὴ θεομ.

* Donat. ad II, 2, 58 : « Non potest Terentius τρόφιμον proprie dicere : et ideo *herilem filium* dixit. » In quibus Menandrea respicit. Conf. scholiasten Aristidis p. 53, 34.

Id. ad III, 3, 1, de Chremete : « Hæc persona apud Menandrum adolescentis rustici est. »

Id. ad III, 4, 1, de Antiphontis persona : « Bene inventa persona est, cui narret Chærea, ne unus diu loquatur, ut apud Menandrum. »

* Terentius Andriæ V, 5, 3—6 :

> Ego vitam deorum eapropter sempiternam esse ar- [bitror,
> quod voluptates eorum propriæ sunt : nam mi [immortalitas
> parta est, si nulla ægritudo huic gaudio interces- [serit.
> Sed quem ego mihi potissimum optem cui nunc [hæc narrem, dari?

Ad hæc Donatus : « Hanc sententiam totam Menandri de *Eunucho* transtulit. » Est in Eunucho Terentiana III, 5, 3.

In eadem scena quarta actus tertii, ubi Chærea simulata simplicitate flabellum capit, v. 48, *Accipio tristis*, positum fortasse erat proverb. [3] « Συστομώτερος σκάφης, » quod ex hac fabula commemorant Photius p. 382, Zenobius V, 95, Suidas. Nam « de iis dici consuevit, inquit Erasmus Adag. p. 1725, qui propter humilitatem conditionis apud præstantiores non audent hiscere. » Illa enim quæ sunt III, 1, 27, *mutus illico*, ex Colace sunt petita.

Porro Donatus ad IV, 4, 22 : *Erravit Terentius non intelligens Menandricum illud* [4] « Οὗτος (alii αὐτός) ἐστι γαλεώτης γέρων. » *Ait autem stellionem, animal quod lacertæ non dissimile est, maculoso corio.* Terentii verba hæc sunt :

> Hic est vietus vetus veternosus senex
> colore mustellino.

Suidas : Ἀσκαλαβώτης, ὁ γαλεώτης, οὐχὶ καλαβώτης, μᾶλλον δὲ γαλεώτην. Μένανδρος· « Οὑτοσὶ δὲ γαλεώτης γέρων. » Conf. Gramm. Seguer. p. 452.

Donatus ad V, 5, 1 : « Patris nomen apud Terentium non est; apud Menandrum dicitur *Simon.* »

Idem ad V, 5, v. 31 : *Quamobrem aliquid ægre faceret iis; nunc repperit :* « Manifestius hoc Menander explicat, jampridem infestum meretrici senem, post corruptum ab ea Phædriam : nunc demum se inventa occasione vindicaturum. »

Non satis certo constitui potest locus horum versuum ap. Stob. Serm. XXIX, 47, et Clement. Alex. Strom. V, p. 236 Sylb. :

> [5] Πάντα τὰ ζητούμενα
> δεῖσθαι μερίμνης φασὶν οἱ σοφώτατοι.

V. 2 Stob. σοφώτεροι.

Denique e nostra fabula vocem [6] « σιτοβολεῖα » affert Pollux IX, 45; petitam fortasse ex eo Menandri loco qui est Terentio II, 3, 18.

Idem Pollux quum X, 137, voc. « ῥίσκος » novæ comœdiæ poetis frequentatum dicit, videtur etiam ad Menandri Eunuchum respexisse. Utitur eo Terentius IV, 6, 16.

EUNUCHUS.

2.

> Nec dîs rebella, nec tempestates novas
> accerse; ferre quod necessum est id feras. *G.*

5.

> Quidquid quæritur
> cura indigere, sapientum sententia est. *G.*

6.

Granaria.

ΕΦΕΣΙΟΣ.

Harpocrat. p. 108 : Κύκλοι ἐκαλοῦντο οἱ τόποι, ἐν οἷς ἐπωλοῦντό τινες· ὠνομάσθησαν δὲ ἀπὸ τοῦ κύκλῳ περιεστάναι τοὺς πωλουμένους. M. Ἐφεσίῳ·

[1] Ἐγὼ μὲν ἤδη μοι δοκῶ, νὴ τοὺς θεούς,
ἐς τοῖς κύκλοις ἐμαυτὸν ἐκδεδυκότα
ὁρᾶν κύκλῳ τρέχοντα καὶ πωλούμενον.

Verba sunt hominis, servi fortasse, qui ob facinus nescio quod timet, ne in catasta collocatus venumdetur. V. 1 vulgo οὖν ἤδη. Οὖν omittit cod. Darmst.

Athen. IX, p. 385, E : Ὀψάριον ἐπὶ ἰχθύος ... καὶ M. ἐν Ἐφεσίῳ·

[2] Ἐπ' ἀρίστῳ λαβὼν
ὀψάριον·

εἶτ' ἐπιφέρει·

[3] α'. Τῶν ἰχθυοπωλῶν ἀρτίως τις τεττάρων
δραχμῶν ἐτίμα κωβιούς. β'. [Πολλοῦ] σφόδρα.

Secundum locum iterum apposuit Athenæus VII, p. 309, E (ex Ἐφεσίοις), unde accessit v. 1 voc. ἀρτίως, v. 2 responsio alterius, in qua πολλοῦ adjecerunt e conj. Schweigh. et Salvin. Ibidem ἐτίμα legitur : in priore loco ἐπώλει.

Suidas : Ἔνδυο· τὸ ταχέως, ὡς ἡμεῖς. M. Ἐφεσίῳ· [4] « Παρέσομαι γὰρ ἔνδυο » (ἓν δύο correxit Bentl.). Zenob. VI, 9, quum tritum usu proverbium [5] « Τενέδιος ἄνθρωπος » explicuisset, addit, Μέμνηται ταύτης ἐν Ἐφεσίῳ Μένανδρος. Similia Suidas s. v.

ΗΝΙΟΧΟΣ.

Justinus De monarch. p. 39 : Περὶ τῶν δοκούντων παρά τισι μετέχειν τοῦ ἁγίου καὶ τελείου ὀνόματος .... M. ἐν Ἡνιόχῳ λέγει·

[1] Οὐδείς μ' ἀρέσκει περιπατῶν ἔξω θεὸς
μετὰ γραός, οὐδ' εἰς οἰκίας παρεισιὼν
ἐπὶ τοῦ σανιδίου. Τὸν δίκαιον δεῖ θεὸν
οἴκοι μένειν σώζοντα τοὺς ἱδρυμένους.

Partem loci servavit Clem. Alex. Adv. Gent. p. 22 Sylb.: M. γοῦν ἐν Ἡνιόχῳ ἐν Ὑποβολιμαίῳ τῷ δράματι· Οὐδείς μ' ἀρέσκει κτλ., ubi scrib. videtur ἐν Ἡνιόχῳ καὶ ἐν Ὑποβ., non quo iisdem in utraque fabula versibus poetam usum fuisse putem (quamquam ne hoc quidem improbabile videbitur comparanti Athen. III, p. 104; nec alia desunt exempla), sed quod similem Clemens in Hypobolimæo sententiam se legere meminerat. Conf. ad Xenologum.

Stobæi Serm. CVIII, 45 :

[2] Ὧν δὲ μὴ αἴτιος τρόπος
τά γ' ἀπὸ τῆς τύχης φέρειν δεῖ γνησίως τὸν εὐγενῆ.

V. 2 codd. τό γ'.

Ammonius p. 31, de discrimine inter ἁρπαγή et ἁρπάγη agens : Παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Ἡνιόχῳ·

[3] Τὸν δὲ παῖδ' οὐδ' εἴδομεν,
ἀλλ' ἁρπαγὴν αὐτῷ κατασκευάζομεν.

V. 1 sic Heringa. Vulgo τὸν παῖδ' οὐ δίδομεν.

Idem p. 146 : [4] « Χειμάζειν, » τὸ ἐνοχλεῖν, ὡς M. ἐν Ἡνιόχῳ. Fort. eundem l. respexit Phryn. Ecl. p. 387 : « Ἐπιχειμάζεις σεαυτόν, » M. εἴρηκεν ἐπὶ τοῦ λυπεῖν.

Photius p. 293 : [5] « Παρῷμμαι, » ἐν ὑπεροψίᾳ εἰμί. M. Ἡνιόχῳ. Adde Dactyl. n. 4.

ΗΡΩΣ.

Stobæi Serm. LXIII, 21 :

[1] Δέσποιν', Ἔρωτος οὐδὲν ἰσχύει πλέον,
οὐδ' αὐτὸς ὁ κρατῶν τῶν ἐν οὐρανῷ θεῶν
Ζεύς, ἀλλ' ἐκείνῳ πάντ' ἀναγκασθεὶς ποιεῖ.

V. 2 articulus τῶν omittebatur.

EPHESIUS.

1.

Egomet profecto mihi jam videor, per deos,
videre me nudatum veste in circulis
circumcurrentem inspici et venundari.

2.

Sumtis piscibus
in prandium.

3.

A. Piscariorum modo quis statuit quattuor [dem.
drachmarum pretium in gobios. *B.* Nimium qui-

4.

Adfuero ilico.

5.

Tenedius homo.

AURIGA.

1.

Mihi placere non potest anuis comes
deus ambulator, nec qui irrepit in domos
tabulæ præsidio : qui deus probus est, domi
maneat oportet, supplices ut sospitet. *G.*

2.

Cui non est culpa a moribus,
hunc fortunæ casus omnes ferre generosum decet.

3.

Puerum non conspeximus,
sed eius rapinam struimus nunc cummaxime.

4.

Te contristas ipsum.

5.

Contemnor.

HEROS.

1.

Nil est Amore, nil, hera, est potentius,
non vel deorum rector ipse Juppiter;
sed is quoque illi gerere morem cogitur. *S.*

Ejusd. Serm. LXXXIX, 7:

[2] Ἐχρῆν γὰρ εἶναι τὸ καλὸν εὐγενέστατον,
τοὐλεύθερον δὲ πανταχοῦ φρονεῖν μέγα.

V. 2 sic Bentl. Vulgo τὸν ἐλεύθερον δὲ δεῖ.
Ejusd. Serm. CIV, 13:

[3] Ὡς οἰκτρὸν, ἢ τὰ τοιαῦτα δυστυχῶ μόνη,
ἃ μηδὲ πιθανὰς τὰς ὑπερβολὰς ἔχει.

Suidas: Ἀναλυθῆναι, τὸ καθαρτικῷ τινι χρήσασθαι φαρμάκῳ. M. Ἥρωι·

[4] Ἐπιφαρμάκευσ', ὦ γλυκύτατ', ἀναλυθεὶς μόλις.

Sic correxi ex Zonaræ Lexico, ubi ἐπιφαρμάκευσο, γλ. Suid. ἐπιφαρμάκευσον, γλ. Ceterum de magicis incantationibus loquitur: *Tu qui modo magico, quo tenebaris, vinculo solutus es, iterum* καθαρσίῳ *te purga:* hoc enim est ἐπιφαρμακεύσασθαι.

Ammonius p. 137: Ἴσθι καὶ γίνωσκε διαφέρει· ... καὶ M. Ἥρωι·

[5] Εὖ ἴσθι, κἀγὼ τοῦτο συγχωρήσομαι.

Athen. X, p. 426, C, ubi de variis vini miscendi rationibus agitur: M. ἐν Ἥρωι·

[6] Χοῦς κεκραμένου
οἴνου· λαβὼν ἔκπιθι τοῦτον.

Gramm. in Bekkeri Anecd. Gr. p. 1262: Ἀπὸ δὲ τοῦ θηλυκοῦ τοῦ παῖς γίνεται ἡ παιδίσκη καὶ αἱ παιδίσκαι τῶν παιδισκῶν, περισπωμένως ὡς μονογενές· [7] «Τῶν παιδισκῶν τινι δούς,» παρὰ Μενάνδρῳ ἐν τῷ Ἥρωι.

ΘΑΙΣ.

Obiter Menandri Thaidem commemorant Athen. XIII, p. 567, C, ubi fabulas enumerat, quibus meretricum nomina ab auctoribus indita fuere; et Alciphro Epist. II, 4, 135, ubi Glycera Menandro suadet, ut eas ad Ptolemæum afferat comœdias, quæ hujus Dionysum maxime juvare queant, εἴτε Θαΐδας, εἴτε Μισούμενον, εἴτε Θρασυλέοντα κτλ. Legendum Θαΐδα. Præterea Martialis est epigramma in Menandri Thaidem, lib. XIV, 187:

Hæc primum juvenum lascivos lusit amores;
nec Glycere, vere Thais amica fuit.

De quo videndus Gronov. Observ. in Scriptt. eccles. cap. 2, p. 28. Omnino magnam celebritatem adepta videtur hæc fabula, in qua famosissimi nominis meretriculam ita suis artificiis utentem introduxerat poeta, ut, quum cujusvis generis homines mira, qua pollebat, blandiloquentia ad se allexisset, neminem tamen constanti amore prosequeretur, sed illud unice spectaret, ut, quos callidissimis fraudibus et venustatis illecebris irretiisset, pecunia emungeret et emunctos excluderet. Lucian. Rhet. præc. p. 13: Ὑπομειδιάσας τὸ γλαφυρὸν ἐκεῖνο καὶ ἁπαλὸν, Αὐτοθαΐδα τὴν κωμικὴν, ἢ Μαλθάκην ἢ Γλυκέραν τινὰ μιμησάμενος τῷ προσηνεῖ τοῦ φθέγματος. Propert. II, eleg. 5, 3.

Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
tanta, in qua populus lusit Erichthonius.

Idem IV, el. 5, 42, loco e Menandri fabula (non temere suspiceris) expresso:

Nec te Medeæ delectent probra sequacis:
nempe tulit fastus ausa rogare prior:
sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
quum ferit astutos comica mœcha Getas.
In mores te verte viri: si cantica jactat,
i comes et voces ebria junge tuas.
Janitor ad dantes vigilet; si pulset inanis,
surdus in obductam somniet usque seram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori,
nauta nec attrita, si ferat æra, manu;
aut quorum titulus per barbara colla pependit,
cretati medio quum saluere foro.
Aurum spectato, non quæ manus adferat aurum.

In his multa apte comparari poterunt cum Philostrati Epist. LXVIII, p. 947. Pretiosam vocat Propertius Thaidem, utpote noctes suas magno vendentem, quamquam non minus recte de pretioso ac splendido, quo a Menandro in scenam producta fuerit, corporis vestiumque cultu intelligas. Tunica ad talos demissa Menandri Thaidem in scenam prodiisse, discimus e Varronis fragmento apud Nonium Marcellum s. vv. *Demittere* et *Tunica:* «Quum etiam Thais Menandri tunicam demissam habeat ad talos.»

Plutarch. Mor. p. 19, A: Ὁ Μένανδρος ἐν τῷ προλόγῳ τῆς Θαΐδος πεποίηκεν·

[1] Ἐμοὶ μὲν οὖν ἄειδε τοιαύτην, θεὰ,
θρασεῖαν, ὡραίαν δὲ καὶ πιθανὴν ἅμα,
ἀδικοῦσαν, ἀποκλείουσαν, αἰτοῦσαν πυκνὰ,
μηθενὸς ἐρῶσαν, προσποιουμένην δ' ἀεί.

Paulus Apost. Epist. priore ad Cor. c. 15, v. 33:

[2] Φθείρουσιν ἤθη χρήσθ' ὁμιλίαι κακαί.

«Memini me in uno ex vetustis exemplaribus N. T. legere hæc verba margini adscripta: Μενάνδρου τοῦ κωμικοῦ γνώμη ἐν Θαδίᾳ, ubi tamen merito quis suspicetur scrib. potius Θαΐδι: ac certe (ut verum fatear) propemodum oculos fugiebant postremæ hujus vocis literæ.» H. Stephanus in Comic. gr. p. 351. Menandro tribuitur

---

2.

Bonum virum esse decuit nobilissimum:
ingenuos animi semper generosi addecent. G.

3.

Hei mihi quæ sola talibus mergor malis,
quorum fidem omnem superat ipsa immanitas. *G.*

5.

Ne nescias, et ipse concedam hoc ego.

6.

En temperati congium
vini: sumtum ebibe.

7.

Puellarum alicui dedit.

THAIS.

1.

Nunc illam talem cane, quod te veneror, dea,
ferocem, sed pulchellam et illecebriloquam,
injustificam, clusiforem, poscinummiam,
et neminamantem, semper simulantem tamen. *G.*

etiam ab S. Hieronymo; sed Euripidi a Socrate H. E. III, 16. Tertullianus Ad uxor. 1, 8, vertit :

Bonos corrumpunt mores congressus mali.

Ælian. N. A. XII, 10 : Ἡ παροιμία λέγει [3] « Κατὰ μυὸς ὄλεθρον. » Μέμνηται δὲ αὐτῆς καὶ Μ. ἐν Θαΐδι.
Suidas v. Κίγκλος : [4] « Πτωχότερος κίγκλου, » παροιμία ᾗ κέχρηται Μ. Θαΐδι. Eadem habet Photius p. 121.
Harpocrat. p. 128 : [5] « Μέταυλος » ἐστὶν ἡ ῥυπαρὰ λεγομένη αὐλή, οὗ ὄρνιθες ἦσαν. Μ. Θαΐδι.

ΘΕΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗ.

Respexisse videtur ad hanc fabulam Alciphro Epist. II, 4, 164, ubi Glycera ad Menandrum : Μαντεύσαιτο ἡ Φρυγία τὰ συμφέροντα κρεῖσσον τῆς θεοφορήτου σου κόρης. Ex quo de argumento fabulæ conjicere licet, quod indicat etiam locus apud Stob. Serm. III, 6 :

[1] Ὁ πλεῖστον νοῦν ἔχων
μάντις τ' ἄριστός ἐστι, σύμβουλός θ' ἅμα.

V. 2 particula τ' deest in codd. Pariss., qui hic et sequenti loco Θεοφορουμένῳ præbent, sed Cæsareensis — ένῃ.
Ejusd. Serm. CVI, 8 :

[2] Εἴ τις προσελθών μοι θεῶν λέγοι· Κράτων,
ἐπὰν ἀποθάνῃς αὖθις ἐξ ἀρχῆς ἔσει·
ἔσει δ' ὅ,τι ἂν βούλῃ, κύων, πρόβατον, τράγος,
ἄνθρωπος, ἵππος· δὶς βιῶναι γάρ σε δεῖ·
5 εἱμαρμένον τοῦτ' ἐστιν· ὅ,τι βούλει δ' ἑλοῦ·
ἅπαντα μᾶλλον, εὐθὺς εἰπεῖν ἂν δοκῶ,
ποίει με πλὴν ἄνθρωπον· ἀδίκως εὐτυχεῖ
κακῶς τε πράττει τοῦτο τὸ ζῷον μόνον.
Ὁ κράτιστος ἵππος ἐπιμελεστέραν ἔχει
10 ἑτέρου θεραπείαν· ἀγαθὸς ἂν γένῃ κύων,
ἐντιμότερος εἶ τοῦ κακοῦ κυνὸς πολύ·
ἀλεκτρυὼν γενναῖος ἐν ἑτέρᾳ τροφῇ
ἐστιν, ὁ δ' ἀγεννὴς καὶ δέδιε τὸν κρείττονα.
Ἄνθρωπος ἂν ᾖ χρηστὸς, εὐγενὴς σφόδρα,
15 γενναῖος, οὐδὲν ὄφελος ἐν τῷ νῦν γένει·
πράττει δ' ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων, δεύτερα
ὁ συκοφάντης, ὁ κακοήθης τρίτα λέγει·
ὄνον γενέσθαι κρεῖττον ἢ τοὺς χείρονας
ὁρᾶν ἑαυτοῦ ζῶντας ἐπιφανέστερον.

V. 1 codd. κρατῶν. Versu 2 lepide usus est Vespasianus, teste Sueton. cap. 23, *de Cerylo liberto, qui dives admodum, ob subterfugiendum quandoque jus fisci, ingenuum se et Lachetem mutato nomine cœperat ferre :*

Ὦ Λάχης, Λάχης,
ἐπὰν ἀποθάνῃς, αὖθις ἐξ ἀρχῆς ἔσει
Κηρύλος.

Verba ὦ Λ., Λ., ex alio Menandri dramate petita : v. Apollon. De synt. I, 17, p. 46. V. 16 respexerunt Athen. p. 248, C; et cum 17 schol. Eurip. Hipp. 426. Codd. Cæs. et Vind. Stobæi τὰ τρίτ' ἔχει. V. 18 et 19 omisso auctoris nomine sunt ap. Plutarch. Symp. p. 739, F, ex quo Cratonem illum senis personam sustinuisse discimus.
Athen. X, p. 504, A, ubi de formula περισοβεῖν ποτήριον : Καὶ πάλιν Μ. ἐν Θεοφορουμένῃ·

[3] Καὶ ταχὺ
πάλιν τὸ πρῶτον περισοβεῖ ποτήριον
αὐτοῖς ἀκράτου.

Idem XI, p. 472, B : Θηλυκῶς δὲ τὴν Θηρίκλειον εἶπε Μ. ἐν Θεοφορουμένῃ·

[4] Μέσως μεθύων τὴν Θηρίκλειον ἔσπασεν.

Articulum inseruit Schweigh. Porson. : Μ. δὲ μεθύων θ.
Schol. Plat. p. 381 : Παροιμία [5] « δεύτερος πλοῦς. » Μέμνηται ταύτης Μ. Θεοφορουμένῃ· et p. 394 : [6] « Ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπεφάνης. » Μ. Θεοφορουμένῃ.

3.

Juxta muris interitum.

4.

Mendicior pica.

5.

Chors.

FATIDICA.

1.

Qui valet prudentia,
is vero est vates et consultor optimus. *G.*

2.

Si quis deorum accedens mihi dicat : « Crato,
ubi vitam functus fueris, vives denuo;
et fies quidvis, hircus, aut canis, aut ovis,
equus, homo denique : nam revivendum tibi est :
ita fata sciscunt : opta quam vitam velis : »
dicturus videor ilico, Fac me quidlibet,
dum ne hominem facias : unum id animantum [omnium
sine merito habet fortunam aut infortunium.
Equorum ut quisque fortior, curatius
habetur alio : velox si fias canis,
quam iners, majore multo in pretio habeberis :
generosus fruitur gallus præcipua dape,
atque ultro ignavus alter potiorem timet.
Homo si quis est bene natus, eductus probe,
caste moratus, nullum pretium hoc sæculo est :
primas in vita habet assentator, alteras
calumniator; ac malignus tertias.
Quanto asinum fieri satius quam intuerier
pejores se pollucibilius vivere! *G.*

3.

Ac celeriter
iterum circumagit primum ipsis poclum meri.

4.

Semebrius hausit Thericleum poculum.

5.

Altera navigatio.

6.

Apparuisti deus ex machina.

ΘΕΤΤΑΛΗ.

De argumento hujus fabulæ dubitare nos non sinit Plinius H. N. XXX, 2: *Miror equidem Achillis populis famam ejus* (artis magicæ) *in tantum adhæsisse, ut Menander quoque, litterarum subtilitati sine æmulo genitus, Thessalam cognominaret fabulam, complexam ambages feminarum detrahentium lunam.* Scilicet hic quoque meminisse oportet, quod Plutarchus ait τῶν Μενάνδρου δραμάτων ὁμαλῶς ἁπάντων ἓν συνεκτικὸν εἶναι τὸν ἔρωτα, ap. Stob. Serm. LXI, 34. Nam Thessala illa, quam primas fabulæ partes sustinuisse maxima est suspicio, illud haud dubie magicis suis artificiis efficere conata est, ut aut Theocriteæ pharmaceutriæ similis adamatum juvenem sed alieno amore irretitum sibi reconciliaret, aut in alius gratiam vel juvenem vel puellam amore incenderet. Schol. Aristoph. Nub. 746, Ammon. p. 229 Θεττάλην scribi testantur hanc fabulam, non Θετταλήν. Stephan. Byz. p. 138: Τὸ Θεττάλη, δρᾶμα Μενάνδρου, βαρύνεται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, εἰς ἰδιότητα τεθέν, h. e. *quum e communi significatione in rei certæ proprietatem concedit*, ut Gellii verbis utar Noct. Att. XVII, 3. Recte igitur ap. Phot. legitur p. 240: Μ. Θεττάλῃ· [1] «Ὁλόκληρος οὗτός σοι, ξένε.» Sed male ap. Polluc. X, 115: [2] «Λυχνοκαΐα» Μ. ἐν τῇ Θετταλικῇ.

Stobæi Serm. IV, 40:

[3] Μικρά γε πρόφασίς ἐστι τοῦ πρᾶξαι κακῶς.

Ejusd. Serm. LXII, 31:

[4] Εὐθυμία τοι, Τίβιε, τὸν δοῦλον τρέφει.

Sic correxit Bentl. vulgatum εὐθυμία βίε. (Append. Vat. Prov. II, 71: Τὸν Τίβην ὁ Μ. συνεχῶς Τίβιον ὀνομάζει.) Nec improbabiliter Gaisfordus: Εὐθυμία, βέλτιστε, τ. δ. τρ.

Zonaras I, p. 213: Ἀνέῳγα χρὴ λέγειν καὶ ἀνέῳκται ... Δημοσθένης· Ἀνέῳκται τὸ δεσμωτήριον. Καὶ ἐν Θετταλοῖς· Τὸ κεράμιον ἀνέῳκται. Leg. καὶ [Μένανδρος] ἐν Θεττάλῃ· «Τὸ κεράμιον ἀνέῳχας.» Suidas: Ἀνεῴγεισαν, ἠνοίχθησαν, καὶ ἀνέῳγεν, οὐχὶ ἤνοιξεν λέγει καὶ Ἀμειψίας Μοιχοῖς, καὶ οἱ νεώτεροι πολλαχοῦ· ἤδ' ἀνέῳγε τὴν θύραν Θετταλή· καὶ τὸ κεράμιον ἀνέῳγεν. Turbata verba ita corrigenda videntur: καὶ οἱ νεώτεροι πολλαχοῦ· [Μένανδρος Θρασυλέοντι·] Ἡ δ' ἀνέῳγε τὴν θυράν. Θεττάλῃ· «Καὶ τὸ κεράμιον ἀνέῳχας.» Lexic. Seguer. p. 399: Ἀνέῳγεν, οὐχὶ ἤνοιγε, καὶ ἀνεῴγετο λέγουσι· καὶ [Μένανδρος] Θρασυλέοντι γ ἡ δ· ἡ δ' ἀνέῳγε (leg. ἤδη δ' ἀνέῳγε) τὴν θύραν. Θετταλῇ (sic)·

[5] Καὶ τὸ κεράμιον
ἀνέῳχας· ὄζεις, ἱερόσυλ', οἴνου πολύ.

Suidas: Ἀπέδραν· καὶ τὸ πρῶτον πρόσωπον ἀπέδραν, ἀντὶ τοῦ ἐπανεχώρησα· ... Μ. Δαιταλεῦσιν· «Εἶτ' ἀπέδραν μόνος.» Codd. Θετταλεῦσιν. Θετταλοῖς (h. e. Θεττάλῃ) exhibet Lex. Seguer. p. 419, cujus ope Suidæ locus refingendus. Auctius hoc fragm. exstat ap. Zonar. I, p. 274: Ἀπέδραν καὶ ἀπέδρα χρὴ λέγειν, οὐχὶ ἀπέδρασα καὶ ἀπέδρασεν·

[6] Ἔλυσ' ἐμαυτόν, εἶτ' ἀπέδραν μόνος.

ΘΗΣΑΥΡΟΣ.

Latine hanc Menandri fabulam reddidisse Luscium Lavinium, recte, ni fallor, colligunt e Terentii Prol. Eunuch. 10, ad quem Donatus latinæ fabulæ argumentum his verbis exposuit: *Adolescens, qui rem familiarem ad nequitiam prodegerat, servum mittit ad patris monumentum, quod senex sibi vivus magnis opibus apparaverat, ut id aperiret illaturus epulas, quas pater post annum decimum caverat sibi inferri. Sed eum agrum, in quo monumentum erat, senex quidam avarus ab adolescente emerat. Servus ad aperiendum monumentum auxilio usus est senis: thesaurum cum epistola ibidem reperit. Senex thesaurum, tanquam a se per tumultum hostilem illic defossum, retinet et sibi vindicat. Adolescens judicem capit: apud quem prior senex, qui aurum retinet, causam suam sic agit: «Athenienses, bellum cum Rhodiensibus quod fuerit, quid ego hic prædicem?» et cetera, quæ contra naturam jurisque consuetudinem posita argumenta notat Terentius*, his versibus:

Atque in *Thesauro* scripsit, causam dicere
prius unde petitur, aurum quare sit suum,
quam illic qui petit, unde is sit thesaurus sibi,
aut unde in patrium monumentum pervenerit.

Quod non absurdum erat in comœdia, si spectatores, ut probabile est, ante edocti erant unde juveni fuerit thesaurus vel quomodo in monumento patrio conditus. Ceterum si memineris contaminationem fabularum a Luscio præsertim Terentio fuisse objectam, ipsum satis presse Menandri vestigia legisse non videbitur improbabile.

Commemorat hanc fabulam Fronto in Anal. Brunckii, II, p. 346:

Τὴν ἀκμὴν Θησαυρὸν ἔχειν, κωμῳδέ, νομίζεις,
οὐκ εἰδὼς αὐτὴν Φάσματος ὀξυτέρην.

Stobæi Serm. LXIII, 14, in titulo de venere vulg.:

[1] Τῆς οὐσίας ὅσοις μὲν οὖν πρᾴως ἔχει,
νέοις ἔτ' οὖσι τοῦτο προστάττει ποιεῖν·
οἱ δ' εἰς τὸ γῆρας ἀναβολὰς ποιούμενοι,
οὗτοι προσαποτίνουσι τοῦ χρόνου τόκους.

THESSALA.

1.

Hospes, tibi hic est integer.

2.

Lucernæ accensio.

3.

Male agere qui vult facile prætextum invenit. *G.*

4.

Tranquillus animus nutrit, Tibie, servulum.

5.

Aperuisti fictilem
lagenam: vinum oles, sceleste, plurimum.

6.

Me exsolvi, inde aufugi solus.

THESAURUS.

1.

Quibus est juventus ac divitiæ dapsiles,
amori hos jubeas indulgere comiter.
Nam qui in senectam rem ampliando differunt,
solvunt usuras otiosi temporis. *G.*

V. 1 obscurus. Συνουσίας pro τῆς οὐσίας Geelius, reliqua non emendans suis conatibus. Ὅσοις omittit cod. Paris., qui hic et in seq. fr. pluralem in titulo præbet. V. 2 fort. leg. προστάττω. V. 4 Bentl. προσαποτίνουσ' ἀωρίας τόκους. Vett. edd. ὡραίους τ.

Ibidem 18 :

[2] Πολλοῖς ὑπέκκαυμ' ἐστ' ἔρωτος μουσική.

Ejusd. Serm. LXIV, 18 :

[3] Ὅταν δ' ἐρῶντος τόλμαν ἀφέλῃς, οἴχεται,
εἰς τοὺς ἰαλέμους τε τοῦτον ἔγγραφε.

Photius Lex. p. 399 : Στράγγα. Μ. Θησαυρῷ·

[4] Ἄσιτος ἑπτὰ μῆνας, ὕδατος στράγγ' ἔχων.

Posteriora sunt ap. Etym. Magn. p. 729, 43.

Suidas : [5] «Κανθάρου μελάντερος,» παροιμία. Μ. Θησαυρῷ. Καὶ κανθάρου σοφώτερος, ἐπὶ τῶν πονηρῶν καὶ κακοηθῶν. Phot. p. 98 : «Κανθάρου σοφώτερος,» παροιμία. Μ. Θησαυρῷ.

ΘΡΑΣΥΛΕΩΝ.

Commemorant hanc fabulam Alciphro II, 4, cujus verba v. in Thaide, et Julianus Misop. p. 349, C, quem locum in Dyscolo posuimus. Ex postremo hoc certe discimus, militarem hanc fuisse fabulam, in qua Thrasyleonti, militi jactatori, primariæ partes demandatæ erant. Ad eandem fabulam respexit Plutarch. Moral. p. 1095, D. Expressa inde videtur Turpilii Thrasyleon.

Stobæi Serm. XXI, 5 :

[1] Κατὰ πόλλ' ἄρ' ἐστὶν οὐ καλῶς εἰρημένον
τὸ γνῶθι σαυτόν· χρησιμώτερον γὰρ ἦν
τὸ γνῶθι τοὺς ἄλλους.

V. 1 legebatur πόλλ' ἄν ἐστι. Correxit Porson.

Ejusd. Serm. LIX, 9 :

[2] Ὁ δεύτερος πλοῦς ἐστι δήπου λεγόμενος,
ἂν ἀποτύχῃ τις πρῶτον, ἐν κώπαισι πλεῖν.

V. 2 πρῶτον deest in cod. Par. Sensus, ni fallor, hic est : *secunda dicitur navigatio, si quis priorem, quam unice velorum auxilio fretus susceperat, minus prosperam expertus, in altera remorum auxilium sibi adjungit.* Cui favet Schol. Plat. p. 381. Si ad ἀποτύχῃ subauditur οὐρίου secundum locos Eustathii p. 1453, et Suidæ v. Δεύτερος πλοῦς, vel simile aliquid, hæc sententia erit : *secunda dicitur navigatio, si quis initio ventum minus prosperum expertus, remorum auxilio uti cogitur.* Fort. leg. ἂν ἀποτυχών τις πρῶτον ἐν κώπαις πλέῃ.

Harpocrat. p. 177 : Φιλοσοφεῖν ἀντὶ τοῦ πονεῖσθαι, φάσκειν (ἀσκεῖν ?)... Θρασυλέοντι·

[3] Φιλοσοφεῖ δὲ τοῦθ', ὅπως
καταπράξεται τὸν γάμον.

Emendavit Bentl. Vulgo καταπράξηται, quod est etiam ap. Photium Lex. p. 473, Suidam. et grammat. Crameri Anecd. vol. 2, p. 500, 4.

Athen. VI, p. 248, A : Μ. δὲ τὸν ἄχρηστον καὶ μάτην τρεφόμενον σιτόκουρον εἴρηκεν ἐν Θρασυλέοντι οὕτως·

[4] (Ὡς) ὀκνηρὸς πάντα μέλλων σιτόκουρος ὁμολογῶν
παρατρέφεσθαι.

Sic Porsonus. Vulgo deest ὡς, et inter σιτόκουρος et ὁμολογῶν inseruntur verba ἄθλιον ἄχρηστον εἰς γῆν.

Gramm. Seguer. p. 399 : Ἀνέῳγεν οὐχὶ ἤνοιγε, καὶ ἀνεῴγετο λέγουσι. Καὶ Θρασυλέοντι γ ἢ δ· «Ἡ δ' ἀνέῳγε τὴν θύραν.» Conf. ad Thessalæ fr. 4. Scribendum videtur : Καὶ [Μένανδρος] Θρασυλέοντι β'· [5] «Ἡδὶ δ' ἀνέῳγε τὴν θύραν.»

ΙΕΡΕΙΑ.

Hac fabula Menander mulierem quandam induxisse videtur, liberaliter illam quidem educatam, sed superstitionis contagio, communi istius ætatis morbo, adeo contaminatam, ut conditionis suæ prorsus oblita inter Cybeles sacrificulas nomen profiteretur suum, et denique eo temeritatis et impudentiæ procederet, ut per vicos et plateas libere vagata æris tinnitu et cymbalorum sonitu quiquid vellet a deorum Matre se impetrare posse jactaret. Cui poetam Rhodes nomen indidisse docent fragmenta.

Justin. De monarch. p. 29, E :

[1] Οὐδεὶς δι' ἀνθρώπου θεὸς σώζει, γύναι,
ἑτέρου τὸν ἕτερον· εἰ γὰρ ἕλκει τὸν θεὸν
τοῖς κυμβάλοις ἄνθρωπος εἰς ὃ βούλεται,
ὁ τοῦτο ποιῶν ἐστι μείζων τοῦ θεοῦ.

2.

Amoris incitamen cantillatio est. *G.*

3.

Si amanti confidentiam abstuleris, perît;
inter hebetes hunc frigidosque censeas. *G. corr.*

4.

Sine cibo menses septem, aquæ cum guttula.

5.

Cantharo nigrior (*al.* callidior).

THRASYLEON.

1.

Multas ob causas non probo sententiam,
Te nosce : multo rectius dictum foret,
Nosce alios. *G.*

2.

Hoc est quod dicunt *Altera navigatio*,
si male successit primum, ut remis naviges.

3.

Id philosophatur, ut conficiat nuptias.

4.

Quam piger, cunctator, frugiperda, confitens se ali
immerito suo. *G.*

5.

Hæc aperuit januam.

SACERDOS.

1.

Nunquam hominis opera alterius hominem sospitat
deus immortalis : namque si quo vult deum
homo perductat creperis tintinnabulis,
tantum qui pollet, ipse jam major deo est.

5 Ἀλλ' ἔστι τόλμης καὶ βίου ταῦτ' ὄργανα
εὑρημέν' ἀνθρώποις ἀναιδέσιν, Ῥόδη,
εἰς καταγέλωτα τῷ βίῳ πεπλασμένα.

V. 5. Bentl. conj. βίας ταῦτ' ὄργανα. Sed βίου (victus quærendi causa) etiam Clemens Alex. Protr. 29, p. 22, Sylb. : Πάλιν δὲ (Menander) ἐν Ἱερείᾳ τῷ δράματι, χαλεπαίνων πρὸς τὴν συνήθειαν, διελέγχειν πειρᾶται τὸν ἄθεον τῆς πλάνης τῦφον, ἐπιφθεγγόμενος ἐμφρόνως· Εἰ γάρ. . . εὑρημέν' ἀνθρώποισιν.

Stobæi Serm. LXXIV, 11, sine fabulæ nomine :

[2] Τοὺς τῆς γαμετῆς ὅρους ὑπερβαίνεις, γύναι,
τὴν αὐλίαν· πέρας γὰρ αὔλιος θύρα
ἐλευθέρᾳ γυναικὶ νενόμιστ' οἰκίας·
τὸ δ' ἐπιδιώκειν εἴς τε τὴν ὁδὸν τρέχειν,
ἔτι λοιδορουμένην, κυνός ἐστ' ἔργον, Ῥόδη.

V. 2 vulgo διὰ τὴν αὐλάν. Cod. Par. διὰ τὴν αὐλὰν λίαν, quod ad genuinam scripturam ducit.

Zenob. V, 39 : [3] « Ὄνου παρακύψεως. » Μέμνηται ταύτης Μ. ἐν Ἱερείᾳ ... ἐπὶ τῶν καταγελαστῶς συκοφαντουμένων.

ΙΜΒΡΙΟΙ.

Stobæi Serm. III, 9 :

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν, πάτερ, ἐν ἀνθρώπου φύσει
μεῖζον λογισμοῦ· τῷ διαθέσθαι πράγματα
ἕκαστός ἐστι καὶ λογίσασθαι κατὰ τρόπον
ἄρχων, στρατηγὸς, ἡγεμὼν δήμου, πάλιν
σύμβουλος· ὁ διαφέρων λογισμῷ πάντ' ἔχει.

V. 3 καί omittunt codd., ut τῷ legendum statuas, deleta distinctione post λογισμοῦ. Videndum enim ne tertio versu nova ordiatur sententia, a priori illa sejungenda.

Cæcilius hanc fabulam latine reddidit Imbriis.

ΙΠΠΟΚΟΜΟΣ.

Diogenes Laert. VI, 83 : Ἐγένετο δὲ (ὁ Μόνιμος) ἀνὴρ ἐλλόγιμος, ὡς καὶ Μένανδρον αὐτοῦ τὸν κωμικὸν μεμνῆσθαι· ἔν τινι γοῦν τῶν δραμάτων, ἐν τῷ Ἱπποκόμῳ, εἶπεν οὕτως·

[1] Μόνιμός τις ἦν ἄνθρωπος, ὦ Φίλων, σοφὸς
ἀδοξότερος, μίαν δὲ πήραν οὐκ ἔχων,
πήρας μὲν οὖν τρεῖς· ἀλλ' ἐκεῖνος ῥῆμά τι
ἐφθέγξατ' οὐδὲν ἐμφερὲς, μὰ τὸν Δία,
5 τῷ γνῶθι σαυτὸν, οὐδὲ τοῖς βοωμένοις
τούτοις· ὑπερεῖδε ταῦθ' ὁ προσαιτῶν καὶ ῥυπῶν·
τὸ γὰρ ὑποληφθὲν τῦφον εἶναι πᾶν ἔφη.

V. 2 codd. Steph. ἀδοξότατος. Seqq. ita Bentl. restituit. Cod. Flor. μίαν οὐκ. V. 3. vulgo ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ῥήματι, sive, ut cod. Flor., ῥῆμά τι. V. 6 ὑπερεῖδε Scaliger pro ὑπὲρ δέ.

Pollux X, 80 : Εἴρηνται δὲ οἱ τρίποδες..... ὥσπερ καὶ τριπόδια, ὡς ἐν Ἱπποκόμῳ Μενάνδρου·

[2] Τὰ δ' ἐκ μέσου τριπόδια καὶ τραγήματα.

Ibid. §. 98 : Ὑπόφαυλοι δὲ οἱ ἐν Ἱπποκόμῳ Μενάνδρου [3] « τηγανισμοί. »

ΚΑΝΗΦΟΡΟΣ.

Stobæi Serm. XXII, 30, 31 :

[1] Τὸ γὰρ προθύμως μὴ 'ποθῇς ἂν εὐτυχῇς·
Εὐδαιμονία δ' εἴωθ' ὑπερηφανίας ποιεῖν.

Prior versus ita legebatur, τὸ γὰρ πρ. μὴ πονῆσεν εὐτύχησεν, vel εὐτυχεῖ, secundum duos codices Schowii. Quod minime congruit titulo Stobæano περὶ ὑπεροψίας. Dedimus emendationem Jacobsii. Secundum v. incerto poetæ tribuit Grotius, Trincav. Euripidi, Menandro Schowius, qui tamen uncinis inclusit. Legebatur autem εὐδαιμονί' εἴωθεν, quod correxi.

Ejusd. Serm. CVIII, 30 :

[2] Ἀλογίστου τρόπου
ἀτύχημα φεύγειν ἐστὶν οὐκ αὐθαίρετον.

Suidas s. v. Ἀντάλλαγον : Μ. Κανηφόρῳ·

Sed victus instrumenta et confidentiæ
hæc sunt, hominum impudentium molimina,
ludibria vitæ denique humanæ, Rhode. *G.*

2.

Excedis, uxor, terminos uxorios,
quando atrio progrederis : nam limes domus
matronis gravibus atriense est ostium :
at insequi ultro et excursare in publicum,
Rhode, et differre pipulo, id vero est canum. *G.*

3.

Ob asini prospectum (*accusatus. Proverb.*).

IMBRII.

In ætate hominum nil, pater, præstantius
ratione est et consilio : nam res qui ordinat,
viasque agendi recte disponit, sibi
est princeps, imperator, consiliarius,
tribunus plebis : cuncta habet cui mens adest. *G.*

EQUISO.

1.

Fuit olim Monimus, sapiens, mi Philo,
ignobilior, cui pera una quidem non erat,
at enimvero tres : ille effatum protulit
nihil mehercle simile istis sententiis,
puta, Te ipsum nosce, et quæ decantata eiusmodi :
contemsit hæc mendicus ille et sordidus :
opinatum omne nil nisi fastum credidit.

2.

E medio tripodes et bellaria.

3.

Sartagines.

CANISTRUM FERENS.

1.

Factus beatus, animum serves beneficum.
Felicitas superbiam amat inducere.

2.

Infortunia
inopina fugere non est in nostra manu. *G.*

[3] Ἐδεῖτο χρῆσαι τὴν σεαυτῆς θυγατέρα
ἀντάλλαγον.

Χήρα· Ἔχουσ' ἀδελφή κτλ. Ita Valck. pro vulg. ἀντάλλαγον χήραν ἔχουσ' κτλ. Quod confirmare videtur Lex. Seguer. p. 407.

Suidas s. v. Ἀποκρινεῖται et Lex. Seguer. p. 429 :

[4] Ὁ δ' ἀποκρινεῖται, κἂν ἐγὼ λέγοιμί σοι.

Harpocrat. p. 18 : Αἰξωνεῖς..... ἐκωμῳδοῦντο εἰς βλασφημίαν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ κακῶς λέγειν, [5] « αἰξωνεύεσθαι » ἔλεγον. M. ἐν Κανηφόρῳ.

ΚΑΡΙΝΗ.

Obiter hanc fab. commemorat Athen. IV, p. 175, A : Μνημονεύει τῶν [1] «γίγγρων» αὐλῶν ... M. ἐν Καρίνῃ. Gingras tibias quo nexu Menander hac fabula commemoraverit, non obscurum esse potest cogitanti, Καρίνας Græcis dictas fuisse præficas e Caria adscitas, quæ sub tibiarum aliorumque instrumentorum sonitu lugubres modos cantarent. Cæcilii Carina e Menandrea haud dubie erat expressa.

Stobæi Serm. XXXII, 7 (sine fabulæ indicio in cod. Paris.) :

[2] Ὦ μεγίστη τῶν θεῶν
νῦν οὖσ' Ἀναίδει', εἰ θεὸν καλεῖν σε δεῖ·
δεῖ δέ· τὸ κρατοῦν γὰρ νῦν νομίζεται θεός·
ἐφ' ὅσον βαδίζεις, ἐφ' ὅσον ἥξειν μοι δοκεῖς.

Contumeliæ et *Impudentiæ* fanum apud Athenienses commemorant Cicero et alii.

Suidas (et Lex. Seguer. p. 380) : Ἀλύσιον, πλοκίου γένος περὶ τὸν τράχηλον. M. Καρίνῳ (sic)·

[3] Περὶ τὸν τράχηλον ἀλύσιόν τί σοι δότω.

ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΣ.

Non probabile est ex hac fabula Plautum expressisse Pœnulum suam : licet ille in Prol. 53 sq. :

Carchedonius vocatur hæc comœdia,
latine Plautus, patruus Pultiphagonides.

Athen. IX, p. 385, E : M. Καρχηδονίῳ·

[1] Ἐπιθυμιάσας τῷ Βορέᾳ λιβανίδιον
ὀψάριον οὐδὲν ἔλαβον ἑψήσων φακῆν.

Ita Bentl. correxit vulgatum ἐπιθυμήσας τῷ Βορέᾳ λίβαν ὀψάριον οὐδεὲν κτλ. In novissimis verbis Heringa : οὐδὲν ἔλαβον· ἑψήσω φακῆν.

Eustath. ad Hom. p. 1412, 14 : Ὅτι δὲ τῇ μητρὶ ἀνάκειται ἡ περὶ τῶν παίδων ἀκριβὴς εἴδησις δηλοῖ καὶ Μένανδρος·

[2] Αὑτὸν γὰρ οὐδεὶς οἶδε τοῦ πότ' ἐγένετο,
ἀλλ' ὑπονοοῦμεν πάντες ἢ πιστεύομεν.

Quem l. huc retuli propter Stob. Serm. LXXVI, 11, ubi v. 1 e Menandri Καρχ. citatur, sic male editus : αὐτὸς γὰρ οὐδεὶς οἶδε πῶς ἐγένετο; Πῶς ποτ' ἐγένετο in eodem Menandri loco habet schol. Odyss. I, 215.

Photius Lex. p. 167 : Λιτυέρσης, εἶδος ᾠδῆς. M. Καρχηδονίῳ·

[3] Ἄδοντα λιτυέρσην ἀπ' ἀρίστου τέως.

Eadem ferme habet Suid. s. v. et Apostol. XII, 7. Corrig. Καρχηδονίῳ.

Stobæi Serm. IX, 17 :

[4] Τὸ καλῶς ἔχον που κρεῖττόν ἐστι καὶ νόμου.

* Stobæi Append. Flor. p. 35, 17 :

[5] Ἔργον ἐκ πολλοῦ χρόνου
ἄνοιαν ἡμέρᾳ μεταστῆσαι μιᾷ.

Ἄνοιαν scilicet alienam. Non probamus Jacobsii rationem ἄνοι' ἐν ἡμ. legentis, hoc sensu : *Dementia est, longi temporis opus uno die immutare velle.*

Pollux X, 37 : M. ἐν Καρχηδονίῳ κέχρηται τῷ ὀνόματι [6] « ἀσκοπυτίνη. »

Schol. Aristoph. Vesp. 1493 : [7] « Μέσατος » ἀντὶ τοῦ μέσος. M. Καρχηδονίοις (sic). Denique Toupius versum proverbialem, quem Suidas v. Χρεία omisso auctoris nomine servavit,

---

3.

Rogabat ut ei filiam concederes
tuam mutuam.

4.

Quod respondebit, et ego dixerim tibi.

5.

Æxonensium more calumniari.

PRÆFICA.

2.

O dearum maxima
nunc Impudentia, si te fas dici deam :
at fas : nam nunc quod regnat, mos numen vocat :
quo processisti, quoque procedes adhuc ! *G.*

3.

Circaque collum tibi dato catenulam.

CARTHAGINIENSIS.

1.

Adolui Boreæ thuris quidpiam : tamen
pisciculum nullum cepi : lentem igitur coquam.

2.

Nemo se novit quo sit exortus satu,
sed suspicamur universi, aut credimus. *G.*

3.

Canit Lityersen interea post prandium.

4.

Quodcumque rectum est, id plus lege ipsa valet. *G.*

5.

Ex multo tempore
insaniam sanare haud facile una die.

6.

Lagena coriacea.

7.

Medius.

[8] Χρεία διδάσκει κἂν ἄμουσος ᾖ σοφὸν
Καρχηδόνιον,

recte huc retulit.

ΚΑΤΑΨΕΥΔΟΜΕΝΟΣ.

Stephan. Byz. p. 205: Μύλασα, πόλις Καρίας· τὸ ἐθνικὸν [1] «Μυλασεύς,» ὡς Μ. Καταψευδομένῳ.

Antiattic. p. 97: [2] «Ἐπεπτώκειμεν.» Μ. Καταψευδομένῳ.

Schol. Plat. p. 365: [3] «Ἱππεῖς προκαλεῖσθαι εἰς πεδίον,» ἐπὶ τῶν τοὺς ἔν τισι βελτίους καὶ ἐπιστημονικωτέρους αὐτῶν εἰς ἔριν προκαλουμένων. Πλάτων καὶ Μ. Καταψευδομένῳ.

Suidas: [4] «Τὸν ἀφ' ἱερᾶς γραμμῆς,» ἐν τῇ τῶν πεττῶν παιδιᾷ.... Μ. Καταψευδομένῳ. Eadem Phot. p. 437. Proverbialis erat locutio κινεῖς τὸν ἀφ' ἱερᾶς de iis qui extrema periclitarentur.

ΚΕΚΡΥΦΑΛΟΣ.

Athen. VI, p. 245, C: Ὅτι δ' ἦν ἔθος, τοὺς γυναικονόμους ἐφορᾶν τὰ συμπόσια, καὶ ἐξετάζειν τῶν κεκλημένων τὸν ἀριθμόν, εἰ κατὰ νόμον ἐστί, Τιμοκλῆς φησὶν οὕτως· ... Μένανδρος δ' ἐν Κεκρυφάλῳ·

[1] Παρὰ τοῖς γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις
διακονοῦντας ἀπογεγράφθαι πυθόμενος
πάντας μαγείρους κατὰ νόμον καινόν τινα,
ἵνα πυνθάνωνται τοὺς κεκλημένους ἐὰν
πλείους τις ὧν ἔξεστιν ἑστιῶν τύχῃ,
ἐλθὼν...

Suidas v. Αἴρειν: ... ἐπὶ τοῦ παρακειμένην ἀφελεῖν τὴν τράπεζαν. Μ. Κεκρυφάλῳ·

[2] Εἶτ' εὐθὺς οὕτω τὰς τραπέζας αἴρετε,
μύρα, στεφάνους ἑτοίμασον, σπονδὰς ποίει.

Eadem habet Lex. Seguer. p. 358, ubi postrema pars ita descripta legitur:

μύρα, στεφάνους ἑτοίμασον, σπονδὰς * * *
ποίησον.....

Athen. XV, p. 691, A: Ναρδίνου μύρου μέμνηται Μ. ἐν Κεκρυφάλῳ οὕτως· Ἡδὺ τὸ μύρον, παιδίον· ἡδύ· πῶς γὰρ οὔ; νάρδινον. Recte, ni fallor, Jacobsius:

[3] α'. Ὡς ἡδὺ τὸ μύρον, παιδίον; β'. Ἡδύ· πῶς
οὐ νάρδινον; [γὰρ οὔ;

Possis etiam οὐχ ἡδύ γε τὸ μύρον; vel ἡδύ γε τὸ μύρον, ὦ παιδίον. G. Dindorf. conjecit παιδάριον.

Stobæi Eclog. phys. vol. I, p. 200 ed. Heer.:

[4] Ταὐτόματον ἡμῖν ἀφανὲς ὂν συλλαμβάνει.

De sequentibus ap. Stob. versibus duobus v. in Τίτθη.

Athen. VI, p. 241, E: Μνημονεύει δ' αὐτοῦ (Philoxeni Pternocopidis parasiti) καὶ Μ. ἐν Κεκρυφάλῳ, αὐτὸ μόνον [5] «Πτερνοκοπίδα» αὐτὸν καλῶν.

Ibid. p. 243, A: Καὶ Μ. [6] αὐτοῦ (Chærephontis parasiti) μνημονεύει ἐν Κεκρυφάλῳ.

Schol. Plat. p. 381, de proverbio [7] «δεύτερος πλοῦς:» ἐμνήσθη ταύτης καὶ Μ. Κεκρυφάλῳ.

Ibid., p. 394, de proverbio [8] «ἀπὸ μηχανῆς θεός.» Μ. Θεοφορουμένῃ καὶ Κεκρυφάλῳ.

Suidas v. [9] «Ἀβυρτάκη,» ὑπότριμμα βαρβαρικόν. Ἔστι καὶ ἐν Κεκρυφάλῳ Μενάνδρου τοὔνομα. Eadem habet Lexic. Seguer. p. 323.

ΚΙΘΑΡΙΣΤΗΣ.

Plutarch. De tranquill. p. 466, B: Τοὺς μὲν γὰρ ἀφωρισμένως ἕνα βίον ἄλυπον νομίζοντας ... ἱκανῶς ὁ Μένανδρος ὑπομιμνήσκει λέγων·

[1] Ὤμην ἐγὼ τοὺς πλουσίους, ὦ Φανία,
οἷς μὴ τὸ δανείζεσθαι πρόσεστιν, οὐ στένειν

8.

Doctum concinnat usus Pœnulum
quamvis indoctum.

CALUMNIANS.

1.

Mylasensis.

2.

Cecideramus.

3.

Equites provocare in campum.

4.

Calculum a sacra linea (*movere*).

VITTA.

1.

Comperto jussos legis præscripto novæ
apud Censores nomen profiteri suum
coquos quorum opera famularetur nuptiis,
interrogandos num quis convivas sibi
vocasset plures, lege quam permittitur,
profectus..... *G.*

2.

Inde ilico sic mensas tollite;
unguenta fer, coronas; tum libaveris.

3.

A. Quam suave unguentum, puere! *B.* Suave est:
non nardinum est? [quippeni?

4.

Casus, quamquam inconspicuus, nos multum ju-
[vat. *G.*

5. 6.

(Pernarum concisorem [id est Philoxenum] et Chærephontem parasitum memorat.)

7.

Secunda navigatio.

8.

Deus ex machina.

9.

Abyrtace [*condimentum barbaricum*].

FIDICEN.

1.

Ego autumabam divites, o Phania,
in ære vivunt qui suo, nec noctibus

τὰς νύκτας, οὐδὲ στρεφομένους ἄνω κάτω
οἴμοι λέγειν, ἡδὺν δὲ καὶ πρᾶόν τινα
5 ὕπνον καθεύδειν, ἀλλὰ τῶν πτωχῶν τινα·
νυνὶ δὲ καὶ τοὺς μακαρίους καλουμένους
ὑμᾶς ὁρῶ ποιοῦντας ἡμῖν ἐμφερῆ.
Ἆρ' ἐστὶ συγγενές τι λύπη καὶ βίος;
τρυφερῷ βίῳ σύνεστιν, ἐνδόξῳ βίῳ
10 πάρεστιν, ἀπόρῳ συγκαταγηράσκει βίῳ.

Ap. Plut. desunt verba ἀλλὰ τῶν πτωχῶν ... ἡμῖν ἐμφερῆ. Supplevi locum e Stobæi Serm. XCVII, 13, ubi idem, sed tribus ultimis versibus omissis, locus servatus est. V. 7 Geelius malit πονοῦντας. Versum 8 Stob. habet Serm. XCVIII, 54, unde fabulæ indicium petitum est. Quem versum per interrogationem extuli. Diogen. Laert. VII, 68: Ἔστι δὲ καὶ ἐπαπορητικόν τι, ὃ εἰ λέγοι τις ἀποροίη ἄν· Ἆρ'.... βίος;

Stobæi Serm. XCV, 2:

[2] Τὸ κουφότατόν σε τῶν κακῶν πάντων δάκνει,
πενία· τί γὰρ τοῦτ' ἐστίν; ἧς γένοιτ' ἂν εἷς
φίλος βοηθήσας ἰατρὸς ῥᾳδίως.

Respexit ad hunc locum Plutarch. Divit. am. p. 524, E.
Ejusd. Serm. IX, 18 (ubi Κιθαρισταῖς):

[3] Εἰ τοὺς ἀδικηθέντας, πάτερ, φευξούμεθα,
τίσιν ἂν βοηθήσαιμεν ἄλλοις ῥᾳδίως;

Ita tres codd. Schowii pro βοηθήσοιμεν, quod tenet cod. Paris.

Ibidem 19:

[4] Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν ἐκμαθεῖν γὰρ, ὦ Λάχης,
ἀστεῖον ἐπιτήδευμα κρίνω τῷ βίῳ.

Athen. VI, p. 247, F, de voce οἰκόσιτος agens: M. ἐν Κιθαριστῇ·

[5] Οὐκ οἰκοσίτους τοὺς ἀκροατὰς λαμβάνεις.

Quæ ipsi illi κιθαριστῇ dicta fuisse suspiceris. Eodem traxerim hunc locum ap. Athen. XII, p. 510, A: M. δ' ἐν Κιθαριστῇ περί τινος μουσικευομένου λέγων φησί·

[6] Φιλόμουσον εἶν' αὐτὸν πάνυ,
ἀκούσματ' εἰς τρυφήν τε παιδεύεσθ' ἀεί.

Ubi vereor ne infinitivi pendeant ab Athenæi φησί.
Stobæi Serm. CX, 9:

[7] Οὕτω τι πρᾶγμ' ἔστ' ἐπίπονον τὸ προσδοκᾶν.

Ejusdem Eclog. phys. vol. I, p. 212 Heer.:

[8] Ὡς ποικίλον πρᾶγμ' ἐστὶ καὶ πλάνον τύχη.

Photius Lex. p. 386: Σκοῖδος, ταμίας τις καὶ διοικητής. Μακεδονικὸν τὸ ὄνομα. Διόπερ καὶ M. ἐν Κιθαριστῇ [9] «σκοῖδον» τὸν Διόνυσον καλεῖ.

ΚΝΙΔΙΑ.

Stobæi Serm. LXXXVI, 10:

[1] Οὐδὲν γένους γένος γὰρ οἶμαι διαφέρειν·
ἀλλ', εἰ δικαίως ἐξετάσεις, καὶ γνήσιος
ὁ χρηστός ἐστιν, ὁ δὲ πονηρὸς καὶ νόθος.

Ejusd. Eclog. phys. vol. I, p. 196:

[2] Ταυτόματόν ἐστιν, ὡς ἔοικέ που, θεὸς,
σώζει τε πολλὰ τῶν ἀοράτων πραγμάτων.

Respexisse videtur ad hos versus Palladas Alex. Epig. 118.

ΚΟΛΑΞ.

Hac fabula Menandrum consummati adulatoris ejusdemque parasiti mores indolemque adumbrasse diserte testatur Athen. VI, p. 258, E: Κεχαρακτήρικε δὲ ὡς ἐνι μάλιστα ἐπιμελῶς τὸν κόλακα Μένανδρος ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι. Partem fabulæ in Eunuchum suam transtulit Terentius, quemadmodum ipse testatur Prol. 30 sq.:

Colax Menandri est; in ea est parasitus colax
et miles gloriosus; eas se non negat
personas transtulisse in Eunuchum suam;

coll. Donato ad II, 1, 22. Quod quomodo factum, quantum hodie potest, explicuit Grauert. Analect. hist. et phil. p. 160 sqq. Isti parasito, quem Terentius *Gnathonem* appellavit, Menandrum *Struthiæ* nomen indidisse docet Athenæi locus, X, p. 434, C: Ἔπινε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ·

---

suspiria agere, nec sus deque vortier,
nec dicere Eheu: sed tranquilla molliter
frui quiete: illa esse pauperum mala.
At nunc vos video, quos beatos prædicant,
vitam cum nostra vivere æquiparabilem.
Res sunt cognatæ vita et anxietudines?
vitam sequuntur mollem, vitæ fulgidæ
non absunt, vitæ consenescunt pauperi. *G.*

2.

Adeon' te excruciat, quod malorum est omnium
levissimum, paupertas? quantillum est enim,
amicus unus cui medendo sufficit? *G.*

3.

Injuria si fugimus afflictos, pater,
qui sunt quibus nos ferre suppetias jubes? *G.*

4.

Injuria abstinere qui discit, Lache,
rem discit elegantem et in vita utilem. *G.*

5.

Non auditores sumis cœnantes domi.

6.

Amare prædicatur literas,
et delicatas cantiones discere. *G.*

7.

Adeo molesta res est exspectatio. *G.*

8.

Fortuna apprime res est et varia et vaga. *G.*

9.

Scœdus [*Macedonice, administrator, de Baccho*].

CNIDIA.

1.

Quo quis sit genere, nil ego referre arbitror.
Quod si rem potius spectes quam vocis sonum,
legitimus est frugi omnis, et nequam nothus. *G.*

2.

Casus quoque ipse est nescio quid numinis,
et res plerasque nos latendo sospitat. *G*

στον, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς μέθης συνεχῶς κοιμᾶσθαι δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας. ... M. δ' ἐν Κόλακί φησι·

[1] α'. Κοτύλας χωροῦν δέκα
ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν, Στρουθία,
τρὶς ἐξέπιον μεστόν γ'. β'. Ἀλεξάνδρου πλέον
τοῦ βασιλέως πέπωκας. α'. Οὐκ ἔλαττον, οὔ,
μὰ τὴν Ἀθηνᾶν. β'. Μέγα γε.

Cujus fragm. partem priorem a κοτύλας ad Στρουθία iterum apposuit Athen. XI, p. 477, F, ubi codd. et editt. præbent Στρουθίον. Alteram formam tuetur Ælian. H. A. IX, 7, de parasitis agens : Καὶ ὁ τοῦ Μενάνδρου Στρουθίας τοιοῦτός ἐστι. Ac Menandri Struthias primariis veteris ævi parasitis adnumeratur.

Colloquuntur in illis versibus parasitus et miles gloriosus, cui Terentius *Thrasonis* nomen imposuit. A Menandro eum *Biantem* appellatum fuisse docet Plutarchus De adulat. et amic. p. 57, A : Maxime cavendum esse τὸν κόλακα περὶ τοὺς ἐπαίνους· ὅπερ οὐδὲ αὐτὸν ἐκεῖνον λέληθεν, ἀλλὰ δεινὸς ὢν φυλάττεσθαι τὸ ὕποπτον, ἂν μὲν εὐπαρύφου τινὸς (h. e. *militis*) ἢ ἀγροίκου λάβηται φορίνην παχεῖαν φέροντος, ὅλῳ τῷ μυκτῆρι χρῆται, καθάπερ ὁ Στρουθίας ἐμπεριπατῶν τῷ Βίαντι, καὶ κατορχούμενος τῆς ἀναισθησίας αὐτοῦ τοῖς ἐπαίνοις,

Ἀλεξάνδρου πλέον
τοῦ βασιλέως πέπωκας,

καὶ γέλωτι πρὸς τὸν Κύπριον ἐκθανούμενος. Sic enim constituendus est hic locus. Cum postremis Wyttenbachius, qui ea quoque Menandro tribuit, comparat Terent. Eun. III, 2, 44, ubi Gnatho Thrasoni risus causam quærenti respondet : *istud quod dixti modo, Et illud de Rhodio dictum in mentem venit,* de quo dicto Thraso narraverat (sc. 1, 42) tum *risu omnes qui aderant emoriri.* Sic Menandri Cyprio Terentius Rhodium substituerit, et sensus erit : *ad dicterium illud, quod miles se in Cyprium conjecisse narraverat, præ risu emoriturus.*

Inerat fabulæ etiam convivium in festo Ἀφροδίτης πανδήμου exhibitum, teste Athenæo XIV, p. 659, D: M. ἐν Κόλακι τὸν τοῖς τετραδισταῖς διακονούμενον μάγειρον ἐν τῇ τῆς πανδήμου Ἀφροδίτης ἑορτῇ ποιεῖ ταυτὶ λέγοντα·

[2] Σπονδή· δίδου σὺ σπλάγχν' ἀκολουθῶν· ποῖ βλέπεις;
σπονδή· φέρ' ὦ παῖ Σωσία· σπονδή· καλῶς·
ἔγχει· θεοῖς Ὀλυμπίοις εὐχώμεθα
Ὀλυμπίαισι πᾶσι πάσαις· λάμβανε
5 τὴν γλῶτταν ἐν τούτῳ· διδόναι σωτηρίαν,
ὑγίειαν, ἀγαθὰ πολλά, τῶν ὄντων τε νῦν
ἀγαθῶν ὄνησιν πᾶσι· ταῦτ' εὐχώμεθα.

V. 2 sic Pierson. Codd. et edd. φέρω vel φερέω πλείω ὥσια. Heringa φέρε πλείω, Σωσία, probante Grauerto. V. 3 ἔγχει Pierson. Vulgo εὔχου. V. 7 ante Heringam ὄνησιν· πᾶσι ταῦτ'.

Idem Athen. XIII, p. 587, D : M. δ' ἐν Κόλακι τάσδε καταλέγει ἑταίρας·

[3] Χρυσίδα, Κορώνην, Ἀντικύραν, Ἰσχάδα,
καὶ Ναννάριον ἔσχηκας ὡραίαν πάνυ.

Id. VII, p. 301, D : Ἠλακατῆνες ... εἰσὶ κητώδεις, ἐπιτήδειοι εἰς ταριχείαν. M. Κόλωνι (recte corrigunt Κόλακί) φησι·

[4] Κωβιός, ἠλακατῆνες
[καὶ] κυνὸς οὐραῖον.

Hæc, vulgo uno versu continuata, sunt anapæstorum reliquiæ. Καὶ delendum coll. p. 403, B.

Stobæi Serm. X, 21 :

[5] Οὐδεὶς ἐπλούτησε ταχέως δίκαιος ὤν·
ὁ μὲν γὰρ αὐτῷ συλλέγει καὶ φείδεται,
ὁ δὲ τὸν πάλαι τηροῦντ' ἐνεδρεύσας πάντ' ἔχει.

Ubi lemma ἐν Κολακείᾳ, fort. ἐν Κόλακι α', quamquam qui de duplici Colacis editione prodiderit, scio neminem. Nisi huc referre velis glossam Hesychii : Ἀψοφητί, ἠρέμα, ἡσύχως, κολακείᾳ, ita emendatam, ἡσ. [Μένανδρος] Κόλακι α'. Ceterum hoc fragmentum bene convenit cum iis, quæ Gnatho Terentianus disserit II, 2; melius etiam illud ex *Philemonis* Κόλακι citatum, in Glossis ad Hippocratis Jusjur. : Γενέτῃσιν· γονεῦσιν, ἢ συγγενέσιν. Οὕτως Ἀττικῶς λέγουσιν, ὡς καὶ Φιλήμων ἐν Κόλακί φησιν·

[6] Ἀλλ' οὐδὲ γεννήτην δύναμ' εὑρεῖν οὐδένα,
ὄντων τοσούτων, καὶ ἀπείλημμαι μόνος.

ADULATOR.

1.

A. Cotylarum capax decem
condy aureum, mi Struthia, in Cappadocia
ter ebibi, atque plenum. *B.* Alexandro quidem
tu rege plus bibisti. *A.* Non hercle minus,
non, per Minervam! *B.* Magnum!

(Militem vel rusticum si prehenderit adulator, eum effuse ridet, ut Struthias insultans Bianti, et inscitiæ ejus per laudes illudens, dicit,

Alexandro quidem
tu rege plus bibisti,

et risu in Cyprio emoriturus.)

2.

(Coquus epulonum in convivio Veneris festo dicit :)

Libatur. Heus fer exta! quonam respicis?
libatur. Sosia heus! fer! Libatur. Bene.
Jam nunc infunde. Cœlites deos deas
cunctos precemur atque cunctas. Accipe
linguam. Salutem sanitatemque ut duint,
bona nobis tribuant multa, quæque adsunt bona
ea prosperassint cunctis : hæ fiant preces. *G. corr.*

3.

Coronen, Chrysidem, Anticyram et Ischadem,
Nannarium denique habuisti pulcherrimam.

4.

Gobius, elacatenes [*piscis genus cetacei*], et canis caudam.

5.

Nemo et repente dives, et justus fuit.
Est cui vectigal magnum parsimonia est :
at alius cuncta insidians comparsa abripit. *G.*

6.

Sed vel cognatum ego invenire non queo,
cui tot sint : en me desertum planissime!

Terentius l. c. v. 7 :

En quo redactus sum ! omnes noti me atque amici
[deserunt.

V. 1 edebatur γενητὴν et δύναμαι. Correxit Hemsterh. V. 2 ὄντων Luzac.; vulgo τῶν. Deinde legerim ἀλλ' ἀπειλ., vel καὶ περιείλημμαι s. καταλέλειμμαι. Ob imitationem Terentianam, et quia sola hæc mentio exstat talis fabulæ Philemonis, vix dubitari potest quin recte huc sint relati hi versus.

ΚΟΤΤΑΒΙΖΟΥΣΑΙ.

Sic vel κοταβίζουσαι codd. aliquot ap. Stobæum Serm. XXI, 2 :

Τὸ γνῶθι σαυτὸν ἔστιν ἂν τὰ πράγματα
ἴδῃς τὰ σαυτοῦ καὶ τί σοι ποιητέον.

Cod. Paris. κωταζομ (οις), Gesneri margo: *M. in Catazom.* V. 2 εἰδῇς legendum videtur.

ΚΥΒΕΡΝΗΤΑΙ.

Stobæi Serm. XXII, 19 :

[1] Τἀργύριον εἶναι, μειράκιον, σοὶ φαίνεται
οὐ τῶν ἀναγκαίων καθ' ἡμέραν μόνον
τιμὴν παρασχεῖν δυνατὸν, ἄρτων, ἀλφίτων,
ὄξους, ἐλαίου, μείζονος δ' ἄλλου τινός·
5 ἀθανασίας δ' οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν συναγάγῃς
τὰ Ταντάλου τάλαντ' ἐκεῖνα λεγόμενα·
ἀλλ' ἀποθανεῖ, καὶ ταῦτα καταλείψεις τισίν.
Τί οὖν λέγω; μηδ' αὐτὸς, εἰ σφόδρ' εὐπορεῖς,
πίστευε τούτῳ, μήτε τῶν πτωχῶν πάλιν
10 ἡμῶν καταφρόνει, τοῦ δέ γ' εὐτυχεῖν ἀεὶ
πάρεχε σεαυτὸν τοῖς ὁρῶσιν ἄξιον.

Deest fabulæ titulus ap. Stob. l. l., sed additur Κυβερνήτου (sic) Serm. CXVIII, 10, ubi versus 5—7 iterum ponuntur. V. 4 cod. Schowii μείζονός τ'. Alii δ' omittunt. V. 5 in altero l. Stob. ἀθανασία δ' οὐκ ἔστιν, præter cod. Voss. V. 6 Stob. utroque l. τάλαντα ἱκανά. Correxit Salmas. V. 7 in priore l. vulgo ἀλλ' ἂν ἀποθάνῃς, in altero ἀλλ' ἀποθανῇ. V. 8 cod. ἂν σφόδρ' εὐπορῇς. V. 10 septem codd. Schowii τοῦ δ' εὐτυχεῖν. V. 11 unus παράσχε σαυτόν. Fort. παράσχες αὑτόν.

Ejusd. Serm. XXII, 11 :

[2] Ὦ τρισάθλιοι
ἅπαντες οἱ φυσῶντες ἐφ' ἑαυτοῖς μέγα·
αὐτοὶ γὰρ οὐκ ἴσασιν ἀνθρώπου φύσιν.

Lex. Seguer. p. 438 : Ἀποτρώγειν, ἀφαιρεῖν. Οὕτω M. Κυβερνήταις·

[3] Τί λέγων ἀποτρώγειν ἀξιώσει νῦν ἐμοῦ
τὸ μισθάριον; μένω γὰρ ἐξ ἐχθιζινοῦ.

Conf. Bekk. Anecd. p. 438.

Ibid. p. 462: « Ἀτυφία, ταπεινοφροσύνη. M. Κυβερνήταις· [4] « Εἰς τὴν πονηρίαν ἀτυφίαν νομίσαντές ποτε ἀξιοῦσι τέρας. ». Quæ corrupta sunt.

Priscian. XVIII, p. 1163 : *Attici* ἐπιλέλησμαι τοῦδε καὶ τόδε. ... *Menander* Κυβερνήταις· [5] « Ἐπιλάθετ' αὐτὸν ὅστις εἴη. »

ΚΩΝΕΙΑΖΟΜΕΝΑΙ.

Stobæi Serm. CVIII, 48, ubi lemma Κονιαζομέναις :

Ὥστε μηδεὶς πρὸς θεῶν
πράττων κακῶς λίαν ἀθυμήσῃ ποτέ·
ἴσως γὰρ ἀγαθοῦ τοῦτο πρόφασις γίνεται.

Scrib. videtur Κωνειαζόμεναι, *Cicutam bibentes.*

* Extra dubitationem ponitur hæc conjectura loco scholiastæ Clementis Alexandrini, nuper editi, p. 103, 24, ubi hæc de Epimenide Cretensi : Οὗτος καθῆρε τὰς Ἀθήνας· ἦν δὲ Κρὴς τῷ γένει καὶ σοφώτατος, οὗ καὶ M. μέμνηται ἐν ταῖς Κωνεαζομέναις (sic).

ΛΕΥΚΑΔΙΑ.

Strabo X, p. 452, servavit fragmentum, quod ex ipso dramatis initio petitum esse recte Clericus e Schol. Hephæst. p. 126 colligit :

[1] Οὗ δὴ λέγεται πρώτη Σαπφὼ

COTTABO LUDENTES.

Hoc illud vetus est, Nosce te ipsum, res tuas
si bene spectaris, et quid ex usu siet. *G.*

GUBERNATORES.

1.

Ut video, adolescens, credis tu pecuniæ
pretio parari, non modo hæc quorum indiget
quotidie usus, panem, acetum, obsonia,
oleum, sed istis majus aliquid omnibus.
At certe venum non datur immortalitas,
nec si talenta Tantali possederis :
sed occubandum est, illa linquenda alteri.
Hæc quorsum? nempe ne fortunæ prosperæ
confidas nimium, neu nos contra pauperes
habeas despectu, verum te aspectantibus
felicitate præbeas dignum tua. *G.*

2.

O miserrimos
mortalium, qui spiritus tumidos gerunt :
conditio humana quæ sit non intelligunt. *G.*

3.

Quibu' verbis hodie meam volet mercedulam
detrahere? namque exspecto ex hesterno die.

5.

Oblitu'st se ipse qui sit. *G.*

CICUTAM BIBENTES.

Nemo quem infortunio
di mactant, animum protinus despondeat :
forsit alicujus hinc boni erit occasio. *G.*

(Epimenidis in hac fabula meminit.)

LEUCADIA.

1.

Dicitur illic primum Sappho,

τὸν ὑπέρκομπον θηρῶσα Φάων'
οἰστρῶντι πόθῳ ῥῖψαι πέτρας
ἀπὸ τηλεφανοῦς· ἀλλὰ κατ' εὐχὴν
σὴν, δέσποτ' ἄναξ, εὐφημείσθω
τέμενος περὶ Λευκάδος ἀκτῆς.

Ita hunc locum constituit Bentl., cui postrema verba εὐφημείσθω... ἀκτῆς, quæ ap. Strab. desunt, subministravit Hesych. in gl.: Λευκάδος· M. Λευκάσεσιν (sic)· εὐφημείσθω... ἀκτῆς. Ceterum quod his versibus memoratur Leucatæ Apollinis templum, id Menandrum hac ipsa fabula a Phaone exstructum narravisse, colligas e Servio ad Virg. Æn. III, 279: *Menander et Turpilius Comici a Phaone Lesbio id templum conditum dicunt : qui quum esset navicularius, solitus a Lesbo in continentem proximos quosque mercede transvehere, Venerem mutatam in anus formam gratis transvexit; quapropter ab ea donatus unguenti alabastro, quum se in dies inde tum ungeret, feminas in sui amorem trahebat, in queis fuit una, quæ de monte Leucate, quum potiri ejus nequiret, abjecisse se dicitur.* Quæ omnia, utcunque de argumento Leucadiæ statuatur, ex hac fabula adumbrata videntur. Similia narrant Ælian. V. H. XII, 18; et Lucian. dial. mort. p. 361. Turpilii Leucadiam ad Menandri exemplar compositam fuisse vel Servii locus docet.

Stobæi Serm. X, 20:

[2] Ὅστις ὑπέχει χρυσίῳ
τὴν χεῖρα, κἂν μὴ φῇ, πονηρὰ βούλεται.

Sunt hæc etiam ap Maximum Tyr. CXL, p. 221, ubi editur κἂν μή φησι.... βουλεύεται, ut nonnulli etiam ap. Stob.

Ejusd. Serm. XCV, 4:

[3] Ἀεὶ νομίζονθ' οἱ πένητες τῶν θεῶν.

Quod videri potest responsum illis ex Leucadia Turpilii ap. Cic. Tusc. IV, 34: *Si quidem sit quisquam deus Cui ego sim curæ.*

Etymol. M. p. 407, 22: Ζάκορος, νεωκόρος, ἤγουν ἡ διακονοῦσα περὶ τὸ ἱερόν. Μένανδρος· ζάκορος, ἡ κοσμοῦσα τὸν ναὸν τέκνον. Καὶ ὁ ὑπηρέτης. Λευκαδίᾳ·

[4] Ἐπίθες τὸ πῦρ, ἡ ζάκορος, οὑτωσὶ καλῶς.

Idem locus, legitur ap. Phot. p. 41 et Suid. s. v.

Schol. Aristoph. Acharn. 283: Τῷ δὲ [5] « συντριβείη » καὶ M. κέχρηται ἐν Λευκαδίᾳ. Leg. συντρίβειν.

Zenob. VI, 13: M. δέ φησιν ἐν Λευκαδίῳ (sic) τὴν ἀγαθὴν [6] « ἡμέραν λευκὴν » καλεῖσθαι. Deest καλεῖσθαι in Prov. Bodl. 895.

Chœroboscus Ms. apud Bekk. Anecd. Gr. p. 1431: Χέλυς χέλυος, σημαίνει δὲ τὴν κιθάραν· [7] « Πάμφων' οὐρεία χέλυς. » M. ἐν Λευκαδίᾳ. Edebatur πάφωνε.

ΛΟΚΡΟΙ.

Zenob. VI, 27: « Ὑγιέστερος κρότωνος » ἐπὶ τῶν πάνυ ὑγιαινόντων ἡ παροιμία. Μέμνηται τούτου M. ἐν Λοκροῖς. Leg. ταύτης, « nisi κρότωνος supplendum, » Gaisf.

Eandem fabulam obiter commemorat Quintil. X, 1.

ΜΕΘΗ.

In hac etiam fabula parasiti partes fuisse docet Athen. VI, p. 247, E. Voce μέθη significari *convivium* opportune monuit Clericus ex Athen. II, p. 40, C. Athenæus VIII, p. 364, D: Θύοντες τοῖς θεοῖς ὀλίγιστα εἰς τὰς θυσίας καὶ τὰ τυχόντα δαπανῶμεν, ὥσπερ ὁ καλὸς M. ἐν τῇ Μέθῃ παρίστησιν·

[1] Εἶτ' οὐχ ὅμοια πράττομεν καὶ θύομεν
ὅπου γε τοῖς θεοῖς μὲν ἠγορασμένον
δραχμῶν ἄγω προβάτιον ἀγαπητὸν δέκα,
αὐλητρίδας δὲ καὶ μύρον καὶ ψαλτρίας
5 ταύτας, Θάσιον, ἐγχέλεις, τυρὸν, μέλι,
μικροῦ ταλάντου γίνεται τὸ κατὰ λόγον.
Δραχμῶν μὲν ἀγαθὸν ἄξιον λαβεῖν δέκα
ἡμᾶς, ἐὰν καὶ καλλιερηθῇ τοῖς θεοῖς,
τούτων δὲ πρὸς ταῦτ' ἂν ἑλεῖν τὴν ζημίαν,
10 πῶς οὐχὶ τὸ κακὸν τῶν ἱερῶν διπλάζεται;
Ἐγὼ μὲν οὖν ὤν γε θεὸς οὐκ εἴασα τὴν
ὀσφῦν ἂν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐπιθεῖναί ποτε,
εἰ μὴ καθήγιζέν τις ἅμα τὴν ἔγχελυν,
15 ἵνα Καλλιμέδων ἀπέθανεν εἷς τῶν συγγενῶν.

---

nimis elatum venata Phaonem,
insano æstu saliisse petra
de sublimi: verum ex voto
tuum, Arcitenens, in Leucadio
littore fanum celebretur.

2.

Qui manum pecuniæ
supponit, ut nil dicat, nil agitat boni. *G.*

3.

Deorum cura pauperes credi solent. *G.*

4.

Imponas ignem, æditumа, jam sic uti decet.

5.

Perdere.

6.

Diem albam.

7.

Vocalis montana testudo.

LOCRI.

Ricino sanior.

CONVIVIUM.

1.

Annon perinde vita est ac facimus sacrum?
nam quod dis emitur una forte ovicula est,
decem quam drachmis facile conciliaveris:
at hercle unguentum, fidicinas, tibicinas,
Mendæum, Thasium, mella, anguillas, caseum
vix est talento minus ut præstinaveris.
Quare nos æquum est, sacra si cedant bene,
a dis accipere drachmas quod valeat decem:
illarum vero in nos suscipere zamiam,
qui non sacrorum nobis duplicat malum?
Ego, si deus sim, numquam possim perpeti,
imponeretur aris ut lumbus meis,
nisi consecratis etiam anguilla accederet,
ut hinc cognatus Callimedon mortem oppetat. *G.*

Priores sex versus iterum apposuit Athen. IV, p. 146, D. V. 1 sic libro IV. Libro VIII εἶτ' οὐχ ἅπαντα. Sensus, opinor, hic est : *Non mirum est male nobiscum agi, quum male diis litemus.* Similiter Zedelius interpretatur, πράττομεν κακῶς καὶ θύομεν κακῶς. V. 3 Ms. A. ἀγαπητῶν. V. 5 ita lib. IV; at l. VIII legitur Μενδαῖον, Θάσιον. Porsonus, Μενδαῖον, ἐγχέλεις, Θάσιον, τυρὸν, μέλι. V. 7 ἀγαθὸν debetur Casaubono pro ἀγαθῶν. Tum fort. inde a v. 2 continuanda est sententia in hunc modum : ὅπου γε τοῖς θεοῖς μὲν ἄγω προβ. δρ. δέκα, αὐλητρίδας δὲ ... καὶ μέλι μικροῦ ταλάντου, γίνεταί τοι κατὰ λόγον, ἀγαθὸν λαβεῖν ἡμᾶς δέκα δραχμῶν ἄξιον κτλ., h. e. « Quandoquidem diis quidem emtam duco oviculam vix decem drachmarum, tibicinas vero propemodum talenti, rationi profecto consentaneum est, ut nos vicissim nihil quod decem drachmarum pretium superet a diis impetremus, ἀγαθὸν δέκα δρ. ἄξιον. » V. 9 ἂν ἑλεῖν G. Dindorf. Bentl. ἐπανελεῖν. Vulgo ἀνελεῖν. V. 11 Reisig. ὢν γ' ὁ θεός, *si ipse ille deus essem, cui sacra faciunt.* Callimedon orator erat idemque lurco famosissimus.

Athen. VI, p. 243, A : καὶ Μ. αὐτοῦ **(Chærephontis)** μνημονεύει ἐν Κεκρυφάλῳ· ... ἐν δὲ Μέθῃ·

[2] Ἐμὲ γὰρ διέτριψεν ὁ
κομψότατος ἀνδρῶν Χαιρεφῶν, ἱερὸν γάμον
φάσκων ποιήσειν δευτέραν μετ' εἰκάδα
καθ' αὑτὸν, ἵνα τῇ τετράδι δειπνῇ παρ' ἑτέροις·
τὰ τῆς θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς.

Locus mira obscuritate laborans, quia feriarum illarum ratio et ritus nondum satis ad liquidum perducta sunt.

Suidas : Ἄλλο ἕτερον, ἐκ παραλλήλου. **M.** Μέθῃ·

[3] Εἶτ' οὐκ εἶχεν οὐ πῦρ, οὐ λίθον,
οὐκ ἄλλ' ὁ,τιοῦν ἕτερον.

Ita vulgatum οὐκ ἄλλο τι οὔθ' ἕτερον **correxit Porsonus. Ap. gramm. Seguer. p. 379 editur** οὐκ ἄλλο τι ἕτερον.

ΜΗΝΑΓΥΡΤΗΣ.

Stobæi Serm. XCIV, 7 :

[1] Οὕτω μαθεῖν δεῖ πάντα, καὶ πλοῦτον φέρειν·
ἀσχημοσύνης γὰρ γίνετ' ἐνίοις αἴτιος.

Conf. ad Demiurgum.

Athen. XI, p. 472, B : Θηλυκῶς δὲ τὴν θηρίκλειον εἶπε **M.** ἐν Θεοφορουμένῃ... καὶ ἐν Μηναγύρτῃ·

[2] Προπίνων θηρίκλειον τρικότυλον.

Fortasse mutilus est locus, ut generis indicium sequens demum versus continuerit : quamquam mirum est, in præcedenti etiam fragmento e Θεοφορουμένῃ **articulum desiderari.**

ΜΙΣΟΓΥΝΗΣ.

In hac fabula, quam omnium poetæ nostri fabularum præstantissimam vocat Phrynichus Ecl. Att. p. 417, Menander hominem in scenam produxerat, quem uxore in matrimonium ducta mox adeo facti pœnituit, ut, quicquid ea ageret, vehementissime ejus animum irritaret : quo factum est, ut omni contumeliarium genere eam vexaret, tantoque in eam odio exardesceret, ut ne gravissimis quidem amicorum admonitionibus ad saniorem rationem revocari posset. Docet hoc locus apud Stobæum, Serm. LXIX, 4 :

[1] α'. Πρὸς τὸ πρᾶγμ' ἔχω
κακῶς. β'. Ἐπαριστερῶς γὰρ αὐτὸ λαμβάνεις.
Τὰ δυσχερῆ γὰρ καὶ τὰ λυπήσαντά σε
ὁρᾷς ἐν αὐτῷ, τὰ δ' ἀγάθ' οὐκέτι βλέπεις·
5 εὕροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἁπάντων, Σιμύλε,
ἀγαθὸν, ὅπου τι μὴ πρόσεστι καὶ κακόν.
Γυνὴ πολυτελής ἐστ' ὀχληρὸν, οὐδ' ἐᾷ
ζῆν τὸν λαβόνθ' ὡς βούλετ'· ἀλλ' ἔνεστί τι
ἀγαθὸν ἀπ' αὐτῆς, παῖδες· ἐλθόντ' εἰς νόσον
10 τὸν ἔχοντα ταύτην ἐθεράπευσεν ἐπιμελῶς,
ἀτυχοῦντι συμπαρέμεινεν, ἀποθανόντα τε
ἔθαψε, περιέστειλεν οἰκείως· ὅρα
εἰς ταῦθ', ὅταν λυπῇ τι τῶν καθ' ἡμέραν·
οὕτω γὰρ οἴσεις πᾶν τὸ πρᾶγμ'. Ἂν δ' ἐκλέγῃς
15 ἀεὶ τὸ λυποῦν, μηδὲν ἀντιπαρατιθεὶς
τῶν προσδοκωμένων, ὀδυνήσῃ διὰ τέλους.

2.

Ludos me fecit emunctissimus
virorum Chærephon, qui nuptias sacras
post alteram aibat facturum vicesimam
apud se, quarta ut cœnet ipse apud alios :
nam bene se habere divæ res omni modo.

3.

Tum ipsi non erat ignis, nec lapis,
neque aliud quidquam.

FAMULUS IDÆÆ MATRIS.

1.

Divitias ferre disce : pars sapientiæ est;
quia multis pariunt magnam inhonestitudinem. *G.*

2.

Propinans Thericleum (*poculum*) trium cotylarum.

MULIERUM OSOR.

1.

A. Ut fatear, displicet
res ipsa. *B.* Nempe quia sinistrorsum rapis :
quicquid molestum, quicquid adversum accidit,
ea sunt quæ spectas, et connives ad bona.
Atqui nihil usquam, Simyle, invenias boni
cui nulla se mali admiscuerit portio.
Mulier opipara, res molesta est, nec sinit
virum pro arbitrio vivere : hæc eadem tamen
sua commoda adfert, liberos : mersum gravi
morbo maritum curat familiariter,
nec conflictantem cum fortuna deserit;
defuncti exsequias rite curat. Respice
ad ista, si quid animo tædi obvenerit :
ita enim feres rem totam : sin quicquid dolet
**excernas semper tibi, nec contra compares
quæ læta sunt, dolere non cessaveris.** *G.*

Primos 4 versus servavit etiam Clem. Alex. Strom. II, p. 181 Sylb.; vss. 3 – 7 cum clausula loci, inde a verbis ἂν δ' ἐκλέγῃ, Stob. Serm. CVIII, 44 et 41, denique v. 6 cum reliquis usque ad finem idem Stob. Serm. LXIX, 4. V. 3 Clem. τὰ δυσχερῆ τε καί. Duo codd. Stob. λυπήσοντα. V. 4 sic Stob. Clemens οὐκ ἐπιβλέπεις. V. 5 Σιμύλε. Ex his verbis nomen istius mulierum osoris disceremus, nisi receptam lectionem alius Stobæi locus incertam faceret. Nam Serm. CV, 10, ubi versus 5 et 6 iterum leguntur, non Σιμύλε, sed Δημέα scriptum reperio, quod ob prosodicas rationes præferendum videtur. Nisi forte ex utraque lectione in unum conjuncta *Demyli* nomen elicias. V. 6 ἀγαθὸν, ὅπου Stob. CVIII; at CV, ἀγαθὸν, ἐν ᾧ. V. 8 duo codd. ἔνεστί τι. V. 11, 12 malim ἀποθανόντα δὲ Ἔθαψε περιέστειλέ τ' οἰκείως. Vs. 14 ἂν δ' ἐκλέγῃ dedit Stob. CVIII, nisi quod δ' deest; LXIX, ἂν δὲ λέγῃς. Vs. 16 exhibui lectionem Stob. CVIII et codicis Brunckiani. LXIX editur τῶν προσλεγομένων οὐ δυνήσῃ διὰ τέλους.

Ex septimo hujus fragmenti versu: γυνὴ πολυτελής ἐστ' ὀχληρὸν οὐδ' ἐᾷ ζῆν τὸν λαβόνθ' ὡς βούλεται, intelligitur, Simylum nostrum, sive Demeam sive Demylum, illud potissimum ægre tulisse, quod ducta uxore liberam suo more modoque vivendi potestatem sibi ademtam videret. Hinc de effreni et duro uxoris ingenio eum querentem audimus apud Apostol. XX, 43:

[2] Φύσει γυνὴ δυσήνιόν τι καὶ πικρόν.

Ap. Stob. Serm. LXXIII, 46, δυσήνιόν ἐστι καί.

Neque hoc unum fuit quod miseri hominis animum irritaret. Nam idem illud fragm. 1 satis docet, uxorem Simylo visam esse sumtuosam. Non dubitari potest, hanc ipsam ob causam Simylum gravissimas fudisse querelas. Inter alia eum de sumtibus in unguenta et reliqua luxuriæ instrumenta questum esse non temere suspiceris. Athen. XV, p. 691, C: Ὡς μὲν Ἵππαρχός φησιν ἐν Παννυχίδι, πέντε μνῶν (ἐπιπράσκετο ἡ τοῦ μύρου κοτύλη), ὡς δὲ M. ἐν Μισογύνῃ, δέκα. Quod sane pretium decem minarum in unguenti cotylam maxime mirum esset, nisi Simylum, ut sunt fere queruli et litigiosi homines ad exaggerandum promtissimi, ablatum iracundiæ æstu unguenti pretium duplo auxisse statuas. Eodem hæc Pollucis verba retulerim, inaurata sandaliorum repositoria ex hac fabula commemorantis, VII, 87: M. ἐν Μισογύνῃ καὶ ἐπιχρύσους σανδαλοθήκας λέγει. Cf. ib. X, 50, 112. Sed præ ceteris dignus est qui adscribatur Strabonis locus, VII, p. 297, ex quo illud etiam intelligitur, mulierculam istam superstitioni marito visam fuisse impense deditam. Docet autem Strabo, omnia ista superstitionum genera invenisse mulieres: Ὅρα πάλιν, inquit, τὸν αὐτὸν ποιητὴν (Menandrum dicit) ἃ λέγει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν ἀπάταις (leg. δαπάναις) καὶ λέγοντα·

[3?] Ἐπιτρίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ
μάλιστα τοὺς γήμαντας· ἀεὶ γάρ τινα
ἄγειν ἑορτήν ἐστ' ἀνάγκη.

Τὸν δὲ Μισογύνην αὐτὰ ταῦτα αἰτιώμενον·

[4] Ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας,
ἐκυμβάλιζον δ' ἑπτὰ θεράπαιναι κύκλῳ,
αἱ δ' ὠλόλυζον.

Pro ὠλόλυζον fort. ὠλόλυττον scribendum, quæ forma Menandro tribuitur a Photio p. 240, nisi is ad alium locum respexit. Coraes, κἀνωλόλυζον. Prior locus an itidem e Misogyne ductus sit, dubitari potest.

Quod supra dicebam, Simylum tantum in uxorem concepisse odium, ut quoquo modo eam vexaret et opprobriis cumularet, id verum esse ex eo intelligitur, quod illa se injuriarum dicam ei intenturam minatur. Locus exstat ap. Priscian. XVIII, p. 1192: *Attici* ὀμοῦμαί σοι τοὺς θεούς. *Menander in Misogyno* (sic):

[5] Ὄμνυμί σοι τὸν Ἥλιον,
ἦ μὴν ἀποίσειν σοὶ γραφὴν κακώσεως.

V. 2 ἀποίσειν restituit Spengelius ex cod. Monacensi. Quem v. p. 617. Vulgo ποιήσειν.

Non frustra minatam esse mulierem, colligas ex hoc loco apud Photium, p. 285: Παράστασις ... ἐστι δραχμὴ καταβαλλομένη ὑπὸ τῶν δικαζομένων τὰς ἰδίας δίκας. M. Μισογύνῃ·

[6] Ἕλκει δὲ γραμματείδιον
ἐκεῖσε δίθυρον, καὶ παράστασις, μία
δραχμή.

Idem locus ap. Suidam s. ead. v. et Harpocrat. p. 142. Fort. Ἕλκει σε γρ. Γραμματείδιον δίθυρον, est *duarum plagularum liber judicialis*.

Priscian. XVIII, p. 1193: *Attici* ὅσῳ χρόνῳ. *Menander Misogyne*:

[7] α'. Χαῖρ' ὦ Γλυκέριον. Γλ. Καὶ σύ. Πολλοστῷ χρόνῳ
ὁρῶ σε.

Sic Bentl. Ap. Prisc. legitur Γλυκέρα.

Idem XVIII, p. 1213: *Attici* φροντίζεσθαι τάδε καὶ τῶνδε. M. Μισογύνῃ·

[8] Ἀλλ' οὐ τὰ βιότου νῷν ἴσως δεῖ φροντίσαι.

Ita Bentl. pro βίου. Possis etiam οὐχί.

Phrynichus Ecl. Att. p. 417: [9] « Γῦρος· » καὶ τούτῳ Μένανδρος τὴν καλλίστην τῶν κωμῳδιῶν τῶν ἑαυτοῦ, τὸν Μισογύνην, κατεκηλίδωσεν, εἰπών· * * * * Τί γὰρ δὴ γῦρός

2.

Mulier suopte ingenio effrenis et fera est. *G.*

3.

(Menander inducit virum sic dolentem de impensis mulierum in sacrificia:)

Perdunt dî nos maxime
quotquot mariti sumus: agendus nam dies
numquam non festus aliquis. *G.*

4.

(Et mulierum osorem eadem ipsa exprobrantem:)

Sacrificabamus quinquies uno die;
pulsabant septem famulæ in orbem cymbala,
ululabant aliæ. *G.*

5.

Ita sol me videat, ut tibi
injuriarum tandem ego impingam dicam.

6.

Eo libellus te trahit
duplex, et sacramentum, una illa drachuma.

7.

A. Salve, Glycerium. *G.* Salve et tu. Longissimum
post tempus video te.

8.

De victu nostro haud opu' forte est curarier.

ἐστιν, οὐ συνίημι. Excidisse Menandri verba monuit Bentleius.

Pollux X, 139: Αἱ δὲ ἀορταὶ εἴρηνται ἐν Ποσειδίππου Ἐπισταθμῷ ... Τὸ γὰρ ἐν Μισογύνῃ Μενάνδρου·

[10] Χλαμύδα, καυσίαν,
λόγχην, ἀορτὴν, ἱμάτια,

ἀμφίβολον, ὅτι ἔνιοι καὶ ἀορτῆρα γράφουσιν· et VII, 700: Ἴσως καὶ ἀορταί, Μενάνδρου εἰπόντος· « Χλαμύδα καὶ μυσίαν (sic), λόγχην, ἀορτήν. »

ΜΙΣΟΥΜΕΝΟΣ.

Primas laudatissimæ fabulæ partes Thrasonidæ, militi jactatori, delatas fuisse docet Libanius Orat. XXXI, p. 701: Ἔχεις ἐκ τῆς κωμῳδίας παραλαβὼν, ὡς ὑπέρογκόν τι καὶ σοβαρὸν καὶ πολλή τις ἀλαζονεία στρατιώτης ἀνήρ. Εἴ τις ὑμῶν φαντάζεται τὸν Μενάνδρου Θρασωνίδην, οἶδεν ὃ λέγω· στρατιωτικὴν γάρ φησιν ἀηδίαν νοσοῦντα τὸν ἄνθρωπον εἰς ἀπέχθειαν αὐτῷ κινῆσαι τὴν ἐρωμένην· καὶ γέγονεν ἀμέλει προσηγορία τῷ δράματι τοῦ Θρασωνίδου τὸ μῖσος. Ex quibus verbis discimus Thrasonidem illum inepta ac stolida, qua facinora sua augere solebat, jactantia acerrimum sibi puellæ, quam amaret, odium peperisse. Nec male ad hanc fabulæ partem retuleris incerti poetæ fragm. apud Schol. Hermog. vol. V, p. 485 ed. Walz.: Τῶν κωμικῶν τις περί τινος ἀλαζόνος στρατιώτου φησί·

[1] Καὶ γὰρ μετὰ Κάλλα γέγονα καὶ μετ' Ἀγαλλία,
καὶ μετὰ Μενοίτα, καὶ μετὰ Περδίκκα πάλιν,
καὶ νή γε μὰ Δία τρίτον ἔτος μετὰ Κινησία.

V. 1 codd..... καλὰ γ. κ. μεταγμαῖα. V. 2 e cod. Veneto restitutus. V. 3 codd. Κινησίαν. Leg. videtur, καὶ νὴ μὰ Δία γε τρ. ἔτ. μ. Κινέα. Addit grammaticus: Πρὸς ἑκάστην τὴν τελευτὴν προσθεὶς ἐπέραινεν ὀνόματα πλατύτατα ἐξειργασμένος.

Aliam gloriationum a Thrasonide jactatarum particulam servavit schol. Ambros. ad Odyss. P, 442, p. 488 ed. Buttm.: Πολλοὺς εἶχεν ἡ Κύπρος βασιλεῖς. Ἐν ταὐτῷ φησι καὶ Μ. ἐν Μισουμένῳ « ὡς ἐν παραβάσει ἐκ Κύπρου λαμπρῶς πάνυ λαμπρὰ πράττων, ἐκεῖ γὰρ ὑπό τιν' ἦν τῶν βασιλέων. » Ex quo hoc discimus, jactasse militem, in Cypro se meruisse stipendia, unde auctus opibus redierit. Verba ὡς ἐν παραβάσει non intelligo. Cetera sic concipienda videntur:

[2] Ἐκ Κύπρου λαμπρῶς πάνυ
πράττων, ἐκεῖ γὰρ ὑπό τιν' ἦν τῶν βασιλέων.

Thrasonides postquam in gravissimum amasiæ odium incurrit, quid fecerit ingenti puellæ amore percussus, discimus ex Arriani Dissertt. Epict. III, 26 (IV, 1, 19), p. 633 Schweigh. Vide, inquit Arrianus, quid dicat faciatque Thrasonides: πρῶτον μὲν ἐξελήλυθε νυκτὸς, ὅτε Γέτας (qui est servus militis) οὐ τολμᾷ ἐξελθεῖν. Εἶτα τί λέγει;

[3] Παιδισκάριόν με καταδεδούλωκ' εὐτελὲς,
ὃν οὐδὲ εἷς τῶν πολεμίων οὐπώποτε.

Sic enim legendum videtur pro vulgato ὃν οὐδεὶς τῶν πολ. πώποτε, nisi præferas quod cod. habet: ὃν πώποτ' οὐδεὶς τῶν πολεμίων. V. 1 vulgo ἀτελές. Εὐτελὲς cod. et Clement. Alex. Strom. II, p. 463, qui hunc locum respexit. Igitur domi habuisse videtur Thrasonides puellam belli jure partam. Sequitur apud Arrianum: Τάλας, ὅς γε καὶ παιδισκαρίου δοῦλος εἶ, καὶ παιδισκαρίου εὐτελοῦς. Τί οὖν ἔτι σαυτὸν ἐλεύθερον λέγεις; τί δὲ προφέρεις σου τὰς στρατηγίας; Εἶτα ξίφος αἰτεῖ, καὶ πρὸς τὸν ὑπ' εὐνοίας μὴ διδόντα χαλεπαίνει, καὶ δῶρα τῇ μισούσῃ πέμπει, καὶ δεῖται καὶ κλάει· πάλιν δὲ μικρὰ εὐημερήσας ἐπαίρεται· πλὴν καὶ τότε πῶς; κτλ. Vides argumentum fabulæ tanquam in tabula propositum. Ex eadem scena, quam adumbravit Arrianus, etiam hic locus petitus est apud Plutarch. De amore divit. p. 525, A, quem ad hanc fabulam referendum esse vidit Toupius. Insanire dicit Plutarchus eos, qui veste non utantur propter frigus, neque pane propter famem, neque opibus propter avaritiam: ἀλλ' ἐν τοῖς Θρασωνίδου κακοῖς ἐστι·

[4] Παρ' ἐμοὶ γάρ ἐστιν ἔνδον, ἔξεστιν δέ μοι
καὶ βούλομαι τοῦτ'· οὐ ποιῶ δέ.

Quæ sunt ipsa Thrasonidæ verba, qui καίπερ ἐξουσίαν ἔχων τῆς ἐρωμένης, διὰ τὸ μισεῖσθαι ἀπέχει αὐτῆς, ut est apud Diog. Laert. VII, 130. Sequuntur ap. Plutarchum hi versus:

[5] Ἄπολλον, ἀνθρώπων τιν' ἀθλιώτερον
ἑόρακας; ἆρ' ἐρῶντα δυσποτμώτερον;

Vulgo ἑώρακας, quod correxit Porson. Sunt autem Getæ verba, quem adfuisse in scena, dum hæc agebantur, ex alio loco intelligitur, quem servavit Justinus De monarch. p. 40, B:

9.

Gyrus.

10.

Chlamydem, causiam, lanceam, aortam [*balteum*], vestes.

ODIOSUS.

1.

Etenim fui cum Calla, cumque Agallia,
et cum Menœta; dein cum Perdicca fui,
et tertium hercle in annum cum Cinesia.

2.

................Cypro re gesta splendide:
sub uno etenim illic militavi ex regibus.

3.

(Primum noctu exit Thrasonides, quando Geta, servus ipsius, non audet domo exire. Deinde quid dicit?)

Vilis me servum reddidit puellula,
quem nemo potuit unquam subdere hostium.

(Miserum te, qui puellulæ sis servus, et puellulæ vilis! Quid igitur te adhuc esse liberum dicis? quid imperia militum tua profers? Deinde gladium poscit, et irascitur ei, qui ob benevolentiam dare non vult; et dona mittit illi quæ ipsum odit, et implorat, et lacrimas fundit; rursus paullulum feliciore fortuna usus, superbit: sed quali etiam tunc modo?)

4.

Namque intus est apud me; jam hoc licet mihi,
cupioque; sed non facio.

5.

Apollo, miseriorem tun' hominum omnium
vidisti? amatorem infortunatum magis?

[6] Εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο, καὶ ψυχὴν πάλιν
λάβοιμ' ἐγώ· νυνὶ γὰρ ... ἀλλὰ ποῦ θεοὺς
οὕτω δικαίους ἔστιν εὑρεῖν; ὦ Γέτα.

Nam si hoc viderem, sc. puellam meam mihi recuperatam; *tum sane animum reciperem; nam nunc quidem flaccescit*. Hoc enim vel simile quid ad νυνὶ γάρ subaudiendum esse monuit Bentl., qui v. 1 πάλιν addidit.

Quod supra ex Arriano attulimus, πάλιν δὲ μικρὰ εὐημερήσας ἐπαίρεται, docet, opinor, puellam tandem repetitis militis obtestationibus hoc dedisse, ut foris prodiret et mitiorem animum ostenderet. Quam rem probabile est ita instituisse poetam, ut Thrasonides identidem se alios mores secuturum esse sanctissime juraret. Quibus ita respondisse videtur puella, ut se affirmanti parum fidei habere diceret:

[7] Ἀπαμφιεῖ γὰρ τὸ κατάπλαστον τοῦτό σου
καὶ λανθάνειν βουλόμενον ἡ μέθη ποτέ.

Quæ, tacito Menandri nomine, e Misumeno afferuntur a Suida s. v. Ἀπαμφιέσαντες. Idem locus est ap. grammat. Seguer. p. 415, ubi τοῦτο μέν. Ap. Suid. τοῦτό μου, quod emendavit Hemsterh.

Poetæ nomen iterum reticetur ap. gramm. Seg. p. 429: Ἀπεκτόνασιν οὐκ ἀπεκτάγκασι. Μισουμένῳ· « πάτερ μὲν Θράσων' ἀπεκτάγκασι δ' οὔ. » Quorum verborum emendatio e Suida petenda: Ἀπεκτάκασι καὶ ἀπεκτόνασι·

[8] Μισοῦσι μὲν,
ὦ πάτερ, Θράσων', ἀπεκτάγκασι δ' οὔ.

Sic Suidas bis, p. 439, B, et 484, C.

Vidimus ex Arriano Thrasonidem nocte intempesta foras prodiisse, ut animi dolorem elugeret et amoris æstum quoquo modo sedaret. Hinc petitus videtur hic versus:

[9] Τί οὐ καθεύδεις; σύ μ' ἀποκναίεις περιπατῶν,

qui legitur apud schol. Aristoph. Vesp. 679, Suidam et Lex. Seguer. p. 428, v. Ἀποκναίει.

Photius Lex. p. 399: [10] » Σπαθᾶν. » M. Μισουμένῳ, τὸ ἀλαζονεύεσθαι.

Suidas s. v. Λακωνικαὶ κλεῖδες. M. Μισουμέναις (sic)·

[11] Λακωνικὴ κλεῖς ἐστιν ὥς ἔοικέ μοι
περιοιστέα.

Sic corrigendum ex Schol. Aristoph. Thesm. 423. Olympiod. ad Plat. Alcib. I, p. 152 Creuz. ... ἐστι καὶ οὐ (s. κοὺ) περιοιστέα.

Pollux X, 146: (Σπάθη ἐπὶ τοῦ ξίφους), καὶ ἐν τῷ Μισουμένῳ Μένανδρος, ὅταν λέγῃ·

[12] Ἀφανεῖς γεγόνασιν αἱ σπάθαι.

Schol. Isocrat. Nicocl. 9: Ἣν καὶ μικρῷ μείζω τῶν ὁμόρων δύναμιν ἔχωσιν.] Ὅρα πῶς εἰς ἀνάγκην ἐλθὼν τοῦ εἰπεῖν κἂν οὐκ εἶπεν, ἐπειδὴ οἶδε σπανίως αὐτὸ λεγόμενον καὶ παραχαραττόμενον, ὡς τὸ παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Μισουμένῃ (sic)·

[13] Εἴσελθε κἂν νῦν, ὦ μακάριε.

Ceterum quantam celebritatem hæc Menandri fabula adepta sit, vel Alciphronis verba docent lib. II, ep. 4, ubi Glycera admonet Menandrum ut hanc etiam comœdiam ad Ptolemæum afferre ne negligat. Obiter eam præter Irenæum C. hær. II, 27, p. 151 ed. Gr. commemorant Agathias Schol. Anal. Brunck. II, p. 38, Fronto ib. III, p. 346, et Martial. XIV, 114, quorum verba supra ad Dyscoli, Georgi et Disexapatontos fragmenta adscripsimus. Luciani dialogum meretr. XIII, Alciphronis Epist. 36 libri III, ex eadem Menandri fabula expressa esse, vere monuit Bœttigerus.

ΝΑΥΚΛΗΡΟΣ.

Primas fabulæ partes egisse videtur Theophilus, navicularius, cujus ex mari Ægæo reditum, diu frustra exspectatum, parasitus aliquis, ni fallor, lætabundus nuntiabat Stratoni, patri Theophili. Docet hoc locus ab Athenæo XI, p. 474, C, servatus, ubi de cantharo, navigii genere, disputat:

[1] Α. Ἥκει λιπὼν Αἰγαῖον ἁλμυρὸν βάθος
Θεόφιλος ἡμῖν, ὦ Στράτων· ὡς ἐς καλὸν
τὸν υἱὸν εὐτυχοῦντα καὶ σεσωσμένον
πρῶτος λέγω σοι, τόν τε χρυσοῦν κάνθαρον.
Στ. Ποῖον; Α. Τὸ πλοῖον· οὐδέ μ' οἶσθά σ' ἄθλιε.
Στ. Τὴν ναῦν σεσῶσθαί μοι λέγεις; Α. Ἔγωγε μὴν
τὴν ναῦν ἐκείνην ἣν ἐποίησε Καλλικλῆς
ὁ Καλύμνιος, Εὐφράνωρ δ' ἐκυβέρνα Θούριος.

6.

Id mihi si quando detur conspicarier,
animum recipiam: nam nunc... at vero deos
ubinam sit invenire tam justos, Geta? *G.*

7.

Istum tuum animum fictum et usque latibula
quærentem ebrietas olim manifestaverit.

8.

Odio quidem,
mi pater, Thrasonem habent, non occidere.

9.

Quid tu non dormis? ambulando me enecas.

10.

Gloriari.

11.

Mecum ferendam video mi esse Laconicam
clavem.

12.

Non amplius comparuerunt gladii.

13.

Intra nunc saltem, amate.

NAVICULARIUS.

1.

A. Venit relicto Ægæo salso gurgite
Theophilus nobis: o Strato! ut feliciter
salvum tibi atque sospitem esse filium
ego primus nuntio, atque cantharum aureum.
St. Quemnam? *A.* Navigium; nil tu meministi, [miser.
St. Navem mihi salvam nuntias? *A.* Sane quidem
navem illam, tibi quam struxit olim Callicles
Calymnius, rexitque Euphranor Thurius.

Primos quinque versus servavit etiam Macrob. Saturn. VI, 21. Versum 1 iterum habet Athen. I, p. 4, A. V. 5 verba οὐδέ μ' οἶσθά σ' ἄθλιε Athen. omisit. Heringa, οὐδέ μ' οἶσθά γ', ἄθλιε; *Nonne me nosti, miser?* Vett. edd. οὐδὲν οἶσθα σὺ, ἄθλιε. Fort. οὐδὲν οἶσθας, ἄθλιε, *Nihil nosti, o miser; omnia tibi memoria exciderunt.* V. 6 ἔγωγε μὴν κτλ. emendavit partim Grotius partim Bentl. Vulgo corruptissime : ἔγωγε τὴν ἐμὴν καινὴν ναῦν Καλλικλῆς ἐποίησε. τὸν καλούμενον εὐφράνορ' ἐκυβέρνα Θούριος. Ὁ Καλύμνιος debetur Heringæ.

Theophilus quum post diuturnam a patriis laribus absentiam rediisset, lætabundus patriam terram his verbis salutat :

[2] Ὦ φιλτάτη γῆ μῆτερ, ὡς σεμνὸν σφόδρ' εἶ
τοῖς νοῦν ἔχουσι κτῆμα πολλοῦ τ' ἄξιον.
Ὡς δῆτ' ἐχρῆν, εἴ τις πατρῴαν παραλαβὼν
γῆν καταφάγοι, πλεῖν τοῦτον ἤδη διὰ τέλους,
καὶ μηδ' ἐπιβαίνειν γῆς, ἵν' οὕτως ᾔσθετο
οἷον παραλαβὼν ἀγαθὸν οὐκ ἐφείσατο.

Servavit hæc Athen. IV, p. 166, B: Χρὴ δὲ τοὺς τὰ πατρῷα κατεδηδοκότας κατὰ τὸν Μενάνδρου Ναύκληρον οὕτως κολάζεσθαι· φησὶ γάρ· Ὦ φιλτάτη, et quæ sequuntur.

Schol. Sophoclis Œd. Col. 1375 : Καὶ Μένανδρος ἐν Ναυκλήροις (sic)·

[3] Ὅ τε Πολυνείκης πῶς ἀπώλετ' οὐχ ὁρᾷς;

Fort. ὁ δὲ Πολυνείκης.

Stobæi Serm. LXIII, 17 :

[4] Καὶ φύσει πως εὐάγωγόν ἐστι πᾶς ἀνὴρ ἐρῶν.

Ejusd. Serm. CX, 8 :

[5] Ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', οἷόν ἐστ' ἐλπὶς κακόν.

Cæcilii latina fabula erat Nauclerus.

ΝΟΜΟΘΕΤΗΣ.

Ammonius p. 173 : Λυχνίον λύχνου (Nunnesius λυχνούχου) διαφέρει. Λυχνίον μὲν γάρ ἐστιν ἡ λυχνία, ... λύχνος (λυχνοῦχος) δὲ ὁ φανός. M. ἐν Νομοθέταις (sic)· Ἑτέρου λυχνοῦχος, ἑτέρου λήκυθος. Fort. leg. :

Ἑτέρου λυχνοῦχός ἐστιν, ἑτέρου λήκυθος.

In hac etiam fabula parasitum partes suas habuisse testatur Athen. VI, p. 247, E, ubi singulari numero effertur Νομοθέτης, ut vocatur etiam a Quintil. Inst. X, 1.

ΞΕΝΟΛΟΓΟΣ.

Theon. Soph. Prog. IV, p. 48 Cam. (vol. I, p. 199, 5, ed. Walz.) : Διὸ καὶ παρὰ τοιούτοις ποιηταῖς ἐπὶ πλεῖστόν ἐστιν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ πολλαχοῦ μὲν ἀλλαχόθι καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ τε Δαρδάνου καὶ τοῦ Ξενολόγου·

[1] Ἀνδρὸς πένητος υἱὸς ἐκτεθραμμένος
οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων, ἰδὼν ᾐσχύνετο
τὸν πατέρα μίκρ' ἔχοντα· παιδευθεὶς γὰρ εὖ
τὸν καρπὸν εὐθὺς ἀπεδίδου χάριτος καλόν.

Ὁ γὰρ τελευταῖος στίχος ἐκ περιττοῦ πρόσκειται, θηρώμενος μόνον τὸν παρὰ τῶν θεατῶν ἔπαινον. Dubitari potest utrum e Dardani an Xenologi prologo locus poetæ desumtus sit.

Stobæi Eclog. phys. vol. I, p. 216 ed. Heeren. :

[2] Οὕτως ἀσυλλόγιστον ἡ Τύχη ποιεῖ,
τὸ συμφέρον τί ποτ' ἐστὶν ἀνθρώπου βίῳ·
οὐ χρῆται νόμοις, καθ' οὓς κρίνει τὰ πράγματα·
οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ζῶντα ταῦτ' οὐ πείσομαι.

Tertius versus originem debere videtur explicationi verbi ἀσυλλόγιστος, e margine illapsa. V. 4 habetur etiam ap. Stob. Serm. CXI, 10, et Plutarch. De animi tranqu. p. 476, D.

ΟΛΥΝΘΙΑ.

Stobæi Serm. CVII, 7 :

[1] Ὡς ἄδικον, ὅταν ἡ μὲν φύσις
ἀποδῷ τι σεμνὸν, τοῦτο δ' ἡ Τύχη κακοῖ.

Ubi lemma Ὀλυνθιακῶν, vel, -κοῖς in codd. Pariss.

Zenobius VI, 51 :

2.

O cara mater terra, quam venerabilis
tu quamque sancta es recte rem putantibus !
Æquum pol fuerat, si quis patritum nepos
fundum comesset, navigare hunc perpetem,
nec usquam terra recipi, ut persentisceret
quantum accepisset et non parsisset bonum. *G.*

3.

Polynices ut perierit non consideras? *G.*

4.

Est amantis ingenium tractabile natura sua.

5.

O Juppiter supreme, spes quantum est mali ! *G.*

LEGISLATOR.

Lychnuchus est alius, alius lecythus.

MERCENARIUM MILITUM CONDUCTOR.

1.

Natus quem genitor pauper educaverat
melius quam res ferebat, indoluit patrem
ut vidit inopem. nam probe edocta indoles
pulchrum benefici fructum confestim edidit. *G.*

2.

Sic agit Fortuna, ratione ut non possies
colligere, vere quid sit in vita utile.
[Dijudicari nequit hoc certis legibus.]
Nec vivens dicat quisquam, Hoc mihi non accidet. *G.*

OLYNTHIA.

1.

Quam vero iniquum est, quum quid molitur boni
natura, tum Fortunam id intervortere ! *G.*

[2] Ὡς οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος.

Ταύτης μέμνηται M. ἐν Ὀλυνθίᾳ. Versum proverbialem aliis alii tribuunt.

Suidas: Φέρειν, λαμβάνειν. ... M. Ὀλυνθίᾳ·

[3] Μετ' Ἀριστοτέλους γὰρ τέτταρας τῆς ἡμέρας
ὀβολοὺς φέρων.

Pollux X, 170: Καὶ [4] «περιθέτην» (κόμην), ὡς ἐν ... Μενάνδρου Ὀλυνθίᾳ. Cod. Falkenb. περίθεσιν.

ΟΜΟΠΑΤΡΙΟΙ.

Stobæi Serm. XXXI, 5:

[1] Ἅπας ἐρυθριῶν χρηστὸς εἶναί μοι δοκεῖ.

Scripsi ἅπας cum Grotio pro πᾶς.

Ejusd. Serm. XXXVII, 10:

[2] Χρηστοὺς νομιζομένους ἐφόδιον ἀσφαλὲς
εἰς πάντα καιρὸν καὶ τύχης πᾶσαν ῥοπήν.

Perobscurum est fr. ap. Suidam: Ἀλφάνει, εὑρίσκει. Ὁμοπατρίοις· [3] «Ἦν δῆλον οὔτι νύμφιός τε ἀλφάνει.» Duo codd. ἦν ... οὔνι. Bentl.:

Ἦν δηλονοτιὴ νυμφίος τότ' ἀλφάνει.

ΟΡΓΗ.

Athen. IV, p. 166, A: Καὶ Κτήσιππος δ' ὁ Χαβρίου υἱὸς εἰς τοσοῦτον ἦλθεν ἀσωτίας, ὡς καὶ τοῦ μνήματος τοῦ πατρὸς, εἰς ὃ Ἀθηναῖοι χιλίας ἀνήλωσαν δραχμὰς, τοὺς λίθους πωλῆσαι εἰς τὰς ἡδυπαθείας· ... καὶ M. ἐν Ὀργῇ περὶ αὐτοῦ τόδε λέγει·

[1] Καίτοι νέος ποτ' ἐγενόμην κἀγὼ, γύναι,
ἀλλ' οὐκ ἐλούμην πεντάκις τῆς ἡμέρας
τότ'· ἀλλὰ νῦν· οὐδὲ χλανίδ' εἶχον· ἀλλὰ νῦν·
οὐδὲ μύρον εἶχον· ἀλλὰ νῦν· καὶ βάψομαι,
5 καὶ παρατιλοῦμαι, νὴ Δία, καὶ γενήσομαι
Κτήσιππος, οὐχ ἄνθρωπος ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ·
κᾆθ' ὡς ἐκεῖνος κατέδομαι καὶ τοὺς λίθους
ἁπαξάπαντας, οὐ γὰρ οὖν τὴν γῆν μόνον.

V. 6 et 7 vulgo Κτήσιππος οὐχ ἄνθρωπος· ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, καθὼς ἐκεῖνος, κατέδομαι.

Athen. VI, p. 243, A: Κἀν τῇ Ὀργῇ δέ φησι Μένανδρος·

[2] Διαφέρει Χαιρεφῶντος οὐδὲ γρῦ
ἄνθρωπος, ὅστις ἐστὶν, ὃς κληθείς ποτε
εἰς ἑστίασιν δωδεκάποδος, ὄρθριος
πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε τὴν σκιὰν ἰδὼν
ὡς ὑστερίζων, καὶ παρῆν ἅμ' ἡμέρᾳ.

V. 1 διαφέρει. Fort. οὐδέν præponendum. V. 3 δωδεκάποδος. Hesych.: Δωδεκάποδος· οὕτως ἔλεγον ἐλλειπτικῶς στοιχείου ἢ σκιᾶς. Οὕτω γὰρ συνέθεντο ἐπὶ δεῖπνον ἥξειν, τοῦ στοιχείου ὄντος δωδεκάποδος, scil. quando in solario umbra duodecim pedes longitudine æquaret.

Id. VI, p. 247, E: M. ἐν τῇ Ὀργῇ περὶ φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δείπνῳ φησί·

[3] Τοῦθ' ἑταῖρός ἐστιν ὄντως, οὐχ ἐρωτᾷ, πηνίκα
δεῖπνόν ἐστιν; ὥσπερ ἕτεροι, καὶ τί δειπνεῖν κωλύει
τοὺς παρόντας; εἶτα δεῖπνον ἕτερον εἰς τρίτην βλέπει,
εἶτα περίδειπνον πάλιν.

Versum 4 Porsonus ita supplevit:

εἶτα δ' ἕτερον εἰς τετάρτην, εἶτα περίδειπνον πάλιν.

Idem XII, p. 552, D, E, de Philippide: Ἦν δ' εὐτελὴς τὸ σῶμα διὰ λεπτότητα ... M. ἐν Ὀργῇ·

[4] Ὁ λιμὸς ὑμῖν τὸν καλὸν τοῦτον λαβὼν
Φιλιππίδου λεπτότερον ἀποδείξει νεκρόν.

2.

Ut qui non prior incipiam, sed me vindicem. *G.*

3.

Obolos nam quattuor cum Aristotele in dies
ferens...

4.

Comam supposititiam.

GERMANI.

1.

Me judice, qui erubescit ingenio est probo. *G.*

2.

Bono esse nomine, id vero viaticum est,
quidquid paret fortuna quovis tempore. *G.*

3.

Quam scilicet sponsus tunc invenit. *B.*

IRA.

1.

Et ego adolescens, mulier, aliquando fui:
nec tunc lavabar quinquies una die:
nunc fiet; nec eram patagiatus: nunc ero;
nec unguentatus: at nunc pol tingar quoque,
et depilabor: denique evadam brevi
Ctesippus alter, non homo ut eram: denique,
ut ille, ipsos etiam lapides abliguriam,
ne mihi sufficere terram posse censeas. *G.*

(De Ctesippo, Chabriæ filio, tanto lurcone, ut ex monumento patrio, cui construendo Athenienses mille drachmarum impenderant, lapides venderet in sumtus luxuriæ.)

2.

Quisquis est differt nihil
a Chærephonte, qui vocatus ad dapes
in serum tempus umbræ duodecimpedis,
mane umbra aspecta lumen ad lunæ exiit
cunctari metuens, cumque ipso die adfuit. *G.*

3.

(De amico qui non præsto erat ad convivium nuptiale:)

Iste verus est sodalis: non, ut alii, interrogat
quando cœna sit futura, quidve præsentes vetet
cœnam incipere: deinde cœnam quærit in perendinum,
mox ubi silicernium sit. *G.*

4.

Hunc vobis si pulchellum contigerit fames,
cadaver faciet gracilius Philippide. *G.*

V. 1 ita Bentl.; vulgo ὑμῶν.
Stobæi Serm. VI, 25:

[5] Οὐκ ἔστι μοιχοῦ πρᾶγμα τιμιώτερον·
θανάτου γάρ ἐστιν ὤνιον.

Τιμιώτερον Scaliger, codd. ἐντιμότερον.
Pollux VI, 102: [6] « Ἀριστόδειπνον » δὲ Μένανδρος εἴρηκε καὶ « ἄδειπνον » ὁ αὐτὸς ἐν Ὀργῇ.
Hesychius: [7] « Οὐ μάτην, » οὐκ ἀληθῶς. M. ἐν Ὀργῇ. Bentl. correxit οὐ μὰ τήν. Alii aliter.
Eusebio referente in Chronico, Menander hanc fabulam primam docuit Olymp. 114, 4, et vicit.

ΠΑΙΔΙΟΝ.

Stobæi Serm. LXII, 27:

[1] Ἅπαντα δουλεύειν ὁ δοῦλος μανθάνει,
πονηρὸς ἔσται· μεταδίδου παῤῥησίας,
βέλτιστον αὐτὸν τοῦτο ποιήσει πολύ.

V. 1 Gesnerus et Grotius εἰ πάντα, probante Jacobsio, qui v. 3 malit βελτίον'.
Suidas: Ἀλεξιφάρμακα, ἀλεξιτήρια φαρμάκων. M. Παιδίῳ·

[2] Ἐφέσια τοῖς γαμοῦσιν οὗτος περιπατεῖ
λέγων ἀλεξιφάρμακα.

Ephesias litteras qui pronuntiarent, aut tabella scriptas secum ferrent, in omnibus rebus prospero successu frui existimabantur, ut est ap. Apostol. IX, 39.
Pollux X, 187, de voce λιθοκόλλητος: M. Παιδίῳ·

[3] Χρυσοῦν ἐπόρισας· εἴθε λιθοκόλλητον ἦν·
καλὸν ἦν ἂν οὕτως.

Huic versui nescio an statim subjecerit Menander hæc apud Athen. III, p. 94, B:

[4] Μάραγδον εἶναι ταῦτ' ἔδει καὶ σάρδια.

Quæ vide num meretriculæ verba fuerint, muneribus ab amatore oblatis non contentæ.
Ammonius p. 57: Δικαστὴς καὶ διαιτητὴς διαφέρει ... M. ἐν Παιδίῳ·

[5] Εἴ τις δικαστὴς ἢ διαιτητὴς θεῶν.

Lexic. Segu. p. 436, et Suidas: Ἀπόστα, οὐ μόνον ἀπόστηθι ... M. Παιδίῳ· [6] « Ἐνταῦθ' ἀπόστα μικρόν. »
Latine expressit hanc fabulam Turpilius.

ΠΑΛΛΑΚΗ.

Stobæi Serm. II, 4:

[1] Πολλοὺς λογισμοὺς ἡ πονηρία κυκλοῖ.

Ejusd. Serm. XXXVII, 11:

[2] Ἀλλὰ τῶν χρηστῶν ἔχει τιν' ἐπιμέλειαν καὶ θεός.

Athen. XIV, p. 654, B, ex hac fabula:

[3] Μικρὸν ἐπιμείνας προστρέχει,
ἠγόρακά σοι περιστέρια λέγων.

Vulgo ἐπέμεινας.
Gramm. Seguer. p. 473: Ἀφυβρίσαι, τὸ ἀκολάστως ὑβρίσαι δηλοῖ εἰς χόρον καὶ ὥστε ἀποπληρωθῆναι. Οὕτω M. Παλλακῇ·

[4] Νῦν πῖθι, νῦν ἀφύβρισον, ἣν ἀφύβρικα.

Ad ἣν ex ἀφύβρικα assumendum videtur ὕβριν.

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ.

Athen. XIII, p. 571, E: M. ἐν Παρακαταθήκῃ ἀπὸ τῶν ἑταιρῶν τοὺς ἑταίρους διαστέλλων φησί·

[1] Πεποιήκατ' ἔργον οὐχ ἑταίρων * * *
* * * ταὐτὰ δ' ὄντα γράμματα
τὴν προσαγόρευσιν οὐ σφόδρ' εὔσημον ποιεῖ.

5.
Adulter est res, crede, pretiosissima:
nam morte constat. [G.

6.
Prandio-cœnam. — Incœnatum.

7.
Non vere.

PUER.

1.
Servire qui sic discit, ut excipiat nihil,
is nequam est servus: jus profandi libere,
quod sensit animus, dederis, reddes optimum. G.

2.
Cantus Ephesios nuptias facientibus
hic averruncos cantat. G.

3.
Ex auro donasti: esset gemmatum velim:
sic pulchrum foret.

4.
Oportuit smaragdum hæc esse et sardia.

5.
Deorum si quis judex est vel arbiter.

6.
Paullum hinc absiste.

PELLEX.

1.
Consilia versat multa qui pravis studet. G.

2.
Quotquot sunt boni, hos ipse vocat ad suam curam
[deus. G.

3.
Quum exspectasset paullulum,
accurrit, Emi, dicens, tibi columbulos.

4.
Nunc bibe, desævi nunc, ut ego desævii.

DEPOSITUM.

1.
Quod vos fecistis, non [amicarum est opus,
opus] amicorum est: vocum affines literæ
ambiguam faciunt nominis sententiam. G.

Imitatus esse videtur hunc locum Alciphro III, 64: Ἑταίρου γὰρ, οὐχ ἑταίρας, ἔργον διεπράξατο. V. 2 ταὐτά Casaub. pro ταῦτα. V. 3 οὐ σφόδρ' εὔσημον ποιεῖ. Casaub. *parum honestum* ἑταιρῶν *nomen faciunt*. Quam rationem præferam Grotianæ, ita tamen ut aut εὔφημον aut, cum Schweigh., εὔσχημον scribendum putem, quod confirmant ipsa Athenæi verba, quæ vide.

Stobæi Serm. LIII, 2:

[2] Στρατεία δ' οὐ φέρει περιουσίαν
οὐδεμί', ἐφήμερον δὲ καὶ προπετῆ βίον,
οὗ πεῖραν ἔχομεν ὄντος οὐ σωτηρίου.

V. 2 legebatur οὐδεμίαν. Correxit Bentl.

Ejusd. Serm. XCVI, 21:

[3] Αἰσχρὸν γενέσθαι πτωχὸν ἀσθενῆ θ' ἅμα.

Ejusd. Serm. CIV, 5:

[4] Εὔπιστον ἀτυχῶν ἐστιν ἄνθρωπος φύσει·
τὸν πλησίον γὰρ οἴεται μᾶλλον φρονεῖν
ὁ τοῖς λογισμοῖς τοῖς ἰδίοις πταίων ἀεί.

Pollux IX, 76: Τὸ δὲ χρυσίον, ὅτι τοῦ ἀργυρίου δεκαπλάσιον ἦν σαφῶς ἄν τις ἐκ τῆς Μενάνδρου Παρακαταθήκης μάθοι·

[5] Ὁλκὴν ταλάντου χρυσίου σοι, παιδίον,
ἕστηκα τηρῶν.

Ἐπάγει μετὰ ταῦτα περὶ ταὐτοῦ λέγων·

Μακάριος ἐκεῖνος δέκα τάλαντα καταφαγών.

De re v. Bœckhium Œcon. Att. vol. I, p. 30 seqq. In verbis fortasse corrupta sunt ista ἕστηκα τηρῶν, pro quibus Ms. ἔστη κατηγορῶν. Fort. ἔστησα scribendum, *pependi, ponderavi*. V. 3 Ms. δεκατάλαντον.

Justin. Mart. De monarch. p. 40, B: Καὶ ἐν Παρακαταθήκῃ·

[6] Ἔστι κρίσις ἄδικος, ὡς ἔοικε, κἂν θεοῖς.

Lexic. Seguer. p. 368: Ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ. Μένανδρος ... κἀν τῇ Παρακαταθήκῃ· [7] « Συνακολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. »

Hesych.: Ὄφεις, τὰ δρακοντώδη γινόμενα ψέλλια. Μ. Παρακαταθήκῃ·

[8] Τοὺς ὄφεις (λέγει) καλῶς γέ μοι
ἠγόρασας.

Harpocr. p. 132: [9] « Ὅρος· » οὕτως ἐκάλουν οἱ Ἀττικοὶ τὰ ἐπόντα ταῖς ὑποκειμέναις οἰκίαις καὶ χωρίοις γράμματα δηλοῦντα ὅτι ὑπόκεινται δανειστῇ. ... καὶ Μ. Παρακαταθήκῃ· Eadem Phot. Lex. p. 255.

Ammonius p. 124: Θύρα καὶ θυραία διαφέρει. Θύρα μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἐξ ἀρχῆς γενομένη. Μ. ἐν Παρακαταθήκῃ· [10] « Θύραν ἔξελε. » Θυραία δὲ τὸ μᾶλλον πρὸς ἐκκοπὴν θύρας μέγεθος· et mox: Θύρα καὶ θύραι διαφέρει. Θύρα μὲν γάρ ἐστι τὸ ἐπίθεμα τὸ ἐκ σανίδων· θύραι δὲ τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ καὶ τὰ χαλάσματα τῆς θύρας, ubi leg. videtur θυραία. Photius Lex. p. 76: Θυραία, τὸ ἄνοιγμα τῆς θύρας, Μένανδρος· et paullo ante, Θυρέαν, τὴν τοῦ μεσοτοίχου διακοπήν. Hæc quomodo possint aut emendari aut inter se conciliari, videant alii.

ΠΕΡΙΚΕΙΡΟΜΕΝΗ.

Grammat. Seguer. p. 427: Ἀποδεῖξαι, οὐ παραδεῖξαι· ὅμως δ' ἀπόδειξον ταῦτα τῇ γυναικὶ, καὶ Περικειρομένῃ Μένανδρος. Scribendum videtur:

[1] Ὅμως δ' ἀπόδειξον ταῦτα τῇ γυναικί σου,

Μ. Περικειρομένῃ. Nisi forte inter verba τῇ γυναικί, et καὶ Περικειρομένῃ alius poetæ nomen excidisse statuas.

* In Appendice Stobæi Florent. p. 20, 11: Μενάνδρου Περικειρόμενοι (sic)·

[2] Οὕτω ποθεινόν ἐστιν ὁμότροπος φίλος.

Cod. τῷ pro οὕτω. Cui versui hæc subjiciuntur:

[3] Οὐδείς ἐστί μοι
ἀλλότριος, ἂν ᾖ χρηστός· ἡ φύσις μία
πάντων, τὸ δ' οἰκεῖον συνίστησιν τρόπος.

Cod. συνίστησιν βίος τρόπος, duabus lectionibus conjunctis. Apud Gaisfordum ob pessimam dictinctionem ne umbra quidem sententiæ apparebat.

2.

Nulla fert opulentiam
militia, sed victum in diem et subitarium,
in quo salutis nil esse experti sumus.

3.

Turpe est pauperiem comitans imbecillitas. *G.*

4.

Credulitas comes assidua est infortunio:
plus quippe semper alium sapere existimat
consilia sæpe quem fefellerunt sua. *G.*

5.

(Aurum cum argento comparatum valuisse decuplum, ex hoc loco Menandri disci potest:)

Pondus talenti tibi equidem steti aurei
custodiens, mi fili.

(Post hæc addit, de eodem loquens:)

Felix, talenta qui comedisset decem!

6.

Judicium injustum apparet esse vel in deis.

7.

Comitatus est nos.

8.

(*Serpentes*, armillarum genus dracontiforme.)

Serpentes præclare mihi
emisti!

9.

(Tabulæ meminit domibus et agris oppigneratis affixæ, quibus oppignerata esse significarentur.)

10.

Januam aufer.

TONSA.

1.

Nihilominus tu monstra hæc uxori tuæ.

2.

Tam dulce amicu'st ïsdem præditu' moribus.

3.

Nemo mihi
probus alienu'st: natura eadem est omnibus,
mores amicitiæ concinnant vinculum.

Obiter hanc fabulam commemorat Fronto in Anal. Brunck. II, p. 346; Agathias Scholasticus ibid. III, p. 38: argumentum fere describit:

Τὸν σοβαρὸν Πολέμωνα, τὸν ἐν θυμέλῃσι Μενάνδρου
κείραντα γλυκεροὺς τῆς ἀλόχου πλοκάμους,
ὁπλότερος Πολέμων μιμήσατο, καὶ τὰ Ῥοδάνθης
βόστρυχα παντόλμοις χερσὶν ἐληΐσατο·
καὶ τραγικοῖς ἀχέεσσι τὸ κωμικὸν ἔργον ἀμείψας
μάστιξε ῥαδινῆς ἅψεα θηλυτέρης.
Ζηλομανὲς τὸ κόλασμα· τί γὰρ τόσον ἤλιτε κούρη,
εἴ με κατοικτείρειν ἤθελε τειρόμενον;
Σχέτλιος· ἀμφοτέρους δὲ διέτμαγε· μεχρὶ καὶ αὐτοῦ
βλέμματος ἐνστήσας αἴθοπα βασκανίην;
Ἀλλ' ἔμπης τελέθει Μισούμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
Δύσκολος οὐχ ὁρόων τὴν Περικειρομένην.

Primas igitur fabulæ partes Menander Polemoni demandaverat, importuno militi et gravissimis zelotypiæ stimulis agitato. Hinc Lucianus, qui dicitur, Dial. meretr. IX: Οὔτε τὸν Πολέμωνα τοιοῦτον ἐπανήκοντα χρήσιμον μὴ παραδέχεσθαι· προσέτι γὰρ καὶ ζηλότυπός ἐστι· et ibid.: Ὀργιζομένῳ οὐχ οἷόν τε παρεῖναι Πολέμωνι, καὶ μᾶλλον ἐπιταθήσεται ζηλοτυπῶν. Iste igitur Polemo quum forte puellam suam perfidiæ suspectam haberet, statim, ut erat homo ad iracundiam pronus, bacchatur et furore perculsus miseram istam puellam conviciis increpat, vestem dilacerat, et, quo nihil putabatur ignominiosius, capillos detondet. Hæc discimus ex Agathia; quid porro fecerit homo furiosus docet nos Philostratus Epist. XXVI, p. 924: Οὐδὲ ὁ τοῦ Μενάνδρου Πολέμων καλὸν μειράκιον περιέκειρεν, ἀλλ' αἰχμαλωτοῦ μὲν ἐρωμένης κατετόλμησεν ὀργισθείς, ἣν οὐδὲ αὐτὸς ἀποκείρας ἠνίσχετο· κλαίει γοῦν καταπεσὼν καὶ μεταγινώσκει τῷ φόνῳ τῶν τριχῶν. Igitur facti pœnitentia ductus et sibimet ipsi iratus ad flentis amasiæ genua procumbit, crudele, quod perpetrarit, facinus exsecratur, et ut suam sibi dementiam ignoscat animo graviter commoto rogat. Ex hac ego scena versum petitum conjicio, quem tacito auctoris nomine servavit Plutarch. Mor. p. 769, D:

[4] Οἵαν ἀδικῶ γυναῖχ' ὁ δυσδαίμων ἐγώ.

Neque temere, opinor, indidem ducta esse suspiceris, quæ e Menandro, sed non addito fabulæ titulo, citantur ab Etymol. M. p. 57, 24, et Grammat. Seguer. p. 374:

[5] Ὁ δ' ἀλάστωρ ἐγὼ
καὶ ζηλότυπος ἄνθρωπος ...

Certe utrumque egregie convenit homini factam injuriam commoto animo confitenti et delicti veniam petenti. [Ex eadem fabula Philostratus lusisse videtur Epistolam LXIV.]

ΠΕΡΙΝΘΙΑ.

Simillimam fuisse, quod ad argumentum attinet, hanc fabulam Andriæ, testatur Terentius, qui suæ Andriæ scenam primam e Perinthia fere mutuatus est. Vide dicta in Andria, et Grauerti dissertationem ibi commemoratam.

Suidas: Ἀβέλτερος, ἀνόητος, ἀσύνετος, ὁ τὸ βέλτιον μὴ γινώσκων ... Μ. Περινθίᾳ·

[1] Ὅστις παραλαβὼν δεσπότην ἀπράγμονα
καὶ κοῦφον ἐξαπατᾷ θεράπων, οὐκ οἶδ' ὅ,τι
οὗτος μεγαλεῖόν ἐστι διαπεπραγμένος,
ἐπαβελτερώσας τόν ποτε ἀβέλτερον.

V. 4 Scaliger τόν ποτ' ὄντ' ἀβέλτερον, probante Porsono. Grotius τὸν τὸ πρόσθ' ἀβέλτερον, quod probat Grauert. Quæ servi verba fuisse videntur, de hero, velut Simone, fallendo loquentis, qui nec ἀπράγμων erat nec κοῦφος δεσπότης.

Stobæi Serm. CXXII, 2:

[2] Οὐπώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν·
εἰς τὸν ἴσον οἶκον τῷ σφόδρ' ἔρχετ' εὐτελεῖ.

V. 2 emendavit Bentl. Vulgo εἰς τὸν δ' ἴσον ὄγκον. Ὄγκον post alios tuentur Boissonad. ad Anecdota vol. 5, p. 491, et Geelius Bibl. crit. novæ I, p. 83, ubi Hemsterhusiana. « Fortasse dicta ad excusandam pauperiem Glycerii Terentianæ. » *Grauert.*

Pollux X, 12: Ἐκαλεῖτο δὲ ταῦτα ὑπὸ τῶν νεωτέρων μαλακά, ὥσπερ εὐμεταχείριστα, ὡς εἶπε Μ. ἐν τῇ Περινθίᾳ·

[3] Ὅσ' ἐστὶ μαλακὰ συλλαβὼν
ἐκ τῆς πόλεως τὸ σύνολον ἐκπήδα, φίλος.

Ita Bentl. Editur ὃ ἐστι μαλακὸν et ἐκπηδᾷ. Codex ἅ ἐστι μαλὰ καί. Pro φίλος, quod idem Ms. præbuit, editur θᾶττον, quod vide an sequentis versus initio ponendum sit: *quantocyus ex urbe te proripe.* Dubium Charino hæc an Pamphilo Terentiano dicantur.

Harpocrat. p. 149: Πομπείας καὶ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ λοιδορίας καὶ λοιδορεῖν· ... ἡ μεταφορὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς

(Agathiæ epigramma:

Antiquo Polemoni, facit quem scena Menandri
uxoris teneras dissecuisse comas,
alter idem fecit Polemon, pulchræque Rhodanthes
abripuit crines vertice sæva manus.
Comica res fuerat: tragicos superaddidit ausus,
femineam flagris conscidit ille cutem.
Trux facinus! quid enim tantum peccaverat illa,
ærumnas fuerat si miserata meas?
Nos quoque divisit ferus ille, nec ora tueri
mutua fert: tantus pectora livor habet.
Vero est ille tamen Misumenos; ast ego certe
Dyscolos, heu segrex a Periciromene. *G.*)

4.

Qualem habeo indigne feminam ego miserrimus!

5.

Ego autem ille exitiosus et zelotypus homo....

PERINTHIA.

1.

Quicunque dominum nactus vecordem ac rudem
tractavit illum servus doctis astubus,
ignoro quantæ molis rem confecerit,
quod exstupidavit illum qui stupidus fuit. *G.*

2.

Nunquam laudavi sumtuosum mortuum:
namque in idem cum vili atque contemto redit. *G.*

3.

Tua quum convasaveris,
ex urbe, amice, prorsus hac te proripe,

Διονυσιακαῖς πομπαῖς ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν λοιδορουμένων ἀλλήλους. M. Περινθίᾳ·

[4] Ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν εἰσι πομπεῖαί τινες
σφόδρα λοίδοροι.

Eadem habet Phot. Lex. p. 327, et ex Photio Suidas s. ead. v. Quæ ad Critonis, qui a Simone dicteriis invehitur, defensionem apud Terentium V, 4, 17 seqq. refert Grauertus.

Athen. XI, p. 504, A: Ἔδωκε (τὴν φιάλην) τῷ παιδὶ, περισοβεῖν ἐν κύκλῳ κελεύσας, τὸ κύκλῳ πίνειν τοῦτ' εἶναι λέγων, παρατιθέμενος Μενάνδρου ἐκ Περινθίας·

[5] Οὐδεμίαν ἡ γραῦς ὅλως
κύλικα παρῆκεν, ἀλλὰ πίνει τὴν κύκλῳ.

Obstetrix temulenta est ap. Terentium I, 4 et 5.

Id. VII, p. 301, B: Ἑψητοὶ ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων. ... M. Περινθίᾳ·

[6] Τὸ παιδίον δ' εἰσῆλθεν ἑψητοὺς φέρον.

Expressit Terentius II, 2, 31: *puerum conveni Chremis, Olera et pisciculos minutos ferre obolo in cœnam seni.*

Planudes ad Hermog. Περὶ σεμν. p. 391, 28 (vol. 5, p. 486, 12 ed. Walz.): Κεῖται δὲ (τὸ ὑπόξυλος) ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπιεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον. Καὶ M. ἐν τῇ Περινθίᾳ·

[7] Οὐδ' αὐτός εἰμι σὺν θεοῖς ὑπόξυλος.

Afferunt et alii gramm. Ad eandem Critonis defensionem refert Grauertus.

Suidas: Ἀνέπαφον, ἀνεύθυνον, καθαρὸν, ἀθιγὲς, ἀψηλάφητον. M. Περινθίᾳ·

[8] Τὰ δ' ἄλλ' ἀνέπαφα σώματ' οὐδ' ἕλῃ.

Ed. princ. et codd. οὐδέλῃ, pro quo Bentl. οὐδὲ λῃστά conjicit, ut sint Suidæ verba.

ΠΛΟΚΙΟΝ.

Gellius N. Att. II, 23: *Accesserat dehinc lectio* (Plocii Menandrei et Cæciliani) *ad eum locum, in quo maritus senex super uxore divite atque deformi querebatur, quod ancillam suam, non inscito puellam ministerio et facie haud illiberali, coactus erat venumdare suspectam uxori quasi pellicem: nihil dicam ego quantum differat: versus utriusque eximi jussi, et aliis ad judicium exponi. Menander sic:*

[1] Ἐπ' ἀμφότερα νῦν, ἵν' ἐπίκληρος ᾖ, γυνὴ
μέλλει καθευδήσειν κατεργάσασα μέγα
καὶ περιβόητον ἔργον· ἐκ τῆς οἰκίας
ἐξέβαλε τὴν λυποῦσαν ἣν ἐβούλετο,
5 ἵν' ἀποβλέπωσι πάντες εἰς τὸ Κρωβύλης
πρόσωπον (ἥ γ' εὔγνωστος ὥς μ' ἔχει γυνὴ
δέσποινα) καὶ τὴν ὄψιν ἣν ἐκτήσατο·
ὄνος ἐν πιθήκοις τοι τὸ λεγόμενόν ἐστι δὴ
τουτί· σιωπᾶν βούλομαι τὴν νύκτα τὴν
10 πολλῶν κακῶν ἀρχηγόν. Οἴμοι Κρωβύλην
λαβεῖν ἔμ', ἑκκαιδεκατάλαντον, [ὦ θεοί],
γύναιον οὖσαν πηχέως. Εἶτ' ἐστι τὸ
φρύαγμα πῶς ὑπόστατον; μὰ τὸν Δία
τὸν Ὀλύμπιον καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδαμῶς.
15 Παιδισκάριον θεραπευτικὸν δὲ καὶ λόγου
τάχιον, ἀπάγεθ' ὧδε, τίς ἄρ' ἂν εἰσάγοι;

Ad hæc fragmenta, a Gellio servata, Leonhardus Spengel, in libello, C. Cæcilii Statii fragmenta, Monachii 1829, primus usus est quatuor codicibus Musei Britannici, Vindobonensi et Florentino. In optimo Parisiensi hujus capitis Græca desunt. V. 1 et 2 codd. επ (s. επι) αμφοτεραν ιν (s. ινα) επικλ. η μελλειν καθ. κατεργ. (s. κατειργ.) μεγα. V. 6 ὥς μ' ἔχει Spengel. e margine codicis nescio cujus. Codd. ειχε με. V. 7 ἣν. Codices ων vel ω. V. 9 τουτί. Codd. τουτο. V. 11 et 12 sic Heringa. Codd. εμε (vel εμαι) και δεκα ταλαντα γυναικ (vel γυναικα) ουσα. V. 13 codd. φρυαγμα ειπως ανυποστατον δια του ολ. Μὰ τόν addidit Grotius, v. 15 καὶ in codd. omissum Scioppius. V. 16 sic Spengel. Codd. απαγεσθω δε τις αρ αντεισαγαγη (s. — γοι). « Tantum scilicet esse dominæ imperium, ut puellulam ab ipsa exactam nemo jam valeat reducere. » *Speng.*

Gellius l. l.: *Idem ille maritus senex cum altero sene vicino colloquens, et uxoris locupletis superbiam deprecans, hæc ait:*

[2] α'. Ἔχω δ' ἐπίκληρον Λάμιαν, οὐκ εἴρηκά σοι
τοῦτ'; εἶτ' ἄρ' οὐχί; κυρίαν τῆς οἰκίας

4.

Sunt quæ jaciantur multo cum convicio
in curribus dicteria.

5.

Ne unum quidem
anus transmisit poclum, sed in orbem bibit.

6.

Venit minutos pisciculos ferens puer.

7.

Neque ego, deorum merito, subtus ligneus.

(Metaphora a statuis auro et ebore inductis petita, de rebus vilibus splendore indutis externo.)

8.

At reliqua intacta corpora nec capiat.

MONILE.

1.

In aurem utramque dote freta dapsili
dormibit, opere exacto commemorabili
et glorioso, quippe quæ ejecit domo
victrix eam quam voluit advorsariam:
nimirum ut universi spectent Crobylæ
vultum (bene nota est etenim quæ me habet virum
uxor mea domina) et vultus celsitudinem:
quod assolet dici, asinus inter simias.
Silere satius noctem quæ tot miseriis
initium fecit. Hei mihi, quod Crobylam
cepi ob talenta sedecim, mulierculam,
per deûm fidem, cubitalem! Exinde quo modo
omnium jam ferri poterit insultatio?
Non, per Jovem ac Minervam, nequaquam potest!
Ancillula adeo sedula, verbo celerior,
sic eicitur! quis poterit mihi reducere? *G. corr.*

2.

A. Dotatam duxi Lamiam: non dixi tibi?
an non tibi dixi? dominam istius, en! domus,

καὶ τῶν ἀγρῶν· καὶ τῶν πατρῴων ἀντικρὺς
ἔχομεν, Ἄπολλον, ὡς χαλεπῶν χαλεπώτατον.
Ἄπασι δ' ἀργαλέα 'στὶν, οὐκ ἐμοὶ μόνῳ,
υἱῷ πολὺ μᾶλλον, θυγατρί. β'. Πρᾶγμ' ἄμαχον λέγεις,
εὖ οἶδα.

V. 2 sic Scioppius. Vulgo τοῦτο οὐχὶ, κυρ. Cod. alter Musei Brit. τουτο ειτε αρα. V. 3, 4 vulgo et codd. και παντων αντ' εκεινης εχομεν αφ' ολων (codd. απολλων ως) χαλεπων χαλ. « Sic quoque scriptum invenerunt editores τῶν πατρῴων ἀντικρὺς μὲν ὅλων τῶν. Scioppius Ἄπολλον ὡς. » *Spengel.*

Gellius l. l.: *Filia hominis pauperis in pervigilio vitiata est: ea res clam patre fuit, et habebatur pro virgine. Ex eo vitio gravida mensibus exactis parturit.* Hinc fortasse sumta sunt verba ab eodem Gellio III, 16, ex hac fabula servata:

[3] Γυνὴ κυεῖ δεκάμηνος —

Pergit Gellius: *Servus bonæ frugi, quum pro foribus domi staret, et propinquare partum herili filiæ atque omnino vitium oblatum ignoraret, gemitum et ploratum audit puellæ in puerperio enitentis: timet, irascitur, suspicatur, miseretur, dolet. Hi omnes motus ejus affectionesque animi in Græca quidem comœdia mirabiliter acres et illustres: apud Cæcilium autem pigra hæc omnia et a rerum dignitate atque gratia vacua sunt. Post, ubi idem servus percunctando quid acciderat reperit, has apud Menandrum voces facit:*

[4] Ὦ τρὶς κακοδαίμων, ὅστις ὢν πένης γαμεῖ
καὶ παιδοποιεῖθ'. Ὡς ἀλόγιστός ἐστ' ἀνὴρ,
ὃς μήτε φυλακὴν τῶν ἀναγκαίων ἔχει,
μήτ' ἂν ἀτυχήσας εἰς τὰ κοινὰ τοῦ βίου
5 ἐπαμφίεσθαι τοῦτο δύναται χρήμασιν,
ἀλλ' ἐν ἀκαλύπτῳ καὶ ταλαιπώρῳ βίῳ
χειμαζόμενος ζῇ, τῶν μὲν ἀνιαρῶν ἔχων
τὸ μέρος ἁπάντων, τῶν δ' ἀγαθῶν οὐ δυνάμενος.
ὑπὲρ γὰρ ἑνὸς ἀλγῶν ἅπαντας νουθετῶ.

Idem locus, præter extremum versum, est ap. Stob. Serm. LXVIII, 4. V. 1 codd. Gellii πενης ανηρ. V. 2 Gell. παιδοποιεῖ. V. 4 μήτ' ἂν ἀτυχήσας Stob. Gell. ει μητε ανατειχιση, vel similiter. Sed recte idem τὰ κοινά, *quæ accidere solent hominibus*, pro quo Stob. τὰ λοιπά. V. 5 Stob. ἐπαμφιάσαι ... δύναιτο. « Legendum videtur ἐπαμφιάσαι τοῦτον δύναιτο χρ. » *L. Dindorf.* in Thes. L. Gr. s. Ἐπαμφιάζω. V. 6 Gellii codd. αλλ' εν ανακαταχυπτω, s. ακατακυπτω, et v. 7 ζητων μεν, ἀνιαρον δ' εχων. Respexit ad h. l. Dio Chrysost. Or. 32, p. 365. V. 8 οὐ δυνάμενος. Zedel. οὐδὲν μέρος, probantibus Gaisfordo et Geelio. V. 9 correxit Grotius; vulgo ἀλέγων et πάντας.

Alium Parmenonis (hoc enim fuit servi nomen) sermonem servavit Stobæus, Serm. XCVI, 20:

[5] Ὅστις πένης ὢν ζῆν ἐν ἄστει βούλεται,
ἀθυμότερον ἑαυτὸν ἐπιθυμεῖ ποιεῖν.
Ὅταν γὰρ εἰς τρυφῶντα καὶ σχολὴν ἄγειν
δυνάμενον ἐμβλέψῃ, τότ' αὐτὸν ἔστ' ἰδεῖν
ὡς ἄθλιον ζῇ καὶ ταλαίπωρον βίον.

V. 4 fort. scribendum τόθ' αὑτόν. Sequuntur continuo ap. Stobæum hi versus:

[6] Κακῶς ὁ δεσπότης βεβούλευται πάνυ.
Ἐν ἀγρῷ γὰρ οἰκῶν οὐ σφόδρ' ἐξηλέγχετο
τῆς μερίδος ὢν τῆς οὐδαμοῦ τεταγμένης,
εἶχεν δὲ παραπέτασμα τὴν ἐρημίαν.

Quæ non dubito quin ex eadem fabula petita sint. Ex eodem servi sermone, opinor, sunt hi versus ibid. LVI, 5:

[7] Ἀρ' ἔστιν ἀρετῆς καὶ βίου διδάσκαλος
ἐλευθέρου τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγρός.

Idem locus sine auctoris nomine legitur apud Appuleium Apol. p. 330 Elm., omisso ἄρα, ubi vocatur « celeberrimus in comœdiis versus. »

Ejusd. Serm. CV, 23, ubi lemma Πλοκίων Θαΐδος, fortasse corrigentis se librarii:

[8] Ὦ Παρμένων, οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ βίῳ
φυόμενον ὥσπερ δένδρον ἐκ ῥίζης μιᾶς,
ἀλλ' ἐγγὺς ἀγαθοῦ παραπέφυκε καὶ κακὸν,
ἐκ τοῦ κακοῦ τ' ἤνεγκεν ἀγαθὸν ἡ φύσις.

Respicit Themist. Or. XXII, p. 276: Λέγει τις ὀρθῶς τῶν τοῦ γέλωτος ποιητῶν ὅτι μηδέν ἐστιν ἀγαθὸν ἐν τῷ βίῳ φυόμε-

---

et agrorum illorum: sic paternorum in vicem,
o Apollo! habemus quod gravium gravissimum.
Molesta est illa cunctis, non tantum mihi,
gnato magis atque gnatæ. *B.* Vix tolerabile est
quod memoras; novi. *G. corr.*

3.

Virgo gravida est jam decimo mense.....

4.

Is demum infortunatus, in egestate qui
uxorem ducit, educitque liberos:
ah demens qui nec præsidia in præsens habet,
nec, si quid, ut fert vita, secus evenerit,
habet integumentum quo famam occultet suam:
sed misere ætatem degit nudam, obnoxiam,
importuosam, compos tristitiæ et mali,
sed omnium expers deliciarum et gaudii.
Sic ego dolens in uno, do monita omnibus. *G.*

5.

Habitare quisquis astu pauper eligit,
augere sibi tristitiam et dividuam cupit.
Nam quoties alium spectat in molli otio
potentem, luxuriantem, tum demum videt
quam misere ipse ævum degat, quam infeliciter. *G. corr.*

6.

Malo consilio commigravit huc herus.
Nam ruri donec victitabat, calamitas
non tam conspicua fuit ac despicabilis,
sibi mantellum faciens solitudinem. *G.*

7.

Virtutis et vivendi liberaliter
magistrum si quis quærit, agrum comparet. *G.*

8.

O Parmeno, nullum vita in humana bonum est
quasi arbor radice una ramos erigens;
sed mala propinqua sunt bonis atque adsita:
natura ex ipsis bona quin progenerat malis. *G.*

νον ὥσπερ δένδρον ἐκ ῥίζης μιᾶς· ἀεὶ δὲ αὐτῷ προσπέφυκε καὶ κακόν.

Ejusd. Serm. CVIII, 32 :

[9] Ἀεὶ τὸ λυποῦν ἀποδίωκε τοῦ βίου·
μικρόν τι τὸ βίου καὶ στενὸν ζῶμεν χρόνον.

In v. 1 Gnom. monost. 3 ἐκδίωκε. V. 2 ante Grotium erat τοῦ βίου. Seneca De brev. vit. 2 : *Adeo ut quod apud maximum poetarum more oraculi dictum est, verum esse non dubitem :*

Exigua pars est vitæ quam nos vivimus.

Denique commemoratur hæc fabula ab Schol. Plat. p. 381, ubi de proverbio [10] δεύτερος πλοῦς agitur; — et ab Æliano N. A. XII, 11 : [11] « Τρυγόνος λαλίστερον » ἔλεγον.... μέμνηται καὶ ταύτης τῆς παροιμίας ἐν τῷ Πλοκίῳ ὁ αὐτός (Menander), ex quo idem proverbium afferunt Zenob. VI, 8, Apostol. XIX, 82, Bodl. prov. 892.

ΠΡΟΓΑΜΟΙ.

Stobæi Ecl. Phys. I, 8, p. 213 Heer. :

Τυφλόν γε καὶ δύστηνόν ἐστιν ἡ τύχη.

Aldus in Gnom. monost. 81 τυφλὸν δὲ καὶ δύστηνον ἀνθρώποις τύχη. — Πρόγαμοι idem opinor quod προγάμεια. Pollux III, 38 : Ἡ πρὸ γάμου θυσία προτέλεια καὶ προγάμεια· οὕτω δ' ἂν καλοῖτο καὶ τὰ πρὸ γάμου δῶρα.

Cæcilii fabula a Nonio citatur *in Progamo.*

ΠΡΟΕΓΚΑΛΩΝ.

Stobæi Serm. LXII, 17 :

[1] Τὸ δ' εὖ
κελευόμενον μέν ἐστιν ἀσφαλέστατον
δοῦλον ποιεῖν, ὥς φασιν.

V. 3 sic Erfurdt. Vulgo δουλοποιεῖν.

Ejusd. Serm. LXXVI, 8 :

[2] Οἷον τὸ γενέσθαι πατέρα παίδων ἦν ἄρα·
λύπη, φόβος, φροντὶς, πέρας ἐστὶν οὐδὲ ἕν.

V. 1 extremo addidi ἄρα, Bentl. κακόν.

ΠΩΛΟΥΜΕΝΟΙ.

Athen. VI, p. 248, B : M. δὲ τὸν ἄχρηστον καὶ μάτην τρεφόμενον σιτόκουρον εἴρηκεν ... ἐν Πωλουμένοις·

[1] (Τί, ὦ) τάλας, ἕστηκας ἔτι πρὸς ταῖς θύραις
τὸ φορτίον θείς; σιτόκουρον, ἄθλιον,
ἄχρηστον εἰς τὴν οἰκίαν εἰλήφαμεν.

V. 3 sic Porsonus : vulgo deest ἄχρηστον, quod e sequenti fragmento assumtum.

Clemens Alex. Strom. VI, p. 264 : Καὶ Καλλίᾳ τῷ κωμικῷ γράφοντι,

Μετὰ μαινομένων φασὶν χρῆναι μαίνεσθαι πάντας ὁμοίως,

Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παρισάζεται λέγων·

[2] Οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἁρμόττει παρὸν,
καὶ συμμανῆναι δ' ἔνια δεῖ.

Ita Bentl. pro vulgato καὶ συμβῆναι. Primus versus, tacito auctoris nomine, est etiam ap. Stobæum Serm. III, p. 74 Schow., ubi non male editur :

Οὐ πανταχῇ δ' ὁ φρόνιμος ἁρμόττειν δοκεῖ.

Antiattic. p. 105 : [3] « Καταφαγάς. » M. Πωλουμένοις. Eandem vocem e Menandro allatam acriter reprehendit Phrynichus Ecl. Att. p. 433.

Harpocrat. p. 50 : [4] « Διασείστους ἀστραγάλους, » ... παρὰ τὸ κινεῖσθαι καὶ διασείεσθαι πρότερον, εἶτα βάλλεσθαι, ἵν' ἀκακούργητοι μᾶλλον ὦσι. M. Πωλουμένοις. Eadem fere Suidas v. Διάσειστος.

Latine expressit hanc fabulam Cæcilius.

ΡΑΠΙΖΟΜΕΝΗ.

Fabulam obiter commemorat Alciphro Epistolarum lib. II, 4, 144.

Stob. Ecl. phys. II, 8, p. 341 :

[1] Ὁ μὴ δεχόμενος τῶν θεῶν τὸ σύμφορον
αὐτῷ διδόντων ἕνεκα τοῦ ζῆν, βούλεται
οὗτος ἀτυχεῖν· ἐὰν δὲ μὴ θεὸς διδῷ,
τοῦ μὴ διδόντος, οὐ τρόπου 'σθ' ἁμαρτία.

9.

Dispelle procul a vita mœstitudinem :
breve atque angustum nimis est hoc quod vivimus. *G.*

10.

Altera navigatio.

11.

Turture loquacior.

SACRIFICIUM NUPTIALE.

Fortuna res est cæca et deplorabilis. *G.*

PRÆACCUSANS.

1.

Quod bene jubetur exsequi tutissimum
servo esse prædicant. *G.*

2.

Patrem vocari liberûm quantum est! metus,
dolorque et ægritudo, sine fine ac modo. *G.*

VENEUNTES.

1.

Quid ad fores stas etiam, nauci servole,
deposito ab humeris onere? næ miserrimum
nebulonem, indignum victu, domi recepimus.

2.

Non rebus apta est omnibus sapientia :
aliquando opu'st desipere cum sodalibus.

3.

Degulator.

4.

Talos commotos.

VERBERATA.

1.

Quæ vitæ sunt utilia quum dî porrigunt,
accipere qui cunctatur, is sponte est miser :
at si recuset dare quod expediat deus,
jam non ista hominis culpa, sed non dantis est. *G.*

v. 2, 3 legebatur οὐ βούλεται τόδ' ἀτυχεῖν ἢ τὸ μὴ θεὸς δίδωσιν. V. 4. Grotius addidit verba τοῦ μὴ διδόντος. Sequitur ap. Stob. hic locus :

[2] Ἀτύχημα κἀδίκημα διαφορὰν ἔχει·
τὸ μὲν διὰ τύχην γίνεται, τὸ δ' αἱρέσει.

In margine cod. Ven. Μενάνδρου ῥαπιζομένου. V. 2 post τύχην legebatur γάρ.

Ejusd. Serm. XI, 10 :

[3] Ἔρχεται
τἀληθὲς εἰς φῶς ἐνίοτ' οὐ ζητούμενον.

Nisi ad trochaicos numeros hæc revocare malis.

Clemens Alex. Pæd. I, p. 37 Sylb. : Δοκοῦσιν οἱ Ἀττικοὶ παιδάριον ἐπικοίνως οὐ μόνον τὸ ἄῤῥεν ἀλλὰ καὶ τὸ θῆλυ κεκληκέναι, εἴ τῳ πιστὸς καταφαίνεται ὁ κωμικὸς ἐν Ῥαπιζομένῃ M. ὡδέ πως λέγων·

[4] Τοὐμὸν θυγάτριον; πάνυ γάρ ἐστι τῇ φύσει
* * *φιλάνθρωπον τὸ παιδάριον σφόδρα.

Suidas : Ἀμφορεαφόρους, τοὺς μισθίους τοὺς τὰ κεράμια φέροντας· ....

[5] Εἶτ' ἀμφορεαφόρος τις ἀποφορὰν φέρων,

M. Ῥαπιζομένῃ. Ubi ἀποφορὰν dici observa Mercedem heris a servis præstari solitam.

Idem : Ἀνέσπακεν, ἀνεύρηκεν, εἴληφεν. ... M. Ῥαπιζομένῃ·

[6] Πόθεν γάρ, ὦ φίλοι θεοί,
τούτους ἀνεσπάκασιν οὗτοι τοὺς λόγους;

Male apud Suid. legitur πέπονθε γάρ, quod correxi e Lexico Segu. p. 399, vicissim e Suida corrigendo.

Idem : Μυόχοδον, μηδενὸς ἄξιον. M. Ῥαπιζομένῃ·

[7] Ὁ μυόχοδος γέρων
λεληθέναι σφόδρ' οἰόμενος.

Eadem habet Photius Lex. p. 207.

Pollux VII, 51 : Ὅτι δὲ ἐνδῦναι ἦν ἐπιτήδεια (τὰ ζώματα), τεκμήραιτ' ἄν τις ἐκ τῶν ἐν τῇ Ῥαπιζομένῃ Μενάνδρου·

[8] Οὐχ ὁρᾶτε τὴν τροφὸν
ζῶμ' ἐνδεδυμένην;

Respexit Phot. p. 46 : Ζῶμα, χιτῶνός τι ζωστοῦ γένος. Οὕτω Μένανδρος.

Athen. III, p. 115, B : Μένανδρον ἐν Ῥαπιζομένῳ (sic) καὶ [9] « ἀπελευθέραν » εἰρηκέναι.

Schol. Plat. p. 371 sq. : [10] « Καὶ τυφλῷ δῆλον » ... M. Ῥαπιζομένῃ.

ΣΑΜΙΑ.

Phrynichus Ecl. Att. p. 187 : Λίβανον λέγε τὸ δένδρον, τὸ δὲ θυμιώμενον λιβανωτόν· ... M. ἐν τῇ Σαμίᾳ φησί·

Φέρε τὸν λιβανωτόν· σὺ δ' ἐπίθες τὸ πῦρ, Τρύφη.

Nomen proprium mulierculæ agnovit J. Scaliger. Vulgo τρυφῇ. Junius Τρύφων.

ΣΙΚΥΩΝΙΟΣ.

In hac etiam fabula militis partes fuisse discimus ex hoc loco ap. Stobæum Serm. LIII, 3 :

[1] Εὐλοιδόρητον, ὡς ἔοικε, φαίνεται
τὸ τοῦ στρατιώτου σχῆμα καὶ τὸ τοῦ ξένου.

Cui militi Stratophanis nomen fuisse colligas ex hoc versu apud Phot. Lex. p. 400 : Στρατοφάνη, τὴν κλητικὴν πτῶσιν. M. Σικυωνίῳ·

[2] Στρατοφάνη, λιτόν ποτ' εἶχες χλαμύδιον καὶ παῖδ' ἕνα.

Ita Toupius pro edito καὶ πελαίνα. Nec defuisse militi parasitum suum haud temere conjicias e Pollucis verbis IV, 119, p. 420, ubi docetur parasitos nigra vel pulla veste indutos in scenam prodiisse, [3] πλὴν ἐν Σικυωνίῳ λευκῇ, ὅτε μέλλει γαμεῖν ὁ παράσιτος· ubi Menandri fabulam significari vix dubites.

Suidas : Ἅβρα, .. οἰκότριψ γυναικὸς κόρη καὶ ἔντιμος, εἴτε οἰκογενὴς εἴτε μή. M. Ψευδηρακλεῖ. ... καὶ Σικυωνίῳ·

[4] Ἅβραν γὰρ ἀντωνούμενος
ἐρωμένην, ταύτῃ μὲν οὐ παρέδωκ' ἔχειν,
τρέφειν δὲ χωρίς, ὡς ἐλευθέρᾳ πρέπει.

2.

Injuria illud distat infortunio,
hoc casus, illam quod voluntas efficit. *G.*

3.

Sæpe admodum
in lucem prodit nec quæsita veritas. *G.*

4.

Meam filiolam? nam hercule ingenio suo
.... hominum amans est admodum.

5.

Tunc gerulus amphoræ aliquis, mercedem ferens.

6.

Unde, proh deûm fidem,
illi sermones corraserunt eiusmodi?

7.

Vilissimus senex latuisse se plane putans.

8.

Nutricem non videte indutam cingulo?

9.

Libertam.

10.

Etiam cæco clarum.

SAMIA.

Thus affer mihi: tu vero ignem imponas, Tryphe.

SICYONIUS.

1.

Convici præbent, video, materiam affatim
stratioticum schema et mores exotici. *G.*

2.

Stratophane, olim habebas tenuem chlamydem
unumque servolum.

3.

(In hac fabula parasitus alba veste prodit, nuptias celebraturus.)

4.

Vicissim ancillulam
emit, quam deperibat; eam non huic dedit
habendam, sed alibi educandam ut liberam.

Transposui voculam καί. Vulgo editur Σικυωνίῳ· Καὶ ἄβραν ...
Idem : Ἀγγαρεύεσθαι καλοῦσιν ὥσπερ ἡμεῖς νῦν τὸ εἰς φορτηγίαν καὶ τοιαύτην τινὰ ὑπηρεσίαν ἄγεσθαι. Καὶ Μ. τοῦτο ἐν Σικυωνίῳ παρίστησιν·

[5] Ὁ πλέων κατήχθη; κρίνεθ' οὗτος πολέμιος·
ἐὰν δ' ἔχῃ τι μαλακὸν, ἀγγαρεύεται.

Hesych. : Ἀγγαρεύεται, ὑπ' ἀγγαρευτῶν κατέχεται.
Idem Suidas : Κακὴ μὲν ὄψις· κόμμα παροιμίας·

[6] Κακὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαῖαι φρένες,

M. Σικυωνίῳ. Eadem Photius habet p. 94. E Philemonis Enchiridio idem versus affertur a Stobæo Serm. VIII, 10. Omisso auctoris nomine legitur ap. Diogen. V, 83.
Harpocrat. p. 14 : [7] « Ἀναίνεσθαι, » κοινῶς μὲν ἀρνεῖσθαι, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς γάμους καὶ τὰ ἀφροδίσια (hic aliquid excidisse videtur) λέγεται. Μ. Σικυωνίῳ.
Idem p. 273 : Ὁ πολλάκις ἐμπολῇ μεταβεβλημένος, παλίμπρατος, [8] « παλίμβολος » λέγεται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ Μενάνδρου Σικυωνίου. Eadem Phot. p. 237.
Schol. Plat. p. 375 : [9] « Ὅμοιος ὁμοίῳ· » καὶ Μ. Σικυωνίᾳ (sic).
Apud Alciphr. II, 4, 140, inter eas fabulas nominatur, quæ maxime Ptolemæi regis plausum ferre possint.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ.

Stobæi Serm. IV, 7 :

Οὐδεὶς ξύνοιδεν ἐξαμαρτάνων πόσον
ἁμαρτάνει τὸ μέγεθος, ὕστερον δ' ὁρᾷ.

Sed videndum ne illud Στρατιώταις corruptum sit e Συναριστώσαις.

ΣΥΝΑΡΙΣΤΩΣΑΙ.

Athen. VI, p. 247, F : Καλεῖται δὲ οἰκόσιτος ὁ μὴ μισθοῦ, ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν· .... Ἰδίως δ' ἐν Συναριστώσαις (Menander) ἔφη·

[1] Ἀστεῖον τὸ μὴ
συνάγειν γυναῖκας, μηδὲ δειπνίζειν ὄχλον,
ἀλλ' οἰκοσίτους τοὺς γάμους πεποιηκέναι.

Locum Athenæi olim turbatum constituit Porson.
Suidas : Αἴρειν τράπεζαν ἐπὶ τοῦ παρακειμένην ἀφελεῖν τὴν τράπεζαν. Μ. Συναριστώσαις·

[2] Ἂν ἔτι πιεῖν μοι δῷ τις· ἀλλ' ἡ βάρβαρος
ἅμα τῇ τραπέζῃ καὶ τὸν οἶνον ᾤχετο
ἄρασ' ἀφ' ἡμῶν.

Eadem leguntur ap. Grammat. Seguer. p. 358.
Lexic. Seguer. p. 324 : Ἀγαπησμὸν λέγουσι καὶ ἀγάπησιν τὴν φιλοφροσύνην. Συναριστώσαις Μένανδρος·

[3] Καὶ τὸν ἐπὶ κακῷ
γενόμενον ἀλλήλων ἀγαπησμὸν, οἷος ἦν.

Idem locus ap. Suid. v. Ἀγαπησμός, ubi est γινόμενον.
Stobæi Serm. LXIII, 15 :

[4] Ἔρως δὲ τῶν θεῶν
ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτου δείκνυται·
διὰ τοῦτον ἐπιορκοῦσι τοὺς ἄλλους θεούς.

V. 2 alter cod. Par. ἐπὶ τούτοις.
Ibid. LXXIII, 7 :

[5] Πατὴρ δ' ἀπειλῶν οὐκ ἔχει μέγαν φόβον.

Ibid. XCVIII, 53 :

[6] Τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει
πολλῶν τε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων.

Pollux VI, 101 : Ἄριστον, ἀριστῆσαι, ἠρίστησα, ἀριστοποιούμενος, καὶ τὸ Μενάνδρου δρᾶμα Συναριστῶσαι. Id. X, 18 : [7] « Γυναικείαν ἀγοράν, » τὸν τόπον οὗ τὰ σκεύη καὶ τὰ τοιαῦτα πιπράσκουσιν ... εὕροις ἂν ἐν ταῖς Συναριστώσαις Μενάνδρου.
Plinius H. N. XXIII, 81 : [8] *Semen myrti sativæ candidæ... odorem oris commendat vel pridie commanducatum. Item apud Menandrum Synaristosæ hoc edunt.*
Cæcilius Synaristosas ad Menandreæ fabulæ imitationem composuit.

5.
Illo defertur nave? hunc hostem judicant:
ei est supellex aliqua? ut onus imponitur.

6.
Vultus minatur, pavida mens intus sedet. *G.*

7.
Negare.

8.
Iterum (et sæpius) emtus.

9.
Par pari.

MILITES.

Latet omne crimen dum fit, sed quantum siet
scelus, peracto scelere demum intelligas. *G.*

MULIERES COMPRANDENTES.

1.
Est elegans.
qui mulieres non cogit, nec turbam vocat,
sed de domi repositis celebrat nuptias.

2.
Si bibere det mihi aliquis etiam — at barbara
simul cum mensa et vinum curriculo abstulit
nobis.

3.
Et in malum
contractam mutuam, ut erat, benevolentiam.

4.
Amorem inter deos
validissimum esse hoc argumento evincitur :
quod pejerantur propter hunc omnes dei. *G.*

5.
Terrorem haud magnum incutiunt genitoris [minæ. *G.*

6.
Res per se infelix atque ærumnis obsita
vita est humana, et densa curarum seges. *G.*

7
Forum mundi muliebris.

ΣΥΝΕΡΩΣΑ.

Schol. Plat. p. 363 : Ὦ μέλε, παρὰ τοῖς νεωτέροις ὑπὸ γυναικῶν λέγεται μόνον, ὡς τὸ ὦ τάλαν· παρὰ δὲ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὑπ' ἀνδρῶν· καὶ (l. ὡς) ἐν Ἱππεῦσιν Ἀριστοφάνους, καὶ ἐν Μενάνδρου Συνερώσῃ·

[1] Ἄφες τὸν ἄνθρωπον. Τί κόπτεις, ὦ μέλε;

Duo codd. Bekkeri συνερῶσιν. Idem locus apud Suidam v. Ὦ μέλε.

Suidas : [2] « Ἀναπετῶ, » ἀναπετάσω. M. ἐν Συνερώσῃ.

ΣΥΝΕΦΗΒΟΙ.

Zenobius V, 60 : Οὐκ εἰμὶ τούτων τῶν ἡρώων. Αὕτη τέτακται ἐπὶ τῶν βουλομένων εὖ ποιεῖν. Οἱ γὰρ ἥρωες κακοῦν ἕτοιμοι μᾶλλον ἢ εὐεργετεῖν, ὥς φησι καὶ M. ἐν Συνεφήβοις. Eundem Menandri locum respexit Schol. Aristoph. Av. 1482 : Ἥρωες δὲ δύσοργοι καὶ χαλεποὶ τοῖς ἐμπελάζουσι γίνονται, καθάπερ M. ἐν Συνεφήβοις. Ita enim recte, opinor, Heringa pro edito Συνερίθοις.

Hanc quoque fabulam Cæcilius imitatione expressit.

ΤΙΤΘΗ.

Suidas : Αἰτήσασθαι, τὸ χρήσασθαι. M. Τίτθῃ·

[1] Ἣν ἄν τις ὑμῶν παιδίον
ᾐτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι.

Ita correctum vulg. Ἀνδρὸς Τίτθην, quod et apud Zonar. I, p. 98 exstat. Porson. εἴ τις ὑμῶν : sed aliud quid latere videtur. Versus digessit Bentl. « Ἣν ἂν deleverim ut ex Μεναν ortum. » *Gaisford.*

Ceterum qua occasione hæc fuerint dicta, aliquatenus colligi potest ex his fragmentis Titthes Cæcilii : *Atque hercle utraque te quum ad nos venis suffarcinatam vidi* (conf. Terent. Andr. IV, 4, 31), et, *Præsertim quæ non peperit, lacte non habet.*

Stobæi Serm. XXII, 9 :

[2] Οἱ τὰς ὀφρῦς αἴροντες ὡς ἀβέλτεροι
καὶ σ κ έ ψ ο μ α ι λέγοντες· ἄνθρωπος γὰρ ὢν
σκέψει τί περὶ τοῦ; δυστυχὴς ὅταν τύχῃ.
Αὐτόματα γὰρ τὰ πράγματ' ἐπὶ τὸ συμφέρον
ῥεῖ, κἂν καθεύδῃς, ἢ πάλιν τοὐναντίον.

V. 3 σκέψει τί περὶ τοῦ; scripsi e cod. B Schowii pro vulgato σκέψει σὺ περί του. V. 5 κἂν καθεύδῃς Stob. Ecl. phys. I, p. 100, ubi duo postremi versus male cum alio versu e Κεκρυφάλῳ cohærent. Vulgo ῥεῖ, καθευδήσῃ, κ. Cod. Par. B a pr. m. τἀναντία, ut vulgo.

ΤΡΟΦΩΝΙΟΣ.

Athenæus IV, p. 132, E : Δίφιλος δ' ἐν Ἀπολιπούσῃ μάγειρόν τινα παράγων ποιεῖ τάδε λέγοντα· ... M. δ' ἐν Τροφωνίῳ·

[1] ά. Ξένου τὸ δεῖπνόν ἐστιν ὑποδοχῆς. β'. Τίνος;
ποδαποῦ; διαφέρει τῷ μαγείρῳ τοῦτο γάρ·
οἷον τὰ νησιωτικὰ ταυτὶ ξενύδρια,
ἐν προσφάτοις ἰχθυδίοις τεθραμμένα
5 καὶ παντοδαποῖς, τοῖς ἁλμίοις μὲν οὐ πάνυ
ἁλίσκετ', ἀλλ' οὕτω παρέργως ἅπτεται·
τὰς δ' ὀνθυλεύσεις καὶ τὰ κεχαρυκευμένα
μᾶλλον προσεδέξατ'· Ἀρκαδικὸς τοὐναντίον
ἀθάλασσος ἐν τοῖς λοπαδίοις ἁλίσκεται·
10 Ἰωνικὸς πλούταξ, ὑποστάσεις ποιῶ,
κάνδαυλον, ὑποβινητιῶντα βρώματα.

V. 3 codd. τὰ μέν. Correxit Grotius. V. 7 ὀνθυλεύσεις Pollux VI, 60, interpretatur περιττὰς σκευασίας. V. 8 verba εἰ δέ τις ἔρχεται (codd. χεται), quæ vulgo ante Ἀρκαδικὸς legebantur, delevit Bentl. Versus 10 et 11 iterum habet Athen. XIV, p. 517, A, ubi Schweighæuserus, præeunte Corae, locum ita exhibuit, ut nos edidimus. Vulgo ποιῶν. Pollux VI, 60 : Παρὰ Μενάνδρῳ αἱ ὑποστάσεις ζωμὸς παχὺς ἀμύλῳ πηγνύμενος, *jusculum admixta farina fæcis instar constipatum.* Conf. Irenæum apud Socrat. Histor. Eccl. III, 7, p. 176, et Julium Polluc. Hist. phys. p. 376. V. 11, de candaulo, qui cibus est ἐξ ἀμύλου καὶ τύρου καὶ γάλακτος καὶ μέλιτος πεποιημένος, v. Polluc. IV, 69, et Athen. XII, p. 516.

SIMUL AMANS.

1.

Hominem dimitte! quid, scelesta tu, feris?

2.

Aperiam.

JUVENES ÆQUALES.

(Heroes nocere potius quam prodesse parati sunt, inquit M.)

NUTRIX.

1.

Vestrûm si quis puerulum
petiit aut commodavit, o dulcissimi.

2.

O stultos homines, qui supercilio gravi
subinde repetunt, Videro. Tun' videris,
homo quum sis, de re? miser utcumque res cadet!
Atqui secundæ res sponte adveniunt sua
vel dormienti, nec minus contrariæ. *G.*

TROPHONIUS.

1.

A. Hospes vocatu'st mihi. *B.* Quî solitus vivere?
cujatis? namque id scire pol refert coquum.
Etenim hospitelli qui veniunt ab insulis,
nutriti magna piscium recentium
in varietate, non solent salsis capi,
fastidiosa quæ vix delibant gula :
si quid piperatum, si quid conditum acrius,
hos magis oblectat. Arcas contra venerit
maris expers : pisculentæ hunc patinæ maxime
capiunt. Dives Asianus : jura huic pinguia
paro et candaulum et quidquid ad venerem facit.
[*G. corr.*

Athenæus III, p. 99 F : M. ἐν Τροφωνίῳ εἶπε [2] » χορτασθείς. »

Harpocr. p. 38. [3] Ὅτι δὲ λύσαντες τὴν λήκυθον ἐχρῶντο τῷ ἱμάντι πρὸς τὸ μαστιγοῦν, M. Τροφωνίῳ.

Stobæi Serm. IX, 20 :

[4] Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖ.

« Καλοὺς ἡμᾶς pro φιλανθρώπους citat Sextus Empiricus p. 29. » *Gaisf.* Vide fr. inc. 34, quod ob hoc testimonium Stobæi ad Trophonium referendum erit.

ΥΔΡΙΑ.

Stobæi Serm. LVIII, 8 :

[1] Ὡς ἡδὺ τῷ μισοῦντι τοὺς φαύλους τρόπους
ἐρημία, καὶ τῷ μελετῶντι μηδὲ ἓν
πονηρὸν ἱκανὸν κτῆμ' ἀγρὸς τρέφων καλῶς.
Ἐκ τῶν ὄχλων δὲ ζῆλος, ἥ τε κατὰ πόλιν
5 αὕτη τρυφὴ λάμπει μὲν, ἐς δ' ὀλίγον χρόνον.

Priora verba ὡς ἡδὺ ... ἐρημία leguntur etiam Serm. LVI, 11, sine τρόπους.

Ejusd. Serm. CIV, 2 :

[2] Γέροντα δυστυχοῦντα τῶν θ' αὑτοῦ κακῶν
ἐπαγόμενον λήθην, ἀνέμνησας πάλιν
ἐπὶ τἀτυχεῖν τ' ἤγειρας.

V. 3 Grotius ἐπὶ τἀτυχεῖν ἤγ. Codd. ἔπειτ' ἀτυχ. Qui hoc loco commemoratur senex, fortasse idem est, a quo prologus fabulæ actus est. V. Quintil. Inst. orat. XI, 3, supra in Georgo.

Suidas : Ἀνορωρυγμένον λέγουσιν, οὐχὶ ἀνωρυγμένον. M. Ὑδρίᾳ·

[3] Εὐθὺς καχρήσασθαι τὸν ἀνορωρυγμένον
ταύτην ἰδόντα.

Idem locus, sed mirifice depravatus, legitur in Lexico Seguer. p. 405. Pro καχρήσασθαι Meursius correxit καταχρήσασθαι (quod præbuerunt duo codd. Gaisf.), placuitque hoc Bentleio, obscura verba ita interpretanti : *statim prodegisse effossum illum thesaurum, simulatque hanc meretricem vidit.* In quo illud certe recte factum arbitror, quod de thesauro effosso cogitavit. Atque hinc nescio an tituli ratio reddenda sit : nam ἐν ὑδρίαις ἔκειντο οἱ θησαυροὶ, teste schol. Aristoph. Av. 603. Codd. 3 ἀνορωρυγμένην.

Athenæus IX, p. 408, E, de formula κατὰ χειρῶν agens : M. Ὑδρίᾳ·

[4] Οἱ δὲ κατὰ χειρῶν λαβόντες περιμένουσι φίλτατοι.

Schol. Platon. p. 380 : Ἔχει (τὸ ὁμοῦ) καὶ δύναμιν συλλεκτικὴν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Ὑδρίᾳ· [5] » Οἱ Θρᾷκες Λιβύτρωες καλοῦνται· πάντα νῦν ἤδη 'σθ' (cod. B ἠιδεισθ') ὁμοῦ. » Ὅπερ δηλοῖ ἐν τῷ αὐτῷ. Tenebricosa verba. In corrupta voce Λιβύτρωες Libethriorum nomen latere suspiceris, de qua gente vide Muelleri Orchom. p. 381 sqq.

Hesych. : [6] « Παρουσία· » οὕτως ἐκάλουν καὶ τὰ ὑπάρχοντα· καὶ μήποτε ἡ παρὰ πρόθεσις παρέλκει. M. Ὑδρίᾳ.

ΥΜΝΙΣ.

Etymol. Gud. p. 320, 29 : M. ἐν Ὑμίδη [1] « κιγκλισμός » φησιν ἀντὶ τοῦ τάραχος. Leg. ἐν Ὑμνίδι, cum grammat. Crameri Anecd. vol. II, p. 454, 12. Eadem sine nomine fab. ap. Zonar. II, p. 1209.

Hesych. : [2] « Παρυφίς. » M. Ὑμνίδι.

Idem : [3] « Βάκηλος, » ὁ μέγας ἢ ἀνόητος, ἢ ὁ ἀπόκοπος, ἢ ὑπ' ἐνίων γάλλος· οἱ δὲ ἀνδρόγυνος· ἄλλοι παρειμένος, γυναικώδης, παρὰ Μενάνδρῳ Ὑμνίδι.

Maximus Tyr. Dissert. XXX, p. 320 : Μὴ ἐνόχλει τῇ τύχῃ, οὐ γὰρ τοῖς δεομένοις δίδωσι· μὴ ἐνόχλει τῇ τέχνῃ, ἀκούεις γὰρ Μενάνδρου λέγοντος·

[4] Οὐ πάνυ τι γηράσκουσιν αἱ τέχναι καλῶς,
ἂν μὴ λάβωσι προστάτην φιλάργυρον.

Fabulæ nomen addit Stob. Serm. LXI, 3.

Athenæus VI, p. 231, A : Μένανδρος Ὑμνίδι·

[5] Ἀλλὰ τἀργυρώματα
ἥκω λαβεῖν βουλόμενος.

Apollonius De pron. p. 275, A : Ἀττικοὶ γοῦν τὸν ἐμέ· M. ἐν Ὑμνίδι·

2.

Satiatus.

3.

(Soluta lecytho, vel olei unctorii ampulla, loro esse usos ad flagellandum, M. auctor est.)

4.

Humanitatis limen, injusti fuga. *G.*

AQUALE.

1.

O quam jucundum mores exoso malos
est solitudo; nilque meditanti improbum
sati' magnæ divitiæ sunt bene pascens ager.
At plausus populi et vitæ delectamina
urbanæ splendent, sed perenne nil habent. *G.*

2.

Seni infelici, quæ oblivisci cœperat,
ea tute commemorando renovasti mala,
resuscitans miseriam. *G.*

4.

At illi exspectant familiares, quîs jam præbita est [aqua.

6.

Facultates.

HYMNIS.

1.

Tumultus.

2.

Textum.

3.

Remissus.

4.

Felicitas raro ad senectutem comes
arti est, ni dominum valde avarum invenerit. *G.*

5.

Veni sumturus vasa argentea.

[6] Νῦν δὲ κατὰ πόλιν
εὕρηκε τὸν ἕτερον, τὸν σὲ, τὸν ἐμὲ τουτονί.

Grammat. Seguer. p. 923 huc respexit. Recte L. Dindorf. Τὸν ἕτερόν σε, τὸν...

Harpocrat. v. Ἠτημένην, p. 83: Αἰτεῖσθαι ἔλεγον τὸ κεχρῆσθαι. Μ. ἐν τῷ (l. τῇ) Ὑμνίδι·

[7] Οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος.

Quem versum, etiam in Dyscoli fragmentis relatum, ex Hymnide citant Ammon. p. 5, Suidas v. Αἰτήσασθαι et Αἰτούμενος, et Lex. Seguer. p. 359, ubi ἀλλὰ λοπάδ' αἰτ. legitur.

* Stob. Serm. XXXVII, 18:

[8] Νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, μακάριόν γ' ἡ χρηστότης
πρὸς πάντα, καὶ θαυμαστὸν ἐφόδιον βίῳ.
Τούτῳ λαλήσας ἡμέρας σμικρὸν μέρος
εὔνους ἐγὼ νῦν εἰμι. Πειστικὸν λόγος,
5 πρὸς τοῦτ' ἂν εἴποι τις μάλιστα τῶν σοφῶν·
τί οὖν ἑτέρους λαλοῦντας οὐ βδελύττομαι;
Τρόπος ἔσθ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.

Postremus versus cum præcedentibus, licet novo lemmate separatus, egregie cohæret. Erat hoc fragm. inter incerta 16. V. 1 γ' addidit Clericus. V. 4 πειστικὸν codex alter Paris. a sec. m. Vulgo πιστ. V. 6 codd. aliquot εὖ βδ. V. 7 sine nomine fabulæ est ap. Plutarch. Præc. polit. p. 801, C.

Latine hanc fabulam reddidit Cæcilius.

ΥΠΟΒΟΛΙΜΑΙΟΣ Η ΑΓΡΟΙΚΟΣ.

Suidas: Πέμπειν, τὸ πομπεύειν. Μ. Ὑποβολιμαίῳ ἢ Ἀγροίκῳ·

[1] Μικρὰ Παναθήναι' ἐπειδὴ δι' ἀγορᾶς πέμποντά σε,
Μοσχίων, μήτηρ ἑώρα τῆς κόρης ἐφ' ἅρματος.

Ita correxit hæc et ad trochaicos numeros revocavit Bentl., quum codd. Suidæ præberent ἐπεὶ δι' ἀγορᾶς πέμποντας ἐμοσχίων. Et ap. Phot. Lex. p. 299 liquido scriptum legitur πέμποντά σε, Μοσχίων.

A ceteris scriptoribus, qui hujus fabulæ fragmenta servaverunt, simpliciter vocatur *Hypobolimæus*.

Stobæi Serm. CXXI, 7:

[2] Τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω,
ὅστις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων,
τὰ σεμνὰ ταῦτ' ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν, ταχύ,
τὸν ἥλιον τὸν κοινὸν, ἄστρ', ὕδωρ, νέφη,
5 πῦρ· ταῦτα ἔτη κἂν ἑκατὸν βιώσεται
ὄψει παρόντα, κἂν ἐνιαυτοὺς σφόδρ' ὀλίγους
σεμνότερα τούτων ἕτερ' ἂν οὐχ ὄψει ποτέ.
Πανήγυριν νόμισόν τιν' εἶναι τὸν χρόνον,
ὅν φημι, τοῦτον ἐπιδημίαν ἀνθρώπῳ·
10 ὄχλος, ἀγορὰ, κλέπται, κυβεῖαι, διατριβαί·
ἂν πρῶτος ἀπίῃς καταλύσεις, βελτίονα
ἐφόδι' ἔχων ἀπῆλθες ἐχθρὸς οὐδενί.
Ὁ προσδιατρίβων δὲ κοπιάσας ἀπώλεσεν,
κακῶς τε γηρῶν ἐνδεής του γίγνεται,
15 ῥεμβόμενος ἐχθροὺς εὗρ', ἐπεβουλεύθη ποθὲν,
οὐκ εὐθανάτως ἀπῆλθεν ἐλθὼν εἰς χρόνον.

V. 4 sic Bentl. probante Hemsterhusio. Vulgo τὸν κοινὸν ἀστέρ'. Cod. Par. ἀστέρας. V. 5 cod. Par. βιώσηται. Heringa ταῦτ' ἔτη σὺ κἂν ἑκατὸν βιοὺς ἀεί: voluisse videtur βιῷς. Porsonus ταὐτὰ ταῦτα κἂν ἑκ. βιῷς ἔτη, vel ταῦτα κἂν ἑκατὸν ἔτη βιῷς ἔτι. Fort. ταῦτ' ἔτη κἂν ἑκατὸν ἔτι βιῷς, ἀεὶ Ὄψει παρόντα etc. V. 7 ἕτερ' ἂν οὐχ scripsi pro ἕτερα οὐχ. Porson. ἕτερα δ' οὐχ. V. 9 Bentl. τὴν ἐπιδημίαν ἄνω tentavit, uti plane scriptum in 3 codd., sed ἄνω ut compendium notantibus. Toupius κἀπιδημίαν ξένων. Lennep.: τοῦτον κἀπιδημίαν· ἄνω Ὄχλος κτλ. Jacobsius τὸν ἐπιδημίας, ἐν ᾧ Ὄχλος ... Similiter Porsonus ἢ 'πιδημίαν, ἐν ᾧ. V. 11 ita distinxit Porsonus, καταλύσεις haud dubie intelligens de *diversoriis*. V. 13 Porsonus ὁ πρ. δ' ἐκοπίασεν ἀπολέσας, quod verum videtur. Cod. Par. σκοπέσας. Ad ἀπώλεσεν intellige ἐφόδια. V. 15 cod. Par. ηὗρ'. V. 16, ἐλθὼν εἰς χρόνον, *qui in vitam venit diu ibi moraturus*.— A versu 8 nova fortasse ecloga inchoanda est.

Stobæi Eclog. phys. vol. I, p. 192 ed. Heeren.:

6.

In urbe invenit alterum ted, huncce me.

7.

Non ignem poscens neque catinum commodans.

8.

Res hercle ad omnes probitas eximium bonum est,
viaticum vitæ hujus admirabile.
Namque isthuic homini parte non magna die
locutus, bene jam cupio. Sapiens dixerit
hic forsit aliquis: Illex est oratio.
Quid? an non alios eloquentes exsecror?
Suada est loquentis vita, non oratio. *G.*

SUPPOSITITIUS VEL RUSTICUS.

1.

Panathenæis parvis ut te pompam agentem, Mo-[schio,
per forum mater puellæ in carpento conspexerat.

2.

Hunc credo felicissimum
qui quum spectarit, Parmeno, placide deûm
augusta dona, redit eo unde venerat:
jubar, inquam, solis publicum, nubes, aquas,
ignem: namque annos quamvis centum vixerit,
eadem videbit, et sit licet ætas brevis:
aliud his nihil est conspicari pulchrius.
Mercatum crede tempus hoc quod vivitur,
cujus visendi peregrinamur gratia:
forum ibi, tumultus, fures, colloquia, alea.
Abis si primus, hoc viaticatior
divertes melius; eris infestus nemini.
At qui subsistit, sua lassatus perdidit,
et male senescens aliquam egestatem incidit:
vexatur, hostes reperit, insidias subit.
Longævus nunquam facili morte fungitur. *G.*

[3] Παύσασθε νοῦν ἔχοντες· οὐδὲν γὰρ πλέον
ἀνθρώπινος νοῦς ἐστιν ἄλλο τῆς τύχης,
εἴτ' ἐστὶ τοῦτο πνεῦμα θεῖον, εἴτε νοῦς.
Τοῦτ' ἔστι τὸ κυβερνῶν ἅπαντα καὶ στρέφον
5 καὶ σῶζον· ἡ πρόνοια δ' ἡ θνητὴ καπνὸς
καὶ φλήναφος· πείσθητε κοὐ μέμψεσθέ με·
πάνθ' ὅσα νοοῦμεν ἢ λέγομεν ἢ πράττομεν
Τύχη 'στίν, ἡμεῖς δ' ἐσμὲν ἐπιγεγραμμένοι.
Τύχη κυβερνᾷ πάντα, ταύτην καὶ φρένας
10 δεῖ καὶ πρόνοιαν τὴν θεῶν καλεῖν μόνην,
εἰ μή τις ἄλλως ὀνόμασιν χαίρει κενοῖς.

Hic etiam videndum est, ne duo diversi loci fragmenta in unum coaluerint, quorum secundum versu 9 ordiatur. V. 4 ἅπαντα addidit Bentl. V. 7 πάνθ' ὅσα Salmas. Vulgo ἅπανθ' ὅσα. Tum λέγομεν est Canteri emendatio pro γέγονεν. V. 8 τύχη 'στὶ Grotius. Legebatur τύχης ἐστί. V. 10 τὴν θεῶν Bentl. pro τὴν θεόν.

Stobæi Serm. LXXIV, 5:

[4] Τὰ δεύτερ' ἀεὶ τὴν γυναῖκα δεῖ λέγειν,
τὴν δ' ἡγεμονίαν τῶν ὅλων τὸν ἄνδρ' ἔχειν.
Οἰκία δ' ἐν ᾗ τὰ πάντα πρωτεύει γυνὴ
οὐκ ἔστιν ἥτις πώποτ' οὐκ ἀπώλετο.

V. 3 articulum τά addidit Bentl., qui præterea scrib. censuit οἶκος δ' ἐν ᾧ, et v. 4 ὅστις.

Ejusd. Serm. XCI, 9:

[5] Τοῦτο μόνον ἐπισκοτεῖ
καὶ δυσγενείᾳ, καὶ τρόπου πονηρίᾳ,
καὶ πᾶσιν οἷς ἔσχηκεν ἄνθρωπος κακοῖς,
τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι· τὰ δ' ἄλλ' ἐλέγχεται.

V. 2 correxit Bentl. Vulgo δυσγένειαν et πονηρίαν.

Ejusd. Ecl. phys. vol. I, p. 196 ed Heer.:

[6] Οὐ παντὸς ἀγαθοῦ τὴν πρόνοιαν αἰτίαν
κρίνων ἂν ὀρθῶς ὑπολαβεῖν τίς μοι δοκεῖ·
ἀλλ' ἔστι καὶ ταὐτόματον ἔνια χρήσιμον.

V. 1 et 2 fort. leg.: Ὁ παντὸς ... κρίνων ἂν οὐκ ὀρθῶς ὑπολαβεῖν μοι δοκεῖ.

Ejusd. Serm. XI, 11:

[7] Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τἀληθῆ λέγειν
ἐν παντὶ καιρῷ· τοῦτ' ἐγὼ παρεγγυῶ
εἰς ἀσφάλειαν τῷ βίῳ πλεῖστον μέρος.

Ejusd. Serm. LXXIII, 56:

[8] Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

Ejusd. Serm. CIX, 3:

[9] Ἄπολλον, ἀλλὰ σκαιὸν οὐ μετρίως λέγεις,
μετὰ μαρτύρων ἀτυχεῖν, παρὸν λεληθέναι.

Ejusd. Eclog. phys. vol. II, p. 8 ed. Heer.:

[10] Δυσπαρακολούθητόν τι πρᾶγμ' ἔστιν τύχη.

In Sent. ex Aldo 23, δέ pro τί.

Athen. XIV, p. 644, F: Ἄμης, πλακοῦντος γένος. M Ὑποβολιμαίῳ·

[11] Τὸν ἄμητα, Χαίριππ', οὐκ ἐᾷς πέττειν τινά.

Ita Porsonus pro vulg. Χαιρίσπου κέαι ἐς πέττιν τινά. Chærippus ob voracitatem infamis.

Suidas: Ἀποκρίθητι. Ἀποκρινεῖται λέγουσι μᾶλλον ἢ ἀποκριθήσεται. M. Ὑποβολιμαίῳ·

[12] Ὡς μηδὲν ἀποκρινουμένῳ δ' οὕτω λαλεῖν.

Ita Wesseling., confirmante Lexic. Seguer. p. 429, ubi Ὑποβολιμαίᾳ. Non male Toup. ἀποκρινουμένω γ' οὕτω λαλεῖς. Sed vera lectio hæc esse videtur: Ὡς μηδὲν ἀποκρινουμένῳ τούτῳ λαλεῖς, in quibus τούτῳ est *mihi*, δεικτικῶς.

Ammonius p. 165: Λέμφοι παρὰ Ἀττικοῖς οἱ κορυζώδεις ἐλέγοντο καὶ μυξώδεις. M. Ὑποβολιμαίῳ·

3.

Desinite mentem excolere: nam mortalium
nihil usquam mens est; sola fortuna imperat,
sive illa mens est, seu dei illa est spiritus.
Gubernat quicquid est, vel servat vel rapit;
prudentia hominum, nubes, quisquiliæ meræ.
Credenda vobis hæc, non castiganda sunt.
Quod fit, quod agitur, omne id Fortunæ est [opus,
sed ejus actis homines nos inscribimur.
Fortuna nil non versat. Hæc igitur dea
et mens vocari debet, et providentia,
si non inani nominum capimur sono. *G.*

4.

Partes secundas quæ sapit credat suas
matrona: summam cedat imperi viro.
Nam quos penates femina arbitrio suo
moderatur, illos certa pernicies manet. *G.*

5.

Unæ obnubilant
ignobilitatem et mores illaudabiles,
et si quid aliud hominibus vitio datur,
divitiæ: ab his quod nudum est, in culpam venit. *G.*

6.

Prudentiæ non quævis deberi bona,
qui judicarit recte, confitebitur:
nam multa sæpe casus in melius tulit. *G.*

7.

In re omni conducibile est quovis tempore
verum proloquier; idque in vita spondeo
securitatis esse partem maximam. *G.*

8.

Terra marique quum tot gignantur feræ,
has inter omnes maxima est mulier fera. *G.*

9.

At medius fidius narras stultitiam haud levem;
testatas malle quam latentes miserias. *G.*

10.

Fortuna res est maxime inscrutabilis. *G.*

11.

Placentam coquere nos, Chærippe, non sinis.

12.

Sic loqueris huic tanquam responsuro nihil.

[13] Γέρων ἀπεμέμυκτ' ἄθλιος λέμφος...

Sic Burmann. Vulgo ἀμέμικτ' ἄθλιος λ.

Schol. Aristoph. Lysistr. 378 : [14] Περὶ γαμηλίων λουτρῶν M. ἐν Κρητί φησι καὶ ἐν Ὑποβολιμαίῳ.

De alio fragmento ap. Clem. Alex. p. 20, quod dubitari potest an recte ad Hypobolimæum referatur, dictum in Heniocho.

Ex loco Ciceronis Pro Rosc. Amer. c. 16 suspicari licet Menandrum in hac fabula patrem induxisse, qui duos haberet filios, alterum supposititium, alterum genuinum. Et hunc quidem ille ruri educandum nescio cui tradiderat. Facit huc Quintilianus I, 10: *Apud Menandrum in Hypobolimæo senex reposcenti filium patri velut rationem impendiorum, quæ in educationem contulerat, opponens, psaltis se et geometris multa dicit dedisse.* Cæcilii erat Hypobolimæus sive Rastraria.

ΦΑΝΙΟΝ.

Elogii rationem declarat Athen. XIII, p. 567, C, ubi inter eas Græcorum poetarum fabulas, quæ a meretricibus nomen traxerunt, commemorantur Μενάνδρου Θαΐς καὶ Φανίον.

Athen. VII, p. 314, B : Νάρκη. M. δὲ ἐν Φανίῳ διὰ τοῦ α ἔφη·

[1] Ὑπελήλυθέ τέ μου νάρκα τις
ὅλον τὸ δέρμα·

μηδενὸς τῶν παλαιῶν οὕτω κεχρημένου. Ita codd. et Eustath. p. 1173, 47. Conf. Phrynich. Bekkeri p. 66.

Idem IV, p. 171, A : Παρὰ δὲ Μενάνδρῳ ἐστὶ κοινότερον (voc. ἀγοραστής) ἐν Φανίῳ·

[2] Φειδωλὸς ἦν καὶ μέτριος ἀγοραστής.

ΦΑΣΜΑ.

Cognominem fabulam scripserat Luscius Lavinius, quam e Menandrea expressam fuisse testatur Terent. Eunuch. Prol. 9 :

Idem Menandri Phasma nunc nuper dedit.

Ad quem locum Donatus Menandreæ fabulæ argumentum his verbis exposuit: *Phasma,* inquit, *nomen est fabulæ Menandri, in qua noverca superducta adolescenti, virginem, quam ex vicino quodam conceperat, furtim eductam quum haberet in latebris apud vicinum proximum, hoc modo secum habebat assidue, nullo conscio. Parietem, qui medius inter domum matris ac vicini fuerat, ita perfodit, ut in ipso transitu sacrum locum esse simularet. Quumque transitum intenderet sertis ac fronde felici, rem divinam sæpe faciens, evocabat ad se virginem. Quod quum animadvertisset adolescens, primum adspectu pulchræ virginis, velut numinis, visu perculsus exhorruit; unde Phasma est nomen fabulæ. Deinde paulatim re cognita exarsit in amorem puellæ, ita ut remedium tantæ cupiditatis nisi ex nuptiis non reperiretur. Ita ex commodo matris ac virginis et ex voto amatoris consensuque patris, nuptiarum celebritate finem accipit fabula.* Menandrum hac fabula metro ithyphallico usum esse docet Atilius Fortunat. p. 2672 : *Ithyphallicum metrum sæpe recipit tribrachum, ut etiam apud Menandrum in Phasmate, et apud Callimachum in Epigrammatibus ostendi potest.* Hanc fabulam memorat Fronto in epigrammate, supra ad Thesaurum relato.

Athen. XIV, p. 661, F : Καὶ M. ἐν Φάσματι·

[1] Ἐπισημαίνεσθ', ἐὰν
ἡ σκευασία καθάριος ᾖ καὶ ποικίλη.

Sic Bentl. Vulgo ἐπισημαίνεσθαι ἄν. Sunt coqui verba, unde colligas hunc locum e postrema fabulæ parte, ubi nuptiæ celebrabantur, petitum esse.

Hesych.: [2] « Ἔμβαρος, » ἠλίθιος, μωρὸς, ἡ νουνεχής. M. Φάσματι. Hæc sibi repugnant. Aliunde constat ἔμβαρος εἰ proverbialem locutionem fuisse de iis, qui prudentia et consilio valerent.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΙ.

Athen. XI, p. 484, D, de labroniis, poculorum genere, agens : M. ἐν Φιλαδέλφοις·

[1] Ἤδη δ' ἐπίχυσις, διάλιθοι λαβρώνιοι,
Πέρσαι δ' ἔχοντες μυιοσόβας ἑστήκεσαν.

Ad v. 2 respexit Pollux X, 94.

Pollux X, 143 : Ἐπὶ τοῦ δόρατος (τὸ σαυνίον) M. Φιλαδέλφοις·

[2] Ὥστ' ἔγωγ' ἂν εἰλόμην που σαυνίῳ πεπληγμένος.

Schol. Eurip. Phœn. 1161 : Τύφεσθαι ἐστὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς συγκεχύσθαι. M. Φιλαδέλφοις·

[3] Νὴ τὸν Δία, τὸν μέγιστον, ἐκτυφήσομαι.

Cod. Aug. μὰ τὸν Δία et ἐκτυφώσομαι.

13.

Miser mucosus emunctu'st senex.

14.

(Mentio fit lavacrorum nuptialium.)

PHANIUM.

1.

Subiitque torpor totam mihi cutem.

2.

Servus erat parcus, pauco emens.

SPECTRUM.

1.

Signum mihi date,
quando apparatus mundus concinnusque erit.

FRATRUM AMANTES.

1.

Jamque epichysis, distincta gemmis pocula,
stabantque Persæ cum suis muscariis.

2.

Ut ego certe maluissem vulneratus spiculo...

3.

Caligo me occupabit, maxime Juppiter!

Stobæi Serm. CXXI, 5:

[4] Ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν, εἰ μεθ' ὧν κρίνει τις ἄν.

Legendum videtur κρίνῃ. Structura loci hæc est: ἡδὺ τὸ ζῆν εἴ τις ζῇ μεθ' ὧν ἂν κρίνῃ. Qui continuo sequitur ap. Stobæum senarius,

τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζῆν, οὐχ ἑαυτῷ ζῆν μόνον.

diversi loci fragmentum est, quod inter incerta retuli.

* Stobæi Append. Florent. p. 35, 19:

[5] Οὐ ῥᾴδιον
ἄνοιαν ἐν μικρῷ μεταστῆσαι χρόνῳ.

ΧΑΛΚΕΙΑ.

Lexic. Seguer. p. 411: [1] « Ἀντήλιος, » ἡ ἀνακλωμένη ἀπὸ τοῦ ἡλίου αὐγή. Ἔστι δὲ ἐν Χαλκείοις Μενάνδρου τοὔνομα.

Athen. XI, p. 502, E: M. δ' ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι Χαλκεία φησιν·

[2] Τοῦτο δὴ τὸ νῦν ἔθος,
ἄκρατον, ἐδόων, τὴν μεγάλην· ψυκτῆρά τις
προὔπινεν αὐτοῖς, ἀθλίους ἀπολλύων.

Correxit Bentl. Legebatur τὴν μεγάλην ψυκτῆρα ... αὐτοὺς ἀθλίους ἀπώλλυον. Ad μεγάλην subaudi κύλικα.

Stobæi Serm. CXVI, 9:

[3] Οὐκ ἂν γένοιτ' ἐρῶντος ἀθλιώτερον
οὐδὲν γέροντος, πλὴν ἕτερος γέρων ἐρῶν·
ὃς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ', ὧν ἀπολείπεται
διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔσθ' ἄθλιος;

De titulo Harpocr. p. 179, et Suidas: [4] « Τὰ Χαλκεῖα ἑορτὴ παρ' Ἀθηναίοις ἀγομένη Πυανεψιῶνος ἔνῃ καὶ νέᾳ. .... γέγραπται δὲ καὶ Μενάνδρῳ δρᾶμα Χαλκεῖα.

Latine expressit fabulam Cæcilius.

ΧΑΛΚΙΣ.

Suidas: Πέμπτῃ φθίνοντος· ἐν ταύτῃ αἱ τῆς μοιχείας γραφαὶ ἐδίδοντο. M. Χαλκίδι. Eadem habet Phot. Lex. p. 300. Χαλκίδος nomine Lacedæmonios significasse ancillam vel famulam, tradidit Proxenus apud Athen. VI, p. 267, D.

ΧΗΡΑ.

Schol. Plat. p. 359, de proverbio ἄνω κάτω. M. ἐν Χήρᾳ·

[1] Τὸ λεγόμενον τοῦτ' ἔστι νῦν,
τἄνω κάτω, φασί, τὰ κάτω δ' ἄνω.

Delendum videtur φασί.

Harpocrat. p. 48: Διαστῆσαι ἀντὶ τοῦ διαταράξαι καὶ οἷον ἀδύνατον ποιῆσαι. .... M. Χήρᾳ·

[2] Βοῶν ποιείτω τὴν πόλιν διάστατον.

Ante Maussacum male legebatur M. Χηραιβοῶν κτλ.

Suidas v. Ἀνάδοχος: Ἀνάδοχον, οὐκ ἀναδοχέα λέγουσιν. M. Χήρᾳ·

[3] Πρὸς τὴν ἀδελφὴν ἀνάδοχον τῶν χρημάτων.

Idem: Ἀντάλλαγος. M. Κανηφόρῳ· Ἐδεῖτο ... ἀντάλλαγον. Χήρᾳ·

[4] Ἔχουσα ἡ ἀδελφὴ ποιήσει τούτοις οἱ
ἀντάλλαγον τέξεις ὁ τούτῳ δεδομένην.

Vulgo Χήραν, ita quidem ut cum præcedentibus cohæreret. Correxit Valcken. Menandrea corrupta. V. 2 fort. fuit: τέξεις γε τούτῳ δεδομένη. Duo codd. διδομένην.

ΨΕΥΔΗΡΑΚΛΗΣ.

Athenæus IV, p. 172, A: M. Ψευδηρακλεῖ, καταμεμφόμενος τοὺς μαγείρους ὡς ἐπιχειροῦντας καὶ οἷς μὴ δεῖ, φησίν·

[1] Μάγειρ', ἀηδής μοι δοκεῖς εἶναι σφόδρα·
πόσας τραπέζας μέλλομεν ποιεῖν, τρίτον
ἤδη μ' ἐρωτᾷς. Χοιρίδιον ἓν θύομεν,

4.

Quam dulce vita viventi quibu'cum velit.

5.

Momento haud facile depuleris insaniam.

VULCANALIA.

1.

Repercussa (lux).

2.

Qui nunc est mos, Merum!
clamabant, Magnam calicem! at his tunc maximum
propinat aliquis, miseros perdens, poculum.

3.

Sene est amante nihil infortunatius,
nisi forte amator alter æquævus senex:
nam qui ea potiri concupiscit a quibus
ipsum arcet ætas, quomodo non sit miser? *G.*

4.

(Chalcia sive Vulcanalia, ab Atheniensibus celebrari solita ultimo die mensis Pyanepsionis.)

CHALCYS.

(Quinto ante finem mensis die libelli de adulterio in judicium ferebantur, teste Menandro.)

VIDUA.

1.

Hoc nunc fit quod dicitur,
sursum deorsum, deorsum sursum.

2.

Clamore iste urbem totam perturbet suo.

3.

Sorori dat sponsorem de pecunia.

FALSUS HERCULES.

1.

Videre mihi molestus esse nimis, coque:
quot mensas simus instructuri, tertium
jam quæris ex me. Facimus uno porculo,

ὀκτὼ ποιήσοντες τραπέζας δ' ἢ μίαν,
5 τί σοι διαφέρει; Τοῦτο παράθες σημίαν.
Οὐκ ἔστι κανδύλους ποιεῖν, οὐδ' οἷα σὺ
εἴωθας εἰς ταὐτὸν χαρυκεύειν, μέλι,
σεμίδαλιν, ᾠά. Πάντα γὰρ τἀναντία
νῦν ἐστιν· ὁ μάγειρος γὰρ ἐγχύτους ποιεῖ,
10 πλακοῦντας ὀπτᾷ, χόνδρον ἕψει καὶ φέρει
μετὰ τὸ τάριχος, εἶτα θρῖον καὶ βότρυς·
ἡ δημιουργὸς δ' ἀντιπαρατεταγμένη
κρεάδι' ὀπτᾷ καὶ κίχλας τραγήματα.
Ἔπειθ' ὁ δειπνῶν μὲν τραγηματίζεται,
15 μυρισάμενος δὲ καὶ στεφανωσάμενος πάλιν
δειπνεῖ τὰ μελίπηκτα ταῖς κίχλαις.

Partem eclogæ inde a v. 6—13 iterum apposuit Athen. XIV, p. 644, C. Sunt τραπεζοποιοῦ verba ad coquum. V. 4 sic G. Dindorf. Libri ποίησον τὰς τραπ. δύο μ. V. 5. « In σημίαν fortasse nomen hominis Σιμία latet.» G. Dindorf, qui τοῦτο huc retulit. Vulgo διαφέρει τοῦτο. Bentl. παραθήσω μίαν, ut uno verbo rem componens indignabundus inferat : *apparabo unam*. Schweigh. v. 6 — 8 cum interrogatione effert, probante Buttmanno. Κάνδυλοι, edulium ex melle et lacte. V. 10 ὀπτᾷ. Lib. XIV, ὀπτούς. V. 13 vulgo καὶ τραγήματα. Recte Schweigh. delevit καί. V. 16 Porson. conj. δειπνεῖ μελίπηκτα τὰς κίχλας. Possis etiam: σύμμικτα δειπνεῖ τὰ μελίπηκτα τ. κ., vel, δειπνεῖ μελ. ταῖς κ. μεμιγμένα.

Harpocrat. p. 107 : Κτήσιον ἐν τοῖς ταμιείοις ἵδρυντο. Μ. Ψευδηρακλεῖ·

[2] Νῦν δ' εἰς γυναικωνῖτιν εἰσιόνθ' ὅταν
ἴδω παράσιτον, τὸν δὲ Δία τὸν Κτήσιον
ἔχοντα τὸ ταμιεῖον οὐ κεκλεισμένον,
ἀλλ' εἰστρέχοντα πορνίδια...

Suidas : Ἅβρα. Μ. Ψευδηρακλεῖ·

[3] Μήτηρ τέθνηκε ταῖν ἀδελφαῖν ταῖν δυοῖν
ταύταιν· τρέφει δὲ παλλάκη τις τοῦ πατρὸς
αὐτάς, ἅβρα τῆς μητρὸς αὐτῶν γενομένη.

Quorum pars est ap. Eustath. p. 1854, 15.

Ammonius p. 112 : Ἦς καὶ ἦσθα. ... Μ. Ψευδηρακλεῖ·

[4] Ὑπὲρ μὲν οἴνου μηδὲ γρῦ, τίτθη, λέγε·
ἂν τἄλλα δ' ᾖς ἄμεμπτος, ἕκτην ἐπὶ δέκα
Βοηδρομιῶνος ἐνδελεχῶς ἕξεις ἀεί.

V. 2 vulgo ἄμεμπτος, εἰς τὴν ἕκτην, omissis verbis ἐπὶ δέκα, quæ e Ms. Mus. Brit. enotavit Porsonus, perspecte monens verba εἰς τὴν ex varia lect. orta esse. Nec de nihilo est quod sextum decimum Boedromionis diem commemorat, quo die in Naxiacæ victoriæ, eodem reportatæ, memoriam Chabrias instituerat ut singulis annis vinum inter cives distribueretur. V. Plutarch. Phocion. c. 6.

Stobæi Serm. XVI, 10 :

[5] Ἀστοργίαν ἔχει τιν' ὁ σκληρὸς βίος.

Athen. XIII, p. 587, B : Μ. δ' ἐν Ψευδηρακλεῖ φησίν·

[6] Οὐκ ἐπεῖρα Ναννίον.

Respexit hunc locum Phot. p. 296 : Πειρᾶν, πειράζειν, ἐπὶ φθορᾷ καὶ συνουσίᾳ. Μένανδρος.

Photius p. 99 : [7] « Καρκίνου ποιήματα.» Μ. Ψευδηρακλεῖ, ἀντὶ τοῦ αἰνιγματώδη. Eadem Suid. s. h. v.

De argumento fabulæ si quæris, noli dubitare, Pseudoherculem illum vani jactatoris et gloriosi militis partes sustinuisse. Qui quo habitu indutus in scenam prodierit, docet Plutarch. De am. et adul. p. 59, C : [8] Ἐν κωμῳδίᾳ Μενάνδρου Ψευδηρακλῆς πρόεισι, ῥόπαλον κομίζων οὐ στιβαρὸν οὐδ' ἰσχυρόν, ἀλλὰ χαῦνόν τι πλάσμα καὶ διάκενον.

ΨΟΦΟΔΕΗΣ.

Nec de hujus fabulæ argumento dubitari potest, quandoquidem ψοφοδεής hominem meticulosum significat, qui vel ad levissimum strepitum perturbatur. Præter Quintil. X, 1, commemorat hanc fabulam Suidas s. Photius Lex. p. 246 : Ὄνος λύρας. Μ. Ψοφοδεεῖ· ἡ δ' ὅλη παροιμία·

[1] Ὄνος λύρας ἤκουσε καὶ σάλπιγγος ὗς.

Sine auctoris nomine hic versus legitur ap. Stob. Serm. IV, 44, ubi ἤκουε.

---

octo instructuri mensas, anne unam modo,
tua quid refert? Hoc apponatur volo.
Non est ut facias candylos, nec quæ soles
miscere in unum cum condimentis tuis,
mel, et farinam, et ova. Nunc contrario
jam fiunt omnia : coquus striblitas facit,
placentas coquu' parat, coquus alicam coquit,
infert post salsamenta; thrium postea
et uvas : at libifica in opposito loco
carnem assat, assat turdos in bellaria.
Sic dein conviva vescitur bellariis;
post ungitur iterum et coronam iterum capit,
simul cum turdis ut edat dulciaria.

2.

Nunc quando parasitum in conclave mulierum
conspicio intrantem, ac præsidem penus Jovem
servantem male penariæ cellæ ostium,
meretriculas sinentem irrumpere...

3.

Harum sororum duarum mater mortua est,
easque enutrit aliqua nunc pellex patris,
olim quæ ipsarum matris delicata erat.

4.

Verum de vino nil tu, nutrix, muttias:
cetera si es inculpata, habebis perpetem
sextum Boedromionis post decimum diem.

5.

Affectus omnes exuit vita aspera. *G.*

6.

Non tentavit Nannium.

7.

Carcini carmina [*i. e., obscura*].

8.

(In comœdia Menandri Falsus Hercules procedit clavam gerens, non firmam neque validam, sed fragile quoddam et inane simulacrum.)

METICULOSUS.

1.

Tubam audiit sus, vel asinus testudinem. *G.*

Suidas : [2] « Πάνακτος. » Θουκυδίδης οὐδετέρως καλεῖ τὸ χωρίον. M. δὲ ἀρσενικῶς. Eadem habet Phot. p. 274, et Harpocr. p. 138, ubi fabulæ nomen additur, sed male legitur M. ἐν Ψηφώδεσι.

* Anonymus De barbarismo, in Boissonadii Anecd. vol. III, p. 240 : M. ἐν Ψοφοδεεῖ·

[3] Ἐπίσημον οὖν τὴν ἀσπίδ' ἐς τὴν τοῦ Διὸς
στοὰν ἀνέθηκεν.

Ubi ἐπίσημον sine dubio ad ridiculum aliquod insigne refertur, quod præcedentia narrabant.

INCERTARUM FABULARUM
FRAGMENTA.

I.

Stobæi Serm. LXXIV, 27 :

Ἢ μὴ γαμεῖν γὰρ, ἂν δ' ἅπαξ λάβῃς, φέρειν
μύσαντα πολλὴν προῖκα καὶ γυναῖκα δεῖ,
ἐκπυνθάνεσθαι τάρσένων θ' ἡμᾶς σέθεν.
Τὸ μὲν μέγιστον, οὔποτ' ἄνδρα χρὴ σοφὸν
5 λίαν φυλάσσειν ἄλοχον ἐν μυχοῖς δόμων·
ἐρᾷ γὰρ ὄψις τῆς θύραθεν ἡδονῆς,
ἐν δ' ἀφθόνοισι τοῖσδ' ἀναστρωφωμένη,
βλέπουσά τ' εἰς πᾶν, καὶ παροῦσα πανταχοῦ,
τὴν ὄψιν ἐμπλήσασ' ἀπήλλακται κακῶν.
10 Τό τ' ἄρσεν ἀεὶ τοῦ κεκρυμμένου λίχνον.
Ὅστις δὲ μοχλοῖς καὶ διὰ σφραγισμάτων
σώζει δάμαρτα, δρᾶν τι δὴ δοκῶν σοφὸν,
μάταιός ἐστι καὶ φρονῶν οὐδὲν φρονεῖ·
ἥτις γὰρ ἡμῶν καρδίαν θύραζ' ἔχει,
15 θᾶσσον μὲν οἰστοῦ καὶ πτεροῦ χωρίζεται,
λάθοι δ' ἂν Ἄργου τὰς πυκνοφθάλμους κόρας.
Καὶ πρὸς κακοῖσι τοῦτο δὴ μέγας γέλως,
ἀνήρ τ' ἀχρεῖος, χἠ γυνὴ διοίχεται.

V. 3 codd. δ' ἡμᾶς. Jacobsius, χἠμᾶς θέμις. Fort. χἠμᾶς ἔδει. Buttmannus χἠμᾶς ἐᾶν. V. 4 ἄνδρα χρή Gesnerus in marg. Vulgo ἄνδρα ἤ. Cod. Paris. ἀνδρὶ ᾗ σοφὸν, *Nemini marito videatur res callida*. V. 9 ante Bentl. ἐμπλήσασά τ' ἀπήλλακται. V. 10 malim τὸ δ' ἄρσεν. V. 11 cod. Par. διασφραγίσμασι. V. 12 emendavit Jacobsius. Vulgo δ' ἀνδρὶ δὴ δοκῶν σοφόν. Ceterum dubitatum est de hoc loco, an sit Menandri, ob tragicos horum versuum colores. Quos si scripsit, miræ gravitatis et sublimis eloquii matronam in scenam induxit : quod scire percupimus quanam in fabula, quo in argumento fecerit.

II.

Plutarch. Consol. Apoll. p. 103, D : Εἰς ἃς (τύχας) διαβλέψας ἄν τις οὐκ ἀπεικότως εἴποι ..... τὸ ὑπὸ τοῦ Μενάνδρου ῥηθέν·

Εἰ γὰρ ἐγένου σὺ, Τρόφιμε, τῶν πάντων μόνος,
ὅτ' ἔτικτεν ἡ μήτηρ σ', ἐφ' ᾧ τε διατελεῖν
πράσσων ἃ βούλει, καὶ διευτυχῶν ἀεὶ,
καὶ τοῦτο τῶν θεῶν τις ὡμολόγησέ σοι,
5 ὀρθῶς ἀγανακτεῖς· ἔστι γάρ σ' ἐψευσμένος,
ἄτοπόν τε πεποίηκ'. Εἰ δ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς νόμοις
ἐφ' οἷσπερ ἡμεῖς ἔσπασας τὸν ἀέρα
τὸν κοινὸν, ἵνα σοι καὶ τραγικώτερον λαλῶ,
οἰστέον ἄμεινον ταῦτα καὶ λογιστέον.
10 Τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν λόγων· ἄνθρωπος εἶ,
οὗ μεταβολὴν θᾶττον πρὸς ὕψος καὶ πάλιν
ταπεινότητα ζῷον οὐθὲν λαμβάνει.
Καὶ μάλα δικαίως. Ἀσθενέστατον γὰρ ὂν
φύσει, μεγίστοις οἰκονομεῖται πράγμασιν,
15 ὅταν πέσῃ δὲ, πλεῖστα συντρίβει καλά.
Σὺ δ' οὔθ' ὑπερβάλλοντα, Τρόφιμ', ἀπώλεσας

2.

Panactus [*oppidum in confiniis Atticæ et Bœotiæ*].

3.

Igitur cum insigni hoc clypeum in porticu Jovis
ille dedicavit.

INCERTARUM FABULARUM
FRAGMENTA.

I.

Aut non ducenda est uxor, aut si duxeris
ferenda mussitanti et dos et femina est,
sinendum ut inquiramus quæ faciunt viri.
Namque hoc sapienti vitandum apprime est viro,
ne servet nimis uxorem in claustris ædium :
externa namque visus oblectamina
sibi expetiscit; quæ si abunde suggeras,
ubique præsens illa et spectans omnia,
satiata obtutu, manet immunis criminum.
Viri quoque ipsi quæ latent captant magis.
At qui serarum vectiumque obstaculis
uxorem servat, sapere ut videatur sibi,
reapse totus plenus insipientia est :
nam si qua nostri sexus extra cor habet,
et telo et penna citius avolaverit,
neque illam asservet oculea Argi vigilia.
Ita ad mala alia ludibrium est accessio :
uxorque virque intereunt despicabiles. *G.*

II.

Si solum, Trophime, te omnium mortalium
in hoc progenuit mater, ut tibi perpetim
agere ita liceret animo ut collibitum foret,
idque ita futurum si aliquis promisit deus,
recte indignaris : nam rem fecit improbam
qui te fefellit. Sin eisdem legibus
quibus nos omnes hunc communem spiritum
hausisti, ut aliquid etiam paratragœdiem,
ferenda sunt modeste hæc, ut ratio jubet.
Omnis sermonum summa redit istuc : homo es,
quo nullum est animal quod mutetur celerius,
aut sursum enitens aut deorsum decidens.
Neque pol immerito; nam natura virium
quum sit vescarum, res molitur maximas,
suoque lapsu multa egregia proterit.
At tu quæ amisti, Trophime, non ingentia

ἀγαθὰ, τὰ νυνὶ δ' ἔστι μέτριά σοι κακὰ,
ὥστ' ἀνὰ μέσον που καὶ τὸ λοιπὸν δὴ φέρε.

Priores 9 versus leguntur etiam apud Pseudo-Plutarch. De nobil. vol. V, p. 639 ed. Wyttenb. Geelius scribit τρόφιμε ut sit servi ad herilem filium sermo. V. 2 ἐφ' ᾧ τε Schæferus. Vulgo ἐφ' ᾧ γε. V. 3 Pseudo-Plut. διευτυχεῖν. V. 5 σ' post γάρ addidit Grotius. V. 8 σοί τι τρ. Pseudo-Plut. (Καὶ omittunt septem codd. Paris.) V. 11 πρὸς ὕψος. Mire codd. 4 Pariss. πρὸς οἶκτον, quod videri potest ortum ex ὄγκον. V. 13 codd. Pariss. ἀσθενέστερον γὰρ ὤν. V. 14 οἰκονομεῖται merito suspectavit Stephanus. V. 15 δέ. 4 codd. Par. δή. V. 17 vulgo τὰ νῦν δ' ἔστι μ. καὶ τά σοι κακά. Plurimi tamen libri καὶ τά omittunt. Bentl. νυνί. V. 18 particulam δὴ plurimi libri omittunt, Parisini omnes. Cod. Periz. ὥστ' ἂν μέσον που καὶ τὸν λοιπὸν φέρε, unde probabiliter Wyttenb. conjecit : ὥστ' ἀναμέσον που καὶ σὺ τῶν λοιπῶν φέρει, *media quadam fortuna inter reliquos homines uteris.*

III.

Stobæi Serm. LXXII, 2 :

Καὶ τοῦτον ἡμᾶς τὸν τρόπον γαμεῖν ἔδει
ἅπαντας · ὦ Ζεῦ σῶτερ, ὡς ὠνήμεθα·
οὐκ ἐξετάζειν μὲν τὰ μηδὲν χρήσιμα,
τίς ἦν ὁ πάππος, ἧς γαμεῖ, τηθὴ δὲ τίς;
5 τὸν δὲ τρόπον αὐτῆς τῆς γαμουμένης, μεθ' ἧς
βιώσεται, μήτ' ἐξετάζειν μήτ' ἰδεῖν·
ἀλλ' ἐπὶ τράπεζαν μὲν φέρειν τὴν προῖχ', ἵνα
εἰ τἀργύριον καλόν ἐστι δοκιμαστὴς ἴδῃ,
ὃ πέντε μῆνας ἔνδον οὐ γενήσεται,
10 τῆς διὰ βίου δ' ἔνδον καθεδουμένης ἀεὶ
μὴ δοκιμάσασθαι μηδὲν, ἀλλ' εἰκῆ λαβεῖν
ἀγνώμον', ὀργίλην, χαλεπὴν, ἐὰν τύχῃ,
λάλον. Περιάξω τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα
τὴν πόλιν ὅλην· οἱ βουλόμενοι ταύτην λαβεῖν,
15 λαλεῖτε, προσκοπεῖσθε πηλίκον κακὸν
λήψεσθ'· ἀνάγκη γὰρ γυναῖκ' εἶναι κακὸν,
ἀλλ' εὐτυχής ἐσθ' ὁ μετριώτατον λαβών.

V. 2 legendum videtur ὡς ὠνήμεθ' ἄν. V. 4 vulgo τίτθη. Cod. Paris. τιθή. V. 6 vulgo ἐξετάσαι. Correxit Bentleius.

IV.

Stobæi Serm. LXXXVI, 6, et iterum, sed tribus postremis versibus omissis, Serm. LXXXVII, 4 :

Ἀπολεῖ με τὸ γένος · μὴ λέγ', εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
μῆτερ, ἐφ' ἑκάστῳ τὸ γένος. Οἷς ἂν τῇ φύσει
ἀγαθὸν ὑπάρχῃ μηδὲν οἰκεῖον προσὸν,
ἐκεῖσε καταφεύγουσιν, εἰς τὰ μνήματα
5 καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς πάππους ὅσοι,
οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον · οὐδ' ἐρεῖς ὅτῳ
οὐκ εἰσὶ πάπποι · πῶς γὰρ ἐγένοντ' ἄν ποτε;
εἰ μὴ λέγειν δ' ἔχουσι τούτους, διά τινα
τόπου μεταβολὴν ἢ φίλων ἐρημίαν,
10 τί τῶν λεγόντων εἰσὶ δυσγενέστεροι;
Ὃς ἂν εὖ γεγονὼς ᾖ τῇ φύσει πρὸς τἀγαθὰ,
κἂν Αἰθίοψ ᾖ, μῆτερ, ἐστὶν εὐγενής.
Σκύθης τις ὄλεθρος; ὁ δ' Ἀνάχαρσις οὐ Σκύθης;

V. 4 ἐκεῖσε. Pars codicum ἐς τοῦτο. V. 4 μνήματα. Marg. Gesn. κτήματα. V. 6 sic scripsit Valckenar. Codd. in altero loco οὐδὲν ἔχ. .... ἐρεῖ, in priore vero, οὐδ' ἕνα δ' ἔχεις ἰδεῖν ἄν, οὐδ' εἰπεῖν ὅτῳ.

V.

Stobæi Serm. XCVIII, 8 :

Ἅπαντα τὰ ζῷ' ἐστὶ μακαριώτατα
καὶ νοῦν ἔχοντα μᾶλλον ἀνθρώπου πολύ.
Τὸν ὄνον ὁρᾶν ἔξεστι πρῶτα τουτονί·
οὗτος κακοδαίμων ἐστὶν ὁμολογουμένως·
5 τούτῳ κακὸν δι' αὐτὸν οὐδὲν γίγνεται,

---

sunt adeo ; tum quæ pateris sunt mediocria,
quo magis hoc deinde ferre te modice decet. *G.*

III.

Hoc igitur more nos decebat ducere
uxores : quanti, Juppiter, hoc foret lucri !
non, ut fit vulgo nunc, in nihili res anquirere,
quis avus, quis avia fuerit nupturæ in domum;
interea mores ejus, quicum tu exigas
ævum omne, non inspicere, non perpendere :
sed dotem in mensa ponere, ut nummos probi
sint improbine, exploret numularius,
quinto post mense non mansuros in lare :
at illam, quæ domum obsidebit perpetim,
non exploratam fortuito sumere,
iracundam, immorigeram, si casus ferat,
duram, loquacem. Mihi stat animus ducere
gnatam per urbem : si quis hanc propriam cupit,
dicat; sed monitus, quantum in se accersat ma-
[lum.
Nam quin malum sit mulier, vitari haud potest;
at ille felix, minimo qui defungitur. *G.*

IV.

Ah enecas me, mater ! ne toties genus
commemora, quæso. Nam qui naturæ bonis
propriam desperant indipisci gloriam,
istuc confugiunt : repetunt majorum suûm
monumenta; quot sunt stirpitus numerant avos:
sed nihil hinc lucri : nuncupassis neminem,
avi quoi non sint : nam unde prognati forent?
At qui censere hos nequeant mutatum ob solum,
generisve internecionem et solitudinem,
eone ignobiliores sint censentibus ?
Quicumque ad recta fertur proclivi indole,
nobilis est, mater, sit quantumvis Æthiops.
Scytham exsecramur ? nonne et Anacharsis Scy-
[tha? *G.*

V.

Hominibus alia quotquot sunt animantia
tum sunt beatiora, tum sapiunt magis.
Principio, sodes, asinum specta istum mihi:
is est infelix extra controversiam;
at nulla propriæ accepta culpæ fert mala;

ἃ δ' ἡ φύσις δέδωκεν αὐτῷ, ταῦτ' ἔχει.
Ἡμεῖς δὲ χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
αὐτοὶ παρ' αὐτῶν ἕτερα προσπορίζομεν.
Λυπούμεθ', ἂν πτάρῃ τις· ἂν εἴπῃ κακῶς,
10 ὀργιζόμεθ'· ἂν ἴδῃ τις ἐνύπνιον, σφόδρα
φοβούμεθ'· ἂν γλαῦξ ἀνακράγῃ, δεδοίκαμεν.
Ἀγωνίαι, δόξαι, φιλοτιμίαι, νόμοι,
ἅπαντα ταῦτ' ἐπίθετα τῇ φύσει κακά.

V. 1 Grotius μακαριώτερα. V. 6 cod. Paris. recentior: δέδωκε, ταῦτ' ἔχει μόνα. Nam voc. αὐτῷ deest etiam in ceteris. Fort., αὐτὰ ταῦτ' ἔχει, *hæc sola habet.*

VI.

Lucian. Amor. c. 43: Καταράσεται Προμηθεῖ, τὴν Μενάνδρειον ἐκείνην ἀποῤῥήξας φωνήν·

Εἶτ' οὐ δικαίως προσπεπατταλευμένον
γράφουσι τὸν Προμηθέα πρὸς ταῖς πέτραις,
καὶ γίνετ' αὐτῷ λαμπάς, ἄλλο δ' οὐδὲ ἓν
ἀγαθόν; ὃ μισεῖν οἶμ' ἅπαντας τοὺς θεούς,
5 γυναῖκας ἔπλασεν, ὦ πολυτίμητοι θεοί,
ἔθνος μιαρόν. Γαμεῖ τις ἀνθρώπων, γαμεῖ;
λάθριοι τὸ λοιπὸν γὰρ ἐπιθυμίαι κακαί,
γαμηλίῳ λέχει τε μοιχὸς ἐντρυφῶν,
καὶ φαρμακεῖαι, καὶ νόσων χαλεπώτατος
10 φθόνος, μεθ' οὗ ζῇ πάντα τὸν βίον γυνή.

V. 3 λαμπὰς refertur ad λαμπαδηδρομίαν vel certamen currentium cum facibus in Promethei honorem institutum. V. 4 nonnulli ὃ δὲ μισ. V. 7 λάθριοι. Ita edd. vett. Vulgo λάθριος. Artic. ante λοιπὸν primus addidit Guietus. Eidem debetur κακαί pro edito καί. V. 9 emendavit Bentl. Vulgo præfiguntur huic versui verba εἶτ' ἐπιβουλαί. Idem χαλεπωτάτη scripsit.

VII.

Alexander Rhet. p. 578 ed. Ald. (vol. VIII, p. 441 sq. ed. Walz.): Λεπτολογία ἐστίν, ὅταν ἑνὸς ἑκάστου τῶν συμβεβηκότων ἢ συμβαινόντων τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐπὶ λεπτῷ ἐξεργασίαν ποιώμεθα, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ ταυτί·

Μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, ἄνδρες, εἰκόν' οὐκ ἔχω
εὑρεῖν ὁμοίαν τῷ γεγονότι πράγματι,
ζητῶν πρὸς ἐμαυτόν, τί ταχέως ἀπολλύει.
Στρόβιλος; ἐν ᾧ συστρέφεται, προσέρχεται,
5 προέλαβεν, ἐξέῤῥιψεν, αἰὼν γίνεται.
Ἀλλ' ἐν πελάγει συγκλυσμός; ἀναπνοὴν ἔχει
Ζεῦ σῶτερ, εἰπεῖν, ἀντέχου τῶν σχοινίων,
ἑτέραν περιμεῖναι χἀτέραν τρικυμίαν·
ναυαγίου δ' ἂν ἐπιλάβοι'· ἐγὼ δ' ἅπαξ
10 ἀψάμενός εἰμι καὶ φιλήσας ἐν βυθῷ.

V. 2 εὑρεῖν addidit Porsonus. V. 3 ante Norrmannum ἀπολαύει. V. 4 Porsonus στρόβιλος· ἐν ὅσῳ συστρέφεται. Fort. ἐν ᾧ δὲ συστρ., ut voluit Norrmannus. Certe ἐν ᾧ servat Photius Lex. p. 401: Στρόβηλος, ἡ συστροφή· καὶ ὁ λαῖλαψ. Στρόβηλος ἐν ᾧ συστρέφεται. V. 5 προέλαβεν, *præoccupat*, Porsonus; olim προσέβαλεν. V. 6 ante Porson. ἀναπνοὴν ἔχειν. Idem correxit interpunctionis rationem. V. 8 Ald. περιμεῖναι ἑτέραν, v. 9 ἐπιλάβοι, v. 10 εἰμι ἐφίλησας· quæ correxit omnia Porsonus.

VIII.

Strabo VII, p. 297: Ὅρα δ' ἃ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν (Getas dicit), οὐ πλάσας, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβών·

Πάντες μὲν οἱ Θρᾷκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται
ἡμεῖς ἁπάντων (καὶ γὰρ αὐτὸς εὔχομαι
ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος), οὐ σφόδρ' ἐγκρατεῖς
ἐσμέν.

Καὶ ὑποβὰς μικρὸν τῆς περὶ τὰς γυναῖκας ἀκρασίας τίθησι παραδείγματα·

5 Γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς εἰ μὴ δέκ' ἢ
ἕνδεκα γυναῖκας· δώδεκ' ἢ πλείους τινές.
Ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκὼς τύχῃ
καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.

---

sed quæ natura injunxit, his defungitur.
Nos vero, præter ea quæ fert necessitas,
ipsi alia nostra sponte super accersimus.
Dolemus ubi quis sternuit: convicium
quis dixit, indignamur: vidit somnium,
metuimus: ululat noctua, exhorrescimus.
Leges, honores, ambitus, certatio,
mala hæc adscita nobis sunt, non insita. *G.*

VI.

Et nonne merito saxis religatum asperis
vinctumque pingi cernimus Promethea;
et dedicatur illi fax, et nil boni
præterea? nam, quod dis credo invisum omnibus,
finxit mulieres: proh supremi cœlites,
gentem scelestam: et nuptias aliquis facit
hominum? Nam cupiditates ingruunt malæ,
deinceps in jugali luxurians toro
mœchus, venena, insidiæ, invidia, pessimus
morborum, quicum mulier perpetuo suam
ætatem degit. *G.*

VII.

Non hercle possum repperire unquam, viri,
rem similem ei rei qualis evenit mihi,
quærens apud animum quid conficiat cito.
Turbo? dum vortices volutat, advenit,
præoccupat, provolvit, sæclum labitur.
At unda abripiens in mari? hæc dat otium
dicendi « Juppiter servator, firmiter
tene rudentem, » et alteram undam et tertiam
exspectandi; etiam fragmen rapias navigi.
Ego mersor fundo simul ut tango et osculor.

VIII.

Thraces quidem ita sunt omnes, nos autem Getæ
eximie ante omnes (namque me quoque indidem
ortum profiteor), temperanter haud nimis
agere solemus.......................... *G.*
Nostrorum namque nemo ducit nisi decem aut
uxores undecim; aliqui plures duodecim.
Si ductis quattuor puta aut quinque oppetat
mortem aliquis, veneris hic expers, miser,
cælebs habet cognomen istis in locis.

V. 5 sic Salmas. Vulgo οὐ δέχ'. V. 6 sic Porson. Vulgo δώδεκά τε πλ. Cod. Vatic. δώδεκά τις πλ. V. 7 sic Toupius et alii. Vulgo τύχοι (Mss. τύχῃ) καταστροφή τις.

IX.

Comparatio Menandri et Philem. p. 361 : Μένανδρος περὶ θανάτου·

Ὅταν εἰδέναι θέλῃς σεαυτὸν ὅστις εἶ,
ἔμβλεψον εἰς τὰ μνήμαθ', ὡς ὁδοιπορεῖς.
Ἐνταῦθ' ἔνεστιν ὀστέα καὶ κούφη κόνις
ἀνδρῶν βασιλέων καὶ τυράννων καὶ σοφῶν,
5 καὶ μέγα φρονούντων ἐπὶ γένει καὶ χρήμασιν,
αὑτῶν τε δόξῃ, κἀπὶ κάλλει σωμάτων·
καὶ οὐδὲν αὐτῶν τῶνδ' ἐπήρκεσεν χρόνος·
κοινὸν τὸν ᾅδην ἔσχον οἱ πάντες βροτοί.
Πρὸς ταῦθ' ὁρῶν γίνωσκε σαυτὸν ὅστις εἶ.

V. 1 σεαυτόν pro σαυτόν Grotius. V. 2 ὡς ὁδοιπορεῖς. Locus vix sanus. Certe insolens significatio particulæ ὡς, *quando, dum*. V. 3 Porson. ἔνεστ' ὀστᾶ τε καὶ κούφη κ. V. 6 vulgo καὶ κάλλει τῶν σ. V. 7 Grotius χρόνον. Fort. ἀλλ' οὐδὲ ἓν τούτων ἐπήρκεσεν χρόνον, *at nihil horum vim temporis ab iis coercuit.*

X.

Stobæi Serm. XCI, 29, et Compar. Men. et Phil. p. 359 :

Ὁ μὲν Ἐπίχαρμος τοὺς θεοὺς εἶναι λέγει
ἀνέμους, ὕδωρ, γῆν, ἥλιον, πῦρ, ἀστέρας.
Ἐγὼ δ' ὑπέλαβον χρησίμους εἶναι θεοὺς
τἀργύριον ἡμῶν καὶ τὸ χρυσίον.
5 Ἱδρυσάμενος τούτους γὰρ εἰς τὴν οἰκίαν
εὖξαι τί βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
ἀγρὸς, οἰκίαι, θεράποντες, ἀργυρώματα,
φίλοι, δικασταὶ, μάρτυρες· μόνον δίδου·
αὐτοὺς γὰρ ἕξεις τοὺς θεοὺς ὑπηρέτας.

V. 2 ita emendavit Grotius. Vulgo turbato versu : ἀνέμους, ἥλιον, γῆν, ὕδωρ. Possis etiam ἀνέμους, ὕδωρ, πῦρ, ἀστέρας, γῆν, ἥλιον. V. 4 probabiliter Grotius ἡμῖν. Idem in fine versus addidit μόνον. Fort. *Simonis* nomen post χρυσίον excidit. V. 6 εὖξαι τί βούλει. Cod. Par. εὔξαιτ' εἰ β. Plutarch. Mor. p. 1058, C, hunc versum tacito auctoris nomine citans, recte, opinor, exhibet εἴ τι, modo εὖξ' εἴ τι βούλει reponas, elisa diphthongo imperativi. V. 9 Compar. τοὺς ὑπηρέτας θεούς.

XI.

Stobæi Serm. XCVIII, 19 :

Ὁ πάντα βουληθεὶς ἂν ἄνθρωπος πονεῖν
πάντ' ἂν γένοιτο· πλούσιος τρόπον τινά·
πάλιν φιλόσοφός τινι μαθήσει χρώμενος·
τὸ σῶμ' ὑγιαίνει τινὰ δίαιταν προσφέρων.
5 Πλὴν ἕν τι τῶν πάντων ἀδύνατον ἦν ἄρα
εὑρεῖν, δι' οὗ τρόπου τις οὐ λυπήσεται.
Οὐ γὰρ τὸ μὴ πράττειν κατὰ νοῦν ἔχει μόνον
λύπην, παρέχει δὲ φροντίδας καὶ τἀγαθά.

V. 2 sic constitui. Codd. Pariss. πῶς ἄν, editi πᾶς ἄν. Deinde omnes τρόπον οὗτος, nulla post γένοιτο posita distinctione. V. 8 παρέχει dedit Grotius, quod confirmat Philostr. Vit. Apoll. II, 36, p. 88, hoc versu usus. Vulgo πῦρ ἔχει.

XII.

Stobæi Serm. XXXVIII, 29 :

Μειράκιον, οὔ μοι κατανοεῖν δοκεῖς ὅτι
ὑπὸ τῆς ἰδίας ἕκαστα κακίας σήπεται,
καὶ πάντα τὰ λυμαινόμεν' ἔνεστιν ἔνδοθεν·
οἷον ὁ μὲν ἰὸς, ἂν σκοπῇς, τὸ σιδήριον,
5 τὸ δ' ἱμάτιον οἱ σῆτες, ὁ δὲ θρὶψ τὸ ξύλον.
Ὃ δὲ τὸ κάκιστον τῶν κακῶν πάντων', φθόνος
φθισικὸν πεποίηκε καὶ ποιήσει καὶ ποιεῖ,
ψυχῆς πονηρᾶς δυσσεβὴς παράστασις.

V. 3 ἔνεστιν Grotius. Vulgo ἐστίν. Gaisford. δσ' ἔστιν. V. 4 emendavit Bentl. Legebatur τὸν σίδηρον. V. 8 codd. δυσσεβὴς παράστασις. Vulgo δυσσεβεῖς παραστάσεις.

IX.

Si noscitare te vis, itiner quum facis,
viam secus monumenta quæ stant aspice.
Namque ibi dispulverantur exesa ossua
regum, sapientumque atque summatum virûm,
sibi qui placuere nobilitate, opulentia,
pulchraque specie et formæ claritudine;
quorum nil potuit tempori contendere :
omnes easdem subiere Orcinas fores.
Hæc tu contemplans ipse te qui sis vide. *G.*

X.

Epicharmus istos prædicat nobis deos,
aquam, ignem, solem, spiritum, stellas, hu-
Ego vero deos opiferos atque præstites [mum.
aurum atque argentum nobis esse intelligo.
His dedicassis rite si tuam domum,
optato quodvis præmium, optatum feres :
agros, domus, familiam, vasa argentea,
testes, amicos, judices : tu da modo,
ipsos habebis in ministerio deos. *G.*

XI.

Si quis labores nullos detrectaverit,
fiet quodcumque volet : dives aliquatenus;
aut etiam sapiens, ingenium si exerceat;
aut sanus, rigidam observans victus regulam.
Sed una res est nullis quæ laboribus
potest parari, perpes indolentia.
Nam non adversa tantum mœstitiam ferunt,
sed et secunda pariunt sollicitudinem. *G.*

XII.

Adolescens, id quod res est non intelligis :
vitio suopte consumuntur singula,
et rei cujusque pernicies intus latet :
sic est ferrugo ferro, si consideres,
ligno teredo, tineæque vestibus.
Invidia vero, quod malorum pessimum est,
tabem creavit et creabit et creat,
vere satelles animi corrupti impia. *G.*

XIII.

Stobaei Serm. CXIII, 9 :

Δέρκιππε καὶ Μνήσιππε, τοῖς εἰρημένοις
ἡμῶν ὑπό τινος ἢ πεπονθόσιν κακῶς
ἐστὶν καταφυγὴ πᾶσιν οἱ χρηστοὶ φίλοι.
Καὶ γὰρ ἀποδύρασθαί τι μὴ γελώμενον
5 καὶ συναγανακτοῦνθ' ὁπόταν οἰκείως ὁρᾷ
ἕκαστος αὐτῶν τὸν παρόντα, παύεται
τοῦτον μάλιστα τὸν χρόνον τοῦ δυσφορεῖν.

V. 4 Porsonus δεῖ γάρ.

XIV.

Plutarchus fragm. vol. V, p. 565 ed. Wytt., vel ap. Stob. Serm. LXIII, 34 : Καὶ λελάληκε (Μένανδρος) περὶ τοῦ πάθους (amorem dicit) φιλοσοφώτερον. « Ἄξιον γὰρ θαύματος φῆσαι τὸ περὶ τοὺς ἐρῶντας ὥσπερ ἐστὶν ἅμα λαλεῖ· » εἶτα ἀπορεῖ καὶ ζητεῖ πρὸς ἑαυτόν·

Τίνι δεδούλωταί ποτε;
ὄψει; φλύαρος· τῆς γὰρ αὐτῆς πάντες ἂν
ἤρων· κρίσιν γὰρ τὸ βλέπειν ἴσην ἔχει.
Ἀλλ' ἡδονή τις τοὺς ἐρῶντας ἐπάγεται
5 συνουσίας; πῶς οὖν ἕτερος ταύτην ἔχων
οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἀπῆλθε καταγελῶν,
ἕτερος δ' ἀπόλωλε; Καιρός ἐστιν ἡ νόσος
ψυχῆς, ὁ πληγεὶς δ' εἴσω δὴ τιτρώσκεται.

Plutarchi verba sunt corruptissima. Wyttenb. conjecit: Ἄξιον γὰρ θαύματος, φησί, τὸ περὶ τοῦ ἔρωτος, ὅθεν γένεσιν ἄρα λαμβάνει. Certe tale quid ad sententiæ integritatem desideratur. Nam hæc quoque verba e Menandro petiisse Plutarchum non dubito. Fortasse dederat poeta :

Ἄξιον γὰρ θαύματος
τὸ πάθος ἔρωτος ὁπόθεν ἀρχὴν λαμβάνει.

Jacobs., ἔστιν, ἄλλοι ἄλλα φιλεῖν. Versus 6 partem cum v. 7 posuit etiam Plutarch. Amat. p. 763, B. V. 7 ἕτερος δ' ἀπόλωλε. Ita Dobræus pro ἕτερος ἀπόλωλε. V. 9 Wyttenb. εἰς ὃ δεῖ. Bentl. εἰσβολῇ τιτρ. Jacobs. δ' εὐστοχίᾳ τιτρ. ex sequentibus verbis Plutarchi. Hermann. δ' εἰς ὃ δεῖ, quod verum esse videtur.

XV.

Stobaei Serm. XLIII, 30 :

Εἴπερ τὸν ἀδικοῦντ' ἀσμένως ἠμύνετο
ἕκαστος ἡμῶν καὶ συνηγωνίζετο,
ἴσως νομίζων ἴδιον εἶναι τὸ γεγονὸς
ἀδίκημα, καὶ συνεπράττομεν ἀλλήλοις πικρῶς,
5 οὐκ ἂν ἐπὶ πλεῖον τὸ κακὸν ἡμῖν ηὔξετο
τὸ τῶν πονηρῶν, ἀλλὰ παρατηρούμενοι
καὶ τυγχάνοντες ἧς ἔδει τιμωρίας,
ἤτοι σπάνιοι σφόδρ' ἂν ἦσαν ἢ πεπαυμένοι.

V. 1 ante Grot. legebatur ἀδικοῦντα μὲν ὡς. V. 4 συνεπράττομεν Heringa et alii. Vulgo συνέπραττον.

XVI.

Nunc est Hymnidis fr. 8.

XVII.

Athen. II, p. 276 ed. Schweigh., qui primus hunc locum e MS. edidit (p. 162 ed. Dindorf.) :

Ἔργον [ἐστὶν] εἰς τρίκλινον συγγενείας εἰσπεσεῖν·
οὗ λαβὼν τὴν κύλικα πρῶτος ἄρχεται λόγου πατήρ,
καὶ παραινέσας πέπαικεν, εἶτα μήτηρ δευτέρα,
εἶτα τήθη παραλαλεῖ τις, εἶτα βαρύφωνος γέρων,
5 τηθίδος πατήρ, ἔπειτα γραῦς καλοῦσα φίλτατον·
ὁ δ' ἐπινεύει πᾶσι τούτοις.

V. 1 addidi ἐστίν. V. 2 delevi artic. ante πατήρ. V. 3 codex παραίνεσις. Schweigh. παραινέσεις. V. 4 Buttmann. τιν'.

XVIII.

Clemens Alex. Strom. V, p. 260 Sylb. : Μ. δὲ ὁ κωμικὸς ἀγαθὸν ἑρμηνεύων τὸν θεόν, φησίν·

Ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται
εὐθὺς γενομένῳ, μυσταγωγὸς τοῦ βίου
ἀγαθός. Κακὸν γὰρ δαίμον' οὐ νομιστέον

XIII.

O Dercippe et Mnesippe, quum conviciis
excepti, aut quum vexati sumus injuriis,
præsidium nobis tunc amici sunt boni.
Nam dum dolere sine metu ludibrii
licet, atque adest qui ferat id familiariter
societque luctum, tanto quisque tempore
levatus conquiescit a sensu mali. *G.*

XIV.

(Mirum unde affectus amoris capiat initium.)
Cui tandem mancipatus est rei?
vultui? nugaris : omnes unam, id si foret,
amarent, quando aspectus judicium est idem.
At forte amantem illecebræ consuetudinis
trahere putantur? atqui eadem utentium
alter nil triste patitur, quin ridens abit :
alter disperiit. Morbus animi, occasio est :
hæc si quem feriit intus, is vulnus trahit. *G.*

XV.

Injuriarum si improbis auctoribus
reponeremus ultionem singuli,
nobis putantes fieri quod fit alteri,
inter nos juncti conspiratis viribus,
non prævaleret in innocentiam impetus
audax malorum : qui custoditi undique,
jussique pœnas quas merentur pendere,
aut nulli penitus essent, aut pauci admodum. *G.*

XVII.

Quam molestum, in cognatorum si incidas convivium!
ubi pater, quum poclum sumsit, primus sermonem [incipit,
nec jocatur nisi præmissa admonitione; inde altera
loquitur mater; tum nugatur aliquis avia; tum senex
rauciloquus, materteræ pater, quem dein « dulcis- [simum »
vocat anus : at ille adnuit omnibus.

XVIII.

Hominem unumquemque, simul in lucem est editus,
sectatur Genius, vitæ qui auspicium facit,
bonus nimirum : credi enim malum, nefas,

εἶναι βίον βλάπτοντα χρηστόν· . . .
. . . ἅπαντα δ' ἀγαθὸν εἶναι τὸν θεόν.

Clementis locum repetiit Euseb. Præp. Evang. XIII, p. 403. Priorem fragm. partem usque ad verba τοῦ βίου ἀγαθός servavit etiam Plutarch. De tranq. an. p. 474, B, ubi pro συμπαρίσταται legitur συμπαραστατεῖ. Illud præter Ammian. Marc. XXI, 14, ubi duo priores versus leguntur, tuentur Scholiastes Theocriti quamvis corruptus ad Idyll. II, 28, et Stob. Ecl. phys. I, p. 168, ubi itidem priores versus leguntur.

XIX.

Compar. Menandri et Philem. p. 362 : Μένανδρος περὶ λογισμῶν·

Ἄνθρωπος ὢν μηδέποτε τὴν ἀλυπίαν
αἰτοῦ παρὰ θεῶν, ἀλλὰ μακροθυμίαν.
Ὅταν γὰρ ἄλυπος διὰ τέλους εἶναι θέλῃς,
ἢ δεῖ θεόν σε εἶναι, ἢ τάχα δὴ νεκρόν·
παρηγόρει δὲ τὰ κακὰ δι' ἑτέρων κακῶν.

V. 2 legebatur θεοῦ. V. 4 εἶναι Probabilis est Bentl. conjectura γεγονέν' ἢ, nisi malis θεόν σ' εἶναί τιν' ἢ τάχα δὴ νεκρόν.

XX.

Compar. Menandri et Philem. p. 357 : M. περὶ τύχης·

Ὅταν τις ἡμῶν ἀμέριμνον ἔχῃ τὸν βίον,
οὐκ ἐπικαλεῖται τὴν Τύχην εὐδαιμονῶν·
ὅταν δὲ λύπαις ἐπιπέσῃ καὶ πράγμασιν,
εὐθὺς προσάπτει τῇ Τύχῃ τὴν αἰτίαν.

V. 1 leg. videtur, Ἀμέριμνον ὅταν ἔχῃ τις ἡμ. τ. β. V. 3 malim περιπέσῃ.

XXI.

Compar. Menandri et Philem. p. 357 : M. περὶ γήρως·

Ὦ γῆρας ἐχθρὸν σωμάτων ἀνθρωπίνων,
ἅπαντα συλῶν τὰ καλὰ τῆς εὐμορφίας,
καὶ μεταχαράσσον τὴν μὲν ἀνδρίαν μελῶν
εἰς τἀπρεπές, τὸ δὲ τάχος εἰς ὄκνον πολύν.

V. 2 dedi τὰ καλὰ pro καλά. V. 4 legebatur ἀπρεπές. Correxit Bentl.

XXII.

Compar. Menandri et Philem. p. 361 : M. περὶ γειτονίας·

Ἐὰν πονηροῦ γείτονος γείτων ἔσῃ,
πάντως παθεῖν πονηρὸν ἢ μαθεῖν σε δεῖ·
ἐὰν ἀγαθοῦ δὲ γείτονος γείτων ἔσῃ,
ὡς προσδιδάσκεις ἀγαθὰ καὶ προσμανθάνεις.

V. 3 particulam δέ addidit Rutgersius.

XXIII.

Compar. Menandr. et Philem. p. 362 : M. περὶ λόγου

Λύπης ἰατρός ἐστιν ἀνθρώποις λόγος·
ψυχῆς γὰρ οὗτος μόνος ἔχει θελκτήρια·
λέγουσι δ' αὐτὸν οἱ πάλαι σοφώτατοι
ἀστεῖον εἶναι φάρμακον.

V. 1 ap. Schol. Æschyli Prom. 378 ita legitur :

Λόγος γὰρ ἀνθρώποισιν ἰᾶται νόσους.

V. 2 vulgatur ἐχ' ἰάματα. Θελκτήρια præbent scholl. Æsch. l. c. et ad Iliad. O, 393, ubi Venetus : Ἰατρός ἐστιν ὁ λόγος ἀνθρώποις νόσων· ψυχῶν (V. ψυχῆς) γὰρ οὗτος μόνος ἔχει κουφίσματα.

XXIV.

Plutarch. De frat. am. p. 479, C : Ὅθεν ὁ Μένανδρος ὀρθῶς·

Οὐκ ἐκ πότων καὶ τῆς καθ' ἡμέραν τρυφῆς
ζητοῦμεν, ᾧ πιστεύσομεν τὰ τοῦ βίου,
πάτερ, οὗ περιττὸν οἴετ' ἐξευρηκέναι
ἀγαθὸν ἕκαστος, ἂν ἔχῃ φίλου σκιάν.

V. 3 vetustiores codd. ἄν. Vulgo ἐάν. Hos versus respexit Plutarch. De amic. multit. p. 93, C.

XXV.

Stobæi Serm. XX, 21, 22 :

Εἰ καὶ σφόδρ' ἀλγεῖς, μηδὲν ἠρεθισμένος
πράξῃς προπετῶς· ὀργῆς γὰρ ἀλογίστου κρατεῖν
ἐν ταῖς ταραχαῖς μάλιστα τὸν φρονοῦντα δεῖ.
Τὸ δ' ὀξύθυμον τοῦτο καὶ λίαν πικρὸν
δεῖγμ' ἐστὶν εὐθὺς πᾶσι μικροψυχίας.

---

bonæ insessorem vitæ........................
... bonus sit necesse est is qui sit deus. *G.*

XIX.

Ne posce, homo natus, a dîs indolentiam,
sed potius animum æquanimem et tolerantem mali.
Nam vitam expetere sine mœrore perpetim,
hoc est deum esse velle aut esse emortuum.
Solare alienis potius ex damnis tua. *G.*

XX.

Quum res prolixæ nobis se dant largiter,
Fortunæ nemo laudes ac grates agit :
at quoties res advorsæ dividuas ferunt,
calumniari nemo Fortunam abstinet. *G.*

XXI.

O mala senectus, advorsatrix corporis
humani, despoliatrix elegantiæ :
tu vegetos artus squalido turpas situ,
tu celeritatem mutas pigritudine. *G.*

XXII.

Habeas vicinum si vicinus improbum,
malo nocebit, aut docebit te malum :
at si probo vicinus vicino fuas,
mutuiter et docebis et disces bona. *G.*

XXIII.

Oratio homini medica est mœstitudinis :
nam quod delectat animum, sola hæc obtinet :
atque ut sapientum vetus habet sententia,
blandum est venenum. *G.*

XXIV.

Non ex convictu et compotationibus
inquirimus cui nostra credamus, pater :
ingentis ille compotitum se boni
autumat, amici qui vel umbram invenerit. *G.*

XXV.

Quantumvis irritatus ac merito dolens,
nil temere facito : quippe brutos impetus
iræ frenare inprimis sapientem decet.
Amarus ille mos et irritabilis
degeneris animi præbet indicium omnibus. *G.*

V. 2 Schowii cod. et Arsen. πράξεις, non male. V. 3 et 4 vulgo a reliquis separantur. At bene cum illis coeunt: itaque conjunxi.

XXVI.

Stobæi Serm. CXVI, 8:

Ὀχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολύς· ὦ γῆρας βαρὺ,
ὡς οὐδὲν ἀγαθὸν, δυσχερῆ δὲ πόλλ' ἔχεις
τοῖς ζῶσι καὶ λυπηρά. Πάντες εἰς σὲ δὲ
ἐλθεῖν ὅμως εὐχόμεθα καὶ σπουδάζομεν.

V. 1 codex Par. recentior ὦ γῆρας. Olim legebatur τὸ γ.

XXVII.

Stobæi Serm. LXXIII, 40:

Καίτοι τί λογίζομ' ὁ κακοδαίμων προσδοκῶν
χάριν παρὰ γυναικὸς κομιεῖσθαι; μὴ μόνον
κακόν τι προσλάβοιμι, καὶ κάλλιστ' ἔχει.
Οὐκ ἐν γυναικὶ φύεται πλείστη χάρις.

V. 1 sic Bentl. Legebatur καίτοι λογίζομ'. Idem v. 4 pro πλείστη eleganti conjectura posuit πιστή. V. 2 Valckenar. μὴ μὲν οὖν.

XXVIII.

Stobæi Serm. XV, 5:

Ἂν μὲν πλέωμεν ἡμερῶν που τεττάρων
σκεπτόμεθα τἀναγκαῖ' ἑκάστης ἡμέρας·
ἂν δέῃ δὲ φείσασθαί τι τοῦ γήρως χάριν,
οὐ φειδόμεσθ' ἐφόδια περιποιούμενοι.

Philemoni locum tribuit Schowius codd. auctoritatem sequutus: quibus accedit Paris. alter: a priori locus abest. V. 3 ἂν δέῃ cod. Paris. a sec. m. Vulgo ἂν ᾖ. Brunck. δέον. V. 4 alii φεισόμεσθα, addito in fine versus signo interrogationis. Parum interest.

XXIX.

Stobæi Serm. CVIII, 31:

Ἔνεγκ' ἀτυχίαν καὶ βλάβην εὐσχημόνως·
τοῦτ' ἔστιν ἀνδρὸς νοῦν ἔχοντος, οὐχ ἄνω
ἀνασπάσας τις τὰς ὀφρῦς οἴμοι λαλεῖ,
ἀλλ' ὃς τὰ αὑτοῦ πράγματ' ἐγκρατῶς φέρει.

V. 3 οἴμοι debetur Gesnero pro vulgato εἰ μή. Stephanus scripsit: ἀνασπάσαντα ... λαλεῖν. V. 4 pro τὰ αὑτοῦ scribendum videtur τά γ' αὑτοῦ. Gaisfordus conjecit, ὅστις αὑτοῦ.

XXX.

Schol. Victor. Hom. Iliad. Φ, 389: Καὶ Μένανδρός φησιν·

Καὶ τοῦτο θύων οὐδεπώποτ' ηὐξάμην
ἐγὼ τὸ σῴζον τὴν ἐμὴν οἰκίαν,
ἀλλὰ παρέλιπον οἰκετῶν εἶναι στάσιν,
ἔνδον παρ' αὐτῷ πρᾶγμα χρησιμώτατον.

Proferuntur hi versus eo consilio a scholiasta, ut Jovem deorum contentione oblectari doceat. V. 2 legam συνοικίαν. Gravior corrupela v. 3 latet. Fort. παραλείπειν. Summam sententiæ reddidit Schol. A.: Οὐδέποτε θύων εὐξάμην ἄλλως σῴζεσθαι τὴν οἰκίαν ἢ στάσιν οἰκετῶν εἶναι ἐν αὐτῇ, ex quo sumsit Arsenius p. 362. V. 4 erat αὐτῷ. Fort. παρ' ἐμαυτῷ.

XXXI.

Stobæi Serm. X, 3:

Πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
Οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις.

XXXII.

Hermog. De invent. IV, p. 74 (vol. 3, p. 177, 10 ed. Walz.): Ὅπου δ' ἂν ὁ νοῦς αἰσχρὸς ᾖ, τότε χρεία τῆς σεμνότητος τοῦ λόγου ... ὡς παρὰ τῷ Μενάνδρῳ·

Πομπὴ γὰρ ἦν Διονυσίων·
ὁ δέ μ' ἠκολούθησε μεχρὶ τοῦ πρὸς τὴν θύραν,
ἔπειτα φοιτῶν καὶ κολακεύων μητέρα
ἔγνω με.

Emendavit hæc Bentl. Legebatur, Διονυσίων ἦν πομπή· ὁ δέ μοι ἠκ... τὴν μητέρα. V. D. maluit, ὁ δ' ἐπηκολούθησε. Totum locum ad verbum transtulit Plautus Cistell. I, 1, 91, ubi Silenium narrat, ... *per Dionysia Mater pompam me spectatum duxit; dum redeo domum Conspicillo consecutu'st clanculum me usque ad foris. Inde in amicitiam insinuavit cum matre et mecum simul, Blanditiis, muneribus, donis*, etc.

XXVI.

Molesta longa vita est: o senium grave,
quam nihil omnino fers boni viventibus,
mala multa et luctus! attamen te attingere
optamus omnes atque concupiscimus. *G.*

XXVII.

Sed quid ego mecum reputo, qui exspectem mi-
apud mulierem aliquam gratiam? ni quippiam [ser
mali indipiscar inde, satis id est lucri.
In muliere haud fit ut nascatur gratia. *G. corr.*

XXVIII.

Si navigandum sit diebus quattuor,
quantum sat est paramus in totidem dies:
cur non item sollicita parsimonia est,
viaticum ne desit ætati malæ? *G.*

XXIX.

Decenter ferre damna et res improsperas,
sapientis est officium: non ducta retro
superciliorum nube clamare, Ah dolor,
sed quicquid sors indixit constanter pati. *G.*

XXX.

Hoc quoque non unquam expetii sacruficans deis
quod esse dicunt domui servandæ meæ,
sed inter servos dissidia ut sinerent domi
apud med esse, rem longe utilissimam.

XXXI.

Summum est aviditas generis humani malum:
aliena namque pro suis qui vindicant,
persæpe non tantum improba spe decidunt
victi, sed apponunt et alienis sua. *G.*

XXXII.

Pompa erat Dionysiis:
ibi ille me consecutu'st usque ad januam;
hinc ventitando, blanditiis matrem capit,
mihi vitium affert.

XXXIII.

Apud Athenæum vol. I, p. 277 ed. Schweigh., qui primus hunc locum e Ms. Paris. edidit (p. 162 sq. ed. Dind.):

Τῆς σκιᾶς τὴν πορφύραν
πρῶτον ἐνυφαίνουσ'· εἶτα μετὰ τὴν πορφύραν
τοῦτ' ἔστιν, οὔτε λευκὸν οὔτε πορφύρα,
ἀλλ' ὥσπερ αὐγὴ τῆς κρόκης κεκραμένη.

Describi varios texturæ colores, manifestum est. Insunt tamen quæ difficilem explicatum habeant, in his priora verba.

XXXIV.

Sext. Emp. Pyrrh. Hypoth. I, 108, p. 29: Παρὰ τὸ φιλεῖν ἢ μισεῖν (sc. accidit ut eadem vel turpia vel pulchra nobis videantur), ὅτι κρέα ὕειά τινες μὲν ἀποστρέφονται καθ' ὑπερβολήν, τινὲς δὲ ἥδιστα προσφέρονται· ὅθεν καὶ ὁ M. ἔφη·

Οἷος δὲ καὶ τὴν ὄψιν εἶναι φαίνεται,
ἀφ' οὗ τοιοῦτος γέγονεν, οἷον θηρίον.
Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ καλοὺς ἡμᾶς ποιεῖ.

Vide ad Trophonii fr. 4.

XXXV.

Plutarch. De virt. mor. p. 450, C: Ὁ Χρύσιππος εἰπὼν ὅτι τυφλὸν ἡ ὀργὴ .. εἶτα χρῆται μάρτυρι τῷ Μενάνδρῳ λέγοντι·

Οἴμοι τάλας ἔγωγε· ποῦ ποθ' αἱ φρένες
ἡμῶν ἐκεῖνον ἦσαν ἐν τῷ σώματι
τὸν χρόνον, ὅτ' οὐ ταῦτ' ἀλλ' ἐκεῖν' ᾑρούμεθα;

V. 1 edebatur ποτε φρένες, quod correxit Grotius. V. 3, legitur χρόνον, οὐ, cum lacunula in aliquot Mss. Parisinis. Ὅτ' inseruit Meziriac., post eum alii.

XXXVI.

Pallad. De vita S. Jo. Chrysost. p. 142 ed. Big.: Δεινὸν κολακεία, κατὰ τὸν κωμικὸν Μένανδρον, μετὰ δυστροπίας συγκεκλωσμένη, καθὼς λέγει·

Χαλεπὸν, Παμφίλη,
ἐλευθέρᾳ γυναικὶ πρὸς πόρνην μάχη.

Editur μάχεσθαι. Veram lectionem præbuit Cyrillus In Jul. VII, p. 229, A, ubi est Πάμφιλε, fortasse recte.

XXXVII.

Plutarch. De sui laude p. 547, C: Ἔνιοι μὲν οὖν κολακεύοντες αὐτοὺς ... προσπυνθάνονται καὶ διερωτῶσιν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ τὸν στρατιώτην, ἵνα γελάσωσι·

Πῶς τὸ τραῦμα τοῦτ' ἔχεις;
Μεσαγκύλῳ. Πῶς πρὸς θεῶν; ἐπὶ κλίμακα
πρὸς τεῖχος ἀναβαίνων. Ἐγὼ μὲν δεικνύω
ἐσπουδακώς· οἱ δὲ πάλιν ἐπεμυκτήρισαν.

V. 1 πῶς δὴ τὸ τρ. codex Regius antiquus 1956. V. 4 respexit Trypho De tropis in Walzii Rhett. vol. 8, p. 759.

XXXVIII.

Plutarchus ibidem: Κόλακι καὶ παρασίτῳ καὶ δεομένῳ δύσοιστον ἐν χρείᾳ καὶ δυσκαρτέρητον ἑαυτὸν ἐγκωμιάζων πλούσιός τις ἢ σατράπης ἢ βασιλεύς· καὶ συμβολὰς ταύτας ἀποτίνειν μεγίστας λέγουσιν, ὡς ὁ παρὰ Μενάνδρῳ·

Σφάττει με, λεπτὸς γίνομ' εὐωχούμενος·
τὰ σκώμμαθ' οἷα τὰ σοφά τε καὶ στρατηγικά,
οἷος δ' ἀλαζών ἐστιν ἀλιτήριος.

Gnathonis cujuspiam verba esse videntur, qui licet laute a milite exceptus, gloriationes tamen ejus ferre non potuit. V 2 Grotius artic. ante σοφά delevit.

XXXIX.

Plutarch. Vit. Alex. cap. 17: Ἡ δὲ τῆς Παμφυλίας παραδρομὴ πολλοῖς γέγονε τῶν ἱστορικῶν ὑπόθεσις γραφικὴ πρὸς ἔκπληξιν καὶ ὄγκον ... δηλοῖ δὲ καὶ M. ἐν κωμῳδίᾳ παίζων πρὸς τὸ παράδοξον·

Ὡς Ἀλεξανδρῶδες ἤδη τοῦτο· κἂν ζητῶ τινα,
αὐτόματος οὗτος παρέσται· κἂν διελθεῖν δηλαδὴ
διὰ θαλάσσης δέῃ τόπον τιν', οὗτος ἔσται μοι βατός.

XL.

Compar. Menandri et Phil. p. 357: M. περὶ πενίας·

Πένητος οὐδέν ἐστι δυστυχέστερον·
ἅπαντα μοχθεῖ, κἀγρυπνεῖ, κἀργάζεται,
ἵν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ καὶ κτήσηται.

XXXIII.

Ante umbram purpuram intexunt; deinde post purpuram hoc fit quod nec album est nec purpura, sed veluti splendor subtegminis temperatus. *Schweigh.*

XXXIV.

At qualis ille vel vultu spectandus datur,
ex quo se gessit talem! qualis bellua!
Nil agere injusti, etiam formosos nos facit. *G. corr.*

XXXV.

Eheu me miserum, quamnam in partem corpo- [ris
mens nostra se proripuit illo tempore,
quum nimium vecors his ego illa prætuli? *G.*

XXXVI.

Dura est, Pamphila,
ingenuæ cum meretrice contestatio. *G.*

XXXVII.

Unde geris hoc vulnus? Missili
inflictum amentato. At per divos quomodo?
Per scalas inscendenti murum. Ego serio
narro: isti aduncis me suspendunt naribus.

XXXVIII.

Necat iste macrum faciens me conviviis:
dicta illa quam sunt cata, quam induperatoria!
Tum vero quam ipse gloriosus, carnifex! *G.*

XXXIX.

Quam vero hoc Alexandreum? si quem forte [quærito,
idem præsto erit continuo: transeundus si locus
aliquis per marina spatia, pervius fiet statim. *G.*

(Respicitur ad Alexandri magni incursionem in Pamphyliam.)

XL.

Nil homine egeno est usquam infortunatius,
qui se labore macerat atque insomnia,
suæ ut vescatur alter operæ præmio. *G.*

V. 1 editur πεν. ἀνδρὸς οὐκ ἔστι δ. Correxit Grotius. Posis etiam π. ἀνδρὸς οὐδέν ἐστ' ἀτυχέστερον. V. 3 fort. μεταλάβῃ τῆς κτήσεως.

XLI.

Compar. Men. et Phil. p. 362 : M. περὶ λογισμῶν·

Ἄνθρωπε, μὴ στέναζε, μὴ λυποῦ μάτην·
χρήματα, γυναῖκα, καὶ τέκνων πολλῶν σποράν,
ἅ σοι Τύχη κέχρηκε, ταῦτ' ἀφείλετο.

V. 3 ita Grotius correxit vulgatum ἅ σοι κεχώρικε Τύχη.

XLII.

Stobæi Ecl. phys. vol. I, p. 237 ed. Heeren. :

Οὐκ ἔστ' ἄπιστον οὐδὲν ἐν θνητῷ βίῳ,
οὐδ' ἂν γένοιτο· πολλὰ ποικίλλει χρόνος
παράδοξα καὶ θαυμαστὰ καὶ ζώντων τρόποι.

XLIII.

Stobæi Ecl. phys. vol. II, p. 336 ed. Heeren. :

Ἀδύνατον, ὡς ἐστίν τι σῶμα τῆς Τύχης·
ὁ μὴ φέρων δὲ κατὰ φύσιν τὰ πράγματα
Τύχην προσηγόρευσε τὸν ἑαυτοῦ τρόπον.

V. 1 Bentl. corrigit ἀδύνατον ὄντως ἐστὶ τοὔνομα τῆς Τύχης. Sensus vulgatæ lectionis est: *Fortunam nihil esse nisi inanem quandam imaginem, sine corpore et specie.*

XLIV.

Stobæi Serm. III, 4, ubi poetæ nomen deest :

Κἂν σφόδρα σαφῶς εἰδῇς τι, τὸν κρύπτοντά σε
μηδέποτ' ἐλέγξῃς· δύσκολον πρᾶγμ' ἐστὶ γὰρ
ἃ λανθάνειν τις βούλεται, ταῦτ' εἰδέναι.

V. 2 legebatur δύσκ. γὰρ πρ. ἐστί.

XLV.

Stobæi Serm. III, 23 :

Ὅταν ἕτερός σοι μηδὲ ἓν πλέον διδῷ,
δέξαι τὸ μόριον· τοῦ λαβεῖν γὰρ μηδὲ ἓν
τὸ λαβεῖν ἔλαττον πλεῖον ἔσται σοι πολύ.

XLVI.

Stobæi Serm. IV, 15 :

Πρὶν γὰρ φρονεῖν εὖ καταφρονεῖν ἐπίστασαι.
[Οὐ χρὴ ποδώκη τὸν τρόπον λίαν φορεῖν·
σφαλεὶς γὰρ οὐδεὶς εὖ βεβουλεῦσθαι δοκεῖ.]

Menandri nomen e codd. adscripsit Schowius, p. 111 : ceteri vero hos versus Chæremoni tribuunt, cujus fragmentum proxime antecedit. Ac habent sane duo postremi versus tragicum potius quam comicum colorem. Itaque hi quidem Chæremoni tribuendi videntur; primus vero, quem ab reliquis separat codex Parisinus, potuerit esse Menandri. (Fort. leg. ἐπίστασο.) V. 3 Schowii codd. omittunt εὖ.

XLVII.

Stobæi Serm. VII, 4 :

Ὅταν τι πράττῃς ὅσιον, ἀγαθὴν ἐλπίδα
πρόβαλλ' ἑαυτῷ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
τόλμῃ δικαίᾳ καὶ θεὸς συλλαμβάνει.

V. 2 πρόβαλλε σαυτῷ cod. Paris.

XLVIII.

Stobæi Serm. XXXVII, 5 :

Σὺ μὲν παραινεῖς ταῦτα, ὅσα σοι πρέπει:
ἐμὲ δὲ ποιεῖν τὸ καθῆκον οὐχ ὁ σὸς λόγος,
εὖ ἴσθ' ἀκριβῶς, ὁ δ' ἴδιος πείθει τρόπος.

V. 1 Bentl. ταῦτα χὤσα. Fort. ταῦθ', ὁποῖα, nisi malis ταῦθ', ὅσα, ut in fine versus personæ nomen exciderit.

XLIX.

Stobæi Serm. XLII, 6 :

Ὅστις δὲ διαβολαῖσι πείθεται ταχύ,
ἤτοι πονηρὸς αὐτός ἐστι τοὺς τρόπους,
ἢ παντάπασι παιδαρίου γνώμην ἔχων.

XLI.

Noli, homo, nequicquam plangere et requirere
opes, uxorem, prolem egregiam liberûm :
nam Fors utenda quæ dedit, Fors abstulit. *G.*

XLII.

Nihil incredibile aut factum est, aut fieri potest
humana in vita : mores sed viventium
diesque multa immutant in miraculum. *G.*

XLIII.

Substantia esse nulla Fortunæ potest :
sed aliquis impar ferre naturæ vices
morositati hoc nomen imposuit suæ. *G.*

XLIV.

Etiam celari si quid te cognoveris,
ne præ te ferto : nam res perplexissima est
id scire, te quod alius celatum velit. *G.*

XLV.

Alter quod nihilo plus est si offerat tibi,
pauxillum ab isto sume : nam quamvis parum
accipere, multo accipere plus est quam nihil.
G. corr.

XLVI.

Despicere quam prospicere didicisti magis. *G.*
[Nimi' concitatum habere ingenium non decet :
nam male ferunt consultum quisquis fallitur.]

XLVII.

Rectum piumque si quid occœptaveris,
bene ominare, spemque firmam hanc concipe,
adesse justa molientibus deum. *G.*

XLVIII.

Monuisti cuncta, quæ tui offici fuit :
verumtamen mihi crede, ut faciam quod decet,
plus meus est auctor mihi mos, quam ista ora-
[tio. *G.*

XLIX.

Qui mentem addicit credulam calumniis,
aut ipse est pravis inquinatus moribus,
aut certe ingenio nil supra puerum valet. *G.*

L.

Stobæi Serm. XLII, 4 :

Οὐδὲν διαβολῆς ἐστὶν ἐπιπονώτερον·
τὴν ἐν ἑτέρῳ γὰρ κειμένην ἁμαρτίαν
δεῖ μέμψιν ἰδίαν αὐτὸν ἐπάναγκες λαβεῖν.

Cod. Paris. antiquior hoc lemmate : Εὐριπίδου Ἀλεξάνδρου, quibus addit alter, ἢ Μενάνδρου. V. 3 δεῖ restituit L. Dindorfius ad Thes. HSteph. v. Ἐπάναγκες. Codd. ἀεί. Vulgo post Scaligerum εἰς.

LI.

Stobæi Serm. XLVI, 11 :

Ἡ νῦν ὑπό τινων χρηστότης καλουμένη
μεθῆκε τὸν ὅλον εἰς πονηρίαν βίον·
οὐδεὶς γὰρ ἀδικῶν τυγχάνει τιμωρίας.

V. 2 vulgo ἀπορίαν pro πονηρίαν, quod recte Grotius e margine Gesneri adscivit.

LII.

Stobæi Serm. XLV, 8 :

Δεῖ τὸν πολιτῶν προστατεῖν αἱρούμενον
τὴν τοῦ λόγου μὲν δύναμιν οὐκ ἐπίφθονον,
ἤθει δὲ χρηστῷ συγκεκραμένην ἔχειν.

Sententia cothurno quam socco dignior.

LIII.

Stobæi Serm. LXII, 10 :

Τί διακενῆς εἶ χρηστός; εἰ μὲν ὁ δεσπότης
αὐτὸς ἀπολαύει πάντα, σὺ δὲ μὴ λαμβάνεις,
σαυτὸν ἐπιτρίβεις, οὐδ' ἐκεῖνον ὠφελεῖς.

V. 1 εἰ μέν e conj. addidi. Jacobs. εἰ γάρ. V. 2 ante Grotium ἀπόλλει. Codd. Par. ἀπολλύει, quod Gaisfordo monstravit ἀπολαύει. Vulgo e Grotii conj. ἀπολεῖ.... μηδὲν λ. Jacobs. ἀπολάπτει, ut in vernili sermone.

LIV.

Stobæi Serm. LXVIII, 28 :

Πατρῷ' ἔχειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα·
τὰ μετὰ γυναικὸς δ' εἰσιόντ' εἰς οἰκίαν
οὔτ' ἀσφαλῆ τὴν κτῆσιν οὔθ' ἱλαρὰν ἔχει.

V. 2 editur τὰ δὲ μετὰ γυναικός. Correxit Porson. V. 3 Stob. Serm. LXXII, 7, οὐκ ἀσφαλῆ... οὐδ' ἱλαράν.

LV.

Stobæi Serm. LXXII, 11 :

Ὅστις γυναῖκ' ἐπίκληρον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν
πλουτοῦσαν, ἤτοι μῆνιν ἐκτίνει θεῶν,
ἢ βούλετ' ἀτυχεῖν μακάριος καλούμενος.

LVI.

Stobæi Serm. LXII, 34 :

Ἐμοὶ πόλις ἐστὶ καὶ καταφυγὴ καὶ νόμος,
καὶ τοῦ δικαίου τοῦ τ' ἀδίκου παντὸς κριτής,
ὁ δεσπότης· πρὸς τοῦτον ἕνα δεῖ ζῆν ἐμέ.

LVII.

Stobæi Serm. LXX, 5 :

Ὅταν πένης ὢν καὶ γαμεῖν τις ἑλόμενος
τὰ μετὰ γυναικὸς ἐπιδέχηται χρήματα,
αὑτὸν δίδωσιν, οὐκ ἐκείνην λαμβάνει.

V 2 pro μετά nonnulli παρά.

LVIII.

Stobæi Serm LXX, 7 :

Δύ' ἔσθ' ἃ κρῖναι τὸν γαμεῖν μέλλοντα δεῖ,
ἤτοι προσηνὴς ὄψις ἢ χρηστὸς τρόπος·
τὴν γὰρ ὁμόνοιαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ποιεῖ.

V. 1 δύ' ἐστι κρ. codd. Gaisfordi, qui distinguit post ἐστι. V. 2 sic correxit Bentl. Editur vulgo προσηνῆ ὄψιν ἢ χρηστὸν τρόπον. Cod. Par. προσηνήν. Elmsl. προσηνῆ γ'.

LIX.

Stobæi Serm. LXXIX, 14 :

Αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν, μόνον·
ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δυνήσομαι
ἀδικῶν· τὰ δ' ἄλλα ῥᾳδίως χειρώσομαι.

L.

Calumniæ vi sævius nullum est malum :
dedecore namque crimen alterius suo
luat necesse est accusatus innocens. *G.*

LI.

Quæ nunc vocari bonitas ita vulgo solet,
dimisit vitam penitus in mores malos,
quia commeatum sceleri facit impunitas. *G.*

LII.

Qui civitatis principem servat locum,
nil invidenda ei opus est eloquentia,
sed tali morum quam facilitas temperet. *G.*

LIII.

Quid frustra frugi et bonus es? namque herus [omnia
si sua fruatur, et tu diripias nihil,
defraudas temet ipse, et illum non juvas. *G.*

LIV.

Felix relicta quem facit res divitem :
nam quæ cum uxore veniunt trans limen domus,
horum nec firma nec suavis possessio est. *G.*

LV.

Qui uxorem ducit res quæ avitas creverit
ex asse, aut pœnas pendit iratis deis,
aut miser esse optat sub beati nomine. *G.*

LVI.

Et civitas et lex et perfugium mihi
et justi pariter atque injusti regula
herus est, arbitrio cujus me æquum est vivere. *G.*

LVII.

Vir pauper quoties implicans se nuptiis
cum uxore dotem pariter admittit domum,
se tradit illi captum, non illam capit. *G.*

LVIII.

Qui uxorem ducit, horum spectet alterum,
aut pulchram speciem, aut mores morigerabiles,
alimenta mutua caritatis benevolæ. *G.*

LIX.

Hoc unum vereor, Clitiphon : male conscius
patris ora non audebo contratuerier :
nam reliqua effecta dare non desperaverim. *G.*

V. 1 post μόνον non distinxit Gaisford. V. 3 ita Bentl. pro ἀδίκως. Grotius ἀδεῶς.

LX.

Stobaei Serm. XCIII, 22:

Ὑπερήφανόν που γίνεθ' ἡ λίαν τρυφή,
ὅ τε πλοῦτος ἐξώκειλε τὸν κεκτημένον
εἰς ἕτερον ἦθος, οὐχ ἐν ᾧ τὸ πρόσθεν ἦν.

LXI.

Stobaei Serm. XCVII, 13:

Κρεῖττον γάρ ἐστιν, ἂν σκοπῇ τις κατὰ λόγον,
μὴ πόλλ' ἀηδῶς, ὀλίγα δ' ἡδέως ἔχειν,
πενίαν δ' ἄλυπον μᾶλλον ἢ πλοῦτον φέρειν.

LXII.

Stobaei Serm. XCVIII, 37:

Ἄνευ κακῶν γὰρ οἰκίαν οἰκουμένην
οὐκ ἔστιν εὑρεῖν, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἡ τύχη
τούτων δίδωσιν ἀφθονίαν, τοῖς δ' οἱ τρόποι.

LXIII.

Stobaei Serm. CVII, 3:

Ὦ μεταβολαῖς χαίρουσα παντοίαις Τύχη,
σόν ἐστ' ὄνειδος τοῦθ', ὅταν τις ὢν ἀνὴρ
δίκαιος ἀδίκοις περιπέσῃ συμπτώμασιν.

LXIV.

Stobaei Serm. XX, 3:

Ὀργῇ παραλογισμός ποτ' οὐδεὶς φύεται·
αὕτη κρατεῖ νῦν· ἂν δὲ μικρὸν παρακμάσῃ,
κατόψεταί τι μᾶλλον εἰς τὸ συμφέρον.

Schowii cod. A Philemoni tribuit. V. 1 legendum videtur, Ὀργῇ, πάτερ, λογισμὸς οὐδεὶς φαίνεται. Postremum posuit etiam Grotius.

LXV.

Stobaei Serm. CXIII, 14:

Τῷ μὲν τὸ σῶμα διατεθειμένῳ κακῶς
χρεία 'στὶν ἰατροῦ, τῷ δὲ τὴν ψυχὴν φίλου·
λύπην γὰρ εὔνους οἶδε θεραπεύειν φίλος.

V. 2 Stob. χρεῖ' ἐστίν. Recte Brunck. χρεία 'στίν. V. 3 φίλος. Quaedam exempll. ap. Steph. et Brunckius λόγος. Conf. Gnom. monost. 319.

LXVI.

Stobaei Serm. CXXI, 10:

Ὅταν ᾖ γέρων τις ἐνδεής τε τὸν βίον,
οὐδ' αὖ τὸ θνήσκειν δεινόν· ἀλλ' ἐν τῷ καλῶς
ἑκάτερον αὐτῶν τὴν διάγνωσιν φέρει.

V. 1 fort. ἐνδεὴς δὲ τοῦ βίου.

LXVII.

Anton. Meliss. Serm. LXXVIII, p. 134 Gesn.:

Πρᾶον κακοῦργος σχῆμ' ὑπεισελθὼν ἀνὴρ
κεκρυμμένη κεῖται παγὶς τοῖς πλησίον.

Primum versum emendavit Grotius. Vulgo ἀνὴρ κακ. πρ. ὑπ. σχῆμα. V. 2 dedi κεῖται pro πρόκειται.

LXVIII.

Anton. Meliss. Serm. LX, p. 61 Gesn.:

Ἐμὲ δ' ἀδικείτω πλούσιος καὶ μὴ πένης·
ῥᾷον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα.

V. 1 vulgatur ἀδικείτω με πλούσιος. Correxit Grotius. Possis etiam ἀδικησάτω με πλούσιος.

LXIX.

Eustath. ad. Hom. p. 752, 59: Φερνία δὲ, ἰχθύων σπυρίδες. Μένανδρος·

Ὁ προσιὼν
γέρων ἁλιεύς, παρ' οὗ τὸ φερνίον τρίτην
ταύτην ἐπριάμεθ' ἡμέραν.

LX.

Deliciae nimiae pariunt insolentiam,
pecuniaeque dominum trajiciunt suum
in mores alios quam quos induerat prius. *G.*

LXI.

Habere est satius, si quis rem recte putet,
pauca animo laeto, quam multa illaetabili:
paupertas secura opibus praestat anxiis. *G.*

LXII.

Domum quae habitetur omnis immunis mali
reperire non est: sed malorum copiam
dat fortuna aliis, aliis dant mores sui. *G.*

LXIII.

O Fors quae rerum gaudes multiplici vice,
tibi iste magnam casus invidiam facit,
injusta quum justum hominem exercet calami-[tas. *G.*

LXIV.

Errationes aestus irae non videt,
qui te nunc potitur: ille si deferbeat,
multo quod ex usu est videbis rectius. *G.*

LXV.

Cuicumque affectum est corpus, ei medico est [opus;
at cui laborat animus, is amico indiget:
benevolus amicus medicus aegrimoniae est. *G.*

LXVI.

Quoties senex est aliquis et victi indigens,
non durum est mortem oppetere: sed quum [faciliter
vita agitur, tunc utriusque discrimen patet. *G.*

LXVII.

Homo malignus speciem si induerit boni,
arcanus laqueus est ad captandum alterum. *G.*

LXVIII.

Expilet dives me quam pauper mavelim:
facilius fertur validiorum injuria. *G.*

LXIX.

Accedens senex
piscator, abs quo cophinum piscatorium
hoc triduo emimus.

LXX.

Stobæi Serm. III, 7 :

Ἆρ' ἔστιν ἀγαθῶν πανταπλείστων αἰτία
ἡ σύνεσις, ἂν ᾖ πρὸς τὰ βελτίω σοφή.

V. 1 fort. ἀγαθῶν, Πάμφιλε, πλ.

LXXI.

Stobæi Serm. CVII, 8 :

Πολλοὺς δι' ἀνάγκην γὰρ πονηροὺς οἶδ' ἐγὼ,
ὅταν ἀτυχήσωσιν, γεγονότας, οὐ φύσει
ὄντας τοιούτους.

LXXII.

Stobæi Serm. CIX, 4 :

Τὸ δ' εὖ φέρειν
ἐστὶν τοιοῦτον, ἂν δύνῃ μόνος φέρειν,
καὶ μὴ 'πίδηλον τὴν τύχην πολλοῖς ποιῇς.

V. 3 vulgo legitur ποιεῖν.

LXXIII.

Artemidorus Onirocr. II, 5 : Πλύνειν καταχρηστικῶς καὶ τὸ ἐλέγχειν ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, ὥς που καὶ Μένανδρος·

Ἐὰν κακῶς μου τὴν γυναῖχ' οὕτω λέγῃς,
τὸν πατέρα καὶ σὲ τούς τε σοὺς ἐγὼ πλυνῶ.

Eadem fere apud Suid. v. Πλύνω, ubi legitur ἢν γὰρ κακῶς.

LXXIV.

Stobæi Eclog. phys. II, 8, p. 336 ed. Heer. :

Εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις ἀεὶ,
οὐδεὶς ἂν ὢν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.

LXXV.

Stobæi Serm. IV, 8 :

Χαλεπόν γε τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξαμαρτάνειν,
ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπραγότες.

LXXVI.

Stobæi Serm. IV, 28 :

Εὐηθία μοι φαίνεται, Φιλουμένη,
τὸ νοεῖν μὲν ὅσα δεῖ, μὴ φυλάττεσθαι δ' ἃ δεῖ.

V. 1 ita Bentl. pro φαίνεται δηλουμένη.

LXXVII.

Stobæi Serm. IV, 39 :

Ὁ μὴ φέρων γὰρ εὖ τι τῶν ἐν τῷ βίῳ
ἀγαθῶν, ἀλόγιστός ἐστιν, οὐ μακάριος.

V. 2 Bentl. οὗτοι μακάριος. Possis etiam οὐχὶ μ. vel οὗτός ἐστ' οὐ μακάριος.

LXXVIII.

Stobæi Serm. XII, 8 :

Τὸ πιθανὸν ἰσχὺν τῆς ἀληθείας ἔχει
ἐνίοτε μείζω καὶ πιθανωτέραν ὄχλου.

V. 1 Valcken. τὸ ψεῦδος ἰσχύν. V. 2 πιθανωτέραν Salmas. Codd. πιθανότερον vel πιθανώτερον. Schowii duo λόγου.

LXXIX.

Stobæi Serm. XV, 1 :

Τοὺς τὸν ἴδιον δαπανῶντας ἀλογίστως βίον
τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ πᾶσιν κακῶς.

V. 2 Bentl. argute pro πᾶσιν legit πεινῆν. Fort. πάλιν.

LXXX.

Stobæi Serm. XVI, 8 :

Μὴ πάντοθεν κέρδαιν', ἐπαισχύνου δέ μοι·
τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν ἔχει φόβον.

Hoc fr. vulgo arctissime conjungunt cum sequenti :

Ὦ τρὶς κακοδαίμων, ὅστις ἐκ φειδωλίας
κατέθετο μῖσος διπλάσιον τῆς οὐσίας,

ita quidem, ut sententiæ hoc modo continuentur : ἐπαισχύνου δέ μοι τὸ μὴ δικαίως εὐτυχεῖν, et tum : ἔχει φόβον ὁ τρὶς κακοδαίμων. Sed recte codd. Schowii dederunt ὦ τρὶς κακοδαίμων. Sunt igitur duo diversi loci fragmenta, in quorum priori vulgo legitur κέρδαινε, αἰσχ., quod correxit Bentl.

LXX.

Rerum optimarum effectrix est sollertia,
ad recta et sana sese si converterit. *G.*

LXXI.

Multos jam vidi quos malos necessitas
finxit miseriis, quum non essent eiusmodi
suopte ingenio. *G.*

LXXII.

In hoc situm est
casum prudenter ferre, si solus feras,
nec tua denudes aliis infortunia. *G.*

LXXIII.

Hunc in modum uxori si maledicis meæ,
ego quanta tibi, tuis, patri ingeram mala!

LXXIV.

Si alter ferremus semper auxilium alteri,
fortunæ auxilio nil foret nobis opus. *G.*

LXXV.

Miseranda res est usque eo delinquere
ut nos vetet proferre commissum pudor. *G.*

LXXVI.

Philumena, est stultitia quod scito est opus
id scire, non cavere quod cauto est opus.
G. corr.

LXXVII.

Qui quæ sibi obtigere non bene fert bona,
non est beatus ille, sed sensu caret. *G.*

LXXVIII.

Quod simile vero est sæpe plus vero valet,
et vim suadendi ad populum majorem obtinet.
G.

LXXIX.

Quod patrimonî devoratores sui
bene audiunt, id ipsos cito agit ad famem.
G. corr. sec. Bentl.

LXXX.

Non undecumque lucrum petito; adsit pudor :
opes injustas quaqua comitatur metus.

Miser, ob tenacitatem qui, juxta suas
divitias, odii duplum tantum possidet. *G.*

LXXXI.

Stobaei Serm. XVI, 7:

Οὐπώποτ' ἐζήλωσα πλουτοῦντα σφόδρα
ἄνθρωπον, ἀπολαύοντα μηδὲν ὧν ἔχει.

Antiphani sive Aristophani idem fragm. tribuitur Serm. XCIII, 20, librariorum errore.

LXXXII.

Stobaei Serm. XVIII, 5, et Anton. Meliss. 68, p. 116:

Οὐ γὰρ τὸ πλῆθος, ἂν σκοπῇ τις, τοῦ πότου
ποιεῖ παροινεῖν, τοῦ πιόντος δ' ἡ φύσις.

LXXXIII.

Stobaei Serm. XVIII, 19:

Χαλεπὸν ὅταν τις ὧν πίῃ πλέον λαλῇ,
μηδὲν κατειδώς, ἀλλὰ προσποιούμενος.

V. 1 malim Χαλεπόν γ' ὅταν. Deinde edebatur πίνῃ, quod correxit Bentl.

LXXXIV.

Stobaei Serm. XX, 20:

Οὐκ ἔστιν ὀργῆς, ὡς ἔοικε, φάρμακον,
ἀλλ' ἢ λόγος σπουδαῖος ἀνθρώπου φίλου.

LXXXV.

Stobaei Serm. XXIII, 3:

Οὐδεὶς ἐφ' αὑτοῦ τὰ κακὰ συνορᾷ, Πάμφιλε,
σαφῶς, ἑτέρου δ' ἀσχημονοῦντος ὄψεται.

V. 1 ita Stephan. pro ἐπ' αὐτοῦ.

LXXXVI.

Stobaei Serm. XXIV, 3:

Ὁ συνιστορῶν αὑτῷ τι, κἂν ᾖ θρασύτατος,
ἡ σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ.

LXXXVII.

Stobaei Serm. XXXVI, 12:

Αἰσχρόν γ' ὅταν τις ἐπὶ γλώσσῃ φυεὶς
γλώσσῃ ματαίους ἐξακοντίσῃ λόγους.

V. 1 Heringa conj. αἰσχρὸν γάρ ἐσθ' ὅταν τις εὔγλωσσος φυείς, Valckenarius, εὐεπὴς γλώσσῃ φυείς. Arsenius praebet γλώσσῃ εὐφυής.

LXXXVIII.

Stobaei Serm. XXXVI, 14:

Οὔτ' ἐκ χερὸς μεθέντα καρτερὸν λίθον
ῥᾷον κατασχεῖν, οὔτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

LXXXIX a.

Stobaei Serm. XXXVIII, 11:

Ὁ φθονερὸς αὑτῷ πολέμιος καθίσταται·
αὐθαιρέτοις γὰρ συνέχεται λύπαις ἀεί.

LXXXIX b.

Stobaei Serm. XLIV, 8:

Καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἰσίν· ὁ δ' ὁρῶν τοὺς νόμους
λίαν ἀκριβῶς συκοφάντης φαίνεται.

XC.

Stobaei Serm. XLVI, 7:

Ὁ προκαταγινώσκων δὲ πρὶν ἀκοῦσαι σαφῶς
αὐτὸς πονηρός ἐστι πιστεύσας κακῶς.

XCI.

Stobaei Serm. LII, 9:

Μὴ τοῦτο βλέψῃς, εἰ νεώτερος λέγω,
ἀλλ' εἰ φρονούντων τοὺς λόγους ἀνδρῶν ἐρῶ.

V. 2 ita dedit Brunck. e cod. Par. altero pro φρονοῦντος et ἀνδρός. Bentl. correxerat φέρω.

XCII.

Stobaei Serm. LII, 10:

Οὐχ αἱ τρίχες ποιοῦσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν,
ἀλλ' ὁ τρόπος ἐνίων ἐστὶ τῇ φύσει γέρων.

LXXXI.

Nunquam beatum credidi, qui, quum bona
possideat multa, nescit possessis frui. *G.*

LXXXII.

Si bene rem expendas, non tam potus copia
desipere, quam potantis ingenium facit. *G.*

LXXXIII.

Res putida est quum fingens se scire ebrius
quæ nescit, loquitur de vino, non de suo. *G.*

LXXXIV.

Medicamen iræ nullum est efficacius,
quam fidi amici sapiens allocutio. *G.*

LXXXV.

Haud ullus in se vitia cernit, Pamphile;
at indecore quod agit alius, perspicit. *S.*

LXXXVI.

Mala mens, malus animus: quamvis audacissi-
[mum
sua semper pavidum reddit conscientia. *G.*

LXXXVII.

Turpe est profecto, quoties, qui lingua valet,
lingua sermones ejaculatur futiles. *G.*

LXXXVIII.

Nec saxum facile valida projectum manu
reprehendas, nec sermonem qui lingua fugit. *G.*

LXXXIX a.

Homo invidus perpetuus est hostis sibi,
dolore nempe sponte quæsito miser. *G.*

LXXXIX b.

Lex res egregia est: at qui nimium respicit
leges, calumniantis personam induit. *G.*

XC.

Quicumque damnat causa non bene cognita,
damnandus ipse est credulitatis crimine. *G.*

XCI.

Ne tu loquentis respice ætatem, precor,
sed an, quæ deceant verba prudentes, loquar. *G.*

XCII.

Sapientiæ vis non est in canis sita:
ingenium multis est senectutis loco. *G.*

XCIII.

Stobæi Serm. XXIX, 17 :

Δεῖ τοὺς πενομένους μέχρις ἂν ζῶσιν πονεῖν·
ἀπραξία γὰρ λιτὸν οὐ τρέφει βίον.

V. 1 sic Bentl. pro vulg. τοὺς γενομένους.

XCIV.

Stobæi Serm. LIV, 23 :

Ὅστις στρατηγεῖ μὴ στρατιώτης γενόμενος,
οὗτος ἑκατόμβην ἐξάγει τοῖς πολεμίοις.

XCV.

Stobæi Serm. LV, 9 :

Εἰρήνη γεωργὸν κἂν πέτραις
τρέφει καλῶς, πόλεμος δὲ κἂν πεδίῳ κακῶς.

V. 2 ita Salmas. pro κἂν πεδίῳ κακὸς ἔφυ. Apostol. VII, 60 et Maxim. Serm. 115, p. 190, κακῶς ἔφυ.

XCVI.

Stobæi Serm. LVII, 3 :

Ἐν τοῖς πολεμίοις ὑπερέχειν τὸν ἄνδρα δεῖ·
τὸ γὰρ γεωργεῖν ἔργον ἐστὶν οἰκέτου.

XCVII.

Stobæi Serm. LIX, 14 :

Τὰ μεγάλα κέρδη ῥᾳδίως ἢ πλουσίους
τοὺς παραβόλως πλέοντας ἢ νεκροὺς ποιεῖ.

XCVIII.

Stobæi Serm. LXII, 6 :

Ὅταν τύχῃ τις εὐνοοῦντος οἰκέτου,
οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον βίου.

XCIX.

Stobæi Serm. LXV, 2 :

Ὅταν φύσει τὸ κάλλος ἐπικοσμῇ τρόπος
χρηστός, διπλασίως ὁ προσιὼν ἁλίσκεται.

C.

Stobæi Serm. LXVII, 9 :

Ἔνεστ' ἀληθὲς φίλτρον εὐγνώμων τρόπος·
τούτῳ κατακρατεῖν ἀνδρὸς εἴωθεν γυνή.

CI.

Stobæi Serm. LXVII, 11 :

Οἰκεῖον οὕτως οὐδέν ἐστιν, ὦ Λάχης,
ἐὰν σκοπῇ τις, ὡς ἀνήρ τε καὶ γυνή.

CII.

Stobæi Serm. LXVIII, 11 :

Γαμεῖν κεκρικότα δεῖ σε γινώσκειν, ὅτι
ἀγαθὸν μέγ' ἕξεις, ἂν λάβῃς μικρὸν κακόν.

V. 2 codex alter Paris. ἀγαθῶν. Deinde vulgo μεῖζον. Emendavit Bentl.

CIII.

Stobæi Serm. LXVIII, 18 :

Τὸ γυναῖκ' ἔχειν εἶναί τε παίδων, Παρμένων,
πατέρα μερίμνας τῷ βίῳ πολλὰς φέρει.

CIV.

Stobæi Serm. LXVIII, 25 :

Ὅστις πενόμενος βούλεται ζῆν ἡδέως,
ἑτέρων γαμούντων, αὐτὸς ἀπεχέσθω γάμου.

V. 1 correxit Bentl. : legebatur γενόμενος.

CV.

Stobæi Serm. LXIX, 10 :

Τὸ γαμεῖν, ἐάν τις τὴν ἀλήθειαν σκοπῇ,
κακὸν μέν ἐστιν, ἀλλ' ἀναγκαῖον κακόν.

CVI.

Stobæi Serm. LXXIII, 43 :

Τότε τὰς γυναῖκας δεδιέναι μάλιστα δεῖ,
ὅταν τι περιπλάττωσι τοῖς χρηστοῖς λόγοις.

V. 2 emendavit Salmasius. Deest vulgo τι post ὅταν.

XCIII.

Miseris dum vivunt est laborandum omnibus,
vitam per se inopem quia non alit ignavia. *G.*

XCIV.

Qui quum non militarit, militiæ imperat,
gregem hostiarum ducit, non exercitum. *G.*

XCV.

Agricolam pax nutrit bene
vel inter saxa; at bellum, in ubere agri male.

XCVI.

Florere belli decore laus vera est viri :
in rure desudare servile est opus. *G.*

XCVII.

Lucri cupido et navigandi audacia
perfacile reddunt divites aut mortuos. *G.*

XCVIII.

Quod si cui domino servus contigit bonus,
hoc esse summum munus fortunæ puta. *G.*

XCIX.

Si pulchri mores pulchritudinem insitam
condecorent, amor hoc ipso geminari solet. *G.*

C.

Blanditiæ morum, amoris incantatio est.
Hæc ars mulieri retinet addictum virum. *G.*

CI.

Nil tam familiare atque conjunctum est, Laches,
si recte expendas, atque mas et femina. *G.*

CII.

Audi tu qui statuisti uxorem ducere :
perbene erit, parvo si defungaris malo. *G.*

CIII.

Habere uxorem, patrem dici, Parmeno,
innumeras adfert vitæ sollicitudines. *G.*

CIV.

Pauper qui suavem cupiat vitam, nuptias
ut alii faciant, ipse abstineat nuptiis. *G. corr.*

CV.

Si vere rem putamus, conjugium quidem
malum est; sed hoc malum imperat necessitas. *G.*

CVI.

Tunc maxime timenda mulier, quum admovet
orationis benevolæ illectamina. *G.*

CVII.

Stobaei Serm. LXXIII, 45 :

Οὐδέποθ' ἑταίρα τοῦ καλῶς πεφρόντικεν,
ἣ τὸ κακόηθες πρόσοδον εἴωθεν ποιεῖν.

CVIII.

Stobaei Serm. LXXXIII, 4 :

Ὁ σκληρότατος πρὸς υἱὸν ἐν τῷ νουθετεῖν
τοῖς μὲν λόγοις πικρός ἐστι, τοῖς δ' ἔργοις πατήρ.

CIX.

Stobaei Serm. LXXV, 9 :

Οὐκ ἔστι μείζων ἡδονὴ ταύτης πατρὶ,
ἢ σωφρονοῦντα καὶ φρονοῦντ' ἰδεῖν τινα
τῶν ἐξ ἑαυτοῦ.

V. 2 fort. ἢ σωφρονοῦντα κεὐτυχοῦντ' ἰδεῖν τινα.

CX.

Stobaei Serm. LXXVI, 1 :

Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἀθλιώτερον πατρὸς,
πλὴν ἕτερος ἂν ᾖ πλειόνων παίδων πατήρ.

CXI.

Stobaei Serm. LXXV, 8 :

Ὀδυνηρόν ἐστιν εὐτυχοῦντα τῷ βίῳ
ἔχειν ἔρημον διαδόχου τὴν οἰκίαν.

CXII.

Stobaei Serm. LXXVI, 7 :

Ἔστιν δὲ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατρός·
ἡ μὲν γὰρ αὑτῆς οἶδεν υἱὸν, ὁ δ' οἴεται.

Eandem sententiam iisdem verbis expressit Euripides apud Eustath. ad Hom. p. 1412, ubi priora verba ἔστιν δὲ desunt, et v. 2 elegantius legitur οἶδεν ὄνθ', ὁ δ' οἴεται.

CXIII.

Stobaei Serm. LXXIX, 8 :

Μηδὲν ὀδύνα τὸν πατέρα γινώσκων ὅτι
ὁ μέγιστον ἀγαπῶν δι' ἐλάχιστ' ὀργίζεται.

V. 1 ita Bentl. : vulgo μηδὲν ἀδύνατον. V. 2 ὁ deest in codice.

CXIV.

Stobaei Serm. LXXVII, 2:

Θυγάτηρ ἐπίγαμος, κἂν ὅλως μηδὲν λαλῇ,
διὰ τοῦ σιωπᾶν πλεῖστα περὶ αὑτῆς λέγει.

CXV.

Stobaei Serm. LXXXIII, 1 :

Οὐκ ἔστ' ἄκουσμ' ἥδιον ἢ ῥηθεὶς λόγος
πατρὸς πρὸς υἱὸν περιέχων ἐγκώμιον.

CXVI.

Stobaei Serm. IV, 4 et 6 :

Ἄνοια θνητοῖς δυστύχημ' αὐθαίρετον·
τί σαυτὸν ἀδικῶν τὴν τύχην καταιτιᾷ;

Vulgo his versibus alius e Sophocle senarius interponitur. V. 2 codd. ψυχήν.

CXVII.

Stobaei Serm. LXXXIII, 2 :

Οὐδέποτ' ἀληθὲς οὐδὲν οὔθ' υἱῷ πατὴρ
εἴωθεν ἀπειλεῖν, οὔτ' ἐρῶν ἐρωμένῃ.

V. 2 Bentl. εἴωθ' ἀπειλεῖν.

CXVIII.

Stobaei Serm. LXXXIX, 1 :

Τοὺς εὖ γεγονότας καὶ τεθραμμένους καλῶς
κἂν τοῖς κακοῖς δεῖ λόγον ἔχειν εὐφημίας.

V. 1 cod. Par. γεγῶτας.

CXIX.

Stobaei Serm. XCII, 8 :

Πλοῦτος ἀλόγιστος προσλαβὼν ἐξουσίαν
καὶ τοὺς φρονεῖν δοκοῦντας ἀνοήτους ποιεῖ.

V. 1 codd. Paris. πλοῦτός τ'.

CVII.

Meretrix honestum quid sit nunquam cogitat,
ut quæ malitiam quæstui habeat maximo. *G.*

CVIII.

Qui commonefacit filium severiter,
verbis acerbus ut sit, revera est pater. *G.*

CIX.

Major voluptas nulla genitori datur,
virtute quam si videat ac prudentia
florere quenquam de suo exortum satu. *G.*

CX.

Res patre miserior nulla reperiri potest,
nisi pater alter cui plus fuerit liberûm. *G.*

CXI.

Instructa inopia miseraque est felicitas,
divitiæ heredem quum non inveniunt suum. *G.*

CXII.

Mater tenerius liberos adamat patre :
quia mater esse scit suos, pater autumat. *G.*

CXIII.

Patri dolorem facere noli; nam hoc scias :
quam quisque tenere amat, tam facile irascitur. *G. corr.*

CXIV.

Ætate gnata nubili, ut dicat nihil,
satis tamen ipso significat silentio. *G.*

CXV.

Auditu nil tam suave, quam quum filium
compellans genitor veris laudat laudibus. *G.*

CXVI.

Malum est ab optione, desipientia.
Tibi si noces, Fortuna cur audit male? *G.*

CXVII.

Quoties minatur filio iratus pater,
vel amans amanti, multa mentiri solent. *G.*

CXVIII.

Bene educatos et honesto natos loco
famam curare in rebus adversis decet. *G.*

CXIX.

Honores dato, quæ sunt sine mente, ditiis :
insanos reddunt, sapere quos putaveras.

CXX.

Stobæi Serm. XCIV, 11 :

Κρεῖττον ὀλίγ' ἐστὶ χρήματ' ἀνυπόπτως ἔχειν,
ἢ πολλὰ φανερῶς ἀλλὰ μετ' ὀνείδους λαβεῖν.

V. 2 Grotius posuit ἀλλά pro eo quod codices præbent & δεῖ.

CXXI.

Stobæi Serm. XCIX, 7 :

Οὐκ ἔστι λύπης, ἥνπερ ὀρθῶς τις σκοπῇ,
ἄλγημα μεῖζον τῶν ἐν ἀνθρώποις φύσει.

V. 1 ante Steph. ἐάνπερ.

CXXII.

Stobæi Serm. CIV, 14 :

Ἔξωθέν εἰσιν οἱ δοκοῦντες εὐτυχεῖν
λαμπροί, τὰ δ' ἔνδον πᾶσιν ἀνθρώποις ἴσοι.

V. 2 sic Valcken. ex Eurip. Androm. 330. Codd. τὰ δ' ἔνδον εἰσὶ πᾶσιν.

CXXIII.

Stobæi Serm. XCIX, 18 :

Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις κακῶν
ὄντων μέγιστόν ἐστιν ἡ λύπη κακόν.

V. 1 codd. ἀνθρώπων.

CXXIV.

Stobæi Serm. CVII. 1 :

Οὐδέν με λυπεῖ μᾶλλον ἢ χρηστὸς τρόπος,
εἰς χαλεπὸν ὅταν ᾖ συγκεκλεισμένος βίον.

CXXV.

Stobæi Serm. CVII, 2 :

Οἰκτρότατόν ἐστι πεῖραν ἐπὶ γήρως ὁδῷ
ἀδίκου τύχης δίκαιος εἰληφὼς τρόπος.

V. 1 sic Grotius et Scaliger. Vulgo ἐπὶ γήρως οὐδῷ. Codd. Paris. γῆρας ὁδοῦ.

CXXVI.

Stobæi Serm. CVIII, 6 :

Ἄνδρα τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ καὶ τἀγαθὰ
καὶ τὰ κακὰ δεῖ πταίοντα γενναίως φέρειν.

V. 1 sic Porson. : vulgo τὸν ἀληθῶς ἄνδρα εὐγενῆ.

CXXVII.

Stobæi Serm. CXII, 1 :

Ταῖς ἀτυχίαισι μὴ 'πίχαιρε τῶν πέλας·
πρὸς τὴν Τύχην γὰρ ζυγομαχεῖν οὐ ῥᾴδιον.

V. 1 ante Bentl. ταῖς ἀτυχίαις.

CXXVIII.

Stobæi Serm. CXII, 2 :

Οὐκ ἐμὸν ἀνοίγειν λανθάνουσαν ἀτυχίαν
ἔστ', ἀλλὰ μᾶλλον κατακαλύπτειν φημὶ δεῖν.

CXXIX.

Stobæi Serm. CXIII, 13 :

Μέγιστόν ἐστιν ἆρα τοῖς ἐπταικόσιν
τὸ παρόντας ἐγγὺς τοὺς συναλγοῦντας βλέπειν.

V. 1 vulgo ἄρα.

CXXX.

Stobæi Serm. CXVI, 4 :

Εἰ τἄλλ' ἀφαιρεῖν ὁ πολὺς εἴωθεν χρόνος
ἡμῶν, τό γε φρονεῖν ἀσφαλέστερον ποιεῖ.

V. 2 Reisigius τὸ δὲ φρ.

CXXXI.

Stobæi Serm. CXXIV, 22 :

Πάντων ἰατρὸς τῶν ἀναγκαίων κακῶν
χρόνος ἐστίν· οὗτος καὶ σὲ νῦν ἰάσεται.

CXXXII.

Stobæi Serm. XLVIII, 7 :

Καλόν γε βασιλεὺς τῇ μὲν ἀνδρείᾳ κρατῶν,
τὰ δὲ τοῦ βίου δίκαια διατηρῶν δίκῃ.

CXX.

Clam pauca habere satius, invidia procul,
quam divitiarum ostentu parere infamiam. *G.*

CXXI.

In vitæ humanæ tot cruciabilitatibus
tristitiâ major nulla reperiri potest. *G.*

CXXII.

Beati qui videntur, hi splendent foris;
interius similes sunt hominibus ceteris. *G. corr.*

CXXIII.

Natura hominibus multa quum gignat mala,
tristitia est majus omnibus malis malum. *G.*

CXXIV.

Nil æque cerno invitus ac rectam indolem
implicitam vitæ tristis ægrimonia. *G.*

CXXV.

Nil miserabilius quam quum animus justi tenax
senecta ætate sentit fati injurias. *G.*

CXXVI.

Non minus adversa fortiter quam prospera
tolerare debet animus vere nobilis. *G.*

CXXVII.

Aliena nunquam te delectet calamitas :
nam cum Fortuna difficilis luctatio est. *G.*

CXXVIII.

Non esse edendum in vulgus infortunium,
quin potius occultandum mea sententia est. *G.*

CXXIX.

Infortunatis maximum solatium est
juxta videre qui commiserescant sui. *G.*

CXXX.

Auferre nobis alia quum soleat dies,
prudentiam constabilit et corroborat. *G.*

CXXXI.

Tempus malorum quæque fert necessitas
communis medicus et tibi medebitur. *G.*

CXXXII.

Eximia res est rex antestans robore,
servans judiciis juris sanctimoniam. *G.*

CXXXIII.

Clement. Alex. Pæd. III, 2, p. 93 Sylb. : Τὴν ξανθίζουσαν τοὺς πλοκάμους ὁ κωμικὸς Μ. εἴργει τῆς οἰκίας·

Νῦν δ' ἕρπ' ἀπ' οἴκων τῶνδε· τὴν γυναῖκα γὰρ
τὴν σώφρον' οὐ δεῖ τὰς τρίχας ξανθὰς ποιεῖν.

CXXXIV.

Athen. VI, p. 270, D: Εἰ δὲ λουσάμενοι λογάρια δειπνοῦμεν,

Μικρὰς τίθημι συμβολὰς ἀκροώμενος,

κατὰ τὸν Μένανδρον. Bentleius etiam priora illa,

εἰ λουσάμενοι λογάρια δειπνοῦμεν, φίλοι,

(sic enim corrigit) Menandri esse putat. Locutio λογάρια δειπνεῖν fortasse ex ipso poeta ducta.

CXXXV.

Strabo X, p. 486 : Παρὰ τούτοις (Ceis) δὲ δοκεῖ τεθῆναί ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος·

Καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία,
ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῇ κακῶς.

Προσέταττε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι, τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν. Idem locus apud Steph. Byzant. v. Ἰουλίς.

CXXXVI.

Clement. Alex. Ad Gent. 27, p. 20 Sylb. : Πεπλανῆσθαι γοῦν ὁ Μ. μοι δοκεῖ ἔνθα λέγει·

Ἥλιε, σὲ γὰρ δεῖ προσκυνεῖν πρῶτον θεῶν,
δι' ὃν θεωρεῖν ἔστι τοὺς ἄλλους θεούς.

CXXXVII.

Suidas : Εὐτελὴς ἐπ' ἀρετῆς, ὁ φειδωλὸς, καὶ ὀλιγοδάπανος. Οὕτω Μένανδρος·

Ἐγὼ δ' ἀνόητος εὐτελὴς ὑπερβολῇ,
ὁ δ' ἄσωτός ἐστι πολυτελὴς, θρασὺς σφόδρα.

Ita distinxit Grotius. Vulgo καὶ ὁ ἄσωτος, ut sint Suidæ verba.

CXXXVIII.

Schol. Eurip. Hippol. 332: Κατὰ γὰρ Μένανδρον σοφῶν ἀνδρῶν ἐστι τὸ τοῖς φίλοις λέγειν τὰ ἀναγκαῖα, ἐν οἷς φησί·

Λανθάνει τὰ πράγματα
τοὺς λέγειν ἡμῶν ὀκνοῦντας τὰς ἀληθείας ἀεὶ
τοῖς ἀναγκαίοις.

Ita digessit hæc Bentl. Legebatur λανθάνειν.

CXXXIX.

Plutarch. De aud. poet. p. 21, C : Ὁ δὲ Μ. ἐπῇρε μὲν ἀμέλει τὴν φιληδονίαν καὶ ὑπεχαύνωσε τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ διαπύροις ἐκείνοις·

Ἅπανθ', ὅσα ζῇ καὶ τὸν ἥλιον βλέπει
τὸν κοινὸν ἡμῖν, δοῦλα ταῦτ' ἔσθ' ἡδονῆς.

CXL.

Plutarch. l. c. p. 25, A : Ὅμηρος μὲν γὰρ ὀρθῶς κέχρηται τοῖς ὀνόμασιν ... καὶ Μένανδρος·

Ἔχω δὲ πολλὴν οὐσίαν, καὶ πλούσιος
καλοῦμ' ὑπὸ πάντων, μακάριος δ' ὑπ' οὐδενός.

CXLI.

Schol. ad Hom. Iliad. A, 135, ap. Koenium ad Greg. Cor. p. 48 ed. Schæf. : Οὐκ ἐλλιπὲς τὸ τῆς φράσεως, ἀλλ' ἀρχαϊκόν. ... Καὶ Μένανδρος·

Εἰ μὲν δή τινα
— — πόρον ἔχεις, εἰ δὲ μὴ, νενόηκ' ἐγώ·
μισῶμεν ἀλλήλους.

Eadem leguntur ap. Eustath. ad Hom. p. 66, sed postremis verbis μισ. ἀλλ. omissis. V. 2 Buttmann. : ἔχεις πόρον σύγ', εἰ.

CXLII.

Compar. Menandri et Phil. p. 358 :

Αἰσχύνομαι πλουτοῦντι δωρεῖσθαι φίλῳ,
μή μ' ἄφρονα κρίνῃ καὶ διδοὺς αἰτεῖν δοκῶ.

Expressit poeta Euripidis dictum apud Plutarchum De Ei Delph. p. 384, D.

CXLIII.

Ibidem p. 359 et apud Anton. Meliss. CXXX, p. 214:

Χρυσὸς μὲν οἶδεν ἐξελέγχεσθαι πυρὶ,
ἡ δ' ἐν φίλοις εὔνοια καιρῷ κρίνεται.

V. 1 Anton. δοκιμάζεσθαι πυρί. V. 2 Comp. καιρῷ γίνεται.

CXXXIII.

Elimina te hinc : matrem namque familias
quæ casta sit rutilare crines non decet. *G.*

CXXXIV.

[Aqua si sumta verba cœnandum est,] satis
ego audiendo symbolarum conferam. *G.*

CXXXV.

Egregia est illa lex Ceorum, Phania ;
qui non quit honeste vivere, non vivit male. *G.*

(Lex enim narratur fuisse apud Ceos, ut qui sexagesimum ætatis annum superaverit, is cicuta de medio tolleretur, quo reliquis suppeteret victus.)

CXXXVI.

Sol, nam deorum colere te primum decet,
cujus beneficio alios spectamus deos. *G.*

CXXXVII.

Sim sane stupidus, parcus ego supra modum :
at ille nequam sumtuosus, præferox. *G.*

CXXXVIII.

Nos proximis
si veremur vera dicere, etiam res propriæ latent.

CXXXIX.

Quæcumque vivunt atque commune hoc jubar
aspiciunt, parent hæc voluptati omnia. *G.*

CXL.

Divitias habeo ingentes, atque ideo vocor
opulentus multis, at beatus nemini. *G.*

CXLI.

Aliquam machinam
si habes tu, bene : si non, ego inveni : invicem
videamur nos odisse.

CXLII.

Amicum munerare me ditem piget,
ne videar aut desipere aut dando poscere. *G.*

CXLIII.

Aurum spectatur ignis testimonio :
at amicus certus in re incerta cernitur. *G.*

CXLIV.

Ibidem :

Μισῶ πένητα πλουσίῳ δωρούμενον·
ἔλεγχός ἐστι τῆς ἀχορτάστου τύχης.

CXLV.

Ibidem et ap. Anton. Meliss. CXXX, p. 214 :

Καιρῷ τὸν εὐτυχοῦνθ' ὁ κολακεύων φίλος,
καιροῦ φίλος πέφυκεν, οὐχὶ τοῦ φίλου.

Ita Grotius, nisi quod articulum ante κολακεύων omisit. Vulgo : ὁ εὐτυχ. καιρῷ κολ. φιλ. Anton. ὁ καιρῷ εὐτ. κ. φ.

CXLVI.

Ibidem :

Ἀπόντι μᾶλλον εὐχαριστίαν ποίει·
τῷ γὰρ παρόντι γίνετ' εὐτονώτερον.

V. 2 εὐτονώτερον depravatum.

CXLVII.

Ibidem p. 360 :

Ὁ γὰρ ἀδίκως τι καθ' ἑτέρου ζητῶν κακὸν
αὐτὸς προπάσχει τοῦ κακοῦ τὴν ἔκβασιν.

V. 1 deerat τι, quod addidit Grotius.

CXLVIII.

Ibidem :

Ὅταν ἐκ πονηροῦ πράγματος κέρδος λάβῃς,
τοῦ δυστυχεῖν νόμιζέ σ' ἀῤῥαβῶν' ἔχειν.

CXLIX.

Ibidem :

Δούλῳ γενομένῳ, δοῦλε, δουλεύων φοβοῦ·
ἀμνημονεῖ γὰρ ταῦρος ἀργήσας ζυγοῦ.

Sic Georgidas in Gnomologio, p. 28 vol. I Anecdotorum Boissonadii. In Compar. δουλογενεῖ δὲ, δ., δουλεύειν. Bentl. δουληγενεῖ δὲ, δοῦλε. Aliter in Gnomis monost. 138.

CL.

Ibidem :

Ἐλεύθερος πᾶς ἑνὶ δεδούλωται νόμῳ,
δυσὶν δὲ δοῦλος, καὶ νόμῳ καὶ δεσπότῃ.

V. 1 ita Heinsius pro ἐλευθέρῳ. V. 2 fort. δυοῖν.

CLI.

Ibidem p. 361 :

Νόμος ὁ φυλαχθεὶς οὐδέν ἐστιν ἢ νόμος,
ὁ μὴ φυλαχθεὶς καὶ νόμος καὶ δήμιος.

CLII.

Ibidem :

Μὴ πάσχε πρῶτον τὸν νόμον καὶ μάνθανε·
πρὸ τοῦ παθεῖν σε τῷ φόβῳ προλαμβάνου.

CLIII.

Ibidem p. 363, et iterum p. 367 :

Μέλλων τι πράττειν μὴ προείπῃς μηδενί.

Et :

Ἅπαντ' ἀνθρώποις μεταμέλειαν φέρει
μόνη σιωπὴ μεταμέλειαν οὐ φέρει.

Hi quoque versus priori loco Philemoni, altero Menandro tribuuntur. V. 2 priori loco fertur ἅπαντα μετ. φέρει ἀνθρ. Leg. aut ἅπ. ἐν ἀνθρ. μ. φ. aut ἅπ. μετ. ἀνθρ. φέρει, ut Grotius.

CLIV.

Ibidem :

Γυναῖκα ὁ διδάσκων γράμματα καλῶς
ἀσπίδι φοβερᾷ προροτίζει φάρμακον.

Grotius γυναῖχ' ὁ δ. γράμματ' οὐ ποιεῖ καλῶς, Ἀσπίδι φοβερᾷ προσποτίζει φ. Metri certe leges servat, quod Heinsius conjecit : ἀσπίδι πονηρᾷ προσποτίζει φ. Malim προσπορίζει.

CLV.

Ibidem :

Καλὴν γυναῖκ' ἐὰν ἴδῃς μὴ θαυμάσῃς·
τὸ γὰρ πολὺ κάλλος καὶ ψόγων πολλῶν γέμει.

V. 1 scrib. videtur ἐπάν. V. 2 vulgo τῶν ψόγων, quod correctum ex Ant. Mel. CX, p. 186.

CXLIV.

Odi inopem qui muneribus hostit divitem ;
namque id inexpletæ fortunæ exprobratio est. *G.*

CXLV.

Amico qui assentatur læto tempore,
non ille amico amicus est, sed tempori. *G.*

CXLVI.

Absenti potius redde amico gratiam :
præsenti quod fit [sæpe adulatorem olet].

CXLVII.

Qui fraudem injustam machinatur alteri,
suo ipse damno antecapit eventum mali. *G.*

CXLVIII.

Injusta ex opera si quid quæsti sumseris,
id arrabonem crede esse infortunii. *G.*

CXLIX.

Servire, serve, ei metue, qui servus fuit :
jugo absoluti semet non norunt boves. *G.*

CL.

Quicumque est liber uni legi obtemperat :
servus duobus, scilicet legi atque hero. *G.*

CLI.

Lex observata, lex est, præterea nihil :
non observata, lex est simul et carnifex. *G.*

CLII.

Vim legis experiundo ne discas vide :
sed antequam ad te veniat, anticipa metu. *G.*

CLIII.

Quum cogitas quid agere, dicas nemini.

Omnia ferunt hominibus pœnitentiam :
silenti unius hominem nullum pœnitet.

CLIV.

Peccat mulierem literas quisquis docet :
armat veneno quippe exitialem excetram. *G*

CLV.

Egregia facie feminam ne suspice :
nam pulchra forma haud pulchros sermones pa-
[rit. *G.*

CLVI.

Ibidem :

Γνώμην ἀρίστην τῇ γυναικὶ μὴ λέγε,
γνώμῃ γὰρ ἰδίᾳ τὸ κακὸν ἡδέως ποιεῖ.

V. 1 Heinsius malit γνώμην κακίστην.

CLVII.

Ibid. p. 364 :

Μὴ κλαῖε τοὺς θανόντας· οὐ γὰρ ὠφελεῖ
τὰ δάκρυ' ἀναισθήτῳ γεγονότι καὶ νεκρῷ.

V. 1 ita Heinsius pro τὸν θανόντα.

CLVIII.

Ibidem :

Τί τῷ θανόντι δῶρα λαμπρὰ προσφορεῖς,
ἃ μετ' ὀδύνης εἴασε κοὐκ ἐχρήσατο;

CLIX.

Ibidem :

Πράττων καλῶς μέμνησο τῆς δυσπραξίας·
ὡς γὰρ τὸ πράττειν οὕτω καὶ σκόπει.

V. 2 corruptus.

CLX.

Ibidem p. 365 :

Ἐὰν τροφὴν δοὺς τὸν λαβόντ' ὀνειδίσῃς,
ἀψινθίῳ κατέπασας Ἀττικὸν μέλι.

V. 1 erat ὀνειδήσει.

CLXI.

Ibidem :

Εἰ * * γάμος ἦν ὁ σώζων τὴν ἄλλου νόσον,
νόσον σώζων αὐτὸς ἀποθνήσκει νοσῶν.

Grotius dedit Εἰ δὲ μάγος ὢν ἔσωσε τοὺς ἄλλους νόσου,
Σώζων νόσου πῶς ἀ. ἀπ. νοσῶν;

CLXII.

Ibidem p. 365 :

Ὅταν τι μέλλῃς τὸν πέλας κατηγορεῖν,
αὐτὸς τὰ σαυτοῦ πρῶτον ἐπισκέπτου κακά.

V. 1 vulgo μέλλεις. Fort. τοῦ πέλας. V. 2 malim πρῶτ' ἐπισκέπτου.

CLXIII.

Ibidem :

Μηδέποτε πειρῶ στρεβλὸν ὀρθῶσαι κλάδον·
οὐ ἦν ἐνεγκεῖν ὅπου φύσις βιάζεται.

V. 2 Heinsius : οὐδεὶς ἀνάγκην οὐδὲ φύσιν β. Grotius : οὐκ ἔστ' ἀνάγκη, ἣ φύσιν βιάζεται.

CLXIV.

Ibidem p. 366 :

Μάτην ἄρ' οἱ γέροντες εὔχονται θανεῖν,
γῆρας ψέγοντες καὶ πολὺν χρόνον βίου.

V. 1 addidi ἄρα, et v. 2 scripsi πολὺν χρόνον βίου pro πολύχρονον βίον, ex Eurip. Alc. 668.

CLXV.

Ibidem :

Ὅταν γέρων γέροντι γνώμην διδοῖ
θησαυρὸς ἐπὶ θησαυρὸν ἐμπορίζεται.

V. 1 Grotius τινὰ γν. V. 2 recte Rutgers. vocem πρᾶγμα in cod. post ἐμπορίζεται additam delevit.

CLXVI.

Ibidem :

Ἢν καλὸν ἔχῃ τις σῶμα καὶ ψυχὴν κακὴν,
καλὴν ἔχει ναῦν καὶ κυβερνήτην κακόν.

Isocrati hic locus tribuitur in Sententiis Anton. Mel. CX, p. 186, ubi est Ἐὰν καλὸν ἔχῃς σ.... ἔχεις ... κακὸν κυβερνήτην.

CLXVII.

Ibidem p. 357, et ap. Anton. Mel. CXXVII, p. 217 :

Φρόνησιν ἀσκῶν ἄφροσιν μὴ χρῶ φίλοις,
ἐπεὶ κεκλήσῃ καὶ σὺ παντελῶς ἄφρων.

Versum 2 adjeci ex Antonio, ubi scripsi κεκλήσῃ pro κληθήσῃ.

CLVI.

Rectum consilium feminæ nunquam duis :
suopte namque fertur consilio ad mala. *G.*

CLVII.

Noli exsequiari fletibus intermortuum :
nil sentienti lacrumæ nil conferunt. *G.*

CLVIII.

Quid pulchra dona das nequicquam mortuo,
quæ cum dolore liquit non quitus frui? *G.*

CLIX.

Quum sors secunda est, esto et adversæ memor. *G.*

CLX.

Alimoniam quoi dederis si datam exprobres,
merum Atticum mel consparsisti absinthio. *G.*

CLXI.

Si magus ab aliis morbos potuit pellere,
morborum pulsor quomodo morbo perit? *G.*

CLXII.

In alium si quid es paratus dicere,
in te quid dici possit antidea vide. *G.*

CLXIII.

Corrigere ramum curvum ne pertenderis :
nulla est naturam quæ cogat necessitas. *G.*

CLXIV.

Frustra sunt mortem precibus qui accersunt [senes,
senectutem contemnentes et vitæ moram.

CLXV.

Sententias quum loquitur ad senem senex,
thesaurus ad thesaurum tunc proficiscitur. *G.*

CLXVI.

Malus tibi animus si habitat pulchro in corpore,
bona est tibi navis, sed gubernator malus. *G.*

CLXVII.

Colens sapientiam insipienti ne utere
amico : nam tute ipse insipiens audies.

CLXVIII.

Ibidem, et ap. Anton. Mel. CXXXVII, p. 317 :

Μυστήριόν σου μὴ κατείπῃς τῷ φίλῳ,
καὶ οὐ φοβηθήσῃ αὐτὸν ἐχθρὸν γενόμενον.

Versum 2, eumque corruptum, si modo Menandri est, ex Antonio addidi, ubi hic locus incerto poetæ tribuitur.

CLXIX.

Ibidem p. 366 :

Ὁ λοιδορῶν τὸν πατέρα δυσφήμῳ λόγῳ,
τὴν εἰς τὸ θεῖον ἐκμελετᾷ βλασφημίαν.

Sic Bentl. correxit vulg. v. 1 δυσφημεῖ, et v. 2 μελετᾷ.

CLXX.

Stobæi Ecl. phys. I, 9, p. 226 ed. Heer. :

Ὦ δέσποτ' ὦναξ, ἔστι τοῖς σοφοῖς βροτῶν
χρόνῳ σκοπεῖσθαι τῆς ἀληθείας πέρι.

V. 1 sic Heerenius correxit vulgatum ἄναξ.

CLXXI.

Stobæi Serm. IV, 29, ubi al. *Euripidis:*

Ἐπὰν ἐν ἀγαθοῖς εὐνοούμενός τις ὢν
ζητῇ τι κρεῖττον, ὧν ἔχει, ζητεῖ κακά.

CLXXII.

Stobæi Serm. XV, 4 :

Λαμπρῶς γὰρ ἔνιοι ζῶσιν, οἷς χαλεπώτερον
τοῦ περιποιήσασθαί τι τὸ φυλάξαι βίον.

Edit. Trinc. Diphilo tribuit. V. 1 Grotius sic emendavit; vulgo λαμπρῶς ἔνιοι σώζειν. Pro γάρ malim μέν : nisi præstat λαμπρῶς ἐνίοτε ζῶσιν.

CLXXIII.

Supra in Adelph. n. 14.

CLXXIV.

Stobæi Serm. LVII, 1, ubi cod. Par. et alii Εὐριπίδου :

Ὁ τῶν γεωργῶν ἡδονὴν ἔχει βίος,
ταῖς ἐλπίσιν τἀλγεινὰ παραμυθούμενος.

CLXXV.

Stobæi Serm. XCIII, 1 :

Ψυχὴν ἔχειν δεῖ πλουσίαν· τὰ δὲ χρήματα
ταῦτ' ἐστὶν ὄψις, παραπέτασμα τοῦ βίου.

Gesneri margo : *Alexidis, alias Antiphanis, alias Menandri*. Cod. Paris. : Ἀλέξιδος, οἱ δὲ Μενάνδρου. Menandro tribuitur etiam a Maximo CXL, p. 221.

CLXXVI.

Compar. Men. et Phil. p. 364 :

Κἂν μυρίων γῆς κυριεύῃς πηχέων,
θανὼν γενήσει τάχα τριῶν ἢ τεσσάρων.

Philistioni, h. e. Philemoni, tribuit Anton. Mel. CXL, p. 222. V. 1 edebatur πηχῶν κυριεύῃς, quod correxi. Corruptissime Antonius : κἂν μ. πηχῶν γῆς κύριος ὑπάρχῃς, θανὼν γενήσῃ τριῶν ἢ τεττάρων.

CLXXVII.

Stobæi Serm. XX, 6 :

α'. Ἐπίσχες ὀργιζόμενος. β'. Ἀλλὰ βούλομαι·
οὐδεὶς γὰρ ὀργῆς χάριν ἀπείληφεν, πάτερ.

Incerto poetæ tribuit Grotius, Ioni tragico vindicat Toupius propter Plutarchi locum in Comp. Alcib. c. Coriol. c. 2 : Παρ' ἧς (ὀργῆς) οὐδένα φησὶν ὁ Δίων (recte corrigunt Ἴων) ἀπολαβεῖν χάριν. Deest locus in cod. Paris. Fortasse Menander Ionis sententiam imitatione expressit.

CLXXVIII.

Stobæi Serm. XX, 5 :

Ἅπανθ' ὅσ' ὀργιζόμενος ἄνθρωπος ποιεῖ,
ταῦθ' ὕστερον λάβοις ἂν ἡμαρτημένα.

Incerto poetæ tribuit Grotius, Philemoni Schowius et cod. Paris. V. 2 tres codd. Schowii εὕροις pro λάβοις.

CLXXIX.

Stobæi Serm. LXII, 7 :

Ὡς κρεῖττόν ἐστι δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.

CLXXX.

Compar. Men. et Phil. p. 363, et iterum p. 367, priori loco Philemoni, altero Menandro tributum:

Ἐὰν ἀγνοῶν τι παρά τινος θέλῃς μαθεῖν,
τὸ τοῦ μαθητοῦ πρῶτον, ἔχε τὴν σιγήν.

V. 2 fort. τὰ ... πρῶτα, τὴν σιγὴν ἔχε, quo ducit prioris loci lectio τὴν σιγὴν ἔσχε.

CLXVIII.

Quamvis amico arcanum ne concreduis : *G.*
sic non timebis inimicum factum tibi.

CLXIX.

Probroso qui sermone maledicit patri,
in hoc se parat ut ipsis maledicat deis. *G. corr.*

CLXX.

Here maxime, omnis veritas sapientibus
cum spe datur scrutanda, si accedat dies. *G.*

CLXXI.

Pecunia qui floret et fautoribus,
si majus aliud quærit, pol quærit malum. *G.*

CLXXII.

Opipare vivunt multi, quæsitum quibus
tueri difficilius est quam quærere. *G.*

CLXXIV.

Hæc est voluptas prima vitæ rusticæ,
spe lætiorum cuncta quod lenit mala. *G.*

CLXXV.

Esto animo dives : nam divitiæ ceteræ
pascendis oculis vitæ sunt choragium. *G.*

CLXXVI.

Ut multa ulnarum nunc possideas millia,
te mortuum sequentur tres aut quattuor. *G.*

CLXXVII.

P. Iram moderare. *F.* Cupio : quippe ita est, pater :
ira indulgenti nullam referet gratiam. *G.*

CLXXVIII.

Quæcumque facit iratus, ea si examines,
secus atque oportet facta post intelliges. *G.*

CLXXIX.

Quanto benignum satius est dominum pati,
quam vivere inopem liberi sub nomine! *G.*

CLXXX.

Si quid nescitum ab alio cupias discere,
præsta, quod primum in discipulo est, silentium. *G.*

CLXXXI.

Compar. Men. et Phil. p. 363, et iterum p. 367, priori loco Philemoni, altero Menandro tributum :

Ὁ μὴ γέλωτος ἄξιος ἂν ᾖ γέλως,
αὐτοῦ γέλωτος πέφυκε κατάγελως.

Legendum videtur ἐὰν ᾖ γέλως, nisi excidit ὤν. Grotius ἐπὶ μὴ γέλωτος ἀξίοις ἂν ᾖ γέλως. V. 2 legendum videtur πέφυκεν αὐτοῦ τοῦ γέλωτος κατάγελως, vel αὐτοῦ πεφ. τοῦ γελ. κ.

CLXXXII.

Ibidem :

Ὁ μὴ τρέφων τεκοῦσαν ἐκ τέχνης νέος,
ἄκαρπος οὗτός ἐστιν ἀπὸ ῥίζης κλάδος.

Vitruv. Præf. lib. VI: *Omnium Græcorum leges cogunt parentes ali a liberis; Atheniensium non omnes, nisi eos, qui liberos artibus erudiissent.*

CLXXXIII.

Ibidem p. 365 :

Ἐπὰν ἐκ μεταβολῆς ἐπὶ κρεῖττον γένῃ,
ὅτ' εὐτυχεῖς μέμνησο τῆς προτέρας τύχης.

V. 2 ita Grotius pro ὅτ' τυχεῖς ... προτ. σου τ. Fort. melius ὅταν εὐτυχῇς. Primus quoque corruptus.

CLXXXIV.

Ap. Schol. Plat. p. 369 : Χαλεπὰ τὰ καλά, παροιμία ἐπὶ τῶν ἐν εὐπραγίᾳ μεταβαλλομένων εἰς ὠμότητα· ... ὅθεν, οἶμαι, φησὶ καὶ Μένανδρος·

Ἀρχὴ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν
ἀγαθὰ τὰ λίαν ἀγαθά.

Idem locus est apud Plutarch. Adv. Stoic. p. 1076 Steph., sine priori ἀγαθά.

CLXXXV.

Clemens. Alex. Strom. II, p. 181, 15 Sylb. : Γάμος μὲν οὖν ἐστι σύνοδος ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἡ πρώτη κατὰ νόμον ἐπὶ γνησίων τέκνων σπορᾷ· ὁ γοῦν κωμικὸς Μένανδρος·

Παίδων ἐπ' ἀρότῳ γνησίων
δίδωμι σοί γε τὴν ἐμαυτοῦ θυγατέρα.

V. 1 sic Porson. : edebatur παίδων σπόρῳ τῶν γν. Conf. Hamak. in Bibl. crit. nova I, p. 95 sq.

CLXXXVI.

Priscian. XVIII, p. 1190 : *Attici* μέμφεται σοὶ καὶ σέ. Μένανδρος·

Μέμφομαί σοι τοῦθ' ὅτι
χρηστά με λέγοντ' οὐχ εὖ ποιήσειν προσδοκᾷς.

V. 2 ita Bentl. pro vulg. οὐχ ἐποίησεν. Et εὖ est in cod. Monac.

CLXXXVII.

Theophilus Ad Autol. II, p. 353, E : Καὶ Μένανδρος·

Οὐχ ἄρα φροντίζει τις ἡμῶν ἢ μόνος
θεός.

CLXXXVIII.

Eustath. ad Hom. p. 1833 : Τὸν πτωχὸν ἀστείως νεκρῷ εἴκασεν ὁ Μένανδρος εἰπών·

Ἄνθρωπε πέρυσι πτωχὸς ἦσθα καὶ νεκρὸς,
νυνὶ δὲ πλουτεῖς.

V. 2 vulgatum νῦν correxit Grotius.

CLXXXIX.

Schol. Apoll. Rh. I, 724 : Ἄοπλος ὁ Ἰάσων εἰς τὴν Ὑψιπύλην εἰσέρχεται· ἀνὴρ γὰρ ὄντως (ὢν τὰς) γυναῖκας οὐ δέδοικεν. Καὶ Μένανδρος·

Εὐκαταφρόνητος τῇ στολῇ
εἴσειμι καὶ ταῦτ' εἰς γυναῖκας.

CXC.

Suidas : Ἀναπετῶ, ἀναπετάσω. Μένανδρος·

Ἄλλοις ἀναπετῶ
τουτὶ προσελθὼν κοὐκ ἀνέξομ' οὐκέτι·

καὶ ἐν Συνερώσῃ καὶ Ἑταίραις. Eadem sunt ap. Zonar. I, p. 204. Kusterus : Μένανδρος Ἁλιεῦσιν· Ἀναπετῶ κτλ.

CXCI.

Stobæi Serm. LXXXIII, 13 :

Ὡς ἡδὺ πρᾶος καὶ νεάζων τῷ τρόπῳ
πατήρ.

CXCII.

Stobæi Serm. XXIX, 19 :

Πάντα γὰρ
ταῖς ἐνδελεχείαις καταπονεῖται πράγματα.

CLXXXI.

Nisi ridicula res sit ob quam rideas,
ipsius risus nascitur derisio. *G.*

CLXXXII.

Qui juvenis arte non alit matrem sua,
is ab radice ramus est inutilis. *G.*

CLXXXIII.

In læta e rebus duris enisus, memor
bona in fortuna sis prius infortunii. *G.*

CLXXXIV.

Malorum hominibus hoc initium maximum est,
bona quæ sunt nimia. *G.*

CLXXXV.

Quærendûm liberûm
legitimûm causa do tibi gnatam meam. *G.*

CLXXXVI.

Hoc de te queror,
quod bene loquentem necrecte acturum autumas.

CLXXXVII.

Nostri interim
non est qui curam habuerit extra unum deum. *G.*

CLXXXVIII.

Egenus modo eras, bone vir, imo mortuus :
nunc subito es opulens factus. *G.*

CLXXXIX.

Contemptibili pallio
indutus intro ad mulieres.

CXC.

Convenero
alios et hoc aperiam : haud patiar amplius.

CXCI.

Quam suavis est res, commodus et juveniliter
festivus genitor! *G.*

CXCII.

Rerum omnium
nihil est quod non conficiat assiduus labor. *G.*

CXCIII.

Stobæi Serm. LIII, 6 :

Κομψὸς στρατιώτης οὐδ' ἂν εἰ πλάττοι θεὸς
οὐθεὶς γένοιτ' ἄν.

V. 1 codd. Pariss. οὐδ' ἂν (i. e. οὐδ' ἐὰν) πλάττῃ.

CXCIV.

Stobæi Serm. XLIII, 31 :

Ἔργον ἐστὶ, Φανία,
μακρὰν συνήθειαν βραχεῖ λῦσαι χρόνῳ.

V. 1 codd. Πανία, et v. 2 ἐν βραχεῖ.

CXCV.

Stobæi Serm. IV, 35 :

Οὐκ ἔστ' ἀνοίας οὐδὲν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ
τολμηρότερον.

CXCVI.

Stobæi Serm. XXII, 12 :

Πᾶς ὁ μὴ φρονῶν
ἀλαζονείᾳ καὶ ψόφοις ἁλίσκεται.

CXCVII.

Stobæi Serm. LXXIII, 2 :

Ἔστι δὲ
γυνὴ λέγουσα χρήσθ' ὑπερβάλλων φόβος.

CXCVIII.

Stobæi Serm. LXXIII, 59 :

Οὐ πάνυ
εἴωθ' ἀληθὲς οὐδὲ ἓν λέγειν γυνή.

CXCIX.

Schol. Theocr. II, 10 : Δεῖ δὲ τοῖς κλεπτομένοις ἔρωσι σιγῆς καὶ νυκτός. Μένανδρος·

Ὦ νὺξ, σὺ γὰρ δὴ πλεῖστον Ἀφροδίτης ἔχεις.

Ita corrigunt Grotius et Toupius. Vulgo σοὶ γὰρ δεῖ πλ. Ἀφροδίτης. Dubitare tamen licet an non aliter scripserit Menander. Plutarch. De fort. Rom p. 318 : D : Πλεῖστον γὰρ Ἀφροδίτης, οὐ νὺξ, κατὰ Μένανδρον, ἀλλὰ Τύχη μετέσχηκεν. Idem Sympos. III, 6, p. 654 D : Ὁ Ἐπίκουρος παρὰ πᾶν δίκαιον ἀφαιρεῖ τὴν Ἀφροδίτην τῆς νυκτός· καίτοι κράτιστον αὐτῇ θεῶν μετεῖναί φησιν ἐρωτικὸς ἀνὴρ Μένανδρος. Philostr. Vit. Soph. I, 21, p. 518 : Ὦ νὺξ, σὺ γὰρ δὴ πλεῖστον σοφίας μετέχεις μέρος θεῶν. Ex his locis conjicias :

Ὦ νὺξ, σὺ γὰρ δὴ πλεῖστον Ἀφροδίτης μέρος
μετέχεις θεῶν.

CC.

Grammat. De barbar. ap. Valck. post Ammon. p. 195 (Boisson. Anecd. vol. III, p. 258) : Κατὰ δὲ συναλοιφὴν, ὡς M. λέγει·

Ὁ θάτερος μὲν τοῖν δυοῖν Διοσκόροιν·

ἀντὶ τοῦ φάναι ὁ ἕτερος.

CCI.

Cosmas Indicopl. Topogr. Christ. V, p. 197 · Ἀττικοὶ λέγουσιν αὐλαίαν τὸ μέγα καὶ ποικίλον παραπέτασμα ... ὁμοίως καὶ Μένανδρος·

Στυππεῖον, ἐλέφαντα, μύρον, οἶνον, αὐλαίαν.

Malim cum Porsono ἐλέφαντ', οἶνον, αὐλαίαν, μύρον.

CCII.

Plutarch. Mor. p. 1102, B : Θύσας δὲ ἄπεισι λέγων τὸ Μενάνδρειον·

Ἔθυον οὐ προσέχουσιν οὐδέν μοι θεοῖς.

CCIII.

Eustath. ad Hom. p. 809 : Παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ κεῖται τὸ λυκοφιλίως ἀντὶ τοῦ ὑπόπτως, ὑπούλως· ὃς φέρει καὶ Μενάνδρου χρῆσιν ταύτην·

Λυκοφίλιοι μέν εἰσιν αἱ διαλλαγαί.

Photius Lex. p. 173 : Λυκοφιλίως, ὑπόπτως, ὑπούλως. Οὕτω Μένανδρος.

CCIV.

Schol. Apollonii Rh. II, 121 : Τὸ ὁμοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγγὺς, ὡς Ἀθηναῖοι εἰώθασι χρῆσθαι. Μένανδρος·

Ὁμοῦ τῷ τίκτειν παρεγένεθ' ἡ κόρη.

Eadem fere ap. Photium p. 244, Harpocr. p, 131, et Suidam, ubi Menandrea ita exhibentur : Ἤδη γὰρ (ἐστὶ Harp.) τοῦ τίκτειν ὁμοῦ. Recte τοῦ τίκτειν. Fort. γὰρ ἐγένεθ'. Toupius :

Ἤδη γάρ ἐστιν ἥδε τῷ τίκτειν ὁμοῦ.

CCV.

Zonar. Lex. I, p. 767 : Ἐξαλλάξαι ἀντὶ τοῦ τέρψαι. Μένανδρος·

Ἄνθρωπον ἐξαλλάξομεν κακόν τί σοι
δώσοντα.

CXCIII.

Bellum atque nitidum militem ne Juppiter
quidem ipse fingat. *G.*

CXCIV.

Difficile est, Phania,
destruere subito longam consuetudinem. *G.*

CXCV.

Audacius me judice imperitiâ
nihil invenire est. *G.*

CXCVI.

Nam quo quis sapit minus,
hoc mage superbit pendens de plausu levi. *G.*

CXCVII.

Periculi
res plena est mulier recte quum fari incipit. *G.*

CXCVIII.

Femina
haud facile verum ut dicat a sese impetret. *G.*

CXCIX.

O nox, nam Veneris plurimum tibi obtigit. *G.*

CC.

Alter duorum Dioscurorum.

CCI.

Stuppam, ebur, unguentum, vinum, aulæum (pictum).

CCII.

Mei quis nulla cura est sacra feci deis.

CCIII.

Suspecta pax hæc tanquam amicitia est lupi. *G.*

CCIV.

Propinqua partitudo virgini appetit.

CCV.

Deleniemus hominem qui malum tibi
venit paratum.

Lex. Seguer. p. 96 : Ἐξαλλάξαι, ὡς Ἀλεξανδρεῖς ἀντὶ τοῦ τέρψαι. Μένανδρος· « Ἄνθρωπον ἐξαλλάξομεν. » Conf. Phrynich. Ecl. p. 363.

CCVI.

Plutarch. De sanit. p. 133, B : Τῶν παρὰ τῷ Μενάνδρῳ νεανίσκων ὑπὸ τοῦ πορνοβοσκοῦ παρὰ πότον ἐπιβουλευομένων καλὰς καὶ πολυτελεῖς εἰσάγοντος ἑταίρας, Ἕκαστος, ὥς φησι,

Κύψας καθ' αὑτὸν τῶν τραγημάτων ἔφλα,

φυλαττόμενος καὶ φοβούμενος ἐμβλέπειν. Vulgo κύψας εἰς αὐτὸν, at recte καθ' αὑτὸν legitur apud eundem Plut. Sympos. VI, 5, p. 706, B.

CCVII.

Zonar. Lex. II, p. 1170, ubi de usu futuri καθεδοῦμαι : Καὶ Μένανδρος·

Καθεδοῦμαι δ' ἐνθαδὶ τὸν Λοξίαν
αὐτὸν καταλαβών.

CCVIII.

Schol. Aristoph. Nub. 133 et Suidas : Ἐπὶ μὲν τῶν ἔξωθεν κρουόντων κόπτειν λέγουσιν, ἐπὶ δὲ τῶν ἔσωθεν ψοφεῖν. Ἱκανῶς δὲ διέστειλε Μένανδρος, ἐπὶ μὲν τῶν ἔξω,

Κόψω τὴν θύραν

εἰπὼν, ἐπὶ δὲ τῶν ἔσω,

Ἀλλ' ἐψόφηκε τὴν θύραν τις ἐξιών.

CCIX.

Apostol. Prov. XXI, 16, et tacito auctoris nomine ap. Plutarch. De garrul. p. 502, E :

Ὦ παῖ, σιώπα· πόλλ' ἔχει σιγὴ καλά.

Apost. σιωπή, ut codd. Stobæi Serm. XXXIII, 3, ubi male tribuitur Sophocli hic versus.

CCX.

Ammonius sub ἁρπαγή καὶ ἁρπάγη p. 30 : Καὶ παρὰ Μενάνδρῳ ἀναγινώσκομεν·

Ποτήριον, τράπεζαν, ἁρπάγην, δεύτερον, κάδον.

Δεύτερον recte videtur Bentl. delevisse.

CCXI.

Nonius p. 120, 14 : *Hippocampi, equi marini, a flexu caudarum, quæ piscosæ sunt : et est græcum. Menander :*

Οὐχ οὗτος ἱππόκαμπός ἐστ' ἐν αἰθέρι;

Emendarunt Scaliger et Bentl. Deest ἐστ' in codd.

CCXII.

Suidas v. Ναὶ μὰ τό : Οἱ ἀρχαῖοι οὐ προπετῶς κατὰ τῶν θεῶν ὤμνυον, ἀλλὰ κατὰ τῶν προστυγχανόντων, ὡς καὶ Μένανδρος·

Μαρτύρομαι
[ἐγὼ] τὸν Ἀπόλλω τουτονὶ, καὶ τὰς θύρας.

Addidi ἐγώ et scripsi τουτονί pro τοῦτον. Fortasse tamen præstat Μαρτύρομαι Ναὶ μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονὶ καὶ τὰς θύρας. Quod confirmare videtur Apollon. Dysc. De pronom. p. 372, Bekk. : Ποσειδῶ γάρ φασι (Attici) καὶ μὰ τὸν Ἀπόλλω τουτονί· nisi is respexit ad Aristoph. Thesm. 748. Apollinem quum dicit, significat aram ejus ante ædes positam.

CCXIII.

Photius Lex. p. 450 et Suidas : Τῶν τριῶν κακῶν λεγόμενόν τι ἐστί. Καὶ Μ. δύο προθεὶς ὡς παροιμιῶδες ἐπιλέγει παίζων·

Ἓν γάρ τι τούτων τῶν τριῶν ἔχει κακόν.

Suid. κακῶν.

CCXIV.

Zenob. II, 12 : Εἰς τὸ μεσόγειον ἀναβάντες οἱ ἔμποροι ἐκόμιζον ἅλας ἀνθ' ὧν τοὺς οἰκέτας ἐλάμβανον, ὅθεν καὶ ὁ Κωμικός φησι·

Θρᾷξ εὐγενὴς εἶ πρὸς ἅλας ἠγορασμένος.

Menandro diserte tribuunt Diogenianus I, 160 et Apostol. II, 59, ubi legitur ὠνημένος, ut in Paris. cod. Zen. suprascriptum. Pollux VII, 14 : Ἁλώνητοι ἐκαλοῦντο οἱ μηδενὸς ἄξιοι τῶν οἰκετῶν, ὅτι τῶν Θρᾳκῶν οἱ μεσόγειοι ἁλῶν ἀντικατηλλάττοντο τοὺς οἰκέτας.

CCXV.

Ap. Plutarch. De amic. multitud. p. 95, D, et De amore frat. p. 491, C :

Οὐδεὶς γὰρ ἀγαπῶν αὐτὸς ἀμελεῖθ' ἡδέως.

CCXVI.

In Anthol. Palat. p. 568, (XI, 488) unde primus hunc versum edidit Huschkius Anal. crit. p. 290 :

Κορινθίῳ πίστευε καὶ μὴ χρῶ φίλῳ.

CCVI.

(Juvenibus apud Menandrum in potu insidiæ struuntur ab lenone, pulchras ipsis et ornatissimas introducente meretrices : sed illorum unusquisque, ut ait, oculis

in se dejectis devorat bellaria,

cavens metuensque ne illas inspiciat.)

CCVII.

Hic ego sedebo, Loxiam
quum prenderim ipsum.

CCVIII.

Pultabo januam.
Sed exit aliquis. Audin'? crepuit ostium.

CCIX.

Tace, puer : bona magna sunt silentii. *G.*

CCX.

Poculum, mensam, harpagam, cadum.

CCXI.

An non est hippocampus hic in æthere?

CCXII.

Testor ego Apollinem tibi huncce et januas.

CCXIII.

Uno etenim ex illis tribu' fruniscitur malo.

(Tria autem illa mala jocans ex proverbio infert M., quum duorum tantummodo ante meminisset.)

CCXIV.

Es nobilis Thrax, quem sibi herus emit sale.

CCXV.

Amansque nemo æquo animo fert se despici. *G.*

CCXVI.

Amico crede non utens Corinthio.

CCXVII.

Plutarch. De aud. poet. p. 21, C: Ὁ δὲ Μένανδρος ... τὴν θρασύτητα τῆς ἀκολασίας ἐξέκοψεν εἰπών·

Ὄνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως κἂν ἡδὺς ᾖ.

Est ap. Stob. Serm. VI, 26.

CCXVIII.

Grammat. Seguer. p. 368: Ἀκολουθεῖν μετ' αὐτοῦ ... καὶ Μένανδρος·

Νίκη μεθ' ἡμῶν εὐμενὴς ἕποιτ' ἀεί.

Ex Menandri persona dictum videtur et de prologo aliquo petitum.

CCXIX.

Schol. Hesiodi p. 142 ed. Heins., ad Ἔργ. 635: Οὐκ ἄφενος φεύγων: Ἐπειδή τινες φεύγουσι τὴν πατρίδα μηδενὸς δεόμενοι· οὗτος δὲ (Hesiodi pater) πένης ὢν διέφυγε. Μ. δέ φησι·

Δεῖ γὰρ ἢ πλουτεῖν ὅπως μὴ μάρτυρας πολλοὺς ἔχειν
τοὺς ὁρῶντας.

Ἐν εἰρωνείᾳ δέ φησι· πένης γὰρ ἦν.

CCXX.

Zonar. I, p. 618: Ἔδραμον ... ἐξ οὗ καὶ τὸ παρὰ Μενάνδρῳ·

Δεδράμηκά σοι
δρόμον τοιοῦτον οἷον οὐδεὶς πώποτε.

Delevi οἷον ante δεδράμηκα. Idem locus in Etym. M. p. 316, ubi deest τοιοῦτον.

CCXXI.

Etymol. M. p. 184, 48: Βάδην ἐπιόντος, ἠρέμα παραγενομένου· ἢ θᾶττον ἢ ταχέως. Μένανδρος·

Τὸ δὴ λεγόμενον τοῦτο, θᾶττον ἢ βάδην.

CCXXII.

Etym. M. p. 279, 37: Δίφρος κυρίως τὸ ἅρμα. ... καὶ Μένανδρος·

Ἐκάθηντ' ἐπὶ δίφρου μήτηρ τε καὶ πάρθενος.

Versuum reliquiæ plus una ratione digeri possunt.

CCXXIII.

Etym. M. p. 148, 52: Ἀῤῥαβὼν ἡ διδομένη προκαταβολὴ ὑπὲρ ἀσφαλείας. Μένανδρος·

Μικροῦ μὲν ἀῤῥαβῶνά με
ἔπεισεν εὐθὺς καταβαλεῖν.

CCXXIV.

Herodian. p. 454 ed. Piers.: Οὐδὲ συγγενίδα (λέγομεν), ἀλλὰ συγγενῆ, ὥς που καὶ Μένανδρος·

Κρωβύλῃ
τῇ μητρὶ πείθου καὶ γάμει τὴν συγγενῆ.

MS. Reg. Κρωβύλε. Sed recte editur Κρωβύλῃ. Crameri Anecdot. vol. 3, p. 247, 5: Τὴν εὐγενῆ καὶ συγγενῆ, καθάπερ καὶ τὸ ἀρσενικόν, ὥς που καὶ Μ., Κρωβύλῃ κτλ. Hermannus refert ad Plocium. Potest etiam uno versu trochaico continuatum legi.

CCXXV.

Etymol. M. p. 58, 43: Λόγος, ἡ φροντίς. Μένανδρος·

Οὐδὲ λόγον ὑμῶν οὐδ' ἐπιστροφὴν ἔχω.

Eadem habent Schol. Dionysii Thr. ap. Bekk. Anecd. p. 839, et grammat. Crameri Anecd. vol. 4, p. 327, 20, ubi οὔτε ... οὔτε.

CCXXVI.

Etymol. M. p. 45, 22: Ἀκαρής, ὁ ἐλάχιστος καιρὸς, κυρίως. Ἐτίθετο δὲ ἐπὶ οἱουδήποτε ἐλαχίστου. Μένανδρος·

Ὁρᾷς; ἀκαρὴς παραπόλωλας ἀρτίως.

Bentl. ὁρᾷς; ἐν ἀκαρεῖ. Fortasse ἀκαρὴς γὰρ παραπόλωλας.

CCXXVII.

Steph. Byz. p. 125, B: Ἔστι δὲ τοῦτο παρὰ τὸ ἀσπίδιον. Μένανδρος·

Ἀσπίδιον ἐπριάμην τι καὶ μαχαίριον.

CCXXVIII.

Harpocratio: Ἴσα βαίνων ... ἀντὶ τοῦ συνὼν ἀεὶ καὶ μηδὲ βραχὺ ἀφιστάμενος. Μένανδρος·

Παρ' αὐτὸν ἴσα βαίνουσ' ἑταίρα πολυτελής.

Eadem sunt ap. Phot. Lex. p. 87, Suidam et grammat. Crameri Anecd. vol. 2, p. 496, 5.

CCXXIX.

Lexic. Seguer. p. 462: Λέγονται δὲ αὐθέκαστα καὶ τὰ αὐτόματα καὶ σκληρά. Μένανδρος·

Πικροῦ γέροντος αὐθεκάστου τὸν τρόπον.

Ita dedi e Phrynicho App. Soph. p. 17, pro τοῦ τρόπου.

CCXVII.

Turpe indecora vita, sit dulcis licet. *G.*

CCXVIII.

Victoria semper stet nobiscum propitia.

CCXIX.

Aut enim ditem esse oportet ita, uti pauci noverint
testes quam sies dis, aut...

CCXX.

Cursum tibi
cucurri talem qualem nullus unquam homo.

CCXXI.

Celerius quam gradatim, ut vulgo dicitur.

CCXXII.

Sedebant in curru materque et virgo.

CCXXIII.

Pæne persuasit mihi
ut ponerem arrabonem.

CCXXIV.

Crobylæ
matri gerendus mos: cognatam duc tuam.

CCXXV.

Vestri nec cura nec studium est mihi.

CCXXVI.

Viden' ut paullo momento nuper perieras?

CCXXVII.

Parvum emi clypeum et gladiolum.

CCXXVIII.

Ipsius lateri amica adhærens nobilis.

CCXXIX.

Duri senis, morosis plane moribus.

CCXXX.

Demetrius De eloc. 193, p. 78 : Διὰ τοῦτο δὲ Μένανδρον ὑποκρίνονται λελυμένον ἐν τοῖς πλείστοις, Φιλήμονα δὲ ἀναγινώσκομεν. Ὅτι δὲ ... ὑποκριτικὸν ἡ λύσις παράδειγμα ἐγκείσθω τοῦτο·

Ἐδεξάμην, ἔτικτον, ἐκτρέφω, φίλε.

CCXXXI.

Joannes Philop. ad Aristot. De meteor. p. 98, B : Τὸ πολλοὺς γεγονέναι καρποὺς φορὰν καρπῶν λέγομεν, καὶ ἐπὶ τῶν χειρόνων ὁμοίως. Μένανδρος·

Φορὰ γὰρ νῦν τούτου γέγονε καλή.

Corruptum videtur illud τούτου, nisi malis γέγονε τούτου.

CCXXXII.

Schol. Eurip. Phœn. 893 : Ἔθος ποιητικὸν τὸ ἀπὸ τοῦ γάρ ἄρχεσθαι. Καὶ Μένανδρος·

Ἐκ γειτόνων γὰρ οἴκων, ὦ τοιχωρύχε.

Bentl. οἶκον (quod habet editio Ald.); Valcken. ἥκον. Porson. ἐκ γειτόνων οἰκῶ γάρ, ὦ.

CCXXXIII.

Priscian. XVIII, p. 1172 : Ἑαυτὸν *proprie quidem est tertiæ personæ, invenitur tamen etiam primæ et secundæ. Menander:*

Ἵν' οὐχ ἑαυτῷ παρετράφην ἀλλὰ σοί.

Fort. dederat poeta παρατραφείην.

CCXXXIV.

Zonar. II, p. 1745 : Τρίτην ἡμέραν λέγουσιν, οὐχὶ τρίτης ἡμέρας. ... Μένανδρος·

Ἡμέραν τρίτην
ἐπεκώμασεν ἡμῖν.

Ita pro ἐπενόμασεν legendum est ex Lexico ap. Ruhnk. De Antiph. p. 248.

CCXXXV.

Zonar. I, p. 135 : Ἀλεαίνειν τὸ θερμαίνεσθαι, οὐκ ἀλεαίνεσθαι. Μένανδρος·

Ἤδη ἀλεαίνῃ πρὸς τὸ πῦρ καθημένη.

Fort. ἤδη δ' ἀλεαίνει, vel ἧδὶ δ' ἀλεαίνει.

CCXXXVI.

Suidas v. Ὑπάρχων : Τὸ ὑπάρχειν οὐχ ἁπλῶς τὸ εἶναι σημαίνει, ἀλλὰ τὸ πάλαι εἶναι καὶ προεῖναι, φθάνειν. Μένανδρος·

Οὐχὶ παρακληθέντας ὑμᾶς δεῖ γὰρ ἡμῖν εὐνοεῖν,
ἀλλ' ὑπάρχειν τοῦτο.

Ita correxit Porson. Vulgo interpungitur post ὑμᾶς, et pro ἡμῖν legitur ὑμῖν. Idem locus ap. Photium p. 455, ubi deest τοῦτο et ante ὑπάρχειν inseritur καί.

CCXXXVII.

Photius Lex. p. 382 : Σκατοφάγος, ἀκάθαρτος. Οὕτω Μένανδρος·

Ἀλλὰ σκατοφάγος ἐστὶ καὶ λίαν πικρός.

CCXXXVIII.

Hesychius v. Ὡς, vol. II, p. 1603 : Σοφοκλῆς ἐν Λαρισσαίοις ἀντὶ τοῦ λίαν (κέχρηται τῷ ὡς) ... καὶ Μένανδρος·

Ἔγημε θαυμαστὴν γυναῖχ' ὡς σώφρονα.

CCXXXIX.

Tzetzes ad Lycophr. 90 : Ἔστι γὰρ ἐν τῷ Ταινάρῳ τῆς Λακωνικῆς στόμα, καὶ Ἅδου κάθοδον αὐτὸ λέγουσιν, ὡς καὶ Μένανδρός φησι·

Πύλη τίς ἐστι Ταινάρου πρὸς ἐσχάτοις.

Idem versus legitur apud Schol. Pindari Pyth. IV, 76.

CCXL.

Chœrobosc. in Bekkeri Anecd. p. 1175 : Καὶ παρὰ Μενάνδρῳ·

Οἱ τηλικοῦτοι καὶ τοιοῦτοι τῷ γένει.

Photius Lex. p. 430: Τηλικοῦτος ἐπὶ ἡλικίας τίθεται. Οὕτω Μένανδρος.

CCXLI.

Eustath. ad Hom. p. 1166 : Χιτώνιον καὶ χιτωνάριον λεπτὸν ἔνδυμα γυναικεῖον πολυτελές. Μένανδρος·

Λελουμένη γὰρ ἡτέρα καὶ διαφανὲς
χιτωνάριον ἔχουσα.

Ita Bentl. pro ἡ ἑταῖρα (sic).

CCXLII.

Eustath. ad Hom. p. 1647 : Κατά τινας καὶ ἀκέστρια ἡ ἠπρία (leg. ἠπήτρια) καὶ ἀκέστριον τὸ ἠπητήριον οὐκ ὀρθῶς ἔχει ... Μένανδρος·

Ἐξακεῖσθαί μοι δοκῶ τὸ δίκτυον,

καί,

Ἱμάτιον ἀκούμεθα.

CCXXX.

Concepi, peperi, enutrio.

CCXXXI.

Namque hujus hodie est pulcher proventus mali.

CCXXXII.

In vicinia enim domum, o parietum perfossor, [expisti]. *B.*

CCXXXIII.

Ne mihi sim conviva ipsi, sed tibi.

CCXXXIV.

Tertio die
comessabundus ad nos venit.

CCXXXV.

Jamque incalescis, igni huic assidens.

CCXXXVI.

on decet enim provocatos facere vos nobis bene : sponte id fieri oportet.

CCXXXVII.

Sed sterculinum est ille et insuavis nimis.

CCXXXVIII.

Uxorem habet modesta mirifice indole.

CCXXXIX.

Porta aliqua est Orci extremo in Tænaro.

CCXL.

Ætate tali et hac prosapia viri.

CCXLI.

Nam lauta illa altera et gerens pellucidam vestem...

CCXLII.

Sarcire rete nam videor mihi.

Pallium sarcimus.

CCXLIII.

Suidas : Ἀπασκαρίζειν. ... Μένανδρος·

Ἀπασκαριῶ σ' ἐγὼ γέλωτι τήμερον.

Legendum videtur δ' pro σ'.

CCXLIV.

Compar. Men. et Phil. p. 361 :

Νόμον φοϐηθεὶς μὴ ταραχθήσῃ νόμῳ.

CCXLV.

Stobæi Serm. CXXII, 6 :

Ἡδύ γ' ἀποθνήσκειν ὅτῳ ζῆν μὴ παρέσθ' ὡς βούλεται.

Vulgo ἡδύ τ'.

CCXLVI.

Stobæi Serm. XXXVII, 6 :

Ὁ χρηστός ἐστι πολλαχοῦ σωτήριος.

Ibidem 7 :

Τὸ χρηστὰ πράττειν ἔργον ἐστ' ἐλευθέρου.

Ibidem 8 :

Μέγιστον ἀγαθόν ἐστι μετὰ νοῦ χρηστότης.

CCXLVII.

Stobæi Eclog. phys. I, 8, p. 214 ed. Heer. :

Οὐδὲν κατὰ λόγον γίνεθ' ὧν ποιεῖ Τύχη.

CCXLVIII.

Stobæi Serm. IV, 13 :

Τυφλόν τι τἀνόητον εἶναί μοι δοκεῖ.

CCXLIX.

Stobæi Serm. IX, p. 55 Grot. :

Χρηστοῦ παρ' ἀνδρὸς μηδὲν ὑπονόει κακόν.

Ita margo Gesneri et codd. Schowii pro ἐννόει.

CCL.

Stobæi Serm. XLII, 5 :

Τὸ δοκεῖν διαβολὴν ἔσχε μείζω τοῦ ποιεῖν.

CCLI.

Stobæi Serm. LI, 20 :

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐφόδιον μεῖζον βίου.

CCLII.

Ibidem 25 :

Οὐκ ἔστι τόλμης ἐπιφανεστέρα θεός.

CCLIII.

Stobæi Serm. LVI, 9 :

Ἀγροῖκος εἶναι προσποιεῖ πονηρὸς ὤν.

CCLIV.

Stobæi Serm. LVII, 9 :

Ἔχει τι τὸ πικρὸν τῆς γεωργίας γλυκύ.

CCLV.

Stobæi Serm. LXII, 5:

Λυπεῖ με δοῦλος μεῖζον οἰκέτου φρονῶν.

CCLVI.

Stobæi Serm. LXXIII, 4 :

Ἔργον γυναικὸς ἐκ λόγου πίστιν λαβεῖν.

CCLVII.

Stobæi Serm. CXXII, 5 :

Τοῦτ' ἔστι τὸ ζῆν οὐχ ἑαυτῷ ζῆν μόνον.

CCLVIII.

Stobæi Serm. LXXIII, 44 :

Πολὺ χεῖρόν ἐστιν ἐρεθίσαι γραῦν ἢ κύνα.

CCLIX.

Stobæi Serm. LXXV, 7 :

Ὦ παῖδες οἷον φίλτρον ἀνθρώποις φρενός.

Menandro tribuit editio Trincavelliana, ceteri Euripidi ex Protesilao.

CCXLIII.

Præ risu exultabo hoc die.

CCXLIV.

Lex quem vereri se scit, eum non territat. *G.*

CCXLV.

Mori amat cui vivere non est ex animi sententia. *G.*

CCXLVI.

Vir bonus in multis rebus est salutifer. *G.*

Bene agere, officium est liberalis ingenî. *G.*

Bonitas ingenio prædita insigne est bonum. *G.*

CCXLVII.

Ratione nihil eorum fit, Fors quæ facit. *G.*

CCXLVIII.

Res cæca mihi videtur imprudentia. *G.*

CCXLIX.

Nil suspicandum de probis est sequius. *G.*

CCL.

Suspicio factis plus valet ad calumniam. *G.*

CCLI.

Viaticum vitæ optimum est audacia. *G.*

CCLII.

Audacia non est numen præsentius. *G.*

CCLIII.

Fingis te agrestem, quum revera sis malus. *G.*

CCLIV.

Mixtum est amarum dulci in vita rustica. *G.*

CCLV.

Servus plus sapiens servo, tædium parit.

CCLVI.

Grave est habere feminæ verbis fidem. *G.*

CCLVII.

Ut vivas vere, ne soli vivas tibi.

CCLVIII.

Anum irritare quam canem tutum est minus. *G.*

CCLIX.

O nati quanti animo estis humano illices! *G.*

CCLX.

Stobæi Serm. LXXIX, 32 :

Δίκας γραφόμενος πρὸς γονεῖς μαίνει, τάλαν.

Nam Athenis liberis adversus patrem non dabatur actio nisi dementiæ.

CCLXI.

Stobæi Serm. LXXXIII, 11 :

Υἱὸς δ' ἀμείνων ἐστὶν εὐνοίᾳ πατρός.

CCLXII.

Stobæi Serm. LXXXIV, 1 :

Ἡδύ γ' ἐν ἀδελφοῖς ἐστιν ὁμονοίας ἔρως.

Ita Porson. pro ὡς ἡδύ γ'.

CCLXIII.

Stobæi Serm. XCVIII, 7 :

Ἄνθρωπος, ἱκανὴ πρόφασις εἰς τὸ δυστυχεῖν.

CCLXIV.

Stobæi Serm. XCV, 6 :

Αἰσχυνόμενος αἴσχιστα πενίαν ἂν φέροις.

Sic Porson. Stobæi cod. et Plutarchi. Præc. san. p. 128, A, πενίαν φέροις.

CCLXV.

Stobæi Serm. CVIII, 5 :

Πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀνδρείως φέρειν.

CCLXVI.

Stobæi Serm. CXIII, 11 :

Ἡδύ γε φίλου λόγος ἐστὶ τοῖς λυπουμένοις.

Porson. ἡδύ γε λόγος φίλου 'στὶ τ. λ.

CCLXVII.

* Ap. Schol. Aristidis p. 3, 30 sq. :

Ἕλληνές εἰσιν ἄνδρες οὐκ ἀγνώμονες,
καὶ μετὰ λογισμοῦ πάντα πράττουσίν τινος.

CCLXVIII.

Ap. Nemes. De nat. hom. p. 179 : Φυσικῶς ὁρῶντές τινας πάσχοντας συστελλόμεθα, ὡς εἴρηται καλῶς καὶ Μενάνδρῳ τὸ,

Φοβούμενοι τὸ θεῖον ἐπὶ τοῦ σοῦ πάθους.

CCLXIX.

Ap. Anton. Meliss. LXXIII, p. 143 Gesn. :

Μὴ 'πὶ μικροῖς αὐτὸς αὐτὸν ὀξύθυμον δείκνυε.

Sed recte hic versus Epicharmo tribuitur a Stobæo Serm. XX, 8.

CCLXX.

Stobæi Serm. XII, 5 :

Κρεῖττον δ' ἑλέσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν.

Alii libri Euripidi tribuunt; Menandro codex Paris. et Anton. Mel. XLV, p. 69.

CCLXXI.

Ibidem 9 :

Ἦ πού τι χαλεπόν ἐστι τὸ ψευδῆ λέγειν.

Hic quoque versus ab aliis Euripidi tribuitur. Τι addidit Grotius.

CCLXXII.

Stobæi Serm. CXVI, 20 :

Πικρόν ἐστι θρέμμ' ἐν οἰκίᾳ γέρων.

Sic cod. Par. : vulgo θρέμμα γέρων ἐν οἰκίᾳ μένων.

CCLXXIII.

Stobæi Serm. XXXVII, 1 :

Οὐδεὶς πονηρὸν πρᾶγμα χρηστὸς ὢν ποιεῖ.

Ibidem 2 :

Ὡς ἡδὺ συνέσει χρηστότης κεκραμένη.

CCLXXIV.

Stobæi Serm. CXXVII, 2 :

Θανόντων δὲ καὶ λόγοι φίλοι προδόται.

Dubito an recte Menandro hoc fragmentum tribuatur in ed. Gesneri.

CCLXXV.

Stobæi Serm. III, 10 :

Ἁμαρτάνει τοι καὶ σοφοῦ σοφώτερος.

Codex Paris. et alii Æschylo hunc versum tribuunt.

CCLX.

Parentes qui vadaris, insanis miser. *G.*

CCLXI.

Benignitate patris fit melior filius. *G.*

CCLXII.

Dulcissima est res fratrum concordans amor. *G.*

CCLXIII.

Homo : ista causa ad calamitates est satis. *G.*

CCLXIV.

Inhoneste est pauper quem paupertatis pudet. *G.*

CCLXV.

Forti animo ferre fortunæ aude amentiam. *G.*

CCLXVI.

Amici sermo grata res mœrentibus. *G.*

CCLXVII.

Græci minime sunt stolidi et insciti viri :
cuncta ratione agunt subducta videlicet.

CCLXVIII.

Deum verentes in tui aspectu mali. *G.*

CCLXIX.

Ne velis in res minutas perdere iracundiam. *G.*

CCLXX.

Vero nocente potius est mendacium. *G.*

CCLXXI.

Res difficilis est falsum loqui. *G.*

CCLXXII.

Molestum pecus est desidens domi senex. *G.*

CCLXXIII.

Nemo qui bonus est facinus committit malum. *G.*

Quam pulchra res est bonitas cum prudentia! *G.*

CCLXXIV.

De mortuis etiam amici sermones sunt proditores.

CCLXXV.

Sapiente qui plus sapiat est quum fallitur. *G.*

CCLXXVI.

Stobæi Serm. III, 11, Apostol. IV, 16. et Anton. Mel. XXVI, p. 38 :

Ἅπαντα δοῦλα τῷ φρονεῖν καθίσταται.

Anton. τοῦ φρ.

CCLXXVII.

Comparat. Men. et Philem. p. 357 :

Πένης λέγων τἀληθὲς οὐ πιστεύεται.

CCLXXVIII.

Stobæi Eclog. phys. I, p. 226 ed. Heer. :

Πᾶν τοὔργον ὀρθῶς ἐκμαθεῖν χρόνου μέτα.

CCLXXIX.

Compar. Men. et Phil. p. 357 :

Ἐλευθέρως δούλευε, δοῦλος οὐκ ἔσει.

CCLXXX.

Stobæi Ecl. phys. I, p. 28 :

Ἅπαντα σιγῶν ὁ θεὸς ἐξεργάζεται.

CCLXXXI.

Stobæi Serm. CXXIV, 6 :

Ἐπὶ τοῦτ' ἐγένοντο πάντες, ἐνθάδ' ἥξομεν.

Ibidem :

Ἀνθρωπίνως χρὴ τὰς τύχας φέρειν, ξένε.

Ibidem :

Τὰ κοινὰ κοινῶς δεῖ φέρειν συμπτώματα.

Sunt tria diversi loci fragmenta, in unam conjuncta in codicibus. V. 1 edebatur ἔνθα λήξομεν. Correxit Porson. Sequebatur fortasse ap. Menandrum Χἠμεῖς, hoc sensu: *eo* (ad sepulcrum ut videtur) *venere ad unum omnes, eo nos quoque veniemus*. V. 3 respexit Plutarch Cons. Apoll. p. 118, C : Τὰ κοινὰ τοῦ βίου συμπτώματα κοινῶς φέρειν καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἀνθρωπίνως.

CCLXXXII.

Stobæi Serm. IX, 10 :

Τὸ μηδὲν ἀδικεῖν πᾶσιν ἀνθρώποις πρέπει.

Ibidem 12 :

Ἐν παντὶ δεῖ καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν.

CCLXXXIII.

Stobæi Serm. VII, p. 98 Gesn. :

Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.

CCLXXXIV.

Stobæi Serm. X, 6, et ap. Maximum CXL, p. 241 :

Λέγεις, ἃ δὲ λέγεις ἕνεκα τοῦ λαβεῖν λέγεις.

CCLXXXV.

Stobæi Serm. XX, 19 :

Ὅσος τὸ κατέχειν ἐστὶ τὴν ὀργὴν πόνος.

CCLXXXVI.

Stobæi Serm. XXVIII, 30 :

Συγκέχυκε νῦν τὴν πίστιν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος.

CCLXXXVII.

Stobæi Serm. XXXII, 1 :

Ἀπερυθριᾷ πᾶς, ἐρυθριᾷ δ' οὐδεὶς ἔτι.

CCLXXXVIII.

Stobæi Serm. XXXIII, 2 :

Οὐδὲν σιωπῆς ἐστι χρησιμώτερον.

CCLXXXIX.

Grammat. Segner. p. 454 : Ἀστεῖος καὶ ἀστικός, ἀττικ. Μένανδρος·

Προποιήσεις ἀστικὸν σαυτὸν πάλιν.

Fort., πάτερ, ποιήσεις.

CCXC.

Suidas v. Εὐρωπιῶν: Ὁ τῶν ἀστικῶν βίος ἐς πενίαν συνεχῶς ὑπὸ τῶν ποιητῶν τύπτεται καὶ ὀνειδίζεται, ὡς παρὰ Μένανδρος·

Εἰς τὰ καθαρὰ λιμὸς εἰσοικίζεται.

Bentl. ὡς εἰς τὰ, probante Brunckio. Fort. leg. καθάρια.

CCLXXVI.

Prudentiæ subjecta parent omnia. *G.*

CCLXXVII.

Fidem non reperit inopis veriverbium. *G.*

CCLXXVIII.

Dies si accedat, nihil non est resciscere. *G.*

CCLXXIX.

Minus ut sis servus, servi liberaliter. *G.*

CCLXXX.

Omnia operatur numen cum silentio.

CCLXXXI.

Quo omnes venere, eo veniemus nos quoque.

Ferenda, amici, fortuna est humanitus.

Humana humane sunt ferenda incommoda.

CCLXXXII.

Decet istud omnes, abstinere injuriis. *G.*

Debet quod jus est vincere omni tempore. *G.*

CCLXXXIII.

Viri est generose ferre ærumnarum impetum.

CCLXXXIV.

Loqueris : sed ideo loqueris, ut lucrum feras. *G.*

CCLXXXV.

O quantus labor est iræ frenare impetum. *G.*

CCLXXXVI.

Hæc ætas omnem jam conturbavit fidem. *G.*

CCLXXXVII.

Rubor jam periit : omnes frontem perfricant. *G.*

CCLXXXVIII.

In ætate utibilius nil silentio est. *G.*

CCLXXXIX.

Urbanum, pater, te reddes rursum denuo.

CCXC.

In nitidas ædes se insinuat fames.

CCXCI.

Schol. Theocriti I, 109 : Καὶ τὸ θρύπτεσθαι ὡραΐζεσθαι φησὶ Μένανδρος·

Ὡς ὡραΐζεθ' ἡ τύχη πρὸς τοὺς βίους.

Deerat ὡς, quod ex Ammonio ad Aristotelem adjecit Toupius.

CCXCII.

Suidas : Ἀπ' ἐχθρῶν πολλὰ μανθάνουσιν οἱ σοφοί. ... καὶ Μένανδρος·

Οὐχ ὅθεν ἀπωλόμεσθα σωθείημεν ἄν;

ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν.

CCXCIII.

Apollon. De synt. II, 21, p. 152 : Παρὸν οὖν φάναι, πρὸς ταῖς ἐμαῖς θύραις ἕστηκα, καὶ μεταλαβεῖν πρὸς ταῖς θύραις μου ἕστηκα, ἀλλὰ καὶ

Πρὸς ταῖς ἐμαυτοῦ νῦν θύραις ἕστηχ' ἐγώ,

καὶ πάνυ ἀναγκαίως τοῦ Μενάνδρου τὴν σύνθετον παραλαβόντος κτλ. Deest vulgo νῦν, quod addidi ex eodem Apollon. De pronom. p. 342, ubi priora senarii verba iterum leguntur, Menandri nomine omisso.

CCXCIV.

Eustath. ad Hom. p. 1350 : Κρίζειν, οὗ ἡ χρῆσις παρὰ Μενάνδρῳ·

Ἀλλὰ καὶ χαμαιτύπη
κρίζει τις ...

Possis etiam ad trochaicos numeros revocare.

CCXCV.

Zenob. VI, 16, ubi agitur de proverbio « ταῦτά σοι καὶ Δήλια καὶ Πύθια, » ἐπὶ τῶν ὕστατα καὶ τελευταῖα ποιούντων. Μέμνηται δὲ αὐτῆς Μένανδρος.

CCXCVI.

Pollux IV, 178 : Τάχα δ' ἂν ἰατρῷ προσήκοι καὶ κρίσιμος ἡμέρα. Μ. γὰρ περὶ τῆς ἑβδόμης λέγων φησί·

Κρίσιμος γὰρ αὕτη γίνεται.

CCXCVII.

Schol. Hom. Odyss. B, 10, pag. 49 Buttm. : Οὕτω γὰρ οἱ εὐγενεῖς τῶν νέων ἐπαιδεύοντο· καὶ ὁ Μένανδρος, ἐλεύθερόν τι τόλμης εἰ, πονεῖν θήραν λέγοντας ὅπλα βαστάζειν. Buttmannus :

Ἐλεύθερόν τι τολμήσει πονεῖν,
θηρᾶν λέοντας, ὅπλα βαστάζειν.

CCXCVIII.

Schol. Eurip. Hec. 229 : Οἱ Ἀττικοὶ χρῶνται τοῖς προστακτικοῖς ἀντὶ ὁριστικῶν. Μένανδρος·

Οἶσθ' ὅ,τι ποίησον;

Eadem Menandri verba ap. Greg. Cor. p. 15, Suidam v. Ψεῦδον, Schol. Aristoph. Thesm. 870.

CCXCIX.

Plutarch. De esu carn. p. 995, E : Καὶ ὁ Μένανδρος·

Οἳ γνάθους ἔχουσι.

Agitur de conviciis in Bœotios ab Atheniensibus conjici solitis.

CCC.

Etym. M. p. 302, 26 : Τὸ προστακτικὸν εἶπον εἰπάτω εἰπάτωσαν. Μένανδρος·

Εἴπον δὲ τί ποιεῖν μέλλετε.

Vide Chœroboscum ap. Buttmannum ad Platonis Menon. Exc. I, p. 70. Turbat grammaticus Crameri Anecd. vol. 4, p. 202.

CCCI.

Schol. Venet. Hom. Illiad. Φ, 31 : Νήθειν. Μένανδρος· Κρόκην δὲ νήσεις στήμονα. Schol. Vict. κρόκην δὲ νήσει καὶ στήμονα. Versuum reliquiæ ita digerendæ videntur :

Κρόκην δὲ νήσεις
καὶ στήμον'.

CCCII.

Sext. Empir. Pyrrh. Hyp. I, 19 : Καὶ τὸ τί ἀντὶ τοῦ διὰ τί παραλαμβάνεται παρὰ Μενάνδρῳ·

Τί γὰρ ἐγὼ κατελειπόμην;

CCCIII.

Schol. Venet. Hom. Iliad. I, 394 : Γαμέσσεται... ἐντεῦθεν ἔλαβε Μένανδρος τὸ,

Ἐγάμησεν ἣν ἐβουλόμην ἐγώ.

CCCIV.

Schol. Aristoph. Plut. 689 : Ἐκτείνει κατὰ τῆς χύτρας, ἵνα μηδεὶς αὐτὴν λάβῃ· ἢ ἐξέτεινε· καὶ Μένανδρος·

Ἐξάραντες ἐπικροτήσατε.

CCXCI.

Ut facit
Fortuna in nostra vita delicias sibi! *G.*

CCXCII.

Exitium unde venit, inde non veniat salus?
(De inimicis dictum.)

CCXCIII.

Ad meas ipsius nunc fores ego constiti.

CCXCIV.

Etiam prostibulum popli
cachinnat aliquod.

CCXCV.

Hæc tibi et Delia et Pythia.

CCXCVI.

Criticus enim hic est [septimus morbi dies].

CCXCVII.

Liberale aliquid exercere audeas,
leones venari, arma ferre.

CCXCVIII.

Facies scin quid?

CCXCIX.

Qui maxillas habent.

CCC.

Dic quid sitis facturi.

CCCI.

Subtemen nebis et stamen.

CCCII.

Quid enim ego relinquebar?

CCCIII.

In matrimonium duxit quam ego volebam.

CCCIV.

Sublatis manibus plausum date.

CCCV.

Plutarch. Symp. IV, 3, p. 666, F: Ὁ Μ. πρὸς τὸν κελεύοντα ταῖς λοπάσι περιφράττειν [τὴν νύμφην]·

Δεινὸν σὺ πρᾶγμα τῆς νύμφης λέγεις.

Ita Scaliger. Vulgo δεινῶς σὺ πρ. νύμφης λέγεις. Fort. δεινὸν μὲν οὖν σὺ πρ. τ. ν. λ. Buttmannus corrigit φράγμα.

CCCVI.

Nonius Marc. p. 387, 30: *Servare, sollicite et suspiciose observare. Virg. Georg. I: Quod superest caeli menses et sidera serva, quod est Menandri:*

Τηρῶ τὸν ἥλιον τά τ' ἄστρα....

Ita Gothofredus. Mercerus e Cod. suo optimo τ. τ. ἥλ. τάποχω. Vossius in Ms. [egregio Tornesii] reperit: Τηρῶ τὸν Δία ὄντα τιόχω. Quod postremum nescio quis mutat in πόλῳ.

CCCVII.

Schol. Aristoph. Eq. 51: Ἔντραγε] οὕτω τὸ ἀκρατίζειν καὶ Μένανδρος· « Ἀλλ' ἐῶν ἐντραγεῖν. »

CCCVIII.

Idem ad Av. 1258: Εὐρὰξ πατάξ] ἐπιρρήματά τινα ἀνέπλασεν εἰς τὸ κακέμφατον, παρὰ τὸ εὐρέως συμμιγήσομαι, καὶ τὸ πατάξαι. Ὅθεν καὶ χαμαιτύπαι αἱ πορναί. Καὶ Μένανδρος· « Πρώην Ἄρης ἐπάταξα. » Corrupta verba non expedio.

CCCIX.

Idem ad Ran. 282: Ἠλαζονεύετο] Μένανδρος· « Ἀλλ' ἀλαζὼν καὶ θεοῖσιν ἐχθρός. »

CCCX.

Idem ad Acharn. 201: Ὁ ἐπὶ Ληναίῳ ἀγὼν τελεῖται τῷ Διονύσῳ. ... Μένανδρος· « Τραγῳδὸς ἦν ἀγὼν Διονύσια. »

CCCXI.

Suidas: « Εἰς ἀγορὰν ὑφαίνειν, » τὸ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφέρειν τὰ ὑφαινόμενα. Οὕτω Μένανδρος.

CCCXII.

* Schol. Aristot. p. 93, 13: ... τῇ ἀποκρίσει, καθὸ τῷ μὲν ἐρωτηματικῷ ταχεῖα ἕπεται ἡ ἀπόκρισις, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ·

α'. Οὐχ ὁ τροφιμός σου πρὸς θεῶν Ὀνήσιμος
ὁ νῦν ἔχων Ἀβροτόνιον τὴν ψάλτριαν
ἔγημεν ἔναγχος;

Πρὸς ὃ ταχεῖα ἡ ἀπόκρισις εἰπόντος,

β'. Πάνυ μὲν οὖν.

V. 2 editum Ἀβρότονον. — Schol. Apoll. Rh. III, 294: Τὸ ἄγχι ἀντὶ τοῦ ἐγγύς. Τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ χρόνου. Μένανδρος « Ἔγημεν ἔναγχος »· ἀντὶ τοῦ νῦν· ἢ ἀντὶ τοῦ ταχέως.

CCCXIII.

Strabo XIV, p. 637: Τοὺς ἐπαινοῦντας (τὴν Σάμον) μὴ ὀκνεῖν ἐφαρμόττειν αὐτῇ τὴν παροιμίαν, ὅτι φέρει καὶ « ὀρνίθων γάλα, » καθάπερ που καὶ Μένανδρος ἔφη.

CCCXIV.

Photius Lex. p. 294: Πατάγημα ἀντὶ τοῦ λάλος καὶ περίεργος. Μένανδρος· « Οἷον πατάγημ' ἥκεις. » Eadem habet Suidas. s. v.

CCCXV.

Suidas: Οὐ μετὸν αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐξόν. ... Μένανδρος « Ὕδατος αὐτοῖς οὐ μετόν. »

CCCXVI.

Eustath. ad Hom. p. 1547: Μ. οὖν, φασίν, ἁμαρτάνει λέγων, « Οὐκ ἠρκέσαμεν ἑαυτοῖς· » ἐχρῆν γὰρ ἀλλήλοις εἰπεῖν.

CCCXVII.

Ammonius s. v. Κηρῦξαι p. 150: Ἀποκηρῦξαι λέγουσιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ κήρυκι ἀποδίδοσθαί τι. Μένανδρος· « Ἀπεκήρυξεν αὐτὴν ἀγαγών, » οἷον ὑπὸ κήρυκι ἐπώλησεν.

CCCXVIII.

Photius p. 24: Ἐσχάτως, ἄκρως. Μένανδρος· « Φοβοῦμαι δὲ ἐσχάτως. » Zonar. p. 888, et Suidas habent σέ pro δέ.

CCCXIX.

Photius p. 58: Ἐπικαλοῦνται δὲ καὶ τοὺς Ἡρακλείδας ὁμοίως. Μένανδρος· « Ἀλλ' Ἡρακλεῖδαι καὶ θεοί· » Suidas s. v. Ἡράκλεις habet ἀλλ' ὦ Ἡρ.

CCCXX.

Artemidor. Onirocr. II, 12: Οὕτω (κάπροι) λέγονται οἱ κατωφερεῖς, καὶ τὸ « Καπρᾷς κακόδαιμον, » Μένανδρός φησι.

CCCXXI.

Photius p. 307: Περινομαί, περιχωρίαι (al. περιχορεῖαι) « Ἦσαν περινομαὶ τῇ θεῷ. » Apogr. Dresd. τῷ θεῷ.

CCCXXII.

Schol. Luciani Jove Trag. cap. 48: Μένανδρος « ἄσυκτον χωρίον » εἰώθει (l. εἴωθε) λέγειν τὸ ἀνεπιδάνειστον.

CCCV.

(Apud Menandrum alicui qui sponsam ollis circumvallari jubet, dicitur:)

At mirus hic est sponsam vallandi modus.

CCCVI.

Servo solem et sidera.

CCCVII.

Sed sinens prandere.

CCCIX.

Sed gloriator et inimicus diis.

CCCX.

Tragicorum poetarum certamen erat, Dionysia.

CCCXI.

Texere ad forum [*ad vendendum*].

CCCXII.

A. Quid quæso, nonne tuus herilis filius
Onesimus, Abrotoni amator psaltriæ,
is nuper duxit uxorem? *B.* Istuc est.

CCCXIII.

Gallinarum lac [profert Samus].

CCCXIV.

Quale advenis crepitaculum!

[De loquace.]

CCCXV.

Quum aqua ipsis non sit.

CCCXVI.

Nos nobis ipsis non suffecimus.

CCCXVII.

Abductam per præconem vendidit.

CCCXVIII.

Immaniter autem timeo (te).

CCCXIX.

Vos Heraclidæ et dii!

CCCXX.

Pruris miser, ut hircus.

CCCXXI.

Ibese fiebant saltationes in orbem.

CCCXXIII.

Hesychius : Ἀλλ' ἀχρί, ἔξεστιν· ἀντὶ τοῦ ἔστω. Μένανδρος. Eadem habet Phavor. p. 122. Kusterus : Ἀλλὰ χρή;... ἔξεστιν. Lexic. Seguer. p. 376 : Ἀλλὰ χρή, ἀντὶ τοῦ ἔστω. Conf. Zonaras I, p. 135. Menandrea ita corrigenda videntur, Ἀλλὰ χρὴ κἄξεστιν.

CCCXXIV.

Etymol. M. p. 640, 13 : Ὅ τε σύνδεσμος ἀπαιτεῖ καὶ ἕτερον σύνδεσμον, οὔτε τοῦτο, οὔτε τοῦτο. Ὅθεν σεσημείωται τὸ παρὰ Μενάνδρῳ· « Οὐδὲν μέλει σοι. »

CCCXXV.

Idem p. 652, 22 : Παραιτεῖσθαι ... ἐπὶ τοῦ αἰτεῖν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ· « Παραιτοῦμαί σε συγγνώμην ἔχειν· » Eadem ap. Zonaram II, p. 1521.

CCCXXVI.

Idem p. 688, 11 : Πρίεται. Ἰστέον δὲ ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐ λέγουσι πρίζω, ἀλλὰ χωρὶς τοῦ ζ πρίω. Καὶ παρὰ Μενάνδρῳ· « Ἔνδοθεν δὲ πρίεται. »

CCCXXVII.

Eustath. ad Hom. p. 998 : Ἀπὸ τῶν τοιούτων ῥινῶν δοκεῖ λέγεσθαι ἐπὶ ἀπάτης τὸ ῥινᾶν ... ἡ δὲ χρῆσις τῆς λέξεως καὶ παρὰ Παυσανίᾳ, ὅς φησιν ὅτι ῥινᾶν τὸ ἐξαπατᾶν. Μένανδρος· « Ἐγὼ δ' ἐπίσταμαι ῥινᾶν. » Eadem fere repetit p. 1822, ubi Menandri locum non e Pausania, sed ex Ælio Dionysio affert. Eodem spectat Photius p. 361. Ad eundem Menandri locum respexit Ælianus Nat. An. IX, 7, ex quo discimus illa ἐγὼ δ' ἐπίσταμαι ῥινᾶν Theronis parasiti verba esse. Ὁ μὲν Μενάνδρου Θήρων, inquit Ælianus, μέγα φρονεῖ, ὅτι ῥινῶν ἀνθρώπους φάτνην αὐτοὺς ἐκείνους εἶχε.

CCCXXVIII.

Zonaras I, p. 671 : Ἐκχορηθείς, παντελῶς ἀφανισθείς. Μένανδρος· « Ἐκχορηθείης σύ γε. » Similia Suidas.

CCCXXIX.

Quintil. Inst. Orat. IX, 3 : *Etiam in personæ fictione accidere quidam idem putaverunt, ut in verbis etiam esset hæc figura : crudelitatis est mater avaritia, et apud Sallustium in Ciceronem, O Romule Arpinas, quale est et apud Menandrum, « Œdipus Thriasius. »* Menander conjectorem aliquem risisse videtur, quod genus hominum in Thriasio campo sedes suas habuisse constat.

CCCXXX.

Zonaras I, p. 309 : Ἀρτικροτεῖσθαι, συμφωνεῖσθαι. « Ἀρτικροτοῦνθ' οἱ γάμοι, » φησὶ Μ.

CCCXXXI.

Herodianus Hermanni p. 317 et Crameri Anecd. vol. III, p. 260, 13 : Ὁ Μένανδρος ἀπὸ τοῦ οἰδῶ τὸν παρατατικὸν μετέβαλεν εἰς τὸ ω, εἰπών· « Ὤδουν τ' ἐν ἐμαυτῷ. »

CCCXXXII.

Schol. Aristoph. Av. 1740 : « Ὑμὴν ὦ Ὑμέναιε· » ᾔδετο τοῦτο ἐν γάμοις· εἴρηται δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς Μενανδρείοις.

CCCXXXIII.

Zenobius IV, 63 : « Κριὸς τροφεῖ' ἀπέτισεν. » Ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν ἀχαρίστων, ἐπεὶ τὰς φάτνας πλήττουσιν οἱ κριοί. ... Μέμνηται αὐτῆς Μ.

CCCXXXIV.

Suidas : Ὁμοῦ, ἐγγύς. ... Καὶ Μένανδρος· « Ἔστι δ' ὁμοῦ τὸ χρῆμα, » sive potius ἔστιν δ' ὁμοῦ. Ex schol. Aristoph. Thesm. 572.

CCCXXXV.

Suidas v. Ἄγριος : Καὶ Μένανδρος « ἄγριον » εἶπε « κυβευτὴν » τὸν λίαν περὶ τὸ κυβεύειν ἐσπουδακότα. Conf. Harpocr. v. Ἀγρίους.

CCCXXXVI.

Ælianus apud Suidam v. Παίσωμεν : Καὶ ἔδνα ᾔτει γενέσθαι βασιλίς, τὸ τοῦ Μενάνδρου, ἵνα τι καὶ παίσω, « Τρικορυσία βασίλιννα. » Ap. Suid. v. Τρικορυσία minus recte legitur βασίλισσα. Conf. Eustath. p. 1425.

CCCXXXVII.

Zenob. III, 87 : « Ἐς κόρακας. » Ἐν Θεσσαλίᾳ τόπος ἐστὶν, ὅπου τοὺς κακούργους ἐνέβαλλον· ἔνθεν ἡ παροιμία. Μέμνηται δὲ ταύτης Μ. συνεχῶς.

CCCXXXVIII.

Lexicon. Seguer. p. 216 : « Ἥκειν ἀκούσας, » οὐχ ἥκοντα, ... καὶ Μένανδρος, καὶ ἄλλοι.

CCCXXXIX.

Eustath. ad Hom. p. 1595 : Μύρον καὶ κρόμμυον, οἱ τόποι ἐν οἷς αὐτὰ ἦσαν. Οὕτω καὶ Μένανδρος, « Ἀναμενῶ σε, » φησί, « πρὸς τοὔλαιον, » ἤγουν ἔνθα πωλεῖται τὸ ἔλαιον. Schol. ad Odyss. Θ, 260, pag. 289 Buttm. : Μένανδρος, « Ἀνάμεινόν με πρὸς τοὔλαιον. »

CCCXXIII.

Verum opus est et licet.

CCCXXIV.

Nihil tibi curæ est.

CCCXXV.

Precor te ut veniam des.

CCCXXVI.

Intus autem frendet.

CCCXXVII.

Ego autem scio decipere et naribus ducere [deruncinare]. — (Et Menandri quidem ille Theron parasitus gloriatur, se homines decipientem eos ipsos pro præsepi habere.) *B.*

CCCXXVIII.

Everraris tu quidem.

CCCXXX.

Pactæ sunt nuptiæ.

CCCXXXI.

Tumebam in me.

CCCXXXII.

Hymen o Hymenæe [*canebatur in nuptiis*].

CCCXXXIII.

Aries alimoniam rependit [*de ingratis*].

CCCXXXIV.

Prope est res.

CCCXXXV.

Aleator insanus.

CCCXXXVI.

Tricorysia regina.

CCCXXXVII.

Ad corvos! [*proverbio sæpe utitur M.*]

CCCXXXVIII.

Audiens venisse.

CCCXXXIX.

Exspectabo te ad forum olearium. — Præstolare me ad forum olearium.

CCCXL.

Idem p. 1299 : Ἀττικὸς δὲ ἀνὴρ τὸ μελαγχροιῆς μελαγχρῆς λέγει. Ὅθεν καὶ M. « μελαγχρὲς, » φασὶν, εἶπεν « μειράκιον. »

CCCXLI.

Seneca Quæst. Nat. Præf. libri IV, p. 693 : *Aut illud Menandri (quis enim non in hoc magnitudinem ingenii sui concitavit, detestatus consensum humani generis tendentis ad vitia) ; « omnes » ait « malos vivere, » et in scenam velut rusticus poeta prosiluit. Non senem excipit, non puerum, non feminam, non virum ; et adjicit « non singulos peccare, nec paucos, sed jam scelus esse confertum. »*

CCCXLII.

Ausonius Præf. Cent. Nupt. p. 169 : *Quid Evenum, quem Menander sapientem vocavit? quid ipsum Menandrum, quid Comicos omnes, quibus severa vita est, et læta materia?*

CCCXLIII.

Plinius H. N. XIII, 2 : *Telinum fit ex oleo recenti, cypero, meliloto, melle, maro, amaraco. Hoc erat celeberrimum Menandri poetæ comici ætate.*

CCCXLIV.

Idem XXXVI, 6, de marmoribus agens : *Versicolores quidem maculas et in totum marmorum apparatum Menander etiam, diligentissimus luxuriæ interpres, primus et raro attigit.* Respexit opinor ad eas Menandricarum fabularum partes, in quibus domesticæ supellectilis apparatus describeretur.

CCCXLV.

Idem XVIII, 14 : *Antiquissimum in cibis hordeum, sicut Atheniensium ritu, Menandro auctore, apparet.*

CCCXLVI.

Idem XX, 93 : *Blitum iners videtur ac sine sapore aut acrimonia ulla. Unde convicium feminis apud Menandrum faciunt mariti.* Suidas v. Βλιτάδες : Βλιτάδας οἱ παλαιοὶ τὰς εὐτελεῖς γυναῖκας ἔλεγον. Conf. Plaut. Truc. IV, 4, 1.

CCCXLVII.

Idem XXXVII, 31, de sardonyche : *Hac certe apud Menandrum et Philemonem fabulæ superbiunt.*

CCCXLVIII.

Athenæus V, p. 189, E : Νῦν δὲ τὰ βασίλεια λέγουσιν αὐλὰς, ὥσπερ Μένανδρος· « Αὐλὰς θεραπεύειν καὶ σατράπας. »

CCCXLIX.

Galenus De qual. corp. vol. II, p. 61 Chart. : Εἰ δὲ λέγοι τις ταῦτά τε καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ὑπάρχειν ἀέρα πεπληγμένον πως, καλὸν ἐπειπεῖν αὐτῷ τὸ Μενάνδρειον· « Ταῦτά τε (l. σε) ἀπολώλεκεν, ὦ πονηρέ. »

CCCL.

Ammonius p. 230 : Πότος βαρυτόνως τὸ συμπόσιον, ὡς Μένανδρος· « Πότοι συνεχεῖς, κύβοι. »

CCCLI.

Lucianus Pseudolog. c. 4 : Παρακλητέος ἡμῖν τῶν Μενάνδρου προλόγων εἷς, ὁ Ἔλεγχος, φίλος Ἀληθείᾳ καὶ Παῤῥησίᾳ θεὸς, οὐχ ὁ ἀσημότατος τῶν ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀναβαινόντων. Quam prosopopœiam plus semel memorant rhetores.

CCCLII.

Aristides Apol. vol. III, p. 312 : Αὐτὴν ἐὰν ἴδωσι τὴν Ἑλένην, Ἑλένην λέγω θεράπαιναν, ὁποίαν ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν τῷ ὄντι, παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς Σατύρους τοῦ Σοφοκλέους.

CCCLIII.

Justinus Mart. Apol. p. 55, E : Τῷ δὲ καὶ μὴ δεῖν χεῖρσιν ἀνθρώπους προσκυνεῖν, Μενάνδρῳ τῷ κωμικῷ καὶ τοῖς τὰ τοιαῦτα φήσασι ταὐτὰ φράζω· μείζονα γὰρ τὸν δημιουργὸν τοῦ σκευαζομένου ἀπεφήναντο.

CCCLIV.

Apostolius XIX, 83 : « Ὕβρις καὶ οἶνος εἰώθασιν ἀποκαλύπτειν φίλοις τὰ ἤθη τῶν φίλων, » ὥς φησι Μένανδρος. Eadem ap. Cramerum Anecd. vol. 4, p. 254, 4. Ab Antonio Mel. LXVIII, p. 116 Plutarcho tribuitur hic locus.

CCCLV.

Zonaras I, p. 207 : « Ἀνατρέχω. » M. ἀντὶ τοῦ ἀναλύω. Eadem Suidas.

CCCLVI.

Idem II, p. 533 : « Διαρτῆσαι » τὸ ἐξαπατῆσαι. Οὕτως M. Eadem Suidas.

CCCLVII.

Photius Lex. p. 14 : Λέγεται δὲ « ἀδιάφθορον » καὶ τὸ μήπω μετ' ἀνδρὸς γεγονὸς παιδισκάριον, ὡς M.

CCCLVIII.

Idem p. 24 : « Ἔσχεν, » ἐπέσχε. Μένανδρος.

CCCLIX.

Idem p. 49 : « Ἠγρηγορεῖν » καὶ « Ἐγρηγορεῖν » φησὶ M. Scrib. videtur ἠγρηγόρειν καὶ ἐγρηγόρειν.

CCCLX.

Idem p. 107 : « Κατάστικτον, » χιτωνίου γένος. Οὕτως M. Legebatur κατάστιχον.

CCCLXI.

Idem p. 109 : « Κατεγνυπωμένως, » νώθρως, ἀνάνδρως. Οὕτω M.

CCCLXII.

Idem p. 128 : « Κνύειν, » ξύειν, κνήθειν. Μένανδρος.

CCCLXIII.

Idem p. 137, « Κύμινον » ἐπὶ μικρολόγου. M. Conf. Hesychium ead. v.

CCCXL.

Nigro colore adolescentulus.

CCCXLVIII.

Aulas colere et satrapas.

CCCXLIX.

Hoc te perdidit, male vir.

CCCL.

Potiones assiduæ, aleationes.

CCCLI.

(Arcessendus nobis est unus prologorum Menandri, Elenchus [*quasi dicas* Arguens], amicus Veritati et Libertati deus, non ignobilissimus eorum qui scenam ingressi sunt.)

CCCLII.

(Helenam famulam, qualem induxit Menander Phrygiam revera.)

CCCLIII.

Non minorem ipsis debere venerari homines.

CCCLIV.

Insolentia et vinum solent revelare amicis mores amicorum.

CCCLXIV.

Idem p. 141 : « Κυραννή, » ὄνομα θεοῦ γυναικείας Κιλικίου. M. Ap. Hesychium Κυββάνη.

CCCLXV.

Idem p. 175 : « Μάγαρον, » οὐ μέγαρον, εἰς ὃ τὰ μυστικὰ ἱερὰ κατατίθενται. Οὕτως M. Eadem tradit Ælius Dionys. ap. Eustath. p. 1387.

CCCLXVI.

Idem p. 178 : « Μακαρίτας, » τοὺς τεθνηκότας. Οὕτως Μένανδρος.

CCCLXVII.

Idem p. 180 : Μᾶλλον· οὕτως λέγουσιν ἄνευ τοῦ καί συνδέσμου. Οὕτω Μένανδρος. Scrib. « Μᾶλλον μᾶλλον. »

CCCLXVIII.

Idem p. 182 : « Μαρμάριον, » τῆς Εὐβοίας ὅρος, καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος. Οὕτως M.

CCCLXIX.

Idem p. 182 : Μάρτυς, οὐ μάρτυρ. Καὶ τὸν μάρτυν καὶ τὸν μάρτυρα. Οὕτως M.

CCCLXX.

Idem p. 201 : « Μονοπείρας, » τοὺς μὴ ἀθρόους ἀλλὰ μονολῃστάς. Οὕτω M.

CCCLXXI.

Idem p. 212 : « Νεαλής· » ἐκτείνεται τὸ α. ... Μένανδρος.

CCCLXXII.

Idem p. 233 : « Οἰκείους » ὁ M. ἐνίοτε ἐπὶ τῶν συγγενῶν λέγει.

CCCLXXIII.

Idem p. 240 : « Ὀλόλην » (apogr. D. ὅλολον) τὸν γυναικώδη καὶ κατὰ θὲ (sic) καὶ βάκηλον. M. Apogr. Oxon. habet Ὄλολον, quod alibi Photius explicat τὸν δεισιδαίμονα. Idem apogr. omittit obscura illa κατὰ θέ.

CCCLXXIV.

Idem p. 263 : « Οὐ μηκέτι » ἀντὶ τοῦ οὐκέτι. M.

CCCLXXV.

Idem p. 265 : « Ὄφελον » ... οἷον· ὤφελε μὴ γεγενῆσθαι τόδε, ὤφελον μὴ πεπραγέναι τοῦτο. M.

CCCLXXVI.

Idem p. 268 : « Ὀψιπέδων, » ὁ μεχρὶ πολλοῦ ἐν πέδαις γεγονώς. Σύνηθες Μενάνδρῳ τὸ ὄνομα.

CCCLXXVII.

Idem p. 301 : « Πεντηκοστολόγοι, » τελῶναι. M.

CCCLXXVIII.

Idem p. 302 : « Πέπλεκται, » ἥττηται. M.

CCCLXXIX.

Idem p. 314 : « Πέφηνας, » τὸ εἴρηκας. Μένανδρος.

CCCLXXX.

Idem p. 321 : « Πλοκαμῖδα. » M., καὶ [οἱ] ἄλλοι.

CCCLXXXI.

Idem p. 343 : « Προτέλεια, » ἡ πρὸ τῶν γάμων θυσία. Μένανδρος. Eadem Ælius Dionysius et Pausanias apud Eustath. p. 881.

CCCLXXXII.

Idem p. 365 : « Τὰ ῥυτίσματα· » αἱ ἀκέστριαι τῶν διεῤῥυηκότων ἱματίων ἀναπληρώματα ῥυτίσματα ἐκάλουν. Οὕτως M.

CCCLXXXIII.

Idem p. 366 : « Σάγη, » ἡ πανοπλία. Οὕτως M.

CCCLXXXIV.

Idem p. 377 : « Σημαίνειν » καὶ ἐπισημαίνειν, τὸ σφοδρῶς αὐλεῖν, ὥσπερ οἱ σαλπιγκταί. M.

CCCLXXXV.

Idem p. 382 : Σκάφας ἔφερον οἱ μέτοικοι ἐν τῇ πομπῇ τῶν Παναθηναίων, οἱ μὲν χαλκᾶς οἱ δὲ ἀργυρᾶς, κηρίων καὶ ποπάνων πλήρεις, ἐνδεδυκότες φοινικίους χιτῶνας. Οὕτω Μένανδρος.

CCCLXXXVI.

Idem p. 383 : « Σκηνή, » ἡ οἰκία καὶ καταγωγή. Ὡς Ἀσιαγενῆ τὴν λέξιν (hic excidit aliquid). Οὕτως M.

CCCLXXXVII.

Idem p. 391 : « Σπαρτοπώλιον, » ὡς ἡμεῖς, καὶ M.

CCCLXXXVIII.

Idem p. 394 : « Στασιασμόν, » τὴν στάσιν M.

CCCLXXXIX.

Idem p. 397 : « Στιγμήν, ὡς ἡμεῖς, τὸ ἐλάχιστον. Οὕτως Μένανδρος.

CCCXC.

Idem p. 399 : « Στραγγαλᾶν » εἰπέ που M. Fort. στραγγαλιᾶν, quo ducit apographum Alberti.

CCCXCI.

Idem p. 405 : « Συμβόλαια, » τὰ συναλλάγματα. Οὕτως Μένανδρος.

CCCXCII.

Idem p. 448 : « Τυντλός, » πηλὸς καὶ τάραχος. M.

CCCXCIII.

Pollux VI, 12 : Ὁ παρακείμενός τινι, συμπότης, συγκλίτης ... ὃν « σύγκλινον » M. καλεῖ.

CCCXCIV.

Idem VI, 38 : Θουγενίδης δὲ ἔφη, Ἤτησεν εἰς ὀψώνιον τριώβολον. Παμπόνηρον γὰρ Μενάνδρου ὁ « ὀψωνιασμός. » Eidem voci notam inussit Phrynich. Ecl. p. 418.

CCCXCV.

Idem VI, 161 : Τὰ μέντοι Μενάνδρου « ἡμιφυές » καὶ « ἡμίγραφον » ἀνεκτά· τὸ δὲ « ἡμιλάσταυρον » παμπόνηρον.

CCCXCVI.

Idem VII, 86 : Τὰ δὲ « σανδάλιον » οὐ μόνον M. εἴρηκεν, ἀλλὰ καὶ Ἡρόδοτος.

CCCXCVII.

Idem VIII, 26 : Εἰσὶ δὲ καὶ παρὰ Μενάνδρῳ « δικάσιμοι ἡμέραι, » h. e. *dies comitiales*.

CCCXCVIII.

Idem IX, 139 . Φαῦλος ὁ Μενάνδρου « νουθετησμός. » Conf. Lobeck. ad Phrynich. p. 510.

CCCXCIX.

Idem IV, 87 : M. δέ τινας καλεῖ « ἀριστοσαλπιγκτάς, λῃστὰς σαλπιγκτάς. » Valesius conj. λῃστοσαλπιγκτάς. Ita Phot. Lex. p. 163. Ap. Poll. ante λῃστοσαλπιγκτὰς inserendum videtur καί.

CCCLXXXV.

(Scaphas tulisse inquilinos in pompa Panathenæorum, alios aureas, alios argenteas, favis et libis plenas, indutos purpureis tunicis, testatur Menander.)

CD.

Idem I, 71 : Ὥρα καὶ ἡμιώριον, σημεῖον, ὡς Μένανδρος, ὠνομάζετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς.

CDI.

Idem I. 79 : Εἰ γὰρ καὶ Μένανδρος αὐτὸ (vocem « κοιτὼν ») βαρβαρικὸν οἴεται, πιστότερος τὰ τοιαῦτα Ἀριστοφάνης κτλ.

CDII.

Idem II, 82 : Καὶ « μυκτηρισμὸν » τὴν ἐξαπάτην Μένανδρος.

CDIII.

Idem II, 82 : Φαῦλος δὲ ὁ Μενάνδρου « ἀκουστὴς » ἀντὶ τοῦ ἀκροάτης.

CDIV.

Idem II, 149 : « Ὀξύχειρ » καὶ ὀξυχειρία, τὸ μὲν παρὰ Μενάνδρῳ, τὸ δὲ παρ' Ἀλέξιδι.

CDV.

Idem II, 194 : M. δὲ καὶ « περισκελίδας » εἴρηκε φορεῖν τὰς κόρας.

CDVI.

Idem III, 29 : Οἱ ἐκ τῶν ἀνεψιαδῶν ἀλλήλοις « ἐξανέψιοί » τε καὶ « ἐξανέψιαι. » Οὕτω γὰρ M.

CDVII.

Hesychius : « Ἔμπνος, » ὁ ἐμπνικός, παρὰ Μενάνδρῳ.

CDVIII.

Idem : « Καλαθίσκος, » εἶδος ὀρχήσεως καὶ σκεῦος γυναικεῖον παρὰ Μενάνδρῳ.

CDIX.

Harpocrat. : « Ἀγυιεῖς, » οἱ πρὸ τῶν οἰκιῶν βωμοί, ὥς φασιν Κρατῖνος καὶ M.

CDX.

Idem v. Ἐλευθέριος· Ὅτι δὲ (Ζεὺς) ἐπιγέγραπται μὲν « Σωτήρ, » ὀνομάζεται δὲ καὶ « Ἐλευθέριος, » δηλοῖ καὶ Μένανδρος.

CDXI.

Idem v. « Δυσάνιος » : Ἀντιφῶν, ὁ ἐπὶ παντὶ ἀνιώμενος, κἂν μικρὸν καὶ εὐκαταφρόνητον ᾖ ... καὶ M.

CDXII.

Idem : « Τρίγωνον, » δικαστήριον ... μνημονεύουσιν αὐτοῦ ἄλλοι τε καὶ M. ἐν τῇ * * *

CDXIII.

Idem : « Βουκόρυζαν, » τὴν μεγάλην κόρυζαν, καὶ « κορυζᾶν » τὸν ἰσχυρῶς κορυζῶντα. M. Pro κορυζᾶν fort. leg. βουκορυζᾶν.

CDXIV.

Idem : « Βαθὺς » ἀντὶ τοῦ πονηρός· οὕτω M. Legendum videtur βαρύς.

CDXV.

Suidas : « Ἀσχολοῦμαι, » καὶ « ἀσχολεῖται, » καὶ « ἀσχολεῖσθαι. » Πάντα ταῦτα M. λέγει. Eadem fere in Lex. Seguer. p. 457.

CDXVI.

Idem : « Ἀποσοβῶμεν, » ἀποτρέχωμεν. M. Eadem in Lex. Seguer. p. 436.

CDXVII.

Idem : « Ἀπέφηνεν » ἀντὶ τοῦ ἀπέφησε. M.

CDXVIII.

Idem : « Ἀδράστεια. » Ἔνιοι μέντοι, ὡς μὴ διαφέρουσαν συγκαταλέγουσιν αὐτὴν (Adrasteam) τῇ Νεμέσει, ὡς Μένανδρος καὶ Νικόστρατος. Eadem in Lex. Seguer. p. 342.

CDXIX.

Idem : Φρυάττεσθαι, τὸ καταπλήττειν. Οὕτως Μένανδρος. Eadem habet Etym. M. v. Φρύαγμα.

CDXX.

Idem : « Χλωρόν, » τὸ ἀκμάζον. M.

CDXXI.

Charax p. 228, B : Παρὰ Μενάνδρῳ σημειοῦται τὸ « πρός με » ἐγκλιθέν.

CDXXII.

Schol. Dionysii Thracis p. 857 : Τὸ ὑποκοριστικὸν ὑπόπτωσίν τινα σημαίνει ... ὡς παρὰ Μενάνδρῳ « νηττάριον. » Grammat. Crameri Anecd. vol. IV, p. 329, 15 : Πολλάκις ὑποθωπεύοντες τοιούτοις κεχρήμεθα ὀνόμασιν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ νιτάριον (sic).

CDXXIII.

Lexicon Seguer. p. 353 : « Ἄθαπτος, » ὁ μὴ τεθαμμένος, παρὰ Μενάνδρῳ.

CDXXIV.

Antiatticista p. 115 : « Ὑπόθεσιν » ἀντὶ τοῦ ὑποθήκην. M.

CDXXV.

Etymol. M. p. 790, 50 : « Φερνὴν » δὲ τὴν προῖκα, καὶ Αἰσχίνης καὶ M. Eadem Photius p. 470.

CDXXVI.

Apollonius ap. Bekk. Anecd. p. 587 : Τὸ παρὰ Μενάνδρῳ « νουνεχόντως » δοκεῖ ἀσύστατον εἶναι.

CDXXVII.

Lex. Seguer. p. 421 : « Ἀπέλιπε » μὲν ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα λέγεται, « ἀπέπεμψε » δὲ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα. Οὕτως M.

CDXXVIII.

Lex. Seguer. p. 461 : Ἀττικουργὲς τὸ εἰργασμένον τὸν Ἀττικὸν τρόπον ... « ἀττικούργη » φησί που M.

CDXXIX.

Eustath. ad Hom. p. 1840, 3 : « Κάθου » (pro κάθησο) παρὰ Μενάνδρῳ.

CDXXX.

Erotian. Gloss. Hippocr. p. 328 : « Στλεγγίς » ... ἡ συνήθης ξύστρα, καθὼς καὶ M. μέμνηται.

CDXXXI.

Plutarch. Symp. IV, 6, p. 671, F : « Σάββους » ... τοὺς Βάκχους καλοῦσι, καὶ ταύτην ἀφιᾶσι τὴν φωνήν, ὅταν ὀργιάζωσι τῷ θεῷ, οἷόν ἐστι δήπου καὶ παρὰ Δημοσθένους λαβεῖν καὶ παρὰ Μενάνδρου.

CDXXXII.

Schol. Nicandri Alexiph. p. 74, B, ed. Ald. : « Βρυχᾶται, » κλαυθμυρίζει, ὡς παιδίον φωνεῖ ἢ δακρύει, ὡς M.

CDXXXIII.

Schol. Sophoclis Antig. 134 : Βακχεύων, ἐνθουσιῶν, καὶ μέγα φυσῶν, καὶ πνέων ὀργήν, ὡς τὸ Μενάνδρου· « Ἀλλὰ καὶ πν * * * »

CDXXXIV.

Athenæus XI, p. 781, E : M. δέ πού φησι καὶ « Ποτήριον τορνευτὸν », καὶ « τορευτά. »

CDV.

(Cruralia ferre puellas dixit Menander.)

CDXVIII.

(Non differt Adrastea ab Nemesi apud Menandrum.)

CDXXXI.

(Sabboi clamant in Bacchanalibus.)

CDXXXIV.

Poculum tornatum. Cælata vasa.

CDXXXV.

Schol. Aristoph. Pac. 869: Ἐδόκουν γὰρ ἐν τοῖς γάμοις σήσαμον διδόναι, ὅ ἐστι πλακοῦς γαμικὸς ἀπὸ σησάμου πεποιημένος, διὰ τὸ πολύγονον, ὥς φησι Μ.

CDXXXVI.

Eustath. p. 1161 med.: Τὸ ἀλάβαστρον παρὰ τῷ Μενάνδρῳ ἄνευ τοῦ ρ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον.

CDXXXVII.

Idem p. 962, 18: Ὅτι δὲ καὶ εἰς ἀναισθησίας σκῶμμα λαμβάνεται ὁ βοῦς, δηλοῖ καὶ ὁ παρὰ Μενάνδρῳ « βοίδης, » ὅ ἐστι πρᾶος, εὐήθης, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἀμνοκῶν.

CDXXXVIII.

Antiattic. p. 89: « Δεδείπνηκας. » Μένανδρος.

CDXXXIX.

Etymol. M. p. 733, 48: Τὸ « συκοφαντεῖν » παρὰ Πλάτωνι (comico) καὶ Μενάνδρῳ οἷον κνίζειν ἐρωτικῶς. Suidas: Συκοφαντεῖν, κνίζειν ἐρωτικῶς. Οὕτως Πλάτων καὶ Μ.

CDXL.

Schol. Hesiodi ad Theog. 138, Menandro tribuens hæc: « Ἐρᾷ μὲν ὄμβρων γαῖα », aut Menandrum nominavit pro Euripide, cujus notissimus est locus: Ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖ', ὅταν ξηρὸν πέδον κτλ., aut Menander imitatus est Euripidem.

CDXLI.

Schol. Apoll. Rhod. I, 1126: Τιτίην ἅμα Κυλληνόν τε) Τοὺς Ἰδαίους καλουμένους Δακτύλους, οὕς πρώτους φησὶν εἶναι παρέδρους τῆς Μητρὸς τῶν θεῶν, ἀκολουθῶν Μενάνδρῳ λέγοντι, τοὺς Μιλησίους, ὅταν θύωσι τῇ Ῥέᾳ, προθύειν Τιτίᾳ καὶ Κυλληνῷ.

CDXLII.

Helladius Chrestom. p. 4 Meurs.: Τὰς νῦν λεγομένας κουρίδας οἱ Ἀττικοὶ κομμωτρίας ἐκάλουν· εὕρηται δὲ παρὰ Μενάνδρῳ καὶ τὸ « κουρίδα. »

CDXLIII.

Etymol. Magn. p. 470, 45: « Ἰκόνιον, » πόλις Λυκαονίας· ... γράφεται δὲ διὰ τοῦ ι, ἐπειδὴ εὑρέθη ἡ ἀρχὴ συστελλομένη παρὰ Μενάνδρῳ. Eadem apud Cramerum Anecd. vol. 3, p. 206, 3.

CDXLIV.

Schol. Thucyd. I, 30: Τροπαῖον ἡ παλαιὰ Ἀτθίς ... « τρόπαιον » ἡ νέα Ἀτθίς, ἧς ἐστι Μένανδρος.

CDXLV.

Stephanus Byz. p. 647 Pin.: Τέμβριον, πόλις Φρυγίας. Χάραξ δὲ Τύμβριον αὐτήν φησι, Μ. δὲ « Τεμβρίειόν » φησιν, ὡς Γορδίειον.

CDXLVI.

Phrynichus Ecl. p. 196: « Μεγιστᾶνες. » Ἀντίοχος ὁ σοφιστὴς ... τοὔνομα ἔθηκεν, ἴσως Μενάνδρῳ ἀκολουθήσας.

CDXLVII.

Idem p. 418 ex Menandro hæc verba affert: « μεσοπορεῖν » καὶ « γῦρος » (v. fragm. Misogyn. n. 9) καὶ « λήθαργος » (v. Thom. M. p. 576) καὶ « σύσσημον, » καὶ « πορνοκόπος » (v. Thom. M. p. 731) καὶ « ὀψωνιασμός » (v. n. 394), καὶ « ὀψώνιον, » καὶ « δύσριγος. »

CDXLVIII.

Idem p. 425: « Μετριάζειν » ... Μ. ἐπὶ τοῦ ἀσθενεῖν, παρὰ τὴν τῶν δοκίμων χρῆσιν.

CDXLIX.

Idem p. 442: « Ἀκρατεύεσθαι· » οἱ πολλοί γε χρῶνται τούτῳ τῷ ὀνόματι καὶ Μ.

CDL.

Idem p. 442 usum non esse Menandrum verbo αἰχμαλωτισθῆναι testatur.

CDLI.

Stephanus Byz. p. 633 Pin.: Ἡρόδοτος Ταναγρικὴ μοῖρα, καὶ Μ. « Ταναγρικὴ γυνή. »

CDLII.

Aristophanes grammat. apud Boisson. ad Herod. Epim. p. 289: « Κέπφος, » ὁ εὐήθης ... ὃν λέγουσιν οἱ ἰδιῶται κέφος. Ἄγγαρος, ὁ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόρος, ὡς Ἡρόδοτος ἐν ὀγδόῳ· καὶ οἱ εὐτελεῖς δὲ καὶ ἄφρονες οὕτως ὠνομάζοντο, ὡς Μ. In quibus verba καὶ οἱ εὐτελεῖς κ. τ. λ. suo loco mota ponenda sunt post verba οἱ ἰδιῶται κέφος.

CDLIII.

Quintil. Inst. III, 11, 27: *Caput rei est; apud Menandrum* « κεφάλαιόν ἐστι. » Hæc e judiciali oratione apud Menandrum petita.

CDLIV.

Schol. ad Dionysii Grammat. ap. Bekker. Anecd. p. 854: Ὥσπερ ἔστι καὶ παρὰ Ἀριστοφάνει τὸ αὐτότατος καὶ παρὰ Μενάνδρῳ τὸ « αἰτιώτατος. »

CDLV.

Ibidem p. 871: Τὸ δὲ πευστικὸν μακρηγορίας δεῖται καὶ διὰ πολλῶν ἀπολογίας, ὡς καὶ παρὰ Μενάνδρῳ εὑρίσκομεν·

Πυθοῦ παρ' αὐτῆς διὰ τίν' αἰτίαν...,

ἀντὶ τοῦ ἐρωτήσας ἄκουσον.

CDLVI.

Grammaticus ibid. p. 1190: Ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων παρ' αὐτοῖς (Atticos dicit) ὁμόφωνός ἐστιν ἡ κλητικὴ τῇ εὐθείᾳ, οἷον ὁ δυστυχής, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ,

Ὦ δυστυχής, τί οὐ καθεύδεις;

Redi ad Misumeni fr. 9.

CDLVII.

Cramer. Anecd. vol. IV, p. 351, 24: Ἀττικῶς ἔει διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὥσπερ βούλει, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ·

Βούλει τι, Κνήμων; εἰπέ μοι.

CDLVIII.

Ibidem p. 368, 27: Ἐξ οὗ (ἤια) ὁ ὑπερσυντέλικος ἤει διὰ τοῦ η καὶ ι κατὰ τὴν ἄρχουσαν, καὶ ἐν συνθέσει παρῄειν καὶ ἐξῄειν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ·

Ἀπῄει τῶν τόκων ἔχων τόκους.

Apud Bekkerum p. 1294 ἀπῄειν.

CDXXXV.

(Sesamum, id est placentam nuptialem ex sesamo factam, in nuptiis dedisse videntur, ob fecunditatem plantæ, dicit M.)

CDXL.

Amat imbres terra.

CDXLI.

(Milesios, quando sacrificent Rheæ, prius sacrificare Titiæ et Cylleno [*Idæis Dactylis*].)

CDLV.

Quære ex ea quam ob causam....

CDLVII.

Visne aliquid, Cnemo? dic mihi.

CDLVIII.

Usurarum abiit usuras habens.

CDLIX.

Chœroboscus Bekkeri Anecd. p. 1316 : Φασί τινες ὅτι οὐχ εὕρηται τὸ ἅλς τὸ ἀρσενικὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ, ἀλλὰ πάντως μετὰ τοῦ χόνδρος, χόνδρος ἅλς, χόνδρου ἁλός, χόνδροι ἅλες· τινὲς (Bekk. ψευδὲς) δὲ τοῦτο, ὡς μαρτυρεῖ ... ὁ Μένανδρος· « Οὐκ ἔχω οὔτε ἅλας οὔτε ὄξος οὔτ' ὀρίγανον. »

CDLX.

Cramer. Anecd. vol. IV, p. 420 : (Τὸ ἐλεῶ) οὐκ ἔστι δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, ἀλλὰ πρώτης· ἐλεῶ ἐλεεῖς· καὶ ὁ Μένανδρος ἐδήλωσεν εἰπών·

Ἐλεεῖθ' ὁ ποιμὴν καὶ καλεῖται γλυκύτατος.

Εἰ γὰρ ἦν δευτέρας, ἐλεᾶται εἶχεν εἰπεῖν ὥσπερ ὁρᾶται. Codex ἐλεῖται in versu, et ἡδύτατος. Alterum Bekkerus dedit Anecd. p. 1369.

CDLXI.

Bekker. Anecd. p. 1431 : Χοᾶ παρὰ τῷ Μενάνδρῳ·

Τὸν χοᾶ

ἐκκέχυκας.

CDLXII.

Proculus ad Hesiodi Opp. 491 : Ἀλέα δὲ ἡ θέρμη ἡ περὶ τὸν ἥλιον, κυρίως ὕπαιθρος τόπος ὑπὸ ἡλίου θερμαινόμενος. Μένανδρος « Ἀλέας Ἀθήνας. » Rectius fuerit Ἀλέας Ἀθηνᾶς.

CDLXIII.

AUSONII EPIGR. CXL.

E MENANDRO.

Nil homine terra pejus ingrato creat.
Vicinus, hospes, notus, ignotus, cliens,
et si qua genera civium sunt, id genus,
si quid petenti promtus opis impertias,
ut misereare, gratia actutum perit.

Versus quintus Græce servatus est a Zenobio I, 81, Suida v. Ἅμα et Eustath. p. 982, 43:

Ἅμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις.

* Paulo plura in Appendice Florent. Stobæi, p. 31, 12 :

Ἀεὶ δ' ὁ σωθεὶς ἐστιν ἀχάριστον φύσει·
ἅμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις,
ἣν δεόμενος τότ' ἀθάνατον ἕξειν ἔφη.

CDLXIV.

* Appendix Florent. ad Stobæi Sermones, p. 12, 2 :

Οὐχ ὁ λόγος αὔξει τὴν τέχνην περισσὸς ὤν,
ἀλλ' αὐτὰ κοσμεῖ τὴν τέχνην τὰ πράγματα.

CDLXV.

* Ibidem p. 12, 5 :

Τί δ' ὄφελος εὖ λαλοῦντος, ἂν κακῶς φρονῇ;

Addidimus εὖ.

CDLXVI.

* Ibidem p. 12, 11 :

Ὁ μὲν λόγος σου συνέσεως πολλῆς γέμει·
τὰ δ' ἔργα σύνεσιν οὐκ ἔχοντα φαίνεται.

V. 1 voc. σου non videtur esse in codice.

CDLXVII.

* Ibidem p. 13, 4:

Ὁ μὲν λόγος σου καὶ κατ' ὀρθὸν εὐδρομεῖ,
τὸ δ' ἔργον ἄλλην οἶμον ἐκπορεύεται.

V. 1 « abundat καί et fortasse cum πᾶς permutandum. » *Jacobs.*

CDLXVIII.

* Ibidem p. 13, 8 :

Ὁ μὴ φρονῶν μὲν, πολλὰ δ' ἐφ' ἑκάστου λέγων,
δείκνυσιν αὐτοῦ τὸν τρόπον τοῖς ῥήμασιν.

CDLXIX.

* Ibidem p. 20, 8 :

Ἡ τῶν ὁμοίων αἵρεσις μάλιστά πως
τὴν τοῦ βίου σύγκρασιν ὁμόνοιαν ποιεῖ.

CDLXX.

* Ibidem p. 23, 6 :

Γυναικὶ δ' ὅστις ὅρκον ὀμνύων ἀνὴρ
μηδὲν ποιεῖ δίκαιον, οὗτος εὐσεβής.

CDLXXI.

* Ibidem p. 30, 24 :

Ἀχάριστος ἡμῖν μὴ νομιζέσθω φίλος,
μηδ' αὖθ' ὁ πονηρὸς κατεχέτω χρηστοῦ τόπον.

Sic emendavit Gaisfordus. Codex v. 1 Ἀχ. ἄνθρωπος, μή, v. 2 μή θ' ὁ π.

CDLIX.

Non habeo nec sal nec acetum nec origanum.

CDLX.

Miseret pastoris, et vocant dulcissimum.

CDLXI.

Effudisti choem.

CDLXII.

Minervæ Aleæ.

CDLXIII.

Natura ingratu'st si quem tu servaveris :
simul misertum est, atque emoritur gratia
illa immortalis, quam tum pollicitu'st petens.

CDLXIV.

Artem non ornat artificis jactantia;
sed ipsa sese ars decorat operibus suis.

CDLXV.

Quid juvat si garrit pulchra, meditatur mala?

CDLXVI.

Tua verba abundant providæ sapientiæ,
cujus, si ad opera ventum est, vestigium fugit.

CDLXVII.

Tua verba in recta recte procedunt via;
at opera protinus sibi quærunt semitam.

CDLXVIII.

Loquens de multis multa, cogitans nihil,
verbis, non factis, mores ostendit suos.

CDLXIX.

Pares jungantur paribus : hoc est maxime
quod amicitiæ contineat vitam vinculis.

CDLXX.

Si mulieri quis jurejurando fidem
dat, dîs amatur, si promissa negligit.

CDLXXI.

Tibi nunquam ingratus habeatur amici loco,
neu partes quæ boni sunt, unquam des malo.

CDLXXII.

* Ibidem p. 31, 10:

Οὐχὶ τὴν αὐτὴν ἔχει
διάνοιαν αἰτῶν εἷς ἕκαστος καὶ λαϐών.

Verbum ἔχει addidit Jacobsius.

CDLXXIII.

* Ibidem p. 35, 1:

* * * μανθάνειν·
οἵου δ' ἂν ἔργου τυγχάνῃς ἄπειρος ὤν,
τὸ πυνθάνεσθαι τῶν κατειδότων καλόν.

CLDXXIV.

* Ibidem p. 35, 5:

Πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἓν καλῶς μεμαθηκέναι,
ἢ πολλὰ φαύλως περιϐεϐλῆσθαι πράγματα.

CDLXXV.

* Ibidem p. 35, 15:

Ὅταν λέγῃς μὲν πολλά, μανθάνῃς δὲ μή,
τὸ σὸν διδάξας τοὐμὸν οὐ μαθὼν ἔσῃ.

CDLXXVI.

* Ibidem p. 76, 17:

Οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τἀληθῆ λέγειν.
Ἀδύνατον ὡς ἔοικε τἀληθὲς λαθεῖν.
Ἐὰν ἐγὼ φῶ νῦν ἔχειν βακτηρίαν
χρυσῆν, τί μοι σεμνότερον ἔσται τὸ ξύλον;
Ἀληθὲς εἶναι δεῖ τὸ σεμνὸν, οὐ κενόν.

Separandus videtur versus 1.

CDLXXVII.

* Ap. Polyb. De solœc. p. 237, vol. III Anecd. Boiss.:

Θυγάτριον ἡ νῦν ἡμέρα δίδωσί μοι,
ἢ δόξαν ἤτοι διαϐολήν.

CDLXXVIII.

* In scriptis De barb. et solœcismo ibid. p. 240 et 257:

Καθιζάνει μὲν ἐνίοτ' εἰς τὰ σήσαμα.

CDLXXIX.

* Ibidem p. 269: Τὸ μὲν ἑαυτούς ἐπὶ τῶν καθ' ἑαυτοὺς λεγομένων ἐστίν.... [τὸ δὲ ἀλλήλους ἐπὶ τῶν συμπεπλεγμένων...] Ὅθεν καὶ Μένανδρος ὁ κωμικὸς ἀκυρολογεῖ λέγων· « Οὐχ ὁρίσαμεν αὐτοῖς ἤδη εἰμὶ σῶς. » Sic codex Regius 2551; alter 2929, αὐτοῖς ἤδη εἰμὶ σῷς. Conf. supra fr. 316.

CDLXXX.

* Gramm. Crameri Anecd. vol. I, p. 255, 23: Καθεδοῦμαι·

Ὁρῶ τιν' ἐπὶ τοῦ βήματος καθεδούμενον,

παρὰ Μενάνδρῳ.

CDLXXXI.

* Ibidem vol. IV, p. 413, 5:

Καὶ νῦν δ' ἐρῶ.

CDLXXXII.

* Ibidem p. 254, 21:

Γῆρας λέοντος κρεῖσσον ἀκμαίων νεϐρῶν.

CDLXXXIII.

Stobæi Serm. LXIV, 3:

Μόνος ἔστ' ἀπαρηγόρητον ἀνθρώποις ἔρως.

CDLXXXIV.

* Ejusdem Serm. XXXVII, 12:

Κἀν ταῖς ἀπορίαις ἔσθ' ὁ χρηστὸς χρήσιμος.

CDLXXXV.

* Plin. H. N. XIX, 6: *Menander auctor est, allium edentibus, si radicem betæ in pruna tostam superederint, odorem exstingui.*

CDLXXXVI.

* Chœroboscus apud Bekkerum ad Etymol. M. p. 902: Ἡ αἰτιατικὴ ἴκτινον, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ (?)· « Ἀλλὰ προσέδωκας τάλαντον εἶναι παρ' ἡμῖν τὸν ἴκτινον. »

CDLXXXVII

* Scholiast. Aristoph. Thesmoph. 506: Καὶ ἄλλως οὐ γάλα πρότερον τοῖς βρέφεσιν ἐδίδοσαν, ἀλλὰ μέλι ἀπολείχειν· Μένανδρος δὲ οὐκ ὀρθῶς ποιεῖ τὰ ἀρτίτοκα γάλακτος δεόμενα.

CDLXXII.

Nemini
quum sumit animus idem est ac quando petit.

CDLXXIII.

Sed cujus operis tu non expertus sies,
id sciscitari honestum ab his qui noverint.

CDLXXIV.

Nam melius multo est rem didicisse unam probe,
quam multa nequiter complecti negotia.

CDLXXV.

Si loqueris multa, at audis et discis nihil,
tandem docuisti tua, non didicisti mea.

CDLXXVI.

Nam non est turpitudo, vera dicere. —
Sed verum ut unquam lateat, fieri non potest.
Namque ego si dicerem me nunc gerere aureum
baculum, num lignum fieret inde honestius?
Vera esse, haud vana, debent quis honor datur.

CDLXXVII.

Hæc nunc dies donavit filiolam mihi,
bonam malamve famam.

CDLXXVIII.

Nonnunquam in sesamorum desidet foro.

CDLXXX.

Video aliquem in suggestu sessurum.

CDLXXXI.

At enim nunc dicam.

CDLXXXII.

Senectus leonis vincit juvenes hinnulos.

CDLXXXIII.

Unum inter homines consilî est expers, amor. *G.*

CDLXXXIV.

Etiam in perplexis rebus vir bonus usui est. *G.*

CDLXXXVI.

Sed dedisti insuper talentum ut apud nos sit milvus.

CDLXXXVII.

(Non lac primum, sed mel lingendum præbebant infantibus. Nec recte Menander modo natos scribit lacte egere.)

CDLXXXVIII.

Scholiast. Theocr. II, 66 : Ἐκανηφόρουν δὲ τῇ Ἀρτέμιδι αἱ ὥραν ἔχουσαι γάμου, ὥσπερ ἀπολογούμεναι περὶ τῆς παρθενίας τῇ θεῷ, ἵνα μὴ ὀργισθῇ αὐταῖς μελλούσαις τὸ λοιπὸν φθείρεσθαι. Καὶ παρὰ Μενάνδρῳ· « Αἱ κυΐσκουσαι ἐπικαλεῖσθε τὴν Ἄρτεμιν, ἀξιοῦσθαι συγγνώμης ὅτι διεκορήθητε. »

CDLXXXIX.

* Scholiast. Aristotelis, p. 355, 35 : Ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος καὶ λυτρωσάμενος τὸν αἰχμάλωτον, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ Δημέας τὴν Κράτεαν (Reg. τὸν Κράτην), ἀπῆλθεν. Cujus fragmenti usus esse poterit, nisi fallimur, in Disexapatontis argumento dispiciendo.

EPIGRAMMATA.

I. [ANTH. PAL. VII, 72.]

ΕΙΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΝ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΝ.

Χαῖρε, Νεοκλείδα δίδυμον γένος, ὧν ὁ μὲν ὑμῶν
πατρίδα δουλοσύνας ῥύσαθ', ὁ δ' ἀφροσύνας.

II.

AUSONII EPIGR. CXLV.

E MENANDRO.

Re fruere ut natus mortalis, dilige sed rem,
tanquam immortalis; sors est in utroque verenda.

CDLXXXVIII.

Vos gravidæ, invocate Dianam, veniam petentes quod virgines esse desiistis.

CDLXXXIX.

(Forte fortuna advenit hospes et, quum redemisset captivum, ut Demeas Menandreus Crateam (*vel* Craten), discessit.)

EPIGRAMMA MENANDRI

DE EPICURO ET THEMISTOCLE.

Salvete, o Neoclis nati duo : quippe per illum
libera gens Cecropis facta, per hunc sapiens.

G.

ΓΝΩΜΑΙ ΜΟΝΟΣΤΙΧΟΙ,

EX QUINQUE CODICIBUS MSS. DUCTÆ.

Ἄνθρωπον ὄντα δεῖ φρονεῖν τἀνθρώπινα.
Ἀναφαίρετον κτῆμ' ἐστὶ παιδεία βροτοῖς.
Ἀεὶ τὸ λυποῦν ἐκδίωκε τοῦ βίου.
Ἀθάνατον ἔχθραν μὴ φύλαττε θνητὸς ὤν.
5 Ἃ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μὴ μιμώμεθα.
Ἅπαν τὸ κέρδος ἄδικον ὂν φέρει βλάβην.
Ἅπαντα καιρῷ χάριν ἔχει τρυγώμενα.
Ἄνθρωπος ὢν μέμνησο τῆς κοινῆς τύχης.
Ἄδικον τὸ λυπεῖν τοὺς φίλους ἑκουσίως.
10 Ἀχάριστος, ὅστις εὖ παθὼν ἀμνημονεῖ.
Ἄγει δὲ πρὸς φῶς τὴν ἀλήθειαν χρόνος.
Ἀγαθὸν μέγιστον ἡ φρόνησίς ἐστ' ἀεί.
Ἀνδρὸς τὰ προσπίπτοντα γενναίως φέρειν.
Ἄγει τὸ θεῖον τοὺς κακοὺς πρὸς τὴν δίκην.
15 Ἀβουλίᾳ γὰρ πολλὰ βλάπτονται βροτοί.
Ἄνθρωπον ὄντα σαυτὸν ἀναμίμνησκ' ἀεί.
Ἀνεξέταστον μὴ κόλαζε μηδένα.
Ἀφεὶς τὰ φανερὰ μὴ δίωκε τἀφανῆ.
Ἀνὴρ πονηρὸς δυστυχεῖ, κἂν εὐτυχῇ.
20 Ἄνθρωπος ὢν γίγνωσκε τῆς ὀργῆς κρατεῖν.
Ἀλαζονείας οὔτις ἐκφεύγει δίκην.
Ἅπαντας αὐτῶν κρείσσονας ἀνάγκη ποιεῖ.
Αἰσχρὸν δὲ μηδὲν πρᾶττε μηδὲ μάνθανε.
Ἀνδρὸς πονηροῦ φεῦγε συνοδίαν ἀεί.
25 Ἀνδρῶν δὲ φαύλων ὅρκον εἰς ὕδωρ γράφε.
Ἀνδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται.
Ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται.
Ἀνὴρ δὲ χρηστὸς χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτε.
Ἀνὴρ γὰρ ἄνδρα καὶ πόλις σώζει πόλιν.
30 Ἀνὴρ ἄριστος οὐκ ἂν εἴη δυσγενής.

SENTENTIÆ

SINGULIS VERSIBUS CONCEPTÆ.

* Hominem res sapere humanas, non ultra, decet.
Bonum est quod haud aufertur, eruditio.
Expelle vita quidquid ad luctum facit.
Mortalis odia ne gere immortalia.
* Ea non imitemur, ipsi quæ contemnimus.
* Affert jacturam, quodcumque injustum est lucrum.
Sunt gratiora cuncta carpta in tempore.
Homo es : ergo fortunæ esto communis memor
Injusta res est sponte amicos lædere.
Qui benefici non meminit, ingratum voca.
In lucis oras protrahit verum dies.
Bonum undequaque maximum prudentia est
Tolerare casus fortiter virum decet.
Adducit ad supplicia numen improbos.
Damna hominibus dat multa consili inopia.
Hominem esse temet perpetim dicta tibi.
Ne judicato nisi bene auditum prius.
Abstrusa, omissis quæ patent, quæras cave.
Malus quod est beatus, hoc ipso est miser.
Mortalis, iræ disce moderari impetum.
Supplicia nemo fugiet insolentiæ.
* Vires adauget omnibus necessitas.
Nil facito discitove turpe quod siet.
Hominis mali usquequaque congressus fuge.
Scribantur in aqua si qua jurat improbus.
Cujus notæ sit quisque, indicium oratio est
Haud fructus ejus qui vir est justus, perit.
Nunquam bono est exosus alter vir bonus.
Servat virum vir, civitatem civitas.
Virtute summum ne voces ignobilem.

Ἀνδρὸς πονηροῦ σπλάγχνον οὐ μαλάσσεται.	Miserescere haud scit improbi cordis rigor.
Ἀνδρὸς κακῶς πράσσοντος ἐκποδὼν φίλοι.	Fugiunt amici quem fugit felicitas.
(Ἅπαντ' ἀφανίζει γῆρας, ἰσχὺν σώματος,	(Aufert senectus cuncta, robur corporis,
ἀκοήν, ὅρασιν, κάλλος, οὐκέθ' ἡδονὴ	auditum, aciem oculorum, pulchritudinem:
ἐστίν. Cod. Vind.)	voluptas omnis abit.)
Ἄριστόν ἐστι πάντ' ἐπίστασθαι καλά.	Honesta scire cuncta præstantissimum.
Ἀεὶ δ' ὁ σωθείς ἐστιν ἀχάριστος φύσει.	Debere vitam semper ingratos facit.
35 Ἄνευ προφάσεως οὐδὲν ἀνθρώποις κακόν.	* Inter homines malum omne prætextum invenit.
Ἀνελεύθεροι γάρ εἰσιν οἱ φιλάργυροι.	* Illiberalem reddit amor pecuniæ.
Ἆρ' ἐστὶ θυμοῦ φάρμακον χρηστὸς λόγος.	Iræ remedium, sapiens est oratio.
Ἅπαντας εὖ πράττοντες ἥδομεν φίλους.	Fortuna nostra amicos lætificat bona.
Ἃ μὴ προσήκει μήτ' ἄκουε μήθ' ὅρα.	Quod indecorum est, tu nec audi nec vide.
40 Ἀνὴρ ἀχάριστος μὴ νομιζέσθω φίλος.	* Cave hominem ingratum credas tibi amicum fore.
Ἅπαντας ἡ παίδευσις ἡμέρους τελεῖ.	Doctrina mores esse non patitur feros.
Αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι τοὺς κενοὺς βροτῶν.	Vana quibus est mens, alere spes illos solet.
Αὐτὸς πενωθεὶς τοῖς ἔχουσι μὴ φθόνει.	Noli ipse pauper invidere habentibus.
Ἀρχῆς τετευχὼς ἴσθι ταύτης ἄξιος.	Fac, lectus imperare, te dignum imperi.
45 Ἀνὴρ ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται.	* Iterum pugnabit ille etiam qui fugerit.
Ἅπαντές ἐσμεν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,	Alios quidem culpare sapientes sumus;
αὐτοὶ δ' ἁμαρτάνοντες οὐ γιγνώσκομεν.	at nostra nos delicta non agnoscimus.
Ἄρεσκε πᾶσι καὶ σὺ μὴ σαυτῷ μόνῳ.	Aliis placere quære, non soli tibi.
Ἀνουθέτητόν ἐστιν ἡ παῤῥησία.	Nimia libertas vitium inemendabile est.
50 Ἀσυλλόγιστόν ἐστιν ἡ πονηρία.	Rationis actu nescit improbitas regi.
Ἀνὴρ ἄβουλος εἰς κενὸν μοχθεῖ τρέχων.	Frustra laborat cursus expers consili.
Ἀνὴρ δίκαιος πλοῦτον οὐκ ἔχει ποτέ.	* Viro non unquam eveniunt divitiæ probo.
Ἀρχὴν νόμιζε τὸν θεὸν φοβεῖσθαι.	* Dei timorem principium omnium puta.
Ἀδίκοις φίλοισιν ἢ κακοῖς μὴ συμπλέκου.	* Amicis uti fuge malis aut improbis.
55 Ἀνὴρ ἄβουλος ἡδοναῖς θηρεύεται.	Improvido res propria, deliciis capi.
Ἄλυπον ἄξεις τὸν βίον χωρὶς γάμου.	Secura vita est absque matrimonio.
Βέβαιον οὐδέν ἐστιν ἐν θνητῷ βίῳ.	Nihil, ut videtur, proprium in vita datur.
Βιοῦν ἀλύπως θνητὸν ὄντ' οὐ ῥᾴδιον.	Mortalis ullus vix sit exsors tristium.
Βέλτιστε, μὴ τὸ κέρδος ἐν πᾶσι σκόπει.	Amice, ubique lucra sectari cave.
60 Βραδὺς πρὸς ὀργὴν ἐγκρατὴς φέρειν γενοῦ.	* Ad iram tardus, devita impotentiam.
Βέβαιος ἴσθι καὶ βεβαίως χρῶ φίλοις.	Constans ubique sis, amicis maxime.
Βάδιζε τὴν εὐθεῖαν, ἵνα δίκαιος ᾖς.	Incede rectam, si vir es justus, viam.
Βίον πορίζου πάντοθεν πλὴν ἐκ κακῶν.	Omni arte vitam quære, dum ne ars sit mala.
Βουλόμεθα πλουτεῖν πάντες, ἀλλ' οὐ δυνάμεθα.	Ditescere omnes volumus, at non possumus.
65 Βιοῖ μὲν οὐδεὶς ὃν προαιρεῖται βίον.	Homo nullus ævum degit arbitri sui.
Βίος κέκληται δ' ὃς βίᾳ πορίζεται.	Vi quia paratur vita, vita dicitur.
Βίου δικαίου γίγνεται τέλος καλόν.	Vitæ colentis æqua pulcher exitus.
Βουλῆς γὰρ ὀρθῆς οὐδὲν ἀσφαλέστερον.	Nam tutior res nulla consilio bono.
Βροτοῖς ἅπασιν ἀποθανεῖν ὀφείλεται.	Reddenda cunctis vita, tanquam debitum.
70 Βουλὴν ἅπαντος πράγματος προλάμβανε.	* Nihil inchoes, nisi inito consilio prius.
Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς εἰς ὀργὴν πεσών.	Nociva res est animus iræ traditus.
Βούλου γονεῖς πρὸ παντὸς ἐν τιμαῖς ἔχειν.	Tibi sunt parentes primo honorandi loco.
Βοηθὸς ἴσθι τοῖς καλῶς εἰργασμένοις.	* Bonis inceptis addas auxilium tuum.
Βίος βίου δεόμενος οὐκ ἔστιν βίος.	* Non est vitalis vita victus indigens.
75 Βέλτιόν ἐστι σῶμά γ' ἢ ψυχὴν νοσεῖν.	Deterior animi morbus est quam corporis.
Βούλου δ' ἀρέσκειν πᾶσι, μὴ σαυτῷ μόνον.	Studeas placere cunctis, non soli tibi.
Βίου σπάνις πέφυκεν ἀνδράσιν γυνή.	Nihil viro uxor est, nisi esuries mera.
Βίον καλὸν ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ ἔχῃς	Uxorem si non duxis, vives commode.
Βασίλεια δ' εἰκών ἐστιν ἔμψυχος θεοῦ.	Rex est imago viva viventis dei.
80 Γλώσσης μάλιστα πανταχῇ πειρῶ κρατεῖν.	Linguæ modum tenere præcipuum puta.
Γαστρὸς δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν.	Frenis regendus venter adductis tibi est.

	Γίγνωσκε σαυτὸν νουθετεῖν ὅπου τρέχεις.	* Quo curras, animum advertere usque memineris.
	Γυναιξὶ πάσαις κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.	Decus affert omni mulieri silentium.
	Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστὶ σώζειν οἰκίαν.	Salvam domum præstare matronæ est probæ.
85	Γυνὴ γὰρ οἴκῳ πῆμα καὶ σωτηρία.	Mulier familiæ pestis est, mulier salus.
	Γυναικὶ μὴ πίστευε τὸν σαυτοῦ βίον.	Cave salutem feminæ credas tuam.
	Γυνὴ γὰρ οὐδὲν οἶδε πλὴν ὃ βούλεται.	Scit quod cupiscit femina, ulterius nihil.
	Γέλως ἄκαιρος ἐν βροτοῖς δεινὸν κακόν.	Grave est malum homini risus haud in tempore.
	Γῆ πάντα τίκτει καὶ πάλιν κομίζεται.	Tellus ut edit ita resorbet omnia.
90	Γέρων ἐραστὴς ἐσχάτη κακὴ τύχη.	Senex amator, ultimum infortunium.
	Γαμεῖν ὁ μέλλων εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.	Ad pœnitendum properat qui uxorem accipit.
	Γυναικὶ κόσμος ὁ τρόπος οὐ τὰ χρυσία.	Non ornat aurum feminam, at mores probi.
	Γυνὴ δικαία τοῦ βίου σωτηρία.	Mulier probe morata, vitæ est sospita.
	Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐπιτυχεῖν οὐ ῥᾴδιον.	Certe invenire feminam haud facile est bonam.
95	Γυναῖκα θάπτειν κρεῖσσόν ἐστιν ἢ γαμεῖν.	Sepelire satius feminam quam ducere.
	Γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.	Prudentia opus est ubi didiceris literas.
	Γυνὴ τὸ σύνολόν ἐστι δαπανηρὸν φύσει.	Natura fecit sumtuosas feminas.
	Γάμει δὲ μὴ τὴν προῖκα, τὴν γυναῖκα δέ.	* Uxorem cape, non dotem, in matrimonium.
	Γυνὴ δὲ χρηστὴ πηδάλιόν ἐστ' οἰκίας.	Honesta mulier est gubernaclum domus.
100	Γυναικὶ δ' ἄρχειν οὐ δίδωσιν ἡ φύσις.	Natura quippe feminæ imperium negat.
	Γνῶμαι δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν γεραιτέρων.	Consilia tutiora sunt quæ dant senes.
	Γάμος γὰρ ἀνθρώποισιν εὐκταῖον κακόν.	Connubium homini inire, votivum est malum.
	Γαμεῖν δὲ μέλλων βλέψον εἰς τοὺς γείτονας.	Quæris maritus esse? vicinos vide.
	Γύμναζε παῖδας· οὐ γὰρ ἄνδρα γυμνάσεις.	* Exerce pueros : non exercebis virum.
105	Γονεῖς δὲ τίμα καὶ φίλους εὐεργέτει.	Reverens parentum sis, amicis beneficus.
	Γυνὴ δ' ὅλως τι συμφέρον οὐ βουλεύεται.	* Nulla unquam spectat mulier, utile quod siet.
	Γνώμη γερόντων ἀσφαλεστέρα νέων.	* Senum quam juvenum monita attendes tutius.
	Γελᾷ δ' ὁ μῶρος, κἂν τι μὴ γέλοιον ᾖ.	Mens stulta ridet, quando ridendum est nihil.
	Γυνὴ γυναικὸς πώποτ' οὐδὲν διαφέρει.	Nihil propemodum mulier distat mulieri.
110	Γέρων γενόμενος μὴ γάμει νεωτέραν.	* Ne ducas juniorem, si fueris senex.
	Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται.	Afferre damna lubricum linguæ solet.
	Γνώμης γὰρ ἐσθλῆς ἔργα χρηστὰ γίγνεται.	Proba sunt illius facta cui mens est proba.
	Γήρως δὲ φαύλου τίς γένοιτ' ἂν ἐκτροπή;	* Senectutis non habetur effugium malæ.
	Δίκαιος εἶναι μᾶλλον ἢ χρηστὸς θέλε.	Benignus esse quære; sed justus magis.
115	Δεῖ τοὺς φιλοῦντας πίστιν, οὐ λόγους, ἔχειν.	Non bene stat intra verba amicorum fides.
	Δοῦλος πεφυκὼς εὐνόει τῷ δεσπότῃ.	* Hero bene cupias servitutem serviens.
	Δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ κακηλόγος.	Turpi esse forma malim, quam esse maledicus.
	Δίκαιον εὖ πράττοντα μεμνῆσθαι θεοῦ.	Dei tuenda memoria in rebus bonis.
	Δίκαιος ἴσθ' ἵνα καὶ δικαίων δὴ τύχῃς.	Sis æquus, æqua ut consequaris tu quoque.
120	Δύναται τὸ πλουτεῖν καὶ φιλανθρώπους ποιεῖν.	* Animos nonnumquam humanos concinnant opes.
	Δὶς ἐξαμαρτεῖν ταὐτὸν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ.	Qui sapit, eundem non bis errabit modum.
	Διάλυε, μὴ σύγκρουε μαχομένους φίλους.	* Jurgia amicorum solvas, haud intenderis.
	Δρυὸς πεσούσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται.	Quercu cadente, nemo lignatu abstinet.
	Δοὺς τῇ τύχῃ τὸ μικρὸν ἐκλήψῃ μέγα.	Dans parva sorti, recipies quæ magna sunt.
125	Δεῖ τοὺς μὲν εἶναι δυστυχεῖς τοὺς δ' εὐτυχεῖς.	Aliis necesse est bene sit, aliis sit male.
	Δίκαια δράσας συμμάχους ἕξεις θεούς.	Opem tibi deus, justa si egeris, feret.
	Δεινότερον οὐδὲν ἄλλο μητρυιᾶς κακόν.	Nulla est noverca pestis exitialior.
	Δειλοῦ γὰρ ἀνδρὸς δειλὰ καὶ φρονήματα.	* Etiam consilia ignava ignavi sunt viri.
	Δέσποινα γὰρ γαμοῦντι νυμφίῳ γυνή.	* Mulier fit domina sponso, simulac duxerit.
130	Δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὑρίσκειν τέχνας.	* Multum struendas mulier ad fraudes valet.
	Δόλιον γὰρ ἄνδρα φεῦγε παρ' ὅλον τὸν βίον.	* Dum vivis, insidiosos curriculo fuge.
	Δαίμων ἐμαυτῷ γέγονα γήμας πλουσίαν.	* Malus sum mihimet ipse Genius, ducta divite.
	Δούλου δὲ χεῖρον οὐδὲν οὐδὲ τοῦ καλοῦ.	Res nulla servo pejor est, etiam bono.
	Διὰ τὰς γυναῖκας πάντα τὰ κακὰ γίνεται.	* Mala non videbis fieri nisi per mulieres.
135	Δίκαιος ἂν ᾖς, τῷ τρόπῳ χρήσῃ νόμῳ.	* Si justus es, pro lege tibi mores erunt.

Δίκαιος ἀδικεῖν οὐκ ἐπίσταται τρόπος.
Δίωκε δόξην κἀρετήν· φεῦγε ψόγον.
Δοῦλος γεγονὼς ἄλλῳ σὺ δουλεύειν φοβοῦ.
Ἔπαινον ἕξεις, ἂν κρατῇς ὧν δεῖ κρατεῖν.
140 Ἔρως δίκαιος καρπὸν εὐθέως φέρει.
Ἐσθλῷ γὰρ ἀνδρὶ ἐσθλὰ καὶ διδοῖ θεός.
Ἔλπιζε τιμῶν τὸν θεὸν πράξειν καλῶς.
Ἐν ταῖς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος.
Ἐλεύθερον φύλαττε τὸν σαυτοῦ τρόπον.
145 Ἐπ' ἀνδρὶ δυστυχοῦντι μὴ πλάσῃς κακόν.
Εὐχῆς δικαίας οὐκ ἀνήκοος θεός.
Ἐν τοῖς κακοῖς δὲ τοὺς φίλους εὐεργέτει.
Ἔργων πονηρῶν χεῖρ' ἐλευθέραν ἔχε.
Ἐκ τῶν πόνων γὰρ τἀγάθ' αὔξεται βροτοῖς.
150 Ἐν νυκτὶ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται.
Ἔνεγκε λύπην καὶ βλάβην ἐῤῥωμένως.
Ἐχθροὺς ἀμύνου μὴ 'πὶ τῇ σαυτοῦ βλάβῃ.
Εὔτολμος εἶναι κρῖνε, τολμηρὸς δὲ μή.
Ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀεὶ κατατίθου.
155 Ἔλπιζε τιμῶν τοὺς γονεῖς πρᾶξαι καλῶς.
Ἔρωτα παύει λιμὸς ἢ χαλκοῦ σπάνις.
Εὔτακτον εἶναι τἀλλότρια δειπνοῦντα δεῖ.
Ἑαυτὸν οὐδεὶς ὁμολογεῖ κακοῦργος ὤν.
Ἐν πλησμονῇ τοι Κύπρις, ἐν πεινῶσι δ' οὔ.
160 Ἔνεισι καὶ γυναιξὶ σώφρονες τρόποι.
Ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἔνεστ' ἰδεῖν.
Ἐλευθέρου γάρ ἐστι τἀληθῆ λέγειν.
Ἔνιοι κακῶς φρονοῦσι πράττοντες καλῶς.
Ἐχθροῖς ἀπιστῶν οὔποτ' ἂν πάθοις βλάβην.
165 Ἐὰν δ' ἔχωμεν χρήμαθ', ἕξομεν φίλους.
Ἐχθροῦ παρ' ἀνδρὸς οὐδέν ἐστι χρήσιμον.
Εὐκαταφρόνητός ἐστι σιγηρὸς τρόπος.
Εἷς ἐστι δοῦλος οἰκίας ὁ δεσπότης.
Ἐμπειρία γὰρ τῆς ἀπειρίας κρατεῖ.
170 Ἐπιλανθάνονται πάντες οἱ παθόντες εὖ.
Ἔνιοι δὲ καὶ μισοῦσι τοὺς εὐεργέτας.
Εἰ μὴ φυλάσσεις μίκρ', ἀπολεῖς τὰ μείζονα.
Εἰ θνητὸς εἶ, βέλτιστε, θνητὰ καὶ φρόνει.
Εὔχου δ' ἔχειν τι, κἂν ἔχῃς, ἕξεις φίλους.
175 Ἔστιν τὸ τολμᾶν, ὦ φίλ', ἀνδρὸς οὐ σοφοῦ.
Ἐν μυρίοισι τὰ καλὰ γίγνεται πόνοις.
Ἔργοις φιλόπονος ἴσθι μὴ λόγοις μόνον.
Εὑρεῖν τὸ δίκαιον πανταχοῦ οὐ ῥᾴδιον.
Ἔστιν Δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ.
180 Ἐλεεινότατόν μοι φαίνετ' ἀτυχία φίλου.
Ἐκ τῶν γυναικῶν ὄλλυται κόσμος μέγας.
Ἔνεστι κἂν κακοῖσιν ἡδονῆς μέτρον.
Εὔπιστον ἀνὴρ δυστυχὴς καὶ λυπούμενος.
Ἐξ ἡδονῆς γὰρ φύεται τὸ δυστυχεῖν.
185 Εὐνοῦχος ἄλλο θηρίον τῶν ἐν βίῳ.
Ζήσεις βίον κράτιστον ἂν θυμοῦ κρατῇς.
Ζήτει σεαυτῷ καταλιπεῖν εὐδοξίαν.
Ζήτει σεαυτῷ σύμμαχον τῶν πραγμάτων.
Ζῶμεν πρὸς αὐτὴν τὴν τύχην οἱ σώφρονες.

*** Injuste facere nesciunt mores probi.**
*** Virtutem sequere et laudem : fuge famam malam.**
*** Servire in servitute servo alii time.**
*** Laus est, si, quibus est imperandum, tu imperes.**
*** Cupiditas quæ sit justa, fructum fert statim.**
Bonis hominibus quid nisi bona det deus?
*** Spera felicitatem, si colas deum.**
*** Melior amicus opibus, in re turbida.**
Te liberum ipse moribus præsta tuis.
Miseri miseriæ ne quid adfingas mali.
Nunquam deus surdescit ad justas preces.
Bene fac amicis, res habent quorum male.
Mali facinoris liberam serva manum.
Crescunt labore cuncta bona mortalibus.
A nocte sapiens capere consilium solet.
Damna ac dolores disce generose pati.
Ulciscere hostem, non tamen damno tuo.
Audentiam tibi sume, non audaciam.
Bonum senectæ compara viaticum.
Quisquis parentes bene colit, speret bene.
Amorem inopia nummi sedat, aut fames.
Modestia est servanda cœnanti foris.
Nemo maleficus se fatetur maleficum.
*** Ad ebrios it, non ad impransos, Venus.**
*** Insunt modesti mores etiam mulieri.**
Vix feminarum in genere reperias fidem.
Perhibere vera semper ingenuum decet.
Multi bonis in rebus haud sapiunt bene.
Minus dolebis, quo hostibus credes minus.
Habebo amicos, si habuero pecuniam.
*** Inimicus homo nil unquam præstat utile.**
Taciturna facile ingenia contemni solent.
Unus familiæ servus ipse adeo est herus.
Inscitiam etenim vincit experientia.
Cunctis memoria est fluxa, quis factum bene est.
*** Nonnulli oderunt adeo beneficos sibi.**
Majora perdes, minima ni servaveris.
Mortalis quum sis, intra mortalem sape.
Opta aliquid habeas : qui habet, is et amicos habet.
Amice, non sapientis est res temeritas.
Magni est laboris quicquid est pulchri uspiam.
Esto opere, non sermone solo industrius.
*** Difficile inventu est justum, ubi ubi quæsiveris.**
*** Justitiæ est oculus : is nihil non perspicit.**
*** Miseria amici mihi suprema est miseria.**
*** Magna ornamenta pereunt propter mulieres.**
*** Voluptas aliqua inest vel infortunio.**
*** Concinnat luctus suspicacem et miseria.**
Nempe est voluptas mater infortunii.
*** Eunuchus, alia vitam spurcans bestia.**
Vives bene, si sis vacuus iracundia.
Tibi studeto gloriam relinquere.
*** Quærere tuarum rerum auxilium memineris.**
*** Fortunæ arbitrio nos modesti vivimus.**

190	Ζῶμεν γὰρ οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δυνάμεθα.	Ut quimus haud ut volumus ævum ducimus.
	Ζῆθι προσεχόντως, ὡς μακρὰν ἐγγὺς βλέπων.	* Ne temere vivas : specta longa et proxima.
	Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα καὶ τὸν σώφρονα.	Probi viri esto temperantisque æmulus.
	Ζωῆς πονηρᾶς θάνατος αἱρετώτερος.	Satius mori quam calamitose vivere.
	Ζῆν βουλόμενος μὴ πρᾶττε θανάτου ἄξια.	Nil facito dignum morte, si amas vivere.
195	Ζηλὸς γυναικὸς πάντα πυρπολεῖ δόμον.	Muliëris æmulatus incendit domum.
	Ζήτει συναγαγεῖν ἐκ δικαίων τὸν βίον.	Vitam ex honestis tibi para negotiis.
	Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκ ἔτ' ἔστ' ἐλεύθερος.	Haud liber ultra est, nuptiæ quem vinciunt.
	Ζῆν οὐκ ἔδει γυναῖκα κατὰ πολλοὺς τρόπους.	Nullam esse decuit feminam, multis modis.
	Ζήτει γυναῖκα σύμμαχον τῶν πραγμάτων.	Quære adjuvamen rebus uxorem tuis.
200	Ζῶμεν ἀλογίστως προσδοκῶντες μὴ θανεῖν.	* Mortis non memores, inconsulto vivimus.
	Ζῆν ἡδέως οὐκ ἔστιν ἀργὸν καὶ κακόν.	* Non est, iners et malus ut vivat suaviter.
	Ἢ ζῆν ἀλύπως ἢ θανεῖν εὐδαιμόνως.	Felicis ævum sine malis agere, aut mori.
	Ἤθη πονηρὰ τὴν φύσιν διαστρέφει.	Bonæ indolis venena sunt mores mali.
	Ἦθος πονηρὸν φεῦγε καὶ κέρδος κακόν.	Injusta fuge compendia et mores malos.
205	Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.	Multis hominibus lingua perniciem attulit.
	Ἥδιστόν ἐστι τῶν ὑπαρχόντων κρατεῖν.	Opes tenere, non teneri opibus juvat.
	Ἥδιστόν ἐστιν εὐτυχοῦντα νοῦν ἔχειν.	Dulcissimum prudentia inter prospera.
	Ἢ λέγε τι σιγῆς κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε.	Sile, meliora vel loquere silentio.
	Ἥξει τὸ γῆρας πᾶσαν αἰτίαν φέρον.	Veniet senectus omne crimen sustinens.
210	Ἡ φύσις ἑκάστου τοῦ γένους ἐστὶν πατρίς.	Natura generi cuique tanquam patria est.
	Ἦθος προκρίνειν χρημάτων γαμοῦντα δεῖ.	Ex moribus, non ære, nupturam æstima.
	Ἡ δ' ἁρπαγὴ μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.	* Vitiorum hominibus pessimum est rapacitas.
	Ἡ φύσις ἁπάντων τῶν διδαγμάτων κρατεῖ.	Natura superat omne doctrinæ genus.
	Ἤθους δικαίου φαῦλος οὐ ψαύει λόγος.	Vox prava non pertingit ad mores bonos.
215	Ἢ μὴ γαμεῖν τὸ σύνολον, ἢ γαμῶν κράτει.	* Aut cælebs vive, aut dominus uxori tuæ.
	Ἡ πατρὶς, ὡς ἔοικε, φίλτατον βροτοῖς.	Homini, ut videtur, patria res dulcissima est.
	Ἡ γὰρ παράκαιρος ἡδονὴ τίκτει βλάβην.	Tempestiva aliqua ni voluptas sit, nocet.
	Ἡδύ γε δικαίους ἄνδρας εὐτυχεῖς ὁρᾶν.	* Justus beatus optimum est spectaculum.
	Ἤθους δὲ βάσανός ἐστιν ἀνθρώποις χρόνος.	Est moris explorator humani dies.
220	Ἡ γλῶσσα πολλῶν ἐστιν αἰτία κακῶν.	Malis initium lingua permultis dedit.
	Ἡδύ γε σιωπᾶν ἢ λαλεῖν ἃ μὴ πρέπει.	Silentium anteferendum est turpiloquentiæ.
	Ἡ γὰρ σιωπὴ τοῖς σοφοῖς ἐστ' ἀπόκρισις.	* Silentiumque sapienti est responsio.
	Ἡ γὰρ σιωπὴ μαρτυρεῖ τὸ μὴ θέλειν.	* Hominem non velle significat silentium.
	Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά.	* Inepta mens hominibus impertit mala.
225	Ἢ μὴ ποίει τὸ κρυπτὸν ἢ μόνος ποίει.	Aut occulendum nil patra, aut solus patra.
	Ἡ κοιλία καὶ πολλὰ χωρεῖ κὠλίγα.	Ut multa venter accipit, sic paucula.
	Ἡ πενία ἀγνώμονάς γε τοὺς πολλοὺς ποιεῖ.	* Immemores beneficiorum gignit inopia.
	Ἡ γλῶσσ' ἁμαρτάνουσα τἀληθῆ λέγει.	Inesse linguæ veritas lapsæ solet.
	Θεὸν σέβου καὶ πάντα πράξεις ἐνθέως.	Deum verere: cuncta sic facies bene.
230	Θεὸν προτίμα, δεύτερον τοὺς σοὺς γονεῖς.	* Post deum habeas parentes proximo loco.
	Θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ τρίτον κακόν.	Tria magna mala sunt, æquor, ignis, femina.
	Θέλων καλῶς ζῆν μὴ τὰ τῶν φαύλων φρόνει.	* Victurus bene, ne mentem pravorum geras.
	Θησαυρός ἐστι τῶν κακῶν κακὴ γυνή.	Ingens mali thesaurus est mulier mala.
	Θεὸς πέφυκεν ὅστις οὐδὲν δρᾷ κακόν.	* Deus est qui nihil admisit unquam in se mali.
235	Θησαυρός ἐστι τοῦ βίου τὰ πράγματα.	* Non est thesaurus vitæ nisi negotia.
	Θέλομεν καλῶς ζῆν πάντες ἀλλ' οὐ δυνάμεθα.	Bene vivere omnes volumus, at non possumus.
	Θεὸς συνεργὸς πάντα ποιεῖ ῥᾳδίως.	Rem facile quamvis peragit adjutor deus.
	Θεοὶ μέγιστοι τοῖς φρονοῦσιν οἱ γονεῖς.	Numen parentes maximum prudentibus.
	Θορύβους ὀχλώδεις φεῦγε καὶ παροινίας.	* Vulgi tumultus longe fuge et insaniam.
240	Θέλω τύχης σταλαγμὸν ἢ φρενῶν πίθον.	* Melior fortunæ guttula artis urceo.
	Θεοῦ πέφυκε δῶρον εὐγνώμων τρόπος.	* Donum divinum est bona mens et mores probi.
	Θεὸς δὲ τοῖς ἀργοῖσιν οὐ παρίσταται.	* Longe est auxilium numinis ab inertibus.
	Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.	Supra deum ne sapito, mortalis satus.

	Θεράπευε τὸν δυνάμενον, ἄνπερ νοῦν ἔχῃς.	* Si mens est tibi, coles potentes qui sient.
245	Θυμῷ χαρίζου μηδὲν, ἄνπερ νοῦν ἔχῃς.	* Si mens est tibi, ne cedas iracundiæ.
	Θυσία μεγίστη τῷ θεῷ τό γ' εὐσεβεῖν.	* Pietate majus nil offertur numini.
	Θεῷ μάχεσθαι δεινόν ἐστι καὶ τύχῃ.	Obsistere est difficile fortunæ et deo.
	Θηρῶν ἁπάντων ἀγριωτέρα γυνή.	Inter feras fera nulla ferior muliere.
	Θνητὸς πεφυκὼς τοὐπίσω πειρῶ βλέπειν.	Homo natus id quod instat ut videas age.
250	Θεοῦ γὰρ ἐκτὸς οὐδεὶς εὐτυχεῖ βροτῶν.	Nullus beatus absque numine est dei.
	Θεοῦ δὲ πληγὴν οὐχ ὑπερπηδᾷ βροτός.	Haud ullus unquam transilit plagam dei.
	Θεὸς δ' ἁμαρτάνουσιν οὐ παρίσταται.	* A peccatore sese numen segregat.
	Θεὸν ἐπιορκῶν μὴ δόκει λεληθέναι.	Deum latere ne putes quod pejeras.
	Θυμοῦ κρατῆσαι κἀπιθυμίας καλόν.	Res pulchra et iram et cupiditatem vincere.
255	Θεῶν ὄνειδος τοὺς κακοὺς εὐδαιμονεῖν.	Crimen deorum est improbi felicitas.
	Ἱερὸν ἀληθῶς ἐστιν ἡ συμβουλία.	Consilia dare, res prorsus et vere sacra est.
	Ἴσος ἴσθι πᾶσι κἂν ὑπερέχῃς τῷ βίῳ.	Quamvis superior sorte, da te æquum omnibus.
	Ἰσχυρότερον δέ γ' οὐδέν ἐστι τοῦ λόγου.	Oratione nulla vis potentior.
	Ἰσότητα τίμα, (καὶ) πλεονέκτει μηδένα.	* Æqualitatem cole, neque ullum deprimas.
260	Ἱστοὶ γυναικῶν ἔργα κοὐκ ἐκκλησίαι.	Muliebre telæ sunt opus, non concio.
	Ἰὸς πέφυκεν ἀσπίδος κακὴ γυνή.	Ipsum venenum est aspidis, mulier mala.
	Ἱκανὸν τὸ νικᾶν ἐπὶ τῶν ἐλευθέρων.	* Vicisse satis est inter liberos tibi.
	Ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς.	Tuas amicus crede amici miserias.
	Ἴσον ἐστὶν ὀργῇ καὶ θάλασσα καὶ γυνή.	* Mulier et mare sunt isdem plane moribus.
265	Ἰσχυρὸν ὄχλος ἐστὶν, οὐκ ἔχει δὲ νοῦν.	Plebs nempe res est valida, sed mentis carens.
	Ἴσος ἴσθι κρίνων καὶ φίλους, καὶ μὴ φίλους.	* Sis idem, amicos an inimicos judices.
	Ἴσον λεαίνης καὶ γυναικὸς ὠμότης.	Feritas leænæ quanta, tanta et feminæ.
	Ἰατρὸς ἀδόλεσχος ἐπὶ νόσῳ νόσος.	Medicus loquax, secundus ægro morbus est.
	Ἴσον θεῷ σου τοὺς φίλους τιμᾶν θέλε.	Honora amicos tanquam honorares deos.
270	Ἱκανῶς βιώσεις γηροβοσκῶν τοὺς γονεῖς.	Senes parentes qui fovet, vivet diu.
	Ἰδών τι χρηστὸν μηδὲν ἐκφάνῃς ὅλως.	* Aliquid vidisti pulchrum? nihil elimina.
	Ἰδὼν ποτ' αἰσχρὸν πρᾶγμα μὴ συνεκδράμῃς.	* Visa re turpi, cum aliis ne te immisceas.
	Καλὸν τὸ καιροῦ παντὸς εἰδέναι μέτρον.	Occasionis nosse res pulchra est modum.
	Κακοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ κακός.	Facient malorum te malum commercia.
275	Κάλλιστόν ἐστι κτῆμα παιδεία βροτοῖς.	Doctrina hominibus optima est possessio.
	Κρίνει φίλους ὁ καιρὸς, ὡς χρυσὸν τὸ πῦρ.	Aurum probatur igne, amicus tempore.
	Κακὸν μέγιστον ἐν βροτοῖς ἀπληστία.	* Malum est hominibus maximum immoderatio.
	Κόλαζε τὸν πονηρὸν, ἄνπερ δυνατὸς ᾖ.	* Malum castiga, maxime si sit potens.
	Καλὸν τὸ μηδὲν εἰς φίλους ἁμαρτάνειν.	Nihil peccare in amicos, est pulcherrimum.
280	Κούφως φέρειν δεῖ τὰς παρεστώσας τύχας.	Fiet levis fortuna, si leviter feras.
	Καιροῦ τυχὼν γὰρ πτωχὸς ἰσχύει μέγα.	Mendicus etiam sæpe valet in tempore.
	Κακοῦ μεταβολὴν ἀνδρὸς χρὴ σιωπᾶν.	* Silere oportet improbi flexus viri.
	Καλὸν τὸ γηρᾶν καὶ τὸ μὴ γηρᾶν πάλιν.	Res pulchra senium, pulchra non senescere.
	Κάλλιστα πειρῶ καὶ λέγειν καὶ μανθάνειν.	* Bonis dicendis et discendis dato operam.
285	Καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.	Opulentiæ antepone rumorem bonum.
	Κάλλιστον ἐν κήποισι φύεται ῥόδον.	* Pulchrius in hortis gignitur nihil rosa.
	Κατηγορεῖν οὐκ ἔστι καὶ κρίνειν ὁμοῦ.	Judex et accusator esse idem nequit.
	Κέρδος πονηρὸν μηδέποτε βούλου λαβεῖν.	Ex non honesto lucra sectari cave.
	Κενῆς δὲ δόξης οὐδὲν ἀθλιώτερον.	Nihil est inani gloria infelicius.
290	Κρεῖττον σιωπᾶν ἐστιν ἢ λαλεῖν μάτην.	Silentium anteferendum est vaniloquentiæ.
	Καλὸν τὸ θνήσκειν οἷς ὕβριν τὸ ζῆν φέρει.	Quis fœda vita restat, his pulchrum est mori.
	Κακοῦ γὰρ ἀνδρὸς δῶρ' ὄνησιν οὐκ ἔχει.	* Nil utilitatis improbi in donis viri.
	Κακὸν φέρουσι καρπὸν οἱ κακοὶ φίλοι.	Malo ex amico fructus oritur pessimus.
	Καὶ ζῶν ὁ φαῦλος καὶ θανὼν κολάζεται.	Vivisque mortuisque pœna instat malis.
295	Καλὸν τὸ θησαύρισμα κειμένη χάρις.	Benefacta bene locata, thesaurus gravis.
	Κρεῖττον τὸ μὴ ζῆν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως.	Satius mori quam calamitose vivere.
	Καλὸν δὲ καὶ γέροντι μανθάνειν σοφά.	Addiscere aliquid digna res etiam sene.

	Καρπὸς γὰρ ἀρετῆς ἐστιν εὔτακτος βίος.	Composita recte vita frux virtutis est.
	Καλὸν τὸ νικᾶν, ὑπερνικᾶν δὲ σφαλερόν.	* Vincere bonum est : ultra fas vincere, lubricum.
300	Καλῶς πένεσθαι μᾶλλον ἢ πλουτεῖν κακῶς.	Inopia honesta potior opibus improbis.
	Κέρδος πονηρὸν ζημίαν ἀεὶ φέρει.	Quæstus iniquos damna consequi solent.
	Κακῷ σὺν ἀνδρὶ μηδ' ὅλως ὁδοιπόρει.	Hominem malignum nec viæ comitem cape.
	Καλὸν φέρουσι καρπὸν οἱ σεμνοὶ τρόποι.	Mores decori, frugis est pulchræ seges.
	Κακὸν φυτὸν πέφυκεν ἐν βίῳ γυνή,	* In vita occrevit nobis ut gramen malum
305	καὶ κτώμεθ' αὐτὰς ὡς ἀναγκαῖον κακόν.	mulier; malumque hoc opus est servemus domi.
	Κατὰ τὴν ἰδίαν φρόνησιν οὐδεὶς εὐτυχεῖ.	Suo arbitratu nullus est felix satis.
	Καιροσκόπει τὰ πράγματ', ἄνπερ νοῦν ἔχῃς.	* Sanus es? negotiorum observes tempora.
	Κἂν τοῖς ἀγροίκοις ἐστὶ παιδείας λόγος.	Doctrinæ habetur ratio vel ab agrestibus.
	Λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη.	Ars est hominibus portus infortunii.
310	Λίαν φιλῶν σεαυτὸν οὐχ ἕξεις φίλον.	Amans sui ipse nimis, amicu'st nemini.
	Λόγοις ἀμείβου τὸν λόγοις πείθοντά σε.	Verbis repone verba suasori tuo.
	Λιμὴν πέφυκε πᾶσι παιδεία βροτοῖς.	* Omnibus doctrina portus est mortalibus.
	Λόγῳ με πεῖσον φαρμάκῳ σοφωτάτῳ.	* Oratione leni, medicina optima.
	Λόγος διοικεῖ τὸν βροτῶν βίον μόνος.	Mortalium res sola regit oratio.
315	Λογισμός ἐστι φάρμακον λύπης μόνος.	* Ratio remedium est unum mœstitudinis.
	Λῦπαι γὰρ ἀνθρώποισι τίκτουσιν νόσον.	Tristitia morbos parturit mortalibus.
	Λαβὼν ἀπόδος, ἄνθρωπε, καὶ λήψῃ πάλιν.	Capias ut iterum, redde quod jam ceperas.
	Λιμὴν πλοίου μέν, ἀλυπία δ' ὅρμος βίου.	* Juvat portus navem; vitam, animi serenitas.
	Λύπην γὰρ εὔνους οἶδεν ἰᾶσθαι λόγος.	Sanare luctum scit benevola oratio.
320	Λιμὸς μέγιστον ἄλγος ἀνθρώποις ἔφυ.	Inter dolores maximum humanos fames.
	Λιμῷ γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀντειπεῖν ἔπος.	Famem adeo responsare nil contra datur.
	Λυποῦντα λύπει, καὶ φιλοῦνθ' ὑπερφίλει.	* Illata mala repende; amantem magis ama.
	Λυπεῖ με δοῦλος δεσπότου μεῖζον φρονῶν.	Servus molestu'st supra herum sese efferens.
	Λύπη παροῦσα πάντοτ' ἐστὶν ἡ γυνή.	Mulier perenne pignus ægrimoniæ est.
325	Λόγον παρ' ἐχθροῦ μήποθ' ἡγήσῃ φίλον.	Sermonem ab hoste benevolum nunquam puta.
	Λύπης ἰατρός ἐστιν ἀνθρώποις λόγος.	Mœroris unica medicina oratio.
	Λέοντι συζῆν ἢ γυναικὶ συμβιοῦν.	Melius leonis feminæ commercio.
	Λάλει μέτρια καὶ μὴ λάλει ἃ μή σε δεῖ.	* Modestus sermo, et qualis deceat, sit tuus.
	Λήσειν διὰ τέλους μὴ δόκει πονηρὸς ὤν.	Latere semper posse ne spera nocens.
330	Λόγος εὐχάριστος χάριτός ἐστ' ἀνταπόδοσις.	* Est sermo gratus pro relata gratia.
	Λάβε πρόνοιαν τοῦ προσήκοντος βίου.	Curanda res est, ex decoro vivere.
	Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.	Odi professum sapere, qui sibi non sapit.
	Μὴ κρῖν' ὁρῶν τὸ κάλλος, ἀλλὰ τὸν τρόπον.	Mores in arbitrando, non faciem vide.
	Μεστὸν κακῶν πέφυκε φορτίον γυνή.	Mulier malorum plena semper sarcina est.
335	Μὴ πάντα πειρῶ πᾶσι πιστεύειν ἀεί.	Credenda cunctis esse cuncta ne putes.
	Μιμοῦ τὰ σεμνά, μὴ κακοὺς μιμοῦ τρόπους.	* Graves imitator mores, ne imitator malos.
	Μισθὸς διδάσκει γράμματ', οὐ διδάσκαλος.	* Pretium docet te, non præceptor, literas.
	Μοχθεῖν ἀνάγκη τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.	Laboret is, beatam qui vitam cupit.
	Μί' ἐστὶν ἀρετὴ τἄτοπον φεύγειν ἀεί.	* Nunquam non fugere inepta, et hoc virtutis est.
340	Μακάριος ὅστις οὐσίαν καὶ νοῦν ἔχει.	Felix qui mentem cum divitiis possidet.
	Μὴ φεῦγ' ἑταῖρον ἐν κακοῖσι κείμενον.	Ne fuge sodalem quum calamitas ingruit.
	Μακάριόν ἐστιν υἱὸν εὔτακτον τρέφειν.	Felicitas eximia, sapiens filius.
	Μηδέποτε πειρῶ δύο φίλων εἶναι κριτής.	Ne recipe amicos inter arbitrium duos.
	Μὴ σπεῦδ' ἃ μὴ δεῖ, μηδ' ἃ δεῖ σπεύδειν μένε.	* Ne agas celeria tarde, aut tarda celeriter.
345	Μὴ τοὺς κακοὺς οἴκτειρε πράξαντας κακῶς.	* Malorum ne miserere fortunæ malæ.
	Μέγιστον ὀργῆς ἐστι φάρμακον λόγος.	Iræ remedium maximum est oratio.
	Μετὰ τὴν δόσιν τάχιστα γηράσκει χάρις.	Post munera cito consenescit gratia.
	Μέμνησο πλουτῶν τοὺς πένητας ὠφελεῖν.	Memento dives facere pauperibus bene.
	Μένει δ' ἑκάστῳ τοῦθ' ὅπερ μέλλει παθεῖν.	Quod destinatum sorte, non fugies pati.
350	Μακάριος ὅστις μακαρίοις ὑπηρετεῖ.	Beatus ille quoi beatus imperat.
	Μακρὸς γὰρ αἰὼν συμφορὰς πολλὰς ἔχει.	Mala multa secum longa ferre ætas solet.

	Μισῶ πονηρὸν χρηστὸν ὅταν εἴπῃ λόγον.	Quum recta fatur, improbum odi maxime.
	Μὴ λοιδόρει γυναῖκα μηδὲ νουθέτει.	* Noli increpare neu monere mulierem.
	Μέμνησο νέος ὤν, ὡς γέρων ἔσῃ ποτέ.	Juvenis memento te fore aliquando senem.
355	Μήποτε λάβῃς γυναῖκας εἰς συμβουλίαν.	* Consilia versas? noli admittere mulierem.
	Μὴ 'μβαινε δυστυχοῦντι, κοινὴ γὰρ τύχη.	Misero cave insultare : Fors hera omnium est.
	Μακάριος ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.	Generosa amicus mente, felicis bonum.
	Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχὺς πένης γένῃ.	Ditescere properans, inops fies cito.
	Μέγ' ἐστὶ κέρδος, ἣν διδάσκεσθαι μάθῃς.	* Doceri si didiceris, est magnum lucrum.
360	Μισῶ πένητα πλουσίῳ δωρούμενον.	Res pauper est odiosa, donans diviti.
	Μηδέν ποτε κοινοῦ τῇ γυναικὶ χρήσιμον.	* Utile communicato mulieri nihil.
	Μὴ γάμει γυναῖκα κοὐκ ἀνοίξεις τάφον.	* Eris immortalis, si non ducis mulierem.
	Μεγάλη τυραννὶς ἀνδρὶ πλουσία γυνή.	* Duxisse ditem, servitus magna est viro.
	Μὴ πρὸς τὸ κέρδος ἀεὶ πειρῶ βλέπειν.	* Noli perpetuo vertere oculos ad lucrum.
365	Μαστιγίας ἔγχαλκος ἀφόρητον κακόν.	* Pecuniosus verbero, malum maximum.
	Μή μοι γένοιθ' ἃ βούλομ' ἀλλ' ἃ συμφέρει.	Ne sit mihi quod cupio, sed quod expedit.
	Μετὰ δικαίου ἀεὶ διατριβὰς ποίει.	* Cum justis semper versare in eodem loco.
	Νόμῳ τὰ πάντα γίγνεται καὶ κρίνεται.	Nil non fit aut dijudicatur legibus.
	Νόμιζε κοινὰ πάντα τἀτυχήματα.	Commune cuivis crede, quod cuiquam accidit.
370	Νόον γάρ ἐστι κρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχειν.	Bene judicare majus est silentio.
	Νύμφη δ' ἄπροικος οὐκ ἔχει παῤῥησίαν.	Sine dote nupta jus loquendi non habet.
	Νόμοις ἕπεσθαι τοῖς ἐγχωρίοις καλόν.	Res est honesta pro locis leges sequi.
	Νέος πεφυκὼς πολλὰ χρηστὰ μάνθανε.	Dum floret ætas, disce quod scitum juvet.
	Νέμεσιν φυλάσσου· μηδὲν ὑπέρογκον ποίει.	* Nemesin caveto : longe fuge superbiam.
375	Νέῳ δὲ σιγᾶν μᾶλλον ἢ λαλεῖν πρέπει.	Juvenem magis tacere quam fari decet.
	Νικᾷ γὰρ ἀεὶ διαβολὴ τὰ κρείττονα.	Calumniæ mos vincere id quod rectius.
	Νόμιζ' ἀδελφοὺς τοὺς ἀληθινοὺς φίλους.	Veros amicos, alteros fratres puta.
	Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέους τιμὰς νέμειν.	Jubet parentes lex coli juxta deos.
	Νόμιζε σαυτῷ τοὺς γονεῖς εἶναι θεούς.	Tu tibi parentes alteros credas deos.
380	Νόμων ἔχεσθαι πάντα δεῖ τὸν σώφρονα.	* Legibus hærere sapiens debet firmiter.
	Νίκησον ὀργὴν τῷ λογίζεσθαι καλῶς.	Ratione rem putando, vince iræ impetum.
	Νόμιζε γήμας δοῦλος εἶναι διὰ βίου.	Uxore ducta vivere ut servus para.
	Νόσον δὲ κρεῖττόν ἐστιν ἢ λύπην φέρειν.	Morbum quam tristitatem exantles facilius.
	Νέος ὢν ἀκούειν τῶν γεραιτέρων θέλε.	Audi libenter, ipse adhuc juvenis, senes.
385	Νὺξ μὲν ἀναπαύει, ἡμέρα δ' ἔργον ποιεῖ.	* Nam nox quietem præbet, facit opus dies.
	Νικᾷ παλαιὰς χάριτας ἡ νέα χάρις.	* Officia vetera vincit officium novum.
	Νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν.	* Sermone melius est juveni silentium.
	Νέος ἂν πονήσῃς, γῆρας ἕξεις εὐθαλές.	* Juvenis labora : senium habebis floridum.
	Ξένους πένητας μὴ παραδράμῃς ἰδών.	Prætervidere pauperem externum cave.
390	Ξένοισι πιστοῖς πιστὸς ὢν γίγνου φίλος.	Amicus esto fidus in fidum hospitem.
	Ξένοις ἐπαρκῶν τῶν ἴσων τεύξῃ ποτέ.	Bene de extero quid meritus, exspectes idem.
	Ξένῳ μάλιστα συμφέρει τὸ σωφρονεῖν.	Bene se modeste gerere peregrinum decet.
	Ξίφος τιτρώσκει σῶμα, τὸν δὲ νοῦν λόγος.	Ut corpus ensis, verba mentem sauciant.
	Ξένος ὢν ἀκολούθει τοῖς ἐπιχωρίοις νόμοις.	* Terræ, ubi versaris peregre, obsequere legibus.
395	Ξενία χαλεπὴ κατὰ πολλοὺς τρόπους.	* Gravis res multimodis peregrinatio.
	Ξενίας ἀεὶ φρόντιζε, μὴ καθυστέρει.	Cura hospitalis esse, nec in hoc sis piger.
	Ξένον ἀδικήσεις μηδέποτε καιρὸν λαβών.	Occasione lædito nulla hospitem.
	Ξυνετὸς πεφυκὼς φεῦγε τὴν πανουργίαν.	Valens sagaci mente, quod pravum est, fuge.
	Ξένος ὢν ἀπράγμων ἴσθι, καὶ πράξεις καλῶς.	Rerum abstine peregrinus, et vives bene.
400	Ξένους ξένιζε, καὶ σὺ γὰρ ξένος γ' ἔσῃ.	Bene hospiti fac : tu quoque hospes fors eris.
	Ξένῳ δὲ σιγᾶν κρεῖττον ἢ κεκραγέναι.	Silere quam clamare peregrinum decet.
	Ξένος πεφυκὼς τοὺς ξενηδόχους σέβου.	Honorem habe, peregrine, susceptoribus.
	Ὁ γράμματ' εἰδὼς καὶ περισσὸν νοῦν ἔχει.	Qui literas didicere, mentis plus habent.
	Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ περιφέρει τὴν οὐσίαν.	Qui sapit, is in se cuncta circumfert sua.
405	Οὐκ ἔστιν αἰσχρὸν ἀγνοοῦντα μανθάνειν.	* Non est inhonestum, ea quæ nescis discere.

	Ἔλπιζε δ' αὐτὸν πάλιν εἶναι σοῦ φίλον.	* Igitur rediturum spera ad amicitiam tuam.
	Οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ὅστις οὐχ αὑτῷ φίλος.	Nemo est, amicus ipse qui non sit sibi.
	Οὐκ ἔσθ' ὑγιείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ.	Nil sanitate vita habet beatius.
	Ὅπου βία πάρεστιν, οὐδὲν ἰσχύει νόμος.	* Quo vis irrumpit, ibi nihil leges valent.
410	Ὀργὴ φιλοῦντος μικρὸν ἰσχύει χρόνον.	Amantis ira ferre ætatem non potest.
	Οὐπώποτ' ἐζήλωσα πολυτελῆ νεκρόν.	Nunquam probarim sumtuosum mortuum.
	Οὐδεὶς τὸ μέλλον ἀσφαλῶς ἐπίσταται.	Haud de futuro tuta quis deliberat.
	Οὐδὲν γυναικὸς χεῖρον οὐδὲ τῆς καλῆς.	Nihil muliere pejus est, pulchra quoque.
	Οὐκ ἔστι λύπης χεῖρον ἀνθρώποις κακόν.	Mœrore nullum hominibus est pejus malum.
415	Οὐδεὶς μετ' ὀργῆς ἀσφαλῶς βουλεύεται.	Consilia sunt intuta, quibus ira adsidet.
	Οὐκ ἔστι σοφίας κτῆμα τιμιώτερον.	Haud ulla res pretiosior sapientia.
	Οὐκ ἔστι σιγᾶν αἰσχρὸν, ἀλλ' εἰκῆ λαλεῖν.	* Silere non est turpe, sed frustra loqui.
	Ὀργῆς χάριν τὰ κρυπτὰ μὴ 'κφάνῃς φίλου.	Arcana amici ne per iram prodito.
	Οὐκ ἔστιν εὑρεῖν βίον ἄλυπον οὐδενός.	Vacuam invenire non datur vitam malis.
420	Ὁ πολὺς ἄκρατος ὀλίγ' ἀναγκάζει φρονεῖν.	Multum meracum pauca sapere nos facit.
	Ὁμιλίας δὲ τὰς γεραιτέρων φίλει.	Seniliores quære amicitias tibi.
	Ὁ μὴ δαρεὶς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται.	Male eruditur ille qui non vapulat.
	Οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα κάλλιον φίλου.	Nulla est amico pulchrior possessio.
	Οὐδεὶς ὃ νοεῖς μὲν οἶδεν, ὃ δὲ ποιεῖς βλέπει.	Quid cogites scit nemo; quid facias patet.
425	Ὃν γὰρ θεοὶ φιλοῦσιν ἀποθνήσκει νέος.	Flore in juvenili moritur quem di diligunt.
	Ὅμοια πορνὴ δάκρυα καὶ ῥήτωρ ἔχει.	* Lacrumæ oratori eædem ac meretrici cadunt.
	Οἶνος γὰρ ἐμποδίζει * * *	Vinum impedit ****
	Οἷς μὲν δίδωσιν, οἷς δ' ἀφαιρεῖται τύχη.	Fortuna multos spoliat, alios munerat.
	Ὀργὴ δὲ πολλοὺς δρᾶν ἀναγκάζει κακόν.	Ad prava sæpe impellit iracundia.
430	Ὁ μηδὲν εἰδὼς οὐδὲν ἐξαμαρτάνει.	Quicumque nihil scit, ille vir peccat nihil.
	Οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τοῖς δεδυστυχηκόσι.	* Miseriam expertis injicit nemo manum.
	Ὅτ' εὐτυχεῖς, μάλιστα μὴ φρόνει μέγα.	Minus insolesce quo magis res prosperæ.
	Ὅπλον μέγιστόν ἐστιν ἡ 'ρετὴ βροτοῖς.	Virtus hominibus arma præstantissima.
	Ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ἐστιν ἐν ἑκάστῳ θεός.	Mortalium cuique sua mens est deus.
435	Οὐ χρὴ φέρειν τὰ πρόσθεν ἐν μνήμῃ κακά.	* Mala pristina haud oportet ferre in memoria.
	Οὐκ ἔστι πενίας οὐδὲ ἓν μεῖζον κακόν.	* Non ullum paupertate majus est malum.
	Ὁ μὴ γαμῶν ἄνθρωπος οὐκ ἔχει κακά.	Multis malis caret ille, qui uxorem haud habet.
	Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων.	Illiterata vita cum oculis cæcitas.
	Οὐδεὶς πῦρ εἰς [ἀνίας?] χρήματα δοὺς ἐπαύσατο.	* Nullum e mœrore exemit data pecunia.
440	Ὁ συκοφάντης ἐστὶ τοῖς πέλας λύκος.	* Calumniator, quemquem novit, huic lupu'st.
	Ὅρκον δὲ φεῦγε καὶ δικαίως κἀδίκως.	Jurare fugias, vere, falso, haud interest.
	Ὀργὴν ἑταίρου καὶ φίλου πειρῶ φέρειν.	Toleres amici et comitis iracundiam.
	Πολλοὺς ὁ πόλεμος δι' ὀλίγους ἀπώλεσεν.	* Bellum paucorum gratia aufert plurimos.
	Πανήγυριν νόμιζε τόνδε τὸν βίον.	Mercatum crede tempus hoc quod vivitur.
445	Πολλοὺς τρέφειν εἴωθε τἀδικήματα.	* Multos consuevit alere injuria et nefas.
	Πολλοὺς ὁ καιρὸς οὐκ ὄντας ποιεῖ φίλους.	Occasione amicus fit qui non fuit.
	Πολλοὶ μὲν εὐτυχοῦσιν, οὐ φρονοῦσι δέ.	Multis adest fortuna, non prudentia.
	Πρᾶττε τὰ σεαυτοῦ, μὴ τὰ τῶν ἄλλων φρόνει.	* Tuas res age; alienas ne curaveris.
	Πολλῶν ὁ καιρὸς γίγνεται διδάσκαλος.	Rebus magistra plurimis occasio.
450	Πενίας βαρύτερον οὐδέν ἐστι φορτίον.	Onus est inopia longe gravius ceteris.
	Πρὸς υἱὸν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ.	Boni parentis ira nulla in filium.
	Πατὴρ οὐχ ὁ γεννήσας, ἀλλ' ὁ θρέψας σε.	* Non qui te genuit, est qui nutrivit pater.
	Πονηρὸν ἄνδρα μηδέποτε ποιοῦ φίλον.	Tibi nunquam amicum facito moratum male.
	Πένης ὑπάρχων μὴ φρόνει τὰ πλουσίων.	* In paupertate spiritus fuge divitum.
455	Πενία δ' ἄτιμον καὶ τὸν εὐγενῆ ποιεῖ.	Pauper inhonorus, genere sit clarus licet.
	Πονηρός ἐστι πᾶς ἀχάριστος ἄνθρωπος.	* Ingratus omnis homo non est quin sit malus.
	Παθητός ἐστι πᾶς τις εὐπροσήγορος.	* Facile alloqueris omnem qui passu'st mala.
	Πάντως γὰρ ὁ σοφὸς εὐτελείας ἀνέχεται.	* Vel vilitatem sapiens qui sit sustinet.
	Πάντ' ἀνακαλύπτων ὁ χρόνος πρὸς φῶς φέρει.	Omnia revelans tempus in lucem eruit.

460	Πένητας ἀργοὺς οὐ τρέφει ῥαθυμία.	Desidia nescit educare pauperem.
	Πενίαν φέρειν καὶ γῆράς ἐστι δύσκολον.	Tolerare inopiam cum senectute arduum est.
	Πᾶσιν γὰρ εὖ φρονοῦσι συμμαχεῖ Τύχη.	Sapientibus Fortuna se fert opiferam.
	Πενίαν φέρειν οὐ παντὸς ἀλλ' ἀνδρὸς σοφοῦ.	Perferre inopiam non nisi sapientium est.
	Πρὸς εὖ λέγοντας οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχω.	* Loquenti bene quod contradicam habeo nihil.
465	Ῥοπή 'στιν ἡμῶν ὁ βίος, ὥσπερ ὁ ζυγός.	* Paullo momento, ut trutina, vita impellitur.
	Ῥῆμα παράκαιρον τὸν ὅλον ἀνατρέπει βίον.	Vitæ lues vox missa non in tempore.
	Ῥαθυμίας περίφευγε καὶ κακοὺς φίλους.	* Malos amicos et levitatem omnem fuge.
	Ῥᾷον βίον ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ τρέφῃς.	Vivas facilius, conjugem si non alas.
	Ῥύπος γυνὴ πέφυκεν ἠργυρωμένος.	Argento sordes illitas puta mulierem.
470	Ῥᾷον φέρειν δεῖ τὰς παρεστώσας τύχας.	* Facilius ferre oportet quæ incidunt mala.
	Ῥᾷον παραινεῖν ἢ παθόντα καρτερεῖν.	Patientiam suadere facile, non pati.
	Ῥάθυμος ἂν ᾖς πλούσιος πένης ἔσῃ.	Si dives es pigerque, mox inops eris.
	Ῥύου δὲ σαυτὸν παντὸς ἐκ φαύλου τρόπου.	* Ex omni more malefico tete eruas.
	Σέβου τὸ θεῖον, μὴ 'ξετάζων, πῶς ἔχει.	* Venerare numen: quid sit, noli quærere.
475	Σοφοῖς ὁμιλῶν καὐτὸς ἐκβήσῃ σοφός.	Dat sapere consors vita cum sapientibus.
	Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς ἐκδέχου συμβουλίαν.	Tu non nisi a prudente consilium pete.
	Σιγή ποτ' ἐστὶν αἱρετωτέρα λόγου.	Est ubi loquelâ melius est silentium.
	Σωτηρίας σημεῖον ἥμερος τρόπος.	Signum ad salutem grande morum comitas.
	Σύμβουλος οὐδείς ἐστι βελτίων χρόνου.	Consultor homini tempus utilissimus.
480	Στεῤῥῶς φέρειν χρὴ συμφορὰς τὸν εὐγενῆ.	Tolerare casus nobilem animose decet.
	Σοφία γάρ ἐστι καὶ μαθεῖν ἃ μὴ νοεῖς.	Et discere id quod nescias, sapientia est.
	Σοφία δὲ πλούτου κτῆμα τιμιώτερον.	Pretiosior res opibus est sapientia.
	Σοφὴ σοφῶν γὰρ γίγνεται συμβουλία.	Sapientium consilia sunt sapientia.
	Σιγᾶν ἄμεινον ἢ λαλεῖν ἃ μὴ πρέπει.	Decet tacere quam loqui quæ non decet.
485	Σαυτὸν φύλαττε τοῖς τρόποις ἐλεύθερον.	Te liberum ipse moribus præsta tuis.
	Σοφὸς γὰρ οὐδεὶς εἰς τὰ πάντα προσκοπεῖ.	* Omnia vel sapiens nemo est qui prospexerit.
	Σοφῷ παρ' ἀνδρὶ πρῶτος εὑρέθη λόγος.	* Apud sapientem inventa est ratio primitus.
	Σὺν τοῖς φίλοισιν εὐτυχεῖν ἀεὶ θέλε.	* Bona sine amicis noli fortuna frui.
	Τὰ θνητὰ πάντα μεταβολὰς πολλὰς ἔχει.	Mortalium res plurimas capiunt vices.
490	Τὸ δὴ τρέφον με τοῦτ' ἐγὼ λέγω θεόν.	Nam quod me nutrit, id ego numen deputo.
	Τίμα τὸ γῆρας, οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον.	Metue senectam: quippe comitata advenit.
	Τοὺς τῆς φύσεως οὐκ ἔστι λανθάνειν νόμους.	* Legibus naturæ non potest evadier.
	Τερπνὸν κακὸν πέφυκεν ἀνθρώποις γυνή.	Malum viris est mulier, at dulce est malum.
	Τῆς ἐπιμελείας πάντα δοῦλα γίγνεται.	Sunt cuncta ubique famula diligentiæ.
495	Τύχη τέχνην ὤρθωσεν, οὐ τέχνη τύχην.	* Artem fortuna, non ars fortunam erigit.
	Τὰ μικρὰ κέρδη ζημίας μεγάλας φέρει.	Minora noxas lucra majores ferunt.
	Τὸν εὐτυχοῦντα καὶ φρονεῖν νομίζομεν.	Fortuna famam sæpe dat prudentiæ.
	Τέθνηκεν ἀνθρώποισιν ἅπασα χάρις.	* Emortua omnis est hominibus gratia.
	Τὰ πλεῖστα θνητοῖς τῶν κακῶν αὐθαίρετα.	* Ab ipsis fere parantur mala mortalibus.
500	Τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὑρίσκει φίλους.	Invenit amicos hominibus pecunia.
	Τὸν εὖ ποιοῦνθ' ἕκαστος ἡδέως ὁρᾷ.	* Salutant omnes læto vultu beneficum.
	Τῶν δυστυχούντων εὐτυχὴς οὐδεὶς φίλος.	Felix amicus nullus infelicibus.
	Τὸ κέρδος ἡγοῦ κέρδος ἂν δίκαιον ᾖ.	Lucrum esse lucrum crede, si justum est lucrum.
	Τὸ γὰρ θανεῖν οὐκ αἰσχρὸν, ἀλλ' αἰσχρῶς θανεῖν.	Mors ipsa non est fœda, sed fœde mori.
505	Ταμιεῖον ἀνθρώποισι σωφροσύνη μόνη.	Magnum horreum est hominibus temperantia.
	Τὸν αὐτὸν αἰνεῖν καὶ ψέγειν ἀνδρὸς κακοῦ.	Hominis mali est culpare quem laudaverit.
	Τῶν εὐτυχούντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.	Homines amici sunt omnes felicibus.
	Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.	* Ne tu labores frustra in iis quæ nil juvant.
	Τὸ ζῆν ἀλύπως ἀνδρός ἐστιν εὐτυχοῦς.	Satis beati est esse sine mœroribus.
510	Τῶν εὐτυχούντων πάντες εἰσὶ συγγενεῖς.	Felicium se quisque cognatum vocat.
	Τἀληθὲς ἀνθρώποισιν οὐχ εὑρίσκεται.	* Non invenitur veritas ab hominibus.
	Τῶν γὰρ πενήτων εἰσὶν οἱ λόγοι κενοί.	Haud pondus ullum pauperum verbis inest.
	Τιμώμενοι γὰρ πάντες ἥδονται βροτοί.	Omnes enim homines sese honorari expetunt.

	Τὰ δάνεια δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ.	Fœnus frequenter liberos servos facit.
515	Ὑπερηφανία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.	Malorum maximum hominibus, superbia.
	Ὑπὲρ σεαυτοῦ μὴ φράσῃς ἐγκώμιον.	Noli ipse laudis facere tibi præconium.
	Ὕβρις κακὸν μέγιστον ἀνθρώποις ἔφυ.	* Malum est hominibus maximum insolentia.
	Ὑφ' ἡδονῆς ὁ φρόνιμος οὐχ ἁλίσκεται.	* Sapiens non capitur deliciarum retibus.
	Ὑγίεια καὶ νοῦς ἀγαθὰ τῷ βίῳ δύο.	Vitæ bona duo, sanitas, prudentia.
520	Ὕπνος πέφυκε σωμάτων σωτηρία.	Incolumitas est corporis nostri sopor.
	Ὑπὲρ εὐσεβείας καὶ λάλει καὶ μάνθανε.	Ea fator atque disce quæ pietas probat.
	Ὕπνος δὲ πάσης ἐστὶν ὑγιεία νόσου.	Sopor est hominibus ipsa vitæ sanitas.
	Ὕπνος δεινὸν ἀνθρώποις κακόν.	* Magnum est malum, somniculose vivere.
	Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πολλὰ γίγνεται κακά.	Ad multa cogit nos necessitas mala.
525	Υἱῷ μέγιστον ἀγαθόν ἐστ' ἔμφρων πατήρ.	* Prudente patre bonum non majus filio.
	Φίλους ἔχων νόμιζε θησαυροὺς ἔχειν.	Tibi si est amicus, esse thesaurum puta.
	Φιλόπονος ἴσθι, καὶ βίον κτήσῃ καλόν.	Si non laboris te piget, vives bene.
	Φιλεῖ δ' ἑαυτοῦ πλεῖον οὐδεὶς οὐδένα.	Haud ullus alii quam sibi est amicior.
	Φίλον δι' ὀργὴν ἐν κακοῖσι μὴ προδῷς.	Amicum ob iram deserere cave in malis.
530	Φίλος με βλάπτων οὐδὲν ἐχθροῦ διαφέρει.	Lædens amicus distat inimico nihil.
	Φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ ῥᾴδιον.	Haud facile commutatur ingenium malum.
	Φεῦγ' ἡδονὴν φέρουσαν ὕστερον βλάβην.	Procul voluptas sit ea quam excipit dolor.
	Φίλον βέβαιον ἐν κακοῖσι μὴ φοβοῦ.	Fidelem amicum ne time in rebus malis.
	Φεύγειν ἀεὶ δεῖ δεσπότας θυμουμένους.	Fugiendus herus est semper, ira percitus.
535	Φίλων τρόπους γίγνωσκε, μὴ μίσει δ' ὅλως.	Mores amici noveris, non oderis.
	Φρόνημα λιπαρὸν οὐδαμῶς ἀναλίσκεται.	* Constantis animi nulla unquam est consumtio.
	Φιλίας δοκιμαστήριον ὁ χωρισμὸς φίλων.	* Probas amicum, ab eo si longe absies.
	Χρυσὸς δ' ἀνοίγει πάντα κἂν Ἅιδου πύλας.	Aurum omnia aperit, inferûm portas quoque.
	Χθὼν πάντα κομίζει καὶ πάλιν κομίζεται.	Nam terra donat ac resorbet omnia.
540	Χειμὼν κατ' οἴκους ἀνδράσιν κακὴ γυνή.	Mulier marito sæva tempestas domi.
	Χωρὶς γυναικὸς ἀνδρὶ κακὸν οὐ γίγνεται.	Non ullum sine muliere fit malum viro.
	Χρηστὸς πονηροῖς οὐ τιτρώσκεται λόγοις.	Non vulneratur vir bonus verbo improbo.
	Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλοι δὲ δακτύλους.	Digitum lavabit digitus, et manum manus.
	Χαίρειν ἐπ' αἰσχροῖς οὐδέποτε χρὴ πράγμασιν.	* Non decet in rebus esse lætum turpibus.
545	Χρόνος δ' ἀμαυροῖ πάντα καὶ λήθην ἄγει.	Diesque celat omnia atque oblitterat.
	Χρηστοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν.	* Doceat te oportet vir probus sapientiam.
	Ψευδόμενος οὐδεὶς λανθάνει πολὺν χρόνον.	Diu latere non queunt mendacia.
	Ψυχὴν ἔθιζε πρὸς τὰ χρηστὰ πράγματα.	Ita tempera animum, ut rebus assuescat bonis.
	Ψυχῆς μέγας χαλινὸς ἀνθρώποις ὁ νοῦς.	* Animi nam frenum magnum mens est hominibus.
550	Ψυχῆς νοσούσης ἐστὶ φάρμακον λόγος.	Sermo medela est animi ad ægrimonias.
	Ψυχῆς ἐπιμελοῦ τῆς σεαυτοῦ καθὰ δύνῃ.	Animæ tuæ tu curam gere pro viribus.
	Ψυχῆς γὰρ οὐδέν ἐστι τιμιώτερον.	Nil repperiri carius vita potest.
	Ψευδὴς διαβολὴ τὸν βίον λυμαίνεται.	Vitam dissociat mentiens calumnia.
	Ψεῦδος δὲ μισεῖ πᾶς σοφὸς καὶ χρήσιμος.	Mendacium odit qui vir est frugi et sapit.
555	Ὡς ἡδὺ κάλλος, ὅταν ἔχῃ νοῦν σώφρονα.	Quam dulce facies pulchra cum ingenio probo!
	Ὡς ἡδὺ δούλῳ δεσπότου χρηστοῦ τυχεῖν.	Quam dulce servo lenem herum nanciscier!
	Ὡς οὐδὲν ἡ μάθησις, ἂν μὴ νοῦς παρῇ.	Quam nihil est disciplina ni mens adsiet!
	Ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι.	Opulenti amicos, quos volunt, omnes habent.
	Ὡς πάντα τιμῆς ἐστι πλὴν τρόπου κακοῦ.	Ut cuncta nunc sunt cara, nisi mores mali.
560	Ὡς ἔστ' ἄπιστος ἡ γυναικεία φύσις.	Muliebris o quam sexus est infida res!
	Ὡς αἰσχρὸν ἀνθρώποισιν ἔστ' ἀπληστία.	* Quam turpe hominibus est intemperantia!
	Ὡς χαρίεν ἔστ', ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ.	Res est homo peramœna, quum vere est homo.
	Ὡς ἡδὺ τὸ ζῆν μὴ φθονούσης τῆς τύχης.	Quam vita dulce est, fata dum non invident!
	Ὡς αἰσχρὸν εὖ ζῆν ἐν πονηροῖς ἤθεσιν.	* Turpis res, laute vivere ingenium malum.

SUPPLEMENTUM

ΓΝΩΜΩΝ ΜΟΝΟΣΤΙΧΩΝ EX ALDO.

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται.
Ἆρ' ἐστι συγγενές τι λύπη καὶ βίος.
Αὐθαίρετος λύπη 'στὶν ἡ τέκνων σπορά.
5 Ἀκμὴ τὸ σύνολον οὐδὲν ἄνθους διαφέρει.
Ἀνὴρ ἀτυχῶν δὲ σώζεται ταῖς ἐλπίσιν.
Ἀνάπαυσίς ἐστι τῶν κακῶν ἀπραξία.
Ἅμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις.
Ἀμελοῦντα τοῦ ζῆν οὐκ ἔνεστ' εὐσχημονεῖν.
10 Αὐτά σε διδάσκει τοῦ βίου τὰ πράγματα.
Ἅπαντ' ἀφανίζει γῆρας, ἰσχὺν σώματος.
Ἂν εὖ φρονῇς, τὰ πάντα γ' εὐδαίμων ἔσῃ.
Ἀεὶ κράτιστόν ἐστι τἀσφαλέστατον.
Βλέπων πεπαίδευμ' εἰς τὰ τῶν πολλῶν κακά.
15 Βακτήρια γάρ ἐστι παιδεία βίου.
Βραβεῖον ἀρετῆς ἐστιν εὐπαιδευσία.
Βροτοῖς ἅπασιν ἡ συνείδησις θεός.
Βέβαιον οὐδὲν ἐν βίῳ δοκεῖ πέλειν.
Βίος ἐστὶν ἄν τις τῷ βίῳ χαίρῃ βιῶν.
20 Διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα.
Δύναμις πέφυκε τοῖς βροτοῖς τὰ χρήματα.
Διὰ δὲ σιωπῆς πικρότερον κατηγορεῖ.
Δυσπαρακολούθητον δὲ πρᾶγμ' ἔσθ' ἡ τύχη.
Ἔλπιζε πάντα μέχρι γήρως θνητὸς ὤν.
25 Εἰ μὴ καθέξεις γλῶσσαν, ἔσται σοι κακά.
Ἐν δ' εὐπροσηγόροισιν ἔστι τις χάρις.
Ἐν γῇ πένεσθαι κρεῖττον ἢ πλουτοῦντα πλεῖν.
Εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἦν, οὐδ' ἂν εἷς πονηρὸς ἦν.
Ζῆν αἰσχρὸν, οἷς ζῆν ἐφθόνησεν ἡ τύχη.
30 Ἡ δὲ μετάνοια γίγνετ' ἀνθρώποις κρίσις.
Ἡ δοῦσα πάντα καὶ κομίζεται φύσις.
Ἡδύ γε πατὴρ φρόνησιν ἀντ' ὀργῆς ἔχων.
Θνητὸς πεφυκὼς μὴ γέλα τεθνηκότα.
Θεοῦ θέλοντος κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοις.
35 Ἰσότητα δ' αἱροῦ καὶ πλεονεξίαν φύγε.
Ἰδίας νόμιζε τῶν φίλων τὰς συμφοράς.
Ἰατρὸς ὁ λόγος τοῦ κατὰ ψυχὴν πάθους.
Καλὸν γυναικὸς εἰσορᾷν καλοὺς τρόπους.
Καιρὸς γάρ ἐστι τῶν νόμων κρεῖττον πολύ.
40 Καιροὶ δὲ καταλύουσι τὰς τυραννίδας.
Κρίνειν τὸ δίκαιον, μὴ τὸ συμφέρον, θέλε.
Κοινὸν τύχη· γνώμη δὲ τῶν κεκτημένων.
Καλὸν τὸ νήφειν ἢ τὸ πολλὰ κραιπαλᾷν.
Κοινὸν δὲ καλόν ἐστι χρηστὸς εὐτυχῶν.
45 Λεπτῶς γέ τοι ζῆν κρεῖσσον ἢ λαμπρῶς κακῶς.
Λόγον παρ' ἐχθροῦ μήποθ' ἡγήσῃ φίλον.
Μηδέποτε γήμῃ μηδὲ εἷς εὔνους ἐμοί.
Νίκα λογισμῷ τὴν παροῦσαν συμφοράν.
Ξένον προτιμᾷν μᾶλλον ἀνθρώποις ἔθος.
50 Ὀργῇ δὲ φαύλῃ πόλλ' ἔνεστ' ἀσχήμονα.

Non justus omnis abstinens injuriæ est,
sed qui nocere quum potest, tunc abstinet.
Res sunt cognatæ vita et anxietudines.
Spontalis est miseria, satio liberûm.
Nil flore differt vegetus ætatis vigor.
Presso miseria spes salus est unica.
Mali est levamen esse sine negotio.
Simul miseritum est, ipsa moritur gratia.
Non fert honesta vita negligentiam.
Per se ipsa vitæ sat docent negotia.
* Senectus omnia aufert, robur corporis.
Eris beatus, sapere si recte vales.
Præstare semper crede quod tutissimum est.
Evasi doctus spectans aliena ad mala.
Doctrina baculus dicier vitæ potest.
Recta institutio, virtutis præmium.
Homini deus sua cuique conscientia est.
Nil stabile in ævo cernitur mortalium.
Ea vera vita est vivere ex sententia.
Qui literas didicere, bis tantum vident.
Homines profecto quantum habent, tantum valent.
Quæ fit silendo, gravior accusatio est.
Fortuna res est maxime inscrutabilis.
Mortalis ad senium usque spera quidlibet.
* Si non contineas linguam, patieris mala.
In comitate magna vis est gratiæ.
Terra esse pauper malim quam dives mari.
Ex rebus aufer capere, et abstuleris malos.
Vita indecens, fortuna quum vitam invidet.
* Homo judicari ex pœnitentia potest.
Natura donat ac resorbet omnia.
Amatur genitor cui pro ira prudentia est.
Mortalis irridere parce mortuum.
Deo volente naviges vel vimine.
Æqualitatem sequere; quod supra est, fuge.
* Tua deputato amicorum infortunia.
Morbos ad animi medica valet oratio.
Spectare mores dulce matronæ probos.
Validior ipsa lege res occasio est.
Ad regna quoque vertenda valet occasio.
Specta quod æquum, non quod utile, judicans.
* Commune est fortuna; at privum est prudentia.
Est crapulante melior is qui sobrius.
Vir probus idemque felix, publicum est bonum.
Honesta tenuis vita præ dite ac mala.
Nulla ab inimico verba crede benevola.
Mihi benevolentum nemo uxorem duxerit.
Ratione subjuganda præsens calamitas.
Mos est hominibus anteferre extraneos.
Ira imperita mater est multis malis.

	Οὐδεὶς ἐπλούτησεν ταχὺ δίκαιος ὤν.	Nemo et repente dives et justus fuit.
	Οὐδὲν πέπονθας δεινὸν ἂν μὴ προσποιῇ.	Mali nil equidem es passus, ni præ te feras.
	Ὁ παρ' ἡλικίαν νοῦς μῖσος ἐξεργάζεται.	Odiosa præcox semper est prudentia.
	Οὐ πανταχοῦ δ' ὁ φρόνιμος ἁρμόττειν δοκεῖ.	Prudens vir omni haud aptus est negotio.
55	Οὐ γὰρ θέμις ζῆν πλὴν θεοῖς ἄνευ κακοῦ.	Illæsa solis vita concessa est deis.
	Ὀχληρὸς ἀνήρ ἐστιν ἐν νέοις γέρων.	Res tædiosa senior in juvenum grege.
	Ὅπου γυναῖκές εἰσι, πάντ' ἐκεῖ κακά.	Ubicumque est mulier, ibi malorum omne est genus.
	Ὀξὺς θεῶν ὀφθαλμὸς εἰς τὰ πάνθ' ὁρᾶν.	Acutus ad cernenda cuncta oculus dei.
	Οἴμοι· τὸ γὰρ ἄφνω δυστυχεῖν μανίαν ποιεῖ.	Eheu! ut homines subita dementant mala.
60	Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ.	Felix ab omni parte nemo usquam est homo.
	Πάντῃ γάρ ἐστι πάντα τε βλέπει θεός.	Adest ubique, nilque non cernit deus.
	Πολλῶν ἰατρῶν εἴσοδός μ' ἀπώλεσεν.	Multorum ingressus medicorum me perdidit.
	Πολλοὶ γυναικῶν δυστυχοῦσιν εἵνεκα.	Multis miseriæ causa, femineum genus.
	Πρὸς υἱὸν ὀργὴν οὐκ ἔχει χρηστὸς πατήρ.	Non servat iram in filium clemens pater.
65	Πλούτῳ πεποιθὼς ἄδικα μὴ πειρῶ ποιεῖν.	Iniqua nunquam facito opum fiduciâ.
	Πολυπραγμονεῖν ἀλλότρια μὴ βούλου κακά.	Ne curiose alterius inquire in mala.
	Πολλοὶ σχολὴν ἄγουσιν εἰς τὰ χείρονα.	Nil agere causa plurimis ut agant male.
	Πολιὰ χρόνου μήνυσις, οὐ φρονήσεως.	Annos notat canitia, non prudentiam.
	Προπέτεια πολλοῖς ἐστιν αἰτία κακῶν.	Sæpe est malorum causa festinatio.
70	Πειρῶ τύχης ἄνοιαν εὐχερῶς φέρειν.	Conare ferre sortis ignorantiam.
	Πολλοὶ τραπέζης, οὐκ ἀληθείας, φίλοι.	Re non amant plerique, sed mensa tenus.
	Ῥήτωρ πονηρὸς τοῖς νόμοις λυμαίνεται.	Orator improbus lues est legibus.
	Ῥίψας λόγον τις οὐκ ἀναιρεῖται πάλιν.	Emissa ab ore verba revocare haud datur.
	Ῥέγχει παρούσης τῆς τύχης τὰ πράγματα.	* Stertunt fortunæ obruta bonis negotia.
75	Στρέφει δὲ πάντα τἀν βίῳ μικρὰ τύχη.	Fortuna parva versat humana omnia.
	Στῦλος γὰρ οἴκου παῖδές εἰσιν ἄρρενες.	Domus enim columna est proles mascula
	Σύμβουλος ἐσθλὸς, μὴ κακὸς, γίγνου φίλοις.	Bonus consultor sis amicis, non malus.
	Σύμβουλος ἴσθι τῶν ἀγαθῶν, μὴ τῶν κακῶν.	Bonorum sis consultor, nullius mali.
	Τῷ γὰρ καλῶς πράσσοντι πᾶσα γῆ πατρίς.	Est patria tellus omnis, cuicunque est bene.
80	Τρόπος δίκαιος κτῆμα τιμιώτατον.	Pretiosa res possessio æquitatis est.
	Τυφλὸν δὲ καὶ δύστηνον ἀνθρώποις τύχη.	Humana vita, cæcum et infelix iter.
	Τὰ δ' αἰσχρὰ κέρδη συμφορὰς ἐργάζεται.	Habent mala lucra calamitates pedisequas.
	Τὸν Καιρὸν εὔχου πάντοθ' ἵλεων ἔχειν.	Opta tibi usque Temporis faventiam.
	Τιμὴ πέφυκε πᾶσι παιδεία βροτοῖς.	Cunctis hominibus gloria eruditio est.
85	Τὸ πολλὰ πράττειν ἐστὶ πανταχοῦ σαπρόν.	Nimis agere multa putidum semper nimis.
	Τὸ πολλὰ πράττειν κὠδύνας πολλὰς ἔχει.	Multa agere multis initium est mœroribus.
	Τὸ πολλὰ τολμᾶν πόλλ' ἁμαρτάνειν ποιεῖ.	Peccet necesse est multa, qui multa audeat.
	Τύχη τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία.	Humana casus vita, non prudentia est.
	Ταὐτόματον ἡμῶν κάλλιω βουλεύεται.	Meliora quam nos sæpe casus consulit.
90	Τὴν τῶν κρατούντων μάθε φέρειν ἐξουσίαν.	Æquo potentum imperia disce animo pati.
	Τὸ μηδὲν εἰκῆ πανταχοῦ 'στι χρήσιμον.	Nil agere temere semper est tutissimum.
	Τάχισθ' ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.	Desubito tempus demovet res de statu.
	Τὸ γνῶθι σαυτὸν πανταχοῦ 'στι χρήσιμον.	Hoc, Nosce temet, utile est per omnia.
	Τὸ ζῆν ἀλύπως ἀνδρός ἐστιν εὐτυχοῦς.	Felicis hominis, indolentem vivere.
95	Ὑπόνοια δεινόν ἐστιν ἀνθρώποις κακόν.	Suspicio pestis pessima est mortalibus.
	Ὑπὸ τῆς ἀνάγκης πάντα δουλοῦται ταχύ.	Necessitati cuncta succumbunt cito.
	Ὑπερήφανον πρᾶγμ' ἐστὶν ὡραία γυνή.	Formosa mulier plena res superbiæ.
	Ὑπὲρ γυναικὸς καὶ φίλου πονητέον.	Danda opera amici conjugisve in gratiam.
	Φιλίας μέγιστος δεσμὸς αἱ τέκνων γοναί.	Vinclum est amoris grande, satio liberum.
100	Φασὶν κακίστους οἱ πονηροὶ τοὺς καλούς.	Bonos vocare pessimos, mos est malis.
	Φθείρουσιν ἤθη χρήσθ' ὁμιλίαι κακαί.	Mores bonos congressus inquinant mali.
	Φρονοῦντός ἐστι ζημίαν πράως φέρειν.	Sapientis opus est, facile jacturam pati.
	Φέρειν ἀνάγκη θνητὸν ὄντα τὴν τύχην.	Homini necesse est ferre fortunæ impetum.
	Φίλος φίλῳ γὰρ συμπονῶν αὑτῷ πονεῖ.	Dans operam amico amicus operam dat sibi.

105	Φίλου τρόπους γίγνωσκε, μισήσῃς δὲ μή.	Mores amici noveris, non oderis.
	Φιλίας δικαίας κτῆσις ἀσφαλεστάτη.	Tutius habetur justa amicitia nihil.
	Φίλων ἔπαινον μᾶλλον ἢ σαυτοῦ λέγε.	Celebrare amici quam tuas laudes velis.
	Χαλεπὸν τὸ γῆράς ἐστιν ἀνθρώποις βάρος.	Homini senectus tædiosa est sarcina.
	Χάριν λαβὼν εὔκαιρον ἐν καιρῷ δίδου.	In tempore acceptum ipse redde in tempore.
110	Χάριν χαρίζου, καθ' ὅσον ἰσχύεις ὅμως.	Bene quære multis facere, sed pro viribus.
	Χάριτας δικαίας καὶ δίδου καὶ λάμβανε.	Beneficia justa confer et justa accipe.
	Χάριν λαβὼν μέμνησο, καὶ δοὺς ἐπιλάθου.	Sumti benefici sis memor, dati immemor.
	Χαλεπόν γε θυγάτηρ κτῆμα καὶ δυσδιάθετον.	Filia molestum incommodumque peculium est.
	Χείμων μεταβάλλει ῥᾳδίως εἰς εὐδίαν.	* Facile tempestas in serena solvitur.
115	Ὡς μέγα τὸ μικρόν ἐστιν ἐν καιρῷ δοθέν.	Quam magna res quæ parva sed data tempore!
	Ὥρα τὰ πάντα τοῦ βίου κρίνει καλῶς.	Res tempus omnes optime dijudicat.
	Ὡς πολλὰ διὰ τὰς ἡδονὰς λυπούμεθα.	* Quam multa nobis fert voluptas tristia!
	Ὡς εὐχόλως πίπτουσιν αἱ λαμπραὶ τύχαι.	Fortuna splendens quam levi impulsu ruit!
	Ὡς ἡδὺς ὁ βίος, ἄν τις αὐτὸν μὴ μάθῃ.	Quam vita dulcis, vita quid sit nesciis!
120	Ὦ τρισκακοδαίμων, ὅστις ὢν πένης γαμεῖ.	Qui pauper ducit uxorem, est miserrimus.
	Ὡς ποικίλον πρᾶγμ' ἐστὶ καὶ πλάνον τύχη.	Fortuna, quam res varia, quam volubilis!

Ex his versibus plurimi sic a Menandro scribi non potuerunt; sunt etiam qui in aliorum poetarum carminibus vel legantur vel ut olim lecti commemorentur. Ejusmodi igitur versus aliquo signo notare animus erat : sed ambiguum esse in hac re judicium statim vidimus. Nimirum aliorum quoque versus vel leviter vel non immutatos recepit poesis Menandrea; et quando sententia Menandro digna apparebat, eam religio erat obelo notare et ob numeros pravos inventori eripere : mutata enim prosodia, mutato loquendi usu, quidni Menandreas quoque sententias habitu alio, suo quidem tempori apto, induissent posteriores? Nihilominus restant quorum aut inventio non possit huic poetæ tribui sine summa injuria, aut enuntiatio nihil quicquam antiqui coloris ostendat : in his vero inutilis erat omnis admonitio. Aliquot versus emendatiores præbere videbatur codex Regius apud Boissonadium in Anecdoctis, vol. I, p. 153-160. Indidem repetimus hos prius ineditos, quorum plerique ex recentissima fabrica prodiere.

ΠΑΡΑΙΝΕΣΙΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ

ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

Ἀνδρῶν δικαίων ἴσο εἰς σωτηρίαν.
Αὐτὸς πενόμενος εὐτυχοῦσι μὴ φθόνει.
Ἀρετῆς ἁπάσης σεμνὸς ἡγεῖται λόγος
Ἀνδρὸς δικαίου γίνεται τέλος καλόν.
Ἅπασιν ἡμῖν ἡ συνείδησις θεός.
Βίος μὲν οὐδεὶς σκαιὸν ἔργον εἰσφέρει.
Γυνή σε κολακεύει τοὔνεκα βλάψαι μόνον.
Δίκαιος ἐὰν ᾖς, πανταχοῦ λαληθήσῃ.
Εἰς τὰς μεταβολὰς δὲ τῆς τύχης σκόπει.
Ἐν παντὶ δεῖ τρόπῳ τὸν ἄνδρα εὖ φρονεῖν.
Εἰσὶν καταφυγὴ πᾶσιν οἱ χρηστοὶ φίλοι.
Ζήτει ποιεῖν εὖ τοῖς καλῶς εἰργασμένοις.
Ἡ ἀργία πέφυκεν ἀνθρώποις κακόν.
Ἡ γλῶσσά σου χαλινὸν ἐχέτω, ἢ εὐκόπως λάλει.
Θνητὸς γεγονὼς ἄνθρωπος μὴ φρόνει μέγα.
Θανάτου μόνον οὐκ ἔστιν ἐπανόρθωμα.
Ἴσος ἴσθι πᾶσι, κἂν ὑπερβάλλῃς τύχῃ.
Ἴσος ἴσθι πλουτῶν τοῖς τρόποις ὥσπερ πένης.
Ἴσχυε μὲν, μὴ χρῶ δὲ συντόνως θράσει.
Ἱκέτην γέροντα καὶ πένητα μὴ παρίδῃς.
Ἴσχυε σοφίᾳ κἀρετῇ, χρόνῳ δὲ μή.
Καιρὸς γὰρ δεσποτεύων καὶ πᾶσι δύναμιν δίδει.
Καλόν γε γαστρὸς κἀπιθυμίας κρατεῖν.
Καλὸν τὸ γηρᾶν, ἀλλ' ὑπεργηρᾶν κακόν.
Καρπὸς ἀρετῆς δίκαιος εὔτακτος βίος.
Καιρῶν μεταβολὴν πάντοτε χρή σε σκοπεῖν.
Λύει δὲ λύπην παντὸς ἀνθρώπου λόγος.
Λόγος τις εὐχάριστος ἀπόδοσις καλή.
Μηδέποτε πλούτει, θάνατον εὐλαβούμενος.
Μὴ μόνος ἐπίστασ', ἀλλὰ καὶ δοῦναι φίλοις.
Μακάριος ὅστις μὴ ἀπιστεῖν ἐπίσταται.
Μηδὲν κακὸν ἡγοῦ· πάντα καιρῷ γίνεται.
Μακάριος ὅστις εὐτυχεῖ γενναῖος ὤν.
Μέτρῳ δὲ πάντα μανθάνων δίκῃ ποίει.
Μηδέποτε καυχῶ πλοῦτον ἐν δόμοις ἔχων.
Μήτηρ ἁπάντων γαῖα, καὶ κοινὴ τροφός.
Νέος ὢν ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας κατατίθου.
Ξένους προτίμα· σὺ γὰρ ἔσῃ ξένος ποτέ.
Ξένων ἀκούειν, μὴ παραδεχθῇς ποτέ.
Ξένον προτίμα, καὶ φίλον κτήσῃ καλόν.
Ὅπλον μέγιστον ἐν βροτοῖς τὰ χρήματα.
Ὁ χρόνος ἐπιμελὴς γίνεται πάντων κριτής.
Οὐκ ἔστιν ὅστις τὴν τύχην οὐ μέμφεται.

Ὁ λόγος ἰατρὸς τῶν κατὰ ψυχὴν σοφοῦ.
Ὀργίλος ἐν βίῳ οὐδεὶς εὐθυμήσειεν.
Ὁ χρηστὸς, ὡς ἔοικε, καὶ χρηστοὺς ποιεῖ.
Πολλοῖς μὲν ἀδίκοις ἡ τύχη παρίσταται.
Πολλοὺς κακῶς πράξαντας ὤρθωσεν τύχη.
Πόλεις ὅλας ἠφάνισε διαβολὴ κακή.
Πλούσιος ὑπάρχων, μὴ φρόνει ὑπὲρ μέτρον.
Πολλοὶ τραπεζῶν, οὐ φίλοι εἰσὶν φίλων.
Ῥαθυμία γε τὰ πόλλ' ἐλαττοῦσθαι ποιεῖ.
Σοφοῦ γὰρ ἀνδρὸς εὐλαβοῦ συμβουλίας.
Σωτηρίας σημεῖον ἥμερος τρόπος.
Συζῆν κακοῖσι μὴ σὺ πειρῶ τὸ σύνολον.
Σύμβουλος ἀγαθῶν, μὴ κακῶν, εἶναι θέλε.
Τὴν ἐπιμέλειαν παντὸς ἡγοῦ κυρίαν.
Ταμεῖον ἀρετῆς ἐστι τὸ σωφρονεῖν καλῶς.
Χρηστὴ γυνὴ κτῆμ' ἐστὶν ἀνδρὶ σώφρονι.
Χάριν χαρίζου καθ' ὅσον ἰσχύειν δοκεῖς.
Χρόνος δίκαιον ἄνδρα δεικνύει μόνος.
Ψυχῆς ἀρχαίας οὐδέν ἐστι γλυκύτερον.
Ὡς ἡδὺ τῷ σωθέντι μεμνῆσθαι πόνων.
Ὦ Ζεῦ, τὸ πάντων κρεῖττόν ἐστι νοῦν ἔχειν.

ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΓΝΩΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ,

περὶ γυναικῶν.

Γυνὴ δὲ κολακεύει σε τοῦ λαβεῖν χάριν.
Τρισάθλιος γυναικὶ πιστεύων ἀνήρ.
Χειμὼν μέγιστος οἰκίας κακὴ γυνή.

Ex Georgidæ Gnomologio, ibidem p. 11, 12 et 16.

Ἀνὴρ μαχητὴς ἐν λόγοις ἔστω πρᾶος·
τὸ γὰρ λαλεῖν ἄμετρα τῆς γλώττης θράσος.
Ἀνὴρ πονηρὸς δράσεται πρᾶον λόγον·
ἔχει γὰρ αὐτὸς τοὺς λόγους ὥσπερ δόλους.
Ἀνὴρ σκολιὸς οὐκ ἔχει φίλων σχέσιν·
φιλεῖ γὰρ ἐν δόλοισι καὶ ψυχὴν δάκνει.
Ἀνδρὸς πανούργου φεῦγε τὰς ὁμιλίας·
ἰὸν γὰρ ἐκχεῖ καρδίας κατεσθίον.
Ἀνὴρ φρόνιμος οὐκ ἔχει πολλοὺς λόγους·
τὸ γὰρ λαλεῖν περισσὰ τῆς ἀγροικίας.
Βέβαιος ἴσθι, καὶ βεβαίοις χρῶ φίλοις.
Βίος βέβαιος, εὐτέλεια σύμβιος·
ἡ λαμπρότης γὰρ ἡ γηΐνη, καὶ κάτω
τέλος λαβοῦσα, φάσμα καὶ ὄναρ πέλει.

MENANDRI SPURIA.

Clemens Alex. Strom. V, p. 258 Sylb. : Καὶ μετ' ὀλίγα ἐπάγοντος (τοῦ Ἡσαΐου), Λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις· Μένανδρος ὁ Κωμικὸς αὐταῖς γράφει ταῖς λέξεσιν·

[1] Εἴ τις δὲ θυσίαν προσφέρων, ὦ Πάμφιλε,
ταύρων τι πλῆθος ἢ 'ρίφων, ἢ νὴ Δία
ἑτέρων τοιούτων, ἢ κατασκευάσματα
χρυσᾶς ποιήσας χλαμύδας ἤτοι πορφυρᾶς,
5 ἢ δι' ἐλέφαντος ἢ σμαράγδου ζώδια,
εὔνουν νομίζει τὸν θεὸν καθιστάναι,
πεπλάνητ' ἐκεῖνος, καὶ φρένας κούφας ἔχει.
Δεῖ γὰρ τὸν ἄνδρα χρήσιμον πεφυκέναι,
μὴ παρθένους φθείροντα καὶ μοιχώμενον,
10 κλέπτοντα καὶ σφάττοντα χρημάτων χάριν.
Μηδὲ βελόνης ἔναμμ' ἐπιθυμῇς, Πάμφιλε·
ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρών.

Θεὸς ἐγγίζων ἐγὼ, φησὶ, καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν. Ἢ ποιήσει τι ἄνθρωπος ἐν κρυφαίοις, καὶ οὐχὶ ὄψομαι αὐτόν; διὰ Ἱερεμίου φησίν. Καὶ πάλιν ὁ Μένανδρος, παραφράζων τὴν γραφὴν ἐκείνην, Θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης, καὶ ἐλπίσατε ἐπὶ Κύριον, ὧδέ πως γράφων·

[2] Μηδὲ βελόνης, ὦ φίλτατε,
ἐπιθυμήσῃς ποτ' ἀλλοτρίας. Ὁ γὰρ θεὸς
15 ἔργοις δικαίοις ἥδεται καὶ οὐκ ἀδίκοις·
πονοῦντα δ' ἐᾷ τὸν ἴδιον ὑψῶσαι βίον,
τὴν γῆν ἀροῦντα νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν.
Θεῷ δὲ θῦε διὰ τέλους δίκαιος ὤν,
μὴ λαμπρὸς ὢν ταῖς χλαμύσιν ὡς τῇ καρδίᾳ.
20 Βροντῆς ἀκούσας μηδαμῶς πόρρω φύγῃς,
μηδὲν συνειδὼς αὐτὸς αὐτῷ, δέσποτα·
ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρών.

Eundem l. e Clemente petiit Eusebius Præpar. ev. XIII, p. 399 Steph. Philemoni tribuitur a Justino De monarch. p. 39, B. Post versum 10 apud Justinum quatuor inseruntur senarii. Totus locus ita se habet :

1.

Adducat si quis victimas, o Pamphile,
sive ex caprigeno pecore, sive ex bucero,
sive adeo pecudes alias, aut dono ferat
paludamentum ex auro, sive ex purpura,
aut ex ebore, aut smaragdo sigillaria,
atque his propitium speret adipisci deum,
decipitur vanitate mentis credulæ.
Sed oportet ipsum hominem esse puris moribus,
non felem virginalem, non adulterum;
non furem, non qui occidit quæsti gratia.
Nec acuis filum, Pamphile, concupiveris,
quando ipse præsens deus inspectat omnia. G.

2.

Ne tu vel ad aciculam
unquam alienam animum adjexis, mi carissime:
nam justis factis gaudet omnipotens deus:
eoque augere rem sinit laboribus,
occando, sarriendo noctes et dies.
Deo sacrifica semper ingenio probo,
neu tu albam vestem magis quam mores induas:
neu si de cœlo tonerit, fugias protinam,
here, quippe nullæ conscius culpæ tibi. G

Τἀλλότρια βλέποντα, κἀπιθυμοῦντα
ἤτοι γυναικὸς πολυτελοῦς ἢ δώματος,
ἢ κτήσεως, παιδός τε, παιδίσκης θ' ἁπλῶς,
ἵππων, βοῶν τὸ σύνολον ἢ κτηνῶν, τί δή;
Μηδὲ βελόνης ἐν ἅμμ' ἐπιθυμῇς, Πάμφιλε.
Ὁ γὰρ θεὸς βλέπει σε πλησίον παρὼν,
ὃς ἔργοις ἥδεται δικαίοις, οὐκ ἀδίκοις.

Jam septem reliqui versus sequuntur, eodem fere modo scripti, ut apud Clementem et Eusebium leguntur.
Apud Justinum De monarch., p. 41, C:

[3] Διότι τὸν ὄντα κύριον πάντων ἀεὶ
καὶ πατέρα τοῦτον διὰ τέλους τιμᾶν μόνον,
ἀγαθῶν τοιούτων εὑρετὴν καὶ κτίστορα.

***Lucii Apuleji* Ἀνεχόμενος, *ex Menandro*:**

Amare liceat, si potiri non licet.
Fruantur alii: non moror, non sum invidus:
nam sese excruciat, qui beatis invidet.
Quos Venus amavit, facit amoris compotes:
5 nobis Cupido velle dat, posse abnegat.
Olli purpurea delibantes oscula,
clemente morsu rosea labra vellicent,
malas adorent ore et ingenuas genas,
et pupularum nitidas geminas gemmulas.
10 Quin et cum tenera membra molli lectulo
compectorata adhærent Veneris glutino,
libido cum lascivo instinctu suscitat,
sinuare ad Veneris usum femina, feminæ
inter gannitus et subantis voculas,
15 carpant papillas, atque amplexus intiment,
arentque sulcos molli in arvo Venereo,
thyrsumque pangant hortulo in Cupidinis:
dent crebros ictus, connivente lumine,
trepidante cursu, Venere et anima fessula,
20 ejaculent tepidum rorem niveis laticibus.
Hæc illi faciant, queis Venus non invidet;
at nobis casto saltem delectamine
amare liceat, si potiri non licet.

Quæ Mureti lusum esse probabilis Scaligeri opinio est.

Addimus ex Boissonadii Anecdotis, vol. I, p. 147-152, Menandri et Philemonis spuria mixta: in quibus quæ superesse possint particulæ genuinæ, otiosioribus inveniendum et demonstrandum relinquimus.

ΓΝΩΜΑΙ

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ.

Μένανδρος.
Πολλῶν ὁ καιρὸς γίνεται παραίτιος·
ἂν γὰρ μέγιστα κομπάσῃς φρονῶν μέγα,
Φιλιστίων.
οὐκ οἶδας ὡς πολλὰς μεταβολὰς ἔχει·
ὃ νῦν δίδωσιν, οὐ δίδωσιν αὔριον.
Μένανδρος.
Χρόνος γὰρ οὗτός ἐστιν ἀνθρώποις ἀεί.
Τὸν οὖν παρόντα καιρὸν ἀπάνταν ἀφεὶς,
οὐκ ἔστιν αὐτὸν προσλαβεῖν πάλιν ταχύ.
Φιλιστίων.
Ἐπάν σ' ὁ καιρὸς ἐμβάλῃ πολλοῖς κακοῖς,
μὴ ἐκκακήσῃς πάντα εὐθύμως φέρειν·
πάλιν γὰρ ὄψει τῶν κακῶν περιτροπήν·
ἀεὶ γὰρ, ὡς τροχὸς, ὁ χρόνος κυλίεται.
Μένανδρος.
Καιρὸς ὁ τυχὼν ἐστιν ἀνθρώποις ἀεί·
πᾶσιν γὰρ οὐ πέφυκεν ἀνθρώποις ἴσως·
κέρδη γὰρ ἄλλοις καὶ ἡδονὰς ἐρεύεται,
ἄλλοις δὲ λύπας προσπορίζει καὶ βλάβας.
Φιλιστίων.
Μίαν πρόνοιαν τῶν ἄνω καὶ τῶν κάτω
θεὸν νόμιζε, καὶ σέβου παντὶ σθένει·
ὡς ὄντα τοῦτον καὶ παρόντ' ἀεὶ σέβου,
καὶ μή μ' ἐρώτα, μηδὲ μανθάνειν θέλε·
οὐ γὰρ θέλω σε μανθάνειν τί δὴ θεός.
Μένανδρος.
Λόγος κατάγει Ταρτάρου κατώτερον·
λόγος δὲ αὖθις εἰς ὕψος ψυχὴν ἄγει.
Μένανδρος.
Ὁ πονηρὰ ποιῶν εὐθέως οὐκ ᾔσθετο·
τότ' οἶδεν ὃ πεποίηκεν, ὅτε κολάζεται.
Φιλιστίων.
Ὁ δυσσεβῶν τι, καὶ δοκῶν λαθεῖν θεῷ,
κολάζεθ' οὗτος ὑπὸ ξυνειδότος θεοῦ.
Μένανδρος.
Ὁ μὴ κολασθεὶς τῷ νόμῳ, πράξας κακῶς,
αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ τῷ νόμῳ κολάζεται.
Φιλιστίων.
Εὐσχημονεῖν φρόντιζε, μὴ τῷ σχήματι
τὸ σῶμα κοσμῶν, ἀλλὰ τῷ φρονήματι.
Μένανδρος.
Νίκα σιωπῶν, τὸν νόμον καὶ μάνθανε·
πρὸ τοῦ μαθεῖν τῷ νόμῳ προλαμβάνεις.
Φιλιστίων.
Νόμος φυλαχθεὶς οὐδέν ἐστιν ἢ νόμος·
ὁ μὴ φυλαχθείς καὶ νόμος καὶ δήμιος.
Μένανδρος.
Πόντου, γυναικὸς, χριμάτων, θηρὸς, πυρὸς,
χειρότερός ἐστιν ὁ προδότης τῶν φίλων.
Φιλιστίων.
Ἂν, μὴ δυνάμενος, ἐθέλων δὲ, βλάψῃς φίλον,
καὶ μὴ δυνάμενος καὶ θέλων πείσῃ κακά.

3.
Rerum universarum imperatorem et patrem solum perpetuo colere suppliciter decet, artificem tantæ et largitorem copiæ. *G.*

Μένανδρος.

Ὁ μὴ δικαίως κατὰ φίλων ζητῶν κακὸν,
αὐτὸς προπάσχει τοῦ κακοῦ τὴν ἔκβασιν.

Φιλιστίων.

Ἄνθρωπος ὢν, μηδέποτε καθ' ἑτέρου κακὸν
ἀδίκως φρονήσῃς· ἡ Δίκη γὰρ πάνθ' ὁρᾷ.

Μένανδρος.

Ἐὰν πονηροῦ γείτονος γείτων ἔσῃ,
πάντως παθεῖν πονηρὸν ἢ μαθεῖν σε δεῖ.

Φιλιστίων.

Ἀγαθοῦ δὲ γείτονος ἐάν ποτε γείτων ἔσῃ,
ὡς προσδιδάσκει ἀγαθὰ καὶ προσλάμβανε.

Μένανδρος.

Αὐτὸς ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν θέλε·
μέμψῃ γὰρ ἄλλους, οὐχὶ μεμφθήσῃ δὲ σύ.

Φιλιστίων.

Δίκην φυλάσσου, κἂν δίκαιως ἐγκαλῇ·
μετέρχεται τὸ δίκαιον εἰς πλεονεξίαν.

Μένανδρος.

α'. Ἐὰν πένης ᾖς, εἶ δίκαιος κἀγαθός.
β'. Εἰμὶ δίκαιος. — α'. Ἦ γὰρ οὐκ ἂν ἦς πένης.

Φιλιστίων.

Πενία καθ' ἑαυτήν ἐστιν ἰσχυρὰ νόσος·
ἔρωτα προσλαβοῦσα, δύο νόσους νοσεῖ.

PHILEMONIS FRAGMENTA.

ΑΓΡΟΙΚΟΣ.

Athenæus III, p. 81, D: Φ. δ' ἐν Ἀγροίκῳ τὰ Κυδώνια μῆλα « Στρουθία » καλεῖ.

* ΑΓΥΡΤΗΣ.

Stobæi Serm. II, 26 :

Φεῦ ὡς πονηρόν ἐστιν ἀνθρώπου φύσις
τὸ σύνολον· οὐ γὰρ ἄν ποτ' ἐδεήθη νόμου.
Οἴει τι τῶν ἄλλων διαφέρειν θηρίων
ἄνθρωπον; οὐδὲ μικρὸν, ἀλλὰ σχήματα
πλάγι' ἐστὶ τἄλλα, τοῦτο δ' ὀρθὸν θηρίον.

V. 1 sic tres codd. Schowii. Fortasse tamen præstat, Φεῦ, ὡς παμπόνηρον, ut φεῦ sit extra versum. Cod. Par. Ὢ πῶς πον. V. 4 deerat ἄνθρωπον, quod Gesnerus addidit. Ex ejusdem fine distinctionem sustuli. A tertio versu alia fortasse ecloga incipit. Lemma præbuit codex Parisinus, Φιλήμονος Ἀγύρτου. Gesnerus et Schowius, Λυκούργου.

ΑΔΕΛΦΟΙ.

Athenæus XIII, p. 569, D: Καὶ Φ. δ' ἐν Ἀδελφοῖς προσιστορῶν, ὅτι πρῶτος Σόλων διὰ τὴν τῶν νέων ἀκμὴν ἔστησεν ἐπὶ οἰκημάτων γύναια πριάμενος· ... ἀλλ' ὅ γε Φ. οὕτως φησί·

[1] Σὺ δ' εἰς ἅπαντας εὗρες ἀνθρώπους, Σόλων·
σὲ γὰρ λέγουσι τοῦτ' ἰδεῖν πρῶτον [βροτῶν],
δημοτικὸν ὦ Ζεῦ πρᾶγμα καὶ σωτήριον,
(καί μοι λέγειν τοῦτ' ἐστὶν ἁρμοστὸν, Σόλων·)
5 μεστὴν ὁρῶντα τὴν πόλιν νεωτέρων,
τούτους τ' ἔχοντας τὴν ἀναγκαίαν φύσιν,
ἁμαρτάνοντάς τ' εἰς ὃ μὴ προσῆκον ἦν,
στῆσαι πριάμενόν τοι γυναῖκας κατὰ τόπους
κοινὰς ἅπασι καὶ κατεσκευασμένας.
10 Ἑστᾶσι γυμναί· μὴ 'ξαπατηθῇς· πάνθ' ὅρα.
Οὐκ εὖ σεαυτοῦ τυγχάνεις ἔχων; ἔχεις
[ἐστυχότως] πως; ἡ θύρα 'στ' ἀνεῳγμένη·
εἷς ὀβολός· εἰσπήδησον· οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς
ἀκκισμὸς οὐδὲ λῆρος, οὐδ' ὑφήρπασεν,
15 ἀλλ' εὐθὺς, ὡς βούλει σὺ, χὢν βούλει τρόπον.
Ἐξῆλθες; οἰμώζειν λέγ', ἀλλοτρία 'στί σοι.

Recte Schweigh. ἐν Ἀδελφοῖς pro vulgato Δελφοῖς. V. 1 Grotius εὖ δ' εἰς ἅπ. V. 2 βροτῶν adjecit Casaub. V. 4 fort. κἀμοί. V. 5 ὁρῶντα. Ante Grotium ὁρῶντι. V. 12 ἐστυκότως addidit Bentleius. V. 14 οὐδ' ὑφήρπασεν sc. meretricula, quod ἀπὸ τοῦ κοινοῦ repetendum. Grotius dedit οὐδ' ὑφαρπαγή. V. 15 emendavit Bentl. Libri συχνὸν βούλει. Totam eclogam tractavit Bœttigerus in Wielandi Museo Attico, vol. 2, fasc. 3, p. 166 sqq., ubi v. 1 scribit χάριν pro Σόλων, quod in alterum versum transfert.

*** Stobæi Appendix Florent., p. 11, 1 :**

[2] Οὐκ ἂν λαλῇ τις μικρὸν, ἐστὶ κόσμιος,
οὐδ' ἂν πορεύηταί τις εἰς τὴν γῆν βλέπων·
ὁ δ' ἥλικον μὲν ἡ φύσις φέρει λαλῶν,
μηδὲν ποιῶν δ' ἄσχημον, οὗτος κόσμιος.

Sic certa conjectura Gaisfordus. Codex: Φιλήμονος. Ἀδελφεοῦς κἂν λαλῇ.

ΑΙΤΩΛΟΣ.

Antiatticista p. 96, 6 : « Ἐλαφρὸς, » ὁ τὰς φρένας κοῦφος. Φ. Αἰτωλῷ.

RUSTICUS.

(Cydonia mala vocat Struthia.)

CIRCULATOR.

Quam prava tota est indoles mortalium,
quæ ceteroqui non egeret legibus?
Tun' credis hominem relicuis animantibus
differre? nihilum distat, hoc demto tamen,
quod alia quum sint prona, rectum animans [homo est. *G.*

FRATRES.

1.

Cunctis hominibus bene pol fecisti, Solon :
nam te commemorant esse auctorem principem
adeo popularis ac salutaris rei :
(namque hæc conveniens mihi, Solon, oratio [est:)
in urbe juvenes quum videres plurimos,
quibus deesset nil naturæ partium,
libidinantes in ea quæ attingi nefas,
emtas mulieres certis statuisti in locis,
in hoc paratas, publici ut juris forent.
Nudæ adstant : specta penitus, ne falli queas.
Bene non est tibi? distenderis libidine?
est unde apertas indipiscaris fores :
sat obolus : intra : nulla detrectatio,
nugatio hic nec ulla, nec subductio :
licet continuo quum libet et quantum libet.
Existi? jube eam flere : nihil ad te attinet. *G.*

2.

Non hunc modestum appelles qui pauxillulum
loquitur humumque spectat cedens in via;
is est modestus, qui quantum res quæque fert,
tantundem loquitur, indecori nil facit.

ÆTOLUS.

Levis.

ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΩΝ.

Stobæi Serm. XCIX, 3, et versibus 1 et 2 omissis, Serm. CXII, 13:

Οἴμοι· τὸ λυπεῖσθαι γὰρ ἐπὶ τὸ ῥῆμ' ἄγει
τοῦτ' εὐθὺς, ὡς ἔοικε, τὸν λυπούμενον.
Λυπουμένῳ δ' ὅταν τις ἀκολουθῶν λέγῃ
χαῖρ', ἐξ ἀνάγκης οὗτος οἰμώζειν λέγει.

Codex Paris. Ἀνακαλύπτοντος. Alibi cum compendio scribebatur, in quo Ἀνακαλυπτήρια latere visum est.

ΑΝΑΝΕΟΥΜΕΝΗ.

Athenæus VI, p. 262, A: Ψωμοκόλακος δὲ μνημονεύει ... Φ. Ἀνανεουμένῃ· « Ψωμοκόλαξ δ' ἔσθ' οὗτος. » Bentl. οὑτοσί.

ΑΝΔΡΟΦΟΝΟΣ.

Athenæus XIV, p. 663, F, de mattya, delicatissimo edulii genere, disputans: Φ. ἐν Ἀνδροφόνῳ·

Πιεῖν τις ἡμῖν ἐγχεάτω, καὶ ματτύην
ποιεῖτε θᾶττον.

Titulo fabulæ quid significetur clarum est ex Comicorum locis ap. Athen. IX, p. 377, E, et VI, p. 224, E.

ΑΠΟΚΑΡΤΕΡΩΝ.

Stobæi Eclog. phys. vol. I, p. 198 ed. Heer.:

Νῦν δ' οἶδ' ἀκριβῶς τὴν τύχην ὡς οὐ μία,
οὐδ' ἔστι πρῴην, ἀλλὰ μετὰ τῶν σωμάτων
ἡμῶν, ὅταν γιγνώμεθ', εὐθὺς χἠ τύχη
προσγίγνεθ' ἡμῖν, συγγενὴς τῷ σώματι·
κοὐκ ἔστιν ἕτερον παρ' ἑτέρου λαβεῖν τύχην.

V. 1 editur πρώτη, et v. 4 ὅταν γίγνωντ', εὐθὺς καὶ ἡ Τύχη. Emendavit Bentleius.

ΑΠΟΛΙΣ.

Stobæi Serm. LXXXI, 9:

Οὐχὶ μόνον οὗτος εὗρε πῶς λαλήσομεν
αὐτοῖς, ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων χρόνον,
οὐδ' ὃν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἷς πάλιν
ἐπιλήσεθ' ἡμῶν μηδὲν, ἐμβλέψας δέ που
τὰχ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσετ', ἀλλὰ καὶ
ψυχῆς ἰατρὸν κατέλιπεν τὰ γράμματα.

V. 1 fort. εὑρ' ὅπως. Codex Paris. λαλήσετε αὐτοῖς. Qui in lemmate ἐξ Ἀπόλλωνος. Grotius *Ex Exule*. Cæcilii fabula est *Exul*. De Palamede agi videtur.

ΑΡΠΑΖΟΜΕΝΟΣ.

Athenæus XIV, p. 663, F: Ὅτι δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς τοιαύτης εὐωχίας ὁμοίως (ματτύη) ἐλέγετο, Φ. φησὶν ἐν Ἁρπαζομένῳ·

[1] Γυμνῷ φυλακὴν ἐπίταττε, καὶ διὰ τριῶν
ποτηρίων με ματτύης εὐφραινέτω.

Γυμνῷ φυλ. ἐπ. proverbialis dicendi forma est ἐπὶ τῶν ἀδυνάτως ἐχόντων τὰ προστεταγμένα πληροῦν, Suida explicante. Deinde fort. ἐπιτάττομεν scribendum, nisi malis καὶ δὴ διὰ τριῶν. Ad versum 2 respexit Photius p. 153.

Pollux X, 104: Ἡ δὲ κύβηλις ἐν Φιλήμονος Ἁρπαζομένῳ·

[2] Ὁρῶ μαγείρου καὶ κύβηλιν καὶ σκάφην.

Ἁρπαζομένη, genere feminino, vocatur hæc fabula ab eodem Polluce VII, 28: [3] « Νακοτίλτης· » Φ. αὐτῷ κέχρηται ἐν Ἁρπαζομένῃ. Eadem varietas in Cæcilii fabula ejusdem tituli, quæ *Harpazomenos* vocatur apud Charisium, ab reliquis *Harpazomene*.

ΑΥΛΗΤΗΣ.

Antiatticista p. 87: Γενειάζειν. Φ. Αὐλητῇ· « Γεγενείακεν. »

RETEGENS.

Eheu! namque ipsa, suggerente nemine,
tristitia vocem extorquet hanc lugentibus.
Quod si quis Salve dicat mœrenti obvius,
salvere voce, reapse flere illum jubet. *G.*

RECORDANS.

Assentator ob offam est hic.

IMPROBUS.

Infundat aliquis ad bibendum, et mattyam
citius parate.

MORTEM SIBI CONSCISCENS.

Fortuna, nunc quod video, non una est modo,
neque prius exstat: sed simul prodiverit
mortale corpus has in oras luminis,
germana se fortuna associat corpori;
neque ab altero fortunam accipere quis potest.
G. corr.

EXUL.

Nec ille tantum reperit, quo pacto diu
absentes alter colloquamur alteri,
et qua ratione, quod quis addidicit semel
oblivionis e potestate eximat,
retro gesta repræsentans: verum adeo insuper
reliquit animi medicatrices litteras. *G.*

RAPTUS.

1.

Inermi mando excubias, et me mattya
delectet interposita poculis tribus.

2.

Coqui video instrumenta, cultrum et alveum.

3.

Vellerum evulsor.

TIBICEN.

Pubuit.

ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΣ.

Athenæus XIII, p. 595, C : Πυθιονίκης δὲ τῆς ἑταίρας φανήσεται τὸ μὲν Ἀθήνησι, τὸ δ' ἐν Βαβυλῶνι μνῆμα ... Μνημονεύει τούτων καὶ Φ. ἐν Βαβυλωνίῳ·

Βασίλισσ' ἔσῃ Βαβυλῶνος, ἂν οὕτω τύχῃ·
τὴν Πυθιονίκην οἶσθα καὶ τὸν Ἅρπαλον.

V. 1 ante Bentl. legebatur βασιλίσσης ἢ Βαβυλῶνος. Ms. A βασιλίσσαις ἢ Βαβυλῶνος. Sine dubio militis verba sunt. Pythionica notum Harpali scortum.

ΓΑΜΟΣ.

Pollux X, 176 : Ὀλκεῖον, ἀγγεῖον ὑγρῶν τε καὶ ξηρῶν ... ἐν Φιλήμονος Γάμῳ·

[1] Ὀλκεῖον εἶδον ἐπὶ τραπέζῃ κείμενον
πυρῶν τε μεστόν.

V. 2 pro τέ Mss. præbent τί. Fort. πυρῶν γε μεστόν.
Schol. Platon. p. 322 : Ἐν τῷ Καρὶ ὑμῶν ὁ κίνδυνος ... μέμνηται ταύτης καὶ Φ. ἐν Γάμῳ·

[2] Ἐν Καρὶ τὸν κίνδυνον οἶδα, δέσποτα.

In cod. B οἶσθα, a sec. m.
Antiattic. p. 99, 24 : Θρασέα. Φ. Γάμῳ· [3] « Θρασέα γυνή. » Edebatur Γάλλῳ.
Ab hac fabula non diversa fuisse videtur Γαμῶν ab eodem grammatico commemorata p. 92, 16 : Φ. Γαμοῦντι·

[4] Σῶζε σαυτὸν, ἐγὼ δ' ἐμέ.

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

Stobæi Serm. VIII, 10 :

Καχὴ μὲν ὄψις, ἐν δὲ δειλαῖαι φρένες.

Vide ad Menandri Sicyonium, fr. 6.

ΕΜΠΟΡΟΣ.

Nullum superest hujus fabulæ fragmentum. Plautus Prolog. Mercat. 9 :

Græce hæc vocatur *Emporos* Philemonis :
eadem Latine *Mercator* Marci Accii.

ΕΞΟΙΚΙΖΟΜΕΝΟΣ.

Stobæi Serm. LXII, 28 :

Κἂν δοῦλος ᾖ τις, οὐδὲν ἧττον, δέσποτα,
ἄνθρωπος οὗτός ἐστιν, ἂν ἄνθρωπος ᾖ.

V. 1 cod. Paris. δεσποτίς.

ΕΠΙΔΙΚΑΖΟΜΕΝΟΣ.

Plutarch. De aud. poet. p. 35, B : Φέρειν δὲ πράως καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας καὶ γέλωτας, μάλιστα μὲν τὸ τοῦ Φιλήμονος ἔχοντας πρόχειρον·

[1] Ἥδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον
ἔστ' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν·
ὁ λοιδορῶν γὰρ, ἂν ὁ λοιδορούμενος
μὴ προσποιῆται, λοιδορεῖται λοιδορῶν.

Fabula indicatur a Stobæo, Serm. XIX, 2, ex quo duo postremi versus accesserunt.
Stobæi Serm. XIII, 11 :

[2] Πρόχειρον ἐπὶ τὴν γλῶτταν εὐλόγῳ τρέχειν.

Est autem ἐπιδικαζόμενος is qui ἐπίδικον, h. e. orbam puellam, ex Attici juris norma in matrimonium ducere cogebatur; quod tum fiebat, si pater puellæ intestatus obiisset.

ΕΥΡΙΠΟΣ.

Pollux X, 176 : Μηλώτην τὴν τοῦ προβάτου δορὰν, Φιλήμονος εἰπόντος ἐν Εὐρίπῳ· « Στρῶμα μηλώτην τ' ἔχει. »
Nomen fabulæ inditum fuisse videtur ab homine vario nec sibi constante, quos εὐρίπους vocatos fuisse a Græcis constat.

BABYLONIUS.

Ita si ceciderit res, eris Babyloniæ
regina : nosti Pythionicam et Harpalum.

NUPTIÆ.

1.

Vas magnum vidi positum in mensa, tritici
plenum.

2.

Here, in nauci re periclum fieri scio.

3.

Audax mulier.

4.

Serva ted ipsum, et ego me.

PUGIO.

Vultus minatur, pavida mens intus sedet. *G.*

MIGRANS.

Here, quisquis est homo natus, quamvis serviat
is servitutem, tamen esse homo non desinit. *G.*

ORBAM DUCENS.

1.

Nullus concentus est auditu suavior,
quam quum dissimulat, petitur qui conviciis :
nam qui ridetur id si non ægre tulit,
ridendo risor ipse ridiculus manet. *G.*

2.

Promtum diserto lingua perfugium, pater. *G.*

INCONSTANS.

Stragulum et melotam habet.

ΕΦΕΔΡΙΣΤΑΙ.

Photius Lex. p. 271 : Παλαιστή, θηλυκῶς. ... Φ. Ἐφεδρίταις (sic)·

[1] Σχιμπόδιον ἓν καὶ κώδιον καὶ ψιαθίον
ἴσως παλαιστῆς.

Ἐφεδρισταὶ sunt *qui* ἐφεδρισμὸν *ludunt*, quo victor victi dorso insidens ad metam portabatur. Ἐξ Ἐφεδριζόντων, quod idem sonat, hunc versum posuit Stobæus, Serm. CXIV, 2 :

[2] Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ῥᾴδιον.

ΕΦΗΒΟΣ.

Stobæi Serm. XCVIII, 20 :

[1] Οὐ τοῖς πλέουσι τὴν θάλατταν γίνεται
μόνοισι χειμὼν, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ
τοῖς περιπατοῦσί που, Λάχης, ἐν τῇ στοᾷ,
καὶ τοῖς μένουσιν ἔνδον ἐν ταῖς οἰκίαις.
5 Χοὶ μὲν πλέοντες ἐνίοθ' ἡμέραν μίαν
ἢ νύκτα χειμασθέντες, εἶτ' ἐκ τοῦ κακοῦ
σωτηρίας ἐπέτυχον· ἢ τὸ πνεῦμα γὰρ
αὐτοὺς τὸ σῶζον ἦχεν ἢ 'φάνη λιμήν.
Ἐμοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστιν· οὐχ εἰς ἡμέραν
10 χειμάζομαι μίαν γὰρ, εἰς τὸ ζῆν δ' ὅλον·
ἀεὶ τὸ λυπεῖσθαι δὲ μεῖζον γίνεται.

V. 8 vulgo legitur σῶζον ἢ μένη ἐφάνη λιμήν. Cod. Paris. ἡμέρα ἐφάνη. Emendarunt Koenius et Salmas.

Stephanus Byz. p. 171 : [2] « Κρομμύων, » πόλις πλησίον Ἀσκάλωνος. Φ. ἐν Ἐφήβῳ.

ΗΡΩΕΣ.

Schol. Platon. p. 367 : « Ὑπέρου περιτροπή », ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ ποιούντων πολλάκις, καὶ μηδὲν ἀνυόντων, ἢ ἐπὶ τῶν ταχέως τι πραττόντων, ἐν Ἥρωσιν. Eadem Zenob. VI, 25, ubi ἐπιτροπή, Prov. Bodl. 923, ubi περίτροσον.

ΘΗΒΑΙΟΙ.

Stobæi Serm. LXII, 8 :

Ἐμοῦ γάρ ἐστι κύριος μὲν εἷς ἀνὴρ,
τούτων δὲ καὶ σοῦ μυρίων τ' ἄλλων νόμος,
ἑτέρων τύραννος, τῶν τυραννούντων φόβος·
δοῦλοι βασιλέων εἰσὶν, ὁ βασιλεὺς θεῶν,
5 ὁ θεὸς ἀνάγκης. Πάντα δ' ἂν σκοπῇς, ὅλως
ἑτέρων πέφυκεν, ἡττόνων δὲ μείζονα·
τούτοις ἀνάγκη ταῦτα δουλεύειν ἀεί.

V. 2 τούτων. Fort. τούτου. Cod. Par. τοῦτον. V. 6 ἡττόνων δὲ μείζονα. Grotius e Scaligeri conj. μειζόνων δ' ἐλάττονα. Valckenar., μειζόνων (vel κρεισσόνων) δὲ μείονα. Cod. Par. ἧττον. Jacobsius, πάντα δ', ἂν σκοπῇς, ὅλως Ἑτέρων πέφυκεν ἥττονα, τῶν δὲ μείζονα : *omnia enim, si recte rem consideraveris, aliis minora sunt, aliis majora; et hæc* (minora scil.) *his* (majoribus) *servire necesse est.*

ΘΗΣΑΥΡΟΣ.

Vertit hanc fabulam Plautus, quod ipse testatur Prologo ad Trinummum vs. 18 sqq. :

Huic Græce nomen est Thesauro fabulæ :
Philemo scripsit, Plautus vortit barbare :
nomen Trinummo fecit.

Athen. IX, p. 385, D, de voce ὀψάριον agens : Φ. Θησαυρῷ·

Οὐκ ἔστ' ἀληθὲς παραλογίσασθ', οὐδ' ἔχειν
ὀψάρια χρηστά.

Bentl. παραλογίζεσθ'. Hermannus, Οὐκ ἔστ' ἀληθῶς σε παραλογίσασθ' ὥστ' ἔχειν Ὀψάρια χρηστά; comparans Plauti II, 4, 72: *Edisne an incœnatus cum opulento accubes?*

Alios versus probabili Hermanni conjectura ad Thesaurum relatos v. infra in fragm. inc. 103, 117, 121.

EPHEDRISTÆ.

1.

Lecticula una, vellus, stragulum unius fortasse palmi.

2.

Consulere facile est; facile non est exsequi. *G.*

EPHEBUS.

1.

Non, ut videtur, hi qui in alto navigant
soli jactantur tempestatibus, Laches,
sed et hi spatiantur qui porticibus publicis,
aut intra septa se domorum continent.
At illi qui se pelagi credunt fluctibus,
aut una nocte aut uno vexati die
salutem mox reperiunt, aut navalium
tuto receptu, aut ventis aspirantibus :
mihi vero id non contingit; nec in unum diem,
sed in vitam omnem turbine infesto obruor,
magis magisque gliscente ægrimonia. *G.*

2.

Crommyon [*urbs prope Ascalonem*].

HEROES.

Pistilli versatio.

THEBANI.

Mei quidem unus dominus, at vestrum omnium,
quos liberos vocamus, imperium obtinet
lex, vel tyrannus; et tyrannorum, metus.
Reges superstant subditis, dî regibus,
necessitas dîs. Juris alieni vides
quodcumque rerum est; parva sub magnis jacent,
aliisque debent alia servitii fidem. *G.*

THESAURUS.

An non potest id fieri, ut frustrans te bonos
ipse habeat pisces?

ΘΥΡΩΡΟΣ.

Pollux X, 164 : Τὸ δὲ τῶν ἐφήβων φόρημα πέτασος καὶ χλαμύς· Φ. ἐν Θυρωρῷ·

Ἐγὼ γὰρ ἐς τὴν χλαμύδα κατεθέμην ποτὲ
καὶ τὸν πέτασον.

ΙΑΤΡΟΣ.

Athenæus VI, p. 231, A : Φ. Ἰατρῷ·

[1] Καὶ γύλιόν τιν' ἀργυρωμάτων.

Codd γυλίαν.

Lexic. Seguer. p. 104 : [2] « Κυδώνιον μῆλον· » βραχέως. Φ. Ἰατρῷ.

ΚΑΤΑΨΕΥΔΟΜΕΝΟΣ.

Stobæi Serm. XXIX, 28 :

Πάντ' ἔστιν ἐξευρεῖν, ἐὰν μὴ τὸν πόνον
φεύγῃ τις, ὃς πρόσεστι τοῖς ζητουμένοις.

ΚΟΙΝΩΝΟΙ.

Lexic. Seguer. p. 88, 25 : « Δεδράμηκα. » Φ. Κοινωνοῖς.

ΚΟΛΑΞ.

Vide an Menandri fabulam cognominem.

ΚΟΡΙΝΘΙΑ.

Athenæus III, p. 123, E : Τὸ δὲ χλιαρὸν ὕδωρ Ἀθηναῖοι [1] « μετάκερας » καλοῦσιν, ὡς ... καὶ Φ. ἐν Κορινθίᾳ.

Stobæi Serm. CVIII, 7 :

[2] Εἰ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοισιν εἰδείης κακά,
ἄσμενος ἔχοις ἂν, Νικοφῶν, ἃ νῦν ἔχεις.

V. 1. Porsonus ἄλλοισί γ'.

ΜΕΤΙΩΝ Η ΖΩΜΙΟΝ.

Athenæus IV, p. 133, A : Ἐχρῶντο γὰρ οἱ παλαιοὶ καὶ τοῖς εἰς ἀναστόμωσιν βρώμασιν, ὥσπερ ταῖς ἁλμάσιν ἐλάαις. ... Φ. δ' ἐν Μετιόντι ἢ Ζωμίῳ·

[1] α'. Ἰχθὺς τί σοι
ἐφαίνεθ' ἑφθός; β'. Μιαρὸς ἦν· ἀκήκοας;
ἅλμη τε λευκὴ καὶ παχεῖ' ὑπερβολῇ,
κοὐχὶ λοπάδος προσῶζεν οὐδ' ἡδυσμάτων·
ἐβόων ἅπαντες, ὡς ἀγαθὴν ἅλμην ποιεῖς.

V. 1 et 2 emendavit Bentl. Edebatur τίς σοι et μικρός. Fort. fuit olim ὁ δ' ἰχθὺς etc., et interlocutorum signa sic ponenda : α'. Ὁ δ' ἰχθὺς ... β'. Ἑφθός. α'. Μιαρὸς ἦν etc. V. 5 malim ἐβόων δ' ἅπαντες.

Idem VIII, p. 340, D : Φιλήμονος δὲ Μετιόντι εἰπόντος·

[2] Ἀγύῤῥιος δὲ, παρατεθέντος καράβου,
ὡς εἶδεν αὐτὸν, Χαῖρε πάππα φίλτατε,
εἶπας, τί ἐποίει; τὸν πατέρα κατήσθιεν.

Agyrrhius filius erat Callimedontis Carabi dicti.

Voce ζωμίον significari *parasitum* constat ex Comicorum locis apud Athen. VI, p. 238, B, et 242, E.

ΜΟΙΧΟΣ.

Athenæus IV, p. 175, D, de nabla agens : Φ. ἐν Μοιχῷ.

Α. Ἔδει παρεῖναι, Παρμένων, αὐλητρίδ' ἢ
νάβλαν τιν'. Π. Ὁ δὲ νάβλας τί ἐστι; * *
Α. Οὐκ οἶδας, ἐμβρόντητε σύ; Π. Μὰ Δί', οὔ.
Α. Τί φής;
οὐκ οἶσθα νάβλαν; οὐδὲν οὖν οἶσθ' ἀγαθὸν
σύ γ'· οὐδὲ σαμβυκίστριαν;

JANITOR.

(Ephebus loquitur :) Ego enim in chlamydem deposui olim et petasum.

MEDICUS.

1.

Et corbem aliquam vasorum argenteorum.

2.

Cydonium malum.

MENDAX.

Nihil est quod homini non sit indagabile,
si quæritandi non recusetur labos. *G.*

SOCII.

Cucurri.

CORINTHIA.

1

Aqua tepida.

2.

Si mala novisses, quæ alios implicitos tenent,
libens haberes, Nicophon, quæ nunc habes. *G.*

AMBIENS VEL PARASITUS.

1.

A. Piscis quid tibi
visu'st elixus? *B.* Hercle detestabilis :
audistin'? præterea alba et crassa ultra modum
muria, nec patinam nec condimenta ulla olens:
clamarunt omnes, Muriam quam lautam facis!

2.

Agyrrhio quum appositus esset carabus,
conspectum alloquitur, O dilecte mi pater!
quo dicto, quid putas? patrem immisit gulæ.

MŒCHUS.

A. Erat opus adducta, Parmeno,
tibicine aliqua aut nabla. *P.* At nablas, here,
quid est? *A.* Non nosti quid sit, stupidissime [omnium?
P. Non hercle. *A.* Quid ais? nablam tu ne- [scis? boni
nil igitur notum tibi: nec sambucistria?

V. 1 et 2 usque ad τινά ap. Polluc. IV, 61. V. 2 in fine Casaub. addidit δέσποτα. V. 4 Seidlerus, οὐδὲν ἀγαθὸν οἶδας οὖν. Fort. locus ita restituendus, partim cum Porsono :

A. Ἔδει παρεῖναι, Παρμένων,
αὐλητρίδ' ἢ νάβλαν τιν'. Π. Ὁ δὲ νάβλας υ-
τί ἐστιν; A. Ἆρ' οὐχ οἶδας, ὦ 'μβρόντητε σύ;
Π. Μὰ Δί' οὔ. A. Τί φῄς; οὐχ οἶσθα νάβλαν; οὐδὲν οὖν
οἶδας (οἶσθας) ἀγαθὸν σύ γ' οὐδὲ σαμβυχίστριαν;

V. 2 nomen exciderit ejus, quocum colloquitur Parmeno. V. 4 meliores libri μὰ Δία.— G. Dindorf. tres posteriores versus ita edidit :

A. * * * οὐχ οἶδας, ἐμβρόντητε σύ;
Π. Μὰ Δία. A. Τί φῄς; οὐχ οἶσθα νάβλαν; οὐδὲν οὖν
οἶσθ' ἀγαθόν· οὐδὲ σαμβυχίστριαν;

ΜΥΡΜΙΔΟΝΕΣ.

Erotianus Gloss. Hippocr. p. 170, de voce « ἐχῖνος » : Μέμνηται τῆς λέξεως ... καὶ Φ. Μυρμιδόσιν. Vereor ut sanum sit fabulæ indicium. Cod. D habet Φ. ὁ μυρμηδός.

ΜΥΣΤΙΣ.

Stobæi Serm. C, 5 :

Πολὺ μεῖζόν ἐστι τοῦ κακῶς ἔχειν κακὸν
τὸ καθ' ἕνα πᾶσι τοῖς ἐπισκοπουμένοις
δεῖν τὸν κακῶς ἔχοντα, πῶς ἔχει, λέγειν.

ΝΕΑΙΡΑ.

Athenæus XIII, p. 590, A : Εἰ ἔχομεν ἀῤῥενικῶς εἰρημένον τὸν τίγριν; Φιλήμονα γὰρ οἶδα τοῦτ' εἰρηκότα ἐν Νεαίρᾳ·

Ὥσπερ Σέλευκος δεῦρ' ἔπεμψε τὴν τίγριν,
ἣν ἴδομεν ἡμεῖς, τῷ Σελεύκῳ πάλιν ἔδει
ἡμᾶς τι παρ' ἡμῶν ἀντιπέμψαι θηρίον·
τρυγέρανον, οὐ γὰρ γίγνεται τοῦτ' αὐτόθι.

Ad deridendum cavillandumque Seleucum Nicanorem, elephantorum præfectum Alexandri, hæc dicta esse non dubito. Conf. Athen. X, p. 432, B, C. V. 3 emendavit Schweigh. Vulgo τί ἡμᾶς παρ' ἡμῶν. V. 4. Hesych. : Τρυγέρανος, φάσματι ἐοικώς.

ΝΕΜΟΜΕΝΟΙ.

Suidas s. v. Ἀπὸ στόματος : Φ. Νεμομένοις·

Ἀπὸ στόματος ἅπαντ', ἐὰν βούλησθ', ἐρῶ.

Eadem habet Lex. Seguer. p. 436.

ΝΟΘΟΣ.

Eustath. p. 880, 30 : Αἴλιος δὲ Διονύσιος λέγει ὅτι Φ. ἐπισκώπτει τὸ ὄνομα (βουνός) ὡς βάρβαρον· λόφον γὰρ καλοῦσιν· ἕτεροι δὲ ὅτι βουνὸν Φ. ἐν Νόθῳ ὡς σύνηθες τίθησι, ἄλλοθι δὲ ὡς ξενικὸν ἐπισκώπτει. Phrynichus Eclog. Att. p. 355 : Βουνός : ὀθνεία ἡ φωνὴ τῆς Ἀττικῆς· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ χρησάμενος τῷ ὀνόματι, συνεὶς ξένως κεχρημένος, σημαίνεται ὡς ἀσαφῶς διαλεγόμενος· εἰπόντος γάρ τινος

[1] Βουνὸν ἐπὶ ταύτῃ καταλαβὼν ἄνω τινά,

ὁ προσδιαλεγόμενος, οὐ συνεὶς τὸ ξένον τοῦ ὀνόματος, φησί

Τίς ἐσθ' ὁ βουνός; ἵνα σαφῶς σου μανθάνω.

[Ex Eustathii loco apparet, alius cujuscumque fabulæ hoc fragmentum esse potius quam Nothi.]

Antiattic. p. 112 : [2] « Πανοιχίᾳ », ἀντὶ τοῦ πανοικί. Φ. Νόθῳ.

ΝΥΞ.

Suidas et Photius s. v. Τηνάλλως, μάτην : Ὁ Φ. Νυκτί·

Τὸ κανοῦν ὁ παῖς περίεισι τηνάλλως ἔχων.

ΠΑΓΚΡΑΤΙΑΣΤΗΣ.

Stobæi Ecl. phys. II, 8, p. 338 ed. Heeren. :

[1] Καὐτόν τι πράττειν, οὐ μόνον τὰς ἐλπίδας
ἐπὶ τῇ Τύχῃ χρή, παιδίον, πάντως ἔχειν,
ὧν βούλεταί τις; ἀλλὰ καὶ τῷ τῇ Τύχῃ

MYSTIS.

Male habere non tam male habet hunc qui habet male,
quam quod visum ad se singulis ventantibus
male habens qui se habeat commemorare cogitur. *G.*

NEÆRA.

Ut huc Seleucus misit immanem tigrim,
quam vidimus nos, ita Seleuco belluam
nostratium decebat aliquam mittier
ab nobis contra, trygeranum, illic quo carent.

DIVIDENTES.

Omnia, si vultis, jam nunc dicam memoriter.

SPURIUS.

1.

A. In hac superius collicellum ut ceperat...
B. Quid est hoc, *collicellus*? fac ut intelligam.

2.

Cum tota domo.

NOX.

Frustra vagatur cum canistro servolus.

QUINQUERTIO.

1.

Aliquid et te ipsum, nate, conari decet,
non spes in una habere Fortuna sitas,
ubi quid exoptas ; nam cum Fortuna simul

συλλαμβάνεσθαι ῥᾷον ἡ Τύχη ποιεῖ,
ἐὰν μεθ' ἑτέρου τοῦτο, μὴ μόνη, ποιῇ.

V. 1 ante Grot. legebatur καὶ τόν τι πρ., et 2, ἐπὶ τύχῃ παιδίον. Artic. ante τύχῃ addunt etiam codd.

Suidas : Πρό ἀντὶ τοῦ ἀντί. Φ. Παγκρατιαστῇ·

[2] Δοῦλος πρὸ δούλου, δεσπότης πρὸ δεσπότου.

Proverbialis versus.

ΠΑΙΔΑΡΙΟΝ. [ΠΑΙΔΕΣ.]

Lex. Seguer. p. 97 : [1] «Ἕλλην γυνή.» Φ. Παιδαρίῳ,

*Ex eadem fortasse fabula sunt hi versus ap. Stobæum, Serm. LXII, 29 : Φιλήμονος Παίδων·

[2] Κακόν ἐστι δούλῳ δεσπότης πράττων κακῶς·
μετέχειν ἀνάγκη τῶν κακῶν γὰρ γίγνεται.

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ.

Stobæi Serm. IX, 21 :

Τοῦ γὰρ δικαίου κἂν βροτοῖσι καὶ θεοῖς
ἀθάνατος ἀεὶ δόξα διατελεῖ μόνου.

Recte, opinor, Grotius Philisco Tragico hunc locum tribuit.

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ.

Pollux IX, 38, de voce πλατεῖα agens : Φιλήμονος μὲν ἐν Πανηγύρει εἰπόντος·

[1] Τὴν πλατεῖάν σοι μόνον
ταύτην πεποίηκεν ὁ βασιλεύς.

V. 1 Bentl. μόνῳ.

Etymol. M. p. 436, 41 : Ἠρδάλωσε. Φιλήμων·

[2] Αἰγύπτιος θοἰμάτιον ἠρδάλωσέ μου·

ἀντὶ τοῦ ἠσβόλησεν, ἐμόλυνεν. Ad Panegyrin hunc versum retuli auctore Erotiano Lex. Hipp. p. 98 : Τὸ μολῦναι ἢ ῥυπᾶναι ἀρδαλῶσαι λέγεται. ... Φ. Πανηγύρει.

ΠΑΡΕΙΣΙΩΝ.

Athenæus XII, p. 516, F : Μνημονεύει τοῦ κανδαύλου καὶ Φ. ἐν Παρεισιόντι (ita leg. pro Παριόντι) οὕτως·

[1] Τοὺς ἐν τῇ πόλει
μάρτυρας ἔχω γάρ, ὅτι μόνος φύσκην ποιῶ,
κάνδαυλον, ᾠά, θρῖον, ἐν στενῷ· τί γὰρ
τούτων διάπτωμ' ἐγένετ' ἢ 'μάρτημα τί;

V. 3 addidi γάρ, Schweigh. δέ, Bentl. δαί. Sunt autem coqui verba, ex cujus sermone hoc quoque servavit Athen. IV, p. 170, F : Ἐκάλουν δὲ τραπεζοποιὸν τὸν τραπεζῶν ἐπιμελητὴν καὶ τῆς ἄλλης εὐκοσμίας. Φ. Παρεισιόντι·

[2] Περὶ τοὐπτάνιον οὐ γίγνεθ' ἡ σκευωρία·
τραπεζοποιός ἐστ' ἐπὶ τοῦ διακονεῖν.

V. 1 vulgatum τοὐπτανεῖον correxit Bentl., et σκεπτωρία Schneiderus.

Fabulæ elogio *parasitus* significari videtur, qui furtim et invocatus in convivia irrepere solet. Ita Philippides ap. Athen. p. 6, 262, A : Ψωμοκολακεύων καὶ παρεισιὼν ἀεί.

ΠΙΤΤΟΚΟΠΟΥΜΕΝΟΣ.

Pollux IX, 66 : Ὅτι δὲ τοὺς ἓξ χαλκοῦς τριτημόριον ὠνόμαζον, ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ Φιλήμονος Σαρδίῳ· ... καὶ ἔτι σαφῶς ἐν τῷ Πιττοκοπουμένῳ·

[1] Ἰδοὺ πάρεστιν, ὡς ὁρᾷς· τριτημόρου
ἕκαστος ὑμῶν ἦλθεν· εἰς τοὺς τέσσαρας
εἴληφεν ὑμῖν οὑτοσὶ τριώβολον.

Respexit ad h. l. Photius Lex. p. 442 : Τριτημόριον· τοὺς ἓξ χαλκοῦς εἴρηκε Φ. τοῦ ὀβολοῦ τριτημόριον. V. 2 τούς addidit Clericus. V. 3 ante Hemsterh. legebatur ἡμῖν et οὑτωσί. Mox sequitur apud Pollucem : Ὅτι δὲ οἱ τέτταρες χαλκοῖ ἡμιωβόλιόν ἐστιν ἐν τῷ αὐτῷ δράματι Φιλήμονος εἰρημένον· «Ὀβολοῦ τὸ πρῶτον ἡμῖν ἐνεχθὲν καὶ τεσσάρων χαλκῶν· καὶ μετὰ ταῦτα· καὶ μάλα τριημιωβολαι' ἐστί· χαλκοῦ θερμὸν ἦν.» Quæ sic emendanda esse videntur:

---

si quid labores, facile id Fortuna efficit,
vel in hoc ne sola absque alio faciat quod [facit. *G.*

2.

Servusque servo potior est, herusque hero. *Erasm.*

PUERULUS. [PUERI].

1.

Græca mulier.

2.

Servo mala est fortuna delinquens herus :
partem subire nam malorum cogitur. *G.*

PALAMEDES.

Sola inter homines atque cælestes deos
justitia laudes semper æternas habet. *G.*

FESTUM.

1.

Hanc plateam communivit rex soli tibi.

2.

Ægyptius deturpavit palliolum mihi.

IRREPENS.

1.

Nam testantur mihi
qui in urbe vivunt, solum me lucanicam
facere, candaulum, thrium et ova ocissime.
In his quid unquam admissum aut peccatum [fuit?

2.

A patinis aufer et culina argutias :
in hoc est structor, ut ministret fercula.

PICE VULSUS.

1.

En constat ratio : non vides? Nonuncio
vestrorum quisque venit : hinc in quattuor
(tot eratis) sumsit hic tres asses integros.

[2] α'. Ὀβολοῦ τὸ πρῶτον ἡμῖν ἐνέχεεν,
καὶ τεττάρων χαλκῶν μετὰ ταῦτα. β'. Καὶ μάλα·
τρί' ἡμιωβόλι' ἐστί· χαλκοῦ θερμὸν ἦν ...

Iterum Pollux IX, 70 : Τουτὶ μέντοι τὸ παρὰ Φιλήμονι « Χαλκοῦ θερμὸν ἦν » ἄντικρυς δηλοῖ, τὴν τοῦ θερμοῦ πόσιν.

ΠΤΕΡΥΓΙΟΝ.

Stobæi Serm. XCI, 13 (Πτέρυγες), et ap. Apostol. XIX, 9. :

[1] Τὸ τῆς Ἀμαλθαίας δοκεῖς εἶναι κέρας,
οἷον γράφουσιν οἱ γραφεῖς κέρας βοός;
ἀργύριόν ἐστι· τοῦτο δ' ἂν ἔχῃς, λέγε
πρὸς τοῦθ' ὃ βούλει, πάντα σοι γενήσεται,
φίλοι, βοηθοί, μάρτυρες, συνοικίαι.

Stephanus Byz. p. 15 : Λέγεται (Ἀθηναία) καὶ ἐπὶ γυναικός, ὡς ἄλλοι μὲν πολλοί, Φ. δὲ οὕτως ἐν Πτερυγίῳ·

[2] Νυνὶ δ' ὅταν λάβῃ τις εἰς τὴν οἰκίαν
τὰς Ἱππονίκας τάσδε καὶ Ναυσιστράτας
καὶ Ναυσινίκας, τὰς Ἀθηναίας λέγω.

Idem locus ap. Suidam v. Ἀθηναία, ubi v. 2, fortasse rectius, Λυσιστράτας legitur, sed male citatur Φ. ἐν Πτερυγί.

ΠΤΩΧΗ Η ΡΟΔΙΑ.

Athenæus XIV, p. 645, A : Ἀμφιφῶν πλακοῦς Ἀρτέμιδι ἀνακείμενος, ἔχει δ' ἐν κύκλῳ καιόμενα δᾴδια. Φ. ἐν Πτωχῇ ἢ Ῥοδίᾳ·

[1] Ἄρτεμι, φίλη δέσποινα, τοῦτόν σοι φέρω
ὦ πότνι', ἀμφιφῶντα καὶ σπονδήσιμα.

Idem XIV, p. 664, D : Ὅτι δὲ ὕστατον καὶ ἐπὶ πᾶσιν εἰσεφέρετο (ἡ ματτύη) Νικόστρατός φησιν .... Φ. δ' ἐν Πτωχῇ·

[2] Ἐξὸν ἀποσάττεσθαι δι' ὅλην τὴν ἡμέραν,
ποιοῦντα καὶ διδόντα ματτύας ἐκεῖ.

MS. δ' ὅλην τὴν ἡμέραν, nec male.
Stobæi Serm. CVIII, 8 :

[3] Εἰ πάντες ἀποθανούμεθ', οἷς μὴ γίγνεται
ἃ βουλόμεσθα, πάντες ἀποθανούμεθα.

Pollux X, 145 : Εἰ δὲ τοῦτο ἀμφίβολον (σπάθην dici pro ξίφος), Φ. ἐν Ῥοδίαις (sic) σαφέστερον αὐτὸ ποιεῖ λέγων·

[4] Σπάθην παραφαίνων δηλαδὴ χρυσένδετον.

ΠΥΡΡΟΣ.

Stobæi Serm. LV, 5 :

Οἱ φιλόσοφοι ζητοῦσιν, ὡς ἀκήκοα,
περὶ τοῦτό τ' αὐτοῖς πολὺς ἀναλοῦται χρόνος,
τί ἐστιν ἀγαθόν, κοὐδὲ εἷς εὕρηκέ πω
τί ἐστιν· ἀρετὴν καὶ φρόνησίν φασι, καὶ
5 πλέκουσι πάντα μᾶλλον ἢ τί τἀγαθόν.
Ἐν ἀγρῷ διατρίβων τήν τε γῆν σκάπτων ἐγὼ
νῦν εὗρον· εἰρήνη 'στίν· ὦ Ζεῦ φίλτατε,
τῆς ἐπαφροδίτου καὶ φιλανθρώπου θεοῦ·
γάμους, ἑορτάς, συγγενεῖς, παῖδας, φίλους,
10 πλοῦτον, ὑγίειαν, σῖτον, οἶνον, ἡδονὴν
αὕτη δίδωσι· ταῦτα πάντ' ἂν ἐκλίπῃ,
τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

V. 3 Brunck. τί τἀγαθόν ἐστι. Idem v. 5 λέγουσι π.

2.

A. Asse nobis primum (caldam) infudit, deinde sex unciis. *B*. Recte : hi sunt tres semisses : besse erat calda...

ALA.

1.

Tun' almum credis esse Cornu Copiæ,
quale effigiant pictores cornu bubulum?
imo est argentum : quod tu si habeas, dixeris
ei quid cupias, omnia extemplo affluent,
testes, amici, socii, contubernia. *G*.

2.

Nunc si quis animum inducat ut domi suæ
recipiat Hipponicas et Nausistratas
et Nausinicas, ex Athenis mulieres.

PAUPER vel RHODIA.

1.

Diana domina, sancte quam veneror, tibi
fero amphiphontem hunc (faveas) et libamina.

[Amphiphon erat libus Dianæ offerendus, quem circumcirca ambiebant faces ardentes.]

2.

Ac poteras integrum saburrari diem,
illic dum facis, apponis, aufers mattyas.

3.

Moriendum si esset omnibus qui non habent
quod animus optat, esset moriendum omnibus. *G*.

4.

Spatham distringens, atque capulo aptam aureo.

RUFUS.

Sollicita quærit philosophorum natio,
immane quantis temporum dispendiis,
quæ sit boni natura; nec reperit tamen.
Virtutem præfert ille, at hi prudentiam :
omniaque dicunt potius, quam quid sit bonum.
Ego terram fodiens, vivens vitam rusticam,
quam facile inveni, Juppiter, quid sit bonum!
Pax nempe, sospitatrix et clemens dea :
prolem, cognatos, sacra, amicos, nuptias,
annonam, vinum, sanitatem, gaudia,
divitias pax fert : ista si defecerint,
nulla esse hominibus vita vitalis potest. *G*.

ΠΥΡΦΟΡΟΣ.

Stobaei Serm. LXV, 5:

Οὐκ ἔστιν οὔτε ζωγράφος, μὰ τοὺς θεούς,
οὔτ' ἀνδριαντοποιός, ὅστις ἂν πλάσαι
κάλλος τοιοῦτον, οἷον ἡ 'λήθει' ἔχει·
οὔτ' ἀνδριάντος γὰρ καλῶς πεπλασμένου,
ἂν μὴ τὸν αἰσθησόμενον ἡ τέχνη λάβῃ·

V. 3 cod. Par. τοσοῦτον. Post v. 4 Porsonus conjicit excidisse versum, cujus hæc fere fuerit sententia:

οὔτ' ὄφελος οὐδὲν εὖ γεγραμμένης γραφῆς.

Jacobsius tentat οὔτ' ἀνδριάντος χάρμα καλῶς πεπλ.

ΣΑΡΔΙΟΣ.

Stobaei Serm. CVIII, 1:

[1] Εἰ τὰ δάκρυ' ἡμῖν τῶν κακῶν ἦν φάρμακον,
ἀεί θ' ὁ κλαύσας τοῦ πονεῖν ἐπαύετο,
ἠλλαττόμεσθ' ἂν δάκρυα δόντες χρυσίον·
νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ', οὐδ' ἀποβλέπει
5 εἰς ταῦτα, δέσποτ', ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν,
ἐάν τε κλαίῃς ἄν τε μή, πορεύσεται.
Τί οὖν ποιεῖς πλέον; οὐδέν· ἡ λύπη δ' ἔχει,
ὥσπερ τὸ δένδρον τοῦτο καρπόν, τὸ δάκρυον.

Tacito poetæ nomine legitur hoc fragm. apud Plutarch. Cons. Apoll. p. 105, F. Priores tres versus iterum apposuit Stobæus Serm. CXXIV, 18, unde fabulæ nomen petitum. V. 1 Stob. ἡμῶν. Sed id. CXXIV et Plut. ἡμῖν. V. 5 deest ap. Stob. Codd. Wyttenb. τὴν αὐτῶν ὁδόν. V. 6 Stob. et codd. B, D Plut. πορεύεται; V. 7 ita partim e Plut., qui habet τί οὖν πλέον ποιοῦμεν, partim e Stob. dedi, ubi legitur τί δὴ ποιεῖς πλέον; V. 8 exhibui Stobæi lectionem. Plut. ὥσπερ τὰ δένδρα τοῦτο καρπὸν τὰ δάκρυα. Sed omittunt illud τοῦτο codd. Wyttenbachii (quatuor Parisiensium).

Pollux IX, 65: Ὅτι δὲ χαλκοῦς τριτημόριον ὠνόμαζον, ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ Φιλήμονος Σαρδίῳ·

[2] α'. Χαλκοῦς ὀφείλεις πέντε μοι· μέμνησ'; β'. Ἐγὼ
σοὶ πέντε χαλκοῦς; σὺ δέ γέ μοι τριτήμορον.
Τοὺς ἓξ ἀποδοὺς τοὺς πέντε χαλκοῦς ἀπόλαβε.

V. 2 γέ adjecit Salmas. Respexere ad hunc locum Harpocrat. p. 137, Zonaras II, p. 1749, Photius p. 442, Suidas v. Τριτημόριον, Etym. M. p. 753, 50, ex illis corrigendum.

ΣΙΚΕΛΙΚΟΣ.

Stobæi Serm. CII, 4, et CXIV, 1, ubi fabula nominatur:

[1] Ἄνθρωπον ὄντα ῥᾴδιον παραινέσαι
ἐστίν, ποιῆσαι δ' αὐτὸν οὐχὶ ῥᾴδιον.
Τεκμήριον δέ· τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
5 πάντας λαλοῦντας, εἶτ', ἐπὰν πταίσωσί τι,
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ', ὅσ' οὐκ εἴων τότε.
Ἕτερον τό τ' ἀλγεῖν καὶ θεωρεῖν ἐστ' ἴσως.

V. 1 ingeniose et vere, ni fallor, Bentl. ἄλλῳ πονοῦντι ῥᾴδ. V. 5 in priore loco Stobæi codd. ἐάν.

Athenæus XIV, p. 658, B: Φ. ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Σικελικῷ·

[2] Ἐγὼ πρότερον μὲν ᾠόμην τὴν Σικελίαν
ἓν τοῦτ' ἀπόταχτον αὐτὸ τοὺς τυροὺς ποιεῖν
καλούς· ἔτι ταῦτα προσετίθην ἀκηκοώς,
ἱμάτια ποικίλ' εἰ λέγοι τις Σικελικά·
σκεύη μὲν οὖν καὶ κτήματ' ᾠόμην φέρειν.

V. 1 vulgo ᾤμην. Correxit Bentl. Idem v. 3 quod post ἔτι legebatur τέ delevit et quod post ἀκηκοώς vulgo additur, τυρὸς Σικελικὸς ὅτι κράτιστος ἦν, αἵ τε περιστεραὶ Σικελικαί.

Pollux IV, 175: Ἔνιοι δὲ καὶ τῶν Ἀθήνησι κωμῳδούντων τῶν νέων, οἷον Φ. ἐν Σικελικῷ ... [3] «λίτρας» μνημονεύουσι. Idem IX, 81: Ὅτι δὲ καὶ τῶν κωμῳδῶν τινες τῆς λίτρας μνημονεύουσιν, ἐν τοῖς περὶ στατικῆς προείρηται· οὐ

IGNIFER.

Edepol nec pictor quisquam est, nec statuarius,
qui talem possit arte pulchritudinem
exprimere qualem rerum veritas habet.
At vero periit usus simulachrûm omnium,
nisi ars peritos judices invenerit. *G.*

SARDIUS.

1.

Lamenta nostris si mederentur malis
et possent fletu deliniri miseriæ,
auro licerent contra et pluris lacrumæ.
Nunc non attendit luctum res, nec respicit;
sed, plores seu non plores, insistit viam.
Quid proficis? nec hilum: at interea tamen
ut arbor poma, sic dolor lacrumas parit. *G.*

2.

A. Septuncem mihi tu debes: meministin'? *B.* [Ego
septuncem tibi? tu vero mihi nonuncium.
Dodrantem redde: tum septuncem recipies.

SICULUS.

1.

Facile omnes homines aliis consilium damus,
sed in re nostra non tam facile est exsequi.
A medicis argumentum est in promtu situm
præcepta videas quos dare invalentibus
victus severi: at ipsi si in morbo cubent,
eadem illa facere quæ aliis interdixerant.
Credo una nolunt dolor esse et curatio. *G.*

2.

Equidem putabam, hoc proprium et eximium sibi
Siciliam habere, ut caseos faciat bonos;
hoc unum: ex fama adjeci præterea alterum,
Siculas vocari varias vestes audiens:
ergo textilia hanc ferre credebam et greges.

3.

Libræ.

γὰρ οἱ Δωριεῖς μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν Ἀττικῶν τινες, ὡς Δίφιλος ἐν Σικελικῷ·

> Οἷον ἀγοράζειν πάντα, μηδὲ ἓν δ' ἔχειν,
> εἰ μὴ κικίννους ἀξίους λίτραιν δυεῖν.

Quum Pollux manifesto ad priora verba, ubi Philemonis Σικελικὸν laudavit, respiciat, non male opinor Diphilo Philemonem substituas. Dubitationem tamen injicit Photii glossa, Lex. p. 166 : Λίτρα ἦν μὲν καὶ νόμισμά τι, ὡς Δίφιλος. Fortasse scripserat Pollux ὡς Δίφιλος, καὶ Φιλήμων Σικελικῷ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

Athenæus VII, p. 288, D : Φ. δέ, τῆς κωμῳδίας ὁ ποιητής, καὶ αὐτὸς μνημονεύων τῶν ἐν Σικυῶνι διαφόρων γόγγρων, ποιεῖ τινα μάγειρον ἐπὶ τέχνῃ τῇ ἑαυτοῦ σεμνυνόμενον, καὶ λέγοντα ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Στρατιώτῃ τάδε·

> Ὡς ἵμερός μ' ὑπῆλθε γῇ τε κοὐρανῷ
> λέξαι μολόντι τοὖψον ὡς ἐσκεύασα.
> Νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, ἡδύ γ' ἐστ' εὐημερεῖν
> ἐν ἅπασιν· ἰχθὺς ἁπαλὸς οἷος γέγονέ μοι,
> 5 οἷον παρατέθεικ', οὐ πεφαρμακευμένον
> τυροῖσιν οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον,
> ἀλλ' οἷος ἦν ζῶν, κωπτὸς ὢν τοιοῦτος ἦν·
> οὕτως ἁπαλὸν ἔδωκα καὶ πρᾶον τὸ πῦρ
> ὀπτῶν τὸν ἰχθύν, οὐδὲ πιστευθήσομαι.
> 10 Ὅμοιον ἐγένετ', ὄρνις ὁπόταν ἁρπάσῃ
> τοῦ καταπιεῖν μεῖζόν τι· περιτρέχει κύκλῳ
> τηροῦσα τοῦτο, καταπιεῖν δ' ἐσπούδακεν,
> ἕτεραι διώκουσιν δὲ ταύτην· ταὐτὸν ἦν.
> Τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθὼν
> 15 τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε χἄφευγεν κύκλῳ
> τὴν λοπάδ' ἔχων· ἄλλοι δ' ἐδίωκον κατὰ πόδας.
> Ἐξῆν ὀλολύζειν· οἱ μὲν ἥρπασάν τι γάρ,
> οἱ δ' οὐδέν, οἱ δὲ πάντα· καίτοι παρέλαβον
> ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.
> 20 Εἰ δ' ἔλαβον ἀρτίως σκάρον, ἢ 'κ τῆς Ἀττικῆς
> γλαυκίσκον, ὦ Ζεῦ σῶτερ, ἢ 'ξ Ἄργους κάπρον,
> ἢ 'κ τῆς Σικυῶνος τῆς φίλης ὃν τοῖς θεοῖς
> φέρει Ποσειδῶν γόγγρον εἰς τὸν οὐρανόν,
> ἅπαντες οἱ φαγόντες ἐγένοντ' ἂν θεοί·
> 25 ἀθανασίαν εὕρηκα· τοὺς ἤδη νέκρους
> [ὄντας] ὅταν ὀσφρανθῶσι ποιῶ ζῆν πάλιν.

V. 1, 2 expressi videntur ex Eurip. Med. 57 sq. V. 7 κωπτός dedi pro κόπτός sive καὶ ὀπτός. V. 8 ἁπαλὸν πῦρ, *modicum ignem*. V. 12, 13 codd. τηροῦσα τοῦτο καταπιεῖν μεῖζόν τι περὶ δ' ἐσπούδακεν, ἑτέρα (vel ἕτεραι) διώκουσι δὲ ταύτην, quod correxi. V. 20 ἀρτίως Bentl. pro ἄρτι. V. 23 vulgo ὁ Ποσ. V. 25 et 26 iterum habet Athen. p. 290, A, ubi pro εὕρηκα scribitur ηὕρηκα. Ὄντας ante ὅταν e conjectura addidi. Casaub., ὅταν μόνον ὀσφρ.

Ceterum admodum probabilis est conjectura Schweighæuseri, totam hanc eclogam, adeoque ipsam fabulam Στρατιώτου nomine inscriptam, non Philemoni patri sed filio tribuendam esse; cujus infra habebis eclogam ex Athen. VII, p. 291, D, petitam, ubi eundem habes coquum in iisdem illis pisciculis assandis occupatum.

ΣΥΝΑΠΟΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ.

Athenæus VII, p. 307, D : Ὅτι δὲ εἶδος κεστρέων αἱ νήστεις, φησὶ Φ. ἐν Συναποθνήσκουσιν·

> Ἠγόρασα νῆστιν κεστρέ' ὀπτὸν οὐ μέγαν.

ΣΥΝΕΦΗΒΟΣ.

Clemens Alex. Pæd. II, p. 90 : Πέδας δὲ περισφυρίους τὴν περὶ τοὺς πόδας ἀκοσμίαν τῶν γυναικῶν Φ. ἐν Συνεφήβῳ προσεῖπεν·

> Ἱμάτια διαφαίνοντα καὶ πέδην τινὰ
> χρυσῆν.

ΥΠΟΒΟΛΙΜΑΙΟΣ.

Photius Lex. p. 398 : [1] « Στοιχεῖον » ἡ σκιά. Φ. Ὑποβολιμαίῳ.

MILES.

(Coquus loquitur.)

> Ut me narrare cælo et telluri lubet,
> illinc egressum, quemadmodum struxi dapes.
> Ut suave est semper, per deos, quoties bene
> res cedunt! piscis ille quam factus tener,
> qualem apposivi, non medicatum caseo,
> tinctumve adscitis desuper coloribus.
> Parebat assus qualis dum vixit fuit :
> quam temperate ac molliter ignem admoverim
> assando pisci, vix est quisquam ut creduit.
> Ita se res habuit, magni ut si quid in cibum
> gallina rapuit, illa in orbem cursitat,
> quærens id ut edat : hanc insequitur altera
> non illa minus approperans : plane ad hunc modum
> qui patinæ primus in voluptatem incidit,
> continuo subsultavit et patinam tenens
> in orbem fugit, sectabantur ceteri.
> Res digna plausu : quidam nacti aliquantulum,
> nil alii, reliquum relliqui : atqui acceperam
> pisces coquendos limedones, amnicos.
> Quid si accepissem scarum? quid si ex Attica
> glauciscum, pro dî summi, aut ex Argis aprum,
> aut congrum amica de Sicyone qui venit,
> cœnam Neptunus quam cælitibus fert deis?
> certe convivas cunctos fecissem deos.
> Reperi immortalitatem : nam jam mortui
> in vitam redeunt, si quid olfaxint mei. *G.*

COMMORIENTES.

> Assum pusillum nestin emi mugilem.

COMPUBESCENS.

> Vestes pellucidas aureamque compedem.

SUBDITITIUS.

Umbra (gnomonis).

Stobæi Serm. LVII, 8:

[2] Ἀεὶ γεωργὸς εἰς νέωτα πλούσιος.

Idem versus omisso auctoris nomine est ap. Zonaram II, p. 1395, et Etymol. M. p. 600, 56.

Clemens Alex. Strom. VI, p. 267 Sylb.: [3] Τὸν μέντοι Κώκαλον, τὸν ποιηθέντα Ἀραρότι τῷ Ἀριστοφάνους υἱῷ, Φιλήμων ὁ Κωμικὸς ὑπαλλάξας ἐν Ὑποβολιμαίῳ ἐκωμῴδησεν. Quæ Clemens certe ita voluit intelligi, ut infra transtulimus.

ΦΑΣΜΑ.

Athenæus XI, p. 481, D: Κυμβία, τὰ κοῖλα ποτήρια καὶ μικρά. ... Φ. Φάσματι·

Ἐπεὶ δ' ἡ Ῥόδη
κυμβίον ἀκράτου κατασέσειχ' ὑμῖν ἄνω.

Locus est etiam ap. Macrobium Saturn. V, 21. Bentl. Ἐπειδὴ δ' ἡ. Possis etiam Ἔπειτα δ' ἡ. V. 2 tres codd. ὑμᾶς. Recte, opinor, Schweigh. conj. ὑμῶν.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΙ.

Apud Clement. Alex. Strom. II, p. 177 Sylb. et Diogenem Laert. VII, 27, de Zenone:

Φιλοσοφίαν καινὴν γὰρ οὗτος φιλοσοφεῖ·
πεινῆν διδάσκει καὶ μαθητὰς λαμβάνει·
εἷς ἄρτος, ὄψον ἰσχὰς, ἐπιπιεῖν ὕδωρ.

Ap. Diog. versus 3 εἰς ἄρτον (sic enim ibi editur) primum locum occupavit. Primum versum in proverbium cessisse de Zenone narrat Suidas in v.

ΧΗΡΑ.

Athenæus XI, p. 497, F: Σαννάκρα. Κράτης ... ἔκπωμά φησιν εἶναι οὕτω καλούμενον· ἔστι δὲ Περσικόν. Φ. δ' ἐν Χήρᾳ βατιακῶν μνησθεὶς καὶ τῇ γελοιότητι τοῦ ὀνόματος προσπαίξας φησίν·

Σαννάκρα, ἱπποτραγέλαφοι, βατιάκια, σαννάκια.

In quibus alii alia tentant.

INCERTARUM FABULARUM
FRAGMENTA.

I.

Stobæi Serm. XXX, 4:

Ὦ Κλέων, παῦσαι φλυαρῶν· ἂν ὀκνῇς τὸ μανθάνειν,
ἀνεπικούρητον σεαυτοῦ τὸν βίον λήσῃ ποιῶν.
Οὔτε γὰρ ναυαγὸς, ἂν μὴ γῆς λάβηται φερόμενος,
οὔποτ' ἂν σώσειεν αὐτόν· οὔτ' ἀνὴρ πένης γεγὼς,
5 μὴ οὐ τέχνην μαθὼν, δύναιτ' ἂν ἀσφαλῶς ζῆν τὸν [βίον.
Ἀλλὰ χρήματ' ἐστὶν ἡμῖν. Ἅ γε τάχιστ' [ἀπόλλυται.
Κτήματ', οἰκίαι. Τύχης δὲ μεταβολὰς οὐκ ἀγνό- [εῖς,
ὅτι τὸν εὔπορον τίθησι πτωχὸν εἰς τὴν αὔριον.
Κἂν μὲν ὁρμισθῇ τις ἡμῶν εἰς λιμένα τὸν τῆς τέχνης,
10 ἐβάλετ' ἄγκυραν καθάψας ἀσφαλείας εἵνεκα·
ἂν δ' ἀπαίδευτος μετασχῇ πνεύματος φορούμενος,
τῆς ἀπορίας εἰς τὸ γῆρας οὐκ ἔχει σωτηρίαν.
Ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοι, καὶ συνήθεις, [νὴ Δία,
ἔρανον εἰσοισουσιν. Εὔχου μὴ λαβεῖν πεῖραν [φίλων·
15 εἰ δὲ μὴ, γνώσει σεαυτὸν ἄλλο μηδὲν πλὴν σκιάν.

V. 9 τέχνης Bentl. pro τύχης. V. 11 ante eundem legebatur ἀπαιδεύτου. Recte, ut videtur, Th. Kiddius tres versus 6, 7 et 8 post versum 12 collocavit.

2.

Agricola semper dives annum in proximum [est. *G.*

3.

(Cocalum ab Ararote, Aristophanis filio, compositum Philemo mutuo sumsit et in Subdititio suo expressum scenæ dedit.)

SPECTRUM.

Hinc Rhode
superne in nos decussit cymbium meri.

PHILOSOPHI.

Novæ namque institutor hic sapientiæ est;
quum doceat esurire, discipulos habet:
accedit pani ficus, potanda est aqua. *G.*

VIDUA.

Sannacra, hippotragelaphi, batiacia, sannacia [*poculorum genera*].

INCERTARUM FABULARUM
FRAGMENTA

I.

O Cleon, desine nugarum: nisi quid addiscas boni,
non vides ut omni auxilio vitam destituas tuam?
Namque ut naufragus natator, terram nisi prehen- [derit,
non quit adipisci salutem; sic qui pauper factus est,
artem nisi didicerit, vitam nequit in tuto ponere.
Sunt pecuniæ mihi, inquis; nempe quæ pereunt cito.
At domus sunt, sunt et agri. Nescis Fortunæ vices,
quæ perfacile divitem hodie cras mendicum fecerit?
Nempe artis si quisquam nostrûm portum intrarit, [ancoram
dejicit, et sic extra pelagi se locat violentiam.
At si eveniat imperito, ut tempestatum turbine
rapiatur, non reperit quod senectus præsidium oc- [cupet.
Sed tribules et sodales et cognati conferent.
Imo opta illorum periclum ne sit faciendum tibi:
sin eo venies, comperies umbram te esse, aliud [nihil. *G. corr.*

II.

Stobaei Eclog. phys. I, p. 70, et iterum p. 284 ed. Heeren.:

Ὃν οὐδὲ εἷς λέληθεν οὐδὲ ἕν ποιῶν,
οὐδ' ἂν ποιήσων, οὐδὲ πεποιηκὼς πάλαι,
οὔτε θεὸς, οὔτ' ἄνθρωπος, οὗτός εἰμ' ἐγὼ,
Ἀὴρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία.
5 Ἐγὼ δ', ὃ θεοῦ 'στιν ἔργον, εἰμὶ πανταχοῦ·
ἐνταῦθ' ἐν Ἀθήναις, ἐν Πάτραις, ἐν Σικελίᾳ,
ἐν ταῖς πόλεσι πάσαισιν, ἐν ταῖς οἰκίαις
πάσαις. Ἐν ὑμῖν πᾶσιν οὐκ ἔστιν τόπος,
οὗ μή 'στιν ἀήρ· ὁ δὲ παρὼν ἁπανταχοῦ
10 πάντ' ἐξ ἀνάγκης οἶδε, πανταχοῦ παρών.

Versus 1—4 memorat etiam scriptor Vitae Arati vol. II, p. 438. V. 1 priore loco Stob. οὐδὲ ἄν. V. 2 Wakef. οὐδ' αὖ ποιήσων. V. 4 affert Etymol. M. p. 389, 38, ut Platonis comici. — Ceterum hi versus haud dubie e prologo aliquo desumti.

III.

Stobaei Serm. II, 27:

Τί ποθ' ὁ Προμηθεὺς, ὃν λέγουσ' ἡμᾶς πλάσαι
καὶ τἄλλα πάντα ζῷα, τοῖς μὲν θηρίοις
ἔδωχ' ἑκάστῳ κατὰ γένος μίαν φύσιν;
ἅπαντες οἱ λέοντές εἰσιν ἄλκιμοι,
5 δειλοὶ πάλιν ἑξῆς πάντες εἰσὶν οἱ λαγοί·
οὐκ ἔστ' ἀλώπηξ ἡ μὲν εἴρων τῇ φύσει,
ἡ δ' αὐθέκαστος, ἀλλ' ἐὰν τρισμυρίας
ἀλώπεκάς τις συναγάγῃ, μίαν φύσιν
ἁπαξαπάσαις ὄψεται τρόπον θ' ἕνα.
10 Ἡμῶν δ' ὅσα καὶ τὰ σώματ' ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν
καθ' ἑνὸς, τοσούτους ἔστι καὶ τρόπους ἰδεῖν.

V. 1 cod. Par. ποτε Πρ. V. 8 erat συναγάγοι. V. 9 vulgo ἁπαξάπασιν. Correxit Clericus.

IV.

Stobaei Serm. XCVIII, 17:

Πολύ γ' ἐστὶ πάντων ζῷον ἀθλιώτατον
ἄνθρωπος, εἴ τις ἐξετάζοι κατὰ τρόπον·
τὸν γὰρ βίον περίεργον εἰς τὰ πάντ' ἔχων
ἀπορεῖ τὰ πλεῖστα διὰ τέλους, πονεῖ τ' ἀεί.
5 Καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσιν ἡ γῆ θηρίοις
ἑκοῦσα παρέχει τὴν καθ' ἡμέραν τροφὴν,
αὐτὴ πορίζουσ'· οὔ, λαβοῦσα, πάνυ μόλις
ὥσπερ τὸ κατὰ χρέος κεφάλαιον ἐκτίνει
τὸ σπέρμα· τοὺς τόκους δ' ἀνευρίσκουσ' ἀεὶ
10 πρόφασίν τιν' αὐχμὸν ἢ πάχνην ἀποστερεῖ.
Καὶ δὴ τυχὸν μὲν διὰ τὸ παρέχειν πράγματα
μόνους ἑαυτῇ καὶ ποιεῖν τἄνω κάτω,
ταύτην παρ' ἡμῶν λαμβάνει τιμωρίαν.

V. 9 codd., ut videtur, εὑρίσκουσ'. V. 11 δή omittunt codd. Par. V. 12 μόνους ἑαυτῇ Grotius pro μ. ἐν αὐτῇ. Codd. Par. ἐν ταύτῃ.

V.

Stobaei Serm. CVIII, 33:

Μείζω τὰ κακὰ ποιοῦσι πολλοὶ, δέσποτα,
αὐτοὶ δι' αὑτοὺς ἢ πέφυκε τῇ φύσει.
Οἷον τέθνηκεν υἱὸς ἢ μήτηρ τινὶ,
ἢ νὴ Δί' ἄλλων τῶν ἀναγκαίων γέ τις,
5 ἂν μὲν λάβῃ τοῦτ'· ἀπέθαν', ἄνθρωπος γὰρ [ἦν,
τοσοῦτο γέγονε τὸ κακὸν ἡλίκον περ ἦν.
Ἐὰν δ' ἀβίωτος ὁ βίος, οὐκ ἔτ' ὄψομαι,
ἀπόλωλ', ἐν ἑαυτῷ τοῦτ' ἐὰν σκοπῇ, κακὰ
πρὸς τοῖς κακοῖσιν οὗτος ἕτερα συλλέγει.

II.

Latere nemo quem suum peragens opus,
nec re peracta, nec peracturus potest
hominum deûmve, solus Aer ille ego,
quem nomine alio nuncupant Diespitrem.
Tum vero ubique ego adsum, quod proprium est [dei,
Patris, Athenis hîc et in Siculo solo:
in urbibus conspicior, in penatibus.
Vobis in ipsis nulla portiuncula est,
ubi non sit aer: unde, praesens omnibus
quum sit, necesse est rerum et ignoret nihil. *G.*

III.

At cur Prometheus fictor humani gregis
animantiumque reliquorum, unam singulis
generibus bestiarum naturam dedit?
immane cunctis robur est leonibus:
ingenium pavidum lepores nusquam non habent:
nec inter vulpes alia vafris moribus,
alia est simplicibus: quin tricena vulpium
si forte millia in unum contraxis locum,
erit per omnes unus ingenii tenor.
At inter homines quot sunt numero corpora,
totidem videre est studia et vivendi modos. *G.*

IV.

Si rem fatemur, omnium miserrimum
quaecumque vivunt aestimandus est homo.
Nam curiosa cuncta sollicitudine
rimans laborat semper, et saepe excidit
Tum terra mater ceteris animantibus
quotidianum sponte victum suggerit,
dans sponte: non, ut nobis, quando plurima
praebuimus ipsi, quod satum est, sortem meram
resolvit aegre: foenore ut se liberet
allegat aestum vel pruinosum gelu.
Ac forte, solus quando homo negotium
ipsi facessit, dum fodit subter super,
frustratione hac se vicissim ulciscitur. *G.*

V.

Here, persaepe homines graviora efficiunt mala
ipsi sibi ipsis quam sunt ea suapte vi.
Excessit vita natus aut mater puta,
aut proxima aliquis ex necessitudine:
id si quis sic accipiat: Nempe obiit diem
homo natus, quantum fuerat tantumdem est ma- [lum.
Quod si sic: Periit: non tuebor amplius,
heu vita invita! qui ista secum deputat,
is ad malum alia sibi consarcinat mala

10 Ὁ δὲ τῷ λογισμῷ πάντα παρ' ἑαυτῷ σκοπῶν,
τὸ κακὸν ἀφαιρεῖ, τἀγαθὸν δὲ λαμβάνει.

V. 5 ἂν μέν dedi pro εἰ μέν. Cod. Par. ὁ μέν. Λάβῃ, scil. εἰς νοῦν. V. 6 ante Bentl. τοσοῦτον. V. 8 et 9 ita legebantur : ἀπόλωλεν ἐν ἑαυτῷ γοῦτ' ἐὰν σκ., πρὸς τοῖς κακοῖς οὗτος ἔτ. συλλ. κακά. Correxerunt Tyrrwhittus et Jacobsius.

VI.

Stobæi Serm. LVII, 7 (sine certo testimonio. Codex Par., Κωμικοῦ ποιητοῦ : præcedit locus Philemonis):

Ἐγὼ γεωργῶ τὸν ἀγρὸν οὐχ ὅπως τρέφῃ
αὐτός με, παρ' ἐμοῦ δ' ἵνα τροφὴν προσλαμβάνῃ.
Σκάπτω γὰρ αὐτὸς ἐπιμελῶς, σπείρω τ' ἀεί,
καὶ πάντα ποιῶ πρὸς τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν·
5 ὁ δὲ λαμβάνει μέν, ἀποδίδωσι δ' οὐδὲ ἕν.
Ἀποστερητὴν ἔλαθον ἀγοράσας ἀγρόν.
Ἔσπειρα μὲν κριθῶν μεδίμνους εἴκοσι·
τούτων ἀπέδωκεν οὐδ' ὅλους τρισκαίδεκα.
Οἱ δ' ἕπτ' ἐπὶ Θήβας ἐστράτευσάν μοι δοκῶ,
10 τὸ τῶν γυναικῶν σῆμα διατηρεῖν μόνον·
ὀνησιφόρα γένοιτο· τοῦτο γίνεται·
ὃ γὰρ φέρει νῦν οὗτος, εἷς ὄνος φέρει.

V. 1 Sic Dobræus. Codd. ἐγωγ' vel ἔγωγε ὁρῶ. Deinde cod. Par. οὐχ ἵνα. Versus 6 cum reliquis fortasse a 5 prioribus separandi sunt. V. 7 cod. Par. κριθήν. Versuum 9—11 perobscura sententia est. Bentleius, refutata Grotiana ratione : « Equidem, inquit, sic potius legerim :

Εἰ δ' ἕπτ' ἐπὶ Θήβας ἐστράτευσάν μοι, δοκῶ, κτλ.

Quibus videtur alludere ad notum eo tempore drama Tragici cujusdam (non enim Æschyli, nec Euripidis), ubi chorus mulierum ea verba, Ὀνησιφόρα γένοιτο, quasi omen quoddam usurpaverint. Jocum quoque captat ex ridicula etymologia, quasi ὀνησίφορα essent quæ ὄνος φέρειν possit. » V. 10 cod. Par. τὶ τῶν γ. σχῆμα διατηρεῖν μ.

VII.

Stobæi Serm. XCVII, 19 :

Ἀεὶ τὸ πλουτεῖν συμφορὰς πολλὰς ἔχει,
φθόνον τ' ἐπήρειάν τε καὶ μῖσος πολύ,
πράγματά τε πολλὰ κἀνοχλήσεις μυρίας,
πράξεις τε πολλάς, συλλογάς τε τοῦ βίου·
5 Ἔπειτα μετὰ ταῦτ' εὐθὺς εὑρέθη θανών,
ἄλλοις μεταλείψας εἰς τρυφὴν τὴν οὐσίαν.
Ὅθεν πένεσθαι μᾶλλον ἡδέως ἔχω,
ἔχειν τε μέτρια κἀμέριμνον ζῆν βίον,
καὶ μήτ' ἔχειν πλοῦτόν με μήτε πράγματα·
10 πᾶς γὰρ πένης ὢν μεγάλα κερδαίνει κακά.

Idem locus in Comp. Menandri et Phil. p. 358, ubi v. 1 ἀεὶ ὁ πλοῦτος. V. 2 emendarunt Salmas. et Rutg. Vulgo φθόνον τε κἀπήρειαν κ. μ. π. Ms. Comp. φθόνον τ' ἐπήριον. Vulgata v. 3 καὶ ὀχλήσεις, v. 5 εἶτα μετά, v. 9 με πλοῦτον, correxit Bentl. V. 6 Comp. καταλείψας.

VIII.

Stobæi Serm. XCVIII, 14 :

Ὦ τρισμακάρια πάντα καὶ τρισόλβια
τὰ θηρί', οἷς οὐκ ἔστι περὶ τούτων λόγος·
οὔτ' εἰς ἔλεγχον οὐδὲν αὐτῶν ἔρχεται,
οὔτ' ἄλλο τοιοῦτ' οὐδέν ἐστ' αὐτοῖς κακὸν
5 ἔπακτον· ἣν δ' ἂν εἰσενέγκηται φύσιν
ἕκαστον, εὐθὺς καὶ νόμον ταύτην ἔχει.
Ἡμεῖς δ' ἀβίωτον ζῶμεν ἄνθρωποι βίον·
δουλεύομεν δόξαισιν, εὑρόντες νόμους,
προγόνοισιν, ἐγγόνοισιν· οὐκ ἔστ' ἀποτυχεῖν
10 κακοῦ, πρόφασιν δ' ἀεί τιν' ἐξευρίσκομεν.

V. 3 ante Grotium αὐτῶν οὐδέν.

IX.

Stobæi Serm. XCVII, 18 :

Νὴ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ᾤμην, Σωσία,
ἐγὼ πρότερον τοὺς μὲν πένητας ζῆν μόνον

At qui rationis cuncta ad arbitrium vocat,
is quod dolet deducit, retinet quod juvat. *G.*

VI.

Rus ego sollicite curo, non me ut nutriat,
sed ipsum ut a me nutriatur affatim.
Fodio seroque semper et nil non ago,
ut ratio expensi et accepti respondeat :
at is usque accipiens, cassam non reddit nucem.
Plane prædonem mihi paravi, non agrum :
nam quum medimnis hordei conseverim
viginti, ille tredecim non reddidit integros.
[G., *corr.*

Quod si Septem ad Thebas bellum mihi inferrent, videor mihi mulierum augurium solum observaturus, *Fausta sint* : hoc quidem fit; omne enim quod (ager) fert, unus hic asinus nunc portat. *B.*

VII.

Incommoditates multas divitiæ adferunt :
suboritur odium, invidia, contumelia,
negotiorum tædiosorum seges,
et unda rerum, et victus aggeratio.
Res agere semper solitus, animam mox agit,
opes fruendas linquens heredi suo.
Quare me potius pauperem dici juvat,
et pauca habere et non sollicitum vivere,
nec divitiis onustum nec negotiis :
nam multa mala compendifaciunt pauperes. *G.*

VIII.

O fortunatas vere animantes ceteras,
quas nulla cura mordet rerum ejusmodi :
non crimen metuunt, non impingunt alteri,
nec defatigant se malis accersitis :
sed quam unaquæque secum naturam attulit,
hanc solam legem novit, huic se attemperat.
At homines miseri vitam invitam ducimus,
opinionum servi, inventis legibus,
majorum, posterorum. Non ullum est mali
effugium : præsto semper est causatio. *G.*

IX.

Ego mediusfidius arbitrabar, Sosia,
solos egenos vivere in mœroribus.

ὀδυνωμένους, τῶν πλουσίων δὲ τὸν βίον
ἱλαρόν τιν' εἶναι καὶ φέρειν εὐθυμίαν.
5 Νυνὶ δὲ διαφέροντα τοῖς καθ' ἡμέραν
δαπανήμασιν δὴ τὸν βίον ὁρῶ μόνον,
λύπας δ' ἔχοντας μείζονας τοὺς μείζονας.

V. 5 νυνί Bentl. pro νῦν. V. 6 ἐνορῶ legendum videtur. Codex Par. recens βίον γ' ὁρῶ.

X.

Stobæi Serm. IX, 22 :

Ἀνὴρ δίκαιός ἐστιν οὐχ ὁ μὴ ἀδικῶν,
ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος μὴ βούλεται·
οὐδ' ὃς τὰ μικρὰ λαμβάνειν ἀπέσχετο,
ἀλλ' ὃς τὰ μεγάλα καρτερεῖ μὴ λαμβάνων,
5 ἔχειν δυνάμενος καὶ κρατεῖν ἀζημίως·
οὐδ' ὅς γε ταῦτα πάντα διατηρεῖ μόνον,
ἀλλ' ὅστις ἄδολον γνησίαν τ' ἔχων φύσιν
εἶναι δίκαιος κοὐ δοκεῖν εἶναι θέλει.

Duo priores versus habet etiam Anton. Mel. XL, p. 61, et Aldi Gnomæ monost. V. 1 Schowius et Gaisf. μη 'δικῶν. V. 2 codd. Par., Ant. et Ald. οὐ βούλεται. V. 6 codd. fluctuant inter μόνον et μόνως. Nonnemo malit μόνος.

XI.

Stobæi Serm. XXXVI, 18 :

Τὸν μὴ λέγοντα τῶν δεόντων μηδὲ ἓν
μακρὸν νόμιζε, κἂν δύ' εἴπῃ συλλαβάς·
τὸν δ' εὖ λέγοντα μὴ νόμιζ' εἶναι μακρὸν,
μηδ' ἂν σφόδρ' εἴπῃ πολλὰ καὶ πολὺν χρόνον.
5 Τεκμήριον δὲ τοῦδε τὸν Ὅμηρον λάβε·
οὗτος γὰρ ἡμῖν μυριάδας ἐπῶν γράφει,
ἀλλ' οὐδὲ εἷς Ὅμηρον εἴρηκεν μακρόν.

XII.

Stobæi Serm. LVII, 6 :

Ἐγὼ τὸν ἀγρὸν ἰατρὸν ἐλελήθειν ἔχων·
τρέφει γὰρ οὗτος ὥσπερ ἀῤῥωστοῦντά με,
σιτάρια μικρὰ προσφέρων, οἴνου θ' ὅσον
ὀσμὴν, λαχάνων ἄγει τι καὶ, νὴ τὸν Δία,
5 τὰ πετραῖα ταῦτ' ὀψάρια, κάππαριν, θύμον,
ἀσπάραγον, αὐτὰ ταῦτα· καὶ δέδοικα μὴ
λίαν ἀπισχναίνων με ποιήσῃ νεκρόν.

V. 4 cod. Par. λαχάνου. V. 5 sic Salmas. Codd. πετραγεῖς vel πετράγεια.

XIII.

Clemens Alex. Strom. VII, p. 302 Sylb. : Ὁ κωμικὸς δὲ Φιλήμων καὶ τοιαῦτα κωμῳδεῖ·

Ὅταν δὲ παρατηροῦντ' ἴδω, τίς ἔπταρεν,
ἢ τίς ἐλάλησεν, ἢ τίς ἐστιν ὁ προϊὼν
σκοποῦντα, πωλῶ τοῦτον εὐθὺς ἐν ἀγορᾷ.
Αὑτῷ βαδίζει καὶ λαλεῖ καὶ πτάρνυται
ἕκαστος ἡμῶν, οὐχὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει.
Τὰ πράγμαθ' ὡς πέφυκεν οὕτω γίνεται.

Idem locus apud Theodor. vol. IV, p. 163, C. V. 1 editur ὅταν ἴδω παρατηροῦντα, et v. 4 ἑαυτῷ. Correxit Grotius.

XIV.

Comparatio Menandri et Phil. p. 357 :

Μὴ λυπῆς σαυτὸν, τοῦτο γινώσκων, ὅτι,
ὅταν ποτ' ἀνθρώποισιν ἡ Τύχη γελᾷ,
πάντων ἀφορμὴ τῶν καλῶν εὑρίσκεται·
ὅταν δὲ δυστυχῇ τις, οὐδ' εὐφραίνεται.
5 Ἅπαντα νικᾷ καὶ μεταστρέφει Τύχη,
οὐδεὶς δὲ νικᾷ μὴ θελούσης τῆς Τύχης.

V. 1 fortasse legendum : μήποτε Λύπει σεαυτὸν vel μὴ θέλε Λυπεῖν σεαυτόν. V. 4 reliqui editam lectionem, nisi quod δυστυχῇ dedi pro δυστυχεῖ. *Si quis*, inquit, *male utitur fortuna, nulla est gaudendi opportunitas.* Grotius solœce οὔ σ' εὐφραινέτω. V. 6 addidi e Stobæi Ecl. phys. I, p. 200 Heer., ubi duo postremi versus, quos rectius a reliquis separaveris, Chæremoni tribuuntur.

---

et tristitate ; at contra, vitam divitum
leporis esse plenam atque hilaritudinis.
Nunc differitatem video solam atque unicam
quotidiano in sumtu et dimenso sitam :
at plus habere tædii qui plus habent. *G.*

X.

Non justus omnis abstinens injuriæ est,
sed qui nocere quum potest tunc abstinet;
nec qui recusat parva, sed qui maximis
tentatus animi robur invictum gerit :
nec quisquis ista quolibet præstat modo :
sed qui dolosi nescius fuci, integra
probitate, justus esse, non credi, studet. *G.*

XI.

Quicumque dicit ad rem quæ non pertinent,
duas locutus syllabas, prolixus est :
at bene dicentem ne prolixum dixeris,
quantumvis dicat multa et multo tempore.
Ab Homero sume testimonium tibi :
is quum exararit versuum tot millia,
nemo est Homerum qui prolixum judicet. *G.*

XII.

Ager mihi instar medici est : ita me perpetim
alit severæ lege parsimoniæ,
tenuem suppeditans frugem, villi tantulum
quod odori sat sit, pauxillum oleris, ceterum
siccas dapes et rupicosas, capparim, [nimis
thymum atque asparagum, hæc sola : proin metuo
ne me excarnificet misera macie perditum. *G.*

XIII.

Quemquem servare videro ecquis sternuat,
ecquis loquatur, ecquis promoveat pedem,
hunc sine mora ulla duco venalem ad forum.
Sibi quisque nostrûm sternuit, loquitur sibi,
sibi progreditur, non populo Quiritium.
Ita porro eunt res, ordo ut naturæ jubet. *G.*

XIV.

Fortuna quoties aliquoi delicias facit,
tu te afflictare noli : nam Salaciæ
extemplo cessim fertur elegantia.
Sed nec vitulare alterius miseritudine.
Fortuna domitat eadem ac vorsat omnia,
et nemo vincit nisi Fortuna faverit. *G.*

XV.

Ibidem p. 357 :

Πρόσεστι δὲ τῷ πένητι ἀπιστία·
κἂν σοφὸς ὑπάρχῃ, κἂν λέγῃ τι συμφέρον,
δοκεῖ τι φράζειν τοῖς ἀκούουσιν κακῶς·
τῶν γὰρ πενήτων, πίστιν οὐκ ἔχει λόγος·
5 ἀνὴρ δὲ πλουτῶν, κἂν ἄγαν ψευδηγορῇ,
δοκεῖ τι φράζειν τοῖς ἀκούουσιν ἀσφαλές.

Multa hic corrupta.

XVI.

Apud Scholl. Homeri ad Iliad. Ω, 617 :

Ἐγὼ λίθον μὲν τὴν Νιόβην, μὰ τοὺς θεούς,
οὐδέποτ' ἐπείσθην, οὐδὲ νῦν πεισθήσομαι
ὡς τοῦτ' ἐγένετ' ἄνθρωπος· ὑπὸ δὲ τῶν κακῶν
τῶν συμπεσόντων τοῦ τε συμβάντος πάθους
5 οὐδὲν λαλῆσαι δυναμένη πρὸς οὐδένα,
προσηγορεύθη διὰ τὸ μὴ φωνεῖν λίθος.

V. 2 πεισθήσομαι Eust.; ceteri πείθομαι. Heynius, νῦν γε πείθομαι. V. 3 sic schol. Towl. et Victor. Eust. et Venet. : Ὡς τοῦτ' ἐγένετο καὶ κήδεα πέσσει· ἀλλ' ὑπὸ τῶν κακῶν.

XVII.

Comparatio Men. et Phil. p. 363 :

Ὅταν ξενισθῇς ἐν πόλει πρὸς τὸν φίλον,
ἐν ταῖς περισσαῖς καὶ πυκναῖς ὁμιλίαις,
ἐὰν μεγίστην ὁ φίλος ἣν λέγῃ πόλιν,
σὺ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα μὴ συγκρίνῃς·
ἐχθροὺς ποιοῦσι τοὺς φίλους αἱ συγκρίσεις.

V. 1 fort. leg. ὦ 'τάν, ξενισθεὶς, et τοῦ φίλου. V. 3 ἣν addidit Grotius. Dedi λέγῃ pro λέγει. V. 4 Grot. μὴ ἀντισυγκρίνῃς. Bentl. μὴ συγκρῖν', ἐπεὶ ... Legendum videtur μήπω συγκρινεῖς. Pflugkius, πατρίδ' ὅπως μὴ συγκρινεῖς.

XVIII.

Ibidem p. 360 :

Καλῶς ποιήσας οὐ καλῶς ὠνείδισας.
Ἔργον καθεῖλες πλούσιον πτωχῷ λόγῳ,
καυχώμενος τὸ δῶρον ὃ δέδωκας φίλῳ·
ἔργῳ στρατηγὸς γέγονας, ἐν λόγῳ φονεύς.

V. 1, quem e Ms. addidisse se dicit Grotius, a reliquis separandus videtur. In codice πονήσας καλῶς. Correxit Grotius. V. 2 Heinsius πλουσίου, πτωχὸς λόγῳ. Versus 4 itidem a reliquis separandus videtur.

XIX.

Ibidem p. 361 :

Ὡς εὐφυὲς ζῷον ὁ κοχλίας, νὴ τὸν θεόν.
Ὅταν πονηρῷ περιπέσῃ τῷ γείτονι,
τὸν οἶκον ἄρας εἰς ἕτερον πορεύεται,
νέμεται δ' ἀμέριμνος τοὺς κακοὺς φεύγων ἀεί.

V. 1 articulum ante κοχλίας delet Bentl. Rutgers., ὡς εὐφυὴς ὁ κοχλίας.

XX.

Ibidem p. 361 :

Ὃ δεῖ παθεῖν σε μηδαμοῦ σκέψῃ φυγεῖν·
οὐ γὰρ δυνήσῃ φεύγειν, ὅ σε δεῖ παθεῖν.
Τὸ πεπρωμένον γὰρ οὐ μόνον βροτοῖς
ἄφευκτόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

V. 2 Grot. φεύγειν γὰρ οὐ δύνησῃ εἴ σε δεῖ παθεῖν. Fort. οὐ γὰρ δύναι' ἂν ἐκφυγεῖν. V. 3 Grot. τὸ πᾶν πεπρ. γὰρ οὐ μ. β. Articulus non est in codice. V. 4 fort. ἄφυκτον. Mox Grot. καὶ κατ' οὐρανόν. Fort. καὶ τοῖς οὐρανὸν Ἔχουσι.

XXI.

Ibidem p. 362 :

Εἴ ποτέ τις ἡμῶν εἰς τὸν ἀγρὸν ἐξιὼν,
μνήματα παρελθὼν καὶ τάφους ἀνθρωπίνους,
τούτων ἕκαστος ἔλεγεν· εἰς ὥρας ἐγὼ
πλεύσω, φυτεύσω, τοῖχον ἄρας κτήσομαι.

Post versum 2 aliquid excidisse videtur hac fere sententia : *rerum humanarum fragilitatis admonitus dicet:* nam τούτων ad sepultos spectat. V. 4 ante Grot. κτήσομαι τοῖχον ἄρας.

XV.

Paupertas etiam hominibus deducit fidem :
nam pauper, quamvis catus et quod negotium
facto consuadens, gravis est auditoribus :
quia cassa pondere inopis est oratio.
At dives plenus falsis falsimoniis
ita auscultatur quasi res compertas ferat. *G.*

XVI.

Ego hercle, abiisse in saxum Nioben, fabulis
non unquam potui credere, neque postea
credam ex mortali lapidem factum. Etenim malis
innumeris pressa, luctu cumulata affatim,
ad neminem hominem verbum quibat proloqui :
hinc appellata est, voce evanida, lapis.

XVII.

Quoties amicum apud hospitem diverteris,
dum sermo largus horsum et illorsum vagat,
suam ille si urbem prædicassit maximam,
tuam ex advorso patriam ne contenderis.
Amicos inconciliat æquiparatio. *G.*

XVIII.

Bene quod fecisti id exprobrasti non bene
Verbis mendicis operam opimam destruis,
jactans amico quod per te evenit boni :
re fueras imperator, verbo es carnifex. *G.*

XIX.

Fidem deorum, quantum ingenium est cochleæ!
Quæ si vicinum nacta est illaudabilem,
domum sibi tollit alioque immigrans abit :
ita ævum securum agitat, devitans malos. *G.*

XX.

Quod est ferundum, fugere ne contenderis :
nam nemo effugiet sibi ferundum quod manet.
Quod enim fatale est, id non modo mortalibus,
sed ipsis etiam superis insuperabile est. *G.*

XXI.

Quoties nostrûm aliquis extra portas prodiens
hominum sepulchra cernit, secum cogitet :
nemo non horum dixit, Mercabor mari,
pangam hortum, possidebo munitum bene. G.

XXII.

Stobæi Serm. CVIII, 39 :

Ἂν γνῷς τί ἐστ' ἄνθρωπος, εὐδαίμων ἔσῃ.
Τέθνηκέ τις; μὴ δεινὸν ἔστω τοῦτό σοι.
Κεκύηκέ τις; οὐ κεκύηκέ τις; ἠτύχηκέ τις;
βήττει τις; οἰμώζει τις; ἡ φύσις φέρει
ἅπαντα ταῦτα· φεῦγε τὰς λύπας μόνον.

V. 1 ἂν γνῷς τί Grotius pro ἀγνώς τις. V. 3 idem ejecit quod post κεκύηκε repetitur vulgo μὴ δεινόν. Prius τις fortasse delendum. Idem v. 4 post φέρει delevit particulam δέ, et v. 5 addidit μόνον.

XXIII.

Stobæi Serm. CVIII, 50 :

Ἄνθρωπος εἶ δήπουθεν· οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς,
ᾧ μὴ κακόν τι γέγονεν ἢ γενήσεται·
ὁ ποιῶν δ' ἐλάχιστον τὸ γεγενημένον κακὸν,
ἀμφότερον οὗτος εὐτυχεῖ τε καὶ φρονεῖ.

V. 3 Bentl. addidit κακόν.

XXIV.

Stobæi Serm. CXIII, 10 :

Τί πότ' ἔστιν ἆρα διότι βούλεταί μ' ἰδεῖν;
ἢ καθάπερ οἱ νοσοῦντες ἀλγοῦντες σφόδρα,
τὸν ἰατρὸν ἂν ἴδωσιν, οὐκ ἀλγοῦσ' ἔτι,
οὕτως, ὅταν τις τυγχάνῃ λυπούμενος,
ἧττον ὀδυνᾶται, φίλον ἐὰν παρόντ' ἴδῃ;

XXV.

Comparatio Men. et Phil. p. 362 :

Ἆρ' ἐστὶν ὁ λόγος τοῖς νοσοῦσι χρήσιμος.
Ὡς σπληνίον πρὸς ἕλκος οἰκείως τεθὲν
τὴν φλεγμονὴν ἔπαυσεν, οὕτω καὶ λόγος
εὔκαιρος εἰς τὰ σπλάγχνα κολληθεὶς φίλων
εὐψυχίαν παρέσχε τῷ λυπουμένῳ.

Tres priores versus sunt etiam ap. Stob. Serm. LXXXI, 2, ubi cod. Par. et alii Φιλήτα. V. 1 ap. Stob. ἀρ' ἐστὶ τοῖς νοσ. χρ. λόγος. Comp. πάρεστιν ὁ λ.

XXVI.

Stobæi Ecl. phys. vol. II, p. 6 Heer. et in Compar. Men. et Phil. p. 359 :

Θεὸν νόμιζε καὶ σέβου, ζήτει δὲ μή·
πλεῖον γὰρ οὐδὲν ἄλλο τοῦ ζητεῖν ἔχεις.
Εἴτ' ἔστιν εἴτ' οὐκ ἔστι, μὴ βούλου μαθεῖν·
ὡς ὄντα τοῦτον καὶ παρόντ' ἀεὶ σέβου.

Codices *Philetæ* nomen adscriptum habent. V. 3 Comp. ἤτ' ἐστιν ἤτ' οὐκ.

XXVII a

Stobæi Serm. VI, 18 :

Σὺ γάρ· τί ἐστιν, εἰπέ μοι, παῤῥησία,
σὺ λαλεῖς ἐν ἀνθρώποισιν ὡς ἄνθρωπος ὤν,
τὸ δ' ὅλον περιπατεῖς, ἢ τὸν αὐτὸν ἀέρα
ἑτέροις συνέλκεις, εἰπέ μοι, τοιοῦτος ὤν;

V. 4 fort. ἑτέροισιν ἕλκεις.

XXVII b.

Stobæi Serm. XCIX, 1 :

Πολλῶν φύσει τοῖς πᾶσιν αἰτία κακῶν
λύπη· διὰ λύπην καὶ μανία γὰρ γίνεται
πολλοῖσι, καὶ νοσήματ' οὐκ ἰάσιμα·
αὑτούς τ' ἀνῃρήκασι διὰ λύπην τινὲς,
ἐπὰν τὸ λυποῦν πλεῖον ᾖ τὸ σῷζον ᾖ.

XXVIII.

Stobæi Serm. LVI, 15 :

Δικαιότατον κτῆμ' ἐστὶν ἀνθρώποις ἀγρός
ὧν ἡ φύσις δεῖται γὰρ ἐπιμελῶς φέρει,
πυροὺς, ἔλαιον, οἶνον, ἰσχάδας, μέλι·

XXII.

Si noveris homo quid sit, sat felix eris.
Interiit aliquis : ne sit cordolium tibi.
Hæc peperit, hæc non peperit ; est alius miser ;
hic tussit ; ille plorat : hæc fert omnia
natura secum ; tu tantum luctu abstine. *G.*

XXIII.

Nimirum es homo : nec invenire est uspiam
mala qui non sit sensurus aut jam senserit.
At qui quod fert fortuna quam minimum facit,
utrumque, et plus sapit, et est fortunatior. *G.*

XXIV.

At quid rei est quod ille me visum cupit ?
an, ut dolentes in valetudinario,
apparuit quum medicus, subito dedolent,
ita tristitate et mœstitudine obsitus
cruciatur minus amicum præsentem intuens ? *G.*

XXV.

Oratio animi sedat ægrimoniam.
Ut splenium, si recte illinitur, flammeos
sedat tumores ; itidem amica oratio
attemperata leniter præcordiis
restituit animam afflictam mœstitudine. *G.*

XXVI.

Credi deum colique, non quæri decet :
nam præter ipsum quærere acquires nihil :
quin sitne necne parce scrutari : interim
verere, tanquam qui sit atque adsit tibi. *G.*

XXVII a.

Tu vero quid sit, mihi dic, libere loqui !
loqui tun' audes inter homines, ac si homo
tute esses ? ambulare et eundem ceteris
trahere audes aerem tu, quum sis huiusmodi ?

XXVII b.

Multûm malorum causa sola atque unica est
tristitia : mœror quippe cerritos facit,
aliasque pestes generat insanabiles ;
multi dolore vitam ademerunt sibi,
dum spem salutis superat lucti vastitas. *G.*

XXVIII.

Eorum quæ homines possident justissimum
ager est, suppeditans quorum natura indiget :
nempe oleum, vinum, caricas, mel, triticum.

τὰ δ' ἀργυρώματ' ἐστὶν ἥ τε πορφύρα
εἰς τοὺς τραγῳδοὺς εὔθετ', οὐκ εἰς τὸν βίον.

Postremos versus Socratem frequenti commemoratione usurpasse refert Diogenes Laert. II, 25 : qui nisi hallucinatus est, statuendum est, Philemonem hos versus ex antiquiore poeta desumtos in suos usus vertisse. V. 4 Stob. τἀργυρώματα δ' ἐστί. V. 5 Diog. et Clemens Al. Pæd. II, p. 87 Sylb. χρήσιμα pro εὔθετα.

XXIX.

Stobæi Serm. CV, 50 :

Πολλάκις ἔχων τις οὐδὲ τἀναγκαῖα νῦν
αὔριον ἐπλούτησ', ὥστε χἀτέρους τρέφειν.
Θησαυρὸν εὑρὼν σήμερόν τις αὔριον
ἅπαντα τὰκ τῆς οἰκίας ἀπώλεσεν.

Versu 3 aliud, ni fallor, orditur fragmentum. Ibid. Porson. τις correxit pro τῆς.

XXX.

Stobæi Serm. CXVI, 17 :

α'. Σύρα, Σύρα. β'. Τί ἐστι; α'. Πῶς ἡμῖν ἔχεις;
β'. Μηδέποτ' ἐρώτα τοῦτ' ἐπὰν γέροντ' ἴδῃς
ἢ γραῦν τιν'· ἴσθι δ' εὐθὺς ὅτι κακῶς ἔχει.

XXXI.

Clemens Alex. Pæd. III, p. 108, 46 Sylb. : Ἐγὼ μὲν οὐδὲ τὰς θεραπαίνας ἀξιῶ ταῖς ἀρίσταις γυναιξὶν ἑπομένας αἰσχρολογεῖν ἢ αἰσχροεργεῖν, σωφρονίζεσθαι δὲ αὐτὰς πρὸς τῶν δεσποινῶν· σφόδρα γοῦν ἐπιτιμητικώτατα ὁ κωμικὸς Φ. φησίν·

Ἐξιὼν
γυναικὸς ἐξόπισθ' ἐλευθέρας βλέπω
μόνην θεράπαιναν κατόπιν ἀκολουθεῖν καλὴν
ἐκ τοῦ Πλαταιικοῦ, παρακολουθοῦντά τε
ταύτῃ κατιλλώπτειν τινά.

V. 1 ἐξιὼν pro ἐξὸν Marklandus, et v. 2, 3 βλέπω μόνην pro βλεπομένην. V. 4 et 5 legebatur ἐκ τ. Πλ. τε παρακολουθοῦντά τινα ταύτῃ κατιλλώπτειν.

XXXII.

Ælianus Hist. An. XII, 10 : Ἔτι μᾶλλον τὴν θῆλυν (μῦν) ἔλεγον εἰς τὰ ἀφροδίσια εἶναι λυττητικόν· Φιλήμων·

Μῦς λευκὸς, ὅταν αὐτήν τις — ἀλλ' αἰσχύνομαι
λέγειν — κέκραγε τηλικοῦτον εὐθὺς ἡ
κατάρατος, ὥστ' οὐκ ἔστι πολλάκις λαθεῖν.

Correxit Bentl. Vulgo post κατάρατος addebatur μαστροπός.

XXXIII.

Athen. II, p. 64, E : Περὶ δὲ τῆς τῶν βολβῶν σκευασίας Φιλήμων φησί·

Τὸν βολβὸν, εἰ βούλει, σκόπει,
ὅσα δαπανήσας εὐδοκιμεῖ· τυρὸν, μέλι,
σήσαμον, ἔλαιον, κρόμυον, ὄξος, σιλφίον·
αὐτὸς δ' ἐφ' αὑτοῦ 'στιν πονηρὸς καὶ πικρός.

V. 3 Schweigh. malit κρόμμυον.

XXXIV.

Theophyl. Ad Autol. III, p. 385, D : Καθάπερ καὶ ὁ Φιλήμων·

Χαλεπόν γ' ἀκροατὴς ἀσύνετος καθήμενος·
ὑπὸ γὰρ ἀνοίας οὐχ ἑαυτὸν μέμφεται.

V. 1 additum est γ'.

XXXV.

Athen. XIII, p. 605, F : Κλείσοφος τοῦ ἐν Σάμῳ Παρίου ἀγάλματος ἐρασθεὶς κατέκλεισεν αὑτὸν ἐν τῷ ναῷ, ὡς πλησιάσαι δυνησόμενος· ... καὶ Φ. τοῦ αὐτοῦ μνημονεύων φησίν·

Ἀλλ' ἐν Σάμῳ μὲν τοῦ λιθίνου ζῴου ποτὲ
ἄνθρωπος ἠράσθη τις, εἶτ' εἰς τὸν νεὼν
κατέκλεισεν αὑτόν.

XXXVI.

Comparat. Men. et Phil. p. 358 :

Ἐὰν γέρων γένηται πλούσιος γεγὼς,
καλὸν τὸ γῆράς ἐστιν ἐπὶ τούτῳ μόνον·
ἔχει γὰρ χειραγωγὸν τὸν πλοῦτον ὁ γέρων.

V. 1 fort. ἐὰν γεν. πλ. γ. γέρων. V. 3 Bentl. tentat, πλοῦτον γὰρ οὗτος χειραγωγήσοντ' ἔχει.

At vestes purpureæ atque vasa argentea
usum in tragœdia habent, in vita non habent. *G.*

XXIX.

Sæpe hodie qui vix a se porcebat famem,
postridie alios aluit larga alimonia :
et rursus hodie qui thesaurum repererat,
postridie omnem rem suæ amisit domi. *G.*

XXX.

A. Syra, heus Syra. *S.* Hem quid me vis? *A.* Ut [vero vales?
S. Nunquam istud percunctare, senem si videris
anumve : quippe liquido non recte valent. *G.*

XXXI.

Egressus domo
et ex longinquo feminam ingenuam sequens,
pulchram conspicio pedisequam ex Platæico
illi esse comitem, quam sectator quispiam
oculo patranti spectat.

XXXII.

Mus albus est : si quando quis eam—sed pudet
dictu—scelesta tantum clamitat ilico,
ut res celari possiet rarissime.

XXXIII.

Bulbo spectes, si placet,
cum quanto sumtu sapor accedat : caseum,
mel, sesamum, oleum, cepam, acetum, silphium
adjiciunt : per se ipse est amarus et malus.

XXXIV.

Res est molesta auditor stupidus assidens :
nam præ stupore culpam non videt suam.

XXXV.

(De Clisopho :)
Certe simulacri, quod Sami stat, lapidei
amore exarsit aliquis olim, et clanculum
in templum se conclusit.

XXXVI.

Exactam ætatem si quis dives attigit,
ei senectus commodo est eatenus
quod pro manuductrice habet pecuniam. *G.*

XXXVII.

Ibidem p. 358 :

Ὦ γέρον, ἐπὰν ἴδῃς γέροντα καὶ μόνον,
μηδὲν ἐπερώτα· πάντα γὰρ κακῶς ἔχει·
καλὸν τὸ θνήσκειν, ἔστιν ἐπὶ τούτῳ λέγειν.

XXXVIII.

Ibidem p. 365, corrupta :

Ἐπὰν ἐγγὺς θάνατος ἔλθῃ,
οὐδεὶς ἑαυτῷ ὃ θέλει βουλεύεται·
θνήσκει δ' ὁ θνήσκων κατ' ἰδίαν εἱμαρμένην.

XXXIX.

Ibidem p. 361 :

Κἂν δοῦλός ἐστι, σάρκα τὴν αὐτὴν ἔχει·
φύσει γὰρ οὐδεὶς δοῦλος ἐγενήθη ποτέ·
ἡ δ' αὖ Τύχη τὸ σῶμα κατεδουλώσατο.

V. 1 leg. κἂν δοῦλος ᾖ τις.

XL a.

Ibidem p. 316, et Thom. Mag. Vit. Eurip. p. 54 ed. Lips. :

Εἰ ταῖς ἀληθείαισιν οἱ τεθνηκότες
αἴσθησιν εἶχον, ἄνδρες ὥς φασίν τινες,
ἀπηγξάμην ἂν ὥστ' ἰδεῖν Εὐριπίδην.

XL b.

Athen. XIV, p. 659, B : Μάλιστα γὰρ εἰσάγονται οἱ μάγειροι σκωπτικοί τινες, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ ἐν Ἐπιτρέπουσι· καὶ Φιλήμων δέ που φησίν·

Σφίγγ' ἄῤῥεν' οὐ μάγειρον εἰς τὴν οἰκίαν
εἴληφ', ἁπλῶς γὰρ οὐδὲ ἕν, μὰ τοὺς θεούς,
ὧνπερ λέγει συνίημι· καινὰ ῥήματα
πεπορισμένος γάρ ἐστι.

Eosdem versus sed pluribus auctos e Stratonis Phœnicide iterum apposuit Athen. IX, p. 382, C. Nisi librarii error est, pro Stratone Philemonem scribentis, cujus nomen sæpenumero una cum Menandro commemoratum vidisset, statuendum erit, Philemonem hos versus e Stratonis Phœnicide suam in fabulam recepisse. V. 3 altero loco ὅσ' ἂν λέγῃ et mox πάρεστι pro γάρ ἐστι.

XLI.

Stobæi Serm. XVI 1 :

Ἐὰν οἷς ἔχωμεν, τοῖς γε μηδὲ χρώμεθα,
ἃ δ' οὐκ ἔχομεν ζητῶμεν, ὧν μὲν διὰ τύχην
ὧν δὲ δι' ἑαυτοὺς ἐσόμεθ' ἐστερημένοι.

V. 1 fort. : ἐὰν οἷς ἔχομεν, τούτοισι. Confirmat Anton. Mel. Serm. XLII, p. 64, qui τούτοις pro τοῖς γε. V. 2 legebatur ζητοῦμεν.

XLII.

Stobæi Serm. XVIII, 6, 7 :

α'. Τί δὴ
ζῆν ὄφελος, ᾧ μή 'στιν τί τὸ ζῆν εἰδέναι;
β'. Ἀλλ' οἶνος ἦν· οὐδεὶς δὲ μεθύων, ἂν σκοπῇς,
ὃς οὐχὶ δοῦλός ἐστι τοῦ πεπωκέναι·
ὅσα μ' οὗτος ἠνάγκαζεν, ἐποίουν ταῦτ' ἐγώ.
Ὁ πονηρὸς οἶνος οὗτός ἐστι, Νικοφῶν.

V. 2 ante Bentl. legebatur μή 'στι τὸ ζ. Postremus versus huc pertinere non videtur.

XLIII.

Stobæi Serm. XXXVIII, 1 :

Ὁ φθόνος ἐν αὑτῷ τοῦθ' ἓν ἐπιεικῶς ποιεῖ,
τὸν αἱρετιστὴν ὄντα τῶν αὐτοῦ τρόπων
λυμαίνεται μάλιστα διὰ παντὸς συνών.

V. 1 Bentl. ἐπ. ἔχει, nisi malis φέρει.

XLIV.

Stobæi Serm. LXXIV, 20 :

Ἀγαθῆς γυναικός ἐστιν, ὦ Νικοστράτη,
μὴ κρεῖττον' εἶναι τἀνδρὸς ἀλλ' ὑπήκοον·
γυνὴ δὲ νικῶσ' ἄνδρα κακόν ἐστιν μέγα.

XXXVII.

Vetulum senex si videris solum obvium,
nil sciscitandum : cuncta nam prave se habent.
Ob id, Mori præclara res, quis diceret. *Morel.*

XXXVIII.

Prope cum mors venit, nemo est sibi qui illam [velit.
Qui moritur, moritur fati arbitrio, non suo. *G.*

XXXIX.

Sit quamvis servus, corpus uniusmodi est.
Natura servum nunquam genuit neminem :
sed vis fortunæ est quæ homines fecit subjuges. *G.*

XL a.

Si quis post mortem sensus, ut quidam putant,
superesset, laqueo vitam finirem mihi
libens, liceret ut spectare Euripidem. *G.*

XL b.

Sphingem marem equidem, non coquum, admisi [in domum ;
namque, ut simpliciter dicam, nihil intelligo
horum quæ loquitur : intrat meditatus nova
vocabula. *G.*

XLI.

Si quæ bonorum habemus his non utimur,
quæ non habemus quærimus, semper bonis
aut nostro vitio aut fortunæ carebimus. *G.*

XLII.

A. Quid vivere opus est nescienti vivere ?
B. At vinum in causa est. Nempe quot sunt ebrii,
mancipia totidem vini potati aspicis.
Quodcumque feci vinum me facere impulit.
A. Malum id necesse est vinum fuerit, Nicophon. *G.*

XLIII.

Habet malignus livor hoc in se boni,
quod eligentes insequi sectam suam
comes fidelis mille discruciat modis. *G.*

XLIV.

Bonæ mulieris, o Nicostrata, est dare
non imperiosam, sed morigeram se viro.
Viro superior femina, immensum est malum. *G*

XLV.

Stobæi Serm. XCVIII, 5:

Οὐκ ἂν δύναιο μὴ γενέσθαι, δέσποτα,
ἄνθρωπος ὢν ἄνθρωπος· ἄλλως οὖν βοᾷς.
Τὸν ζῶντ' ἀνάγκη πόλλ' ἔχειν ἐστὶν κακά.

XLVI a.

Stobæi Serm. CII, 5:

Οὔτε γὰρ ἰατρὸς οὐδὲ εἷς, ἂν εὖ σκοπῇς,
τοὺς αὐτὸς αὑτοῦ βούλεθ' ὑγιαίνειν φίλους,
οὔτε στρατιώτης πόλιν ὁρᾶν ἄνευ κακοῦ.

XLVI b.

Stobæi Serm. CVIII, 34:

Οὕτως ἄνανδρος γέγονας; οὐκ εὐψυχία
τοῦτ' ἔστιν ὃ ποιεῖς νῦν γάρ, ἀλλ' ἀνανδρία,
τὸ μὴ δύνασθαι καρτερεῖν λυπούμενον.

XLVII.

Stobæi Serm. CVIII, 2:

Ἐγὼ δὲ λυποῦμαι μὲν εἰς ὑπερβολὴν
ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἐν δὲ τῇ λύπῃ φρονῶ·
τοῦτό με τὸ τηροῦν ἐστι κἄνθρωπον ποιοῦν.

XLVIII.

Clemens Alex. Strom. V, p. 259, 43 Sylb.: Καλῶς οὖν καὶ Φιλήμων ὁ Κωμικός·

Οὐκ ἔστιν ἡμῖν οὐδεμία Τύχη θεός,
οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ ταὐτόματον, ὃ γίνεται
ὡς ἔτυχ' ἑκάστῳ, προσαγορεύεται Τύχη.

Eadem sunt apud Euseb. Præp. ev. XIII, p. 402, et Theodoret. Therap. vol. IV, p. 852.

XLIX.

Idem Strom. VI, p. 266, 36 Sylb.: Φιλήμων ὁ Κωμικὸς γράφει·

Ὁρῶσι πάντες πρῶτον, εἶτ' ἐθαύμασαν,
ἔπειτ' ἐπεθεώρησαν, εἶτ' εἰς ἐλπίδα
ἐνέπεσαν· οὕτω γίνετ' ἐκ τούτων ἔρως.

V. 2 vulgatum εἶτ' ἐπεθ. correxit Bentl. V. 3 idem ἐνέπεσον.

L.

Plutarch. De ira cohib. p. 458, A: Δημοσίᾳ (Μάγας) ὑπ' αὐτοῦ (a Philemone) κωμῳδηθεὶς ἐν θεάτρῳ·

Παρὰ τοῦ βασιλέως γράμμαθ' ἥκει σοι, Μάγα.
Μάγα κακόδαιμον, γράμματ' οὐκ ἐπίστασαι.

Sic codd. Pariss. omnes.

LI a.

Gramm. Bekkeri Anecd. p. 476, 14: Ἄωροι πόδες, οἱ ἐμπρόσθιοι. Καὶ Φιλήμων·

Οὐ τοὺς ἀώρους εἶπά σοι, μαστιγία,
πόδας πρίασθαι; σὺ δὲ φέρεις ὀπισθίους.

Idem locus est apud Eustath. p. 1715, 23, et Schol. min. ad Odyss. M, 89, ubi κομίζειν legitur pro πρίασθαι.

LI b.

Apud Maximum LVIII, p. 93, 6, ubi Philistionis nomen adscriptum:

Ἐκ τοῦ παθεῖν γίνωσκε καὶ τὸ συμπαθεῖν,
καὶ σοὶ γὰρ ἄλλος συμπαθήσεται παθών.

V. 1 post γίνωσκε addidi part. καί, ut legitur CXXXIV, p. 210, 7.

LI c.

Ibidem LVIII, p. 95, 44:

Τῇ γῇ δανείζειν κρεῖττόν ἐστιν ἢ βροτοῖς,
ἥτις τόκους δίδωσιν οὐ λυπουμένη.

Hic etiam, ut in sequentibus quattuor fragmentis, Philistionis nomen adscriptum est.

LI d.

Ibidem LXXIX, p. 137, 50:

Ὅστις γὰρ αὐτὸς αὑτὸν οὐκ αἰσχύνεται
συνειδόθ' αὑτῷ φαῦλα διαπεπραγμένῳ,
πῶς τόν γε μηδὲν εἰδότ' αἰσχυνθήσεται;

V. 2 editur συνειδὼς αὐτῷ. Correxi e Stobæo, Serm. XXIV, 1, ubi Diphilo hæc tribuuntur.

XLV.

Here, tute homo quum sis natus, fieri non pote
homo ne sis: frustra est ista lamentatio.
Necesse est habeat multa, qui vivit, mala. *G.*

XLVI a.

Si circumspicias, nemo est medicorum omnium
recte valere amicos qui cupiat suos,
nec miles urbis placidum qui exoptet statum. *G.*

XLVI b.

Tam subito imbellis factu's? nam, ne nescias,
non fortitudo est ista, verum imbellia
animi impotentis ferre mœstitudinem. *G.*

XLVII.

Ego ob res istas doleo vehementer quidem,
sed præ dolore sapere non cesso tamen.
Hoc est quod me hominem præstat, hoc me so-
[spitat. *G.*

XLVIII.

Profecto hominibus nulla Fortuna est dea:
nulla, inquam: verum quicquid temere provenit,
Fortunæ a nobis accipit vocabulum. *G.*

XLIX.

Omnes aspiciunt primum; mirari subit,
tum contemplari; spes succedit postea:
ex horum cœtu postea amor enascitur. *G.*

L.

Ab rege tibi, Maga, venere litteræ.
Infortunate tu, Maga! haud scis litteras.

LI a.

Non anteriores jussi te, trifurcifer,
emere pedes? tu posteriores fers mihi.

LI b.

Pati te doceat compati: nam alius quoque,
si passus ipse est, ita compatietur tibi.

LI c.

In terra fœnus melius quam in mortalibus
exerces: hæc usuras tibi solvit lubens.

LI d.

Qui non veretur ipse semet, conscius
sibi mali facinoris quod commiserit,
hic quomodo alios nescios reverebitur? *G.*

LII a.

Ibidem CXXXIV, p. 210, 4:

Μαθημάτων φρόντιζε μᾶλλον [ἢ] χρημάτων·
τὰ γὰρ μαθήματ' εὐπορεῖ τὰ χρήματα.

V. 1 Buttmannus delet ἢ.

LII b.

Ibidem CXXXVII, p. 217, 33:

Ὀργῆς χάριν τὰ κρυπτὰ μὴ φάνης φίλου·
ἔλπιζε δ' αὐτὸν πάλιν εἶναί σου φίλον.

V. 1, qui est in Gnom. monost. 418, malim φήνῃς vel φανεῖς. Pflugkius μὴ 'κφήνῃς. V. 2, qui est etiam in Gnomis monost. 406, legendum videtur ἔλπιζε δὲ πάλιν αὐτὸν εἶναί σ. φ., nisi malis ἔσεσθαι pro εἶναι. Pflugkius πάλιν ἔτ' εἶναι.

LII c.

Ibidem CXLVIII, p. 237, 12:

Λύουσιν ἡμῶν συμφοραὶ τὰς συμφορὰς,
παρηγοροῦσαι τὰ κακὰ δι' ἑτέρων κακῶν.

LIII.

Diog. Laert. VI, 86, de Cratete Cynico: Αὐτὸν δὲ καρτερῶς οὕτω φιλοσοφεῖν, ὥστε καὶ Φιλήμονα τὸν κωμικὸν αὐτοῦ μεμνῆσθαι· φησὶ γοῦν·

Καὶ τοῦ θέρους μὲν εἶχεν ἱμάτιον δασὺ,
ἵν' ἐγκρατὴς ᾖ, τοῦ δὲ χειμῶνος ῥάκος.

LIV.

Comparatio Men. et Phil. p. 358:

Μὴ νουθέτει γέρονθ' ἁμαρτάνοντά τι·
δένδρον παλαιὸν μεταφυτεύειν δύσκολον.

V. 1 τι Grotius. Cod. ποτέ.

LV.

Stobæi Ecl. phys. I, p. 224 Heer.:

Ὦ Πάμφιλ', ὁ χρόνος οὐ μόνον τὰ σώματα
αὔξει βαδίζων, ἀλλὰ καὶ τὰ πράγματα.

LVI.

Ibidem p. 238:

Ὅσαι τέχναι γεγόνασι, ταύτας, ὦ Λάχης,
πάσας ἐδίδασκεν ὁ χρόνος, οὐχ ὁ διδάσκαλος.

LVII.

Stobæi Eclog. de morib. vol. II, p. 334 Heer.:

Ὅσα διὰ τοὺς πράττοντας αὐτοὺς γίγνεται,
οὐδενὶ πρόσεστιν οὐδὲ κοινωνεῖ Τύχη.

V. 2 codd. κοινωνεῖ ψυχή. Correxit Grotius.

LVIII.

Stobæi Serm. IV, 41:

Ἐπὰν ὁ νοῦς ᾖ μὴ καθεστηκώς τινι,
οὐκ ἔστ' ἀκούειν οὐδὲν αὐτὸν οὐδ' ὁρᾶν.

V. 2 Scaliger αὐτὸν pro αὐτῷ.

LIX.

Stobæi Serm. XX, 4:

Μαινόμεθα πάντες, ὁπόταν ὀργιζώμεθα·
τὸ γὰρ κατασχεῖν ἐστι τὴν ὀργὴν πόνος.

Conf. Menandri fr. inc. 285.

LX.

Stobæi Serm. XXII, 4:

Τὸ γνῶθι σαυτὸν οὐ μάτην εὖ ἴσθ' ὅτι
τὸ ῥῆμα τοῦτο δόξαν ἐν Δελφοῖς ἔχει.

LXI.

Stobæi Serm. XXIX, 30:

Ὡς ἡδέως μοι γέγονε τὰ πρότερον κακά·
εἰ μὴ τότ' ἐπόνουν, νῦν ἂν οὐκ εὐφραινόμην.

LXII.

Stobæi Serm. XXXVIII, 24:

Πολλά με διδάσκεις ἀφθόνως διὰ φθόνον,
ὅπως ἀκούων πολλὰ μηδὲ ἓν μάθω.

Est etiam apud Apostol. XVI, 50.

LII a.

Melius parabis litteras quam ditias:
nam litteræ sunt quæ suppeditant ditias.

LII b.

Arcana amici ne per iram prodito:
potius rediturum spera ad amicitiam tuam.

LII c.

Ipsa infortunia solvunt infortunia,
dum mala solantur aliorum malorum ope.

LIII.

(De Cratete Cynico:)

Æstate crassum gestitabat pallium,
at hieme lacerum, ne non esset continens. *G.*

LIV.

Lapsum aliqua in parte ne concastiges senem:
stirpes vetustas transmovere est difficul. *G.*

LV.

Non tantum, Pamphile, istæc nostra corpora,
sed curas ipsas auget accedens dies. *G.*

LVI.

Quod artium usquam in rebus conspicitur, Laches,
id non magister homines docuit, sed dies. *G.*

LVII.

Ipsi quæ per nos facimus, horum gloriæ
nullam Fortuna vindicat partem sibi. *G.*

LVIII.

Quicumque mentis non satis compos suæ est,
audit, nec audit ille, videt et non videt. *G.*

LIX.

Furiamur omnes, ira nos quoties rapit;
retinere bilis impetum magnus labor. *G.*

LX.

Vox, Nosce temet, Delphicis sacrariis
inscripta, famam, crede, non frustra obtinet. *G.*

LXI.

O quam miseriis pristinis dulce est frui!
ni male fuisset ante, gauderem minus. *G.*

LXII.

Nimium benigne dum doces, nimium invides,
idque agis ut hæc tot audiens discam nihil. *G.*

LXIII.

Stobaei Serm. LIII, 8:

Στρατιῶτα, κοὐκ ἄνθρωπε, καὶ σιτούμενε
ὡς τὰ ἱερεῖ', ἵν' ὅταν ᾖ καιρὸς τυθῇς.

V. 2 Bentl. ὡς τάγ' ... ὁπόταν. Porson. ὥσπερ ἱερεῖον.

LXIV.

Stobaei Serm. LXXIX, 8:

Ἔτεκές με, μῆτερ, καὶ γένοιτό σοι τέκνων
ὄνησις, ὥσπερ καὶ δίκαιόν ἐστί σοι.

LXV.

Stobaei Serm. XCVIII, 3:

Τοιοῦτος ὁ βίος ἐστὶν ἀνθρώπου, γύναι·
εὐφραινόμεσθ' ἔλαττον ἢ λυπούμεθα.

LXVI.

Stobaei Serm. CVIII, 35:

Πόλλ' ἐστὶν ἐν πολλαῖσιν οἰκίαις κακὰ,
ἃ καλῶς ἐὰν ἐνέγκῃς ἀγαθὰ γενήσεται.

LXVII.

Stobaei Serm. CVIII, 37:

Ἐνταῦθ' ἀνὴρ γάρ ἐστιν ἀνδρὸς διάφορος,
ἐν τῷ τό τε κακὸν εὖ φέρειν καὶ τἀγαθόν.

V. 2 malim ἐν τῷ τε τὸ κακόν.

LXVIII.

Lucian. De lapsu inter salut. c. 6: Πολὺ δ' ἂν εὕροις τὸ ὑγιαίνειν πρῶτον εὐθὺς λεγόμενον .... Καὶ ὁ Φιλήμων·

Αἰτῶ δ' ὑγίειαν πρῶτον, εἶτ' εὐπραξίαν,
τρίτον δὲ χαίρειν, εἶτ' ὀφείλειν μηδενί.

LXIX.

Stobaei Serm. XCVI, 6, 7:

Ὅστις πένης ὢν ζῆν παρὸ ζῆν βούλεται·
ἡ γὰρ σπάνις πρόχειρος εἰς τὸ δρᾶν κακά.

V. 1 Gesnerus, ζῇ, παραζῆν βούλεται, quem secutus est Grotius. Bentl. πᾶς τις π. ὢν ζῆν, παρ' ὃ ζῇ, βούλεται.

LXX.

Stobaei Serm. XCIX, 5:

Οὕτως, ὅταν ἐμπέσῃ τις εἰς τὸν νοῦν φόβος,
κἂν τοῦ καθεύδειν οὗτος οὐκ ἐξέρχεται.

LXXI.

Stobaei Serm. CXIX, 22:

Ἀγαθὴ γὰρ ἡ λύπη καθ' αὑτῆς, ἀναπλάσαι
ἀτεχνῶς διπλάσια τῆς ἀληθείας κακά.

LXXII.

Comparatio Men. et Phil. p. 316:

Μὴ λέγε τί δώσεις· οὐ δίδωσι γὰρ λέγων,
καὶ τὴν ἀπ' ἄλλων ἐμποδίζεται δόσιν.

V. 1 leg. λέγ' ὅτι δ. et γὰρ ὁ λ.

LXXIII.

Ibidem p. 360:

Πονηρὸς ἂν εἰ δοῦλος εὑρήσῃ δίκην,
σὺ μὴ γενηθῇς τῆς δίκης προηγέτης.

Grotius π. ἂν ᾖ δοῦλος, εὑρήσει δίκην· σὺ δὲ μὴ etc.

LXXIV.

Ibidem p. 357:

Μηδέποτε μέμφου τὴν τύχην, εἰδὼς ὅτι
καιρῷ πονηρῷ καὶ τὰ θεῖα δυστυχεῖ.

LXXV.

Ibidem p. 360:

Ἅπαν διδόμενον δῶρον, ἂν καὶ μικρὸν ᾖ,
μέγιστόν ἐστι μετ' εὐνοίας διδόμενον.

V. 1 legebatur εἰ pro ἄν. V. 2 Grotius μέγ. ἐστιν εἰ μετ' εὐνοίας διδῷς, ubi pro εἰ debebat ἄν.

LXIII.

Non homo, sed miles, quem sagina ut victimam
pascit, suo mox immolandam tempore. *G.*

LXIV.

Tu me peperisti, mater: sit feliciter
tibi fruisci prole', tua ut pietas meret. *G.*

LXV.

Ita comparatum est in vita mortalium,
minus ut boni sit, mulier, plus incommodi. *G.*

LXVI.

Multa in familiis multis eveniunt mala,
recte ferendo quæ vertuntur in bonum. *G.*

LXVII.

Hoc alius alio præstat, quod constantius
bonam malamque didicit fortunam pati. *G.*

LXVIII.

Primum opto sanitatem, tum res prosperas,
gaudere deinde, dein debere nemini. *G.*

LXIX.

Homo pauper qui vult vivere, fœde vivere
vult: nam paupertas ad delinquendum incita est. *G.*

LXX.

Ita quando mentem trepidus obsedit pavor,
expectorari nec dormitando potest. *G.*

LXXI.

Tristitia egregie effingit, sine tectorio,
duplo majora quam reapse sunt mala. *G.*

LXXII.

Ne dic daturum te: qui dicunt, dant nihil,
et obstant aliis ne dent, qui alioqui darent. *G.*

LXXIII.

Servo, si nequam est, tempus supplicii imminet:
non est cur illud cupias antevortere. *G.*

LXXIV.

Fortunæ cave necrecte dixis: nam mala
tempestas etiam res divinas atterit. *G.*

LXXV.

Beneficium omne fit de minimo maximum,
accedit quoties dantis benevolentia. *G.*

LXXVI.

Ibidem p. 363:

Ἐὰν γυνὴ γυναικὶ κατ' ἰδίαν ὁμιλεῖ,
μεγάλων κακῶν θησαυρὸς ἐξορύσσεται.

V. 1 pro ὁμιλεῖ poeta fortasse scripserat προσῇ, vel simile aliquid.

LXXVII.

Ibidem :

Σαπρὰν γυναῖκα δ' ὁ τρόπος εὔμορφον ποιεῖ·
πολύ γε διαφέρει σεμνότης εὐμορφίας.

V. 1 addidi δέ; et v. 2 γέ.

LXXVIII.

Ibidem p. 364 :

Γνώμην πονηρὰν τῇ γυναικὶ μὴ δίδου·
ἐλαφρὸν τὸ γένος γάρ ἐστι καὶ λίαν κακόν.

V. 2 erat ἐλαφρὸν γάρ ἐστι τ. γ.

LXXIX.

Ibidem p. 364 :

Ὅταν τινὰ τάφον στεφανοῖς κόσμῳ ποικίλῳ,
τὸ ζῆν τὸ σαυτοῦ στεφάνοις παρηγόρει.

V. 1 Grotius ὦ 'τὰν, τάφον στεφάνῳ τί κοσμεῖς ποικίλῳ; Jacobs. ὦ 'τὰν, τί γὰρ τάφον στεφανοῖς κόσμῳ κενῷ; v. 2 fort. articulus ante στεφάνοις addendus.

LXXX.

Ibidem :

Ζῶν γὰρ ἀσκοῦ σαυτῷ στεφάνων καὶ μύρα·
χρήσῃ γὰρ αὐτοῖς αἰσθόμενος μεθ' ἡδονῆς.

V. 1 corruptus. V. 2 ante Heinsium μεθ' ἡδ. αἰσθόμενος.

LXXXI.

Ibidem :

Κἂν μέχρι νεφέων τὴν ὀφρῦν ἀνασπάσῃς,
ὁ θάνατος αὐτὴν πᾶσαν ἕλκύσει κάτω.

LXXXII.

Ibidem p. 364 :

Μὴ λέγε ἐκφυγὼν θάνατον ὅτι καὶ φεύξομαι πάλιν,
ὡς γὰρ πέφευγας προσδόκα καὶ μὴ φυγεῖν.

V. 1 Grotius μὴ λ. φυγὼν θ. ὅτι φ. πάλιν. Melius Heinsius φυγὼν θ. μὴ λέγ' ὅτι φ. πάλιν.

LXXXIII.

Ibidem p. 365 :

Ἐὰν ὁρῶν πένητα γυμνὸν ἐνδύσῃς,
μᾶλλον ἀπέδυσας αὐτὸν, ἐὰν ὀνειδίσῃς.

V. 1 Seidler. ἐὰν π. γ. ἐνδ. ὁρῶν.

LXXXIV.

Ibidem :

Μὴ λέγε πρότερον τίς ἦς, ἀλλὰ νῦν τίς ᾖ.
Πρὸς τὴν παροῦσαν πάντοθ' ἁρμόζου τύχην.

V. 1 Grotius μὴ λέγε τίς ἦς τὸ (fort. ἦσθα) πρ. ... τίς ε. Tum ἁρμόζου pro ὁρμάζου dedit Rutgersius. Duo fragmenta esse putat Buttmannus.

LXXXV.

Ibidem :

Ἀνὴρ γυναικὸς λαμβάνων συμβουλίαν
πεσεῖν δεδοικὼς, βούλεται πάλιν πεσεῖν.

V. 2 pro πεσεῖν codex πεζεῖν et in fine πιδεῖν.

LXXXVI.

Ibidem p. 359 :

Τί ἐστιν ὁ θεὸς οὐ θέλει σε μανθάνειν·
ἀσεβεῖς τὸν οὐ θέλοντα μανθάνειν θέλων.

Primus versus est etiam ap. Stob. Ecl. phys. II, p. 6, sed male cum alio fragm. (supra 26) conjunctus. Ceterum soloece editur οὐ θέλῃς σὺ μ. Nostrum præbuit Stob., qui etiam pro τίς recte habet τί.

LXXXVII.

Ibidem p. 366 :

Ὁ γῆρας αἰτῶν παρὰ θεῶν ἁμαρτάνει,
τὸ γὰρ πολὺ γῆρας ἐσχάτων πολλῶν γέμει.

LXXXVIII.

Ibidem :

Γέρων γενόμενος μὴ φρόνει νεώτερα
μηδ' εἰς ὄνειδος ἕλκυε τὴν σεμνὴν πολιάν.

V. 2 fort. σεμνὴν τρίχα, et ἕλκε pro ἕλκυε.

LXXVI.

Mulier secreto si colloquitur mulieri,
scito malorum thesaurum ingentem effodi.

LXXVII.

Deformis mulier pulchra est pulchris moribus :
antestat vitæ gravitas pulchritudini. *G.*

LXXVIII.

Malum consilium feminæ nunquam duis :
leve namque genus est, et plus quam satis est [malum. *G.*

LXXIX.

Quid tumulum alterius ornas serto textili?
condecora potius sertis ætatem tuam. *G.*

LXXX.

Coronas tibi et unguenta viventi para,
quorum usus dulcis est, sentire dum licet. *G.*

LXXXI.

Vel usque nubes si supercilium attrahas,
deducet inde mortis violens impetus. *G.*

LXXXII.

Fugisti mortem : ne dic, Fugiam denuo :
namque ut fugisti, sic et non fugere imminet. *G.*

LXXXIII.

Qui viduum veste vestivisti pauperem,
id si exprobrassis, devestivisti magis. *G.*

LXXXIV.

Ne dic qui fueris, sed qui sis circumspice,
aptaque te præsentis fortunæ ad modum. *G.*

LXXXV.

Vir qui consilium quærit muliebri a secu,
lapsum se credens, de integro labi studet. *G.*

LXXXVI.

Noli indagare quid deus sit : impium est
eum discupere scire qui sciri nevolt. *G.*

LXXXVII.

Peccat senectam quisquis exposcit deos :
siquidem senectus multa fert secum ultima. *G.*

LXXXVIII.

Adolescentari noli jam factus senex,
venerandam nec canitiem conspurca tuam. *G.*

LXXXIX.

Ibidem :

Οὐχ ἡ πόλις σοῦ τὸ γένος εὐγενὲς ποιεῖ,
σὺ δ' εὐγενίζεις τὴν πόλιν πράσσων καλῶς.

V. 1 Heinsius εὐγενῆ mutavit in εὐγενὲς ποιεῖ.

XC.

Theophilus Ad Autol. III, p. 385 : Τίνι οὖν αὐτῶν πιστεύσωμεν; Φιλήμονι τῷ κωμικῷ λέγοντι,

Οἱ γὰρ θεὸν σέβοντες ἐλπίδας καλὰς
ἔχουσιν εἰς σωτηρίαν.

Est etiam ap. Epiphanium in Ancyr. p. 512, 30.

XCI.

Etymol. M. p. 744, 38 : Τὸ τάλαντον κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρυσοῦς εἶχε τρεῖς· διὸ καὶ Φ. ὁ κωμικός φησι·

Δύ' εἰ λάβοι
τάλαντα, χρυσοῦς ἓξ ἔχων ἀποίσεται.

Ita Bentl. pro ἔχων ἕξ.

XCII.

Diodor. Sic. XII, 14 : Φιλήμονος τοῦ κωμῳδιογράφου γράφοντος τοὺς πολλάκις ναυτιλλομένους καὶ εἰπόντος,

Νόμῳ τεθαύμακ' οὐχ ἐπεὶ
πέπλευκεν, ἀλλ' εἰ δὶς πέπλευκεν,

τὸ παραπλήσιον ἄν τις ἀποφαίνοιτο κτλ. V. 1 νόμῳ corruptum.

XCIII.

Athen. II, p. 52, E : Φησί που Φιλήμων·

Ὄνος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγημάτων.

Dicebantur hæc haud dubie in nescio quem, qui sero ad convivium veniret, quum vix bellariorum aliquid reliquum esset. Alludit autem ad proverbium ὄνος εἰς ἀχυρὸν vel ἀχυρῶνα.

XCIV.

Eustath. p. 1701, 6 : Τὰ Ταντάλου τάλαντα, ἐπεὶ πλούσιός ποτε ἦν, ὡς δηλοῖ, φασὶ, Φιλήμων εἰπών·

Κροίσῳ λαλῶ σοι καὶ Μίδᾳ καὶ Ταντάλῳ.

XCV.

Phot. Lex. p. 372, de proverbio :

Σαυτὴν ἐπαινεῖς ὥσπερ Ἀστυδάμας, γύναι,

παροιμία παρὰ τοῖς Κωμικοῖς ἐγένετο, ὡς παρὰ Φιλήμονι. Idem proverbium ab aliis multis memoratur, quorum aliqui in fine versus habent ποτέ.

XCVI.

Stobæi Ecl. phys. I, p. 236 ed. Heer. :

Χρόνος δίκαιον ἄνδρα μηνύει ποτέ.

XCVII.

Ibidem p. 234 :

Χρόνος τὰ κρυπτὰ πάντα εἰς φάος ἄγει.

Fort. πρὸς τὸ φῶς ἄγει vel πάντ' ἂν εἰς τὸ φῶς ἄγοι.

XCVIII.

Ibidem p. 196 :

Ἄλλος κατ' ἄλλην δαιμονίζεται τύχην.

Clericus : « Hoc est ὑπὸ τοῦ δαίμονος χειμάζεται. Videtur fictum a Philemone verbum. Hesych. δαιμονίζειν interpretatur δαίμονα ἡγεῖσθαι, ἢ ἀποθεοῦσθαι. »

XCIX.

Stobæi Serm. XVIII, 8 :

Ἅπας πονηρὸς οἶνος ὁ πολὺς ἐστ' ἀεί.

C.

Ibidem 9 :

Ἐμέθυον· ἱκανὴ πρόφασις εἰς θἀμαρτάνειν.

CI.

Stobæi Serm. XXI, 1, sive apud Anton. Mel. p. 138 :

Ἄνθρωπος ὢν τοῦτ' ἴσθι καὶ μέμνησ' ἀεί.

Anton. μένεις ἀεί.

CII.

Stobæi Serm. XXIX, 29 :

Ἐκ τοῦ φιλοπονεῖν γίνεθ' ὧν θέλεις κρατεῖν.

CIII.

Stobæi Serm. LXVIII, 3 :

Ἀθάνατόν ἐστι κακὸν ἀναγκαῖον γυνή.

V. D. δ' post κακὸν inferendum putat.

LXXXIX.

Non urbs tibi dat nobilem propaginem,
sed tu nobilitas urbem factis inclytis. *G.*

XC.

Nam qui deum venerantur, egregias habent
spes ad salutem. *G.*

XCI.

Si acceperit
talenta duo, sex tibi rependet aureos.

XCII.

(Philemo de sæpe navigantibus scribit :)
Quod navigavit, ego non miror : denuo
si navigavit, miror.

XCIII.

Bellariorum ad paleas asinus venis. *G.*

XCIV.

Tibi verba facio, Tantalo, Crœso, Midæ.

XCV.

Laudas ted ipsam, mulier, Astydamæ in modum.
Erasm.

XCVI.

Vir quis bonus sit, tempus indicium facit. *G.*

XCVII.

Absconditum omne ducit in lucem dies. *G.*

XCVIII.

Sors versat alios alia, ceu plenos deo. *G.*

XCIX.

Quodcumque vinum nimium est, hoc ipso malum
[est. *G.*

C.

Potaram : nempe ad culpam id obtentus sat est.
G.

CI.

Hominem esse temet noveris ac sis memor. *G.*

CII.

Cupido labore quod cupis datur assequi. *G.*

CIII.

Mulier necessitatis perpetuæ est malum. *G.*

CIV.

Stobæi Serm. LXVIII, 16 :

Τὸν δὲ μόνον ὄντα καὶ κακὴ τύχη τρέφει.

Ita Gesn. pro τὸν μόνον.

CV.

Ibidem 23 :

Γαμεῖν ὃς ἐθέλει εἰς μετάνοιαν ἔρχεται.

Porson. πρὸς μετ. V. Gnom. monost. 91.

CVI.

Ibidem 20, Philetæ nomine adscripto :

Βίον καλὸν ζῇς, ἂν γυναῖκα μὴ ἔχῃς.

Leg. λάβῃς cum Wakef., nisi malis τρέφῃς. Est in Gnom. monost. 72.

CVII.

Stobæi Serm. LXXIX, 30 :

Βούλου γονεῖς πρώτιστον ἐν τιμαῖς ἔχειν.

In Gnom. monost. 78.

CVIII.

Stobæi Serm. LXXXIII, 9 :

Ἡδύ γε πατὴρ τέκνοισιν εἰ στοργὴν ἔχοι.

CIX.

Stobæi Serm. CXXI, 8 :

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως.

Codd. Par. et Voss. κράτιστον.

CX.

Stobæi Serm. XCIX, 6 :

Νόσον πολὺ κρεῖττόν ἐστιν ἢ λύπην φέρειν.

Philemoni tribuit Apostol. XVII, 79.

CXI.

Comparatio Men. et Phil. p. 360 :

Κρίσει δικαίᾳ καὶ δίδου καὶ λάμβανε.

CXII a.

Ibidem :

Εἰς χεῖρα δοῦλον δεσπότῃ μὴ συμβάλῃς.

CXII b.

Ibidem p. 362 :

Ψυχῆς τόνος γὰρ ὑπὸ λόγου κουφίζεται.

Ita Rutgers. Codex ψυχῆς γὰρ πόνος.

CXIII.

Teles Stobæi Serm. XCVII, 31, p. 272 : Οὐκ ἀηδῶς γὰρ ὁ Φιλήμων·

Πλοῦτον μεταλήψεθ' ἕτερον, οὐχὶ τὸν τρόπον.

Cod. Par. μεταλήψεσθε.

CXIV a.

Schol. Aristoph. Av. 39 : Παρὰ τοῦτο καὶ Φιλήμων

Ἡ μὲν χελιδὼν τὸ θέρος, ὦ γύναι, λαλεῖ.

Ita Bentl. pro αὐτὸ θέρος.

CXIV b.

Apostolius XIII, 78 :

Νόμος γονεῦσιν ἰσοθέους τιμὰς νέμειν.

Apud Stob. Serm. LXXIX, 26, Menandro tribuitur. Est in Gnomis monost. 378.

CXV.

Eustath. p. 633, fin. : Χρῆσις δὲ παιγνίου τοῦδε (τοῦ διαγραμματισμοῦ) παρὰ Φιλήμονι ἐν τῷ,

Μεθύει, διαγραμμίζει, κυβεύει.

CXVI.

Ibidem p. 1142, 52 : Πρωὶ λέγεται καὶ τὸ ἕως ἕκτης ὥρας· Φιλήμων γοῦν φησί·

Μεμίσθωταί με δείλης πρωΐας.

Est etiam apud Schol. Hom. Il. Σ, 277.

CXVII.

Stobæi Ecl. phys. I, p. 234 Heer. :

Πάντ' ὁ χρόνος ὁ μέγας μαραίνει.

Incertum an ad Philemonem pertineat.

CIV.

Sibi solum agentem fors alit quamvis mala. *G.*

CV.

Ad pœnitendum properat qui uxorem accipit. *G.*

CVI.

Uxorem si non duxis, vives commode. *G.*

CVII.

Venerarier parentes inprimis stude. *G.*

CVIII.

Res dulcis pater est, liberos si diligat. *G.*

CIX.

Satius mori quam vivere infeliciter. *G.*

CX.

Morbum quam tristitatem exantles facilius. *G.*

CXI.

Æquo arbitratu capsis benefacta ac duis. *G.*

CXII a.

Herum atque servum inter se committas cave. *G.*

CXII b.

Oratio animi sedat ægrimoniam. *G.*

CXIII.

Opes novas acquiret, non mores novos. *G.*

CXIV a.

Mulier, hirundo æstatem, ut aiunt, nuntiat.

CXIV b.

Jubet parentes lex coli juxta deos. *G.*

CXV.

Potat, duodecim scriptis et tesseris ludit.

CXVI.

Conduxit me ante prandium.

CXVII.

Magna vis est temporis,
quæ cuncta vastat. *G.*

CXVIII.

Append. Vatic. II, 93: Μυὸς ὄλεθρος. Οἱ μύες ἀποῤῥεόντων αὐτοῖς τῶν μελῶν κατὰ βραχὺ φθείρονται· ὅθεν καὶ Φ. φησί·

Ἀλλ' ἀπόλλυμαι
κατὰ μυὸς ὄλεθρον.

CXIX.

Athen. XIII, p. 594, D: Ὅτι Μένανδρος ὁ ποιητὴς ἤρα Γλυκέρας, κοινόν· ἐνεμεσήθη δέ. Φιλήμονος γὰρ ἑταίρας ἐρασθέντος, καὶ « χρηστὴν » ταύτην ὀνομάσαντος διὰ τοῦ δράματος, ἀντέγραψε Μένανδρος ὡς οὐδεμιᾶς οὔσης χρηστῆς.

CXX.

Hesych. s. v. Ἶσις: Ἔνιοι ὀμνύοντες τὴν Ἶσιν ἐξ ἑτοίμου ἐνόσουν· ὅθεν ὁ Φιλήμων διὰ τὸ συνεχὲς τῶν νόσων ἐχρήσατο τῇ λέξει.

CXXI.

Antiattic. Bekkeri p. 102: Κυρίαν οὔ φασι δεῖν λέγειν, ἀλλὰ κεκτημένην· τὸν δὲ κεκτημένον μὴ λέγεσθαι ἀντὶ τοῦ δεσπότου. Σατυρικοῖς κεκτημένον λέγει, Φιλήμων « κυρίαν. » Ante σατυρικοῖς tragici poetæ et satyricæ fabulæ nomen excidit.

CXXII.

Grammat. ap. Bekk. Anecd. p. 1191: Σεσημείωται παρὰ Φιλήμονι τῷ κωμικῷ « οἱ εὔνους· » τοῦτο γὰρ ὡς ἀπὸ τοῦ παρὰ φιλοσόφοις· εὔνοες γὰρ γέγονε κατὰ κρᾶσιν. Etym. M. p. 606, 25: Δέον γὰρ τὸν νοῦν λέγειν καὶ οἱ νοῖ, οἱ νοῖ (dele) σεσημείωνται παρὰ Φιλήμονι τῷ κωμικῷ τὸ οἱ εὔνους γὰρ (lege οἱ εὔνους· τὸ γὰρ) εὔνοες, τὸ παρὰ φιλοσόφοις εἰρημένον, γέγονε κατὰ κρᾶσιν εὐνοῦς· οἱ εὖνοι δὲ δεῖ λέγεσθαι.

CXXIII.

Ibidem Chœroboscus, p. 1406: Τινὲς μὲν ὀρτυγός φασι διὰ τοῦ γ, Φιλήμων δὲ διὰ τοῦ κ φησὶν « ὄρτυκος. »

CXXIV.

Steph. Byz. p. 169: Ἔχει δὲ ἡ πόλις (Crastus in Sicilia) εὐπρεπεστάτας γυναῖκας, ὡς Φιλήμων.

CXXV.

Photius Lex. p. 76: « Θυρσόν, » τὸ ὅπλον. Φιλήμων. Nisi grammaticum intelligas.

CXXVI.

Ibid. p. 238: « Ὀκτώπηχυς » καὶ « ὀκτώπους. » Φιλήμων.

CXXVII.

Pseudo-Plut.. vol. 5, p. 617 Wytt. ed. maj.: Τῶν εὐγενῶν οἰκεῖον, ὁ Φιλήμων λέγει, πρὸς τὸν πόλεμον καὶ θάνατον ὁρούειν, ὡς ἱερεῖα. Sententiam non verba Philemonis reddidit; nisi forte, quæ Wolfii sententia fuit, ad eum poetæ locum respexit, qui suprà est fr. 63.

CXXVIII.

Athen. XI, p. 477, F: « Κισσύβιον, » τὸ μόνωτον ποτήριον. Φιλήμων. Fort. grammaticus. Ad eundem referenda sunt hæc Eustathii p. 1299, 63: Καὶ τὸν παρὰ τῷ κωμικῷ Φιλήμονι ἐμβαθυχύταν (leg. ἐμβασικοίταν), ὃς καὶ ἔφηβος ἐκαλεῖτο· ποτηρίου δὲ ἦν εἶδος κατὰ τὴν τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ ἱστορίαν. Vide Athen. XI, p. 469, A.

CXXIX.

Suidas v. Ἄσχολος: Φιλήμων δὲ καὶ « ἀσχολεῖ. » Eadem habet grammat. Bekk. Anecd. p. 457, 20.

CXXX.

Eustath. p. 1964, 7: Φιλήμων δὲ, φασί, « βασίλεια » οἶδε « σῦκα, » ἐξ ὧν αἱ βασιλίδες ἰσχάδες.

CXXXI.

Plinius H. N. XXXVII, 31, de sardonyche: *Hac certe apud Menandrum et Philemonem fabulæ superbiunt.*

CXXXII.

Schol. Soph. Œd. Col. 42: Φιλήμων δὲ ὁ κωμικὸς ἑτέρας φησὶ τὰς σεμνὰς θεὰς τῶν Εὐμενίδων. Eadem Suidas v. Εὐμενίδες.

CXXXIII.

* In Appendice Florent. Stobæi p. 35, 10:

Ἤκουσα τούτων αὐτὸς, οὐδὲ φύεται
αὐτόματον ἀνθρώποισιν, ὦ βέλτιστε, νοῦς
ὥσπερ ἐν ἀγρῷ θύμος· ἐκ δὲ τοῦ λέγειν τε καὶ
ἑτέρων ἀκούειν καὶ θεωρῆσαι * * *
κατὰ μικρὸν ἀεὶ, φασὶ, φύονται φρένες.

CXXXIV.

* Gramm. in Crameri Anecd. vol. 2, p. 492, 4: « Βολεῶνες· » οἱ δεχόμενοι τόποι τὴν κόπρον οὕτω καλοῦνται· οὕτω Δείναρχος καὶ Φιλήμων. Nisi forte grammaticum intelligit.

Alia fragmenta, quæ dubium est utrum Menandro an Philemoni aliisve poetis attribuenda sint, exhibita sunt in Menandreis incertarum fabularum, nn. 28, 64, 153, 176, 178, 180, 181.

CXVIII.

Sed pereo ut muris est interitus.

CXIX.

(Philemo quum amicam, quam amabat, in fabula quadam « honestam et probam » appellasset, reposuit Menander, nullam omnino esse ejusmodi.)

CXX.

(Isin jurantes ilico in morbos incidebant: quare Philemo eo vocabulo usus est ob morbos continuo ingruentes.)

CXXIV.

(Crastus urbs in Sicilia habet pulcherrimas mulieres.)

CXXVII.

(Generosos in bellum et mortem ruere debere ut victimas.)

CXXX.

Regiæ ficus.

CXXXII.

(Philemo σεμνὰς θεὰς alias dicit, non Eumenides.)

CXXXIII.

His egomet auscultavi: nec enim gignitur,
mi amice, hominibus sponte, tanquam in agro [thymus,
mens provida: ipse si loquaris, audias
loquentes alios, deinde inspicias quæ gerant,
sic sensim, ut aiunt, gignitur prudentia.

PHILEMONIS JUNIORIS
FRAGMENTA.

I.

Athenaeus VII, p. 291, D: Ὁ δὲ παρὰ τῷ νεωτέρῳ Φιλήμονι μάγειρος διδασκαλικός τις εἶναι θέλει, τοιαῦτά τινα λαλῶν·

Ἐᾶσαθ' οὕτως ὡς ἔχει· τὸ πῦρ μόνον
ποιεῖτε τοῖς ὀπτοῖσι μήτ' ἀνειμένον·
τὸ γὰρ τοιοῦτ' οὐκ ὀπτὸν ἀλλ' ἑφθὸν ποιεῖ·
μήτ' ὀξύ· κατακάει γὰρ ὅσ' ἂν ἔξω λάβῃ
5 τοῦτο πάλιν, εἰς τὴν σάρκα δ' οὐκ ἐνδύεται.
Μάγειρός ἐστιν, οὐκ ἐὰν ζωμήρυσιν
ἔχων τις ἔλθῃ καὶ μάχαιραν πρός τινα,
οὐδ' ἄν τις εἰς τὰς λοπάδας ἰχθῦς ἐμβάλῃ·
ἀλλ' ἔστι τις φρόνησις ἐν τῷ πράγματι.

V. 1 correxit Bentl. Legebatur οὕτως ἔχειν. V. 3 ante Grot. ὀπτοῖς. Vide dicta de Στρατιώτῃ Philemonis majoris.

II.

Stobaei Serm. CII, 6:

α'. Τίς ἐστιν οὗτος; β'. Ἰατρός. α'. Ὡς κακῶς ἔχει
ἅπας ἰατρὸς, ἂν κακῶς μηδεὶς ἔχῃ.
Μόνῳ δ' ἰατρῷ τοῦτο καὶ συνηγόρῳ
ἔξεστιν, ἀποκτείνειν μὲν, ἀποθνήσκειν δὲ μή.

V. 1 codd. Par. οὗτός ἐστιν. V. 2, 4 a ceteris separat Grotius.

SPURIA

I.

Justinus De mon. p. 38, D, et Eusebius Praep. evang. XIII, p. 400, *Diphilo*, Clemens autem Alex. Strom. V, p. 258, 30 Sylb., et Theodoret. vol. IV, p. 854 Hal., *Philemoni* tribuunt haec:

Οἴει σὺ τοὺς θανόντας, ὦ Νικήρατε,
τρυφῆς ἁπάσης μεταλαβόντας ἐν βίῳ
κατὰ γῆν καλύψειν, κἀπὸ τοῦ πάντ' εἰς χρόνον
πεφευγέναι τὸ θεῖον ὡς λεληθότας;
5 Ἔστιν Δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ·
καὶ γὰρ καθ' Ἅδην δύο τρίβους νομίζομεν,
μίαν δικαίων χἀτέραν ἀσεβῶν ὁδόν.
Εἰ γὰρ δίκαιος κἀσεβὴς ἕξουσιν ἕν,
ἅρπαζ' ἀπελθὼν, κλέπτ', ἀποστέρει, κύκα.
10 Μηδὲν πλανηθῇς· ἔστι κἀν Ἅδου κρίσις,
ἥνπερ ποιήσει θεὸς ὁ πάντων δεσπότης,
οὗ τοὔνομα φοβερὸν, οὐδ' ἂν ὀνομάσαιμ' ἐγώ,
ὃς τοῖς ἁμαρτάνουσι πρὸς μῆκος βίου
δίδωσι.

II.

Justinus De monarch. p. 37, D:

α'. Θεὸν δὲ ποῖον εἰπέ μοι νοητέον;
β'. Τὸν πάνθ' ὁρῶντα καὐτὸν οὐχ ὁρώμενον.

Euripidi tribuit Clemens Alex. p. 45.
Alia supra habes, in fine Menandreorum.

PHILEMONIS JUNIORIS
FRAGMENTA.

I.

Sic hoc abire sinite, atque istud cernite,
ad assandum ignis ne sit æquo tenuior
(elixas namque is carnes, non assas facit),
nec vehemens: namque is urit cuncta extrinsecus,
neque interim ipsas penitus carnes percoquit.
Non si quis gestat ad confutandum truam,
adde etiam cultrum, dixeris recte coquum;
nec si quis pisces in patellam jecerit:
prudentia opus est hoc quoque in negotio. *G.*

II.

A. Quid hoc est hominis? *B.* Medicus. *A.* Proh superûm fidem
quam miser est omnis medicus si nemo est miser!
Causidicis hoc et medicis præcipuum obtigit:
occidunt, legem nec timent Corneliam. *G.*

SPURIA.

I.

Tune arbitraris mortuos, Nicerate,
quîs omnis vita satura deliciis fuit,
effugere posse tanquam non memorem Deum?
Justitiæ vigil est oculus, qui nil non videt.
Ideo silentum credimus calles duos,
quorum ille iniquos teneat, iste autem pios.
Nam si tantumdem referent malus atque innocens,
[et utrosque tellus pondere æterno premet,]
i, cape, furare, defrauda, misce omnia.
Sed ne te falle; sua et in Orco notio est,
quam Deus instituet rerum dominus omnium,
cujus tremendum nomen, nec fandum mihi;
qui spatia profert quamlibet peccantibus
mortalis ævi. *G.*

II.

A. Dic quæso qualem fas putas credi Deum?
B. Qui cuncta spectet ipse non spectabilis. *G.*

INDEX

NOMINUM ET RERUM.

FRAGMENTS

INÉDITS

D'ANCIENS POËTES GRECS,

TIRÉS D'UN PAPYRUS APPARTENANT AU MUSÉE ROYAL,

AVEC LA COPIE ENTIÈRE DE CE PAPYRUS,

SUIVIS

DU TEXTE ET DE LA TRADUCTION DE DEUX AUTRES PAPYRUS APPARTENANT AU MÊME MUSÉE,

PUBLIÉS DE NOUVEAU, AVEC DES ADDITIONS,

PAR M. LETRONNE,

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE; MEMBRE ÉTRANGER DES ACADÉMIES DES SCIENCES DE BERLIN, TURIN, MUNICH. COPENHAGUE; MEMBRE HONORAIRE DE LA SOCIÉTÉ ROYALE DE LITTÉRATURE DE LONDRES.

PARIS,

TYPOGRAPHIE DE FIRMIN DIDOT FRÈRES,

IMPRIMEURS DE L'INSTITUT, RUE JACOB, 56.

1841.

AVERTISSEMENT.

Trois des pièces contenues dans les pages suivantes ont été publiées déjà, la première et la troisième, dans le *Journal des Savants*, la quatrième dans les *Nouvelles Annales de l'Institut archéologique*.

MM. Firmin Didot frères, dont le zèle constant et désintéressé pour les lettres grecques nous rappelle le dévouement des Estienne, ont désiré que ces pièces fussent réunies et publiées de nouveau pour former un Appendice à l'un des volumes dont va se composer le beau et utile monument qu'ils élèvent à la première littérature du monde.

Quoique le sujet de chacune soit différent, comme elles ont été tirées d'une même source, la collection des papyrus grecs du Musée royal, leur réunion ne sera peut-être pas mal accueillie des amis de l'antiquité grecque.

Ces trois pièces sont au rang des moins importantes parmi celles qui composent cette riche collection. Le grand nombre de particularités neuves et curieuses pour l'archéologie, l'histoire et la philologie qu'elles nous révèlent, feront juger de tout l'intérêt qu'offrirait la collection entière. Depuis l'année 1828, je l'ai copiée et restituée; et j'ai lieu d'espérer que la publication ne se fera plus longtemps attendre.

Paris, 1er octobre 1838.

LETRONNE.

FRAGMENTS
INÉDITS
DE POËTES GRECS,
SUIVIS
DE DEUX PAPYRUS GRECS DU MUSÉE ROYAL.

I.

FRAGMENTS INÉDITS DE THESPIS, D'IBYCUS, DE SAPHO, D'ANACRÉON, DE PINDARE, D'EURIPIDE, DE TIMOTHÉE, ET D'AUTRES POETES GRECS, CITÉS DANS UN PAPYRUS DU MUSÉE ROYAL.

Vers la fin de 1827, le musée royal fit l'acquisition de la seconde collection Salt et Drovetti. Parmi les objets précieux dont elle se composait, se trouvaient des papyrus, tant égyptiens que grecs, qui devaient ajouter beaucoup aux richesses que le musée possédait déjà dans ce genre. Feu Champollion, conservateur du musée égyptien, désirant se former une idée de l'importance des papyrus grecs, me pria d'assister à l'ouverture des caisses, pour prendre une connaissance sommaire du contenu de ces manuscrits. Un premier coup d'œil, jeté sur le commencement de chacun d'eux, suffit pour me convaincre que, dans le nombre, il en était de fort curieux. Les uns étaient en bon état et faciles à lire; d'autres fort altérés et d'une lecture très-difficile.

J'offris de les classer tous, de les transcrire et de les restituer autant qu'il me serait possible. Cette offre fut acceptée avec empressement par M. le directeur des musées royaux, qui pensa qu'un pareil travail serait le premier pas vers une publication définitive.

Les papyrus étaient arrivés dans un grand désordre, par la négligence de ceux qui les avaient vendus, ou par celle des emballeurs. Des morceaux appartenant au même manuscrit, se trouvaient souvent dispersés dans plusieurs caisses; il fallut réunir ces débris épars. Après cette première et difficile opération, les papyrus entiers, ainsi que les moindres fragments, furent copiés et restitués, mis en ordre et divisés en un certain nombre de catégories, d'après la nature du sujet. Je puis dire que le musée ne possède pas une ligne inédite de grec qui n'ait été transcrite de ma main, dans la première moitié de l'année 1828. La totalité de ces copies forme une collection de soixante-trois pièces, quelques-unes d'une étendue assez considérable, dont le sujet est plus ou moins intéressant; plusieurs ont un très-haut intérêt.

Une pareille collection méritait d'être publiée; et elle l'aurait été depuis longtemps, si cette publication, qui exige la gravure d'un grand nombre de *fac-simile*, ne devait pas entraîner beaucoup de dépenses. Des circonstances l'ont retardée jusqu'ici; j'ai pu en reprendre le projet; et depuis six mois je m'en occupe, en y employant tout le temps que me laissent mes autres travaux.

En attendant, j'ai publié, à diverses reprises, comme échantillons de cette collection précieuse, deux papyrus de peu d'étendue, curieux par leur sujet et qui seront reproduits après cet article. En rendant compte dans le Journal des Savants, au mois de février 1828, du beau travail de M. Peyron sur les papyrus du musée de Turin, j'ai annoncé l'existence d'une pièce importante, citée dans le grand papyrus dont il a donné l'explication; cette pièce, qu'on croyait perdue, se trouve dans la collection de Paris; « Elle contient, ai-je dit, soixante-neuf lignes de soixante-

« dix lettres environ chacune. Je l'ai lue, copiée « et restituée (pag. 110) (1) ». Pendant son séjour à Paris, M. Peyron a vu la copie de cette pièce, ainsi que toutes les autres. Au reste, la collection entière de mes copies a toujours été à la disposition de ceux qui en ont eu besoin et qui m'en ont demandé communication. M. Reuvens, en 1829, l'a eue presque tout entière dans les mains ; il en a donné une idée sommaire, ainsi qu'un extrait de ma classification (2) ; M. le docteur Dujardin en a tiré tout ce qui pouvait être utile à ses études.

Dans le nombre de ces manuscrits, il en est un (et c'est l'un des plus étendus) dont le sujet, en lui-même, me parut assez insignifiant, mais qui contient la citation de plusieurs fragments inédits, tirés d'anciens poëtes, fragments par malheur très-courts, d'un vers ou deux, et en général de peu d'intérêt. Je parlai de cette circonstance à MM. Champollion, à M. le comte de Clarac, à M. Dubois et à quelques amis; mais je crus devoir réserver la connaissance de ces fragments pour la publication de ce papyrus, dont ils faisaient presque tout le mérite; fort peu soucieux, du reste, que d'autres en fissent après moi la découverte; car le papyrus, déroulé par mes soins, est resté exposé publiquement, depuis trois ans, au musée royal, dans un cadre placé à hauteur de l'œil; et chacun a pu le lire et le transcrire avec d'autant plus de facilité, qu'étant écrit en lettres onciales, d'une netteté parfaite, il est aussi lisible qu'un livre imprimé. Les fragments des poëtes, clairement marqués par des alinéas, ne peuvent échapper à la première vue.

Il y a quelques jours, M. Viguier, maître de conférences à l'école normale, ayant lu ce papyrus, y reconnut facilement ces fragments poétiques ; il crut d'abord être le premier qui les avait découverts. M. Dubois le détrompa, en lui apprenant que j'avais entièrement copié ce même papyrus depuis bien longtemps, et que je lui avais parlé, ainsi qu'à Champollion, de tous ces fragments poétiques, dont M. Viguier se flattait d'avoir fait le premier la découverte ; il s'est assuré, en venant chez moi, de la vérité de ce que lui avait dit M. Dubois; car je lui ai montré le papyrus entièrement copié de ma main, ainsi que tous les fragments poétiques préparés pour la publication. J'ai mis cette copie sous les yeux de l'Académie, le même jour (vendredi 11 mai) ; ce qui n'a pas empêché qu'on n'ait imprimé, dans les journaux du lendemain, que M. Viguier *venait de reconnaître et de transcrire des fragments de poëtes grecs, d'après un papyrus du musée royal*, comme si personne ne s'en était avisé auparavant.

Quoi qu'il en soit, comme cette annonce, dénuée de tout détail, pourrait faire naître des espérances exagérées, il devient nécessaire de mettre le public en état d'apprécier au juste la valeur de ces fragments. Je vais en donner une indication sommaire qui suffira pour le moment.

Le commencement et la fin manquent dans le papyrus. Il ne contient plus que quinze colonnes, dont treize à peu près intactes; le premier tiers des lignes de la première colonne ne subsiste plus, mais j'ai pu les rétablir entièrement ; la dernière est plus défectueuse et ne peut être restituée qu'en partie. Toutes ces colonnes ont uniformément vingt-huit lignes, chacune de seize à vingt lettres.

Comment les fragments poétiques dont il s'agit se trouvent-ils dans ce papyrus ? C'est ce que l'on comprendra facilement, quand on saura que le manuscrit, qui paraît appartenir à un *Traité de dialectique*, contient, dans ce qui nous en reste, un recueil d'exemples, cités à l'appui des règles exposées précédemment. Tous ces exemples, au nombre de *vingt-quatre*, et tirés d'anciens poëtes, sont des propositions *négatives*, ἀξιώματα ἀποφατικά, répétées littéralement chacune deux, trois, quatre et jusqu'à huit fois, pour établir que telle ou telle de ces propositions négatives est un ἀξίωμα ἀληθές, ψευδὲς ou bien οὐδέτερον, *vrai*, *faux*, ou *ni l'un ni l'autre*, et qu'on peut ou qu'on ne peut pas y opposer une proposition affirmative, ἀξίωμα καταφατικόν.

Ce traité avait donc été rédigé d'après les principes admis par les stoïciens, et principalement par Chrysippe, dans ses ouvrages sur la dialectique; c'est ce qu'on peut voir dans Diogène Laerce (3), qui nous donne une idée assez complète de ces distinctions subtiles. Je développe ce point dans mon commentaire. Je me contente aujourd'hui de donner à la suite de cet article, le texte entier du manuscrit, en lettres

(1) *Journal des Savants*, juin et août 1832. — *Nouvelles Annales de l'Institut archéol.*, t. I, p. 275 à 286.

(2) *Lettres à M. Letronne, sur les papyrus bilingues du Musée de Leyde*, IIIe Lettre, p. 79, 80. Leyde, 1830.

(3) VII, 65-73. — Cf. Baguet, *De Chrysippo*, in *Ann. Acad. Lovan.*, t. IV, p. 124.

courantes avec les accents et la ponctuation. Une traduction serait superflue; il suffit qu'on voie comment les passages poétiques sont amenés et enchâssés.

L'époque de ce manuscrit est un élément qu'il importe de se procurer. Je puis au moins donner la limite inférieure de cette époque. Voici comment : le papyrus est *opisthographe* ou écrit aussi par derrière. Les pièces écrites de l'autre côté, que j'appellerai le *verso*, consistent dans le récit de songes obtenus et racontés en grec barbare par un Égyptien, un κάτοχος ou *inspiré* du temple de Sérapis, et dans des *comptes* tenus par un personnage attaché à ce temple.

Par des raisons qu'il serait trop long de déduire ici, j'ai acquis la certitude que le *recto*, ou le côté qui contient les fragments, a été écrit avant l'autre. Les pièces écrites sur le *verso*, l'ont été l'an 22 du règne de Philométor, en 160 avant J. C. Le morceau sur la dialectique est donc antérieur à cette époque; de combien? Je l'ignore. Mais un manuscrit grec du IIe et peut-être du IIIe siècle avant J. C. est à coup sûr d'une antiquité fort respectable, et que n'atteignent, d'une manière certaine, aucuns des papyrus grecs connus, excepté quelques-uns, mais en petit nombre, trouvés en Égypte.

J'arrive maintenant aux passages poétiques : ils sont, comme je l'ai dit, au nombre de vingt-quatre. La répétition, par deux, trois, quatre et jusqu'à huit fois, de chacun d'eux, ce qui est assurément la chose la plus monotone et la plus insipide, a pour nous du moins cet avantage que la leçon de chaque fragment devient plus certaine; aussi, dans la lecture de ces divers passages, il ne doit y avoir rien à changer, sauf les erreurs et les négligences dont le copiste n'est guère plus exempt que les autres; et dont il faut bien tenir compte, quand elles sont évidentes; ainsi il oublie souvent des lettres; par exemple, il écrit κοῖδα, κεξάθρησας pour οὐκ οἶδα, οὐκ ἐξ., etc.; il écrit ΟΥΒΥΙΚΟC pour Ο ΙΒΥΚΟC, sans parler de l'omission qu'il a faite de toute une colonne entre la neuvième et la dixième.

Je diviserai ces fragments en trois classes : la première contiendra ceux qui sont déjà connus; la deuxième, les fragments *inédits*, dont l'auteur est anonyme; la troisième, les fragments *inédits* dont l'auteur est nommé.

§ I. *Fragments déjà connus.*

Ces fragments, au nombre de *huit*, méritent peu qu'on s'y arrête; sur les *huit*, il y en a *sept* tirés d'Euripide. Il me suffira de les transcrire, en indiquant les pièces connues auxquelles ils appartiennent.

I. Col. 3. Οὐχ ἄγαμαι ταῦτα ἀνδρὸς ἀριστέως : c'est le vingt-huitième vers de l'*Iphigénie en Aulide*. Plusieurs éditions portent ἀριστέος, au lieu d'ἀριστέως, qui est la forme attique.

II. Col. 4. Οὐκ ἐξ ἐμῶν σε φαρμάκων στυγεῖ πόσις : « Ce n'est pas par suite de mes artifices « que ton époux te hait. » C'est le deux cent quatrième vers de l'*Andromaque*. L'auteur ne s'est pas contenté de citer Euripide; il indique, ce qu'il ne fait nulle part ailleurs, la pièce d'où le vers est tiré. C'est Andromaque qui s'adresse à Hermione, (εἰ Ἀνδρομάχη Εὐριπίδου πρὸς Ἑρμιόνην τοῦτον ἀπεφήνατο τὸν τρόπον).

III. Col. 4. Le fragment suivant est cité sans nom d'auteur (εἰ ἀληθές ἐστιν ὅπερ οὕτω λεχθείη ἄν): οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ, « il n'est pas « d'homme qui soit heureux en tout. » Ce vers a été mis par Aristophane dans la bouche d'Euripide, ainsi que le vers qui le suivait, et le commencement d'un troisième (1), évidemment avec une intention ironique. Le Scoliaste dit que ces vers faisaient partie du prologue de la Sthénobée. Ce même vers était cité par un autre poëte comique, Philippide, dans la pièce des *Philadelphes* (2), peut-être avec la même intention. « O mon maître, lorsqu'il t'arrivera d'être « malheureux, souviens-toi d'Euripide, et tu « supporteras ton sort patiemment : *Il n'est « pas d'homme qui soit heureux en tout.* » L'esclave renvoie son maître à Euripide, comme l'Hector de Regnard renvoie le sien à Sénèque. Le sentencieux Euripide était une providence pour les faiseurs de morale.

IV. Col. 9. Οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός. C'est le second vers d'un fragment du *Dictys* d'Euripide, conservé par Stobée (3). « Hélas! hélas ! combien est vrai cet ancien « adage : *Un homme bon ne saurait naître d'un « mauvais père.* »

V. Col. 10. Οὐχ ὧδε ναύτας ὀλομένους τυμβεύομεν « Ce n'est pas ainsi que nous donnons la « sépulture aux nautoniers qui ont péri. » Ce vers est le 1261e de l'*Hélène*. Dans l'un des trois exemples, le copiste a lu ὀλομένου, faute corrigée dans les deux autres.

(1) *Ran.*, v. 1217-1220.
(2) *Ap. Stob.*, tit. 108, 10.
(3) Cf. Eurip., *fragm. Dict.*, XI, 2.

VI. Col. 10. Οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πέδον. « Nulle terre n'est plus chère que celle qui nous « a nourris. » Fragment du *Phœnix*, également conservé par Stobée (1).

VII. Col. 10. Οὐκ ἔστιν οὐθὲν διὰ τέλους εὐδαιμονεῖν. L'auteur n'est pas désigné; mais ce fragment doit être tiré de celui de l'*Augé* (2) d'Euripide, dont Stobée a conservé ces trois vers :

> Πᾶσιν γὰρ ἀνθρώποισιν, οὐχ ἡμῖν μόνον,
> ἢ καὶ παραυτίκ' ἢ χρόνῳ, δαίμων βίον
> ἔσφηλε, κοὐδεὶς διὰ τέλους εὐδαιμονεῖ.

La phrase est tirée du dernier vers, que le dialecticien a changé pour l'approprier à son sujet. Il voulait une proposition négative; or, le vers commençant par ἔσφηλε, et κοὐδείς ne pouvant convenir à une proposition absolue, il a changé la tournure et dit : οὐκ ἔστιν οὐθέν κ. τ. λ. Οὐκ ἔστιν obligeait de mettre οὐδένα, qui ne pouvait entrer dans le vers, il a donc employé le neutre οὐθέν et changé εὐδαιμονεῖ en εὐδαιμονεῖν que la syntaxe appelait nécessairement. Quant à la forme οὐθέν pour οὐδέν, elle n'est ni du temps d'Euripide ni du dialecte attique (3). Cette pensée, qu'Euripide a reproduite dans l'*Andromaque* (4), et Sophocle dans l'*Œdipe roi* (5), ainsi qu'au commencement des *Trachiniennes*, fait, comme on sait, le fonds du discours de Solon à Crésus, dans Hérodote. Au reste, il serait long de rapporter tous les textes tant grecs que latins, où elle a été mise en œuvre.

VIII. Col. 12 fin. Οὐκ ἦς ἀνὴρ ἄγροικος, οὐδὲ σκαιός. Ce vers, cité comme étant d'Alcman (Ἀλκμᾶν ὁ ποιητής), est déjà connu par une citation d'Étienne de Byzance (6) « Tu n'étais pas « un homme grossier ni malhabile. » On trouve ici deux variantes ἦς au lieu de εἶσ', et ἄγροικος, pour ἄγριος, que donne Étienne de Byzance; cette dernière leçon est fautive; le sens exige ἄγροικος ou bien ἀγρεῖος, son synonyme. Avec l'une et l'autre leçons, le vers est un trimètre ïambique catalectique. Aristophane a dit de même dans les Nuées : ἀγρεῖος εἶ καὶ σκαιός (7), et plus haut : οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα.... οὐδὲ σκαιόν (8).

(1) Phœn., *Fragm.* III, v. 2.
(2) *Fragm.* VI.
(3) Cf. Lobeck., *ad Phryn.*, p. 181.
(4) V. 100.
(5) V. 1529.
(6) Voce Ἐρυσίχη. — Cf. Welcker, *Fragm. Alcm.*, n° XI, p. 27.
(7) *Nub.*, 630, ibiq. Herm.
(8) V. 624.

§ II. *Fragments inédits de poëtes anonymes.*

Ils sont au nombre de dix; leurs auteurs sont désignés par les mots ποιητής τις ou bien τὶς τῶν ποιητῶν, ou même simplement par τίς.

IX. Col. 1re. Ce fragment commence la première colonne de notre papyrus. Une partie de cette colonne est détruite; en y rétablissant ce qui manque, on en tire une leçon presque complète de ces deux vers :

> Οὐκ οἶδ' ὅπως χρὴ [τὸν] σαφῶς κατειδότα
> τῆς ἡρακλείας φροντίδος κατηγορεῖν.

Ils doivent avoir été tirés de quelque tragédie où Hercule jouait un rôle. Le sens paraît être : « Je ne sais comment celui qui connaît « clairement l'intention (ou la pensée) d'Her- « cule peut l'accuser ou la blâmer. » Eschyle a dit de même : οὐκ οἶδ' ὅπως ὑμῖν ἀπιστῆσαί με χρή (9). Κατηγορεῖν est suivi du génitif de la chose, au lieu de l'accusatif qui est le régime ordinaire. Le nom de l'auteur de ce fragment était peut-être dans la colonne antérieure; ici nous n'avons plus que le mot *poëte*, qui occupe certainement la lacune ἔλεγεν ὁ [ποιητ]ής. Comme Euripide est l'unique poëte tragique que cite le dialecticien, il se peut que le fragment soit de lui.

X. Col. 1re. Le fragment qui suit, sur la même colonne, a quelque importance, s'il est vrai, comme je le présume, qu'il soit de Pindare : ΟΥΤΟΙΜΕΞΕΝΟΝΟΥΔΕΑΔΑΗΜΟΝΑΜ ΟΥCΑΝΕΠΑΙΔΥCΑΝΚΛΥΤΑΙΘΗΒΑΙ; en lettres courantes, οὔτοι με ξένον οὐδὲ ἀδαήμονα μουσᾶν ἐπαίδευσαν κλυταὶ Θῆβαι. Ce qui veut dire : « La célèbre Thèbes m'a appris à n'être ni « étranger, ni inhabile aux muses. » Je prends μουσᾶν pour complément de ξένος, aussi bien que de ἀδαήμων. Ξένος, suivi du génitif, signifie *étranger* à une chose, *ignorant* d'une chose. Sophocle : Ξένος μὲν τοῦ λόγου.. ξένος τε τοῦ πραχθέντος (10). Quant à παιδεύω, il doit avoir le sens de *docere*, exprimant la cause efficiente de ce qui suit ce verbe; sens bien connu (11). Dans un vers qui a une singulière analogie avec notre fragment, Sophocle a dit : σε Θῆβαί γ' οὐκ ἐπαί-

(9) *Prom.*, v. 660.
(10) *Œd. Tyr.*, v. 219. — Cf. Jacobs *Anthol. Palat.*, t. III, p. 47.
(11) Schæf. ad Dion. Halic., *Comp. verb.*, p. 413. — G. Hermann, *ad Soph. Philoct.*, v. 1345.

δευσαν κακόν. « Ce n'est pas Thèbes qui t'a appris « à devenir pervers (1). »

Notre fragment tient sans nul doute à une pièce lyrique. Celui qui parle a été élevé à Thèbes. Cette circonstance rend bien vraisemblable que c'est Pindare lui-même qui s'exprime ainsi, et que nous avons là un fragment de quelqu'une de ses odes perdues.

On sait qu'il se met quelquefois en scène (2), et qu'il parle souvent de Thèbes, sa patrie, à laquelle il donne des épithètes honorifiques ou flatteuses : μάκαιρα (3), λιπαραί (4), πολύκλειτος (5), comme ici, κλυταὶ Θῆβαι ; il l'appelle sa mère, μᾶτερ ἐμὰ,... χρύσασπι Θήβα (6). Cette mention de Thèbes, et l'éloge de sa patrie, qui s'y trouve exprimé, sont tout à fait dans le goût de Pindare.

Le style et le dialecte du fragment appuient d'ailleurs cette conjecture. Quant au mètre, ceux qui savent la difficulté de rétablir celui des fragments isolés de Pindare trouveront sans doute téméraire tout essai pour découvrir celui de cette ligne poétique. On peut remarquer cependant que les quatorze premières syllabes forment un vers construit comme celui qu'Héphestion nomme *Éolique*, tel que celui de Sapho : ὄρπακι βραδινῷ σε μάλιστ' εἰκάσδω, (- - - ∪ ∪ - ∪ ∪ - ∪ ∪ - -), justement comme : οὔτοι με ξένον, οὐδ' ἀδαήμονα μουσᾶν.

Ce mètre a été employé par Pindare lui-même (7) ; le reste, ἐπαίδευσαν κλυταὶ Θῆβαι, (∪ - - - ∪ - - -), composé de deux épitrites premiers, ne serait qu'une partie de vers. On peut couper encore la phrase de cette autre manière :

> οὔτοι με ξένον, οὐδ' ἀδαήμονα
> μουσᾶν ἐπαίδευσαν κλυταὶ Θῆβαι.....

Le premier vers sera identique avec celui d'Alcée (- ∪ - ∪ ∪ - ∪ ∪ - ∪ ∪), οἶνος, ὦ φίλε παῖ καὶ ἀλαθέα (8) ; et le second, dans le mètre ïambique, marche comme celui-ci de Pindare, cité par Strabon (9) : Αἰγυπτίαν Μένδητα πὰρ κρημνὸν

(1) *Œd. Col.*, 919.
(2) Bœckh, *Explicat. ad Pind. Pyth.*, t. III, p. 289, 314, 354.
(3) *Isthm.*, VI, 1.
(4) Pyth. II, 3. — *Fragm.*, 209.
(5) *Fragm.* 206. Bœckh.
(6) *Isthm.*, I, 1.
(7) Bœckh., *de Metr. Pind.*, p. 132.
(8) *Ap. Platon. Schol.*, p. 51. — Cf. Hermann, *Elem. doctr. metr.*, p. 363.
(9) Pind., *Fragm.*, n° 215, *ed.* Bœckh.

[θαλάσσας], ou cet autre, ἵππων ἄωτον· μοῖσα δ' οὕτω τοι παρίστα (10).

Au reste, je laisse ce point à ceux qui ont plus d'habileté que moi en ce genre, et plus de loisir. Je me borne à remarquer que rien ne paraît s'opposer à ce que le fragment soit de Pindare qui s'y désigne lui-même assez clairement.

XI. Col. 2. οὔ μοι Σαρδανάπαλλος ἀρέσκει τὴν διάνοιαν. « La manière de penser de Sardanapale ne me plaît pas. » Ce vers hexamètre me semble faire allusion à ce qui était gravé sur le tombeau de Sardanapale en lettres assyriennes, si l'on en croit les historiens d'Alexandre (11) : « Mangez, buvez, amusez-vous ; le reste ne vaut pas une chiquenaude. » C'est cette pensée, devenue célèbre, que Chœrile avait mise en vers (12), qu'Aristote (13), ainsi que le philosophe Chrysippe avaient condamnée, et que l'auteur de ce vers blâme à son tour.

XII. Col. 2 : ΟΥΚΗΝΑΡΑΟΥΘΕΝΠΗΜΑΕΛΕΥΘΕΡΑΝΔΑΚΝΟΝΨΥΧΗΝΟΜΟΙΩΣΑΝΔΡΟΣΩΣΑΤΙΜΙΑ.

> οὐκ ἦν ἄρ' οὐθὲν πῆμ' ἐλευθέραν δάκνον
> ψυχὴν ὁμοίως ἀνδρὸς, ὡς ἀτιμία.

Le copiste du manuscrit néglige bien souvent les élisions ; il écrit ἄρα οὐθέν, et πῆμα ἐλ. Le sens est : « Ainsi il n'est aucune douleur qui « déchire l'âme d'un homme libre, à l'égal du « déshonneur (ou *comme de n'être estimé, compté* « *pour rien*). » Ces deux trimètres, à en juger par la pensée, le style et le rhythme, pourraient bien être d'Euripide, source principale où l'auteur a puisé ses exemples. Il ne désigne le poëte, à la vérité, que par l'indéterminé τίς ; mais c'est ce qu'il a déjà fait deux fois pour le fragment de la *Sthénobée*, n° III, et celui de l'*Augé*, n° VII.

XIII. Col. 5, *fin*. C'est encore un anonyme qui a fourni cet hexamètre d'une élégante facture :

Οὔ μοι ἔτ' εὐκελάδων ὕμνων μέλει, οὐδέ τι μολπῆς.

« Je ne me soucie plus ni de chants ni d'hymnes harmonieux. »

(10) Pind., *Olymp.*, III, 6. — Cf. Bœckh, *über die Vermasse des Pindaros*, p. 284, dans le *Mus. der Alterth.*, t. II.
(11) *Ap. Strab.*, XIV, p. 672. Arrian., *Anab.*, II, 5, 5.
(12) Cf. Næke *ad Chœril. fragm.*, p. 197 sq.
(13) Ap. Cic. *Tuscul.*, V, 35. — *Fin.* II, 32.

XIV. Col. 12. Je mets ici un autre fragment qui paraît tiré de quelque poëme du cycle troyen; la diction en est toute homérique, et décèle une époque ancienne. C'est Agamemnon qui parle (εἰ Ἀγαμέμνων οὕτως ἀπέφασκεν), ΟΥΚΕΦΑΜΗΝΑΧΙΛΗΙΧΟΛΩΣΕΙΝΑΛΚΙΜΟΝΗΤΟΡΩΔΕΜΑΛΕΚΠΑΓΛΩΣΕΠΕΙΗΜΑΛΑΜΟΙΦΙΛΟΣΗΗΝ

Οὐκ ἐφάμην Ἀχιλῆϊ χολώσειν ἄλκιμον ἦτορ
ὧδε μάλ' ἐκπάγλως· ἐπειὴ μάλα μοι φίλος ἦην.

« Je ne croyais pas irriter d'une manière aussi « terrible le cœur vaillant d'Achille, parce qu'il était mon ami. »

Ces deux vers se rapportent évidemment à une dispute d'Agamemnon avec Achille; peut-être à celle dont il est question dans l'extrait des Cypriaques donné par Proclus : on y voit qu'après le départ de Philoctète, Achille, rappelé à Troie, eut une querelle avec Agamemnon : Καὶ Ἀχιλλεὺς ὕστερον κληθεὶς διαφέρεται πρὸς Ἀγαμέμνονα (1). Dans ce cas, nous aurions deux vers à ajouter aux fragments si rares des poëmes cypriaques.

XV. Col. 7. ΟΥΚΟΙΔΑΤΑΛΗΘΕΣΓΑΡΑΣΦΑΛΕΣΦΡΑΣΑΙ; cette ligue forme un trimètre ïambique : οὐκ οἶδα· τἀληθὲς γὰρ ἀσφαλὲς φράσαι. « Je ne sais; car dire la verité est un parti sûr. » Ceci faisait partie d'un dialogue. A une question, l'interlocuteur répond franchement qu'il ne sait pas; et il motive sa réponse.

XVI. Col. 11. Ce fragment est encore plus insignifiant : ΟΥΚΑΞΙΩΜΙΚΩΝΣΕΜΕΓΑΛΑΔΟΥΚΕΧΩ; ce qui paraîtrait devoir se lire : Οὐκ ἀξιῶ, Μίκων, σε· μεγάλα δ' οὐκ ἔχω.

Je ne comprends pas le sens, et ne me rends pas compte de la syntaxe. Cependant ΜΙΚΩΝ, répété trois fois, ne peut être changé. D'après le mot μεγάλα qui suit, je lis μικῶν (ou μικκῶν) pour μικρῶν. Outre μικκός, les Doriens paraissent avoir dit μῖκός par un seul κ, puisqu'on trouve μῖκύς, μικιζόμενος, πάμμικος, et les noms propres, Μικίνη, Μίκυλος, Μίκυθος, etc., qui ont même origine (2). Le vers devient alors : Οὐκ ἀξιῶ μικῶν (ou μικκῶν) σε· μεγάλα δ' οὐκ ἔχω.

L'opposition de μικρά et de μεγάλα est continuelle. En ce cas, le vers était mis dans la bouche d'une personne qui s'excusait de ne pouvoir récompenser quelqu'un selon son mérite; littéralement : « Je ne t'estime pas peu; mais je « ne possède pas beaucoup. » c'est-à-dire, « tu « mériterais que je te donnasse beaucoup; mais « je possède peu. »

Si μικκῶν ou μικῶν était la vraie leçon, il en faudrait conclure que le dialecte dorique avait été employé pour les vers ïambiques, dans la pièce d'où celui-ci est tiré; et, dès lors, que nous avons là un fragment de quelque comédie dorienne, peut-être d'Épicharme.

XVII. Col. 14. Celui-ci est plus court et plus nul, s'il est possible : ΟΥΚΕΙΔΟΝΑΝΕΜΩΚΕΑΚΟΡΑΝ; οὐκ εἶδον ἀνεμώκεα κόραν. « Je n'ai pas « vu une (ou de) jeune fille rapide comme le vent. » C'est le dernier passage cité dans le papyrus. Ce fragment paraît appartenir au mètre dochmiaque, à moins qu'on n'aime mieux le rapporter au crétique. Dans ce cas nous aurions la plus grande partie d'un tétramètre; il ne manque, en effet, qu'un tribraque au commencement et un ïambe ou un pyrrhique à la fin,

⏑ ⏑ ⏑ οὐκ εἶδον ἀνεμώκεα κόραν ⏑ ⏓,

pour avoir un vers tel que celui-ci d'Aristophane (3) :

ἐν ἀγορᾷ δ' αὖ πλάτανον εὖ διαφυτεύσομεν
⏑ ⏑ ⏑ – – ⏑ ⏑ ⏑ – ⏑⏑ ⏑ – ⏑ ⏑

§ III. *Fragments inédits dont les auteurs sont nommés.*

XVIII. Col. 5. *Euripide.* (ἔλεγεν Εὐριπίδης).

Dans ces deux vers, on reconnaît parfaitement ce poëte : ΟΥΚΕΝΓΥΝΑΙΞΙΤΟΥΣΝΕΑΝΙΑΣΧΡΕΩΝΑΛΛΕΝΣΙΔΗΡΩΙΚΑΙΕΝΟΠΛΟΙΣΤΙΜΑΣΕΧΕΙΝ.

Οὐκ ἐν γυναιξὶ τοὺς νεανίας χρεὼν,
ἀλλ' ἐν σιδήρῳ κἀν ὅπλοις τιμὰς ἔχειν.

« Ce n'est pas dans les femmes, mais dans « l'emploi du fer et des armes que les jeunes « gens doivent mettre la gloire et l'honneur. »

XIX. Col. 7. *Du Cyclope de Timothée.* Ce poëte comique (4) est cité par Athénée, qui donne le titre de deux de ses pièces, savoir, le Κυνάριον ou le *petit chien*, dont il rapporte trois

(1) Pag. 474, Gaisford.
(2) Koen, Bast et Schæfer, *ad Greg. Corinth.*, p. 281, 282.

(3) *Georg. fragm.*, n° 162. Dind. — Hephæst., p. 73.
(4) Cf. Schweigh., *ad Athen.*, VIII, p. 338 a.

vers (1); et le Κύκλωψ, la même pièce d'où est tiré notre fragment, et dont il cite plusieurs vers, qu'on n'a pas encore complétement restitués (2).

Le fragment ne consiste qu'en ces quarante lettres : ΟΥΤΟΙΤΟΝΓΥΠΕΡΑΜΠΕΧΟΝΤΑΟΥ ΡΑΝΟΝΕΙCΑΝΑΒΗCΕΙ. C'est le Cyclope qui parle (εἰ Κύκλωψ ὁ Τιμοθέου πρός τινα οὕτως ἀπεφήνατο). « Certes tu ne monteras pas dans le ciel, « qui enveloppe tout au-dessus de nos têtes. » Il me paraît que l'exemple cité faisait partie d'un chœur de la pièce. En lisant,

Οὔτοι τόν γ' ὑπεραμπέχοντ' οὐρανὸν εἰσαναβήσει

on aurait une sorte de vers asynartète -υυ-υυ -υ-υ ‖ -υυ-υυ--, mais peut-être doit-on les séparer ainsi:

Οὔτοι τόν γ' ὑπεραμπέχοντα
οὐρανὸν εἰσαναβήσει.

Le premier vers serait un archilochien analogue à celui-ci d'Eschyle : κραιπνοφόροι δέ μ' ἔπεμψαν αὖραι (3); le deuxième vers un dactylique trimètre catalectique *in disyllabum*, si fréquent dans les lyriques et les tragiques, comme ἀδυμελῆ κελαδήσω de Pindare (4), τοὶ δ' ἀνὰ γᾶν Ἀσίαν δὴν οὐκ ἔτι περσονομοῦνται d'Eschyle (5), et ἄλιον, ἄλιον αἰτῶ de Sophocle (6). (Le verbe ὑπεραμπέχειν n'était pas connu). Quant à οὐρανὸν εἰσαναβήσει, c'est une expression fréquente dans les poëtes (7). Si l'on remarque ce long mot, ce *sesquipedale verbum*, ὑπεραμπέχοντα, qui sent l'affectation dithyrambique, surtout joint à l'autre verbe εἰσαναβήσει, composé de cinq syllabes, on sera disposé à croire que Timothée a mis, dans la bouche du Cyclope, quelque lambeau d'un poëte tragique, dont il voulait railler l'emphase et la bouffissure. La muse tragique, que Callimaque appelait μοῦσα ληκυθία (*muse ampoulée*), servait fréquemment de but aux plaisanteries des poëtes de la comédie ancienne et moyenne (*tragicâ....ampullatur in arte*, dit Horace (8).

XX. Col. 8. *De Thespis.* Voilà un nom qui éveille l'attention au plus haut degré ! Si le vers cité est réellement de Thespis, ce sera peut-être le seul que l'on connaisse; car les trois que rapporte Plutarque (9) ne sont probablement pas de lui, comme l'a montré Bentley (10), encore moins les six autres qu'a cités Clément d'Alexandrie (11). Tous ces vers paraissent être de fabrique récente. Je crains qu'il n'en soit de même de celui que cite notre papyrus; ce vers paraît fort insignifiant.

ΟΥΚΕΞΑΘΡΗΣΑΣΟΙΔΑΙΔΩΝΔΕΣΟΙΛΕΓΩ.
Οὐκ ἐξαθρήσας οἶδ'· ἰδὼν δέ σοι λέγω.

littéralement : « Je ne le sais pas pour l'avoir très-bien vu ; je te le dis pourtant en ayant été témoin.

Οὐκ ἐξαθρήσας οἶδ'· ἰδὼν δέ σοι λέγω,

Le composé ἐξαθρέω manque aux lexiques.

XXI. Col. 9. *D'Ibycus.* Ὁ Ἴβυκος ὁ ποιητὴς οὕτως ἀπεφαίνετο. Ce qui suit paraît être un seul vers : ΟΥΚΕΣΤΙΝΑΠΟΦΘΙΜΕΝΟΙΣΖΩΑΣΕΤΙΦΑΡ ΜΑΚΟΝΕΥΡΕΙΝ.

Οὐκ ἔστιν ἀποφθιμένοις ζωᾶς ἔτι φάρμακον εὑρεῖν. « On ne peut trouver un moyen de rappeler les morts à la vie. » C'est un vers tétramètre anapestique catalectique,

(--υυ-υυ---υυ-υυ--)

Ce mètre est rare parmi les fragments d'Ibycus, qui a employé surtout le dactylique. On trouve néanmoins, parmi ces fragments, un anapestique tétramètre et un dimètre, tous deux catalectiques (12).

En retranchant ἀπό devant φθιμένοις, ce qui ne change rien au sens, on a encore un vers hexamètre :

Οὐκ ἔστι φθιμένοις ζωᾶς ἔτι φάρμακον εὑρεῖν.

XX. Col. 13. *D'Anacréon.* Fragment de trente-six lettres, assez insignifiant pour nous : ΟΥΔΕΥΤΕΜΠΕΔΟΣΕΙΜΙΟΥΔΑΣΤΟΙΣΙΠΡΟΣ ΗΝΗΣ, οὐ δεῦτ' ἐμπεδός εἰμι, οὐδ' ἀστοῖσι προσήνης. Je n'aperçois pas bien le sens de cette

(1) VI, p. 243. d.
(2) XI, p. 465.
(3) *Prom.*, 133. — Cf. v. 172.
(4) *Olymp.*, X, 14, Bœckh.
(5) *Pers.*, v. 557.
(6) *Trachin.*, v. 96.
(7) *Mimnerm. Fragm.* VIII. — Apoll. Rhod. I, 100. — II, 938, etc.
(8) *Epist.* 4, 14.

(9) *De Audiend. poetis*, ch. XII, p. 88. Krebs.
(10) *Ad Phalar. epist.*, p. 131, sq. — *Epist. ad Mill.*, p. 48.
(11) *Strom.* V, p. 243. Sylb.
(12) *Fragm.* II, I et XLIII, ed Schneidew. et *Prolegom. de vitâ et carm. Ibyci*, p. 76.

phrase isolée : « Allons ! (1), je ne suis ni tenace « (ferme dans ma résolution), ni doux aux citoyens. » Ceci paraît faire partie d'une pièce où le poëte mettait en scène un roi, peut-être Polycrate de Samos, à la cour duquel il avait vécu longtemps. Strabon dit que *toute la poésie* d'Anacréon était *remplie* de *mentions* de ce roi (2). Ceci prouve combien il nous reste peu de chose de ce grand poëte, puisqu'il n'est fait aucune mention de Polycrate, ni même aucune allusion à ce prince, dans tous les fragments qui nous restent. Ce passage est le seul où l'on peut présumer qu'il en soit question. Par malheur, il n'enrichira pas beaucoup plus notre collection anacréontique que celui-ci, que M. Cramer (3) a decouvert récemment : αἱ δέ μευ φρένες ἐκκεκωφέαται, où M. Bergk a trouvé la fin et le commencement d'un tétramètre choriambique (4). Notre fragment paraît former deux vers glyconiques de même mesure l'un et l'autre :

Οὐ δεῦτ' ἔμπεδός εἰμι, (- - - ∪ ∪ - ⌣)
οὐδ' ἀστοῖσι προσηνής.

justement comme d'autres vers d'Anacréon : ὦ Λεύκασπι, σὺ δ' ἡβᾷς (5) : Ταρτησσοῦ βασιλεῦσαι (6) et ces deux autres d'Euripide : Πηλέως εἰς γάμον ἦλθον (7) et χείρων ἐξονόμασσε, non ἐξωνόμασσε (8).

De Sapho. Notre papyrus contient deux fragments de l'illustre Lesbienne. Le premier, d'un seul vers, le second de deux vers seulement : le dernier est le plus intéressant de tous ceux que le papyrus nous a conservés.

XXIII. Col. 14. Ce fragment est annoncé ainsi : εἰ Σαπφὼ οὕτως ἀπέφασκεν ; puis viennent ces vingt-neuf lettres : ΟΥΚΟΙΔΟΤΤΙΘΕΩΔΥΟΜΟΙΤΑΝΟΗΜΑΤΑ. Elles forment justement un de ces vers éoliques (- ⌣ - ∪ ∪ - ∪ ∪ - ∪ ∪ - ⌣ ⌣) qui, selon Héphestion, avaient été employés par Sapho, dans toutes les pièces dont était composé le deuxième livre de ses poésies (9).

Οὐκ οἶδ' ὄττι θέω δύο μοι τὰ νοήματα,

ce qui paraît signifier : « Je ne sais en quoi m'importent (ou me concernent) les deux pensées du dieu. »

XXIV. Col. 8. L'autre fragment se compose des lignes suivantes : ΟΥΔΙΑΝΔΟΚΙΜΟΙΜΙΠΡΟΣΙΔΟΙΣΑΝΦΑΟΣΑΛΙΩΕΣΣΕΣΘΑΙΣΟΦΙΑΝΠΑΡΘΕΝΟΝΕΙΣΟΥΔΕΝΑΠΩΧΡΟΝΟΝΤΟΙΑΥΤΑΝ. Sans changer une lettre, nous avons deux excellents vers choriambiques avec base, mètre qui était celui de toutes les pièces contenues dans le troisième livre des poésies de Sapho (10). Je les lis et les dispose ainsi :

Οὐδ' ἴαν δοκιμοῖμι προσιδοῖσαν φάος ἀλίω
ἔσσεσθαι σοφίαν παρθένον εἰς οὐδένα πω χρόνον
τοιαύταν.
- ⌣ - ∪ ∪ - - ∪ ∪ - - ∪ ∪ - ∪ ⌣

littéralement ; « Je ne pense pas que, dans aucun « temps, il puisse exister une jeune fille telle « pour la science (11). »

Οὐδ' ἴαν : je crois qu'il faut ainsi lire, et prendre ἴαν pour μίαν, comme Homère a dit ἰῷ ἤματι pour μιᾷ ἡμέρᾳ (12). Οὐδ' ἴαν est pour οὐδεμίαν en prose. Quant à δοκιμοῖμι, la leçon n'est pas sans importance. D'après un grammairien (13), les *Eoliens* donnaient la forme en μι à δοκιμόω, ainsi qu'à ἐλευθερόω ; ils disaient δοκιμῶμι, ἐλευθερῶμι ; cette assertion, jusqu'à présent sans autorité, a maintenant celle de Sapho. Δοκιμόω est donné par Hésychius comme synonyme de δοκιμάζω, de οἴομαι ; ce verbe, δοκιμόω, qu'on pouvait ne pas croire du style poétique, n'était autorisé que par un passage de Phérécyde (14).

Προσιδεῖν φάος ἀλίω est l'expression poétique de l'idée de *vivre* ; ainsi Homère : ζῆν καὶ ὁρᾶν φάος ἠελίοιο. Eschyle : Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ φάος βλέπει (15). Sophocle : ... ἡλίου ... εἰσορᾶν φάος (16), etc. J'entends παρθένον (κατὰ) σοφίαν τοιαύταν, *telle par la science*, *d'une telle science*.

D'après la nature des vers, on voit que l'un

(1) Buttmann, *Lexilog*., t. II, p. 231.
(2) Καὶ δὴ καὶ πᾶσα ἡ ποίησις πλήρης ἐστὶ τῆς περὶ αὐτοῦ μνήμης. Strab., XIV, p. 638.
(3) *Anecdota græca*, t. I, p. 288, 3.
(4) Dans le *Zeitschrift für die Alterthumswissenschaft*, 1836, n° 68, S. 546.
(5) *Fragm*. V, *ed*. Bergk.
(6) *Fragm*. VIII, v. 4. — Cf. *Fragm*. XV, v. 4, 7 et 8.
(7) *Iphig. Aul*., v. 1044 ; Barn. Πηλέως est ici un spondée comme en d'autres passages (Matth. *Gramm*., § 82, A. 2).
(8) *Ead*., v. 1066.
(9) ... τὸ μὲν πεντάμετρον καλεῖται Σαπφικὸν τεσσαρεσκαιδεκασύλλαβον, ᾧ τὸ δεύτερον Σαπφοῦς ὅλον γέγραπται. Heph., p. 42.
(10) *Hephæst*., p. 60.
(11) Probablement l'habileté en poésie et en musique.
(12) *Il*., Z, 422. — Cf. H. Steph., *Thes. l. gr*., *ed. Paris*, IV, 621, C.
(13) *In hort. Adon*., *ed. Ald*., p. 207, a.
(14) *Apud Diog. Laert*., I, 122. — Cf. Dindorf, in *Thes. ling. gr*., *ed. Paris*, t. II, p. 613, C. D.
(15) *Pers*., v. 291.
(16) *Philoct*., v. 413.

de ces fragments a été tiré du second livre des poésies de Sapho ; et l'autre, du troisième livre.

Quelle est cette jeune fille, dont Sapho fait un éloge si complet, où le sentiment le plus tendre se montre dans la force des expressions qu'elle emploie ? Je pense que c'est sa propre fille ; cette chère *Cléis*, qui fut le sujet de ses chants, comme on le voit par plusieurs fragments, hélas ! trop courts, tels que ces vers délicieux : ἔστι μοι καλὰ πάϊς χρυσέοισι ἀνθέμοισιν ἐμφερῆ ἔχοισα μορφὰν, Κλεῖς ἀγαπατὰ κ.τ.λ. « Je « possède une charmante enfant, dont la beauté « égale celle des chrysanthèmes, ma bien-aimée « *Cleis*, que je ne céderais ni pour la Lydie tout « entière et ses richesses, ni pour (1)... » C'est la pensée exprimée dans la chanson si fort louée par l'Alceste du *Misanthrope*, non pour l'expression, mais pour le sentiment (*Si le roi m'avait donné Paris sa grand' ville*, etc.). Dans un autre fragment, s'adressant à sa fille, en proie à un violent chagrin (peut-être d'amour), Sapho lui dit : « Il n'est pas permis, dans une « maison de serviteurs des Muses, de s'aban- « donner à la douleur ; cela ne *nous* convient « pas (οὐκ ἄμμι πρέπει τάδε) (2), » d'où l'on peut conclure que Cléïs, comme sa mère, avait cultivé la poésie : raison de plus pour croire que c'est bien sa fille dont elle vante ici la *science*, l'*habileté* sans pareilles. Ovide a mis en œuvre cette circonstance de la vie de Sapho (3).

(1) *Fragm.* 76, *ed.* Neue.
(2) *Fragm.* 28.
(3) Ovid., *Heroid.*, xv, 70, 120.

En résumé, nous avons là seize fragments inédits, dont huit d'un seul vers, sept de deux, et un fragment de vers. Dans le nombre, il y a deux fragments (peut-être un seul) d'Euripide, de deux vers chacun ; un vers de Thespis, un ou deux de Timothée, un ou deux d'Ibycus, un (ou deux) d'Anacréon, trois de Sapho, un ou deux, peut-être, de Pindare. Plusieurs de ces fragments forment un sens complet, une pensée arrêtée (surtout les n°s 12, 18, 21) ; les autres sont des propositions plus ou moins insignifiantes ; quelques-unes même sont incomplètes, ou auraient besoin, pour être bien comprises, qu'on sût ce qui les suivait ou les précédait dans le morceau d'où elles sont tirées.

Assurément cette nouvelle acquisition n'est pas sans importance : mais tout en croyant apprécier ce qu'elle vaut réellement, je n'avais pas cru devoir la proclamer à son de trompe, ni détacher ces fragments de l'ensemble dont le papyrus, qui les contient, devait faire partie plus tard. Je n'ai pas fait plus de bruit des fragments du XIIIe livre de l'Iliade (v. 27 à 47 ; 107 à 111 ; 151 à 173), quoique fort curieux, au moins sous les rapports prosodique et paléographique. Je les ai réservés aussi pour la publication générale. Il en a été de même de faits bien plus importants que des vers isolés ; car ils mènent à la solution de hautes questions historiques vainement débattues jusqu'ici. Si cette publication tarde trop, à mon avis, je promets de les faire connaître d'avance, et même sous peu, dans un Mémoire, préparé depuis longtemps, sur *l'année vague et l'année fixe des anciens Égyptiens.*

II.

TEXTE DU PAPYRUS QUI CONTIENT LES FRAGMENTS.

1.

[῎Εστ]ιν ὅπερ οὕτω λέγοι
IX (1). [ἂν τι]ς : οὐκ οἶδ' ὅπως χρὴ
[τὸν σ]αφῶς κατειδότα

(1) Les chiffres romains, placés en marge, indiquent les numéros des fragments expliqués plus haut.

[τῆς ἡ]ρακλείας φροντί
[δος κ]ατηγορεῖν· ναὶ,
[οὐ ἀλ]ηθὲς δ (1) ἔλεγεν ὁ
[ποιητ]ὴς οὐκ οἶδ' ὅπως
[χρὴ τὸν] σαφῶς κατειδό

(1) Ms., ον.

[τα τ]ῆς ἡρακλείας
[φροντ]ίδος κατηγορεῖν.
[ ] ψευδῶς ου...
[ ] οὕτω λέγοι [το ἂν]

X. [οὔ τοι με]ξένον οὐδὲ [ἀδ]
[αήμο]να μουσᾶν [ἐπαί]
[δευσ]αν κλυταὶ Θῆβαι
[οὐ ἀλ]ηθὲς δ (1) ἐλε
[γε· λεχ]θείη ἂν οὔ τοι
[με] ξένον οὐδὲ ἀ
[δαήμ]ονα μουσᾶν ἐπαί
[δευσ]αν κλυταὶ Θῆβαι
[ ]τε ψευδῶς
[ὅπερ] οὕτω λέγοι
[το ἂν : οὔ τοι] με ξένον
[οὐδὲ ἀδαήμ]ονα μου
[σᾶν ἐπαίδευ]σαν κλυταὶ
[Θῆβαι· ο]ὐ ἀληθὲς ἐ
[στιν ὅπερ] λεχθείη ἂν

2.

οὕτως : οὔτοι με ξένον οὐδὲ
ἀδαήμονα μουσᾶν ἐπαί
δευσαν κλυταὶ Θῆβαι.
Εἰ ἀληθῶς τις τῶν ποιη
τῶν οὕτως ἀπεφαίνετο :

XI. οὔ μοι Σαρδανάπαλλος
ἀρέσκει τὴν διάνοιαν·
ἀντίκειται ἀξίωμα κα
ταφατικὸν τῷ : οὔ μοι
Σαρδανάπαλλος ἀρέσκει
τὴν διάνοιαν· ναὶ, οὐ ἀν
τίκειται ἀξίωμα κατα
φατικὸν τῷ : οὔ μοι
Σαρδανάπαλλος ἀρέσκει
τὴν διάνοιαν· ναὶ,
οὐ ἀληθῶς τις τῶν ποη
τῶν οὕτως ἀπεφαίνετο :
οὔ μοι Σαρδανάπαλλος
ἀρέσκει τὴν διάνοιαν.

XII. Εἰ ἀπεφήνατό τις : οὐχ ἦν
ἄρα οὐθὲν πῆμα ἐλευθέ
ραν δάχνον ψυχὴν ὁ
μοίως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία,
ἀντίκειται ἀξίωμα κα
ταφατικὸν τῷ : οὐχ ἦν ἄ
ρα οὐθὲν πῆμα ἐλευθέ
ραν δάχνον ψυχὴν ὁμοί

3.

ως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία· ναὶ,

(1) Ms., ον.

οὐ ἀντίκειται ἀξίωμα
καταφατικὸν τῷ : οὐ
χ ἦν ἄρα οὐθὲν πῆμα ἐ
λευθέραν δάχνον ψυ
χὴν ὁμοίως ἀνδρὸς, ὡς
ἀτιμία· ναὶ, οὐχ ἀπεφή
νατό τις : οὐχ ἦν ἄρα
οὐθὲν πῆμα ἐλευθέ
ραν δάχνον ψυχὴν ὁ
μοίως ἀνδρὸς ὡς ἀτιμία.
[Εἰ ἀληθῶς] οὕτως ἀπέφασ

I. κεν Εὐριπίδης : οὐχ ἄ
γαμαι ταῦτα ἀνδρὸς
ἀριστέως, ἀντίκειται
ἀξίωμα καταφατικὸν
τῷ : οὐχ ἄγαμαι ταῦτα
ἀνδρὸς ἀριστέως· ναὶ,
οὐ ἀντίκειται ἀξίωμα
καταφατικὸν τῷ : οὐχ ἄ
γαμαι ταῦτα ἀνδρὸς ἀ
ριστέως· ναὶ, οὐ ἀπέ
φασκεν οὕτως Εὐριπί
δης : οὐχ ἄγαμαι, ταῦτα

II. ἀνδρὸς ἀριστέως. Εἰ Ἀν
δρομάχη Εὐριπίδου πρὸς
Ἑρμιόνην τοῦτον ἀπεφή

4.

νατο τὸν τρόπον : Οὐκ ἐξ
ἐμῶν σε φαρμάκων στυ
γεῖ πόσις, ἀντίκειται
ἀξίωμα καταφατικὸν
τῷ : Οὐκ ἐξ ἐμῶν σε φαρ
μάκων στυγεῖ πόσις· ναὶ,
οὐ ἀντίκειται ἀξίωμα
καταφατικὸν τῷ : οὐ
κ ἐξ ἐμῶν σε φαρμάκων
στυγεῖ πόσις· ναὶ, οὐ
Ἀνδρομάχη Εὐριπίδου
πρὸς Ἑρμιόνην ἀπεφή
νατο τοῦτον τὸν τρό
πον : Οὐκ ἐξ ἐμῶν σε φαρ
μάκων στυγεῖ πόσις.
Εἰ ἀληθές ἐστιν ὅπερ οὔ

III. τω λεχθείη ἂν : οὐκ ἔστιν
ὅστις πάντ' ἀνὴρ
εὐδαιμονεῖ, ἀντίκειται
ἀξίωμα καταφατικὸν
τῷ : οὐκ ἔστιν ὅστις
πάντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ·
Ναὶ, οὐ ἀντίκειται ἀξί
ωμα καταφατικὸν τῷ :
Οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀ

νὴρ εὐδαιμονεῖ· ναὶ, οὐ
ἀληθές ἐστιν ὅπερ οὕτω λε

5

χθείη ἄν : οὐκ ἔστιν ὅς τις
παντ' ἀνὴρ εὐδαιμονεῖ
XVIII. εἰ ἀληθὲς δ (1) ἔλεγεν Εὐρι
πίδης : οὐκ ἐγ γυναιξὶ
τοὺς νεανίας χρεὼν,
ἀλλ' ἐν σιδήρῳ καὶ ἐν ὅ
πλοις τιμὰς ἔχειν, ἀν
τίκειται ἀξίωμα κα
ταφατικὸν τῷ : οὐ
κ ἐγ γυναιξὶ τοὺς νεα
νίας χρεὼν ἀλλ' ἐν σι
δήρῳ καὶ ἐν ὅπλοις τι
μὰς ἔχειν· ναὶ, οὐ ἀν
τίκειται ἀξίωμα κα
ταφατικὸν τῷ : οὐ
κ ἐγ γυναιξὶ τοὺς νεα
νίας χρεὼν, ἀλλ' ἐν σιδή
ρῳ καὶ ἐν ὅπλοις τι
μὰς ἔχειν· ναὶ, οὐ ἀλη
θὲς δ (2) ἔλεγεν Εὐριπι
δης : οὐκ ἐγ γυναιξὶ
τοὺς νεανίας χρεὼν,
ἀλλ' ἐν σιδήρῳ καὶ ἐν ὅ
XIII. πλοις τιμὰς ἔχειν· εἰ ποι
ητής τις οὕτως ἀπεφή
νατο : οὔ μοι ἔτ' εὐκελά
δων ὕμνων μέλει, οὐδέ τι

6.

μολπῆς, φάσις ἔστιν ὅπερ
οὕτω λεχθείη ἄν : μοὶ ἔτ' εὐ
κελάδων ὕμνων μέλει,
οὐδέ τι μολπῆς· ναὶ, οὐ
φάσις ἔστιν ὅπερ οὕτω λε
χθείη ἄν : οὔμοι ἔτ' εὐκελά
δων ὕμνων μέλει, οὐδέ
τι μολπῆς· ναὶ, οὐ πο
ιητής τις οὕτως ἀπε
φήνατο : οὔ μοι ἔτ' εὐκε
λάδων ὕμνων μέλει,
οὐδέ τι μολπῆς. Εἰ ποη
τής τις οὕτως ἀπεφή
νατο : οὔ μοι ἔτ' εὐκελά
δων ὕμνων μέλει, οὐδέ
τι μολπῆς, ἀντίκειται,
τῷ : οὔ μοι ἔτ' εὐκελά

δων ὕμνων μέλει, οὐ
δέ τι μολπῆς, ἀξίωμα
καταφατικόν· ναὶ, οὐ
ἀντίκειται, τῷ : οὔ μοι
ἔτ' εὐκελάδων ὕμνων
μέλει, οὐδέ τι μολπῆς, ἀ
ξίωμα καταφατικόν·
ναὶ, οὐ ποιητής τις οὕ
τως ἀπεφήνατο : οὔ μοι
ἔτ' εὐκελάδων ὕμνων
XIX. μέλει, οὐδέ τι μολπῆς. Εἰ Κύ

7.

κλωψ ὁ τοῦ Τιμοθέου πρὸς
τινὰ οὕτως ἀπεφήνατο :
οὔ τοι τόγ γε ὑπεραμπέ
χοντα οὐρανὸν εἰσανα
βήσει, ἀντίκειται ἑνὶ κατα
φατικῷ ἀξιώματι δύο
ἀποφατικὰ ἀξιώματα·
ναὶ, οὐ ἀντίκειται ἑνὶ
καταφατικῷ ἀξιώμα
δύ
τι ο ἀποφατικὰ ἀξιώ
ματα· ναὶ, οὐ Κύ
κλωψ ὁ τοῦ Τιμοθέου
πρὸς τινὰ οὕτως ἀπεφή
νατο : οὔ τοι τόγ γε ὑπερ
αμπέχοντα οὐρανὸν εἰσ
XV. αναβήσει. Εἰ οὕτως ἀ
πεφήνατό τις : οὐκ οἶδα·
τ' ἀληθὲς γὰρ ἀσφαλὲς
φράσαι, ἀποφαίνοιτ' ἄν
τις : οὐ κοῖδα· τ' ἀληθὲς γὰρ
ἀσφαλὲς φράσαι· ναὶ, οὐ ἀ
ποφαίνοιτ' ἄν τις : οὐκ (3) οἶδα·
τ' ἀληθὲς γὰρ ἀσφαλὲς
φράσαι· ναὶ, οὐ οὕτως ἀ
πεφαίνετό τις : οὐκ οἶδα·
τ' ἀληθὲς γὰρ ἀσφαλὲς
φράσαι. Εἰ οὕτως ἀπο
XX. φαίνοιτ' ἄν τις : οὐκ (4) ἐξαθρή

8.

σας οἶδα· ἰδὼν δέ σοι λέγω· οὐ
Θέσπις ὁ ποιητὴς οὕτως
ἀπέφασκεν : οὐκ ἐξαθρήσας
οἶδα· ἰδὼν δέ σοι λέγω· ναὶ,
οὐ οὕτως ἀποφαίνοιτ' ἄν

(1) Ms., ον.
(2) Ms., ον.
(3) Ms., κοιδα.
(4) Ms., κεξαθρησας.

τις : οὐκ (1) ἐξαθρρήσας οἶδα
δέ σοι λέγω· ναὶ, οὐ Θέσπις
ὁ ποιητὴς οὕτως ἀ
πέφασκεν : οὐκ ἐξαθρή
σας οἶδα· ἰδὼν δέ σοι λέγω.

XXIV. Εἰ Σαπφὼ οὕτως ἀπεφή
νατο : οὐδ' ἴαν δοκιμοῖμι
προσιδοῖσαν φάος ἀλίω
ἔσσεσθαι σοφίαν παρθένον
εἰς οὐδένα πω χρόνον
τοιαύταν· ἀντίκειται
ἀξίωμα καταφατικὸν
τῷ : οὐδ' ἴαν δοκιμοῖμι
προσιδοῖσαν φάος ἀλίω
ἔσσεσθαι σοφίαν παρθέ
νον εἰς οὐδένα πω χρό
νον τοιαύταν· ναὶ, οὐ
κ ἀντίκειται ἀξίωμα
καταφατικὸν τῷ : οὐ
δ' ἴαν δοκιμοῖμι προσιδοῖ
σαμ φάος ἀλίω ἔσσεσθαι σο
φίαν παρθένον εἰς οὐ
δένα πω. Χρόνον τοιαύ

9.

ταν· ναὶ, οὐ Σ[απ]φὼ οὕ
τως ἀπεφαίνετο : οὐδ' ἴαν
δοκιμοῖμι προσιδοῖσαν
φάος ἀλίω ἔσσεσθαι σοφί
αν παρθένον εἰς οὐδένα
πω χρόνον τοιαύταν.
Εἰ οὐ ἀντίκειται ἀξίωμα

XXI. καταφατικὸν τῷ : οὐ
ἀπὸ
κ ἔστιν ἔτι φθιμένοις
ζωᾶς ἔτι φάρμακον εὑ
ρεῖν· οὐκ ὁ Ἴβυκος ὁ ποιητὴς
οὕτως ἀ[πε]φαίνετ[ο] :
οὐκ ἔστιν ἀποφθιμέ
νοις ζωᾶς ἔτι φάρμα
κον εὑρεῖν· ναὶ, οὐ
ἀντίκειται ἀξίωμα
καταφατικὸν τῷ : οὐ
κ ἔστιν ἀποφθιμένοις ζω
ᾶς ἔτι φάρμακον εὑρεῖν·
ναὶ, ὁ Ἴβυκος (2) ὁ ποιητὴς
οὕτως ἀπεφαίνετο : οὐ
κ ἔστιν ἀποφθιμένοις
ζωᾶς ἔτι φάρμακον εὑ
ρεῖν. Εἰ οὐ εἰσὶν ἀμφίβο Ν

(1) Ms., κιξαθρηςας.
(2) Ms., Ουβυικος.

IV. λοι διάλεκτοι, οὐ Εὐριπί
δης οὕτως ἀποφαινόμε
νος : οὐκ ἂγ γένοιτο
χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρὸς (3)

10.

κειται ἀξίωμα καταφατι

V. κὸν τῷ : οὐχ ὧδε ναύτας
ὀλομένους τυμβεύομεν·
ναί· οὐ ἀντίκειται ἀξί
ωμα καταφατικὸν τῷ :
οὐχ ὧδε ναύτας ὀλο
μένους τυμβεύομεν·
ναὶ, οὔτε ψεῦδος, οὔτ' ἀ
ληθές ἐστιν [ὃ λεχθείη ἂν]
ὑπ' Εὐριπίδου τὸν τρό
πον τοῦτον : οὐχ ὧδε
ναύτας ὀλομένους τυμ
βεύομεν. [Εἰ] ἀληθῶς

VI. Εὐριπίδης [ἔλ]εγεν οὐ
κ ἔστι [τοῦ θρ]έψαντος ἥ
διον πέδον, ἀντίκει
ται ἀξίωμα καταφα
τικὸν τῷ : οὐκ ἔστι τοῦ
θρέψαντος ἥδιον πέδον·
ναὶ, οὐ ἀντίκειται ἀ
ξίωμα καταφατι
κὸν τῷ : οὐκ ἔστι τοῦ
θρέψαντος ἥδιον πέδον
Ν
οὐ ἀληθῶς Εὐριπίδης ϥ
ἔλεγεν : οὐκ ἔστι τοῦ θρέ
ψαντος ἥδιον πέδον

VII. Εἰ Εὐριπίδης οὕτως ἀπε
φαίνετο : οὐκ ἔστιν οὐθὲν

11.

διὰ τέλους εὐδαιμονεῖν·
ἀντίκειται ἀξίωμα κα
ταφατικὸν τῷ : οὐκ ἔστιν
οὐθὲν διὰ τέλους εὐδαι
μονεῖν· ναὶ, οὐ ἀντί
κειται ἀξίωμα κατα
φατικὸν τῷ : οὐκ ἔσ
τιν οὐθὲν διὰ τέλους

(3) Il manque ici, selon toute apparence, une colonne entre celle-ci et la suivante. Cette colonne, où le passage d'Euripide était répété plusieurs fois, se terminait par les lignes où l'autre fragment d'Euripide, οὐχ ὧδε ναύτας, κ. τ. λ., était cité une première fois; les dernières lettres de cette colonne étaient ἀντί[κειται...

εὐδαιμονεῖν· ναὶ,
οὐ Εὐριπίδης οὕτως ἀ
πεφαίνετο : οὐκ ἔσ
τιν οὐθὲν διὰ τέλους
εὐδαιμονεῖν· Εἰ οὕτως
XVI. ἀπεφαίνετό τις τῶν
ποιητῶν : οὐκ ἀξιῶ μι
κῶν σε· μεγάλα δ' οὐκ ἔ
χω· ἐστίν τις ὃς οὕτως
[ἀποφαίνοιτ' ἂν : οὐκ ἀξιῶ μι]
κῶν σε· μεγάλα δ' οὐ
κ ἔχω· ναὶ, οὐ ἔστιν
τις τῶν ποιητῶν ἀποφαί
νοιτ' ἂν : οὐκ ἀξιῶ μικῶν
[σε]· μεγάλα δ' οὐκ ἔχω·
ναὶ, οὐ ἀπεφαίνετό τις
τῶν ποιητῶν οὕτως :
οὐκ ἀξιῶ μικῶν σε· με
XIV. γάλα δ' οὐκ ἔχω. Εἰ Ἀγα
μέμνων οὕτως ἀπέφασ

12.

φασκεν : οὐκ ἐφάμην Ἀχιλῆ
ϊ χολώσειν ἄλκιμον ἦ
τορ ὧδε μάλα ἐκπάγλως·
ἐπειὴ μάλα μοι φίλος ἦην
ἀξίωμά ἐστιν οὐκ (1) ἐφά
μην Ἀχιληϊ χολώσειν ἄλ
κιμον ἦτορ ὧδε μά
λα ἐκπάγλως· ἐπειὴ μά
λα μοι φίλος ἦην· ναὶ,
οὐκ ἀξίωμά ἐστιν : οὐκ ἐφά
μην Ἀχιλῆϊ χολώσειν ἄλ
κιμον ἦτορ ὧδε μά
λα ἐκπάγλως· ἐπειὴ μά
λα μοὶ φίλος ἦην· ναὶ,
οὐ Ἀγαμέμνων οὕτως
ἀπέφασκεν : οὐκ ἐφά
μην Ἀχιλῆϊ χολώσειν
[ἄλκιμον ἦτορ ὧδε μά]
VIII. λα μοὶ φίλος ἦην· Εἰ Ἀλ
κμᾶν ὁ ποιητὴς οὕ
τως ἀπεφαίνετο : οὐ
κ ἦς ἀνὴρ ἄγροικος
οὐδὲ σκαιός· καταφάσκοι ἂν
τις : οὐκ (2) ἦς ἀνὴρ ἄγροικος
οὐδὲ σκαιός· ναὶ, οὐ
καταφάσκοι ἄν τις : οὐκ ἦς
ἀνὴρ ἄγροικος, οὐδὲ σκαιός·

(1) Ici et plus bas le Ms. porte κιφαμην.
(2) Ici et plus bas le Ms. porte κης.

13.

ναὶ, οὐκ Ἀλκμᾶν ὁ ποιητὴς
οὕτως ἀπεφαίνετο : οὐ
κ ἦς ἀνὴρ ἄγροικος οὐδὲ
XXII. σκαιός. Εἰ οὕτως ἀπο
φαίνοιτ' ἄν τις : οὐ δεῦτ' ἔμ
πεδος εἰμὶ, οὐδ' ἀστοῖσι
προσήνης· οὐ Ἀνακρέ
ων οὕτως ἀπεφήνα
το : οὐ δεῦτε ἔμπεδος εἰ
μὶ, οὐδ' ἀστοῖσι προσή
νης· ναὶ, οὐ οὕτως ἀ
ποφαίνοιτ' ἄν τις : δεῦ
τ' ἔμπεδος εἰμὶ οὐ
δ' ἀστοῖσι προσήνης·
ναί· οὐ Ἀνακρέων οὕ
τως ἀπεφήνατο : οὐ δεῦ
τε ἔμπεδος εἰμὶ, οὐδ' ἀσ
[τοῖσι προσήνης. Εἰ]
XXIII. Σαπφὼ οὕτως ἀποφαι
νομένη : οὐκ οἶδ' ὅττι
θεῶ δύο μοι τὰ νοήμα
τα, ἀπέφασκεν (3) οἶδ' ὅτ
τι θεῶ δύο μοι (4) τὰ νο
ήματα, εἰσὶν ἀμφίβο
λοι διάλεκτοι· ναὶ, οὐ εἰ
σὶν ἀμφίβολοι διάλεκτοι·
ναὶ, οὐ Σαπφὼ οὕτως ἀ
ποφαινομένη : οὐκ οἶδ' ὅτ

14.

τι θεῶ δύο μοι τὰ νοήμα
τα, ἀπέφασκεν : οἶδ' ὅττι
θεῶ δύο μοι τὰ νοήματα.
Εἰ Σαπφὼ οὕτως ἀπέ
φασκεν : οὐκ οἶδ' ὅττι θε
ῶ δύο μοι τὰ νοήμα
τα, ἐστὶν τὶ καταφα
τικὸν ἀξίωμα ἀντι
κείμενον τῷ : οὐκ οἶ
δ' ὅττι θεῶ δύο μοι τὰ
νοήματα· ναὶ, οὐ ἔς
τιν τι καταφατικὸν
ἀξίωμα ἀντικείμε
νον τῷ : οὐκ οἶδ ὅττι
θεῶ δύο μοι τὰ νοήμα
τα. Ναί· οὐ Σαπ

ακο (5)
καταφα...
φατικὰ ἀ

(3) Οὐ est omis dans le Ms.
(4) Ms., μαι.
(5) Débris d'une quinzième colonne, où était répété le fragment XXIV.

	φῶ οὕτως ἀπέφασκεν :	»	καταφατικὸν ἀξίωμα	στιν κακεινα
	οὐκ οἶδ' ὅττι θεῶ δύο	»	ἀντικείμενον τῷ : οὐ	ἀποφαιν[ομε
XXIV.	μοι τὰ νοήματα. Εἴ πο	καταφατ	κ εἶδον ἀνεμώκεα χό	κ εἶδον ἀνεμώκεα χό
	ιητής τις οὕτως ἀπε	ματα ἀπ	ραν : Ναί· οὔ ἐστιν τι	ραν. ἀποφ
	φαίνετο : οὐκ εἶδον ἀνε	τίκειται	καταφατικὸν ἀξίω	νεμώκεα χόραν
	μώκεα χόραν, ἐστίν τι	δέχεται	μα ἀντικείμενον τῷ οὐ	τῶν ου ειδ

III.

PAPYRUS DU MUSÉE ROYAL, CONTENANT L'ANNONCE D'UNE RÉCOMPENSE PROMISE A QUI DÉCOUVRIRA OU RAMÈNERA DEUX ESCLAVES ÉCHAPPÉS.

Presque tous les papyrus grecs trouvés en Égypte, qui ont été publiés jusqu'ici, se rapportent à des contrats de vente ou à des contestations judiciaires. On n'en connaît encore qu'un très-petit nombre qui nous fassent pénétrer dans la vie privée des Grecs établis en Égypte, ou des Égyptiens sous la domination grecque. C'est ce qui donne de l'importance à celui dont on va lire la traduction et l'explication. Il contient des détails curieux, et, par un seul mot, qui heureusement s'y rencontre, il jette un jour inattendu sur un point jusqu'ici très-obscur et du plus grand intérêt pour l'histoire de l'économie publique de l'Égypte; je veux parler du système monétaire qui était usité en ce pays, et de la valeur du numéraire de cuivre, qui joue un rôle presque exclusif dans les transactions dont les papyrus gréco-égyptiens nous ont conservé le détail.

Ce papyrus est assez nettement écrit, et complet dans son ensemble (voir le *fac-simile* ci-joint); les très-courtes lacunes qui s'y trouvent peuvent être remplies avec toute certitude, et l'on ne doit conserver de doute sur la leçon d'aucun mot. Je voudrais qu'il en fût de même pour le sens de toutes les phrases, et pour toutes les particularités curieuses qu'il renferme. Mais j'ai lieu de craindre de n'avoir pas toujours rencontré juste dans les explications des difficultés assez grandes que présente ce monument unique. Je livre ces explications à la sagacité du lecteur érudit, et je désire bien sincèrement qu'il en trouve de plus complètes et de plus satisfaisantes. Voici d'abord le texte et une traduction littérale :

TEXTE.

Τοῦ ΚΕ ἐπεὶφ Ις, Ἀριστογένου τοῦ Χρυσίππου,
Ἀλαβανδέως, πρεσβευτοῦ, παῖς ἀνακεχώ
ρηκεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ᾧ ὄνομα Ἕρμων, ὃς καὶ Νεῖλος
καλεῖται, τὸ γένος Σύρος ἀπὸ Βαμβύκης,
5 ὡς ἐτῶν ΙΗ, μεγέθει μέσος, ἀγένειος,
εὔκνημος, κοιλογένειος, φάκος παρὰ ῥῖνα
ἐξ ἀριστερῶν, οὐλὴ ὑπὲρ χαλινὸν ἐξ ἀριστερῶν,
ἐστιγμένος τὸν δεξιὸν καρπὸν γράμμασι
βαρβαρικοῖς, δέσιν ἔχων χρυσίου ἐπισήμου
10 μναιεῖα Γ, πίνας Ι, κρίκον σιδηροῦν
ἐν ᾧ λήκυθος καὶ ξύστραι, καὶ περὶ τὸ σῶμα

TRADUCTION.

L'an xxv, le xvj d'épiph,

Un esclave d'Aristogène fils de Chrysippe, d'Alabanda, député, s'est échappé à Alexandrie.

Il se nomme Hermon, et est aussi appelé *Nilos*; Syrien de naissance, de la ville de Bambyce; environ 18 ans; taille moyenne; sans barbe; jambes bien faites; creux au menton; signe près de la narine gauche; cicatrice au-dessus du coin gauche de la bouche; le poignet droit marqué de lettres barbares ponctuées.

Il avait [quand il s'est enfui] une ceinture contenant en or monnayé trois pièces de la valeur d'une mine, et dix perles; un anneau de fer sur lequel sont un lécythus et des strigiles;

χλαμύδα καὶ περίζωμα· τοῦτον ὃς ἂν ἀνα
γάγῃ λήψεται χαλκοῦ ΤΔΒΓ, ἐφ' ἱεροῦ δείξας, ΤΔΔΒ,
παρ' ἀνδρὶ ἀξιοχρέῳ καὶ δωσιδίκῳ, ΤΔΓΕ.

15 Μηνύειν δὲ τὸν βουλόμενον τοῖς παρὰ τοῦ
στρατηγοῦ.

Ἔστιν δὲ καὶ ὁ συναποδεδρακὼς αὐτῷ
Βίων, δοῦλος Καλλικράτου τῶν περὶ αὐλὴν
ἀρχυπηρετῶν, μεγέθει βραχὺς, πλατὺς
20 ἀπὸ τῶν ὤμων, κατάκνημος, χαροπὸς,
ὃς καὶ ἔχων ἀνακεχώρηκεν ἱμάτιον καὶ
ἱματίδιον παιδαρίου καὶ σεβίτιον γυναι
κεῖον ἄξιον ΤΔϛ καὶ χαλκοῦ Ε·

τοῦτον ὃς ἂν ἀνάγῃ λήψεται ὅσα καὶ ὑπὲρ τοῦ
25 προγεγραμμένου. Μηνύειν δὲ καὶ ὑπὲρ
τούτου τοῖς παρὰ τοῦ στρατηγοῦ.

son corps était couvert d'une chlamyde et d'un périzôma.

Celui qui le ramènera recevra 2 talents de cuivre et 3,000 drachmes; celui qui indiquera (seulement) le lieu de sa retraite, recevra, si c'est dans un lieu sacré, 1 talent et 2,000 drachmes; si c'est chez un homme solvable, et passible de la peine, 3 talents et 5,000 drachmes.

Si l'on veut en faire la déclaration, on s'adressera aux employés du stratége.

S'est encore échappé avec lui Bion, esclave de Callicrate, un des archypérètes de la cour.

Taille petite; épaules larges; jambes fortes; yeux pers. Il avait, lorsqu'il s'est enfui, une tunique, un petit manteau d'eslave, et un coffret de femme du prix de 6 talents et 5,000 drachmes de cuivre.

Celui qui le ramènera recevra autant que pour le premier. Faire de même la déclaration, pour celui-ci, aux employés du stratége.

---

§ 1. *Sujet du papyrus.*

Nous avons là, comme on voit, un exemplaire d'une de ces annonces (*libelli*, γραμμάτια) dans lesquelles on promettait *récompense honnête* (1) à qui ramènerait un esclave échappé. Ces annonces, sous le nom de *proclamatio* ou *prædicatio* (2), étaient criées par le héraut public (3), à son de trompe (4), ou bien affichées sur une colonne destinée à cet usage (5), dans un lieu fréquenté, tel que l'Agora (6).

Quand on tenait beaucoup à ravoir le fugitif, on envoyait des annonces dans tous les lieux de la province où l'on pensait qu'il avait pu s'enfuir. Aussi Vatinius dit-il à Cicéron, chagrin de la fuite de Dionysius, son esclave lecteur... *ego terra marique ut conquireretur præmandavi : et profecto tibi illum reperiam, nisi in Dalmatiam aufugerit* (7). Ces annonces contenaient le nom de l'esclave, sa patrie, son signalement (*notæ*), quelquefois son emploi particulier, puis la récompense promise. C'est là ce que Lucien fait dire à Mercure, auquel il donne le rôle de crieur public (8) : « Si quelqu'un trouve un esclave paphlagonien, d'entre « les barbares de Sinope, portant un nom tiré « du mot signifiant possessions (9) ; un peu pâle, « cheveux très-courts, barbe longue ; une besace suspendue à l'épaule ; enveloppé du tribonium ; colère, ignorant, à voix dure, insolent : qu'il le dénonce (10) pour un prix qu'il « fixera lui-même. »

On remarque ici les mêmes indications que dans notre papyrus ; on les trouve encore dans Pétrone, qui raconte comment un crieur public, à la recherche d'un esclave échappé, parvient à le découvrir (11).

(1) C'est ce que Xénophon appelle σῶστρα ἀνακηρύσσειν (*Memor.* II, 10, 1).

(2) Apul. *Metam.* VI, p. 394, 395, Oud.

(3) Curius Fortun., *Art. Rhet. schol.*, I, p. 65 Caperon.

(4) Artemid., *Onirocr.*, I, 56 in.

(5) Propert., III, 23.

(6) Γραμμάτιον ἐν ἀγορᾷ προτιθέναι, Lucian., *Dæmon.*, § 17, t. II, p. 382.

(7) *Ad diversos* V, 9, 7. Cicéron, dans une autre lettre, écrit à Sulpitius (peut-être Vatinius), dans la province duquel on disait que Dionysius s'était enfui, combien il attachait de prix à ravoir cet esclave (XIII, 77).

(8) *In Fugit.*, § 27, t. III, p. 379, 380.

(9) Ὄνομα τοιοῦτον, οἷον ἀπὸ κτημάτων. Cette expression obscure se rapporte aux noms Κτήσωνες, Κτήσιπποι, Εὐκτήμονες, Πολύκτητοι, cités plus haut par Lucien, tous tirés du verbe κτᾶσθαι.

(10) Μηνύειν ἐπὶ ῥητῷ αὐτονόμῳ. Passage probablement corrompu : le sens que j'ai donné à αὐτονόμῳ est, j'en conviens, fort douteux.

(11) ... *Intrat stabulum præco cum servo publico, aliaque sane modica frequentia, facemque fumosam magis quàm lucidam quassans, hæc proclamavit : « Puer in balneo paullo ante aberravit, annorum circa « sedecim, crispus, mollis, formosus, nomine Giton; si « quis eum reddere aut commonstrare voluerit, accipiet nummos mille.* » (Petr., *Sat.*, § 97, p. 598, Burm.)

Ces deux exemples sont d'une époque plus récente que celle de notre papyrus; ils appartiennent au temps de l'empire; mais on ne peut douter que cette espèce de protocole ne fût la même à une époque plus ancienne. On en juge par l'ingénieuse parodie que Moschus, environ un siècle avant la date du papyrus, a faite d'une de ces annonces judiciaires, dans son *Amour fugitif*, où Vénus, remplissant les fonctions de héraut, dit : « Si quelqu'un aperçoit par les « carrefours l'Amour errant, c'est mon esclave « fugitif : le dénonciateur recevra une récom- « pense. Le prix sera un baiser de Cypris ; mais « si tu le ramènes, ô étranger ! tu n'auras pas « seulement le baiser, tu auras quelque chose en « sus. L'enfant est en tout point remarquable : « tu le distinguerais entre vingt autres : sa peau « n'est pas blanche : elle ressemble au feu; ses « yeux sont terribles et étincelants (1), etc. » (Suit le reste du signalement que tout le monde connaît). L'auteur de cet ingénieux badinage a évidemment parodié l'annonce du crieur public : on en reconnaît les traits principaux et caractéristiques, mais embellis de tous les charmes d'une poésie enchanteresse. Il existe encore un exemple du même genre dans Apulée, et cet auteur l'aura tiré de quelque source ancienne. Après la fuite de Psyché, Vénus fait jouer à Mercure le rôle de crieur public, et l'emploie à retrouver la belle fugitive (2).

Tous ces exemples ne fournissent que des annonces fictives et incomplètes; mais notre papyrus nous en conserve une complète et réelle.

C'est là certainement une copie fidèle d'un des exemplaires qui furent envoyés d'Alexandrie dans les villes d'Égypte où l'on pensait que les deux esclaves s'étaient réfugiés. Il serait curieux de savoir dans quelle ville le papyrus a été trouvé; mais je l'ignore absolument; et je ne sais pas davantage les circonstances de sa découverte. Cette feuille légère n'a pu se conserver, comme les autres papyrus, que dans un tombeau; mais par quel motif une pareille pièce y aura-t-elle été déposée? Peut-être comme papier de famille, ainsi que la *lettre de recommandation*, toute cachetée, qui a été trouvée dans une caisse de momie par M. Passalacqua (3). Le tombeau était probablement celui de la personne qui avait découvert et livré l'un des deux esclaves, ou tous les deux, et touché la somme fixée. Cette somme étant assez considérable, l'ampliation de l'affiche, donnée par l'autorité, aura pu figurer parmi les papiers de succession qu'on déposait dans les tombeaux.

Quoi qu'il en soit des causes qui ont conservé jusqu'à nos jours ce curieux papyrus, nous l'avons, c'est l'important; le sujet en est déterminé avec précision; il faut tâcher maintenant d'en bien comprendre les détails.

§. 2. *Date du papyrus.*

Ce qu'il importe d'abord de connaître, c'est la date; mais elle ne paraît pas facile à déterminer; car si l'année est indiquée, le nom du souverain manque. Ce qu'il y a de certain, non-seulement par l'absence de tout nom romain, mais par des caractères qui ne peuvent tromper un œil habitué à comparer ce genre de monuments entre eux, c'est que le papyrus est du temps des Lagides. Je remarque en passant que cette manière de dater, τοῦ KE, *le vingt-cinquième*, sous-entendu ἔτους, est tout à fait insolite. Dans les papyrus, comme dans les inscriptions, tant de l'Égypte que de la Cyrénaïque, il arrive souvent que le nom du roi a été omis; mais en ce cas l'année est marquée par les lettres numériques précédées soit du L (sigle de ἔτος et initiale de λυκάβαντος), soit du mot ἔτους ou ἔτει; jamais (du moins je ne m'en rappelle pas d'exemple) comme elle l'est ici; c'est une singularité. Ce qui n'en est pas une, c'est la forme Ἀριστογένου et plus bas Καλλικράτου, pour Ἀριστογένους, Καλλικράτους. Il n'y a rien de plus commun. On trouve fréquemment ἐπὶφ ou ἐπεὶφ pour ἐπιφὶ dans les inscriptions (4) et les papyrus.

Malgré l'incertitude qui résulte de l'absence du nom du Ptolémée, je découvre dans les trois premières lignes quelques indices qui me mettent en état de dire non-seulement l'année, mais le jour de la fuite des deux esclaves.

L. 2. — Entre la ligne deuxième et la ligne

(1) Mosch., *Idyll.*, 1, *init.*

(2) *Et simul dicens, libellum ei porrigit, ubi Psyches nomen continebatur, et cetera* (le reste du signalement); *nec Mercurius omisit obsequium. Nam per omnium ora populorum passim discurrens, sic mandatæ prædicationis munus exsequebatur : « Si quis à « fuga retrahere vel occultam demonstrare poterit fugitivam, regis filiam, Veneris ancillam, nomine « Psychen, conveniat retro metas Murtias Mercurium « prædicatorem, accepturus indicinæ nomine ab ipsa « Venere septem savia suavia, etc. »*

(3) Voyez mon explication dans le *Catalogue de Passalacqua*, p. 273.

(4) *Inscript. Memn.*, n° 14, et mon ouvrage sur la *Statue de Memnon*, p. 145.

troisième sont quelques lettres qui ne peuvent être que ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ; ce qui se lie avec le verbe ἀνακεχώρηκεν. Cela est confirmé encore par ce qui est dit de l'autre esclave, Bion (l. 18), compagnon de la fuite d'Hermon ; il appartenait à une personne attachée au service intérieur du palais des rois à Alexandrie. On s'attendrait à trouver après ἀνακεχώρηκεν, plutôt ἐξ Ἀλεξανδρείας que ἐν Ἀλ. ; mais il n'y a pas moyen de lire autrement. Le rédacteur aura voulu dire ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὢν, ὑπάρχων ou διατελῶν.. Ainsi le maître d'Hermon était à Alexandrie ; c'est de cette ville que le jeune esclave s'est échappé.

Cette circonstance, et celle que notre fugitif appartenait à un *député d'Alabanda* (ville de Carie), sont importantes pour la détermination de la date : je ne doute point qu'il ne s'agisse de quelque député des villes cariennes envoyé pour traiter à la cour d'Égypte des intérêts de la Lycie et de la Carie; ce qui nous porte aux règnes d'Épiphane, de Philométor et d'Évergète II, sous lesquels ces intérêts furent débattus.

Polybe nous apprend que la Lycie, après la défaite d'Antiochus le Grand, en l'année 189 avant J. C., fut donnée aux Rhodiens. Les Lyciens se refusèrent à reconnaître leur domination : il s'ensuivit une guerre dans laquelle Ptolémée Épiphane donna des secours aux peuples du continent, et Eumène aux Rhodiens (1) ; la guerre finit en 177. Après plusieurs vicissitudes, un décret des Romains, probablement concerté avec le roi d'Égypte, ordonna en 146 que les Lyciens et les Cariens seraient affranchis du joug des Rhodiens. On voit par le récit de Polybe que Mylasa et *Alabanda* jouèrent un rôle principal en ces circonstances (2). D'après cet état de choses, il devient extrêmement probable que le séjour d'un *député d'Alabanda* à Alexandrie se liait à ces négociations ; et ce qui donne à cette conjecture presque le caractère de la certitude, c'est que l'année 145, où elles furent terminées par l'affranchissement des villes cariennes (3), tombe justement à la vingt-cinquième du règne d'un roi d'Égypte, savoir d'Évergète II, or, c'est là précisément celle qui est marquée dans le papyrus : telle est donc l'année de la fuite des deux esclaves. Comme en l'année 145, le 1er toth vague tombait le 28 septembre, il s'ensuit que le 16 épiphi, jour de leur fuite, tombe au 9 août du calendrier julien proleptique (4).

(1) *Rech. pour servir à l'Hist. de l'Égypte* etc. p. 56.
(2) Polyb., xxx, 5, § 12.
(3) *Idem*, § 15.

§ 3. *Premier esclave échappé; son nom, son âge, son signalement.*

L. 2-4. — Je pense qu'ici le mot παῖς, qui désigne Hermon, tandis que l'autre fugitif est appelé δοῦλος, dénote un jeune esclave : en effet il n'avait que dix-huit ans. De même dans Pétrone : *Puer... in balneo... annorum circa sedecim.*

Ce jeune esclave était de Bambyce, ville de Syrie, près de l'Euphrate, à laquelle les Grecs donnaient le nom d'Hiérapolis, et l'on sait que la Syrie était l'un des pays qui fournissaient le plus d'esclaves. Cicéron : *Syri venales* (5). Ces esclaves furent surtout recherchés à l'époque où le luxe des Romains en exigea un plus grand nombre. On voit par Strabon (6) que ce fut principalement à partir de la tyrannie de Diodote que le commerce d'esclaves de Syrie prit une grande extension, par suite du développement de la piraterie dans les ports de la Cilicie : d'après cet auteur, ces pirates enlevaient sur les côtes syriennes tant les esclaves que les personnes libres, qu'ils reduisaient en esclavage. Mais ce genre de piraterie sur les côtes de Syrie est sans doute antérieur à Tryphon, surnommé *Diodote*, qui mourut 138 ans avant J. C. Bien avant cette époque, grand nombre d'esclaves étaient amenés de la Syrie ; de là les noms de *Syrus* et *Syra*, dans les comiques grecs (7), sans excepter Aristophane (8). Dès le temps d'Homère, les pirates grecs faisaient de ces enlèvements sur la côte de Phénicie (9).

L. 2. — Dans les papyrus grecs d'Égypte, au lieu de ὡς ἐτῶν, on trouve le plus souvent ὡς L, ce qui revient au même; comme en latin *annorum circiter*, ou *fere*.

L. 5-9. — Les détails de ce signalement n'offrent point de difficulté; tous les mots en sont connus, excepté κοιλογένειος, qui manque aux lexiques. Il est analogue à κοιλοκρόταφος, et paraît signifier *qui a un creux*, *une fossette au menton*, peut-être aussi *dont le menton est déprimé*. Le membre de phrase φάκος παρὰ ῥῖνα ἐξ

(4) Cf. Ideler, *über die Reduction ægypt. Data aus den Zeiten der Ptolemæer*, S. 21.
(5) *Orat.*, II, 66.
(6) Strab., XIV, 669. Trad. franç., p. 368.
(7) Eriphus, Anaxandr. Anaxipp. Hegesipp. *ap.* Athen., IV, 137 d; 176 a; VII, 290 b; XI, 487 f.
(8) Εἰρήνη, v. 1146.
(9) *Odyss.*, XV, 425.

ἀριστερῶν pourrait signifier encore : « signe au côté gauche du nez. » L'indication du *signe* (φάκος) et de la *cicatrice* (οὐλή) rend le signalement très-précis ; ces détails y étaient ordinairement compris : *Notæ autem verbo etiam CICATRICES continentur*, dit la loi romaine (1).

Les lettres barbares (γράμματα βαρβαρικά) dont le poignet d'Hermon était stigmatisé étaient sans doute les *caractères syriaques* usités à Bambyce, patrie d'Hermon ; car l'expression βαρβαρικὰ jointe à γράμματα ne permet pas de douter qu'il ne s'agisse de *caractères*, de *lettres*, et non pas en général de *figures*. Ces *lettres* se trouvaient-elles autour du *poignet* du jeune esclave Syrien par suite de la coutume que Lucien nous représente comme générale parmi les Syriens (2), de porter des stigmates au poignet ou autour du cou ? Cela est vraisemblable. Il se pourrait aussi que ces lettres eussent été piquées sur le poignet d'Hermon après une première fuite en Syrie. C'était, comme on sait, l'usage de marquer les esclaves fugitifs (3), lorsqu'on les avait repris, ou de leur mettre une collier avec une inscription ; à la vérité, c'est au front (*inscriptio frontis*) ou entre les sourcils (4) que ces caractères étaient, soit imprimés au moyen d'un fer rouge (*inustione*), soit ponctués avec un stylet ; de là γράφειν στίγματα (5). Mais ne se pourrait-il pas aussi qu'en raison de la jeunesse d'Hermon, son premier maître eût voulu adoucir la peine, et se fût contenté de le marquer au poignet, en caractères du pays, afin que les gens de la campagne pussent le reconnaître pour esclave, s'il venait à s'enfuir de nouveau (6) ?

(1) *Dig.* lib. XI, tit. IV, 1, 8.

(2) Στίζονται δὲ πάντες, οἱ μὲν ἐς καρποὺς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας· καὶ ἀπὸ τοῦδε ἅπαντες Ἀσσύριοι στιγματηφορέουσι (*De Syriâ deâ*, § 59, t. III, p. 489). Ce qui tenait sans doute à l'usage d'après lequel l'esclave écrivait sur son bras le nom de son maître, le soldat celui de son chef, le dévot le nom ou l'image du dieu qui le protégeait (Gesenius, *Comment. über den Iesaia*; Kap. XLIV, 6. S. 80) ; de manière que chacun devait en effet avoir quelque *stigmate*.

(3) Ὡς γὰρ τὸν δραπέτην τὰ στίγματα, οὕτω τὴν μοιχαλίδα δείκνυσι τὰ ἀνθίσματα. Clem. Alex., *Pædag.* III, c. 2, § 10, p. 258, init. Potter. Dans Aristophane, δραπέτης ἐστιγμένος (Ὄρν. 759) ; dans Lucien (*Timon*, p. 128, 7 ; *Catapl.*, p. 645, 16, t. I), στιγματίας δραπέτης. Dans un passage d'Hermippe (*ap. Athen.*, I, p. 27 f.), αἱ Παγασαὶ δούλους καὶ στιγματίας παρέχουσι.

(4) Lucian., *Piscat.*, p. 613, 87.

(5) Voy. *Annot. Petron.*, c. 103, p. 623, et Pignor., *de Servis*, p. 29.

(6) On les marquait aussi dans des endroits du corps cachés par les vêtements, comme le prouve un passage de Lucien (*Hermot.*, p. 645, 15).

§ 4. *Objets qu'il avait emportés avec lui.* — *Système monétaire des Alexandrins.*

Après le signalement, on lit l'énumération des objets dont l'esclave se trouvait nanti lorsqu'il prit la fuite, et des parties de vêtement qu'il avait sur le corps. Ici se rencontrent les détails les plus intéressants et les passages les plus difficiles à expliquer.

L. 9. — Le premier objet était appelé δέσις (δέσιν ἔχων, κ. τ. λ.) ; car, malgré l'altération du papyrus en cet endroit, je ne pense pas que la leçon soit douteuse. Le sens de ce mot, qui signifie *ligature*, ce qui *se lie*, *s'attache*, me paraît ici déterminé par les mots suivants, χρυσίου ἐπισήμου : ce sera ou bien une de ces *bourses*, dites σύσπαστα, qui se nouaient à la partie supérieure et qu'on appelait ἀρύβαλλοι (7), en les comparant aux vases à ventre rond et à col étroit, comme l'*ampulla* des Romains ; ou bien plutôt une de ces *ceintures*, disposées pour y mettre de l'argent, selon l'usage des anciens (8), qui se conserve encore dans la Grèce et dans le Levant. Dans ce cas, le mot δέσις serait analogue au ζώνη χρυσίου d'Élien (9). Il suffira de rappeler l'expression de S. Matthieu, μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον εἰς τὰς ζώνας (10) ; celle de Plutarque : χρυσοῦς τετρακοσίους ὑπεζωσμένος (11), et le mot spirituel de Gracchus, dans Aulu-Gelle : *Zonas quas plenas argenti extuli, eas ex provinciâ inanes retuli* (12). Si cette explication est vraie, nous avons là, pour la première fois, le nom de cette espèce de ceinture à mettre de l'argent, qui devait probablement son nom de δέσις, *ligatura*, à la manière dont étaient attachées les diverses parties qui la composaient.

Quant à la construction δέσιν ἔχων . . . μναιαῖα, je crois que μναιαῖα est régime de ἔχουσαν sous-entendu ; à moins qu'on n'y voie une apposition de δέσις. La locution χρυσίου ἐπισήμου μναιαῖα Γ, est précisément la même chose que ἀργυρίου ἐπι-

(7) Athen., *Epit.*, lib. XI, p. 783, f. Cf. *Lex. Bekker.*, p. 448.

(8) D'où l'expression *Zonam perdidit*. Cf. Unger., *Analect.*, p. 210.

(9) *Hist. var. frag.*, p. 1027, Gronov.

(10) X, 9 ; cf. S. Marc, VI, 8. A l'appui de mon explication, M. Nicolo-Poulo m'assure avoir entendu en Grèce des gens du peuple dire δέσις au lieu de ζώνη ou ζωνάρι.

(11) *In Demetrio*, § 49, t. V, p. 94, Reiske ; c'est-à-dire, ζώνην χρυσοῦς τετρ. ἔχουσαν ὑπεζωσμένος ; comme ailleurs ζώνην δὲ χαλκοῦς ἔχουσαν ὑπεζωσμένου, κ. τ. λ. *Symp.*, IV, 2, t. VIII, p. 641.

(12) XV, 12.

σήμου δτ (i. e. δραχμὰς τριακοσίας), qu'on trouve dans un papyrus de Turin (1), et ailleurs. Je ne puis voir dans ce μναιαῖα que l'adjectif dérivé de μνᾶ, *mine;* la forme usitée est μναιαῖος comme celle de tous les adjectifs de ce genre, ταλαντιαῖος, δραχμιαῖος, etc. (2); mais la désinence μναιαῖος ou μναίιος en diffère très-peu; le substantif neutre sous-entendu ne peut être que νόμισμα; et par μναιαῖον ou μναιαῖον νόμισμα χρυσίου ἐπισήμου, on ne saurait guère entendre que le *statère d'or*, dont la valeur était égale à une mine (*d'argent*), μνᾶν ἠδύνατο ὁ χρυσοῦς στατήρ, dit Pollux (3), et c'est en ce sens que le même Pollux a pu dire que la *mina* était à la fois un *poids* et une *monnaie* (4). Un des papyrus de Leyde fait mention de ce statère d'or, dont la valeur était considérable, puisqu'il portait intérêt de soixante drachmes de cuivre par mois, ou de sept cent vingt par an. J'y reviendrai tout à l'heure.

Au reste, ces divers passages de Pollux ont offert de grandes difficultés, et l'on a voulu corriger diversement le texte de cet auteur (5). En effet, ils sont inexplicables si on les entend du numéraire attique, puisqu'un *statère d'or*, pour équivaloir à une mine d'argent, devait peser comme huit drachmes, dans la proportion douzième; ou comme dix, dans la proportion dixième; or, de pareils statères d'or n'ont jamais existé à Athènes : les auteurs n'en parlent pas, et il ne s'en est pas conservé un seul; mais ces passages s'expliquent facilement, rapportés au numéraire alexandrin, au moins tel que nous le font connaître les monnaies d'or et d'argent des Lagides qui nous restent. La pesée des principales de ces monnaies m'a donné, pour les pièces d'or, les poids suivants :

Les plus grandes, de.......	520	à	542	gr.
Les moyennes,...........	260	à	264	
Les petites,..............	64	à	66.	

Ces poids sont exactement dans les rapports 8, 4 et 1. La dernière pièce est évidemment l'unité monétaire; d'où l'on voit que les premières sont des *octodrachmes*, les deuxièmes des *tétradrachmes*, et les troisièmes des *drachmes* simples. Le grand médaillon d'argent d'Arsinoé pèse 648 gr., ou *dix fois* l'unité : c'est donc un *décadrachme;* les autres monnaies d'argent donnent aussi 260 à 265 grains : ce sont des *tétradrachmes;* toujours dans le même numéraire (6).

Il s'ensuit que la *drachme* alexandrine était presque égale en poids au denier romain de 96 à la livre ($\frac{6160}{96} = 64, 16$), et que la mine (de 100 drachmes) s'éloignait peu du poids de la livre romaine.

D'après ces observations, le μναιαῖον ou μναιεῖον νόμισμα χρυσίου doit être le χρυσοῦς στατήρ dont il est question dans un papyrus du Musée de Leyde (7). Ce statère d'or portant intérêt de 720 drachmes par an, ne peut avoir été qu'une monnaie égale en poids au grand médaillon des Lagides : d'où résulte la preuve que ce médaillon d'or a été une *monnaie réelle*, et non simplement une pièce de présent ou de prix, comme on l'a généralement pensé.

Son poids, de 520 à 524 grains, nous montre que c'était un *octodrachme d'or;* et puisqu'il valait une *mine d'argent* ou 100 drachmes, on a pour la proportion monétaire des deux métaux : 12 1/2 à 1; rapport très-vraisemblable, puisque leur proportion flottait alors entre 10 et 12.

Sur ces bases, le στατὴρ χρυσοῦς, ou μναιαῖον νόμισμα, valait nominalement une mine ou 100 drachmes d'argent, ou 70 francs; sa valeur intrinsèque, d'après la proportion 15 1/2, serait à présent d'environ 87 francs.

Je ne suis pas encore en état de dire avec toute confiance quelle est la valeur du *talent de cuivre* et des *drachmes de cuivre* dont il est fait mention un peu plus bas, comme dans un grand nombre de papyrus d'Égypte. L'emploi de ce numéraire, depuis qu'on en a eu connaissance par la publication du papyrus dit *de Ptolémaïs*, par M. Bœckh, a singulièrement tourmenté les interprètes; d'autant plus qu'ils sentaient combien il importait d'en connaître l'estimation pour se faire une idée juste de plusieurs points relatifs à l'économie publique de l'Égypte. Voici pourtant quelques observations dont le résultat ne doit pas s'éloigner beaucoup de la vérité, et l'essai d'un *Tableau* du système monétaire sous les Lagides : je désire que les archéologues donnent quelque attention à ce premier essai, et l'éprouvent en y appliquant

(1) VIII, l. 37, *ed. Peyron.*
(2) Lobeck, *ad Phrynich.*, p. 541 et sq.
(3) IX, 57. Le χρυσοῦς στατήρ, ici ne peut être qu'une monnaie.
(4) Σταθμοῦ καὶ νομίσματος ὄνομα, IX, 56.
(5) Cf. Bœckh, *Staatshaushalt.*, I, 27.
(6) Quelques monnaies des Lagides appartiennent au numéraire attique; elles forment une série à part et peu nombreuse.
(7) Reuvens, *Lettres sur des papyrus grecs*, III, p. 22.

les moyens de vérification qui viendront en leur pouvoir.

La *monnaie de cuivre* était la *monnaie de compte* en Égypte. Que le *talent* et la *drachme de cuivre* fussent de même poids que les talents et les drachmes dans les deux autres métaux, c'est ce qu'on ne sait pas précisément, mais ce qui est infiniment probable, d'après l'usage des anciens. En admettant cette première donnée, il reste à savoir le rapport du cuivre à l'argent, et cette donnée nous manque.

Le rapport de 1 à 30, admis hypothétiquement par M. Peyron (1), est beaucoup trop fort. On doit croire qu'en Égypte, comme partout, le rapport de l'argent avec le cuivre monnayé était plus élevé qu'avec le cuivre métal. Il est même très-probable que ce rapport dut se rapprocher beaucoup de celui qui existait à Rome à la même époque, peu de temps après la quatrième réduction de l'as par la loi Papiria (2); car cette réduction graduelle de la monnaie de cuivre, quand le *denarius* restait au même poids et à la même valeur, devait venir de ce que le rapport du cuivre à l'argent se mettait en équilibre avec celui qui existait chez le peuples liés aux Romains par des relations commerciales, et l'Égypte était alors de ce nombre. Ce rapport, par la loi Papiria, devint de 1 à 56, ou, en nombre rond, de 1 à 60.

S'il était le même à Alexandrie, il s'ensuivrait que la drachme de cuivre, χαλκοῦ δραχμὴ ou χαλκοῦς, devait valoir soixante fois moins que la drachme d'argent; le talent de cuivre suivait la même proportion. Or, ceci est quelque chose de plus qu'une conjecture probable : le χαλκοῦς à Athènes était la huitième partie de l'obole, qui elle-même formait la sixième de la drachme d'argent ; celle-ci valait donc 48 chalques ou drachmes de cuivre; mais Pline nous a conservé un autre rapport : c'est celui du χαλκοῦς à la dixième partie de l'obole (3) : ce qui donne précisément le rapport 1 à 60 entre les deux unités monétaires. Pline ne dit pas que ce fût à Alexandrie que ce rapport existât; mais comme ce n'était pas dans le système attique, il devient probable que c'était dans le système alexandrin, qui dominait avec celui-là dans le commerce de la Méditerranée.

Sur ce pied, le talent de cuivre valait $\frac{4200}{60}$ f. = 70 francs, c'est-à-dire, tout juste autant que la mine d'argent et que le statère d'or; ce qui établit une simplicité vraiment remarquable dans les rapports des trois numéraires; puisque la même valeur est représentée par trois expressions différentes, appliquées chacune à l'un des trois métaux : *talent de cuivre*, *mine d'argent*, *statère d'or*.

J'ai fait l'essai de ce système sur diverses sommes énoncées dans les papyrus, et cette application m'a toujours donné des résultats conformes à la nature des choses. Je n'en citerai que deux exemples :

1° Dans un papyrus de Leyde, il est dit que l'intérêt d'un statère d'or sera de 60 *drachmes de cuivre* par mois, et conséquemment de sept cent vingt par an; en réduisant ces sept cent vingt drachmes de cuivre en argent, d'après la proportion soixantième, on a une drachme par mois, et 12 par an; et comme le statère d'or valait 100 drachmes ou une mine d'argent, nous retrouvons le taux de 12 p. o/o par an, qui était généralement l'intérêt commercial dans l'antiquité : c'est justement l'intérêt ἐπὶ δραχμῇ des Grecs, l'*usura centesima* des Romains, et le taux actuel de l'intérêt dans le Levant (4). Voilà une présomption très-forte en faveur de la justesse de ce système. On avait conclu de ce même passage un intérêt de 120 p. o/o par an (5), ce qui n'est guère possible.

2° Dans un papyrus du Musée égyptien de Paris, je trouve qu'un bœuf est estimé trois talents et demi de cuivre; ce qui fait, à mon compte, 245 francs. Ce résultat ne peut être très-loin de la vérité, si nous admettons qu'il s'agit d'un bœuf de grande taille, et bien engraissé.

L'usage du talent de cuivre chez les Égyptiens est indiqué deux fois dans Polybe (6). Peut-être fera-t-on rentrer par ce moyen, dans des limites raisonnables, la somme fabuleuse de 740,000 talents égyptiens, que contenait, selon Appien (7), le trésor des Lagides. Estimée en talents de cuivre, elle vaut 12,333 talents d'argent, et environ 52,000,000 de francs de notre monnaie : ce qui n'a plus rien d'extraordinaire, eu égard aux ressources du pays et à ses revenus. Les Lagides en tiraient 6,000 talents par an (8). La somme égalait deux fois le revenu annuel : ce n'est pas trop, mais c'est assez.

(1) *Ad Pap. Taur.*, p. 21.
(2) Voyez mes *Considérations générales sur l'évaluation des monnaies*, p. 18.
(3) Plin., XXI, 34.

(4) M. Am. Jaubert m'apprend que l'intérêt légal des sommes prêtées aux églises grecques et arméniennes est encore aujourd'hui de 12 p. o/o.
(5) Reuvens, *ouvrage cité*, p. 22.
(6) V, 9, 1; XXIII, 9, 3.
(7) Præf., § X.
(8) Diod. Sic., XVII, 52.

Ce résultat, fondé sur les médailles mêmes des Ptolémées, établit entre les deux talents attique et alexandrin le rapport 5 à 4, fort différent de celui que donnent les auteurs, qui, à la vérité, sont tous en contradiction les uns avec les autres. Varron disait que le talent égyptien valait *quatre-vingts livres : « Talentum autem « ægyptium pondo LXXX patere* (1). » Ce qui est précisément le talent attique, égal à quatre-vingts livres romaines, selon Polybe (2) et Tite-Live (3); mais il est très-possible qu'il y ait ici quelque équivoque.

Selon Pollux (4), le talent égyptien n'était que de 1,500 drachmes attiques; ce qui revient, au dire de Didyme ou Héron d'Alexandrie (5), que le talent attique était quadruple de l'alexandrin.

Je ne vois nul moyen, quant à présent, de concilier des contradictions si fortes : je m'en tiens provisoirement au résultat positif tiré des médailles ptolémaïques, lesquelles établissent que le talent alexandrin était les quatre cinquièmes de l'attique: il valait donc environ 4,200 fr., et la drachme environ 70 centimes.

La simplicité du système monétaire établi sur ces rapports ressortira du tableau ci-joint, qui donne la comparaison des monnaies dans les trois métaux, et leur valeur, tant relative qu'absolue.

TABLEAU *du système monétaire de l'Égypte sous les Lagides.*

MONNAIES								SOMMES		
DE CUIVRE.	D'ARGENT.			D'OR.				MINE	TALENT	
drachme.	drachme.	tétradrachm.	décadrachme.	drachme.	tétradrachm.	octodrachme ou statère.		d'argent.	de cuivre.	d'argent.
*60	1									
240	*4	1								
600	10	2 1/2	1							
759	12 1/2	3 1/2	1 1/4	1						
3,000	50	12 1/2	5	*4	1					
6,000	100	25	10	*8	2	1				
6,000	*100	25	10	8	2	*1		1		
*6,000	100	25	10	4	2	1		1	1	
360,000	*6,000	1,500	600	480	120	60		60	60	1
1c 16	70c	2f 80c	7f	8f 75c	35f	70f		70f	70f	4,200f

N. B. Les nombres marqués d'un * indiquent les rapports donnés par les textes anciens et dont les autres sont déduits.

D'après ce tableau, les trois statères d'or (= 3 mines d'argent, = 3 talents de cuivre) emportés par Hermon représentaient 210 francs de notre monnaie.

Viennent ensuite les mots πίνας δέκα, distinctement écrits. Quel en est le sens? De deux choses l'une : ou ils indiquent une certaine somme en une monnaie, fraction du statère; ce qui ne serait pas improbable, puisque les mots χρυσίου ἐπισήμου peuvent dépendre à la fois de μναιεῖα et de πίνας; ou bien ils désignent une espèce particulière d'objets précieux, au nombre de dix, dérobés par l'esclave Hermon. Je crois que ce sont des *perles*. Outre la *pinne marine*, le mot πίνα ou πίννα désignait encore la *coquille perlière* (6) : c'est en effet le nom qu'Isidore de Charax donne à ce coquillage (7). Il paraît même que, dans le style commercial d'Alexandrie, les perles provenant des pêcheries du golfe Persique et du cap Comorin portaient le nom abstrait τὸ

(1) Ap. Plin., XXXIII, 3, § 15; p. 674, 4.
(2) XXII, 26, 19.
(3) XXXVIII, 38. Voyez mes *Consid. sur l'éval. des monnaies*, p. 78, 79
(4) IX, 86.

(5) Ap. Ang. Mai., *ad calc. Iliad. fr.*, p. 156.
(6) Salmas, *Exercit. Plin.*, p. 791. — Bochart., *Hierozoïc.*, II, 45, t. I, p. 550. Rosenmüller.
(7) Ap. Athen., III, 93, e. f. L'auteur du Périple la nomme πινίκιος κόγχος (p. 161).

πινικὸν, dérivé de πίνα : c'est du moins ainsi que les nomment Ptolémée (1) et l'auteur du Périple de la mer Erythrée (2); ils expriment constamment cette pêche par les mots κολύμβησις τοῦ πινικοῦ. Ajoutons que la version grecque du livre d'Esther (3) (rédigée sous Philométor) (4) désigne par les mots πίνινος λίθος, soit la perle, soit plutôt une pierre d'une couleur approchant de celle de la nacre (5); dans la version des Proverbes (6), rédigée plus tard, l'expression πίνωσις χρυσοῦ, qui a tant embarrassé les interprètes, paraît désigner cet anneau d'or où l'on a passé une perle, ornement encore usité de nos jours, en Perse et en Arabie, pour le nez ou les oreilles.

J'observe que le mot μαργαρίτης, à ce qu'il semble d'origine orientale, est récent dans la langue grecque, et ne paraît pas antérieur à l'époque d'Alexandre. Androsthène, un des compagnons de Néarque (7), Théophraste (8) et Mégasthène (9), sont, je crois, les premiers auteurs où l'on trouve ce mot. Il n'est pas dans la version grecque de l'Ancien Testament, dont les auteurs n'ont employé que les dérivés de πίνα, qui paraît proprement la dénomination grecque de la coquille perlière, et conséquemment aussi de la perle; car il a dû en être de ce mot comme de tant d'autres qui ont également un sens double; ainsi, ἐλέφας signifie l'*éléphant* et l'*ivoire*; ῥινοκέρως, le *rhinocéros* et la substance de sa corne (10); χελώνη, la *tortue* et l'*écaille*; πορφύρα, le coquillage et la pourpre.

Les *dix perles* qu'Hermon aura soigneusement mises dans sa ceinture, en compagnie des trois statères d'or, valaient peut-être beaucoup plus que cette somme.

§ 5. *Costume du fugitif.*

Ligne 9. Indépendamment de cette ceinture, Hermon avait, quand il s'est enfui, χρόαν σιδηροῦν ἐν ᾧ λήκυθος καὶ ξύστραι. Cette circonstance est curieuse, mais n'est pas non plus des plus claires.

La mention du λήκυθος, vase à mettre de l'huile ou des parfums, et des ξύστραι, *strigiles*, pour gratter la peau après le bain, annonce que l'esclave Hermon était attaché au service personnel de son maître, et portait les ustensiles nécessaires au bain. Il n'y a rien de plus fréquent que de voir accolés ensemble de cette manière les mots λήκυθος et ξύστρα, en latin *ampulla* et *strigilis* (11), comme ustensiles de toilette que portaient les esclaves accompagnant leur maître (12) aux bains publics (13). Ces esclaves recevaient le nom particulier de ληκυθοφόρος ou

(1) *Georg.*, VII, . ; p. 169. Merc.

(2) P. 162, 174, 175, 176, 177. Ed. Blanc. On n'y trouve qu'une seule fois μαργαρίτης (p. 173). Je rapporterai ici un autre passage altéré, d'où il résulte que les *perles* pêchées au cap Comorin étaient percées par les naturels sur un seul point de la côte : Ἐν ἑνὶ τόπῳ τερονεῖται παρ' αὐτὴν τῆς Ἠπιοδώρου συλλεγόμενον πινικόν (p. 175). Saumaise (*Op. laud.*, p. 826, b. A.) *ad Hist. Aug.*, p. 368, D., a déjà proposé περονᾶται; c'est ainsi qu'il faut lire, ou περαίνεται, verbe qui a le sens de *perforare* dans un passage de Théophraste, corrigé par Schneider : Σκώληξι, ὑφ' ὧν περαίνεται... τὰ ξύλα (*Hist. Plant.*, V, 4, 5); les mots παρ' αὐτὴν τῆς n'ont pas de sens, et Ἠπιοδώρου est peut-être une leçon incorrecte, puisque le commencement du mot doit provenir du nom d'une divinité. Serait-ce Ἡροδώρου, Ἡλιοδώρου, [Ἀσκλ]ηπιοδώρου, ou bien Ἀπιοδώρου? En tous cas, c'est le nom de quelque voyageur alexandrin donné à une localité de cette côte, selon l'usage établi. On ne connaît pas d'exemple de ce dernier nom; mais il est dans les règles de l'analogie. Le texte me paraît devoir être réformé ainsi : Ἐν ἑνὶ [δὲ] τόπῳ περονᾶται (ou περαίνεται) παρὰ τὴν νῆσον Ἠπιοδώρου [τὸ] συλλεγόμενον πινικόν. « C'est dans un seul endroit, près de l'île d'Épiodore, que sont percées les perles qu'on y a recueillies. » Ces perles, une fois percées et enfilées, étaient employées à garnir des voiles de mousseline qu'on exportait, tout préparés, sous le nom de *Margaritides*.

(3) I, 6.

(4) Eichhorn, *Einleitung in das alte.* T. § 164.

(5) Michaelis, *Supplem. ad Lex. Hebr.*, p. 460.— Rosenmüller, *Handb. der bibl. Alterthumsk.*, IV, 23. — Gesenius, *hebr. Handwært.* S. 197. a. Leipz. 1828.

(6) XXV, 12.

(7) III, 93, b.

(8) *De lapid.*, § 36.

(9) Ap. Arrian., *in Ind.*, VIII, 9.

(10) *Perip. Mar. Erythr.*, p. 146, 152.

(11) *Annot.*, Apul., *ad Florid.*, II, p. 34, *Oudend.*

(12) Lucian., *Lexiph.*, § 2. — Pers., *Sat.*, V, 126.

(13) Il était tellement reconnu que les gens aisés eussent un esclave portant le *lécythus*, que le mot αὐτολήκυθος (*portant lui-même son lécythus*, ordinairement pendu à la ceinture) était devenu synonyme de *pauvre diable* (Bekk. *Anecd.*, p. 204, 465). De là l'expression proverbiale ἐμαυτῷ βαλανεύσω, *je me servirai moi-même* (Arist. Eip. 1103.—Suid. v. ἐμ. βαλ.). De là encore ce que disaient les interprètes des songes : *Avez-vous rêvé lécythus ou strigile? c'est signe d'une femme sédentaire et fidèle ou d'un esclave attaché à votre personne :* Λήκυθος δὲ καὶ ξυστροφύλαξ (la boîte ou l'étui aux strigiles), οἷς μὲν γυναῖκα οἰκουρὸν καὶ πιστὴν, οἷς δὲ οἰκέτην χρήσιμον σημαίνουσιν. Artemid. *Onirocr.*, I, 64). Voilà aussi pourquoi les mots λήκυθος καὶ ξύστρα, *ampulla et strigilis*, étaient une sorte d'expression de la vie aisée (Cicer., *de Fin.*, IV, 12). Dire de quelqu'un qu'il n'avait *ni strigile ni lécythus*, c'était dire qu'il était pauvre; tel est le sens du vers d'Aristophane οὐδ' ἔστιν αὐτῷ στλεγγὶς οὐδὲ λήκυθος (cf. Volckm. Fritzsche, *de Dætal.*, p. 80; Boisson. dans les *Not. des Mss.*, X, 226).

στλεγγιδολήκυθος (1); mais ce dernier mot était condamné des grammairiens, probablement parce qu'il exprimait la réunion des deux ustensiles plutôt que la personne qui les portait; ils auraient voulu sans doute στλεγγιδοληκυθοφόρος ou ξυστροληκυθοφόρος; mais ce mot si long a dû être remplacé par ληκυθοφόρος (2); peut-être trouvera-t-on un jour στλεγγιδοφόρος ou ξυστροφόρος, dans le même sens.

Le sens naturel du mot στλεγγιδολήκυθος serait *la réunion* des deux ustensiles de bain dans un anneau, comme on le voit figuré à la main d'un jeune nègre (παῖς αἰθίοψ), statue du musée Pie-Clémentin (3). Ce jeune esclave tient de la main droite une éponge (4), de la gauche un *anneau* duquel pend un *lécythus* (ampulla) et une *xystra* (strigilis) (5). C'était évidemment, comme notre Hermon, un esclave *lécythophore*, chargé du service du bain. Les deux ustensiles réunis dans l'anneau devaient être désignés par le nom composé στλεγγιδολήκυθον ou ξυστρολήκυθον, au neutre comme διλήκυθον, mot qui désigne la réunion des deux lécythus, l'un d'or, l'autre d'argent, attachés avec une courroie, contenant les parfums destinés aux convives dans les banquets somptueux (6). Je trouve ce mot dans un passage altéré d'Hésychius: Ξυστρολήκυθον, κάδη καὶ βίσσα ἐλαίου λουτρικά (7); la forme καδία est connue comme un synonyme de ὑδρία (8); d'une autre part, βίσσα ou βῆσσα, chez les Alexandrins (9), désignait une espèce de vase, comme son diminutif βησίον (10); je lis donc tout simplement avec l'addition d'une seule lettre: Ξυστρολήκυθον, καδία καὶ βῆσσα ἐλαίου· λουτρικά, c'est-à-dire, « Xystrolécython, kadia et bessa d'huile; ustensiles de bain. » Le premier se composait de la strigile et du lécythus à parfums (11), λήκυθος μυρηρά (12); les deux autres étaient le *kadia* ou petit seau, σκαφίον κατάχυτλον (13), dont se servaient les baigneurs pour s'arroser le corps, faisant l'office de l'*arytæna* (ἀρύταινα) de Théophraste (14), et la *bissa* ou *bessa*, c'est-à-dire, le flacon d'huile; tous *ustensiles* de *bain*, λουτρικά, sous-entendu σκεύη, adjectif formé de λουτρόν, et qui manque aux lexiques.

Ce *xystrolécython*, ou la réunion des deux ustensiles attachés ensemble, mais non réunis par un anneau, se trouve sur des médailles et des peintures antiques où il n'avait pas été reconnu jusqu'ici. On les voit dans la main de héros ou de personnages jeunes, comme symbole, je pense, de l'éphébie ou des jeux du gymnase;

(1) Pollux, III, 154.

(2) C'est sans doute pour cette raison qu'un esclave dont parle Lucien est nommé Ληκυθίων (*Fugitiv.*, § 32); car les esclaves prenaient quelquefois leurs noms des instruments ou ustensiles dont ils se servaient, ou de la nature de leur emploi. Dans Plaute (*Mostell.*, I. 3), une esclave s'appelle *Scaphion;* dans Ovide, une suivante de Diane a le nom de *Phiale* (*Met.*, III, 172. — Cf. Bœttiger, *Sabina*, I, Th. S. 22, 51).

(3) T. III, pl. XXXV; Visconti, p. 45, 46.

(4) Cratinus (*ap. Athen.*, VI, 268. a) met ensemble l'*alabastron* et l'*éponge*.

(5) On a trouvé à Herculanum un paquet de strigiles avec une patère passée dans un anneau de métal plat, comme ceux qui nous servent à porter les clefs. La patère avait une large queue. On appelle ces vases, *vases de sacrifices.* Mais cet exemple prouve qu'ils servaient au bain, probablement à verser l'eau. (Winckelm., *Lettre au comte de Brühl.*, p. 60). Un jeune homme allant au bain, dans Zoëga *Bassirilievi*, t. I, Tav. 29, porte un strigile et le lécythus.

(6) Athen., IV, 129, b. c.

(7) La correction de M. Panofka (*Diss. sur les noms des vases*, p. 45, n° XIII, n'est pas grecque; et son interprétation « Hésychius veut que le *kados* « soit un *lécythus avec une strigile* » est impossible. C'est comme si l'on voulait qu'une *cruche fût une carafe avec une brosse.*

(8) Hesych. h. v.

(9) *Epit. Athen.*, XI, p. 784, b. Eustath., *ad Odyss.* A, p. 1405, Rom.

(10) Hesych., v. Βησίον. On a essayé de dériver ce nom de Βῆσσαι, qui désignait des *vallons creux* (*Annot.*, Hesych., ad h. v.); mais je ne vois pas pourquoi, dans ce cas, cette espèce de vase aurait été la seule à laquelle on aurait appliqué ce nom, puisqu'il n'était ni plus ni moins creux que les autres espèces de *lécythus.* Je crois que ce mot, usité par les Alexandrins était, comme κιβώριον, d'origine égyptienne. *Besa* est le nom de la divinité qu'on adorait à Abydos (Jablonski, *Panth. Æg.*, V, 7, 1. *Opusc.*, I, 61, 62), et l'ancien nom d'Antinoë (Champollion, l'*Égypte sous les Pharaons*, I, 286); on le retrouve dans des noms propres tels que Βήσας ou Βησᾶς (Hedyl., *ap. Athen.*, 497, d. — *Inscr. des tombeaux des rois*, n° 7, dans mon ouvrage sur la *statue de Memnon*, p. 247); *Bésarion* ou *Bessarion*, qui se rencontre aussi très-souvent, doit s'y rattacher. Les coptes se servent encore d'un vase qu'ils appellent πίβησα ou πίβασα (Hemsterh. *ad Poll.* X, 68), mot qui n'est que βῆσα avec l'article égyptien. J'en dirai autant de Βαυκαλίς, d'où dérive notre mot *Bocal* (Boissonade, *Anecd. gr.*, V, 61), ou Παυκαλίς, selon l'orthographe suivie dans un papyrus contenant un fragment de lexique inédit; sorte de vase également usité chez les Alexandrins (Athen., *Epit.*, lib. XI, 784, b).

(11) Aristoph., Πλούτ. 811.

(12) Aristoph., *ap. Poll.*, X, 11, 1209.—Cf. Volckm. Fritzsche, *de Dætal.*, p. 67.

(13) Ci-dessus, p. 401, n° 3, où on lira IX au lieu de V.

(14) Καὶ βάψας ἀρυταιναν... αὐτὸς αὑτοῦ καταχέασθαι. *Char.*, IX, ibiq. Casaub.

par exemple, 1° sur des médailles de Tarente; car ce que l'on avait pris pour une plante bulbeuse est évidemment le *strigile* et le *lécythus* (1); 2° dans la peinture d'un vase de Canosa (2), où Millin a vu, au lieu du lécythus, un vase à l'eau lustrale (3); 3° sur un autre vase également de Canosa, où deux éphèbes tiennent à la main ces deux ustensiles (4); Millin trouve à ces vases la forme d'une *grenade* (5); ce sont des *lécythus* striés (ῥαβδωτοί), dont l'un présente cela de remarquable qu'il a pour base trois boules, sorte d'ornement que les anciens ont appelé κάρυα et βάλανοι; c'est donc un λήκυθος καρυωτή ou βαλανωτή, expressions synonymes que j'ai expliquées ailleurs (6).

Il est à remarquer que, dans tous ces monuments, le *lécythus* a constamment la même forme; celle d'un vase très-bombé, presque sphérique, avec un col fort étroit. On comprend alors pourquoi les Latins ont toujours rendu *lécythus*, en ce cas, par le mot *ampulla*, dont la forme est déterminée par Apulée (7) (*lenticulari formâ*, *tereti ambitu*, *pressulâ rotunditate*) qui nous le représente comme un petite vase à gros ventre, à col étroit, d'où il recevait le nom de *guttus* (8), *gutturnium* (9), le liquide s'écoulant *guttatim* de son orifice. Cette forme du *lécythus (ampulla)* est précisément celle qui se montre sur tous les monuments où l'*ampulla* et la *strigilis* sont réunies. Sur une pierre gravée dans Caylus (10), où se trouvent l'*ampulla* et la *strigilis*, on lit à côté du vase le mot ΠΡΟΧΟΟϹ (πρόχους), comme synonyme de λήκυθος et d'*ampulla*; la synonymie des mots πρόχους et λήκυθος existait surtout dans le dialecte des Thessaliens (11). M. Panofka attribue à ce *prochous* un tout autre nom, celui d'*arystichos* (12), indiquant un vase dont nous ignorons la forme, quoi qu'il en dise (le texte sur lequel il s'appuie n'ayant pas le sens qu'il lui donne), tandis qu'il réserve pour les vases de la forme d'*ampulla* le nom d'*aryballos*. Quant à l'attribution qu'il fait du mot *lagynos* à un vase circulaire et plat, elle repose sur un passage pris tout à fait à contre-sens. « Ératosthène, dit-il, compare le « *lagynos* au pétase, ce qui suffit pour justifier l'ap- « plication que nous en faisons au vase n° 100. » Ératosthène n'a point songé à comparer le *lagynos* au *pétase*; il ne fait qu'une *remarque grammaticale* sur le *genre* des mots πέτασος, στάμνος et λάγυνος; il dit que plusieurs les mettaient au féminin: Ἐρατοσθένης δέ φησι, λέγεσθαι τὴν πέτασον, καὶ τὴν στάμνον [καὶ τὴν λάγυνον] ὑπό τινων « Ératosthène prétend que quelques- « uns disent *la* pétase, *la* stamnos, et *la* lagy- « nos (13). »

Si l'on prend la peine de relire le passage entier, on se convaincra que cet auteur n'a point songé à comparer un vase quelconque à un *petasus*. Le mot λάγυνος est féminin dans les deux épigrammes de Marcus Argentarius (14), et στάμνος dans un vers d'Ephippus (15).

Maintenant le χρίκος ἐν ᾧ λήκυθος καὶ ξύστραι dont il s'agit ici était-il ce xystrolécython que nous voyons à la main du jeune esclave du Musée Pie-Clémentin? C'est la première idée qui m'est venue, et la plus simple. Elle présente cependant plusieurs difficultés.

D'abord il serait étrange qu'on eût donné comme partie du signalement de l'esclave, comme moyen de reconnaissance, le *xystrolécython* qu'il aurait tenu à la main. Ne devait-on pas croire que la première chose que ferait le fugitif serait de jeter l'instrument de servitude qui pouvait à l'instant le faire reconnaître pour esclave échappé, et occasionner son arrestation? Il semble donc que le χρίκος dont il est question ici soit quelque signe permanent, par exemple un bracelet ou un collier de fer, sur lequel on avait représenté un lécythus avec une strigile de chaque côté, comme symbole de la fonction de l'esclave; un objet de cette espèce, on ne pouvait s'en défaire qu'avec la lime: il fallait s'en procurer une; et comment le tenter sans risquer de se compromettre? Indépendamment de cette raison très-forte, il y en a une autre qui ne l'est pas moins; c'est l'expression ἐν ᾧ, qui ne peut guère s'entendre que d'objets représentés sur le χρίκος; on aurait dit ἐξ οὗ ou ἀφ' οὗ dans l'autre cas.

(1) L'observation appartient à M. Charles Lenormant.
(2) Pl. III.
(3) Page 17.
(4) Pl. VII. La même figure se voit sur une peinture de vase dans Hamilton (I, pl. 74).
(5) Page 38.
(6) *Observat. sur les noms de vases*, p. 59.
(7) *Florid.*, II, p. 35, Oudend.
(8) Juven., III *Sat.* V, 263.
(9) Cf. Fried. Creuzer, *Ein alt-Athen. Gefæss*, S. 27.
(10) *Rec. d'Antiq.*, t. III, pl. XXXIV.
(11) *Athen.*, XI. 495, c.
(12) *Diss. sur les vér. noms des vases*, p. 36, pl. V, n° 98.
(13) *Ap. Athen.*, XI, 499, e.
(14) *Epigr.*, XVIII, XXI. — *Analecta*, t. II, p. 270, 271.
(15) *Ap. Athen.*, I, 29, e.

C'est à ce dernier sens que je crois devoir m'arrêter. Ce bracelet ou ce collier annonçait probablement qu'Hermon avait déjà fui. C'était l'usage à Rome de mettre aux esclaves que l'on reprenait un collier *(collare)* (1) avec une inscription indiquant que l'esclave avait fui, et qu'il fallait l'arrêter; *Tene me, quia fugi, et revoca me domino meo* . . . etc. Cet usage n'a pu manquer d'exister aussi en Grèce. Je pense donc que le χρίκος d'Hermon était un anneau de cette sorte, placé autour de son cou ou de son bras, indiquant à la fois qu'il était un fugitif repris, et qu'il servait au bain.

Des deux vêtements indiqués ici, le second, le περίζωμα, me paraît être ici le vêtement *servile*, analogue au *præcinctorium*, au *subligaculum* des Romains. C'est sans doute à cela que fait allusion Denys d'Halicarnasse quand il désigne par les mots οἱ μὴ ἐκ περιζώματος ἀσκοῦντες ῥητορικήν (2), ceux qui exercent l'art du rhéteur dans des vues nobles et libérales, non comme des esclaves parvenus. Le περίζωμα était aussi le *tablier* du cuisinier; de là ce mot d'Aristodème à l'un de ses amis, qui passait pour avoir été cuisinier, et qui lui conseillait l'économie dans ses dépenses et ses présents : « Tes discours sentent le « périzôma (οἱ λόγοι σου περιζώματος ὄζουσιν) (3). Un cuisinier dit dans Athénée : « Je n'ai pas appris « ce que je sais pour avoir porté le périzôma de- « puis deux ans ... (4) » (οὐ γὰρ περιέργως ἔμαθον ἐν ἔτεσιν δυεῖν ἔχων περίζωμ' ἀλλ' ἅπαντα τὸν βίον). Il se mettait comme notre tablier, par-dessus les vêtements : ὅμοιόν ἐστι τῷ γυναικὸς ἐλευθέρας καὶ σώφρονος ἔνδυμα περισπάσαντα καὶ περίζωμα δόντα, συνέχειν ἐπὶ καπηλείου (5). On pourrait donner ici le sens de *tablier* au περίζωμα, et présumer que l'esclave était en même temps *valet de chambre* et *cuisinier*. Mais je crois que mon explication du περίζωμα est préférable. C'était une pièce rectangulaire de toile, faisant le tour de la ceinture jusqu'au milieu des cuisses, et qui forme encore à présent dans le Levant le principal vêtement du bas peuple, des ouvriers et des esclaves. Ce n'est ni une ceinture, ni un caleçon; j'ai conservé le mot grec, ne trouvant pas d'expression pour le rendre. Je me figure qu'Hermon, accompagnant son maître au bain, avait simplement le περίζωμα; et que la *chlamyde*, vêtement de l'homme libre, dont on parle ici, appartenait à son maître, qui la lui avait donnée en garde pour la reprendre en sortant. L'esclave l'aura emportée pour cacher sa condition servile, et il n'aura eu garde d'oublier la ceinture bien garnie que le maître avait déposée en entrant au bain.

(1) Cf. Pignori, *de Servis*, p. 32, 33.
(2) *In Dinarch.*, p. 112, l. 26.
(3) Plut., *Apophthegm.*, p. 188, t. VI, p. 693.
(4) VII, 290.
(5) Plut., *An seni sit ger. Resp.*, p. 785. — T. IX, p. 139, fin.

§ 6. *Récompense promise.*

Lignes 12, 13. Je viens à l'article le plus intéressant, à celui de la récompense promise. Le passage n'est pas sans difficulté; je crois toutefois en avoir saisi le vrai sens. Il y a ici trois sommes différentes, dont l'expression est composée de la sigle τλ qui est celle du *talent*, des lettres Β, Α et Γ, qui indiquent le nombre de ces *talents*, et enfin d'une plus petite lettre placée au-dessus; savoir : Γ au-dessus de Β, Β, de Α, et Ε, de Γ. Quand on connaît l'usage suivi dans les papyrus grecs d'Égypte, d'exprimer les fractions du talent en drachmes, on ne peut douter que la première somme ne soit égale à 2 talents 3,000 drachmes (= 15,000); la seconde à 1 talent 2,000 drachmes (= 8,000); et la troisieme, à 3 talents 5,000 drachmes (=23,000 drachmes (6).

Il s'agit de savoir pourquoi ces trois sommes ont été énoncées.

Pour cela il faut penser que l'annonce proclamée par le crieur, ou affichée, pouvait avoir ces deux résultats différents :

1° Ou bien l'esclave serait *ramené* par celui qui l'avait trouvé ou chez qui il s'était caché; c'est ce qu'on appelait *retrahere* (7) ou *referre* (8), ou *perducere* (9), en grec ἀνάγειν; c'était rendre l'esclave à son maître. 2° Ou bien on dénoncerait la retraite de l'esclave caché soit dans un asile sacré, soit chez des individus qui ne voulaient pas le rendre, parce qu'il valait mieux que la récompense promise. En pareil cas, celui qui en avait connaissance, et qui voulait gagner quelque argent, allait dénoncer l'esclave au magistrat; cela s'appelait *demonstrare* (δεικνύναι) ou *commonstrare*; de là, l'expression d'Apulée : *Si quis a fuga retrahere, vel occultam DEMONSTRARE poterit fugitivam* (10); et celle-ci de Petrone : *Si quis eum*

(6) C'est le seul exemple que je connaisse de cette manière de placer la fraction du talent. On la mettait ordinairement à côté, comme à la ligne 23.
(7) Apul., *Met.*, VI, 394.
(8) Petron., § 97, p. 598. — Propert., *Eleg.* III, 23, 20.
(9) Cur. Fortunat., *Art. Rhet.*, I, p. 65.
(10) Apul. l. l.

reddere, aut commonstrare voluerit. La même opposition est dans Moschus : « Celui qui dira « où il est (ὁ μανυτὰς), aura un baiser pour ré- « compense ; mais si tu le ramènes (ἢν δ' ἀγάγῃς « νιν), tu auras quelque chose de plus. »

Cela posé, le sens devient clair. « Celui qui « le ramènera (τοῦτον ὃς ἂν ἀναγάγῃ), recevra « deux talents et 3,000 drachmes. Mais s'il indi- « que [seulement son refuge] dans un lieu sacré, » [il aura] 1 talent et 2,000 drachmes (ἐφ' ἱεροῦ « δείξας ΤΑΒΑ). » Certains lieux sacrés jouissaient du droit d'asile pour les criminels et pour les esclaves échappés ; tel était à Athènes le Théséum (1). Il en était de même en diverses parties de la Grèce (2). Nous voyons par ce passage de notre papyrus que ce droit d'asile existait aussi en Égypte; c'est ce qu'Hérodote indique positivement pour une époque assez ancienne (3).

Or, quand un esclave s'était réfugié dans un lieu sacré, on ne pouvait le prendre facilement ; et si les prêtres trouvaient bon de le garder pour eux, on devait avoir beaucoup de peine à le ravoir; mais c'était beaucoup que de savoir qu'il était là, parce qu'en épiant le moment, on pouvait espérer le saisir tôt ou tard ou l'obtenir par négociations, et peut-être aussi moyennant finance. Celui qui révélait sa retraite méritait donc une récompense, mais plus faible que dans le premier cas ; en effet, elle n'est ici que de 8,000 drachmes, ou de moitié moins que si on ramenait l'esclave.

Un troisième cas est celui-ci : « Si l'on indique « sa retraite (non plus dans un lieu sacré, mais « chez un particulier), on recevra 3 talents et « 2,000 drachmes. » Cette somme est à elle seule égale aux deux autres. Au premier abord, on ne voit pas pourquoi celui qui indique seulement le lieu de la retraite de l'esclave, recevra plus d'argent que celui qui remettra l'esclave lui-même aux mains de son maître. La raison pourtant me paraît évidente. Il était impossible que la loi n'eût pas attaché une peine à un délit très-facile à commettre, et attentatoire à la propriété; car, dans le système politique des anciens, l'esclave était une *chose*, une propriété aussi bien qu'un cheval ou un bœuf. Ce délit consistait à recéler l'esclave fugitif et à le garder chez soi, moyennant promesse de bon traitement et d'affranchissement par la suite. Ce délit était, dans le fait, un vol que la loi ne pouvait manquer d'atteindre. *Is qui fugitivum celarit, fur est*, dit Ulpien (4). En effet, celui qui trouvait un esclave fugitif devait l'amener, dans un intervalle de temps prescrit, devant les magistrats municipaux, ce qu'on appelait *in publicum deducere;* ou bien le livrer à son maître, *domino reddere* ou *tradere* (5). Quiconque n'en agissait pas ainsi était puni d'une amende, et sans doute soumis à des dommages et intérêts envers le propriétaire. Ces dispositions de la loi romaine sont trop inhérentes à la nature même du système de l'esclavage, pour qu'il n'y eût pas dans la législation grecque quelque chose d'analogue. Il en existe peut-être des traces, quoique je n'en aie pas trouvé; mais n'en restât-il plus, il suffirait de ce passage de notre papyrus pour démontrer qu'il en était ainsi : c'est parce que celui qui recélait l'esclave était passible d'une amende; qu'on offrait davantage à quiconque révélerait la retraite du fugitif chez un particulier. Le magistrat mettait un grand intérêt à ce que de tels délits fussent dénoncés : on promettait donc en ce cas, au dénonciateur, 1 talent 1/3 outre les 2 talents 1/2 promis à celui qui livrerait l'esclave à son maître. Le surplus était sans doute compensé et au-delà par le montant de l'amende et des dommages et intérêts imposés au délinquant en faveur du propriétaire de l'esclave.

Mais il y avait quelques précautions à prendre avant de payer les 3 talents et 5,000 drachmes. Il ne suffisait pas que le dénonciateur fît connaître que l'esclave était réfugié chez tel individu : le propriétaire n'eût pas été fort avancé si cet individu eût été trop pauvre pour solder tant l'amende que les dommages et intérêts; aussi a-t-on bien le soin de dire παρ' ἀνδρὶ ἀξιοχρέῳ, *chez un homme solvable.* Ce n'est pas tout : cet homme, bien que fort solvable, peut n'être pas *passible de la peine*, par suite de sa position sociale ou des fonctions qu'il exerce et qui l'enlèvent à la juridiction ordinaire. Tels étaient probablement les prêtres, les administrateurs et officiers d'un certain ordre. Dans ce cas, on ne doit pas compter sur l'amende. Mais, comme le maître ne veut pas s'engager à payer le surplus, on ajoute καὶ δωσιδίκῳ, *et étant passible de la peine* voulue par la loi. Il paraît que ce mot doit avoir le même sens que dans ce passage d'Hérodote : Ἀρταφέρνης συνθήκας σφίσι ... αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιέεσθαι, ἵνα δωσίδι-

(1) Plut., *in Thes.*, 35. — *Schol. Arist.* Ἱππ. 1309. — Sam. Petit., *Leges Atticæ*, p. 81, Wessel.
(2) Cf. Wachsmuth, *Hellen. Alterth.*, III, 188.
(3) Herod., III, 113.

(4) *Digest.*, XI, t. IV, 1.
(5) Dig. l. l.

χοι εἶεν. « Il força les Ioniens de convenir entre « eux qu'ils *seraient passibles de peine*, qu'ils se- « raient justiciables [entre eux pour leurs griefs « respectifs] : καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν, « et ne se pilleraient pas [impunément] les uns « les autres (1). » On peut citer encore celui de Polybe : Συνεβούλευε ... περὶ δε τῶν τεθνειώτων δωσιδίκους παράσχῃ τοὺς ἠδικηκότας (2). « *Il con-* « *seilla* [de ne point laisser partir Dorimaque de « la ville avant d'avoir rendu aux Messéniens « tout ce qu'ils avaient perdu], ou *quant à la* « *satisfaction due aux morts, avant d'avoir livré* « *leurs assassins pour être jugés.* »

Il me semble ne rester maintenant aucun nuage sur ce passage important.

D'après l'évaluation qui a été proposée plus haut,

Les 2 talents et 3,000 drachmes valent	175 fr.
Le talent et 2,000 dr..............	93
Les 3 talents et 5,000 dr...........	268

c'est-à-dire une somme égale aux deux premières. La première seule nous représente le prix que l'on mettait à ravoir l'esclave; les deux autres étaient modifiées en plus ou en moins par les circonstances de la découverte.

Il existe deux textes qui nous font connaître le prix que l'on donnait à Rome au dénonciateur de l'esclave échappé : l'un est de Pétrone, l'autre de Fortunatianus (3). Ce prix est de 1,000 deniers, ou un peu plus de 600 fr. de notre monnaie; c'est 2/3 en sus de la somme qui est ici fixée; mais personne ne s'étonnera qu'à Rome, sous les empereurs, les esclaves fussent évalués plus haut qu'en Égypte, et même qu'en Grèce. On sait qu'à Athènes (4) le prix moyen des esclaves ouvriers était de 250 drachmes (220 fr.). La récompense de 175 fr. pour celui qui ramènera l'esclave Hermon est donc réellement une *récompense honnête*.

Lig. 15. Μηνύειν δὲ τὸν βουλόμενον, κ. τ. λ. L'infinitif, selon l'usage dans ces sortes de formules, au lieu de l'impératif; de même Lucien (5) : Μηνύειν ἐπὶ ῥητῷ αὐτονόμῳ. Le verbe μηνύειν est ici le mot propre. C'est faire *la déclaration ou la dénonciation ;* de là le dénonciateur est appelé μανυτάς par Moschus, et la récompense, τὸ μήνυτρον (οὐχ ἂν μηνύσαιμ' οὐχ ἂν μήνυτρον ἀροίμην) (6), en latin *indicium* (7). La déclaration devait être faite, chez les Romains, soit au *præses* de la province, soit au proconsul, et à Rome, au *præfectus vigilum* (8). C'était par les ordres de ces magistrats que le *fugitivarius* faisait la recherche (*conquisitio*) nécessaire pour tirer l'esclave du lieu où il était caché. En Égypte on s'adressait au stratége ou aux fonctionnaires sous ses ordres, τοῖς παρὰ τοῦ στρατηγοῦ; mais il paraît que cette marche était facultative : s'adressait au stratége qui voulait, τὸν βουλόμενον.

L'expression ὁ παρά τινος est fréquente dans les papyrus, et signifie le *fonctionnaire dépendant d'un autre*, l'*employé*, le *commis* d'un chef. Ainsi, pour ne citer qu'un exemple, Χαιρήμων ὁ παρ' Ἡρακλείδου τοῦ τραπεζίτου, veut dire « Chérémon, le commis d'Héraclide le trapézite (9). » Quant au stratége, j'ai déjà prouvé que, sous la domination romaine, c'était le gouverneur civil et militaire du nome (10); comme les Romains conservèrent en Égypte le système administratif qu'ils y trouvèrent établi, on doit croire qu'antérieurement les nomes étaient gouvernés aussi par des *stratéges* revêtus des mêmes fonctions. Ce passage montre qu'il en était ainsi, et que tous les détails de l'administration civile et judiciaire appartenaient à sa juridiction.

§ 7. *Second esclave échappé avec le premier.*

Lig. 17. Le maître de l'esclave Bion, qui s'était enfui avec le premier, est *Callicrate*, exerçant à la cour la fonction d'*archypérète*, mot dont la signification précise est inconnue. C'est un de ces augmentatifs qui paraissent avoir été communs à la cour des Ptolémées pour exprimer les grandes fonctions ou charges qu'on y avait établies en l'organisant, comme Alexandre avait lui-même commencé d'organiser la sienne sur le modèle de celle des rois de Perse et des an-

(1) Herodot. VI, 42. — Notre papyrus confirme la leçon δωσίδικος que donnent certains Mss. d'Hérodote et de Polybe, au lieu de δοσίδικος qu'on trouve dans d'autres. V. Schweigh. ad h. l. Herod. et Polyb.

(2) IV, 4, 4.

(3) Aux endroits déjà cités, p. 331.

(4) Voy. mon *Mém. sur la popul. de l'Attique*, t. VI, p. 202 des *Mém. de l'Acad.*

(5) Plus haut, p. 331.

(6) *Hymn. in Mercur.*, v. 264. — Thucyd., VI, 27. — Thom. Magist., p. 615. — Pollux, VI, 187.

(7) Apul., *Met.*, VI, p. 395, ibiq. annot.

(8) *Dig.*, XI, tit. IV, *de fug. Leg.* 1, § 8.

(9) Peyron, *ad Papyr. Taur.*, t. I, p. 153; II, p. 33. — *Papiri di Zoide*, p. 21.

(10) *Recherches*, p. 272, 273. Ce qui est confirmé par plusieurs inscriptions du colosse de Memnon; voy., à ce sujet, mon ouvrage intitulé : *La Statue vocale de Memnon, considérée dans ses rapports avec l'Égypte et la Grèce*, etc., p. 136, 143.

ciens Pharaons. Nous connaissons déjà des ἀρχισωματοφύλακες, des ἀρχεδέατροι, des ἀρχιδικασταί, etc., dont le sens est déterminé suffisamment par celui des mots qui suivent ἀρχι. Mais ici l'incertitude du sens précis de ὑπηρέτης empêche de se faire une idée nette de celui du composé ἀρχυπηρέτης. Tout ce qu'il peut y avoir de certain, c'est que Callicrate avait la charge de surveiller les employés attachés au service du palais à Alexandrie (ὑπηρέται). L'expression οἱ περὶ αὐλήν désigne, dans le style de la chancellerie alexandrine, tous ceux qui exerçaient des charges à la cour (1).

Ligne 20. Le signalement de Bion est moins détaillé que celui d'Hermon. On n'a point mis l'âge, et le signalement n'a que quatre traits; le seul incertain est celui qu'on a exprimé par κατάκνημος, mot dont je ne connais pas d'autre exemple. Κατὰ en composition avec un adjectif est augmentatif; ainsi, κατάγλωττος, *bavard*, καταγύναιος, *adonné aux femmes*, κατάμπελος, *abondant en vignes*, κατάδενδρος, *en arbres;* et, dans le style ecclésiastique, κατείδωλος, *rempli d'idoles*, etc. Le sens de *aux jambes fortes*, que j'ai donné à κατάκνημος, est non-seulement conforme à l'analogie, mais encore en harmonie avec les autres traits. Bion était *petit et large des épaules*, c'est-à-dire, *robuste et trapu.* Le mot χαροπός, qui désigne proprement un homme *à la figure ouverte et gaie*, se prend le plus souvent comme une épithète d'ὀφθαλμός, tantôt synonyme de γλαυκός (2), tantôt avec un sens un peu distinct (3); de même Xénophon distingue ὑποχάροπος de ὑπόγλαυκος (4); le mot doit, en ce cas, indiquer un bleu verdâtre; avec χαροπός on met quelquefois τὰ ὄμματα ou ὀφθαλμοῖς (5), mais l'ellipse du complément n'est point inusitée : Dicéarque avait employé de même ὑποχάροπος dans le signalement d'Hercule (6).

(1) Peyron, *ad Pap. Taurin.*, I, p. 75.
(2) Theocr., xx, 35.
(3) Aristot., *Hist. anim.*, 1, 8, 4. Schn.
(4) *Venat.*, III, 3.
(5) Xenoph., l. l. Pseudo-Maneth., *Apotelesm.*, v, 230.
(6) Ap. Clem. Alex., *in Protrept.*, p. 26, l. 30.

Ligne 20. Le mot σεβίτιον se lit clairement. Celui qui vient après, γυναικεῖον, quoique moins distinct, ne laisse pas de doute. J'ai traduit le premier par *coffret*, fondé sur la glose d'Hésychius : σέβις (f. σεβίς)· πυξίς : ce sera le même mot qu'Hésychius a reproduit sous une autre forme σεπτυΐς, πυξίς; le même encore qu'on trouve dans Hippocrate, sous la forme σιπυΐς (σιπυΐδα· πυξίδα) (7), laquelle paraît être un diminutif de σιπύη (8), σιπὺς ou σίπυον (9). Quant à σεβίτιον, on ne peut y voir qu'un diminutif de σεβὶς régulièrement formé, si l'on pense à la substitution continuelle du T au Δ dans les papyrus grecs d'Égypte, ce qui tient sans doute à la prononciation (10). Ainsi, σεβίτιον est identique avec σεβίδιον; et si Hésychius avait conservé ce mot, il nous aurait certainement donné cette glose : Σεβίδιον· πυξίδιον. J'y vois un de ces *coffrets de femme* (un *narthecium*), d'or, d'argent ou d'ivoire, dans lequel on mettait des bijoux ou des pierreries; dans tous les cas, un objet précieux, puisqu'il valait 6 talents et 5,000 drachmes (41,000 dr.) ou 480 fr., c'est-à-dire, trois fois plus que la somme promise à qui ramènerait l'esclave lui-même.

J'observe que, dans ce dernier passage, les 5,000 drachmes sont exprimées, comme à l'ordinaire, par un chiffre après celui qui indique le nombre de talents. Entre χαλκοῦ et ce chiffre, il y a une lacune où l'on voit les traces d'un caractère : c'était L ou ⊢, sigle de la drachme; le crochet au-dessus de l'E indique le *mille.*

Ligne 24. La leçon ὃς ἂν ἀνάγῃ est claire, au lieu de ὃς ἂν ἀναγάγῃ qui est plus haut et qui vaut mieux; dans les deux cas, sans iota adscript.

Celui qui ramènera l'esclave Bion aura la même somme que pour le premier, sans doute aux mêmes conditions; cela n'est pas exprimé, probablement parce que cela s'entend de soi-même.

(7) Galen. ap. Franz., *Gloss.*, p. 560.
(8) Hemsterh., *ad Aristoph. Plut.*, v. 807.
(9) Suid. v. καδίσκος.
(10) Voy. mes *Matériaux pour l'histoire du Christianisme*, p. 66.

IV.

PAPYRUS GREC DU MUSÉE ROYAL CONTENANT UNE PLAINTE EN VIOLATION DE SÉPULTURE.

Ce papyrus n'offre pas, j'en conviens, autant d'intérêt que celui qui précède; il ne nous révèlera point, comme l'autre, plusieurs de ces particularités neuves qui éclaircissent divers usages obscurs de l'antiquité. Il ne m'a pas paru néanmoins indigne de l'attention des lecteurs.

Le sujet du premier était tout grec : la scène se passait à Alexandrie. Ici, le sujet est tout égyptien, et la scène est à Thèbes : il se rapporte aux cérémonies célébrées dans les tombeaux. S'il ne nous apprend rien sur ces cérémonies en elles-mêmes, du moins le trait assez original qu'il nous a conservé est une conséquence curieuse du mode de sépulture adopté dans les *Memnonia* ou quartier des morts, et nous indique combien de profanations et de violations de tombeaux ont dû avoir lieu dans l'antiquité même.

En revanche, ce papyrus est plus curieux que l'autre sous le rapport paléographique. Les lacunes qui le défigurent en rendent la restitution d'autant moins facile, que les caractères qui ont été conservés sont d'une écriture peu distincte, et eux-mêmes quelquefois très-altérés. Il pourra donc être un objet intéressant d'étude pour ceux qui compareront le texte restitué que je leur présente avec le *fac-simile* reproduit fidèlement dans la planche ci-jointe (n° 3).

Voici d'abord le texte et la traduction :

TEXTE.

1 Δι.....φ τῶν φιλων κ]αὶ ἱππ[άρχῃ]
ἐπ' ἀνδρ[ῶν καὶ ἀρχιφυλ]ακίτῃ
τοῦ περὶ Θήβας, π[αρ' Ὀσ]οροήριος τοῦ
Ὥρου χολχύ[του τῶν] ἐκ τῶν
5 Μεμνονείω[ν· Εἰ]σαγγέλλω
ὅτι τοῦ ΜΔL, Λόχου τοῦ
συγγενοῦς [ἐπι]βεβληκότ[ος]
εἰς Διόσπολιν [τὴν] μεγάλην,
ἐπελθόντ[ες τι]νὲς ἐφ' [ἕνα]
10 τάφον τῶν [ὑπαρ]χόντων μοι
ἐν τῷ περ[ὶ Θήβ.] καὶ ἀνοί
ξαντες, τ[ινὰ] μὲν τῶν
τεθαμμένων σωμάτων
ἐξέδυσαν· ἀπηνέγκαντο
15 δὲ ὁμοῦ ἃ ἐτύ[γχα]νον ἀπηρεις
μένος ἐκ[εῖ ἔ]πιπλα,
α
ἄξια Χ. ⊠Ι· συνέβη δὲ καὶ,
δὶα τὸ ἀχ[ανῆ] τὴν θύραν
ἀφεθῆν[αι, ὑπὸ] λύκων
20 λυμανθῆ[ναι] ἀγαθὰ
σώματα [περ]ιβρωθέντα·
Ἐπεὶ οὖν ὑπ[άγω] (?) κατὰ
Ποήριος καὶ.....

TRADUCTION.

§ 1. — A Denis, un de mes amis, hipparque des hommes, et archiphylacite du Péri-Thèbes; de la part d'Osoroëris, fils d'Horus, cholchyte d'entre ceux des Memnonia.

§ 2. — Je porte à ta connaissance que, l'an XLIV, lorsque Lochus, le parent, est venu à Diospolis-la-Grande, certaines personnes ont envahi l'un des tombeaux qui m'appartiennent dans le Péri-Thèbes; l'ayant ouvert, ils ont dépouillé quelques-uns des corps qui y étaient ensevelis, et en même temps ont emporté tous les effets que j'y avais mis, montant à la somme de dix talents de cuivre.

§ 3. — Il est arrivé aussi que, comme la porte fut laissée toute grande ouverte, des corps en bon état ont beaucoup souffert de la part des loups qui les ont en partie dévorés.

§ 4. — Puisque j'intente action contre Poëris et......et Phtônis, son frère, je demande

καὶ Φτώνι[ος] τοῦ ἀδελφοῦ
25 αὐτοῦ, ἀξιῶ ἀνα[καλεῖν]
αὐτοὺς ἐπὶ [σὲ], καὶ τὴν
προσήκουσ[αν] ἐξ ἐπισκέ
ψεως διάληψ[ιν] ποιήσασθαι.

Εὐτύχει.

qu'ils soient cités devant toi, et qu'après mûr examen, on rende la décision convenable.

Sois heureux!

EXPLICATION.

§ 1. *Noms des plaignants et du magistrat qui reçoit la plainte.*

Lig. 1-3. — Les deux premières lignes ont presque entièrement disparu; de la première il ne reste que la lettre Δ, et à la fin les lettres ΙΠΠ; de la seconde, que quelques fragments de lettres au commencement, et AKITHI à la fin.

C'en est assez pour nous avertir que là se trouvaient le nom et les titres d'un officier du *Péri-Thèbes* (τοῦ περὶ Θήϐας, l. 3), auquel cette lettre est adressée. Le Δ annonce un nom propre, tel que Διοδώρῳ, Διονυσίῳ, Διοδότῳ, ou tout autre commençant par un Δ. Les lettres ΙΠΠ font partie du mot ἱππάρχῃ ou ἱππάρχῳ, et les lettres du commencement de la deuxième ligne conservent la trace évidente des mots ἐπ' ἀνδρῶν. L'expression ἱππάρχῃ ἐπ' ἀνδρῶν est un titre honorifique de la cour des Ptolémées qu'on retrouve dans d'autres papyrus (1), ainsi que ἡγεμὼν ἐπ' ἀνδρῶν (2).

La signification précise de ce *titre* n'est pas encore connue. La conjecture de M. Peyron est ingénieuse. Il pense que, par l'addition des mots ἐπ' ἀνδρῶν à celui de ἱππάρχης ou ἡγεμών, on voulait désigner l'officier qui ne portait pas ce titre simplement comme *honorifique*, mais qui commandait *effectivement* des troupes. Dans cette hypothèse, les mots ἱππάρχης ou ἡγεμών, employés seuls, n'auraient été que des titres sans fonctions réelles, comme celui de ἀρχισωματοφύλαξ, tandis que ceux de ἱππάρχης ou de ἡγεμὼν ἐπ' ἀνδρῶν auraient indiqué un commandement effectif. Cette conjecture, toute probable qu'elle est, offre cependant une difficulté. Si le mot ἱππάρχης, mis tout seul, avait signifié un titre honorifique, on le trouverait quelquefois ainsi employé sans complément. Jusqu'ici on n'en connaît pas d'exemple. On en peut dire autant de ἡγεμών; car, dans les deux passages où ce mot se rencontre seul, Κομάνου τῶν ἡγεμόνων (3), il est tout à fait incertain si ce mot indique un simple titre. D'ailleurs, quand on réunit les divers passages où se trouvent les expressions ἡγεμὼν ou ἱππάρχης ἐπ' ἀνδρῶν, il me semble qu'on ne peut guère se refuser à croire qu'elles sont des titres honorifiques. Ainsi dans ce passage : ἀρχισωματοφύλαξ καὶ ἱππάρχης ἐπ' ἀνδρῶν καὶ ἐπιστάτης τοῦ περὶ Θήϐας (4), le titre *effectif* paraît être le dernier; les deux premiers seront honorifiques l'un et l'autre. Il en est de même d'un passage cité plus bas, où l'on voit que ces ἱππάρχαι ἐπ' ἀνδρῶν formaient un *corps* à part, un τάγμα, ce qui s'explique mieux dans l'hypothèse où ils auraient formé un *corps*, une *classe*, comme les *amis*, les *parents*, les *archisomatophylax*, etc. Enfin, dans une inscription (5), nous lisons : ...Αἰτωλὸν....ἡγεμόνα καὶ ἱππάρχην ἐπ' ἀνδρῶν, καὶ ἱερέα θεῶν Εὐεργετῶν. Ce prêtre d'Évergète, qui était tout à la fois ἡγεμὼν et ἱππάρχης ἐπ' ἀνδρῶν, a bien l'air de n'avoir ces dignités qu'à titre honorifique; car, quand on accorderait qu'il pût être *prêtre* et *commandant de troupes*, il ne pouvait être à la fois ἡγεμὼν et ἱππάρχης, pas plus qu'on n'est en même temps *colonel* et *capitaine*. Cela s'entend fort bien au contraire, dans le cas où il ne s'agirait que d'honneurs auliques.

M. Peyron me permettra donc de voir encore ici une difficulté assez grave; et, sans prétendre être plus heureux que lui, de présenter de nouveau une conjecture différente, à laquelle d'ailleurs je n'attache pas plus d'importance qu'il ne convient en matière si obscure.

Ce titre n'aurait-il pas tiré son origine de l'usage des jeux publics qui se célébraient dans la ville toute grecque d'Alexandrie, comme dans les autres villes grecques? Et en effet,

(1) *Pap. Taurin.*, I, p. 1, l. 15.
(2) *Pap. Taur.*, II, l. 2.
(3) *Pap. Taur.*, I, p. 1, l. 7.
(4) *Pap. Taur.*, II, l. 2.
(5) *Corpus Inscr.*, n° 2621.

nous voyons qu'un des principaux édifices d'Alexandrie était un très-beau gymnase (1); Strabon cite encore le grand cirque, appelé *Hippodrome*, où se célébraient des jeux équestres. Or, les combattants admis dans les jeux gymniques étaient, comme on sait, divisés en trois classes : les enfants (παῖδες), les jeunes gens (ἔφηβοι ou ἀγένειοι), et les hommes (ἄνδρες). Au nombre des exercices auxquels ces derniers se livraient, il devait y en avoir d'*équestres*, sous la conduite d'officiers choisis qui prenaient alors le titre d'ἱππάρχαι ἐπ' ἀνδρῶν, titre qu'ils conservaient plus tard; et, dans le reste de leur carrière, ils le cumulaient avec d'autres titres indiquant, soit des distinctions honorifiques, soit des fonctions actives. C'est ainsi que nous trouvons, par exemple : ἀρχισωματοφύλαξ καὶ ἱππάρχης ἐπ' ἀνδρῶν καὶ ἐπιστάτης τοῦ Παθυρίτου (2). Si ma conjecture est fondée, il faudra admettre que ces *hipparques d'hommes* devaient former une sorte de *corps* à part, σύστημα ou τάγμα, composé de tous ceux qui avaient commandé des pelotons de cavalerie dans les jeux équestres. En effet, il y a dans un fragment de papyrus du Musée royal, ἐπὶ Διονυ[σίου] τοῦ ἐπὶ τάγματος ἱππαρχῶν ἐπ' ἀνδρ[ῶν καὶ τῶν] περὶ αὐλὴν [δια]δόχων, καὶ ἐπι[στάτ]ου τοῦ Παθυρίτου : « Sous « Dionysius, le préposé au *corps des Hipparques d'hommes*, et du nombre des successeurs « suivant la cour (3), et épistate du nome Pa« thyrite... » Ce titre serait donc analogue à celui de *gymnasiarque* que prennent l'archisomatophylax Héraclite (4) et Callimaque, le parent et l'épistolographe, dans la stèle de Turin. Ce titre de *gymnasiarque* se joint à ses autres titres, précisément comme celui d'hipparque ἐπ' ἀνδρῶν.

Pour suivre cette hypothèse, j'ajoute que l'ἡγεμὼν ἐπ' ἀνδρῶν devait être un peu plus élevé que l'ἱππάρχης ἐ. ἀ. : ce titre devait désigner non-seulement celui qui aurait commandé le *peloton de cavalerie* dans les *jeux d'hommes*, mais celui qui, dans les jeux mêmes, aurait présidé à la *totalité des combattants* pris parmi les hommes faits.

Le titre qui, dans notre papyrus, précédait ἱππάρχῃ, manque tout à fait : c'était, selon toute apparence, τῶν φίλων, qui se trouve en effet joint à ce même titre dans un autre papyrus du Musée royal : ἐπὶ Πτολεμαίου τῶν φίλων καὶ ἱππάρχου ἐπ' ἀνδρῶν, καὶ ἐπιστάτου τοῦ περὶ Θήβας. Le titre honorifique exprimé par τῶν φίλων a été expliqué ailleurs (5).

Reste à connaître le titre qui termine la seconde ligne : on croirait que ce doit être ἐπιστάτῃ, d'après l'exemple qui précède, et celui de plusieurs papyrus de Turin (6); mais les dernières lettres assez distinctes AKITHI, excluent entièrement ce nom. D'après la place qui reste à remplir, ce ne peut être que ἀρχιφυλακίτῃ, titre qui existe dans le deuxième papyrus de Turin (l. 37), mais en abrégé, τῷ τότε ἀρχιφ. C'était un fonctionnaire supérieur qui avait sous ses ordres les φυλακῖται, le même apparemment qui est appelé ἐπιστάτης φυλακιτῶν, dans l'inscription de l'obélisque de Philes (l. 6). J'avais pensé que les φυλακῖται, *gardiens*, étaient les *troupes chargées de la garde du pays* (7). Plusieurs indices, que je ne connaissais pas alors, me font croire à présent que ces φυλακῖται étaient plutôt un corps spécial chargé de la police des lieux; et voilà pourquoi, dans l'inscription citée, ils sont comptés parmi les πραγματικοί, mot qui semble désigner en général les membres de l'administration. Il y avait de ces φυλακῖται dans le sérapéum de Memphis, et leur chef, ἀρχιφυλακίτης, était cantonné avec ses gens dans le voisinage, chargé de surveiller et d'inspecter le temple, de s'assurer, par exemple, qu'on n'y introduisait pas d'armes (8). Il me paraît donc que ces φυλακῖται étaient une espèce de *gendarmerie* cantonnée dans les différents lieux, et chargée d'une surveillance toute spéciale (9). Ainsi, le plaignant Osoroëris s'adresse, non pas au nomarque ou à l'épistate du nome, mais à l'*archiphylacite* ou *chef de la gendarmerie*, pour la répression du délit dont il a été victime. C'était aux gens de cet officier à prévenir l'exécution de ce délit; il lui appartenait, en tout cas, de le connaître et de le punir. Nous allons voir que ces *phylacites* étaient alors occupés ailleurs, et que les voleurs auront profité d'un bon moment pour faire leur coup.

(1) Strab., XVII, 795.
(2) *Pap. Taur.*, II, l. 2.
(3) V. Peyron, p. 74, 75.
(4) *Pap. Taur.*, I, p. 1, l. 5.

(5) *Rech. pour servir à l'Histoire de l'Égypte*, p. 52. — Peyron, p. 56).
(6) *Pap.*, I, p. 1, l. 2. — II, l. 2. — XIV, l. 1.
(7) *Recherches*, etc., 312, 313.
(8) *Pap. reg.*, 10 et 11.
(9) Le chef des *phylacites* (ἀρχιφυλακίτης) était Grec; mais il y avait des Égyptiens parmi les *phylacites* eux-mêmes, peut-être même étaient-ils tous Égyptiens. Je trouve l'un d'eux nommé *Arpaësis* (*Pap. reg.* 18); dans un autre papyrus où plusieurs phylacites sont cités (n° 40), ils portent des noms égyptiens.

Ainsi, les trois premières lignes se trouvent rétablies avec certitude, sauf le nom propre de l'archiphylacite dont il ne nous reste qu'une lettre, Δ.

Les lignes suivantes, contenant le nom et les qualités du plaignant, n'offrent ni difficulté ni incertitude. C'était *Osoroëris, fils d'Horus, cholchyte*, habitant aux *Memmonia*, c'est-à-dire, dans la partie libyque de Thèbes, dans le quartier des Tombeaux (1); c'est pourquoi les particuliers de cette classe sont toujours désignés par ces mots : N... τῶν ἐκ τῶν Μεμνονείων χολχυτῶν (2); ou, comme ils le sont ici, χολχύτης τῶν ἐκ τῶν Μεμνονείων. On pourrait suppléer ἀπό devant τῶν ἐκ τῶν; mais le supplément est inutile, et la place s'y refuse. Ces *cholchytes* étaient une espèce de *prêtres* qui célébraient des rits funéraires (καθήκουσαι λειτουργίαι) en l'honneur des morts dont la garde leur était confiée (3), et qu'ils tenaient déposés dans des tombeaux à eux appartenant. Ces tombeaux étaient voisins de leurs habitations, ou même en faisaient partie. Ils se vendaient en même temps : ceux qui achetaient les maisons (bien entendu cholchytes eux-mêmes), achetaient en même temps les tombeaux, avec le droit de célébrer les cérémonies convenues pour chacun d'eux, cérémonies bien payées par les familles, et qui constituaient un bénéfice pour les acquéreurs. Aussi dans les contrats de vente des maisons de ce genre, les noms des morts étaient soigneusement enregistrés, comme on le voit dans le papyrus Casati qui appartient au cabinet des Antiques. L'énoncé des particularités de la vente y est suivi de l'état nominatif des corps (τὸ κατ' ἄνδρα σωμάτων) déposés dans les tombeaux dépendant de la maison vendue.

Ce cholchyte Osoroëris, fils d'Horus, me paraît bien être le même que celui dont il est déjà question dans d'autres papyrus; et d'abord, dans le grand papyrus Casati dont je viens de parler, portant contrat de vente d'une maison avec ses dépendances, entre Horus, fils d'Horus, et Osoroëris, fils d'Horus, dont voici le signalement : « Environ quarante-cinq ans, teint jaune, peau « lisse, visage long, nez droit. » Le contrat est de l'an IV de Soter II, répondant à l'an 114 avant notre ère, par conséquent postérieur de treize ans à l'âge de notre papyrus, qui est de l'an 127. Lors de l'événement tragique raconté dans sa plainte, Osoroëris, fils d'Horus, avait donc trente-deux ans.

Le même personnage reparaît encore dans un contrat démotique du musée de Berlin, portant cession à Osoroëris, fils d'Horus, des *liturgies* ou cérémonies à célébrer pour des morts appartenant à diverses familles (4). Ce contrat est de l'an XLVI d'Évergète II, ou de l'an 125 avant notre ère, postérieur de deux ans à notre papyrus.

Il me paraît évident que celui-ci provient du même tombeau que le papyrus Casati et que le papyrus démotique de Berlin. Ils faisaient partie des archives d'une même famille.

§ 2. *Sujet de la plainte.*

La plainte est exposée dans les lignes 6 à 21. Il y a deux principaux griefs :

Premier Grief.

Des particuliers ont violé un des tombeaux appartenant à Osoroëris, et ont dépouillé plusieurs corps.

Lig. 6. La date du délit est fixée à l'an XLIV. Elle ne peut se rapporter qu'au double règne de Philométor et d'Évergète II; cette année répond à l'an 127 avant notre ère. Remarquons que, selon toute apparence, le mois et le jour du délit n'ont pas été indiqués. Il n'y a pas assez de place entre la date MΔL et le mot Λόχου. Il y avait là un petit espace vide, comme en d'autres papyrus, après l'énoncé de la date. Je soupçonne qu'Osoroëris n'a pas su l'époque précise du délit. Comme les cholchytes ne visitaient leurs tombeaux que de temps en temps, pour la célébration de leurs cérémonies, il ne se sera aperçu du délit qu'à son retour de Diospolis, où il s'était rendu pour la visite du stratége. Tout ce qu'il a pu savoir, c'est que le crime s'est commis pendant le temps de cette visite; et voilà pourquoi il a marqué cette particularité dans sa plainte : « Pendant que *Lochus le parent* « visitait Diospolis-la-Grande, etc. »

Ce *Lochus le parent* est, comme Osoroëris, un personnage de connaissance : c'est évidemment le *Lochus, parent et stratége de la Thébaïde*, dont parle l'inscription de l'obélisque de Philes (5). Diverses combinaisons m'avaient

(1) Voyez la *Statue vocale de Memnon*, p. 60 et suiv.
(2) Ms. Casati.
(3) Peyron, p. 77, 89.

(4) Ap. Peyron., I, p. 89.
(5) Voy. nos *Recherches*, etc., p. 301.

donné les années 125 à 126 pour la date de cette inscription; ce résultat est confirmé par la date de notre papyrus qui place à l'an 127, un fait arrivé pendant le séjour à Thèbes de ce même magistrat. La leçon ἐπιβεβληκότος εἰς Διόσπολιν τὴν μεγάλην est certaine. Le verbe ἐπιβάλλειν est le mot propre dans les papyrus, pour exprimer l'arrivée des gouverneurs, qui, de temps en temps, visitaient les divers lieux placés sous leur administration. Il me suffira de citer le passage du grand papyrus de Turin, ἐπιβαλόντος εἰς Διόσπολιν τὴν μεγάλην Δημητρίου τοῦ συγγενοῦς καὶ ἐπιστρατήγου (1).

C'était donc pendant le séjour du stratége à Diospolis que la violation avait eu lieu. La circonstance n'est pas indifférente. Lors du passage du gouverneur, les diverses administrations du nome devaient être appelées vers lui : il passait en revue les troupes cantonnées dans le nome; et les *phylacites* ont dû se rendre, comme les autres, à Diospolis; les voleurs auront profité de cette absence pour consommer ce crime.

Ils avaient violé *un des tombeaux* que possédait Osoroëris : il en avait donc plus d'*un*; en effet, les achats successifs que nous le voyons consommer dans les autres papyrus, montrent qu'il faisait en grand le *commerce* des cérémonies funéraires. Il y a quelque doute sur la leçon τάφον; je ne suis pas sûr qu'il n'y ait pas τάφων; dans ce cas, on lirait ἐφ' ἕ[να τῶν] τάφων τῶν.

Les voleurs, en dépouillant les corps, ne se proposaient pas sans doute d'emporter les bandelettes qui enveloppaient les momies, lesquelles, après cet emploi, devaient conserver peu de valeur; mais ils cherchaient les objets précieux, principalement les bijoux d'or qui étaient souvent placés sur le corps même, au-dessous de toutes les enveloppes. Ce genre de violation a dû être fréquent à Thèbes comme en Grèce, où le métier très-lucratif des τυμβωρύχοι, violateurs des tombeaux, était fort répandu, quoique très-rigoureusement puni. La vigilance des *phylacites* a dû être bien souvent en défaut. Sans doute beaucoup des tombeaux de Thèbes qui se trouvent avoir été déjà violés, lorsque les voyageurs européens les découvrent, l'ont été dans l'antiquité même, sous la domination grecque et romaine. On pourrait même s'étonner qu'il y en ait encore un si grand nombre qui ont échappé à toute violation.

Mais indépendamment des bijoux des morts, les voleurs pouvaient être tentés aussi par les *effets* qu'on y déposait, comme les statuettes, les vases et autres ustensiles trouvés par M. Passalaqua, dans le tombeau qu'il a découvert (2), probablement aussi les ustensiles plus précieux qui devaient servir aux cérémonies funéraires, aux *liturgies* que les cholchytes y célébraient. Je pense que c'est ce qu'Osoroëris désigne par le mot ἔπιπλα, qui termine la ligne 16, dans cette phrase très-difficile à lire, et dont je crois la leçon certaine ἀπηνέγκαντο δὲ ὁμοῦ ἃ ἐτύ[γχα]νον ἀπηρεισμένος ἐχ[εῖ ἔ]πιπλα. La leçon est fondée sur cette phrase du grand papyrus de Turin, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ἀπηρεισμένοι τυγχάνουσιν ἐνταῦθα (p. 2, l. 19), sur quoi l'on peut voir l'explication de M. Peyron (p. 102). Le mot ἔπιπλα désigne en général les *effets mobiliers* d'une maison, et est déjà employé en ce sens, dans un des papyrus de Turin (XI, l. 19).

Les effets enlevés montaient à la somme de *dix talents de cuivre;* elle était peut-être plus forte; car, après le chiffre I (10), il reste de l'espace pour une autre lettre numérique : ainsi l'incertitude est presque du simple au double (10 à 19). D'après l'évaluation donnée au talent de cuivre (3) à 70 francs de notre monnaie, la somme pourrait aller de 700 à 1330 francs, ce qui est considérable pour le mobilier d'un seul tombeau; mais peut-être était-ce le plus considérable, et celui où l'on avait déposé les ustensiles servant à plusieurs des autres tombeaux que possédait Osoroëris.

Deuxième Grief.

Lign. 18-21. — Les morts dépouillés, les ustensiles enlevés, ce n'est pas encore là tout le malheur que déplore Osoroëris. Voici qui est plus grave. Les voleurs, pressés de mettre leur butin en lieu de sûreté, oublièrent, en quittant le tombeau, d'en fermer la porte, ils la laissèrent toute grande ouverte. Alors, qu'arriva-t-il? des loups y pénétrèrent, et se jetant sur les morts dégagés de leurs enveloppes et que ne protégeait plus le rempart des bandelettes, en dévorèrent les chairs, et Osoroëris ne trouva plus que leurs os, quand il revint visiter cette tombe. Des loups lui avaient rongé ce qu'il appelle de *bons corps*, ἀγαθὰ σώματα; il veut dire des corps en bon état, encore frais, presque point desséchés, des corps enfin que les loups avaient jugés dignes de leur dent vorace.

(1) *Pap.*, I, l. 16 et la note de M. Peyron, p. 76.

(2) Passal., *Catal.*, p. 122 et suiv.

(3) Plus haut, p. 27.

Cette circonstance si originale de la plainte repose sur la leçon ἀχ[ανῆ] τὴν θύραν. Le choix de l'adjectif ἀχανής ne manque pas de propriété; il signifie proprement *vaste, ouvert, qui reste la bouche béante*, et s'applique très-bien à une porte qu'on laisse *toute grande ouverte;* la phrase elle-même ne manque ni de facilité, ni d'élégance, συνέβη δὲ καὶ, διὰ τὸ ἀχανῆ τὴν θύραν ἀφεθῆναι, ὑπὸ λύκων λυμανθῆναι ἀγαθὰ σώματα περιβρωθέντα. Le sens passif donné à λυμαίνομαι est, comme on sait, très-rare, et l'on croit qu'il n'a pas été employé avant Libanius (1). Nous avons peut-être là le plus ancien exemple qui en reste.

Si Osoroëris regrette les vêtements des morts et les ustensiles qui ornaient le tombeau, il devait être bien plus chagrin encore du ravage que les loups y avaient fait. A cette nouvelle, les familles qui lui avaient confié les corps de personnes chéries ont dû être frappées d'une bien vive douleur. S'il est vrai qu'un des motifs qui ont fait prendre tant de précautions pour saler et embaumer les morts, a été d'empêcher qu'ils ne devinssent la proie des vers, quel crève-cœur pour les parents de voir les corps confiés à Osoroëris mutilés et dévorés par les loups! Le principe religieux était profondément blessé par cette effroyable mutilation. Le pauvre cholchyte a dû avoir fort à faire pour soutenir leurs reproches : la perte d'argent n'a pas dû être son plus cuisant chagrin.

§ 3. *Noms des spoliateurs.*

Après l'exposé de ces griefs, vient la conclusion de la plainte. Au commencement, Osoroëris a désigné les voleurs par le mot τινές. Ici ils sont trois, Poëris, un autre (dont je ne lis pas bien le nom), et le frère de celui-ci, Phtonis.

A la ligne 22. — Après ἐπεὶ οὖν, viennent les deux lettres ὑπ, puis une lacune de deux ou trois lettres, et la lettre ω. Je soupçonne le mot ὑπάγω; ce verbe signifie souvent intenter une action en justice contre quelqu'un; il est ordinairement transitif, suivi de l'accusatif : ici, il sera neutre, ὑπάγειν κατά τινος. La leçon est douteuse; mais le sens est assez clair.

(1) Passow, *Handwœrterbuch*, 11, 68.

Le second nom qui termine la ligne 23 offre les lettres ΚΑΔΗCΝΑΘΥΡ, qui nous cachent un nom égyptien, comme les deux autres *Poëris* et *Phtonis*. Ainsi, le plaignant et les délinquants sont tous Égyptiens.

Osoroëris demande à l'archiphylacite de les traduire devant lui, ἀξιῶ ἀνακαλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ[σέ]. Après ἀξιῶ, il faudrait le pronom σέ, qui, en effet, est ordinairement exprimé en pareil cas; mais il n'y a pas de place : ἀνα vient immédiatement après ἀξιῶ. Cela ne doit pas embarrasser, le pronom est souvent sous-entendu après ἀξιῶ, comme après φαίνηται; ainsi ἀξιοῦμεν, ἐὰν φαίνηται, συντάξαι (2); dans la lettre d'Armaïs (*Pap. Reg.* n° 38), διὸ ἀξιῶ, ἐπεὶ σὺν τοῖς θεοῖς καὶ τῇ σῇ τύχῃ ἐκ θανάτου σέσωμαι, ἐὰν φαίνηται, συντάξαι κ. τ. λ., et dans celle du Thrace Amadocus (n° 39); ἀξιῶ οὖν, ἐὰν φαίνηται, συντάξαι κ. τ. λ., et ailleurs.

La leçon ἀνακαλεῖν est peu distincte; je n'en vois cependant pas qui convienne mieux aux traits que l'on peut discerner : c'est d'ailleurs le nom propre en pareil cas; ainsi διὸ ἀξιῶ ἀνακαλεσαμένους αὐτὸν ἐπαναγκάσαι κ. τ. λ. (3).

Lig. 26. — La fin est certaine, quoique peu distincte, ἐξ ἐπισκέψεως, *après examen*, rappelle l'emploi ordinaire dans ces papyrus, du verbe ἐπισκήπτεσθαι, avec le même sens, celui d'*examiner*, de *porter une mûre attention* sur une affaire (4).

Quant à διάληψιν ποιήσασθαι, *prendre une décision*; c'est une locution de Polybe (5); elle revient au verbe διαλαβεῖν περί τινος, employé souvent ailleurs, ainsi : περὶ δὲ ἧς πεποίηνται βίας, διαλαβεῖν (6).

(2) *Pap. Taur.*, VI, VII.
(3) *Pap. Taur.*, VIII, 84, 85.
(4) Reuvens, *Lettres*, etc., p. 94.
(5) *Lexic.*, Polyb., h. v.
(6) *Pap. reg.*, 10, 51; 16, 27.

FIN.